

E. 735

Ellen. Suffern

19 $\frac{17}{10}$ oz.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Ročník šestnáctý.

Léta Páně

1866.

KNIHOVNACSSR.

=VLIBĚJOVICÍCH=

Vydavatel a redaktor:

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

ředitel kníž. arcib. semináře i štud. konviktu, k. arcib. notář, člen výboru Dědictví sv. Prokopa.

V PRAZE.

Tiskem knížecí arcibiskupské knihtiskárny.

1866.

BLAHÝ HESY KATOLICKÉ

ROZDĚLENÍ

LEPÁ ŘEČ

1868.

Vydávátoře a tiskárny:

BRNITÍNSKÝ SPOLEČENSTVÍ

Brněnínský společenství k vydání knihy o sv. Františku z Assisi a jeho životě

Okres. knihovna
Čes. Budějovice
VYRAZENO

A PRVÉ

Tiskem Františka Brněnínského

1868.

Obsah ročníku XVI.

Duchovní řeči a rozjímání:

Sv. Basilia řeč v čas hladu a sucha str. 1. 17. 33. Neděle I. po Zjevení Páně 5. Na den nejsv. Jmena Ježíš 5. Ned. III. po Zjevení Páně 21. Na popeleční středu 49. Katechismus sv. kříže (rozjímání postní) 50. 72. 88. 102. 120. 136. Neděle smrtelná 101. Sv. otce Basilia řeč, že nemáme lpti na vězech pozemských 117. 133. Na Hod Boží Velikonoční 149. Sv. Basilia řeč o závisti 181. 197. Nešporní Žalmové 201. 215. 231. 245. Výklad evangelia na den Božího Těla 229. Výklad evangelia na den sv. apoštola Petra a Pavla 261. Výklad evang. na den Navštívení bl. Panny Marie 279. Žalm IV., V., VI., VII. 311. 329. Sv. otce Řehoře, biskupa nyssenského „o blahoslavenstvích“ řeči osměro 325. 341. 349. 357. 387. 397. 429. 449. Neděle XIX. po sv. Duchu 365. V strasti (rozjímání na neděli XX. po sv. Duchu) 373. Výklad evang. na den posvěcenf chrámu 413. Výklad evang. na úsvitě Božího narození 505. O neposkrvněném Početí Marie Panny 507. Výklad evang. na den sv. Štěpána prvomučeníka 525. Výklad evang. na den Obřezání Páně 541. Výklad evang. na den Zjevení Páně, čili sv. tří králů 543.

Pojednání:

Čtyřicetihodinná pobožnost k nejsv. Svátosti 35. Křízová cesta 69. Základy křesťskatolického vychování 85. Církevní pohřby 247. Svatostní rozhřešení vojnů v čas války 309. Zádušní obřady katolické 472. 491.

Životopis:

Blahoslavený Jan Berchmanns 528.

Pastýřské líisty:

Bratrstvo ustavěného uctění nejsv. Svátosti oltářní (pastýřský list J. M. nejdůst. p. bisk. Budějovického) str. 20. Patero přikázání církevních (past. list postní J. M. p. bisk. Budějovického) 37. První pozdravení nejdůst. p. biskupa Litoměřického A. P. Váhaly 165. J. Em. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa Pražského pastýřský list o válce 293. Po válce a v čas moru (list pastýřský J. Em.) 381. Dvě allokuace sv. Otce 469. 489.

Úvahy časové, zápisky historické:

Konsistorj katolická a ultraquistická z XVI. století 54. Stanovy Víd. Jednoty sv. Methodia 93. Křesťanství a chudoba 150. 169. 182. Tři listy o sv. Janu Nepomuckém 153. 173. O učebných knihách náboženských na gymnasiích výběc 203. 216. O magnetismu 213. Řad Německých rytířů v říši Rakouské 233. O překladech uč. knihy náboženské K. Martina 249. Nauka Darvinova a „Květy“ 264 (s do-

datkem 269.) Císařský manifest 277. Kněží ultraquistických kňafty a úmrtí ab intestato 295. Řad zlatého rouna 417. Jesuité v Praze 440. Veřejné měření a Jesuité 456. Pokrok nepravý a pravý 510. 531. Historie a Jesuité 546.

Obrazy ze života, příběhy, popisy:

Závět p. kanovníka Mařana 107. Málo-mocný 205. 220. 236. 250. 283. Zápisky z času války 361. 400. Úvahy po válce 368. Paměti o bitvě u Hradce Králové a následech jejich 374. 391. 404. 442. 494. 533. Útěk a návrat s tělem sv. Jana Nepomuckého 433. 452. Jesle vánoční 477. Kartouzy u Jičína 512. „Hledejte hejprvé království Božího“ 531.

Povídky Fr. Pravdy:

Svědomí str. 6. 23. 41. 56. 75. 104. 123. 139. 157. Na výmínce 301. 318. 332. 344. 353. 421. 459.

Písničky a básně:

Zivot bohabojný str. 4. K novému roku 4. Vira 23. Na Hromnice 35. Popelec 50. Ku chválám bl. Panny Marie 120. Role a dělník 136. Ku slavnosti dosednutí na stolec biskupský J. M. Aug. Pav. Váhaly 169. „A brány pekelné Jí nepřemohou“ 182. Marianské kvítko 185. Kvítí májové 201. Odpust nepříteli 203. Jediná láska 221. Nejkrásší hvězda 238. Svati Cyrill a Methoděj 282. Sen a skutečnost 295. Sapor u Nisiby 310. Útěcha v době válečné 329. Časoznamy (eteostychy) na r. 1866 str. 344. Jedno nezbytné 352. Soudové Boží 374. Neklanějte se modlám! 443. Za večera 514. Poruč se Bohu do výle 547.

Delší zprávy v Kronice:

Proč se koruna česká nazývá korunou sv. Václava? str. 63. Paběrky: 87. 95.

Dopisy:

Z Ameriky listy dva str. 96. 287. — Z Vlašských Benátek 111. 192. 209. 239. 322 a 336. Ze Staré Boleslaví 461. Z diecéze Brněnské 254. Od Českého Brodu 221. Z vikariatu Českobrodského 548. Z Německého Brodu 239. 377. 481. 517. Z Břevnova 26. Od Budějovic Českých 28. Z Budějovicka 518. Z Nového Bydžova 95. 392. — Z jižních Čech 10. 27. 426. — Z Dymokůr 8. — Z Frydku ve Slezsku 191. — Z Hněvěvsi 252. 480. Od Kutné Hory 320. Z Kutné Hory 79. Od Hořic 28. Z Hradce Králové 78. 111. 160. 189 (2 listy). 238. 500. Od Humpolce 481. 516. 536. — Z Chocně 515. Z Chrudimi 443. — Z Inomostí 12. 81. 191. 256. 537. — Z Jilemnice 11. Od Jizery 177. 549. — Z Karlína 270. Z Klevelandu v Americe 225. Z Nového Kolína

496. Z vikariatu Kolínského 304. Od Černého Kostelce 77. 110. 159. 188. 208. 378. Od Kouřimi 499. Z Kozlovice na Moravě 144. Z kraje v Čechách 238. 535. Z kraje od Labe 286. Od Kyšperku 44. — Z Libáně 62. Z Litoměřic 186. 408. Ze sv. Louisu v sev. Americe 306. Ze Lstiboře 222. 425. — Z Malešova 443. Z Malina u Hor Kutných 9. Z Heřmanova Městce 406. 462. — Z Nasevrk v Chrudimsku 464. Z města Neunkirchen 483. Z Noutonic 26. Z Nové vsi blíž Uh. Ostroha na Moravě 483. Z Nižkova u Polné 190. — Od Uh. Ostroha na Mor. 126. Z Oustí nad Orlicí 143. 481. — Z Nové Paky 9. Z Velkých Petrovic 44. Z Písečné 253. 516. Z Plzně 10. Od Pělné 190. Z Poslovic na Moravě 28. Z Postoloprt 223. Z Prahy 8. 25. 284. 303. 548. Z okolí Pražského 58. Z Přeštice 176. Z Příbrami 187. — Z vikariatu Rokycanského 304. Od Roudnice 496. Z Roudnice 141. 185. 424. Z Roztok 59. Z Říma 13. 29. 113. 128. 160. 194. — Od Řípu 43. 59. 128. 176. 207. 271. 405. — Nad Sázavou 370. Z vikariatu Sedlčanského 108. Ze Smečna 334. Ze Smidar 209. Ze Soběslavi 254. Ze Škrámníka 143. 444. Od Šumavy 45. 125. Od Sudeckých hor 501. — Z kraje Táborského 463. Z Turnova 393. 407. 408. 480. Z Labské Týnce 285. Ze Všetat 252. 286. Z venkova 550. — Ze Zádru v Dalmácii 210. Ze Zásmuk 223. — Ze Žamberka 464.

Kronika:

Z Afriky 55. Z Ameriky 31. 83. 116. 130. 148. 211. 243. 307. 324. 428. 467. 487. 503. 554. Z Anglicka 14. 47. 83. 147. 163. 243. 274. 292. 467. 522. Z Asie 523. Z Augšpurku 211. Z Badenska 147. 162. Z Bavorška 162. 348. 410. 447. 521. Z Belgie 65. Z Vlašských Benátek 522. Z Berlina 242. Z Brna 242. 519. Z Budějovic 14. Z Bulharska 115. 129. — Z Cařihradu 554. Z Číny 395. 554. — Z Francie 14. 83. 115. 130. 147. 195. 243. 292. 467. 503. 553. Z Frýburku 447. — Z Hnězna 31. Ze sv. Hypoila 115. — Z Japonska 100. 292. Z Jerusalema 48. 243. Z Východní Indie 510. Z Italie 65. 115. 147.

195. 259. 467. 486. 539. 552. 553. — Z Kolína nad Rýnem 64. Z Kostnice 163. — Z Luhu 129. 539. Z Lužice 466. Ze Lvova 409. — Z Mnichova 146. Z Mohuče 211. 242. Z Moravy 129. 347. 355. 446. 502. 538. — Z Německa 31. 503. 539. — Z Olomouce 242. 259. 409. — Z Paříže 553. Z Poznaně 242. 539. Z Prahy 13. 31. 46. 63. 82. 98. 115. 128. 144. 161. 178. 195. 211. 226. 241. 258. 272. 288. 306. 323. 337. 346. 355. 364. 372. 378. 394. 408. 427. 445. 465. 484. 502. 518. 538. 551. Z Pruska 273. 356. 552. — Z Rakouska 552. Z Řezna 503. Z Říma 14. 31. 64. 99. 147. 163. 179. 195. 228. 307. 323. 338. 466. 485. 521. 539. 552. — Ze Sasky 521. Z Pruského Slezska 273. Ze Slovenska 31. Ze Šlesviku 163. 195. Ze Španělska 259. 378. 554. Ze Štokholmu 324. Ze Štrasburku 410. Ze Štýrska 485. Ze Švýcar 14. 162. 211. — Z Turecka 522. Z Tyrolska 242. 409. — Z Uher 83. 162. 179. 242. 323. 409. 447. — Z Varšavy 447. Z Vídni 14. 31. 83. 129. 146. 162. 242. 292. 466. 502. 521. 538. 552. Z Vratislaví 410. Ze Záhřebu 552.

Literní oznamovatel:

Str. 15. 31. 65—66. 84. 100. 116. 130—132. 148. 163—164. 179—180. 196. 211—212. 228. 243—244. 260. 274—275. 292. 308. 339. 348. 356. 395—396. 410—411. 448. 487. 504. 523—524. 540. 555.

Zápisky Dědictví sv.-Janského:

Str. 32. 244. 487.

Osobní věstník duchovenský:

Ze všech diecézí českých str. 15—16. 32. 48. 66—68. 84. 100. 116. 132. 148. 164. 180. 196. 212. 228. 244. 260. 275—276. 292. 308. 324. 339—340. 348. 356. 364. 372. 379—380. 396. 411—412. 428. 448. 468. 487—488. 504. 524. 540. 556.

Listárna redakce:

Náš program str. 16. Zprávy o milodarzech; odpovědi a j. str. 32. 68. 84. 132. 180. 196. 228. 244. 260. 276. 308. 348. 412. 428. 448. 488. 504. 524. 556.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž., arcib., semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectv
B. Sýbila,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786-II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Sv. Basilia řeč v čas hladu a sucha.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)

„Zařve-li lev, kdož by se nebál? — a Pán Bůh miluvi-li, kdož by neprorokoval?“ (Amos. 3, 6.)

Počněmež tímto prorockým slovem řeč svou a pojmemě si svatého, Bohem nadšeného proroka Amosa za spomocníka v přítomné své potřebě, onť v podobných, jakož nás nyní svírají strastech zkušeným se ukázal býti lékařem. Nebot i tento svatý prorok byl hlasatelem pokání v onen dávný čas, když lid zanechav zbožnosti od otecův zděděné, a nohama potřev přesnost zákona Hospodinova, v modloslužbu byl poklesl; tehdáž on napomínal k obrácení-se a hrozil trestem Božím. I přál bych si, bych alespoň z části mohl použiti vážných příběhů dávnověkých. Neshoduje se mi však patřiti k výsledkům udalostí tehdejších. Nebot národ onen neposlušný, a co hřebec tvrdý a bujný, nižádné uzdy netrpící, nedal se vésti k tomu, co mu prospěšno bylo, nýbrž odvrátiv se s pravé cesty, kosmo na vše strany se plášil a proti vůdei zpouzel, až konečně střemhlavě ve propast upadna, zaslouženou za svou vzdornost záhubu utrpěl. Takovéhot neštěstí uchovejž nás nyní Bůh, synáčkové! jež jsem já skrze svaté evangelium zplodil, a požehnáním rukou svých co matka nemluvnátek svých ošetřoval; nýbrž slyštež ochotným a upřimným srdcem slova má,

sprostně přijímajíce v něm nářání moje a poslušni budte k řeči, jako vosk se oddává pod rukou řetíčího, abychom takovou jednomyslnou horlivostí oba žádoucího prospěchu dosáhli, já totiž ovoce takového z řeči své těžil, jakovým se srdece rolníkovo oblaženo cítí; vy pak sproštěni byvše brzo strastí nynějších, z kázaní mého pak díky vzdávali. Což jest to medle, načež narází řeč má? nebot napnutí ještě drží myslí vaše, toužící tím více slyšeti, o čem se jedná, čím déle váhá ohlásiti, čeho vy očekáváte.

2. Nebesa spatřujeme, bratři! uzavřená, čistá, bezmračná, truchlivou na nás hledící jasnotou, a zarmucující nás leskem, jejž jsme si prvě tak snažně žádali, — tehdáž totiž, když dlouhý čas zastřena jsouce oblaky, nad námi se šmuřila, nižádného nepropouštějíc paprsku slunečního. Země pak na nejvýš vypráhlá pohled velesmutný nám představuje, umrtvělá jsouc pro všeliké vzdělání a neúrodná a v mezery se rozstoupivší, v útroby své pojímá žhavé sluneční paprsky. Zřídla druhdy živá a stálá jsou vyschlá, řek velikých hojně toky vyčerpány, malitká děcka je snadno přebřísti, ženy je s břemeny svými přejítí mohou, mnohým pak z nás se ani nápoje nedostává, tak že u veliké nouzi veškerých k životu vezdejšímu potřeb se nacházíme. Nový takměř národ israelský, ohlédáme se

Předpláci se v expedici
i u všechn rádnych
knihgkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na pár.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
pároč.: 1 zl. 55 kr.

Předplaceni č i v rámci
se neprají.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

po novém Mojžíši, po jeho zázračném prutu, jímž by opět o skálu udeřil, žízeň *prahnuocího lidu* uhásil a dívooplodná mračna na nebesích shromáždil, kteráž by neobyčejné manny pokrm lidem s hůry dštila. Varujme se, ať nejsme pozdním věkům příkladem hladu, novým, výstražným vzorem trestu Božího! Pohledl jsem na role naše a hojně slzy mne polily nad jejich neúrodou; žalostivý přemohl mne nárek, že se nám posud potřebného nedostává deště. Osení naše některá před vyjítím uschlala, zůstavše pod tvrdými hrudami tak, jako je byl pluh rolníků zaoral; jiná málo se zaklínívše a sešedše, žalostně uvadla vedrem. I můžeme takto poněkud na toto postavení naše obrátiti opak výroku sv. evangelia: „*Zencù mnoho, žeň ale ani ta nejskrovnejší!*“ (Luk. 10, 2). Rolníci urolí svých sedíce a rukama lomíce, slzy roní nad zmařenými pracemi svými, hledíce na svá nemluvnátká žalostně kvílí, patíce na své manželky naříkají, ohledávajíce rukama uschlé bylinky polní, jež byli sázeli, úpějí jako otcové, pozbyvší synů svých u věku květoucím. I platí tuto úplně i slovo téhož sv. proroka, jehožto výroku jsem k průpovědi řeči své tuto svrchu použil: „*A já zabránil jsem, dí, od vás deště, když ještě tři měsícové byli do žně; a dštěti budu na jedno město a na druhé město nebudu dštiti, a jeden díl deštěm svlažen bude, a díl, na kterýž nebudu dštiti, uschne.* I přijdou dvě i tři města ku městu jednomu, napít se vody, a ne-nasýti se, protože jste se neobrátili ke mně, dí Hospodin.“ (Amos. 4, 7, 8.)

Poznejme tedy z toho, že Bůh na nás tato utrpení sesílá, protože jsme se my od Něho odvrátili a zákona Jeho nedbalí; nechce nás ale takto nikoliv zahubiti, nýbrž hledí napravit nás, chovaje se k nám tak, jako

hodní rodičové k nezdarným svým dítkám. Ti se nehoršívají na mladé syny své, a nekárají je za tou přičinou, aby jim nějak uškodili, nýbrž aby je z pošetilosti mladistvé a z hříšnosti věku jejich obyčejně vyvedli. Hledeť tedy, jak množství hřichův našich i vlastní a přirozenou povahu počasní převrátilo, a povětrnost všecherých ročních částeck změnilo. Zima naše neměla obyčejnou míru vlhka a sucha, nýbrž všecku vlhkost ledem stáhla a vyssála bez sněhů, bez deštů. Jaro opět protivnou povahu okázalo, totiž vedro, prázdné vší vlhkosti. Horkost tedy i zima nadobyčejně přestoupivše meze přírodní a k záhubné škodě naší spolu souhlasivše, lid o potravu, o život připravují. Jaká medle tohoto nepořádku, tohoto zmatku příčina? Jaká příčina tohoto převratu počasního? Vysetřimež to s rozumem! Vyzpytujme to zdravou mysl! Což není vše svrchovaného všechnomíra vládce? Či zapomněl snad vsemoudrý Stvořitel Bůh prozřetelnosti své? Či snad pozbyl své moci a síly? Anebo snad máje sice touž moc a sílu a rámc své ne-skrácené, jen tvrdým se stal proti nám a svou svrchovanou k nám dobrotu a pečlivost v přísnou obrátil hněvivost? Nechtěj nikdo, kdož jen dost málo rozumu máš, tak mluvit, nýbrž zjevné a patrné toho máš příčiny, proč Bůh s námi tak nenakládá, jako jindy. Přijavše my darů Jeho, s jinými ničehož z nich nesdělujeme; dobročinnost vychvalujeme, a nuzným jí neprokazujeme. Bývše sami sluhové, svobody nýní požíváme a nad spolužebníky nižádného smilování nemáme; zlačnivše, nasycujeme sebe, nuzného pák opouštíme; nalezše v Bohu štědrého dárců a dobroditele, skoupí jsme a nesdílní k chudým; plodná majice stáda, mnohem četnější množství nahých spa-

třujeme; na svých stýpkách množství zásoby stěsnati ani nemohouce, žádného smilování nemáme nad těmi, jež těsná svírá nouze. Proto, proto nám hrozí Bůh spravedlivým soudem svým, proto nám neotvírá štědrou ruku svou, poněvadž my jsme srdce svá vší bratrské lásce uzavřeli; proto vypráhla role naše, poněvadž v nás veškerá láska ustydla.

3. Hlas některých prosicích marně vznáší se vzhůru a oblaka proráží; jiných pak já ani neslyšel, že by se modlili. Neboť jakáž jest vůbec naše modlitba, naše prosba? Vy, mužové! obchody své obstaráváte, vyjma málo kterého z vás; vy pak, ženy! jim napomáháte ve službě mamony. Málo jest těch, jenž se mnou na modlitbách trvají, a ti jen mdle, ospale semo tamо se otácejíce a očekávajíce, až zpěvák skončí a oni z chrámu, jako z nějakého vězení, utekou a mucené modlitby šproštění budou. Tato pak malá pacholátká, jenž odloživše své tabulkы a knížky ve školách, s námi tuto k Bohu volají, konají to více k oddechů a k vyražení svému, čímice si takměř svátek ze zármutku našeho, poněvadž se tím na čas mrzutého jim učitele a obtížného jim učení sprostí. Množství mužů dospělých a lid v hříších pořížený rozputile, prostopášně, vesele po městě se prohání, aniž právě přičinu nehod těchto v srdeci svém chovají, aniž právě toto neštěstí vzbudili a spůsobili. Dítky bezrozumné a nevinné k zpovědi valně chvátají, nejsouce nijak vinny strastní těmito, ačkoliv se ani pořádně modlit neu mějí, ba ani nemohou. Ty sem pojď, ty, člověče, hříchy všelikými zpržněný! Ty tuto na tvář svou padni, pláč a vzdychej! Nechat páhole se obírá s tím, co věku jeho sluší a přiměřeno jest. Proč se skrýváš, jsa vineň a nevinného k obraně své do-

stavujes? Netí-li pak to, jako bys se vysmíval soudci, když podvrženou osobu mu dostavuješ? Mát sice ovšem i ono s tebou se dostaviti, nijak ale samo jediné! Patří, jak i Ninivité pokáním Boha udobřili a hřichů želali, z kterých je Jonáš káral, vyváznuv z nebezpečí na moři a v jímcu velrybím! Nedostavovali oni nemluvňátku toliko k pokání, sami si hovíce a hodujíce vespolek, nýbrž hříšní otcové se nejprvě podrobili postu a pokáním krotili těla svá; nemluvňátku pak potom rozželila se bezděky jako k doplnění nedostatečné kázně otcův, tak že veškeré stupně věkové zármutek opanoval, i dospělých i nedospělých, oněch z dobré vůle, těchto z donucení. I vida Bůh takovou hlubokou skroušenosť jejich, jak se totiž sami k nejtužším pokutám od soudili, nejen nad utrpením jejich se smiloval, nýbrž i další trest jim odpustil, ano i laskavě je potěšil, poněvadž oni sami v rozumný žal se byli pohřížili. O té souhlasné skroušenosť! O tohoto moudrého, povážlivého zármutku! Ani nerozumná zvířata nezůstala prosta potřebné kázně, nýbrž nutně musela hlasu svých pozdvihnouti. Telátka odloučena byla od krav, mléka matčina beránkům odepřeno, kojeňátko z náručí matek svých odstraněna, matky i rozeňátko každé zvlášt ve svých ohrádách oddělené se nacházely; tuf slyšetí žalostivé hlasu všech, jedny za druhými volající a zpět se odražející. Dítky hladem po zřídlách mléka touží, matky z přirozeného citu soutrpnými hlasu plozeňátek svých se dovolávají. Nemluvňátko lačná tolíkéž v mocný pláč a nářek se dávala; matky pak přirozenou v útrobách svých bolest cítily. Svaté písmo zaznamenalo a zachovalo nám z vnuknutí Božího zprávu o pokání jejich k všeobecnému našemu poučení a života polep-

šení. U nich kvíslal stařec a rval si šediny své; muž i silnou statností květoucí mladík tím mocněji želel. Chudý vzdychal, boháč ponechav rozkoší, zármutek si co lepší stránku zvolil. Král skvostnost svou a slávu v poníženost proměnil; odložil korunu a sypal popel na hlavu svou, svrhna s sebe šarlat, vžíni se oblekl, s vzněšeného a nádherného stolce se stoupiv, pokorně a skroušeně na zemi ležel; královských svých pohodlí zanechav, s obecným lidem kvílel; s prostým mezi sprostými se stal, společného s nimi nad sebou uznávaje Hospodina rozhněvaného. (Pokračování.)

Život bohabojný.

(Písčn.).

Velký Bože přesvatý,
Milostí k' nám bohatý,
Příjmi zápal, ohněm lásky
K Tobě pojatý!
V nebeském Tvém zjevení
Svítí nám též učení,
Nejlepší že v lásku bližních
Tobě sloužení.

Slyšme Boží výklady:
„Věčné sobě poklady
Sbírá člověk bohabojný,
Ctnostný, bez vady!“
Že ten život krátký jest,
Vždy se držíme Božích cest,
Bychom sobě zasloužili
Nebes ratolest. —

Hříšníku, ó pamatuj,
Bohu svému nevzdoruj:
Pomni, že jest přelaskavý
Dobrý otec tvůj!
Odvrací se Hospodin,
Kde je život těžkých vin;
Přísně trestá přestoupení,
Každý hříšný čin.

Kdo se s Bohem rozdvojí,
Před soudem jak obstojí,
Až se hněvem spravedlivým
Soudce ozbrojí?
Ó ten hrázy-plný den,
Kde hřich trestem podělen,
A kde strašným zahynutím
Těze oželen!

Protož neehme hrosti,
Nestřídmoty, živosti,
Podvodu a ublížení,
Hříšné marnosti;
Licoměrnost lícená,
Mysl záštím vedená,
Nesmírlivost od nás budí
Navždy vzdálená!

A kdo klesl hřešením,
Neodkládej želením,
By se smířil kajicnosti
Pravým jevením.
Kdo se napravuje v čas,
Tomuž milosrdný hlas
Zvěstuje, že jemu milost
Udělena zas. —

V bolestech kdo usedá,
Necháť myslí pozvedá
K Bohu svému, pomoci se
Jisté dohledá:
V lásky Bóží úsměchu
Dojde v žalu oddechu,
Pozná mocnou skličeného
Srdece útěchu. —

Šťasten, jehož každý den
Bohu, bližním zasvěcen;
Budeť každý skutek lásky
Hojně odplacen:
Až pak život uplyne,
Blahosláva pokyne,
A ta v Bohu radováním
Věčně nemine.

Fr. Doucha.

K novému roku.

Zas se, Pane! loučím s jedním rokem;
laskav příjmi slovo vděčnosti:
Pouplynul k moři věčnosti,
jako klidná řeka volným tokem.

Ejhle, za ním blíží rychlým krokem
rok se nový ve své jarosti, —
a tu k Tobě, Pane milosti,
hledím vrouceně, prose s přímým okem:

„Nechť si slunko štěstí ná mne svítí,
nechať bouře dny mé zachvátí,
dopřej, y myslí Tebe stále mít.“

„Od Tebe-li zbloudím v které době,
volej, ať se Tvůj syn navrátí,
znova zas a věrně žije Tobě!“ J. R.

Neděle první po Zjevení Páně.

Jesle Betlémské, ta chudičká, ale pře-utěšená kolébka spasení našeho, jsou prázdne. V dvanácti dnech uplynula památka dvanácti roků: dvanáctileté dítě opouští dnes tichý Nazaret, a vstupuje poprvé do světa. Ten, jenž v tichém útulku rodinného života náležel také Marii, matce své, kráčí dnes k matce národa svého, k slavné dceři Sionské, k Jerusalému. Ještě je Jerusalém „kněžnou národů“, ještě jsou brány jeho „plné lidu“, a cesty k Sionu naplněné těmi, „kteří přicházejí k slavnosti“; a mezi tisíci tisíc putujících sem kráčí i Kristus, vnuk Davidův, k městu Davidovu, dědic k dědictví svému. O budíž pozdraveno město Boží! Hosanna Synu Davídovu! Požehnaný, jenž se běže ve jménu Páně, provázený matkou svou a pěstounem svým! — Není-li to Isák s otcem svým Abrahamem, kráčející k Moria? Není; ale k této hoře vstupuje dnes Kristus, aby v chrámu vystaveném na ni, — v té tehdejší jediné obětnici Boha živého, přítomen byl oběti. Nevěda, že sám jest obětí Bohem požádanou, vstupoval Isák na horu prstem Božím mu ukázanou, ale obětován nebyl. Podobně Isák novozákonní, Kristus Ježíš, kráčí poprvé k Jerusalému, ne, aby obětován byl, ale aby obočoval oběti beránka velikonočního, obrazu budoucí své vlastní oběti. Až po čtvrté „vstupovati bude do Jerusaléma, vykoná se všecko, což psáno jest skrze proroky o Synu člověka“ (Luk. 18, 31.), pak bude cesta Jeho cestou k oběti, při níž sám bude oběti i obětníkem. V stínu chrámu a svatého města teče krev beránků: kněží Hospodinovi neustávají v zabijení jich; zdaž netážou se zbrojeni krví: kde jest oběť pravá? kde jest Beránek čistý, v Němž se Bohu zalíbilo? — Však potud tu není Jana Křtitele, aby svým: „Ejhle, Beránek Boží, který snímá hřichy světa!“ pojmenoval a prstem ukázal Toho, jehož předpodobňovaly všecky oběti starého zákona. Žádný neví, že pravý Beránek se dostavil k zabiti beránka velikonočního, že s nimi slaví předznam své smrti. — A po oběti vykonané nenavracuje se hned k domovu. S bolestí matka i pěstoun hledají Ho marně po tři dny, až Jej konečně nalezají v chrámu. Hle, dvanáctiletý, a už v radě moudrých sedí, učenníka poslouchají učitelé zákona! — Ježíš, Maria a Josef v Jerusalémě: to je, křesťanská rodina, obraz tvůj. Maria se sv. pěstounem hledající Ježíše s bolestí: to tvůj je vzor, křesťanská

matko, křesťanský vychovatel! Dvanáctiletý Ježíš v chrámu při oběti a v učení zákona: to tvůj je příklad, dítě křesťanské. Není zajisté pro rodinu cíle žádoucnejšího, není naděje utěšenější pro ty, které ruka Páně ouzce spojila a neuprositelná smrt náhle a před časem a násilně od sebe dělí, — není prání důležitějšího nad to: „V jednom domě nebeského Otce sejdeme se zase!“ A proto není zde na zemi podívání milejšího, než na rodiče s dítkami v chrámu Páně: když celá rodina v jednomyslnosti při jedné oběti, v jednom duchu, v jedných modlitbách k Pánu, v jedných vzájemných prosbách za sebe — představuje se Hospodinu v domě Jeho pozemském, aby se všickni zase shledali v příbytku Jeho nebeském. Nám není třeba, vydávat se na dalekou cestu, není třeba, vstupovati na hory; oltář a kazatelnu s obětí nejdražší a slovem Božím chová každý dům Boží u prostřed dědin našich. Chcete-li tedy, křestanští rodičové, aby se „obrátila srdce otcův k synům, a synů k otcům,“ chcete-li, aby „prospívaly dítky vaše moudrosti, věkem a milosti u Boha i u lidí“: vodte jich již z mládí s sebou do chrámu: 1. k nejdražší oběti nového zákona, — ku mši sv., a 2. k učitelům zákona lásky, — na kázání a křest. cvičení.

Na den nejsv. Jména Ježíš.

(Slaví se letos 14. ledna.)

Den jmenovin Páně! Jaký to svátek, jaké to jméno! S hlubokou poklonou, s úctou a bázni, ale též s radostí slyšte jmeno: „Ježíš!“ Jest to jméno vtěleného Boha, a proto jméno nejsvětější, — zrozeného k spásce naší, a proto jméno nejsladší. Aby vyslovena býti mohla láska Boží k nám, aby pojmenováno býti mohlo neskonale slitování a milosrdenství Páně: dal Bůh Synu svému jméno. Andělé je zvěstovali lidem: „Nazvěs jméno jeho Ježíš; Onť zajisté vysvobodí lid svůj od hřichův jejich.“ (Mat. 1, 21.) To bylo zaslíbení dané lidu vyvolenému: výklad a vyplnění zaslíbení toho přečti sobě sám, — visíš nad křížem, psáno rukou Pilátovou, a zni: J.N.R.J.! — Ježíš Nazaretský, Král Židovský. Na věčnou památku velikého dne, kdy Vykupitel náš „smazav zápis výnosu, kterýž byl proti nám, kterýž nám byl odporný, i vzal jej z prostřed, přibiv jej na kříži“ — přibito to jméno na kříž, nad hlavou Toho, Jenž byl Emanuel, Bůh s námi, ukřižovaný za nás! Že „ponížil sebe, učiněn jsa poslušným až

k smrti kříže; proto povýsil Ho Boha a dal Jemu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno.“ (Fil. 2, 8, 9.) Jméno toto stalo se vítězným, když s kříže přemožení dábla, smrt smrti a vítězoslávu vykoupencu Páně hlásalo, a spolu strašným, — přemoženým mocnostem pekelným, nad kterými navždy zvítězilo. Od té chvíle stalo se *proporem*, pod nímž praví bojovníci Boží v boji se lží a hřichem vítězí, stalo se *heslem* hlásajícím světu svobodu pravou, — svobodu synů Božích. Jméno toto stalo se *mocným* tím, že „začkoli prosíme ve jménu tom, dává nám“ Otec nebeský. Tím stalo se nám *vším*, čeho potřebujeme, jménem „*nade všecko jméno*, před nímž klekati má každé koleno nebeských, zemských i pekelných.“ — Však potud není dokona dobojován boj, nepřítel zlý posavád usiluje vyrvat lidstvu, co nejdražšího má, toto jméno, víru v Pána našeho Ježíše Krista. Bez poskvrny je to jméno, ač svět ho hanou stihal, nejvyšší lásku Boží hláše, ač svět černým nevděkem odpovidá. Tak vyplnilo se proroctví starického Simeona: „*Foložen jest tento ku pádu i ku povstání mnohým.*“ Oném páku, kterým bylo ku pádu, bude jméno toto *soudcem i ortem*, kterým odsouzen bude hřich jejich nevěry. I my pokřtěni jsme ve jménu Pána Ježíše, i „nad námi znamenáno jest světlo obličeje Hospodinova“ (Žalm 4, 7); tenkrát, kdy vylito bylo na čela naše v svátosti sv. křtu, kdy vepsáno bylo do srdeč našich při prvním stolu Páně, tenkrát jsme víru a věrnost přisahali jménu tomu. A proto Ten, který sliby naše slyšel a příjal, soudit bude v poslední den znamenané tímto jménem, a věrnost v slibu odmění, nevěrnost pak potrestá. „V Něm, skrze Něho a s Ním jsou všecky věci;“ a proto bud jméno toto základ víry naší, příčina vši blahé naděje, nejdražší předmět lásky naší; bud vždy s úctou jmenováno, co nejdražší útěcha v srdečích věřících chováno, a každý jazyk neohrozeně vyznávej, že „Pán Ježíš jest v slávě Boha Otce.“ (Fil. 2, 11.) — „S Ježíšem, pro Ježíše a za Ježíšem!“ bud heslem všech pokřtěných ve jménu Jeho!

— 6.

Svědomí.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

I.

Největší tři statky ve vesnici Hrabíně patřily jednou Ondřejovi Toužilovi. Byl to statek Toužilův, Hromádkův a Česá-

kův, a kdo v Hrabíně je znám, ví o nich a ještě je tam najde.

Ondřej Toužil nezdědil všech svých statků po otci, nikoliv, otec měl jen statek Toužilův, a ten mu odkázal.

Byli tu ještě dva synové, Vojtěch a Vít, a ti vyslí skoro s prázdnou, že dle tehdejšího zvyku mladším synům se dávaly jen skrovničké podily, aby nejstarší neměl na sobě velkých břemen. Oženili se na domky a nezbývala jim jiná pomoc, než nádeničtí. Vedlo se jim dosti zle, ačkoliv se všemožně přičinili, a nikdy se stav jejich nezlepšil. Sotva si mohli držeti krávu, dvě krmiti nedovolily poměry a okolnosti, a když se jim vydařila jalovice, koupil ji řezník nebo hospodář. Neměli vlastních polí ani luk, ale bratr Ondřej vykázel každému po kousku, a oni mu za to pracovali. Pole jim vzdělával svým pluhem, krávu bral do svého stáda, je živil u svého stolu. I manželky jejich nalezaly dilo na jeho statku a čas svůj i sílu svou mu obětovaly. Nepotřeboval mnoho čeledinu, když měl je, a oni mu sloužili věrněji a horlivěji než čeledinové, jsouce jeho přátelé a pocházejice z jeho rodu. Nadřeli a nalopotili se mu dost a nepešel jim z toho jiný užitek, než že život zahránil. Dobrého zakusili málo. Obžinky, posvícení a svátky slavili u Toužilů, a dostávali maso, koláče a buchty. Při té přiležitosti se také něčeho jiného napili než vody, sami nemohli vydávat na pivo ani na kořalku. Ubozí byli rádi, když si zřídili potřebný šat. Plátno a šerku připravili doma, i a zač museli platiti, nesmělo státi mnoho peněz. Pro neděli a svátek vystačily jim staré zásoby. Dlouhý kabát, co jim otec zjednal k svatbě, nosili ještě, jakož i klobouk, vestu a spodky, a manželkám svatební sukně, živůtky a zástěrky také až posud vytrvaly.

U Toužilů naproti tomu panovala hojnost, a pořád se jim množilo jmění. Ačkoliv mohli, předee neuráceli, a povídalo se, že je Ondřej mamoník a lakomec. Bylo tomu v skutku tak, ale uměl to skrývat, že to nevycházelo nájevo. Šatil se, jak se na bohatého rolnika sluší, a za druhými nezůstal pozadu. Do kostela bral čistý kabát, až po kolena blýskavé boty, široký klobouk vždy jako nový, hůl se stříbrným knoflíkem, pravou španělkou. V kostele sedával v zvláště stolici, modlil se z knízek, poslouchal bedlivě slovo Boží a vždy dal na světlo, když kostelník kýval pýtlíčkem a u stolice jeho zvonil. Dal arcif. jenom

krejcar, ale dal přece, a lidé nevěděli mnoho-li, protože krejcar sám do pytlíčku spustil. Šlo-li se okolo oltáře ofěrou, vždy vystoupil první, a některý větší peníz položil na talíř, že na to hleděli jiní. Po kostele se zastavil v hospodě jako druži sousedé, pil rosolku, přikusoval rohlíček, zavádaval známým, hovořil a vypravoval. Nikdy se nezdržel dlouho, jsa střídmy a porádný, a pro všecko všudy by se byl neopil. Ani při muzice nepřestoupil míry, však vždy se dostavil, aby se neřeklo, že snad šetří a skrblí. I v karty si zahrál, když se vynášla přiměřená společnost, hrál sestadvacítka, ovšem jen o trojník, ale byla to tenkrát panská hra a ke cti mu sloužila. Pošetlosti a hrubých výstupů v hospodě pilně se varoval, a nenaviděl lehkomyšlníky, jenž se jich dopouštěli.

Chudým udělovalo se u Toužilů hojně a bez almužny nikdo nebyl propuštěn. Před svátky, na dušičky, o obžinkách, posvícení a masopustě rozdalo se tam chleba, mouky, krupice, hrachu, bramborů a jiných věcí, že by se tím jedna rodina po celý rok snadno byla vyživila, a mimo to pomáhalo se neštastníkům, jenž pohořeli, pádem dobytka nebo krupobitím byli navštívěni, a nemocným a mrzákům posílala se podpora domů.

Nikdo tedy nemohl říci, že by u Toužilů lakotili, a oni to činili přece. Statek jim mnoho vynášel, léta byla úrodná a obilí platilo. V domě se nevydalо nic marně, bratří hospodářovi přispívali k zvelebení statku a žádné odměny za to nebrali. Dávalo se arcíř, ale vždy se dobré povázilo, jak by se mohlo utrhnouti, chleb se vážil v ruce, mouka se měřila hrsti, brambory se počítaly, od krejcarů se ubíralo. Prodávalo-li se, muselo se hodně ztržiti a hospodář sechovával obilí, dokud nemělo té nejvyšší ceny. Kupovali-li něco, smlouval se a odcházel pro groš, a i od chudých řemeslníků žádal práci lacinou.

Bratry Ondřej živil, to je pravda, ale měl z nich větší užitek než oni z něho. Víc jim nedal než musel, a s tím věru daleko nepřišli. Pán Bůh jim udělil děti a o ty se museli starati. Strýc jim byl také kmotrem, teta byla kmotrou, posílala do kouta a šestinedlčkám poskytovala darů. Byly to obyčejně šátky, a ty pak nosily, že neměly jiných. Dětem se ukrojil krajíček bilého chleba, když přišli za rodičemi a kmotřička jim k němu přidala třebas nějaké ovoce, švestky, jablko nebo hrušku. Vždyť jim to rostlo v zahradě, a kolikrát

toho měli, že jim to až hnilo! Stávalo se také, že některé z dětí obdrželo na košíku, na zástěrku, vlnu na punčochy, a rodiče se z toho velmi radovali. Byli za každou maličkost vděčni, a pokládali si za milost, co dostali více, než bylo vyjednáno.

Že Ondřej Toužil má statek a bohatství, připisovali bratří jeho řízení Božímu, jenž ho učinilo prvorozencem. Že oni nemají leč holých domků, také Bůh spůsobil, poslav je na svět po něm. Otec jim arcíř mohl dáti větší podíly, ale každému nemohl dáti selského statku, že měl jen jeden. Synové z jiných domů také nedědili více, byl to tak mrav a obyčej, a oni se mu podrobili, myslíce, že to tak musí být, a že je to tak dobré.

Byli se svým stavem spokojeni a sloužili bratru Ondřejovi skoro jako svému pánu, ctice a poslouchajice ho. Ano byli na to pyšni, že je jejich bratr, chlubili se tím a dodávali si tím vážnosti. Vždy mu postoupili přednost, v kostele nešli do jeho stolice, v hospodě si s ním nesedli za jeden stůl, doma si nežádali jísti s ním z jedné misy. Hospodyně mu často přistrojila něco lepšího, pochutnal si na tom v příštěnku, a oni snídali, obědvali a večeřeli s čeledinou. Chtěl-li někam poslati, běželi hně sami, aby nečekal, cpal-li si do dýmeky, postarali se o oheň a tabák mu zapálili. Když i jim dal načpati, byla to zvláštní laskavost a dobrota, a když jim podal svou sklenici, hlásil se k nim a jednal co bratr, čímž je arcíř nejvíc potěšil.

Osmělili se a dovolili si učiniti ze sklenice hodně silný nápitek čili doušek a tabák v dýmce stlačiti, že pak ani víčko nepřilehllo.

Ondřej si toho nevšímal, na sklenici nehleděl, pytlíku neomakal, ať si z něho mají prospěch a výhodu. Byl to chatrný prospěch, byla to špatná výhoda, ale oni přece ji cenili vysoko, a přízeň bratrova jim byla nade všecko milá.

Podváděti a okrádati ho, nepřáti a záviděti mu, neměl ve zvyku ten ani onen, a řekli-li někdy: „Ten bratr má více, než potřebuje, a nám by pomohla částečka jeho jmění,“ neřekli to ze zlého úmyslu, nýbrž jen skutečný stav věci tím vyličili.

Ani to se jim nemůže vzít za zlé, že někdy pravili: „Mohl by nám něco dát a neuškodil by si.“

Bylo to jen marné přání, sami to uznávali a byli přesvědčeni, že se nenaplňí a nemůže naplniti.

Ani když Ondřej s penězi již nevěděl

kam a statky kupoval, nedoufali od něho pomoci, a nespolehali se, že přispěje jím nebo jejich dětem. Ku podivu štastně se mu dařilo. Ve všem mu žehnal Pán Bůh. Pole dávalo užitek, na dobytku vydělával, žena zdědila, a velké věno její bez toho již měl v rukou. Nemusí zaopatřovati mnoho dětí, má jen jednoho syna, a tomu všecko odkáže.

Aby nashromážděné peníze dobře uložil, vydal je Ondřej za statek Hromádkův a po letech přikoupil i statek Česákův, že právě byl na prodej. Oba se nalezaly v nepořádném stavu, a již dlouho chodily z ruky do ruky. Konečně je získal Toužil, vzdělával a zlepšoval, stavěl a opravoval, až si z nich pojistil úroky.

Nejvíce se s ním přičinili bratří, ano oni nejvíce práce vykonali sami, a dostali za to mzdu nádennickou a nepatrné dary. Byli a zůstali chudí domkáři, a děti, co nepotřeboval Ondřej, šly jinam do služby, že rodičům nebylo lze jich uživiti.

Ondřejův syn, jenž se jmenoval Šimon, brzy se oženil, a arcit si mezi nevěstami mohl vybírat, že byl ženich v celé krajině nejbohatší. Žena mu také zanesla znamenité jmění, a toho se ani nedotknul, že otec ještě sám hospodařil. Dělili se sice o všecku moc spolu, otec byl ale přec pán a synovi nedával nic připsati, že neměl jiných nástupců.

(Pokračování.)

D O P I S Y .

Z Prahy 1. ledna 1866.

(Štědrý den v opatrovně na Hrádku.)

Den 24. prosince m. r. byl pro opatrovnu na Hrádku v pravdě slavnostný a spolu štědrý den. Již o 11. hodině dopoledne viděti bylo ze všech stran malé dítčí bud s rodičemi aneb bez nich spěchat k opatrovně. Tváře jejich značily, že radost je očekává. Budova opatrovny naplněvala se více a více, až konečně okolo jedné hodiny odpoledne zavítal vznešený přítel mládeže, nejdůstojnější pan kardinal arcibiskup s místopředsedou náměstnictví p. hrab. Lažanským, knížetem z Fürstenbergu a vznešenou jeho chotí, p. starostou měst Pražských Dr. Bělským a valným počtem hostů duchovních i světských. Jak mile dítčí vznešeného knížete církevního uzřely, pojednou umlkly a jedno dítko vystoupilo před nejdůstojnějšího vrchního pastýře, uvítalo jej jmenem ostatních v upřímné dětinné sprostrosti a žádalo o požehnání. Po obdrženém

požehnání pomodlily se dítčí a počaly zpívat písničky, z jejíhož obsahu jsme vyrozuměli, že milé hosty své překvapiti chtějí představením radostné památky narození Vykupitele světa. A překvapily opravdu. — Neboť po několika otázkách o Ježíškovi od pěstounky daných a po příslušných dítčích odpověďech vystoupil jeden pacholík prohlašuje rozkaz císaře Augusta, načež jiný pacholík s malou dívčou na pochod k Betlému se dal. Na pokynutí pěstounky položily dítčí hlavičky své jako ku spaní, z něhož odtroubením hodiny půlnocní probuzeny a objevením se anděla o radostné novině zpraveny byly. A nyní počalo představení radosti u jesliček tak živě, že mnohý z hostův, ač šediny hlavu jeho zdobí, vroucenosti nevinných dítčí v duchu k jeslím Betlémským zanešena se citil. Ano, po mnohé tváři kanula slza pohnutí a radostné upomínky na dávno minulé doby vlastní mladosti. Po zdařilém představení jesliček předstoupilo jedno dítko děkuje váženým hostům za laskavou návštěvu, spolu ale i za četné dary, které se v tom okamžení zrakům dítčí objevily, svědčíce, že opatrovna na Hrádku slaví v pravdě „štědrý den.“ Bylot pak rukou Jeho Eminence poděleno 404 dítčí; což trvalo celou hodinu. Dárky záležely z satiček, obuví, vánoček, cukrovinek, 100 stříbrných čtvrtzlatníků a dětských hraček. Vsouci díky vzdány budtež zvláště slovněmu starostovi Dr. Bělskému a slavné městské radě Pražské. Ch.

Z Dymokur dne 29. prosince 1865.

(České zpěvy na jitřní Božího narození.)

Opět doprál nám Bůh dočkat se svátků vánočních — svátků, naplnějících nevýslovou radostí srdce každého, kdo s myslí nevinnou přistupuje k jesličkám Ježulátku. Radost tu zvětšily u nás české zpěvy před jitřní*) obsažené v „Kancionálu“ Dědictvím Svatojanským vydaném, které horlivým působením p. učitele provedeny byly.

Uchvacující byl to okamžik, když zazněla slova (Canto solo) „Kristus narodil se nám“ a srdce každého posluchače naplněno bylo rozkoší, jako druhdy srdce pastýřův, slyšících tato slova před 19 věky z úst samého anděla. A jako pastýři mluvili vespolek : „Pojdme až do Betléma...“

*) Též v chrámě sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně zpívaný byly před půlnocní mší sv. české církevní hodinky na jitřní Boží narození. Red.

tak i my povzbuzovali jsme se vespolek k uctění Spasitele slovy: „Pojdtež, klanějme se Jemu.“

Neméně dojemné bylo zpívání žalmů a modlitby kněžské, takže se každý v chrámu Páně přítomný mile a nábožně připravil na následující pak mše svatou. —

Nemohu opomenouti, o zminěném kancionálku několik slov dodati: Velikou zásluhu získala si správa Dědictví Svatojaninského vydáním onoho dila; však nemá-li ladem ležeti, a chceme-li, by obmýšlený účel byl dosažen, chopme se s touž horlivosti, s jakouž byl spořádán, provedení v něm obsažených zpěvů. Zpěv jest modlitba, ano více než modlitba.

Použijme tedy vhodné této příležitosti a dbejme, aby se opět v chrámích, v domech i při práci rozléhaly zpěvy zbožné, — zpěvy občerstvující ducha, směrující kucti Boží a k povbuzení duší věřících.

Karel B-ý, ml. uč.

Z Malina u Hor Kutných na nový rok 1866.

(Dar z Ameriky).

Před třemi lety počal v okolí Kutnohorském neobyčejný ruch. Vše, co umělo dělati cigara, pospíhalo do Ameriky, kde kynula naděje skvělých výdělků. A vskutku, cigárníkům nevedlo se zle, neboť mnozí v krátké době kolik set zlatých poslali domů, buď aby dluh svůj zaplatili, aneb peníze uložili v Čechách, kamž se dřív neb později navrátili chtějí. Poslední doba občanské války zasadila však cigárníkům bolestnou ránu. — Aby státní příjmy se rozmnožily, uložena na dělání cigar veliká daň a posud trvá, a tu slabne výdělek, poskytuje pouze životy a nejnuttnejší zapotřebí. A ejhle! právě v této nejbídnejší době zpomněli sobě vystěhovalci z Malínské osady na svůj před dvěma lety opravený a okrášlený chrám Páně, zaslavše v prosinci 1865 31 zl. 40 kr. r. č. k ozdobě jeho. Ale uvěřejním raději list z Ameriky. Znít takto: Choval jsem u sebe již od delší doby ten úmysl, že i já, ač vystěhovalec, chci přispěti nějakou částkou na opravu chrámu Páně Malínského. Při tom mně také papadlo, sbírat mezi rodáky Malínskými přispěvky, a důvěra má mne nezklamala: jedenkaždý, ku kterému jsem přišel, s ochotností přispěl, co mohl, žádný nebyl proti tomu. Sebral jsem 21 tolarů 50 centů a odesílám tuto částku Vám, byste ji obrátil k jakémukoli účelu na chrám Páně. Jména pak těchto přispívatelů jsou: Jan Horáček, sběratel, 4 tolary, Jan Tře-

šňák 4 tol., Frant. Hefner 2 tol. 50 centů, Tomáš Lacina 2 tol., Jos. Brabčák 2 tol., Frant. Zajic 1 tol., Václ. Bílý 1 tol., Lacina z Nových Dvorů 1 tol., Eman. Kumpán 1 tol., Jos. Vodička 1 tol., Frant. Buldra 50 centů. Frant. Krajiček 50 c., Marie Zaběhlická 50 c., p. Sobišková z Hory 50 c. Na slavnost Neposkrvněného Početí Panny Marie obdržel jsem peníze, a ku všeobecné radosti osadníků to ohlásil a spolu vyjevil svůj úmysl, že koupím kalich, jehož již potřebuji nevyhnutelně. — Takto dostane se poněkud odměny přispívatelům, nebo já i nástupci moji vzpomenem častěji při drahé oběti mše svaté na šlechetné rodáky zdejší, kteří tak patrně dokázali věrnost k církvi svaté. — Zavděčil-li bych se čtenářům Blahověsta, mohl bych přiště několik úvah o vystěhovalcích uveřejnit; stojím s nimi i s jejich příbuznými zde v úzkém spojení a dopisuji si často s nimi. Ign. Paták.

V Nové Pace, 29. prosince 1865.
(Vánoční strom. Osvětlení při půlnoci mše sv. — České něspory.)

V svatvečer Božího narození vystrojen byl i u nás chudým školním dítkám vánoční stromek. Postaven byl v prostranné síni nové školní budovy, na něm zavěšeny i pod ním položeny byly dary rozličné, obuv, šátky, oděvy, vánočky. Dříve než přiblížila se 4. hodina odpolední, byla prostranná síň školní již přeplněna. Před podělováním zazpívaly dítky vánoční piseň; vel. p. Bilek vyložil význam stromu i darů a dítky na konec řeči provolavše dobrodincům svým tříkráte: „Zaplat vám to Bůh!“ společně se pomodlily, načež z každé třídy asi 40 chudých dítěk dary poděleno bylo. — Jako již po více let sloužena byla i letos v chrámu Mariánském půlnoci mše sv. při slavném osvětlení. Téměř 1000 světel září nebeskou naplněvalo svatyni. Velebný byl pohled na to osvětlení s kůru. Světla kolem skleněné schránky, v níž umístěna jest socha Rodičky Boží, činila zlatolesklý věnec, jenž končil nahore jménem Maria. Nad celým oltářem pnul se bohatě osvětlený oblouk, po stranách s vysoko čnejícími pyramidami spojený; i 5 pobočních oltářů hojně bylo osvětleno. Bohaté osvětlení toto na každého hluboký učinilo dojem a duch bezděky zaléhal k chlévu Betlémskému, kde jasnost Boží obklíčila pastýře a anděl Páně volal k nim: „Zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu.“ — Všem, jenž štědrými dary k osvětlení tomu při-

spěli, voláme: Zaplat Pán Bůh! — Na konec podotýkám, že co nejdříve u nás zavedeny budou české zpěvy nešporní, což v naší rozsáhlé osadě farní hojného najde účastenství a dá Bůh, ještě hojnějšího po-nese ovoce. B.

V Plzni dne 29. prosince 1865.

(Duchovenenská porada. Změna v úřadě vikariatním.)

Včera dne 28. prosince odbývalo velmi četně shromážděné duchovenstvo našeho vikariatu letos druhou pastoralní konferenci. K pojednávání byly tři otázky, dvě vyňaté z čísla 9. letošního ordinariatního listu, totiž: „Jak může duchovní správce na zdar a dobrý výsledek povšechného vyučování v národních školách působiti?“ — druhá: „Jak a čím dalo by se přijmání svátosti pokání u věřících podporovati?“ — třetí pak samostatná: o nepříznivém, ba téměř bídňém postavení prozatímních správců duchovních na uprázdněných farách, čili administratorů. Všecky tři práce uspojily sbromážděné duchovenstvo, jmenovitě poslední, která živým líčením zkušenosti z dvojí administrace myslé všech tak dojala, že zvlášt starší páni toho zkušení při čtení hlavami přisvědčovali, jakoby říci chtěli: Pravda to všecko. Byl by věru čas, aby na příslušných místech pomýšlelo se na přiměřenou opravu tohoto smutného postavení. Schůze naše nabyla pak jiného rázu. Svolal nás velectený p. vikář, veleďušt. infil. p. arciděkan Plzeňský Antonín Hlaváč, také k tomu cíli, aby se mohl s duchovenstvem svého střídnictví rozloučiti, an po 25letém horlivém a v skutku vzorném působením čestný ale také obtížný úřad arcib. vikáře a okresního školdozorce pro stáří své a chorobu skladá. Četl se přípis Jeho Emin. nejdůstojnějšího pana kardinála, jímž k opětné žádosti páne vikářově úřad tento s něho snímá a jemu za dlouholeté, příkladné a obětavé působení vřelými slovy své uznaní na jevo dává. Po té obrátil se k nám veleďušt. pan vikář, pohnutým hlasem louče se se všemi, jímž dráhně let byl věrným přítelem a laskavým otcem, prose všech za laskavou a zbožnou upomíinku, která jistě nikdy nevytratí se z myslí našich; mnohým při této dojemné řeči kanuly slzy z očí. Pak ujal se slova senior celého vikariatu, důstojný p. děkan Malesický Kornel Demuth, a jmenem veškerého duchovenstva krátkou ale upřímnou řečí děkoval odstupujicimu za všechnu lásku, obětavost, úslužnost, jaké se dostalo všem,

kdož s ním v záležitostech svých jednali; za vlídnost a přívětivost, s jakou každému, buď si on kdokoli, vstříč přicházel, dokládaje na konci, že v odstupujicím ztrácíme vikáře, jenž s podivuhodnou nestranností úřad svůj vykonával a každému radoval i skutkem nápomocen byl. Když pak ještě Chotěšovský pan kaplan P. Felix Koch jmenem učitelstva odstupujicimu p. vikáři srdečné díky byl vzdal za jeho vřelé ujmání se učitelů a blahodárné působení co dczorce školního a jmenem školní mládeže za tu právě otcovskou vlídnost a lásku, jakou vždy při zkouškách na jevo dával, ujal se slova nově jmenovaný správce vikariatu, známý spisovatel, vážený a milovaný farář Uhrecký, P. Hugo Karlík, žádaje, aby duchovenstvo tu lásku, s kterou se u něho potkával, i budoucně jemu zachovalo a tím spůsobem v obtížném úřadu, vůli Boží a rozhodnutímu Jeho Eminence mu uloženém jej podporovalo. Na památku odevzdalo velebné duchovenstvo odstupujicimu veleďušt. panu vikáři skvostné album s fotografiemi veškerých duchovních našeho vikariatu. — Učitelstvo vikariatní vydá za toutéž přičinou litografovanou jeho podobiznu, která bude zdobiti světnice školní a milou zajisté bude památkou pp. učitelům na otcovského přitele, mládeži na milostivého otce. Bůh zachovejž ho ještě dlouhá leta ku zdaru jeho osady, nového pak pana vikáře posilní!

Z jižních Čech na den sv. Jana evang. 1865.

(Ohlas z duchovní správy).

Pilně čteme noviny, zvláště nyní, kde rokuje sněm náš, ale nejvíce nás zajímalo rokování o vyvázení desátku. Nenadáli jsme, či vlastně nadáli jsme se, že najde kněžstvo tolik přátel tak starostlivých o jeho — důstojnost, kteráž trpí prý vybíráním těch dávek. Podivné myšlenky se mi kmitaly mozkem, když jsem to četl. Nebyl jsem sám nikdy v té příjemné ani nepříjemné situaci, vybírat desátek, a tudíž neměla má důstojnost ani přiležitosti, vztíti pohromu, ale napadlo mi, když trpí důstojnost kněžská vybíráním desátku, trpí ještě více vybíráním štoly a těch dárkův, kteréž věřici při přiležitosti a v přičině obětování mše sv. knězi dobrovolně přinášejí. Snad aby dle té zásady také tyto příjmy vyváznuly se, a konečně snad tím trpí důstojnost kněze, že musí jist a šatit se. Což nezískala by tím jeho důstojnost, aby živ byl — povětřím — a jako duch? — Avšak dejme tomu, že by zákon došel

nejvyššího stvrzení, myslím, že nalezne odpor a závoru na — skutečnosti. Znám jednu faru, kde farář běže desátek. Míra žita se mu počítá ve fassi za 3 zl. 8½ kr. stř., ve fassi to účtarnou ztvárněné. Ale nyní nedostane za míru žita překněho nic víc, než 2 zl. 50 kr. r. č., tedy 79 až 80 kr. r. č. méně, než má míru ve fassi počítanou. Bude-li muset rolník odvádějící desátek vyvazovat míru obili v plné ceně, nebude se mu do toho chtít, poněvadž nyní, když odvádí *in natura*, má to lacinější, ať už nedíl, že i z té příčiny se bude rozmýšlet vyprostiti grunt svůj z dávky, poněvadž jest nouze o penize. Ale dejme tomu, že by za menší cenu vykoupil grunt svůj rolník, tim ztenčí se příjem farářův, kterýž má obili ve fassi vysoko počítané, takže nebude miti ani svých 420 zl. rak. č. Kdo mu schodek nahradí? Stát? Náboženský fond? Stát má co dělat se svými finančemi a bude se zdráhati, doplňovat vyvazením ztenčenou kongruu farářům. Máme tedy za to, že dotčený zákon *není ani ve prospěch státní pokladnice*. Tomu pánu ale, kterýž pověděl, že desátek jest založen na smlouvě nespravedlivé, poněvadž cena obili stoupá, a cena práce a povinnosti knězem konané zůstává tatáž, bych odpověděl: **Když měl jindy farář patnáct set duší a školu o jedné třídě s 60, 80 až 100 dítětmi, bral desátek snad větší než nyní, anebo stejný, a nyní rozmnožil se mu počet duší na 2, půltřetího tisíce duší, a škola vyrostla na dvě, tři třídy, a přece běže týž desátek.** Ptám se: neroste-li tu povinnost a práce farářova? Ano někde na osadě narostlo kněžím práce během posledních let, že nejen ten zbytek desátku, ale veškerý příjem jest prabídnou odměnou a nahradou za to tělesné i duševní namahání, a že kdyby dle odměny a příjmu chtěl a měl kněz měřiti práci svou a cenu její, by vši činnosti se vzdáti musel. Lehko a lacinější jest to, na cizi útraty si získati popularitu, než desátek vyváznoti — neboť až bude naprosto vyváznut, i ti, kdož k vyváznutí jeho přispěli, budou hnit pod drnem a nebude po nich ani stopy, budou věřici na své pole a grunty ukládati břemena a dávky — kněžim a kostelům.

R.

Z Jilemnice v lednu 1866.
(Láska k domu Páně „Naučný slovník.“)

zprávám, budíž připojena následující: Když před dvěma roky u nás čtvero postranních oltářů z milodárků věřicích bylo obnoveno, zatoužil mnohý po obnově velikého pobočního oltáře sv. Dominika nebo růženecké Panny Marie; ještě však cena na 800 zl. byla udána, sklesla naděje při otázce: odkud? — Nenadále vyskytl se v měsíci září r. m. nový dobrodinec pro hlavní oltář sv. Vavřince, který jednoduchý a předce krásný, pozlacením obrazního rámečku v stánku Božím znamenitě vynikl. Obraz, mistrovské to dílo vlasteneckého malíře Kindermanna ze Šluknova (viz Nauč. Slov. IV. 656.) nyní každého v chrám Páně vstupujícího mile vítá; vypuklá na rámcu práce řezbářská v hladém svém pozlacení třptytí se co množství kolem zářících lampiček. — Přání, které se prvě toliko projevilo, stalo se nyní osaďníkův žádostí. Učiněna tedy sbírka, v níž se p. Dominik J. súčastnil se 100 zl. r. č., — k tomutéž cíli odkázal zemřelý mládenec Václav D. 200 zl. a s pomocí Boží a štědrotu farníkův má na jaře poslední oltář truchlivého mezi ostatními vzezření se pozbavit. Dílo toto svěří se obratnému mistru p. Pátymu z poblízké Pecky. — Sebeřeme-li úhrnem: na hlavní oltář 210 zl., na křížový 150 zl., sv. Josefa 280 zl., sv. Anny 190 zl., sv. Františka a Antonína (malé) 150 zl., na kazatelnu 400 zl., na oltář růženecký 800 zl. (sv. Jana N. byl r. 1847 obnoven, oprava varhan v roce m. stála 400 zl.); tedy v posledním pětiletí podali farníci Jilemníčtí skvělý důkaz živé lásky k domu Božímu darem přes 2000 zl. Žehnejž Bůh i dále! — Ze pak se s jasnenm slunečním často střídává mračno, nezazletež mili čtenářové Blahověsta, že upozorním na cos nemilého, co se mezi námi potuluje, ač ne z nás, ale z Prahy zlaté k nám se dostává. Minim „Naučný slovník.“ Na str. 528. VI., kde se vysvětuje „pokušení dábské“, čteme: „Na příklad toho uvádí se pověst o pádu prvních rodičů.“ Táži se: co tu znamená slovo „pověst?“ Předce snad ne *pověst = povídačku?* — V pozvání nároドovec k odberání N. Sl. udává se: *O věcech náboženských — svěřeno vypracování výtěčným spisovatelům vyznání katolického*, jakož zajisté příslušno národu, jehož veliká většina to-muto vyznání náleží. — Nuže: nesahá i tento článek v obor náboženský? Proč není udána známka spisovatela? — Věru, toho nemohl psáti ani katolík ani protestant věřici; vždyť *prvotní hřich*, *pád prvních rodičů nepadá* v říši povidek, hádanek

a bájek; — jest to ne pověst ale podstatný článek víry, základní kámen, který, upřeli se, trhá s sebou soustavu náuky křesťanské. Co jest a čím jest pak světu Kristus Ježíš? — Myslím: takového cos nemohl veřejnosti podat ani křesťan vůbec; neboť, kdyby, nejsa křesťanem pravověrným, popíral výroky sv. sněmu Tridentského, nemůže co křesťan popírat usnešení sněmu v Karthago r. 416, druhého sněmu v Orange, r. 529 slaveného, kde se o článku víry, ne o pověsti „prvotního hřichu“ jednalo. Čtouce pak smělou tuto řeč, jakou se základ křesťanství podkopává, musíme ze srdce želeti, že si pod záštitou vlasteneckého podniknutí, pod záminkou vytrubované osvěty jen nevěru a náboženskou lhostejnost kupovati máme! — Nechat pisatel pováži vysvětlivku, jakou podal sv. Augustin ku slovům sv. Pavla: Jako skrze jednoho člověka hřich na tento svět vešel, a skrze hřich smrt, a tak na všecky lidí smrt přišla, v němž všickni zhrešili. „*To kdo upírá, upírá zajisté, že jsme smrtelní.* Nebo, jestliže skrze jednoho člověka hřich na svět vešel, a skrze hřich smrt: *nemohla smrt vejít, leč vešel hřich.* . . . Poněvadž pak smrt na všecky lidi přešla, i hřich nevyhnutelně na všecky přešel.“ — Již několikráté bylo v Blahověstu na tuto nešetrnost (nechci říci zůmyslné podryvání katolictví) poukázáno, a když předce zlovolně se nám nevěrecké zásady v lehounkém rouše do očí epou, nemůžeme lidu odporoučet a ku pilnému čitání schvalovat, co hany zasluhuje; — při takovémto pokračování nevystačí prázdná skořepina vlastenectví, kde na místě zdravého jádra křesťanského, šlechetné osvěty, mizerná se skýtá v překladu cizinská slátanina! Takovou osvětu si nechte! Lépe méně vědomosti v počestné zbožnosti, než hlava moudrá a srdeč lotrovské. Ne nevěrce, ale spravedlivce chceme miti z časového pokroku! To není: *Vždy dle pravdy!*

F. B.

Z Inomostí) v Tyrolsku 29. prosince 1865.
(Zprávy o krajanech od krajanů v Tyrolsku.)*

O hlavním městě nejkatolictější země rakouské zřídka bývá čeho se dočisti v

*) Innsbruck čili Inomostí? — Říkáme-li místo Bruck Most, místo Zweibrücken Dvoumosti, proč by též místo cizinsky znějícího Innsbruck nemělo se užívati vhod přeloženého Inomostí a při tom též setrvati? Nač třeba nám nešvarného rění Inšpruk, nač také jotovaného Jnomostí? —

těchto listech, věnovaných především potřebám a záležitostem domácim; stane-li se to jednou za čas, bývá to obyčejně zpráva jen o věcech povšechné důležitosti, týkajících se i nás i jiných. Tentokrát ale něco o krajanech — od krajanů.

Nedávno pravil mi kdosi, ti Češi že jsou všude. Nevím, nechtěl-li tím něco nechvalného o Českých říci. Máme za to, že ke cti jest to národu, vycházejí-li anebo vysílání-li bývají ze středu jeho synové do ciziny, ne aby tam zvyknouce cizáctví toto pak do vlasti přinášeli a bratry doma jemu navykali, nýbrž aby co jinde viděli a slyšeli nebo sami zakusili, to potom vlasti za vděk přinesli, a k časněmu i věčnému blahu krajanů obrátili. Za touto asi přičinou dostalo se též několik bohoslovčů z Čech a z Moravy do Inomostí, do zdejšího od Jesuitů zřízeného konviktu pro bohoslovce, nazpůsob římského „Collegium germanicum“, kde většina našich profesorů, samých to Jesuitů, bohosl. studia konali. Když r. 1858 přičiněním kněží z tovaryšstva Ježíšova zřízena byla při zdejší, dříve žertem „bohaprázdnou“ nazývané univerzitě fakulta theologická, studovalo zde všeho všudy 6 bohoslovčů, letos je jich tu 177 (vloni 153), z Rakouska (93), z Němec, Svýcar, Francie, Italie i odjinud (celkem 84). Světských posluchačů jest 90 (z 29 diecesí) a řeholních 87 (z 14 klášterů, 8 řádů, mezi nimi 36 bohoslovčů jesuitských). V konviktě onom bydlí letos 91 (vloni 65) bohosl., a to: 19 z Čech (z Vyššího Brodu 9, z Oseku 7, ze Želiva 2, z diec. Litom. 1), 3 z Moravy (z Nové Říše, kláštera premonst. 2, a z diec. Olom. 1), z Chorvat 2, Tyrol 8, Styrská 8, Rakous nad Enží 5, Uher 3, Sedmihrad 2, Voralberku 1 a 40 cizozemců. Kněží studujících ještě theologii zůstává nyní v konviktě 8. Ze slovanských časopisů odebírá se v konviktě: „Národ,“ „Mor. Orlice,“ „Blahověst,“ „Budivoj,“ hornolužský „Katholski Posol,“ chorvatský „Katolički zagrebački list“ a vdecký časopis „Književník.“

O minulých svátcích slavil v den Božího narození Moravan pan Gilbert Langhammer z Nové Říše v nedalekém, asi $\frac{1}{4}$ hod. od města vzdáleném klášteře premonstrátském, Wilten zvaném, kněžské pravtiny. Byla to vzácná slavnost pro ten klášter, kde není pamětníka, aby kdo cizi téhož řádu, neřku-li z našich krajin, tam byl kdy první mši sv. sloužil. Proto jak veleduštojný pan opat, tak velebný konvent seč byli se přičinili, aby důstojně o-

slavili vznešenou tu oběť, kterou poprvé krajany náš obětoval Bohu, což zajisté se strany naší všelikého uznání zasluhuje. Téze noci slavili v městě ještě dva novosvěcenci (bylo jich 21. pros. 6 na kněžství od nejdříve pana biskupa brixenského vyšvěceno, 5 z konviktu a 1 scholastik) ve dvou rozdílných kostelích kněžské prvotiny, všude bylo lidí jako nabito. Panuje tu mezi lidem přísloví, že se musí k vůli požehnání novosvěceného kněze aspoň jednou železné podče roztrhati, a zasadě té věrni přicházejí Tyroláci na 3—4 hodiny z vůkolí k slavnosti kněžských prvotin, ač má skoro každá větší ves zde, čítá-li 500 až 600 duši, svého faráře, někdy i kaplana, tak zvaných přifařených obcí tu jest velmi po řídku. Nicméně každý ten kostelík je vkusně, mnohý i umělecky upraven, hojně, zvláště uvnitř, malbami na obmítce, polovypuklou prací a jinými ozdobami nikoliv bez ladu a souměrnosti vykrášlen, zejména co se oltářů týče, a to namnoze z dárků dobrodinců, příslušníků farních a poutníků.

Velice si též dobromyslní Tyroláci libují v jesličkách, které jinde „vánočním stromkům“ mista ustupují, a není snad kostela a kaple poněkud větší, ani domu v městě i ve vůkolí, kde by nebyly. Viděl jsem nedaleko odtud v jednom ne právě malém kostele zdejšího okolí jesle či „betlému“, které zaujmaly téměř celou poboční stranu lodě chrámové. Jednotlivé sošky na střevic vysoké, sličně vyřezány byly od prostého venkovana, jemuž se o tělesoměřství, náuce o svalech, hnátech a podobných pomůckách řebářů ani nezdálo.

Dne 6. prosince měl P. Wenig z řádu jes., rodem z Čech, t. č. rektor magnific. zdejší posud kusé university, zahajovací (inaugurační) řeč „o pokroku vědy“, dokazujíc, že věda musí něco předpokládati, že není nekonečna a že není účelem sobě samé, pak že učení církve katolické níkerak není vědě na odpor. Vyjde co nevidět tiskem, však vsadil bych sto na jednu, že nedostane se tolika lidem do rukou, kolika řeč jistého rektora magnif., jenž bez obalu v ní praví, že nikoliv nehdálá vytýkat meze učenému bádání, zdali přece člověk nepochází — od opice!

Bude-li, jak na tyrolském sněmu navrženo, zdejší universita doplněna fakultou medicinskou, kdo ví, aspoň se tak proslýchá, nestane-li se Inomostí sídlem oné katol. university, o níž, jak známo, katol. jednota německá již mnohá léta usiluje.

Z Říma 25. prosince 1865.
(Odpověď sv. Otce. Výbuch Vesuvu. Matriky v Itálii.)

Dnes přijal sv. Otec po slavné mši svaté, kterouž byl u sv. Petra sloužil, obvyklá blahopřání sboru kardinálův, pronešená ústy J. Em. kardinala-vikáře Patrizi-a. Sv. Otec odpověděl výmluvnou řeči v ten smysl, že Bůh církev svou v bouřích nikdy neopouští. Upamatoval na Krista Ježíše, an spal v lodičce vysoko a hrozně zmitané na zbouraném jezeře Genezaretském. Zdá se, doložil Pius IX., jakoby týž Ježíš i nyní spal, avšak On bdi v srdeci svém, aby střežil a hájil svou sv. církev. Nedávno vyznal kdosi, že budoucnost jest v rukou Božích. Pravda, ale tuto budoucnost nechová Bůh pro nikoho jiného, leč pro svou církev, jejížto vítězství nepodlhá žádné pochybnosti. — O slavnosti Nep. Početí P. M. otevřel se nový jícen na vrchu Vesuvu nedaleko městečka Torre del Greco. Propuklinou vychází a vysoko se vymetá žhavá lava a rozprostírá se až k samému moři; železná dráha jest přetržena. Obyvatelé utekli se do Neapole, dvě hodiny vzdáli, a příčítají zachránění své Neposkvrněné Panně, ku kteréž tento dobrý lid od pradávna velkou chová důvěru a úctu, což v lonském ročníku „Blah.“ jiný dopisovatol dobře vyličil. — V jednom dopisu před novým rokem pověděl jsem, že v Itálii „svobodné“ budou od nového roku matriky v rukou světských. Dokládám, že mnozí biskupové italští vydali pastýřské listy, ukládajice farářům za povinnost, aby i v novém roce církevní seznamy pokřtěných, oddaných, zemřelých a p. dále vedli, jako před tím. Jsout v mnohých menších místech přednostové, jimž psaní jest věci ne-li neznámou, alespoň velmi nesnadnou, a již proto dobře udělali biskupové, starajíce se o ty důležité zápis, at nic nedíl o tom, že to „Rituale“ předpisuje.

∞

KRONIKA.

Z Prahy. Domácí i příchozí spěchají k radnici Staroměstské pohledět na obnovený starožitný orloj, jenž po staletém odpočinku opět službu konati počal o půlnoci na den nového roku. — Jiný cíl pouti za těchto dnů jest podzemní kaple Betlemská na Karlově a chrám sv. Apolináře, kdež vystaveny jsou snahou a štědrotu vp. faráře Fr. Simence podél celé lodi chrámové nové jesličky. — V přemnophých kalendářích udán jest svátek

nejsv. jmena Ježíš omylem na den 21. ledna. Slaví se vždy v neděli druhou po Zjevení Páně, t. j. letos 14. ledna. V ten den a po osm následujících dní udělují se plnomocné odpustky všem, kdož z hřichů svých skroušeně se vyznávše a nejsv. Tělo Páně přijavše zpívané měsi svaté přítomni jsou. — Zejtra, o slavnosti *Zjevení Páně*, bude JEm. nejdůst. p. kardinál arcibiskup sloužiti u Všech Svatých v 11 h. slavnou pontifikální mši sv.

—. J. Vel. císař *Ferdinand* daroval na obnovu kostela v Horním Jelení 400 zl.

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili pp. Frant. Michal, bohoslovec v Budějovicích, Jos. Vytopil, chovanec arcib. semeniště v Kroměříži, Ant. Šeps, kaplan v Činčevsi, Jan Hanuš, žák gymnas. v Král. Hradci, Jan Novotný, kaplan v Německém na Moravě, Ign. Kubašta, farář v Bechyně.

— Pobožnost 40 hodinna bude se konati 5.—9. ledna u sv. Jana Nep. na Skalee, 10.—14. u sv. Havla, 15.—19. u sv. Františka (u křížovníků).

— Vp. Jan Nep. *Velhartický*, adjunkt fakulty theologické, podstoupí d. 9. ledna o 10 h. dopolední veřejnou disputaci a bude 11. t. m. o 10 h. ve velké síni kollegie Karlových na vysokých školách povyšen za doktora bohosloví. Tiskem vydané „věty“ (theses), k jichž hájení se nabízí, věnovány jsou J. M. uroži pánu Janovi Karlovi hraběti Kolovrat-Krakovskému, svob. pánu z Újezda, c. k. komořímu a t. d.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v prosinci m. r. 76 chudých v Praze zemřelých křesťanů, za celý rok 1865 však 1195 osob.

Z Budějovic. J. M. nejdůst. p. biskup vydal na den Všech Svatých *pastýřský list* o bratrstvu ustavičného uctění nejsv. Svatosti oltářní. (Bude uveřejněn v „Blah.“) Dne 27. prosince příjal v domácí kapli biskupské své residence *vyznání víry katolické* od baronek Susany a Marie z Leonhardi, dcer † svob. pána *Leonhardi*, majitele statku Stráže. Slavnost začala v 8 h. vyzýváním Ducha sv. Po té učinil nejdůst. p. biskup krátkou řeč k urozeným konvertitkám, které pak v ruce jeho složily vyznání víry. Při mši sv. podal vrchní pastýř novým dcerám církve, svátosti pokání s Bohem smířeným, nejsv. Tělo Páně a po mši sv. udělil jim svátost biřmování. Byla z toho radost veliká zvláště ve St rázi, kde obě baronky pro svou dobročinnost k chudým požívají veliké významnosti.

Z Vidně přinesly nám noviny malý obrázek, z něhož poznati lze, čeho by se mohli nadítí katolíci od lidiček, jimž jest

protivný obraz křesťanský, jehož se bojí jako zlý duch kříže. Zkušební síň akademie gymnasia ve Vídni má se opatřiti na stropě malbou na obmitec, představující sv. otce východní a západní církve a svaté patrony dolnorakouské, sv. Leopolda a Severina. „Presse“ dověděvší se o tom, táže se: zdaž prý se tím má snad naznačit podřízenost školy církvi? Můj Bože, jak leží té novinářce na srdeci ty školy katolické, jak ji těží ta podřízenost školy národní i střední pod dohlídku církevní! Tak tuze, že ji tlačí, jako můra spíciho. Ovšem kdyby tam na té obmitce byly vymalovány bůžkové a bohyně pohanské, to by byl pokrok a důkaz, že škola směřuje k přístavu, kde by ji ráda viděla Presse a družky stejně smýšlející. A je to také opovážlivost od katolíků, dáti si ve škole vymalovat svaté otce a patrony! My ale tážeme se: co je „Presse“ do toho, jakými obrazy a malbami opatřují a okrašlují katolíci své přibytky a místa, jež mládež katolická navštěvuje? —

Ze Švýcar. Jak liberálové jsou důslední a na dvojí měří míru, jednou pro sebe, druhou katolíkům, dokázali nedávno v Bernu ve Švýcařích. V kantonu Uri byl jakýsi tiskař Kyniker souzen ku tělesnému trestu metlou, že veřejně ku pohoršení jiných popíral jsoucnost Boží. Proti tomu pozdvihli hlasu liberálové v Bernu v shromáždění národním, dokládajíce, že takové trestání nesrovnnává se se zásadami lidskosti našeho věku (jaký to útlý jemný cit!) a vyslovili Kynikerovi rouhači, hotovými vyplacenému, svou soustrast, ujišťujíce jej, že tím dobrá jeho pověst nemůže trpěti. Tím samým časem ale a v témž shromáždění navrhoval jiný liberal Bernský, aby každý, kdož popřeje útulku neb přistříří jesuitovi, byl trestán trestem, jaký zastihl Kynikra. — A to by nebylo proti zásadám lidskosti? Trestati rouhače a popíratele Boha tělesným trestem, jest na úkor lidskosti, a trestati a zmrskati přechovávatele jesuity, není proti zásadám lidskosti. Jak krásná, roztomilá důslednost a dvojí míra. —

Z Ríma. Dne 18. pros. zemřel v Pánu JEm. první kardinál-jahen Luigi Ciacchi v 78. roku věku svého. Kardinálem byl od r. 1838.

Z Francie. Mons. Dupanloup, biskup Orleanský, zvolen jest v Chambery, rodíšti svém, za čestného kanovníka katedrální kapitoly a přijal toto vyznamenání.

Z Anglicka. Jak utěšeně v této zemi rozkvétá katolická církve, toho nejeden

důkaz rok právě minulý 1865 podává. V Londýně dne 12. prosince posvěcen nový chrám katolický ke cti sv. mučeníků Anglických, z nichž někteří dávno již požívají obecné úcty v křesťanstvu, tak n. př. sv. Alban, sv. Tomáš z Canterbury, sv. Edmund a j. Nový tento chrám nalezal se nedaleko místa Rower Hill, kdež někdy Tomáš Morus, Jan Fisher, biskup z Roschestruru a jiní mnozí usmrtečni byli pro víru. Není to sice chrám skvostný, jestif z cihel a z železa vystaven; nicméně těší se katolici Londýnští z toho, že půda, krvi vyznavačů víry za dob Jindřicha VIII. a Alžběty skropená, nyní znova posvěcena jest zbudováním stánku Hospodinova. — Tolikéž zakoupeno již místo k stavbě katedrálního chrámu Westminsterského, a stavitelové byli jsou vyzváni, aby podali nákresy ku stavbě. Toliko o slohu není posud shodnuto, má-li býti gotický či ráději starořímský na spůsob basilik. — V biskupství Liverpoolském r. 1844 bylo v celku 71 far („missiemi“ nazvaných), 92 kněží, jeptišky ve dvou klášterích, řeholník ani jeden. Roku 1865 ale — dle svědecktví biskupa Liverpoolského Msgr. Grose samého — nalezalo se v diecézi 108 far, 200 kněží, 4 kláštery řeholníků, 28 klášterů pannen; školy této řeholím svěřené navštěvovalo 20729 chlapců; mimo to bylo škol středních v diecézi 10 s 604 študujícimi, a 6 ústavů vychovávacích s 199 chovanci. Podobně zřízen jest i ústav ku vzdělání učitelek katolických, z nichž 251 od vlády anglické již bylo potvrzeno. V Liverpoolu mimo to nalezá se sirotčinec pro chlapce, jenž svěřen jest správě Milosrdných sester a jiný sirotčinec pro děvčata správě sester blah. Panny; o útočiště osob padlých péci vedou sestry Doprého Pastýře; tamo zřízena též škola průmyslová u sv. Jiří, dům pro dívky, jež rádné služby nalezti nemohou; dům pro opuštěné ženy; ústav sv. Alžběty ku vzdělávání hospodyn; útočiště slepých; ústav k polepšení sputlých jinochů atd. — S vychováváním mládeže katolické se v Anglii obzvláště zabývají bratři sv. Františka Xaverského, jichž doposud se čítá 120; avšak obce si jich tak četně žádají za učitele neb řediteli škol, že by ani počet 300 nevyhověl všem požadavkům. Jedině v městě Manchesteru se jich 20 nalezá; vyučují tam 1300 žáků.

Slovutný učenec Dr. Pusey, jehož Prozřetelnost Božská použila k probuzení znamenitého obratu ve smýšlení a nábožen-

ském životě Angličanův (ač sám do lůna kat. Církve potud se nenavrátil) vydal spis pod názvem „Eirenisson“ (t. j. mírumilovný či posel míru), v němž hledí dokázati, že církev anglikanská jest částí církve katolické, že ani jediný článek anglikanské víry se neprotiví dogmatickým výrokům obecného sněmu Tridentského; tudíž prý nezbývá nic jiného, leč aby obnovena byla jednota, kteráž jindy spojovala obě církve a s kterouž se zcela dobrě srovnává uznání jakési supremacie (vrchní moci) papeže Římského. Spis tento (zahrnující 400 stránek) spůsobil nemalý povyk po celé Anglii; veškery listy veřejné se o něm pronesly v obširných článcích, jedny souhlasice, jiné odpór činice. To však jistě jest, že Dr. Pusey upřímně si přeje spojení církve anglikanské s katolickou, a zajisté lze se nadít, že v brzku Pusey sám odloží zastaralé předsudky, kteréž můj posud překážely v poznání pravého původu a cíle církve katolické.

Literní oznamovatel.

- „Věstník.“ Ročenka pro učitelstvo národních škol v diecézi Kralohradecké na rok Páně 1866. Ročník III. S vůlí nejdůst. biskup. Ordinariatu ve prospěch pedagogia Kralohradeckého vydává Dr. Jan Marek, prof. bohosloví, rada círk. soudu atd. Tiskem Ladislava Pospíšila. Obsahuje kalendář, pak na str. 1—136. čtení poučné i zábavné, a zprávy úřadní; v přiloze (88 stran velké osmerky) seznam učitelstva v biskupství Kralohradeckém a účty pedagogia v Hradci Králové. Čistý výnos „Věstníku“ na rok 1865, totiž 613 zl. 3 kr. (31. května m. r.) obdržel pensijní fond učitelských vdov a sirotků.

- „Máj.“ Báseň romantická od Karla Hynka Mácha. Illustroval Bohuslav Kroupa. Nákladem knihaupctví Kobrova v Praze. Vydání skvostné na 43 stranách.

- „Opavský Besedník“ přestal koncem min. roku vycházeti, též „Cyrill a Method.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jak. Pilík, kněz na odpoč. v Plzni, 30. prosince (nar. v Plzni 25. července 1800, posv. 14. srp. 1826).

Vyznamenání jsou:

P. Hugo Jan Karlík, kněz ř. premonstr. Teplských, farář v Uhersi, jmenován správcem vikariátu Plzeňského (viz dopis z Plzni);

- p. Wolfgang Nesch, farář v Lokotíně, jmenován sekretárem vikariátu Žlutického;
- p. Ant. Hora, sekretář a rada manž. soudu, jmenován k. arc. ordinariátovým komisařem na měst. real. gymnasiu Malostranském v Praze.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Fr. Řezáč, býv. spiritual u sv. Jiří v Praze, za faráře v Litni;
- p. V. Rothberger, admin. za faráře v Ratajích,
- p. Jos. Macháček, admin. v Kamýku, za proz. kapl. do Podčepic;
- P. Jos. Vacík, krížovník, kapl. za admin. v Ounošti;
- P. Jan Kostelecký, kríž., koop. u sv. Františka v Praze, za kapl. do Ounoště;
- p. Jan Kulanda, kapl. ze Sv. Pole do Všerub.

Uprázdnená místa:

Místo čestného kanovníka na Vyšehradě, od 22. pros. 1865.

Místo vikaristy a katechety na Vyšehradě, od 22. pros. 1865.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Fuchs, farář v Opočně 31. pros. 1865 (nar. 2. ledna 1803, kněz od 24. srpna 1828).
- p. Josef Mlejnek, kapl. v Týně nad Rovenskem (nar. 23. července 1834, kněz od 31. července 1860).

Vyznamenán jest:

- p. Ant. Tichý, bisk. vikář, farář v Církvi, jmenován osob. děkanem.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Vilém Hikisch, admin., za děkana v Zákupech.
- p. Frant. Zima, špitální kapl. v Doksech, za faráře v Mukařově.

V biskupství Budějovickém:

v Panu zesnuli:

- p. Jan Schauf, jubil. kněz, arcikněz okr. Vimberského, kons. rada, os. děkan v Zákupech, 14. pros. 1865; (nar. ve Vimberce 14. května 1790; kněz od 15. srpna 1813.)

Vyznamenán jest:

- p. Ant. Gottwald, býv. farář v Starém Sedle, za přičinou druhotin kněžských jmenován bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Martin Sperl, admin., za faráře v Merklíně;
- p. Jakub Maresch, farář v Chanovicích, za faráře do Neurazu;
- p. Josef Waňaus, farář v Pláni věžovaté, za faráře do Sudoměřic;
- p. Josef Neumann, kapl. v Táboře, za admin. do Dražic;
- P. Theodorich Hladík, kněz ř. premonstr. a kapl. na sv. Kopečku blíž Olomouce, za kooperátora do Milevska;

- p. Jos. Baar, koop., za administr. v Písku;
- p. Ferd. Kobliska, admin. v Neurazu, za admin. do Chanovic;
- p. Ant. Bruha, koop. za admin. v Pohnání;
- p. Jan Hanzl, koop. za admin. v Zákupech.

Uprázdnená místa:

Rudolfov, fara patron. města Budějovic, do 16. února.

Chanovice, fara patron. p. Frant. Gust. Bechra, do 18. ledna.

Pláně věžovatá, fara pat. nábož. matice, do 5. února.

Písek, děkanství patron. města Písku, do 24. ledna.

Pohnání, fara patron. nábož. matice, do 26. ledna.

Zákupec, fara patron. kněžete ze Schwarzenbergu, do 2. února.

Bělá, fara patr. svob. p. Koc-e z Dobrše.

Dražice, fara patr. města Tábora.

Veselí, fara patr. kněž. ze Schwarzenbergu.

Náš program.

„Blažověst“ na nové, šestnácté pouti své po vlastech česko-slovanských I. P. 1866 bude opět přinášet:

- I. na neděle a svátky církevního roku homilie sv. otcův a učitelů církevních, krátká rozjímání, přiměřené výklady, anebo vzdělavatelná pojednání z oboru učení o víře a životě křesťansko-katolickém;
- II. výklady o posvátných obřadech, časech a zřízeních Církve katolické;
- III. vzdělavatelné příběhy z života světcův a světic Božích, životopisy příkladných výtečníkův křesťanských, poučné obrazy z dějin Církve katolické, obzvláště mezi národy slovenskými;
- IV. zprávy o životě, působení a osadách misionářů katolických;
- V. vypsání památných chrámův, obrazův a míst, drahých srdeci katolickému;
- VI. povídky a obrazy z života, legendy, básně a písni;
- VII. zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské;
- VIII. dopisy a zprávy o životě náboženském ve všech končinách křesťanských;
- IX. drobnosti z praktického života; námitky a útoky protivníkův;
- X. zprávy o knihách a dílech uměleckých; přehledy literární;
- XI. zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa, Vojtěcha a j.;
- XII. osobní věstník duchovenský ze všech dječesí českých.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v knižnici arcib. semináři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Styba,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Sv. Basilia řeč v čas hladu a sucha.

(Z řečtiny přel. prof. Ján Nep. Desolda.)
(Pokračování.)

4. Takovát jest mysl služebníků rozumných; takovét pokání hříšníků břemenem hříchů sklíčených. My se ale hříchů neustále dopouštíme, málo pak a jen nedbale k pokání se máme. Kdož pak se na modlitbách trvaje v slzy rozplývá, aby příhodné vláhy a úrodného deště na Bohu si vyžádal? Kdož pak se snaží smýti skvrny nepravosti svých dle příkla-
du sv. Davida krále „smáčeje slzami lože své?“ (Ž. 6, 7.) Kdož pak umývá nohy poutníkův, a prach pocestných stírá, aby si v čas Boha smířil a osvobození od sucha si vyžádal? Kdož pak živí sirotka, aby nám pak za to i Bůh oživil úrodu naši, jenž nic jinak než jako nějaký sirotek nehodami povětrnými škodu trpí? Kdož pak se ujímá vdovy sklíčené starostmi o živnůstku svou, aby i nám Bůh živnosti v hojně míře propůjčil? Roztrhni nespravedlivý úpis, abys tak hříchu se sprostil; smaž úmluvu přetěžkých úroků, aby tobě země úroku obyčejného zrodila. Neboť když měď a zlato a jiný neplodný kov plodným proti zákonům přirodním činí, neplodnou ti bývá země, jsouc jinak přirozeně plodnou, a k potrestání obyvatelův svých sama k neplodnosti bývá odsouzena. Ukažtež medle vy, jenž lakoty si hledíte,

jenž bohatství nad míru shromažďujete, jaké moci mají poklady uschované, jakého prospěchu poskytají, když nás rozhněvaný Bůh dále ještě trestati bude. Brzo budou nad zlato bledšími, kdožkoliv pokladů hromady ukládají, jak mile se jim totiž chleba, jímž včera a předevčírem pro hojný jeho důstatek povrhovali, nedostane. Dejmež tomu, že není nikoho, kdož by prodával, aniž pak důstatku obilí na sýpkách se nachází; což pak ti tehdáž, rei, prospějí sebe těžší vaky zlata a stříbra? — Zdaž-li pak se i s nimi spolu pod drn nedostaneš? Což pak jest veškeré zlato jiného leč hrouda? Což jiného, leč bláto neužitečné, jenž se někdy s blátem těla v jedno smísí? Všecko máš, to však jediné a to nejpře-
nější ti zbývá, moci totiž sebe samého uživiti. Se vším svým bohatstvím utvoř jen jediný mráček, učiň, aby jen několik krůpějí s hůry skaplo, donut zemi úrodnou býti, ulev pyšným a hrdým bohatstvím přítomné nouzi! Snad si svými poklady brzo získáš některého zbožného muže, jenž by ti co druhý Eliáš Thesbitský modlitbou svou nějaké úlevy v těchto nesnázích vyžádal, jakkoliv by byl člověk nemajetný, bledý, bosý, bez domova, bez příbytku, nuzný, o jediném šatu, jako Eliáš o plášti ovčím, jenž ale jako onen v modlitbách byl vzrostl, postem se byl otužil. A když

Předpláci se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na pln.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl.—kr.
příroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtyř-
letního nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

se ti k prosbám tvým přímluvou takového muže pomoci od Boha dostane, nebudou ti pak k smíchu veškeré s nesmírnými starostmi spojené statky pozemské? nepovrhneš-li pak zlatem? nepohodiš-li pak stříbrem co mrvou, jež jsi prv všemohoucími a nejupřímnějšími přáteli nazýval, jež jsi ale poznal býti ničemnými pomocníky v čas potřeby? Skrze tebe Bůh tuto bídou seslal, poněvadž sám jsa majetným, ničehož jsi nedával, poněvadž jsi nuzných si nehleděl, poněvadž jsi k zarmouceným ani oka neobrátil — poněvadž jsi se nesmíloval ani nad těmi, kteříž tě na kolenu o pomoc žádali. Přicházít nehody na veškerý lid i pro viny jednotlivcův; *nepravost jediného splácí vají často národové.* Achaz svatokrádeže se dopustil, a veškeré vojsko trestáno bylo. (Jos. 7.) Jediný *Zambri* ve smilstvo se spustil s Madianitkou, a celý národ israelský trestu propadl.

(4. Mojž. 25. 6, a d.)

5. Všickni tedy i soukromí i společně životy své prozkoumejme; budiž nám tato suchota učitelem, nás každého zvlášt na hříšnost naši připomínajícím. Rcene i my s šlechetným Jobem to vroucné slovo: „*Ruka Hospodinova dotkla se mne!*“ (Job 19, 21.) Nejvíce tedy a nejprvě strasti tyto hřichům svým příčitejme. — Smíme-li ale ještě mimo to některý jiný toho důvod přidati, jest to ten, že takové života nesnáze duše lidské co zkouška potkávají, aby se totiž v nehodách ukázalo, kteří jsou dobrí, buďtež si chudí, budtež si bohatí; neboť jedni i druzí utrpením zkoušení i utvrzeni bývají. V takové totiž době okáže se každý, jakým jest, onen totiž štědrým a lidumilným, tento pak vděčným, anebo na opak rouhavým, jenžto mysl svou dle doby čerstvě měnívá. Znám ſá já mnohých (a moje lidí známost nezakládá

se na pouhé pověsti, nýbrž na zkušenosti), jenžto Bohu, štědrému dobrodíteli svému, ne-li důstatečných, alespoň jakýchž takýchž dílků vzdávají, ale jen dokaváde se jim důstavtek potřeb živnostních propůjčuje a dny jejich, jak říkáme, dobrým větrem plynou: jak mile se ale okoličnosti jejich v opačný stav zvrtnou, a kdo bohat byl, chudým, kdo tělesně statten, nemocným, kdo ctěn a veleben, zavrženým a zahanbeným se stane: tuť náhle bývají nevděčnými, mluví rouhavá slova, zanedbávají modlitby, mrzíce se na Boha, jako na nesplněného dlužníka, místo co by se k Němu jakožto k Hospodinovi rozhněvaném zachovati měli. Však odstuptež od nás myšlení taková! Ty když znamenáš, že Bůh obyčejných darů ti nepropůjčuje, myslí, že Bohu není nemožno, potřebné živnosti poskytnouti. A jak to? Ant totiž jest Pán nebes i celého velekrásného světa, moudrý ředitel roků a počasí, prozřetelný správce veškerenstva, určiv částky roční a obraty povětrné tak, že takměř kolem řádně po sobě jdou a jedny druhých stíhají, aby rozmanitostí svou rozličným našim vyhověly potřebnostem. Tak nyní se nám dostává vláhy, potom pak nastupuje teplo, a opět panuje zima, a na to zase ani potřebného sucha nám nezbývá. Mocen tedy jest Bůh; když ale mocen, jak každý uznává, zdaž-li pak mu bude scházeti dobroty? — To nelze říci. Nebot jakáž pak potřeba, kdyby nebyl dobrovitým, byla by ho donutila hned z prvopočátku stvořiti člověka? Kdož medle mohl Jej, co Stvořitele, proti vůli přinutiti hlíny se chopiti a tak velekrásného tvora spůsobiti z bláta? Kdož Jej mohl mocně přemluvit, aby dle svého obrazu ducha rozumného člověku vdechnouti rácil, aby odtud počna umění všelikých schopen byl a nau-

čil se zpytovati všeči nejvznešenější, jež smysl nižádný nepojímá? To kdožkoliv pozoruješ, seznáš, že dobrota jest Bohu vlastností přirozenou, kteréž mu ani posud neschází. Neboť což pak mu i nyní překáží, rei, aby sucho, ježto nás svírá, proměnil v úplný požár? Aby slunce jen dost málo své obyčejné dráhy opustivší a k tělesům pozemským se přiblíživší, mžikem všecko co vidíme spálilo? anebo aby dštíl oheň s nebes, jakož druhdy kti potrestání hříšníkův učinil? Žpamatuj se, člověče, a rozumu svého zdravě používej! Nebud jako nerozumná děčka, kterážto byvše od učitele trestána, tabulky mu rozbívají, otci pak, když k vlastnímu jich prospěchu pokrmu jim zadržuje, šat trhávají anebo matce obličeji nehtama rozdrápavají. Lodní správec se v bouři, zápasník v zápasu, vůdce vojenský v boji, člověk velikomyslný v utrpení, křestan v pokušení zkouší a zdokonaluje. Zármutek duši co oheň zlato čistívá. Jsi chudým? Ne-pozbývej myslí, neboť přílišná trudnost bývá příčinou hříchu, ant totiž zármutek rozum dusí, mysl v nejistou závrat pohřízuje, a z této nejistoty nevděčnost v ní zplozuje; nýbrž měj důvěru v Boha! Což snad nepatří On na úzkost tvou? Mát On chleba v rukou svých, ale čeká s dáváním, aby vyzkoumal stálost, aby seznal mysl tvou, není-li totiž jako u lidí nestřídmych a nevděčných. Neboť, tito dokaváde ještě jídla v ústech mají, chválí, pochlebujují, obdivují, jak mile však stoleček se odstaví, mečí jako kamením rouhavými slovy po těch, jimžto před nedávnem co Bohu se klaněli. Projdi starý, projdi nový zákon a naleznec v jednom i druhém mnohého příkladu, jak Bůh obzvláště své sluhy živil. Eliáš přebýval na hoře Karmelské, hoře vysoké, neobývané, pusté pustině;

duch byl spravedlivému tomuto všecko, zásoba jeho byla důvěra v Boha. Jsa takto živ, neumřel hladem, nýbrž dravci nejdravější a nejžravější, ti mu přinášeli potravu a jídla mu služebně poskytovali, jsouce jinak zvyklí na jiných potravy si loupiti; ti tedy k rozkazu Hospodinovu změnili povahu svou, věrně donášejíce Eliášovi chleba i masa. Že takto sloužili krkavci muži Božímu, víme ze svatých dějin. (III. Král. 17, 4.) — Vězelt pohřízen v Babyloně v jámě lvové mládeneček israelský, nešastně zajat, ale svoboden duchem a myslí. I jak mu tam bylo? Lvové se proti přirozené povaze své postili, živitel pak jeho Habakuk uchvácen byl od anděla a nesen i s potravou povětřím, aby spravedlivý nepošel hladem; prorok Páně krátkým časem vykonal nad zemí i nad mořem celou cestu z Judské země do Babylonu. (Dan. 14, 30.)

6. Což pak opět lid na poušti, jejž Mojžíš krmil? Jakž ten jím opatřil pokrmu po 40 let? Tam nebylo ani rozsévače, ani pluhu, ani stodoly, ani lisu, ani špižirny, a měli přece potravu bez setby, bez orání; prameny vod jim vydala skála, jichž prvé nebylo, jenž se ale nyní dle potřeby jejich vyřinuly. Ponechávám zvláště zevrubně vyčisti veškerá dobrodiní prozřetelnosti božské, jež lidem tak často, tak otcovsky prokázel. Ty pak vytrvej maličko v nehodě své, jako statný Job, a abys v bouři nezahynul, nezahazuj nižádného zboží ctnosti, jímž jsi se zásobil. Zachovej zvlášt v duši své druhocenný poklad vděčné myslí, a jistě že i ty za vděčnost svou vezmeš dvojnásobné hody. Připomeň si slovo apoštolovo: „*Ve všem díky čiňte!*“ (I. Thes. 5, 18.) Jsi chudým? Aj, máš bližnho mnohem chudšího. Ty máš zásoby na deset dní, onen na

jeden. Co dobrý a štědřý rozděl se s ním o to, čeho ty více máš. Nezpěčuj se i z mála dáti, nehled ku svému prospěchu více, než k nouzi všeobecné. A byť by ti jen jediného chleba zůstalo v zásobě a stál u dveří tvých nuzný žebře, vyndej ze špižírny i tento jediný chleb a vezma ho do rukou a k nebi pozdvihna rei takto vroucně a vděčně: „Hle, Hosподine! jediný chleb tento a nouze zjevná, nebezpečná; já však přikázání Tvého více si vážím, než života svého, a z mála uděluji lačnému bratru svému; račiž i Ty dáti služebníku svému, v nebezpečí postavenému. Známěj Tvou dobrotivost, důvěruji se v mocnost Tvou! Neodkládáš dlouho s dobrodiním svým, nýbrž rozdáváš kdy chceš dary své.“ — A když takto mluviti, takto jednatí budeš, budeš i chleb ten, jež v úzkosti své dáváš, semenem plodným, hojně vydá úrody, závazkem ti bude živnůstky, jisté ti získá milosti. Rei i ty s vdovou Sidonskou, pamětliv jsa onoho z časů podobných příběhu: „Žívět jest Hospodin, že nemám chleba, leč tento v domě svém k výživě své a dítěk svých.“ (III. Král. 17, 12.) A když dás ze skrovné zásoby své, budeš i ty míti láhev oleje, jižto milost s hůry naplní, a nádobu mouky, jižto ubývati nebude. Neboť svým věrným bývá Bůh milostí svou co hojně studně, z nichž se ustavičně voda váží a nikdy nevyváží, nýbrž dvojnásobně prameny své vydává. Půjč, kdožkoliv nuzen jsi, Bohu svrchovaně bohatému; pomni, že On vždy jako pro sebe samého přijímá, cokoliv zarmoucenému podáš, a ze svého opět každému nahražuje. Věrnýt zajisté rukojmě, jenž všudy po zemi i po moři pokladů svých hojnost vyloženou má. A byť bys i na moři pluje to, co jsi Mu zapůjčil, zpět požadal, obdržíš u prostřed spousty

vod i úroky i jistinu. Neboť mnoho si zakládá na tom, přidati ještě k tomu, co se mu zapůjčilo. (Dokončení.)

Bratrstvo ustavičného uctění nejsv.

Svátosti oltářní.

(Pastýřský list Jeho Milosti nejdůst. pána Jana Valeriana, biskupa Budějovického.)

Léta Páně 1859 zavedl jsem v milé diecézi své „Bratrstvo ustavičného uctění nejsvětější svátosti oltářní.“ Horlivé účastenství, kteréž se hned na počátku pro toto bratrstvo na všech místech objevilo, a kteréž den ke dni pořád víc a více se rozmáhá, zřejmým jest mi důkazem, že jeho v život uvedením se nejen vřelé žádostí zbožných mých diecesánů vyhovělo, nýbrž že také požehnání Boží na něm spočívá, začež Pánu nebeskému budíž ponná chvála a díka.

Avšak v Praze se právě letošního roku utvořil pod ochranou Jeho Em. nejdůstojnějšího pána kardinála a arcibiskupa knížete ze Schwarzenbergu našemu bratrstvu podobný spolek k ustavičnému uctění nejsvětější Svátosti oltářní, kterýž ale nad to výše vytknul sobě ještě druhou krásnou úlohu, totiž ozdobu chudých kostelů a oltářů zvláště na venku. Týmž spůsobem jakož i podělováním pěknými mešními rouchy a kostelním prádlem bude spolek tento přispívat k oslavě služby Boží a zejména nejsvětější oběti mešní, ve kteréž Syn Boží a Spasitel světa s nebe dolů na zem k nám sstupuje, aby pod neúhlednou rouškou spůsoby chleba v nejsvětější Svátosti oltářní mezi námi byl, svou všemocnou rukou nás chránil, obtížené a zarmoucené těsil, nám zehnal, a jho své, když by nás snad tížilo, ulehčil a osladil.

Na ten cil a konec spojily se v Praze některé šlechetné paní, v jejichž cele stojí vysoko urozená hraběnka Celestina Belcredi, chtějící tomuto krásnému a bohumilému účelu čas i práci svou obětovati, a výsledek jejich zbožného snažení byl ten, že hned letošního roku 35 chrámu Páně, jichžto duchovní správce se o podporu hlásili a chudobu svých kostelů od biskupských střídníků stvrzdi si dali, poděleno bylo pěknými mešními ornaty a jiným bohoslužebným náčiním.

Aby tohoto druhého tak krásného jakž i bohumilého účelu bratrstva ustavičného uctění nejsvětější Svátosti oltářní i v našem Budějovickém biskupství tak jak se

už v jiných biskupských osadách rakouské říše děje, se dosáhlo, tot jest zajisté nejvřejší žádost srdce mého. I kojím se tou naději, že i mezi námi se najde dosti věrných duši, jenž ochotně a s radostí dle možnosti své přispívati budou k příslušné ozdobě chudých stánků Božích a k důstojnějšímu oslavění nejsvětějšího a největšího tajemství svatého našeho náboženství, ještě nikoho není tajno, že vše, což se u přičině té koná, svrchovanému Hospodinu platí, na jehožto cti a slávě nám všem co nejvíce záležeti má, a kterýž zajisté všecky ty, jenž Jej byli ctili, také jednou poctí.

Povinnosti tohoto s bratrstvem ustavěněho uctění nejsvětější Svátosti oltářní spojeného spolku, jenž z údů, účastníků a dobrodinců sestává, nejsou obtížné, jak průvodno jest z následujících stanov.

Povinnosti údů. 1. Údem jest ten, kdož jednou za měsíc jednu hodinu, kterouž sobě sám dle své libosti obral, a to ve dne anebo v noci, možno-li v kostele, pakli to nemožno, tedy doma k uctění nejsvětější Svátosti oltářní obětuje. S větší jest zásluhou, obrati sobě noční dobu, kdy božský náš Spasitel často se modlival k Otcí svému nebeskému za naše spasení. K vykonání této pobožnosti nejsou žádné zvláštní modlitby předepsány; velmi dobré se však k tomu hodí nábožné rozjímání bolestného utrpení Páně, vzbuzení víry, naděje a lásky s litostí, díkůčinění za tu nestíhlou milost, kterouž nám Pán Ježíš ve Svátosti oltářní prokazuje, žádost aspoň duchovním spůsobem Pána Krista přijímat a konečně odprosení za urážky Jemu učiněné. Dále vykonána budiž modlitba za veškerou církev, za obrácení hříšníkův a za všecky jak živé tak i mrtvé údy a dobrodince bratrstva.

2. Každý úd musí měsíčně 1 krejcar, tedy za celý rok 12 krejcarů, čili jeden zlatý každoročně složiti, kteréžto přispěvky se na zakoupení kostelních potřeb vy naloží.

Povinnosti účastníků. Komu z jakýchkoliv přičin není možno, vzítí na sebe povinnost, vykonávat výše dotčenou měsíční pobožnost, může se státi aspoň účastníkem tohoto bratrstva, když totiž každý rok nejméně dva zlaté kruhy prospěchu chudých kostelů odvede. Učastníci však nemají podílu v odpustech, kteréž se údům udělujou; nýbrž účastní jsou toliko zásluh a modliteb spolku a zvláště podělených chrámů Páně.

Povinnosti dobrodincův. Dobrodincové

bratrstva jsou ti, ježto nevzali na sebe povinnost, každého roku jistý peněžitý přispěvek odváděti, kteříž však k tomuto zbožnému úelu dle své libosti jakýmkoli spůsobem přispívají, rozličné příslušné věci obětujice, jako: plátno, krajky, hedbávné látky a podšívky, nitě a čehož potřebí je k vyšívání, obrazy, svičky, zvonečky atd. Podobně může se chudým svatyním posloužiti šitím a vyšíváním a jinými pracemi, ku kterýmž se dobrovolně propůjčí zlatníci, stříbrníci, pozlacovači, malíři, sochaři, řezbáři, truhláři, zámečníci, knihaři a jiní umělci a řemeslníci.

Z toho, co posud řečeno, vysvitá zřejmě šlechetná a bohumilá úloha tohoto krásného spolku, a či srdeční uvážením neskonale lásky v nejsvětější Svátosti oltářní přitomného světa Spasitele rozhřáto jest, tenž ovšem žádá sobě, tomuto Bohu lásky dokázati, že ho též miluje. Dokáže pak toho i tím, když dle své možnosti přispěje k uskutečnění zbožné úlohy téhož bratrstva. Medle kdož by sobě nebyl prial, pomáhati blahoslavené Rodičce Boží Marii panně při zhotovování prádla a oděvu pro jejího božského Syna Pána Ježíše, anebo přispěti svatému Josefу z Arimatie ku koupi nového plátna pro polírb nejsvětějšího mrtvého těla Spasitele světa? A hle, tato žádost posud se nám snadno může vyplnit; nebot na našich oltářích při nejsvětější oběti mše svaté a v nejsvětější Svátosti jest opravdu, podstatně a osobně přitomen tentýž nebeský Pán a Spasitel náš, pro něhož Panna Maria roucho tkala, a jehož svaté tělo Josef z Arimatie v čisté nové plátno byl zaobalil. S Marií tedy a Josefem Arimatejským má účastenství v díle šlechetném a bohumilém ten, jenžto účel téhož bratrstva podporuje, a Hospodin nebeský, kterýž ani ten nejmenší dobrý skutek bez odměny nenechá, odplatí mu zajisté věčnou láskou, což z lásky k Němu byl učinil.

S tím Vás všecky do ochrany Boží poroučím, vzývaje Pána nebes, aby jeho svatá milost byla s vámi se všemi vždycky.

Dáno v Budějovicích, na den Všech Svatých l. P. 1865. Jan Valerian, biskup.

Neděle třetí po Zjevení Páně.

Pán sestupující s hory očistuje malomocného, všed pak do Kafarnaum, uzdravuje šlakem poraženého. — Co tehdáž se stalo na jedné cestě Pána na těle dvou neduživců, dvojím slovem týchž úst vše-

mohoucího lékaře nebeského — očistění a oživení: to až posud spojené nalezáme v církvi Boží na cestě duši, krácejících ku spasení co úcinek jedné milosti téhož Pána, působící ve dvou svátostech N. Z., ve svátosti pokání a nejsvětější Svátosti oltární. Chodě po této zemi, pouhým slovem svým: „Chej, bud čist!“ očistil malomocného, a slovem: „Jdiž, a jak jsi uvěřil, staň se tobě!“ uzdravil šlakem poraženého; pouhým slovem svým uzdravil přemnohých. Ač více „neobchází dobré čině ve spůsobě služebníka,“ přec všemohoucí láska Jeho, která přišla spasit všechn, pamětlivá byla i pokolení budoucích, aby všechni nalezli týchž léků pro rány duše, jako za času vezdejšího putování Páně.

Jako Kristus více neumírá, tak i mocné slovo Jeho nesmrtelné trvá v Jeho církvi až do skonání světa; i to, kterým snímá malomocenství hřichu, i ono, kterým oživuje duše naše k novému životu; miním slovo v ústech svátostně rozhřešujícího kněze a Slovo tělem učiněné, zakryté na oltáři ve spůsobech chleba a vína. Dvojí tento lék duši zraněných a v stíně smrti sedících věčně trvá v církvi Páně; a proto všeliké duši choré každého času plati příkaz Jeho: „Jdi, ukaž se knězi!“ Ukaž mu rány své, odhal nejtajnejší záhyby srdce v upřímném a skroušeném vyznání, aby očistěn, uzdraven byl, aby zhojen lékem mocným — po lékaři samém zatoužil, pokojem Božím naplněn — ku knížetí pokoje zvolati směl: „Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rei slovem, a uzdravena bude duše má!“ A jestliže vždy a všude plati tento příkaz Páně, plati zvláště nyní, v době, která po blízkém Devítinském středu popoleční začne, a slavnosti nejsv. Trojice se skončí, v posvátném čase velikonočním, o němž přikázala cirkev na místě Božím, „aby v něm každý věřící nejsv. Svátost oltární přijal.“

Aj, láska Páně volá: „Pojdte ke mně všechni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvívám.“ Ale vždy, kdy láska Boží se zjevuje, zjevují se i srdce lidská. Právě v těchto dvou svátostech ukázala se nejhojněji milost a láska Páně, a v přijímání neb zavrhnování jich nejpatrněji se zjevují srdce mnohých. Pravý kajencík, upřímný duchem i srdečem v tiché bázni, v lítosti a důvěře přistupuje k tajemstvím témta, a nabýv odpuštění, milosti a pokoje, jehož svět dáti nemůže, zase odchází ve svaté tichosti, „nepravě nikomu o tom.“ — Však by zbytečné i nedostatečné bylo ka-

zdé slovo; pocit duše právě rozhřešené, vycházejici ze zpovědnice po vykonané dokonalé zpovědi nedá se vyslovit. V srdci je to psáno písmenem pokoje a míru, v duši ozývá se hlas milosti Páně. I kdyby to nikde psáno nebylo, každý to cítí v duši nejhlubší, že vyznání soukromě učiněné knězi na odpustění hřichů z Boha jest. A ten jest důkaz pravdivosti tajemství našich největší, že „není dokazování víry naší v lichých slovech lidské moudrosti, ale v moci.“ Jen ten, kdo už dávno zpovídá se zapomněl, v jehož duši památka první svaté zpovědi setřena jest, jen ten může nadaté a pohrdavě volati: „Nevěřím v zpověď.“ — Dobře kdosi odpověděl takovému volání nevěry řká: Volati: „nevěřím v zpověď“ jest vyznávati: já jsem hříšník největší a zatvrzely, a chci jím zůstat. Potřebí jest ukázati srdce, ale ne takto. Neb tímto voláním ukazuje se nevěrec všem, jen ne tomu, komu třeba bylo — knězi. Zjevuje srdce své všem, kdož mu vyznání pohrdáním splati, jen ne tomu, jenž by jej byl zhojil. A proto slovo Páně vyučuje nás, „abychom žádnému jinému nepravili,“ co srdce tiží, leč jedinému knězi, kterýž tajemství naše pohřbí v útrobách přisahou zpečetěných. Povězme tedy nevěrci, až volati bude: „Nevěřím v zpověď!“ — Jdi k zpovědi, a — uvěříš! — Nevěřící křesťane, uvaž víru pohanovu! Aby náboženství zjevenému svědectví pravdy dano bylo, pohan zahanbuje věrou Israele; neznající Krista — pokřtěného nevěrce. Ten jest rozdíl mezi upřímností pravou a nadutostí lživou, že nezkažený pohan, ač mu chybí světlo víry i milosti, přece upřímo za přirozeným světlem tamé kráčí, kde duch pravdu a srdce povolání nalezá; nevěřící pak křesťan v převrácenosti své jiného cíle nezná, leč jaký hříšné chtíče jeho vytíkly. Až podnes od publikána učíme se skroušenosti, od Samaritana milosrdenství; podnes slovo: „Pane, nejsem hoden“ za pohanem, jenž uvěřil, opakuje veškerá cirkev Páně. —

„Nepřátelé člověka — domácí jeho;“ nejúhelnější nepřátelé Syna člověka krajáně Jeho, a nejzuřivější nepřátelé víry a církve Kristovy ti, jimž na křtu svatém dal moc syny Božími slouti, jichž spolu-bratrystvím a dědicí království Božího učinil. Odtud vysvětluje se nevěra Israele i nevěra v církvi, odtud i obecné osočování církve a víry Kristovy známkou pravosti její se stalo: vyšla z Toho, o němž Simeon pravil: „že mu bude odpíráno.“

Odtud i spravedlivý soud Páně: „že přijdou mnozí od východu a od západu, a stoliti budou s Abrahámem a Isákem a Jakobem v království nebeském: synové pak království vyvrženi budou do temnosti zevnitřní, tamt bude pláč a skřípení zubův.“ (Mat. 8, 11, 12.) Proto běda vám, nevěřicím v cirkvi! „Běda tobě Korozaim, běda tobě Betzaido, nebo kdyby v Týru a Sidonu (mezi pohany) činěni byli divové, kteříž činěni jsou v vás, dávno by byli v žíni a v popeli pokáni činili.“ (Mat. 11, 21) — I v nás činí se divové, i nám ukázala se lánska Boží, vyučující nás: a proto slyšice hlas Páně, nezatvrzujme srdeč svých, ale obratme se k Pánu s celým srdečem svým!

— a.

Víra.

Světa zlost kdy srdece úzce svírá,
nebes poklid vzít chce mu lstivě:
tu jej v Boží prozřetelnost víra
útrobám zas vrací milostivě.

Světa zlost když mimo těžkou bídu
ještě hanu na jméno mé skládá:
víra šepce: Nedbej zloby lidu,
z nouze pomůže ti Boží vláda.

Světa zlost kdy čisté úmysly mé
vykládá si ráda v zradu černou:
víra těší, Bůh zná srdece přímé,
zná i zlobnou podlost licoměrnou.

Světa zlost když ubohon mou duši
v hříšný proud svůj uchvatit se snaží:
víra velí: Bohu sloužit sluší,
po nebeských věcech moudrý baží.

Viro! ty tou vítěznou jsi zbraní
proti světa šípům jedovatým,
ty most pevný od pokluzkých strání
světa k nebes míru, časům zlatým!

F. Š.

Svědomí.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

II.

Šimon Toužil zamíloval si své velké dědictví a počal si na něm zakládati. — Všecko mu bude patřiti, ano již mu patří, neboť to otec nemá komu dáti nežli jemu. Počítal, zač to stojí, cenil, sepisoval a byl rád, že vyšel velký účet.

Lidé se k synovi lichotili skoro více než k otci. Otec již nebude dlouho vládnouti, on je ale mladý a může jim pro-

spívat mnohá léta. Ano již jim prospívá, povoluje žádosti jako otec, a těší se, když se k němu obrátili. Je to jistější a bezpečnější jemu přednésti prosbu, on ji nechá nevyplňenou, aby dokázal, že u Toužilů také poroučí, a prosby otcí přednešené hledí překaziti a zameziti, aby sebe povýsil. Není to zrovna zlá vůle a bezbožnost, je to hrドst a marnost a bažení po eti, jenž ho ponouká a zavádí, chtít ve všem rozhodovati na újmu otcovu.

Otec je při tom lhotejný a neprotivuje se tomu. Je dobré, že syn domácích záležitostí si všímá a se učí hospodařiti. On se již nastaral a natahal dost a nyní v stáří by si rád odpočinul. Mají oba co dělat. Ubývá mu sily. Složí znenáhla všecka břemena se sebe. Ponese je rám silnější.

Šimon se toho nemohl dočkat, a ačkoliv si nepřál, aby otec umřel, přec byl žádostiv, aby čím dřív tím líp se odebral na výminek. Říkají mu sice „mladý Toužil, mladý hospodář,“ ale práva na statky nemá a nemůže jich samostatně zastupovat. Otec chodí na kancelář, podpisuje se, odvádí daň, on jest jen jeho plnomocník, jeho posel, když mu to někdy svěří.

Arcif se nemusí báti, že mu něco ujde, kdyby otec ještě déle veslo podržel v rukou. Na počátku se v skutku nebál, ale popudili ho poštiváčkové, namluvivše mu, že otec strýcům nadřuje. Jsou prý železná kráva na domě. Jsou dva, mají manželky a děti. Všecky je Toužilův statek živil. Nyní se spolehají na statek Hromádkův a Česákův, při nichž jsou zaměstnáni. Zajisté především o vlastní prospěch se jim jedná a může prý se souditi, že hojnou kořist si ukládají. Otec jim tuze věří. Již se ho asi našidili, že by mohli mít ještě o jeden statek více, a budou šídit, dokud jen u něho budou v práci.

Šimon strýce od jakživa nenáviděl a nežil s nimi v dobrém přátelství. I děti jejich mu byly odporné a nesnášel se s nimi ani v mládí. Styděl se za to, že je jejich bratrancem a nepřál jim stejného jména, nechtěl si s nimi hráti, ba ani ve škole se k nim nehlásil, nýbrž daleko od nich si sedal.

Na Šimona se brával všude a vždycky ohled. Školáci si ho předcházel, dávali mu přednost, sloužili mu, když se nahodila příležitost nebo potřeba. On měl nejbělejší chleb, nejchutnější buchty, koláče a vdolky, a byl i ve všední den oblečen jako ve svátek. Sám p. učitel ho vy-

známenával, chválil víc než zasloužil, vymlouval ho, odpouštěl mu, když se v něčem provinil. Velcí i malí se s ním mazlili. Na cestě zastavovali ho lidé a mluvili s ním. Kdo navštívil rodiče, neopominul i jeho si povšimnouti.

Co chasník požíval Šimon takové vážnosti, že mu všudy, kam přišel, ustupovali. V hospodě mu otcové se všech stran zavdávali. Byla-li muzika, učinilo se mu solo, a děvče, jež vyvedl, vysoce tím bylo poctěno. Na mnoho hodin v okolí dělaly si na něj naději selské dcerky, hleděly se mu zalíbiti, naváděly známé, aby mu o nich dobré a příjemné věci vypravovali a matky jejich vzkazovaly po poslich, žebráčích a žebráčkách, jaká věna jim dají. Musel mysliti, že nad něj ve světě není a myslil si to jsa hrđý a pyšný, a pohrdaje i vlastními bratránky.

Chudí Toužilové ani ve škole bohatému Šimonovi nebyli rovni a když do školy přestali chodit, pořád víc a víc se od něho lišili a vzdalovali. Ubozí byli pastevci, nedostávalo se jim i šatstva a že pořád zacházeli s dobytkem a venku na samotách se zdržovali, arcí se tím neu-hladiły a neušlechtily jejich mravy.

Šimon ty, co sloužili u nich, nepokládal za příbuzné, nýbrž jednal s nimi jako s cizími a nedělal rozdílu mezi nimi a ostatními čelediný.

Postoupili za pacholky, sestřenice za děvečky, strojili se sprostě, byli hrubí a nevzdělaní a do společnosti selských synů a dcer se nehodili.

Šimon se jim schválně vyhýbal, je schválně zapíral, aby se neřeklo, že jsou jeho přátelé. Byli mu tuze nizcí a pozdvihnoti jich nechtěl, boje se, že by to šlo na jeho útraty. Proto se mrzel na otce, že jim pomáhá a vida, že jim někdy veřejně poskytuje malých dárků, soudil z toho, že jim podťají poskytuje velkých darů, a zlí a nepřízniví lidé ho v tom potvrzovali.

Pořád rostlo jeho záští proti nim a proti jejich otcům, až konečně vypuklo na jevo. Jsou pijavice na jeho statcích, a u Hromádků a u Česáků skoro sami hospodaři.

Obořil se jednou na strýce Vítu, když od Toužilů otýpku slámy odnášel k Českovům, a zapověděl mu, aby se u nich ve stavení již neukázal. Chce všecko pohlít jako strýc Vojtěch, a on, když nemůže statek Hromádkův a Česákův, alespoň statek Toužilův si bude chránit.

I rozzlobil se, nadával strýcům i jich dětem, neušetřil ani otce.

Ovšem si strýcové museli postesknouti u bratra, a když tento domluvil synovi, přišlo to mezi nimi k nepříjemným výstupům.

Šimon otci vytýkal, že rodinám bratrovým dává statky pleniti a pustošti.

„To není pravda,“ tvrdil otec, „oni se na statcích našich nadřeli, a nemají z toho nic.“

Syn tomu odporoval řka: „Mají dost, ale skrývají to. Vy jim dáváte a ještě víc si berou. Tim okrádají mne, jenž budu vaším dědicem.“

„Neboj se, všecko ti zůstane,“ těsil ho otec.

„Musím si sám pomáhati, abych nebyl šízen,“ durdlil se syn, a prohlásil, že každého vyhodí, kdo k nim ze strýců a tet, z bratranců a sestřenic do stavení přijde.

Otec s jeho řeči nebyl spokojen a pravil k němu drobet uštěpačně: „Snad právo vyhazovati ze stavení má jen hospodař, a tím až posud jsem já.“

„Ano, ano,“ zuřil syn, „vy jste hospodař a já nejsem nic. Máte statky a nedáváte mi jich, aby užitek přinášeli strýcům. Ti jsou vám milejší než já. Co je mi to platné, že jsem vaš syn? — Oženil jsem se, již sám mám děti, a vy pořád chcete, abych byl vaším pacholkiem.“

„Hospodařil jsi se mnou,“ vysvětloval mu otec, „poroučel jsi jako já, bral jsi sobě co jsi chtěl, lidé víc k tobě chodili, tě poslouchali, si vážili než mne, nemyslil jsem, že se máš za pacholka.“

„Chei již býti samostatným,“ žádal Šimon, „dejte mi, co mi patří, abych se s vámi nemusel soudit, děle to tak nevydržím.“

„A co ti patří?“ ptal se otec.

Syn odpověděl: „Nemáte víc dětí, proto mi patří všecko.“

„Co se stane se mnou?“

„Pájdete na výmínek jako jiní otcové.“

„Půjdou, budu-li chtít,“ rozhněval se Toužil. „Nutit mne nesmí nikdo. Soudit se můžeš, ale nevyhraješ. Já dědil po otci statek Toužilův. Bratři dostali podíly, že sotva na chalupy se příženili. Mně připadlo všecko, Pán Bůh mi žehnal, a přikoupil jsem ještě statek Hromádkův a Českákovů. Bratři pořád u mne pracovali a statky mi uvedli do nynějšího dobrého stavu. Neplatil jsem jim víc než druhým nádenníkům, ačkoliv vlastně oni mi dopomohli k rozsáhlému jmění. Zůstali chu-

dáci a ty jim nepřeješ toho kousku chleba, když u nás sestárlí! Ubližil jim nebožtík můj otec, že jim tak málo odkázal a ubližil jsem jim i já, že jsem se jim tak špatně odměnil za práci a přičinění jejich pro mne. Teprv nyní to vím a ty sám jsi mne přivedl k tomu poznání, vytýkaje mi, že prý jím mnoho dávám, že si berou, že statky plení a pustoší. Tedy se na tebe nemohu spolehnout, že je budeš podporovat, až já ti vládu odevzdám a až sklesnu do hrobu. Uspořeno nemají ničehož a budou žebráci. Děti zaopatřiti jim sotva bude možná. Musím a chci jim ještě vyhnadit než umru, co mají za mnou, abych zadost učinil spravedlnosti."

Toho se Šimon ulekl a ze strachu, že otec mezi ně bude rozdávat, co má, radil se, běhal na kancelář, chtěl se soudit a doma měl ustavičné rozepře a různice s otcem. Strýcové nesměli vkročiti přes práh, a otec s matkou zkusili, že se jim věru zprotivilo a zošklivilo v takových poměrech žít se synem.

Jak by se jím u něho vedlo teprv na výmínu!

Neočekávají nic potěšitelného a proto na výmínek nepůjdou.

Však se synem nechtějí a nemohou býti, a aby ho upokojili, dají mu dědictví po předcích a sami si nechají, co přihospodařili.

Tak se stalo. Otec synovi řádně a právně statek Toužilův dal připsati a sám si podržel statek Hromádkův a Česákův.

Syn arcit myslil, že se to nedá dělit a že dostane všecko, ale na úřadě ho poučili a přesvědčili, že se mu nestala křivda, a on musel býti spokojen.

Kojil se myšlenkou, že mu neujde, co zůstalo otci, poněvadž je jedinké jeho dítě. Ano on to již pokládal za své, a že otec nyní víc než před tím dobré činil brafrům a dětem jejich, překážel mu a týral ho bez přestání, že jméní jeho rozhazuje.

Starý Toužil se přestěhoval k Hromádkovům a vzal si k sobě bratra Vojtěcha. K Česákovům dal bratra Vítka a oba mu sloužili za šafáře. Na odpor Šimonův se přestalo dbát, a konečně jím tak ze všedněl, že si z něho pranic nedělali.

(Pokračování.)

D O P I S Y .

V Praze 10. ledna 1866.

(Korunovace a chrám sv. Vítka.)

V 14. schůzi zemského sněmu království Českého 8. t. m. dal nejvyšší mar-

zálek zprávu o své cestě do Vídňě, kterou konal, aby na stupních trůnu Jeho c. kr. apošt. Veličenstva složil adresu českého sněmu; což stalo se 29. prosince min. roku. V odpovědi své ráčil J. Vel. císař pán říci mimo jiné: „*S radostí pozdravím okamžík, až mne zdar velikého díla přivede do starobyleho města Prahy, abych uprostřed mých věrných Čechů po právu a svatém zvyku vykonal děj korunovace.*“ Slova tato vzbudila velikou radost u věrných Čechů, Moravanů a Slezáků. J. V. císař pán dá se korunovati korunou sv. Václava za krále Českého! Korunovace jest vzájemná, církvi sv. požehnaná pánska mezi panovníkem a národem, jest veřejné vyznání víry, slavný slib věrnosti, uznání práv a svobod.*)

Na korunovaci těšíme se všichni, nuže přispějme k urychlení jejímu. „Kdo žádá si cíle, nebude se straniti oběti spojených s dosažením jeho.“

Chrámem korunovačním jest od pradávných časů staroslavny metropolitní chrám sv. Vítka na hradě Pražském, kterýto vzácný památník živé víry a ušlechtilého stavitelství se nyní opravuje a obnovuje snahou jednoty sv.-Vítské. Známo, že hlavní loď za příčinou oprav na rozsáhlém klenutí zabedněna jest, a že přístupny jsou toliko lodě poboční. Nemohla by tedy posvátná korunovace konána být na místě příslušném. Důkladná oprava stoličného našeho a korunovačního velechrámu vyžaduje mnoho práce a nákladu. Čím více bude se scházeti přispěvků, tím více bude lze přičiniti rukou, aby oprava urychlena byla, a v obnovené svatyni aby pak s požehnáním církve dána byla na hlavu nového krále koruna sv. Václava!

Jednotě sv.-Vítské přibývá ovšem údů, dobrodincové mnozí přispívají štědře, i z důchodů zemských dán byl znamenitý přispěvek roční, ale všechn lid, celý národ neujal se posud chrámu, v němž uvítati chce krále svého, přicházejícího ke korunovaci. A proto obracíme se důvěrně ke všem věrným našincům v Čechách, na Moravě, v Slezsku a kdekoli jinde usedlí aneb pohostinu jsou, ke všem spolkům a jednotám, ústavům a školám, obcím a okresům, přednostenstvům a zastupitelstvům, vrchnostem duchovním i světským, s tou prosbou, aby seč jsou přispívali milodary a rozšířováním jednoty sv.-Vítské k urychlení opravy a obnovy korunovačního chráma.

*) Viz „Obřady korunovační v Čechách“ v Blah. 1861. str. 230, 245.

mu na hradě Pražském.*). Časové jsou ovšem zlí, avšak může-li lásku přispívati k účelům jiným, proč by ne k účelu nad jiné vznesenějšímu?

Nebetyčný velikán na královských Hradčanech má přispění našeho velice zapotřebí, trpěl mnoho zubem času, vztekem živlů, slepou vášní bludu, zuřivosti nepřátel a cizinců a — netečnosti přátel a vlastenců. Na doklad těchto slov uvádime záhubný požár r. 1541, jenž témeř celou Malou stranu zachvátil a i chrám sv.-Vítský poplenil. R. 1619 přikvačilo naň záhubné řádění obrazoborec. Fanatikové kalvinští zle v něm hospodařili, dila umělecká zničili, hroby vyloupili, oltáře sbořili: zůstavili holé zdi. R. 1757 Prusové oblehli Prahu. Tehdáž dělové kule jako déšť sypaly se na chrám sv.-Vítský. Štíhlé a vysoké okrasy slohu gothického zpřeráženy jsou kulemi pruskými, jako útlé květiny krupobitím, celá budova otřásala se v základech svých. Zdalo se, že pruský král Bedřich, jehož mnozí Velikým nazývati sobě oblíbili, naměřeno má obzvláště na hlavní chrám království Českého, aby jej zříceninou učinil a v ssutinách jeho pochoval hroby sv. patronů, králů, biskupů a dobrodinců našich. To se mu ovšem nepodařilo, ale rány tehdejší viděti jest podnes, pokud jich nynější oprava již nezakryla. Abi je co nejdříve zakryla všecky, aby i ty rozpukliny, jež zavinila netečnost domácích za let minulých, co nejdříve byly zaceleny, aby chrám i uvnitř důstojně byl obnoven a pak přikročiti se mohlo k dostavení jeho, k tomu přispějme podle možnosti všichni.

Z Břevnova v lednu 1866.

(Rozšířujme bratrstvo uctění nejsv. Svátosti oltářní.)

Na venkově zaváděti pobožnost 40hodinnou nebude úlohou tak snadnou, jako v hlavním městě a v nejbližším jeho okolí; neboť jakkoliv si toho nejdříve arcipastýr přeje, nemůže přece dopustiti, aby se pobožnost tato konala bez bedlivého šetření i zevnější slavnosti. K této pak náleží i to ustanovení, aby po celý den velebná Svátost od věřících byla havštěvována a velebena. Uvážime-li, že na venkově všedního dne nemalá jest obtíž, aby věřci četněji a i v dobu polední chrám Páně navštěvovali, uznáme, že by mnohého zvláštní jakási pohnutka musela k tomu mít, a že tedy vhodný jest ten návrh, aby se dříve

v jednotlivých osadách bratrstvo uctění nejsvětější Svátosti oltářní zavedlo. Tim bude povzbuzen každý spoluúd k větší horlivosti u navštěvování toho přesvatého Tajemství; nechodil-li kdo v den všední buď z vlažnosti, buď z jiné příčiny do kostela, učiní to pak, zejména o pobožnosti 40hodinné milerád z lásky k tomu, je muž se jaksi zasvětil a obětoval právě na ten krásný účel, by se Mu ve svátosti skrytému ustavičně klaněl; učiní to tím raději, jsa horlivosti jiných spoluúd u tom podporován, s nimiž u návštěvě té vyštridat se může podle návodu správce duchovního. Nemůže tudíž lepšího býti prostředku k důstojnému konání pobožnosti 40hodinné na venkově, nežli zavedení dotčeného bratrstva.

B+D.

Z Noutonic 13. ledna 1866.

(Ohavnost zpuštění na místě svatém.)

Kdo viděl kostelíček náš, ví, jak utěšeně vyhlédá z požehnané krajiny. Opodél tiché vesničky tam na pahorku stojí o samotě; kolem něho posvátné ticho. Lid náš lpi láskou upřímnou na domácím chrámu svém, a chová jej v hluboké útě co dědictví po otcích zůstavené. Dne 12. t. m. bylo viděti, kterak staří, mladí chvátají ze všech stran do chrámu Páně. Ještě nezazvonil zvonek na mši svatou, proč takový spěch a kvap? Jistě to něco neobyčejného! Letem blesku roznese se po naší klidné osadě pověst, že kostel okraden, že se tam v noci vedrali zloději. Hrůza panuje na místě takovém, kde spáchána jest krádež, avšak trne a chvěje se srdce v člověku, uzří-li takovou „ohavnost zpuštění na místě svatém,“ spáchanou držou rukou svatokrádežného lupiče. — Jaký to žalostný pohled! Dvěře poboční nesmírným úsilím vypáčené, sloupy železnými sochory ovíklané a poškozené, klenutí svrchu popukané! A což teprv uvnitř. Ne dost na tom, že hlavní oltář zbaven všeho, co jen poněkud ceny do sebe má, že zůstaven dokona obnažený — drzá ruka hanebných lotrů odvážila se i do tabernakulu, aby sáhla na ciborium! Všecky svícný i se svíčkami, konvičky, korporalia i ostatky svaté padly lupičům za kořist. Konečně vrazili i do zákristicie, aby se vrhli na mešní roucha. I zde zanechali smutné stopy své přítomnosti. — Bolestně to nese nás milený pan farář a spolu veleďstojný vikář p. Antonín Slavíček, jehož neunavné pili se podařilo, že kostelíček náš v právě minulých letech upravil a v pořádek uvedl,

*) „Blah.“ propůjčuje se k ohlašování příspěvků.

a to tím více, poněvadž není dostatečného jméni, aby se vše opět v předešlý stav uvedlo. — Jak trudný a trapný dojem to učinilo na osadníky, bylo viděti při pochodu, jenž se téhož dne odbýval. Při pohledu na oloupený oltář bylo četně shromážděné obecenstvo patrně dojato, mnozí slzeli, mnozí dali se v hlasitý pláč. Bylo to bolestný okamžik. Lid nás líp láskou upřímnou na domácim chrámu svém, a chová jej v hluboké úctě. „Proto truchlivé učiněno jest srdece naše, proto zatměny jsou oči naše: pro horn Sion, že zkažena jest, lišky chodily v ní.“ (Pláč Jerem. 5, 17. 18.)

v.

Z jižních Čech na nový rok 1866.

(Rovnost mezi vyznáními náboženskými — úlohou státu.)

Co všecko neukládá se státu za úlohu! Stát má právu a spravedlnosti průchod zjednat, obchod a průmysl podporovat atd. Froti tomu bychom nic nenamítali. Ale že by měl stát za úlohu „zjednat rovnost mezi náboženskými vyznáními,“ jak to nedávno stalo černé na bílém, a bylo čisti v jednom polit. listu našem: „Opatřiti občanům bezpečnost osoby . . . , zjednat rovnost mezi vyznáními náboženskými, jest úlohou každého novověkého státu vůbec“ — to nám nejde nikterak do hlavy. Ubohý státe, co všecko klade ti nový věk na mdlá ramena tvá! Stát sotva může za našich dnův vyplnit svou pravou úlohu, aby totiž založil blaho a spokojenost svých občanův; k tomu mu ještě ukládají věci k vykonání, kterýchž vykonati nelze, kteréž ani do jeho oboru nepatří a do nichž se měchat jemu není ani radno. — Jak pak to má stát navliknouti, aby zjednal žádoucí rovnost mezi náboženskými vyznáními? A jakou rovnost má dociliti? Snad numericou, číslovou rovnost? Tak n. p. aby ty tři, čtyry miliony katolíkův zde v Čechách přidali se z části k vyznání židovskému a z části k protestantismu, aby pak mezi katoliky, židy a protestanty co do počtu byla rovnost? Takovou rovnost by snad měl stát dociliti? Možná, že by tato snažba státu o doclenění podobné rovnosti došla uznání a schválení, ba potlesku v jistém táborě, k. p. židovském aneb protestantském. Ale podivně by se na to dívali katolíci, kdyby stát, v němž žijí, takovou vytknul si úlohu a chtěl je honiti do tábora židův a jinověcův, do jejich modlitebnic, a chtěl jim předpisovati, jakým spůsobem by měli Bohu se klaněti a jemu sloužiti a poetu vzdávati. Tušíš že by katolici a rozumní

akatolíci řekli státu: to není úlohou tvou; taková rovnost numerická nedala by se zjednat v žádném státu novověkém ani libeckými slovy a sliby, ani prosbou, ani hrozbou, ba ani mečem a ohněm. A proto chtít, aby stát zjednal takovou rovnost mezi vyznáními náboženskými, byl by holý nemysl, byloby tolik, jako žádat na něm — něco nemožného! —

Anebo snad má stát zjednat rovnost mezi náboženskými vyznáními v ten smysl a spůsob, aby se posadil na stolici a jal se hlásati: všecka vyznání jsou před tváří mou rovná, stejně ceny a váhy, žádné nemá přednost? pak by vším právem zeptati se mohli vyznavači jedné neb druhé víry: Kdo tebe posadil na stolici učitelskou, aby byl soudcem nad vírou? Kdo ti dal anebo kde jsi vzal právo, rozhozovati, co pravda a co lež, co zjevení Boží a co není pravda zjevená? Jest na jevě, že ani takovou rovnost nemohl si mysliti ten, kdož položil za úlohu státu, zjednat rovnost mezi náboženskými vyznáními. Nezbývá tedy, než že spisovatel slova svá vyrozumíval tak, aby stát údům a občanům svým rozličného vyznání a víry stejnou a rovnou poskytoval ochranu a bezpečnost majetku a života, aby stejně a rovně dopomáhal vyznavačům rozličného náboženství ku právu a spravedlnosti, aby při dosazování na úřady nebral ohledu na vyznání a víru, — a pak zajisté by správněji a důsledněji muselo se říci, že úlohou státu jest považovati osoby rozličného vyznání a něstejně víry za rovné před zákonem, což má zajisté docela jiný smysl, než ukládati za povinnost státu zjednání rovnosti mezi náboženskými vyznáními. Avšak ani v tomto výše dotčeném smyslu nemůže se provésti přísná rovnost v státu, a nedá se provésti. Na důkaz uvádíme jen školy, zvláště nižší. Stát totiž dosazuje tu a tam učitele na stolice, při čemž vždycky bude muset šetřiti rozdílnosti náboženského vyznání, a nebude lze dociliti úplné rovnosti. Kde, tází se, jsou ti židé, kteříž by si to dali líbit a lhostejně k tomu se dívali, kdyby stát jim do jejich školy na stolici učitelskou chtěl dosaditi katolika? Zdažby proti tomu nepozdvihli hlasu svého a nedali zřejmě na jevo, že takováto rovnost mezi nábož. vyznáními jim není vhod? A co by řekli akatolíci, kdyby jim k. p. stát dosadil rozhozného katolíka na stolici učitelskou ve škole, již dítky jejich vyznání navštěvují, katolíka, o němž by se domnivali, že pravdy katolické dětem

do srdečí bude vštěpovat? Myslím, že by se co nejuctivěji poděkovali státu za takovou rovnost, a schválili mu a odporučili, by bral ohled na nestejnou a rozličnost vyznání náboženského; podobně by učinili též katolici. Stát může tedy dopomáhati osobám rozličného vyznání stejně a rovněku spravedlnosti a rovnou jim poskytovati ochranu statku, jmění a života; stát může dbát stejně o časné blaho všech svých občanův rozličného vyznání a víry nestejně — ale nikdy se mu nepodaří zjednat — rovnost mezi náboženskými vyznánimi, aniž to patří k úloze jeho. Ano stát chtěje se starati o časné blaho svých občanův, musí je chrániti při jejich víře a rozdílnosti vyznání zároveň, a chtěl-li by zjednat — rovnost mezi náboženskými vyznánimi, — bral by něco nemožného na bedra a ramena svá, a mařil by a plýval zbytečně a nadarmo časem a silami. R.

Od Hořic v lednu 1866.

(O zjištění dávek ku kostelům, farám a školám.)

Sloužil jsem tyto dny výroční requiem. Fundator ustanovil pro kněze za tu službu 6 zl. rejských, já však jsem dostal toliko 1 zl. 10 kr. r. m., protože jistina nadační nyní více nevynáší. Víme všichni, že roku 1811 cena peněz sklesla najednou na $\frac{1}{5}$. „Však nic nového pod sluncem.“ Což kdyby se během dvaceti let zase tak stalo? — A že jednou třeba po jiných 20 aneb více letech bude cena nynějších peněz snad ještě níže než na $\frac{1}{5}$ skleslá, tot bez zvláštního věštího ducha lze prorokovati. Dejme tomu, že dávky k farám a školám budou vykoupeny. (Na snému to přijato.) R.

Nyní zaplatí povinovaný dvacateronásobně i s úroky a po dvaceti letech bude bráti oprávněný málo, anebo snad pramálo. Když pak nebude mítí kněz a učitel, z čehož žili, kostel z čeho by se vydržoval, kdo asi pak pomůže? — Zase ti, co jsou nyní povinovaní, neboť ta zásada: „Co kdo potřebuje, ať si ze svého zjedná“ zůstane jistě při všech změnách. Jaká tu pomoc? — Tuším, že snadná. Snadno bylo by nynější peněžitý příjem kostelů, far a škol na všecky budoucí časy pojistiti, kdyby zákonom bylo: „Za výkupní kapitál, zádušní kase aneb patronovi odevzdáný, mají se koupiti nemovitosti, jichžto užitek bude přináležeti kostelu, faře, škole, za jichž kapitál koupeny jsou.“ — Nežádá se tu nic zvláštního; nebo když to jest po zákonu, že smí se na místě kapitálu výměnou vzít pozemek, pročby nemělo býti

dovoleno, za výkupní kapitál pozemky kupiti, jichžto výnos by byl oprávněnémú náhradou jistou za nynější dávky? J.

Od Budějovic Českých v lednu 1866.

(Oáchod duch. pastýře na jiné místo.)

Zvěstuji Vám radost z povýšení pastýře horlivého. Jest to důst. p. Vilém Králík, zasloužilý farář na Horách Velkých a spolu vikář a školdozorce středníctví Hlubockého, jejž milovaný velepastýr náš od nov. roku k vyšší důstojnosti povolati ráčil, za kancléře bisk. konsistoře Budějovické. Nebudu zde líčiti velké zásluhy p. farářovy, jakých sobě dobyl po čas osmiletého působení svého o zdejší osadu; bojim se, bych nedotknul se skromnosti toho sluhy Páně. Avšak toho nemohu zatajiti, co dali osadníci sami na jevo při odchodu milovaného pastýře svého. Sotva se totiž dověděli, že milý správce duší jejich povolán jest k jiné důstojnosti, hned měštané Horští usnesli se na tom, podatí jemu na důkaz úcty a lásky své diplom čestného měštanství. Na hod Boží vánoční jejich správce duchovní tento důkaz lásky z rukou jejich přijal s pohnutým srdcem. Když pak se přiblížila hodina odchodu, tu teprv, co v srdcích ukryto bylo, vyšlo na jevo. Záhy před odchodem rozestavil p. učitel mládež školní do řady u fary, a osadníci rozestavili se kol silnice, kudy se měl bráti. Když konečně usedl do kočáru, usedlo 9 osadníků na koně, aby dali čestný průvod jemu, ostatní pak osadníci obstupovali kočár, libali ještě jednou ruce, které hojněho požehnání Božího jim udělovaly, dávali s „Pánem Bohem“ — a ukazovali všemožně, koho ztrácejí v odjíždějícím. „Znalit pastýře svého, jakož i on znal ovečky své.“ R.

Z Poslovic na Moravě dne 13. ledna 1866.

(Zpráva o sv. misii OO. Redemptoriáta.)

Ve zdejší farnosti byla od 2—15. prosince 1865 sv. misie od velebných otoců ze shromáždění nejsv. Vykupitele kláštera Litovelkého (z Černé) konána. Velební otcové misionáři, totiž p. rektor Göldner, p. Roller, Vlasák a Havel zavitali k nám, poslední tři z Pitína, kde od 18—30. list. sv. misii drželi, až první, p. Göldner přímo z Černé, dne 2. prosince předpolednem o 11 hodinách a s radostí srdcečnou od farníků Poslovických uvítáni byli. Ačkoliv na ten den velmi nepříznivé povětrí bylo, neb se dešť s nebe lil, jakoby napřed ohalšoval tu milost Boží, která v čas sv.

misie na dušičky posluchačů pršeti bude, přece naši Jonáci v modrému oděvu na koních zapentlených veleb. pp. misionářům vstříc jeli, by jich dle svého spůsobu slušně poctili. Chrám Páně sv. Martina biskupa, ačkoliv dost prostranný, byl denně naplněn a v některé dni ani nestalo pro nával pobožných i z jiných farností sem chvátajících. Ačkoliv komunikantů ve zdejší farnosti jest jen 1358, přece však s cizími kajicníky bylo 2200 u sv. přijímání. Lid náš veškeren pobožnosti a kajicnosti roznícený prosil jen o sv. jenerální zpověď. Velební páni misionáři neunaveně a s největší radostí pracovali, vidouce, že slovo Boží denně třikrát hlásané tak požehnané s milostí Boží se ujmá. Svatá přijímání jednotlivých stavů byla co nejslavněji konána. Dne 14. prosince odpoledne byl postaven a posvěcen sv. misionářský kříž, při které přiležitosti vel. p. Roller, a dne 15. prosince na večir při ukončení sv. misie, vel. p. Göldner velmi srdečně a dojemně slovo Boží hlásali. Milí jsou to otcové duchovní všichni, a my se opět těšíme je při slibné renovaci r. 1866 u nás uvítati a tyto duchovní hody v naší farnosti opět konati. Přáli bychom, by sv. misie co nejvíce se rozšířily a po naší milé a drahé vlasti, půdě to potem misionářským sv. Cyrilla a Methoděje skropené se slavily. Ačkoliv náš lid moravský (u nás slovácký) jest lid dobrý, upřímný a v pravdě katolický, přece však zkázosné poměry časové, které na sv. náboženství zhoubný tlak i od těch, jenž lid vésti a spravovati mají, provozují, činí pro nás sv. misii nevyhnutelně potřebnou, při které přiležitosti mnohá od těchto nemravných a víry prázdných zhoubců do jejich sítí zapletená dušička hlásaným slovem Božím se vyvine, zotaví, v novotě procitne a s radostí volá: „Pán Bůh zaplat za sv. misii, byla bych věčné zahynula, ale nyní milosti Boží jsouc vzkříšena započnu nový život duchovní!“ Dejž to Bůh!

Jan Berger, farář.

Z Říma dne 1. ledna 1866.

(Novoroční řeč sv. Otce Dodatku. Majáky. Vyjednávání. Sv. Otec o Polsku. Oddavy v adventě. Libověle a její následky.)

Dnes byl sv. Otec přítomen pontifikální mši sv. (capella), kterouž sloužil kardinál Pitra z rehole Benediktinův. Po té odebral se do síně konsistorní a přjal blahopřání vojska francouzského, kteréž mu velíci general hrabě Montebello v čele lesklého důstojnictva přednesl. Když byl general řeč svou skončil, ujal se slova sv.

Otec, říka hlasem povýšeným a silným v plynné frančině: „Vděčně přijímám a na vzájem srdečně opětuji blahopřání, jež mně Vy, pane generale, přinášíte ve jménu vojska vašeho, jemuž díky vzdávám za prokázané služby. Uděluji mu svého požehnání. Uděluji ho v tomto roce u větším rozsahu, s větší velikodouší a otcovskou přízni, protože se mi řeklo (on m'a dit), že v tomto roce Rím opustí; pročež to snad naposled, co je kolem sebe vídim. Vim — řeknu to slovy sv. Pavla — že po odchodu mém přijdu vlcí hlaví, avšak strachu nemám, důvěruje se v ochranu Páně. Ačkoliv jen bídny, nehodný hříšník, budu následovat Ježíše Krista v jeho utrpení a jako On, prvé než vstoupím na Golgothu, budu se modlit v zahradě Getsemanské. Modliti se budu za vás za všecky a za Francii, modliti se budu za všecky dobré katolíky veškerého oboru země, kteříž mně pomáhají svými modlitbami a almužnami a jedno jsou se mnou ze srdeč; modliti se budu za tuto ubohou Italiю, kteráž svržena jest v propast neznačování a bídý. Však nechtějme kaliti tento den myšlenkami příliš bolestnými. Přijměte požehnání, jehož vám uděluji ve jménu Otce, od Něhož všecko dobré přichází, ve jménu Syna, Jemuž za spasení děkujeme, ve jménu Ducha svatého, aby vám moci a síly propůjčil k potřeni nepřátele netoliko časných ale i duchovních, ježto vám tolikéž každý den s větší silou a neustále úklady čini. (Pax et benedictio etc.) Pokoj a požehnání Boha všemohoucího Otce i Syna i Ducha svatého stupiž na vás a zůstaň vždycky!“

Těším se z toho, že jsem napsati mohl celou odpověď sv. Otce, věda, že potěší i čtenářů Vašich. K řeči, kterouž učinil sv. Otec na hod vánoční k sboru kardinálův, jenž byli přišli jemu přát, donáším poslední věty čili ukončení. Svatý Otec propustil sbor se slovy: „Ačkoli nikoliv nevím, co mně samému uchystáno jest v radách Prozřetelnosti, kojím se přece tou pevnou naději, že alespoň mezi těmi, jenž okolo mne jsou, budou jednoho dne svědkové té konečné vítězoslávy (triumphus), kteráž nikdy nescházela věci Boží.“ — Od dnešního dne svítí z rozkazu sv. Otce podél mořského břehu malé jemu ponechané země ne méně než devět majáků (svíticích věží), zřízených dle požadavků nového věku. Stalo se to k prospěchu plavců všech zemí a národů. Jasný to důkaz, že Pius IX. staraje se o všecky církve, ni-

koli nezapomíná na časné blaho národů a že, an zavrhuje *bludy* novověké, mile uznává, přijímá a podporuje *pravý* pokrok našich dnů. — V novinách se dočtete zpráv o vyjednávání císaře Napoleona s Římem. Trvá posud, není však radno všem o tomto vyjednávání kolujícím pověstem víry přiložiti. Nejdéle se udržuje zpráva, že vláda ve Florencii převeze část dluhu území papežského. Papežská vláda zapravuje, čím povinna jest, Francii, a tato požádá pak z Florencie, co spravedlivě a slušno aby platil, kdo země vzal. Co do vojska, vězte, že Francouzsko nabídlo svaté Stolici 5000 mužů. Výminky jsou známé: vojsko má dostávat oblek, zbraň i velitele jedině od vlády papežské. Z Říma byla dána odpověď v ten rozum, že 5000 mužů jest příliš mnoho, 2000 že dostačí. Věc tato nemá žádných obtíží. Zdejší vláda přijímá dobrovolníky, ať přijdou odkudkoli, jsou-li jen spůsobilí; proč by tedy odmítla dobrovolníky, jež cís. vláda francouzská ochotně nabízí? K tomu dovoluji sobě učiniti poznámku, že maršál Randon, jenž ažkoliv jest protestant, více přizně jeví ku sv. Otci, nežli mnozí . . . synové církve, umí sobě vybírat mezi dobrovolníky, kteří do Říma odebrati se mají. Volí obyčejně vojiny takové, kteří v Římě již byli co členové franc. posádky, poslušnosti se vyznamenali, a s radostí tam opět navrátit se chtějí. Vidělo se mi toto podotknouti k upokojení myslí úzkostlivých, obávajících se, že by se do nynějšího vojska papežského opět vlouditi mohlo tolik lecjákých poběhlíků, jako bohužel bez odporu bylo mezi hrdinskými bojovníky u Castell-Fidardo.

Nedávno měl u sv. Otce slyšení polský kněz *Jejdiewski*, jenž za dvouletého pobytu svého v Londýně 80 sirotkům polským zjednal přistřeši a výživu. „Vy jste,“ pravil k němu Pius IX., „filosof a dobrý advokát lidu svého. Nechci vám odpovádat. Patrně, že žalost vlasti své v srdeci nosíte. A tento jest cit v srdeci polském v tomto okamžiku jedině možný. Při každé příležitosti hleděl jsem důkazy své příchylnosti k národu polskému dátí najíjevo. Žádám sobě viděti duchovenstvo polské na výši jeho veliké úlohy (*missio*) a národ váš aby se vždy udržel na té morální výši, na které posud vytrval a s které ho strhnouti nikdo nedovede. To jest sladký sen srdce mého. Ubezpečte spoluúlastence své, že nikdy nepřestanu je milovati a žehnat; že nikdy neustanu prositi Všemohoucího,

aby neštastnému Polsku udělil požehnání svého. Nechat po těch velikých utrpeních dojde konečně vyplnění svých tužeb a blaha, jakéhož mu každé šlechetné srdce přeje.“ — Bezděky rozpominám se tu na výrok německého učence dra Jana Jansena, jímž pojednání své „o Rusku a Polsku před sto lety“ (Frankfurt 1865. Hamacher) končí, říka: „Já však mám za to, že Polsko nezahyne, bude-li věrně naslouchati hlasu z Vatikánu, bude-li slova papeže, jediného pomocníka, jehož jmalezlo nyní jakož i dříve, přijimati v duchu pravé kajienosti, aby se očistilo od vášní, které i za poslední revoluce na bílý den vystoupily spůsobem zarmucujícím a často ukrutným, a zaplašilo ducha vnitřní nesvornosti. Tak, ale jenom tak Polsko a jeho církev ještě nezahyne.“ — Co tomu řeknou čtenářové „Blahověsta“, že v minulém *adventě* v Itálii všude bylo bez počtu oddavek čili sňatků manželských, tak k. př. 200 v jediné diecézi Pistojské, kdežto před rokem nebylo tam v týž zapovězený čas ani jediné kopulace? Budou se tomu radovati, věouce z dopisů mých, že 1. lednem 1866 začalo v Itálii podrobené králi Viktorovi Emanuelovi panství „civilního manželství.“ Aby tomuto civilnímu manželství se uhnuli, uznali milenci a snoubenci za dobré, spokojiti se s církevním požehnáním sňatku a oděpříti si všelikých v čase adventním zakázaných radovánek světských. Z toho jde na rozum, že náboženství v obyvatelstvu Italie přece ještě hluboké má základy. (Pokračování 6. ledna.)

Je tomu měsíc, co biskup z Mandovi italskou vládou byl přinucen ustati v jubilejných kázaních, jež činil k velké spokojenosti četného posluchačstva v stoličném chrámu Páně Milánském. Proti této libovůli protestoval biskup rozhodně, a když zákaz odvolán nebyl a pomoc od nikud nepřišla, poslal list samému králi Viktorovi Emanuelovi, nedostal však tolikéž žádné odpovědi. Uverejnil tedy v prvních číslech výtečného časopisu „Unità cattolica“ onen svůj protest i list ku králi. Písemnosti tyto jeví výmluvnost a statečnost, upomínající na neohrozenost sv. Ambrože naproti Theodosiovi. — Následky podobné libovůle ukazují se, však i v směru opácném na násilnících samých. Když 2. ledna ráno bývalý ministr Sella šel ve Florencii po „piazza dell' Independenza,“ přepadl ho muž, jenž po krátké rozmluvě tělo jeho holi nemilosrdně zmordil. Četnici přiběhše,

chtěli útočníka zatknoti, pustili jej však, když se slavně prohlásil: „Já jsem deputovaný (poslanec) M.“, čemuž ovšem nebylo tak. Později ho přece lapili. Každý očekává, jaký konec to vezme, bude-li potrestán čili ne? A možno-li o tom pochybovat? — Ovšem; jest tu v živé paměti podobný případ, který se před rokem v Neapoli udál. Tam totiž jakysi Calicchio, přepadl a zbil tajemníka ministerstva záležitostí vnitřních, jmenem Don Silvio Spaventa, za jasného dne a na ulici nejživější, na Toledo. Jesto však Calicchio u lidu v Neapoli byl v lásce veliké, netolik že od soudu byl propuštěn bez viny na svobodu, alebrž byla povolena též veřejná sbírka k tomu účelu, aby Calicchioví věnována byla skvostná hůl, což se i stalo. Snad měl muž, jenž jak svrchu praveno, udělil výprask ve Florencii, na myslí příhodu v Neapoli. Snad mu vedlo ruku heslo, pod nímž pro Calicchia známity příspěvek zaslán byl, a kteréž znělo: „*Repetita juvant*,“ v našem mateřském jazyku asi tolik jako: „Cím vic, tím líp!“ Ubohá svoboda Italie svobodné!

∞

KRONIKA.

Z Prahy. „Ordinariatní List“ č. 16. obsahuje v sobě vynešení nejdřst. k. arc. konsistoře Pražské o nepříslušnosti pohřebních řečí laikův a zpěvů světských na hřbitovech.

- Pobožnost 40hodinná bude se konati 20.—24. ledna u sv. Tomáše na Malé Straně, 25.—29. ledna v Emausích.

- *K Dědictví sv. Prokopa* přistoupil p. J. Černohorský, bohoslovec v Kr. Hradci.

- *Z Ouval.* Lhůta k podání nákresu na pomník Arnošta z Pardubice a k získání ceny 100 zl. za nákres nejlepší prodlužuje se do konce února 1866 s tím dodatkem, aby nákresy k výboru zaslány byly. Úřad censorů přijali: pp. J. Zitek, prof. na polytechnice, Manes, malíř, Max sochař, Lhota malíř a Baum, architekt v Praze. — Od výboru pro zbudování pomníku Arnoštova v Ouvale 5. ledna 1866.

Fr. Boukup, předseda.

Ze Slovenska přinesl nyní již zaniklý „Cyr. a Met.“ smutnou zprávu o úmrtí veled. p. Jiřího Tvrdeho, kanovníka hlav. chrámu Nitranského, na 13. rok jubilárního kněze. — V Pešti zemřel 5. ledna v 76. r. věku svého nejdřst. p. Josef Kunszt, arcibiskup Kalocský. Mrtvé tělo bylo převezeno do Kaloci a tam slavně pochováno.

Z Vidně. Čini se známo, že i letos uspořádá se pouf do Jerusaléma k slavnosti velikonoční. Účastníci se mohou mužští katol. náboženství, duchovní i světští. O přijetí do sboru poutníků třeba se hlásiti u gen. vrchního komisariatu sv. země ve Vidni, kdež každý účastník složí 430 zl. str. Loď s poutníky odpluje z Terstu 5. března o 10. h. ráno, d. 10. bude v Alexandrii, odkudž společnost zajde do Kahyry k pyramidám, d. 15. odjede z Alexandrie dále a d. 17. neb 18. přibude v Jerusalémě, kdež všim potřebným opatřena bude v poutnickém domě Rakouském. Svatý týden pobude v Jerusalémě, pak navštíví i jiná sv. místa, jako Sichem, studni Jakobovu, hory Ebal a Garizim, města Nazaret, Naim, hory Karmél, Tábor a j. Ku konci července nastoupí společnost zpáteční cestu přes Bejrut a Smyrnu do Terstu.

Z Hnězna. Arcibiskupem Hnězňanským a Poznaňským zvolen jest Msgr. Měčislav Ledóchowski, papežský nuncius u dvora belgického v Bruselu. Nar. r. 1823, pochází z bohaté rodiny býv. království Polského. Učil se nejprv ve Varšavě až do svého 20. roku, pak odebral se do Ríma, kdež i posvěcení na kněžství přijal. Sv. Otec ocenil jeho vzdělanost a výtečné vlastnosti, učinil jej svým vyslancem v Mexiku, později ve Španělsku a konečně v Belgii, odkudž se co arcibiskup navráti do otčiny své. Od sv. Otce potvrzen jest v novém úřadě svém v konsistoři d. 8. t. m.

Z Německa. Arcibiskupem v Kolíně nad Rýnem jmenován jest od J. Sv. Pia IX. v konsistoři d. 8. t. m. nejdřst. p. Pavel Melchers, biskup Osnabrücký, bývalý světici biskup Monastýrský.

Z Ríma. V konsistoři slavené 8. t. m. byl mimo mnohé jiné biskupy od sv. Otce prohlášen a potvrzen též nejdřst. pán Augustin Vuhala, děkan a arcikněz Mohelnický na Moravě, za biskupa Litoměřického.

Z Ameriky. Ve Filadelfii byl prodáván veřejnou dražbou chrám akatolikův. Biskup Wood koupil jej za 15.000 dolarů. — V Cincinnati naříkají kazatelové protestantští, že mají nyní méně posluchačů než před 20 lety, ačkoliv počet obyvatelstva za ten čas se ztrojnásobil. Však to se pozoruje vůbec, že roste toliko počet nevěrců a katolíků, sekty však že hynou a zanikají. Tak mají dle nejnovějších zpráv methodisté 9421 cestujících a 13.205 usedlých kazatelů, ale jenom 1.628,320 vyznavačů. — Při misii, kterouž konali O.O. Je-

suité v anglickém chrámu sv. ap. Jakuba v Novém Yorku, přistoupilo 13.000 katolíků k stolu Páně a přes 100 osob vstoupilo do lúna kat. církve.

Literní oznamovatel.

— „Posvátná kazatelna.“ Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský, atd. Ročník III., svazek 3. (únorový) obsahuje řeč při svěcení kříže na nové věži kaply v Kyjovicích Velkých d. 22. října 1865; na slavnost Očistování P. Marie, po dvou řečích na ned. I. a II. po Devítinské; promluvu na popeleční středu, výklad sv. evangelia ned. I. a II. v postě. Po řeči „po ukončeném posvěcení nového kostela ve Veselíčku“ následují první tři z kruhu sedmera postních kázání tohoto obsahu: a) Ježíš na hoře Olivetské, b) Jidášem zraven, c) o trojím soudu. Pokračování přináší svazek 4. (březnový): d) Ježíš na cestě křížové, e) na kříži, f) bolesti P. Marie, g) smrt J. Krista. Dále nalezáme v tomto sešitu řeči na neděli postní III., IV. (nejsv. Svátost jest veliký zázrak), V. a květnou; na slavnost sv. Benedikta opata, na den Zvěstování P. Marie promluvy dvě; na Veliký pátek (Div lásky a zloby, hlas prosby a hrozby); řeč závěreční na konci školního roku, a promluvu před odvádkami.

Zápisky Dědictví sv.-Janského.

V měsíci prosinci 1865 přistoupili z Čech: František Farský v Přívlace; rod Václava Černého v Novém Městě, Terezie Kubíčková v Záboří, Josef Viša v Choenci, Marie Šarfova v Ledhaji, Eleonora Janečlova v Pastvinách; důst. p. Josef Vačkář v Postoloprtech; Anna Loulova v Týně nad Vltavou; Marie Chorvatková v Sněžné; Františka Mádrová v Sendraži; rod Dominika Pečha v Hracholuskách; Anna Jounová ve Vatkově; Kateř. Smeidrova v Mlčovicích; Škola hlavní v Nov. Kolíně. — Z Moravy: Rod. Jana Staňka v Krmelíně; Barbora Stržínská v Ústí; Jan Jakubec v Křtomilu, rod Mariany Antlové v Četkovicích, rod Fabiána Bělína v Mirovicích; Terezie Adamcová v Fridlandě; Josefa Číčatková v Morkovicích; Jenovefa Novotná v Těšeticích; Spolek sv. Růžence v Bylavsku; Anna Saňárová v Uhersk. Hradišti; Eleonora Voleková v Obectově; rod Josefa Grebeně v Huštěňovicích; rod Josefa Šimčíka v Rybárně; Františka Houfova v Ivančicích; Karolina Hlaváčová v Drahlově. — Z Uher: Rod Anny Šarmírové v Gocznadu, důst. pan Chrysostom Zachar, provincial řadu svat. Františka v Frenštáku.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenan jest:

- p. Josef Čejka, farář ve Veltrusích, obdržel expositoriu canoniceale.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Alois Škampa, administr. ve Volšanech, za faráře v Kojeticích.

V biskupství Králohradeckém.

V Panu zesnul:

- p. Matouš Cejp, Číhošťský farář na odpočin. v Ledči dne 6. ledna (nar. ve Vanicích 5. května 1792; kněz od 3. dubna 1820.)

Vyznamenan jest:

- P. Euseb Bittner, kněz ř. sv. Bened., provisor kláštera v Broumově, jmenován biskupským notářem.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Josef Štifter, kaplan, za admin. ve Veliši; p. Antonín Šeps, kaplan, za admin. in spirit. v Číňovsi;

- p. Vincenc Nyvlt, kaplan z Chválkovic, za kaplana do Skalice;

- p. Josef Musilek, za kaplana do Sázemic;

- p. Ant. Landsmann, kaplan v Skalici, za c. k. polního kaplana.

V biskupství Budějovickém:

V Panu zesnul:

- p. Jan Klenz, kanovník katedr. kapit. Budějovické, majitel zlat. záslužn. kříže atd., 2. ledna, (nar. v Lišově 21. červce 1805, posv. 24. srpna 1828)

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jan Klein, kaplan v Soběnově, za administr. do Pláně;

- p. Karel Konrád, koop., za adm. v Rudolfově;

- p. Josef Vrba, koop. v Petrovicích, za administr. do Zdikovce;

- p. Augustin Wastl, kooperator z Vollmau, do Petrovic;

- p. Severin Kovář, kaplan z Nov. Rychnova, do Počátek;

- p. Frant. Krejzar, neom., za kapl. do Nov. Rychnova.

Listárna redakce.

Milodary. Nejmenovaný z Prahy zaslal nám na chrám sv.-Vítský 2 zl., na chrám Karlínský 2 zl., pro sv. Otce 1 zl. — Odpověď dp. A. Z. v K. H.: Není. — V. p. T. Š.: Honoráru 10—12 zl. za tištěný arch. — V. p. J. V. k. v L.: „Časopis kat. duch.“ stojí s zásilkou po poště 4 zl., vychází v 8. seš. ročně. — Z. Třeb. 6 zl. obdrž. exped. — D. p. x., f., jež nevyplac. listem nás překvapil: Red. stará se o vydání, expedice o zásilku čísel. Račte udati jméno, a vytiskne se na obálku „důst.“ místo „vel.“ což ale urážlivé nikoli není. Čest hledejte v stavu a názvu svém „f.“, a upokojte hněv rozjímáním o velebné Svátosti.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Sv. Basilia řeč v čas hladu a sucha.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)
(Dokončení.)

7. Hladem mríti útrapa politování hodná. Hlad jest vrch všelikého utrpení lidského; smrt hladem všecké smrti bolnější! Neboť každým jiným spůsobem, k. př. ostrostí meče, čerstvěji život za své vezme, anebo oheň prudkostí svou životní sílu uduší, aneb divá zvěř zubama veškeré částky těla roztrhajíc, nedopouští, aby se člověk v bolesti delší čas mořil. Hladem ale lenivě života ubývá, bolest se prodlužuje, nemoc se vzmáhá a vždy hlouběji ve veškeré údy vniká; smrt vždy se blíží, vždy mešká. Neboť vlhkost přirozená vysychá, teplost stydne, tučnost opadá, síla po malu chřadne. Maso jako pavučina ku kostem přiléhá; barva květoucí bledne, růměnec stálým ubýváním krve vadne, bělost se trádí a celá pleť hubeností zčerná; tělo jest celé zsinale, poněvadž trýzeň bledost a černost žalostně v jedno směsuje, nohy nenesou více tíží těla, nýbrž nuzně toliko se vlekou. Hlas slabne a umlévá, oči v lúžkách svých hasnou a sotva se víckama svýma zavírají, podobné takměř svadlému v skořepině jádru ořechovému. Břicho prázdne a scvrklé, nestvůrné, netělné, bez přirozeného pro vnitřnosti objemu, spadlé až ku kostem hřbetním. Kdo takové tělo bez útrpnosti mi-

nouti může, jakého tenf trestu hodí? jaké pak do takového lze se nadítí surovosti? jak tento by nezasluhoval přičtenu býti k zvěři nejlitější anebo považovánu býti horším člověka zlořečeného a vražedlného? Neboť kdo maje v rukou svých léku proti nemoci, schválně a z lakovosti jej potřebnému propůjčiti zadržuje, tenf právem jako vražedlník souzen býti zaslhuje. Trýzeň hladu mnohých již i donutila přestoupiti meze lidskosti; z hladu člověk člověkem se živil; matka vlastní dítě, jež z života svého zrodila, opět ohavně v život pojala. Takový truchlivý příběh podaly nám dějiny národu židovského, jež nám pečlivý Josef Flavius sepsal, vypravuje totiž hrozná utrpení, která nešfastné obyvatele Jerusalémské pojala na zasloužený trest za zločin proti Pánu spáchaný.*). I vidíme, že i Bůh náš často všeliké jiné naše strasti bez pomoci nechává, nad lačnými ale že se smilovává. „Létoš mám,“ dí, „nad zástupem tímto.“ (Mat. 15, 32.) Protož i při posledním soudu, když Pán volati bude spravedlivé, v první řadě státi bude štědrý; ten, kdo jiné nasycoval, bude prvním, jemuž se odměny dostane; kdo lačným chleba uděloval, bude přede všemi vyvolán; kdo dobrativým a sdílným byl, bude nej-

Předpláci se
v expedici
i u všech rádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na pár.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
příroč.: 1 zl. 55 kr.

—

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

*) O válce Žid. kn. 6. k. 3. V překladu Dědictví Cyrillo-Method. str. 519.

prvé k životu věčnému připuštěn. Kdo však skoupým a lakotným se okázal, přede všemi hříšníky v oheň věčný uvržen bude. K matce všech přikázaní, k dobrotvosti zve tě čas příhodný; bedlivě hled, at tě nemíne doba tržby a zisku. Nebot plyne čas, a nečeká na lenivce, spěchají dnové, a toho, kdo váhá, předstihnu. A jako nemožno jest zastaviti tok řeky, nýbrž jen jedním rázem a hozením potřebné vody si chytiti a nabratí lze; tolikéž nelze čas neustálým během dále se ženoucí zadržeti, ani minulý zpět pohnati, nýbrž jen přitomného použiti. Proto tedy i přikázaní Boží jakožto ubíhající zadrž a vyplň, a uchytív je náručím vůkol obejmi. Dej málo a obdržíš mnoho; splat prvotní hřich udělením pokrmu. Nebot když Adam, zapovězeného stromu ovoce okusiv, hřich na nás uvalil, proto potlačujeme my svůdnou k jídlu choutku tím, že nouzi a hladu bratří pomáháme.

8. Národové poslyšte! Křestané znamenejte! Tak praví Hospodin, nikoliv sice vlastním hlasem hlásaje, nýbrž ústy sluhů svých, co nástroji, volaje: „Nebuďme, jsouce tvorové rozumní, nerozumných surovější. Nebot tito požitků ze země se přirozeně rodících společně požívají. Stáda ovcí na témž pahrbku se pasou; koně stádmo na jedné a též planině potrayu svou nalezají, a tak veškerá zvířata jedna druhým potřebné píce použiti postupují; my pak shromaždujeme, co všem náleží, obecné zboží držíme sami. Zastydme se, pohlednouce k příkladům laskavosti pohanské. Nebot u některých zákonem lidskosti jeden stůl a společná jídla v jednu rodinu četný národ spojují. Ponechme příkladů cizích a obratme se k příkladům tří tisíců; první sbor křestanův následujme! Jak jim bylo všecko obecné, potrava, mysl, strast,

stůl společný, nerozlučitelné bratrství, nelíčená láska, jež mnohá těla v jedno spojuje, rozličné duše v jednomyslný sbor slučuje. Bratrské lásky máš mnohé příklady jak v starém tak v novém zákoně. Vidíš-li starce lačného, vezmi si jej k sobě a nasyť, jako Josef Jakoba. Spatříš-li nepřitele úzkostí sténajícího, nedovíšuj hněv svůj vnitřní pomstou, nýbrž pomož mu jako onen bratří, pro davším jej. Potkáš-li mladšího zármutkem sklíčeného, splač nad ním, jako onen nad Benjaminem, synem stáří otcova. Pokouší tě snad též lakovnost, jako Josefa paní, táhnouc tě za plášt tvůj, abys přikázaním Božím povrhl a miloval více ji, ozdobenou zlatem a kmentem, vzdor příkazu Hopsodinova? Kdykoliv tě napadne myšlenka onomu přikázaní protivná, zdravou mysl tvou k lakovnosti vábí, od lásky k bližnímu tě odvracujíc a k sobě tě vinouc, nech i ty plášt svůj a s hněvem utec; zachovej víru Hopsodinu, jako onen Putifarovi; po jeden rok pečuj o potřebu lidu, jako onen po sedm. (I. Mojž. 39, 8.) Nevěnuj všecko rozkoši, dej i něco duši. Pomni, jako bys dvě dcery měl, rozkošnost zde a blaženost tamto v nebesích. Nechceš-li všecko věnovati té, která lepší jest, rozděl alespoň své jmění na stejno, jeden díl pro stopařici a druhý díl mravopočestné dcéri. Hled, at neokážeš přebohatě ozdobený život svůj tělesný, až se představíš před tvář Krista, předstoupiš před tvář soudce věčného, co se pak onen, život totiž duše, jenž se představuje obrazem nevěsty a určen jest k plnění ctnosti, jen veteš příodín octne. Hled, at nepředstavíš ženichu chot nesličnou, neozdobenou, aby pak on pohledna neodvrátil tváře své od ni, nerozhněval se a od sebe ji nezavrhl. Nýbrž opatřiv ji slušnou výpravou, zachovej ji k ur-

čenému času svatby, aby i ona s moudrými pannami rozžala (Mat. 25.) lampu svou, zásobena jsouc neshasitelným ohněm umění, důstatek majíc oleje dobrých skutků, aby se tak na ní vyplnilo božské slovo prorocké a okázalo se i na duši tvé, co Písmo dí: „*Stála královna tobě po pravici v oděv pozlacený oblečena, peřestá. Poslyš dcero, a viz a nakloň ucho své a požádáť král krásy tvé.*“ (Ž. 44; 10. 11.)

Toto vůbec dí žalmista, krásu těla zrozeného líče; vlastně ale se tím poukazuje i na krásu duše jednoho každého, ant totiž z jednotlivců sestává veškerý sbor církve.

9. Pečuj tedy opatrne o svou i přítomnost i o budoucnost, a tuto zvlášt nemař si pro hnusný zisk, sic až tě opustí tělo tvé, tento zjevný důkaz života tvého a objeví se soudce, jehož očekáváme a jenž beze vší pochyby přijde, zavřeš si přístup k slávě a radosti nebeské, otevřeš pak si bránu k neuhasitelnému ohni, bránu k peklu, k žaláři, k věčným přehrozným mukám, jichž se ti místo neskonaleho a blaženého života dostane. Nemysli, že tě co matka anebo chůva křivými přeludy straším, jakož ony činívají nemluvňatům a nerozumným dětem, chtice je takto, když plakávají, vymyšlenými báchorckami potrestati. Mé slovo není žádná bájka, nýbrž pravda neomylným zjevením Božím předpověděná. Viz a věrpevně, ze z pravdy svatého evangelia ani jediné písmenky, ani jediného puntíčku nezahyne. Však ale i těla v hrobch spráchnivě vstanou, a duše, jenž byla smrtí od těla odloučena, opět každá své obývati bude. I naše životy, jež jsme prožili, objeví se zjevně, nikoliv svědectvími cizími, nýbrž svědectvím svědomí vlastního. Každému pak se dle zásluhy jeho odměří u spravedlivého soudce,

Jemuž náleží sláva, moc a úcta nejhlibší na věky věkův. Amen.

Na Hromnice.

Dnes Nejčistší, radostně slzic, nese v chrám oběť drahon, Svého milánka; a Simeon na lokty běre v plese Božího zbožně v plénkách Beránka.

Rád ve tvář hleděl bych svatého kmeta a zíral slzu proudnou po oku, jež u život v něm stříbrojasně zkvetá, že v tvář zří Nejvyššímu Proroku!

Ó rád bych patřil, kterak Páně Máti zde Spásu světa hýčká na rukou! — tak blažený cit nelze poznávati, tak sladce lidská prsa netlukou.

Přál bych si, v pokoře tu vidět Pána, jak Božská očka libě uvíral: tak krásné nebývá to slunce z rána; tak milostivě zřel, když — umíral!

Ó popřej, Pane, popřej dobrovitý, bych slávu církve uzřel poznovu: tať touha, kterou krví srdece žíví; a rád již na to sklesnu do rovn! J. F. L.

Čtyřicetihodinná pobožnost k nejsv. Svátosti.

Božský Spasitel náš žil 30 let v úkrytu. V této době jen několikráté objevilo Slunce spravedlnosti paprsky nebeské pravdy, skrývajíc se za oblaky tiché domácnosti a odoučenosti od světa. Když byl Pán Ježíš v 30 letech, počal veřejně učiti, potvrzuje učení své mnohými zázraky a svým nejsvětějším životem. Tři léta zářilo Božské Slunce, zahánějíc černé mraky nevěry, bludu a nepravosti.

Kristus Ježíš chtěje přebývati s námi až do skonání světa, ustanovil před svou přehořkou smrtí nejsv. Svátost oltářní, vyvoliv sobě za obydli stánek na oltáři. „Aj stánek Boží s lidmi,“ píše sv. Jan, „a přebývati bude s nimi. A oni budou jeho lidem, a sám Bůh s nimi bude jejich Bohem.“ (Zjev. 21, 3.)

Však Božský Vykupitel čas od času opouští úkryt svůj, bývá ve velebné Svátosti k veřejnému uctění vystavován, v průvodech nesen, aby žehnal těm, kdož k Němu se přiblížují. Tent veřejný život Kristův v tajuplné Svátosti oltářní, jenž se nám jeví i při 40 hodinné pobožnosti.

Tuto krásnou a vznešenou pobožnost

zavedl v prvé polovici 16. století v Miláně bohabojný kapucín, kněz Josef, na památku 40 hodin, v kterýchž Spasitel světa po smrti své v hrobě odpočíval.

Hodiny tyto vyplňovali věřící nábožnými modlitbami a zpěvy. Když r. 1561 město Messina na Sicilii bylo od Turků obhnáno, konána jest 40 hod. pobožnost, a město bylo zachráněno. Po tu dobu měla pobožnost tato pouze ráz soukromnosti, jsouc odbyvána nejvíce od bratrstev v důležitých potřebách obecních. Ještě v 16. století potvrdil papež Pius IV. v Rímě zavedené bratrstvo, kteréž na památku 40-denního postu Ježíšova každého měsíce koñalo 40hodinnou modlitbu.

Papež Klement VIII. v bulle „Graves“ od 25. listopadu 1592 ustanovil, aby modlitby 40hodinné v Rímě se dály po celý rok bez přestávky, dnem i nocí, a sice v ten spùsob, aby byvše v jednom kostele dokončeny, ihned v druhém započaly. — Modlení toto ustavičné jest zavedeno, aby Bůh církev sv. hájiti rácil proti sveřepým Turkům a kacírství Kalvínovu, kteréž toho času příčinou bylo velkých nepokoju ve Francii. Brzo na to vystavována slavně dnem i nocí nejsv. Svátost olt. po celý rok, vyjímaje tři poslední dny v týdnu pašijovém. Aby věřící vel. Svátost vystavenou vrele ctili a hojně navštěvovali, udělil papež Klement plnomocných odpustků těm, kdož po nějakou dobu trvají na modlitbách v chrámu, v němž se tato pobožnost koná, a sv. svátosti přijímají. Byla též výminka ta, aby Tělo Páně po 40 hodin bez přestávky dnem i nocí bylo vystaveno. Papež Pavel V. potvrdil odpustky tyto brevem od 10. května 1606. Pius VII. reskriptem dne 12. května 1817 vyslovil, že odpustky tyto i duším v očistci mohou býti přivlastněny, a že oltáře v chrámech Páně po čas 40hodinné pobožnosti jsou privilegovanými.

Ctyřicetihodinné uctění velebné Svátosti brzy se rozšířilo po celém světě katolickém; biskupové je zaváděli ve svých diecézích, a zbožný lid shromažďoval se před nejsv. Svátostí, aby děkoval Bohu za obdržená dobrodiní, a prosil Ho za odvrácení zlého.

Že však v krajinách našich pro mnohé překážky pobožnost tato po 40 hodin nepřetrženě nemohla se konat, dovolila sv. Stolice, aby se Tělo Páně v noci nevystavovalo; ale jmenované odpustky mohou se získati, jen když v hodinách denních výstav 40 hodin bez přestávky trvá.

Sem patří i 40hodinná pobožnost v po-

sledních třech dnech masopustních. Svatý Filip Nerejský zavedl v Rímě r. 1548 40hodinnou modlitbu v těchto dnech, aby Bohu bylo jaksi zadost učiněno za hříchy spáchané při masopustních radovánkách. V poslední den vedl průvod do 7 hlavních chrámů římských. Jiní mají za to, že původcem 40hodinné pobožnosti v dnech masopustních jest Olivier Manaraeus, kněz z tovaryšstva Ježíšova, jenž v tyto dny v Lorette nejsv. Svátost oltářní vystavil ku veřejnému uctění, denně dvakrát kázel, aby věřící nebyli přítomni pohoršlivým hrám divadelním, kteréž se toho času ve městě provozovaly. Zvláště podporoval pobožnost tuto též svatý Karel Boromejský, jenž na 5. Milánské provincialní synodě ustanovil, aby věřící ve dny masopustní, kdy se největší nepravosti páchají, trvali 40 hodin na modlitbách. V listech pastýřských povzbuzoval je ku pokání, varuje jich před hříšnými radostmi, jimž přemnoží se oddávají, řka: „Či jsou to skutky dítek církve? Kdo se za ně nestydí, není hoden jména toho. Bůh nás volá — praví dále — bychom před Ním vzduchali a lkali, a my nedabajíce volání jeho, jako rozumu zbañení shánime se po hříšných světa radostech.“

Papež Benedikt XIV. zavedl r. 1748 tento nábožný obyčej v státu církevním a udělil odpustků plnomocných všem, kdož v třech dnech po neděli „Septuagesima“ (Devitník) aneb po neděli „Sexagesima“ aneb v posledních třech dnech masopustních velebnou Svátost vystavenou k veřejnému uctění navštíví, sv. svátosti přijímají, a na úmysl sv. církve se pomodlí. Týž papež díl k věřícím: „S jedné strany vás svět láká k hříšným radovánkám, a s druhé strany vás volá Bůh a církev Ježíšova ku pokání. Komuž dáte přednost? a na kterou stranu se obrátíte? pod kterou korouhví budete bojovati?“ Klement XIII. r. 1765 potvrdil tyto plnomocné odpustky pro všecky chrámy po celé církvi.

Týž papež udělil plnomocných odpustků všem těm, kdož velebnou Svátost vystavenou ten čtvrtok po „Quinquagesimě,“ v tak zvaný „tučný čtvrtok,“ navštíví, sv. svátosti přijímají, a modlitbu na úmysl sv. Otce vykonají. Církev sv. toto jednodenní vystavení Těla Páně proto tak vyznamenala, aby odvrátila věřící od mnohých rozpustilostí, kteréž v tento den bývají páchány. (Prinzivalli Decr. authent. Romae 1862).

Pán Ježíš nastoupiv veřejný úrad učitelský, procházel krajiny judské, znamenaje

kroky své dobrdiními. Rovněž i veřejně vystavován v nejsv. Svátosti hojně rozdává dary a milosti své. Slunce svítí, hřeje a zúrodňuje. Pán Ježíš ve velebné Svátosti osvětuje milosti svou hříšníky, dává jim dar poznání, zahřívá srdce jejich ohněm lásky, kteráž přináší ovoce dobrých skutků. Kéžby duchovní pastýři zvláště ve dnech masopustních péči měli o to, aby na oltáři zářilo Slunce spravedlnosti, zajisté by pak v těchto dnech nebylo tolík temnoty hříchu a nepravosti po osadách jejich. Aspoň tři duchovní v sousedstvu mohli by se spojiti, ráno a odpoledne kázani činiti, a shledali by, že práce jejich přinese užitek přehojný. Pobožnost 40hodinná v dnech masopustních byla by jakési duchovní cvičení pro lid, a příprava ku kázaním postním. Že by zpovědnice kajicníky byly obklopeny, nelze pochybovat. Druhý rok mohla by pobožnost tato v jiném kostele sousedním se konati.

Nechat v posledních dnech masopustní svítí Božské Slunce — a tmy pohané rozpuštosti budou rozptýleny. Fr. Šmat.

Patero přikázaní církevních.

(Pastýřský list posní Jeho Milosti nejdůst. pána Jana Valeriana, biskupa Budějovického.)

Ovecky drahé a v Kristu Pánu milované! V pastýřském listu svém lonském vyložil jsem vám, jak se snad pamatuji, dosti zřetelně, že velkým je to štěstím, býti údem svaté církve katolické.*). Dokládal jsem, že její pravost a božský původ patrně dosvědčeny jsou zázračným jejím założením, ve světě rozšířením a zachováním; že v ní jest pravé víry úplná jistota, a že v ní bezpečně lze věčné nadítí se spásy. Není jináče, moji nejmilejší! Katolická církev pravou jest církví Boží a matkou všech křesťanův; ona od počátku zde byla, evangelium Kristovo všem národům hlásala, službu Boží a křesťanský život do světa uvedla, osvícených a svatých lidí bez čísla v lúně svém zrodila a odchovala, a jako po všecky věky Duchem svatým spravovanou pravdy Boží učitelkyní býti se dokázala, podobně tak až do skonání světa pod stráží Ducha svatého bude pokolení lidské všemu vyučovati, čehož je mu ke spasení třeba.

Kdož by teda jí v uctivosti neměl, ji na nejvýše si nevážil, ji s celou duší nemiloval? Jako však lásky k Bohu dokazujeme ostříháním svatých jeho přikázaní:

rovně tak lásky své k církvi dokázati máme věrným jejich rozkazů zachováváním. Neříkej teda nikdo, že dobré dítě jsi matky své církve, pakli jejího hlasu neslyšíš a přikázaními jejími pohrdáš. Ano já dokládám, že kdoby církvi poslušnost odeřel, nebyl by ani dobrým dítětem Otce nebeského, jelikož čtvrtým jeho přikázaním nám zřejmě veleno, abychom jak světské tak i duchovní vrchnosti poslušnost prokazovali, a Syn Boží pohanem a zjevným hříšníkem toho nazývá, jenž by církve neslyšel. Strašné to slovo, které zdě Pán Ježíš pronáší: avšak nedivme se vědouce, že církev jest jeho choti, kterouž sobě krví svou vydobyl a očistil, a že odcházeje od sudu na mistě svém nám jí co matku naši zřídil a pozůstavil, chtěje, aby nás vedla a spravovala na cestě k životu věčnému, a vykoupenci jeho aby jí poslušni byli. Či snad nevíme, že ta slova jeho: „Amen právím vám, cožkoli svážete na zemi, bude svázán i na nebi, a cožkoli rozvážete na zemi, bude rozvážáno i na nebi,“ platí tak jako na počátku až posud jeho církvi? Aneb koho je tajno, že tentýž Pán nebeský ke svým apoštolum a k jejich nástupníkům výslovně řekl: „Kdo vás slyší, mne slyší; kdo však vám pohrdá, mnou pohrdá?“ Zdali, vysíláje své učedníky do světa, aby učili všecky lidi, nechtěl těchto k tomu přiměti, aby jich poslouchali? Neb co by medle jejich práce byla prospěla, kdyby Pán Ježíš nebyl spolu všech lidí ku poslušenství zavázel? Z toho, což posud řečeno, vysvitá zřejmě, že dlužno nám církve poslouchati, přikázaní její plniti.

Jakkoli toto, což posud řečeno, samo o sobě postačuje ku přesvědčení našemu, že povinni jsme, církevních přikázaní věrně ostříhati, avšak stává jiných ještě důvodů, za kterými bychom měli tim ochotněji je zachovávati. Přikázaní církevní směřují zajisté jak k rozmnovení cti a slávy Boží, tak i k spáse duší našich, jelikož nejsou nic jiného leč výsledky, květ a ovoce svaté víry, vysvětlivky a doplnění přikázaní Božích, jimižto se vyměruje a stanoví, jak bychom je náležitě vykonali. — Projděme jedno po druhém a přesvědčíme se, že tomu tak. Ihned to první přikázaní církevní není nic jiného, leč vysvětlení a doplněk třetího Božího přikázaní. Druhé je výsledek onoho tajemství, kteréž za spasení naše vykonáno bylo na dřevě kříže, a jehož vždy trvající památka jest smírná oběť mešní. Podobně tak třetí a páté přikázaní církevní není nic jiného, leč vyko-

(*) Viz „Blah.“ roč. XV. (1865) str. 67.

nání onoho velikého slova Páně, na němž leží podstata a jádro křesťanského života, a jenž zní: „Chce-li kdo za mnou přijít, zapříž sebe sám.“ Konečně ono přikázání církevní, kterýmž se nám ukládá povinnost, nařízenému knězi se zpovídat a velebnou svátost oltářní přijímat, zdali upřímo nevyplývá z onoho zřízení nevyslovitelné lásky Boží, jímžto dosáhnouti Izé spáchaných hříchů prominutí a duše své posvěcení?

Poznavše vůbec povinnost svou, církevních přikázání ostříhati, přistupme ted k jednomu každému zvláště, rozjímajíce jedno po druhém.

První zní: „*Svátky zasvěcené světit.*“ Nejmilejší, každý okamžik, každá minuta života našeho náleží Pánu Bohu, jeho to dar, kterýž rozmnožiti aneb ztenčiti může. Není-li tedy slušno a náležito, bychom všechn svůj čas, zvláště ale sedmý den, kterýž sobě výslovně k službě své vyhradil, světice, jeho službě věnovali? Stává však ještě jiných svatých dnů, od církve Duchem svatým spravované a od Spasitele světa zplňomocněné ustanovených k tomu, abychom upamatováni byli na veliká tajemství vtělení Božího, vykoupení a posvěcení našeho, upamatování tolikéž na ty oslavence nebeské, v nichžto milost Boží zvláštním spůsobem se zřetelnou stala, a jichžto život nám sloužiti má za vzor křesťanské ctnosti a za příklad, jehož bychom následovali. Dlužno-li neděli světit: zajisté povinni jsme světit i tyto zasvěcené svátky, a světit tak jako neděle, totiž odpočívat od služebné práce a všeho toho, čímž by zlehčen, zneuctěn byl takový svatý den, aneb pročež by nemožno bylo, jej tak světit, jak se Pánu Bohu libí. A protož, ovečky drahé, pilně se všeho vystříhejte, co by neděli, co by zasvěcený svátek mohlo zlehčiti. Ten peníz, kterýž v den takový koupí, prodajem vytěžíte; ta práce, kterouž na poli, v stodole, v dílně a továrně vykonáte, nijakého vám nepřinese požehnání. Není-li to ošemetnost hrozná, když řemeslníci v takových dnech ráno až do poděne pracujíce, nejen sami tyto dny zlehčujou, nýbrž i svým tovaryšům a učedníkům k tomu přiležitost zavdávají? A co mám říci o těch rodičích a domácích hospodářích, jenž nepamatujíce na to, že jednou přísný budou muset klásti počet ze svých domácích, a že z jejich rukou požádá věčný soudce duše jejich svěřenců, kdyby zahynuly vinou jejich, rozkazujou svým dětem a čeledinům, aby v neděli a

v zavěcené svátky páslí dobytek, ukrádajíce jim času k dílu Božímu, k dílu jejich spásy? Ach té nebohé mládeže, jižto jest při dobytku na pastvách, jižto jest v dílnách stráviti mladý věk, ó není-li k politování? A co teprv dlužno říci o těch, ježto mají toho vinu a přičinou jsou, že se tak děje, ó jak strašné odpovídání uvalují na hlavu svou! Kéž by ti a tací nesvědomiti otcové, hospodářové, řemeslníci, továrníci hledali nejprvé království Božího, zajisté by tím tisíckrát lépe sobě posloužili; neb čeho tak snažně hledají, bylo by jim hojně přidáno.

Zde třeba jest odvolati se též na zákon světské vrchnosti, kterýmž nařízeno, aby v čas služeb Božích krčmy, hospody a krámy zavřány byly, a o jehožto plnění slavní úřadové pečovati mají.

Avšak ke svěcení zasvěcených svátků nepostačuje, zdržeti se toliko od služebné práce, nýbrž dlužno jest, sloužiti Bohu, s odvojenou pilí obstarávati dílo posvěcení a spasení svého, a konati dobré skutky, kterým zvláště náleží pobožné slyšení mše svaté. Přirozeným během vyplývá tedy z prvního církevního přikázání druhé, kteréž zní: „*V zasvěcený svátek celou mši svatou pobožně slyšeti.*“

Hodno-li je něco věčných slzí, jest to zajisté ta nevšimavost, lehkovážnost a ten nevděk lidský, že si mnozí neumějí slušně vážiti té neskonale milosti, kteráž co znějakého nevyvážného zřídla vyplývá nám z nejdražší oběti mše svaté. Oběť to nestihlé ceny. Nad tuto oběť nemůže nic dražšího, vznesenějšího a světějšího pomysleno být. Co se druhdy pro spasení lidského pokolení na hoře Kalvarské dálo, posud se děje spůsobem nekrvavým na olářích našich. Zde ten Beránek Boží, jenž snímá hřichy světa, se opět a opět obětuje za nás Otcí svému nebeskému. Zde teče pramen nejsladší útěchy, odtud vykvétá nám naděje života věčného, vylévá se rosa milosti Boží na živé i na mrtvé, a protož s rozníceným srdcem volal druhdy blahořešený Tomáš Kempenský: „Když kněz oběť mše svaté slouží, cti Boha, obveseluje anděly, vzdělává církev, pomáhá živým, zjednává odpočinutí mrtvým.“

Co tedy máme souditi o těch, ježto ani v den Páně, ani v neděli a ve svátek chrámu, kde se tato oběť koná, nenavštěvují. Měli by mnohdy dosti času, i ve všední den se odprázdnit a mohli by mše svatou slyšeti, kdyby jenom chtěli; poněvadž ale toho opomíji, viděla se svatá cír-

kev puzena, nařídit, aby aspoň v neděli a ve svátek do kostela šli a mši svatou pobožně slyšeli. Ale, přebudiž Bohu žel, oni mnohdy ani v den Páně, v den zasvěcený mše svaté, neslyší. Mnoho je lidí, ježto toho přikázání nedabají, jenž i v neděli a ve svátek chrámu Páně se cizi. Jsou-li takoví lidé mezi vámi, ó nedejte se moji draží a milí příkladem jejich svěstí. Jsou to lidé bez Boha, bez víry, a přijde čas, kdy toho pykati budou, avšak snad pozdě.

Ke službě Boží náleží však také poslouchání slova Božího, a tou přičinou v den Pánu zasvěcený též kázání a cvičení křesťanské, na kterémž se slovo Boží zvěstuje a vykládá. To nechat s myslí nespouštěj, jenž toliko půl hodinky na slyšení mše svaté obětujuou, domnívajice se, že tím už vši povinnosti své dosti učinili. Kristus náš milý Pán dokládá, že kdo z Boha jest, slovo Boží slyší. Nuže, moji milí a draží, chcete-li být z Boha, slyšte slovo Boží, slyšte je, kdy se vám koli k tomu pohoda naskytuje, a vy otcové a matky, vy domácí hospodářové, vy mistři a pánové dbejte a starejte se o to, aby děti vaše, čeledinové, učedníci a podřízení vaši v den Pánu zasvěcený i mši svatou i slovo Boží, bud kázání aneb cvičení křesťanské slyšeli, nechcete-li sobě svědomí obtížiti a na duši svou veliké uvaliti odpovídání. —

Neděle a zasvěcené svátky máme též světiti dobrými skutky, domácí modlitbou, čtením nábožných kněh, navštěvováním nemocných, udělováním almužny atd. Jejíkož ale konání dobrých skutků v každý čas přísluší věrnému křestanu, a půst jest také dobrý skutek, ano jeden ze tří nejpřednějších dobrých skutků, tou přičinou stanovila svatá církev ve svém třetím přikázání takto: „Ctyřiceti dnů půst, čtvery suché dny a jiné ustanovené posty zachovávat, i v pátek a v sobotu se od masitých pokrmů zdržovat.“ Ze přikázání postu moudré, prospěšné a spasitelné jest ustanovení, průvodnot z toho, čehož svatá církev chce postem u nás dosáhnouti. Záleží zajisté jí velice na tom, abychom se naučili vládnouti žádostmi svými, a tak tím snáze mohli znknouti hříchu. Půst však výborný je prostředek, jak bychom se vyčvičili v křesťanské zdržlivosti a v přemáhání a zapíráni sebe, jelikož pomáhá duchu ku panství nad tělem, a následovně ke skrocení těch žádostí, kteréž by nás nevyhnutelně uvrhly do zkázy, kdybychom se nenaučili, v uzdu je pojimati, jim od-

pírati. Odtud vysvitá, že jako Boží přikázání jest ono slovo Krista Pána: „Zapříž sebe sám,“ tak podobně že i toto slovo: „Posti se“ tolikéž Božím jest přikázáním, a že církev tímto svým nařízením toliko čas a spůsob vyměřila, kdy zvláště a jak bychom se v přemáhání a zapíráni sebe cvičiti měli.

Tato laskavá matka berouc vezdy ohled na slabost svých dětí, ochotně upouštějí své mateřské avšak dobře míněné přísnosti, a hoví svým dětem, když to býti může a časové poměry toho žádají. Rovně tak i přičinou postu již od dávných časů mnoho ulevila a ulevuje i letos. Právě ale proto, že církevní přikázání postu tak značitě zmírněno jest, nežádajíc od nás tolik, co za předešlých časů, zdaž by se nemělo tím ochotněji a svědomitěji zachovávati? Žel budiž ale Bohu, neděje se tak! Mnozí, nerci-li přemnozí, nic na toto církevní přikázání nedabají, a pouštějice uzdu své chtivosti, požívají beze všeho ostýchání masitých pokrmů i v pátek i v jiné dny zapovězené, a aby sobě ujmu učinili, kdy se to přikazuje, na to ani nepomyslí. Smutná to zajisté věc, že křestané za našich dnů nechtějí a neumějí se přemáhat.

Vojenský důstojník obědvaje v den postní v hostinci při veřejné tabuli, zdržel se všech masitých pokrmů, a zpoporovav, že spolustolující pozastavujíce se nad tím potichu se ušklebovali, vážným promluvil hlasem: „Páновé, jsem voják avšak i katolík, a protož jako věren jsem svému praporu vojenskému, tak chci věrnost zachovat i té korouhy, ku kteréž jsem se hned na krtu svatém přihlásil, věda dobré, že kdo věrolomný jest k vrchnosti duchovní, zpronevěří se i vrchnosti světské, kdy toho prospěch jeho žádá. Držím slovo, poněvadž jsem člověk poctivý, a protož i církve poslouchám.“ Stalo se utíšení, nikdo se neopovážil promluvit; a však bezpochyby se nejeden z přisedicích zastyděl v srdeci svém. Tak se zastydte vy hospodští, ježto předkládajice svým hostům zapovězené pokrmy, svolujete je k věrolomnosti. Stydte se dvojnásob vy všickni, jenž nejen ve své domácnosti, nýbrž i veřejně církvi, matce své, poslušnost odpiráte, a rušením postu otroky těla svého se býti osvědčujete.

Je-li však půst dobrý skutek, jest zajisté zpověď a přijímání velebné Svátosti oltářní daleko lepší, spasitelnější a světější skutek, a protož svatá církev velí ve čtvrtém svém přikázání: „Nejméně jednou

v roce svému nařízenému knězi se zpovídat, a při času velikonočním velebnou Svátost oltářní přijímat.“ Přebudiž Bohu žel na věky, že cos takového musela cirkev přikazovat. Pravý, věrný křesfan takového přikázání nepotřeboval. Věda dobře a zcela jsa tím ujištěn, že nesmírný poklad lásky Boží složen jest v těch dvou svátostech, a že mu jich nejvýše třeba k věčnému spasení; věda dále, že toto přikázání církevní, svátosti pokání s Bohem se smířiti a nejsvětější Svátosti oltářní duši svou krmiti, siliti, posvěcovati k životu věčnému, spočívá na vůli a rozkazu Božím: zajisté by z těchto nevyvážných zdrojů milosti Boží ochotně spásu svou čerpali, by ani církevního toho přikázání nestávalo. Věrný křesfan zajisté častěji do roka, kdykoli mu to možno, vrhne se k nohoum zpovědníka od Boha k tomu zřízeného, a přistupuje ke stolu Páně, aby se zúčastnil v těch slavných hodech, kteréž mu Syn Boží připravil. Poněvadž ale nedbalost a vlažnost lidská bývá často tak veliká, že by mnohý nedbaje dila spasení svého málo kdy aneb snad nikdy nepřijimal těchto svatých svátostí, tou přičinou viděla o spasení svých dětí pečlivá matka sv. církve toho potřebu, výslovně naříditi, aby se to stalo aspoň nejméně jednou v roce a sice při času velikonočním.

Ovečky Kristovy, vás netřeba napomínati, abyste pilně ostříhaly tohoto církevního přikázání. Vy zajisté lépe dbáte o spásu duši svých krví Kristovou vykoupených, a že častěji do roka tyto svaté svátosti přijímáte, nic nepochybuju. Ó by jen také ti, ježto neumějí sobě vážiti těchto pokladů nestihlého milosrdenství Božího, a snad už dávno těch svatých svátostí nebyli jsou přijali, smilovati se chtěli nad svými nebohými dušemi, a nepohrdali tím nevyvážným pokladem, kterýž se jim zde den co den otvírá. Kéž by pospišili do zpovědní stolice, a přistoupili ke stolu Páně, přesvědčili by se dojista, že není na světě sladší rozkoše nad ten svaty pokoj, který se vylévá do srdce ve svátosti pokání s Bohem smířeného, a že svět nemá nic dražšího, nic sytéjšího nad poklad ten, který se v nejsvětější Svátosti oltářní podává, závdavek to života věčného, lékařství proti smrti duše, pravé živé tělo Syna Božího, o němž On sám svědčí, že kdo ho požívá, živ bude na věky. Ó kéžby tedy dokládám opět a opět, všickni ti, jichžto se to týká, ustrnuli se nad svými nesmrtnými dušemi, lepšího poznání na-

byli, a poznavše, čeho jim k spasení třeba, tohoto církevního přikázání bedlivě ostříhali.

Že však tak mnoho jest lidí, ježto zanedbávajíce svých náboženských poviností, spásu duše své na zjevné vydávají nebezpečenství, toho přičina leží v přílišném milování světa. Mnoho je lidí, jenž zádostí těla, zádostí očí a pýchou života tak jsou opoutáni, že ani nepomyslí na ty věci, jenž se týkají duše a spasení jejího. Srdece jejich pohroužené v radostech a rozkoších světa nezatouzí nikdy po věcech vyšších, nebeských, Božích. Uprostřed takové duchovní spousty vystupuje církev na horu Sion a volá do všech úhlů světa: Synové lidští pamatuji, že jste stvořeni pro nebe! Užívejte radosti, které vám připravil laskavý Otec váš nebeský, avšak toliko dovolených, a i těch jen mírně, střídme a v času přiměřeném, kdy tomu vyšší ohledy nikterak nebrání. Aby pak v takovém sebe zapírání nás svatá církev cvičila a zraky naše od pozemských věcí obrátila k vyšším, nebeským statkům, tou přičinou stanovila nejen přikázání o postu, nobrž konečně v pátém svém přikázání též nařídila: „V zapovědný čas svatebního veselí nedržet.“ Který je to čas, není vás, moji milí, tajno. Jesti to čas zasvěcený památké velikých tajemství svatého našeho náboženství; čas, kterého užíváno má býti k bedlivému, častějšímu rozjímání neskončených milosti Bohem lidstvu udělených; čas zvláště k velebení Boha, k díkůčinění, k modlitbě a vůbec ku konání takových dobrých a spasitelných skutků určený, ježto se svatebním veselím se živou věci nesnášejí. Odložení takového veselí na několik neděl pokládá sobě duše věrná láskou a vděčnosti k Bohu Spasiteli svému rozřítá netoliko za povinnost, nébrž i za milou oběť, kterouž jemu v těchto památných dnech jeho vtělení a utrpení mileráda přináší.

Uváživše důležitost, význam a důvody církevních přikázání, suďte teď sami, moji nejmilejší, zdali ve svědomí svém nejsme zavázáni, bedlivě je zachovávat?

Nuže dokažte svým jednáním, že jste v skutku věrné, poslušné dítky matky své církve katolické! Nebudete toho litovati na smrtelné posteli, že jste jí věrnost a poslušnost zachovali. Po vykročení z tohoto světa dostane se vám těch nebeských věnců věčné slávy, ježto nikdy nevadnou, a kteréž Hospodin náš připravil všem těm, jenž ve všech přikázanicích jeho chodi bez ouhony. A tak doufám, že ovečky drahé

a milované s touž věrnosti, s kterouž vůbec všech přikázání církevních budoucně ostříháte, zachováte též přikázání postní na rok Páně 1866.*)

Milost Pána našeho Ježíše Krista budíž s vám se všem! Amen.

Dáno v biskupském obydlí mém v Budějovicích, ve svátek svatých tří králův leta Páně 1866.

Jan Valerian, biskup Budějovický.

Svědomí.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

III.

Čas utíkal, minula léta, a otec Toužil předvídal a cítil, že se život jeho kloní ke konci. Manželka již byla nebožka, on sám již byl věkem sešlý kmet a opatrovali ho a sloužili mu bratří se svými rodinami. Činili to zajisté upřímně a svědomitě, ne scházelo mu nicéhož a ve svém stáří nemohl být lépe zaopatřen. Uznával to a bratrům se odměňoval, hledě jím odplatiti i co dříve pro jeho statky byli podstoupili. Mimo to jim poskytoval náhradu za to, že mu nebožtík otec dal všecko a jim skoro nic a chtěl, dokud bude živ, starati se o ně, aby netrpeli nouze ani nedostatku, jsouce již také staří a neduživí.

Však co se s nimistane, až on umře? Hotového jmění nemá, aby jim je dal. Od statků ubrati nechce a nemůže. Simon jim neprokáže žádného milosrdenství a již se strojí, že je od Hromádků a od Česáků vyžene. K němu do statku nesmějí choditi již nyní. Pak jim nedá ani práce. Jinde jich také nepřijmou, že by již málo dokázali. Domky bez polí jich neužíví.

Simon mluvil po domích i po hospodách, že strýcům zatne žílu, až otce nebude. U Toužilů, u Hromádků, u Česáků zavrou se před nimi dvěře. Již se mu děst naškodili. Také na ně dojde. On jim to řekl do očí a neskrýval to ani před otcem, když se ho tázal, jak se k strýcům a dětem jejich po smrti jeho miní chovati.

Otec se přimlouval, on syna prosil, aby jich neopustil; syn ho ale nechtěl vyslyšeti, hroze hněvem, nepřátelstvím a pomstou. Počinal si, jakoby statek Hromádkův a Česákův již byl jeho a musel být jeho, a neměl o tom žádných pochybností. — Komu by to otec dal, když nemá více děti? Že by to mohl dátí třebas cizím, to

mu nenapadlo, to neměl za možné a proto vystupoval bez ohledu. Otcovy námitky a důvody mu neplatily, hyzdil strýce hůr než kdy jindy a nic netajil své nenávisti proti nim.

Šimon zůstal tvrdý, tupý, bezeitný a neuprositelný, kdykoliv s otcem o příštích věcech jednal, až tento i sám se nad ním zatvrdil. Vždyt je pánum svého! Může s tím vynaložiti jak chce. Syn dostal, co on sám byl zdědil. Neukřivdí mu, když ostatní odkáže jiným. Má dost, zvelebil mu to, dům je v nejlepším pořádku, stavení jsou nová, pole vzdělaná, hodně mu nesou, již ukládá peníze, velké věno manželčino vydává úroky a rozmnožuje mu bohatství. K čemu potřebuje víc? Má děti, arcit, ale ty snadno zaopatří, a jej váže povinnost, přispěti bratrům a rodinám jejich, že pro něj byli zkráceni a prací svou ještě neodměněnou k většímu jmění mu dopomohli.

Starý Toužil se poradil s moudrýma i pak vlastní rukou napsal svou poslední vůli, v níž statek Hromádkův odkázel nejstaršímu synovi bratra Vojtěcha, a statek Česákův nejstaršímu synovi bratra Vítě se závazkem, aby u sebe na výmínce měli rodiče a podíly vyplatili jejich druhým dětem.

Spolu udal příčiny, proč to činí, a mezi těmi byly nejhlasnější, že bratři Vojtěch a Vít k vůli němu z dědictví u Toužilů byli takřka vyloučeni a že přičinlivost a pomocí svou statek Hromádkův a Česákův mu vydobyli a do příznivého stavu uvedli. Proto jim oba statky dává ve vlastnictví, maje jen jedno dítě, jemuž patří i spravedlivé dědictví již bylo příkaznuto a uděleno.

Toužil vůli tuto podepsal a uložil, a bratrům řekl, že je o ně postaráno, kdyby ho Pán Bůh dnes nebo zítra povolal na věčnost. Blíže se nevyjádřil, aby skutek jeho nevyšel na jevo, než svět opustí a nespůsobil mu mnohých útoků, žalostí a mrzutostí, a oni nedoufali víc, než že na ně zpoměl odkazy, před bídou po smrti jeho je chránícími. Že by jim byl určil po jednom celém statku se vším, co při něm jest, nevstoupilo jim na mysl ani ve snách, a v skutku takového štěstí se nenadáli.

Šimon také nic netušil, sice by byl ještě za živobytí otceva všemi možnými prostředky se protivil a strýcům kořist vydíral dřív, než by se jí byli zmocnili. Níkdo v celé vsi neznal úmyslu Toužilových a nevěděl o jeho tajném ustanovení. Nepronadil ho, aby mohl poslední čas zde na zemi ztráviti v pokoji.

*) Nalezá se v „Blah.“ r. 1865, str. 70.

Co si přál, vyplnilo se: žil v pokoji a po krátké nemoci v pokoji umřel. Bratři mu sloužili až do skonání a on, ukazuje na truhlu, od níž měl klíč pod hlavou, jim opakoval, že na ně nezapomněl, chtěje jim odplatiti všecku lásku jejich. Je prý to napsáno, úřad se jich zastane, jim přidělí, čím je obmyslil, a až to bude v jejich držení, prosí je, aby se za něj modlili.

Syn Šimon k otci také přicházel, když stonal, a otec mu kladl na srdce, aby šetřil jeho poslední vůle, již psanou uložil do truhly, smířil se se strýci, přál jim, co on jím dává, netupil jeho památky, nýbrž měl ji v uctivosti.

Šimon arcit měl strach, že jím snad dává příliš mnoho, ale byl přece volný a ochotný a snášel se s nimi po celou nemoc otcovu. Že jím otec dává statky, nebyl by věřil, ani kdyby mu to někdo byl řekl. Co jím dává, musí ozeleti, ať jest to již cokoliv. Jsou to bezpochyby peníze a věci a ty ať dostanou. Nyní on bude pánem i u Hromádků i u Česáků a dojista vyvede, čím již dřívno vyhrožoval. Musí se již nizpátek do svých domků, a pak jich co živ bude nechce viděti ani ve svém stavení, ani na svých polích. Co mají, ať si nechají, ale od Toužilů nevyjde jím žádný nový prospěch.

Že se ten čas již blížil, Šimon otcu povoloval a seděl u jeho postele v společnosti strýců, aniž by jich byl zlým slovem urazil. On byl při tom, když otec přijímal svaté svátosti, on se s ním věru přátelsky rozloučil, když se přiblížila jeho hodinka, on mu sám oči zatlačil, když vypustil ducha.

Tím úcta a vážnost k nebožtíkovi prozatím byla odbyta a Šimon hledal klíč od truhly. Našel ho pod hlavou jeho a vzal si ho k sobě, nechtě hněd v přítomnosti strýců truhlu otvírat. Tito si to arcit žádali, o to prosili, ale obořil se na ně a přikázal jim, aby se mu ničeho nedotkli u Hromádků ani u Česáků. Jak co stoji a leží, tak to musí zůstat a oni půjdou, od kud přišli, domů do svých chalup. Nyní všecko patří jemu. Co jim otec odkázal, vydá se jim. Více zde nemají co dělat.

Váhali a odporovali, ale on se jich ptal, má-li zavolati svou čeládku, aby je vylevda? On je tu pánem, ne oni. Ten zmatek již přestal. O pohreb se nesmějí starati. To přináleží jemu, a mohou být ubezpečeni, že umrly bude slavně pochován.

Řekli, že by se měli povolati svědkové, než se truhla otevře a poslední vůle

nebožtíkova z ní vyndá, a že třeba vyřídit tu záležitost ūředně.

Šimon se i tomu protivil a když stáli na svém, byl k nim hrubý a nařídil, aby se neopovážili ho stíhati.

Nechtěli se s ním hádati a hrdlovat, dokud nebožtík byl ještě v domě, ba ještě ani nevystydla odesli, aby se potázali sesousedy.

Šimon truhlu otevřel a všecky spisy z ní vybral, pátraje i po penězích. Byly tu, ale nebylo jich mnoho, a těch nevyzdvihl. Vzal jen spisy s sebou, a doma se s nimi zavřel do komory. Arcit je hned prohlížel a jeden po druhém odkládal na stranu, až přišel na poslední vůli. Četl ji s velkou napnutostí, měnil barvu, skřípel zubama, trásl se a dupal.

„Ne, to není pravda, to nemůže být, to je do nebe volajici,“ mumlal do sebe. „Já jsem syn, jediné dítě. Mně to patří, ať je to napsáno nebo nic. Nedám se okrádat. Oni ho přemluvili, omámili. Ten hadr nemá žádnou platnost.“

I mrštil spisem o zem, běhal po komoře jako šílený a trhal si vlasy s hlavy. Je odstrčen, podveden, posměchu vydán, hanbě vystáven. Strýce vypověděl z domu, dělal se pánem, kde oni jsou pány, zakázal jím překročiti práh. Nyní oni mu to mohou zakázat, mohou ho vystrčit, mohou před ním zavřit, jako on před nimi chtěl a již opravdu zavíral. A statky přece jsou jeho! Otec neměl práva je zadati. Vždyť je tu syn a ten syn je on.

Šimon pořád měl v hlavě, že on je syn a to mu bylo patrným a neomylným důkazem, že všecko, co měl otec, jest a musí být jeho. Cetl závět otcovu ještě jednou, znova se pobouril a rozlobil, a teprv když si povšimnul přidaného k ní listu, na němž bylo poznamenáno, jak mezi sebe strýcové a děti jejich mají rozdělit šatstvo a nářadí nebožtíkovo, aby každý měl památku, a kam mají dát peníze, co po pohřbu zbydou, se utíšil a myšlenka: „Víc se jim nesmí a nemusí dát,“ celou pozornost jeho zajala. „Budou miti dost. Již mají dost. Dával jim za živa. Brali si. To by bylo neslyšchané, hrozné, aby na ně přešly statky. Byla by to loupež. Já jsem syn a dědic. Checi a musím miti všecko.“

Tak rozumoval a zase se rozvztekil a vě vzteknu odnesl závět do kuchyně a hodil jí do pece. Oheň vyšlehla a z poslední vůle otcovy zbyl prach a popel. Zůstal jen list, obsahující poručení o jeho nářadí a šatstvu. (Pokračování.)

D O P I S Y.

Od Řípu dne 20. ledna 1866.
(Naše čeládka.)

Jelikož si Blahověst všímá společných našich poměrů se stanoviska náboženského a mravního: nezazlí mně snad čtenářové jeho, promluvím-li zde i o oné v naší době zvláště důležité otázce, jež i při poslední hospodářské schůzi v Roudnici v minulém měsíci se probírala, „jak bychom se dochovali věrně a pracovitě čeládky.“ Nepsal bych o ni, kdyby právě nyní ve sněmu našem nejednalo se o čeledním řádě, a kdyby mne byli k tomu dva vážení pánové zejména pro Blahověst nepobízeli, věda dobré, že by vlastně patřila do hospodářských novin. Však doufám, že i dobré hodi se do našeho praktického Blahověstu, jež čtou také hospodářové ku svému vzdělání. Ze všech stran ozývají se stesky a nárky na nynější čeládku; avšak málo kdo pátrá hlouběji po příčinách zřejmé spousty této. Obyčejně strká se všecko na nynější dobu, anebo začenom na čeládku samu, a přece nezaviniла toho ani sama nynější doba; a ani sama čeládka. My žijeme právě nyní v té době, kde dozrálo špatné ovoce, již po několik desítek zrající, a ukazují se následky zanedbané naší čeládky. A máli se tomu zlu zabrániti a čeládka napraviti, tu třeba především, aby chom poznali vady v tom ohledu panující a pak usnesli se, jak proti nim účinkovati máme. — Příčiny spousty této tak záhubné a citelné jsou rozličné, my zatím uvedeme jen některé, tážíce se: „Proč není naše čeládka taková, jaké si přejeme? čili kdo tím vinen, hospodář nebo čeládka, či oba dva nebo okolnosti? — A jakými prostředky možná překaziti tuto rostoucí zhoubu a přispěti tak ku prospěchu hospodářů i čeládky?“

První vada leží v nedostatečném anebo v pražádném vzdělání čeládky samé. Ovšem pokud nebude choditi chudší mládež řádně do školy, nemí naděje polepšení. A do školy nám nepříde, pokud ji budou bráti hospodáři sami před 12tým rokem do služby, bud ku pasení dobytka, neb ku chování dětí; ano chudá mládež nebude navštěvovati školy, pokud i obce nebudou z chudé neb obecní kasy více vynakládati na chudé školní dítky, aby měly na zimu obuv a oděv atd., nebo naše skrovné kostelní 3—5zlatové sbírky na celý rok patrně nemohou vystačiti. A pokud se i v životě nebude hleděti k tomu, aby se rodičové donucovali k posílání dítěk do ško-

ly, pokud budou i sebe výbornější zákony a pokuty jenom na papíře a ne v životě zavedeny, nebude do školy choditi mládež, poněvadž si vydělá více za několik dní, než celá pokuta za půl leta obnáší. — Mimo to, což z toho samo sebou následuje, pokud nebude naše čeládka trochu čistí a sama tak dále se vzdělávat, jest malá čáka na její napravení. Ovšem těžko čistí čeládce, když ani sám hospodář na to nedrží, aniž jaké knihy v domě má, leda nějakou a často dosti chatrnou modlící knížku, z níž se ovšem jen v kostele v neděli něco pomodlí, anebo na nejvyšší nějaký kalendář, jež za 2 neb 3 dni přečtu a pak do stolu uloží. Knihoven v obcích všude posud není, a tu musí jí nahražovati duchovní neb učitel ze svých dosti malých příjmů, kdežto i sebe bohatší rolník ani jediné sám nekoupí, maje to za zbytečné vydávání peněz. Nechte se tedy ani nic zábavného ani vzdělavatelného, ač by knihy v snížené ceně od Svatojaninského Dědictví nyní nabízené jakož i mnohé novější zábavné spisy hospodářské dobré k tomu posloužily. A pokud se nebudě čistí, není naděje na lepší doby. — A tak leží první příčina této spousty v nedostatku vzdělání naší mládeže. —

Druhá hlavní příčina neduhu tohoto jest v naší sem tam velmi shovívavé a nedostatečné policii místní. Pokud totiž budou muziky, kdykoliv se jen hospodskému zachce, aneb kdykoliv nějaký pohřeb malého dítěte se odbývá; pokud se budou trpěti v obci všelijaké hospůdky a kořalny, jen když plati daň výdělkovou, pokud budou kramáři i kupeci a obchodníci kupovati od čeládky, cožkoliv na prodej tam přinese; pokud budou večerní toulky v zimě a zvláště v letě trvati do 11 hodin bez ostychu, a ani hospodáři ani obec na to nebude sama dohlížeti a to zamezovati, nečekejme, aby byla nevyspalá čeládka pracovitou, aby byla přitom věrnou, když ukradenou a lehce odprodanou věci více získá. Škoda našich přástev a staročeských večerních a v zimě i denních návštěv, kde se předlo a pletlo, zpívalo a vyprávělo v světnici u přítomnosti hospodáře. Odstraňme tyto vady a dobré obyčeje předků opět obžívujme, a čeládka naše se polepší. —

Třetí vada neduhu toho leží ovšem i v tom, že hospodář mnohý nepočiná si jako hospodář a nezachází s čeládkou, jak se slusi. Vidi-li čeledin hospodáře nedbalého, ano často i samého hospodáře nepo-

ctivého, jak může tímto špatným příkladem se vzdělati? A neumí-li hospodář mu vykázati a posouditi práci, nedohlídne-li na práci jeho, a nestará-li se o něj při práci vůbec, proč by se namahal? Nezáleží-li hospodáři na prospěchu práce, čeledín sám se nepřičini. — Vždyť považuje čeledinu mnohý hospodář bez toho jen jako za mrtvý ten stroj mláticí neb řezací, z něhož by jenom těžil, a nepřilepší ničim čeledinovi, byť se tento jak chtěl namahal, ani pochvalou ani jinou odplatou. — A proč by se taky namahal, anebo proč by byl poctivým? Službu má jako ten nedbalý nebo nenechavý, o zvláštní odměně není ani zmínky, a pustí-li ho tento hospodář, bez překážek dostane službu u druhého. — Jak dobré bylo by, kdyby se slibovaly přidavky stálým, přičinlivým a poctivým čeledinům, kdyby ce jím udělovaly odměny, anebo kdyby hospodáři, jak to velkostatkáři činí, dbali o malou přilepšenou čili pensi roční pro sestárlé poctivé čelediny. Kýžby v tom ohledu náš čelední řád rázně ujal se i čeledi i hospodářů, bylo by to jen k obapolnému prospěchu! — Ostatně bude-li hospodář takřka otcem a učitelem čeledi své, považuje ji také za rodinu svou, zacházeje s ní upřímně a pečlivě, byť byl při tom i sebe přísnějším, — polepší se naše čeládka a bude pracovitější a poctivější.

A tak změní-li se naše domáci i věřejné záležitosti, jak jsem tuto udal, bude vzdlenější čeládka lépe pracovati, citlivější, lépe se chovati, mravnější, poctivěji si počinati. Pak nebude také tolik utrácti a vyhazovati marně na muziku a na parádu, bude-li mítí zábav a zaměstnání jiných a přiměřených, a náhledu rozumnějších, pak nebude však také tolik tuláků a žebráků, na něž pak titěž hospodářové bud v obci neb do zemských ústavů platiti musí. A to všecko prospěje především této čeladce a jejím hospodářům, tím pak i obci a celému národu. Dejž to Pán Bůh!

III.

Od Kyjínského dne 19. ledna 1866.

(Obrázek z duch. správy o legitimaci).

Před minulou neděli přihlásil se ženich s politickým opověděním sňatku manželského a vykázal se zároveň křestním listem, dle něhož ale ne po otcu, nýbrž po matce příjmení své má, anot se narodil před oddavkami, a otec po vykonaných církevních oddavkách, jak to nyní bohužel napořád se děje, legitimaci svého syna

provéstí zanedbával, až se na to zapomělo. — Dověděv se otec, že syn jeho, jak i politické opovědění sňatku manželského dokazovalo, po matčině straně jmenován býti má, příběhl na faru, a dle své povahy v prchlivosti pravil, že, než by syna nechal podle matky ohlašovat, raději ho zabije. Znaje jeho odvážlivost, nerozhorlil jsem se, ale pouze jemu řekl, že jsem se od něho nenadál takové zlosti, a že by ho za to oběsili. Odpověděl mi: Co víc, však jsem již dost stár, a co tady se mnou? Po chvíli pravil opět ke mně, že jsem duchovní otec, „ráčeji to opravit a napsat.“ Ač jsem mu vše na vlas vyložil, že to v mé moci není, to že císařský zákon, a císařských zákonů že já musím pilněji šetřit, než každý jiný poddaný, nebyl k upokojení. Na to on opět: „A nebo, když ten syn není můj, at se ke mně nehlásí, já ho nechci vidět.“ Já vám poradím, odvětil jsem mu, nač byste syna zabíjel a nebo ho zavrhoval, jděte k příslušnému úřadu, a žádejte tam o zpočestnění svého syna, aby potom vaše příjmení přijal. Sel. Příšed večer od úřadu, jak pravil, odpověděl mi na otázku, jak pochodil, že prý se to může spravit na faře. Já: Kdo pak vám to řekl? On: Tam u úřadu. To jste musil přijít na člověka, řekl jsem mu, který tomu nerozumí, a nebo vám jen někdo něco namluvil, aby se vás zbavil a vás proti mně ještě poštval; měl jste jít k psoudci a jemu svou záležitost požalovat, a on by vám byl něco jiného pověděl. Rozešli jsme se, ale po dobrém. Já, anot ženich příjmením matčiným pranic znám není, aby se vědělo, kdo se ohlašuje, ohlásil jsem ženicha jmenem otcovým a matčiným. Pro Bůh, ani žádný dost uvážit nemůže, co to bude zmatků, kříků, nemilých výstupů stranu té ztižené legitimace! Každý otec, když se mu kněz dost namluví a všecko náležitě vysvětlí a na srdece vloží, naposledy řekne: „Napišou to“ a jsme v koncích, k úřadu nechce žádný jít. Zde asi z 30 teprv dva otcové legitimaci svých nemanželských dětí náležitě provedli cestou zákonem předepsanou. Kýž by Bůh osvítil zákonodárce, aby nynější zákon o legitimaci nemanželských dítěk k odvolání přišel a legitimování takových ditek stárodavným, obvyklým spůsobem se opět dalo!

J. St. K.

Z Velkých Petrovic dne 21. ledna 1866.

(Křest israelitky).

V neděli III. po Zjevení Páně byla v zdejším chrámu Páně před velkými služ-

bami Božími do lúna církve přijata 20letá dívka židovská, jmenem Marie Brunerová. Když u křtitelnice slavně ku Kristu a jeho svatému praporu se přiznala a pak koupeneli křtu svatého vřaděna byla v shromáždění vyznavačů Kristových, kanula z očí křesťanů přítomných mnohá slza radosti nad novou křestankou. — Po křtu svatém neopomenul jsem nové této křesťance na srdece vložiti víru, do níž křtem svatým uvedena byla, a spolu roucho křestní bílé, které přijala, poručiti jí Ježíše co jedinou útěchu v životě i v smrti, kříž co prapor vitězný, i aby vedla život v pravdě křesťanský. Na to přistoupila při mši sv. poprvé k sv. přijímání a uvítala Ježíše v nejsv. Svátosti oltářní v srdeci svém. — Za celých 150 roků, co farnosti naší stává, jest to teprv druhý křest dospělého israelity; první udál se roku 1844. Dejž Bůh, by každé takové vstoupení jinovérce do lúna církve katolické sloužilo k většimu utvrzení ve víře křesťanů katolických. —

v. v., kaplan.

Od Šumavy v lednu 1866.

(Stav věci na horách. — Okresní výbor. — Četné přisahy. — Desátek. — Školství.)

Zima letos u nás téměř žádná, ač jindy na horách bývá krutá, sanice jen v nejvyšších horách, v dolinách zeleno; vody i u nás nedostatek a osení chudé, málo urostlé, tak že obava nastává, jak se na jaře okáže. Jako v přírodě letos neustálé jsou přechody, tak i my lidé žijeme v době stálých převratů, nejistoty práva a majetku, trpíme neslychanou žebratou všeho druhu, máme dobu stálých sporů o kompetenci úřadů obecních a zemských, — a co se týče poměrů církevních, jest věru tento čas tím znamenitý, že se úklady a násilím proti církvi zřejmě vyznačuje. Máme u nás výbor okresní — a co posud učinil? Jedině to, že převzal kapitály chudinské kasy, duchovní pastýři o tom ani nezvěděli, a přes rok již čekají chudí na bývalé čtvrtletní dávky, a posud se nestalo nic.

Když byly volby do výborů okresních, voláno od jakéhosi radikalisty: „Nevoltež kněží aniž úředníků!“ Stalo se dle vůle jeho. Ani kněží, ani úředníci nebyli zvoleni, a on se šťastně do výboru vedral; ale nedočkal se ani první schůzky: zemrel mrtvici raněn. — U soudu okresních se práce množí. Žaloby o majetek, a zvláště rodičů výminkářů na děti nevděčné atd. rostou v poměrech hrozných, a při vši do-

mňěl samosprávě obci nemají císařští úředníci úlevy v prácech svých, nýbrž naopak. Není tedy divu, že se i přisahy nad míru množí a mravní vědomí lidu stále se podkopává. Podivný případ stal se zde následkem žaloby o majetek obecní. Strana domkářů vystoupila naproti gruntovníkům, upírajíc požitky, které skoro 100 let sedláčkům přináležely. Tlačeno na přisahy. První z domkářů, jenž se byl podepsal, než ještě přisahu složiti mohl, mrtvici raněn jest, a ačkoliv se pozdravil, jazyk více službu svou konati nechce. — Pro fary okresů německých velká rána nastane vyvazením posledních zbytků desátku. Byl to důkaz lásky rolníků tamějších ku kněžím, že mnozí desátek zachovali a rádi dávali. Nyní i tento poslední svazek mezi kněžstvem a lidem zrušen bude, a tento jen holými penězi kněží platiti bude, — ovšem bude-li moci, neb jak zde věci stojí, mnohé hospodářské živnosti právě skrze výkup poslední ránu dostenou, a do cizích rukou pro nedostatek peněz přijiti musí. Protož zde obecná mezi sedláky touha, majetek vyprodati a do Ameriky se vystěhovati. — Bývalo ovšem také to, že desátek do cizích far (bývalých mateřských) se dávati musel, což se nerado stávalo; a tu litovati jest, že již dříve u vyšších míst nepomyšleno na rádné vyrovnaní mezi faráři sousedy, z kterých jeden břímě nesl, druhý užitek bral, — nyní ovšem již pozdě. Žel, že návrh výkupu vyšel od kněze a zastupitele kraje našeho. Měl hájiti zachování dávek naturálních co lidu mnohem milějších než placení hotovými, a pak teprv, když by byl hlasy jiných překonán býval, mohl o rádné vyrovnaní obou stran hlasu svého pozdvihnouti. — Na jiném místě vyslovil jsem se o neblahých poměrech školstva na venku. Poměry se posud nezlepšily, ba ku př. stranu dříví ještě zhorsily. Varoval jsem od kroků nepředložených, an zajisté lid náš v těchto věcech na mnoze ještě nedospělý jest. V brzku po mé dopisu vyšla adresa ze strážnického Hlubockého na výbor zemský, kde se ve vši poniženosti žádá, aby stranu patronátu vše při starém ostalo, aby se opakovací školy s větší přísností od úřadů zemských podporovaly, a podobných návrhů více. Že všady s jásoitem podepisováno, nemusím teprv dolicovati. Ostatně jest škola dcera církve. Pokud tedy církevní patronát vyřízen nebude, bude veškerá práce kusá a nepřinese žádoucího ovoce.

H. H.

KRONIKA.

Z Prahy. Včera ráno učinil nový biskup Litoměřický, nejdřst. pán Augustin Vahala, návštěvu JEmin. nejdřst. p. kardinálu arcibiskupovi.

- Pobožnost *40hodinná* bude se dále konati 30. a 31. ledna, 1.—3. února v kostele ctihodných panen Voršilek, 4.—8. února u sv. Ducha.

- Vys. důst. pan kanovník-strážce Würfel obdržel letos opět jako za minulých dvou let od nejmenovaného dobrodince 1000 zl. k prospěchu jednoty pro dostavění chrámu sv.-Vítského. Od jiného dobrodince, jenž nechce jmenován být, přijal 100 zl. k témuž účelu. Oba dary odevzdal p. kanovník pokladníkovi jednoty sv.-Vítské, a bude štědrých dárců pamětliv při mši sv. u oltáře sv. Jana Nep.

- Sněm král. Českého přijal ve třetím čtení návrh zákona o dalším vyvazení pozemků z dávek kostelům, farám, školám atd.; pak radil se o řádu čeleďním; přijal návrh adresy k Jeho Vel. za opravu hradu Karlova Týna. V schůzi dne 22. t. m. odůvodnil poslanec dr. Rieger svůj návrh v příčině rovnoprávnosti jazykové na universitě; tolikéž dr. Hamruš své návrhy stran lékařského zřízení a učení. Přečetné petice učitelské za změnu zákona o školním patronátu, o upravení platu atd. dány byly zvolené „stálé komisi školské“, jejíž předsedou jest J. Em. nejdřst. p. kardinál arcibiskup. Adresa učitelstva Pražského navrhuje za nejmenší plat pro podučitele 300 zl. a každých 5 let přídavek; pro učitele filialní nejméně 450, pro farní 550 až 850 zl. a všude od 5 let k 5 přídavek. Došly též žádosti o zastoupení učitelstva na sněmu. „Národ“ dí, že stejným právem totéž mohli by žádati nižší duchovenstvo a stav úřadnický.

- V úterý (23. t. m.) o 10. hodině sloužil důst. p. farář a č. kanovník M. Heinrich v chrámě Matky Boží před Týnem k žádosti Pražských učitelů mši sv. za těžce nemocného vys. důst. p. kanovníka scholastika J. Mařana, protektora jednoty Praž. učitelů.

- Na Malostranské věži mostecké zařízena jest od nov. roku schránka pro příspěvky k prospěchu opravy a dostavění hlav. chrámu sv. Vítta. V prvních 14 dnech vnesly příspěvky tam vložené 40 zl. r. m.

- (Zasláno). Veřejné díky. Čistý výnos bazaru odbyvaného dne 18. 19. a 20. min. měsíce k účelu obnovení a dostavění metropolitního chrámu Pražského byl nízepsanému ředitelstvu doručen v sumě 5998 zl. 37 kr. Někteři dobrodincové ihned

tuto peněžitou část svými příspěvky doplnili, aby vzrostla v okrouhlou sumu 6000 zl. Nápotom ještě přibylo nového daru 20 zl. Úhrnem tedy obnáší celý příjem 6020 zl. Tím přibyl ovšem znamenitý příspěvek do pokladnice pro obnovu a dostavění chrámu sv. Vítta, i jesti tím vitanější, čím větších výloh roku minulého stavba nákladného lešení pro opravu opěracích pilířů a oblouků vyháhala. Jest ale tímto znamenitým darem ředitelstvo i proto nad míru potěšeno, že v něm vidí nový důkaz, jak vždy více obecnstvo tohoto velikého podniku si všimá a vždy ochotněji v něm se súčastnit snaží. Tudž ředitelstvo za svou milou povinnost pokládá, aby vroucí a upřímné díky vzdalo; předsedovi Malostranského a Hradčanského sboru jednatelům jednoty, panu Alexandrovi Baudissovi, jenž myšlenku k zařízení tohoto bazaru pojál a podal; pánum jednatelům jednoty, kteří snažnou pomocí svou onu myšlenku v skutek jsou uvedli; Její Jasnosti kněžně Zděnce z Lobkovic, jakož i Její Excellenci vysoce urozené hraběnce Zoë Wallmoden-Gruinne-ové, ježto se co náčelnice sboru paní k provedení bazaru se sjednotivších, tohoto podniku laskavě ujmouti ráčily; nejvyššímu a vysokému panstvu a dobrodincům, kteří koli dary peněžitými, drahocennými uměleckými děly aneb výrobky ruční práce a jinými předměty k účelu téhož bazaru přispěli; všem velectvým paním a slečnám všelikého stavu, kteréž se obtížným prodáváním zboží ochotně zanášely; všem jednatelům jednoty a ostatním pánum, kteří koli se při dohlídce v síní, při pokladně, u přijímání a vydávání kupních předmětů bedlivě súčastnili; váženým obchodnickým závodům, kteří srážkami z ceny zboží od nich propůjčeného ke zvýšení výnosu téhož bazaru přispěli; panu zahradníku Blechovi, jenž z rozkazu Její Excellence hraběnce Clam-Gallasové síní květinami pečlivě a vkusně byl ozdobil; panu čalounsku Kuštřickému, jenž byl ozdobnické látky a panu Janu Pellegrinimu, jenž sochy a vásy v potřebné zásobě bezplatně poskytl; velectvým pánum plukovníkům a velitelům e. c. k. pluků krále Pruského a barona Martiniho za povolení, aby hudební vojenské kapely bezplatně hudbu provozovaly; vlastnuku ostrova Žofinského, panu Novotnému, jenž potřebné místnosti téhož ostrova z lásky postoupil; mistru tesářskému panu Bedřichovi Fleischingerovi, jenž potřebnou prací též bez odměny posloužil; pánum Gottwaldovi a Ledererovi, kteří poskytli bez platu žádané koberce; konečně všem ostatním dobrodincům, kteří si u této příležitosti jakýchkoli zásluh dobyli,

aniž by byli ředitelstvu v žádoucí známost uvedeni byli. — Reditelstvo Jednoty k dostavení chrámu sv. Váta na bradě Pražském. V Praze dne 15. ledna 1866.

- Z Budějovic. J.M. nejdůstojn. p. biskup udělil během min. roku svátost biřmování na 35 místech 27217 věřicím.

- Z Moravy. Dne 26. pros. zesnul v. Pánu vp. Ignác Bednář, kaplan v Uherškém Brodě, pilný dopisovatel „Blahověsta.“ At odpočívá v pokoji!

Z Anglicka. Všichni víme, jaký podíl v náboženském hnutí Anglicka za minulých let měl dr. Pusey. On stal se podnětem ruchu, jenž vydal ovoce krásné, ještě mnoho výtečných členů duchovenstva anglikanského, nazpět uvedl do luna církve všeobecné; avšak původce hnutí tohoto, věhlasný úd vysokých škol Oxfordských, stanul na cestě a stojí uprostřed mezi vysokou církví anglikanskou, jejížto veškeré nauky uznati nemůže a nechce, a mezi učením Říma, kteréž ho posud nepřijalo. Toto záhadné postavení spůsobuje mu nemalé nesnáze. Se všech stran vytýká se mu nedůslednost. Jedni horší se řkouce, že zpotváruje zásady té sekty, ku kteréž veřejně potud přináleží, druzí dorážejí naň, aby učinil krok ku předu na cestě, kterouž nastoupil, a bez ohledu aby přijal víru té veliké křestanské společnosti, kteráž jediná pravdu má. Moudří křestané soudí o něm namnoze shovívavě. Zdát se jim patrno, že dr. Pusey hledá pravdu a spravedlnost. Z toho, že měl neštěstí naroditi se a vychovánu být v náboženství, kteréž nemá zdravého poněti o autoritě a neví, kde by tato sídlo své měla, lze sobě vysvětliti jeho kolísání se. Vidímeť zřejmě, že lidské ustanovení nepodává mu jistoty a že vně hledá stanoviska pevnějšího. Jeho pokusy, bližiti se brzo k Římu, brzo k Orientálům, to potvrzují. Nedávno obcoval shromáždění mnohých členů vysoké církve a několika ruských popů. Nevíme, ujal-li se tam slova, ale již jeho přítomnost jest významná, dokazujíc, že bojuje veliký boj duchovní. Za takovýchto okolností nebude nezajímavovo zvěděti, co jeho spoluobčané o něm soudí a mluví, jakž i seznati, kam jeho duch již dospěl. Potřebného světlá poskytuji nám listy anglické. —

Nad jiné pokládají mnozí členové vysoké církve dru Puseyovi za zlé, že se opovážil učiniti se vykladačem učení anglikanského. Jistý M. Gurney, muž, s nímž se nyní zabývá veškeré novinářstvo velkobritanské,

zdvihl proti němu prudký boj. Tento odpurce tvrdí, že dva základy, na nichž spožívá jeho církev, jsou: Bohu samému máme se klaněti, a křestanští biskupové jsou si vesměs rovní. Narází tím na poctu svatých v církvi katolické a na vrchnictví papežovo. Však potkal se s odporem svých stejnoverců, tak že „Guardian,“ orgán to vysoké církve, uveřejnil list, v němž M. Gurney viní se z kaciřství, a vytýká se jemu, že chová kaciřské domněnky o věčných trestech, připravených pro ty, jenž v nekajicnosti až do konce setrvali. Zdát se, že tento anglikan věří v očistec, jež však, aby se vyhnul názvu katolickému, nazývá „kázní a trestem po smrti.“ Z téhož listu seznáváme dále, že velká část „katolické školy v církvi anglické“ neuznává jej za svého vůdce, ba že nejsou od toho, pokládati ho za schismatika. Tvrdá to zajisté vše, prohlášenu býti za kaciře a schismatika od školy, kteráž sama není nic jiného než sekta, odtrhnuvší se od velké všeobecné církve. Za nedlouho bude snad M. Gurney též vyobcován. V takovouto nesjednocenost, nesvornost a roztržku uběhla státní církev anglikanská.

Již pak co se *nynějších* náhledů dra Puseye dotýče, nalezáme je vyjádřené v listu, kterýž on sám napsal a zaslal rečenému kaciři a schismatikovi a *jejž* po „Morning-Post“ uveřejnil časopis „Weekly Register.“ Listina tato psána jest 16. prosince 1865 i smíme se nadítí, že skladatel její náhledů svých podstatně nezměnil. Piše mimo jiné v tento rozum: 1. Nepřijal jsem „učení o klanění se tvorů,“ nýbrž řekl jsem a opakuji: kdyby cestou (výrokem) autority prohlášeno bylo, že vzývati svatých o jejich přímluvu jest úkon téhož spůsobu, jako žádati našich současníků žijících na zemi o jejich přímluvu, nenalezalo by se v tom ni nejmenší nesnadnosti. Pokud tohoto výroku nebude, mám za svou povinnost, zdržeti se (úcty svatých). 2. Toličkéž neřekl jsem ani slova o všeobecném vrchnictví po právu božského biskupa římského. Uznal jsem jeho vrchnoprávnost (supremacii) v tom smyslu, kterýž tomu slovu přikládá čtvero od církve anglické uznanych obecných sněmů církevních. 3. Nepřijal jsem učení sněmu Tridentského tak, jak podrobeno jest výkladu řádem autority církve římské. Řekl jsem totiž, že by sněm Tridentský *mohl* tak vykládán býti, abychom jej uznati mohli. Z toho následuje, že by mohl vykládán býti (a v skutku se nyní vykládá) v takový spůsob,

jenž nám nedovoluje uznati jej. Z toho dále následuje, že po tu dobu, pokud by cestou autority nebyl vyložen v smyslu, jenž by nám jeho přijetí dovoloval, nemůžem ho přjmouti. 4. Nikdy nevedl jsem „hořkou“ řeč na kterési pobožnosti. Co do pocty nejblabol. Panny, chtěl jsem toliko prohlásiti jakousi soustavu, ježto skoro na autoritě spočívá (quasi-authoritative system), což po mém náhledu nejenom pro mne ale pro všecky Angličany vůbec jest největší obtíží, jakáž se sjednocení naproti staví. (Následuje vyvrácení těchto čtyř odstavců.) Tolik dle Monde. Pro nás vyplývá z toho mimo jiné i to naučení, že nezbývá, leč přidržeti se celým srdcem církve katolické, aneb uběhnouti v nekonečnou rozervanost bludu.

Z Jerusaléma. Nynější stav věci v Jerusalémě poznati lze nejlépe z listu kněze *Ratisbonne-a*, proslulého podivným svým obrácením ze židovstva. Piše ve franc. novinách „La France“ mimo jiné v tato slova: „Ubohý Jerusaléme! kterak jsi naplněn bolestí, slzami, pln hrozné opuštěnosti! Cholera, když byla město se všech stran obklíčila a oblehla, hnala naň útokem a od několika týdnů panuje v něm. Zpousta jest náramná. Nejsilnější lidé podlehají v málo hodinách; všecko utíká na všecky strany. Statné vrchnosti turecké ustoupily s veškerou posádkou do hor Něbi-Samonských. Řecký (schismatický) patriarcha uznal zapotřebí, aby šel na čerstvý vzduch do Jaffy, protestantští pastoři hovějí sobě s ženami a dětmi jak mohou v poklidu domků svých na venkově. — Katolický patriarcha Msgr. Valerga na proti tomu otevřel nový špitál pro nemocné cholerou. On nabídł se k službám všem, kdož by pomoci jeho sv. úřadu měli zapotřebí. Na každý den dává rozdati množství potravy a almužen. Tolikéž prokazuje se dobročinným francouzským konzulátem. Rovněž trvají ua místech svých kněží Františkáni, plní jsouce myslí obětovné a sebezapíráni. Sestry „sv. Josefa“ vzbuzují největší podivení. — Bída jest již dosti velká, avšak přibývá ji pořád více. Poutníka tu neuzříš zádného, což si každý sám pomyslí. Krámy jsou zavřeny, sklady (bazary) opuštěny. Dělnici nechtějí pracovati. Stojí to náramné práce opatřiti si věci k živobytí nejpotřebnějších. — Počet sirotků množí se každým dnem. Mohu-li jich odmítouti, když mi je přinášejí? Nosi ke mně též schismatické a

turecké děti. Odmítouti je bylo by tolík, jako vydati je v ruce protestantův. Avšak kterak všecky tyto ubohé děti živiti, šatiti, vydržovati? Mám jich už víc než sto v Jerusalémě a u sv. Jana. O byste znali ve vašich velikomyslných zemích moje pořazení a mé potřeby, zajisté by se tím mnohá srdeč pohnula a k hojněmu přispění naklonila. Jest to tedy volání největší nouze, jež k vám dnes pronáším, říká: Pomozte, pomozte! Naději se, že toto úzkostlivé volání bude vyslyšeno. Budete mým tlumočníkem u mých přátel a u všech laskavých srdcí!“

V pozdějším listu uveřejněném v „Gazette du Midi“ dí týž abbé Ratisbonne: „Cholera v Jerusalémě pominula na dobro a pozůstaly toliko stopy její smutné návštěvy; veškerá Palestina jest decimována (o každého desátého obyvatele chudší), bída jest hrozná a pořád ještě roste; mračky kobylek sežraly všecko: obili, zeliny, olivoví; drahota potravy jest nad míru veliká a každým dnem větší a větší.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jsou:

- p. Jos. Fischer, farář v Železné, jmenován tajemníkem vikariatu Berounského;
- p. Ant. Frind, ředitel c. k. gymn. v Chebu, bisk. notář Litoměřický, jmenován arcib. notářem;
- p. Jan Šebánek, farář u sv. Jana pod skálou, obdržel expos. canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Karel, administr. v Kojeticích, za administrátora do Volšan;
- P. Šimon Gründig, kněz ř. kapuc.; na výpomoc do Liebensteinu;
- P. Augustin Miskovský, ř. premonstrat. na Strahově, za duchov. správce ve věznici na Hradčanech.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Josef Moučka, bisk. vikář a školdozorce střídnictví Čáslavského, os. děkan v Potěchách, jmenován jest od J. c. k. apošt. Velič. 9. t. m. čestným kanovníkem katedr. chrámu v Hradci Králové.

V biskupství Budějovickém:

Uprázdněné místo:

Místo kanovníka katedrální kapitoly v Budějovicích, do 18. února.

Přiložen jest illustrovaný seznam modlitebních a jiných knih skladu B. Stýbla.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Bedačce:
v kníž, arcib, semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví.
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Na popeleční středu.

(Z rozjímání Segneriových z T. J.)

„Rospomeň se, ó člověče, že prach jsi a v prach
se navrátiš.“ (Rituale Rom.).

Snadno lidem pamatovati na to, že smrt na ně přijde, těžko však a velmi nesnadno zpomínati na to, že v rychlosti a klopotně na ně připadne. To je nejvíce trápí a děsí; a protož tisícerymi spůsoby sebe samých oklamávati usilují, a sice tak dlouho, až konečně smrt přece na ně přichází a je uchvacuje. (Žalm 54, 16.) Protož praví mudrc: „Pamětliv bud, že smrt nemešká.“ (Eccl. 14, 12.) Mešká-li kde poutník na své cestě, činí to pro nějaké nahodilé bud vnitřní neb zevnitřní překážky, jež se mu v cestu vložily. Smrt pak nižádné nedbá a nezná překážky. Ona nezná nižádné vnitřní překážky, protož není se čeho obávat, by na cestě ustála aneb umdlela; nýbrž čím více vpřed kráčí, tím více se sílí. A co se zevnitřních překážek týká, není smrt ani časem obmezena, ažiž přívázána k místu aneb k nějakému spůsobu, nýbrž královskou mocí vládne. „Slapejž po něm, jako král, zahynutí.“ (Job 18, 14.) Máš-li na zřeteli místo, všude tebe stejnou rychlostí může dostihnouti; na pevné zemi i na moři, doma i na veřejném místě, — na výsině i na rovině, v zahradě i v lese; všudy s nevázanou vůlí vévodí. Patříš-li na čas, opět královskou vévodí mocí, jelikož stejnou snad-

ností dopadnouti tebe může v každou hodinu, ve dne i v noci; neboť ona nešetří šedého stáří, neleká se mužné síly, nekloní se před květoucím věkem; vladařství její trvá po všechn čas. Patříš-li konečně na spůsob, opět touž samou královskou mocí panuje; nižádnou nemocí a neduhem vázati se nedá, jelikož ani meče ani ohně nepotřebuje; toliko uzavřena jsou v těle tvém, když potají útroby tvé hryze, může životu tvému — že ani nepomyslíš — učiniti konec. „Ztráveni budou jako od mole,“ dí sv. Job (IV. 19.) Viz tedy, může-li smrt s něčím, co by jí na překážku bylo, potkatí se; a pakli jí nic nevadí, zdali ještě se domníváš, že bude meškat?

Uvaž dále, že pravdivost toho vyrčení mezi lidem známa a všudy rozšířena jest. Toliko jednomu jest se co diviti, že ač tato pravda všude místo má a všem smrtelným povědomá jest, nicméně památnka její ustavičně v lidech vzbuzována býti musí slovy písma svatého: „Pamětliv bud, že smrt nemešká.“ — Kde jest člověk, jenž by neznal a nevěděl smrtelným se býti? „Vím,“ dí sv. Job, „že smrti vydáš mne, kdežto ustaven jest dům každému živému.“ (XXX, 23.)

A přece ustaven jest od sv. církve tento dnešní den, v kterémž všechném na živu jsoucím na pamět

Predplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

uvědено býti má, že jest jím umřtí: mužům i ženám, maličkým i dospělým, hříšníkům i spravedlivým, učeným i neučeným, slavným i neslavným; jakoby všickni spolu na tuto pravdu byli zapomněli: „*Pomni, o člověče, že prach jsi a v prach se zase navrátis.*“

Jako dnes církev katolická skrže služebníky své, tak i svatá písma nás na smrt tklivě pamatují: „*Pomni na poslední věci své.*“ (Eccl. VII. 40.) „Pamětliv buď na soud můj; nebo tak bude i tvůj.“ (Eccl. XXXVIII. 23.) Anobrž Bůh podle velemoudrého zřízení svého všechn světa obor obrazy smrti naplnil, by kamžkoli obráti se člověk, ukázala se smrt očím jeho. „*Naplnil všecky věci smrtí.*“ (Moudr. XVIII, 16.) Kamkoli tedy jdeš, na smrt mysliti zvykej. — Jdeš-li do zahrady, vidíš-li tam něžné kvítky, any jedva rozvité, opět usvadlé oprchají: „tedy pamětliv buď, že smrt nemešká.“ Vycházíš-li na prostranné pole, a vidíš-li obilí, ano zralé jest ke žni, očekávající srpů, pod nimiž klesati má: „tedy pamětliv buď, že smrt nemešká.“ Přistoupíš-li k oknu, a patříš-li na slunce, ano k hoře hlouběji se spouští, a vždy více k západu se smeká: „tedy pamětliv buď, že smrt nemešká.“ Jsi-li ve své komnatě osamělý, a hledíš-li na planoucí svíci, ana nenáhle sama se zřírá, až posléze hasnouc před očima tvýma hyne a jako umírá: „tedy pamětliv buď, že smrt nemešká.“ —

K. Cisař.

Popelec.

Jak slunce denně večer dohořívá,
tak doplamená lidský život časem;
ke hrobu člověk doprovázen bývá
truchlicích přátel usedavým hlasem.

Ten kříž, jež v životě svém hanobíval,
tenť před jeho se nyní rakyti nese,
a na hřbitově, tam kde nerad dlíval,
tam nad hrobem jeho k výši pne se.

Ó, rci nám, co jsou bohatstva ty lesky,
když na ně smutná smrti svíce září?
zdaž usmívaji se ty zlata blesky?
zda kynou k plesu s rozohněnou tváří?

Ó, rci nám, jak ta slova sladce znějí:
„Dnes před stolicí soudnou budeš státi;
jen dnes se ještě známí na tě smějí,
a zítra popíšeš tě pochovati!“

Rei nám, jak člověku tu bývá v hrudí,
když opouští všecku slávu svoji,
když čelo jeho zsinale se bolem trudit,
smrt měřit — živobytí na orloji!

Vstaň! volám k tobě ve jménu již Páně,
kdo sobě hoviš v mrzké světa zlobě,
a popeleč své ozdob pyšné skrání —
by věčná smrt ti nenastala v hrobě!

J. F. L.

Katechismus sv. kříže.

(Rozjímání postní.)

„My pak kříže Krista ukřížovaného, Židům zajisté pohoršení, národům pak bláznovství, ale týmá povolený, Židům i Řekům Krista Boží moc a Boží moudrost.“ (1. Kor. 1, 23. 24.)

„Katechismus jest kniha,“ pravila sv. Terezie, „v kteréž by všecky moje dcery, jak si toho přeji, dnem i nocí čitati měly, neboť zavírá v sobě zákon Páně.“ Zajisté i my čitati máme bedlivě a pozorně v katechismu, jemuž jsme se učili v mládí svém, ježto obsahuje v krátkosti všecko, co katolický křesťan má věřiti, činiti a čeho se má varovati.

Znám ale, duše křestanská, ještě jinou knihu, o které řekl sv. Pavel, že jest Židům pohoršením, pohanům bláznovstvím, věrným pak křesťanům pramenem moudrosti pravé: jest to *katechismus sv. kříže*, jehož světlo rozum osvěcuje, srdce k milování rozpaluje, jehož moc vůli sobě podrobuje, již konání dobrého povzbuzuje. „Kříž,“ učí sv. Augustin, „není pouze lůžko Krista umírajícího, nýbrž i stolice učícího.“ Mudrcové všech věků, jako svatý Dionys, Justin, Augustin, opovrhovali moudrosti světa, přesvědčivše se, že jen ve škole Kristově, vystavené na Golgotě, zkatechismu sv. kříže lze se naučiti moudrosti nebeské. „Kéžby Ježíš ukřížovaný,“ volá blah. Tomáš Kemp., „i v naše srdce zavítal; vkrátkém čase nabyl bychom potřebné moudrosti.“ Sv. Bonaventura kázával slovo Boží tak důkladně, jasně a mocně, že nejučenější mužové jeho kázání rádi navštěvovali. Sv. Tomáš Akvinský zeptal se ho kdysi, z které knihy by se byl naučil této hluboké moudrosti? Bonaventura ukázav na kříž, jenž byl

lhbáním a slzami celý otřelý, řekl: „Tent pramen můj, z něhož všecku moudrost čerpám. Já se učím v Ježíši, a sice v Ježíši ukřižovaném.“

Kniha sv. kříže jest pro všecky křeštany, spravedlivé i hříšníky, pro učené i neučené, písmo její jest srozumitelné i těm, kdož ani čisti ani psáti neumí. Rány Kristovy jsou litery, jež i rukama hmatati můžeme. Písmo katechismu sv. kříže jest krvavé, psané prstem nesmírné lásky Boží, napsané, bychom byli ve víře upevněni, v naději posilněni, k milování Boha a bližního přivedeni.

Duše křestanská! necht si svět hledá těžkého zlata a stříbra, které dělá lehkou mysl, necht si hledá hříšných radostí, které činí svědomí truchlivé a nepokojné; ty pilně čítej v tomto svatopostním čase v katechismu sv. kříže, najdeš v něm pokladu, jímž se nevyrovnaní všecky statky celého světa, najdeš v něm blaženosti, která jediná srdce tvé uspokojiti může.

Uvod ku katechismu sv. kříže jest strom poznání dobrého i zlého v ráji; pět kapitol jeho nám hlásá, že jest kříž základem víry, podstatou naděje, trůnem lásky, pramenem milosti, hlasem volajícím nás k spravedlnosti. Přídavek jedná o bolestné Matce Páně, stojící pod křížem. — Tent bude předmět našich postních rozjmání.

Pane Ježíši ukřižovaný! uděl nám milosti, bychom v kříži Tvém, této knize vší moudrosti, čitali k Tvé cti a chvále, k svému poučení a posvěcení.

I. Úvod ku katechismu sv. kříže.

Kříž Páně upomínka na strom v ráji.

„A jakož v Adamovi všickni umíráli, tak i skrz Krista všickni obživeni budou.“ (I Kor. 15, 22.)

Židé z Egypta vyvedeni žili na poušti. Hospodin nesčetná jím prokazoval dobrodini: vysvobodil je z otroctví, převedl je Rudým mořem, zahubil jejich nepřátely, živil je manou s nebe, napájel vodou ze skály zázračně se prýštící. Leč Židé nevděční reptali proti Bohu, proti Mojžíšovi, který jím od Hospodina za vůdce byl ustanoven. Bůh dlouho jim shovívával; že však reptati neustávali, poslal na ně jedovaté hady, od jejichž uštknutí mnozí zahynuli. Židé vidouce v tom patrný trest Boží, přišli k Mojžíšovi, říkouc: „Žhřesili jsme, že jsme mluvili proti Hospodinu a proti tobě: modli se, ať odejme od nás hady.“ (4. Mojž. 21, 7.) I modlil se Mojžíš za lid; Hospodin slitovav se nad lidem kažicím, mluvil k Mojžíšovi: „Udělej hada

měděného a polož ho na znamení: kdož by uštnut jsa pohleděl na něho, živ bude.“ Udělal tedy Mojžíš hada měděného, a položil ho na znamení: na nějž když uštnutí hleděli, uzdraveni bývali. (4. Mojž. 8. 9.) Uzdravení hledáme i my.

Bůh stvořil člověka k obrazu svému; jeho nesmrtnou duši ozdobil svatostí a spravedlností, obdařil rozumem a svobodnou vůli; i tělo jeho učinil nesmrtné, učinil jej pánum všech tvorů na zemi, postavil ho do ráje — učinil jej miláčkem svým. Však Adam zapomenut na dobrodini, která mu Bůh prokázel, zprotivil se vůli jeho, jedl ovoce stromu zapovězeného, kteréž praotce našeho i nás otrávilo, života zbabilo, v poddanost hada pekelného uvrhlo. Milosrdenství Boží smilovalo se nad nešťastným pokolením lidským, vztýčilo na Golgotě nový strom života — kříž — aby ovozem jeho Boží spravedlnost byla usmířena, hlava hada pekelného potřena, člověk vykoupen. Proto u paty kříže často spatrujeme hada se svijejícího, jenž má v ústech jablko.

Nešťastný člověče, viz Syna Božího na kříži! Nesmírná viná tvá žádala nesmírného zadostučinění, z toho poznej cenu duše své.

Vinu prvních rodičů byla nesmírná.

Bůh dal člověku svobodnou vůli, praví sv. Bernard, nikoliv proto, aby hřešil, nýbrž aby tim slavnějším se stal, kdyby nehřešil, moha hřešiti. Za tou příčinou dal Bůh Adamovi příkázání: „Ze všelikého dřeva rajského jez, ze dřeva pak vědění dobrého a zlého ať nejiš: nebo v kterýby koli den z něho jedl, smrti umřeš.“ (1. Mojž. 2, 16. 17.)

„Strom tento,“ praví svatý Jan Zlat., „stál uprostřed ráje, maje osvědčiti, zdali člověk uposlechne Božího varování či svůdné řeči pokušitelovy. I člověk stál uprostřed Boha a svůdce, uprostřed života a smrti, spásy a záhuby. Bůh hrozil, aby ho zachoval, jeho přísnost obmyšlela jeho život, dáblovo pochlebenství ale smrt.“ — Příkázání toto bylo lehké k plnění, vždyť jen z jednoho stromu neměli jistí, majíce všech jiných hojnost, krátké ku pamatovali, snadné k zachování, že žádostivost vůli ještě neodporovala, že Boží svatost, spravedlnost a dobrotu, jakož i hříchu ošklivost jasně poznávali; mimo to pohrozil Hospodin trestem přísným, který po hříchu následovati měl.

Ale první člověk užil svobodné vůle své k hříchu, jedl zapovězené ovoce, a tím spáchal vinu nesmírnou. „Nikdo se nedo-

mnívej,“ volá sv. Augustin, „že lehké a malé bylo přečinění, poněvadž v jediném ovoci se splnilo, které samo sebou ani zlé ani škodlivé nebylo, leda-li tím, že bylo zakázané.“ Hřich Adamův jest přetěžký, zaviraje v sobě mnohé jiné. Sv. Jan piše: „Všecko, což jest na světě, jest žádost těla, žádost očí a pýcha života.“ (1. Jan. 2, 16.)

Nedopustili se hřichů těchto i první naši rodiče? Prvním pramenem hřichu jejich byla žádost těla — tělesnost. Oni mají ovoce zapovězené za dobré, které by vzácnou bylo lahůdkou hrdu jejich. „Viděla žena“ dí písmo sv., „že by dobrý byl strom k jídlu a očím pěkný a na pohledání rozkošný: i vzala z ovoce jeho a jedla, a dala muži svému, kterýž také jedl.“ (1. Mojž. 3, 6.)

Druhá příčina hřichu toho byla žádost očí — lakovitost. Adam i Eva věděli, že Bůh jediným jest pánum všech věcí: a přece požívali ovoce, které jejich nebylo, které hož požívat jim Bůh zakázal; Eva sama dí k hadu: Z ovoce stromu, kterýž jest u prostřed ráje, přikázal nám Bůh, abychom nejedli a abychom se ho nedotýkali.“ (1. Mojž. 3, 3.)

Avšak hlavním pramenem hřichu toho byla pýcha života. Adam a Eva nestali se v jednom okamžiku zlými, skutečnému hřichu předcházelo vnitřní odpadnutí od Boha, jak dokládá sv. Augustin: „Podtají však počali již zlými býti, nežli upadli v zjevné neposlušenství. Nepríšlo by ku zlému skutku, kdyby zlá nepředcházela vůle. I v čem by mohl býti zlé vůle počátek, nežli v pýše? Nebo počátek všelikého hřachu jest pýcha.“ (Sirach 10, 15.)

Slova hadova: „Ví Bůh, že v kterýkoli den budete jistí z něho, otevrou se oči vaše: a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé“ (1. Mojž. 3, 5.), lichotí pýše jejich, oni nechti více Bohu poddání býti, chtějí sami bohy býti, věděti jako Bůh dobré i zlé, nevěří Bohu, jenž pravil: „Kterýkoli den z něho jedl, smrti umřeš;“ věří raději dáblu řkoucimu: „Nikoli smrti nezemřeš.“ (1. Mojž. 3, 4.)

Adame, jak hrozného jsi se dopustil hřichu! To dosvědčuje přísný ortel, který nad tebou Bůh nejvýš spravedlivý vyřkl, a trest, kterýž jsi uvalil nejen na sebe, nýbrž i na všecky potomky své. „Jako skrže jednoho člověka,“ učí sv. Pavel, „hřich na tento svět všel, a skrže hřich smrti, a tak na všecky lidi smrt přišla, v němž (v Adamovi) všeckni zhřešíli.“ (Rím. 5, 12.)

Ptáš se, duše křesťanská, jak to mož-

ná? Pán nějaký velice miloval sluhu svého, prokázel mu dobrodini ta největší, učinil jej vlastadem svým. Služebník ten stal se mu nevěrným, promrhal statek jeho, splácel mu dobrodini nevděkem, lásku nenávisti. Pán naplněn hněvem spravedlivým, propustil nevěrníka ze služby, kterýž pak s manželkou i s dětmi upadl do velké býdy. Co zavinila manželka jeho, co dítky jeho? Manželka musí s ním jeho býdy něsti, že jest s ním jedno tělo, že jest manželkou jeho, dítka musí s ním spolu trpěti, že jsou krev jeho, že jej otcem nazývají. Můžeš-li nazvat pána toho nespravedlivým? Nikoliv. Tak se to má i s hřichem dědičným. My jsme arcifnejedli ovoce zapovězeného, že ale od Adama pocházíme, přešel hřich jeho i s následky svými na nás děti, potomky jeho, Adame neštastný! viz nesmírnou vinu svou, v zlém svědomí svém, v nesčíslných strastech života tohoto, viz ji v časné a věčné smrti, v panování hada pekelného, viz ji na kříži, na němž Syn Boží umřel, aby nesmírnou vinu tvou smazal nesmírným zadostučiněním.

Bůh nezavrhli padlého pokolení lidského, slíbil mu Mesiáše, řka k hadu svědci: „Neprátelství položím mezi tebou a ženou, mezi semenem tvým a semenem jehím; onat potře hlavu tvou a ty úklady činiti budeš patě jeji.“ (1. Mojž. 3, 15.) Bůh jedině mohl hříšné pokolení lidské vykoupiti, ještě spravedlnost Boží za nesmírnou urážku žádala nesmírného zadostučinění, které Bohu jedině Bůh poskytnouti mohl. Kdo měl býti vykoupen? — Člověk. Proto Bůh se musil člověkem státi, aby mohl trpěti, aby mohl nesmírné zásluhu svého utrpení člověku věnovati. Ano, Bůh a člověk v jedné osobě jedině mohl býti Vykupitelem Adama a synů jeho, Bůh se smíval; druhá Božská osoba, Syn Boží, pravý Bůh, stal se člověkem, umírá na kříži, aby smrti jeho smrt usmrčena byla; „na dřevě kříze,“ peče církve sv. v hodinkách, „spasitel náš vazby smrti zlomil, hada chytrého přemohl.“ Adam o polednách v ráji zhřešil, jak vidno ze slov Písma svatého: „A jakž byli zaslechl hlas Hospodinův, procházejícího se v ráji při větérku po poledni, skryl se Adam i žena jeho před tváří Hospodina Boha uprostřed dříví rajského.“ (1. Mojž. 3, 8.) O polednách vztýčeno jest na Kalvarii dřevo sv. kříže, ozdobené Bohem člověkem, aby smazal vinu Adamovu krví svou.

Adam hřešil žádostí těla. Pán Ježíš pní nah na kříži, nedovoluje andělům, aby

rozestřeli křídla svá nad ním: Od hlavy až do paty jest tělo jeho jedna rána, všecky smysly jeho napojeny jsou bolesti přenáramnou.

Adame, tys hřešil žádostí oči — viz, co musí trpěti tvůj Vykupitel! Chudoba byla průvodkyní jeho od jeslí až ku kříži, na který s ní vstoupil. On nemá místa, kam by hlavy své položil; nebe jest přistřesim jeho, kříž tvrdý a bolestný jeho lůžko, bolesti a rány jeho statkem a bohatstvím.

Adam hřešil pýchou života — a Bůh-člověk vstupuje na dřevo potupy a hanby, pní na kříži co zločinec, počten mezi zločince. Potupeno jest jeho učení, zapomenutý milostí, jichž uděloval, zázraky jeho za podvod jsou vyhlášeny, jeho svatost a nevinnost jest zneuznána, jeho Božství jest urouháno, jeho člověčenství potupeno, jeho jméno zlořečeno. „Viz, jak tvůj Spasitel na kříži jest zohaven,“ volá sv. Augustin, „abyš ty zohavením tímto byl krásný učiněn. Kdyby se byl nenechal tak strašně zohaviti, nebyl bys opět nabyl krásy, které jsi pozbyl.“

Svatý kříž! tys ten strom života, jež krvavým ovozem zničeny jsou následky požitého ovoce rajského; „smrt umřela,“ zpívá sv. církev, „když na dřevě Život umřel.“ Dobrý kříž! tys ty zkrvácené vážky, na něž položen byl výkupní peníz za všecky lidi; na tobě vykonáno vykoupení světa, vina Adama smazána, Boží spravedlnosti zadost učiněno; tys nám se stal klíčem, kterýmž zavřené nebe bylo otevřeno. „Dokud kříže nebylo,“ praví sv. Augustin, „nebylo i žebříku do nebe, proto nemohl do nebe nikdo přijít, ani Abraham, ani Isák, ani Jakob; nyní však postaven jest žebřík tento, vztýčen jest kříž — brána do nebe jest otevřena.“ Počátkem smrti byl strom rajský, jež ovoce Adam požíval; počátkem nového života stal se nám sv. kříž, jež ovoce nám ukřižovaný Spasitel daroval. „A jakož v Adamovi všickni umírají,“ učí sv. Pavél, „tak i skrze Krista všickni obživeni budou.“ (1. Kor. 15, 22.) Pročež vzdejme úctu ukřižovanému Ježíši, modlice se s církví sv.: „Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobročeříme Tobě: nebo skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.“

Vidouce pníti na kříži Boho-člověka, nemusíme-liž zvolati: „Duše lidská má cenu nesmírnou!“ Duše lidská mnoho stojí, mnohot za ni dáno. „Ne porušitelnými věcmi,“ dí sv. Petr, „zlatem nebo stříbrem vykou-

peni jste . . . , nýbrž drahou krví Krista, jakožto Beránka nevinného a nepoškvrněného.“ (1. Petr 1, 18. 19.) Krev Ježíšova má cenu nesmírnou, tudíž i duše naše, za níž byla vylita. „Duše lidská,“ dí svatý Vincenc z Pauly, „má takovou cenu, že k zachování jejímu statky i život obětovati musíš.“ „Zachovej duši svou,“ (1. Mojž. 19, 17.) mluvili andělé k Lotovi, povzbuzujíce ho k útěku ze Sodomy, „zachovej duši svou,“ volá k tobě s křížem krev Kristova.

Ztráta duše jest ztrátou nejvyšší. Pobyl-li člověk statků časných, úřadu, eti, zdraví, může jich opět nabytí, ano bytby i život ztratil, najde ho, umřel-li v Pánu. Kdo však duši ztratil, odesed na věčnost v hříchu smrtelném, na věky ji ztratil, na věky bude se zavrženci lkati: „Pominula žeň, dokonalo se léto, a my nejsme vysvobozeni.“ (Jerem. 8, 20.)

Hrozná to myšlenka, na věky ztratiti duši jedinou, nesmrtelnou, jejíž ceně všecky poklady světa se nevyrovnaní.

Sv. Ignác z Lojoly Františkovi Xaver-skému,jenž váhal službě Boží se zasvětit, častěji opakoval slova Ježíšova: „Co jest platno člověku, byť všecken svět ziskal, a na své duši škodu trpěl? Anebo jakou dá člověk výměnu za duši svou?“ (Mat. 16, 26.) Slova tato mocně dojala sv. Františka, tak že stal se společníkem sv. Ignáce, aby spasil duši svou.

Ztratil-li všecko, kdo duši ztratil, zajisté ziskal statku nejvyššího, kdo duši zachoval. „Duše“ volá sv. Augustin, „poznej cenu svou. Mnoho stojíš, za mnoho tě Ježíš koupil. Počítej hodiny třicíci let jeho, jeho vzdechy, slze, které plakal, myšlenky, které měl, slova, která mluvil, rány, které trpěl, trny, které Ho bodaly, krůpěje krve, které prolil, pohled na kříž, na němž pněl, své dobré jméno upevnil, duši vypustil, život svůj za tebe dal: to všecko ti hlásá: Duše, tak velikou máš cenu!“ Neměl by tobě býti kříž stromem života, marně by měla téci pro tebe krev Kristova? Umříti a — nespasiti, tot bolest pro Krista nejvyšší. Pán Ježíš volal na kříž: Žízní. A po čem žízní? Po spasení duše tvé. Žízní i ty po spasení duše své, hledej vody vyskakující do života věčného ve sv. svátostech, v modlitbě, v rozjímání o posledních věcech člověka, ve ctnostním životě. Duše křesťanská, opakuj si často slova sv. Terezie: „Jedna duše, — jedna věčnost“, abys od hříchu se odvrátila, k milování Boha povzbudila, jak tě k tomu napomíná Písmo sv.: „Smiluj

se nad duší svou, libě se Bohu, a zdržuj se (od hřichu)." (Sir. 30, 24.)

Zachovej duši bližního. Před Bohem má každá duše stejnou cenu. „Spravedlnost pak Boží přichází skrze víru Ježíše Krista ke všem a na všecky, kteří věří v něho; neboť není rozdílu.“ (Řím. 3, 22.) Každá duše jest stvořena k obrazu Božímu, Pán Ježíš za všecky umřel, aby spasení byli, do nebe přišli. Duše nejchudšího a nejbídnejšího mrzáka je tak dobře knězna nebeská, jako duše králů a knížat mocných a vznesených na tomto světě. — Proto, duše křesťanská, napomínej, varuj hřešících, uč neumělé, ráď pochybuječím, modli se za ně: získáš-li duši jejich Pánu Ježíši, vykonáš skutek nejvznešenější. Proč opouštějí věrní služové Páně za příkladem sv. apoštola drahé rodiče a příbuzné, milý domov, a do dalekých odcházejí krajin? Proč obětují zdraví i život, snášejí vedro i zimu, hlad i žizeň? Aby ovce zbloudilé a ztracené hledali, je do církve svaté, do ovčince Kristova uvedli, aby duše jejich zachovali.

Víme o sv. Terezii, že co útlé dítě chtěla se odebrati se svým malým bratrem do Afriky, aby za duše nevěřících umříti mohla. Nemiluje-li Boha co nejvroucněji, kdož se snaží duši bližního zachovati? Jemu není na tom dosti, že sám Boha miluje, on chce, aby Jej všickni milovali, Jemu sloužili, Jeho jméno oslavovali. Báh se zalíbením hledí na něho, a jak dí sv. Řehoř, žádná oběť není Mu tak milá, jako horlivost v hledání duši. Křesťan milý, hled zachovati duši bratra, a tím nejkrasněji osvědčíš lásku k bližnímu. Sv. Klára z Montefalko slyšíc, že někdo spáchal hřich smrtelný, na nejvýše zarmoucená vrhalala se na kolena, prosic Boha, aby mu uděliti ráčil milosti obrázení. I ty pracuj všemožně o zachování duši bratrů svých, nedbej nesnázi a nepříjemnosti, ukazuj bloudicím v temnostech bludu, hřichu a nevědomosti cestu k etnosti, k slunci pravdy nebeské, a oni prohlédše a vidouce, budou dobročešti tobě. A byt nebyla uznána zásluha tvá o spasení duši jejich od lidí, nepochybuj, že vezměš hojnou odplatu od Boha. „Kdo odvrátí hříšníka od bludu cesty jeho, vysvobodí duši jeho od smrti, a přikryje množství hřichův.“ (Jak. 5, 20.)

Duše křesťanská, viz Syna Božího na kříži. On umírá, aby předrahou krví svou smazal nesmírný dluh Adamův i tvůj, aby ti ukázal, jak nesmírnou cenu má duše lidská před Bohem. Ty bys ji nechtěl za-

chovati? Písmo sv. vypravuje nám o člověku kupci, hledajícímu dobrých perel. A když nalezl jednu drahou perlou, odšel a prodal všecko, což měl, a koupil ji. (Mat. 13, 45, 46.) Není-liž duše tvá, duše bližního, touto drahou perlí? A ty ztrativ ji v blátě hřichu a nepravosti, nechtěl bys ji hledati bez přestání, a nalezenou obmýti v krvi Beránkově, ve sv. svátostech? Važ si ji nade všecko ve světě, hotov jsa, aby ji zachoval, obětovati jmění, zdraví své, ano i život časný. Ríkej se sv. Terezii: „Jedna duše — jedna věčnost.“

(Pokračování.)

Konsistor ī katolická a ultraquistická v XVI. století.*)

VIII.

Bohoslovci ultraquističtí šli do Vlach pro dozaření úřadu kněžského. Jan z Hory Kutné vypůjčil si od osadních fary u sv. Martina v Praze peníze na cestu.

(r. 1534. 4. září.)

Tito jsou šli do Vlach: Jan, Matouše syn Čermáka, od Hory. — Jacobus de Rakovník, filius Galli braseatoris. — Joannes de Praga, filius Wenceslai gladiatori. — Matthaeus de Glatovia, filius Viti arcuficis. Tento pak mladší jest na rukojmích na tento spůsob, že nikde nemá být, než kdež jej dáme, a aby se učil. — Martinus de Litoměřic, filius Nicolai carpentarii. Za toho rukojmě: mistr ze Zábřehu, probošt veliké koleje.

Já Jan Matouše Čermáka syn z Hory známo činím tímto listem všem vůbec, kdož koli čten nebo čtoucí slyšen bude, jakož jsem od dávního času úmyslu toho byl, abych stav svůj tento v jiný proměnil, a to tímto obyčejem, abych do Vlach jda, úřad kněžský s pomocí Boha všemohoucího na se přijal. Ale že jest při mně vždycky nedostatek byl, ještě proto taková a tak daleká cesta summy peněz nemalé potřebuje, i abych to mé předsevzetí konati a k mistru přivéstí mohl, na páničích osadních ze svato-Martinské fary toho jsem se dožádal, aby mi peněz, což by na tu cestu potřebi bylo, půjčili. Kdež jsou i to učinili, a mně summy peněz, jmenovitě 12 kop grošův českých jsou půjčili, ale však na takový spůsob, kdyžby mi se Pán Bůh vrátil pomohl, abych za tu summu 3 léta u nich tu u sv. Martina byl. Jestližebych pak v těch 3 letech více peněz od nich vzal, a po těch 3 letech tu zůstatí nechtěl,

*) Viz „Blah.“ 1864 č. 28.

tchdy tu summu peněz, kteroužkoli od nich příjmu, povinen budu zase navráti. Tomu všemu já dosti učiniti chci a slibuji tak, jakž na dobrého náleži. A pro lepší jistotu i zdržení toho všeho cedule řezané mezi sebou jsme udělali. Jenž jest dán i psán v pátek před Narozením Panny Marie 1534.

IX.

Jiřík utr. farář u sv. Havla dal Václavu bohoslovci 15 zlatých na cestu do Vlach, se závazkem, aby pak u něho kaplanem byl.

(1534, 6. listop.)

Kněz Jiřík, farář sv. Havla, oznámil jest před p. administrátorem a konsistoří, že jest námluvu učinil s Václavem z Bozovic takovou, že mu má dáti 15 zlatých uherských na cestu do Vlach na svěcení, aby vrátě se s pomocí Boží u něho první mši sv. sloužil a při něm byl, jeho poslouchal, a od něho se neodtrhoval. A bude-li jeho poslouchati a při něm býti, má kněz farář o to s ním povlovně naložiti i jemu odpustiti, což se jemu libiti bude; pakliby jeho neposlouchal, bude ho moci k tomu přidržeti i právem, aby mu tu všecku summu dal, 15 zlatých uherských. Než což více nad 15 zlatých jemu dá na tuto cestu, to jemu dá z lásky a z milosti, a z toho jeho nemá napominati. A taková smlouva přijata jest a panem administrátorem dopuštěna, aby v knihy vešla.

X.

Deset mladých kněží utraq. přišlo z Vlach; jedenáctý, již předtím svěcený, trestán vězením pro nendělezitě chování.

(1552, 14. října.)

Deset mládencův zejména podepsaných, kteři s listy od úřadu duchovního do Benátek ve Vlaších chodili, dosáhše tam od biskupa úřadu kněžského a jsouce ordinováni, jakž toho jistotu od téhož biskupa na listech pod pečetí jeho přinesše ukázali, vrátili se a tu žádali, aby v počet jiného kněžstva rádného pod obojí spůsobu přijati byli. A když jsou obedientiam ruky dánim slibili Deo et Administratori ac Consistorio, žádošť jejich jest vyplněna a přijati jsou:

1. Joannes Barta, Misenus, podán poctivému knězi Michalovi, vicepraeposito Rudnicensi, kaplanem má býti 3 leta.

2. Joannes Crispus, Curius, dán poctivému knězi Matějovi, faráři Stříbrskému, kaplanem má býti 4 leta.

3. Wenceslaus Sláma, Miličenus, ctihonrému knězi Mikulášovi, děkanu Litoměřickému, kaplanem za 4 leta.

4. Georgius Benešovinus knězi Tomášovi, děkanu Benešovskému, podán; kaplanovati má též 4 leta.

5. Joannes Dechtovinus podán za kaplana na Hory Kutny k vysokému kostelu a též 4 leta má kaplanem býti.

6. Simon Litomyšlenus ctihod. knězi Matoušovi, faráři kostela sv. Barbory na Horách Kutnách, též 4 leta kaplanem býti má.

7. Simon Sedlčanus poctiv. knězi Pavlovi, děkanu Klatovskému, aby byl kaplanem 4 leta.

8. Andreas Humpolecenus ctih. knězi Janovi Mandátovi, faráři Ledeckému, kaplanem má býti za 5 let.

9. Georgius Ledecenus ctih. knězi Pavlovi Bydžovskému, faráři kostela sv. Havla v Starém M. Pražském, kaplanem má býti za 5 let.

10. Christophorus Kamenicenus ctih. knězi Šimonovi, děkanu Táborskému, kaplanem má býti za 6 let.

11. Tento pak jedenáctý jménem Johannes Lučák, kterýž roku předešlého, 1551ho, také list maje od úřadu duchovního, v Benátkách jest ordinován, tepruva se postavil, ač dávno to měl vykonati. Neb jest i Primitias prvé měl, však s povolením p. administrátora; ale když jest ukázal pojistění svého kněžství a slibil poslušenství, jako i předepsaní, jest připojen počtu jiného kněžstva. Ze pak se nepostavil tak dlouho na rozkaz vrchnosti, i také že již třeti faru v tom roce měl, jest proto trestán vězením rathouzním.

XI.

Kapitola Pražská žádá císaře Maximiliána II., aby i on podobně jako císařovna přispěl k vystavení spustlé kaple sv. Vojtěcha.

(1575.)

Nejjasnější atd.!

Vaši Císařské Milosti se vši náležitou uctivostí poniženě oznamujem, že kapla ta, v kteréž tělo sv. Vojtěcha, prvního v království tomto apoštola a rozsívače slova Božího, pohřbeno jest, již k takému, vně před kostelem hlavním stojíc, a toliko z dříví udělána jsouc, k spustnutí přišla, tak že obávati se jest, aby této příští zimy dokonce neupadla; kterážto kapla, poněvadž k kostelu hlavnímu žádných důchodův není, z nichž by ten kostel opatrován a táz kapla ku poctivosti toho těla svatého, jakž by náleželo, a již paumistrem V. C. Msti vyměřeno, vystavena býti nemůže, ráčila jest její Milost Císařová, V. C. Msti paní manželka nejmilejší, paní Vaše nej-

milostivější, z křesťanského náboženství na vystavení té kaply 300 zlatých milostivě dáti. Ale poněvadž podle vyměření dotčeného paumistra a sečtení nákladu 600 zlatých k tomu stavení se potřebovat bude, V. C. M. se vši poniženosti prosíme, že pro ozdobu místa toho a budoucí chvalitebnou pamět z milosti své císařské též žáků pomoc podle milostivé vůle své učinitia V. C. M. Msti paumistru, aby před nastávající zimou to dilo začít a k konci přivesti nemeškal, milostivě poručiti ráčíte.

Toho V. C. Msti Pán Bůh všemohoucí hojná odplata býti ráčí, a my za V. C. M. se na modlitbách se vši poniženosti odsluhovati povinni jsme.

Svědomí.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

IV.

Nebylo tu nikoho, kdo by byl mohl proti Šimonovi vystoupiti co svědek, a strýcové se svými stížnostmi nic nepořídili. Šimon spisy zase donesl k Hromádkovům a zavřel je zase do truhly. Klíč nosil pořád u sebe, až si strýcové přivedli přestaveného obce a několik starých sousedů, aby se vydělalo na světlo, co nebožtík ve své poslední vůli ustanovil.

Nenašlo se jiné než té nářadí a šatstva a hotových peněz se týkající a strýcové se arcifazarazili, slyšice, že nic více nebudou děditi. Ačkoliv byli skromní a mírní, přece se jim to zdálo být málo. Nebožtík bratr pravil, že je o ně postaráno, kdyby ho Pán Bůh dnes nebo zítra povolal na věčnost. To by byl neřekl, kdyby jen to nářadí a šatstvo jim byl odkázal. Tím je o ně málo postarano. On je také ujistil, že na ně nezapomněl, chtěje jim odpлатit všecku lásku jejich. Jestli pak ty malichernosti a drobotiny jsou nějaká odplata? Sliboval, že se jich úřad zastane a že jim přidělí, co jim upsali. K tomu věru není třeba úřadu a zastání. Měl něco více na myslí, a to se zde pohřešuje.

Snad je to poznámenáno někde jinde?

Prošli všecky listy, ale o dědictví nebylo v nich ničehož a strýcové ostýchavě připomenuli, že měl klíč od truhly Šimon. Což kdyby byl něco zadržel a potlačil?

Šimon by byl zuřil, že ho mají v takovémto podezření, kdyby nebyl býval vinjen. Že byl vinjen, nemohl jich ani důrazně okřiknouti, nýbrž ušklíbal a smál se, že snad si dělají naději na více testamentů.

Co ještě očekávali a mohli očekávat? Domu jim otec nemohl dát, z polí také nic. Co tu je, dostanou. Jen dobytek zbyde, a toho v hospodářství je zapotřebí, jak otec dobře věděl. Aby ho nepomlouvali, přidá jim po krávě. Pohreb zapraví sám a pozůstaté peníze jim nechá všecky. Mohou si na něho naříkat?

Sousedé sami tvrdili, že nemohou. Věru nevěděli, co by ještě chtěli? Jsou bláhoví, že více očekávali. Vždyť je tu syn! Ani úřad jim nepomůže.

Strýcové přece i na úřad se obrátili, ale Šimon se na něj obrátil také a byl prohlášen za přirozeného dědice. Strýcům se nepříklo a nedalo, než co nebožtík vlastnoručně byl vytknul a co jim Šimon přidělil dobrovolně. Na jejich stesky nedbal nikdo a jejich dotvrzování, že jim nebožtík to a ono řekl, nebylo žádným důkazem a nic jim neprospělo. Psáno se to nenašlo a svědků na to neměli, proto soudcové položili to stranou a drželi se zákonu a písmeny.

Šimon ku podivu shovívavě se choval k strýcům, a když mu s neporizenou myšlenkou ustoupili, měl s nimi útrpnost a ještě jim udělil dary. Byl to nádavek k jejich dědictví, jak pravil, a pak se vyjádřil, že nyní jsou vyrovnaní a rozejdou se ve svornosti a pokoji.

„Dejž to Pán Bůh!“ odvětil mu strýc Vojtěch a povzduchl si: „Milý Šimoně, jestli jsi něco zatajil, abychme přišli o větší dědictví, obtížil jsi sobě svědomí a to poneseš hůř, než bys byl nesl ujmou na jmění.“

Strýc Vít dodal: „My jsme starí a ten život vezdejší přece nějak dokonáme. Lito je nám našich dětí. Nezanecháme jim nicého, neboť jsme tvému otci sloužili spravedlivě a úmysl jeho, odměnit se nám, nebyl vyveden. Bůh ti odpust, jestli ty jsi ho zmařil. Štěstí ti z toho nepojde.“

Šimon ani slova víc nepromluvil a rozpačitost jeho byla tak velká, že ani s prostým strýcům neušla. Odešli od něho v trudných myšlenkách do svých domků, kde zase bydleli s nejstaršími syny již ženatými a podrobili se osudu, co je potkal. Dokud mohli, pracovali oba plně a horlivě, brzy je bylo viděti tu a brzy tam, ale u Toužilů se žádný neukázal.

Šimon byl rád, že sami nepřicházejí a on pro ně zkazovati a posilati nebude. Uvázel se ve své statky a tolik díla a tolik starosti ho zaměstnávalo, že neměl ani čas přemýšleti o tom, co se po smrti strýcově bylo stalo. Ba on nechtěl o tom přemýšleti.

Pokračování v příloze.

Příloha k „Blahověstu“ č. 4.

mýšleti a schválne tomu bránil a se vyhýbal. Kdykoliv se v něm budila pochybnost, bázeň a nespokojenost, potlačil ji výmluvou: „Otec mi chtěl vzítí, co bylo moje. Musel jsem tomu předejít. Mám sám děti. Jednal jsem tedy dobré.“

Arcif tomu nevěřil, ale mamil a klapal se a mermomocí se dělal nevinným. Slo to na počátku, ačkoliv nemůžeme tvrditi, že mír panoval v jeho srdci, ale šlo to přece a on se radoval ze svého vítězství. Byl pánum u Toužilu, u Hromádků a u Česáků a nyní si toho vážil víc, než kdyby mu to bylo připadlo bez bojů a půtek.

Prohlížel stavení. Chodil po polích a lukách. Cenil vzdálenosti. Lepší a bližší si nechá. Horší a vzdálenější pronajme.

Jakou pak musí mítí stodolu, jaký seník, aby všecko sklidil?

Počítal, kde mu co dostačí, vyhrazoval, vymíňoval si a co zbylo, přepustil jiným. Zavázali se mu k dost velkým plátům za pole i za byty a přijmy jeho zajiště převýši vydání.

Najal více čeládky, ale ze strýcových rodin nepovolal k sobě nikoho, a oni sami se nehlásili.

Již mu také dorůstaly děti, měl čtyry syny a dvě dcery, a možná že mu jich ještě přibyde.

Kam pak by je dal, kdyby neměl těch statků?

Ze tří synů každý obdrží statek.

A čtvrtý?

Čtvrtý půjde na studie, může na něj platit, dobře se učí a bude pánum.

Což dcery?

Dcerám se dají hojná a bohatá věna, tři statky něco snesou, a ony se výborně vdají.

Šimon Toužil byl pln dobré naděje a věru všecko, co podnikl, se mu dařilo. Peníze se mu jen hrnuly a on je strkal do svých milých statků, aby je vzdělal a zlepšil. Byly bez toho již v pořádném stavu, ale udělati víc se vždycky dá, když jsou k tomu prostředky.

Toužil stavěl. Co se mu nelíbilo, bořil. Obydlí, stodoly, chlévy, sýpky, vše muselo být dokonalé a dle jeho chuti. Domy byly jako dvory, ano jako zámečky a okolo nich povstávaly sady a zahrady.

Pečlivý otec je již rozdával mezi syny řikaje: „Ten bude toho, a onen onoho.“

Dále pěstoval pole a luka. Trhal skály a dobýval balvany a kameny. Odvázel a dovázel. Dělal stoky a strouhy. Rovnal a planil. Přidělával z pustin a pastvin ú-

rodná role. Vysušoval bařiny a močály. Vodil vodu z rybníků a řek na místa sušopárná, žiznivá a neplodná.

Ceho si jindy nevšimal, to ho nyní vysoce bavilo. Uznával pokrok v hospodářství a dal si na něm záležeti. Četl knihy a chodil se dívat na nové vynálezy a na nové spůsoby vzdělávání pozemků. Zkoušel sám a zaváděl, nelitoval nákladu.

Opatřil si také cizí dobytek, choval ho dle schválených předpisů, byl blažen, když se mu vyvedl, když mu dával větší užitek, když podivení vzbuzoval svou vzácností a výborností.

Kupoval dobrá semena, na polích mu stálo obili, že podobného nebylo viděti v celé krajině, na lukách mu rostla tráva, že ani páni ze zámku neměli takové.

Naučil se dobré hnout a hnůj si připravovat. Užíval moudře své hnojnice. Zakládal snošeniny. Zřídil si stoupy na kosti a měl z nich svou vlastní moučku. Nic nezmařil, neodhodil, nýbrž všecko obrátil k svému prospěchu.

I na lesy dbal, šetřil jich, kde bylo třeba; vysazoval je, hlídal, pravidelně rozmnožoval.

Ani rybníky nezůstaly bez jeho pozornosti. Mnohé zrušil a mnohé obnovil. Vždy přišlo na polohu a výhodu a dle platných zásad se rozsoudilo.

Okolo cest, na mezích a stránicích štěpovaly se ovocné stromy. Toužil chtěl mítí i chmelnice. Doma si držel i včely. Nebylo odvětví hospodářského, jehož by se byl nezmocnil. Na příležitosti mu věru nescházelo. Tři statky mu ji podávaly v hojnosti, činice dohromady pěkné panstvíčko.

Toužil si již také počínal jako pán; šatil se více po městsku než po selsku, jezdil ve voze, pak v prýčce, konečně v kočáre, a mravy jeho opravdu byly příjemné a slušné. Byl rozumný a zkušený člověk, na slovo jeho se hledělo, rada jeho měla cenu, významnost k němu byla upřímná a úplná. Náruživosti hříšné a záhubné nebyl oddán žádné: nepil, nehrál, nehvěz ani pýše.

Příkladné bylo vychování jeho dětí. Netrpěl jim žádných rozpustilostí. Posílal je starostlivě do školy. Dal si na tom záležeti a nelitoval útrat, aby se vzdělaly a i když povyrostly, musely se přiučovati, aby se staly schopnými hospodáři a občany.

V skutku bylo obcování jejich bezúhonné, a vyznamenávaly se mnohými ctnostmi, jichž se zřídka nalezá u naší mlá-

dežě. Jim se nejednalo jen o zábavy a rozkoše, nýbrž také o poučení, o vzdělání, o ušlechtění, a otec sám v tom ohledu jim byl vzorem.

Všěpoval jim do duše především svatou víru a svaté náboženství, musely po křesťanskou sloužiti Bohu a všeliký hřich a všelikou nespravedlnost nenáviděti.

Jako otec tak i ony požívaly všeobecné úcty a každý hádal, každý myslil, každý byl přesvědčen: „U Toužilů působí požehnání Boží, panuje štěstí, to je rodina vyvolená a přeblažená.“

Bylo tomu opravdu tak? (Pokračování.)

D O P I S Y .

Z okoli Pražského 30. ledna 1866.

(Škola deera církve; učitel a kněz.)

Jest to povinností každého člověka, i o vezdejší blahobyt se starati. Proto z celého srdce přejeme především pp. učitelům, by hmotné jejich postavení se zlepšilo. Avšak podivno, že při každém též pokusu, v této záležitosti spravedlnosti se dovolati v sloupích novin, na církev a sluhy její — jako ze závisti — se poukazuje. Tak v č. 23. „Nár. L.“ dovolává se *Hlas ze středu učitelstva Pražského* také spravedlnosti v tomto ohledu, a počíná slovy: „z dějepisu nikde nevysvítá, že by církev kdy byla matkou školy bývala.“ (!) Nentreba opakovati z dějepisu, že církev jest „matka školy,“ že ona to byla, která při chrámech biskupských i klášterních první školy zakládala. Marná jestit práce, hlásati svědeckví dějepisu církevního tomu, kdo slyšet nechce, alebrž do světa volá týž a týž, že církev matkou školy nebyla. Kdo jest upřímný a pravdě přistupný, může se i bez dějepisu přesvědčiti, že církev jest „matka školy.“

Matka vychovává a žíví dítka své. — Žádáme snažně, by, komu na tom záleží, nahlédnul do účetních kněž všech církevních obročí v celé arcidiecézi Pražské, a zajisté, za to mu ručíme — alezne jich málo, kde by značných příspěvků pro ctěné učitelstvo vykázáno nebylo. — A kdo dal k ústavu pro zaopatření učitelských vdov a sirotkův podnět, kdo k tomu ústavu nejvíce přispěl, kdo k tomu cíli při církevních obřadech milodárky sbíral? — Ne-li církev a sluhové její?

Že onen „*Hlas ze středu učitelstva Pražského*“ domáhaje se větších platů učitelských, na to se odvolává, že kaplan stane se farárem, děkanem, vikářem, kanovníkem, a někdy řízením prozretelnosti

Božské i biskupem — tím tušíme — nedokázal nic.

Vždyť bychom též říci mohli, že z podučitele stane se učitel; a jako se to zřídka stává, by osoba stavu učitelského stala se radou školním, právě tak zřídka dodělá se kaplan vikářství, kanovniectví. — A byťby! — To po našem rozumu nemá a nemůže mít na zvýšení platů učitelských žádného vlivu. Chovajice v sobě to upřímné přání, by se pp. učitelům zvýšení platů dostalo, radíme přátelsky, by se v záležitosti této nikdo z nich, a to k svému vlastnímu prospěchu na hmotné postavení kněžstva neodvolával. — Máme totiž v celé arcidiecézi 556 far, a můžeme ubezpečiti, že zajisté většina těchto far nemá více, než — 400 zl. řádných příjmů. Na tak zvanou štolu nemůže se bráti ohled, ana za našich těžkých časů ani za řeč nestojí, a mimo to i většina pp. učitelů ji má a zná.

Tak zvaná kongrua kaplanská obnáší 200 zl. ročně, a ta samá částka udíli se knězi co výslužné, a nebylo nikdy o jakémž příspěvku po 5 letech ani slechu; mátedy kněz kaplan méně, než mnohý podučitel služného dostává. Nad to k odstranění nedorozumění sdělujeme, že byli, jsou a bohužel snad budou děkani a vikáři, kteří mají tak zvaná 400vá beneficia. Ano, k upokojení dokládáme, že jsou i kanonikaty v naší milé vlasti, které více než 400 zl. ročních důchodů nemají.

Dále praví týž „*Hlas ze středu učitelstva Pražského*,“ tuto pamětihonou větu, „že kdyby se služné učitele i příjmům páne farářovým vyrovnalo, přec kaplanu a faráři vždy lépe bude, an tento (farář) ze svých příjmů tráví sám, kdežto učitel sdíleti se musí o své příjmy s rodinou svou.“ —

Na to nevím odpovědi, leč, že to výrok za našich vzdělaných časů pamětihoný.

Hlas ze středu učitelstva Pražského domáhá se zvýšení služného proto, by prý učitel svému důstojenství přiměřeně žiti mohl, což v skutku za věc slušnou pokládáme; avšak na druhé straně odváže se duchovního výrokem svým odsuzovati, jakoby by to snad hodnosti kněžské nebylo nedůstojno, kdyby kněz v samotě své všecky práce v domácnosti sám konati musel.

Proto pravíme jen tolik: „Vážou-li p. učitele k jeho domácím rodinné poměry: nemá kněz nápodobně své příjmy jen pro sebe, ale sdíleti je musí též co hospodář s domácími svými, ku kterým jej vždy uznalost a vděčnost, mnohdy však i synov-

ská a přibuzenská láska váže. Z celého onoho článku jde, že, kdo jej napsal, hmotné postavení kněžstva bud nezná, aneb jest poukazování jeho na příjmy duchovenstva holá závist. Nepomyslil „ty kdo jsi,“ a kdo jest ten, jemuž skrovné výživy nepřeješ. Ostatně jest nám milou útěchou, že velká většina ctěných pp. učitelův, milých našich spoluďlníkův na roli školské, nesdílí náhled výše dotčený. Vzájemnost a upřímná přichylnost mezi učitelstvem a kněžstvem — zvlášt na venkově — ručí nám za to!

Kněz F. V.

Od Roztok dne 1. února 1866.

(Obecní špejchar bude chrámem; pomozme!)

Téměř po celé století požívali osadníci Roztočtí té výhody, že směli v kapli zámku Roztockého obcovati službám Božím, jež konal místní správce duchovní v témž zámku ubytovaný. Od r. 1855 však odbývání služeb Božích v kapli oné přerušeno a nynějsímu vel. p. J. Šrámkovi i byt v zámku odepřen. Tím utrpěla osada, a správě duchovní velice se přitížilo. Osadníci najmuli sice pro nové ustanoveného správce duchovního v Roztokách byt, ale kde služby Boží konati? Bylo tedy duchovnímu bez mála hodinu cesty choditi na Levý Hradec, a když počasi nedovolovalo tuto cestu konati, zřídil se oltář u kříže na návsi pod širým nebem, kdež se služby Boží konávaly. Tu tedy dosáhly nesnáze správy duchovní svého vrchole, však Pán Bůh ráčil dobrým vnuknutím záležitost tuto v lepší stránku obrátiti. Na výšině, kteráž tvoří po levém břehu Vltavy přirozenou hráz řečiště, stojí škola Roztocká, a asi dvacet kroků opodál špejchar obecní v směru od východu k západu. — Stavení toto stálo pusté a samo takořka se nabízelo k nějaké službě; ale žádnému nevstoupilo na mysl, žeby obilnice tato sloužiti mohla za dům Hospodinův, žeby zásobárna chleba vezdejšího proměniti se dala v duchovní skladiště milosti Božích, kdež by se chlebem nebeským nasycovali věřící k životu věčnému. Myšlenku tu vzbudila milost Boží v nynějsím správci duchovním, a on čině hněd kroky ku provedení jejimu, shledával se s dobrým úspěchem. Podilníci ihned postoupili zdarma špejchar k řečenému účelu, nákres chrámu Páně vyhotoven, povolení k stavbě uděleno, a tedy již nechybělo, než — peněz k stavení. I utvořil se z osadníků Roztockých výbor, který by o provedení té stavby pečoval; někteří přispěli staví-

vem, jiní potahem, a opět jiní ruční prací. Vel. p. J. Šrámek obral si tu nejpernější práci, sbírat dobrovolné příspěvky.

Velikou odměněn byl radostí duchovní, když nad očekávání mnozí šlechetní dárci po stu zlatých přispěli, tak že za nedlouhý čas na tisic zlatých r. č. pohotově viděl. S prací stavební tedy chutě započato, a než léto r. 1865 pominulo, viděl každý sýpku obilní přetvořenou. Okna již hlásají účel budovy této, vížka nad nově přistaveným presbyterium jakoby ukazovala k nebi, odkudž všeliké dání výborné přichází, sstupující od Otce světel, a již se i základy kopou k sakristii, která bude státi na východní straně nového chrámu. Tak daleko tedy postoupilo dílo toto. J. Em. náš nejdůst. kníže-arcibiskup a kardinal dověděv se o úspěchu, s jakým se potkává stavba kostela Roztockého, neobtěžoval sobě ve své vrchnopastýrské horlivosti, osobně se přesvědčití o všem, a poctil vysokou svou návštěvou dne 30. pros. 1865 Roztoky.

Mnoho podniknuto a již i mnoho docíleno. Avšak ještě schází mnoho. Schází obmítka nově přistaveného presbyteria, portál, celá vnitřní úprava, schází oltář, kazatelna, posvátná náčiní, roucha mešní, prádlo kostelní, neřku nic o varhanách, věži a sakristii. K tomu tedy ještě mnoho velkomyslných obětí zapotřebí.

Než i tu kyne dobrá naděje. Právě obmyslil J. V. nejmilostivější císař Ferdinand se svou zbožnou chotí Marií Annou Roztoky darem 600 zl. r. č., by chrám Páně dostaven a upraven býti mohl. Šlechetní páni a paní ujímají se toho dila. Zejména se uvázel k sbírkám na Roztocký chrám p. A. V. Zlatohlávek, usedlý měšťan a kupec Pražský, jakož i chot jeho, a matka chudých Roztockých, paní Práchněrová. Kéž by hlas jejich pronikl útroby všech, kdož jsouce dobré vůle svou štědrost, kdekoli se jedná o čest a slávu Boží, osvědčuji. Zajisté důstojný pomník postaví sobě, kdožkoli propůjčili a propůjčí své štědré ruky k tomuto posvátnému dílu. Stánek Páně v Roztokách bude svědčiti o horlivosti potomků těch otců, kteříž dilo křesťanství započali na blízkém Levém Hradci. „Dilo to dilo veliké jest; nebo nečlověku připravuje se přibytek, ale Bohu.“ (I. Par. 29, 1.)

Fr. Lidmanský.

Od Řípu dne 1. února 1866.
(Štola farních učitelů).

V novější době, kde převzaly obce dle

zákonu místy školní patronát, povstalo sém tam i několik nových škol filialních, na něž obce čili od nich vyvolené školní výbory již presentovaly učitele, zaručivše mu slušnou službu. Mezi příjmy učitele filialního přály si, aby patřila také štola od funkci a zvláště od pohrbů osadníků k filialnímu kostelu patřících. Ano sem tam nesly prý to i těžce někteří osadníci, že posavád farní učitel bere štolu od funusů při filialce, anto si oni učitele svého platí. V poslední době ujal se i sám zemský výbor této věci a v §. 8. svého návrhu ku sněmu o upravení platů učitelských sám se vyslovil, aby štola od funkci při filialním kostele (když se tam také škola nalezá) patřila tomuto filialnímu učiteli. Ano i ve veřejných listech mluveno o té věci i proti ní, ač se nám zdá, že obě strany nevnikly hlouběji do věci samé.

Především zdá se nám, že se nerozeznává v této sporné otázce *služba učitele* *lu od služby ředitel káru*, jež jsou od sebe zcela rozdílné, ať již hledíme na to, zač ty služby berou anebo odkud je dostávají. Ovšem že patřily, *zvlášť na venkově*, k sobě, anto farní učitel byl *zákonitě* všude i ředitelem káru, a nerozeznávalo se ani v životě, že jsou dvě zcela rozdílné věci, jež nutně k sobě nepatří, aniž spolu spojeny býti musí. A v skutku v městech zvlášť větších zastávali ředitelství káru často, zvláště mužové — neučitelové, a to bezpochyby z té příčiny, že by se tu při mnohých prácech rektorových učitel byl příliš zhusta vytrhovał a vzdaloval od svého původního úkolu, aby vyučoval dítky, maje obstarávati hudbu i zpěv při církevních funkcích a pobožnostech. Již z toho viděti jest, že tedy *nemusel* káru spojen býti se školou, a že tedy příjmy rektorovy *nutně* do příjmu učitelových počítati nelze. Ovšem nenásleduje z toho, a my si toho prozatím taky nepřejem a ani nemůžeme přáti, aby se tyto dvoji příjmy zůmyslně dělily. Avšak přece následuje z povahy služby této nutně, že *někdo jiný* bezpochyby má a bude taky budoucne rozhodovati o tom, kdo má býti ředitelem káru, mnoho-li služby má mít i odkud ji má dostávati, jakož i *někdo jiný* a od toho třebas zcela rozdílný bude presentovati a presentuje, již učitele, a statrati se bude o jeho výživu a službu. *A to vším právem*. Nebo jako dle nového zákona o presentačním právě školním nemají ani školdozorcové ani duchovní správcové (nejsou-li *náhodou* ve školním výboru) nižádného hlasu při volbě učitele, ač jsou

na druhé straně dohlížeteli a řediteli školy i učitelstva (ovšem že bezplatnými) majice nejen visítovati, dohlížeti na školy, ale i vyučovati (ovšem že bez platu) ve škole a často rovnati a napravovati pak záležitosti nových učitelů, bez jejich vlivu vyvolených: podobně zase nemohou mít naopak školní výborové a občané tím, že platí školní plat, rozhodného vlivu na volbu a službu ředitele káru. Nebo jako náš nový školní zákon tuším k výlu tomu, aby se neporušila *samospráva a svézákonost obce*, nedal hlasu duchovnímu při presentaci, ačby mu dle naznačených výše okolnosti příslušel: rovněž tak neporuší se zajisté při novém upravení veřejných našich poměru *samospráva* církve a volnost duchovního správce a církevních instancí, když se jednatí bude o volbu rektora káru. A to bude jenom *dle zásady rovnopravnosti*. Učitel má učiti dítky, rodičové na osadě a obce mají ho vydržovati — necht ho tedy presentují; ředitel káru obstarává zase hudbu a zpěv církevní při službách Božích a veřejných pobožnostech, (a to je ryze církevní funkce) a požívá za to všelikých příjmů i ze záduše: tu tedy zase bude budoucne rozhodovati při volbě jeho především zástupce záduše (*patron*) a zástupcové církevní (*duchovní správce*) na osadě; a jelikož i osadníci mají mu jisté dávky od funkci dávati, vezme zajisté církev dle spravedlnosti *slušný* ohled i na přání jejich, ačby *dle obdobu* školního patronatního práva vztíti neměla, kdyby stejně stejným oplácteti chtěla, a měla. Dle tohoto názoru z věci samé vzatého mohloby se budoucne sem tam na venkově při *zvláštních* poměrech na některé osadě státi, (až staré školní politické zřízení v tom ohledu se změní), žeby *nemusel* farní učitel býti nutně a navždy ředitelem káru že bý to mohl zastávati třeba nějaký jiný *schopný* muž od příslušných úřadů zvolený, ač toho prozatím si nepřejeme, aniž toho potřeba se jevi, aniž by to k výlu eviku mládeže ve zpěvu rádno bylo.

A s toho stanoviska také tuším sluší hleděti na otázkou dotčenou o štole filialních učitelů od funusů při filialce odbýváných. Štola jest příjem za práci rektora, ať již je učitelem čili nie, při církevních funkcích, a nemá co dělati se školním platem. A proto lichá jest domněnka osadníků filialních a školních výborů, dokládající, když platí školné a službu učitelovi filialnímu, že by měl taky bráti štolu od funusů při filialním kostele, lichá proto, že nero-

zeznává ředitelství kůru od učitelství, jinak bychom přišli zase do nesnází na oněch osadách, kde je více filialních škol a jen jeden filialní kostel, anebo kde není filialní škola v místě u filialního kostela. Tolikéž lichá jest i předstíraná sem tam rozdrážděnost některých osadníků filialních na to, že farní učitel (vlastně by se mělo říci: že dosavadní ředitel kůru na osadě) chodí sám na kůr do filialky ke službám Božím a na pohřby tam odbývané; lichá jest, protože se vyvinula z mylného náhledu o totožnosti učitelství a rektorství. Ostatně sluší doložiti, že každá osada má jen jednoho duchovního správce, jen jeden farní kostel, jenom jeden pořádek ve službách Božích a tudiž taky že má míti protazim, pokud nevyhnutele potřeby a okolnosti jinak nekážou, taky jen jednoho ředitele kůru, jenž obstarává hudbu a zpěv při všech službách Božích, pobožnostech a církevních funkcích na celé osadě, ve fárním i filialním kostele, jako duchovní správce na celé farní osadě nejen ve farním ale i ve filialním kostele bud sám nebo pomocí kaplana svého obstarává služby Boží, dokud se z filialky nestane nová farní osada. A proto nenahližíme nutnost a oprávněnost nějakou, žeby musel být filialní učitel ředitel tamějšího kůru, a že by to neměl zastávati dosavadní ředitel kůru, jenž byl spolu farním učitelem. Ovšem nevadí tu nic, že by se mohlo státi, když farní učitel co ředitel kůru kůr ve filialce zastávati nechtěl, dobrovolné usrozumění mezi oběma a žeby mu za jistou náhradu anebo snad i celou štolu, kůr i s funkciemi na filialce ponechati mohl, ale nutiti ho k tomu nebude moci nikdo, pokud své povinnosti zastávati bude a pakli ho příslušní církevní hodnostáři z filialky novým nařízením nevyloučí. Proto taky se domýslíme, že sném o řízení kůru ani jednatí nebude a nemá, až že se obmezí pouze na službu učitelů za vyučování jejich ve škole, ponechávaje ustanovení o ředitelích kůrů v katolických chrámech co čistě církevní věc samosprávě a svézákonnosti církve.

Dále domníváme se, žeby toto nové ustanovení nebylo samo v sobě ani spravedlivé ani věci samé prospěšné. Nebo pokud jsou a budou farní učitelové řediteli kůru ve farním kostele, přísluší jim štola z celé osady za práci jejich, po celý rok, v kostele farném pro kostel i celou osadu; za každodenní hrani na varhany a zpěv kostelní při mši svaté, nepočítaje k tomu zvláštní práci v adventě, v postě, v svatém týdnu,

aniž připomínaje rozličných processi a po-božnosti, jako jest křížová cesta, požehnání. Mimo to, co tu slavnosti a svátků v roce, někdy i s oktávami, kde bývá ve farním kostele figuralní, chorální aneb a-spoň zpívaná mše svatá s nešporami neb litaniemi, kdežto filialní učitel mělby někdy až za 4, někdy za 3 a zřídka jen za 2 neděle ve filialce obstarati buď jen píseň s varhanami při mši svaté, bez odpoledního požehnání, aneb zpěv při zpívané mše svaté obyčejně bez hudby; neb na filialku málo zpívaných mší sv. ročně přichází, a slavnosti a pobožnosti jiné ji obyčejně minou. Co se tu pilný farní učitel nacvičí mládeže ve zpěvu, co nashání hudebníků, kteří právě jen proto jdou mu o slavnostech na kůr, že při funusech na celé osadě nějakou za to náhradu mají; a to dělá pro slavnosti ve farním kostele, k nimž z celé osady osadníci chodí. A za to tuším patří mu slušná náhrada z celé osady u příležitosti církevních funkcí ve filialce; jinakby obdržel filialní učitel za malou svou práci ve filialce štolu snad právě z těch nejbohatších obcí, ač nebyl by ani povinen, kdyby nechtěl přijít na kůr farní k výpomoci ve zpěvu a hudbě farnímu učiteli o slavnostech. A proto soudíme, aby se farnímu učiteli co řediteli kůru po-nechala od církevních hodnostářů při novém upravení těchto poměrů celá štola z osady, a on zajisté neopomine, bude-li potřebovat výpomoci a chtiti si udržeti filialního učitele na kůru, jemu něco ze štoly aneb jiný příspěvek poskytnouti v náhradu a odměnu. Ale žádati toho učitele filialní nikdy nemůže, nejsa ředitelem kůru, aniž povinen řediteli kůru zdarma pomáhati.

Tím ovšem nejsme proti tomu, ano přejeme si toho spíše, aby se s vyšším patronátním, církevním a místodržitelským povolením ponechal filialnímu učiteli od záduše, kde má pole, nějaký korec zdarma, pod tou však výminkou, aby cvičil pilné dítky ve své škole v církevním zpěvu a hudbě, a aby ve všední den, když je přiležitostně před školním vyučováním mše sv. ve filialce, hrál na varhany a s mládeží zpíval. Tu již mizí namítané sem tam obavy, žeby filialní učitel, nepožívaje štoly z přidělených k filialnímu kostelu obci, ne-učil dítky zpěvu ani hudbě, anebo žeby se sám nezdokonaloval v umění tomto. A proto soudíme, že je to jen po právu a spravedlivosti, když farnímu učiteli co řediteli kůru štola z celé osady zůstane. A žeby tímto obopelným přičiněním netrhala

se jednota na osadě, a žeby *pokrok ve zpěvu a hudbě* byl rychlejší, posoudí každý a připustí, kdo zná různé povahy a náhledy lidské a uváží, že by na jedné osadě dva ředitelové zpěvu a hudby často ve svém působení se rozcházeli anebo si docela překáželi, anebo zbytečně třenice rozličným svým jednáním vzbuzovali.

Ty jsou mé náhledy o této důležité věci, jež tu k dalšímu rozboru a nestraněmu uvážení veřejnosti podávám, ještě se podobné, často i zcela sobě odporné a nebo stranné hlasy z rozličných ohledů do novin zasílají bez všelikého zřetele na potřebu církevní a církevní povahu věci samé, jakož i za přičinou návrhu sl. zemského výboru, jenž sněmu našemu o této věci zprávu nedávno podal.

načež při hojném účastenství obyvatelstva zapěl právě tu vznikající zpěvácký spolek dojemný choral, pak vys. důst. místododorce škol, kan. Prucha, modlitby a obřady za zemřelé nad mrtvolou vykonal a za nebožtíka vrouceně k Bohu se pomodlil. Mrtvolu zůstala přes noc v chrámu Páně, při níž celou noc čestnou stráž údové zdejší řemeslnických pořádků konali. Dnes pak, ač počasí deštivé a cesty byly rozbrédlé, sešlo se přece mnoho duchovních z tří diecézí, Pražské, Litoměřické a Kralohradecké, a mnoho nábožného lidu a ctitelného nebožtíkových. Od rána až do pohřbu stále slouženy byly mše sv. za pokoj duše v Pánu zesnulého. V 9 hodin konány jsou hodinky, o 10. pak slouženo requiem, při němž se skladba Vitáskova velmi dobré provozovala. Mši sv. sloužil pod infúli vys. důst. kanovník Bernard a p. vicescholastik Prucha vedl pak průvod. Neviděl jsem v Libáni nikdy cos vážnějšího a velebnějšího nad průvod tento. Každý se přičinil seč byl, aby lásku k drahému zemřelému na jevo dal. Na domech, kde se narodil a odkud co neomysta ku první mši sv. se ubíral, vlály velké černé prapory. V čele průvodu šla školní mládež, za ní se ubírali chuchi, pak všickni počestní pořádkové zdejší, za nimi zpěvácký spolek, truchlozpěvy zpívají, dále velebné duchovenstvo s vys. důst. panem kan. Pruchou. Kolem rakve kráčeli měšťané s hořicími svícemi, rakev nesli střídavě páni duchovní, zastupitelstvo městské, údové záložny a jiní. Rakev byla ozdobena odznaky zemřelého, zejména pak pektorálem převzáčným, kteréž on chrámu Matky Boží Staroboleslavské věnoval. Za rakvi kráčeli příbuzní zesnulého a mezi nimi staričká jeho sestra, vys. důst. p. kan. Bernard, přednosta a zastupitelstvo okresní, cisařští a vrchostenští pp. úředníci, purkmistr a rada městská a mnozí jiní hodnostáři a ctitelové zesnulého; konečně pak nepřehledný zástup lidstva. Hrobku zesnulého p. kanovníka nalezá se skoro u prostřed hřbitova. Tu uloženy jsou kosti jeho zemřelých rodičů a sestry. Zpěvácký spolek zapěl smutečný choral, načež vyd. p. kanovník Prucha mrtvolu i hrobku pokropil a s lidem upřimně za pokoj duše zemřelého se pomodlil. Po té vložena mrtvola do hrobky. Průvod vrátil se zpět do chrámu Páně, kdež zazpívalo „Salve,“ načež ještě d. p. vikář Ant. Novák andělskou mši sv. sloužil. Po vůli v Pánu zesnulého byli pak všickni zde přítomni páni duchovní počtem asi

Z Libáně dne 1. února 1866.

(Pohřeb vd. p. scholastika Jana Mařana.)

Pohřeb vd. p. scholastika Jana Mařana, kanovníka u sv. Vítá na hradě Pražském, odbýval se v rodišti jeho co nejslavněji. Obec a osada Libáňská ukázala, kterak si váží čestného svého měšťana, jenž vším právem této eti si byl zasloužil. Sotva že k nám truchlivá zpráva o úmrtí tohoto našeho dobrodince a otcé chudých i chrámu zdejšího se byla dostala, hned městské i okresní zastupitelstvo zároveň s velebným duchovenstvem o to se staralo, kterak by Libáň zemřelému důstojným spůsobem poslední poctu prokázala. Později došla nás zpráva, že k oslavě pohřbu vys. důst. p. scholastika sem zavítají, co zástupci vždy věrné metrop. kapitoly u sv. Vítá v Praze, páni kanovníci Prucha a Bernard. K uvítání jich odeslána včera na nádraží Mladoboleslavské deputace, s kterouž za krásného počasí okolo páté hodiny na večer v Libáni přibyli a na faře co nejsrdečněji uvítáni byli. Mrtvola v Pánu zesnulého našeho krajanu vyvezena z Prahy včera okolo třetí hodiny ranní octla se k osmé hodině na vrchu Dětenském. V Osenicích očekávali ji zástupové lidi se svítilnami a budbou, by ji slavně až na hranici osady Libáňské doprovodili. Na vrchu Dětenském přijalo ji velebné duchovenstvo zdejší, mnozí zástupové z Libáně a okoli. Po obou stranách vozu, v němž mrtvola vežena byla, kráčeli měšťané svítilnyнесouce. Smutný hlahol zvonů zvěstoval celému městu i okolí, že v Pánu zesnulý rodák náš k nám přivezen jest a do chrámu Páně se ubírá. Zde postavena krásná kovová rakev na připravené vyvýšené místo,

tří a třicet, obědem občerstveni, čímž celá slavnost se skončila. Při obědě přečetl v. d. pan vicescholastik poslední vůli nebožtíkovu. Z té jsme poznali, že p. kan. Mařan, náš rodák, pamatoval zvlášt na Libáň. Založil nadaci pro Libánské syny, tak aby úroky z 3000 zl. dávaly se chudému studujícímu gymnasia. I chudí budou každročně nař pamatovati a z úst maličkých bude se k nebesům vznášeti modlitba díků za dobrodince, který i po smrti mezi svými žiti chce. Slavný a důstojný měl pohreb, a slavná a jeho důstojná památka zůstane povzdy mezi námi. Bůh mu dej lehkého odpočinutí a nám všem s ním někdy radostného z mrtvých vstání!

K. H.

KRONIKA.

Z Prahy. Dovídáme se, že vys. důstoj. p. Augustin Vahala na biskupa posvěcen bude v neděli provodní čili bílou, t. j. I. po Velikonoci v Olomouci; načež pak v ned. II. po Velikonoci inthronisaci svou v Litoměřicích slaviti bude. V tuto neděli ēte se evangelium „Já jsem pastýř dobrý.“

- Pobožnost 40hodinná bude se dále konati 9.—13. února na Karlově, 14.—18. t. m. u sv. Josefa (u anglických panen) na Malé straně.

- Proč se koruna česká nazývá korunou sv. Václava. (Národ č. 23.) Stará koruna česká, kterou sobě stavěli na hlavu králové z rodu Přemyslova, zmizela za času panování nezdárného dědice jejich krále Jana rodu Lucemburského; jakým spůsobem, nepraví se nikde výslovně, ale dává se dosti zřetelně na srozuměnou, že ji zášantročil král, aby si zjednal peníze, kterých se mu vždycky nedostávalo. Syn jeho, Karel IV., dal proto ještě za živobytí otce svého udělati korunu novou, t. j. nynejší královskou korunu. Aby se však s ní nestalo podobně jako s korunou starší, obětoval ji sv. Václavu, a dal ji postavit na hlavu jeho v kostele Pražském, kdež chovala se s ostatními tělesnými ostatky jeho, s nařízením pro všecky budoucí časy, aby s hlavy sv. Václava nebyla nikdy snímána, leč když by král český měl býti korunován, nebo když by byla nějaká jiná slavnost, při které slušelo se králi miti korunu na hlavě, a to v Praze toliko, na hradě nebo ve městě, v takové případnosti aby směl král korunu vzít, však aby povinen byl v týž den korunování neb slavnosti zase na touž svatou hlavu ji dátí vsaditi. Nařízení toto stvrzeno jest k obzvláštni žádosti Karlově bullou papeže Kli-

menta VI. dne 6. května roku 1346, ve které za příčinou toho výslovně se uvodi, že se Karel obával, aby prý někdo pro velikou drahocennost koruny té, anebo z jiné příčiny neopovážil se některak jinak s ní naložiti. Protož papež Kliment bullou to přísně zakazuje, aby nikdo světský neb duchovní, buď si jakéhokoli povýšení, důstojenství neb moci, nesměl korunu té odciziti, promařiti neb zastaviti, pod trestem klatby, která s něho nikdy zase vzata býti nemá, leč by prvé korunu tu na svatou hlavu zpět navrátil. Dle úmyslu císaře Karla náleží tedy královská koruna česká svatému Václavu, jest to jeho koruna, a proto právem jeho korunou se nazývá; králové čeští dle minění Karlova jen ji sobě vypoujčují od sv. Václava; čímž nabývá skutek vsázení ji na hlavu nového krále zvláštní posvátnosti. Jestli to koruna svatého dědice, to jest pána a ochrancce země české, pod jehož záštitu od dávných dob uvyklý byl národ český stavěti své osudy, k němuž proto také nejmoudřejší z králuv českých, Karel, měl tak velkou úctu a pobožnost, jaká jeví se v tomto jeho zřízení.

V. V. Tomek.

- V „Ordinariatním listu Praž. arcidiecése“ č. 16. r. 1865 nalezá se v čísle 2. „Blah.“ zmíněný výnos nejd. kn.-arcib. konzistoře ze dne 6. prosince 1865 o nepříslušnosti řeči pohřebních, činěných od laiků a zpěvů světských na hřbitovech. Zní v tato slova: „Hřbitovy katolické jsou místnosti modlitbami a žehnáním zasvěcené, určené k pochovávání těl oněch věřících, jenž co údové církve zemřeli; a proto je sluší přičistí k všem posvátným. Tudiž jest duchovní správce zavázán starati se o to, aby odstraněno bylo všeliké nebezpečí zneuctění těchto míst. Rovněž samo pochovávání mrtvol s modlitbami a žehnáním jest spojeno a tudíž se výkonem náboženským, bohoslužebným býti projevuje. K odbývání všech s obřadem pohřebním spojených úkonů oprávněn jest místní farář aneb s jeho svolením jiný kněz; rovněž zákony církevními vyměřeno jest i spoluúčinkování jiných kleriků, zpěváků neb sluhů církevních při pohřbech. — Z tohoto spojení, jehož mezi hřbitovy a pohřbem s jedné, a náboženstvím i obřady církevními s druhé strany stává, samo sebou plyne, že se při pochovávání mrtvol a na hřbitovech vůbec nemohou připustiti pohřební řeči laiků ani zpěvy světské. — Pročež velebné duchovenstvo veškerou péčí k tomu vynaloží, aby se na těch místech žádne zpěvy světské neprovozovaly a ponechává se opatrnosti správce duc hovných,

aby sami posoudili, zdaž zvláštní důvody vyžadují, aby si dali prvé seznam zpěvů, iž provozovány býti mají, předložiti k tomu účelu, by se o přiměřenosti neb nepřistojnosti zpěvů těchto vyjádřiti mohli. Podobně nelze na hřbitovech připustiti pohřebních řečí laikův; kdyby však nieméně někdo řeč mítí aneb zpěvy, jichž zakázáno, předenéstí chtěl, oznamíž jemu pastýř duchovní, že podle povinnosti úřadu svého jemu to zabránilo a naň sobě stížnost vésti musí. Jestli by se podobné případy sběhly, budí obšírná zpráva o nich sem zaslána."

—. J. M. nejdřst. p. biskup Budějovický Jan Valerian obdržel od Čechů ze St. Louisu v Americe adresu díků, že jim poslal v osobě vel. p. Jos. Hesouna dobrého pastýře.

—. Farní chrámeček Smíchovský buď rozšířen přístavkem k silnici dle vzoru kostela u sv. Jana na skalce. Náklad (asi 18000 zl.) má sbírkou dobrovolných příspěvků uhrazen býti. — Nové chrámy budou se stavěti v Třebotově (okresu Zbraslavského) a v Oujezdě (okresu Turnovského).

—. Z Písku. Nový kalich, k jehož zakoupení odkázal před nedávnem zesnulý bisk. notář, d. p. V. Kiviš 200 zl., jest již zjednán, posvěcen a svému účelu odevzdán. (Otavan).

—. Z Heršanova Městce. (Opozdeně). Jako každého roku, tak i v minulý štědrý večer podarovala knížecí rodina Kinských mnoho chudých školních dítek našich — a sice v opatrovny malíčkých bylo zcela ošaceno 35 dítek — a na hlavní škole 12 dítek, které zároveň na štědrý den častovány byly od dítek knížecích v zámku; dále pak více nežli 60 dítek z opatrovny malíčkých a tolikéž z hlavní školy bylo částečně ošaceno podle potřeb svých. — I v industriální třídě u etihodných Školských sester poděleno více nežli 30 dívek chudobných šatstvem a potřebami k ručním práciem. — Zvláštní však radost připravuje dobrotivá knížecí rodina naše každého roku stromkem vánočním dítkám našim v opatrovně malíčkých svěřeným moudrému a láskyplnému vedení etihodných Školských sester. — Pobožnost májovou loňského roku zavedl zde dřst. p. farář na žádost Její Jasnosti paní kněžny Viléminky z Kinských.

Z Kolina nad Rýnem. Jak jsme v č. 2. „Blah.“ oznámili, dostal arcibiskupský stolec Kolínský, pět čtvrtí roku osířely, nového arcipastýře, Pavla Melcherse, doposud biskupa v Osnabruku. Kapitole metropolitní Kolínské přináleží právo voliti arcibiskupa, jen že nesmí zvoliti niko-

ho, kdyby se králi Pruskému nelibil. Kapitola předložila králi několik listin kandidátních; král však na poslední distinč přeškrtnul všecky kandidáty až na dva: opata Haneberga a biskupa Melcherse. Kapitola zase zádala, aby aspoň tři kandidáti byli na listině ponecháni. Že pak čím dálé tím více mizela naděje porovnání kapitoly s vládou, ustanovil sy. Otec sám arcibiskupem Kolínským posavádního biskupa Osnabrückého, a oznámil to zvláštním přípisem vikári kapitulárnímu biskupu Baudrimu v Kolíně. V listu tomu chválí Pius IX. kapitolu, že tak vytrvale hájila voličské své právo a dokládá, že přečkažky nepřemožitelné a dlouhá osířlost stolce arcibiskupského jsou předními příčinami, proč sám ustanovil a 8. ledna t. r. prekonisoval biskupa Melcherse.

Z Ríma. Sv. Otec Pius IX. těší se z úplného zdraví, dne 2. ledna poctil návštěvou svoji nemocného děkana /sboru kardinálského, kardinála Mattei/. Též navštívil nemocnici Milosrdných bratří. Ozdravěl vesměs spěchal k sv. Otcu a poklekl před ním; jediný toliko, ač uctivě se poklonil, zůstal povzdálečí státi. Sv. Otec přiblíživ se k němu oslovil jej. „Jsem protestantský lékař,“ ozval se cizinec. „Lékařů,“ pravil na to sv. Otec, „si obzvláště vážím; oni mi často prospěli pomocí svou; ale protestant jste? Rete mi, příteli, proti komu vlastně protestujete?“ načež vlivně se usmívaje papež odešel. Avšak v uších lékařových se ustavičně ozývala slova: „Proti komu vlastně protestujete?“ a mimo to nemohl zapomenouti na laskávě ošetřování, jehož se mū v katolickém klášteře dostalo. Následkem rozevražování jeho byl v brzce — návrat do lůna církve katolické. Jiný příklad lásky Pia IX. byl se nedávno, když od něho jistý misionář byl vysvěcen za biskupa do Brasile. Po konsekraci otázal se ho sv. Otec, má-li již biskupský kříž (pectorale)? Biskup odpověděl, že posud nemá, i přinesl Piu z vedlejší komnaty kříž zlatem a drahokamý se lesknoucí a jemu ho podal. Biskup misionář však uvykly jsa žít v chudobě, otálel vztíti dar tak vzácný. „Vezměte jen,“ pobízel papež, „jeť to tentýž kříž, jež jsem já nosil co biskup.“ Tu teprv obdarovaný přijal kříž, napsal však ihned závěť, v němž kříž tento odkazuje všem svým nástupcům na stolci biskupském až do smrti Pia IX., pak velevzácná tato památnka církvi římské má být opět navrátena.

Z Italie. Mezi katoliky italskými se v novější době utvořilo více „jednot katolických“ — associazione cattolica, z jichž hlavní sídlo se v Bologně nachází. — V Miláně rokování ve schůzích „svobodných myslitelů“ to otázce, mají-li se také paní do spolku těchto „liberi pensatori“ přijímati, a konec prudké hádky byl pohlaví ženiskému přízniv. — Návštěva památných ko-panin v Pompeji v říjnu, listopadu a prosinci byla velmi slabá, tak že pokladna přijala toliko 400 franků; r. 1864 v těchto 3 měsících vloženo do pokladny 40.000 franků; bylo tam tedy r. 1865 o 19.800 navštěvovatelů méně, a to hlavně za přičinou cholery. — Kterak si lid civilního manželství váží či neváží, ukazuje tím, že k církevním oddavkám ubírájí se v mnohých vozech a slavně, na úrad, ale pěšky a bez průvodu, jenom aby se stalou.

- O sekci freimaurů čili svobodných zedníků vyňali jsme z „Westf. Volksb.“ a „Salzb. Kirch.“ tyto zprávy: Do téhoto tajného spolku byli posud přijímáni toliko mužství, což zakladatelové určili za tou přičinou, aby se zrušení slibené mlčenlivosti, vyzrazení tajných umluv a nevyhnutelných pak srážek s policií uvarovali. Však nástojte, nyní se pojednou vyskytly v Německu též spolky „sester.“ Ve Florencii vycházejí list „Vera buona novella“ překvapil nás novinou, že v Itálii vůbec už jsou tajné spolky „sester,“ jež mají velmistrně atd. Přijímání do spolku děje se následujícím spůsobem: V černě vyložené sini jest stůl černým suknem pokrytý, na němž leží umrlčí hlava. Nad tím visí lampa, slabé vydávající světlo. Právě vstupuje sem osm osob, důstojný velmistr, důstojná velmistrně, bratr řečník oblečený jako kapucín, bratr dozorce, sestra dozorkyně, bratr pokladník, sestra kasárka a jedna připravující sestra. Tito hodnostáři mají na prsou širokou pásku barvy fialové, na níž visí malá lízice zednická zlata; velmistr drží v ruce zednické kladivo, tot jeho žezlo, a kráci, mají po boku svou velmistryni, kterouž „veliká její etnost“ povznesla k důstojenství ctihodné družky. Bratři i sestry mají své zednické zástery, a rukavice z bílé kůže. Jde tu o to, aby novicka přijata byla. (Komedie počíná.) Velmistr tleskne pětkrát rukama, a tāže se slavně jedné z velkohodnostárek: „Které jsou povinnosti zednické novicky?“ Tato odpovídá vážně: „poslušnost, práce a mlčení.“ Bratr řečník běže novicku za ruku a vede ji do tmavé

komory, kdežto zavázav jí oči, činí k ní homiliu (řeč) o etnosti a o lásce k bližnímu. Když ji byli oči rozvázali, vidí se čekatelka uprostřed bratří, jenž okolo ní stojíce, meče svými nad hlavou její šermují. Následuje druhá homilia. Mluví sám velmistr; tāže se novicky, dobře-li vše uvážila před vstoupením do spolku jí neznámého, kdež i nebezpečí „její eudnosti“ hrozit bude. Po daných odpověďích říká novicka přísahu: „Přisahám, slibuji věrně zachovati v srdeci svém tajemství volných zedníků a volného zednictví a uvoluji se k tomu pod trestem na kusy rozsekána býti mečem anděla zhoubce.“ Pak chlopí se velmistr ruky této sestry, dá jí pět uctivých políbení pokoje a daruje jí zástěru a pár rukavic. Druhý a třetí stupeň freimaurského zasvěcení jest až na nepatrné rozdíly opakování týchž dětských her a neslušnosti. Čtvrtý a nejvyšší stupeň má v řeči tajného spolku název „dokonalá mistryně.“ Komedie tato skončí se, jak se samo rozumí, hostinou bratří a sester. — Máme za to, dokládá „Corresp. de Rome,“ že tito velmistři se podobají augurům; nemohou na sebe vespolek pohleděti, anižby se dali do smíchu; i my bychom se rádi a srdečně smáli tomuto nekalému kejkliřství, by nemělo stránku vážnou a osudnou. Křesťanství vytknulo ženě úlohu velkou a krásnou; avšak dávajíc jí práva, uložilo jí též povinnosti, kteréž ona přestoupiti nemůže, aniž by tim společnosti nezasadila ránu. Některé paní v nadidle tajemnářství a emancipace zavést, náhledy horujíci a přehnané přepínati, manželky a matky poklidu domácího krbu a posvátnosti rodinných radostí vyrvati a nadělati z nich sektařek a prostopášnic (bachantek); to jest více než nerozum, to jest znectení. A jestliže se tim věk devatenáctý honosí, věk dvacátý nám toho jistě nebude záviděti.

Z Belgie. Leopold II., mladistvý král Belgický, hned po nastoupení trůnu svého sobě vyžadal požehnání od sv. Otce z Ríma. — Brzy na to přišla k němu deputace freimaurů, nabízejíc mu vysokou hodnost v spolku svobodných zedníků. Král místo odpovědi projevil přání, aby mu podali nejprvě stanovy svého spolku, z nichž by účel a snahy jejich seznati mohl. To jest tolik, jakože je odbyl, aby šli a nepřicházeli více.

Literní oznamovatel,

- O nejnovějších dvou spisech *Dědictví Maličkých* dí výnos bisk. „Ordina-

riatu Budějovického“ toto: Blahodárně účinkující ústav tento vydal a údám svým rozeslal v českém i německém jazyku dvě překrásné povídky pro milou mládež, jednu pod názvem: „*Dar Arnošta z Pardubic*“ od děkana Jos. Ehrenbergra, druhou pod názvem: „*Siroteči*“ od Vojtěcha Hlinky, biskupského notáře. Zásluhu těchto dvou etihodných kněží o literaturu téhožto druhu jsou vůbec známy a slušně už oceněny. Zvláštním darem obdaření umějí k dětem mluvit, jako zřídka, velmi zřídka kdo jiný. I toto dvě povídka zřetelně jest touto vzácnou vlastností, a zcela jsme tím ujištěni, že zajímavý jejich obsah velikého nejen malíčkých alebrž i velikých a vůbec každého čtenáře zašlbení dojde. Reditství tohoto bratrstva veliké sobě zásluhu shromažďuje vydáváním takových ušlechtilých spisů.

— Časopis katol. duchovenstva svazek 1. ročníku sedmého vyšel dne 1. února r. t. Obsah: Tertuliánovo „Testimonium animae;“ o rozhřešení podmíněném; znovuzrození z vody a z Ducha sv.; o původu řeči lidské, česká národnost a kněžstvo katolické (od V. Štulce); případ ve správě duchovní (dodání náhrady) od K. V.; kronika; literární oznamovatel, dopis.

— *Dějepisná čítanka* pro mládež česko-slovanskou. Sestavil Jos. Sokol. V Praze, nakladem I. L. Kobra. 1866. Rádi uznáváme plnost, již spisovatel tohoto díla projevil v sestavení stručných obrázků z dějin vlasti naší vybraných. Tudíž nepochybujeme, že touto rukovětí poslouženo jest učitelům, jenž čas od času dítkám školním něco z dějin domácích vypravovati chtí. Že pak rozhodná většina škol českých jest katolická, byli bychom přáli, aby na leckterém místě se poněkud aspoň bylo ukázalo ono úzké sloučení dějin zemských s dějinami *církevními*, o němž náš dějepis obzvláště svědčí. Pojem o „církvi“ (str. 3) nedopadá na církev katolickou, a přidané poučení o náboženské snášlivosti zase se nehodí k tak širokému pojmu církve. Str. 5. stojí: „převrácenosť lidské povahy stala se teprv časem neznámými nám přičinami; každému křesťanu známy jsou ty příčiny z bible (o pádu člověka atd.). O sv. Janu Nep. (str. 99) jsou celé 2 řádky, za to o Husovi 4 stránky (101—105); líčení Husitismu není zcela objektivní. Že za Ferdinanda I. byli Luteráni v Čechách potlačováni (str. 136), nepravé jest domnění. Kompaktáta (str. 138) nikdy nebyla od papežské Stolice potvrzena; toliko přijímání pod obojí dovoleno od papeže Pia IV. Také Maximilian II. (str. 138) nedal volnost „všem tehdejším nábož. vyznáním,“

nýbrž r. 1575 zřejmě všecké sekty zakázal; týž císař zemřel roku 1576 (nikoli 1575 viz str. 139.) — Sloh jest lehký, srozumitelný. E.

— Barvotiskový obraz sv. Václava, vydaný nakladem kněhupeectví Mikul. Lehmanna (viz „Blah.“ 1865 číslo 35, str. 567) došel toho vyznamenání, že J. císař kr. apošt. Velič. ráčil nejvyšším rozhodnutím z dne 5. ledna postavit se v čelo podporovatelů tohoto díla uměleckého a udělit povolení k jeho zakoupení.

— „Babička,“ prémie k Hum. List. na r. 1866. Dle románu Boženy Němcové kreslil A. Gareis. Nakladem J. Richarda Vilímka. Tisk Dr. Grégra. Jest to veliká zdářilá ilustrace k oblíbené povídce „Babička.“

— V tisku se nachází a nejdéle do počátku příštího školního roku vyjde nakladem I. L. Kobera: „Latinská učební kniha“ pro I. třídu gymnasiální od prof. Fr. Patočky v Táboře. — Jana Lepáře „Všeobecný dějepis ku potřebě žákův na vyšších gymnasiích česko-slovanských.“ I. část (starý věk) vyjde již koncem července t. r.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili z Moravy: vp. Leopold Pala, admin. ve Velkých Pavlovicích; Frant. Černíček, kaplan v Boskovicích; Karel Vojtěch, kaplan v Jedovnicích; Jos. Hrazdira, koop. v Židlochovicích; Albert Vodička, kaplan v Lanžhotě; Ondřej Haas, kooper. v Imramově; Josef Kříž, koop. v Olešnici; Fr. Beránek, kapl. v Oslavanech; Ludvík Tydl, čestný kanovník a farář v Oujezdě; Ant. Šimeček, farář v Moutnicích; Václ. Šula, farář v Šitbořicích; Osvald Niklas, far. v Žarošicích; Fr. Čermák, kapl. v Hodoníně; Tomáš Smýd, kapl. v Nové vsi u Hradiště; Fr. Samánek, admin. v Kuželově; Ondřej Brázdil, duch. správce v Hradšovicích; Valentin Šiler, kněz v Pomořanech; Florian Duda, farář v Litencích, Fr. Toufer, kapl. ve Vizovicích, Jan Dolina, farář v Pitíně; Michael Hrachovina, duch. správce v Žeranovicích; Eleonora Kalvodova, vdova měšťanka v Pohořelicích; Ondřej Metelka, domkář v Syrovicích; Dominik Cetl, rolník ve Vojkovicích. (Vklady tyto zaslal Š. Kubínek.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

Vys. důst. pan Jan Křt. Mařan, prelát, scholastik a vrchní školdozorce v arcidiecézi Pražské, rada k. arcib. konsistoře, dr. theol., vyslouž. řádný prof. bibl. stud. Star. Zákona na vys. školách Pražských, býv. děkan fakulty bohosl., ordinariátu examinator kandidátů hodnosti doktora theol. a synodalní exa-

minator kandidátů círk. beneficií, b. notář Litoměřický, činný úd přemných literárních a dobročinných spolků a jednot, atd. dne 27. ledna o 4. h. odpol. (nar. v Libáni 5. června 1802, posv. 4. září 1826).

Vyznamenání jsou:

- p. Bernard *Sorgenfrei*, arcib.vikář a škol-dozorce střednictví Chebského, farář v Ne-banicích, jmenován osob. děkanem;
- p. Jiří *Stoeckner*, jubil. kněz, děkan v Chebu a sekretář téhož vikariatu, jmenován čest. radou k. arcib. konsistoře;
- P. Jos. *Jungnickl*, komandator z ř. křižov. a farář v Chebu stal se arcib. notářem;
- p. Jiří *Riedl*, farář u sv. Anny (Annaberg),
- p. Jiří *Pfannenstill*, farář v Liebensteinu,
- p. Jakub *Liška*, far. v Poričanech, obdrželi expositoriu canonici.
- p. Petr *Maták*, farní admin. v Slušticích, jmenován osob. farářem.

Uprázdnené místo:

Plat, fara patr. císař. od 24. ledna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Antonín *Pýra*, farář v Bojanově, dne 20. ledna (nar. v Týništi 8. dub. 1798, kněz od 24. srpna 1822).

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Marek*, dr. a prof. bohosloví, rada b. církevního soudu a synodalní examinator v Hr. Král., jmenován bisk. notářem.
- p. Frant. *Kaplan*, farář v Kalné, jmenován osob. děkanem;
- p. Václav *Vorel*, farář v Zdechovicích,
- p. Josef *Hübl*, farář v Kladrubech,
- p. Jos. *Krška*, farář v Heršmanovu Městci a
- p. Frant. *Michl*, farář ve Spindelmühle, ob-drželi collar. canon.;
- p. Jos. *Nožička*, fundatista v Novém Městě nad Metují, a
- p. Jos. *Pekárek*, kaplan v Lomnici nad Popelkou, obdrželi farní synodalie.

Ve správě duchovní ustavení jsou:

- p. Frant. *Záruba*, duch. správce ve Smrčné, za faráře do Bohárny;
- p. Jos. *Ullmann*, kaplan v České Třebové, za faráře do Třebovic;
- p. Frant. *Mokříž*, admin. v Bohárně, za du-chov. správce do Morašic;
- p. Frant. *Schmied*, koop. v Maršově, za fa-ráře do Aberspachu (Adersbach);
- p. Frant. *Ehrenberger*, admin. v Třebovicích, za kap. do Damníkova (Thomigsdorf);
- p. Frant. *Leder*, kaplan v Damníkově, za ka-plana do České Třebové;
- p. Frant. *Turovský*, kaplan v Kutné Hoře, za kaplana do Nebovid;
- p. Jan *Kocek*, kaplan v Nebovidech, za ka-plana do Kutné Hory;

- p. Václav *Záleský*, koop. v Ždírci (Seelenz), za admin. do Smrčné.

Uprázdnená místa:

- Smrčná (Simmersdorf) lokalie, patron. nábož. matice od 23. ledna do 6. března.
- Bojanov, fara patron. kníž. Auersperga od 21. ledna do 4. března.

V biskupství Litoměřickém:

V Pánu zesnul:

- P. Leop. *Dvořák*, z ř. sv. Františka, býv. kvardian v Haindorfu, dne 19. list. 1865, (nar. v Kutné Hoře 7. list. 1794, kněz od 25. března 1820.)
- p. Ant. Vojtěch *Hnojek*, os. děkan a farář Libochovický na odpoč. v Nymburce 23. ledna. Nar. v Brandýse n. L. 4. prosince 1799, posvěc. 24. srp. 1822 byl kapla-nem v Č. Dubě, pak r. 1824 prof. past. bohosloví v Litoměřicích, od 11. srpna 1831 děkanem kr. města Mělníka, 21. bř. 1842 stal se bisk. notářem, 8. dub. 1843 skuteč. radou bisk. konsistoře, 22. února 1849 jmenován c. k. dvor. kaplanem, 8. list. 1849 proboštěm v Bohosudově, od 26. ún. 1852 byl farářem a čest. děkanem v Libochovících. Od r. 1862 žil na odpoč. v Nymburce. Sepsal a vydal mnoho če-ských spisů, na př.: Katechismus o sv. obřadech, Přísběhy Vojtěchovy, Otče náš, Nebe a země kléč, Tělo lidské s ohledem na lidskou duši, Krátký dějepis církve Páně, Evangelia na všecky neděle a svátky všerozumitelně vyložená, Reči, epi-stoly a evangelia a j. v. Přispíval do „Časop. katol. duchovenst.“ do „Blahověsta,“ „Poutníka z Prahy“ atd.
- p. Kar. *Steiner*, koop. Rozbělický, 1. ún. v Stětí (nar. 26. listop. 1834, posv. 25. črveč 1861.)
- p. Jos. *Schmid*, Chlumský farář na odp. v Litoměř. 1. ún. (nar. 25. květ. 1791, posv. 22. bř. 1814.)

Ve správě duchovní ustavení jsou:

- p. Ambrož *Ressel*, farář v Neundorfu, za far. v Nov. Městečku u Fridlandu;
- p. Václ. *Knížek*, koop. na Mělníku, za faráře v Dolním Einsiedlu.
- p. Fr. *Hoffmann*, koop. v Johannesberku, za faráře v Josefthalu;
- p. Josef *Zdobinský*, kapl. v Turnově, za ad-min. do Vyskeře;
- p. Fr. *Váť*, kapl., za admin. v Opočně;
- p. Jos. *Weber*, os. kapl. za špitáln. kaplana v Doksech;
- p. Vilém *Rössler*, kaplan ze Zákup. do Jo-hannesberku.

Uprázdnené místo:

- Učit. stolice *dogmatiky* na bohosl. ústavu v Litoměřicích; lhůta do konce února; kon-kursní zkouška 17. a 18. dubna.

V biskupství Budějovickém:

V Pánu zesnul:

- p. Jos. Krejčí, farář v Bubovicích, dne 22. ledna, (nar. v Slivonicích 15. červce 1798, kněz od 28. srpna 1826.)
 Ve správě duchovní ustanoveni jsou:
 p. Jiří Metzchl, farář v Schwarzbachu, za faráře do Terezína;
 p. Jan Lešetický, kapl. v Soběslavi, za faráře do Ratibořských hor;
 p. Jos. Schopper, kapl. v Kájově, za admin. do Schwarzbachu;
 p. Alois Bramberger, kaplan v Jablonci, za kapl. do Terezína;
 P. Angustin Straboch, kněz ř. Aug. a koop. v Lnářích, za admin. do Bubovic.

Uprázdněná místa:

Schwarzbach, fara patr. náb. matice, do 4. břez. Bubovice, fara téhož patron. do 9. března,

Druhotiny kněžské budou — dá-li Pán Bůh — letošního roku slaviti p. t. kněží:

V arcibiskupství Pražském:

- P. Bartol. Diener, býv. provinciál rádu sv. Františka, v Plzni; nar. 16. pros. 1791, vysv. 15. února 1816.
 p. Josef Fenzl, os. děkan v Přistoupíně; nar. 17. břz. 1793, vysv. 11. srp. 1816.
 p. Ign. Herzog, arc. notář, farář v Kladsku; nar. 17. ledna 1791, vysv. 9. bř. 1816.
 p. Frant. Honsík, býv. farář v Kojeticích; nar. 8. února 1791; vysv. 11. srp. 1816.
 P. Xaver Kern, z rádu premonstr. v Teplé; nar. 8. červce 1793, vysv. 15. srp. 1816.
 p. Antonín Lill, farář v Štědré; naroz. 2. září 1792, vysv. 11. srpna 1816.
 p. Václav Schmid, farář v Holostřovech; nar. 14. pros. 1791, vysv. 15. dub. 1816.
 p. Václav Schuster, vysl. kn.-arc. vikář, os. děkan v Česlicích; nar. 1. dub. 1792, vysv. 11. srpna 1816.

- P. Petr Wanía, křižovník; nar. 28. června 1793, vysv. 12. srpna 1816.
 p. Ant. Wolf, býv. farář v Haidě; nar. 13. června 1787, vysv. 11. srpna 1816.
 p. Filip Wolf, farář v Lstiboři; naroz. 30. dubna 1790, vysv. 15. dubna 1816.
 P. Ottomar Vymazal, z ř. piaristů, býv. prof. gymn., nar. 20. pros. 1793, vysv. 16. září 1816.

V biskupství Litoměřickém:

- p. Jos. Brunner, os. děkan v Praskovicích; nar. 25. ledna 1794, vysv. 27. prosince 1816.
 p. Frant. Groh, os. děkan v Cvikově; nar. 9. pros. 1793, vysv. 2. pros. 1816.
 p. Josef Herzum, čestný kanovník, arciděkan a farář v Udlících; nar. 4. listopadu 1792, vysv. 15. srpna 1816.

- p. Jos. Höfrichter, os. děkan v Hodkovicích, naroz. 19. srpna 1793, vysv. 15. srpna 1816.
 p. Frant. Kumpigl, farář v Letově, nar. 18. února 1793, vysv. 15. srpna 1816.
 p. Ant. Lehmann, os. děkan v Libčicích; nar. 13. dub. 1792, vysv. 15. srp. 1816.
 p. Ant. Marsch, býv. farář v Moldavě; nar. 20. září 1790, vysv. 15. srpna 1816.
 p. Bernard Rulf, býv. farář v Dolanech; nar. 18. srp. 1792, vysv. 15. srp. 1816.
 p. Florian Schlosser, býv. vikář, bisk. notář, os. děkan v Ouštěku; nar. 3. března 1790, vysv. 11. srpna 1816.
 p. Jos. Schroeter, býv. farář ve Vidimi; nar. 5. září 1785, vysv. 15. srpna 1816.
 p. Jos. Strnad, bisk. vikář, os. děkan v Semilech; nar. 24. února 1793, vysv. 24. března 1816.

V biskupství Kralohradeckém:

- p. Frant. Beck, děkan v Dobrušce; nar. 3. srpna 1790, vysv. 24. srpna 1816.
 p. Václav Koželuh, farář ve Věstarech; nar. 9. února 1793, vysv. 24. srp. 1816.
 p. Frant. Opatřil, farář ve Vojnoměstci; nar. 30. září 1792, vysv. 24. srp. 1816.
 p. Frant. Sax, kněz na odp. v Broumově; nar. 17. ledna 1793, vysv. 24. srp. 1816.
 p. Jan Slavík, farář v Lipnicích; nar. 22. listop. 1791, vysv. 24. srpna 1816.

V biskupství Budějovickém:

- p. Frant. Klein, býv. vikář, biskup. notář, os. děkan v Švihově; nar. 4. října 1791, vysv. 8. září 1816.
 p. Viktorin Livora, bisk. notář, farář v Poleni; nar. 12. pros. 1793, vysv. 13. listopadu 1816.
 p. Frant. Rajský, os. děkan v Ševětině; nar. 23. února 1791, vysv. 11. srp. 1816.
 p. Jiří Souček, bisk. kons. rada, děkan v Černovicích; nar. 4. dubna 1790, vysv. 8. září 1816.
 p. Matěj Sonnberger, bisk. notář, farář v Horní Pěně; nar. 5. února 1792, vysv. 8. září 1816.

(Vesměs jubilantů letos 33; r. 1865 bylo 22; r. 1864 bylo 41; r. 1863 bylo 25.)

Listárna redakce.

„Národní Listy“ prohlásily příběhy ze života v dopisu od Šumavy (v „Blah.“ č. 3.) za „divy a zázraky“! Prosíme, aby si daly vyvětlit, co divy a zázraky jsou a neoddávaly se takové pověřivosti.

Do N. B.: Nezbývá místa; snad někdy později. Vp. L. S. na Mor.: O letošní půst bylo již postarano. Vaše uloženo.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcibl. semi-
máři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedosílá čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Křížová cesta.

První počátky této i u nás po celý rok, zvláště pak v čase postním oblíbené pobožnosti hledati sluší v řádu sv. Františka. V 17. století uvažovali mnozí zbožní řeholníci téhož řádu na myslí, kterak od několika století křestané již nenavštěvují tak četně svatou zemi — Palestinu — jako za dřívějších časů, kdež na př. v době válek křížáckých netoliko jednotlivci, ale celí zástupové na pouf do Jerusaléma se vydávali. Byli pak nábožní ti Františkáni toho mínění, že by se mohla mnohým věřícím poskytnouti jakási náhrada za ono putování do sv. země, kteréhož jim pro mnohá od Turků hrozící nebezpečí nyní vykonati nelze, kdyby aspoň v duchu se Spasitelem svým konali cestu bolestného utrpení Jeho, a kdyby pomocí vhodných obrazů neb soch sobě hlavní okamžiky téhož utrpení živě na myslí představili. Mimo to se Františkáni nadáli, že lid do chrámů jejich tím četněji spěchatí bude, čím hojnějších odpustků se jim od církve dostane; pročež žádali, aby a poštolská Stolice chrámům Františkánským a křížovým cestám v nich zřízeným udělila tytéž odpustky, jakéž dosahují poutníci v Jerusalémě při jednom každém zastavení cesty, kterouž konal Spasitel náš na horu Kalvarii. Innocenc XI. vyhověl tomuto zbožnému přání a udělil v breve

ze dne 5. září 1686 ony odpustky všem chrámům Františkánským pro všecky řeholníky i řeholnice všech tří řádů sv. Františka. Což potvrdil papež Innocenc XII. v breve ze dne 24. prosince 1692 a v jiném listu ze dne 26. prosince 1695.

Benedikt XIII. ve svém breve „Inter plurima“ ze dne 3. břez. 1726 rozšířil platnost oněch s cestou křížovou spojených odpustků v ten smysl, že všickni vesměs věřící jich získati mohou, kdykoli pobožnost křížové cesty v některém chrámu Františkánském vykonají; a dále tentýž papež dovolil, aby se tyto odpustky také dušem v očistci na spůsob přímluvy přivlastnit mohly.

Benedikt XIV. ve svém breve „Cum tanta“ ze dne 16. ledna 1741 dovolil všem kněžím Františkánům, aby křížovou cestu v kostelích neb kaplích ku klášterům neb špitálům přináležejících zavedli, kdyžby farář neb představený téhož ústavu jich požádal a biskup své povolení udělil. Dne 30. srpna 1741 pak tentýž papež dovolil, aby Františkáni v každém chrámě farním s povolením biskupa té diecése směli zřídit křížovou cestu; načež r. 1746 svolil papež, aby se křížová cesta s biskupským srozuměním také v jiných chrámech (mimo farní chrám) a kaplích zavedla; ano také připustil, aby se na též místě dvojí křížová cesta

Předpláci se
v expedici
i u všech třídných
knihkupećů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na pln.: 1zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroc.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1zl. 55 kr.

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

zřídila; jedna v kostele, druhá pak venku. —

Kongregace sv. odpustků nařídila dekretem ze dne 30. července 1748, že k zřízení nové cesty křížové ne-postačí ústní svolení biskupa diecésního, nýbrž že toto povolení pokaždé musí *písemně* uděleno být, aby se v pádu potřeby představený chrámu povolením tímto vykázati mohl.

V těch zemích, kde nestává klášterů Františkánských k zřízení křížové cesty, jest zapotřebí zvláštěho povolení apoštolské Stolice, kteráž obvyčejně kněžím misionářům povolení takové na čas uděluje.

Křížová cesta má 14 neb 15 zastavení (obrazů neb soch) a sice: 1. Pilát vynáší ortel smrti nad Kristem; — 2. Kristus běže kříž na ramena svá; — 3. Kristus poprvé klesá pod křížem; — 4. Blah. Maria Panna vstříce Kristu přichází; — 5. Na Šimona Cyrenejského kříž vložen; — 6. Véronika Kristu roucho podává; — 7. Spasitel podruhé klesá pod křížem; — 8. Ženy Jerusalémské pláče nad Ježíšem; — 9. Kristus po třetí klesá pod křížem; — 10. Kristus obnažen a houbou i očtem napojen; — 11. Kristus ukřížován; — 12. Spasitel na kříži umírá; — 13. Tělo Kristovo snímají s kříže; — 14. Tělo Kristovo vloženo do hrobu. — Co zastavení poslední v některých krajinách přidává se 15. Nalezení sv. kříže skrze císařovnu Helenu.

Jinde čítá křížová cesta jen 11 zastavení, na př. v arcidiecézi Vídeňské tak nařízeno dne 25. února 1799, a sice: 1. Kristus modlí se k Otci svému na hoře Olivetské; 2. Kristus zrazen od Jidáše a jat; 3. Kristus bičován; 4. Kristus trním korunován a posmíván; 5. Kristus od Piláta od-souzen k smrti; 6. Šimon Cyrenejský pomáhá Kristu kříž néstí; 7. Kristus napomíná a poučuje ženy nad ním

plačící; 8. Kristus žluč napojen; 9. Kristus ukřížován; 10. Kristus na kříži umírá; 11. Tělo Kristovo vloženo do hrobu.

Křížová cesta se u nás takřka v každém chrámu nalezá; kdykoli čteme nové zprávy o stavbách neb opravách chrámů, dovídáváme se spolu o křížové cestě. Obyčejně visí první obraz čili zastavení hned u hlavního oltáře a to na straně epištolní, načež ostatní obrazy podél zdí chrámových v přiměřené od sebe vzdálenosti za-věšeny jsou, tak že poslední zastavení se nalezá blíž velkého oltáře na straně evangelia.

I pod širým nebem nalezáme kapličky se sochami neb obrazy křížové cesty, zvláště na blízku míst poutnických; nejčastěji na kopcích a horách, kteréž slují pak „*hora Kalvarie*.“ Kdežto v obmézené prostoře chrámové se nábožný křestan, konaje cestu křížovou, jen o několik kroků dále od jednoho zastavení k druhému pohybuje, může na takové „hoře Kalvarii“ mnohem živěji si cestu utrpení Kristova představiti, anot se mu zdá, jakoby skutečně za Spasitelem svým vzhůru ke Golgotě vstupoval.

Důležitá jest otázka: „*Jaké odpustky spojeny jsou s pobožností křížové cesty?*“ Není tak snadno dátí na otázku tuto určitou odpověď. Papež Innocenc XII. dne 27. července 1694 potvrdil usnešení kongregace S. Concilii Tridentini, kteréž znělo v ten smysl: Že každý, kdo koná pobožnost křížové cesty, účastným se stává všech odpustků, kteréž od papežů Rímských propůjčeny jsou tém věřícím, jenž *putují do svaté země a v Jerusalémě nábožně rozjímají tajemství života i utrpení Ježíše Krista.* — Kongregace sv. odpustků pak ve vý-nosech potvrzených od papežů Klémenta XII. (3. dubna 1731) a Benedikta XIV. (10. května 1742) naří-

dila, aby žádný kazatel, katecheta neb jiný kdokoli při vyučování věřících neuváděl do podrobna všecky odpustky s křížovou cestou spojené, nýbrž aby jen vůbec ohlásili, že to jsou tytéž odpustky, jichž křestané do sv. země putující se účastnými stávají.

Jen na příklad zde některé odpustky naznačujeme, jichž poutníci v Jerusalémě dosahují, a jichž tedy každý křestan, jenž vykonává pobožnost křížové cesty, účastným se státi může: 1. V chrámě Božího hrobu jsou odpustky. 2. Na místě onom, kdežto nalezen byl sv. kříž spolu s hřeby, jimiž Kristus na kříž přibit, jsou odpustky *plnomocné*. 3. V domě Pilátově, kdežto Spasitel byl bičován a trním korunován i k smrti odsouzen, jsou odpustky *plnomocné*. 4. Na hoře Kalvarii, kdežto Kristus ukřížován jest, jsou odpustky *plnomocné*. 5. Na místě, kdež o roucho Kristovo metán los, jsou odpustky *7 let a 7krát 40 dní* (*7 quadrageneae*); 6. Na místě, kde Šimona Cyrenejského přiměli, aby nesl kříž Kristův, jsou odpustky *7 let a 7krát 40 dní*. 7. Na místě, kde Spasitel se obrátil k ženám plačícím, říka: „Neplačte nade mnou,“ jsou odpustky *7 let a 7krát 40 dní*. Z toho lze poznati, že věřící, kdykoli pobožnost křížové cesty konají, nejen částečných, ale několikrát (při několika štacích neb zastaveních) i plnomocných odpustek dosahují.

Zbývá ještě otázka: Pod jakými výminkami lze odpustků těchto dosíci, čili: *Jak se má křížová cesta konati?* Církev sv. žádá: 1. Aby ten, kdo křížovou cestu koná, skutečně od jednoho zastavení k druhému kráčel, aby i dle těla provázel Krista na cestě utrpení jeho. Pakliby však pro velký nával věřících a pro obmezenost místa nemohl z místa na místo

kráčeti, má se aspoň obličejem svým pokaždé obrátiti k onomu zastavení, o němž rozjímati hodlá. Mimo to žádá církev 2. abychom při křížové cestě *nábožně rozjímati* o utrpení Kristově vůbec a o každém vypodobněném tajemství zvlášt. Nejsou však od církve sv. žádné určité modlitby předepsány, jež by se musely konati při této pobožnosti; ponechává se to na vůli každému křestanu, zdali se při každém zastavení chce pomodlit jeden neb více Otčenášu aneb několik přiměřených modliteb, jakýchž se v knihách modlitebních hojnost nachází.

Každý křestan může pobožnost křížové cesty konati buď *sám* aneb *společně* s jinými. Namnoze panuje obyčej, že zvláště v čase postní správce duchovní tuto utěšenou pobožnost koná s osadníky; veškeré množství se — pokud prostora chrámová připouští — od jedné štace po hybuje k druhé, kněz předříkává přiměřené modlitby a v krátkosti s lidem rozjíma utrpení Kristovo, načež ku konci pobožnosti udilí (jestli tak od biskupa dovoleno) požehnání s nejsv. Svátostí aneb s ostatkem sv. kříže.

Také nemocní a chorobami sklíčení, zajatci neb křestané, jenž na moři aneb v zemích pohanů neb Turků se najezdají, a vůbec všickni, jenž *nemohou* konati křížovou cestu, stávají se nicméně účastnými svrchu řečených odpustek, pakli u sebe chovají měděný, k tomuto účelu s papežským dovolením posvěcený křížek a pakli sé pomodlí 14krát Otče náš a Zdrávas (za každou štaci jeden Otčenáš), na konci pak ještě 5krát Otčenáš a Zdrávas, „Sláva Bohu Otci“ atd., a za sv. Otce jeden Otčenáš; při této celé modlitbě mají onen křížek v rukou držeti. Tak ustanovil Klement XIV. 26. ledna 1773.

Sundají-li se obrazy křížové ce-

sty k tomu cíli se zdi, aby zed byla obílena neb opravena, byť by práce ta i celý měsíc trvala, zůstanou přece odpustky s křížovou cestou spojeny, jakmile se obrazy opět na předešlá místa zavěsí. Rovněž bez ujmí odpustků se obrazy křížové cesty, pakli na nevhodném místě visely aneb nebyly dobře seřaděny, mohou příhodněji a v náležitém pořádku v též chrámě umístiti. (Dekret kongregace sv. odpustků 7. květ. 1836.) — Jestli však obrazy neb křížky k obrazům připevněné byly přenešeny do jiného chrámu neb vůbec na jiné místo, aneb jestli místo obrazů starých nové obrazy a křížky byly zakoupeny, tu pomíjejí odpustky s křížovou cestou posud spojené, a proto nová neb přenešená cesta křížová musí zase od kněze Františkána posvěcena být.

Borový.

Katechismus sv. kříže.

(Rozjímání postní.)

II. Kapitola první.

Kříž základ víry.

„A já, když budu povýšen od země, všecko potáhnu k sobě.“ (Jan 12, 32.)

Představme si člověka, který se odhodlal, jsa misty žádostiv, odpůrce svého buď zákeřnický buď veřejně se světa sprovideti. Přiležitost se mu naškyla, nenaviděný upadl dō rukou jeho. Vztekle se na něho vrhá, zasadí mu více smrtelných ran a myslé, že ho zabil, odejde. Po čase jest zákeřník k soudu pohnán; netuše nic zlého, vejde do soudní siné. A hle, ten, jejž měl za mrtvého, stojí před ním. Nemilé, neočekávané to setkání! On mění barvu každé chvíle, třese se vztekem na celém těle, zuří, že se mu úmysl nepodařil, puká se v srdci svém, že propadl spravedlnosti, skřípi zuby na svého protivníka, že nad ním zvítězil.

Tak se vztekal ukrutný císař Diokle-cian, když vyhojený Šebestian, jejž dal šípy ustříleti, před něho předstoupil, vytýkaje mu ukrutnost, s jakouž křestany pronásleduje. Tak zuřila knižata kněžská se staršími, když uslyšela, že Kristus, jejž ukřižovali, oslavěný vstal z mrtvých. Rádi by podruhé Jej na kříž přibili, vidouce, že poslední věci horší jsou prvních; leč marný

jest vztek jejich, Kristus více neumírá, kříž není vše dřevem potupy a hanby, slavné vzkříšení Páně učinilo jej znamením vítězství, základem víry. „Nevstal-lit Kristus z mrtvých,“ dí sv. Pavel, „tedy jest marné kázání naše, a marná jest i víra vaše.“ (1. Kor. 15, 14.)

Kristus ale vstal z mrtvých, slavně, svou mocí, co vítěz nad smrtí, hřichem a dáblem, a svatý kříž — tato vítězná korouhev jeho — září jasnosti nebeskou, jest základem víry naší. Na potupu Židů dal Pilát latinsky, řecky a židovsky na kříž napsati slova: „Ježíš Nazaretský, král židovský.“ Tím naznačil Pilát, jsa nástrojem rukou Božích, že sv. kříž zvítězí nad Židy i pohany, aby se stal znamením víry Kristovy. Kříž zvítězil nad Židy.

Nic nebylo Židům potupnějšího a protivnějšího než kříž. Již Mojžíš řekl: „Zlořečený jest od Boha, kdož visí na dřevě.“ (5. Mojž. 21, 23.) Židé Pána Ježíše co nejvice nenáviděli, proto volali: „Ukřížuj, ukřížuj Ho!“ Ale právě křížem zvítězil nad nimi Spasitel náš. Dokud chodě po krajinách judských učil, zázraky činil, skromný byl počet přívrženců jeho, pouze několik učenníků a nábožných žen se ho zjevně přidrželi, a tajných stoupenců jeho bylo rovněž málo. Jedva však vztýčen byl na Golgotě kříž, ozdobený Bohem-člověkem, přestal býti dřevem hanby, stal se dřevem vítězným. Mnozí, jenž nedávno křičeli: „Ukřížuj, ukřížuj Ho!“ volají nyní: „Jistě Syn Boží byl tento.“ (Mat. 27, 54.) Padaji na kolena, bijí se v prsa, vyznávají vinu svou. Židé viděli svatý život, zázraky Krista Ježíše, slyšeli jeho učení, ale neuvěřili. Viděli pak Pána pníti na kříži — a hle, zatvrzelost jejich měkne, nevěra jejich mizí, oni věří v Ukřižovaného, po-hrdše Učícím.

Po tomto vítězství brzy násleovalo vítězství druhé. Nikodem, farisej, měl s Pánem noční rozmluvu, hájil Ho sice proti farizeům (Jan 7, 50), nevysznal ale veřejně před nimi, že jest učenníkem jeho. Rovněž i Josef z Arimatie byl tajným učencem Pánem.

Mistr umřel na kříži, a jaká změna se děje s tajnými učenníky jeho! Oni předstupují před Piláta, prosí, aby směli tělo Páně snít, nestydí se za kříž, jako Simon Cyrenejský, snímají uctivě tělo Ježíše Krista s kříže, pečují o pomazání a pohřbení jeho, vyznávají veřejně, že jsou učenníky Ukřižovaného. Duše křesťanská, viz, jak kříž vítězí.

Po seslání Ducha sv. kázal Petr Židům Ježíše ukřižovaného ale i oslavěného, řka k nim: „Ježíše Nazaretského . . . ukřižovavše usmrtili jste. Toho Ježíše vzkřísil Bůh, čehož my všickni svědkové jsme.“ (Skutky ap. 2.)

Židé skroušeni jsouce v srdečích, řkou k Petrovi: „Což učiníme?“ A Petr odpovídá: „Činěte pokání a pokřtěn bud jeden každý z vás ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hřichů svých.“ I připojilo se v ten den okolo tří tisíců duší církvi Kristově. Brzy na to uzdravil Petr, jda s Janem do chrámu, od narození chromého. Židé vidouce tento zázrak, diví se. Petr jim po druhé hlásá Krista, řka: „Původce života jste zabili, kteréhož Bůh vzkřísil z mrtvých, čehož my svědkové jsme.“ (Sk. ap. 3, 15.) I obrátilo se pět tisíc Židů ku Kristu. Z Jerusaláma šířila se vláda sv. kříže po všech končinách Judských. Uvažujice toto vítězství, nemusíme-li zvolati s církví sv.: „Hle znamení kříže, utíkejte moci nepřátelské! Lev z kmene Judova, kořen Davidův zvítězil.“

Kříž zvítězil nad pohany.

Chudí rybáři galilejskí rozešli se do celého světa, aby zvěstovali Ukřižovaného pohanům, jimž byl kříž bláznovstvím. — Učenici Páně nemají ani meče, ani peněz, ani učenosti pohanských Řekův a Řimanův: mají však sv. kříž. Boží moc a moudrost v něm skrytá pomohla jim zvítěziti nad Židy, pokořila i pohany. Učení mudrcové jejich přijímají učení Ukřižovaného, pyšný, světovládný Řím vrhá se k nohoum jeho, zkáciení jsou bůžkové pohanští, a na místě jejich vztýčen sv. kříž. Kdyby byli apoštoli Páně bývali mocní, bohatí, učení, svět byl by vítězství přičítal jim, nikoliv ale sv. kříži. Pohanstvo zejmétem resením, které bylo při umučení Kristově, ve svých základech zvikláno, po tři sta let zuřilo proti kříži, krev mučeníkův proudem tekla; avšak strom kříže Páně ji zaléván, tím výše rostl, tím více rozšířoval větve své. Krev mučeníkův byla semenem nových křestanů. Tehdy se v jasné záři objevil kříž na obloze, Konstantin čte slova: „V tomto znamení zvítězíš.“ I zvítězil, stal se prvním císařem křesťanským. Až dosud byl kříž na popravišti nástrojem potupy, ač již v nebi slávou zářil. Konstantin zvítěziv ozdobil jím korunu svou, zakázel, aby kříž nebyl více dřevem smrti. Jaká to změna! Z popraviště povyšeno jest znamení toto na hlavy královské. Jaká však radost naplnila

srdece křesťanské, když Helena, matka Konstantinova, kříž Páně nalezla. Kříž Kristův, který ruka židovská hluboko v zemi byla skryla, vítězně opět vztýčen jest na Golgotě, aby odtud vládl nad celým světem. Odpadlík Julian chtěl pohanstvu, které již bylo v posledním tažení, života ještě prodloužiti, i podnikl opět boj se sv. křížem, ale umíráje zvolal: „Tys zvítězil, Galilejský!“ Praporec Kristův vlaje, všickni národové přicházejí, aby pod kříž skláněli hlavy své, připojili se k jeho bojovníkům. Svatý Cyril a Methoděj vztýčili i po vlastech našich sv. kříž, a září jeho zapuzeny jsou mraky, které zahalovaly mysl otců našich. V světle sy. kříže poznali bezcestní, po němž dosud byli chodili, nalezli cestu, vedoucí k časné i věčné blaženosti. Kde jest země na světě, v níž by nebyla vztýčena korouhev sv. kříže? Nenaplňují-li se stále před očima našima slova Ježíšova: „A já, když budu povyšen od země, všecko potáhnu k sobě.“ (Jan 12, 32.)

Kříž zvítězí i nad pohanstvem novorékým.

Za našich časů kážou mnozí synové světa křížácké tažení, nikoliv aby bojovali pro kříž, nýbrž proti kříži; zbrojí jejich jsou jedovaté plody rozumu, jenž vášněmi zaslepen blud má za pravdu, tmu za světlo.

Strašná bouře vznikla na konci minulého století ve Francii proti Ukřižovanému. Kříž byl přemnohým zpozdilcům pohoršením a bláznovstvím, proto jej metali s věží a oltářů v bláto, nohama jej šlapali, a na místo jeho postavili obraz rozumu a smyslosti.

Člověče, ty se vrháš v boj se svatým křížem, tímto dřevem vítězství, myslíš, že ho přemůžeš svou nevěrou? Nevěru tuto v cizině vypěstovanou roznášejí i po našich krajinách spisy nevěrecké, v nichž kydá se hana na sv. kříž, na sv. církev, na všecky ctitele sv. kříže. Pošetilci! těšíte se na vítězství? Jako Francii pokořil sv. kříž, tak i vy zahanbeni budete. Ten, jenž moří břehy vykázel, jenž hvězdám dráhy vyměřil, jenž na kříži zvítězil, vykáže meze i vašemu rádění, zahanbí vás i vaši nevěru. K svému poučení slyšte slova sv. Pavla: „Mnozí chodí, o nichž jsem často kráte pravil vám — nyní pak i s pláčem pravím — že jsou nepřátelé kříže Kristova, jejichžto konec jest zahynutí, jichžto Bůh břicho jest, a sláva v zahanbení jejich, kteríž o zemské věci pečuji.“ (Filip. 3, 18, 19.)

Musíme i my s pláčem vyznati, že

víry ubývá a nevěry přibývá: leč kříž zvítězil vždy, slávu jeho hlasají dějiny světa, — kříž zvítězí i nad nevěrou našich časů, nad novověkými Farisey i Saducey. Neboj se tedy, stádce Kristovo, kříž zvítězí i nad novověkým pohanstvem, jako sobě pokoril pohanské Římany a Řeky. Bouře, které po osmnácti století dorážely na církev sv., na skálu Petrovu, ozdobenou sv. křížem, učinily vítězství Ukřížovaného tím slavnějším. Pročež bytby nevěra a zlomyslnost našich časů a všech budoucích strom sv. kříže vyvrátiti usilovaly, marné budou všecky jejich útoky, ony přispějí jen k upěvnění a oslavění jeho.

Kříž potřel a potře všecky nepřáty své; proto, duše křesťanská, drž se pevně víry Kristovy, jejížto znamením jest sv. kříž.

Katolický křesťan vyznává víru svou znamením sv. kříže. Dělajice znamení sv. kříže, vyznáváme tajemství nejsv. Trojice, kteréž jest základem víry křesťanské, uvažovati máme vtělení a utrpení Páně, výkoupení světa, kteréž na kříži bylo dokonáno. Vojínové se liší od sebe jistými známkami, a katolici sv. křížem dosvědčují, že nemají obcování s pohany, Mohamedány, Židy a kacifři. Sv. Augustin praví: „Rekneme-li ku katechumenu: „Věříš v Krista?“ odpovídá: „Věřím,“ a znamená se křížem Kristovým.“

Tudíž bylo již od prvních dob povážováno ctění sv. kříže za vyznání, každé pak zneuctění jeho za zapření víry katolické.

Věřní katolíci mají v uctivosti sv. kříž.

Vážime-li sobě meče rekova, kterýmž potřeni byli nepřátelé vlasti, máme-li v uctivosti korouhvě, pod nimiž stateční vojinné dobyli slavných vítězství: proč bychom nechteli sv. kříž, který zlomil moc pekla, a vydobyl vítězství nejslavnějších? Svatý Ondřej veden na popraviště, volal radostně, zočiv sv. kříž: „O dobrý kříži, jenž jsi ozdoby z údů Páně nabyl, dávno žádaný, vroucně milovaný, bez přestání hledaný, již tedy srdeci mému, toužícímu po tobě připravený, přijmiž mne z počtu lidí, a navrat Mistru, jenž skrze tebe mne vykoupil.“ Budmež vždy přátele sv. kříže, a budeme přátele Kristovými. „Milujme kříž,“ napomíná sv. Petr Damianský, „neboť nemiluje Krista, kdo nemiluje kříže.“ Nemá-li církev sv. kříž v uctivosti převelké? K jeho uctění ustanovila památku nalezení a povýšení sv. kříže. Nevzdávali mu úctu veřejnou na velký pátek a po celý rok, ježto všecky výkony své se sv. křížem počiná a skonává? Ona zpí-

vá v kněžských hodinkách: „Dřevo kříže jest povýšeno, víra Kristova září, neb kříž ode všech jest ctěn.“

Sv. papež Pius V. měl stále kříž před očima, na němž byla napsána slova sv. Pavla: „Ode mne pak odstup to, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.“ (Gal. 6, 14.) I my se chlubmež ve sv. kříži, libejme, objímejme jej; jdouce okolo kříže, pozdravme jej, skloňme hlavu, poznamenejme se sv. křížem, pozastavme se, slyšice s něho ukřížovaného Spasitele volat: „O vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má.“ (Pláč Jerem. 1, 12.)

Chovejme kříž Páně v přibytích svých.

Církev svatá staví kříž na věže kostelní, na znamení vítězství a vlády jeho nad celým světem; kříž spatřujeme na cestách, abyhom se upamatovali, že Pán Ježíš jest cesta do nebe, a kříž sloupeň, kterýž nám cestu tu ukazuje; s křížem se setkáváme v městech a dědinách, což nám praví, že se nalezají pod ochranou Ukřížovaného. Kříž chováme i v přibytích svých, bychom naň pohlíželi, práce své Pánu Ježíši poroučeli, Jeho za požehnání prosili. Sv. Jan Zlat. napomíná věřících: „Pilně stavte kříž do vnitřních pokojů domu, na stěny, na okna.“ Duše křesťanská, kříž Páně budiž tvým oltářem, před ním vykonávej svou ranní i večerní pobožnost, před ním se častěji za dne pozastav, abys pečujíc o věci časné, nezapomněla na duši svou; kříž Páně budiž tvou kazatelnou, slyš ho vždy: on tě povzbuzuje, on tě varuje.

Co mám říci o přibytích křesťanských, kteréž nezdobí sv. kříž, v kterých spatřujeme jen obrazy světské, a často i ošklivé? Nedivme se, že v těch domech nepřebývá Boží požehnání, sv. láska, blaženost rodinná, vždy tam není sv. kříž, jenž jest pramen všeho blaha a požehnání. Pročež nezapomeňme nikdy na slova sv. Efréma: „My křesťané od pohanů a Židův se rozeznáváme drahým a oživujícím křížem, a jím ozdobujeme přibytky své.“

Znamenejme se často sv. křížem dle příkladu prvních křesťanů. Pán Ježíš vstupuje na nebesa, zehnal sv. apoštoly. „Vvedl je ven do Bethanie,“ dí Písmo sv., „a pozdvih rukou svých, dal jim požehnání.“ (Luk. 24, 50.) Sv. Jarolím má za to, že je Božský Spasitel sv. křížem zehnal.

Již v první polovici druhého století panoval zhusta obyje tento. Tertulian o tom píše: „Kdykoli vycházíme neb domů

přicházíme, se oblékáme neb obouváme, jdeme do lázně neb do kostela, jdeme spát aneb cokoli jiného konáme, vždy čelo své křížem znamenáme.“ I my často se znamenejme sv. křížem, jak si toho cirkev sv. vroucně žádá. Sv. František Sáleský praví: „Aby cirkev sv. každé chvíle vzpomínku na utrpení Páně v paměti naší obnovila, učí a povzbujuje křestana znamenati se sv. křížem při každé přiležitosti.“

„Znamenejme sv. křížem čelo své, na znamení, že se nestydíme za kříž Páně, za víru svou. Čelo vyniká v obličeji, především bije do očí. „Nestydte se za kříž,“ volá sv. Augustin, „který vzítí na rameno Kristus se nestyděl.“

Znamenejme sv. křížem ústa svá, osvědčujice, že jsme veřejní vyznavači Kristovi, abychom od Pána co takoví také poznání byli. „Kdožkoli vyzná mne před lidmi,“ řekl Pán Ježíš, „toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“ (Mat. 10, 32.)

Znamenejme sv. křížem prsa svá, na znamení, že chceme zlé žádosti a náklonnosti křížovati, víru Ukřížovaného v srdeci chovati, vědouce, že v Kristu Ježíši, jak dí sv. Pavel, platí jen víra, kteráž skrze lásku působí. (Gal. 5, 6.)

Nedbej, duše křesťanská, na vlažné křestany, kteří se stydí za sv. kříž, jím pohrdají, jej tupí, kteří opovrhují i tebou, že ctiš toto dřevo vítězné, oni zahanbeni budou již zde na světě, a až se objeví na nebi kříž Páně ve velké slávě a velebnosti, budou lkáti: „My nesmyslní, měli jsme život jejich za bláznovství a konec jejich za bezecný: aj, jak jsou počteni mezi syny Boží a mezi svatými jest los jejich. Zbloudili jsme tedy s cesty pravdy, a světlo spravedlnosti nesvitilo nám, a slunce rozumnosti nevzešlo nám.“ (Moudr. 5, 4—6.)

Sv. kříži, základe víry, prapore vítězný, panuj nad námi, my chceme a budeme vždy odpočívat v stínu tvém, vědouce, že nás časně i věčně oblažíš! (Pokračování.)

Svědomí.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

V.

Jestliže u Toužilů všickni pravého poklidu a pravé spokojenosti byli účastní, Toužil sám zajisté mezi ně nepatřil. Přemáhal se dost, bděl nad sebou, činil si násili, ale červa, co mu hlodal v duši, přece neumořil. Zdál se být tichý, ale uvnitř

mu to bouřilo a vřelo, že byl v ustavičném napnutí.

Nejhůř mu bývalo v noci. Nemohl spát, vytrhovaly ho sny hrozné, soužily ho myšlenky tesklivé, povaloval se se strany na stranu, vzdychal a vykřikoval, že se až manželka jeho nad tím pozastavovala.

Co mu schází?

Nic.

Stůně?

Nestůně.

Má nějaké trápení?

Nemá.

Dobrá žena nemohla uhodnouti příčiny jeho rozčilenosti a myslila, že snad to ustavičné pachtění a snažení ho tak dráždí a rozněceuje.

I domlouvala mu a napomínila ho, aby se krotil a držel na uzdě. Nemusí všecko lámati přes koleno, pořídití najednou. Až tuze se přičínuje. Pořád začíná a podniká. Nepřeje si oddechu ani odpočinku.

To bylo ovšem pravda, ale příčina jeho vnitřního nepokoje to nebyla, nýbrž byl to jeho následek. Pudilo, nutilo, hnalo ho to býtí činným, aby na své vrtochy a trampoty zapomněl. Hledal v tom prostředku a pomocí proti nim a namáhal tělo i duši, chtěje se omámit a uchláčolit. Nesměl si popříti času k přemítání a rozjímání, nesměl seděti a zaháleti: hned měl nebožtíka otce před sebou a jeho poslední vůli, a zkoumal a zpytoval, jaký je čin, kterého se dopustil. Dobrým se mu nezdál nikdy, zlým ho nechtěl nazvat, a proto odstrkoval a potlačoval upomínu na něj, aby se nemusel rmoutiti, trásti a báti.

Podstupoval dila, odbyval práce, dělal si starosti, aby mysl jeho měla předmět, jenž by ji zaměstnával. Čeho se chopil, tomu obětoval celou svou pozornost a sílu a neulevil a nepopustil, dokud nevyvedl, co chtěl. Pak tu již byla jiná úloha, čím těžší, tím milejší. Pořád musel něco miti, co ho zajímalo. Jedno předsevzetí stíhalo druhé, jeden skutek druhému ruku podával. Domy, pole, louky, lesy, vše, co měl, mu bylo předmětem činnosti a úsilovnosti.

On by byl skály lámal, hory přenášel, vodám jiný běh vykazoval, jak říkáme, jen aby měl co dělat, a Boží prozřetelnost to tak řídila, že nekonal věci marných, nýbrž prospěšných a užitečných, a že se mu šastně dařily.

Co konal, konal s rozmyslem a s rozhahou, a vynasnažil se tělesně i duševně, Dnes ho bylo viděti s knihou, četl, psal,

počítal, dělal rožvryhy. Zejtra již měl v ruce rýč, motyku, sekuru, lopotil se pozdě do noci, a čím déle to trvalo, tím víc tomu byl povděcen. Nic nedělat, o samotě být, štítit se pořád úzkostněji, a z toho také je lze si vysvětliti, že nyní v starším věku se mnohem přiučil, co dříve neu-měl, a že mnoho obcoval se svými dětmi a čelediny, působě na ně velmi dobré.

Jindy Toužil sotva kdy otevřel knihu, aby si něco přečetl a ještě mří počítal a psal. Nyní v tom měl zalíbení, zabral se do toho, že ho nemohli ani vytrhnouti, předčítal i jiným a žádal od nich, aby si to také zamilovali. To zvlášť se týkalo jeho synů, každý z nich byl čtenář a otec velmi rád je poslouchal. I dcery se v tom znaly, přibyla mu ještě třetí, a on říkal, že z každého statku bude vyplacena jedna.

Druhorzený syn již študoval a to s výtečným prospěchem. Otec i sám sledoval jeho studie a kde co mohl získati pro sebe, zajisté to učinil.

Blaze mu, že útočiště hledal v díle a v kruhu své rodiny. Což kdyby se byl přichytily zlých společnosti, oddávaje se piti a hrani a jiným prostopášnostem, aby ušel výčitkám svého svědomí? Byl by ztracen nejenom sám, nýbrž s celou rodinou. Státek Hromádkův a Česákův mohly přijíti na zmar a nebylo by divu, kdyby i statek Toužilův byl přisadil. Jmění vlastní a jmění, v jehož držení byl proti právu, je zachováno, ano je rozmnoženo, a snad dá Pán Bůh, že ještě napraví, co mu tříží a svírá duši.

Hle, Toužil nemá pokoje, ačkoliv všecku čas a všecku silu ducha i těla venuje práci. Na počátku mu to ještě pomáhalo, ale čím dál tím hůř je s ním. Běda, ať dělá co dělá, otec je tu se svou vůlí, jsou tu osízení strýcové, již nemůže o jiném myslit. Má knihu před sebou: vidí otecův závět a čte v něm. Piše a počítá, vychází účet, oč připravil strýce. Kopá, vyhazuje, měří, dává rozkazy dělníkům: vždycky se táže, je to moje půda nebo není? Chodí z domu do domu: ale neví, je-li v skutku doma. Obcuje se svými: na pamět mu přicházejí děti bratrance, jenž po vši běhají otrhány. Zbláznil by se kolikráte, zoufal by si, tak na něj ty strasti a psoty dolehají, a nastojte, pořád jich přibývá.

Strýcové se k práci stali neschopnými a děti jich nemohou uživiti. Již se vydávají na žebrotu, a Šimon je s pytle, s možnou vidivou choditi okolo oken. Je to

pro něj hrozný pohled, srdce se v něm chvěje, nohy se pod ním třesou, dlouho a dlouho se nemůže vzpamatovat.

Strýcové žebraci dům jeho mintuli, o almužnu ho nepožádavše, a to mu nový boj a zármutek spůsobuje. Proč k němu nejdou? Dal by jim víc než jiní?

Což neví, že jim zakázel v kročiti přes práh, že jim hrozil vyhozením?

Ach ano, ví to, ale neučinil by toho.

Učinil nebo neučinil: oni snad proti němu mají ještě jiné příčiny, a ty právě hrůzou ho naplňuji.

Musí jim sám jít vstříc a posílá jim almužnu do chalup, již oni vděčně přijímají. K němu přece nejdou, ale potkávají se s ním a pozdravují ho. Když je v díle a oni pravili: „Pomáhej Pán Bůh, požehnej Pán Bůh,“ proniká mu to až do duše a napadají mu slova jejich, co mu řekli, když se s ním po smrti otcově rozcházel: „Obtížil-li si svědomí, ponese prý to hůř, než by nesl ujmu na jmění, a štěstí prý mu z toho nepojde.“

Což není šfasten? Což nemá všechno hojnou? Což nevystavěl domy, nevzdělal pole, luka a lesy, nezavedl si vzdorné hospodářství? Což nejsou jeho děti hodny, zvedeny, vázeny? Což není vázen on sám?

Všecko to je pravda a je pravda ještě mnohem víc: on má všechno, čeho si lidé přejí, po čem dychtí a se shání, ale štěstí přece není.

Je štěstí zevnější a vnitřní. Zevnější Toužila blaží, vnitřní mu schází. A když v duši není šfasten, časné blaho mu to nevynahradí. Nikoliv. Je bidák, ubohý a skličený člověk. Ani to největší světské dobré ho netěší. Nikde a nikdy nemá pokoje: doma ani venku, ve dne ani v noci. V něm se ozývá hlas, jenž ho haní, mu vytýká, hrozí, ho odsuzuje a zatracuje, a hlas ten vychází — ze svědomí.

Ano, svědomí Toužila čini neštastným. Nedá si poroučet a nedá se uprosit. Nedá se omámit a nedá se potlačit. Nedá se porušit, podkoupit ani uplatit.

Kam před ním utče a kam se před ním skryje?

Není možná utěci a skrýti se. Má je v sobě, nosí je s sebou, zbavit se ho nemůže.

Nemůže?

Jen jeden prostředek by mu pomohl, by ho zachránil, svědomí jeho upokojil a přivedl k mlčení. Ten prostředek je: zahladiti vinu, napraviti hřich, vrátiti cizi statek, učiniti žadost, očistiti se pravým pokániem.

Toužil se k němu nechce odhodlat. Myslí, že toho není třeba, že to není možná. Žpouzi se vinu uznat. Pomáhá si jinými prostředky.

Bůh je dobrativý, Bůh je milosrdný, smiluje se nad ním, vyslyší jeho prosby. I chce Ho pohnouti, chce Ho nakloniti, aby mu zjednal mír v duši, smířil ho se svědomím, a proto se k Němu — modli.

Napřed se modlil tajně, modlil se při práci, modlil se kudy chodil, modlil se kleče, stojí, sedě, leže, modlil se zvlášt na lůžku, když se ho vzdalovalo spaní. Často vstal a na kolena se spustil, často se začervl do komory, často zaběhl do hustých lesů, schoval se mezi stromy, útočiště hledal uprostřed skal, bloudil v samotách, kam lidské oko neproniklo, vzýval Boha a vzdychal k Němu.

Neulehčil si. Svědomí tím více na něj dotíralo a on pravil sám k sobě: „Bůh modlitby mé nepřijímá, že mu je přednáším, tak říkajíc, pokoutně a nehlásím se k Němu veřejně.“

I odložil stud, přemohl ostýchavost a modlil se doma před manželkou, před dětmi a čelediný, modlil se venku přede všemi lidmi.

Tu ho viděl klečeti v poli před sv. křížem, tam se klání před obrazem Marie Panny; tu dlí na mostě a spíná ruce ku svatému Janu Nepomuckému, tam pozdravuje, za přímluvu prosí jiné svaté.

Není na tom dost. On horlivě navštěvuje kostel. Přichází první a odchází poslední. Je přítomen více než jedné mše svaté. Chodi na velkou a na požehnání. Poslouchá kázání. Dává i za sebe mše svaté sloužiti, jakož i za nebožtíka otce, za nebožku matku, za duše v očistci, na dobrý úmysl. Obětuje groše na otčenáše a spojuje svůj hlas s hlasami přítomných křesťanů, v naději, že mu prospějí i jejich modlitby.

Domácí chrám Páně mu nestačí. On putuje také do cizích. Putuje pořád dál a dál. Již byl až na Svaté Hoře a chce odebrati se také do Prahy. Všudy se modlí, dává na modlení, dává na mše sv. a již se říká, že je pobožný člověk, hodný křestan a to dobrou pověst jeho ještě rozmniožuje a utvrzuje.

Však co je mu po dobré pověsti, když pobožnost jeho není s to zjednat mu vnitřního pokoje, a vnitřního pokoje mu ještě nezjednala a zajisté nikdy nezjedná, dokud nepravost se sebe nesvrhne.

(Pokračování.)

D O P I S Y .

Od Černého Kostelce 6. února 1866.

(Užitečnost knihoven školních.) — Prošba.

Vzdělávati lid, ku blahu pomáhati a blaho hmotné i duševní rozmnožovati v národu, jest svatá povinnost učitelstva, svatá — ale těžká. Neučinil učitel vzneseňemu povolání svému zcela zadost, když jen dítkám jemu svěřeným věnoval vše možnou péči, on musí hleděti do možná nejvíce i na občanstvo působiti, řekl bych skorem, on musí i veliké děti cvičiti. Jak by to počíti měl, nebudu tuto široce vykládati, jen na jeden prostředek k dosažení účelu toho poukáži, totiž na knihovny.

Abychom lid od lecjakých nehezkých zábab odvrátili a jemu užitečné duševní zábavy poskytli, vzbuzujme v něm chut ku čtení, dávejme mu čisti nejprvě knihy zábavné, povídky ducha ušlechtující od Pravdy, Tomsy, Schmieda a j., později poučné, děje- a zeměpisné, náboženské (z Dědictví Sv.-Janského a Cyrillo-Methodějského), pak knihy v život společenský, hospodářský a průmyslnický zasahující. — Aby se lid čtemi chápali, oznámil jsem školním dětem a mládeži školy opakovací, že jsem založil nejvíce s pomocí důst. pana faráře Vitického, školní knihovnu, že mám pěkné knihy, jež jim s radostí půjčovati budu, aby se z nich všelikým krásným a užitečným včem naučily, a vyzval jsem jich, aby z nich večer a v neděli odpůldne, když po práci mají, rodičům i čeládce předčítaly. Tak, pravil jsem, budete mít příjemnou zábavu a i ve čtení se vycvičíte. Knihovna naše jest posud chudičká (čitaj jen 50 svazků), ale větší část kněh je pořád rozpujčena a chut ku čtení stále větší a větší. Pokoutní nekalé zábavy hynou, zábavy pak čtenářské pořád se množí. V některém stavení čtu tak pilně, že budou mít v brzku všecky knihy z knihovny přečtené. I z jiných vesnic přicházejí pro knihy, čemu jsem velmi povděčen. Rád bych každému vyhověl, však není mi možno, nebo kněh je posud málo; žádat občany o příspěvky jsem nemohl, nebot panuje již třetí rok bída v lidu náramná. Jest v okolí jedna knihovna školní, avšak evangelická, a z té si mnozí katolíci knihy vypůjčovali. Ze to naši svaté vře nebylo ku prospěchu, snadno lze se domyslit, nebo knihy, které bychom my v žádné školské knihovně mít nesměli, jsou tam nejvíce zastoupeny; platí se tam zjedné knihy týdně 2 kr. Já ochotně zapůjčuji kni-

hy naše bezplatně a doufám tak s knihovnou evangelickou šťastně konkurovat. Jaká to zkáza pro lid nepřiliš vzdělaný, čte-li knihy, jako jsou: „Tajnosti inkvisice, Věčný Žid, Jezovité“ a podobné romány od Herloše, Sue-a, od Žaluda (Vysokomýtský) a j. Které ze spisů podobných jsem mezi lidem katolickým nalezl, vyprosil jsem si je a nabídl jsem majitelům, že jim za ně nové lepší knihy vyměním. Ubozí, myslí, že pravda, co jest v takovém románu, otravují se a stávají se pravlažními křesťany. Kéž bych mohl takové spisy z celého okoli vymýtit a katolickými, mravnými spisy nahraditi! K tomu jsem ovšem přiliš chudý; však myslím, žeby mi to možno bylo, kdyby se dobrodinci našli, kteří by mne takovými spisy podporovali chtěli. I opovažuju se především obrátiti se k velectěnému čtenářstvu Blahověsta s prosbou, by mi dle možnosti nějakými dobrými knihami laskavě přispěti ráčili. Obdržím-li některých kněž duplikáty, dám druhé výtisky jiné školní knihovně, neb je za jiné špatné knihy lidem vyměním. Dobrodincové ráčež zásilky adresovati „učiteli v Dobropáli u Černého Kostelce.“ Neprosím pro sebe, nýbrž pro spolubratry v Kristu, a doufám, že prosba má dojde laskavého vyslyšení. Dejž to Bůh!

Z Hradce Králové 5. února 1866.
(Obživa chudých studujících.)

Počet studujících na gymnasiu Kralohradeckém každým rokem se množí. Letos je v 11 třídách (první tři mají parallelky) na 600 žáků. Jedna z přičin, pro které gymnasium toto zvláště ted tak zhusta se navštěvuje, jest zajisté také obživa, kterou chudí studující zde našají. I pokládám za svou povinnost, promluvit tuto o dobročinnosti, která v Hradci Králové vzhledem k studující mládeži zajisté znamenitá jest, a vypraviti, co pro tělesné zaopatření mládeže se děje. — Přede vším zaslhuje bisk. bohoslovecký seminář u věci té spravedlivého uznání a všeliké vděčnosti; nebo lidumilovní a šlechetní bohoslovci, pamětli vlastních let studentských, od svých úst si jídlo téměř utrhuji a chudým studujícím dávají, a nával těchto jest tak veliký, že na př. letos na 114 alumnův až 80 studujících na oběd a večeři připadá. Mimo tyto chodí ještě mnoho chudých chlapečů mimořádně, kteří se při onech buď přizívají, anebo zbytky po nich sbírají. A to se děje rok co rok. Mnohý

chudý studující našáz zde po celé studie své zaopatření. O, co jich jest, kteří jedině s touto podporou vystudovavše, nyní v církvi neb státu dobré služby konají a vlasti prospívají! — Na druhém místě stojí chlapecký seminář „Borromaeum,“ kdež za 120 zl. studující celé zaopatření své, byt, stravu i prádlo dostávaji. Avšak jest jich poměrně velmi málo, kteří celou tu summu platí; namnoze jsou za levnější peníz. Tak na př. letos jest všech 104; z těch jenom 19 platí celých 120 zl., ostatní méně od 110 až do 70 zl. ročně, tří jsou za darmo. Při tom starším chudším studujícím ta výhoda se poskytuje, že se jim jeden z mladších bohatších studujících ku korepetování přidělí, čímž si svůj skrovny plat vyzískaji. Takovým spůsobem každý za mírný náklad všim dostatečně opatřen, nad to i v dobrých rukou i ve výborné kázni jest. — Třetí a rovněž znamenitá podpora jest od gymnasia samého, totiž z fondu gymnasialního. Byl tě totiž r. šk. 1853 k oslavě vzněšeného sňatku JJ. Veličenstvě ředitelstvím gymnasia z výnosu sbírky mezi obecenstvem, učitelstvem a žáctvem gymnasialním zavedené založen fond k podporování chudých studujících. Z fondu tohoto bylo hned r. 1853—4 chudým studujícím mimo 4 nové kabaty 1156 obědů uděleno. Jak valného účastenství a přízně u obecenstva, fond tento došel a jak výdatné podpory chudým studujícím řečeného gymnasia z něho se dostávalo a podnes dostává, vysvítá z toho, že od r. šk. 1853—4 až dor. šk. 1864—5, tedy za 12 let, z fondu onoho mimo jiné potřeby (knihy, léky atd.) 28.224 obědy a 99 nových soukenných kabátů zapraveno bylo, což činí úhrnem 6351 zl. 78 kr. a že zvláště za posledních pěti let každoročně přes 3500 obědů (po 16 kr. r. č.) a 11 kabátů chudým studujícím se udělilo, a na to, jakož i na jiné potřeby každoročně přes 700 zl. vynaložilo. Letos pak 15 studujících denně oběd (po 16 kr. r. č.) od gymnasia dostává. — Předotknouti sluší, že fondu tomuto od šlechetných dobrodinců a přízniveční mládeže studující přibylo i několik fundací, celkem jistinu 1304 zl. r. m. obnášejících, mezi nimiž znamenitější jsou fundace Reichovská, 2 fundace Markovská a fundace Jungmannovská, kterou značným příspěvkem zvětšil p. továrník Červený. — Příspěvky obecenstva, zvláště vel. duchovenstva, c. k. úředníků a rodiců zámožnějších studujících obnášely ročně již přes 600 zl. Veškeré příjmy fondu tohoto obnášely r.

šk. 1864—5 1208 zl. 41 kr., z nichž vydáno 862 zl. 71 kr., tak že mimo jistinu svrchu uvedenou vybývalo na hotovosti 345 zl. 70 kr. — Ředitelství gymnasiální, v jehož správě fond tento jest, hledí více k tomu, aby chudým studujícím každoročně podpory co možná největší se dostávalo, než aby jmění základního znamenitě přibývalo. — Mimo tyto hlavní prameny ku podporování chudých studujících na gymnasiu Kralohradeckém jsou i také některé vedlejší; tak dává mnohá rodina týdně jeden, dva, tři i více obědů chudým studujícím, také vyučováním mnozí se (ovšem pracně) obžívají buď v rodinách, anebo při mladších studujících, a někteří z dobrodinců obědy některému chudému studujícímu platí atd. Z toho patrno, že v Hradci mnoho, mnoho u věci této se děje. I nemůže podepsaný jinak, než vysloviti své srdečné, vroucí díky všem spamilomyslným dobrodincům a příznivcům studující mládež, kteří, ať již jakkoli, ji podporují a ji k dosažení vyznešeného cíle jejího nápomoci jsou. K útěše budí každému, že dobrodini ta nepřicházejí na zmar, nebo jsou to obyčejně *chudi studující*, z nichž, jak říkáme, *něco bývá*. I budou moci zplatiti dobrodini ta jedenkrát hojněji nejen na jednotlivcích, ale i na církvi celé, na národu celém. —

B. Hakl, gymn. katecheta.

Z Kutné Hory dne 6. února 1866.

(Odevzdání zlat. kříže velectih. představené kláštera.)

„Přijemný jest králi služebník rozumný.“ (Prisl. 13, 25.) Slova tato písma sv. osvědčila se nedávno v zdejším kláštere etih. pannen sv. Voršily. V posvátných jindy tichých zdích klášterních konala se dne 30. ledna hlučná slavnost za příčinou, že velectih. představená zdejšího kláštera *Augustina Česnovská* — jak již v Blahověstu označeno bylo — od *J. apost. Velič.* poctěna byla zlatým zasluzným křížem s korunou. — Vloni na sv. Augustina o svých jmeninách slavila táz etih. paní*) 50letou památku svého nastoupení do rádu, v kteréžto den opět, po páte, za představenou kláštera byla zvolena. — Vstoupivši v útlém věku do kláštera co chovanka, téměř 60 let v Hoře žije, a více než 50 let bladorně působí, dříve co učitelka a nyní

co představená kláštera a co ředitelka zdejší školy divčí. Její snahou, ovšem i spolupůsobením všech etih. panen, naše divčí škola velice se zvelebila, tak že má nyní sedmero tříd, 4 obyčejné a 3 paralelní, ve všech skoro tisíc žákyň. Ona vše dobré a šlechetné v našem městě podporuje, tak abych jen něco připomenu, mnoho chudých žíví, a v čele je spolku šlechetných paní, jenž každoročně na sv. Alžbětu přes sto chudých žákyň zimní šattem opatruji, atd. To vše uváživ nás milostivý zeměpán, jak svrchu zmíněno, spravedlivě mnohé a skutečné zajisté odměnil zásluhy, kteréžto nejvyšší vyznamenání bylo velectih. matece odevzdáno veřejně v klášterní kapli sv. Vorsily s velikou slávou. Jak vrchnost světská tak i duchovní, kněžstvo i lid, c. k. úradové, městská rada i veškeré obyvatelstvo, mladé i staré, dítky i rodičové závodili v poctě oslavěně paní.

Ve jménu Jeho Velič. odevzdávaje okresní přednosta pan *Jindř. Pokorný* etih. představené matce kříž, pěknou řeči ji oslovil, připomenu mezi jiným, že dnešní slavnost je důkazem, jak milostivý císař a král nás odměňuje zásluhy vydobyté nejen na poli válečném, nýbrž i tichým působením ve školách, ano i v úkrytu klášterním. Však i církev těší se z pocty dítěk svých, nejen proto, že moudrost moudrých, za níž přichází sláva, s hůry pocházi, nejen že dobré skutky jsou ovoce víry křesťanské, zvláště pak etnosti klášterní že jsou výkvět církve katolické, nýbrž i že církev jakožto matka má účastenství ve všech zásluhách o školu jakožto milou dceru svou. Proto veledůst. p. kanovník scholastik *Ant. Kukla*, jenž zvláště k této slavnosti z Král. Hradce zavítal, přednesl dojemnou řeči blahopřání Jeho Exc. stařičkého pana biskupa, kterýž pro nevhodné zimní počasí nemohl sám být přítomen. Zároveň oznámil nejvyšší dozorce škol, že divčí škola zdejší ustanovením c. k. místodržitelství prohlašuje se za školu hlavní, uznav veřejně výborný prospěch dívek, jakž o tom sám před tím dnem, prohlížeje školy, se byl přesvědčil, i vzbuzoval nadále, jak velectih. ředitelku, tak i celý sbor etih. učitelek k horlivé snaze.

Tak Kutné Hoře dostalo se té cti, že má hlavní divčí školu*) a to má co děko-

*) Poláci jmenují každou vážnější osobu ženskou vdanou i svobodnou — *pani*; i Němci pannám klášterním říkají „*Klosterfrauen*“, protož i my představenou kláštera slušně nazvati můžeme *pani*.

*) Divčí škola jakož i obě hlavní školy chlapčeké v Kutné Hoře, v městě ryze českém, budou nyní bohdá zcela české, v nichž se bude učiti němčině co předmětu mimořádnemu.

vati hlavně přičinlivosti klášterní představené a celého konventu, začež slušno, aby celé město jim čest a díky vzdávalo.

A proto čest a díky ráznou řečí na jevo dal slov. starosta města pan dr. Josef Štětka. Vzpomenuv zásluh ctih. matky nejen ve školách, nýbrž i co působila více než po 50 let ku blahu města, ohlásil, že zastupitelstvo města z vděčnosti usneslo se vyznamenati svou šlechetnou dobrodinkyni čestným mešťanstvím, načež skvostný diplom jí doručil.

Mnoho tu pověděno, však i mnoho ještě zatajeno, aby se neublížilo skromnosti šlechetné paní, ježto překonána city, srdečné díky vzdávala za neobyčejnou poetu, i znovu slibovala Jeho Velič. císaři a králi úplnou oddanost, církvi a duchov. vrchnosti poslušnost, městu pak svou přichylnost a péči a za celý ji svěřený sbor ctih. panen obnovenou horlivost v povolání. — Tak zpravidla se slova písma sv.: „Moudrý v lidu bude míti čest.“ (Sir. 37, 29.) „Kdo se poníží, bude v slávě.“ (Job 22, 29.) „Kdo se poníže, bude povýšen.“ (Luk. 14, 18.) —

Než že všecka moudrost, síla, sláva a všeliký dar shůry přichází od Otce světel, proto po mši sv., při níž veškeré knězstvo Kutnohorské (10 kněží) přisluhovalo, zapěl dle rádu círk. vys. důst. pan kanovník chvalozpěv ambroz. „Te Deum“ i všickni účastníci slavnosti měli zajisté přičiny Bohu vřelé vzdávati díky.

Po té zpívala se hymna národní a v síních klášterních vzdávala se přání: nejprve přáli vld. arciděkan a b. vikář p. Jos. Peřina s vik. tajemníkem, farářem Sopinským, p. Fr. Šrdinkem ve jmene duchovenstva a učitelstva, pak c. k. úředníci, pp. m. radní a jiní vzácní hosté. Při té přiležitosti i měst. sbor ostrořecký znovu své díky projevil ctih. matce, že mu darovala drahocenný prapor.

Také školní dítky, jak slušelo súčastnily se v slavnosti, nebo Bůh, jak pravil sám Pán Ježíš, „z úst dítěk dokonává chválu.“ (Mat. 21, 16.)

Krásný byl to pohled, když vyšedše z chrámu na chodby klášterní, spatřili jsme v těsných řadách sestavené školní dívky, všechny oblečené v roucho slavnostní. Konečně i ušim připravena pochoutka, když totiž žákyně řízením ctih. učitelek výtečně zazpívaly píseň, již k té slavnosti složil důst. vik. tajemník a farář Hněvčovský, p. Josef Just, zvláštní kláštera Kutnohorského přítel.

Konečně ani na rádu sv. Pavla nebylo zapomenuto, jenž píše: „K hostem bud přívětví, dobrovitý.“ (Tit. 1, 8.) Při hostině připojena sláva nejprve Jeho Velič. císaři a zeměpáni od pana kanovníka, Jeho Ex. panu biskupu a náměstku jeho, panu scholastikovi, od pana okresního, a veleci. Matce od p. starosty, jehožto zdravice vyznamenávala se zvláštním, upřímným humorem. Připomena stáročeské přísloví: „Sedávej panenko v koutě . . .“ doložil: „Tak i klášter ctih. panen v Kutné Hoře dlouho byl nepovšimnut, ano často i zneuznávány snahy představené matky a horlivých učitelek, až sám milostivý císař a král náš je uznal a zásluhu odmínil, a za Ním i občanstvo. — Než dalo se, jak se libilo Pánu a jak dí Kristus o sobě: „Já nehledám slávy své, jesti, kdo hledá a soudí.“ (Jan 12, 43.) — Ví každý, že ctih. představená kláštera „nikdy nehledala slávy své,“ že „nic nečinila pro marnou chválu.“ (Fil. 2.) nýbrž cokoli činila, všecko činila k slávě Boží. (I. Kor. 10, 31.) Vyplnila se konečně slova sv. Pavla: „Sláva a čest každému, kdo činí dobré.“ (Rím. 2, 10.)

Tak hostinou skončila se slavnost, při níž všecky řeči a přípitky činěny byly jazykem českým, jak v českém městě zajisté slušno a spravedlivě. — „V den dobrý požíváno dobrých věcí, však zlého dne se vystříhej,“ napomíná Kazatel. (7, 15.) Proto nebude zajisté od místa, bychom nyní po slavnosti na pamět si uvedli a k srdci si vzali některé výroky pravdy Božské k svému naučení a povzbuzení.

„Ženu statečnou kdo nalezne? Zdaleka a z posledních končin cena její.“ (Přísl. 31, 10.) „Každý strom dobrý dobré ovoce nese. — Po ovoci jejich poznáte je.“ (Mat. 7, 17.) „Dávejte všem, což jste povinni, komu čest, tomu čest.“ (Rím. 13, 7.)

„Pobožně činícím dal moudrost.“ (Sir. 43.) „Slávu moudří obdrží.“ (Přísl. 3, 35.) „Nabud moudrosti, neopouštěj jí, a bude tě ostříhati, uchop ji a povýši tě.“ (Přísl. 4, 5.) Kdo rozsívá spravedlnost, má mzdru trvanlivou.“ (Přísl. 11, 18.) „Čin dobré, najdeš odplatu, jestli ne od lidí, jistě ode Pána.“ (Sir. 12, 2.) „Dobře činiti neustávejme, nebo časem žiti budeme neustávajíce.“ (Gal. 6, 9.) „Koruna důstojnosti starost, která na cestě spravedlnosti nalezena bude.“ (Přísl. 16, 31.) „Po cestě, kterouž přikázal vám Hospodin, choditi budete, abyste živi byli a dobré bylo vám a prodloužili se dnové vladařství vašeho.“ (V. M. 5, 33.) „Bázeň Hospodinova přídá

dnů.“ (Přísl. 10.) „Bázeň Páně obveseli srdce.“ (Sir. 1, 12.) „Ovoce ducha jest láská, radost, pokoj.“ (Gal. 5, 22.) „Budte jednomyslní, mírni, pokorní, milovníci bratrstva.“ (I. Petr. 3, 8.) „Jeden druhého břemena neste, a tak naplňte zákon Páně.“ (Gal. 6, 2.) „Cím jsi větší, tím se více ponižuj, a nalezneš milost před Bohem.“ (Sir. 3, 20.) „Kdožkoli by chtěl být mezi vámi větším, budiž služebník vás.“ (Mat. 20, 26.) „Nic nečiněte pro chválu, ale v počtu jedni druhé za vyšší držice.“ (Fil. 2, 3.) „V tom oslavěn jest Otec můj, abyste mnoho užitku přinesli a byli mými učenky.“ (Jan 15.) „S tichotí a bázni činite to, majice dobré svědomí, aby v tom, v čem vám útrhají, zahanbeni byli ti, kteří hani vaše dobré obcování.“ (I. Petr. 3, 16.) „Tak svět světlo vaše před lidmi, at vidi skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho.“ (Mat. 5, 16.) „Kteří spravedlnosti vyučují, skvítí se budou jako hvězdy na věky.“ (Dan. 12, 3.)

Na konec připomínám, že v dopise tomto, vydávaje svědecvi pravdě, řídil jsem se zásadami písma sv., jež dí: „Nebývej svědkem bez příčiny proti bližnímu svému aniž koho lahodně namlouvej rty svými.“ (Přísl. 24, 28.) „Lepší jsou rány od toho, kterýž miluje, nežli lstimé libání toho, který nenávidí.“ (Přísl. 27, 6.) Samému Bohu budiž z toho ze všeho „čest a sláva na věky věkův.“ (I. Tim. 1, 17.)

Z Inomostí v Tyrolsku 7. února 1866.

(Slavnost ku poctě nov. blahoslavence. Statistika Tov. Jež. Novosvěcení).

Neuplynuly ještě ani čtyry roky a již třetí slavností vzácné a vznešené dočkalo se Inomosti. Před čtymi lety byla to slavnost svatořečených mučeníků japonských, vloni blahořečeného Petra Kanisia, letos blahoslaveného Jana Berchmanse, scholastika (klerika) z řádu jesuitského. Jest to již třetí svatý z Tovaryšstva Ježíšova, kterého papežská Stolice za patrona mládeže vyhlásila a v jehož ochranu především studujici mládež poručila. V beatifikačním breve, vydaném 9. května 1865 dí sv. Otec: „Abychom za tohoto prabidného věku mládeži tolika úskočníků nástrahami obklíčené dokonalý vzor, jehož by následovala, předložili a nebeského jí ochrance vyhledali, jehož pomocí a záštitou by z tolika léček neporušena vyzábla, svolujeme, aby eti hodný sluha Boží Jan Berchmans z Tov. Jež. budoucě jménem blahoslaveného zván byl.“ — Bl. Jan B. (nar. 13. března 1599 v brabantském druhdy,

nyní belgickém městě Diestu, umř. 13. srpna 1621 v Římě, za blahoslaveného prohlášen 28. května 1865) nevynikal rozsáhou působnosti apoštolskou, ani neobyčejným darem činění zázraků, ani učeností — zemřel na počátku bohosloveckých studií po odbyté filosofii — ale podobá se co do nevinnosti a čistoty právě andělské, co do horlivého plnění povinnosti stavu svého patronům mládeže sv. Aloisiovi a sv. Stanislavu Kostkovi, jichž vzorný život spůsob sobě za příklad obrav, neobyčejnou vytrvalostí v zapírání sebe a mrtvení těla jakož i úsilovnou pilí v učení časné smrt na se uvalil, aby tím dříve spojen s miláčkem duše své došel nehyboucích radostí v životě věčném. — Letošní slavnost, odbývaná 2—4. února v jesuitském, zároveň universitním chrámu Páně, důstojně druží se k předešlým. Počala 1. února k večerou přečtením beatifikačního breve, načež zpíváno slavné „Te Deum“, při kterém zastřený posud obraz světců umístěný na oltáři se odhalil; po té uděleno důst. p. proboštem Brunnerem z Innichu požehnání. Celé presbyterium, po jehož levé straně zřízen byl biskupský trůn, bylo slavnosti přiměřeně vykrášleno, koberci a venci ozdobeno. Na hlavním oltáři ozářeném při každém obřadě více než stem světel, upevněn svrchu obraz blahoslavenců, níže v lesku hořících svicí stkvěly se stříbrné, bohatě zlatem vykládané reliquiáře (schránky na ostatky svatých), celý pak oltář podobal se stánku, jehož damaškové stěny sbíhajíce nahore v jedno tvořily nad obrazem uměle sestavenou korunu. — V den Očištování Panny Marie sloužil velikou mši sv. nejdůst. p. kniže-biskup Brixenský, Vincenc Gassner, zpívané nešpory téhož dne vedl nejdůst. p. kniže-biskup Tridentský, De Riccabona; na to měl velectih. P. Prates, rektor zdejší kolej Redemptoristů, kázání, požehnání pak důst. p. opat Regli z Griesu. V sobotu 3. t. *) slavil službu Boží důst. p. Jan Freninger, opat kláštera premonstrátského ve Wilenu bliže Inomosti, odpoledne kázal velectih. P. Kobler, rektor kolej jezuitské, a požehnání udělil důst. p. arc-

*) Téhož dne, tedy uprostřed této velevýznamné slavnosti, rozhodnuto na zdejším sněmě o předloze vládní stran jednoty víry v Tyrolsku 39 hlasů proti 11, aby jinověrcům nebylo dovoleno v Tyrolsku církevní obce zřizovat a 33 hlasů proti 17 přijata adresa k císaři s prosbou, aby usídlení se jinověrců v Tyrolsku obmezeno bylo.

kněž z Rovereda, Strosio. V neděli kněž slavné služby Boží a zpívané nešpory o bl. Janu B. konal nejdřust. p. kníže-biskup Tridentský, po nešporách kázal nejdřust. kníže-biskup Brixenský, načež následovalo zase požehnání udělené dřust. p. opatem z Fiechta Pirm. Pockstallerem a vše ukončilo opět slavné „Te Deum.“ — Pokaždé přisluhovala četná dobré spořádaná assistance, což posvátným obřadům tím většího dodávalo lesku.

Obraz bl. Jana B. představuje tohoto andělského jinocha, kterak oděn jsa v roucho řeholní a ruce maje sepjaté s očima k nebi upřenýma na oblaku klečí pohřízen v zíráni nebeských věci, na něž v slávě Otce nebeského tvář v tvář nyní patří. V rukou drží kříž ovinutý růžencem a knížku obsahující řeholní pravidla, věci to, o nichž, leže již na smrtelném lůžku a smrti blízek, k ústům je tiskna pravil: „Toto té jest mi nejmilejší, s tím já rád umru.“ — Dle předmětu těchto kázali: velectih. P. rektor Redemptoristů o něžné úctě bl. Jana k Panně Marii, již záhy co pravou matku, zvláště pak v řeholním stavu ctiti se naučil, velectih. P. rektor koleje jesuitské o řeholi vůbec a jejich protivnících, a nejdřust. p. kníže-biskup o kříži, z něhož blahoslavený jinoch čerpal, jednak nejvyšší moudrost, pravé světlo a horlivost, lásku k studiím, jednak nejvyšší lásku k Bohu, k sobě, jevenou nejpřísnějším sebe zapíráním, a k bližnímu hoře touhou po úradě missionářském i doufaje, že dostane se mu poslánou býti co věrozvěst k pořánum do Indie nebo Činy. — Za doplněk této řídké a důstojně provedené slavnosti, jež dojista dlouho zůstane v paměti zbožného obyvatelstva Inomostského, považovati sluší pěveckou a deklamatorní akademii zřízenou pro nejbližší účastníky té slavnosti v bohosloveckém konviktu dne 6. února na počest téhož bl. patrona mládeže. Proslov a deklamace, všecky obsahu slavnosti přiměřeného v řeči německé, flámské, italské, francouzské, latinské a řecké složeny a přednešeny vesměs od kleriků řádu jesuitského*), sbory německé a latinské provedla konviktská pěvecká jednota vedením p. Cyrilla Žídka z Moravy. Přítomni byli: oba nejdřust. pp. biskupové Tridentský a Brixenský, též ostatní církevní hodnostá-

rové při slavnosti spolu působivší, členové sněmu, více kněží domácích i cizích a j.v.

Dle statistických zpráv, vydaných ku konci r. 1865, bylo všech členů Tovar. Ježíšova 7907 (r. 1864 bylo 7737); z 21 provincií připadá nejvíce na lyonskou (659). Na missie vycházejí do Asie (284), Afriky (205), Ameriky severní (721) a jižní (166), do Oceanie (40), Evropy (51), a 26 bylo jich počátkem r. 1865 na cestě; misionářů připadá nejvíce na provincii kastilskou (225). Rakouská provincie čítá 421 údů a to: 156 kněží, 129 scholastiků a 136 bratří laiků; z jiných provincií bydlí v ní 20 údů. V Uhrách přebývá 129, v Korutanech 87, v Tyrolsku 60, v Rakousích dolních 59, horních 39, v Čechách 32 (v Bohosudově, kdež mají pacholecký seminář spojený se soukromým gymnasium), v Slavonii 9, mimo to na missii v jižní Australii a jinde 26 údů. — Ku konci ještě podotýkám, že příští neděli budou opět dva konviktoři od nejdřust. p. knížete-biskupa Brixenského na kněžství vysvěcení, jeden pak dostane nižší posvěcení.

KRONIKA.

Z Prahy. Jak doslýcháme, vydá se J. Em. nejd. pan kardinal-arcibiskup v polovici dubna na visitační cestu ve vikariátu Bystřickém a Vlašimském.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati 19.—23. února u sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně, 24.—28. února u nejsv. Trojice na Spálené ulici.

— JEmin. nejd. p. kard.-arcibiskup udělí v neděli I. postní v domácí kapli své alumnům II. roku první tonsuru, pak v ned. II. postní alumnům III. r. nížší svěcení.

— Odpolední česká kázání postní budou se konati: v neděli o $2\frac{1}{2}$ hod. v seminářském chrámu sv. Salvátora (o desateru přikázání Božich) a v kostele na sv. poli Malostranském; ve 3 hod. na Strahově; o $3\frac{1}{2}$ hod. na Karlově a v Podskalí; ve 4 hod. v Týně, u sv. Mikuláše na M. Straně a v Karlíně. — Ve středu o 4. h. u sv. Haštala, u sv. Havla a u sv. Stěpána. — V pátek o 4. hod. u sv. Ducha, u sv. Petra, u sv. Vojtěcha v Jirchářích a na Vyšehradě.

— Ze sněmu království Českého dne 23. ledna 1866. V XXI. schůzi českého sněmu ohlásil zemský maršálek, že Jeho Velič. ráčil potvrdati zákon o provedení jazykové rovnoprávnosti na obecných a středních školách králu Českého, o němž se byl sněm ve 43. schůzi III. zasedání dne 25. května 1864

*) Před 4 roky přednášeli o slavnosti svatořečení mučeníků japonských konviktoři ve všech tehdy zde zastoupených jazyčích a nářečích; bylo jich 14. Konviktorům z oné doby zní posud „hromový“ zvuk řeči české v uších.

usnesl. S radostí sdělujeme jeho text: „Zákon, daný dne 19. ledna 1866 pro království České o provedení rovného práva obou jazyků zemských ve školách obecních a středních.“

K návrhu sněmu Mého k. Českého vidí se mi nařídit takto: §. 1. Obajazyky zemské v k. Českém mají rovné právo ve školách jakožto jazyky vyučovací. §. 2. Vyučovací jazyk ve veřejných školách v Čechách má vůbec být jen jeden z obou zemských jazyků. (§. 5.) §. 3. Ve školách obecných o 4 třídách (školách hlavních) a v školách nižších realních s takovými čtyrtřídními školami obecnými spojených, má se ustanovit tak ti, kdož na školu náklad činí, také druhému jazyku zemskému učiti; avšak má se to dítí teprve od třetí třídy hlavní školy počínaje a jenom v mimořádných (neobligátních) hodinách školních. §. 4. Ve středních školách (gymnasiích a realkách) s českým jazykem vyučovacím jest jazyk německý povinným předmětem a v týchž něm. školách jazyk český. Od povinného učení se druhému jazyku zemskému může k žádosti rodičů neb poručníků a to jen ve zvláštních případech a z obzvláště důležitých příčin, jedině úřad zemský osvoboditi. §. 5. Kde jest jenom jedno gymnasium, které jest bojně navštěvováno a kde vůbec mnoho žákův bývá, ježto jenom tím jazykem zemským učiti se mohou, který není jazykem vyučovacím školy té, má se buď zřízením nižšího gymnasia s druhým jazykem zemským, v místě samém, aneb v některém místě příhodném aneb zatím zřízením zvláštních oddělení, o vyučování druhým jazykem zemským pečovati. Tato oddělení však mají od nejnižší třídy počínati a nemohou jítí dále než až do ukončení nižšího gymnasia. §. 6. Posavadní školní zákony, ježto těmto pravidlům odpovídají, pozbyvají platnosti. §. 7. Mému ministru státnímu ukládá se, aby tento zákon ve skutek uvedl.

- Spolek Arimatejský pochoval v lednu 72 chudé křestany.

- Z Noutonic. Panna Barbora Lemochova, sestra v Pánu zesnulého děkana Únětického, důst. p. Josefa Lemocha, doveděvši se z čís. 2. těchto listů ve Lvově, kdež nyní u svého p. bratra dra. Ign. Lemocha, c. k. rádného universitního profesora žije, o ztrátě Noutnického chrámu Páně, utrpěné loupeži 12. led. t. r., ihned poslala farní správě znamenitý dar 50 zl. rak. čís. na pořízení nových potřebností. Vrelé díky spanilomyслné dárkyni! Bůh ji odplat!

A. S.

- Z Olomouce. Předsednictví katol. spolku tovaryšského převzal po vp. Kle-

mentovi Černochovi konsek. asesor dp. Fr. Heidenreich.

Z Vídni. Snahou p. Jos. Burgersteina, officialem v c. k. státním ministerium, zřídila se tu „Jednota sv. Methodia“, jejímž účelem jest podporování náboženského ducha, jakož i duchovního a mravného vzděláni mezi Čechoslovany náboženství katol. ve Vídni a nejbližším okolí Vídne žijícími. Předsedou jest dyor. farář dr. Švec.

Z Uher. Nejdůst. pan biskup Nitranský Augustin Rozkovány, jenž před nedávnem 40.000 zl. i obětoval na vydržování gymnasia Nitranského, věnoval nyní 50.000 zl. k podpoře duchov. svého biskupství.

Z Francie. Pařížské listy uverejnily telegrafickou zprávu z Ríma, že na sv. Josefa, 19. března, Pius IX. odbývati bude konsistor, v kteréž jeden z biskupů amerických poprvé jmenován bude kardinálem. Posavad neměla Amerika žádného kardinála. — Starobylý palác sv. Františka Sáleského v Annecy byl dne 23. ledna t. r. prodán. Koupila jěj vdova Dunaud d'Annecy za 95.000 franků.

Z Anglie. Anglický týdeník „Tablet“ uverejnili důležité listiny. V listop. min. r. zaslalo 198 děkanů, kanovníků, farářů a jiných duchovníků protestantské církve anglické kardinálovi Patrizi-mu do Ríma návrh, aby se tři církve v Anglii, totiž římská čili katolická, východní a anglikanská spojily v jedno, aniž by která z nich své samosprávy se vzdala. Kardinál Patrizi odmítl návrh odpovědi danou 8. listopadu, v kteréž vysvětlil bludný náhled žadatelův, jakoby každá z těchto tří různých společností plnou pravdu v lůně svém chovala.

Z Ameriky docházejí utěšené zprávy o valném pokroku naší sv. víry. Tak na př. ve Filadelfii v něm. chrámu Sv.-Petrském, při němž duchovní správu vedou Redemtoristé, bylo za minulý rok 800 dětí a 65 dospělých obracenů pokrtěno, kdežto jenom 300 osob a mezi nimi 90 dospělých zemřelo. Komunikantů bylo 48.000, školních dítek 1700, (r. 1856 bylo jenom 800!) — Při misii, kterouž 2 Redemtoristé po 8 dní v Natches-u (v státu Mississippi) konali, přiznalo se 35 nekatolíků k naší sv. církvi. Mezi 7279 osobami, jež arcibiskup Spalding za $1\frac{1}{2}$ letého působení svého v Baltimore biřoval, napočeteno 811 konvertit. Za tentýž čas stavěno jest v obvodu arcidiecéze 20 nových chrámů. K zřízení ústavu pro zanedbané chlapce sebráno 6000 dolarů, jestif to polovice almužny jubilejní.

Literní oznamovatel.

- "Obšírný život a utrpení Vykupitele našeho Ježíše Krista a panenské matky Boží Marie." Nákladem H. Kolka v Opavě. (Viz Blah. 1865, č. 17. a 29.) U vydávání této „křestanské domáce knihy k vzdělání nábožných, k útěše trpících a k obraně proti nevěřícím“ pokračuje se rychle, vyšel již sešit 4., 5., 6. a 7. (str. 121—280).

- "Bůh mstitel zlého." Povídka pro mládež od Fr. Hoffmanna. Přeložil Jan Ev. z Dolu. S ocelorytinou, stran 84. Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze.

- "Dějiny Zjevení Božího v Starém Zákoně." Pro mládež gymnasiální v císařství Rakouském. Zčeštيل Matěj Procházka, c. kr. učitel gymn. v Brně. V Praze 1866. Nákladem I. L. Kobra — a

"Dějiny Zjevení Bož. v Novém Zákoně." Pro mládež gymn. v císařství Rakouském. Zčeštيل Matěj Procházka, c. kr. učitel gymn. v Brně. V Praze 1866. Nákladem I. L. Kobra.

Oba tyto spisy, o nichž jsme lonského roku (v čís. 18. a 21.) zmínku učinili, jsou právě dokončeny a tím opět jedné potřebě naší vlastenecké mládeže vyhověno. Spisovatel se věrně přidržel originalu německého, jenž od c. k. ministeria byl stvrzen pro gymnasia v císařství Rakouském; nicméně provívá překladem duch jazyka českého, tak že na sobě nese ráz práce původní, nač sice z předešlých spisů Procházkových jsme uvykli, avšak při té psl., s jakouž bylo spisovateli o rychlé ukončení obojích dějin se přičiniti, tím více se divíme důkladnosti, s kterouž dostál úkolu svému. Sloh jest naskrze snadný, srozumitelný, aniž by v nejmenším co zadal přesnosti forem mluvnických. Zvláště i za to jsme vděčni, že spisovatel všude zachovává jakousi ustálenou terminologii biblických výrazů, a odůvodněné skloňování vlastních jmen (osob, míst, krajin, řek atd.), v němž se předešlí spisové často velmi různili. Také chvály hodno, že spisovatel opatřil překladu svému povolení kníž.-arcib. ordinariatu Pražského; povolení takového při jiných spisech náboženských i v samém německém originalu dějin těchto biblických neradi pohřešujeme. — Koněčně podotknutí hodny jsou obě mapky (Palestina a cesty sv. Pavla), kteréž (od lith. Farského) zřetelností svou převyšují mapy originalu německého. Jedno přání ale máme vzhledem obojích dějin biblických, kterémuz přání arcib. p. překladatel o své újmě vyhověti nemohl — aby totiž obojí kniha asi o třetinu byla skrovnější; neboť pro žáka 3. a 4. třídy gymn., jenž se sedmi jiným předmětům ještě přiúčiti má, jsou to spisy příliš obšírné. E.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jest:

- p. Frant. Janda, farář v Kounicích, stal se skutečným arcib. vikářem a školozorcem okresu Českobrodského.
- p. Vác. Jílek, kapl. v Blatné (diec. Budějov.) za faráře v Petrovicích;
- p. Fr. Kubín, koop. v Halsu, za vikaristu a katech. na Vyšehradě, odkudž
- p. Fr. Libovický, vikarista, za proz. kaplana do Kostelce na Křížkách;
- p. Jos. Špaček, kapl. z Kostelce do Rakovníka;
- p. Arsenius Weller, kapl. z Všerub do Halsu;
- p. Jos. Mertin, kapl. v Rosenthalu, za lokalistu v Thanndorfu (v Kladsku);
- p. Karel Padrock, za kapl. do Rosenthalu.

Uprázdněné místo:

Štědrá, fara patron. p. Karla hrab. z Kokšova, od 31. ledna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jak. Mráček, b. vikář a školozorce okr. Prachatického, konsist. rada, farář v Husinci, 3. ún. (nar. v Deštné 20. črvce 1805, posv. 25. črvce 1830.)

Listárna redakce.

Milodary. Na opravu a dostavění mezi trop. chrámu sv.-Vítského: Ze Semil p. berní Moravec 1 zl., dvě nejmenované daly vel. p. Holému 1 zl. 40 kr., Anna Zákoutská 20 kr., Václav Vlach 20 kr., František Zeman 1 zl., Josef Šediva 50 kr., Jan Vít z Benešova 10 kr., Frant. Janouš z Benešova 10 kr., Marie Matějcová z Kuchelny 20 kr., Anna Pilnáčková ze Semil 50 kr., Josef Mašek z Nedvězi 50 kr., nejmenovaný dává 3 zl. 40 kr. Úhrnem 10 zl. r. m. Odevzdáno.

Dp. J. D. v K. Račte blíže naznačit knihkupectví neznámé, „*Dodatky*.“ — Do D. — Dop. od 4. a 6. led. nebudou uveřejněny.

Do L. T.: Neuz. za dobré; p. past. to prý řekl a „fama crescit eundo.“ — Z Karlína dopis chváli horlivost vp. Ferd. Lehnera, jenž tam lid zpěvu učí, č. roráte a nešporý závedl, žalmu vysvětloval. Ostatní nehodí se do listu těchto. — Do jižních Čech: Knihy Dědictví sv. Janského v snížené ceně vydává též knihkupectví B. Stýbla. — Do Tyrol: „Ev. sv. Mat.“ jest na skladě v expedici (B. Stýbla) a nikoli v tiskárně K. B. Díky, a v dop. račte pokrač. — Od Vys.: Na „masopust“ nyní v postě pozdě. — Do N. V. na Mor.: Kříž. c. odjinud dříve nám dodána. — Do Vídni: Stanovy budou v příštím čísle.

Cílo 6. bude se vydávat dne 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náří číslo 190—L.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv.-Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekle-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Základy křest.-katol. vychování.*)

Desatero přikázání.

Dříve než se rozloučíme, krátce vám milí rodičové opáčím základy kř.-katolického vychování — a, byste si vše snáze pamatovali, uvedu je ve spůsobě desatera přikázání, jichž přál bych, abyste často čitali a rozvažovali. Vždyt, co jsem vám předkládal, je skutečně vůle Boží, kterou sice Pán neoznámil jako desatero přikázání skrze Mojžíše na dvou deskách, ale žádá toho na rozličných místech Písma sv., a tudíž je to skutečně ale-spoň svým obsahem přikázání Boží, k čemu vás ve jménu Jeho pobízím, totiž:

1. Učte dítěk svých podle možnosti všemu, co jím pro časnost a věčnost věděti třeba i prospěšno, a sice od dětinství až k dospělosti.

2. Vypuzujte ze srdeč jejich samolibost, ježto jest kořen přemnohých hříchův, otužujíce tělo, mrtvice žádosti a navykajíce jich střídmosti a zdrželivosti.

3. Skoumejte a v uzdu pojímejte zlé žádosti jejich, zvláště pak náruživost hlavní, kterou neskrotíte-li, všecky ostatní snahy vaše budou marné.

4. Bedlivě ošetřujte jich dobré vlohy a náchylnosti, zvláště náklon-

nost k pravdomluvnosti, studu a nábožnosti.

5. Dávejte dobrý pozor na dítky malé a zvláště na dorůstající doma i mimo dům, aby nebyly svedeny zlými příklady a společníky.

6. Přidržujte jich k poslušnosti pro Boha, kterouž jim usnadňujte svým vázným a laskavým k nim se chováním.

7. Odměňujte dítěk, třeba-li jich pobídnouti, a tresperte, nelze-li jinak nadíti se polepšení, však obě spravedlivě, skrovně, právě otcovsky.

8. Počínejte záhy u dítěk přemáhati zlého a zvykatí dobrému, pomněce, že první šestiletí na vychování nejvíce působí.

9. Nikdy nejednejte libovolně, liknavě, jsouce rozdrojeni, podle rozmaru; ale čiňte vše svědomitě, svorně, s bohomyslnou a setrvalou horlivostí.

10. Konečně, můžete-li dítkám voliti školu, hleďte na víru a bohabojnost učitelovu, k němuž se chovezte se vší úctou a láskou, podporujte učení a kázeň i všecky dobré snahy jeho.

Kletba a požehnání.

Na konec chci vám ještě m. r. připomenout dobrá a zlé následky, ježto nevyhnutelně vás stihnou dle toho, budete-li svrchu uvedená přikázání zachovávat nebo přestupovat. Mluvíme ve jménu Páně slovy Hospodi-

*) Dvě poslední částky, vyňaté ze spisu k tisku připraveného, pod názvem „Základy křest.-kat. vychování.“ Dle Jindřicha Klerika zčeskil Jos. Bol. Podstránský.

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na plátno: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
příslušně: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

novými: „Hle, já předkládám před obličejem vaším požehnání i zlořečení. Požehnání, budete-li poslouchati příkazaní Hospodina Boha svého, kteráž přikazuji vám; zlořečení pak, jestliže byste neposlouchali — a sešli byste s cesty, kterouž ukazují vám.“ (V. Mojž. 26—28.)

Požehnání nebo zlořečení především na vaše dítky! Aj chlapec, jenž učiteli působí hrozný kříž, všem dětem je ku posměchu a dospělým povrhem; aj jinoch, jehož hrubý ryk po ulicích se rozléhá, jehož jméno při každé prostopášnosti se vyslovuje, jejž zlé svědomí z místa na místo, od úmyslu k úmyslu pudí, jehož nalezneš jen ve spolku zlopověstných padouchů; aj muž, jenž podvodem a krádeží se živí, z něhož mládež posměch sobě strojí, jenž chřadna v bídě zavinělé, obci je za obtíž, a zlořeče hodině svého narození, v nejlepším věku umírá; aj žena (osoba ženská), jež z dcery Boží stala se otrokyní dábla, a místo chrámu Duchu sv. peleší divých žádostí, jež nepravostmi zmítnána žije bez milosti Boží a umírá věčnou smrtí! Patřte ty dcery Kainovy a syny Heli-ho, to farizejské plemeno ještěrčí a všecky ty ohavníky pokolení lidského, o nichž nám minulost vypravuje a jenž přítomnosti jsou ku pohoršení: *co jsou a co byli, stali se na větším díle daremným vychováním!*

Strašlivé to pomnění pro rodiče, když bídou svých dítěk zavinili; zvláště povážíme-li, že přirozenými svazky lásky k nim jsou připoutáni. — Ale jak blažený to cítí pro otce a matku, když si vychovali syny a dcery, na jejichž čelích stkví se obraz Boží, z jichž očí září tichá rozkoš etnosti a kolem rtů lahodná zbožnost si zahrává, ježto šťastnými se cítí v přítomnosti Boží a vše vůkol sebe oblažují, jež spokojeně z rukou práce

žijí a zemírají v radostném pomnění nevinné mladosti, jichž úcta a láska spolubližních ku hrobu provází, jež křestní roucho své nepoškvrněné donásejí před soudnou stolicí Boží a korunou věčné slávy ozdobeny stojíce na pravici svého Spasitele, zpívají chvalozpěvy a písně na poděkování za dobré rodiče. Jaké to rozkošné divadlo nebi i zemi je člověk dobrý, pobožný, na př. Seth, Josef Eg., Tobiáš, Jan Křtit., sv. Alois a všeliký svatý církve katolické! Nikdy nezapomínejme, že, *aby byli lidé šťastní a věčně blaženi, záleží hlavně na dobrém vychování.*

Požehnání neb zlořečení lidskému pokolení. Na dobrém vychování záleží nejen štěstí a neštěstí, spása a záhuba jednotlivců, nýbrž působení jeho dosahuje na souvěk i na potomstvo. Každý člověk, i sebe nepatrnejší, je kvas současníkům přimísený, jenž více méně lidí zušlechtí neb zkazí, podle toho, jak byl sám vychován, dobře nebo zle. — „To právě, — žehrá již sv. Jan Zlat., — celý svět v zmatek uvádí, že své dítky daremně vychováváme, že nedbajíce o duši jen o statky časné pečujeme.“ — Není lepšího prostředku, dí *blah. Ludvík z Gran.*, vyhojiti mravy chorobné a pomocí státům křesťanským, aby kvetly, než aby všickni rodiče v tom jednom se shodovali, t. aby své syny a dcery dobře vychovávali.“ — A opět sv. Jan Zlat., nazíraje do budoucnosti, dokládá: „Vychováš-li syna etnosteného, i on dítka etnostené bude ploditi, a takto jako řetěz a řada dobrých mravů všecko obklíčí; řada stromoví úrodného, jež od tebe počínaje, hojněho ponese ovoce.“ Písmo sv. dokládá, že spravedlivý a nábožný Tobiáš viděl až do páteho pokolení syny synů svých; — všecko pak přibuzenstvo jeho a všecken rod jeho v dobrém životě a v svatém obecování

trval, že příjemní byli tak Bohu jako lidem i všechném bydlícím na zemi.“ (Tob. 14, 15, 17.) — Považte křest. rodičové, jak důležité je vaše působení v společnosti lidské, byť i na nejnižším stupni jste byli postaveni. Aby církev blahodárnou moc svou rozvinula, nebo v působení svém byla obmezena; jsou-li království (říše) štastny nebo spějí-li ku zkáze; obce-li se daří, nebo upadají . . . to vše nezávisí tak na představených jako na vás, otcové a matky, ježto státu občany a církvi křestany vychováváte; *mravní zkázu* našeho věku *nenaapraví* ani věda, ani průmysl, ani ústava, ani spolky, nýbrž pouze dobré, *křestanské vychování*. — Vše dobro časné jen tehdáž je dobré, jestli se ho právě užívá; v rukou člověka zlovolného stává se dobré zbraní jedem napuštěnou, všem ku záhubě. Však lidé dobrí i zlí znikají, rostou a kvetou v půdě rodinné, na jejíž povaze všecko záleží.

Požehnání nebo zlořečení konečně i na vás rodičové! „Kdo vítr sije, co může žít, než vichřici?“ (Oseáš 8, 7.)

Protož „netěš se z dítěk bezbožných, aniž se kochej v nich. Raději bezdětek umří, než abys zůstavil dítěk, není-li bázně Boží při nich. — Nevěř životu a nespolehej na práce jejich.“ (Sir. 16, 1.) „Syn bláznivý zármutkem jest matce své.“ (Přísl. 10, 1.)

Tak lší *Duch sv.* zlé následky daremného vychování, ježto se mstí již zde časně na vychovatelích. Opusťtenost a zlořečení, posměch a hana, žalost a zármutek, ruce mdlé bez pomoci, stáří choré bez podpory, trpká smrt a hrob bez slzí, totéž pomsta časná, jež stíhá daremných vychovatelů. — A což teprv na věčnosti, jak ti bude, až soudce ti ukáže poskvurněné roucho křestní a tázati se bude: „Je to roucho tvého dítěte? Proč se nestkví svou bělostí? proč je zbro-

ceno krví? co jsi s ním učinil?“ — Ach, jak se budeš třásti, seznav, že pravdu mluvil *sv. Jan Zl.*, řka: „Kdo nedbalý je ve vychovávání dítěk, nemůže se nadítí odpuštění.“ A když uzříš dítě neštastné, a uslyšíš,anož ti zlořečiti bude: „Ne roditeli, ale kaziteli, nedal jsi mi život, ale vzal:“ ach, hrozná budou muka tvá, jichžto jsi na se uvalil, že jsi nedbal své nejpřednější a nejkrásnější povinnosti! — Však nechci končiti tak strašlivou vyhlídkou; raději poukážu na štěstí a požehnání, jež vás očekává, křest. rodičové, budete-li věrně konati své povolání, ježto dobrému srdci je příjemné, sladké a usnadňuje se božskou milostí. Slyšte slova *nebeského Otce*, jenž nejlépe ví, jakou zaslhuje mzdu, kdo s ním dělí se o hodnost, že rozumné tvory spolu vychovává a k blaženosti vodí. „Kdo miluje syna svého, často jej kárá, aby se radoval v posledním čase svém a on aby nemakal dveří bližních (nezébral.) Kdo cvičí syna svého, bude chválen a mezi domácími chlubiti se bude jím. — Umřel otec a jako by neumřel, nebo podobného sobě pozůstavil po sobě. Za života svého viděl jej a veselil se z něho, a při smrti své není zarmoucen, aniž zahanben jest před nepřátele, nebo pozůstavil obrance domu proti nepřátelům, a přátelům, kdoby se dobrým odplácel.“ (Sir. 30, 1—6.) — Osud však rodičů na věčnosti lší *Duch sv.* takto: „Žena spasena bude v plození dětí, jestliže by zůstala u vře a lásce a v posvěcení s středmostí. — Kdo se slzami rozséval, s prozpěvováním žítí bude, — přijda s plesáním snášeti bude snopy své.“ (I. Tim. 2, 15. Zalm 125, 5, 6.)

Pabékry.

Každý *vychovací ústav* (*systema educationis*), kterýž na náboženství založen není, musí v krátké zahynouti, aneb jest pro obec pramenem pravého jedu; neboť víra jest co balsám, ježto umění před nákažou chrání.

Bako Verulam.

Katechismus sv. kříže.

(Rozjímání postní.)

III. Kapitola druhá.

Kříž podstata naděje.

"On jest obět sítování za hřichy naše, a neto-
liko za naše, ale i za všeho světa." (1Jan 2, 2.)

Mojžíš vzdělal pod horou Sinai ol-
tář a dvanácté nápisů podle dvanáctera
pokolení izraelského. Když byli Israelité
Hospodinu oběti obětovali, vzal polovici
krve a vzlil ji do koſlíku, díl pak ostatní
vylil na oltář. „A vzav knihu úmluvy, četl,
an lid poslouchal. Kteríž pak řekli: Vše-
cko, co mluvil Hospodin, učiníme a bude-
me poslušni. On pak nabrav krve, pokro-
pil lid a řekl: Tato jest krev úmluvy, kte-
rouž učinil Hospodin s vámi o všech ře-
zech těchto.“ (2 Mojž. 24, 6—8.)

Mojžíš pokropil lid krví na znamení,
že učiněna jest smlouva mezi nimi a Bo-
hem. Israelité obnovili své přísahy, slibu-
jice, že jedině Hospodinu, Bohu svému, se
klaněti, Jeho přikázaní poslušni, Jemu pod-
dání budou. Hospodin jim zase přislíbil,
že jim bude Bohem, Otcem a Králem.

Tento vznětený obřad byl jen obrazem nové úmluvy, kterou Bůh učinil s padlým pokolením lidským, pokropiv ho krví Syna svého, na znamení, že nejsme více
otroci dáblovi, nýbrž děti jeho, lid jeho,
kterýž On chce uvést do nebe, této země
zaslibené. Pán Ježíš při poslední večeři
vzal kalich s vínem, díky činil, dal apo-
štolum řka: „Píte z toho všickni: neb tot
jest krev má nového Zákona, kteráž za
mnohé vylita bude na odpuštění hřichů.“
(Mat. 26, 27, 28.)

Synové Adamovi! Beránek Boží pni
na kříži, kropí vás krví svou, která se
prýší z předrahých jeho ran, kropí vás
na znamení nové úmluvy, kterouž jste se
opět stali syny a dědici Božími, spoluče-
dici Kristovými. Pohledte na kříž, kdež
se pravda a milosrdenství setkaly, sprave-
dnost a pokoj polibily: *Sv. kříži, Tebe o-
zdobilo milosrdenství Boží Beránkem, jenž
snímá hřichy světa, bychom doufali v odpu-
štění hřichů, ve vítězství nad pokušením, byť
bylo sebe větší.*

*Milosrdenství Boží položilo Beránka
nejčistšího na oltář kříže, aby krví jeho sma-
zány byly hřichy světa.*

Bůh stvořil anděly s mnohými dokon-
nalostmi, dary a milostmi. Avšak mnozí
z nich vypadli z lásky k Bohu, obrátili se
k samolásce, dopustili se hřichu pýchy. —
„Pýcha jest počátkem všelikého zahynutí,“
učí Písmo sv. (Tob. 4, 14.) Za hrozným

pádem andělů následoval hrozný trest. Zba-
veni patření na Boha, vyloučeni ze společ-
nosti ostatních andělů, kteří setrvali v mil-
ování Boha, svrženi jsou do pekla, kdež
věčné pokuty za hřich svůj snášeti musí.
„Bůh andělům pyšným,“ dí sv. Petr, „ne-
odpustil, ale provazy pekelnými strhna je
do pekla, vydal je k mučení, aby k soudu
chováni byli. (2. Petr 2, 4.)

Clověče! považ, jak milosrdný jest k tobě Bůh. Anděl hřeší, a Bůh ho zavrhuje, pro něho není vykupitele, není milosrdenství, jen přísná spravedlnost. Člověk hřeší, propadne i s potomky svými přísné spravedlnosti Boží, Bůh ho ale nezavrhuje na věky, ve svém nestihlému milosrdenství přislibuje mu Mesiáše. V pravdě, když Bůh soudil pyšné anděly, byla přísná spravedlnost trůnem jeho, když ale soudil člověka, bylo milosrdenství trůnem jeho.

Arcit, že hřich člověka menší byl, než hřich andělů. Člověk i před pádem byl andělů menší, neměl tak dokonalého rozumu, tak dokonalé svobodné vůle, jako oni; mimo to jsou andělé pouze duchové, kdežto člověk má tělo, které bývá příčinou mnohých hřichů; andělé se stali zlými sami sebou, kdežto člověk ku hřichu sveden byl. Člověče, čím jsi toho sobě zasloužil, že Bůh spravedlivý tebe na věky nezavrhl, nýbrž na milost přijal? Čím jsi sobě toho zasloužil, aby Syn Boží s nebe sstoupil, za tebe na kříži umřel? Nemusíš-li volati slovy Písma: „Ne dle hřichů našich učinil nám, ani dle nepravosti našich odplatal nám: nebo jako jsou vysoko nebesa nad zemí, tak upevnil milosrdenství své nad těmi, kteříž se Ho boji.“ (Žalm 102, 10. 11.)

Písmo sv. vypravuje nám o ženě ma-
jici deset peněz. Ztratívši jeden peníz, rozříže svíci, mete dům, hledá pilně, dokudž ho nenalezne. A nalezši, volá přítelkyně své, by se s ní radovaly, že peníz nalezen jest. (Luk. 15, 8. 9.)

Hřišniče, tys byl ten ztracený peníz, pro tebe opustil Syn Boží sídlo kůrů andělských, aby hledal tebe. On tě hledal v chlévě Betlémském, po tobě ptal se pa-
stýřů i mudrců. On tě hledal co dítě v zemi daleké, v Egyptě, a navrátil se do Judstva, hledal tě v chrámu, u Jordánu, na poušti, kdež se čtyřiceti dní a nocí po-
stil, hledal tě po městech i dědinách, v ú-
dolí i na horách, na moři Galilejském i u
studně Jakobovy, kdež odpočíval; hledal tě tři a třicet let bez ustání, až tě na-
lezl na velký pátek na Kalvarii, na kříži

o hodině třetí odpolední, a nyní se s Ním musí všickni andělé radovati, že tě nalezl, že tě vykoupil. Hle, kříž vztýčen na Golgotě, aby všickni hříšnici všech končin světa mohli uvažovati, jak nesmírné jest milosrdenství Boží, a volati: „On jest obět slitování za hřichy naše, a netoliko za naše, ale i za všechno světa.“ (1. Jan 2, 2.)

Hříšnictví, pohled na kříž, a doufaj v odpuštění hřichů svých. Ty hledě do budoucnosti hrozíš se přísného soudu Páně, neštastné věčnosti; patře v minulost lekáš se svých mnohých a velkých hřichů, však nezoufej. „Kříž jest,“ dí sv. Jan Zl., „padlých povstání, stojících podpora, nemocných hůl.“ Když Kain zabíl Abela, volala krev jeho k Bohu o pomstu. Hřichy naše ukřížovaly Syna Božího, a Jeho krev volá o milost a milosrdenství. „Otče, odpušt jím,“ volal Pán, „nebot nevědí, co čini.“ (Luk. 23, 34.) Nemodlil-liž se Pán i za tebe? „Neboj se tedy,“ volá sv. Bonaventura, „přísné spravedlnosti Boží; nebot volá hřeb, volá rána, že není počet milosrdenství.“

Ukřížovaný Spasitel byl vždy přítelem hříšníků: s nimi obcoval, jedl, jim hřichy odpouštěl, za ně se dal na kříž přibití. — Když Bůh lid israelský trestati chtěl za to, že se klaněl zlatému teleti, předstoupil Mojžíš před tvář jeho, řka: „Prosím, zhřešíl jest lid tento hřichem převelikým, a udělali sobě bohy zlaté: anebo jim odpušt vinu tuto, anebo neučiníš-li toho, vymaž mne z knihy své.“ (2. Mojž. 32, 31—32.) Mojžíš chtěl sám trestán býti za hříšný lid, a Pán Ježíš postavil se mezi hříšné pokolení lidské a přísnou Boží spravedlnost volaje: „Otče, mne tresci, mne usmrť, jenom odpušt synům Adamovým. Odpust jím, viz krev Syna svého, viz mých pět ran, viz kříž, na kterém pním.“ Otec nebeský se zalíbením slyší prosbu Syna svého, mrak hněvu jeho se rozptyluje. On přijímá syna ztraceného do svého náručí, obléká jej v roucho milosti své, zdobi ho prstenem lásky, připravuje mu hody nebeské.

Byťby hřichové naši se rovnali horám do nebe dosahujícím, kdyby počet jejich byl počet písku mořského, kdybychom spáchali hřichy od Adama až do dne soudného spáchané, přec bychom mohlou doufati odpuštění; nebot nesmírné jest milosrdenství Boží. Slyš Spasitele svého s křížem mluviti: „Kdybych tě chtěl zničiti, nebyl bych na kříži, nýbrž na soudné stolici; nebylo by srdce mé otevřené, ale zavřené;

ruce mé nebyly by ranami ozdobené, nýbrž blesky opatřené, nebyly by k přijatí roztažené, nýbrž k trestání pozdvížené.“ Doufejme tedy v odpuštění hřichů, vidouce na kříži Beránka, jenž snímá hřichy světa. —

Hříšnictví, pohled na kříž, doufaj ve vísťství nad pokušením, byt sebe větší bylo. Konstantin Veliký podniká boj proti svému nepříteli Maxentiovi, přemýšlí, kterého Boha měl by sobě zvoliti za vůdce a ochrance, on ví, že bídň zahynuli, kdož pohanské modly vzývali; proto se utiká k Bohu, jež eti křesfané, prosí Ho za milost, aby Jej poznal, nad nepřátely zvítězil. Za jasného dne vidí na obloze znamení sv. kříže s nápisem: „V tomto znamení zvítězíš;“ a v noci uzřel pak ve snách Ukřížovaného, jenž mu přikázal, aby dal zhotoviti korouhev podobnou znamení, které viděl na nebi, a aby ji ve všech bitvách dal nositi před vojskem. Stalo se, a kdekoliv se pak objevila, byli nepřátelé poraženi.

Jako Konstantin zvítězil nad viditelnými nepřátely svými, tak i ty, duše křestanská, v tomto znamení přemýšeš viditelné i neviditelné nepřátely tvého spasení, v kříži zvítězíš nad dáblem, světem, tělem. „Slovo kříže,“ píše sv. Pavel, „jest sice těm, kteříž hynou, bláznovstvím: ale těm, kteříž dosahují spasení, to jest nám, jest mocí Boží.“ (1. Kor. 1, 18.) V kříži ukryta jest moc Boží, před kterouž nepřátelé našeho spasení na útek se dávají. „Bratři,“ dí Origenes, „pohližejme na Krista ukřížovaného, bychom od hřichu zbaveni byli. Jako neumírali uštnutí od hadů na poušti, kdož hleděli na hada měděného, tak osvobozen bude od uštnutí hřichu, kdo ve víře na ukřížovaného Spasitele patří.“

V znamení sv. kříže zvítězíme nad zlým duchem, který jako lev řvoucí obchází, hledaje, koho by pohltil. Svatý Césarius každého času kříž na prsou nosil, jakožto bezpečnou zbraň proti útokům dáblovým. V čas pokušení drže kříž v ruce, volával: „Utecte nepřátelé spasení a Boha mého, viztež nástroj, kterýmž rozkotány jsou brány pekelné. O Ježíši, pro zásluhy svého sv. kříže sprost mne nepřátel mých.“ I pohližel na kříž Páně, a pokušení zmizelo. Pročež i ty, duše křestanská, v pokušení myslí na kříž, libej, objímej ho, znamenej se jím, a dábla jistě zaženeš. „Jako pes,“ praví sv. Cyril, „holi se boji, kterou byl bit, tak se třese zlý nepřítel, vidí-li nás kříž dělati, ještě se upomíná na kříž, na kterém byl od Krista přemožen.“ David

šel do boje proti Goliáši; maje hůl svou v rukou a pět kamenů nejčistších z potoka v moře pastýřské. I zvítězil nad Filíštinským. (1. Král. 17, 40.) Křestane milý! maje bojovati s Goliášem pekelným, ozbroj se sv. křížem, pamatuj na pět ran Krista Pána, a zvítězství dosahneš. „Kříž jest štit, zbraň a korouhev proti dáblu,“ dí sv. Jan Damascenský.

Sv. křížem zvítězíš i nad *pokušením světa*. „Nikdo nemůže bouřlivé a nebezpečné moře pozemského života,“ dí sv. Augustin, „šfastně přeplaviti, lečby nesen byl křížem Kristovým.“ Svět nás podobá se moři rozbouřenemu, chce duše Bohu sloužící svými zlými příklady a svůdnými řečmi ve vř sváj uchvatiti a zahubiti. Duše křestanská, vidouc osidla, která ti svět strojí, vzpomeň si, že nikoliv svět, alebrž Pán Ježíš za tebe na kříži umřel, On jediný že jest pramen vši blaženosti, nikoliv ale svět, kterýž sluhům svým nepokojným svědomím, časnow i věčnou záhubcu se odměnuje. Sv. František Saleský radil jedné duši, aby myslela na smrt, kdykoli bude musetí přitomna býti světským radovánkám, a že nezhřeši. Vzpomínej sobě i ty, žijíc ve světě, často na smrt, na kříž Páně, a zvítězíš vždy nad pokušením světa.

V znamení sv. kříže přemůžeš i *tělo své*. Srdece člověka jest rejdiště zlých žádostí; jedva potlačena jest jedna, již druhá mocně povstává. Čím nad nimi zvítězíme? Sv. křížem, kterýž sv. Jan Damascenský nazývá „holí nemocných.“ O tuto hůl se podpírejme na cestě života, kterouž nám zlé žádosti kluzkou činí, touto zbraní je zahánějme, a zajisté že panovati будeme nad nimi. „Nejen duchům temnosti,“ praví sv. Jan Zlat., „stal se kříž hrozným, nýbrž i zkažené náklonnosti, bezuzdne náruživosti; zlé chtíče a žádosti pozbývají před znamením sv. kříže vši moci.“ Když srdečem našim zlé žádosti zmítají, pohledme na sv. kříž, řkouce k Ukřížovanému: „Páne, zachovej nás, hyneme.“ (Mat. 8, 25.) I přikáže Pán bouři smyslnosti, větrům pých, a stane se utišen veliké.

Zivot nás jest ustavičný boj. Kéž bychom vždy co zbraně užívali sv. kříže! Boj nás byl by vždy vítězný. „Kterými prostředky,“ tázce se sv. Bonaventura, „mohou plaveci v tolika nebezpečích postaveni dosicí břehu vlasti? Zajisté těmato dvěma: Dřevem a hvězdou, to jest virou ve sv. kříž a moci Světla, kteréž nám porodila Maria, hvězda mořská.“ Nedivme se, že sv. kříž má takovou moc; vždyť na něm

Pán Ježíš vydobyl vítězství nad mocnostmi temnosti, nad smrtí a hřichem.“ Ukřížovaný Spasiteli! skrzé svůj sv. kříž osvobod nás od nepřátele spasení našeho.

Křestane milý, neztrácej tedy myslí, byť by na tebe sebe větší pokušení doráželo; máš kříž, a tu volej s korunovaným prorokem: „Nebudu se báti zlého: nebo ty se mnou jsi. Prut tvůj a hůl tvá, ty mne potěšíly.“ (Žalm 22, 4.) Kardinál Hugo vyrozumívá tímto prutem Rodičku Boží, stojící pod křížem, a touto holí sv. kříž, jejichžto pomocí nad každým pokušením zvítězíme. Či by nás mohl Pán Ježíš v pokušení opustiti, když se znamenáme sv. křížem? Kříž jest drahý, skvostný prsten, kterýmž si Bůh všecky duše zasnobil. Jak by mohl Spasitel nás dopustiti, aby duše škodu vzala aneb zahynula, když kříž dělajíc Jemu ukazuje tento prsten, kterýmž již sobě co pečeti jakožto vlastnictví své poznámenal? Prorok Ezechiel svědčí, že Bůh andělu přikázal, aby chodě po celém Jerusalémě, znamenal Tau (T) na čelích mužů lkajících a žalost majících. I zachráněni jsou, kdož písmenem tímto znamenáni byli, ostatní však zahynuli. (Ezech. 9.) Kardinál Hugo dí: „Písmeno T jest znamení kříže, aby mající toto znamení, poznáni byli jakožto ovce Páně.“

Duše křestanská, viz na kříži pníti Boha-člověka, jehož nesmírné milosrdenství nechce smrt hříšnika, nýbrž aby se polepšil a živ byl. Doufej tedy pevně, že i tobě hřichy odpustí, budeš-li se káti, že v znamení sv. kříže zvítězíš nade všemi nepřátely spasení svého. Sv. kříži, podstatou naší naděje, spasiž nás!

IV. Kapitola třetí.

Kříž trůn lásky.

„Většího milování nemá žádný nad to, by kdo život svůj položil za přátele své.“ (Jan 15, 13.)

Veliká jest láska pravého přátelství. Přítel v příteli žije, s ním truchlí, s ním se raduje, na jeho osudech vřelý podíl běře. Není-liž vrcholem lásky této, položiti život svůj za přitele? Čteme o sv. Pavlinu, že se dal v okovy otrocké ukovati, aby syna jedné vdovy z otroctví vysvobodil. My velebíme lásku tuto, obdivujeme se jí; neboť „většího milování nemá žádný nad to, by kdo život svůj položil za přátele své.“ (Jan 15, 13.) Však co mám říci o lásce Boží k nám, o lásce na kříži?

Kdyby byl Bůh k nešfastnému Adamovi jako k Achazovi řekl: „Požádej sobě znamení od Hospodina, Boha svého, buď v hlubokosti pekelní, aneb na výsosti

vzhůru.“ (Isai. 7, 11.) : byl by Adam se osmělil prositi Ho, aby Syn Jeho s nebe sstoupil a za něho i potomky jeho na kříž umřel? A zač by se byl člověk neopovážil prositi, toho mu Bůh udělil, smilovav se nad ním, dal mu Syna svého. Zdá se mi, jakobych slyšel Boha mluviti k Adamovi: „Co učiniš, aby opět nabyl milosti ztracené, co učiniš, abys se stal opět dítětem mým, ještě jsi neposlušností svou se stal otrokem dáblovým? Slyš slova má. Mám Syna jediného, kteréhož jsem od věčnosti zplodil, jenž jest Bůh jako Já, tétéž bytností a přirozenosti jako Já; Syna toho, kteréhož neskončeně miluji, dám tobě. On v spůsobě služebníka zmaří sebe, abys opět se stal účastným mé lásky, z které jsi vypadl.“ A tento Šyn odpovídá: „Otče! Já hotov jsem vůli Tvou vyplnit, spravedlnost Tvou usmířit, rád na kříži umru, jen když člověk spasen bude.“ Hle, Syn Boží trpí na kříži za své nepřátely, ano i za své katany, Pán umírá za sluhy, Beránek nejnevinnější usmracen jest za hříšníky. „Ani vlastního Syna svého neušetřil,“ praví sv. Pavel, „ale za nás za všecky Ho vydal.“ (Rím. 8, 32.) Lásku umírající za nepřátely spatřujeme také na Kalvarii, této hoře lásky, jak ji sv. František Saleský jmenuje. Ano, duše křesťanská, kříž jest trůn lásky Boží, u něho se naučíš milovati Ježíše, lásky nejhodnějšího, ale i své nepřátely, od nichž se srdce tvé odvraci.

Kříž jest trůn lásky Boží. Pán Ježíš touží po okamžiku, kdy bude za hříšníky pníti na kříži, On celý život svůj myslí na kříž. S jakou radostí mluvil o umučení svém, když přicházela hodina jeho! Radostně díl k učenníkům svým při poslední večeři: „S toužebností žádal jsem tohoto beránka jísti s vámi, prvé než bych trpěl.“ (Luk. 22, 15.)

Nepřátelé volají: „Ukřížuj Ho, ukřížuj Ho,“ a Božský Spasitel zbičovaný, trním korunovaný, pláštěm šarlatovým přiděný, žádá sobě k tému královským odznakům ještě tránu — kříže, volá v srdeci: „Chci býti ukřížován.“ Položili Mu kříž na ramena; s jakou láskou jej přijal a objal! Radostně s ním spěchá na Golgotu, nejednou padl pod tíží jeho, ale vždy ho opět vzal na ramena svá, nemoha se od něho odloučiti. Došel popraviště. Dal se z roucha syléci, ale kříž drží pevně, podává ruce i nohy, aby byl na kříž přibit.

Syn Boží pní na kříži mezi nebem a zemí v nesmírných bolestech. Tma se rozkládá po celé zemi, i On brzy podlehne

temnosti smrti. Hluk na Kalvarii se utiší, Ukrížovaný mluví slova, kterých svět nikdy ještě neslyšel, mluví slova lásky k nepřátelům. Nepřátelé Kristovi chodí o kolo kříže, pohlížejí vzhůru, kývají hlavami, a posmívajíce se řkou: „Haha, kterýž ruší chrám Boží a v třech dnech jej zase vzděláš, pomoží sám sobě.“ (Mat. 27, 40.) Jiní potupně volají: „Jiným pomáhal, sám sobě nemůže pomoci; jestliže jest král israelský, af nyní sstoupí s kříže a uvěříme Jemu.“ (Mat. 27, 42.) Slyšel-liž svět kdy rouhaní hanebnějšího? S člověkem nešťastným, ano i se zločincem na popravu vedeným míváme útrpnost, jenom Pán nenezajíždá. On znamenal kroky své dobrodinimi, všem pomáhal, a hle, i tuto dobrotu jeho v posměch uvádějí. On z lásky k nám vstoupil na kříž, a oni i tuto lásku tupí. Pane Ježíši, Tys pohřízen v moře bolesti, a nepřátelé Tvoji je rozmnožují nesmyslným rouháním.

Mezi tím hledí Pán Ježíš k nebi, napíná poslední síly své, aby nepřátelům svým vyprosil milosrdenství, volá před celým světem, židovským i pohanským, kterýž zastoupen byl pod křížem: „Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí.“ (Luk. 23, 34.) Ježíš můj, Ty se modlíš za své katany? Ano, nevinnost Tvá neznájiné pomsty, leč modlit se za ně, jim odpustiti. Láska Tvá žehná, jsouc tupena, modlí se, jsouc vysmívána. „Otče! odpust jim.“ Za koho se modlíš? Za ty, kteří na Tobě strašný zločin spáchali. Tito ukrutníci nalezají u Tebe milost? Neměl by je spíše spravedlivý hněv Tvůj zničiti? „On nemyslí na to,“ dí sv. Leo, „že skrze ně umírá, toliko na to, že pro ně umírá.“ Proto se modlí Božský Trpitel: „Otče, odpust jim.“ Nevolá „Bože,“ nýbrž „Otče,“ aby srdce nebeského Otce svého k smilování naklonil. „Otče, odpust jim,“ volá, jakoby říci chtěl: „Otče, milosrdenství, nikoliv ale spravedlnost nech vládnouti nad nimi, viz, že i za ně pním na kříži, proto slyš mne, a odpust jim.“ Kdožby neszel, slyše tato slova lásky k nepřátelům? Pán by mohl zlorečiti, a dobrořeči, trestati, a odpouštěti, modli se; rád by při této modlitbě i ruce sepjal, ale nemůže, přibilit je na kříž.

Dále volá Pán: „Oni nevědí, co činí.“ On vymlouvá zlost jejich, činí menší jejich vinu, kdežto oni se snaží ji zvětšiti, uvádí nevědomost za přičinu jejich ukrutnosti. Pane, Ty pravíš, že nevědí, co činí. Což neviděli Tvůj život svatý, neviděli Tvých zázraků, neslyšeli Tvého učení, ne-

uznal Tě Pilát před nimi za nevinného? Mohli a měli věděti, že jsi Syn Boží, Tys jim to sám řekl. „Kdybych byl nepřišel a jim niemluvil, hřichu by neměli: ale nyní nemají výmluvy z hřichu svého.“ (Jan 15, 22.) Tot slovo Tvé, a nyní je omlouváš? Ježíši můj, jak veliká jest láska Tvá! Ona vymlovává a ospravedlňuje, kde přísný soudce žádné výmluvy, žádného ospravedlnění nenalezáz. „Otče, hledě na mou lásku, na mou oběť, odpust jim, neboť nevědě, co čini.“ Nemohl-liž Spasitel náš na kříži volati se žalmistou: „Místo toho, kdež měli mne milovati, utrhalí mi: já pak jsem se modlil.“ (Žalm 108, 4.)

Pán Ježíš pní na kříži mezi dvěma lotry, kteříž byli spravedlivě k smrti na kříži odsouzeni. I tito v zaslepenosti a zatvrzelosti své tupili Pána. „I lotři,“ dí Písmo sv., „kteříž byli s Ním ukřižováni, routhali se Jemu.“ (Mat. 27, 44.) Nesmírná láska Spasitela volá: „Otče, odpust jim, neboť nevědě, co čini.“ Kdožby této lásce mohl odporovati, kdož by se jí nechtěl v náručí vrhnouti? Toliko lotr na pravici diví se lásce této: naděje a důvěra jeho roste, paprslek milosti Boží proniká jeho duši, osvěcuje rozum, naplňuje srdeč litostí nad hřichy spáchánymi, i trestá lotra druhého, řka: „Ani ty se Boha nebojíš? . . . My zajisté spravedlivě, neb co nalezi za skutky běrem: ale tento nic zlého neučinil.“ (Luk. 23, 40. 41.) Hledě na Ježíše prosí za odpuštění, poroučí se jeho milosrdensví, počíná Jej milovati, chce být u Ježíše a s Ježíšem, řka: „Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého.“ (Luk. 23, 42.) O té lásce mého Spasitele! Obrácení lotra na pravici jest dílo Jeho, On jej ospravedlňuje, přijímá hříšníka v hříších se sedivého na milost, řka: „Amen pravím tobě: dnes budeš se mnou v ráji.“ (Luk. 23, 43.) Člověče, nemusíš-li volati, hledě na kříž: „Svatý kříži, tys trůn lásky nepochopitelné! Za lásku dejme lásku.

Milujme Ježíše, Onť lásky nejhodnější. Či nepněl Pán na kříži za nás hříšníky, nepřátely své? „Dokazujet pak Bůh lásky své k nám,“ píše sv. Pavel, „nebo když jsme ještě hříšníci byli, podle času umřel Kristus za nás.“ (Rim. 5, 8. 9.) Na dřevě kříže se láska Boží v plamenech svých sama takřka ztrávila, aby srdce naše k milování rozebrála. Sv. Bonaventura říkával, že rány Kristovy mají moc i kamenné srdce obměkčiti a ledovou duši rozebráti. Pohlizejme často na kříž, aby láska k Ukři-

žovanému vzplápolala v srdeci našem. „Žádné dřevo,“ dí sv. Ignác z Lojoly, „nemůže oheň lásky více rozdmýchati, než dřevo sv. kříže.“ — „Co jsou rány na rukou a nohou Spasitelových?“ táče se sv. Bernard. „Nejsou-liž růže lásky k našemu spasení vykvětlé? Ta krásná růže na levém boku jeho vydává zřejmé svědectví, že nás miluje.“ Pán Ježíš za nás umřel, nás vyzkoupil, nejsme tedy svoji, nýbrž jeho, jak dí sv. Pavel: „Nejste svoji, neb koupeni jste za velikou mzdu.“ (I. Kor. 6, 19. 20.) Pán Ježíš nás miloval, to jest, On jen pro nás žil, na nás myslel, za nás se modlil, pro nás pracoval a umřel. I my Pána Ježíše milujme, na Něho mysleme, o Něm rádi mluvme, všecko k Jeho cti a slávě konejme, pro Něho živi budme. Rozjimejme často o vykoupení svém. Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozého dal. (Jan 3, 16.) Pán pní z lásky k nám na kříži, a my bychom Ho nechtěli milovati? Sv. Magdalena z Pazzis uvažujíc lásku Boží na kříži, volávala s nadšením: „Ó Bože lásky, ó Bože lásky! Můj Ježíši, láska Tvá k lidem jest nesmírná.“ Mocněji než samo peklo povzbuzuje nás k milování Ježíše. Kdo hledě na kříž lhostejným, studeným k Spasiteli svému zůstává, není hoden jmena „křestan.“ Kéžby každý z nás řici mohl se sv. Augustinem: „Velká a mnohá jsou dobrodini, která jsi mi, Pane Bože, prokázal, pro které Tě mám vždy milovati a chváliti. Jedno ale více než všecka ostatní mne k milování rozpaluje, nutí, pudi a povzbuzuje: totiž Tvá přehoráká smrt, kterou jsi podstoupil, a dilo našeho vykoupení.“ Srdce lásky Boží trůní na Kalvárii, tam volá i srdce naše, by je milovati naučilo.

Pán Ježíš umřel za hříšníky, nepřátely své, i my milujme nepřátely naše.

Jan Qualbert přísahal pomstít se na vrahу bratra svého. I napadl jej o samotě na úzké cestě. Již pozvedá meč, aby zavraždil svého nepřitele. Ale vrah vrhá se Janovi k nohoum, maje ruce na prsou křížem složené. Bylo to na velký pátek. Qualbert hledě naň vzpomíná sobě na Božského Spasitele na kříži, na lásku Jeho katanům. I zahodiv meč, sklání se k vrahovi bratra svého, objímá jej, řka: „Nemohu ti odeprít toho, zač mne ve jmenu Ukřižovaného prosíš. Daruji tobě netolikо život, nýbrž i přátelství své. Modli se za mne, by mně Bůh hřichy odpustil.“ Na to šel do chrámu Páně, vrhl se na kolena před křížem, kdež mu Bůh zjevil, jak ve-

lce se Mu líbí, co byl učinil. — Jako Qualbert i ty odpouštěj nepřátelům svým, když tě prosi za odpuštění. Když arciotec Jakob zemřel, přišlo jeho jedenácté synů k Josefovi, na němž byli dříve zločin spáchali, řekouc: „Otec tvůj přikázal nám, dříve než umřel, abychom tobě jeho slovy takto řekli: „Prosím, abys zapomnul na hřich bratří svých, a na prohřešení i na zlost, kterouž učinili proti tobě: my také prosíme, abys služebníkům Boha otce tvého odpustil nepravost tuto.“ Což uslyšev Josef, zplakal.“ (I. Mojž. 50, 16. 17.) Mohla by pomsta v srdeci tvém dále hořet, když k tobě nepřítel tvůj praví: „Bratře, tvůj i můj Spasitel umíraje na kříži přikázal mi, abych tě ve jmenu jeho za odpuštění prosil, odpust mi pro lásku Boží.“ Mohl bys této prosby oslyšeti? Byť jinověrec tak jednal, věrný následovník Kristův smíří se s nepřítelem svým, přijme jej za bratra.

Odpouštěj nepříteli svému, třeba by tě za odpuštění neprosil. Či nepřikazuje Božský Spasitel: „Milujte nepřáty své, dobře čiňte těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vám protivenství činí a utrhačí vám?“ (Mat. 5, 44.) On sám konal, čemu učil, modlil se na kříži za katany své. Ty bys nechtěl následovati tohoto vznešeného příkladu, chtěl bys pomstu nositi v srdeci svém? Jak by se mohl modlit: „Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštěme našim vinníkům?“ Mohl bys libati sv. kříž, tento věčný památník lásky k nepřátelům, a při tom nenávist a hněv v srdeci chovati? Dle rady sv. Augustina pohled na kříž, na nohy Ježíšovy. Nejsou-li zkrvácené, tupými hřeby na kříž přibité? Kdo proklál tyto nohy, kdo je přibil na kříž? Nepřátelé jeho, které tak dlouho co ztracené ovce hledal, aby je přivedl do ovčince svého. Viz ruce jeho. On jich pozvedal, aby nemocné uzdravoval, nuzným pomáhal, za bratry své k Otci se modlil, jim žehnal, — a nyní jsou na kříž přibité. Kdož to učinil? Pohledni na hlavu jeho. Není-li zsinalá, zohavená, trním zbozaná? Kdož to učinil? Tělo Páně jest od hlavy až do paty zraněné, jedna rána. Kdož to učinil? Viz nevinného Beránka na kříži, a slyš Ho volati: „Otče, odpust jim, nebot nevěděl, co činí.“ Víš, za koho Pán se modlí? Za ty, kteří Ho ukřížovali; i tys byl mezi nimi. A ty, křestane, nechtěl bys odpouštěti vinníkům svým? Ještě jsi jim neprokázal tolik dobriní, jako Kristus svým nepřátelům; ještě tě na kříž nepři-

bili, na smrtelné posteli nepotupili, tobě bolest majícímu se neposmívali, a ty pravíš: „Nemohu jim odpustiti.“ Nemůžeš? Odejdi tedy, odstup od kříže, opust umírajícího Spasitele, kterýž i za tebe hřísného se modlil. Odejdi, smaž jméno „křestan“ s čela svého, vymaž je z křestní knihy, odejdi, aby se pomstil, vezmi své nepřátelství s sebou na smrtelnou postel, vezmi je do hrobu, vezmi před soudnou stolicí Ježíše Krista, vezmi je — však nikoliv, bez smíření od kříže neodejdeš, ty odpustíš nepříteli svému, byť by tě to stálo sebe více přemáhání. A když nepřátelství láskou, pomstu dobrdiním budeš splácati, budeš moci důvěrně se modliti: „Pane, odpust mi, jakož i já jsem odpustil.“ Svatý kříž, trůne lásky, roznět v srdeci našem oheň lásky!

(Pokračování.)

Stanovy Víd. Jednoty sv. Methodia.

§. 1. Jednota má název: „Videnská Jednota sv. Methodia.“

§. 2. Účelem této jednoty jest podporování náboženského ducha, jakož i duchovního a mravného vzdělání mezi Čechoslovany náboženství katolického ve Vídni a nejbližším okolí Vídne žijicími, kteří, neznajíce řeč německou, ze závodů pro další vzdělání náboženské a duchovní v místě se nacházejících žádoucí prospěch mítí nemohou.

§. 3. Aby podporován byl duch náboženský, bude se jednota snažiti, aby v řečeném okršku, a jmenovitě v těch okresech, kde Čechoslovaké ponejvíce bydlejí, možny učiněny byly nedělní a sváteční služby Boží, resp. cvičení křesťanské v mateřské řeči těchto národovců.

§. 4. Aby podporováno bylo vzdělání duchovní, miní jednota podle sil svých zřizovati opatrovny pro dítky a školy triviální, spůsobovati opakovací vyučování pro učeníky a tovaryše, pak zakládati knihovny.

§. 5. Samo sebou se rozumí, že jednota uskutečňujíc úmysly v §. 3. vyslovené, vázána jest na předchozí přisvědčení velebného kníž.-arcibiskupského konsistoria, uskutečňujíc pak úmysly v §. 4. pronešené, na zjednání potřebného přivolení úředního.

§. 6. Prostředky peněžité ku provedení úlohy jednotě vytknuté zjednají se dilem ročními příspěvky členův jednoty, dilem z jinakých pramenů, humanitním spolkům vůbec dovolených.

§. 7. Jednota se skládá z lidumilů,

kteří k ní budto co členové anebo co účastníci přistoupí.

§. 8. Kdo se státi chce „členem“ jednoty, treba jest, aby se zavázal k ročnímu přispěvku nejméně dvou zlatých.

§. 9. „Učastníkem“ jednoty může se státi každý, kdo ročně nejméně jeden zlatý přispívati bude.

§. 10. Kdoby se nezavázal ku přispěvku ročnímu, jednotě pak přece darem peněžitým velkým nebo malým anebo jinakou podporou přispěl, bude pokládán za dobrodince jednoty. Ze práv členům a účastníkům příslušejících nepřísluší jemu žádné, kromě které vytčeno jest v §. 12. lit. a.

§. 11. Členové mají právo:

- a) účastnit se v zavíráni snešení a ve volbách hlasováním,
- b) volenu býti za výbory,
- c) podávati návrhy netolikoj při valném shromáždění, ale i při ředit. jednoty.

§. 12. Učastníci mají právo:

- a) býti přitomni při shromáždění valném,
- b) podávati ředitelstvu jednoty písemně návrhy.

§. 13. Jmenování členů čestných jest dopuštěno, i mají tito všecka práva členů skutečných.

Jmenování cizozemců za členy čestné treba předložiti c. k. místodrž. k stvrzení.

§. 14. Jednota smí sobě voliti protektora.

§. 15. Každý rok má býti odbýváno veřejné valné shromáždění, avšak mohou dle okolností i během roku držeti se shromáždění valná, a to na žádost starosty, anebo na žádost dvaceti členův.

§. 16. Jednací záležitosti ve valném shromáždění jsou:

- a) zkoušení zprávy ředitelstva o působení jednoty a hospodářstva s peněžitými prostředky jednoty,
- b) volba starosty a triceti členův výboru,
- c) volba protektora a členův čestných,
- d) snešení o potřebných změnách v stanovách proti zjednání úředního schválení, anebo o zrušení jednoty.

§. 17. Snešení a volby o valném shromáždění konají se prostou většinou hlasů, kterážto většina, jedná-li se o změny stanov, nejméně ze dvou třetin oprávněných hlasujících záležeti musí, v kterémžto posledně řečeném případě právo hlasovaci prostředkem písemného splnomocnění také na jiné členy jednoty přenešeno býti může. Jestliže se při volbách prvním hlasováním prosté většiny nedocílí, přikročeno

buď k volbě užší, do které toliko ti členové potaženi býti mohou, jenž nejvíce hlasův měli po volených ve volení prvním; avšak vždy musí kandidátů do užší volby potažených jednou tolik býti, než kolik se jich ještě voliti má.

§. 18. Výbor se skládá ze členův jednoty ve valném shromáždění vyvolených.

Z těch každoročně 10 členů vystoupí, jichž místo zaujmou ti, kteří v řádných valných shromážděních budou znova voleni.

Vystoupení děje se po prvé a po druhé losem; napotom vystoupí vždy ti, kteří byli tři léta před tím voleni. Kteří vystoupí, mohou znova býti voleni.

§. 19. Jednací záležitosti výboru jsou:

- a) Volba desíti ředitelů z prostředka výboru,
- b) rozhodování o záležitostech, kteréžby starosta anebo členové ředitelstva ve výboru pojatí navrhli,
- c) naznačování směru, který by s ohledem na právě panující potřeby ředitelstvo v působení svém hlavně mítlo na zřeteli,
- d) ustanovení jednacího řádu anebo proměny v něm,
- e) volení tří členů k ředitelstvu nenáležejících, kteří by pokladnici jednoty bez opovědění skontrovali, a najdou-li ji v pořádku, absolutorium vydali,
- f) podporování ředit. a působení jeho.

§. 20. Výbor pravidelně má se každé tři měsíce, v případech pak nutných na požádání starosty anebo osmi členův výboru i mimo tuto dobu shromaždovati.

§. 21. Aby snešení v zasedání výboru bylo platné, musí býti přitomno nejméně patnácte oprávněných hlasujících, snešení pak děje se prostou většinou hlasů.

§. 22. Ředitelství skládá se z desíti ředitelů od výboru vyvolených a z představeného vzešlého z valného shromáždění.

§. 23. Ředitelové volí ze svého prostředka dva zastupitele starosty a jednoho pokladníka.

§. 24. Ředitelstvo má pravidelně každý měsíc odbývati jedno zasedání.

§. 25. Snešení ředitelstva mají platnost jen tehdy, když přitomno bude nejméně sedm členův ředitelstva, počítaje v to i starostu anebo jeho zastupitele, a snešení sama zavřena budou prostou většinou hlasův.

§. 26. Starosta jednoty volen bude od valného shromáždění z prostředka členův jednoty na dobu tří roků, i jest po uplynutí této doby opět volitelný.

§. 27. Starosta jednoty řídí valné shromáždění, pak zasedání ředitelstva a výboru, i účastní se při rovně rozdělených hlasech ve hlasování. Týž přiděluje jednací záležitosti jednotlivým ředitelům a členům výboru, podpisuje dopisy a jiné písemnosti ve jmenu jednoty a jest řádným zástupcem jejím naproti jiným. Starosta má právo, zastavití snešení ředitelstva, aby je výboru v nejbližším zasedání jeho k rozhodnutí předložil. Snešení výboru může starosta zastavití jen tehdy, když by nebyla uzavřena většinou dvou třetin přítomných k hlasování oprávněných. Zastavené snešení výboru předloženo bud valnému shromáždění k rozhodnutí.

§. 28. Starosta, zastupitelé jeho, členové ředitelstva jakož i výboru musejí mít stálé bydliště své ve Vídni anebo v nejbližším okolí Vídne, i zastávají všecky jednací záležitosti jednoty zdarma.

§. 29. Když by se stalo, žeby jednota byla rozvázána, musí jméně její býti pojistěno ku prospěchu náboženských anebo vzdělávacích školních účelů Čechoslovanců ve Vídni nebo v nejbližším okolí Videňském přebývajících.

§. 30. Rozvázání jednoty nemůže uznáváno býti než ve valném, schválně k tomu cíli svolaném shromáždění, ve kterém by účastné byly nejméně dvě třetiny členův ke hlasování oprávněných, při čemž však dopuštěno jest splnomocnění jako v §. 17. odstávka 1.

§. 31. Jednota postavena jest pod dozorem státní správy, vykonánym skrze zeměpanského komisaře.

§. 32. Všeliké z poměru jednoty vynikající spory rozhoduje konečně soud smluvčí.

K jeho sestoupení volí každá strana po jednom rozsudím, a tito volí předsedu.

Paběrky.

Známý Vilém hr. Slavata líčí ve svých „Pamětech“, nyní p. Gindelym vydávaných protestanty (kalvíny) svého věku ve vlasti České, a praví o nich takto: „A tak dostali svého krále svého náboženství (Fridricha zimního krále), následujíce v tom obyčejného spůsobu kalvínistů, že nejprve mezi katolickými žádají dovolení, aby ve svých svědomích nebyli ztěžováni, aby pokojně mohli věřiti, jak Pán Bůh jim dá poznati; když to dostanou, tehdy se snažují dosáhnouti, aby mohli dostati povolení k provozování svého náboženství, dostanouce to, i hned se snažují, aby mezi nimi a katolickými rovnost byla,

aby v těch městech, kdež jsou, také mnoho kostelů jako oni k provozování svého náboženství mítí mohli, dostanouce to, snažují se, aby mohli moenější býti nežli katoličtí; dovedouce sobě to, nechtějí všecky katolickým k provozování jich víry pravé ani kostelů, ani jiných míst dovolovat, pravice, že jejich víra jest modlárství.“

Tak dí Vilém hrabě Slavata v Pamětech svých na str. 43. a 44. o svých krajanech protestantech. A kdo má oči k vidění, může viděti, že tak děje se až posud, a jako bylo, tak je nyní leckde a tak bude.

D O P I S Y.

Z Nového Bydžova dne 17. února 1866.

(Pobožnost v poslední dni masopustní. Hrdlivost duch. pastýře.)

Pokud bývala zhubsta vystavována Nejsv. Svátost, nebyla úcta k ní tak vroucená, tak vrelá jako nyní, když se to zřídka stává. Velemoudrým se ukázalo tedy nařízení provinciální synody v té věci pronešené, jímž se zajisté rozhoduje úcta Nejsv. Svátosti oltářní. Kéžby jen po vlastech našich zakládána byla bratrstva Nejsv. Těla Božího, aby i zevnější pocta Nejsv. Svátosti na pevných základech postavena byla. — Nelze vypsatí, s jakou vnitřní útěchou, že někteří až k slzám pochnuti byli, vstupovali věřici do chrámu Páně v poslední dny masopustní, aby vystavené Nejsv. Svátosti oltářní se klaněli. Oko každého bylo naplněno úzarem, zíral-li v to plamenné moře, z něhož libě zeleň prokmitala. Hlavní oltář skvostně upraven a ozdoben, květinami pokryt a venci, jež kolem sloupů se vinuly, spíše podobal se zahradě, v níž Láska věčná spočívá, milostivě hotova jsouc, prosby naše vyslychat. Na oltáři plápolalo množství svící, také mohutný korunní svícen četná svoje ramena rozpínal, aby spojil svit svůj se světem ostatním v krásný celek. Po obou stranách oltáře umístěny byly květiny, na nichž řemeslné růže rozvěšeny byly. Vše mělo na sobě ráz slavnostný. V neděli o ranní přistoupilo mimo jiné asi 16 družiček ku stolu Páně, jež potom po 4 se střídajíce na stupních oltáře klečely. Či srdce by nevzplanulo podobnou zbožnosti, vidí-li, ano něžné dítko, v nevinnosti své andílku podobné, uprostřed kůrů neviditelných, Boha velebících, vroucené prosby k Pánu Ježíši vysílá? Též střidou jeden z vel. p. kaplanů před Nejsvětějším kleče a modle se, dlel. Služby Boží v neděli i po oba všední dny, jak ráno tak odpoledne, odbývány byly s asistencí v. p. kaplanů. Návštěva lidu byla

velmi hojná. Lid náš nelenoval si daleké cesty, ani nepříznivé počasí neodstrašilo jej a tudiž byly rozsáhlé prostory chrámové stále naplněny. Zásluha ozdob v chrámu Páně přísluší horlivým a obětavým v. p. kaplanům Ant. Suchánkovi a Fr. Vackovi. Pan J. Lendecke, továrník, vyprázdnil s nejvytří ochotou své skleníky a zapojil množství květin k okrasce domu Božího. I eti hodné školní sestry, jejichž blahodatné působení i nepřítel vděčně uznává, a jiné spanilomyslné sleňky, přičenily se, seč byly, o úpravu květinami řemeslnými. Lidé, dověděvše se o nastávajícím slavnostním osvětlení a uznávajíce, že zvláštního nákladu vyžadovati bude, ochotně přinášeli příspěvky, aby přímo jejich oběť plápolala před Nejsvětějším a aby sami tím více ku zbožnosti rozněcování byli. Dobrý příklad vel. pánu za sebou vše ku pobožnosti strhoval. Bůh je sil a zehnej!

Nesmím opomenouti zásluh stářičkého našeho v. důst. p. děkana Jos. Kneysla. Již na 22. rok vede duchovní správu rodítstv svého a během těchto let zasloužil si vším právem vážnosti a úcty, jaká se mu prokazuje. Mimo správu duchovní obracel zřetel svůj na školu, tak věnoval vklad 100 zl. škole naší do Matice České, uvedl v láno města eti hodné Školní sestry, jejichž péci dívčí škola svěřena. Ústav ten pod správou jejich mile zkvetá, působením svým zasahuje i v život rodinný. Z něho vycházejí dívky naše jako pravé dcery české, jako pravé dcery církve. Dám obecní, v němž jim bydlíště upraveno a kam dívčí škola umístěna, nevyhovuje potřebám, a tu opět jest to jedinou snahou v. důst. p. děkana, aby byl sestrám prostranný klášter zbudován, nehozí se bojův ani překážek i dovede s pomocí Boží dílo to, k čemuž vys. důstojný p. opat Broumovský J. N. Rotter pomocné ruky přičiniti slibil. Dlouho těžce to nesl, že náš chrám Páně věkem již sešel, a proto horlivě na to doléhal, aby důstojně opraven byl. Oprava ta svěřena pozlacovači z Prahy, p. Havránkovi, který s dobrým zdarem všecky oltáře, na nichž hojně řezby se nalézají, vkušně opravil. I o filiální kostel Nejsv. Trojice v důst. p. děkan pečoval. Jednak sbírkou, jež asi 300 zl. vydala, jednak jeho značnou podporou byl tento kostel slušně obnoven a na stropě krásný obraz sv. Augustina vyveden. Velké pozornosti zaslhuje skvostný a úpravný Boží hrob, jenž as 800 zl. stál a trvám z Inomostí objednán a sem do-

praven byl. Nelze mi uvésti tu bohoslužebná roucha, korouhev, kříže, knihy mešní, nádobí posvátné a jiné, jež jeho péčí buď opraveno neb nově zřízeno bylo.

[Listy z Ameriky.]

I. Ze St. Louis v Severní Americe 24. ledna 1866.

Když jsem se k odchodu chystal z milé vlasti České přes širý Oceán, bych opuštěnému českému stáci v zdejším městě k duchovní pomoci přispíšil, slibil jsem přemnohým přátelům a mým známým svým — louče se s nimi — že jim svým časem zprávy zasílati budu o zdaru své cesty jakož i o zdejších poměrech, a sice bych nemusil na mnoho stran psáti, že budu psáti do milého „Blahověsta“ našeho, který pak zprávy zaslán laskavě dále rozšíří. Musím tedy splnit daný slib, ač jsem se poněkud opozdíl. O odchodu svém nechci šířiti slov — byltě trpký; nebot není to lehké, přetrhnouti ty vazby, které člověka poutají k rodné zemi, pokrevencům a známým, a mimo to byl jsem polekán děsnou zprávou o žalostných poměrech zdejší české obce; praveno mi, že zde nic nepořídím a cesta má že bude marná. — Těžký tedy jsem musel přestáti boj, v kterém by málem byla klesla síla moje; toliko důvěra v Pána Boha, pro něhož jsem tu oběť přinášel, a povzbuzující slova nejdůst. mého p. biskupa Budějovického dodaly mi vytrovalosti. Nebudu též vypisovat cestu svou; toliko krátce podotýkám, že dne 9. září (m. r.) vstoupil jsem v Bremenách na parní loď, a po přestále strašné bouři mořské, v niž duše moje pocitila úzkostí smrti, uzřel jsem dne 26. září břehy Americké. Přistáli jsme v New-Yorku, odkud jsem třetího dne nastoupil po suché zemi další cestu svou. Co jsem o rychlosti jízdy na zdejších železnicích slýchával, není nikterak přehnáno; jde to skutečně o život, a není divu, že se zde tolik nestětí každoročně přiházi. Dne 31. září pozdě večer dorazil jsem k cíli pouti své, a na den sv. Františka Serafa. — 4. října, byl jsem generálním p. vikářem české obci představen a uveden v úřad svůj. Nelze vypsat tu radost, jakou jevili zdejší kat. krajany naší nad mým příchodem; byltě však již svrchovaný čas, aby jim duchovní pomoc přišla. Jej zdejší česká obec tou nejstarší českou obcí v Americe, ale neblahým jakýmsi osudem nechtělo to zde nikterak ku předu. Dřevěný kostelík, před jedenácti roky na prozatím vystavěný, stojí až posud, pod kostelem je školní světnice,

ve které se však z nedostatku vhodného učitele nevyučuje; kněžský příbytek, do něhož se jde přímo ze sakristie, jest hned při kostele pod jedním krovem, což vše — zvláště při prvním spatření — působí ne velmi přijemný dojem. Mimo to byl kostel až posud stížen dluhem více jak 2000 dolarů, učiněným hned při stavění kostela, kterýžto dluh však nikterak zmizet nechtl. A osada sama? Počítá se zde v městě mnoho tisíc Čechů; ale jak málo drželo se jich v duchovním ohledu pohromadě! Může se říci, že celé dvě třetiny se odstípily, jedna z nevěry a druhá z lhostejnosti neb z omrzlosti nad neblahým stavem kostelních poměrů. České jméno bylo zde pokáleno, čest našeho lidu nohamá šlapána a veškerá vina přičítala se lidu samému, a přec — nebyl tím vinen nás lid. Zbyl jen malý hlouček těch věrných, kteří ještě doufali v lepší budoucnost, ale i ti již začali potrácat naděje; neboť půldruhého roku měli zavřený kostel a nebylo kněze, jenž by jim službu Boží konal. Odtud ta radost jejich, když jsem přišel. Z počátku jsem se zhrozil nad tím stavem, v jakém jsem osadu nalezl, a nad tím úkolem, který mi zde nastával; však čím dále tím více nabývám naděje a důvěry v lepší budoucnost. Ukazujet nás hodný lid při svých skrovných silách hmotných — jest to vesměs řemeslnická a pracující třída — takovou horlivost a obětavost, že se tomu člověk podiviti a srdce kněze zaradovati musí; mnohý z těch, jenž se byli odchýlili, přihlásil se již opět; — mnohý vlažný se opět rozechřívá; může se říci, že zde patrně Pán Bůh sám působí. S dluhem jsme již hotovi, a ted se chystáme zakoupit nové místo, kde by se buď nová škola neb nový kostel stavět mohl; máme mnoho na starosti — stavět kostel, školu a faru. Bude k tomu zapotřebí mnoho, mnoho peněz, a sily naše jsou skrovné, avšak tím pevnější jest naše důvěra v Pána Boha, a doufáme jistě, že nebudeme zahanbeni.

Mohl bych již skončit tento první dopis svůj, ale mám ještě něco na srdci. As před 14 dny dostal jsem list z jedné české osady v Severní Americe státu Jova, kde tamější rodáci naši též veškeré duchovní pomoci zbaveni jsou. Mají tam všecko již zařízeno a po nějaký čas měli tam již také svého duchovního správce, vp. Urbana, jehož jméno se zlomkem dopisu v loňském Blahověstu bylo uveřejněno. Nyní však jest týž kněz jinam dán, a krajané naši jsou

opuštěni. I obrátili se ke mně s úpěnlivou prosbou, aby bud sám — opustiv St. Louis — k nim se odebral, aneb kdybych jim některého horlivého kněze z Čech povolati mohl. Jelikož mně nemožno, opustiti nynější stanovisko své, poradil jem jim, aby se cestou ordinariatní obrátili na nejdůst. episkopat český, a já že také ohlásim již napřed jejich duchovní potřeby a žádost o českého kněze. I ptám se tedy jménem ubohých krajanů našich: Nepřihlásil by se žádný z mladších a zbožných duchovních spolubratrů v Čechách, kterýby pro čest a slávu Boží a pro spásu opuštěných rodáků našich podvolil se spasitelnému úkolu tomuto? Jet to sice s obtížemi spojeno, ale tím pozehnanějšího ovoce lze očekávat. Neznámost angličiny by tu nevadila, neboť v tamější osadě mělby pouze s českými krajany a katol. Němci co dělati. Peníze na cestu by mu poslali napřed.

A ještě jednu takovou prosbu. V znamenitém městě Chicagu v státu Illinois (též v Sev. Am.) nalezá se mnoho tisíc Čechů a právě si tam dostavěli kostel se školou a farou, ale nemají žádného kněze. Přihlásil se tam sice jakýsi kněz, rodem Moravan, chtěje převzít tamější duchovní správu. Jelikož ale žádných průvodních listin od svého ordinariatu nemá, a vůbec se neví, skutečně-li knězem jest, nechce mu p. biskup Chicagský tamější českou osadu svěřit, nýbrž dal mi psati, zdažbych nevěděl o některém dobrém knězi v Čechách, bych jej vybídl ku přijmutí duchovní správy české v Chicagu. Odeslal jsem odpověd nejd. p. biskupovi podobnou té, jakou jsem dal českým krajanům v Jově, a jak mínil, bude co nejdříve uveřejněna též žádost Chicagských o českého kněze. Kéžby jen brzy některý upřímný kněz přišel, jestiš ho na obou místech náramně zapotřebí, nemá-li jméno českých katolíků ještě více zde býti zlehčeno a potupeno, nemá-li nevěra a mravní zkáza zcela zachvátit ubohé krajany naše. Ale pravim „upřímný,“ svědomitý kněz; neboť jestliže nehodný kněz všude církvi a spáse duší lidských škodi, jestiš to zvláště zde v Americe. Bůh sám pomoziž!

Jestliby který z vel. pp. spolubratří, chtěje seim se odebrati, žádal si nějakého vysvětlení neb rady, necht se jen na mne obrati *), milerád každému posloužím. Prozatím s Pánem Bohem!

Josef Hesoun.

*) Red. „Blah.“ udá adresu; též expedice t. listu.

KRONIKA.

Z Prahy. JEmin. nejdříve pan kardinál arcibiskup zamýšlil vykonati letos první visitační cestu mezi 22. dubnem a 13. květnem; v tom čase hodlá navštíviti veškeré farní osady vikariátu *Bystřického*.

- Pobožnost 40hodinná bude se konati 1.—5. března u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.

- Alumnův arcib. semináře a kleriků řeholních, jímž JEmin. nejdříve pan kardinál minulou neděli udělil první tonsuru, bylo 40, těch, jenž dnes příjmu nižší svěcení, jest 39.

- Pan Ant. Veit, majitel statku Libochova, dá na místo kamenné sochy sv. Václava na náměstí téhož jména postaviti sochu kovovou a uzavřel, jak „Národ“ praví, v té příčině již smlouvou s dílnou Schwanthalerovou v Mnichově. Socha má být zhotovena do konce září t. r.

- Umrlčí roucho kněžské. Zemřelý kněz má dle předpisu „Ritualu“ do rakve uložen býti přiděn jsa svým obyčejným každodenním oblekem a klerikou (talárem), svrchu pak posvátným rouchem mešním (amictu, alba, cingulo, manipulo, stola et casula) barvy fialové. Na hlavě měj tonsuru a svůj biret. Za jisté si přeje každý kněz, aby cirkevní roucho obětní, v němž od svého posvěcení na kněžství téměř každodenně vstupuje k oltáři Páně, i po jeho skonání dano bylo jeho bezduchému tělu co cirkevní roucho umrlčí. Ještě však od jednotlivých, namnoze též chudých chrámů žádati se nikoli nemůže, aby z jejich zásoby zensulému knězi mešní roucho dano bylo, a ještě při nastalém úmrtí zjednání takového paramentu nezřídka s obtížemi spojeno bývá, budou si bezpochyby mnozí kněží přáti, aby již za živa si zřídili umrlčí roucho své, a to tím více, jelikož tohoto mešního roucha v životě svém k sloužení mše sv. používat mohou, při čemž zajisté neopomenou prositi Boha za šťastnou hodinku smrti. Aby všem těmto zbožným přání bylo vyhověno, činí kongregace Milosrdných Sester v Řepích u Prahy známo, že řečená umrlčí roucha kněžská zhotovuje. Jeden takovýto parament leží v nově zřízeném domě Mil. Sester u sv. kříže v Praze (v Hluboké cestě pod Strahovem) na ukázku. Záležejte z humerálu, alby (pro raken jen bavlněné), cingula, manipulu, štoly a kasuly (z thibetové látky barvy fialové) i s příslušenstvím na kalich (velum, bursa, palla) k sloužení mše sv., stojí jenom 12 zl. r. m. Žádá-li se toliko manipul, štola a kasula, stojí 8 zl. 30 kr. r. m. Před zásilkou dávají se paramenty dle cirkevního řádu požehnatí. (Dle „Ord. L. arcid. Pražské.“)

- Ze Staré Boleslaví. Za sv. Pánu zesnul. v. dřst. p. Jana Mařana, kan. scholastika u sv. Vítu na hradě Fražském, měli jsme v zdejším kostele bl. P. Marie dne 5. t. m. slavné requiem, jež sloužil vd. pan kanovník starší Jos. Horčice u přítomnosti obou ostatních pp. kanovníků. Vel. duchovenstvo zdejší přisluhovalo. K tomu nás vedla nejen láska a uctivost k zemřelému, alebrž i vdcěnost za to, že v poslední vůli své převzámený kříž (pectorale) a mnohé paramenty k pontifikálním službám Božím příslušné věnoval chrámu Matky Boží Staroboleslavské, ačkoli při něm ani důstojenství ani příjmu nikdy neměl. At odpočívá v svatém pokoji! —e.

- V Krbickém farním chrámu Páně (u Kadaně) složil v ned. Devítnáctý býv. evangelický pastor, nyní vlastník hospodářství v Malkově, pan Ant. Martius, veřejně vyznání víry katolické. Nar. v Aši r. 1794 byl od otce svého, evang. pastora, záhy dán na studie, jež na vysok. školách v Jeně dokončil. Za války francouzské vstoupil Martius do pruského pluku husarského, v němž co důstojník bojoval r. 1812—1814 v bitvách u Chlumu, Drážďan, Lipska a u Waterloo. Po uzavřeném míru r. 1814 vstoupil z vojska a konal z ponuknutí slovutného učence a přfrodozpytce Alexandra z Humboldtu vědecké cesty po Francii, Německu, Polsku a Rusku; načež od vys. školy Jenské vyznamenán byl diplomem doktora filosofie. Göthe byl mu přítelem a příznivcem. R. 1816 povolán jest za evang. faráře do Schönbergu v Sasku, kterýžto úřad až do roku 1842, tedy 26 let zastával, načež o propuštění požádal a úřad složil. Od té doby zdržoval se v Čechách a posledních 13 let ve vsi Malkově, kdež si malé hospodářství zakoupil. Dávno již chovaje v srdeci přání, aby přináležel k církvi katolické, žil s katolickými sousedy svými v pokoji, kteříž si ho vážili a jej milovali. Nikdy se Martius nevyslovil nepříznivě o církvi katolické, alebrž byl jí láskou oddán, tudíž i často katol. služby Boží navštěvoval. Jediný jeho syn, rolník v Řečici, přiznal se v loni v těžké nemoci k věře katolické, což i jím pohnulo, aby dávnou touhu svou ve skutek uvedl. Po nutných přípravách přijat jest tedy v neděli Devítnáctý za náramného účastenství věřících do lůna církve katol. Když p. farář Frant. Schröpl v řeči své o pravdě a vysoké ceně sv. víry katolické na něho obrátil slova evangelia, říka: „Též Vás volá dnes Bůh na vinici svou,“ byl hluboce pohnut on i veškeré shromáždění. Pevným, daleko srozumitelným hlasem říkal pak Tridentské vyznání víry a s velikou nábožností přijal sv. svátosti. Milost

Boží budiž s ním. Mnozí učenci z cizozemská navštěvují tohoto starečka v jeho skrovém obydlí na malé vesničce, na ležající v něm vělice učeného přírodozpytce, jenž má důležitou sbírku přírodnin. Francouz slyší tu mluvit mateřským jazykem svým, jako doma. V rolnictví vykonal Martius věci veliké. Nikdo by nehledal v tomto kmetu, jenž sprostně se šatí a v skrovém obydlí mírně se žíví, muže učenosti slynoucího, jehož si zejména cizozemci vysoce váží. (Prag. Ztg.)

- Od Rumburku přinesly mnohé časopisy (Salzb. K., Boh., Gemeindeztg. atd.) zprávu o podivném uzdravení. Ve Filipsdorfu, farnosti Georgswaldské, u hranic Saska žije svobodná, 5. června 1835 narozená panna Maria Magdalena Kade v domě ženatého bratra svého, tkadce. Jest sprostná, upřímně nábožná, vřelá citelkyně nejblah. P. Marie. Od svého 19. leta trpěla mnoha křečí, a před rokem objevil se na ní zlý, puchýřovatý lišej mokrý, jenž přes všecko lékařské ošetřování se po levém boku rozšířil. Prshnojil se ustavičně, a z několika hlubokých ran, jichž lékař Jos. Ulbricht denně dvakrát vlažnou vodou vymýval a mastí obkládati dával, vycházel nesnesitelný puch, tak že domácí i vlastní bratr nemocné se vzdalovali. Ubohá trpěla bolesti hrozné a seslábla, tak že sama lože svého opustiti nemohla, nýbrž musela od bratra přenášena být, při čemž po každé omdlela a dlouho bez sebe ležela. Vel. p. kaplan, jenž ji 21. prosince sv. svátostmi přisluhoval, musel ustati, až se z mdloby své zpamatovala. Svrchu jmenovaný lékař z Georgswaldu a dr. Gröhlich z Gersdorfu v Sasku prohlásili, že zlá nemoc v raka se proměňuje. Nejhůře bylo nemocné 11. a zvláště 12. ledna. Za dne několikrát omdlela v rukou bratra svého, naposled jí pomáhal o půlnoci; načež se s rodinou odebral na půdu k odpočinutí. U nemocné zůstala přítelkyně její Veronika Kindermannova; opodál na stole stála hořící svíce. Chorá pravila přítelkyni své, že trpí mnoho, ale že Bůh jí neuloží víc, než by snést mohla. Po té modily se spolu modlitbu sv. Bernarda: „Rozpomeň se“ (Memorare.) O 3. hod. s půlnoci otevřely se dvěře a zdalo se, jakoby někdo byl vstoupil. Veronika se ulekla, ale nemocná ji upokojila řkouc, že to dělník z fabriky, jenž u nich přenocuje, se dívá, kolik by hodin bylo. Veronika byla ospalá, a vidouc, že nemocná tiše se modlí a ničeho nežádá, rozsvítila lampičku, zhasila svíčku a usedla k posteli, načež majíc hlavu na polštáři u nemocné usnula. Asi o 4. h. z rána byla probuzena pravou rukou nemocné. Vstanouc uzřela trpitelku,

ana chvějíc se oběma rukama tvář si zakrývá a na spěch dí: Klekni, Maria jest tuto! V světnici bylo světlo jako o polednách, kteréhož světla nemocná sněsti nemohouc, oči si zakrývala. Třesoucim se hlasem říkala „Magnificat“: „Velebí duše má Hospodina“ a když vyřkla slova: A zplesal duch můj v Bohu Spasiteli mému — stála u lůžka jejího bílá postava ženská s korunou skvoucí na ozářené hlavě, kterážto libezným hlasem k nemocné pravila: „Dítě mé, nyní se to zahoju!“ — a zmizela. Světnice byla ještě několik okamžení jasně osvětlena, a pak nebylo viděti leč slabý kmit lampičky. Přítomná Veronika Kindermannova nic z toho neviděla a neslyšela, avšak na žádost nemocné povolala domácích, k nimž ona pak volala: Bratře, Maria tu byla. Já jsem zdráva! Měli za to, že v horečku upadší takto blouzní. Ale když ona, co se stalo, obširně vyprávěla, bolesti necític na rány sahala, když odstranivše obvazky shledali jizvy až na malé místecko čerstvou koži potažené a zacelené a též všechn zápac byl zmizel, užasli se a pohnuti jsouce, modlili se s uzdravenou „Magnificat“ až ku konci. Kteráž pak sama vstala z lůžka a od té doby zdráva jsouc a silná, koná práce své, velebíc pokorně milosrdensví Boží, jehož nehodnou býti se vyznává. Dne 20. ledna šla do farního kostela půl hodiny vzdáleného na slavnou mši sv., kteráž se k její žádosti sloužila na poděkování Pánu Bohu za její podivné uzdravení a přijala veřejně sv. svátosti. Chrám Páně byl přeplněn nábožným lidem z blízka i z daleka. Pohnutí v osadě a ve většině jest veliké i zamýšlejí stavení, v němž se to podivné uzdravení stalo, zakoupiti a na tom místě na památku vystavěti kostel. K tomu cíli již upsáno a složeno mnoho tisíc zlatých.

Z Ríma. Známo jest čtenářům Blah., že nedávno v chrámě sv. Petru zřízen byl skvostný pomník papeži Piovi VIII. Představuje Pia VIII., an kleče a s rukama sepjatýma se objevil před soudcem věčným. Spasitel vztahuje k němu ruce a sv. Petr a Pavel představují jej Ježíši Kristu. Na základě pomníku vypodobněna jest moudrost a spravedlnost v práci vypouklé. Odhalení tohoto pomníku použil „Osservatore Romano“ k uveřejnění stručné zprávy o hrobích veškerých papežů.

Papežové prvních století církve sv. pochováni jsou v katakombách. Když pronásledování křestanů ustalo, byli papežové pochováváni na pahorku Vatikánském v basilice zasvěcené sv. ap. Petru a Pavlu. Toho druhu hroby, jichž zub času ušetřil,

nalezají se posud v kryptě pod nynějším velechrámem sv.-Petrským. — Od 9. věku pochovávali se papežové jednak u sv. Jana na Lateráně, a to pro blízkost sídla papežského, jako Silvester II., jednak v cizině, jako Řehoř VII. v Salerně (ve vyhnanství). Ale hrob Bonifacia VIII. jest v kryptách sv.-Petrských. — Pokud papežové meškali v Avignoně, nalezaly tělesné jejich pozůstatky posledního místa odpočinku ve Francii. Za času roztržky na západě (schisma occidentale) papežové z větší části na útek jouce umírali a mimo Řím pochováni jsou, tak Řehoř XII. v Recanati, Alexander V. v Boloni, Jan XXIII. ve Florencii, Martin V., jenž schisma ukončil a v Rímě zemřel, má svůj hrob v chrámu Lateránském. — Pozdější papežové odpočívají v rozličných chrámech věčného města. Eugen IV. byl ve vyhnanství, zemřel však v Rímě. Pius II. skonal v Ankoně, ale tělo jeho přenešeno do Ríma. — Za času přestavování chrámu sv.-Petrského porušeno jest pomníků mnoho, některých též přenešeno do jiných chrámů, tak Pia II. a Pia III. k sv. Ondřejovi „della Valle.“ — Julius II. odpočívá u sv. Petra „ad vincula“ (v okovech) pod Mojžíšem od Michel Angelo. Jeho nástupce Leo XII. pochován u Panny Marie „sopra Minerva,“ jakož i Klement VII., Pavel IV., Urban VII. a Benedikt XIII. Nástupce Leona X., Hadrian VI., má svůj hrob v německém národním kostele „S. Maria dell'Anima.“ Kosti Mikuláše IV., sv. Pia V., Sixta V., Klementa VIII., Pavla V. a Klementa IX. odpočívají v chrámu „S. Maria maggiore;“ Pavla IV. v S. Maria degli Angeli; Innocence X. u sv. Anežky (S. Agnese); Řehoře XV. u sv. Ignáce; Klementa XIV. v hl. chrámu jeho řádu (Minoritů) „agli Apostoli.“ — Konečně kdokoliv již navštívil nynější chrám sv.-Petrský, zajisté pln podivení postál u náhrobků Pavla III. od Viléma della Porta, Urbana VIII. a Alexandra VII. od Bernini-a, Řehoře XIII. od Rusconi-a, Řehoře XIV. a Leona XI. (o němž nápis pomníku pro jeho kratičké panování dí „ostenis magus quam datus“) od Algardi-a, Klementa X. od Rossi-a, Innocence XI. od Monnot-a, Alexandra VIII. od Josefa Verlosi-a a Angela de Rossi, Innocence XII. od Valle-a. Klement XI. odpočívá v sále kapitolním. Pomník Benedikta XIV. jest dílo Brucci-ovo, Klementa XIII. a socha Pia VI. jsou mistrovská díla od Canovy. Náhrobek Pia VII. zdělal Thorwaldsen, Leona XII. Fabris a Řehoře XVI. Amici.

— Při chrámu Barnabitův „S. Carlo ai Catinari“ zřízuje se spolek k rozširování dobrých spisů, jemuž sv. Otec udělil hojných odpustků.

Z Japonska obdržel sv. Otec nedávno sbírku haléře sv.-Petrského. Obnáší sice jenom 600 frankův, avšak list tamějších chudých křestanů, jenž dárek ten zaslali, místo, odkud došel, jakož i vzpomínky, jež země ta vzbuzuje, dodávají tomu skrovnému dárku zvlátného významu.

Literní oznamovatel.

— Albacha „Posvátní zvukové.“ Moddlitby a uvažování pro vzdělané paní a panny. Přel. dr. Innocenc Ant. Frencl. Čtvrté, pilně prohlédnuté a zcela opravené vydání od kněze J. Herčka. Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze. S mnohými ocelorytinami str. 408. Obsah této valně rozšířené a vůbec oblíbené modlici knihy jest znám, vydání toto (čtvrté) sličnou latinkou na pěkném papíře jest úhledné, skvostné.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Klement Hammer, děkan v Jáchimově, čestný gener. vikář arcibiskupa Cinčinského v Americe, jehož skut. radoù a farářem Cinčin. až do r. 1860 byl, 15. ún. (nar. v Jáchimově 7. list. 1809, posv. 25. črvce 1833.)

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- P. Jakub Dvořák, prem., farář v Sárc-Nebušicích, za faráře v Kmetiněvi;
- p. Ant. Čížek, proz. admin. v Petrovicích, za proz. kapl. do Poděpic;
- p. Jan Heindl, kaplan v Přimdě, za proz. kapl. do Halsu;
- p. Frant. Libovický, za fund. kapl. do Prusin;
- p. Václav Dědina, za koop. do Ondřejova.

V biskupství Litoměřickém.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jos. Javůrek, vychov. bar. Dobřenských, za koop. a katech. hl. školy v Mělníce;
- p. Jan Kára, kaplan v Mladé Boleslaví, za kapl. do Rovenska.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jan Straboch, kaplan, za adm. v Husinci;
- p. Jan Kubíček, neom., za proz. kaplana do Čestic; kdež
- p. Jos. Velan, síd. kaplan na Kalvarii, dán na prozat. odpočinek.

Uprázdnené místo:

Husinec, fara, patr. knž. Schwarzenberga, do 26. března.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786 - II.
Nedošlá čísla reklame-
mujete nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidně čini národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Neděle smrtelná.

(Nástin rozjímání.)

Pohlížejice na kříž, slyšíme v duchu slova poučení, útěchy, povzbuzení a výstrahy. Dnes však jsou kříže v chrámech našich rouškou zahaleny. A proč? Na otázku tuto odpovídá sv. evangelium slovy: „Židé chápali kamení, aby házeli na Něho, Ježíš pak se skryl a vyšel z chrámu.“ Nebál se ukamenování, chtěl umřítí, ale ještě nepřišla hodina jeho.

Světlo se skrylo, a Židé ho více nepoznali ani a) ve vysoké radě, kdež odsuzujíce Fána v zaslepenosti své zcela zapomněli na jeho učení, na jeho zázraky, na jeho uzdravování, na všecka jeho dobrodiní. Nepoznali Ho b) ani v zahradě Gethsemanské, když velebným slovem jeho: „Ját jsem, koho hledáte;“ jako bleskem omráčení k zemi klesali. Nepoznali Ho c) ani při bičování a trním korunování, když klekajíce před Ním se posmívali: „Zdráv buď králi židovský!“ Nepoznali d) ani na kříži, nesrozuměli slovu: „Nevědí, co činí,“ ani výroku: „Jistě Syn Boží byl tento!“ Nepoznali ani e) v zmrvých vstání ani při na nebe vstoupení. Pán skryl se před nimi. „Bůh váš jest, a nepoznali jste Ho.“ (Jan 8, 55.)

Pán skrývá se i před námi, když chápeme kamení hřichů, abychom házeli na Něho. On skrývá se před hříšníky 1. zjevnými, 2. i tajnými.

Skrývá se před nevěrci, posměvači a před rouhači. Skrývá se před hanobiteli dnů svátečních, utlačovateli vlastních rodičů, před vražedníky duší, smilnsky, cizoložníky atd. Jsout, kdož se svými hřichy a nepravostmi honosí a vychloubají: světlo se skrylo před nimi. — Jsou však i hříšníci tajní, kteří se počestnými, bohabojnými, ctnostnými dělají, jsou, jenž lásku k bližnímu v ústech a nenávist v srdci mají; čili, jak dí Písmo: „Kteříž mluví pokojně s bližním svým, zlost pak jest v srdečích jejich.“ (Žalm 27, 3.) „Běda dvojitemu srdcem a hříšníku na zemi krájejícímu dvojími cestami.“ (Sir. 2, 14.) „Ohavností jsou Hospodinu rtové lživí.“ (Přisl. 12, 22.) Jsou pokrytcí, jimž Pán do srdcí hledí, ale oni Ho nevidí, jsou licoměrní, jež Pán zná, ale oni Ho nepoznávají, nejsouce osvíceni světlem jeho. Jsou, jenž se domnívají, že hříchu nemají a pokání nepotřebují, jsou křestané vlažní, jež Pán vyvrhuje z úst svých. Jsou teď mnozí, před nimiž se Pán skrývá a zahaluje. Zdali i před tebou? Či ty hříchu nemáš?

Odvrzme hřich a spadne rouška s kříže. Očistme se v stolici zpovědní a Pán ukáže nám u stolu svého tvář svou. Chodme v světle přikázaní Božích a Pán bude s námi, nyní i v hodinu smrti naší, vždycky, neb On sám řekl: „Amen pravím vám, bu-

Předplácí se
v expedici
i u všech rádnych
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50kr.
na pln.: 1zl. 30kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
pároč.: 1zl. 55kr.

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

de-li kdo zachovávati řeč mou, neu-zří smrti na věky.“

Katechismus sv. kříže.

(Rozjímání postní.)

V. Kapitola čtvrtá.

Kříž pramen milosti.

„Přistupmež s doufáním k trůnu milosti, abychom došli milo-srdcenství, a nalezli milost k příhodné pomoci.“ (Žid. 4, 16.)

Vypravuje se, že císař Theodosius II. rozdav chudým statků svých, procházel se v paláci svém, přemýšleje o prostředcích, aby nouzi a bídě dálé pomocí přispívati mohl. I spatřil na podlaze mramorovou desku, na které bylo vyryto znamení sv. kříže. Aby nebylo po sv. kříži šlapáno, rozkázal desku vyndati; ale pod ní nalezena druhá, třetí, rovněž křížem znamenaná. Když všecky vyndány byly, objevil se velký poklad, kteréhož dobročinný císař vynaložil k prospěchu nuzných poddaných.

Kříž Páně objevil Theodosiovi poklad zlata a stříbra; nám kříž Kristův na Golgotě vztýčený stal se přičinou požehnání, milosti, života. Hříchem Adamovým mnoho jsme ztratili, ale ve sv. kříži více jsme nabyla, než jsme byli pozbyli. „Kde se rozhojnily hříchy,“ píše sv. Pavel, „tu se více rozhojnila milost.“ (Rím. 5, 20.)

Pán Ježíš vise na kříži s roztaženýma rukama, podává všem zásluhy svého umučení. On se stal chudým, abychom my bohatými učiněni byli. On byl zraněn, abychom my nabyla zdraví. On umřel, abychom my žili byli. Na stromě sv. kříže uzrálo ovoce krvavé, kteréž však dává život každému, kdož ho požívá. Ze stromu toho vyprýstil se sedmerý pramen sv. svátosti, v nichž, posvátných to nádobách, uložena jest krev Páně k našemu očistění, ospravedlnění, posvěcení a posilnění. „Přistupmež s doufáním k trůnu milosti, abychom došli milosrdensví, a nalezli milost k příhodné pomoci.“ (Žid. 4, 16.)

Kříž jest pramen milosti, které nám Pán Ježíš ve sv. svátostech rozdává; my však nesmíme milosti Boží odpírat, nýbrž s ní věrně a snažně pracovati.

Kříž Páně jest pramen milosti. Přijímajice svaté svátosti, býváme znamenáni sv. křížem, na znamení, že milosti, které se nám v nich udělují, Pán Ježíš na kříži nám vydobyl. „Dřevo kříže,“ dí sv. Bernard, „květe neustále, z něho se pučí život a prýšti se balsámem duchovních milostí. Není to strom planý, nýbrž štěpný strom života; pro ty, kteří se ho drží, jest to strom ovočný, spásenosný.

První pramen řinoucí se ze sv. kříže jest svátost křtu. Člověk přináší s sebou na svět hřich zděděný po prvních rodičích, jest synem Božího hněvu, jak dí sv. Pavel (Efes. 2, 3.) Krev Kristova však na křtu sv. nás obmyla, posvětila, ospravedlnila, zbavila nás hříchu, všech časních i věčných trestů, učinila nás syny Božími, dědici věčného spasení, dětmi církve svaté, vtiskla duši naši nezrušitelné znamení, vštípila nám ctnost víry, naděje a lásky. A my z vděčnosti zasvětili jsme se tehdáž Kristu, na kříži umučenému, odřekli se dábla, vši pýchy i všech skutků jeho. „Kříž jest korouhev,“ dí Tertulian, „při které všickni křestané na křtu sv. Bohu svému věrnost slibují.“

Druhý pramen přýstíci se ze sv. kříže je svátost břimování. Člověku na křtu sv. obmytému ponechána jest zlá žádostivost, kteráž čini, že bývá mdlý a slabý bojovník Kristův. Avšak tu se k nám ve svátosti břimování sklání Božský Spasitel, podává nám co zbraň sváj svatý kříž, abychom v boji s tělem, světem a dáblem vítězství a koruny nepomíjejíci dobyli, uděluje nám milosti, bychom víru svou veřejně vyznávali, podle ní žili byli. Biskup maže čelo břimovance sv. křížem, řka: „Znamenám tě znamením kříže, a břimují tě křížem spasení ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“ Proč to čini na čele? Nepostačí býti ctitelem a vyznavačem Ukřižovaného jen v srdeci — toť skryto jest; nepostačí víru jen ústy vyznávat, když by k tomu vybídnut byl; jsou okolnosti, kdy křestan veřejně co křestan objeviti se musí. „Tehdáž za kříž se nestydím,“ praví sv. Augustin, „když ho nemám v srdeci ukrytý, nýbrž veřejně na čele ho nosím.“

Třetí a nejpřednější pramen, jenž se říne ze sv. kříže, jest nejsvětější Svátost olтарní, v kteréž ve spůsobech chleba a vína v pravdě, skutečně a podstatně přítomen jest týž Bůh-člověk, jenž na kříži pněl. Pán Ježíš sedí s učeniky svými při poslední večeři, ví, že brzy budou osířeli, hledí na ně s útrpností. Močně vzplápolal oheň lásky v srdeci jeho. On cheče s nimi povzdy být, i po smrti své na kříži. I běže chleb, dobročeří, láme, dává učenikům svým, řka: „Vezměte a jezte: totot jest tělo mé.“ (Mat. 26, 26.) Pak běže kachl, díky čini, dává jim řka: „Píte z toho všickni; neb toť jest krev má nového Zákona, kteráž za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů.“ (Mat. 26, 27, 28.) Timto spůsobem Pán Ježíš vždy s námi zůstává.

Není-liž Svátost oltářní ten nejvznešenější vynález lásky? Mohl-li nám Pán dáti více než sebe? „Kde jest pastýř,“ volá sv. Jan Zl., „jenž by ovce své krmil svou krví? To učinil toliko Kristus. On krmí ovce své vlastním tělem, vlastní krví, a co nejúzeji s nimi se spojuje.“ O Ježíši nejlaslavější, krm duše naše tělem, krví svou, abychom Tebou očištěni, posvěceni, s Tebou na věky spojeni byli. Avšak netolik pokrmem duši našich, nýbrž i ustavičnou oběti za hřichy naše chtěl být Pán Ježíš; proto pravil, když měnil chleb v tělo své a víno v krev svou: „To činite na mou památku.“ (Luk. 22, 19.) Při mši sv. obnovuje se obět smíření na kříži dokonaná, při ní staví se nám před oči sv. kříž, a na něm Beránek Boží, jenž na Golgotě dokrvácel, za nás opět se obětuje spůsobem nekrvavým. On při mši sv. stupuje s nebe, stává se obětí, a s tímto pokladem přistupujeme my k trůnu Božího milosrdenství, volajice: „Otče! viz obět Syna svého, smiluj se!“ Otec se zalibením pochlíží na oběť tuto, odpouští nám viny. — Mše sv. jest vždy trvající památnka smrti Ježíšovy na kříži, proto při ní tak často sv. kříž dělati vidíme.

Ctvrtý pramen, jenž vyskakuje ze sv. kříže, jest *svátost pokání*. O té péče a lásky našeho Vykupitele! On dobré věděl, že mnohé ovce, které na křtu sv. do svého ovčince přijal, od stáda jeho zabloudí, že člověk na křtu sv. očistěný hřichy svými malomocným se stane, ale Pán Ježíš hledá jej ztraceného; ve svátosti pokání připravil proti jeho malomocenství lék z nejdražší krve své. Hříšník stává se kříži Páně nevěrným, ale církev sv. drží mu kříž před očima, volajíc: „Viz, cos učinil,“ a těšíc: „Pojď, a očist se v krvi Beránkově.“ Hříšníče, jako Magdalena utíkej se k nohoum Kristovým ve svátosti pokání, pros Jej s Petrem, aby nejen nohy, nýbrž i tělo tvé i duši tvou od skvrn hřichů obmyl, otevři Mu srdce své, aby tam vplynula krev Jeho, ona smaže hřichy tvé. Ve svátosti pokání jest kříž Páně to spasné dřevo, jehož-li se přidržíme, nezhyneme.

Pátý pramen, jenž se říne ze sv. kříže, jest *svátost posledního pomazání*. Pán Ježíš na hoře Olivetské postaven byl v úzkosti smrtelné, pot jeho učiněn jest jako krůpěje krve tekoucí na zem; On pnél na kříži opuštěn od Otce svého; On snášel všecky hořkosti a bolesti smrti, aby tím sladší a lehčí učinil smrt svým vykoupeným. Spasiteli na kříži podávali žluč a

oceť k občerstvení; k nemocnému však přichází sám Pán Ježíš, aby jej tělem a krví svou posilnil na cestu do věčnosti, a ve svátosti posledního pomazání uděluje mu síly k odpírání útokům a pokušením däbelským, podává mu pomoc proti přílišnému strachu smrti a soudu. Jak blaze tomu v hodině smrti, jenž se v životě o kříž Páně opíral! Kříž mu bude klíčem, kterým si nebe otevře; příbuzní i na hrob mu postaví kříž, na znamení, že tu odpočívá bojovník Ukřížovaného, jenž v tomto znamení vždy doufal blaženosť věčnou.

Sestý pramen, prýštící se ze sv. kříže, jest *svátost svěcení kněžstva*. Ukřížovaný jest Král, jenž s trůnu kříže nad celým světem vládne. I vyvolil si zvláštní sluhy, kteří by ovoce sv. kříže všem rozdávali, mše sv., tuto nekrvavou oběť novozákonní na památku smrti jeho přinášeli, učení kříže světu hlásali. Kněžstvo jest předními bojovníky v táboře Kristově, ve kterémž korouhev sv. kříže vlaje, ono stojí na stráži, aby se vlcí nevedrali do ovčince Páně. Těžké jsou povinnosti těchto služebníků Páně, ale též velkou pomoc a posilu poskytuje jim sv. kříž.

Sedmý pramen, tekoucí ze sv. kříže, jest *svátost stavu manželského*. Kněz zehná nerozlučitelný svazek manželů sv. křížem, na znamení, že jim Ukřížovaný uděluje milosti, aby v stavu svém byli až do smrti bohabojně živí, aby kříže jeho nesli s touž láskou, s kterou On nesl přetěžký kříž svůj, milovali se stále a věrně, jako On kříž svůj miloval, s něho necestoupil, když se Mu nepřátelé rounhalí. Mimo to jim dává milost, aby dítky své křestanský vychovávali, je co nejdražší klenot Ukřížovaného a svůj opatrovali. Křestanský otče, jak blažen budeš, bude-li syn tvůj podoben Synu Božímu! Křestanská matko, vychovávej děti své pro nebe, pro Ježíše, i budou tě ctiti, o tebe se starati jako On, jenž ani na kříži na Matku svou nezapomněl.

Duše křestanská, uvažujic tyto milosti, řinouci se ze sv. kříže, nemusíš-li zvolat se sv. Františkem Saleským: „Jako matka pro dítě, než se ještě narodí, kolébku, plénky a jiné potřeby připravuje, tak i nás Spasitel dobrotivý již na dřevě kříže tobě připravil duchovní kolébku a všecko, co by ti k blahu sloužilo, všecky prostředky k spasení, k povzbuzení a k dosažení milostí, kterýmiž chtěl duši tvé dopomoci k etnostnému a bohabojnému životu.“

Ve sv. svátostech podává nám Pán Ježíš milost, které nám na kříži vydobyl;

my však nesmíme této milosti odpírat, nýbrž pilně s ní účinkovati.

Kristus Ježiš umřel za všecky lidi. „Bůh ani vlastního Syna svého neušetřil, ale za nás za všecky Ho vydal.“ (Řím. 8, 32.) Mnozí však milostí na kříži nám vyrobýtých, nepřijímají, a tudiž nebývají účastní zásluh Kristových. Ve sv. svatoštích podává se jim ovoce smrti Páně, oni ale nechtí ho požívat, odvraci se od něho. Jaká to bolest pro milující srdce Ježišovo! Či není bolestné pro Něho pomyšlení, že umřel za všecky, a přece všech nespasí? Kdož milosti Boží odpírají, podobají se, jak dí sv. Brigita, předčasněmu plodu matky, která za něj tytéž bolesti trpí, jako kdyby živý narozen byl. Spasitel náš znaje bídnu naší, chce nás statky svými obohatiti, ale my často pohrdáme dary jeho; On milostí svou tluče na srdce naše, chce v něm přebývati, ale my je před Ním zavíráme; On osvěcuje rozum náš světlem nebeským, ale my od světla se odvraťujeme, chtice blouditi raději ve tmách; On chce posilniti váli naší, aby okovy hříšných náruživostí zlomila: my však libajíce okovy tyto, nechceme se jich zbavit, zřejmě pravíme, že nechceme býti vykoupenci Kristovými, nýbrž otroky dáblovými. Bůh nechce smrt hříšníka, ale mnozí vědomě a dobrovolně vrhají se v náruči časné i věčné záhubě, tak že nad nimi lká Božský Spasitel jako nad zaslepenými obyvateli Jerusalémskými: „Jerusaléme, Jerusaléme, kolikrát jsem chtěl shromážditi syny tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá — a nechtěl jsi.“ (Mat. 23, 37.) Pro tyto zatravelce není oběť kříže oběti smíření. Pán se modlil na kříži: „Otče, odpust jím; neboť nevědí, co činí.“ Ale tito vědí, co činí, a tudiž propadnou přísnému soudu Božímu. „Jestliže po přijetí známosti pravdy,“ dí sv. Pavel, „dobrovolně hřešíme, již nám nezůstává oběti za hřichy, ale hrozné nějaké očekávání soudu a prudkost ohně, který stráví protivníky.“ (Žid. 10, 26. 27.) Chtice ujítí přísnému soudu Páně, neodpírejme milosti Boží, přijímejme ji, věrně s ní pracujme.

Jako země bez úrodného deště plodin nepřináší, aniž déšť co může zploditi bez země, rovněž by v nás marná byla milost Boží, kdybychom s ní neúčinkovali. „Štedrý jest Bůh,“ praví sv. Cyril Jerusalém-ský, „a hotov k dobročinění: čeká ale na jednoho každého vlastní vůli.“ Bůh nám dává milost svou, my však s ní musíme spoluúčinkovati, jinak by v nás marná

byla. Sv. Pavel mluví o velikých činech, které vykonal, o zázracích Božího milosrdenství, které skrze něho činěny byly, praví: „Milostí pak Boží jsem to, co jsem, a milost jeho nebyla ve mně marná, nýbrž hojněji než oni všickni jsem pracoval: a však ne já, ale milost Boží se mnou.“ (I. Kor. 15, 10.) Bez milosti Boží nic nemůžeme činiti pro spasení duše své, ale s ní všecko. Bůh chce spasení naše, avšak i my je musíme chtít. „Bůh tě stvořil bez tebe,“ učí sv. Augustin, „ale nespasí tě bez tebe.“

Pravdivá jsou sice slova sv. Augustina: „Rozum letí ku předu, rozhodnutí však a skutek následují zdlouhavě aneb ani ne-následují: avšak pevná, nikoli polovičatá vůle zvítězí s pomocí Boží nade všemi překážkami, dříve neb později dosáhne cíle svého.“ Sv. Tomáš Akvinský potvrzuje pravdu tuto. Sestra jeho tázala se ho, co by činiti měla, aby život svůj napravila. Světec odpověděl, že k tomu jenom vůle je pořebej. „Zdá se mi,“ odpověděla sestra, „že bych váli měla, však ničméně jsem vždy tatáž.“ „Měj jen pevnou, ne-zvratnou vůli,“ potěšil ji Tomáš, „a jistě zvítězíš.“

Zmuž se tedy i ty, duše milá, pevná vůle s Boží milostí přemůže všecky obtíže; volej se sv. Pavlem: „Všecko, mohu skrze toho, kterýž mne posilňuje.“ (Filip. 4, 13.) Přijímej horlivě sv. svátosti; jsou to vody pro duši léčivé, doly, v nichž poklady sv. kříže jsou ukryty; pracuj věrně s milostí, kterou ti v nich Pán Ježiš podává, poslušna jsouc vnukání jejího, nikoliv ale slepých žádostí; žij v ustavičném shromáždění mysli, zapírej svou vůli, smysly a tělo, abyš povzbuzování milosti Boží slyšeti mohla.

Sv. kříži! obmyj nás milostmi, které z tebe plynou, napoj nás vodou skákající do života věčného. (Pokračování.)

Svědomí.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

VI.

Láska prý zakrývá množství hřichů, slyšel, četl Šimon Toužil a chce to zkusit s láskou, zdali ona ho nezachrání před dolehavým trýznitelem, jenž se jmenuje svědomí. —

U Toužilů se vždycky dávaly almužny, ačkoliv se dost spořilo, a dům jejich byl vyhlášen u všech chudých a potřeb-

ných. Šimon také nikoho neodbyl s prázdrou a manželka jeho by si to byla pokládala za velikou vinu, kdyby žebráka byla odehnala.

Chodilo žebráků přemnoho. Kolikrát jeden druhému dvěře podával. Přicházely celé rodiny, otec zvlášt, matka zvlášt a děti zvlášt. Byli to líni poběhlíci, tuláci, darmochlebové. Mnohý co dostal propil a za kousek pokrmu ani nepoděkoval.

Nebylo divu, když hospodáře a hospodyně přešla trpělivost, když se na ně rozlobili a obořili, když jim dárek odepřeli.

Toužilová to nikdy neučinila a když se rozmrzela v srdci, měla i to za křivdu a vytýkala si, že almužnu poskytla nerada.

Toužil promluvil se ženou důvěrně a laskavě, aby ještě větší dobročinnost jí vložil na srdce.

Pravila: „Nikdo tolík nedává, co my.“

Řekl: „Tak to má být, my máme tři statky a měli bychom dávat třikrát tolík co jiní.“

„Kdo ví, jestli nedáváme,“ odpověděla mu.

„Dávejme ještě víc,“ chtěl, „mně na tom velmi záleží.“

„Proč?“ ptala se důvěrně.

Ubohý nechce a nesmí jí pověděti pravdu, a hledá výmluvu, aby jí udal jakous takous příčinu. Ona neví, ona netuší, ona nemá ani zdání, že muž zadržuje, co mu nepatří, neboť se jí s tím nikdy nesvěřil.

Hlé, to je zase důkaz proti němu! Když podržel své, proč se zdráhá oznámiti ženě, co po smrti otcově učinil? Pochybuje, není si jist, ano on naschvál odpírá pravdě, již poznal, aby se sám před sebou ospravedlnil. Že ji poznal, o tom svědčí to, že jedná, jakoby opravdu vinu byl spáchal. Zapíratu mu nestačí, ho neospravedlnuje. On vyhledává jiných prostředků ospravedlnit se, smířiti a utišiti svědomí, a nyní si vyvolil dobré skutky.

Manželce řekl: „Projevíme tím vděčnost Bohu, jenž nám hojně požehnává.“

Byla s tím srozuměna a přidala k slovům jeho: „On nás až posud také zachránil od každého neštěstí. Jsme a byli jsme pořád zdrávi. Nemoc nás ještě nezastihla. Smrt se vyhýbá našemu domu. Děti nám rostou a se daří. Můžeme z nich míti potěšení. Nebude mi líto ničeho, čím přispějeme nuzným.“

Manžel pochválil její řeč, ale bodala mu do srdce, že se nad ní až začervenal. Ano, Bůh je k nim milostiv, prokazuje jím

tolik dobrého, zachovává je před zlým a on — toho není hoden.

Začali oba dávati větší almužny, ale oba z jiného úmyslu a Šimon prosil Boha, aby jemu k zásluze přičetl i co manželka dává.

Žebráků se hrnulo ještě víc, když zvěděli o té štědré dobrotě, ale staří strýci přece nepřišli.

„Těm musíme pomoci,“ umínil si Šimon, „ať chtějí nebo nechtějí, oni mají na to nejvíce práva.“

Nejvíce práva? Proč? Snad proto, že jsou jeho příbuzní?

Ach nikoli, na to Šimon nikdy nedbal a posud nedbá, jiná příčina mu leží v hlavě.

Šimon strýcům od jakživa nepřál, jak víme, všecky rozepře s otcem jen v přízni otcově k nim původ měly. Snad by ještě nyní k nim byl zatvrzely, kdyby sám nepotřeboval útěchy a pomoci. Nejedná se mu tak o ně jako o sebe. Napravuje křivdu jim učiněnou, aby sebe zachránil. Křivdu jim učinil, to má zapsáno v duši a to mu ustavičně povídá a opakuje svědomí. Mají tedy právo na jeho pomoc, na jeho náhradu, ale to nebylo známo ani cizím ani domácím, jenž opravdu myslili, že jim pomáhá, protože jsou jeho příbuzní.

Vyjádřil se, že strýcové jeho více neboudou a nesmějí choditi žebrotou. Je to pro něj nečest, je to pro něj hanba a již dávno by ji byl přítrž učinil, kdyby se na něj byli obrátili. Jsou proti němu naplněni jakousi nechuti, již si do srdce vstípili ještě za živobytí otceva. V skutku tenkráte mezi nimi panovalo mnohé nedorozumění. Však všecka nedůvěra a všecken hněv musí přestati. Chudoba a nouze jejich to žádá, to poroučí. Chce je zaopatřit, chce jim bezstarostné stáří připravit, chce jim být upřímným a věrným přítelem. Tím se vyrovnejí staré odpory a protivnosti a přispěje to k jejich i k jeho blahu časnému i věčnému.

Šimon vyslovuje „staré odpory a protivnosti,“ zase svůj tajný skutek měl na mysli a chtěl strýcům přispěti k časnému blahu, aby mu to posloužilo k věčnému.

V malých chaloupkách není více býdy ani nedostatku, vystěhoval se hlad, odložily se žebrácké pytle a mošny.

Strýcové Toužilovi nepřišli prosit o milost a když jim ji bratrovec prokazoval dobrovolně, nezdráhali se jí přijmouti, ale přece mu nedobročečili, ho nevychvalovali až do nebe, jako všickni sousedé. Pořád

se jim zdálo, pořád jim napadalo, pořád byli jako přesvědčeni, že ho nevede láska k nim, nýbrž láska k sobě, a že se jich ujmá, aby spáchané bezpráví vyvrátil a z viny se vybavil.

Nezmínili se mu o tom a nevytýkali mu toho, ale on přece cítil, že podezření proti němu nevyhaslo v jejich duši a byl vždycky v nesnázích a rozpacích, když je navštívil. Nutil, přičinil se býti laskavým, rozprávěl s nimi přívětivě, choval se přátelsky, ale nedáilo se to, překážela mu jakási nepřekročitelná mezera. Té nikdy nevyplnil a nezacelil, ačkoliv ji zasýpal hojnými dary. Zůstali si cizotní a lhostejní a byli chladní a napnutí při vši ze vnejší vroucnosti a přítulnosti.

Simon strýcům dodával pokrmy, měli vždycky co jísti; dovázel jim dříví, mohli si zatopiti; šatil je, chodili slušně oblečeni; kupoval jim tabák, aby si zakouřili; leckdy jim poskytl i sklenici piva, aby se povyrazili a občerstvili.

Děkovali mu za všecko říkajice: „Zaplaf Pán Bůh!“ a on to slyšel nerad, věda, že mu díky nepatří za to, co jim dával — z jejich vlastního. Vždy to s ním pohnulo, vždy se ho to nemile dotklo, když mu projevili uznání, nebot mu to připomenulo vinu.

Dával jim, aby si pomohl, aby měl pokoj, zatím mu bylo ještě hůr a svědomí vytýkalo: „Kdyby měli, co jest jejich, brali by si sami a nepotřebovali by tebe.“

„Nic není jejich,“ bránil se a zastával a přece hned na to uzavřel, že jim připraví život, jaký by měli, kdyby byli u Hromádků a u Cesáků na výmínce. Patoval si a věděl dobře, co by tam dostávali a dával jim ještě víc, aby jim za ním nezůstalo dluhu, aby neměli škody, aby odstraněna byla křivda. Snad tím dojde pokoje a utíší svědomí!

Bůh starým Toužilům dal dlouhý život a teprv ve vysokém věku povolal jich na věčnost brzy po sobě. Simon je v nemoci nenechal bez lékaře, sám pro něj jezdil, sám mu platil, a když nebylo lze zachovati jím život, poslal k nim velebného pána, aby je zaopatřil svatými svátostmi.

Žádali si to také arcit sami a chystali se k smrti odhodlaně. Nebál se jí ten ani onen, a než se jim na věky zavřela ústa, ujistili ještě Simona, že nebožtíku otci jeho sloužili spravedlivě, nic si nepřivlastňujice, co jim neposkytl z dobré vůle. Toho bylo málo mimo mzdu, ale byli s tím spokojeni, odměniž mu to Pán nebeský. Dělal jim

naději na dědictví, aby jím odplatil věrné služby a postaral se o ně pro budoucnost. Naděje se nevyplnila. Snad se tam na soudě Božím dovědi, či vinou. Oni jí odpustili. Odpust ji také Pán Bůh.

Šimon byl jako v ohni, když se s ním loučili, takto k němu mluvice, sklopil oči a ani slova neodpověděl.

Budou mu dělati výčitky? Budou žadati vysvětlení? Budou mu hrozit? Vezmou s sebou do hrobu podezření, žalobu proti němu?

Nevyslovili nic určitéjšího, než co jsme již slyšeli, a jemu přece tiž ležela na prsou, že sotva dýchal.

Umřeli, napřed Vit, za krátký čas Vojtěch, a Šimon se nemohl sprostít myšlenky: „Snad již pověděli otci, co po něm dědili, a on pověděl jim, že jsem jeho poslední vůli nevykonal, jenž jim příkla statky.“

„Ach, jsem zahanben před ním i před nimi,“ vzdychal Šimon a zarazil se řka sám k sobě: „To zahanbení mne nemohlo minouti a bude ještě větší, až já předstouím před tvář Boží, a až se sejdeme při posledním soudu.“

Co má dělati?

Prozatím nedělal ničehož, než že strýcům, jednomu i druhému, vystrojil slavný pohreb, že za ně obětoval na modlení, že dal sloužiti mše svaté.

Zjednalo mu to pokoj?

Nezjednalo.

Svědomí mu ho pořád ruší, dokazuje, že ještě neučinil dost, se nezbavil viny, se neospravedlnil.

Musí pokračovati a pokračuje.

Nejvíce ublížil nejstarším synům strýcovým, jimž statky Hromádkův a Cesákův dle vůle otcovy měly připadnouti. Jsou chudí domkáři a nádenníci. Budou šťastní, když je k Hromádkovům a Česákovům dá za šafáře a hodně velké služby jim pojistí.

Učinil tak a přispěl i jejich bratrům a sestrám, že jim z jmenovaných statků od otce byly určeny podíly. Ani cizím chudým nepřestal činiti dobře. Kde se stalo neštěstí, on přinesl první pomoc. Svět ho považuje za dokonalého šlechetnika, dobrodince lidí, ochrance sirotků, vdov, všech nuzných a potřebných, zvlášt svých opuštěných přátel, a po celém kraji se velebí jeho blahočinnost.

Co je mu to platno, když ho to neu hájilo a neostříhalo před zlým svědomím. Tohoto mučitele nosí v sobě vždycky a všude. (Pokračování.)

**Závět p. kanovníka Jana Mařana,
vrchního školdozorce v arcid. Pražském.**

Ve jménu Boha, Otce, Syna i Ducha svatého. Amen.

Poroučuje Bohu mou ubohou duši a úpěnlivě prose: aby v soudu nade mnou se slitoval, rozhoduju nad svým časným jméním a zbožím a vyslovuji o tom svou poslední vůli, jak následuje:

1. Jediným (universalním) dědicem svým ustanovuji Dědictví sv. Vojtěcha k podporování chudých kněží s tím závazkem, aby z kapitálu, jenž z této mé pozůstatnosti řečenému Dědictví připadne, vyplývající úroky každoročně celé podle stanov k podpoře pomoci potřebných kněží vynaloženy byly, anižby, ani ne částečně, k jistině se přirážely.

2. Ustanovuji však následující legáty:

a) k zapravení výloh při mém pohřbu v Praze věnuju tisíc zl. r. m. Tato částka nemí se pod žádnou záminkou překročiti. Ještě si přeji a o to prosím, aby mé tělo do mého rodiště Libáně bylo převezeno a na tamějším hřbitově v hrobě již připraveném pochováno, odkazuji na výlohy převezení a pobřbu v Libáni dalších jeden tisíc zl. r. m. Kdyby však tomuto přání mému nemohlo se vyhověti, žádám si u Mariánského kostelíčka na Bílé Hoře ve zvláštním vyzděném hrobě pohřbenu být; k čemuž 500 zl. určuji. Z tisice zl. na můj pohřeb v Libáni vykázaných budiž zapraven též oběd, kterýž aby p. farář Libánský pro duchovní, jenž na pohřeb snad přijde, připraviti dal, prosím.

b) Mezi tím, co tělo moje v domácí kapli mé bude vystaveno, at se slouží, bude-li dovoleno, v tétož kapli pokud možná mše svaté; pak při mém pohřbu at se slouží v chrámu Pražském 50 a v Libáni též 50 mše sv. a za každou ze všech těchto mše sv. at se dají 2 zl. ve stříbře co stipendium.

c) Odkazují 500 zl. r. m., aby za úroky této jistiny 4 mše sv., čtvrti jedna, ve farním chrámu po učiněném v neděli před tím ohlášení za mou duši slouženy byly. Rovněž činnim jedním stem zl. r. m. fundaci jedné mše sv. ročně za mou duši při Pražském metrop. chrámu u sv. Vita, a druhým stem zl. fundaci jedné mše sv. ročně za mé rodiče Karla Mařana a Dorotu jeho manželku při farním chrámu Libánském.

d) Odkazují Milosrdným bratřím v Praze 300 zl., Alžbětinkám v Praze 300 zl., Terciářkám sv. Františka čili Šedým sestrám 300 zl., Milosrdným sestrám sv. Karla Bor. v Čechách 300 zl., Školním sestrám v Praze 300 zl., spolku paní sv. Ludmily 100 zl., dětskému špitálu v Praze 100 zl., ústavu pro slepce na

Hradčanech 100 zl., ústavu hluchoněmých v Praze 100 zl. r. m.

e) Stříbrné peníze na hotovosti budtež po odrážce toho, co pod lit. b) udáno jest, v stejných dílech mezi chudé v Praze a v mém rodišti městě Libáni rozdeleny, a sice v Praze skrze p. faráře u sv. Vítá a v Libáni skrze místního správce duchovního.

f) Chlapeckému semináři v Praze věnuji 1000 zl.

g) Jednotě k dostavění hlav. chrámu v Praze věnuji 1000 zl.

h) i) jedná o příbuzných, k) o hospodyni, již Dědictví sv. Vojtěcha do její smrti ročně sto zl. vypláceti má; l) určuje služce 100 zl. m) Státní dlužní úpis na 1000 zl. určuji k tomu, aby úroky skrze p. faráře a měšťanost v Libáni každoročně mezi tamější místní chudé rozdeleny byly.

n) Státní dlužní úpis z r. 1852 na 1000 zl. odkazují k tomu, aby úroků prostřednictvím p. faráře a místního školdozorce v Libáni každoročně na ošacení chudých dětí z města Libáně vynaloženo bylo.

o) Tři tisíce zl. v státních úpisech věnuji na nadaci pro studující v ten spůsob, aby tohoto nadaci nejprve příslušníci města Libáně a teprv, kdyžby jich nebylo, jiní, avšak jen ti, kdož latinské školy navštěvují a jen potud, pokud do některého klerikálního semináře aneb theologie vůbec aneb na jinou fakultu nevstoupí, požívali. Právo na toto nadaci presentovati příslušní faráři a starostovi v Libáni společně. Kdyby se tito neshodli, má nejdůst. p. biskup Litoměřický a kdyby stolice biskupská byla uprzedněna, tamější kapitulní vikář zcela neodvisle presentovati.

p) Celou knihovnu mou odkazují Pražskému k. arc. semináři klerikálnímu. Vůli a rozhodnutí p. ředitelé semináře jest zřízeno, aby spisy, jež by pro knihovnu seminářskou za vhodné uznal, ji přivítel, ostatní pak mezi chudší a hodné alumny rozdal.

q) K mé domácí kapli přináležející vči bohoslužebné, totiž stříbrný kalich s patenou, šest mešních rouch a sice 2 barvy bílé, 2 červené, 1 modré a 1 černé, dále 1 černý pluvial, 4 alby, 5 rochet, 6 postříbřených svěcených oltářních, tabulky (ku kánonu) na oltář, velký obraz Královny nebeské Marie od Hellicha a 2 obrazy představující sv. Jana Křt. a sv. Josefa, pak 3 obrazy z mého pokoje představující Spasitele na kříži, sv. Jana Nepom. a sv. Aloisia odkazují farnímu kostelu mého rodiště Libáně.

r) Mé pontifikalie, totiž pektoralní kříž z dukátového zlata s almandinu a dvojitým řetězem z duk. zlata, pedum stříbrem oblo-

žené, takové též umývadlo a svícenek, infuli, gremiale, tunicelly a vela barvy červené; infuli, gremiale, tunicelly a vela barvy bílé; infuli, tunicelly a velum barvy černé odkažují poutnímu chrámu Rodičky Boží v Staré Boleslavě.

s) Všecko mé prádlo a šatstvo budí laskavým prostřednictvím pánu představených semináře mezi chudé kněze rozdáno.

t) Odkazuje některé obrazy příbuzným.

u) Moje vlastní dvě kappy a muzetky at se dají kanovníkovi, jenž po mé smrti zvolen bude.

v) w) ustanovuje některé odměny, x) zapravení lékárny a co by snad kněhkupec k požadování měl.

y) Konečně prosím a zapřísahám, aby tělo moje bylo otevřeno, za kteroužto obdukcí 50 zl. zapraveno budí. — Kdyby moje pozůstalost měla v prodej dána býti, žádám, aby židé naprostě byli vyloučeni.

z) Vykonatelem závětu jmenuji p. Karla Opoleckého, ředitele kapitolní kanceláře, jehož vrouceně prosím, aby mi tuto přátelskou službu prokázal a tuto mou vůli věrně ve všem vykonal. — To jsem vlastnoručně napsal a podepsal 5. září léta spásy 1865 v Praze.

Jan Mařan, scholastik.

D O P I S Y .

Z vik. Sedlčanského dne 24. února 1866.

(Tři petice: 1. malicherná, 2. nerozumná, 3. nemožná.)

Čtenářům, kteříž pilně čtou jednání sněmovní a zprávy o došlych sněmu petičích, zajisté padly do očí zvláště tři petice ze zdejší krajiny. Především žádají podučitelé na farní škole v P., aby přestal název „podučitel,“ nevím z jakých příčin, zdá-li se jim snad název *podučitel* snížující a urážlivý, anebo si myslí, že by získali na cti a vážnosti u lidu a dítěk, kdyby se jmenovali učitelé. Byla by to malicherná příčina; neboť název a jméno, titul holý nedodává člověku ceny a váhy, ale dobré jeho vlastnosti a ctnosti, zejména svědomitě plnění povinnosti stavu a povolání cti a šlechtě člověka a zjednává mu vážnosti u jiných. A nad to lid a dítky jinak podučitele nenazývají, než „pane učiteli.“ Myslím tedy, že tím netrpí čest vyučujícího, nazývá-li se úřadně podučitelem, aniž by co získali, kdyby se místo podučitelé nazývali učiteli, leč by snad p. podučitelé měli něco jiného za lubem, totíž že by nazývajíce se učiteli chtěli se vymknouti z podřízenosti učitele. Ale v tom tuším by se zmýlili, poněvadž vždy jeden bude *předním, starším, řídícím* učitelem tam, kde jest více

učitelův, a tudiž opět podřízenost. Ostatně název podučitel jest zákonitý a zakládá se na něm též roztrídění kandidátův co do schopnosti a spůsobilosti k vyučování bud na národní anebo hlavní škole, a odtud pochází a děje se, že jeden osvědčiv menší schopnosti a menší spůsobilost dostává vysvědčení co podučitel na národní škole, jiný co učitel na téže škole; jiný co podučitel na hlavní škole, jiný opět se prohlašuje za schopného k vyučování na hlavní škole co učitel. Mát tedy rozdíl názvů „učitel“ a „podučitel“ svůj základ i v schopnosti a spůsobilosti k vyučování na té neb oné škole, a přestal-li by rozdíl mezi učitelem a podučitelem, bude se muset tato rozdílnost ve schopnosti a spůsobilosti k vyučování jiným spůsobem vyznačit, a tak opět bude *nerovnost mezi učiteli*, kteráž se nejlépe ukazuje — ve škole na dětech. Ostatně by byli neměli zapomenout na petici podepsaní podučitelé, že ve všech stavech jsou rozdílové i v názvech, a dle zásady jejich museli by všickni kancelisti, koncipisti, aktuáři a adjunkti při úřadech zaslat petici, aby se jmenovali na nejméně sudi, starosta okresní, anebo docela radové, aby byla — rovnost. Jen pomalu pp. podučitelé a moudře. Myslím, že petice zůstane — bez výsledku. — A jest to nerozum, obtěžovati sněm, jenž má důležitější věci k vyjednávání, takovou malichernou žádostí!

Ukázala-li se v této věci slabá stránka při pp. podučitelích v P., jest druhá žádost, aby se na učiteli žádalo jen literní umění, a hudba aby se ponechala jeho libosti a libovůli, zcela nemístná, a na škodu samých učitelův by bylo provedení a uskutečnění jejich žádosti. Snadno jest tento výrok opravedlniti. Podučitelové P. čti by neměli zapomínat, že nejsou profesori na universitě, na technice nebo gymnasium, kdež ovšem profesor nemusí ani noty znát, a přece může být učený muž a žáci mohou z jeho přednášky veliký výžit užitek: alebrž měli by pamatovat, že jsou na národní škole, mezi malíčkými dítkami; a tu jest zpěv prostředek vychovávací a srdeč ušlechťující, tedy důležitý moment u vychování. Jest to prostředek k oživení pozornosti dítěk, prostředek, kterýž se jim může škola a vyučování oslatit a přijemnou učinit. Již ale nezná-li učitel hudby, neví-li jak má do ruky vzít housle, kterak medle bude vyučovati zpěvu? Mohl bych ze zkušenosti pověditi, jaký svízel má učitel, neznající dokonale

hudby se zpěvem; dosti mizerné, jednoduché písni školní není s to naučit děti, neřku-li píseň kostelní anebo jinou píseň, a zpívají-li dítky v jeho škole, zpívají falešně, tak falešně, jako učitel neznající hudby, zejména houslí. —

Dotknu se jiné důležitější stránky, totiž: učitel neznající hudbu anebo jen ledabyl jí umějící, nemůže pěstovat ve škole zpěv hudební a církevní, což jest neposledním úkolem školy a učitele; nemůže a nedovede dítky přiučiti zpěvu zbožnému, jímž Bůh a jeho jméno se ctí a oslavuje, a v němž člověk v trudu a kříži a úzkosti nalézá útěchy a posily. — Pp. podučitelé P-ctí chtice, aby se to po-nechalo libovuli učitelův, chtí-li se učit hudbě čili nic, bezděky k tomu směruji svou žádostí, aby umlkli náš český zpěv v chrámích a při jiných pobožnostech, aby oněměla ta česká zpěvná ústa při službách Božích; nebo učitel neznající hudby, ne-naučí pořádně ani jediné písni kostelní. Tuším, že s těmi podučiteli nesouhlasí ta ohromná většina učitelův zvláště starších, ano i těch mladších, kteříž v hudbě se znají a cenu zpěvu a jeho důležitost pro školní život ocenit dovedou; ta většina učitelův, kteříž piší do „Školníka“ o zpěvu školním a kostelním, dávají naučení o hře na varhany svým soudruhům atd., a jsou rádi, že rozumí hudbě a zpěvu a mohou mládež jednomu i druhému přiučovati, majíce z toho užitek a mnohý groš, co ředitelé kúru tu z fundac, tu od funkcí náboženských a církevních. Nebudou-li učitelé budoucí, totiž kandidáti učitelství přidržování k hudbě, kdo, táži se, bude svým časem řídit kúry, vypomáhat při funkcích? Kde jsou ty obce a osady, kteréž by si mohly zjednat zvláštěho varhaníka a učitele hudby a zpěvu? Ano není-li hudba a zpěv milá a vítaná pro učitele a žádoucí okráni poskytující zábava po denním lopocení? Zpozdilou musí nazvat každý rozumný dotčenou petici pp. podučitelův P-ckých, kterouž prozradili jen nadarmo a zbytečně svou slabou stránku před světem a svými soudruhy, a kteráž zůstane — to jim lze prorokovat — bez žádoucího výsledku, ještě i vláda sama v posledním čase zapověděla přijímat do přípravny kandidáty neznající hudby.

Jiná petice ze sousední farní osady došla snemu českého od školního výboru P-ckého, aby mu totiž přířknuto bylo právo dosazovati i podučitele na tamní nár. škole a právo, mít vliv na volbu ředitele

školy, tedy právo na volbu faráře, jenž dle posavadních zákonů ředitelom školy jest. Co se týče první žádosti, není tu a nevidime leč ducha času, snad v osobě některého panáčka ze služby podučitelské propuštěného, kterýž pošeptal velemoudrému a opatrnému výboru školnímu, aby i on nezůstával pozadu, alebrž pokračoval rázně s duchem času, kterýž tu a tam osvěcuje nyní také prázdné hlavy a nádoby. Petice tato jest ovoce onoho ducha církvi nepřátelského, kterýž by rád školu vyval z náručí matce církvi, a kterýž by obdržev vrch, šeredně hospodařil na našich národních školách. — Přali bychom si ze srdce, aby mohli údové petiční komise nahlédnout do skutečnosti a života, poněvadž by nebyli pak na rozpacích, jak mají s takovou peticí zápolit. Co se týče druhé stránky petice, marné jest volání školního výboru P-ckého, aby měl jaký vliv na volbu ředitele školy. Školní výbor si to dobré ne-rozmyslil, sice by byl nemohl se domáhati něčeho, což znamená tolik, jako dělit se o volbu či presentaci faráře s patronem. Zdá se, jakoby školní výbor v P. chtěl na sobě dokázat skutkem, že když se jistým lidem podá prst, chtí celou ruku. — Jak pak si myslí asi školní výbor tento vliv svůj, toto právo rozhodovati o volbě ředitele školy? Snad patron má se tázat výboru, když obsazuje faru, koho si přeje co ředitele školy? Či má patron postoupit právo, dosazovati faráře, školnímu výboru? Či chce školní výbor sám si ustanovit ředitele, k. p. některého u něho zvláště oblibeného podučitele, jemuž by i učitel starší i farář (!) ve škole byl podřízen, a kaplan, oba co učitelé náboženství? Toť by bylo roztomilé divadlo, aby p. ředitelku př. podučitel nařizoval faráři a kaplani, kdy má přijít vyučovat náboženství anebo kdy má dítky školní vésti a připravovati k sv. zpovědi. Roztomilé a přerozkošné bylo by to divadlo. A ještě rozkošnejší by to bylo, kdyby na př. p. ředitel té školy, chtěje býti hromadě sousedské přítomen anebo se pobavit a povyraziti, nařídil anebo aspoň požádal, aby ho prozatím farář neb kaplan zastal ve škole. Ano ředitel by snad sobě toto právo přířknul, ano možná, že by výbor sám uznal takovou žádost se strany učitele a ředitele, a službovolnost se strany faráře za zcela slušnou a patřičnou! — Litujeme školní výbor, že šel komusi na lep, že si útrat a cest s peticí nadělal — a že naposledy ničehož nedosáhne. Škoda práce a namá-

hání a papíru. Pře nejsou hlavní město, a škola tamní žádnou vyšší ba ani hlavní školou není, aby nad ní mohl ustanoven být zvláštní ředitel; a školní výbor nemá po ruce ani tolik prostředků hmotných, aby mohl platit zvláštního p. ředitele, ba ani vůli, aby ho platil, jelikož s učitelem nynějším hodlal vyjednávati a snad i vyjednával o — slevení na dříví, a tudíž může být tomu povděchen, že má ředitele, kterýž zdarma povinnosti ředitele koná, t. faráře. — R.

*Od Černého Kostelce dne 26. února 1866.
(„Hlasy“ ne evangelické, ale naskrz protikatolické.)*

Hlasy ze Siona, vycházející nyní redakcí p. Heřmana z Tardy v Hořáti, ruku v ruce kráčejí s evang. Věstníkem, o němž jsem vloni zprávu dal. Nynější „Hlasy“ chtějí konkurovat s „Humor. Listy,“ jsou však vtipy jejich nad míru mělké. Není-li to laciný vtip, když „Hlasy“ v novoroční úvaze vypravují, že evangelické školy a kostely staví se v Rímě pod samým Vatikánem, na němž sedí stařičký Pius IX., jako nějaký Jupiter, posiluje hromy a blešky, jichž se prý nyní ani družina jeho nebojí? „Blahověst“ prý pláče a běduje, že Italiáni papeži vypověděli poslušenství. (Z toho patrno, že hanlivé „Hlasy“ začínají opět se lží; nedivme se tomu, těžko psát pravdu, kde jí není.) Dále „Hlasy“ svým čtenářům k věření předkládají, že k evang. víře přestoupilo v Rakousku 520 a odpadlo (vlastně navrátilo se) ku katolické 188? Jest prý to, vzhledem k tomu, že množství katolíků římských tak neřimsky smýšlí, přece jen málo. „Hlasy“ se proto zlobí, a nazývají nás blbými, ještě prý o nich nevíme více, leč že jsou „berani a helveti,“ že nemají pravou víru ani všecky svátosti, a proto volají z hloubí srdce: O ubohá sprostoto, Pán Bůh osvět vás! Ano, Pán Bůh vás osvět, volám také já, ač jen prostý učitel, který však pochopit nemůže, jak mohou lidé učení (?) tak nerozumně psát. — Arcibiskup Dr. Manning leží také „Hlasům“ v žaludku, a měl prý přijít dříve do Němec, do Italie a také k nám (do Hořátev?), než se napsati opovážil, že protestantství padá. (!) . . . Posuzujice „žádost ev. presb. Těšínského na sněmu českém,“ sotí Hlasy hněvem, že nejdůst. náš p. arcibiskup nehlásoval pro podporu, že se ze sněmovny vzdálil. Proto však předce nechtějí pochybovat, že co se stalo s arcibiskupem Konrátem, může se státi s arcibiskupem Bedřichem. Arcibiskup Bedřich

také se ještě může státi — husitou. To jest také vtip, ovšem ale bolavé hlavy. (Radíme „Hlasům,“ aby se nedotýkaly osob posvátných; mít i sprostácká dotiravost jisté hranice a meze.)

V čísle 2. započat úvodní článek „Proč jsem protestantem?“ Pisatel udává, že mezi lidem katolickým nachází se knížka „Proč jsem katolíkem?“ kterouž prý ostatně nezná, ale jejíhož obsahu snadno se domyslití může. Tak smýšli a činí protivníci naši, posuzují naši víru, naše obřady, aniž by o tom poučiti se hleděli. Nečtou než spisy nám odporné, nás hanobíci, a pak házejí blátem, aniž vědí vlastně proč? . . . V článku tom zajímavá jest výpověď, že by se oni neměli nazývati „evangelíky,“ nýbrž „biblickými protestanty!“ — Jen důsledně, pánoně! Nejdříve jste oltáře bořili, žvonům našim se smáli; nyní oltáře stavíte, a zvony se chlubíte. Dříve jste nechtěli slouti protestanty, helvety, lutherany a t. d., chtěli jste být evangelíky; nyní se vám evangelík nelibí a chcete být „biblickými protestanty.“ Máte dobré. Nemáte-li miti něco pořádného, odvrzte i to co máte. — Pramalý rozhled v dějinách prozrazení tvrzení „Hlasů,“ že jako točeny zemské nikdy se nesejdou, nesejdou se také na věky papežství a protestantství; já však opovažuju se tvrditi, že předc jednou dle slov Páně „bude jeden ovčinec a jeden pastýř,“ se navráti ovce pobloudilé do ovčince sv. církve katolické.

V čísle 3. jest článek, který nesmyslem oplývá. Nadepsán jest: „Ruský „Deň“ a římskokatolictví v Čechách.“ Hlasy se diví, že se náhledy jejich s ruským „Dnem“ tak shodují? Tomu já pranic se nedivím; jestit „Deň“ schismatik a „Hlasy“ jsou protestantské; oboum jest katolictví a Rím trnem v oku, proč by se tedy v nenávisti neshodovaly? Ačkoli „Národ“ ruskému „Dni“ dobře odpověděl, musely „Hlasy“ přece také na kolbiště vystoupiti. Jim se to níkterak nechce v hlavě srovnati, jak může být katolík upřímný Čechem, jak může být Čechem a nebýt vlastencem (protestantem)? — Rím, sv. Otec a encyklika, to přec hodno, aby o tom Hlasy rozumně (?) po hovořily. Slyšme: Kdo je věrný Rímu, ten musí být encyklista. Co to? = kdo je věrný Kalvínu, musí být Kalvinista. — Pane, odpust jím, neb nevěděl, co mluví. Oni se hlásí ku Kalvínovi a Lutherovi a s těmi se neshodují. Kolik sekt již povstalo za těch několik set let, co protestantství nastalo! Kdyby se encyklika (mudrují

Hlasy) katolickým kněžím k podpisu předložila, kolik by jich asi bylo, kteří by nepodepsali? To at ponechají Hlasy katolickým kněžím, a raději at odpoví, kolik kazatelů protestantských by se našlo, kteří by v náhledech o víře své, kteří by u výkladu písma úplně souhlasili?

Dále čteme: „Nyní však k tomu jest římskokatolictví, jak nás dějiny naše tomu učí, skutečně hubitelkou (!) naší (?) vlasti.“ Jaké dějiny „Hlasy“ mají, nevím; z Dějin národa Českého od Palackého vím, že království České nejštastnější bylo za císaře Karla IV. a rádce jeho Arnošta z Pardubic, kdy o protestantství nebylo ani zmínky. Ze evangelici postavili národ český do popředí, je též jen pouhý výmysl „Hlasů“; tak jest též s yárokem, že za časů katolictví bylo v Čechách tma jako na hoře Eskimáků a Laponeců. O slávě Čech v době katolické mluví posud nádherné chrámy, velikánové, kteří „Hlasům“ do očí hlásají, že lež, čeho sobě připisují. Ale co platno, i kdyby kamení mluvilo k hluchému zášti! Papežství vychovává prý lid povrchního přemýšlování a rozsuzování, lid formy bez obsahu, lid skořápky bez jádra. Ve výroku tom nevidím leč výbuch slepé vášně.

Že by pokrok, kterým se národ náš honosí, výhradně protestantů byla zásluha, jest ohromná skromnost a Hlasy tomu bezpochyby samy nevěří. Pomíjeje citát protestanta Wylie (?), jejž „Hlasy“ uvádějí, a který by přísné kritiky nijakž nesnesl, uvádím jen závěrečnou větu článku: „Coby asi nyní byly Čechy, kdyby žádný posel Lojolův nebyl pomezi jejich překročil a Řím v nich nebyl vladařil?“ Co by byly Čechy? Byly by bezpochyby jako Slované Polabští zahynuly v moři protest. Němectva. Kdyby bylo nebylo stromu víry, katolictví, nebylo by odštěpené ratolesti, protestantství.

Že se evangelici i mezi sebou ve spolek nesnášejí, toho důkazem jest zpráva z Valtěřic, kdež se o hřbitov živou mocí porovnati nemohou, a kdež mrtvé dítko na jiný hřbitov 3 hodiny vzdálený pochováno býti musilo.

J. K. Ř.

Z Hradce Králové 3. března 1866.

(Divčí škola. Loterie. Dárky.)

Dne 26. a 27. února měli jsme půlletní zkoušky na zdejší české dívčí škole ctihodných Školských sester de Notre Dame. Byl jsem mnohdykrát již přítomen podobným zkouškám, avšak musím vyznati, že jsem nikdy nebyl překvapen tak výborným prospěchem, jako ve škole ctih. se-

ster. Jmenovitě vyznamenaly se dívky IV. třídy, jež tak hbitě a trefně odpovídaly ku všem otázkám, že byla radost je poslouchati, a že jsem nevěděl, čemu se mám více obdivovati, zdaž pedagogické methodě ctih. učitelek, či bystré myсли a chvalitebné píli děvčátek. Zkouše té byli přítomni: vys. důst. p. gener. vikář Rais, jenž právě otcovskou péčí podporuje snahy ctih. sester, v. d. p. školastik Kukla, v. d. p. městský děkan a kanovník Vacek, p. čestný kanovník Stárek, pp. představení obou seminářů, p. krajský fysik Eiselt, p. purkmistr Collino a mnoho jiných, a všickni projevili nelíčenými slovy svou úplnou spokojenosť. — Kdo nepředpojatě sleduje sedmileté blahodárné účinkování zdejších ctih. sester, musí vyznati, že si nevšedních zásluh získaly o nábožnost a o dobrý mrav svěřených jim dívek, budoucích to pěstounek příštího pokolení, a že ani úhlavní nepřítel jejich tvrditi nesmí, žeby poněmčovaly, neboť vyučují zdejší školské sestry veškerým předmětům jazykem mateřským, a to správným. Bůh je siliž a nakloníž jim i srdece těch, kteříž posud nepřekonavše předsudků, nechtějí uznati zásluh jejich!

Během letošního roku zařídí se zde věcná loterie na obnovení kath. chrámu Páně sv. Ducha. Několik zdejších šlechetných paní vzaly na se nesnadný úkol, sbírat po městě i na venkově dárky k tomu účelu věnované, i podařilo se jim sebrati na 2000 rozličných a na mnoze i skvostných dárků. Mezi jiným darovaly osv. hraběnky z Harrachu dvě překrásné vásy, p. kanovník-arcijahen Fr. Pelikán zlatou tabatérku, ctih. Skolské sestry skvostnou zlatem vyšivanou bursu atd. — Jeden los bude státi 20 kr. a každý 20tý neb 25tý los vyhraje, i jest se nadít, že dojde loterie tato skvělého účastenství. — Její Jasn. paní Vilemína kněžna z Kinských darovala i letos jako každoročně zdejšímu Boromeu 100 zl. r. č. Bůh jí zaplat! d. r.

Z Vlašských Benátek 18. února 1866.
(Z církevního života v Itálii.)

Jest svatopostní čas — doba kajencnosti; proto chci i já se káti, a počátek polepšení učiniti tím, že dávné předsevzetí v skutek uvedu, a „Blahověstu“ něco z církevního života zdejšího povím. Látky poskytuje mi sklonek masopustu a začátek postu. — Od starodávná byli tito dnové masopustu dle obyčeje světa bláznovství a hříšným vyražením všeho druhu věnováni,

zbožným však duším podnětem vroucnější nábožnosti a opravdového pokání. Bud Bůh za to veleben, že nikdy a na žádném místě nechybělo těch, kteří za přemnohé ty hřichy spáchané v těchto dnech snažili se zadost činiti Svatosti Boží. A tato snaha, usmířiti Pána za ty prostopášnosti a zneuctění, stala se původem mnohých krásných pobožností. Některé z nich i zde jsem nalezl. Jedna taková pobožnost koná se v posledních desíti masopustních dnech v chrámu „S. Maria del Pianto.“ Na spůsob naší křížové cesty rozjímá lid v dobach předpoledních s knězem o bolestech Rodičky Boží, kteréž na krásných, v lodi chrámové zavěšených obrazech znázorněny jsou. Následuje mše sv.; s večerní pobožností spojen bývá v těchto 10 dnech krátký „discorso“ čili jak se u nás říká „exhorta.“ — V kostele „S. Bartolomeo“ koná se po osm posledních masopustních dnů rovněž k polednímu podobná pobožnost k uctění bolestné Rodičky Páně. Tu bývá mše sv., výklad, výstav nejsvět. Svátosti, modlitby k bolestné Matce Boží a požehnání s nejsv. Svátosti. Veřejné vystavení velebné Svátosti v posledních třech masopustních dnech nalezl jsem tady ve dvou chrámech: v chrámu patriarchálního semináře a u Jesuitů. V tomto kostele slyšel jsem v masopustní úterý u večer překrásné kázání o výtečnosti mše sv. —

Letošní masopustní neděle vyznamenána byla zvláštní slavností u sv. Marka. Msgr. Frangipane, který s nejdříšt. panem biskupem Litoměřickým Aug. Vahalou v téže konsistórii za biskupa z Concordie byl prohlášen, byl téhož dne od zdejšího patriarchy konsekrován. Povinnosti moje bránily mi obcovati té vzácné slavnosti; sděluji tedy jenom co jsem slyšel, totiž že trvala přes 4 hodiny, a že mše sv. sloužena byla, ne na hlavním, ale na oltáři, který k tomu cíli zvláště zřízen byl. V druhou neděli po Devítinu prohlašuje se i zde řád postní; dotyčný pastýrský list nazývá se tu „bulla.“ Odchýlku nalezl jsem jenom v spůsobu prohlašování bully; čte ji tu minorista co lektor u mřížek presbytáře, k lidu jsa obrácen. Že zde v přísný půst mimo masité pokrmy i jídla z másla a vajec zakázána jsou, víte. V bulle bylo vřele i sv. Otce zpomenuto, a věřících k milodarům a modlitbám za Něho a za cisaře vyzýváno. — V úterý masopustní zazněl dle dávného obyčeje o 11. hodině noční veliký zvon s věže sv. Marka, a dozněl udeřením hodiny dvanácté. Tak se

tady půst vyzvání. — Co zvláštnost nalezl jsem, že se zde něco popele již v úterý odpoledne soukromí světi, jimž se věřici druhého dne hned při prvních tichých mšech sv. znamenají. Mimo to však ve středu koná se slavné svěcení popele ve všech farních chrámech. Já byl jsem na svěcení popele u sv. Salvatora, kamž jsem přifařen. V 10 hod. začala slavnost. A věru, kdo chce slyšeti pravý čistý chorál cirkevní, ten af v takovéto dny kajici chrámy zdejší navštíví. Tu sloupy a pilíře chrámové samy k srdeci přítomných mluví; tu nejsou, jako skoro vždy jindy červenou látkou, která pravou krásu jejich zakrývá, vyšnořeny. Tu slyšeti lze onen pravý, čistý chorál, který žádná strojená mezikra varhan nekalí. U nás od popele obrazy oltářní se zahalují: ale zde viděl jsem ve středu právě naopak — poprvé obraz na hlavním oltáři sv. Salvatora odhalený. — Jindy zahaluje celý oltář baldachyn, který pro výstav Nejsvětějšího vždy na oltáři zůstává. Svěcení popele vykonal celebrant s assistenty, kteří dle předpisu rituálního v kásule podkasané (casulae plicatae) oblečeni byli. A zajisté tento druh paramentů jen tam může se nelíbiti, kde kásule sama příliš krátká jest; když ale, jako zde, kásule hluboko pod kolena sahá, není ani vykasaná přední část neuhledná. Postní paramenty fialové barvy se tu více červeným, než modrým podobají. Když pak celebrant posvěcený popelem věřicím hlavy znamenal, pozoroval jsem, že zde kříž popelem částečně až do vlasů děláji, což s pojmem „sypání popele“ (cineres imponere) více se srovnává. Potom byla mše sv., při níž, jako při celé slavnosti, jediné chorál slyšán byl, který zajisté mysl věřicího zcela jinak k pobožnosti povzbuzuje, než každý jiný zpěv a sebe hlučnejší hudba. — S popeleční středou počínají také — postní kázani. Dopoledne (od $1\frac{1}{2}$ —12—1) káže se v 7 kostelích každodenně mimo sobotu. Odpoledne jsou ve dvou kostelích každodenní kázani. V jiných kostelích káže se několikrát týdně, ve 14 chrámech každou neděli, ve středu a v pátek; ve třech jiných káže se na poplec, každou neděli a každý pátek. Seznam kazatelů v jednotlivých chrámech každoročně se tiskem uveřejní a prodává na počátku postu. Letos jsou mezi nimi také dva řeholníci z Říma: kněz minorita z konventu „Ara coeli“ káže v kostele „S. Zaccaria“ a Augustian u sv. Štěpána. U večer zpívá se ve všech farních chrámech

před vystavenou velebnou Svátosti „Misere“ a udílal se požehnání. I pobožnost křížové cesty nalezl jsem tu v pátek v mnohých kostelích. — O jiném příště. L. E.

Z Říma 8. února 1866.

(Dvě řeči sv. Otce, papeže Pia IX.)

Sv. Otec měl tyto dny k veliké radosti domácích i cizinců v Římě meškajících dvě nadšené řeči. Jednu učinil přede včerem při slavném položení základu anglického národního chrámu, jenž se znova staví v koleji anglické ke cti sv. Tomáše Becketa, arcibiskupa Canterbury - ského. Tento mučenník za svobodu církve měl sice na též místě důstojnou svatyni, kteráž však v bouřích francouzské revoluce ztroskotána byla, a od té doby scházeli se Angličané v neuhledném oratori, Němci však, Francouzové, Španělové a mnozí jiní národnové mohli se shromažďovati v rozsáhlých, zlatem a mramorem ozdobených chrámech k obětování mše sv. a k slyšení slova Božího v mateřském svém jazyku. Uvážte-li dále na myslí ohromný pokrok, jaký církev katolická učinila v Anglicku za papežování Pia IX. a tu náboženskou bouři v myslích, jakouž na břehách řeky Temže právě nyní roznítil Pusey-ův spis „Eirenicon,“ domyslite se, že celý Řím účastenství měl v slavnosti, kteráž nad to jediná jest za let na vzácných slavnostech přebohatého panování Pia IX. *) Misto mně vymřené nedovoluje, abych se dal do vyplisování všech těch vznešených obřadů, dám tedy zprávu jenom o době nejslavnejší, o homilií, kterouž přednesl sv. Otec, avšak i tuto řeč, jen dle smyslu, u výtahu podávám.

*) Na otázku těch, jenž namítají: k čemu nový chrám v Římě, kdež jich jest co dni do roka, nevím odpovědi, však k upokojení těch, jenž neradi přispívají k haléri sv.-Petrskému, pototykám, že z těchto almužen ku stavbě nového chrámu ničim se nepřispívá, nýbrž že bohatí Angličané sami na svůj náklad staví národní svůj chrám, ačkoli nikomu nebrání, kdyby snad milodárkem svým podíl mít chtěl v tomto bohumilém díle. Konečně připojuji ještě 2 nápisy, z nichž jeden nade vchodem anglické koleje a druhý na zdi nového chrámu hlásá nynějším i budoucím vznešenou slavnost položení základu:

PIE. IX. PONTIFEX. MAXIME

Hierarchici. Ordinis. Apud. Anglos. Restitutor
Collegii. Pi. Auctor

Catholici. Nominis. In Britaniae. Insulis. Amplificator
Tibi. Collegium. Nostrum. Plaudit
Te. Parentem. Vocab
Te. Alterum. Gregorium. Magnum
Salutat.

„Anglicko — tak počal mluviti Pius IX. — tato země tclik proslulá svým obchodem, Anglicko, tato země tolík vzácná svým průmyslem, Anglicko, jehož provincie jako rozptýlené údy ohromného těla část oboru země pokrývají; Anglicko, tato královna moře . . . ach, což býval název jeho ještě krásnější, dokud se nazývalo *zemí svatých*, název to, jenž nade všecky, jichž mu přikládám, vyniká, jako duch vyvýšen jest nad hmotou, jako nebesa vyvýšena jsou nad zemí! Však tito svatí rozpomenuli se na vlast svou, a mezi nimi onen, jemuž tento chrám zasvětíme, Tomáš, veliký arcibiskup z Canterbury, jenž aby násile a bezbožnosti mocných naproti se postavil, nikoli se nerozpakoval obětovati svobodu svou i život. Tito svatí jsou nyní v slávě, a Tomáš v patření Boha mohl viděti, že v Římě má chrám chudičký a puštý, chrám obmezený na prostoru oratoria. Mohl viděti, že tyto zdi, mezi nimiž tolík mladých levitů se shromažďuje, povolaných, aby *zemí svatých* opět k rozkvětu přivedli, příliš úzké jsou, i mohl říci s prorokem Isaiášem: „*Ángustus est mihi locus: fac spatium mihi ut habitem.*“ (Těsné mi jest toto místo, učiň mi volnost, abych tu bydlil. Is. 49, 20.) A jeho hlas vzýval Boha o požehnání, a toto požehnání vniklo v srdece mnohých šlechetných Angličanů, mnohých věřících, kteříž nedopustí, aby dílo jejich zbožnosti nebylo dokonáno. — Však nepostačí upamatovati jen na slávu sv. Tomáše z Canterbury, musíme též dílo Boží v duších Angličanů obdivovati. Tyto duše, za těchto dnů, vzbuzují úžas vysoké církve té země, vládnoucí církve, chei říci protestantské církve.“ A tuto použil sv. Otec vzhledem na tuto církev slov proroka Isaiáše 49, 21: „*Kdo mi naplodil těchto (dítěk)? Já byla neplodná a neroděci . . . a tito kde byli?*“ A v skutku, kterak by byla mohla vys. církev z luna svého vyplodit dítěk? Zajisté ne rozhazováním svých biblí zfalšovaných, které jeden každý rozdavač a přijímač vykládá po libosti vášní a choutek svých.“ Unášen citem svým líčil pak sv. Otec s podivuhodnou

In.Honorem. Thomae. Episcopi. Cantuariensis. Martyris
Pius. IX. Pontifex. Maximus

Lapidem. Auspicalem. Novae. Aedis. Amplioris
Prae. Veteri. Disiecta. Rerum. Ausperitatibus. Saeculo

Superiore

Solemnibus. Caeremoniis. Posuit

VIII. Idus. Februarias. An. MDCCCLXVI

Eo. consilio. Vt. Juris. Sacri. Vindici

Insigne. Ad. Posteritatis. Eruditio nem. Monumentum
Constitueretur.

výmluvnosti historický obraz pronásledovaní katolíků v Anglii a to s patrným ohledem na podobné události v jiných zemích za časů našich (v Italií); ukázal, kterak „reformace“ v Anglicku rovněž kněží vyhnala, i řeholníky, mnichy a jeptišky oloupila, a spůsobila, že v znesvěcených chrámech oněměly posvátné zpěvy. „Zdálo se,“ zvolal sv. Otec, „že Bůh zapomenu na dítky své. Však nikoliv, spíš matka zapomene na prvorozence svého, než Bůh na nás. Již pak vizte, kterak v Anglii chrámy se rozmnožují, kláštery, školy, špitály, zbožné ústavy na všech stranách povstávají, a zástup vyvolených duší nadaných všemi přirozenými ctnostmi obraci se k pravé víře. Tyto duše navracejí se k jednotě. Ony uznávají autoritu. A já dím: autorita jest tuto, zde jest místo, kde hledati se musí. Pozdravuji tebe, svatá, katolická, apoštolská, římská církvi, jejíž ne-hodná, viditelná (náměstek) hlava já jsem a raduji se vida, kterak dítky tvoje ve všech dilech světa se rozšírují vzdor tak mnohým mocnostem nepřátelským. O sv. církvi, kež by pod křídla tvá pospíšili všickni, kdož tě posud neznají! A Ty, Kriste, učiň, aby duch Tvůj je spojil všecky vespolek! Vý pak buděte jako kameny té svatyně, kterouž tuto stavíme, kameny duchovní určené k tomu, aby vesměs u víře a v lásce činily církev Ježíše Krista. Po-kládejte se za šfastné býti kameny rytěřující církve, abyste sloužili ku stavbě církve vitézoslavné, a snázejte trpělivě umrtvování, tyto kladivové rány božského statvitele, jenž v milosrdenství svém ví nejlépe, jaká podoba a hladost kamenům duchovním musí dáná být, prvé než by na místo své mohly vsazeny být. Já potvrzuji pravdy tyto a vzývám Boha, aby On požehnal vás v duších vašich a v rodinách vašich. On rozmnožiž ve vás katolickou silu a katolickou mysl! On přispěj vám v životě a v poslední hodince obnoviž plnost svého požehnání, abyste k Němu vzhůru se vzesli, majice na rtech svaté jméno Jego!“

Homilií druhou učinil sv. Otec dnes k letošním svatopostním kazatelům, kteří se k tomu cíli každý rok v poslední čtvrtek masopustní ve Vatikáně shromažďují. „Žádného z vás,“ pravil Pius IX., „není tajno, že za našich dnů lidé se oddávají milování a vyvijení statků časných. Tu vidíte zelezné dráhy, tam doly, dále zase prohlubně; všude mnoho příprav, ohromné lodě, půjčky, stálé snahy moc státův zvý-

šti a hmotné bohatství rozmnožiti. A zdá se, jakoby nikdo se nezabýval s bohatstvím statků nehynoucích, statků nebeských. Z toho následuje, že vy lidem kázati musíte opovrhování věcmi světskými a jim ukázati, že potřebí nebe sobě získati. Uprostřed těchto lidí, plní horlivosti a dobrých skutků, nalezají se biskupové. Co se týče vás, nejdražší bratří, musíte přilnouti k biskupům a s nimi bojovati boj Páně, poněvadž jste pomocnici Boží: *Adjutores Dei*. Svět vás bude nenáviděti, avšak chovejte se tak, aby vás považovali za služebníky Boží a rozdavače tajemství Ježíše Krista: *Sic vos existimet homo, ut ministros Dei et dispensatores mysteriorum Christi*. Což aby se stalo, rozpomeňte se na příklad a povzbuzení, jakéhož vám dávají zázraky rozmnožení chlebů, jež náš Pán Ježíš Kristus učinil, když On, Spasitel, 5000 osob nasytil pěti chleby ječnými a když sedmi chleby žitnými stejnou měrou ukojil hlad zástupu kolem něho shromážděného. V prvním z těchto dvou zázraků vidí otcové církevní (znění slov můžete si sami vyhledati, máte k tomu více času než já) obrácení 5000 Židů, kteří po prvním kázání sv. Petra pokrtěni byli. Ježíš Kristus užil chlebů ječných, sprostšího druhu obili, proto že lid židovský hluboko stál pod lidem křesťanským. V druhém zázraku spatřuji Otcové obrácení pohanů, založení církve, jejího učení a jejího zákona, a v pravdě vyznačovalo množství lid křesťanský, jemuž Ježíš Kristus Ducha svatého s jeho sedmi dary seskal a sedmero svátoстí zůstavil. Ježíš Kristus měl útrpnost s timto množstvím, i kázel apoštolům, aby je v hloučky o 30, 50 a 100 osobách rozdělili, chtěje nám tím naučení dáti, že rozdělení křesťanského lidu v diecése, farnosti . . . (co následuje, řekl sv. Otec povýšeným hlasem) nikoli není svěreno mocnářům, královům a císařům, nýbrž apoštolům pod jeho vlastním řízením. Když rozdělení těchto zástupů se bylo stalo, vzal Spasitel chleb, lámal jej svýma rukama, aby okázel, že on přinesl pravé světlo, že on dal pravé učení, že On první je vykládal, a že množství je přijímá od apoštola, jímžto Ježíš dal chleb k rozdilení. My jsme nástupci apoštola. Důstojnost naše, jenž slovo Boží hlásáme, jest vzněšená a etihoodná, více než slovy vyjádřiti lze jest. Avšak s důstojnostmi rostou i povinnosti, kteréž abyhom vyplnili, máme pomoci zapotřebí.

Tu pomoc nalezáme v rozkazu Ježíše Krista: *Vigilate et orate* (Bděte a modlete

se). Bdění almužnou, skutky milosrdenství, dobrým příkladem, slovem Božím. Modlitba v pokroč, vytrvalosti, důvěře. — Abych pro vás těchto milostí od Boha obdržel, obracím se k jeho Božskému Sýnu, k Němu povznaším *tyto malomocné ruce: Jeho jsou silné a všemohoucí.*" (Následovalo apoštolské požehnání.) ∞

KRONIKA.

Z Prahy. Zejtra bude slaviti arcid. Pražská jmenoviny vrchního pastýře svého *Bedřicha*, Jehož Bůh siliti, řídit a zachovati ráči! Rektor vysokých škol, prof. dr. Náhlovský, ustanovil tento den za den prázdnin na universitě, ježíž kanclérem jest nejdůst. kníže-arcibiskup.

- Pobožnost *40hodinná* bude se konati 6.—10. března ve farním kostele na Smíchově, 11.—15. u sv. Vojt. v Jirchářích.

- V neděli 11. t. m. započne u sv. *Josefa* (u OO. kapucínů) devítidenní pobožnost k uctění sv. Josefa, pěstouna Páně. Na každý den ráno v 7 hod. bude mše sv. a odpoledne o 4. h. české kázání a požehnání. (V neděli jest postní kázání o 3. hod. odp.) O slavnosti sv. Josefa (v ponděl 19. t. m.) bude ráno v 7 hod. zpívaná, v 8 a 9 hod. tichá mše sv., v 10 německé kázání, v 11 h. pontifikální mše sv. a odp. o 4 hod. české kázání, pak litanie, „Te Deum“ a požehnání.

- Spolek *Arimatejský* pochoval v lednu 84 chudé v Praze zemřelé křestany.

- Ve *Smidarech* u Nového Bydžova budou konati od 10.—20. t. m. kněží Redemptoristé sv. missii.

- Ze *Slovenska*. V Kuklově blízko Šastina byla dne 18. února v první neděli postní slavně vysvěcena velkolepá kalvária, stědrostí tamějšího obyvatele Štěpána Súčka v nově vystavená. (Vojtěch.)

Ze sv. Hypolita. Dne 17. t. m. zemřel v Pánu dr. František Werner, probošt a infolovaný prelát sv. Hypolitský, proslulý spisovatel bohoslovecký.

Z Francie. V Paříži vzbudila podivení ta událost, že i synovec hraběte Karla Montalemberta vstoupil do stavu duchovenského. Jest to syn plukovníka Montalemberta, jenž v Alžírsku cholerou zachvácen zemřel. Hrabě Karel Montalembert z manželství svého s hrazenkou Merode (decerou proslulého státního ministra belgického a sestrou býv. papežského ministra války), nemá žádného syna, nýbrž jenom dcery, kteréž všechny staly se jeptiškami.

Z Italie. (Paříž a Řím l. P. 1867.) Paříž chystá se k světové výstavě r. 1867 a v Římě má se slaviti, jak di Gazette di Ve-

nezia v dopisu z Říma, dne 29. červ. 1867 svatořečení několika nových blahoslavenců a zároveň 1800letá památká umučení svatého Petra.

Z Bulharska. (Tyg. k. a Hlas Brn.) Ještě byl sv. Otec v konsistoři v září m. r. jmenoval kněze Rafaela biskupem bulharským, procitla opět naděje, že Bulharsko přijme unii s církvi. Celé Bulharsko počítá asi 6 milionů obyvatelů. Obyvatelstvo bulharské, žijíc v temnotě a nevědomosti náboženské, trvá dosud pod útlakem duchovenstva řeckého. Každý fanariotský biskup objíždí tříkráte do roku vesnice a městečka bulharská, sebrat pro sebe poplatky svých diecésanův. — Při těchto výjezdech jest s ním povždy 30 ozbrojených a 30 nad to vojáků tureckých přidáno k témuž zástupu. Když taký houfku vši se bliží, uchvacuje postrach a bázeň obyvatele. Biskup umístiv se ve vsi, požaduje zároveň, aby umístěn a důstatečně vyživován byl celý jeho zástup. Načež ubírá se ihned ku sbírání poplatkův. Každá rodina, ať bohatá či chudá, musí odvésti 7 dukátův. Kdožby se vymlouval a nechtěl odvésti žádaného poplatku, toho beze všech okolků chápá se stráž a vrhá do vězení, čili lépe do podzemní jeskyně, kdež po tři dni pod nejtuzší stráži musí ostatí. Zřízení těch vězení jest hrůzoplonné. Vystavena jsou obyčejně na blízku řeky neb vody; nedaleko jest malá budova ze dřeva, určená pro stráž; uprostřed nachází se velký otvor vykopaný v zemi, do něhož naházejí dříví s kamením. Jeskyně ta vlnká a tmavá naplněna jest dole vodou. Po žebříku leze se dovnitř téhož hnusného vězení. Tam uvrhují ubohé od souzence, jenžto biskupovi poplatky odvésti s to nejsou, a častěji udává se, že i 40 věznův v takovéto jámě musí se v městnati. Snadno tudíž pochopiti, že když po válce východní vnitřní poměry Turecka značně se změnily, Bulharové hleděli všemožně svrhnuti se sebe to kruté jařmo. R. 1860 utvořili fanarioté s povolením Porty mezi sebou řecký národní spolek; Bulhary však naprostě vyloučili z účastenství v též spolku. Okolnost ta vzbudila nejvyšší nevoli v bulharském obyvatelstvu, dlečim v Cařihradě. Asi 70,000 Bulharův, přebývajících v Cařihradě, přetrhlo všecky svazky s patriarchou cařihradským, osvědčivše se pro unii s Římem. Celé Bulharsko šlo za tímto příkladem. Zvláštní deputace nejvzánečnejších Bulharův odebrala se ku msgr. Brunonimu, zástupci latinského patriar-

chatu sjednocených Armenův, projevíš jménem spoluuznavačů bulharských touhu, sjednotiti se s katolickou církvi. Listina unie s Římem opatřena byla podpisy 120 spolků dělnických.

(Dokončení.)
Z Ameriky. Vel. p. Fr. Karel, bývalý ceremonář JEM. nejdůst. p. kard. arcibiskupa Pražského, dává svým přátelům a známým zprávu, že jest farářem něm. osady v Melrose, předměstí města New-Yorku v Sev. Americe.

Literní oznamovatel.

- Nové vydání na dobro rozebrané a velmi hledané knihy „Dogmatika“ od nejdůst. p. biskupa Budějovického Jana Valeriana tiskne se (latinkou) nákladem Bed. Stýbla.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Dyršmid, kaplan v Svárově, dne 23. ún. (nar. v Zavidově 25. dubna 1839, posv. 31. července 1864).

Z dopisu vp. J. J. o pohřbu d. 26. ún. vyjímáme: Průvod vedl vikar, sekretář a far. Lidický p. Jos. Procházka v čele 11 kněží. Osadníci osvědčili všechnou uznalost. Starostové Svárova a Červ. Oujezdce vyslovili jménem občanů, že bude-li potřebí, sami zapráví výlohy, soused z Oujezdce Fr. Chaluša chec postarat se o okrášlení hrobu, ano občané též zamýšlejí zřídit pomník na hrob. Díky jim!

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Řehoř Lindner, kooper, a katech. hl. šk. v Jáchymově, za adm. tamního děkanství;
p. Karel Krehan, fund. kapl. v Jáchymově, za prozat. katech. na hl. škole tamtéž;
p. Richard Zickler, za prozat. kapl. v Jáchymově;
p. Arsenius Weller, za osob. kapl. do Svárova;
p. Štěpán Folberger, prem. Strahovský, za kapl. do Ouhonic.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Makeš, jubil. kněz, b. kons. rada, býv. b. vikář a školdozorce, b. notář, farář a osob. děkan ve Vostružně, dne 3. února (nar. v Králové Hradci 16. března 1786, kněz od 3. srpna 1808);
p. Jan Foff, jubil. kněz a farář na odpoč. v Žiželicích, dne 9. února (nar. v Libčanech 24. června 1788, kněz od 23. srpna 1812);
p. Jos. Urban, farář v Nové Vsi u Lomnice, dne 16. února (nar. v Kunwaldu 12. led. 1791, kněz od 24. srpna 1819);
p. Václav Šmejč, kněz na odpoč. ve Zboží u Oubislavic, dne 22. února (nar. 5. října 1825 v Oubislavicích, kněz od 25. července 1851).
p. Gelasius Huber, převor klášt. August. ve

Vrchlabí, 28. ún. (nar. v Chebu 23. list. 1799, kněz od 14. srp. 1826).

Vyznamenání jsou:

- p. Václav Částecký, farář v Lužanech à
p. Jan Ruda, farář v Oubislavicích, obdrželi collare canon.
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
p. Ant. Novák, bisk. vikář a školdozorce, farář v Slatinách, za faráře do Veliše;
p. Jan Bis, admin., za faráře v Telecím;
p. Frant. Fišer, kaplan, za admin. v Bojanově;
p. Frant. Rašín, admin. in spirit. , za admin. ve Vostružně;
p. Frant. Josek, kaplan v Kutné Hoře, za admin. do Červených Janovic;
p. Václav Spurný, kapl. v Červ. Janovicích, za proz. kaplana do Kutné Hory.

Na odpočinek dán:

- p. Jan Přerovský, farář v Červených Janovicích.

Uprázdnená místa:

Vostružno, fara patron. hrab. Šlik a od 4. ún. *Nová Ves*, fara patr. nábož. matice od 17. ún. *Slatiny*, fara patron. hrabě Šlinka od 27. ún. *Červ. Janovice*, fara patron. městské rady v Kutné Hoře od 1. března do 12. dubna.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Václav Bárta, kapl. v Rejšicích, 16. ún. (nar. v Katušicích 28. srpna 1837, posv. 31. červce 1862.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václav Brandejský, kaplan ve Smolnicích (arcid. Pražské), za far. v Domoušicích;
p. Jos. Klein, farář v Nečemicích, za faráře v Lovosicích;
p. Gustav Pietschmann, far. Parchenský, za far. v Chřibské;
p. Vác. Starrach, farář Vrouteký, za far. v Železné (Schelesum. Viz: Cat. cl. Litom.)
p. Karel Musch, kaplan v Nov. Městečku, za admin. in spiritual. do Raspenau.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jest:

- p. Vinc. Wörtnér, vikar. sekretář, děkan v Prachaticích, jmenovaný bisk. vikářem a školdozorcem okr. Prachatického.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef Samis, far. v Ratajích, za far. ve Stráži;
p. Jiří Ryba, exposit v Klokočech, za far. v Dražicích;
p. Josef Lepič, kooper. ve Stráži, za admin. do Rataj;
p. Jan Kloboučník, zám. kaplan v Choustníku, dán na proz. odpočinek.

Uprázdnená místa:

Rataje, fara patron. náb. matice, do 6. dubna. Místo zámeckého kaplana v Choustníku.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklame-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Sv. otce Basilia řeč, že nemáme lpěti na věcech pozemských.

(Z řečtiny přeložil prof. Jan Desolda.)

Já sice myslil, nejmilejší, že se vám zdáti budu příliš přísným řečníkem, poněvadž pokaždé ostřejšími slovy: na vás dorážím, jakkoliv se to nesluší ani na hosta, ani na muže, jenž sám tolikerým chybám podroben ješt; vy pak ostrými těmi řečmi více laskavosti ke mně jste pojali, a ostrem jazyka mého tím horlivěji jste se žádostí slov mých roznítili. Inení divu, neboť jste moudří v tom, co se duše týká. „Domlouvej moudrému a bude té milovat!“ (Přísl. 9, 8.) dí ve spisech svých Salomoun. Proto tedy i nyní, bratří, přicházím k vám s podobným napomínáním, chtěje vás, seč ješt jsem, osidel dáblových uvarovati. Neboť onen původní vší pravdy nepřítel často a rozmanitě proti nám, nejmilejší, den co den pozdvihuje válku, a na nás útoky svými dotírá. K tomu používá, jak víte, žádostí našich, čině si z nich šípy proti nám, a tak se mu vždy od nás samých dostává pomoci a posily, aby nám škoditi mohl. Když totiž velikou jeho moci část Hospodin Bůh náš zákony nerozvížitelnými spoutal a nedopustil tomu, aby prvním jeho útokem pokolení lidské se světa shlazeno bylo; tu závistníku tomu ničehož jiného nezbývá, než kradmo naši vlastní nepozornosti proti nám použiti. A jako

lidé špatní a lakovní, jichžto jediná péče a mysl jest, z cizího zbohatnouti, ale moci jím schází, přímo násilí své provozovati, u cest v zálohách čhávují, vyhlídnouce si k tomu krajin, buď roklinami hlubokými protrhanou, anebo keřím hustým zastíněnou, tam si zalézájí, a těmito svými skrýšemi dohled cestovníkům od dálí přetrhuje, houfně a náhle je přepadávají, anižby jim prvé bylo možná, nebezpečná tato osidla spatřiti, až když v ně upadli: podobně i původní náš od počátku protivník a nepřítel zalézává pod stín světských rozkoší, jichž množství vedle cest života vezdejšího roste, dosti schopných loupežníka onoho ukrýti a úklady jeho zastříti, odtud pak nevidomky svá osidla na nás vyhazuje. Chceme-li tedy statně určenou nám života pouf vykonati, Kristu duši i tělo bez hanebného poranění odevzdati, a vítězoslavný věnec od Něho obdržeti, tuť nevyhnutelně třeba, bdícím okem duševním ohlédati se na vše strany a v podezření míti veškeré světské rozkoše a spěchatí přímo dále a na nikterou z nich duchem svým se nevázati. Nelpěme tedy ani k zlatu, byť by se nám ho do rukou dle libosti i hromady sypalo, neboť Písmo dí: „Zboží, jestliže by přibývalo, nepřikládejte srdce!“ (Ž. 61, 11.) Nelpěme ani k požitkům vezdejším, byťby i země úrodu a veškeré sladkosti a pohodlnosti

Předpláci se
v expedici
i u všech rádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na plán: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

nám propůjčovala; nebot „*obcování naše jest v nebesích, odkudž i očekáváme Spasitele Krista*; (Filip. 3, 20.) neohledejme se ani na tance, plesy, kvasy a hudby, nebot zní Písmo: „*Marnost nad marností a všecko marnost.*“ (Kaz. 1, 2.) Nehledme ani na krásu tělesnou, v níž často duše o-havná obývá: nebot dí mudřec: „*Před tváří ženy, jako před tváří hada utíkaj!*“ (dle Eccl. 21, 2.) nebažme po panství a vládě, po hejnech strážních a lichotníkův, a byť by se nám i vznešeného a skvělého trůnu podávalo, a národy a města se nám dobrovolně podrobovaly, nebot: „*Všeliké tělo jako tráva, a všeliká sláva jeho jako květ polní: uschlá tráva a keř opadá.*“ (Isai. 40, 6. 7.) Pod těmi všemi rozkošemi skrývá se onen všeobecný náš protivník, člhaje, zdali se nedáme přilákat pohledem na tyto věci, nespustíme-li se cesty přímé a neodchýlime-li se k zálezům jeho. I jest se velmi co báti, abychom bezevší opatrnosti po oněch rozkoších se ženouce a užívání slasti jejich za neskodné považujíce, ukrytu pod první vnadou udici nepohltli, a jí pak vol nevol chyceni a držáni jsouce v hroznou loupežníka toho peleš, v smrt věčnou, nebyli skrytě rozkošemi těmito vtrženi.

2. Jak potřebno tedy a užitečno všem, bratří milí, abychom se jako cestovníci a poutníci opásali, a dušem našim všelikého odlehčení na té pouti získati hledíce, přímo k cíli cesty své spěchali. Ale nikdo mi tuto nepředstírej, že v své řeči nových slov si dovoluji, jmenuje život lidský cestou; nebot i David prorok takto život nazval, řka kdesi: „*Blahoslavení neposkrvnění na cestě, kteréž chodí v zákoně Hospodinově!*“ (Ž. 118, 1.) pak opět k témuž Hospodinu svému volaje, dí: „*Cestu nepravosti odvrát ode mne, a dle zákona tvého smiluj se*

nade mnou!“ (tamž 29.) Jindy opět oslavuje rychlou pomoc Boha svého proti odpůrcům svým, a harfou svou radostně slova svá provázeje, praví: „*I kdo jest Bůh, kromě Hospodina Boha našeho? Bůh, kterýž přepásal mne silou a učinil neposkerněnou cestu mou.*“ (Ž. 17, 32. 33.) A tak za to měl, že veškeré lidské zde na zemi obcování, buď si dobré, buď si zlé, cestou se nazývati může. Nebot jako ti, kteří nějakou určenou cestu horlivě konají, kroky své střídajíce, každou totiž nohu, kterouž právě vykročili, čerstvým předsazením druhé pozadu nechávajíce, neustále ku předu spěchají, až konečně bez obtíže svého ustanoveného cíle dostihnou: tak i všickni v tento život od Stvořitele postaveni, od první jeho doby jednu časovou částku po druhé nastupujíce, a vždy jednu po druhé předstihujíce, neustále k cíli života kvapí. Ždaž-li pak i nám se nezdá tento život náš táhnouti se jako nějaká cesta a pouť, zvláštními každého věky co zastaveními rozvržena? Počátek pouti každého jest bolestné narození z lůna mateřského, konec pak běhu našeho objevuje se v lúně hrobovém, ku kterémuž všickni spěcháme, ti spíše, ti později; ti veškerými věků života pozemského zastaveními prošedše, ti sotva na prvním okamžení toliko pobývše. Jiným obyčejným cestám z města do města vedoucím, lze se vyhnouti; kdo chce, nemusí je ani nastoupiti: ale cesta života každého, kdož se na ni dostał, mocí uchvacuje a jej, byť by i sám s během svým otálel, k určenému od Hospodina cíli tálne. Není nám na vůli ponecháno, nejmilejší, ujítí to-muto cíli, jakmile jsme branou v tento život vedoucí prošli a tuto vezdejší pouť nastoupili; každého z nás uchvacuje a unáší věkový proud života, jak mile tajemnou lůna mateř-

ského schránku opustíme; každý den, kterýž jsme prožili, zanecháváme za sebou, a k včerejšímu, byť bychom sebe více chtěli, nikdy se vrátili nemůžeme. I těšíme se z toho, když se střídavými věky dál a dále ubíráme, a jako bychom vždy něčeho obzvláštního byli obdrželi, blahoslavíce toho, kdo z pacholetství dospěl na muže, z mužského pak věku vysokeho stáří dosáhl. I nepozorujeme ani, že tak mnoho pozbýváme života svého, jak dlouho jsme žili byli, tak že nám nevědomky života ubývá, ačkoliv jej vždy měříme dle uprchlé, odplulé částky. I nepomyslíme ani, jak tajno nás, mnoho-li nám ještě k běhu našemu času popříti ráčí Onen, kterýž nás na pout tuto vyslal, a kdy že každému poutníku bránu k vykročení otevře; nenapadne nám ani, že každý den hotovi býti máme odebrati se odtud a kynutí Hospodinova přímým okem očekávati: „*Buděž bedra vaše přepásána a svíce hořící v rukou vašich, a vy podobni lidem očekávajícím Pána svého, až by se vrátil ze svatby, aby hned, jak by přišel a zatloukl, otevřeli Jemu.*“ (Luk. 12, 35. 36.)

3. A tak si nic nedáváme záležeti na tom, abychom si na této naší pouti vybrali břemena, která by byla lehká, a dala se nejen snadno unést, nýbrž i spolu s námi je nešoucími na onen svět převésti, i tamto nám pak onen život blažený učinila, jsouce vlastním jméním naším; ale na opak běžeme na sebe náklady těžké a obtížné a člověka k této zemi táhnoucí, které dle své přirozené povahy nikdy úplně jméním jeho býti nemohou, aniž tomu, kterýž se jimi obtížil, těsnou onou branou projítí dají. Tak se stává, že to, co jsme si shromažďovati měli, ponecháváme; — čeho pak opominouti slušelo, toho si shromažďujeme; těch věcí, které si

úplně přívlastní můžeme, a kteréž skutečně duši i tělu slušnou okrasou býti mohou, těch si ani nevšímáme; ale co nám vždy cizím zůstane, a nás jen hanebnou smahou znamená, toho si nahrabati snažíme, neustále se hmoždce a lopotice pracemi podobnými tomu, kterýž by v samovolném klamu vodu řešetem vážiti chtěl. — Známo tuším, i každému dítěti, že nižádné tohoto života rozkoše, po nichž se lidé z větší časti třestí, v pravdě našimi nejsou, aniž našimi dle své přirozené povahy býti mohou, nýbrž všem nám cizí zůstanou, jak těm, co jich užívají, tak těm, kteří jich ani zdaleka neokusí. Nebo byť by si i někteří sebe větší množství peněz nashromáždili, to nezůstane jejich jméním, nýbrž buď je za živa, nechť si je jakkoliv drží a uzavírají, opustí a k mocnějším se odebere, a nebo oni je umírajíce sami zde zanechají a nijakž s sebou nevezmou. Uchvácení tehdáž mocí smrti, kteráž duši od bídného tohoto těla oddělí a k odebrání-se z tohoto světa donutí, ohlédati se budou po pokladech svých a plakati nad pracemi, jež jim byli od mladosti věnovali; ale bohatství jejich dostane se do rukou jiných, neponechajíc jím ničehož, než hmoždění, kterýž shromažďováním jeho měli, a pak vědomí, že tím vinu lakomství na se uvalili. Byť bys sobě i tisíce jiter pozemků získal a nádherné domy si vystavěl, a všelikého dobytká stáda nesčíslná měl, a vzněšenosti mezi lidem té nejskvělejší došel, toho všeho nebudeš užívati věčně: to neb ono ti na krátký čas jméno dá, pak to vše ponecháš jiným, sám v skrovém lůžku podzemním se uloží; ba snad i před smrtí svou, před svým odtud se odebráním uzříš, ano veškeré jmění tvé k jiným, snad i k neprátelům tvým přejde. Či snad nevíme, jak mnohá pole, jak mnohé

domy, jak mnozí národové a města, ještě za živa svých prvních majitelů jména svá dle nových pánů svých změnila? Nevíme, jak mnozí, jenž dříve byli sloužili, stolce vladařského dostoupli, co zatím ti, jenž se prvé vladykami a pány nazývali, nyní rádi mezi poddanými stáli a svým prvnějším sluhám se ponížili a klaněli? Tak náhle se jednou ranou změnili osudové jejich, nic jinak, než jako bys si v kostky hodil!

4. Rozkoše pak, které nám zpupné bohatství v jídle a pití a vůbec v službě nevděčného a nezdrželivého žaludku mimo potřebu vymýšlí a strojí, jak ty medle našimi býti mohou, byť bychom je i ustavičně v sebe pojímalí? Vždyt se ihned pokrmy a nápoji obtížení býti cítíme a odlehčiti si od nich hledíme, jedva jsme malitkou na okamžení pochoutku z nich znamenali, a i nebezpečí života se obávajíce, kdyby děle v životě našem potrvaly. Neboť sytost mnohého uvrhla v smrt, a mnohá pochoutka byla mnohem poslední, tak že ničehož více neokusil. — Lože pak smilné a nečistá objímání s všelikými ostatními skutky z prostopášnosti a z šílenosti duševní pocházející, nejsou-li patrnou zhoubou všech sil přirozených a zjevnou škodou, ujmou a zničením všech darů, jež právě našimi nazýváme? Neboť všelikými oplzlostmi hubí se tělo, ano se mu jeho pravého a živícího pokrmu ujmá. Protož i každého v takových věcech se kochajícího hned po spáchaném činu, když totiž hříšného těla osten ochábne a duch se jako z opojenosti a bouře zpamatuje, jak nesmírné ohavnosti se dopustil a kam se poděl, veliký žal nad nezdrželivostí jeho pojímá. Neboť čije se na těle ocháblým, a k obyčejným pracem lenivým a docela slabým býti. Což znamenajíce i učitelové tělesných zá-

pasů, zdrželivost žákům svým přikázali, varujíce mladíky všech výступků proti čistotě, ba ani pohledu na sličnost tělesnou nepovolujíce těm, kteří vítězoslavného věnce si dobýti chtěli, poněvadž prý nezdrželivost zápasníka k hanbě a nikoliv k oslavě vede.

(Dokončení.)

Ku chválám bl. Panny Marie.

O Maria, ctěna Matko Boha mého,
Jaké se ti slávy došlo od Něho!
V srdeci svém tys Tvůrce všeho světa skryla:
Který stvořil tebe, Tohos porodila! —

V zápalu co máti jsi Jej celovala,
Vroucně ústy svými jsi Jej ulíbalá.
V poslušnosti syna s tebou On přebýval,
Ve spásobě lidské mocnost Boha skrýval.

Milovalt On tebe, Bůh tvůj, syn tvůj vezdy,
Jehož moudrost řídí slunce běh a hvězdy.
Budiž velebena navždy Krista máti;
Tebou spásu, pomoc Bůh nám rácil dáti.

Člověčenstvu, které stihal rozhněv Pána,
Tebou hřich je shlagen, kletba vymazána.
Královnu jsi nyní v nebi spanilosti,
Andělů jsi radost, svatých toužebnosti!

Z ratolestí svěžích ladná vane vůně,
Sílic duši slabou, duši, která stůně,
Vnadějnější nad růže v celé slavné kráse,
Líbeznosti jara tvůj hled podobá se.

Tam, kde blahoslavní v nadhvězdnaté výši
Boha chváli, bydlíš věčně v slasti říši,
Vedle Pána sídlíš v prostřed slavo-kvítí,
Tam, kde zlaté slunce věčné pravdy svítí.

Tam, kde věnec květný svatosti tvé září,
Ach, z té nebes vlasti pohled jemnou tváří
Na nás, Matko Boha, Matko naše milá,
By se duše naše Kristu zalíbila;
Bychom s tebou mohli po vši pozemnosti
Bohu chválu vzdávat po věčné věčnosti.

A. Kozlerova.

Katechismus sv. kříže.

(Rozjímání postní.)

VI. Kapitola pátá.

Kříž hlas volajici nás k spravedlnosti.

„O vy věickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má.“ (Plác Jerem. 1, 12.)

Blahoslavený Ludvík z Granady učil na velký pátek kratičké kázání, tak že kratšího snad nikdy nebylo. Celé kázání záleželo v těchto slovech: „Umučení Pána

našeho Ježíše Krista.“ To řka, ukázal shromážděnému lidu kříž Páně, prolévaje při tom hojných slzi. Posluchači jeho mocně dojati padali na kolena, litujice hřichů spáchaných. Kratičké kázani toto velký počet hříšníků obrátilo.

I my chceme dnes k spasení svému o bolestech Ježíše pničího na kříži rozvažovati. Však kdo nám rozvine před očima dokonalý obraz utrpení Páně? Toho nedovede žádný člověk ani anděl, jediný Bůh to může učiniti. Jak by mohl člověk umučení Ježíše Krista dostatečně vypraviti, když On sám pro ně slov nemá. Božský Spasiteli, k rozjímání o bolestech Tyých povzbuzuje nás hlas Tvůj s kříže: „Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má.“ (Pláč Jerem. 1, 12.) Chceme sobě rozjímati, jak přísně se Tebe dotkla spravedlnost Tvého Otce nebeského, bychom sobě zamilovali spravedlnost, t. j. činice pokání za hřichy spáchané zlého se varovali a dobré činili.

Pán Ježíš pni na kříži, i ptá se těch, kteří okolo jdou, zdali viděli bolest, která by bolesti jeho se vyrovnala, řka: „Ó vy všickni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má.“ (Pláč Jer. 1, 12.) Že nikdo neodpovídá, aniž odpověditi může, táže se sám sebe, přemýšlí, čemu by připodobil bolest tuto, dí: „Kому přirovnám tebe, aneb komu připodobním tebe?“ (Pláč. Jer. 2, 13.) On ničehož nenašel leč moře, kteréž svou hořkostí a nezměrností se rovná hoři jeho, proto k sobě praví: „Nebo velké jest jako moře potření tvé.“ (Pláč Jerem. 2, 13.) Ano, Božský Pane náš! pohroužen jsi v moře bolestí, umíraje smrtí tou nejpoutnější a nebolestnejší. —

Smrt Páně byla ta nejpoutnější. Jaká byla příčina ukřížování jeho? Hřichy naše. „Pro nešlechetnost lidu udeřil jsem Ho,“ čteme v Písmě sv. (Is. 53, 8.) Spravedlnost Boží otevřela před očima jeho knihu, v níž zaznamenány jsou všecky hřichy, které spáchaný byly od Adama a spáchány budou až do dne soudného. Hřichy tyto jako hory před Ním se pnou ve výši, jako moře nepřehledné rozlity jsou před zrakem jeho. A tyto všecky nepravosti běže Syn Boží na sebe, aby za ně trestán byl. „V pravdě neduhy naše on nesl,“ volá prorok, „bolesti naše On snášel: a my počtli jsme Ho jako malomocného a ubitého od Boha a sníženého.“ (Isai. 53, 4.)

Jaká to potupa! Beránek nejsvětější a nejnevinnější, jenž hřich nenávidí, znaje

nejlépe ohavnost jeho; vidí na sobě hřichy všech lidí, vidí se potupena, zbavena slávy a velebnosti, ještě za nás učiněn jest hříšníkem, zločincem. „Kristus nás vykoupil,“ dí sv. Pavel, „ze zločečenství zákona, učiněn byv pro nás zločečenstvím.“ (Gal. 3, 13.) Nejsladší Ježíš, i hřichy moje byly příčinou této potupy Tvé. Ale Ty z lásky ke mně jsi se ponížil, abych já povýšen a oslavlen byti mohl.

I spůsob smrti Páně jest nejpoutnější. Pán Ježíš pni na kříži, dřevě nejpoutnějším, na popravišti, visí mezi dvěma lotry, mezi něž počten byl. Golgota pokryta jest převelkým zástupem diváků. Jsou tu starší lidu, židovští kněží, farizeové, zákonníci, obyvatelé Jerusalemskí, Židé ze všech končin k svátkům velikonočním shromážděni, jsou tu Židé i pohané. Co je sem přilákal? Některí přišli z útrpnosti, více jich přišlo ze zvědavosti, avšak většinu přivedla sem závist a nenávist, aby nasytili pomstu svou, aby svým rouháním bolesti Kristovy rozmnožili. Pane, jak velké jest potupení Tvé! Slyš, oni Tě nazývají buřicem, svůdcem lidu, tupitelem a rušítem zákona, zločincem větším než jest Barabáš. Nemohl-li jsi zvolati v srdci s Davidem: „Já pak červ jsem a ne člověk: pohanění lidí a povrhel obce?“ (Žalm 21, 7.)

Pán počten jest mezi zločince, památka jeho zhanobena, nevinnost jeho odsouzena, svatost jeho za klam prohlášena, člověčenství jeho ztrýzněno, Božství jeho potupeno. Velká to byla potupa pro krále Davida, když mu Semej zlorečil, po něm kamení házel. Spasiteli můj, nebyla-liž příčina smrti Tvé, spůsob umučení Tvého nejpoutnější? Ty jsi mohl zvolati: „Ztrýzněn a ponížen jsem přišl.“ (Žalm 37, 9.)

Pán Ježíš umírá smrtí nejbolestnejší. Přivedli Jej na Golgotu. On tiše, odhadlaně čeká, až Jej co oběť položí na oltář kříže. Již Ho na kříž porazili, jeho ruce a nohy probíjejí tupými hřeby. Anděle Boží! tys zadržel ruku Abrahama, aby s Zachránil Isáka; povel také katanům, aby ustali mučiti Pána. Ale Pán Ježíš chce pít hořký kalich utrpení; proto katanům ochotně ruce i nohy podává, takže tito se horší, vidouce ukrutnost svou překonanou trpělivostí jeho. Již vyzdvihují Pána vzhůru mezi nebe a zemi, aby byl prostředníkem mezi Bohem a člověkem, (I. Tim. 2, 5.) aby byl nejvyšším knězem a spolu oběti smíření. Nyní vpuštěn byl kříž do jámy tak rychle, že země se otřásla a Pánu spůsobena bolest náramná. Jest dvanácte ho-

din, až dosud slunce jasně svítilo: nyní ale počalo tvář svou zakrývati, jakoby se nechtělo dívat na nesmírné muky Spasitelské. Ježíš visí na kříži celou tíží těla svého, rány na rukou a na nohou stávají se většími a bolestnějšími, rány se zaněcuji, krev nemohouc volně obíhati, tlačí se k hlavě a k srdci, převelká tiseň a ouzkost mučí Ukřížovaného. On trpí velice, trpí po celé tři hodiny, trpí beze lkání, nechť se obrátí v pravo neb v levo, všude bolest a jenom bolest. Pohledněme na hlavu jeho, ta je ostrým trním ověnčena, nikam ji nemůže skloniti, toliko na zraněná prsa svá; tvář jeho jest zkrvácená a zsinalá od poličků, které mu silné ruce dávaly; tělo jest napnuté, že na něm všecky kosti spočítati lze jest. Pán mohl o sobě říci: „Sčetli kosti mé.“ (Žalm 21, 18.)

Muži bolesti! tak tu pniš mezi nebem a zemi v smrtelném zápasu, od nebe opuštěn, od lidí posmíván, bez útěchy a úlevy, kteréž jsi jiným hojně rozdával; Ty nemůžeš jako člověk nemocný se obrátiti, nemůžeš ani seděti, ani ležeti, ani státi, ani choditi, musíš ustavičně viseti na hřebích. „Dokonáno jest! Otče, v ruce Tvé poroučím Ducha svého,“ to zvolav, umřel. Srdce jeho přestalo tlouci, oko jeho shaslo, On nakloniv hlavy, dokonal vykoupení světa. —

Duše křesťanská, hledic na kříž, nemusíš-li vyznati: „Spravedlnost Tvá jako hory Boží: soudcové Tvoji jako propast mnohá?“ (Žalm 35, 7.) Rámě této spravedlnosti přivedlo Syna Božího na kříž, meč smrti té nejpotupnější a nejbolestnější vytasen, aby umřel nevinný Beránek za hřichy celého světa, Bohu nejvýš spravedlivému aby zadost učinil. Pán umřel, ústa jeho umlkla, ale rány, krev, kříž mluví: „Hříšně, viz spravedlnost Boží, čin pokání za hřichy spáchané, varuj se hřichu, čin dobré!“

Čin pokání. Magdalena klečí pod křížem, nemá smělosti oči svých k umírajícímu Spasiteli pozdvihnouti. Jakž by snešla jeho pohled, vědouc, že trpí a umírá i za její hřichy. Ona objímá sv. kříž, tiskne jej k srdci. Bolest její nemá vzdechů ani slzí, má však силu a odhodlanost; ona chce pokání činiti, aby za hřichy její marně netekla krev Páně. Magdalena nechce umřiti s Ježíšem — ona velká hříšnice s Beránkem nejnevinnějším, — prosí Ho, aby déle živila byla, aby déle umírala mrtvic tělo své a hříšné žádosti jeho. Toto předsevzetí učinila na Kalvárii pod křížem.

Přešfastná Magdaleno, tys uměla dobře čísti v knize sv. kříže, tam jsi se dočtla, jak veliké bolesti trpěl Pán za hřichy, a proto jsi se odhodlala také pokání činiti.

Hříšně, i ty pohližej na kříž, abys se povzbudil ku pokání, jímž u Boha milosti dojdeš. Bůh odpustil velké provinění Davidovi, činicimu pokání, On odpustí i tobě, budeš-li se kát. Diš, že Pán Ježíš krví svou vinu tvou smazal, že jsi ve sv. pokání nabyl odpuštění. Kde máš jistotu, že jsi vyplnil podmínky odpuštění hřichů? „Nevi člověk,“ dí Pismo sv., „zdali lásky čili nenávisti hoden jest.“ (Kazatel 9, 1.) Magdalene Pán Ježíš hřichy odpustil, a přec neustála se káti. Sv. Augustin o ní praví: „Plakala a v lkání setrvala.“ Plakala u nohou Páně, pod křížem, u hrobu, a pak na poušti. Kdybys měl i jistotu, že ti odpuštěno, musíš se polepšiti a pokání činiti. Pán Ježíš praví: „Nebudete-li pokání činiti, všickni zahynete.“ (Luk. 13, 5.) Ty pravíš: „Pane, bud milostiv mně hříšnému,“ musíš však doložiti: „Já nebudu milostiv sobě hříšnému.“ Tresci svou lakotu almužnou, svou bujnou postem, svou pýchu zapíráním sebe samého. Krásně, dí sv. Bernard: „Slze kajicnosti jsou také jakýmsi křitem, a že sv. křest nemůže být opakován, musíme my, jímžto očistění tak často potřebí, slzami pokání sami sebe křtíti a omývat.“ Pohližej jen na kříž, a dřevo toto mocnější tě bude volati k pokání, než upomínka na včerné tresty pekelné.

Varuj se hřichu. Nehorší se na Židy, že volali: „Ukřížuj Ho, ukřížuj Ho,“ nežaluj na Piláta, že nevinného Ježíše k smrti kříže odsoudil, nenaříkej na římské vojáky, že Jej ukrutně ukřížovali: hřichy celého světa i tvé hřichy Jej usmrtily. — Cheeš opět hřesiti, hřichem Pána svého opět ukřížovati? Sv. Pavel píše, že kdož do hřichů padají, Syna Božího znova křížuje a v posměch vydávaji. (Žid. 6, 6.) Hříšník opět Ježíše křížuje, jeho učení svým životem tupí, Jej žluči napájí, hlavu jeho trním bodá, Barabáš — hřich — jest mu milejší než Spasitel jeho, on Jím po hráz, a dáblu v náruči se vrhá. Pohled na kříž, viz přísnou spravedlnost Boží, poznej ošklivost hřichu a nehřeš více. Sv. Edmund, biskup, pohližuje na kříž tak byl proniknut ohavností hřichu, že volával: „Raději bych na hořící hranici se položil, než abych hřich spáchal.“ Vyhnaní prvních rodičů z ráje, zkaženf měst Sodomy a Gomorhy, trestání Židů na poušti, zřejmě mluví, jak ohavný jest hřich; avšak

ohavnost tuto hříchu mnohem zřejměji nám hlásá sv. kříž.

Čin dobré. Nábožného kněze Matěje Fabera, společnska sv. Ignáce z Lojoly, prosil kdosi za navedení k dokonalosti. Faber dal mu tuto radu: „Vrhni se denně několikrát k nohoum Ukřížovaného a řci: Můj Božský Spasiteli, můj nejvznešenější vzore, jehož mám následovati! Tys se ponižil až k zmaření sebe — a já jsem pyšný. Tys byl poslušen až k smrti kříže — a já chci ve všem jen vůli svou se řídit. Tys chtěl být mužem bolesti — a já nechci nic trpěti. Tys mne nesmírně miloval, tak že jsi za mne i život dal — a já tě málo miluji, a často hříchy hněvám.“ Prosebník vzal sobě slova tato k srdci, a dosáhl velkého stupně svatosti.

Sv. kříž jest kniha, v které se můžeme naučiti všeliké ctnosti.

Kříž vyučuje *pokorę, poslušnostę.* Mohli-li se Pán více ponižiti, více se zničiti? On se ponořil v moře bolesti a potupy z dobré vůle. Zamiluj sobě pokoru, tuto matku všech ctností; neboť není-li pokora základem a průvodkyní jejich, všecky ti pýcha odejme. — Dle vůle Otce nebeského měl Pán Ježíš za nás na kříži umřít; tať byla příčina, že na kříži setrval, když rouhači pravili: „Sstup s kříže.“ (Mar. 15, 30.) On chtěl být poslušen až k smrti kříže. Buď vždy poslušen Boha, nedej se ani bázni ani chválou od plnění vůle Boží odvrátiti. „Lepší jest zajisté poslušenství, nežli oběti.“ (I. Král. 15, 22.)

Kříž nás naučí přemáhati zlé žádosti tělesné, opovrhovati radostmi světa. Viz Ježíše, jak poslední krápej krve za tebe vylévá, a ty bys mu nechtěl srdce své dátí, nechtěl se hříšných známostí varovati, náruživosti tělesné potlačovati? „Kteříž pak jsou Kristovi,“ dí sv. Pavel, „tis ukřížovali tělo své s hříchy a s žádostmi.“ (Gal. 5, 24.) Tvůj Spasitel byl žlučí a očtem napájen, volal na kříži: „Žizním“ a ty bys chtěl nestřídmosti sloužiti? „Pro obžerství,“ čteme v Písmě sv., „mnozí zemřeli: ale kdo jest střídmý, přiloží život.“ (Sir. 37, 34.) Když jednou sv. Alžběta na slavnost Nanebevzetí Panny Marie přišla do kostela skvostně oděna, na hlavě majíc drahou korunu, pohleděvši na kříž, hořce zaplakala řkouc: „Můj Spasitel nah, nepatrnným rouchem předěn visí na kříži, a já hříšnice bych se chtěla zlatem a drahokamy ozdobovati?“ I sňala korunu s hlavy. Doplouvajícím ji odpověděla, že před Pánem, který má trnovou korunu, nemůže klečeti,

majíc ozdobu zlatou. Od té doby byla lánska její k chudobě tím větší. Křestane milý, pohlízej častěji na kříž, jsi-li chudý, abys chudobu svou miloval, jsi-li bohatý, abys statků svých dobré užíval, na ně srdce nevšel, jimi opovrhoval. Pán nás v chlévě se narodil, v jesle byl položen, v chudobné plénky zavinut, měl chudou matku, chudé učenky, na kříž ničehož nevzal s sebou, leč chudobu, neměl ani oděvu, ano ani vody, aby žízeň uhasil. U kříže Páně naučíme se i my milovati chudobu, kteráž jest statkem největším.

U kříže Páně naučíme se trpěti. Když národ israelský přišel na poušt Mara, neměl vody k pití, poněvadž všecky vody byly hořké. Mojžíš volal k Hospodinu, jenž ukázal na dřevo: kteréžto jakž vložil do vod, hned v sladkost obráceny jsou. (2. Mojž. 15, 23—25.) Tak i nám nemoc, na cti utrhání, pronásledování a jiné bídny a strasti tohoto života hořké jsou; však pohlízejme jen často na sv. kříž, a trpělivěji, ochotněji, rádi poneseme za Ježíšem kříže své. Či neslouží nám kříže k spasení? Sv. Augustin praví: „Nemíti kříže jest největší kříž.“ Co jsou kříže naše proti kříži Kristovu? Nepatrné křížky. Milujme tedy křížky své, a když nás tlačí, utíkejme se ku kříži Páně, dle rady sv. Františka Saleského, jenž praví: „V soužení utíkej se k sv. kříži, libej ho, až ti požehná. Není-li kříž Kristův nejlepší školou života, knihou, v kteréž naučiti se můžeme všelikým ctnostem?“

Sv. kříži, lůžko potupné a bolestné mého Spasitele, volej mne vždy ku spravedlnosti, ku pokáni, hlásej mi stále osklivost hříchu, povzbuzej mne ku konání ctností, k životu bohabojnému. (Dokončení.)

Svědomí.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

VII.

Bratranci Šimonovi jsou u Hromádků a u Česáků a hospodaří tam dle rozkazů pánoných. Každý večer přicházejí k Toužilům, aby vyřídili, co se po celý den dělo a vykonalo a zeptali se, co za práci podniknou zejtra. Šimon sám dohlíží, navštěvuje jejich stavení, chodí na pole, přijímá a vydává. Je se svými řafáři spokojen a oni jsou spokojeni s ním, dosahnuvše štěsti, jakéhož nikdy neočekávali.

Dříve museli pracovati ze vši sily a přece sotva tolik vydělali, že sebe a rodi-

ny své zachránili před hladem. Pořád se jim něčeho nedostávalo, scházely jim a dětem šaty, nemohli si opraviti svých chatrných domků, kolikráte neměli ani na sůl. Nyní také pracují, pracují víc než by museli, ale dostává se jim za to odměny, berou plat v penězích a v potravě, jsou opatřeni přede vši nouzí.

I ve vážnosti postoupili. Co nádenníkům jim každý poroučel. Museli poslouchati i čelediny. Opovrhovalo se jimi. Svévolníci a surovcí si z nich dělali smích. Když se něco pronedbalo anebo špatně vedlo, jim se dávala vina. Někdy dila pro ně ani nebylo a museli zaháleti, ačkoliv nechtěli a někdy dila se jim nedalo, že je předešli jiní, vychválivše se a je pomluvivše. Co šafářům byli poddání všickni dělníci a hleděli se jim zachovati jako skutečným hospodářům. Toužil každému z nich dal k ruce syna, jemuž statek od nich spravovaný za dědictví byl ustanovil. I ten jim byl podroben a druzí vidouce to neodporovali jejich moci a právu.

Opravdu děkovali Bohu chudí domáci, že je tak povýšil a bratrance svého ctili a milovali, že jim připravil život ve světě snadnější a vytrhl je ze všech klopot a strasti. Byli mu za to upřímně vděční a nikdy nezapomněli, že on je pán a že oni jsou jeho služebníci. Dle toho se k němu také chovali, dokazujice to slovy i skutky.

Šimon snad má radost a plesá, že si svalil těžký kámen se srdce?

Nikoliv. Šimon posud je zkormoucen v duši a pranic neokrál. Pohled na blázené bratrance ho nepozdvihuje, nýbrž ponízuje, neboť mu připomíná: „Co mají, to jim patří, patří jim mnohem víc, patří jim zde všecko a já jim z toho dávám — jen úroky. Je prý to dobrodini, je prý to milost, oni to povídají a svět to povídá, a já se v duchu stydím, že to — není pravda.

Dva synové Šimonovi budou děditi statek Hromádkův a Česákův, již se tam zaměstnávají, již je to známo, každý si je předchází, je vyznamenává, jim vyhovuje, slouží. Šafáři bratranci mají také děti, mají syny a ti po smrti otců svých statky budou muset opustit. Pravý majitel půjde pryč a nepravý tu zůstane. Je to spravedlivé?

Kdyby třebas otecové na ničem netrpěli a tak se jim vedlo, jako kdyby statky v skutku byly jejich, děti přece nepřijdou k svému a křivda se potáhne od pokolení do pokolení.

Toužil ještě by si rád namluvil, že vlastně žádné křivdy nespáchal, nechav si, co otec chtěl dát jiným, ačkoliv tu byl syn dědic, ale svědomí ustavičně výmluvu jeho odmítá, žalujíc na klam a podvod. Již toho podstoupil a zkusil mnoho, aby mu zadost učinil, ale nic nestačilo a on pořád žije v protiváhách, jenž mu spůsobují strach, hrůzu a soužení. Modli se, dává almužny, pomáhá, kde toho žádá potřeba, postaral se o přibuzné, naplňuje lásku k bližním i neznámým.

Ano, pro bližního čini, co může, jestli pak již také něco učinil pro Boha?

Skutky ještě nerozmnožil čest a slávu Boží, a i k tomu se musí odhodlat. Že se modlí, že služby Boží navštěvuje, že chodi na průvody a na poutě, to nepočítá k takovým skutkům, ani mu neplatí, že, co dobrého činíme lidem, je učiněno Bohu. On to sice ví, ale chce učiniti něco víc, něco, co by přímo na Boha se vztahovalo a posvětilo Jeho jméno. Taková zásluha mu ještě schází a snad přispěje k jeho u pokojení.

Simon Toužil si především vyvolil kostel, kde by Bohu přinesl obět, aby Ho oslavil a poctil. Napřed dával na hlavní oltář svíčky, a že jich nehořelo víc než jindy, když kněz sloužil mše svatou, vymínil si, aby se jich víc rozsvitilo a pak svíčky dával na poboční oltáře, jenž musely hořeti všecky najednou. Manželku vybídl, aby do lamp kostelních nosila a posíala máslo, a ona ho uposlechla, chtic i sama býti štědrá pro Boha a kvůli Bohu. Zvláště k Božímu hrobu hojně světla věnovali Toužilovi manželé, a tak ho ozdobili, že je za to pochválila celá osada.

V kostele byl jeden oltář zanedbaný a sesý, a Toužil si umínil, že ho opraví a obnoví. Došel na faru k velebnému pánu a prosil, aby mu to dovolil. Arcit dovolil a dovolil rád, že to byla věc dobrá, již se nesmí bráni. Při té přiležitosti pověděl Toužilovi, že již dávno pozoruje všecko jeho jednání a velmi se mu obdivuje. Je rád, že má takového osadníka. Je zajisté nejhodnější mezi všemi. Může ho nazvat i vzorem pravého křestana. Slouží Bohu nejen slovy, nýbrž i skutky. V kostele nikdy nechybí. Doma vede děti a čelediny k mravopočestnosti. Je dobročinný a milosrdný, skutečný otec chudých. Pomáhá přátelům a stará se o ně. Vyniká všemi ctnostmi a nemá na sobě ani jedné chybou, kterouž by snad dával pohoršení.

Toužil se arcit začervenal nad tako-

vou chválou a víc ho bolela než těšila. On prý je nejhojnější osadník. Znělo mu to v duchu jako žert, ba jako posměch. On nejhojnější a dopustil se podvodu a klamu. On nejhojnější a zadržuje cizí statek. On nejhojnější a nemůže obstáti se svým svědomím. On nejhojnější a vězí v jednom z největších hřichů. On nejhojnější a není s to vykonati pokání. On nejhojnější a co činí, činí proto, aby u Boha nalezl smilování a ohlušil svírajici a naléhající hlas v sobě. Je to potupa pro všecky ostatni, jenž zajisté jsou hodnější než on, a celá osada by byla sídlo ďábelské, hnázdo mrzkých zlosynů a ohavníků, kdyby on byl mezi nimi nejhojnější. Ale arciť, velebný pán ho nezná a nemůže znáti, nevidí mu do srdce, nevyzpytoval jeho tajnosti a jiní lidé ovšem také ne. Všickni soudí jen dle skutků patrných, povrchních, zevnějších, a tudy se může státi, že ne-hodný se drží za hodného a naopak hodný za nehojněho, jestli pohled svědčí proti němu. Jen Bůh zkoumá vnitřnosti a skrytosti, soudí dle pravdy a pouhým zdáním nemůže být oklamán. Kdyby hříšník po celý život svět mámil a šálil, tak že by považován byl za etnostného, Boha ani na chvíli nezmýlil, a ten mu konečně strhne škrabošku, za níž se skrýval až do smrti.

Toužil chvále velebného kněze odproval, aby stisněnému srdci svému ulehčil a na žádný spůsob ji nechtěl přijmouti. Však hodný kněz to měl za pokoru a poníženost a ještě víc ho velebil. Podává prý nový důkaz své bohabojnosti a bohomyslnosti, že se chce ujmout opuštěného oltáře a tim zajisté si získá velkou zásluhu.

Radili se spolu, jak by se věc nejlépe dala vykonati, šli do kostela, dívali se, počítali a Toužil prohlásil, že ponese všecky útraty, ať jsou jakékoli.

Povolali z města malíře a pozlacováče, ti si ku pomoci vzali truhláře, a oltář se začal obnovovati. Toužil nešetřil nákladu, vše se vykonalo hezky a důkladně a lid ctil a vynášel šlechetného dárce.

Když se oltář světil, ozývala se víc sláva Toužilova než sláva Boží, Toužilovi se děkovalo veřejně, za něj se všickni modlili společně, a on kleče ve své stolici měl hlavu sklopenou a — plakal.

Plakal radostí?

Nikoliv, byla to žalost, co ho k slzám pohnula, nebot všickni byli pro něj a jen vlastní svědomí bylo proti němu. Nedá se upokojit ani uchláčolit, uprosit ani uplatit, ať dělá co dělá, a hlas jeho jest hlas Boží.

I Bůh tedy zůstává jeho protivníkem a vše je marné, co podniká a vyvádí.

Přece pokračuje dále, nutí, žene ho to, nemůže ustati, pořád něco koná, aby svědomí nepřivedlo ho k zoufalství.

Tam v poli u rozcestí postavil kříž. Tu si vzpomněl, že kříž i na hrob otcův by měl dát. Stalo se, a on již zase objednává kříže, aby jimi ozdobil hroby strýcovy. Jeden bohumilý skutek stíhá druhý a je to pravý zázrak, že mu jméní neu-bývá, nýbrž ještě přibývá. Dobré vzdělané statky mu rok od roku víc vynášejí, úroda se množí, je vždy hojná, zachovalé lesy poskytuji velký užitek, louky dávají pici dobytku, jenž se draze odprodává, zahrady a sady jsou bohaté na ovoce, rybníky na ryby, za všecko se strží penize, Boží požehnání spočívá na domě.

Tak to jmenují lidé a mají to za následek hodnosti Toužilovy. Tolik pro víru, pro církev, pro Boha a pro bližního nikdo nečiní a nečinil co on.

Již se zase povídá, že v obci míni vystavěti kapli. V skutku tu byl mistr staviteleký a prohlídl a vyměřil si místo. Za krátký čas přinesl půdorys a rozvrh. Toužil s ním šel na úrad duchovní a světský. Tam obstarali, čeho bylo potřebí, a stavba se začala. Pokračovalo se v ní rychle, že Toužil již dříve byl přichystal zásoby. Na prostředcích nescházelo a tak kaple za rok byla pod střechou a druhým rokem uvnitř se upravila.

Objednal se obraz svatého Šimona, patrona Toužilova, a na to jméno kaple byla vysvěcena ku potěšení a povzbuzení celé osady.

Šimon Toužil se také těsil, také byl povzbuzen, ale skvrna na svědomí mu přece zůstala a on ani tímto skutkem k slávě Boží vykonaným nedošel míru a pokoje.

(Pokračování.)

D O P I S Y .

Od Šumavy dne 26. února 1866.

(Kříž cesta v Dešenicích. Nová kaple. Polní kříže. Zbožnost.)

Co Blahověst v čís. 5. t. r. o křížové cestě uveřejnil, to se v neděli 11. t. m. slavně vykonalo v Dešenicích. Bylaf v tamějším farním chrámu nová křížová cesta posvěcena, v ceně více než 250 zl. r. čís., kterouž chudá švadlena prací ruční se živici, co představená spolku růžencového v osadě, ku cti a chvále Boží byla obětovala. Svěcení konal vel. pan guardian z bavor-ského kláštera Otec Františkánů v Neu-kirchen-u, P. Aemilian Paulus, a vykonav

posvěcení a pomodliv se křížovou cestu, vstoupil na kazatelnu a jal se vykládati význam a užitek celé této pobožnosti. Potěšeni byli všickni osadníci řeči jeho důkladnou. Vylíčil užitek rozjímání o utrpení a smrti Spasitele našeho Ježíše Krista tak pohnutlivě, že mnozí až k slzám pohnuti byli. Takové kázání jest ovoce zbožného rozjímání, které obzvláště v zátiší klášterním se daří. —

Mimo to obec na své útraty krásnou kapli ku cti sv. Anny na blízku městyse staví, která během letošního roku dokončena býti má. — Tolikéž máme po celém kraji Šumavském hojnost křížů dřevěných, kamenných a železných v rozměrech nejrozmanitějších. Každý se činí, aby sobě bud kříž aneb kapličku byt i sebe menší u svého majetku zbudoval. Rovněž se tu koná v letě denně večer, v neděli po celý rok společná domáci pobožnost. Jsou to radostné zbytky bývalé zbožnosti předků našich. Kýžby Bůh zachoval a rozhojnili svou milostí zbožné smýšlení lidu tohoto, který v potu tváří chleba sobě doma, a poněvadž polní hospodářství nestaci, aby veškeré obyvatelstvo se uživilo, i v daleké cizině pohledávaje, pobožnosti veřejné nikdy se nestraní, alebrž svou vírou i v cizině neohroženě se chlubí. Podobné úkazy jsou i každodenní pobožnost večerní společná od svatoduší až ku žním, kde se denně růženec a jiné pěkné modlitby odříkávají, návštěvy dvouvečerní u zemřelých, kde se pilně za ně modlí, domáci zemřelého almužny dle možnosti hojně udělují, konání poutí i sebe vzdálenějších a obtížnějších, krásný a pohnutlivý pořádek a modlitby při veřejných procesích, úcta k zemřelým, tak že prkna, na kterých mrtvoly ležely, bud okolo křížů u cest se postaví, jsouce barvou natřena, a jméno mrtvého a rok a den smrti s přídavkem některých vhodných průpovědí z Písma sv. obsahujice, aneb při chudých jednoduše na rozličné pěšinky se kladou; upomínka tato sílena také tím, že hřbitovy ponejvíce o kolo chrámů farních pozůstaly, a udržována hojným úostenstvím při pohřbech i spoluobčanů nejchudších, kteréž se jeví také tím, že po všech i vzdálenějších farnostech jednotlivá úmrť se ohlašovati musí, a o křesťanskou návštěvu se prosí, a horlivá úcta svatých patronů českých, zvláště sv. Jana Nepomuckého, Jiřího, Prokopa a Vítá, pilná návštěva kostelů za všedních dnů, když církevní svátky se světi, svěcení třetích svátků o vánocích, velikonocích a

o svatoduší, kde žádný sedlák do práce nejde, ale chudým osadníkům potah a náčiní ku práci polní ponechává, jakož i to, že školy ještě vízky mají, tak že se do školy seznámení a tím také svazek s chrámem Páně naznačuje. Nuže zde máte jakýsi ač nedokonalý obrázek života duchovního, který ještě neblahou kulturou setřen nebyl, kde zátiší hor ještě mnohou duší zbožnou ukryvá, kde ještě po r. 1848 pravý život patriarchální mezi knězem a jeho ovčíkami panuje. Avšak obávati se jest, že i tento jemný pel zbožného života setřen bude nynějsími převraty. H. H.

Od Uh. Ostroha na Moravě v březnu 1866.

(Ústavy pro chudé.)

Láska k bližnímu tak hluboko zakoreněna jest v náboženství křesťanském, že původ svůj má v samém nebi, neboť nebeský zakladatel církve svaté sám naučil svých, kterak napomáhati mají všem ubohým, On sám mírnil všelikou bidu lidskou a každým krokem činil dobrodiní, vytknuv to za úkol vezdejšího života svého. Učenici, jakž viděli na Pánu svém, naplňovali též s horlivou ochotností lásku k bližnímu v paměti majice slova: „Příklad zajisté dal jsem vám, abyste jakož jsem já učinil vám, vy též činili. — Po tomž poznají všickni, že jste моji učenici, budete-li miti lásku jedni k druhým.“ (Jan 13, 15. 35.) Pročež jakž jsou byli vidali, že mistr jejich těch nejbídnějších mrzáků sobě váží a o ně se stará, rovněž tak činili nápotom apoštolové a zjednali svatým učením. Ježíše Krista takovou svornost mezi věřícími, že měli všecky věci obecně a skrze apoštoly své statky dělili mezi všecky, jakž komu potřebí bylo. (Sk. 2, 44. 44.) A tato láska prvních křesťanů Jeruzalemkých postavena jest na obzoru křesťanském jako pomník překrásný, dokazujíc světu mohutnou sílu křesťanského učení, kteréž výborně přejináčti umí ducha člověčího. Přinášené ty do společné pokladnice milodary spravovali napřed apoštolové sami, potom když rozmnozil se počet věřících, majice péci o chudé za velmi důležitý výkon úradu apoštolského, zvolili sobě zvláštních almužníků a svěřili úřad tento diakonům. „I zvolili Štěpána a Filipa a Prochora a Nykánuora a Tymona a Parmena a Mikuláše.“ (Sk. 6, 5.) Avšak nejen na jednom místě napomáhali sobě vzájemně věřící, nýbrž podporovali též vzdálených bratří, jestliže trpeli nouzi. Když za panování císaře Klaudia krutý hlad svíral celé Judsko, usnesli

se křesfané Antiochenští, že každý dle možnosti své podporovati budou nuzné bratry v zemi židovské, a odeslali sv. Pavla i Barnabáše, aby tam zanesli dary sebrané. (Sk. 11, 28.) Podobně čteme: „Za dobré se vidělo Macedonským a Achajským sbírku nějakou učiniti na chudé svaté, kteríž jsou v Jerusalémě.“ (Rím. 15, 26. pak Korint. 16, 1. 4. a jinde.)

I pozorujeme zřejmě, že od toho času, co Kristus Ježiš vyslovil, že každý dobrý skutek z lásky bližnímu prokázaný považovati bude, jakoby jemu samému byl prokázán, závodili takřka křesfané o to, aby svou štědrotu hodnými učinili se tohoto zaslíbení. I položili jsou první křesfané základ k nynějším „ústavám pro chudé.“ Pišet o tom Tertullian (Apolog. c. 39.): „Máme jistý spůsob obecné pokladnice, do které takto se shromažduje. Každý donese některý den v měsíci nějaký mírný příspěvek, aneb vůbec (učini to) kdy co chce dáti a kdy dáti může. Nucen není žádny a přispěvky tyto docela ponechány jsou každému na vůli. Přispěvky tyto jsou vkladky z lásky činěné, a užívá se jich, aby nakrmiti a pochovávat se mohli chudí, aby se vydržovali nuzní a osířeli jinochové a panny aneb sesláhlí starcové“ atd. Za času sv. Jana Zlatouštého církve v Konstantinopoli každého dne živila 3000 chudých panen, vdov a sirotků a mimo ně všecky přicházející chudé a nuzné. A ti, jimž svěřeny byly tyto milodary v církvi prvotné, duchovenstvo totiž, tì vezdy napřed šlechetný tento vykonávali čin lásky bliženské. Známý dosti jest onen příběh, jenž se přihodil r. 258 s papežem Sixtem II. a jeho diakonem Vavřincem, kterýž na chudé ukázati mohl řka: „Tito jsou pokladové naši!“ A mezi jinými jako perly třpytějí se co velkodusných příznivců chudých jména sv. Řehoře V., sv. Ambrože a sv. Karla Boromejského. Duchovních vůdců svých následovali četně jiní zámožní křesfané zbožní. Posud vypodobňuje se nám na obrazech sv. Alžběta, hraběnka Durinská, jak na polo nahým žebrákům uděluje štědré almužny, a praví vlastencové česko-slovanští vědí, že náš sv. Václav horlivě rozdávaje almužen tělesných, mínil též bídou duševní. Kupovalt opuštěné dítky pohanských rodičů.

Avšak sv. náboženství křesfanské vedlo účinlivou lásku k bližnímu hned v prvotních dobách ještě dál. — Sv. Anthusa, dcera císaře Konstantina Kopronima, vzdálivší se dvoru po otcově smrti, odebrala se

do samoty v samostanu, i byla jest *prvou*, již vnuknuta byla ta blahodarná myšlenka, by založila *sirotčinec*, což s velkým nákladem i vykonala. (Stolb. K. G. B. 23.) A kdežto pohané i s nejbližšími ze svých přibuzných krutě zacházeli, pečovali křestané i o cizince a nosili nemocné do svých přibytků a pečovali o ně jako o dítky své, a kněží i jahnové sami cvičili se v lékařském umění, čehož za časů pronásledování církve velmi bylo zapotřebí, a ač po tu dobu v soukromních domech ošetřovali se nemocní, potom když utichla bouře krutého pronásledování, biskupové hned vynasnažili se, aby i pro nemocné stavěly se zvláštní domy — nemocnice. Největší nemocnice vystavěl asi 372 sv. Basil, biskup Cesarejský v Kapadocii, a po něm stavěli skoro v každém větším městě biskupové takovéto nemocnice, hojně podporováni jsouce věřicími, což potom i mnozí panovníci sami na své útraty činili, a lánska k bližnímu takového dospěla stupně, že i mnohé společnosti utvořily se v církvi, vytíknuvše sobě za úkol, ujmouti se chudých a ošetřovati nemocné, jako na př. řád Milosrdných bratří a sester a jiné řády církevní. Od toho času, co Ježiš Kristus sám oblekl na sebe šat bidy lidské a svatí jeho učenici stavem jahenským postarali se o to, aby péče o chudé co svatá povinnost úřadu duchovního vždy svědomitě se konala, shledáváme, v jak rozmanitých obořech věrně vykonávala církev povinnost tuto Božským jejím zakladatelem ji uloženou. Přesvědčují nás o tom knihy dějů církevních, a všecky ty dobročinné ústavy, fundace, nadace a jak se koliv jmenují ty výkvěty lásky křesfanské, které v deyvěnácti stoletích vyrrostly na půdě církve Kristovy. —

Nyní však, když zvláště ústavy chudých po obcích svědomitě a sice s jedním výborem z obce spravovali úřadové farní, ozývají se zhusta hlasové, aby se správa tato jim odebrala a obce samy že si takové nadace či fundace neb ústavy pro chudé budou spravovati. Dověděvši se kníž.-arcibiskupská konsistoř Olomoucká, že na některých místech na farmích úřadech se vymohlo, aby úřadům obecním odevzdali majetek i správu „ústavů pro chudé,“ tázala se ve věci té vys. c. k. moravského náměstnictva, kteréž dne 16. pros. 1865 č. 23721 takto odpovědělo: „K náhledu c. k. náměstnictva, že totiž obce nemohou žádných nároků činiti na to, aby se jim odevzdaly farními úřady spravované farní ústavy pro

chudé, přidalo se též vys. c. k. státní ministerstvo dle výnosu z 10. prosince 1865 č. 24408, majíc zřetel na §. 22 zákona domovního a na §§. 35 a 54 moravského řádu obecního, jakož i na to, že odevzdání těchto konkrétních ústavů ani by provést si nedalo bez prvního zákonem ustanovení, kterak fondy tyto rozděliti se mají.“ Dále praví, že v některých městech už od pradávna jsou „obecní či místní ústavy pro chudé“ zařízeny, jinde ale prý s *farními ústavy pro chudé* v novějším čase novoty se učinily na některých místech a tyto zvláště v obcích venkovských že úřadně zřejmě vzbuzují rozpaky. Vzhledem na tyto novoty mají se objasnit okolnosti a c. k. místodržitelstvo usrozuměti se s veledůst. konsistoří a pak dle potřeby jednat. Veledůst. konsistoř oznamujíc tento výměr též zapovídá na dále odevzdávati pod jakoukoliv záminkou ústavy chudých z rukou úřadů farních úřadům obecním a v každém případu zvlášt má se rada hledati u veledůst. konsistoře. — A dobré jest takto nařízeno, neboť jak patrno ústavy tyto jsou čistě církevní a správa jejich s úřadem apoštolským (kněžským) úzce spojena. Každý kněz posvěcen byv na jahna, přijal na se povinnost, že starati se bude o chudé; jak to činili jahnové od apoštolů ustanovení, i můžeme každé usilování, by se mermomoci odebrala tato správa kněžím, považovati za vtipná se do úřadu apoštolského. Takovéto vydirání statků církevních, jakž z dějin víme, odměňuje se těm, kdož je nastřádali, jako onen had, jehož se ujal dobrosrdečný rolník a na polo zmrzlého uschoval za šádra svá, a mravné naučení pak bývá: My nyní nemáme a vy abyste zase měli, znova se postarejte. Свжп.

V Římě dne 22. února 1866.

(Promluva o sv. Otci Garibaldi o Itálii.)

Dnes sešli se Amerikáni v Římě meškající v sále Danteově, aby slavili památku Washingtonovu. Předsedou byl p. King, president university Novo-Yorkské, a mezi účastníky nalezali se Amerikáni bez rozdílu náboženského vyznání a politického smýšlení. A přece byli všickni jedno ve chvále Pia IX., což projevili následující slavnostnou řečí.

„Moji páni a paní,“ pravil president, „přípitek, kterýž nyní pronesu, kladou mi v ústa slušnost a okolnosti. Pronáším jej na blaho mocnáře (suveréna) toho státu, v kterém shromážděni jsme, na Jeho Svatost, papeže. (Živá pochvala.) Nepouštěj-

mež se tuto ani do vyznání náboženských, ani do náhledů politických; alebrž vezmeme věci tak jak jsou. V tomto divuplném městě, kdež nalezáme přemnoho, což podivení vzbuzuje, kdež obklopeni jsme zřiceninami a pomníky obrovské velikosti, pohlížíme s hlubokým pohnutím na vznešenou postavu, kteráž pokojně a velebně zaujmá trůn papežský, onen trůn, jenž od tolika věků stojí, co zatím přemnoho říší se sítilo a přemnoho rodů panovnických (dynastií) vymizelo. Pokojně, střízlivě, vznešeně a pln důvěry, ač kolkolem všecko zmatek uchvátil, kráčí sv. Otec přímo cestou svou. Málo maje peněz, málo vojáků, střeží On veliký poklad, jenž mu svěřen jest. Spolehaje na Boha, zůstává pevný a věrný, ať příjde cokoliv. (Pochvala.) My všichni čítávali jsme v mladosti své, co se vypravuje o šlechetných senátorech starého Říma, kteřížto, když barbarové útokem hnali na věčné město, klidně a vážně seděti zůstali na kurulských sedadlech svých uprostřed náměstí (forum), hotovi jsouce i život svůj obětovati, by potřebí bylo, ale v žádném případě neopustiti místa svého. (Pohnuti.) Ne méně vznešené ukazuje se nám jednání ctih. kmeta, jenž nyní papežskou Stolicí zaujímá, žádné jiné rady nepřijímaje, mimo tu, kterouž mu dává jeho povinnost a jeho víra, a jenž pevně stojí a bez pohnutí u prostřed bouře, kteráž kolem něho buráci. Ať jsou náhledy jakkoliv rozdílné, není možná neobdivovati se velikosti tohoto své povinnosti a svému svědomí věrného charakteru. A proto, moji páновé a paní, pronáším tento přípitek na Jeho Svatost, papeže Pia IX.“ —

Nynější stav ostatní Italie naproti tomu vyličil o tři neděle dříve Garibaldi v jednom listu svém těmito slovy: „Bida u vnitř, hana zevnitř, ponížení všech pod jařmo cizince a kněze.“ Výrok tento shoduje se s heslem té maškary, kteráž v minulém masopustě v Miláně se procházela jakožto paní Italie, nesouc nápis v předu: „Richezza mobile“ a v zadu: „miseria stabile.“ Jest to narážka na novou velice nemilou daň z jmění nemovitého. ∞

KRONIKA.

Z Prahy. Vloni snášeli čtenářové těchto listů ochotně halíře své pro sv. Otce, jež jsme pak zaslali do Říma, odkudž nás tyto dny došlo následující potvrzení přijatých milodárků:

Podepsaný vyznává tímto, že přijal „halíře sv. Petřského“ od redakce dobrým směrem se nesoucího

listu, jenž „Blahověst“ se jmenuje a v Praze tiskem vychází, prostřednictvím velectih. dra Karla Jaeniga 13 napoleondorů 20frankových, 1 desítifrank, 1 pětifrank a 1 ruský pětirubl, kteroužto sumu 275 — pravím: dvě stě pět a sedmdesát — franků a výše udaných 5 rublů podepsaný 20. listopadu 1865 odevzdal Jeho Exc. Msgr. Alexandrovi Franchimu, tamějšku s. kongregace mimořádných církevních záležitostí s tou prosobou, aby ji jménem svrchu zpopmenuté redakce položil k nohoum Jeho Svatosti a dárčinu vyprosil apoštolské požehnání. A v skutku Jeho Exc. Msgr. Franchi u večer 22. list. 1865 předložil řečený halif sv.-Petrský Jeho Svatosti, a sv. Otec ráčil tu obět přijmouti vzývaje hojně požehnání nebeské na hlavy dárčin. — Tolik že pravda, povtrzují atd. atd.

V Římě z hospicu St. Maria dell'Anima 27. února 1866.
Jan de Montel,

(Pečef.) advočat a tajem. trib. sv. Řím. Roty.

- Pobožnost 40 hodinná bude se konati 16.—20. března u Alžbětinek, 21.—25. března u Maltezů na Malé Straně.

- K prospěchu stavby věže na farn. chrámu sv. Jakuba zřídil p. farář rytíř Lanckisch věcnou lotérii. Bohatá sbírka darovaných výher byla delší čas na odiv vystavena. Dnes započne v bývalém chrámu sv. Mikuláše na Starém Městě tah čísel a výher.

- Ve schránce příspěvků na dostaření hl. chrámu sv. Vítě upevněné na mostecké vězi Malostranské shledáno jest 9. t. m. 35 zl. 3½ kr. Příspěvky tyto sešly se od 10. ledna t. r., v kterýžto den tam nalezeno 40 zl. r. m.

- Universita Pražská dle výkazu nedávno uveřejněného čítá v školním r. 1866 v celku 1468 studujících (r. 1865 bylo jich 1360), a sice na fakultě bohoslovecké 201; na právnické 533; na lékařské 336 a 53 farmaceutní; na filosofické 345. Mezi nimi jest z korunních zemí rakouského mocnářství 1446, a sice z Čech 1312, z Moravy 57, z Uher 21, z Hornorakouska 18, z Haliče a Bukoviny 10, ze Slezska 6; cizozemců jest 22.

- Z vikariatu Brandýského došla nás obšírná zpráva o první letošní poradě učitelské, z kteréž toto u výtahu podáváme: Před poradou o 9. hodině bylo slavné requiem za v Pánu zemřelé učitelstvo řečeného střídnictví. Od zavedení této každoroční pobožnosti odebrala se již velká řada učitelů na věčnost a za rok budou bratrí učitelové modlit se snad též za některého z nás. Po chrámové pobožnosti šli jsme do školy, kdež veledušt. okresní školdozorce, č. kanovník Hlaváček shromáždění uvítal slovy: „Odpocinutí věčné dejž jim Pane“ a ličil pak vřelými slovy zásluhu zemřelých min. roku učitelů a povzbuzoval nás k životu bohabojnému dokládaje, že nevím, kdy Pán přijde, aby i

nás povolal k soudu. Po této úvodní řeči vystoupil ze „Školníka“ známý p. učitel Dušek a dal odpověď na otázku: Jak má sobě počinati učitel, aby vedl dítky k zbožnosti a mravnosti? Vyučuj, vychovávej po návodu a na základě sv. náboženství. K uveřejnění celé řeči nemáme místa.

- V Čechicích (okr. Dolno-Kralovickeho) zřídil se a potvrzen jest sbor literatský.

- Z Německého Brodu 10. března. Dne 4. dubna 1862 zakročili manželé A. o přijmutí jediné avšak němé dcerušky své, nar. 28. září 1853, do ústavu hluchoněmých v Praze. Zároveň se zaslala důkladná zpráva o její spůsobilosti, i těšili jsme se, že dojde toho dobrého dívka i naše krajina. A však uběhl r. 1863 a 1864 a žádost zůstala bez vyřízení; pročž nad svým neštastným dítětem žalostí rodice loňského roku zaklepali poznovu, aby zvěděli, bude-li dítě přijato čili nic? A když byli 14. února t. r. opět za odpověď požádali, tu se k své největší žalosti dověděli, že dceruška již překročila věk, který jest podmínkou přijmutí do ústavu. Kdo tím vinen, že dítě zůstane bez žádoucího cvičení? — V jedné dědince zdejší osady — Šenklichech — zakoupil již druhý žid sedlský statek se zvonkem, kterým se též znamení dává k modlení, ku klekání; ať již takové povinnosti dostojí nebo ne, postrádá tato památnka svého významu a jest si přáti, aby se zvonek jinam dal. — Právě se tu vydávají losy na věcnou lotérii k vnitřní ozdobě zdejšího děkanského chrámu Páně.

K. S.

Z Moravy. Při cestě od Králic do Olomouce stojí kaplička postavená ke cti Bl. P. Marie Svatohostýnské. Do této kapličky darovala jistá chudá panna obraz sv. Otilie, kterýžto obraz 1. března ukrazen jest. Dáry kyně chce každému nahraditi, co zaň dal, když jí obraz zase navráti. Obraz jest 15 palců vysoký, na plátně malovaný v rámcu pozlaceném. Sv. Otilie drží v rukou symbol růžence; na pravé straně obrazu jest kniha a na ní křížek a oči.

(oi. N.)

Z Vidně. Hrabě Dominik Bethlen složil před svým skonáním vyznání víry katol. do rukou papežského nuncia Msgr. Falcinellia u přítomnosti knězny Bretzenheimové. — Ve společnosti ubírající se k svátkům velikonoč. do Jerusaléma, nalezá se též 6 členů z Prahy.

Z Lublani. Vp. Lukáš Jeran, redaktor „Danice“ vydal se s povolením svého nejdůst. p. biskupa na pouť do Jerusaléma se společností, kterážto 5. t. m. z Terstu odlpla. Redaktorem „Danice“ na ten čas jest vp. Josef Marn, gymn. prof. a katecheta v Lublani.

Z Bulharska. (Dokonč.) Následkem

toho vydal sv. Otec Pius IX. ddto. 21. ledna 1861 zvláštní breve, jímž přijímá Bulhary v jednotu sv. církve. Tři měsíce na to přibylo několik representantův bulharských do Říma, a sv. Otec jmenoval podlé jich volby archimandrita Josefa Sokolského arcibiskupem bulharským, jenž biskupské svěcení obdržel dne 14. dubna 1861 v Sixtinské kapli. Po záhadném zaniknutí Sokolského přišla záležitost unie bulharské v zapomenutí. Jenom 20.000 Bulharův a 10 kněží zůstalo unii věrných. Ostatek nejednotil se v pravdě s církví, aniž v nové vešel úvazky s patriarchou cařhradským. Biskup nějaký fanariotský přibliživ se ku vši sbírat poplatky obdržuje často při vstupu odpověď: jsme latiniči! Avšak přese všechny tyto překážky a obtíže nezanikla záležitost unie naprosto. Mimo ty, jenž od samého počátku zůstali unii věrnými, sjednotili se v pozdější době některé vsi okolo Adrianopolu a městečka Išyt a Trnava s Římem. Podobný ruch a touha po sjednocení s církví objevily se tolikéž i u prostřed Armenův v Turecku osídlených, tak že v některých místech, kde druhdy několik jenom katolických rodin přebývalo, nachází se nyní tisíc i více katolíkův. Na místo arcibiskupa Sokolského ustanoveni jsou dva generální vikářové. Jak svrchu sděleno, prekonisoval sv. Otec kněze Rafaela na biskupství bulharské; vysvěcení vykonalo se v Cařhradě od Sembratoviče, arcibiskupa Nazianského in part. u přítomnosti msgr. Brunoniho, vikáře apoštolského. Nad to byli přítomni dva biskupové, kteří nedávno vrátili se v láně církve katolické, t. nejd. Meletios i Benjamin, i msgr. Hassoun, primas sjednocených Armenův.

Z Francie. Dne 5. t. m. zemřel Msgr. Parisis, bisk. v Arrasu, známý svou i u nás tiskem vydanou odpovědí na Renanův spisek „Život Ježíšův.“

- *Z Paříže.* Ve sboru zákonodárném se letos při debatě o státu církevním prohlásilo 218 údův pro časné panování papeže Římského, a jen 18 údův proti němu. — Obecní zastupitelstvo města Paříže vykázalo ku stavbě nového chrámu sv. Josefa prozatím 5 milionů franků.

Z Ameriky. J. M. nejdůst. p. biskup Budějovický Jan Valerian obdržel ze St. Louis v Sev. Americe od p. faráře Jos. Hessouna dopis od 7. února, v němž se prosba o českého kněze, vyslovená v „Blah.“ č. 6. opakuje těmito slovy: „V státu Iowa, v místě Spillsville, Winneshiek Co., kdežto

jest česká osada, čítající 150 českých rodin, kteréž měly již svého duchovního správce a vše uspořádáno, teď ale po přesazení téhož kněze na jiné místo zcela opuštěny jsou, je kněze veliká potřeba.“ Neboží žádají úpěnlivě, aby některý kněz rodák se k nim odebral. — „Touže žádost vykládají naši rodáci z města Chicago, kdež je mnoho tisíc Čechů a vše pro duchovní správu zařízeno. Osud těchto nebohých katolíků je velmi žalostný, že nemají, kdoby jim a jejich dětem chleba slova Božího lámal.“ Tuto prosbu o pomoc oznamí nejdůst. p. biskup v Ordinariatních Listech svých, avšak projevil přání, aby tolikéž „Blahověstem“ v známost uvedena byla; začež nejhlbší díky vzdáváme.

Jiný dopis z Ameriky a sice z Jowa City došel kněhkupectví B. Stýbla od vp. D. A. Urbana, jenž mimo jiné dí: Jowa se obsazuje víc a více; Čechů nám denně přibývá. V Jowa City jest jich asi 120 rodin, z nichž větší díl má své stavení. — Máme též svou školu, ale nemáme učitele ani učitelky, jenž by vyučovali česky i anglicky. Vyučuje nám tu jeptiška, ale jenom v angličině, a já, když mám čas, v češtině. U Solona mám školu, kde se aspoň dva dni týdně vyučuje po česku, ostatní dny jazykem anglickým. Jinde musí muži vyučovat katechismu a českému čtení alespoň v neděli. Jen v Richmondu jsem posud nemohl ničehož docílit, protože tam Češi jsou příliš rozptýleni a v Cedar Rapidsích, že jsou tam nedbalí. Snad svým časem Bůh pomůže.

Literní oznamovatel.

- „*Officia Propria*“ in usum Cleri Provinciae Pragae pars III. (pro Junio, Julio et Augusto) právě vyšel a od 12. t. m. vydává se v kanceláři kníž.-arcib. konsistoře Pražské.

- *Roku 1865* vydáno v Rakousku a Německu celkem 9661 spisů (r. 1864 bylo 9564; r. 1863 v celku 9889; r. 1862 9779 spisů). *Theologie* zastoupena jest 1411 spisy; mezi nimi jest 641 časopisů, kázání, rozjímání a kněb modlitebních; z ostatních 770 spisů vydáno 320 od spisovatelův katolických. Právnictví, politika a statistika jsou zastoupeny 870 spisy, lékařství 491; vědy přírodní 517; filosofie 83; školních kněb a pedagogických spisů bylo 796; země- a dějepisných 902; o hospodářství 225.

- „*Povátná kazatelna*.“ Ročníku III. svazek 5. (dubnový či velikonoční) přináší tyto řeči duchovní: Na slavnost vzkří-

šení Páně. I. Některé perly dnešního evangelia. II. Prospěch z vážného rozjismání o našem z mrtvých vzkříšení. Na pondělí Velik.: I. Výklad sv. evang. II. Prospěch vyplývající ze setrvání v dobrém. Na ned. I. po Velikonoci: I. Jisté a potěšitelné jest naše z mrtvých vstání. II. O chybách, jichžto někteří činí v při sv. zpovědi. Na ned. II. po Velik.: O strastech a slastech duch. pastýřů. Na ned. III. po Vel.: Proč dopouští Bůh tolikerých protivenství na církev svou. Na ned. IV. po Vel.: Výklad sv. evang. Na slavnost sv. Vojtěcha, bisk. a muč. Páně: Strom života sv. Vojtěcha naplněn byl ovozem spravedlnosti. Na slavnost sv. Jiří, muč. Páně: Ovoce živé výry v životě sv. Jiří. Na slavnost sv. Marka, evang.: Účinky sv. evangelia. Na poutní slavnost bolestné Rodičky Boží: Největší bolest Rod. Boží. Řeč tato ukončena jest v svazku 6. (květnovém či Mariánském), jenž dále obsahuje: Řeč nad rakví Ant. Vojt. Hnojka. Na slavnost nalezení sv. kříže: řeč o uctění kříže sv. Na slavnost sv. Floriana: Cesta poslušnosti a utrpení sv. Floriana. Na ned. V. po Velik.: Potřeba a užitek modlitby. Na den Na nebe vstoupení Páně: I. Zaopatřování nemocných. II. Čím opatřiti se sluší na pouti vezdejší křestanu, chce-li cíle dojít. Na ned. VI. po Velik.: Sv. apoštоловé vydávali P. Ježíši svědectví v životě i v smrti. Na slavnost sv. Jana Nep.: kdy neprávě užíváme jazyka svého. Na Boží hod svatodušní I. Působení Ducha Sv. v srdcích lidských. II. Co jest milost Boží a jak v nás působí. (Dokončení této řeči vyjde v sešitu 7.)

- Konsistori katolická a utraquistická v XVI. století. Po tříletých přípravách se tohoto r. bohdá přikročí k tisku „jednání a dopisů konsistoře katolické i utraquistické,“ o nichž „Blahověst“ již před dvěma roky zprávu přinesl a některé ukázky svým čtenářům podal. — Na začátku tohoto roku oba podnikatelové řečené sbírky historické, Dr. Antonín Gindely, profesor na universitě Pražské a zemský archivář, a Dr. Klement Borový, docent círk. práva, předložili nejdůstojnějším ordinariátům všech diecézí provincie České i Moravské stručné „Promemoria“ spolu s prosbou, aby slavný episkopát toto ryze církevní a spolu vlastenecké podniknutí vydatně podporovali rácil. Jeho Eminence nejdůst. p. kardinál arcibiskup Pražský ihned vřele se ujal záležitosti této, vykázav podnikatelům z fondu bývalého „Časopisu Duchovenstva“ peněžitou subvenci; načež z jeho rozkazu v Ordinariátu listu 1866 č. 2. vel. duchovenstvu arcidiecéze Pražské odporučeno odbíráni řečené

sbírky historické. V dotyčném provolání nejdůst. ordinariatu předeším k tomu poukázáno, že uveřejnění nejdůležitějších pramenů jest neodbytnou podmínkou všelikého dalšího zdaru v studium církevních dějin Českých. Akta konsistori jsou částí těch pramenů, a sice částí veledůležitou; jsou vybrána z rukopisů archivu arcibiskupa Pražského, archivu kapitoly u sv. Víta, c. kr. místodržitelství, university Pražské a jiných. V celku jsou dvě třetiny listin (asi 1600—1700) sepsány v jazyku českém, asi 600 listin v německé, více než 300 listin v latinské řeči. — Zajímavý jest obsah jejich s ohledem na jednotlivé fary, chrámy a kláštery, jakož neméně co do života církevního vůbec mnohé posud jen z části povědomé aneb zcela neznámé stránky se nám tuto v jasném světle naskytují. —

S neobyčejným jásotem uvítali jsme před 3 roky tisícetou památku příchodu sv. apoštola Cyrilla a Methodia do země česko-moravské; vady se tehdáž jevila touha věřících, nějakým byť i dosti skrovným činem oslaviti onu památnou dobu a mysl vděčnou svatým věrozvěstům osvědčiti. Nuže pamatujme, že nám v brzce slaviti bude podobnou, pro nás Čechy předůležitou událost → 900letou památku založení biskupství Pražského. Zajisté že mezi velebným duchovenstvem českoslovanským není nikoho, jenž by nesdílel s námi vroucí přání, aby rok jubilejní 1873 se mohl vykázati pomníkem trvalým pro časy budoucí; a za pomník takový právem pokládáme českou historii církevní, kterouž aby soustavně a pragmaticky uspořádanou nám ono leto jubilejní do rukou podalo, obecná jest a s několika stran již zřejmě osvědčená tužba. K vyplnění jejímu neznáme bezpečnější a rychlejší cesty, nežli částečné aspoň uveřejnění pramenů, dějin církevních ve vlasti naší se týkajících. — V uznání patrného prospěchu, plynoucího z uveřejnění řečených pramenů, již také nejdůst. p. biskup Budějovický pojistil přispění své k tomu cíli, aby v jeho diecézi tomu podniknutí účastenství se dostalo (v Ord. L. č. 8.); a podobné ubezpečení učinil také nejdůst. kapitulní vikariát diecéze Litoměřické. Jest se nadítí, že též nejdůst. ordinariáty v Králové Hradci, Olomouci a Brně se k žádosti podnikatelů nakloní, načež co nejdříve tisk započne. Spolu s výnosy ordinariátmi se ve všech jmenovaných diecézích rozesírají (české i německé) listiny podpisní na dílo toto, jehož titul zní: „Jednání a dopisy konsistorie katolické i utraquistické. Co část sbírky: „Monumenta historiae bohemica“ redigoval profes. Dr. Ant. Gindelym vydává Dr. Klement Borový.“ Sbírka tato počne

vycházetí nákladem kněhkupectví *I. L. Kobra* v Praze v ten spůsob, že ve lhátě 4—5 týdnů se vytiskne sešit 5 archový, tak aby během 2—3 let celé dílo bylo ukončeno. Krámská cena každého sešitu jest 48 kr. r. č. Kdo však najednou aspoň na 12 sešitů předplatí, tomu se jednotlivý sešit počítá v ceně snížené 42 kr., tak že mu za 12 sešitů 5 zl. 4 kr. r. č. platit přijde. O rozeslání sešitů na patřící místa postará se nakladatelstvo (Kněhkupectví Kobrovo v Praze ve Ferdinandově střídě 1369—II.)

- Knihy *Dědictví sv. Janského* docházejí v snížené ceně neočekávaného odbytu, tak že některé drobnější spisy za nedluho budou rozebrány. Mezi těmito jsou tři knížky nad míru laciné, které se hodí za dáry a odměny a na něž zřetel čtenářů našich obracíme. Jsou: „*Rozá věrná*“ aneb vítězství katol. náboženství. Původní povídka od Vinc. Janáčka, kněze. V Praze 1858, stran 262; v tuhé vazbě za 15 kr. „*Lydie a Hortensie*.“ Obrazy ze života křesťanského v II. a IV. století. Překladem Klementa Borového. 1859, stran 118, v tuhé vazbě za 10 kr. „*Maria*, spomocnice křesťanů,“ a „*Dědictví po matce*.“ Dvě povídky ku vzdělání lidu křesťan. 1859, stran 157 v tuhé vazbě též jenom za 10 kr. — „*Duševní zábava*,“ sbírka povídek prodává se po 50 kr. Snižené ceny spisů větších udali jsme v „*Blah.*“ 1865 v čís. 33. na str. 536. Neslychaná láče tato přispěje k rozšíření dobrých spisů mezi lidem, což jest účelem Dědictví sv.-Janského. Kéž by si tohoto pokynutí povšimli vel. správcové duchovní na všech místech!

- *Snížené ceny*. „*Evangelický životopis Krista Ježíše*,“ čili sestavení svatých evangelistů, popisujících život, smrt a vzkříšení Páně. Vzdělal kněz Pantaleon Neumann. V Praze 1865, stran 240, cena místo 1 zl. nyní 50 kr. — „*Vorläuge und Segnungen der katholischen Beichte*.“ Od téhož. Stran 164. Cena místo 68 kr. jenom 34. Za tuto poloviční cenu prodávají se oba tyto spisy k prospěchu Dědictví sv. Vojtěcha, pokud zásoba výtisků témuž spolku darovaných stačí, v kanceláři kn. arcib. konsistoře a též v arc. semináři.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Frant. *Vogl*, profarář v Obecnici (naroz. v Zbraslaví 28. března 1794, kněz od 12. srpna 1818.)

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Fr. *Jeřábek*, admin., za far. v Lánech;
p. A. *Cížek*, kap. v Podčep., za adm. v Obecnici;

P. Eduard *Hejer*, premonstrát Strahov., za farn. admin. do Šárky-Nebušic;
P. Laetus *Schindler*, frant. na výp. do Halsu.

Uprázdněná místa:

Obecnice, fara patr. náb. fondu, od 7. března.
Nížbor, fara patr. kníž. Fürstenberga.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

p. Jos. *Keusch*, b. vikář a školdozorce, maj. zlat. záslužn. kříže, os. děkan v Doksech (Hirschberg), 7. břez. (nar. v Č. Lipě 18. března 1797, posv. 24. srp. 1819);
p. Jan *Pursch*, osob. děkan † Přísečnici, 8. břez. (nar. v Kadani 9. list. 1800, posv. 24. srp. 1824);
p. Frant. *Vater*, b. vikář a školdozorce, os. děkan v Steinschönau, 10. břez. (nar. v Č. Wiesenthalu 25. led. 1811, p. 4. srp. 1834.)

Ve správě duchovní ustanoveni jest:

p. Ant. *Plischke*, exposit v Stružnici, stal se následkem povýšení této expositury za faru profesarářem Stružnickým.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

p. Vinc. *Hostovský*, far. na odpoč. v Soběslaví 1. břez. (nar. v Praze 27. března 1798, posv. 12. srp. 1823);
p. Jos. *Schak*, far. v Zachotíně, 5. bř. (nar. v Praze 24. pros. 1817, posv. 1. srp. 1841.)

Ve správě duchovní ustanoveni jest:

p. Jan *Bakula*, farář v Olešnici, za faráře v Rudolfově.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavění metrop. chrámu sv. Váta: p. Ferd. Hallak, stud. 50 kr.— Spolku „Děství Páně“ 27 zl., sebral vel. pan kaplan Mašek.

„*Halíře sv. Petrkého*“ zbyvá v red. od m. r. 2 zl. — K jednotě zřízené k ustavič. uctění nejsv. Svatosti a k ozdob. chud. chrámů přistoupilo z kongregace chudých Školní sester v Praze 36 členů, též vp. spiritual a katecheta s ročním příspěvkem 8 zl. 20 kr.

Kdoby Čechům v Americe (St. Louis) knihami přispěti chtěl, žádá se, aby dárek svůj zaslal v. p. Fr. Pechovi, katechetovi na vyšší realní škole v Písku, jenž knihy sbírá.

D. p. K. S.: Naši alumn. snaží se uložiti 200 zl., aby ústav se stal zaklad. fondu k dostavění metrop. chrámu sv. Váta. Nebylo by možná. — Vp. T. N.: Bude uveřejn. — Vp. F. O.: Předplacení na t. ročník „*Blah.*“ se přijímá, čís. 1—8 jsou na skladě, tolikéž ročn. 1863, 1864, 1865. — Vp. J. Hes. v Sev. Am.: 13. skrze jednat. obdrž., dárek 10 svazků „*Blah.*“ odešl. do Písku. Došel Vás náš list od 19/2?

■ ■ ■ Příští číslo bude se vydávat 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, číslo 786-II.
Nedošlá čísla reklame-
rujete nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Sv. otce Basilia řeč, že nemáme lpěti na věcech pozemských.

(Z řečiny přeložil prof. Jan Desolda.)
(Dokončení.)

5. Snažiti se tedy máme, aby chom všecky tyto věci za zbytečné a škodné považovali, a poněvadž si jich nijak přivlastnit nelze, oči před nimi zavřeli a jich sí ani nevšímali; a na opak toho, co v skutku naším jméním jest, co nejbedlivěji si jak sluší hleděli. Což medle jest skutečně naším jméním? Duše nejprvě, kterouž žijeme, bytost jemná a rozumná, ne potřebujíc ničehož hmotného: pak též tělo, duši co lodička propůjčené od Stvořitele, k přepravení se životem tímto. Toto člověk: duch uvězněný v těle jemu přiměřeném a příslušném. Toto utvořuje v lůně máteří našich svrchovaná moudrost tvůrce všeho míra; to na světlo vstupuje z tajemné této své schránky do bou bolestného porodu; to určeno vládnouti nad veškerými pozemskými věcmi; tomu podrobeno veškeré tvorstvo k cvičení-se v ctnosti; tomu zákon dán, následovati co možná Stvořitele svého a nápodobovati na zemi obcování nebeské; toto se na kynutí tvůrce svého odtud odebírá, toto se staví před soudnou stolicí Boha, jenž je byl na svět postavil; to souzeno bude a obdrží odměnu za to, co zde vykonalo. Z toho medle každý seznati může, že ctnosti toliko jsou pravým jméním

naším, jak mile s přirozeností naší v jedno srostou; ty nás neopouštějí v pozemských nesnázích, jen když je svévolně nepravostem se oddavše, sami nezaženeme, a provázejí nás tamto, když se na onen svět odebíráme, a získají nám, co pánum svým, místo ve sborech andělských i věčného lesku před očima Stvořitele našeho nám dodávají. Bohatství pak a hodnosti a sláva a rozkoše i veškeré ostatní hejno světských marností, jež denně v své pošetilosti množíme, to ani s námi v tento život nevkročilo, aniž koho z nás tamto provodí; nýbrž co druhdy spravedlivý Job o sobě řekl, to neustále platí o každém člověku: „*Nah jsem vyšel z života matky své a nah se opět navrátil.*“ (Job 1, 21.)

6. Kdo se tedy s nejlepším poraditi chceš, nejvíce o duši pečuj, a tuto svou nejdražší a nejšlechetnější stránku zachovati hled, na tělo pak, nechat se buď hladem morí, buď se zimou a horkem zápasí, buď nemozemí týrá, buď násilí od jiných trpí, na to vše málo dbej, pamatuje si v každé nesnázi, co sv. Pavel praví: „*Ačkoliv se ten člověk náš, který jest zevnitř, ruší, však ten, kterýž jest uvnitř, obnovuje se den ode dne.*“ (II. Kor. 4, 16.) A byt by i patřil, že se nebezpečenství smrti k němu blíží, nic se neboj, nýbrž důvěrně k sobě řci: „*Víme zajistě, že bude-li stánek náš*

Předplácí se
v expedici
i u všech místních
knihkupeců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

pozemský tohoto přebývání sbořen, máme stavení od Boha, příbytek ne rukou udělaný, věčný v nebesích.“ (II. Kor. 5, 1.) Kdo však i těla svého šetřiti chce, jakožto jediného svého jmění a duši potřebného nástroje k životu vezdejšímu, hledě jen po skrovnu péči svou k potřebnostem jeho obrátiti, aby je tolíko zachoval a k službám duše mírným hleděním při sile udržel, ale nikoliv nedopustil, aby sytostí zbujnělo. Jakmile tedy spatřuješ, že po více věcech mimo potřebu baží, pomni na to, co sv. Pavel přikazuje: „*Nic jsme nepřinesli na tento svět, bezpochyby že také nic odnášíti nemůžeme; ale majíce pokrm a čím bychom se odívali, dosti na tom mějme.*“ (I. Tim. 6, 7, 8.) Kdo sobě stále tato slova připomínati a kázati bude, učiní tělo své poslušným a povolným ku pouti nebeské a získá si v něm ochotnějšího pomocníka pro veškery své nynější povinnosti; ale kdo mu uzdy povolí, krmě je denně dle žádostí, co nějaké divoké zvíře, tento brzo váhou jeho k zemi táhnoucí uchvácen a poražen, nadarmo úpěti bude. Ale konečně až se před obličeji Hospodina Boha svého dostane, vykázati se maje ovocem vezdejšího svého sobě vytknutého putování a nemaje ničehož, tu mu nastane věčný pláč, tuf bude věčné obydlí jeho v temnostech, tuf želeti bude ošemetných rozkoší svých, jenž jej o čas spasení jeho připravily; však slze jeho nic na plat neboudou, nebot „*v pekle kdož Tě oslavovati bude?*“ dí David. (Ž. 6, 6.)

7. Hledme tedy co nejrychleji možná prchnouti, bychom se sami neunořili. Kdo by se pak byl již dávno lapiti dal, buď že prachu nespravedlivého bohatství na sebe na shromáždil a ducha svého v leštém po něm bažení upoutal, anebo se mrzklým smilstvem poskvnil, anebo se

jinými nepravostmi obtížil, tento dokud ještě mu zbývá času, než totiž v poslední zahynutí upadne, slož zbytečnou břemene svého části; než lodíčka jeho se potopí, vyházej, jakož plavci prozřetelní činívají, vše, co jsi zbytečného byl naložil. Když totiž plavce bouře a vlnobití na moři zahvatí, a loď jejich nákladem obtíženou pohltiti hrozí, tuf oni co nejčerstvěji velikou zboží část, a byfby i ty nejnevyhnutelnější potřeby vezli, vyzáhuji a bez rozdílu a milosti do moře metají, aby loď odlehčena snáze se na vlnách vznášela a oni aby, možnáli, jen s duší a tělem z nebezpečenství vyvázli. Mnohem více pak my k tomu se odhodlati a dle jich příkladu činiti máme. Nebot co oni vyhodili, to ihned pozbyli, tak že jim nezbývá leč holý život; ale my čím více si od nákladu nepravosti odlehčíme, tím větších a krásnějších pokladů za to si shromáždíme. Nebot smilstvo a všecky podobné nepravosti, když je vyhodíš, zajdou a zničí se slzami pokání, místo pak jejich zastoupí svatost a spravedlnost, zboží útlé, které se nižádným vlnobitím ponoriči nedá. Kdo však bohatství rádne vyhází, těm se takto vyhozené nikdy neztratí, nýbrž životem chudých, co nějakými jistými nákladnými loděmi se zachová a předejdě v přístavu, kteří je byli vyházeli, jsouc jim k slávě a nikoliv k zkáze.

8. Poradme se tedy, nejmilejší, s lepším pro blaho své. Chceme-li totiž z břemena svého bohatství pravého a vlastního zisku nabýti, rozdělme je chudým, jenž je radostně ponesou a v lňo Hospodinovo, v tuto nejjistější schránku, uzavrou, „*kdežto je ani mol nesžírá, aniž zloději vykopávají a kradou.*“ (Mat. 6, 20.) Nechat se přetykající bohatství naše rozlije mezi chudé. Nepřehlédejme Lazary (Luk. 16, 20.) i nyní ještě před oči-

ma našima ležící! Nezávidíme jím nasytiti se dostatečnými pro ně drobty se stolu našeho! Nenásledujme nemilosrdného onoho boháče, ať se s ním neoctneme v ohni pekelném. Pak bychom velmi Abrahama prosili, velmi ku všem úpěli nebeštanům, jenž nás svatým životem předešli, ale marné by byly všecky prosby naše; nebot „*bratr nevykoupí; vykoupí-li pak člověk?*“ *) Tehdáž nás každý ze spravedlivých přísně a hlasitě odbude, řka: „Nehledej smilování, jehož jsi ty sám k bližním svým neznal; nemysli obdržeti věci tak veliké, jenž jsi tak skrovnych šetřil. Užívej nyní toho, čeho jsi sobě v životě svém získal. Plač nyní, poněvadž jsi tehdaž nad bratrem plačícím se nesmiloval.“ Tak nám řeknou, a právem. I obávám se, by nás neodbyli slovy těchto mnohem ještě trpějšími, poněvadž jsme, jak víte, onoho nemilosrdného boháče daleko předčili nepravostí svou. Nebot jsme si nevšímli na zemi ležících bratří našich nejen proto, aby chom bohatství svého šetřili; nejen proto jsme volajících o pomoc oslyšeli, abychom jméní synům svým a svým příbuzným zachovali, nýbrž věnovali jsme je horším lidem, štědrostí svou ostříce osten prostopášnosti těch, kteříž si v ní libovali. — Jak mnozí a jak mnohé, jací a jaké obkloupují stoly některých? Tu některí hanebnými slovy hostitele svého vyrázejí; tu jiní neslušnými pohledy a posuňky smyslnosti oheň podněcují; tu opět jiní šprýmy jeden druhého škádlíce pána obveselovati se snaží; ještě jiní jinak jej lživými pochvalami klamou. I nebývá takové skvostné vyčastování jediným jejich ziskem, nýbrž i plné ruce darů drahých jim

dáváme a tak je sami učíme, že více prospěje takovýchto ničemností si hleděti a je provozovati, než ctnostiplným býti. Ale přijde-li k nám chudý, hladem mra a sotva slova promluviti moha, odvracujeme zraky své od sourodného bratra svého, ošklivíme si ho, spěcháme chutě dále, jako bychom se obávali, že bychom` pomalu kráčejíce nehodou jeho se nakazili. Sklopí-li chudý neštěstím sklíšen před námi oči, tu hned pravíme, že si na pokrytce zahrává; pohledne-li na nás důvěrně, donucen tíži hladu, nazýváme jej drzým, urputným. Naskytne-li se nám oděn řádným šatem, právě od někoho darem obdrženým, tu jej odháníme jako nenasytu, a přisaháme, že žebrotu co řemeslo provozuje; ale objeví-li se s pola zahalen plesnivou veteší, tu jej opět vystrkujeme, jakožto odporně zapácha jícího, a bytby i nejsvětějším našeho i svého Stvořitele jménem nás prosil, byt by i úpěnlivým Boha vzyváním nám přál, abychom nikdy v podobné strasti neupadli; ani jedno ani druhé nemůže zatvrzelé srdece naše obměkčiti. A proto se obávám, aby se nám těžšho ohně pekelného nedostalo než onomu nemilosrdnému boháči. Kdyby čas tomu dovoloval a síly mé postačily, prošel bych s vámi veškerý onen příklad zevrubně, jak nám jej Písmo okazuje (Luk. 10.); však nyní již jest čas, abyeh vás posloucháním unavené propustil. Jestli jsem čehos slabostí bud' myslí, bud' mluvy opominul, toho vy se domyslete a tím co nějakým lékem rány duši svých obložte. Nebot Písmo dí: „*Dej příležitost moudrému a bude prospívat moudrostí.*“ (Přísl. 9, 9.) „*Mocent pak jest Bůh, všelikou milost hojnou učiniti ve vás, abyste ve všem vždycky všeliký důstatek majíce, rozmáhali se ke všelikému dobrému skutku.*“ (II. Korint. 9, 8.) —

*) (Ž. 48, 8.) Tato slova tu běže sv. otec v ten smysl: *Nižšídný nevykoupí*, byť i bratr byl a nejbohatší, jelikož jsa pouhý člověk, sám vykoupení potřebuje.

Role a dělník.

I. Pilný rolník.

Tamto rolník pole svoje
pilnou rukou vzdělává,
kráčí, nedbá potu znoje,
po lici jenž kapavá.

Role vzdělal, běrá símě,
rodné zemi svěřuje,
a pak zvedna zbožně týmě
k Bohu zrakem směruje. —

Pěstuj pilně role duši,
jež Bůh tobě stanovil;
a když činíš vše, co sluší,
zádej, by zdar udělil.

II. Zdar práce.

Rolník símě svěřív zemi
potu známky utírá,
a pak vesel s nástrojemi
k domovu se ubírá.

Čeká, jak se símě zdaří,
v zemi dobrou vložené,
zda se zimou, parnem zmaří,
čili vzroste zmnožené? —

I ty musíš slovo Boží
duši lidské svěřovat;
zdali vzejde, zda je hloží
světa zkazí? — nelze znát.

III. Strpení.

Símě v zemi odpočívá
Snažnou péčí zaseté;
doufaje, se rolník dívá,
že mu vzroste, vykvěte.

Dlouho ale na znik píle
musí rolník čekati;
valná času přejde chvíle,
než mu klasů sekati. —

Budiž i ty myslí klidné,
když tvá setba neplodí;
není-li *hned* zrno vidné,
doufej, že se urodí!

IV. Jestli bouře stihá tebe.

S oblakem se oblak sbíhá
na modravém klenutí;
z něho blesk se stále mihá
v hadovitém vinutí.

S výše dešť se na zem roní,
jako slzy žalosti;
avšak dole všecko kloní
hlavu svoji s vděčností.

Bouře přešla v kraje jiné,
obloha se zjasnila;
na ní slunko vábně plyne,
jako tváře spanilá. —

Jestli bouře stihá tebe,
duch ať klidným zůstane;
vyjasní se nad ním nebe,
a mír v srdci zaplane. J. R.

Katechismus sv. kříže.

(Rozjímání postní.)

VII. Přídavek ku katechismu sv. kříže.

Maria stojí pod křížem.

„Stála pak blízko kříže Ježíšova matka jeho.“
(Jan 19, 25.)

Svatý Alipius opustil tajně rodiště své Adrianopol, odebral se na poušť, vyhledal si tam za obydli ssutiny, jichž se až podnes na východě dosti nalezá, a oddal se duchovním cvičením, nedbaje na sluneční parnu, deště, vichry, které v příbytku svém snášeti musil. Matka pohřešivší syna, vydala se na cestu, aby ho hledala. Nalezla ho. Znajíc jeho velkou lásku k Ježíši, nedolehala na něj, aby se s ní domu navrátil, nýbrž vedle jeho obydli dala si přistřeši vystavěti, byla svědkyní jeho přísného života, radovala se z četných obrácení, jejichž příčinou byl příklad jejího syna, jakož i slova jeho. V tomto jednání matky sv. Alipia můžeme poznati obraz bolestné Matky Páně. Její věrná láska, jakož i přenáramné bolesti její vyjádřeny jsou slovy: „Stála pak blízko kříže Ježíšova matka jeho.“ (Jan 19, 25.) Syn pní na kříži, a Matka stojí pod křížem. Maria a kříž Páně jsou nerozlučitelně spojeny; proto vidouce kříž, mysliváme si Marii stojící pod křížem, byťby tam i vyobrazena nebyla. Nediv se tedy, milý čtenáři, že katechismus sv. kříže skončíme úvahou o bolestné Rodiče Boží; rozjímajice bolesti její, uctíme i sv. kříž, jak dosvědčuje sv. Cyrill Alexandrinský, řka k Marii: „Skrze Tebe nejsvětější Trojice bývá velebena, sv. kříž oslavován a ctěn po celém okršliku země.“

Bolesti Marie Panny při smrti Ježíšově byly přenáramné: nebot *stála pod křížem* a byla *Matka jeho*. Dle příkladu jejího i my často rozjímíme o umučení Páně.

Maria stála pod křížem Syna svého.

Velké bolesti svíraly srdce matky Anny, když syn její Tobiáš odešed do cizí země pro peníze v ustanovený čas se nevracel; ona s neukojitelným pláčem volala: „Běda, běda mně, synu můj, i proč jsme tě pustili na cestu.“ (Tob. 10, 4.) Matko Páně! co trpělo tvé srdce, když jsi

Syna svého viděla v nesmírných bolestech umírat, stojíc pod křížem jeho? David, Isaiáš, Jeremiáš a ostatní proroci mnoho napsali o bolestech zaslíbeného Mesiáše, ale Tys s Ježíšem je cítila. „Kolik ran bylo na těle Ježíšově,“ dí sv. Jarolím, „tolik ran bylo v srdeci Mariině.“

Jakob vida zkrvácené roucho syna svého Josefa, nechtlé déle žiti volaje: „Sestoupím k synu svému s pláčem do hrobu.“ (I. Mojž. 37, 35.) Rodičko bolestná, jaká bolest svírala tvé srdce, když krev tvého Jedináčka s kříže dolů tekla?

Pán Ježíš mluví s kříže. Slyš, Matko Boží, snad Tě potěší slova jeho, naplní útěchou, přinesou Ti ulehčení. Pán se modlí nejprv za své katany: „Otče! odpuštěj jim; nebot nevěděl, co činí.“ (Luk. 23, 34.) Maria bolesti, vidouc na kříži pníti toho, jenž i své nepřátely miluje, nedbá toho, že láskou jeho pohrdli. Však i ona se záne modlí, volá v srdeci svém: „Otče! odpuštěj jim.“

Syn její praví k lotru na pravici, smilovav se nad ním: „Amen, pravím tobě: dnes budeš se mnou v ráji.“ (Luk. 23, 43.) Matka Boží plesá nad spasením lotra na pravici, rmoutí se, že i ostatní neprosí za smilování. Touží umírati s Ježíšem; ó jak by byla blažená, kdyby k ní jako k lotru řekl: „Dnes budeš se mnou v ráji!“ Ale ona musí déle žiti, aby déle trpěla.

Ježíš hledí k zemi, vidí Matku svou, kteráž Jej za nás na smrt obětovala, jakoby Matkou jeho nebyla. Nevím, přinešla-li obět tuto s větší láskou či s větší bolesti. Ze tato statečnost její světu neznámá byla, chtěl ji objeviti Pán Ježíš; proto nejmenoval ji „matkou,“ nýbrž „ženou,“ řka: „Ženo, hle syn tvůj!“ (Jan 19, 26.) Tím jí dal Jana za syna, a v Janovi nás všecky. Pak pravil k Janovi: „Hle Matka tvá.“ (Jan 19, 27.) Maria vidí lásku Syna svého k sobě, že na ni v bolestech svých nezapomíná, o ni pečeje; vyrozumívá však z toho také, že činí poslední vůli, že ji brzy opustí. Jaká to zámena! místo Boha člověka, místo Pána sluhu, místo Mistra učenníka míti za syna; avšak umírajíc bolesti radovala se z odkažu Páně, přijala nás za děti své.

Ukřižovaný Spasitel hledí k nebesům, vidi neuprositelnou spravedlnost Otce nebeského, který Jej na smrt vydal, jako by Otcem nebyl; proto volá: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ (Mat. 27, 46.) Pán nesmírnými bolestmi skličen touží po útěše; avšak nenalezá jí, musí kalich

utrpení až na dno vypití. Maria vidi Syna svého opuštěného, ó jak ráda by Mu přispěla! I modlí se k Otcí nebeskému, aby Syna svého i jejího neopouštěl.

Maria slyší Ježíše volati: „Žizním!“ (Jan 19, 28.), a nemůže Mu vody podat, nemůže nic jiného říci, jak dí sv. Vincenc Fererský, nežli toto: „Ach Synu můj, nemám pro Tebe jiné vody, než slzy své.“ Ona ví, že slovem tímto naznačil i žízeň svou po spasení duší lidských; jak by byla ráda, aby tato žízeň byla uhasena. Ale musí truchlit, vidouc, že se Mu nepřátelé jeho posmívají.

Pán jest blízek smrti, volá: „Dokonáno jest!“ (Jan 19, 30.), jakoby řekl: „Krev má jest vylita, Otec oslagen, člověk vykoupen, dábel přemožen. Jaká bolest sevřela srdce Matky Páně při tomto slově, hynula žalostí, když Jej slyšela naposled volati hlasem velikým: „Otče! v ruce Tvé poroučím ducha svého.“ (Luk. 23, 46.) Syn umřel, Matka osříela.

Matko Páně, nyní naplnila se na tobě slova Simeonova: „Tvou vlastní duši pronikne meč.“ (Luk. 2, 35.) Když jsi stála podle kříže Ježíšova, sedmerý meč bolesti proklál srdce Tvé.

Podle kříže Ježíšova stála *Matkajeho*.

Velice se provinil Absolon proti Davidovi, otci svému, zbouril se proti němu, chtěl ho o trůn připravit. A jak naříkal David nad smrtí jeho, volaje: „Synu můj, Absolone, Absolone, synu můj! kdož mi dá, abych já umřel za tebe.“ (2 Král. 18, 33.) Jestliže pláče otec nad smrtí syna nezdárného, jakou bolesti jest naplněn, umřeli mu syn zdárujý? Demostenovi, věhlasnému řečníku řeckému, zemřel syn milovaný. Přátelé jeho měli mu to za zlé, že nesmírně ho oplakával. A co jim řekl velký tento muž? „Vy nevíte, co jest láška otcovská.“ A co jest teprv láška mateřská? Mnoho zkusi s dětmi otec, více ale matka; mnoho miluje děti otec, ale nad lásku mateřskou není na světě lásky větší. Čím větší láska, tím větší bolest, trpí-li ten, jež milujeme. Čí bolest se tedy vyrovná bolesti matky věrné, truchlící nad smrtí svého dítěte, svého jedináčka? Maria milovala svého Ježíše vroucněji a čistěji, než všecky matky na světě milují děti své, milovala Jej co svého Boha a Syna nad všecko. Matko Páně, ženy Jerusalémské plakaly nad Tvým Ježíšem, ačkoli Ho neznaly, nemilovaly; ó což trpělo srdece Tvé, které Jej znalo co Boha lásky nejhodnějšího, co Syna nejlepšího! Rozplývají-li se

v slzách duše Ježíše milující, rozjímajíce o umučení jeho: považ, jaký bol svíral duši Mariinu, kteráž Jej více milovala, než andělé i lidé. „Ze Maria,“ praví sv. Jarolím, „více milovala než všickni, byla i bolest její větší, než všechny.“ Jak velká byla radost její v den vtělení a narození Páně, tak velká byla žalost její na Velký Pátek, v den utrpení, úmrtí Páně. Matko Boží, lépe a kratěji nemohl nikdo převzelké hoře Tvé při smrti Páně vysloviti, než to učinil sv. Jan, jenž s Tebou Ježíše miloval, s Tebou pod křížem stál, řka: „Stála pak blízko kříže Ježíšova Matka jeho.“

Maria Panna stojíc pod křížem s Ježíšem za nás trpěla, často pak v životě svém rozjimala o utrpení jeho, konajíc s Janem křížovou cestu, kterou syn její byl krácel.

I my často uvažujme umučení Páně; nebot jest to Bohu velmi milé a nám velmi prospěšné.

Rozjímati o umučení Páně jest Bohu milé. —

Vykoupení světa bylo předmětem nevyzpytatelných rad Božích, celý starý zákon přípravou k němu. Proroci Duchem svatým osvíceni utrpení Páně předpovídali i vypisovali! Isák, Josef egyptský, měděný had na poušti, beránek velikonoční, byly obrazy Kristovými. Kříž byl předmětem tužeb Ježíše Krista, pro něj se narodil, pro něj živ byl, na něm naplnil, co andělé při jeho narození prozpěvovali: „Sláva Bohu na výsostech, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ (Luk. 2, 14.) Kříž Páně navrátil Bohu čest, kterou si Adam chtěl osvojiti, dal člověku pokoj, který hřichem ztratil. Bůh měl zalibení ve stvoření světa, ó s jakým zalibením pohližel na jeho vykoupení! Nic tak netěší knížete, jenž národ ochránil před otroctvím, v které jej nepřítel uvrhnouti chtěl, jako vědomí, že oddaní jeho vděčné pamětlivi jsou jeho statečnosti, že pamatuji na lásku, kterou jím prokázal, na bídou, které jich zbavil, na statky, kterých jím vítězstvím svým vydobyl. Pán Ježíš chce, aby vykoupenci jeho stále pamatovali na jeho umučení, které z lásky k nim podstoupil. Proto nás sv. Pavel napomíná: „Rozpomínejte se na toho, kterýž takové proti sobě odporování od hříšníků snášel.“ (Žid. 12, 3.) Snad jen v čas posní máme rozjímati o utrpení Páně? Nikoliv, nýbrž po celý život svůj. Pán Ježíš na památku smrti své ustanovil nejdražší oběť mše svaté, řka: „Toto jest

tělo mé, kteréž za vás vydáno bude; to čiňte na mou památku.“ (I. Kor. 11, 24.) Chod tedy rád na mší svatou, nezapomeň při ní, že tu se obětuje za tebe spůsobem nekrvavým Pán, jenž za tebe na kříži krev svou vylil. Přijímej často sv. svátosti, pamatuj na kříž, jehož ovoce ti Pán v nich podává. Konej často pobožnost křížové cesty, kteráž nám živě umučení Páně na oči staví. Bychom vždy a všude na své vykoupení pamatovali, nosme při sobě kříž Páně. Avšak jak zřídka myslí křesfané na Ukřížovaného! „Spravedlivý hyne,“ dí Písma sv., „a není, kdo by o tom přemýšlel v srdeci svém.“ (Isai. 57, 1.) Spravedlivý, nevinný Ježíš umírá za vinníky, a málo jich přemýšlí o jeho bolestech. „Kdybys znal tajemství kříže,“ volá sv. Augustin, „kdybys znal poklady skryté v tomto dřevě, zajisté bys stále o něm přemýšlel, nechtěl znáti nic jiného, leč Krista ukřížovaného.“

Dobrodiní mnohým prokázané, bývá též od mnohých zneuznáno a zapomenuto; ač všickni k vděčnosti jsou zavázáni, zdá se, jako by nikdo nechtěl vděčným býti. Pán Ježíš umřel za všecky lidi, umřel tedy i za každého z nás. Duše křesfanská, rci se sv. Pavlem: „Což pak nyní živ jsem v těle, živ jsem u vře v Syna Božího, kterýž zamiloval mne, a vydal sebe samého za mne.“ (Gal. 2, 20); nezapomeň, že i za tebe Spasitel slzy ronil, krví se potil, byl bičován, trním korunován, těžký kříž nesl, v nesmírných bolestech umřel; On i tebe viděl žít v řadě věků, i za tebe se obětoval Otcí nebeskému. Na tuto nesmírnou lásku mohl bys zapomenouti? „Na milost rukojmě nezapomínej,“ dí Písma sv., „nebo dal duši svou za tebe.“ (Sirach 29, 20.) Rozjímej tedy často o utrpení Páre, a velice tím se zalíbiš Ukřížovanému. Sv. František Serafinský prosil Boha, aby mu milostivě zjevit ráčil, kterým dobrým skutkem by se Mu nejvíce zalibit mohl. Otevřev mešní knihu, uzrel a četl nejprve slova: „Umučení Pána našeho Ježíše Krista.“ Z toho soudil František, že rozjímání o utrpení Páně jest Bohu velmi milé.

Rozjímání o umučení Ježíše Krista jest nám velmi prospěšné. Uvažujice bolesti Pána našeho, vzdáváme Mu díky za to, co pro nás vytrpěl. Sv. František Seraf. byl vroucí ctitel umučení Páně, jen s pláčem a lkáním o něm mluvil. Bylo to roku 1224. Vřelá láska jeho k Bohu vedla jej na horu Alverno, kdež sobě co nejzivěji představoval popraviště Golgotské. Na

slavnost Povýšení sv. kříže vrhl se František před sv. kříž, pohroužen v rozjímání o umučení Páně. Tu vroucnost jeho modlitby roste, oheň lásky v srdeci jeho mocněji plápolá, on rozprostírá ruce, hojně slzy kanou mu z očí, ta nejvřelejší touha po úzkém spojení s Ukřížovaným naplňuje srdce jeho, on prosí Pána, aby jej učinil účastným svých bolestí, svých nejsvětějších pěti ran. A hle, nebesa se otvírají, okřídlený Seraf s nebe stupuje, Pán Ježíš na kříži se objeví, paprsky ohnivé vycházejí z ran jeho, a František — přijímá na tělo své rány Spasitelovy, jeho bok, ruce a nohy jsou zraněny, působice mu bolest, jakoby s Kristem na kříž přibit byl. Jest málo svatých, jimž se dostalo této milosti. Sv. František Saleský praví o tomto zázraku: „Seraf, aneb spíše Ježíš Kristus sám, kterýž se sv. Františkovi zjevil uvidění, učinil zevnitř na těle jeho, což uvnitř láска plápolající duši vtiskla.“ Sv. František Serafinský horlivě rozjímal umučení Páně, vroucně ctil sv. kříž, a sv. kříž jej oslavil. I nám není nic prospěšnějšího nad denní rozjímání o utrpení Spasitelově — di sv. Augustin; — jedna slza při tomto rozjímání prolítá má větší cenu než pouf do Jerusaléma, než postění se po celý rok o chlebě a vodě. Mnozí křesťané — praví jeden nábožný kněz (Alvarez) — hynou, poněvadž neznají pokladů ukrytých v rozjímání o umučení Páně. Jak šťastný jest křesťan, který neustává v uvažování o smrti a lásce Páně. „Vážiti budete vody s radostí ze studnice Spasitele,“ praví prorok Isaiáš (12, 3.). Kdybychom sebe déle živí byli, z této studnice milosti bez ustání čerpali, přec jí nikdy nevyvázíme. Čím hlouběji vnikati budeme, tím více nových pokladů nalezneme. Na Ukřížovaném všecko mluví, všecko poučeje, všecko má hluboký význam. Pročež i my se často jako Magdalena vrhejme k nohoum Ukřížovaného, poslouchejme slova života, která k nám mluví, oblažujice duši dary, kterých nám s kříže podává. Nezapomeň, duše křesťanská, žijíc ve světě aneb od světa odložena, že musíš ustavičně rozjímati o umučení Páně, jinak bys křesťansky žíva býti nemohla. Bud tedy vždy v duchu na blízku Ukřížovaného, a hlavní předmět rozjímání tvého budiž umučení Páně.

Matko bolestná, kteráž jsi stála pod křížem, vypros nám tu milost, abychom i my často u nohou Ukřížovaného klečice, rozjímalí o bolestech a lásce jeho.

Sv. Felix, bratr řádu kapucínského,

přišel jednou žebře k advokátovi, jenž měl mnoho knih rozložených a otevřených na stole. Světec řekl k němu: „Pane doktore, jestliže v knize všech knih, v Kristu ukřížovaném, pilně nebudeste studovati, ze všech těchto knih svých více bezpráví než práva se naučíte.“ Křesťanská duše, chceš-li ctnostně žít, svědomí pokojného miti a s Ježíšem na věky se spojiti, uč se v Ukřížovaném, čítej pilně v katechismu sv. kříže, v němž skruto jest světlo nebeské moudrosti, které svět nezná. Kříž Páně mluví k rozumu, k srdeci, k smyslům, žádný jazyk není výmluvnější než on. On ti zjeví všecko, naučí tě všemu, odpovídá ti na všecky otázky, i na ty, kterých žádný učenec nerozluští. Sv. kříž tě posvětí, povzbudí k ctnostem největším, potěší tě v strastech; bude-li průvodcem tvým v životě, neopustí tě ani v hodině smrti; v náručí jeho najdeš spasení, v světle jeho cestu do nebe. „Bůh poklad všech ctností,“ praví sv. Vavřinec Justinian, „všech zásluh svatých, všech darů milosti, všech statků slávy ukryl v kříži.“

Frant. Šmat.

Svědomí.

Obraz ze života od Fr. Pravy.

(Pokračování.)

VIII.

Toužilovy děti dorostly a otec se staral o jejich dobré zaopatření. Může se říci, že se mu všecky vydářily a pověst jejich v obci a v celé krajině byla velmi skvělá. Vychování jejich nazvatí se může opravdu příkladným a Toužil také tím zalíbení Boží a ospravedlnění si hleděl získati, že svým dětem nic zlého netrpěl. Záleželo mu na tom, aby již záhy poznaly Boha, proto je pilně posílal do školy a do kostela a doma je vedl k modlitbě. Musely si zvykat na křesťanské ctnosti a každá nepravost se od nich odvracela. Nepouštěl jich do hospody, protože by tam nic hezkého neslyšely, nedovolil jim skotačiti a dováděti, nenechal jich venku večer a v noci, nemlčel k tomu, když neslušně mluvily a si počinávaly.

Zvlášt varovati se lží ukládal Toužil svým potomkům za povinnost a protivil se všem nepoctivostem, jenž prý důstojnost lidskou podkopávají. Čím on se prohřešil proti svému otci, to si měly vzít v ošklivost, a čím on zradil strýce, to měly zavrhoti co největší hanebnost a mrzkost.

Vštěpoval jím tedy do srdece úcta a lásku k spravedlnosti, učil je nenáviděti

klam a podvod, vystříhal je před pokrytstvím a licoměrnictvím. Cizí statek jím byl svatý, přály každému co měl, a nedychtily a nesháněly se po bohatství.

Býti dobroutivými a milosrdnými začaly již v útlém věku, a pak se v tom ustavičně cvičily, majice příklad otcův před očima. Jako on tak i ony zakládaly si na bohumilých skutcích a nábožnost a modlitba a služba Boží je těšila. Rozpustilými a prostopášnými nebyly nikdy, užívajice mírně světských radostí a vyznamenávajice se něžnou ušlechtilostí a spásobními mravy. Ctily a milovaly otce jakož i matku, podrobovaly se bez odporu jejich vůli a zajisté nebyly s to zarmoutiti je a zpouzeti se jim, jako Toužil zarmoutil a se zpouzel svému otci.

Však právě to on chtěl napraviti, a mimo to chtěl napraviti i křivdu spáchanou na strýcích, a proto se všemožně přičinil, aby si přivlastnily etnosti, jichž sám byl prázden. Měly za něj podávati nahradu, měly býti důkazem, že se odnekl chyb, jenž se v mládi dopustil z nepředložnosti, že jich zavrhuje, nenávidí, proti nim se staví. Podařilo se mu to výborně a děti prospívaly v dobrém u Boha i u lidí, jsouce ve všeobecné vážnosti a lásce.

Dvě dcery Toužil již provdal a sice na velké statky, že obdržely bohatá věna. Však nejen věno lákalo a vábilo ženichy, nýbrž i mravné jejich chování, jenž jím obzvláště ceny dodávalo. Kdo jen k vůli věnu si je vyžádal za manželky, ten jich věru neziskal a ony také si nebraly muže k vůli statku, hledice především na hodnost a mravnost jeho. Tak se manželství jejich zakládalo na pravých podstatách a Bůh žehnal, že vedlo k spokojenosti a štěstí. Vstoupily do nového stavu spůsobem důstojným, beze všeho křiku a hluku při takových příležitostech obyčejného. Otec raději pamatoval na chudé a na kostel, než aby byl peníze vyhodil na bujnou mužiku a nestřídmé hody, a v skutku zasňoubení svých dcer oslavil a zvelebil milosrdnými a svatými památkami.

Tři statky mající otec říkával, že každá dcera z jednoho obdrží podíl, aby břemena na všecky stejně se rozdělila. Nyní, když k tomu přišlo, váhá statek Hromádkův a Česákův obtížiti a dcery vybyl hotovými, jen na statku Toužilovu jím pojistiv, co se nedostávalo.

„Však ono se to později vyrovná,“ myslil si, „ty tři statky ční nyní jeden celek, a až se bude děliti, rozvrhne se

spravedlivě prospěch i povinnost, aby níkde nebylo víc ani mén.“

To ovšem byl moudrý důvod, ale Toužil hluboko v srdeci skrýval ještě jiný, a ten bezpochyby řídil jeho jednání. On se těch dvou od otce přikoupených statků nechtěl dotknouti, že, ho svědomí zrazovalo, předstírajic mu, že nepatří k jeho vlastnictví. Odkládal tedy rozhodnutí nad nimi, bál se toho, a proto ani synům jich neodezdával. Jest ještě dost času, neujdou jim, budou jejich, ať je to napsáno nebo nic.

Jeden syn byl již také ženat a sice nejstarší, jemuž otec sliboval statek domácí. Bydlel s otcem a dva, jak již víme, hospodařili u Hromádků a u Česáků, kde jednou měli býti pány.

Čtvrtý syn študoval, a to výtečně, což v otci vzbudilo přání, aby si vyvolil stav duchovní. Mluvil s ním o tom často, dával vůli svou na jevo, odsoroučel, chválil, ale nenutil, ani nepřemlouval. Matka chovala v duši stejnou žádost, a také synovi projevovala, že by z něho ráda měla kněze.

Syn rodičům dobře porozuměl a na štěsti i on stav duchovní si oblíbil, tak že vstoupiti do něho měl za své povolání. Bylo to povolání pravé, povídal mu to rozum, cítil to v srdeci a proto se mu upřímně oddal. Přijali ho do semináře za bosovce, byl plný a horlivý a se vši sliou se připravoval k důstojnému a důležitému úřadu.

Otec v tom nalezel velkou útěchu, že syn bude knězem a nemohl se ani dočkat, až toho dosáhne. Když přišel domů a on ho viděl při oltáři posluhovati již v rouchu kněžském, plesal radostí a těšil se, že brzy syn sám obět nejsvětější bude přinášet Bohu. Jsa již za jahna posvěcen, kázel jednou slovo Boží a otec poslouchal, jsa pln pozornosti a napnutosti.

Nastojte, on káže o přikázani „Nepokraď“ a všecky spůsoby krádeže tak zřejmě a důkladně vyličeje, že se otcizdá, jakoby jemu schválně mluvil do duše.

Byla to arcit jen náhoda, že si krádež vyvolil za předmět svého kázání: svaté evangelium mu k tomu dalo podnět. že by se tím mohl dotknouti otce, to mu ovšem nenapadlo, a znaje jeho v tom ohledu přísné zásady, doufal, že si získá jeho chválu, když ohnivě odsoudí a zatratí každou nespravedlnost. Byl přesvědčen o pravdě svých slov, dokazoval je písmem svatým a příklady svatými a mluvil s takovou rázností, že přítomnému otci až vlasy na hlavě vystávaly, jak říkáme.

Bože, syn proti němu vystupuje co soudce a vyvraci jeho výmluvy, jimiž se opírá svému svědomí. Ach, je vinník, je hříšník, již se to nedá zapřít, jestli se syn nemýlí!

Nemůže se myliti, vždyť to nejsou slova jeho, nýbrž slova Boží, co mluví a těm dlužen jest víru. Pravda z úst synových ho překvapuje, porází, mu nezhojitelnou, jak hádá, dává ránu. Dech se v něm taji, srdce se chvěje, sedí tu jako u vytržení a po kázání nemůže pohlednouti na oltář, aby studu, strachu a hrůzy nepocitil.

Lidé pozorují jeho roztržitost, jeho pobouřenosť a šeptají si: „Je dojat, že slyšel kázati syna.“

Ovšem, nediví se tomu, oni by také byli dojati, nevydrželi by to ani pohnutím, kdyby vlastní syn před nimi stál na kazatelně. Musí prý to být dojem, jenž hluboko proniká srdce rodičů a na nejvýš je rozčíluje i oblažuje.

Toužilová se kochá v jiných pocitech nežli manžel a ty zajisté mají lidé na mysli, posuzujíce nadšení rodičů mezi kázáním synovým. Matka opravdu prolévá slzy radosti i myslénka, že toho, jenž tu řeční k shromážděnému lidu s místa posvátného, na rukou svých nosila co nedospělé pačholátko, ji naplňuje rozkoší, jenž se nedá vysloviti ani popsati. Ona není s to dávat pozor na jeho slova, slyší je, ale významu jejich nepochopuje, že nemá času pojímat a rozvažovat, nýbrž jen pořád se svými city se obírá a zaměstnává. Hlava jí jde kolem, div jí neuchvátí závrat, ale přece se syna oči nespustí, obdivujíc se mu, chválíc v duši všecko, co pravil, jsouc na jeho moudrost a důstojnost pyšna.

Blaze jí hodné matce a s ubohým otcem třeba mítí útrpnost, že kázání synovo zcela jináč na něj působilo. Vina jeho je odkryta. Již se neopovažuje ji omlouватi a vyvracet. Sám syn svědčil proti němu. Uznává svůj hřích a vědomi, že nespravedlivý skutek mu tíží duši, si s sebou nese domů.

Všickni příbuzní projevují srdečné potěšení nad mladým kazatelem, otec se přemáhá a těší s nimi, ale uvnitř se trápí a svědomí ho hryze a moří, že si již chce zoufati.

Jak si pomůže?

I modlí se celé noci a k modlitbě nyní přidává půst, aby ji nejsvětější Pán připustil k svému trůnu. Každý pátek zůstává lačný až do večera, nesnídá, neobědvá a i jindy si utrhuje na pokrmech i nápojích.

On se zaslíbil, že celý rok nebude pítí než vodu, nechá kouření, nepůjde do společnosti, odepře si každé vyražení. Učinil tak, ani v masopustě nešel nikam, aby se obveselil, a když násleoval čas postní, trval více v kostele než doma. Tu k pátku připojil také středu a poslední dny, od zeleného čtvrtku až do Vzkříšení, vydržel bez jídla, neb si to byl uložil za pokání.

O Toužilovi už se vypravuje, že přepíná, oddal prý se svatouškování a pobožnouštkařství a lidé ho litují, že si tím škodi i na zdraví. Spadl se, je bledý, vyzáblý, slabý, sotva nohy vleče, jeho jindy přímá postava se sklonila k zemi. Ano budí se proti němu podezření, že i rozum jeho ochravěl anebo že mu přeskočilo kolečko, jak se vůbec říká. Nechce s nikým mluvit, nechce nikoho potkat, toulá se v polich, hledí před sebe, rozpráví sám k sobě. O hospodářství málo sestará, všecko vede ženatý syn a u Hromádků a u Česáků přičinují se bratranci a dva synové svobodní.

Manželka se o muže velmi strachuje a již k němu několikráté povolala lékaře.

Nechce dopustiti, že by mu něco scházel a říká, že je úplně zdráv.

Nikdo neví, že nemoc jeho pochází ze zlého svědomí a to vystupuje nyní s takovou mocí, že mu již nemůže odolati.

(Dokončení.)

D O P I S Y .

Z Roudnice dne 15. března 1866.

(Knihy Dědictví sv.-Janského. Křesť. evičení.)

Již tomu několik měsíců, co ředitelství sv.-Janského Dědictví knihy vydané nákladem téhož Dědictví v snížené ceně prodává; ale žádný z pp. dopisovatelů neučinil posud zmínsku, s jakou radostí lid tu výhodu uvítal a s jakou ochotností i při nynější bidě sobě „Život Krista Pána, Biblia, Postillu, Bohumila, Věrnou Rozu“ atd. zaopatřovali, vyznávajíce, že již dávno po těchto knihách toužili, ale pro vysokou cenu jich sobě objednat nemohli. I já, jemuž se poštěstilo v několika měsících za 200 zl. r. č. těchto kněh v okolí našeho Řípu rozšíriti, jsem mlčel, aby se nezdálo, že se tím chlubím. Nyní však požádán jedním příznivcem sv.-Janského Dědictví, bych o spůsobu, jakým jsem s takovým prospěchem na knihy upozornil, veřejnosti zprávu podal, chápou se pera, abych vyhověl této žádosti. Ale tu již tvrdím, že pouhé ohlášení spisů nedostačí, lid zajice v pytli nekoupí, jemu musíme knihy ukázat, něco z nich přečíst, a pak budeš po-

těšen, když ti matka i ten stříbrnáček přinese, jež dítěti jejímu kmotři do vínku dali, aby mu za něj „Život Krista Pána“ koupila, aneb když chudá děvčka 15 kr. bude nabízet, aby za ně „Věrnou Rozu“ dostala. S radoští budeš poslouchat, když ti vyprávěti budou, jak se místo rozličných toulek u souseda, dobrého to čtenáře, scházejí a při čtení umučení Páně (ze Života Krista Pána) aneb utrpení svatých slzí a čtení se ani nabažit nemohou. Takovým spůsobem knihy Dědictví sv.-Janského ponosou hojněho ovoce, jak to v úmyslu měli první zakladatelé jeho; a nebudou pouze na skladě ležet a v prachu tlít. — Co se týká spůsobu, jak jsem lid na knihy upozornil, vyznávám, že pomocí *krest. cvičení*. Mám totiž v obyčeji, lidi pro náboženské čtení zaujaté kolem sebe shromažďovati, jim knihy takového obsahu zapůjčovati a je se zprávami z církevního života z „Blahověsta“ čerpanými obeznamovati. Ty mi pak půdu pro působení mezi lidem připravují. Takovým spůsobem získal jsem údy pro Dědictví sv.-Janské a Cyrillo-Methodějské, pro Dědictví Malíčkých i Zlatou knihu. Přišed do Roudnice, do té tak zvané probuzené krajiny, k nemalému podivení shledal jsem, že mezi lidem neobyčejně málo kněž vzdělavatelných se nacházi, v osadě to smíšené, kde jich velice zapotřebí, aby katolici u vře se utvrzovali a častými nájezdy nekatolíků zviklání nebyli.

S radostí uvítal jsem hned tu první zprávu, že Jeho Emin. nejdůst. vrchní pastýř ráčil ustanoviti, aby některé knihy z Dědictví sv.-Janského, jako „Postilla, Životy Svatých“ a j. do domků hlídačů na dráze železné darem rozeslány byly. Zajisté výborně to ustanovení; neb ti lidé pro svou službu nemohou ani v neděli jít na služby Boží, ať si tedy aspoň evangelium a výklad doma přečtou. Avšak ač od onoho ustanovení uplynulo dráhně času, ač i seznamy vikariatní cestou již byly zaslány, přece o knihách posud ani slechta! — Neméně potěšitelná pro nás byla zpráva, že i ostatním lidem bude lze knihy ze sv.-Janského Dědictví v levnější ceně dostati. Jakmile se tato zvěst u nás rozšířila, tu zvláště „Životu Krista Pána“ ani dočkati se nemohli. Nejprv objednal jsem 10 výtisků, obávaje se, aby mi některé nezbily; ale ani 20 nápotomních nestalo, by žádost jediného Bezděkova upokojena byla. Největší zásluhu měl při tom tamější radní obecní p. Pištora, jenž knihy

lidem nejen schvaloval, ale i objednané ochotně donášel.

Po vesnicích musel jsem ovšem apštovat sám a to u příležitosti křesťanského cvičení. S Liturgikou a Životem Krista Pána v ruce, s Bohumilem v kapse a nejnovějším číslem Blahověsta za řadry, ubíral jsem se každou neděli do vesnic, koje se nadějí, že mne tam pověst o těch krásných a laciných knihách již předešla. — A v skutku lidé v neobyčejném počtu shromážděni s toužebností mne očekávali. Já pochválil jejich horlivost, slíbil jsem, že jim něco hezkého z Blahověsta přečtu. A musím vyznati, že tenkráté články některé byly jako pro mou potřebu napsané. V jedné vesnici smíšené předčítal jsem dopis polního kaplana z války Americké, od polních duchovníků protestantských postoupil jsem k článkům naší víry, jimiž se od jiných rozeznáváme, a abych je objasnil, vytáhl jsem je z kapsy — Bohumila; jeho rozmluvy se libily a hned si ho mnozí zakoupili. V druhé četl jsem článek „Proč chudneme,“ i měl jsem příležitost promluvit o čtení náboženských kněž, z nichž některé jsem hned ukázal, z nich předčítal, a konec byl, že si je kupovali. Ve třetí přečítal jsem článek v hospodářské naší poradě s velikou oblibou přijatý — „jak bychom se dochovali pilné a svědomité čeládky?“ a tu jsem opět přišel k cíli: aby hospodářové předčítali čeládce z poučných kněž.

Slova má nepadla na skálu: knihy se kupovaly. Musím několik slov dodati o zajímavé příhodě v Rovném. Když mne tam jeden chudý obuvník o knihách vyučovat slyšel, pomyslil prý si: já jsem dnes vsadil do loterie, kdyby mně štěstí přálo vyhrát, to bych si jednu tu knihu koupil. V sobotu na to byl tah a obuvník vybrál. V neděli pak hned po ranní přiběhl, říka: „Vyhrál jsem, dejte mně Život Krista Pána.“

Křesťanským cvičením může se mnoho dociliti. Proto nemálo jsem se podivil, když jsem v jedné zprávě o konferenci duchovní četl, že křesťanská cvičení na všech co zbytky misii byly nutné, dokud osadníci do chrámu Páně měli příliš daleko. Nyní prý tomuto nedostatku rozmnovením štaci duchovenských pomoženo; osadníci mohou ku křest. cvičení do farního chrámu Páně jít a proto cvičení na všech jsou prý nyní méně důležitá. Já myslím, že na důležitosti až posud nic neztratily, a byť byl farní chrám Páně co nejbliže, lidé tam

odpoledne na křesťanské cvičení málo přicházějí, a při nynější zjevné lhostejnosti jest velice potřebí, aby byli z dřímoty své probuzováni. Tu nedostačí ani kázání ani křest. cvičení jenom ve farním chrámu Páně, nýbrž více napomáhají k tomu křest. cvičení po všech. — Ovšem nesmí být ta cvičení pouhou katechisaci dítěk a zahanbováním lidí dospělých, nýbrž otcovskou návštěvou a přátelskou rozmluvou o potřebách duchovního jejich života. Takové křest. cvičení jest to mocné kouzlo, jímž duchovní upoutá na sebe celé obce, jakož svatou zpověď poutá jednoho každého srdece. —

F. R.

Ze Škránníka 19. března 1866.

(Návraty do cirkve katolické.)

Jako želíme ztráty ovečky, jenž nás opouští a přechází jinam, kam ji Bůh nevolá, do jiného ovčince, ne, aby v něm chleba duchovního v hojnější míře došla, nýbrž jedině proto, že tam chleba vezdejšího více nabýti doufá, tak opět radujeme a těšíme se z toho, když se k nám, k našemu stádci, do našeho ovčince hlásí pobloudilý a žádá o přijetí, aby s námi spasení došel. Proto bylo pro důst. p. faráře Matěje Kůra nemalou útěchou, když k nám před svato-postním časem do fary přišel člověk, jenž mezi námi sice žil i naše služby Boží navštěvoval, ale k našim ovečkám nepřináležel, a když vyjevil přání, že chce naším býti. Byl to ze Zvěřinka rodilý a v naší počestné obci Hořanech u jednoho zámožného rolníka sloužící František Sk., kterýžto rolník jeho úmysl schvaloval. V. p. farář rád ho uvítal, zvláště, an byl první, kterýž se k přijetí víry naší katolické hlásil za těch pět let, co zde úřad farní spravuje, i jal se ho hned poučovati, že jedině z přesvědčenosti náboženské má vstoupiti do lůna církve svaté, a že mu tudiž bude potřebi, nějaký čas na vyučování v našem sv. náboženství choditi. K tomu sе on ochotně uvolil, slíbil, že milerád bude vyučování navštěvovat. Vp. farář dal mu prozatím knihu vydanou Dědictvím sv.-Janským, „Bohumila“, a dobré učinil, nebo tato výborná kniha získala ještě jednu duši, jenž naši nebyla, ač mezi námi žila, totiž sestru svrchu jmenovaného Františka, Marii, kterážto slouží v této obci, u jiného gruntovníka, katolika, i byla by ta kniha obrátila jinou ještě osobu, kdyby pán její, hospodář evangelík, ji byl dovolil. Jmenovaní dva — bratr a sestra — přicházeli, kdykoli mohli, a důst. p. farář vyučoval a

utvrzoval je zvláště v těch pravdách našeho sv. náboženství, kterými se od nás liší evangelici. Jednou se jich otázal, čemu by ještě nerozuměli aneb o čem by měli pochybnosti. Pravili, že jim jen to jest proti myslí, že my také „Svatým klaněti se musíme,“ což jim pan farář vyvrátil a jak Svaté círke, objasnil. Tak se stalo, že v pravdách našeho sv. náboženství vyučení jsouco, měli oba víru katolickou vyznati. Toto vyznání ustanovenno na neděli čtvrtou v postě při ranních službách Božích. Vp. farář je před mší sv. vyzpovídál a po sv. evangelium přistoupili pak k oltáři, a pokud mohli, čtli sami z rituálu předepsané snešení sněmu Tridentského, kléčice a držice hořící svíce co odznak světla víry katolické, kterou přijímal. Po učiněném vyznání víry měl pan farář od oltáře řeč, v nížto na základě sv. Písma določoval, objasňoval a odůvodňoval hluboké tajemství pravé a skutečné přítomnosti těla a krve Kristovy v Nejsv. Svátosti oltární v souhlasu se čtením sv. evangelia, jenž na tuto neděli připadá. Tak nám dal Bůh dvě ovečky v nahradu za jednu, která nám k vůli časnému zaopatření odběhla a tu jedinou, která to učinila. — Nedávno dala také jedna evangelička, jsouc zde u svých přátel, své dítko po katolicku pokřtiti, ačkoliv měla do helvetského chrámu nedaleko, slibivši, že se bude o katolické vychování dítka vše možně starati. —

V Ousti nad Orlicí 20. března 1866.

(Náhlá smrt kněze Mat. Válečka.)

Ne nadarmo napominá nás Spasitel: „Bděte a modlete se, neboť nevíté dne ani hodiny,“ ne nadarmo klade nám církev sv. v Litanii o Všech Svatých do úst prosbu: „Od náhlé a nenadálé smrti vysvoboď nás Pane!“ O jak množí — jmenovitě kněží — byli povoláni náhlou smrtí na věčnost. První dnové měsíce března zdají se býti pro kněze ze shromáždění Nejsv. Vykupitele velmi osudnými. Dne 8. března 1857 zemřel na Karlově kněz téhož shromáždění P. Michálek; 8. března 1864 zemřel bratr laik téhož shromáždění Dominik Bayer; 7. března 1865 byl P. Zedinský v Praze při večeři mrtvici raněn a několik dní na to skonal, a 8. března 1866 dokonal svou pozemskou pouť náhlou smrtí výtečný a horlivý kněz Matouš Váleček, z domu kněží Nejsv. Vykupitele v Kočvirově. Téhož dne při obědě, jsa pln rozmaru, bavil své pány spolubratry, pak odebral

se do Svitav k vůli nepatrné vyrážce na rukou a nohou, aby s lékařem se poradil. Vracel se vesel zpět, mluvil žertovně s poslicí z Kocvirova, kterou právě potkal a tázal se jí: „Koho jste to pochovali dnes v Kocvirově, zdali pak jste nechali též místecko pro mne na hřbitově?“ Na rozhraní mezi Čechy a Moravou potkal rolníka s vozem, odpovídá mu na jeho pozdravení silným hlasem: „Na věky, amen,“ a učiniv dva kroky, padá mrtvě k zemi. To byla jeho poslední slova. Rolník vida jej tak náhle klesati, spěchá mu ku pomoci a nalezá jej — mrtvého. Všecky prostředky k obživnutí jeho činěné byly marné, i naložili mrtvolu na vůz, aby dovezena byla do Kocvirova. Již na cestě počalo mrtvolu provázeti množství lidí, plácících nad náhlou a neočekávanou smrtí zbožného kněze, a jaké teprv bylo leknutí kněží Redemtoristů, když jim milého spolubratra přivezli mrtvého, který je několik hodin před tím zdráv a vesel byl opustil. V neděli na to dne 11. března byl za nesmírného účastenství věřících slavný pohřeb, kněží vůkolních se sešlo 24, nad rakví v Pánu zesnulého řečnil kněz Redemtorista z Litovle na Moravě P. Aschbacher. V úvodu své řeči podotkl, že církev sv. slaví dnes neděli zvanou Laetare, ale my všickni sešli jsme se k smutnému úkonu pohřbiti bratra milého, než i nám u rakve tohoto kněze zvolatí lze „Laetare,“ jelikož v Pánu zesnulý, byv asi pál leta před tím též mrtvicí raněn, ale lékařskou pomocí zhojen — vždy k smrti se připravoval. Dosvědčoval, že při každé mši sv. přijímal nejsvětější Tělo Páně co posilu na dalekou cestu do věčnosti. V další řeči své vybízel posluchače, aby pamětlivi byli i smrti své, která přichází jako zloděj, kdy se toho člověk nejméně naděje; vybízel k modlitbě za v Pánu zesnulého slovy: „Smilujte se nade mnou alespoň vy přátelé moji, nebo ruka Boží dotkla se mne.“ Pak byla rakev při velikém pláči věřících do hrobu uložena. —

Matouš Váleček, rozený na Moravě u Znojma dne 20. září 1808, na kněžství posvěcen 27. července 1837, byl kněz výtečný, šlechetné povahy, pro jeho dobré srdece zamiloval si jej každý, kdo jej poznal. Za prvních let svého kněžství působil ve Vlašicích, kde nabyl bohaté zkušenosti. Jsa bohatými dary ducha i srdece obdařen, uměl jmenovitě ve společnosti bavit výborně. Jeho vtipy nehledané, samorostlé, zůstanou každému v paměti, kdo

se s ním pobaviti mohl, uměl i nejzarmoucenějších obveseliti a potěšiti. Za posledních dob svého života působil nejvíce ve zpovědnici, a těm, kterým tuto svatou službu konal, byl opravdovým rádecem, otcem a těšitelem. Ať odpočívá v pokoji! F. K.

Z Kozlovic na Moravě 18. března 1866.

(Obrázek z osady.)

Před lety zde ve škole jsme neměli nic jiného, než kříž na stěně. Nyní jest jináč; zdejší pan kaplan co katecheta, který teprv druhý rok u nás pracuje, každý rok něco z příspěvků i z vlastního zakoupil; mámet ve škole již dva diplomy z Dědictví Malíčkých a ze Zlaté knihy. — Tímto jest položen základku školní knihovně, do které sám několik knížek dal, a nyní i vp. farář několik knížek z Dědictví sv.-Janského daroval; žáci milerádi sobě knížky vypůjčují a v nich čtou, protože jsou v nich všeliké mravné i poučné povídky a příklady. Tak by mohla každá škola mít svou knihovnu, o kterou se postarat mohou učitelové, kněží a dobrodincové; chtějí-li z mládeže něco dobrého vyvesti, musí svou práci i své peněžité příspěvky k tomu obětovati. Zvlášt kde jest lid ještě zanedbaný, tam potřebí velkého a dlouhého namáhání, než se lid povznese; z mládeže můžeme vychovati hodné křesťany a dobré občany, se starými to jde zle. — V tomto roce v zdejší farnosti zemřelo několik lidí, kteří po krátké nemoci se rozloučili se světem. Přičina jest mimojiné i ta, že v tomto kraji Valašském lidé pijou mnoho kořalky a tím si velmi kazí zdraví; v starosti jsou pak slabí, kašlou, chřadnou, bědně dýchají a nemají dlouhého života. Ačkoliv na své oči ty hrozné následky vidí, přec uposlechnouti nechtějí, raději to „čertově mléko“ pijou, nežli by sobě život a zdraví zachránili. Doufáme ale, že časem i zde to bude lepší, až ten mladý lid doroste, který již k lepšímu jest veden, má-li dobré vůdce, až vzdělanost se zde uhostí, pak i kořalka přestane, nevzdělanější lidé takového nápoje ku své škodě nepožívají. Dejž Bůh, aby nám brzy nastaly časy lepší!

KRONIKA.

Z Prahy. Pobožnost 40. hodinna bude se konati u sv. Klementa na Starém Městě dne 26., 27. a 28. března. V tento den ukončí se odpol. o $1\frac{1}{2}$ h. sv. požehnáním a započne až po uplynutí sv. těchodne u sv. Bartoloměje na Starém Městě, kdež

se o hodech Velikonočních 1.—4. dubna konati bude; dne 5. pak v Podskali.

- Pořádek služeb Božích u Všech Svatých na hradě Pražském, jež ve sv. témdni konati bude J. Em. nejdůst. p. kardinal arcibiskup: Dnes v neděli květnou bude o 11. hod. svěcení ratolestí a průvod, pak zpívaná mše sv. s pašijemi. Ve středu o 4. hod. odp. hodinky (tmavé jitřní, matutinum). Na zelený čtvrtok ráno v 9 h. mše sv., svěcení olejů, sv. přijímání; odpoledne ve 4 h. mytí noh, latinské kázání (letos kan. Prucha), jitřní. Na velký pátek v. 8 h. české kázání, v 9 h. sv. obřady (libání sv. kříže, průvod, výstava nejsv. Svátosti v Božím hrobě, atd.), pak německé kázání. Odpoledne ve 4 hod. jitřní (Návštěva Božího hrobu.) Na bílou sobotu ráno v $8\frac{1}{2}$ hod. svěcení nového světla (paškálu), křestní vody v kapli sv. Václavské, pak u Všech Svatých zpívaná mše sv. Odpol. v 5 hod. slavnost Vzkříšení Páně. Na všech těchto sv. úkonech jest vdůst. metrop. kapitola s duchovenstvem. Alumnové arcib. semináře přisluhují a zpívají hodinky u Všech Svatých, jakož i v cír. kapli na hradě, kdež pořádek služeb Božích, na nichž bývá J. Vel. císař Ferdinand a císařovna Maria Anna s veškerým dvorem, jest tento: Dnes v neděli květnou ráno v $8\frac{1}{2}$ svěcení ratolestí, zpívaná mše sv. s pašijemi; odpol. v 6 h. něm. kázání a požehnání. Ve středu (též ve čtvrtku a v pátek) odp. o $4\frac{1}{2}$ h. jitřní. V zelený čtvrtok v 9 h. ráno zpívaná mše sv., přijímání, průvod. Na velký pátek ráno v 9. h. pašije a ostatní sv. obřady; odpol. v 7 h. něm. kázání, žalm „Miserere,“ osvětlení kříže na oltáři, požehnání s ostatkem sv. kříže. V bílou sobotu v 9 h. ráno svěcení svíce velikonoční, čtení proroctví, zpívaná mše sv. — Ve farních chrámech bývá počátek služeb Božích ve sv. témdni ve čtvrtku a v pátek v 9 hod., v sobotu pak v 8 h. — Na Boží hod velikonoční bude J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcib. sloužiti u Všech Svatých o h. 11. slavnou pontifikální mše sv. a udělí apoštolské požehnání, spojené s plnomocnými odpustky pro všecky ty, kdož z hříchů svých skroušeně se vyznali a nejsv. Svátost přijali.

- Slavnost Vzkříšení (z mrtvých vstání) Páně bude se konati na bílou sobotu odpoledne o 4. hodině: u sv. Vojtěcha (u Prašné brány, c. kr. vojsko), u Milosrdných bratří a na Karlově. — O $1\frac{1}{2}$ 5. u sv. Josefa na Novém městě. — V 5 hodin: v Týně, u sv. Ducha, u sv. Jindřicha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikuláše, u Karmelitek na Hradčanech, u Všech Svatých (místo me-

trop. chrámu), u nejsv. Trojice v Podskalí, na Vyšehradě, na Smíchově. — O $1\frac{1}{2}$ 6 h. u Voršilek. — V 6 hodin: na Strahově, v Loreti, u sv. Tomáše, u P. Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Havla, u sv. Haštala, u sv. Františka (u křížovníků), u Dominikánů, v Karlíně (průvod po náměstí), na sv. poli Malostranském (v Košířích průvod po hřbitově), ve Volšanech, v Bubenči. — O $1\frac{1}{2}$ 7 h.: u sv. Kajetána na Malé straně. — V 7 hodin u sv. Jakuba a v Emausích.

- Dne 23. t. m. skončen jest zemský sněm. Všech schůzí bylo 56. Mnohé porady byly velmi důležité, na př. o rovnoprávnosti jazykové na vysokých školách Pražských. — Některé věci zůstaly nevyřízeny, n. p. vládní předloha k zákonu o zaprovádění nákladu na stavění a zachovávání kostelů a stavění prebendních i též na opatřování paramentů, nářadí a jiných potřeb kostelních. Jiné odloženy jsou k příštímu zasedání, jako návrh o upravení platů učitelských. V celku stalo se za ten čas mnoho.

- Na pouti do Jerusaléma nachází se z Prahy pan Jan Friedmann, obchodník. — K Dědictví sv. Prokopa přistoupil Jos. Fr. Lžicář, syn rolníka v Bilsku na Moravě.

- V Hostomicích, v Hořovicích, v Sušici a v mnohých jiných obcích udaly se politování hodné výtržnosti, útoky proti židům, tak že vys. vláda za svou povinnost uznala, v příti krajích prohlásiti stanné právo či náhlý soud. Za tou příčinou vydal nejd. ordinariat Pražský jakož i Budějovický oběžní list k veleb. duchovenstvu v ten smysl, by napomínali svěřenců svých otcovský k pokojnému obcování, kteréž sluší křesfanům.

- Z Budějovic. K účelům dobrým sešlo se r. 1865 v kanceláři b. konzistoře z diecéze Budějovické 23.574 zl. $89\frac{1}{2}$ kr. r. m. Znamenitější příspěvky jsou: pro sv. Otce 3820 zl., chlapeckému semináři 12.359 zl. $81\frac{1}{2}$ kr., spolku sv. Mikuláše k podporování chudých kněží 2703 zl. 99 kr., sbírka o sv. Václavě na ošacení chudé mládeže vynesla 844 zl., atd. — Mezi otázkami, jež nejdůst. p. biskup poradám duchovenským na tento rok předložil, jest zvláště důležita tato: Jaké náhledy má konference o katechismu užívaném na školách národních a sice vzhledem k tomu, co obsahuje, i co by ještě obsahovati měl? Katechismus přidělen jest jednotlivým vikariátům po jedné kapitole k úvaze.

- Zřízení evangelické církve. Od c. k. státního ministerstva počátkem února r. t.

rozesláno ohlášení o vnitřní správě „*evangelické církve augspurského i helvetského vyznání*“ a sice tak, jak na generálních synodách obou vyznání správa tato vyměřena byla. J. Vel. císař si však vyhradil „právo vrchního dozorství, jež mu co zeměpánu přináleží vzhledem veškerých záležitostí evangelické církve.“ — Nejprv řeč jest 1. o *farářích*; obec farní si volí faráře, jehož nejvyšší rada církevní potvrzuje. Farář jest duchovním představeným obce (tedy nikoli pouhým kazatelem); on koná služby Boží, udílí svátosti, spisuje farní knihy, dohlíží na školu; úřad jeho jest doživotní. Veškeru obec zastupuje *presbyterstvo*, kteréž záleží mimo faráře a pomocná (vikáře) jeho ze 6—32 světských údav. 2. Více far činí seniorat, jehožto duchovním představeným jest *senior* (starší, na spůsob našich okresních vikářů); on faráře uvádí v úřad, dohlíží na správu duchovní, jest spolu okresním školdozorcem. Senior odbyvá visitaci školní vždy po dvou, visitaci církevní po 4 letech. Volba seniora děje se ode všech presbyterstev téhož seniorátu; úřad jeho trvá 6 let. Jemu po boku stojí *výbor senioratní*. 3. Nad několika senioráty zřízen jest *superintendent*, jehož okršlek se nazývá superintendentie čili diecése (tedy se nyní protestanté již nevzdalují názvosloví katolické církve, jako před lety bývalo?). Superintendent na celý život volí veškerá presbyterstva diecése. Superintendent jest „vrchním pastýřem“ své diecése; on uvádí seniory, a k výsluvné žádosti obcí i faráře v úřad jejich; „posvěcuje“ nové chrámy; zkouší a „světi“ bohoslovce; rozesílá „pastýřské listy;“ jest vrchním školdozorem ve své diecési; v každé obci vždy ve 4 letech jednou koná visitaci církevní i školní; on jest předsedou *výboru superintendentialního*. 4. Veškerou církev evangelickou obojího vyznání reprezentují tak řečené *jeneralní synody*, jenž se vždy jednou v 6 letech ve Vídni odbývati mají; každé z obou vyznání má svou zvláštní jeneralní synodu. Účastníci této synody mají učiniti slavný slib v tato slova: „Slibuji před Bohem, že při svém působení v synodě dle nejlepšího svého vědomí a svědomí se o blaho evangelické církve (augspurského neb helvetského vyznání) chci starati a k tomu hledeti, aby církev ve všech věcech rostla v tom, jenž jest hlava, Kristus.“ Synodě přísluší rozhodovati o učení církevním, obřadech a ustanovení dnů svátečních; také v zákonodárství církevním se synoda súčastňuje. — Nejvyšším úřadem rozhodujícím v záležitostech obojího vyznání jest c. k. *nejvyšší rada evangelická* ve Vídni, jejížto předseda jest stavu světského, radové dílem duchovní,

dilem světští. Císař přísluší právo jmenovati předsedu i předsedici této rady a sice doživotně. Všickni údové rady církevní i s úředníky kanceláře placeni jsou z důchodu státních a mají veškerá práva státních sluhův. — Na základě nejvyššího rozhodnutí ze dne 11. května 1860 mají se evangelikům obojího vyznání i budoucně ze státní pokladnice udělovati příspěvky peněžité, z nichž se superintendentům vykáže plat a zapráví se jejich výlohy kancelářské, seniorům se roční přídavek, chudým pak farám i školám peněžitá podpora uděl. — V Čechách čítá evangelická církev tyto superintendentie, senioráty a fary: I. Česká superintendentie *augspurského vyznání*; a) *západní seniorát*: Praha (něm.), Liberec, Sejfy, Jablonec německý, Jirkov, Habří, Teplice, Fleissen, Karlové Vary, Cheb, Rumburk. — b) *Východní seniorát*: Praha (česky), Rybník, Lipkovice, Humpolec, Krušenburk, Opatovice, Černilov, Kováneč, Trnavka, Křeslice. II. Česká superintendentie *helvetského vyznání*: a) *Seniorát Pražský*: Kšely, Lysá, Vysoká, Nebužely, Vtelno, Praha, Krabčice, Lečice, Velim, Moravec, Opatov, Soběhrady, Libiš. b) *Seniorát Chrudimský*: Krouna, Čermná, Svatouch, Močovice, Proseč, Teletí, Borová, Hradiště, Losice, Libenice, Bučina, Dvakačovice, Choceň, Sloupnice, Sázava. c) *Seniorát Poděbradský*: Bošín, Chleby, Hořatěv, Libice, Krakovany, Bukovka, Chvaletice, Semtěš, Černilov, Klášter, Hradiště, Libštejn, Velenice.

Ve Vídni sbírá nyní kněz z Ameriky, správce chlapeckého semináře v Milwaukee, ve spojených státech amerických, dr. Josef Salzmann, jenž nedávno také v Praze meškal, sbírá příspěvky k rozšíření téhož semináře, kamž také bohoslovci z 8 sousedních biskupství: z Missouri, Illinois, Indiana, Jowa, Kansas, Nebraska, Minnesota a horního Michidánu za přičinou studií bohomluvných přicházejí; r. 1865 bylo v ústavu tom „Salesianum“ nazvaném — 54 bohosloveč a chovanců všech 109. Kněz Salzmann již od r. 1847 působí v Americe; r. 1850 a 1851 sbíral na východě ku stavbě chrámu nejsv. Trojice v Milwaukee; r. 1854 sbíral na jihu až po Nový Orleans příspěvky na seminář svrchu řečený, jenž nákladem 130.000 zl. rak. č. jest vyřazen a zařízen. Ze semináře tohoto již 50 kněží vysláno jest na rozsáhlou vinici Páně v Americe.

V Mnichově od 11.—25. března konali kněží Jesuité misii ve 3 chrámech: v metropolitním chrámu Marie Panny, v basilice sv. Bonifacia a v předměstí Au-

v kostele Marie Spomocnice; hlásali zde slovo Boží známí řečníci: kněží Roh, Risewik, Mehlem, Klinkowström, Zurstrassen, Feldhaus a Huklenbroich.

Z Badenska. (Farář pro *jedinou evangeličku*.) Na statech hraběte Enzenberga jest obec jmenem Singen, kteráž čítá 1700 katolíků a *jedinou protestantku*. Jen čtvrt hodiny odtud jest fara protestantská, kamž tato ovčička pohodlně k službám Božím docházeti mohla. Na 8 hodin ve věkolužíje dohromady jen 20 protestantů. Tu před některým časem od ministerstva kultu dosazen jest zvláštní protestantský farář do Singen, jemuž spolu přibytek byl ustanoven a za několik měsíců i modlitebna vystavena. Co by asi řekla liberalní vláda Badenská, kdyby tamnější katolíci se odvážili podobných věcí žádati?

Z Italie. Následkem konfiskace statků církevních budou prý řeholníci a jeptišky vyzdvížených klášterů obdarováni ročním výslužným, kteréž je sotva bladu uchráni. Kněží a jeptišky mající aspoň 60 let stáří dostanou ročně 160 tolarů; ti, kdož nejsou ještě 40 let, obdrží 96 tolarů. Bratři laikové a sestry laičky přes 60 let staré dostanou 39 tolarů, mladší pak 20 tolarů na rok. — Sestry sv. Antonína v Gubbio (jež jindy náleželo k státu církevnímu) celých 5 let marně čekaly na podporu, kteráž jim byla po konfiskaci čili annexi statků jejich slíbena od vlády z tak řečené „pokladny církevní;“ konečně vykázána jest z pokladny této podpora a sice každě sestre 33 centimů (15 krejcarů) denně!

Z Ríma. Z výkazu příjmův a vydání v státu církevním vysvítá, že by vláda papežská neměla žádný deficit, kdyby ji netížil státní dluh z provincií nyní odtržených od dědictví sv. Petra. — Haliče sv.-Petrského posud značné sumy docházejí sem z Belgie, z Francouzská a Hollandská. Ačkoli jen třetina Hollandanů náleží ku katolické církvi, došlo od nich r. 1865 do Ríma půl milionu franků pro sv. Otce. — Papežská legie, jenž z francouzských dobrovolníků má býtí zřízena, nalezá tak četného účastenství, že se nedávno o 15 uprázdněných důstojnických míst bez mála 1500 důstojníků francouzských přihlásilo. — Při rvačce, kteráž se r. 1864 v Castel Gandolfo strhla mezi Francouzi a vojskem papežským, nejvíce zuřil francouzský setník, jmenem Boquet; týž si letošního roku vyžádal u sv. Otce slyšení a v drzosti své podal Piovi obrázek, žádaje, aby mu několik slov na památku napsal. Pius IX.

poznal zrádného setníka z Castel Gandolfo, a bez dlouhého rozmýšlení napsal pod obraz slova: „Amice, ad quid huc venisti?“ (Příteli, nač jsi přišel?) Setník Boquet se mezi přátely honosil těmito slovy papežovými, řka, že jej nikdo nesmí nazvat špatným katolíkem, an sám papež jej „přítel“ nazývá; ti však, kdož lépe nežli on znají písmo, sňali mu bělmo s očí, vysvětlivše mu, že jsou to ona slova výčitky, jimiž Spasitel odpověděl na zrádné pozdravení Jidášovo.

Ze statistiky kurie Římské toto vyjímáme: Papež Pius IX., nar. 13. května 1792, papežem od 18. června 1846, brzy dokončí 20. rok svého panování. Sbor kardinálů čítá 6 kardinálů biskupů, 43 kardin. kněží a 8 kardin. jáhnův. V Rímě sídlí 29 kardinálů, ostatní mimo Rím; 17 kardinálů ze všech posud žijících jmenováno jest od papeže Řehoře XVI., 40 od Pia IX. Uprázdněno jest 11 míst kardinalsckých. Nejstarší z celého sboru jest 90letý kardinal Antonio Tosti, nejmladší 49letý kardinal Feretti. — V katolické církvi jest 12 patriarchů, 154 arcibiskupů a 629 biskupů, jenž mají své diecése; mimo to však 30 arcibiskupů a 196 biskupů in partibus infidelium. Z těchto jmenovaných náleží k obřadu latinskému: 7 patriarchů, 130 arcibisk., 646 biskupů; k řeckému obřadu: 6 patriarchů, 24 arcibiskupů a 46 biskupů. Apoštolských vikariátů jest 101, delegací 5, prefector 21, prelatův nullius (jenž nejsou pod pravomoci biskupskou) 14. Pius IX. za čas svého panování 12 biskupství povýšil na arcibiskupství, znova zřídil 4 arcibiskupství, 96 biskupství, 15 apošt. vikariátů, 1 delegaci, 6 prefector.

Z Francouzská. Císařství francouzské čítá $37\frac{1}{2}$ milionu duší; obyvatelstvo jest vesměs katolické až na 800.000 evangelíků a 80.000 Židů. Sídel arcibiskupských jest 17, biskupských 69; far, expositur a kaplanství jest ouhrnem 45000, kněží 50000. Roční důchody všech kardinálů, arcibiskupů a biskupů francouzských činí totíž 661.000 zl. r. č. Jenerální vikáři arcibiskupští dostávají ročně 1200 zl., biskupští 800—880 zl., kanovníci 600 zl., faráři první třídy 600 zl., druhé třídy 480 zl., prozatím správce duchovní (Desservants řečení) od 50. r. svého stáří 360 zl., od 60. roku 400 zl., od 70. roku 430 zl. r. č.

Z Anglicka. V listu anglick. „Weekly Register“ byl před některým časem uveřejněn list od Puseyova přítele, jenž jest nyní katolíkem, nicméně však úzké spojení s ním posud udržuje; ten praví, že

šlechetné a upřímné jsou zámysly dra. Puseye a že návrat jeho do církve katolické v tomto okamžení není ani tak pravdě nepodobný, jako byl návrat dra Newmanna čtyři léta před jeho přijetím do lůna církve této. Pusey — díl zmíněný přítel — jest v rukou Božských, a jakmile sezná, že nekráčí po cestě pravé, zajisté bez ostýchání se přihlásí k církvi. — Nejnovější jest zpráva, že Pusey se vydal na cestu do Francouzská, aby se s nejslovutnějšími biskupy francouzskými o pravé víře poradil a jak doufáme, o ní se poučiti dal. Nejprv odebral se k biskupu Orleanskému, Msgr. Dupanloupovi.

Z Ameriky. Dne 13. února zemřel v Bostonu v sev. Americe po dlouhé nemoci nejdří. biskup *Jan Fitzpatrick*, nar. v Bostonu 15. listop. 1812, od 11. srpna 1846 biskup Bostonský. Za těchto bez mala 20 let zčtvernásobil se počet kněží a ještě výše vystoupil počet věřících a kostelů. Nynější biskupství Bostonské čítá 100 kostelů a kněží a nejméně 250.000 katolíků mezi asi 1 $\frac{1}{4}$ milionu obyvatelstva. Katolických škol nalezá se tam asi pro 7000 dětí. První kostel pro katolíky v Novém Anglicku vystavěn byl v Bostonu, r. 1813; první katol. biskup Cherverus přivedl s sebou z Francie r. 1810 prvního kněze do Bostonu. Z toho lze seznati pokrok, jaký činí církev katol. v dotčených krajinách.

Literní oznamovatel.

— „Časopis katol. duchovenstva,“ svazek 2. obsahuje: Myšlenky o křesťanství (z francouzského). Klanění se Otci v duchu a pravdě. Svěcení kněží utraquistických. Jsou-li naše gymnasia skutečně přípravný ke studiu theologickým. Slovo o procesích. Dva případy ve správě pastýřské. Kronika. Literární oznamovatel.

— „Krištofa Šmidá Veškery spisy pro mládež a přátele její.“ Dle posledního původního vydání přeložil dr. Josef Pečírka. Svazek 48. obsahuje povídky: *Přátelé květin.* — *Svatební prsten.* Stran 86. Nákladem Rohlička a Sieverse v Praze.

— Nákladem kněžkupectví B. Stýbla v Praze vyšla pěkná ocelorytina, představující průčelí chrámu sv. Salvátora a arcib. semináře s podpisem: *Seminarium Archiepiscopale Pragae.* Kreslil Chalupa, ryl Rybička. Obrázek tento bude vel. duchovenstvu arcidiecéze Pražské a všem, kdož v semináři bývali, milou upomínkou.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef Sykora, jubil. kněz ř. kříž. v Praze, senior rádu, býv. děkan v Karlových Varech a farář u sv. Karla ve Vídni, 19. břez. (nar. v Dobřichovicích 11. bř. 1787, posv. 17. srp. 1812);
- p. Václ. Moestl, děkan v Svojšíně (Schweis-sing), maj. zlat. zásluž. kříže, 21. března (nar. v Těchlovicích 23. ún. 1810, kněz od 7. srp. 1836.)

Vyznamenán jest:

- p. Ant. Šubert, farář v Lulči, diec. Brněnské na Moravě, jmenován arcib. notářem.
- p. Frant. Ehrenberger, kn.-arcib. vikář a os. farář, za faráře v Mýtě;
- p. Jan Urban, kaplan v Čelakovicích, za faráře do Všetat;
- p. Jan Schmidt, administr. ve Všetech, za kaplana do Čelakovic.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Antonín Hradecký, kněz na odp., v Litomyšli, dne 28. února (nar. v Litomyšli dne 13. říj. 1803, kněz od 31. srp. 1828);
- p. Karel Hejný, duch. správce v Stěžerách, dne 16. března (nar. v Kornici 19. srp. 1808, kněz od 15. črveč 1833);
- p. Matouš Váleček, kněz ze shromážd. nejsvět. Vykupitele, v Kocvárově 8. března. (nar. dne 20. září 1808, kněz od 27. července 1837.)

Vyznamenán jest:

- p. Vojtěch Kopecký, farář v Chotěšicích, obdržel collare canon.
- p. Frant. Hanuš, farář a ředit. hlavní školy v Nov. Dvořích, za far. do Církvice;
- p. Jan Bičíště, kaplan v Bělohradě, za far. do Popovic;
- p. Josef Fatz, admin. v Těstici na Moravě, za far. do Vyskytné (Deutsch-Giesshübel);
- p. Jos. Jodas, admin. in spirit., za administ. v Noyé Vsi u Lomnice;
- p. Jos. Štifter, adm. ve Veliši, za adm. do Slatin. **Uprázdnená místa:**
Nové Dvory, fara patron. hraběte Chotka od 15. března do 26. dubna;
Štězery, lokalie patron. hrab. Harracha od 17. března do 28. dubna.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Tomáš Žlábek, farář v Libnici, za faráře v Zdíkovci.

Uprázdnené místo:

- p. Zachotín, fara patr. kníž. arcibiskupa Pražského, do 22. dubna.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semináři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostatková čísla reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Na Hod Boží Velikonoční.

I. Tělo Kristovo sňato s kříže a políbeno.*)

1. Josef z Arimatie, kterýž byl učeník Ježíšův, ale tajný pro strach před Židy, směle všel k Pilátovi a prosil o tělo Ježíšovo. (Jan 19, Mar. 15.) — Jediný takto prosi o tělo ukřížovaného Ježíše. Jak málo jest milovníků umučeného Spasitele! Dříve byl Josef tajným učeníkem Kristovým, nyní veřejně se přihlašuje za učeníka ukřížovaného Krista. Ten jest účinek smrti jeho. I pro tebe nebude bez prospěchu umučení Páně, budeš-li se v protivenství a trápení utíkat k Bohu a dle jeho příkladu a pro něho všecky bolesti snášet. Kéž bys od následování Spasitele nedal se odstrašit žádnou obtíží, žádnou překážkou!

2. Přišel pak i Nikodemus, nesmíšení myrrhy a aloe. (Jan 19.) — 1. Dva tedy ze všech učeníků Kristových jsou to, kteří lásku k Ježíši ukřížovanému na jevo dávají. Rozhodni se a buď třetí od této chvíle až do smrti vzdor všelikým těžkostem. 2. Rozvažuj služby, jaké prokázali Kristu Pánu. Složili tělo jeho s kříže, vonnými mastmi namazali, v plátno zaobalili; ačkoli byli vznesení rodem, na vlastních ramenou od-

nesli toho k hrobu, jenž byl opovržený ode všech. Prokazuj tytéž služby lásky oudům těla Kristova, což jsou tvoji bližní. Zarmoucené snímej s kříže útěchou duchovní, namaž je vonnými mastmi, to jest pečuj o dobrou pověst jejich, obviň je plátnem zamčení jejich vad a nedostatků.

3. A položil je do svého nového hrobu, kterýž byl vytesal ve skále, a přivalil kámen veliký ke dveřím hrobovým. (Mat. 27.) — Pochováváš Krista, kolikrátkoli ho přijímáš v nejsvětější Svátosti oltářní. Zachovej tedy všecko toto. Směle vstoupil Josef před Piláta, aby žádal o tělo Ježíšovo. Jdi i ty bez bázně před úsudky a posměchem nevěrcův k přijímání Těla Páně. Hrob budiž nový, v kterém není položena žádná hříšná žádost, to jest srdce buď svatou zpovědí očistěno od všelikých hříchů. Budiž vytesaný ve skále vytrvalostí. Přival kámen dobrých předsevzetí na hrob. Obviň ale také tělo Páně plátnem a vonnými mastmi, to jest srdce své, jež jest příbytkem jeho, ozdob všemi ctnostmi. A dej ku hrobu stráž dobrých myšlení a čistého svědomí, abys neztratil Krista ze srdce svého.

II. O z mrtvých vstání Páně.

1. Vstal jest třetího dne podle písem. (1. Kor. 15.) — Po zármutku následuje radost. Pán Bůh to tak zřídil, že k blaženosti dojít se může

*) Na ukázkou z knihy „P. Mikuláše Avancina Rozjímání,“ kteráž se údům Dědictví sv. Janského právě vydává u Bed. Stybla v Praze, u Ed. Hözlza v Olomouci a u K. Vinikra v Brně.

Předplácí se
v expedici
i v všech rádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

jenom po cestě obtížné. Přeslavné vzkříšení Pána Ježíše předcházelo tři a třicet let obtížného života a tři dny nejtrpčího utrpení. I ty musíš po této cestě jít k slávě věčné. S Ježíšem musíš trpěti a umříti, chceš-li s ním býti oslaven v království nebeském. Blaženost věčnou hledáš, proč se teď vyhýbáš cestě, která k ní vede, cestě utrpení časného?

2. *Já jsem spal a tvrdě jsem usnul, a povstal jsem.* (Žalm 3.) Duše Kristova spojena jest opět s tělem jeho, aby tělo, jež spolu snášelo celé utrpení, bylo společníkem i při slavném vzkříšení. V okamžení zhojily se na něm všecky rány a úrazy, a nad to ozdobeno jest krásou a skvělostí. Jaká radost z toho byla pro duši Kristovu; jakými city radosti, víry, naděje a lásky naplněni byli svatí praotcové nedávno z předpeklí vyvedení, jak zaplesalo nad vzkříšením Páně nebe i země! Přistup také ty s takovými city ku Kristu Panu, a aby radost tvá byla dokonalá, vejdí čistou láskou ve spojení s Ježíšem cooud těla jeho.

3. *Jako Kristus vstal z mrtvých skrze slávu Otce, tak i my v novotě života chodme.* (Rím. 6.) Užitku ze vzkříšení Kristova dojdeš jen tehdy, když kráčeti budeš v novotě života. Nekráčíš ale v novotě života, pokud nezabiješ starého člověka s žadostmi jeho. Jako P. Ježíš do slávy života věčného nemohl vejít jinak než skrze smrt přirozenou, tak ani ty nemůžeš vstoupiti do života nového dokonalého, jestli nebudeš *duchem skutky těla mrtviti*. Počni s tím ale hned, neboť skutky těla, to jest smyslné žádosti, rostou délkom času v moc nepřemožitelnou.

Křesťanství a chudina.

Učený kazatel Pařížský *J. Félix* probírá ve svých letošních konferenčních řečích ve chrámu Matky Boží neutěšený

stav chudinství (pouperismu), které za dnů našich nabývá všude rozměru větších a větších, dotekl i prostředků, jakými bylo by lze je umenšiti ne-li ukliditi. Dolíčiv i neprospěšnost i záhubnost prostředků odjinud již navrhovaných a schvalovaných, jakými jsou: zvýšení mzdy, rozhojnění výrobků, větší ještě rozvoj nádhery a konečně prostředek naskrz nemravný a protivný jak společnosti lidské vůbec tak křesťanské zvláště, umenšování totiž lidnatosti, pověděl, v pravdě vydatnou pomoc že hledati a nalezti lze jen — v křesťanství, jenž nuzáctví i s kořenem vybírá, bráníc jeho počátkům, a povstalo-li již, ukližujíc jeho přičiny. Vytknuv prvé přičiny jeho pověděl pak, kterak že křesťanství, nouzi sklíčenému lidstvu do živého takřka sahajíc, rány jeho zahojuje pomalu snad a znenáhla, ale nepochybň a bezpečně.

I. Které jsou, tāže se výmluvný řečník, pravé přičiny chudoby za dnů našich? Kde jsou ona zřídla, odkud bida ve společnost lidskou tak mocně se vtírá? Patrně jest, že přičiny ty jsou mnohonásobné; já ale nebudu rozbíratí těch, s jakými mnozí jiní už ač všim právem se obírali ukazujíce na nepříjemnou převahu průmyslnictví nad rolnictvím a na pocházející odtud znamenité ustraňování jednotlivých sil pracujících.

Nebudu rozbíratí ono neustále rostoucí oddělování a vzdalování se mezi dělníkem a jeho párem. Nebudu rozebirati ono práce rozdělování, které otupujíc člověka pouhý z něho dělá jako stroj a chudým ho činíc duchovně i mravně, ochzuje ho také hmotně. Nebudu rozbíratí hnusné obou pohlaví v dlínách jedných společné obeování, odkud rodí se pokaženost a porušnost jindy neslychaná! Nikdo neupře, že všechny tyto přičiny bývají na rozvoj bidy a chudinství: avšak já pomyjeje neblahých pramenů těch takových, rozevrnu zřídla jiná, odkud vybíhá mohutná nyní už řeka našeho nuzáctví.

První takováto přičina, která však ukryla se již mnohým národům v minulosti více méně daleké, bylo násilné a náhlé zrušování takových ústavů, které za vlivem křesťanským láskou věků křesťanských povstaly, aby v nich chudí docházeli podpory a pomoci.

Vždycky bývala chudoba v příbytcích člověka a vždycky bida a trápení nerozlučné s ním mívaly obeování. Ale vedle toho jest nám podívat se na onen div

křesťanstvím učiněný, jemuž rovného není. V sudy, kde navštívila bída člověka, přicházela za bídou i *láska křesťanská*. Láska ta ochotně hojila bolesti veškeré, rukou jednou otvírajíc ve svém srdeci ony prameny, odkud by pomoc přišla, druhou zavírajíc aneb aspoň umenšujíc v srdeci bídáků samých ta zřídla, z nichž vytékal trápení.

Věkový ten strom lásky křesťanské, zavlažovaný obětavostí dříve nevidanou a nebývalou, ze srdce samého Krista vyšed mocně na všecky strany se rozložil; a bída a nouze, dcery to soběctví a záště, odevšad přicházejice ochrany hojně v jeho stinu docházely.

Jednou však strom ten poražen byl, větve jeho zpřelámány duchem podvratným a na zem naší poštvaným, aby boural, kazil a hubil. Tenkrát neblahé ony dcery (bída a nouze) od věků již požívavše pohostinského jeho stinu, jako osířelé na jednou cítily se, bez ochrany a přístřeší, pod šírym nebem, ptáčeti se podobajice, ano pod listím stromu bezpečně sobě oddychujic, náhlým sekernou na kmen udeřením jsouc polekáno pryč odlétá. Podvratný ten duch, pobourav ochranné a potěšné ústavy nuzných a trpících, jal se nyní výsmívat, zdali prý nebyloby snad třeba před obličejem novověkého člověčenstva ospravedlniti zločinů takových lidumilných (!) páchání. Neplechy politování hodné, jakých načinily některé z ústavů těch, zastřely očim předsudky zaslepeným, všecka dobrodini hojně činěná a udělovaná pověky, zakryly věku našemu hluboký pramen lásky a obětavosti, z něhož déle než po tisícti rodové se napájeli ve proudu lásky nikdy nevysýchajicim. Tyto ústavy, tyto kláštery, bezbožnosti nevědomou a rušivou tolík zatracované, živily po staletí nesčetné rodiny, chalupy i vesnice; vždy přistrojený stůl i samy fary a kostely mvaly, kde bídaci hladem moření docházeli — ne sice rozkošného blahobytu, ale čeho k žití třeba jest a každý na Bohu žádati může — chleba na každý den. Z šíreho moře dobrodini takových povznesl se oblak úrodný, rozměrem svým neměrný, věkový svým trváním, z něhož padala na bídou a útrapy všelikeré rosa ochotné pomoci a úlevy. Bývaly arcif i tenkrát doby trudné, ale na krátko jen; nebyvalo pravidelného množství bídáků i národů hladem skličovaných.

Když ale vášní a hněvem slepým sehnány byly náboženské a společenské bouře

na ty ústavy, proslulé tolíkerym dobrdiním; po krátkém zpamatování, jakmile bouře prudká byla se vzdálila, hrozná počala se pocitovati prázdnota v srdech lidských. Bida nezmizevši potrvala a rozhojňovala se, množena jsouc nehodami časovými. Podpúrcové chudých zmizeli v bouři té a z rozvalin tolíka klášterů a ústavů duchovních počala se objevovati chudina. Tat první kolébka chudinství, pochodičího z rozboření ústavů, povstalých na ochranu a potěchu chudých a jakkoli trpících. V jisté zemi na slovo braně i pro svou bídou i pro svou zámožnost, zrůst pauperismu právě a přímo od těch časů běže počátek, kdy, jak víme, za Jindřicha VIII. bořeny a rozdrocovány byly *kostely a kláštery*. Od té doby vydání na chudinu zvětšovalo se s chudinou samou, nabývajic rozměrů, které šíří se co rok, a Veliká Britanie s výše báječné své zámožnosti vrhá větší vždy kořist rostoucí této oblude, která nad to co hodinu se zveličuje a zítra již větší se stává, než byla dnes.

Snadno bylo učiniti prázdnoto onu, ale vyplnit ji těžko jest. V pravdě, prázdnost ta posud nevyplnila se nikterak a co činívano z obětavosti křesťanské, nenahraženo ničím; *skutkové lásky* překažení jsou, a lid stojí naproti *skutkům soběckosti*, bez obrany byl a bez pomoci. To je druhá příčina, pro kterou rostla a zveličovala se bida mezi lidem; na místo bohatství časů minulých, na místo bohatství štědrého a dobře činíciho nuzným dostala se zámožnost soběcká a vůbec lakomá; vyspěla finanční aristokracie; nehledic nic na křesťanství byla bez lásky k Bohu a bez slitování nad bližním. Vím sice, že výmínek i zde se nenezdostává, avšak jsou to právě tolíko výjimky. Nová tato mocnost soběcká, nešena duchem naskrz pohanským rozšklebené neblahého chudinství propasti, netoliko že nezahrabala a nebezpečí z ní pochodičího nezvrátila, ale hlubší ještě prokopala propast a nebezpečí její rozhojnila. Proto? Proto, že zámožnost tato nová, zámožnost bez lásky, bez náboženství, bez víry uskrovňuje a obmezuje se pro nešlechetnou svou soběckost tolíko na sebe samu; na místo, aby vycházela a ukazovala se mezi lidem nuzným a chudým a sama sebou k bídě se nesla a nakloňovala, sežírá spiše, a hltavostí svou rozprostraňuje onu prázdnoto.

Před časy mnoho našich domů, statků šlechticů a boháčů křesťanských pečlivě chovalo i lásku i náboženství. Vedle

chrámu a kláštera býval zámek a hrad pramenem, odkud dobrodini se přýstivala. Tam paní, v srdeci svém nosíc lásku ke Kristu, vychovala pokolení křesťanský štědré. Navykati děti na udělování hojných almužen bývalo královskou onoho vychování stránkou.

Co však uklizeny byly domy a statky takové, a místo křesťanského jiný, zpohanštělý duch ohlásil se, tu viděti bylo bezbožnost a nelidskost, kterou dobré pojmenovali „těžením člověka skrze člověka;“ tu opakovati jsme mohli ono povědění, jež učinil jistý Angličan o rodné své zemi: „Přirozenost lidská osvědčila prý se za věku nynějšího tak sobeckou a citu křesťanských prázdnou, že podobá se, jako bychom byli uprostřed tmy dávného pohanství.“ Viděli jsme v jaké výstřednosti věhlo průmyslnictví a obchodnictví; viděli jsme zločiny a nešlechetnosti lichvářské. Viděli jsme, kterak na zbořeninách rozlehlych staví se, lidskosti na hanbu, ohromné bohatství. Viděli jsme zámožnost snešenou od bíd a blahobyt napájený slzami, které k nebesům vyplakávali vzdechové ubohých chudáků. Viděli jsme sobeckost zasedati v domech zlatých za stolem obtěžkaným pokrmy vzácnými, spáti v nadherých postelích, které jindy královské toliko důstojnosti bývaly ozdobou; viděli jsme sobeckost tu, ana z přepychu svého báječného na svých milionech sedic poštívá na oběti své szírající hydry, jinak lichvu řečenou. Viděli jsme, kterak tato nastrkujíc jako pomoc bídnému, zpátkem ho srazila v propast a zastírajíc se láskou bratrskou, ožírala chudáka až do kosti.

Přiliš ostře snad leccos tuto pověděno, obraz však, který skutečnosti ani nic málo se nepříčí, ten jistě jest: Svět milionářský a vedle svět bídácký; náramná zámožnost, na niž v témž místě a téhož času dívá se bída přeubohá; mezi oběma láska uhaslá, zášt i nenávist rozvádějící široko mezeru, jaké lidumilnost křesťanská nikdy neznala.

Vrhajice zde onde zbylé drobty s bohatého svého stolu v ruku zbídňlého Lazara, za lidumily se vydávaji ti, jenž nemilují než sebe. Kam povede egoismus ten bez srdce a milostivosti, kam povede takovéto v malo mist shrnování a soustředování, takovéto stoupání zámožnictví sobeckého: kam jinam, než k příkřejší a sráznější ještě, možná-li, prohlubní bídného chudinství?

Než i to pravda jest, že četný dělnický lid i sám velikou měrou činitelem jest

nouze své, sám třetí pramen rozvíraje, z něhož současný pauperismus se vylévá. Rostoucí mezi lidem pracujícim vady a něřeti, které nakazujice i ducha i srdece jeho, vznik dávají věcem dvoum, jenž spolu zároveň velmi mocně se přičinují o rozhojování bidy: s jedné strany vášnivé jeho svých potřeb rozmnožování a šílené bez mála po světa požitcích bažení; s druhé strany nemožnost, aby potřeby ty takové opatřil, a žádné sebezapíráni a žádná zdrželivost.

Základným bez řeči pravidlem a pravdou nikým a nikdy nepopíranou jest, že bez opatrnosti a šetrnosti či spořivosti nikdo nouze se neuchrání. Spotřebuje-li však dělník již dnes, nač zitra teprv má naději, neuloží-li v přítomnosti ničeho, aby obohatil budoucnost; shrnuje-li se celé jeho dychtění jen v to, aby užíval a opět užíval a hýril, a brání-li užívavost a hýřivost, aby vedl sobě opatrne: pak běda jemu, a jestliže otcem jest, pak běda jeho dětem! Nuzným jsa dnes, jakým byl včera, zitra nuznějším se stane a v jícen pauperismu, pozemské to peklo, co nevidět se svalí, sám za to jsa odpovědným a nemaje na koho vinu svrhnuti. Vy arcis bránili jste, aby nebyl stržen v rozstouplou tu propast, chtějice na rovině blahobytu ho udržeti; nadarmo však jste se namáhali. Nadarmo vy na jeho místě byli jste opatrni a prozretelní; nadarmo vy místo něho šetríte; nadarmo vychvaluujete a vynášíte spolky a skutky z dobročinnosti lidské pochodiči, jimž záložny a spořitelny říkáte. Není-li prozretelným a spořivým on sám, nedostatek ten nikým a ničím se nenahradí; a první rána, co ho dopadne, budto nemoc, buďto jakýkoli převrat škodný a záhubný, první zastavení práce, učiní z něho bídáka, jenž odpornou svou a svých dětí nahotu sotva zastříti bude moci špinavými hadry, neschopným takřka se činět, aby bídým žebráním sebe zachoval.

Pravda-li jest, že spořivost svrchovanou je podmínkou všeho blahobytu, o nic slabší pravdou též jest, že ctnost a jen ctnost jedinou bezpečnou zárukou je šetrnost, jedině ona dávajíc onu silu a pevnost, aby kdo udržel se v zdrželivosti a hospodárnosti, ač snad pro přítomnost větších a rozkošnejších požitků domoci by se mohl. Ctnost toliko umí ukládati a strádati na každý rok, na každý měsíc, na každý týden i na každý den onen vzácný poklad, onu bezpečnou záruku, jinak spořivost zvanou, za kterouž rodina ubránití

se může pohrom nastalého neštěstí a zhotovit rány odkudkoliv na ni přišlé.

Dělník nectnostný šetří neumí, nemůže ani opatrň v budoucnost prozírat ani být zdržlivým. Dělník bez ctnosti, bez mravnosti, neví příčiny, proč by šetřil, mimo svou soběckost a soběckost času našeho, nestrádá a nesbírá či nešetří, ale spotřebuje toliko, sžírá a tráví. Nadarmo byste pak v jeho rodinu uváděli blahobyt, nadarmo byste rozmnožovali kapitál jeho bohatství: nebude-li opatřeno i to, aby kapitál ten zachoval a udržel se, nepřidá-li se, abych tak řekl, *kapitál ctnosti*.

Ctnost není pouze kapitálem nadprirozeným, za nějž zabezpečují se nám pokladové nehynoucí v nebesích, ale i kapitálem ve věcech časných, hmotných, jsoue zárukou blahobytu a podkladem zámožnosti.

A což, jest náš lid dělnický bohatým v kapitálu, jejž pojmenovali jsme kapitálem ctnosti? Já apoštolem jsa lásky, kteřak odhrnu závoj, pod nímž nakaženost a zpuchřelost mravní v duši mých bratří se rozjídá? Neučiním toho sám, neodkryju svým slovem ran jejich. Povím raději, kteřak že bídnotu a hubenství vyličují lidé světští, aby snad nadsazeným nezdalo se povídání, pochodie z úst kněžských.

„Dělnici,“ praví výborný jeden muž, „v dílnách a továrnách nemají střídmosti, nemají opatrnosti, nehosodaří, nemají mravnosti a velmi často sami svou bídou zaviňují.“

„Kdo spatřil jednou,“ dí jiný, „dělnictvo velkých závodů, nikdy nezapomene skleslých jejich mravů; tu netoliko zákony mravnosti že šlapány jsou, ale vůbec již ani znamenány a cítěny nebývají.“

Taková tedy porušenost jest mezi dělnictvem, že až i ti, kdo nejvíce jemu lichotívají, jí se hrozití začínají a se chvějí, vidouce, že tento mezi lid vnešený materialism a atheism unáší ho tam, kam, aby šel, oni sami nechtí, vidouce, jak společnost lidskou rak ten rozjídá. Žde propast jedna vykopává pod sebou propast druhou, propast nešetrnosti a marnotratnosti otvírá propast bidy, a v lidu, ctnosti prázdném, sensualismus (smyslnost) propast kopá pauperismu. Nezahrabe-li se propast první, nepřestane šklebiti se ani druhá, ana jedna bez přestání rozprostraňuje a rozšiřuje druhou; bída mravní rozmáhá bídou hmotnou a ta na vzájem přičívuje se o porušení mravnosti v člověčenstvu.

Ty jsou tři veliké prameny, odkud bídactví na spůsob vzrostlého proudu s

prudkým návalem se rozlévá. První z nich chudinství načal, druhý rozmnožil a třetí dále rozšířuje nezhojitelným téměř ho činěn, nezhojitelným mimo křesťanství; to jediné poskytuje prostředků k napravení tohoto zlého, jak dalším našeho předmětu rozborem bude lze uviděti. (Pokračování.)

Tři listy o sv. Janu Nepomuckém.

Odpověď páně Zapově Česko-moravské Kronice.

I.

Roku 1862 vyšel v „Blah.“ kritický životopis sv. Jana Nep., jenž obsahoval vědecké výsledky novějšího učeného o něm bádání na základě historických pramenů. Brzy na to vyšel i o sobě a jest na skladě u B. Stýbla. Tehdejší veřejné listy, zvlášt bohoslovecké, vitaly jej s radostí a pronášely se o něm s pochvalou. Také Památky archeologické pod redakcí p. Zapa ohlášily jej, chválíce v něm zvlášt hojně snešenou literaturu a nedávajice nikterak, ani slovy ani důvody na jevo, že by se s jeho obsahem nesrovnávaly. Ovšem neučinily něco podobného ani dříve, když uveřejnil r. 1857 Höfler ve svém jednom spise (Geschichtsschreiber der hussit. Bewegung in Böhmen. I. dil) starší některé ano i mnohé ze zcela nové prameny o roku a příčině mučenictví sv. Jana Nep., dokládajice tehdy také jenom stručně, že „sestavil v úvodu k tomu spisu souvěké zprávy o utopení Dra Johanka z Pomuku, generalního vikáře arcibiskupa Pražského r. 1393, kterého proti dosavadnímu mínění drží za sv. Jana Nepomuckého, udávaje za omyl, že by byl sv. Jan Nep. utopen býval r. 1383.“ — My jsme si tehdáž všimli této zvláštní poznámky, soudice z ní, že nezdala se redakce Památek věděti ničeho ani o náhledu Palackého v této věci (pronešeném r. 1845) z jeho německé historie Čech k r. 1393, aniž o učené práci Dobnerové od r. 1784, a tím méně tedy o kritickém článku Litoměřického p. kanovníka Ginzla r. 1850 ve Frýburském cirkevním slovníku uveřejněném. A nedivily jsme se tomu, aniž jsme to měli tehdejšímu referentovi za zlé, jenž nejsa krézem, neobíral se tou otázkou, ani učenými spisy o ní a ani prameny jejimi; napsal v tom spůsobu to literární návěští několika oněmi slovy, nespouštěje se ani do podrobných studií, aniž aspoň do důkladného přečtení práce Höflerovy, již ohlašoval. — Než při ohlášení výše dotčené brošurky naši měl tam, jak sám uvádí, celou literaturu o té věci snešenou a pro-

branou i posouzenou, a bylo by slušelo, ač nemusel, aby v historickém časopise výsledky tyto vědecké bud schválil aneb zavrhl. Poněvadž pak zejména nenamítl ničeho proti spisku, měli jsme za to, že na základě studii o té věci z uvedených tam pramenů snad s ním souhlasí, anebo aspoň že nemaje času a úmyslu k podobným studiím, se o té věci určitěji na tento výjádření nemíni. A proto tehdáž pomínuli jsme jeho ohlášení stručné v Památkách. Zatím obírali jsme se milerádi jinou brošurkou v tomtéž roce u B. Stýbla vydanou, s „*Legendou o sv. Janu Nep.*“ od p. kan. dra. Würfla, jež spracována byla i na historických svědectvích i na nábožné pověsti. Něbot podala prostonárodním spůsobem a přijemným slohem lidu poprvé nejnovější vědecké bádání k poučení a k uvdělání, a to tak opatrne bez dotknutí se všech sporů o té věci, že jsme si přáli, aby se hodně mezi lidem rozšířila a tak všecky pochybnosti prostým objevením pravdy zplašila. —

Ale právě těmito pracemi, uveřejněnými v českém jazyku pro lid katolický v Čechách, byl bezpochyby pohnut evangelický časopis p. Subrtův „*Hus*“ r. 1863, že počal vydávat v překladě p. Bambasa již r. 1855 vyšlou německou brošurku nějakého dra. Abela v Berlině pod titulem : „*Legenda o sv. Jann Nep.*“, jež psána jest ovšem s velikou okázalostí vědeckou proměně v té věci záběhlého čtenáře, ale bez vší kritiky a pravdy, stranně a nehistoricky. A ač Chebský ředitel Frind již roku 1861 ve své německé brošurce o sv. Janu Nep. ji odbyl, a i Blah. r. 1862 ji posoudil, vytýkaje jí zvlášt, že neznala a nevšimla si učené práce Ginzlovy r. 1850, vydal ji přece nakladatel její i a sobě u Steinhauser-a, aby ji lidu přistupnější učinil. My znajice směr evangelického časopisu „*Husa*“ a neliterární pohnutky p. Bambasa k překladu jejímu, pominuli jsme ji proto zcela v českém vydání, majice za to, že ten, komu jde o pravdu, naleze dostatečné odpovědi na její námítky a na její vědecké a historické omyly v Blahověstu r. 1862, kdež všeobecně a rozsáhle o té věci jednáno bylo, nechtice ani poukazovati na učené práce Dobnerovy, Ginzlovy, Höflerovy, Frindovy a p.

Však tu nás najednou opět probudil *Naučný Slovník*, jenž přinesl dva články, jak soudime dle šifry (Tk) od prof. Tomka, jeden o generalním vikáři Janu z Perniku, důkladně a z pramenů zpracovaný, a

druhý o sv. Janu Nepomuckém, zpovědníku, stručně jenom dle dřívějšího legendického názoru naznačený. Avšak Naučný Slovník nedotýkal se nikterak totožnosti a stejnosti těchto dvou osob, jakž všickni dosavadní výše jmenovaní učenci, nevyjímaje ani Palackého, dotvrzovali, takže se zdálo, že spisovatel kloní se zase k náhledu staršímu Hájkovi a Pubičkovu o dvou rozličných osobách toho jména, nedbaje na dosavadní kritická v tom ohledu bádání. Ale právě proto, že se nevyjádřil určitě a rozhodně o té věci v Naučném Slovníku, a jen od jednoho článku (o zpovědníku) na druhý (o gener. vikáři) poukazoval notou: Srovnej i článek Jan z Perniku pod číslem 24. upokojili jsme se a ujistili v našem náhledu, že nemínil se o tom výjádřiti, majice za to, že aspoň neupírá možnost a stejnou těchto dvou osob, ano že snad touto notou k ní poukazuje. My znajice vážiti si vážného hlasu a vědeckého bádání takových nestranných bádatelů dějepisných, litovali jsme tehdáž jenom v Blahověstu (1863 str. 401), že o stejnosti těchto dvou osob čili dvou jmen jedné osoby se tam obšírněji nepronесl aspoň dle Dobnera a Palackého, pakli již na Ginzla a Frinda a Blahověst r. 1862 ohledu nebral, a divili jsme se tomu, že tam napsal, „že nestává souvěkých zpráv o tomto sv. Janu Nep., a že teprve v 16. století mnozí položili smrt jeho do roku 1383;“ an byl mezi tím již roku 1857 Höfler několik pramenů důležitých objevil, jež historickou kritikou probírané na totožnost těchto dvou Janů čili na jednoho generalního vikáře a spolu zpovědníka, a sice usmrceného r. 1393, jasně a jistotně ukazovaly, a tudíž byly tu hněd mnohé prameny souvěké, jež se ovšem dříve pouze o generalním vikáři (ač jednostranně) vydávaly. Nevědělo se totiž nic o zmatcích Hájku v té věci učiněných, jimiž celata zmatenice o roku úmrtí (1383 a 1393), o jméně královny (Johanna a Žofie) a o přičině utopení (potvrzení opata Kladrubského nebo zatajení zpovědi). spůsobena byla. (Blahověst 1862 str. 51 a 125; v brošurce str. 8. a 49.)

II.

Konečně vyšla r. 1865 *Zapovědní Kronečník Česko-moravská* u I. L. Kobra, kdež se k roku 1393 vypravuje, „kterak král Václav k arcibiskupovi Janovi z Jenšteina velikým hněvem zahořel a vikáře Jana z Perniku utopiti dal,“ a Kobrův kalendář Pg.

sel z Prahy na r. 1866 otiskl hned „z této v pravém smyslu národní kroniky na důkaz přesného a živého vypravování jejího“ tento výnátek sdyčma „zdůvodnými vyobrazeními.“

Spisovatel Zap dokládá v Kronice své k tomuto vypravování o sporech mezi arcibiskupem a králem Václavem a o umučení „Jana z Pomuku, kanovníka a generalního vikáře“ toto připomenutí: „Znamenati sluší, že vypravujeme toto všecko podle žaloby, kterou arcibiskup roku 1393 proti králi sepsal a potom papeži podal. Hleděl ovšem tyto věci v nejčernějších barvách vylíčiti, kdežto obrana krále Václava, též papeži zaslana, nám se ztratila.“ My bychom raději ovšem odkázali čtenáře své do Blahověsta r. 1862 (str. 37, 140 a 190) — anebo do otištěné z něho brošinky 1862 (str. 3, 64, 116) anebo ještě raději do německých dějin Palackého (III. Bd. I. Abtheil. S. 59—62) od r. 1845, kdež se při r. 1393 ty události ovšem *přesněji a správněji* vypravují, jak hned dokážeme.

Celé vypravování této kapitoly neuспokujuje nás nikterak, neboť jsme čerpali z téhož *pramene*. Nevíme sice, má-li to být zvláštností populárního slohu, anebo je-li to jen nerozvážené volení některých frási a díkci, anebo docela zúmyslné vykládání a libovolné přetvořování dějepisných událostí: my však slavně ohražujeme se proti takovému nakládání s historickými faktami, a proti takovému lehkodávnému vypravování zvlášť o církevních věcech na ujmu pravdy historické a názoru církevního. Tak není pravda, že dal podkomoří královský, Sigmund Huler, jednoho klerika, „protože kradl,“ upálit, nýbrž žaloba arcibiskupova praví zřejmě v 25. článku žaloby a v Summarium „praetensis occasionibus, quod unus eorum furtum commisisset,“ t. j. že předstíral tento podkomoří, jakoby byl onen klerik kradl. Či zná p. Zap jiný pramen, kde ta krádež je dokázána, ač praví sám, že se této žaloby držel? — Ostatně dal Huler ještě jiné dva kleriky usmrtili, neoznámiv dříve toho ani arcibiskupovi (hoc mihi, tarde licet, innuit); aniž chtěl vydati jednoho do vězení arcibiskupského, ač platilo tehdy v křest. světě vůbec a tedy i v království Českém i pro římsko-německého císaře a tím více pro jeho podkomořího *privilegium nedotknutelnosti osoby klerikovy*, jak se na to arcibiskup v žalobě své čl. 25. zřejmě odvolává a odůvodňuje spolu, proč ho dal do klatby církevní. (Dle II. Lateránského obecného sněmu církevního od r. 1139.)

Dále není pravda, „že se nějací Židé dali pokřtíti a potom zase od víry křest. odpadli, a když je chtěl arcibiskup trestati, že mu v tom Huler překazil.“ Při tom, dokládá Zap, bezpochyby Huler ještě nějaká pohoršlivá slova prorek. — Ptáme se, nestojí tam zřejmě v oné žalobě (et non nullus Judaeos ad fidem reversos . . . apostatare fecit), že sám ony Židy k odpadnutí přivedl a že „veřejně neostýchal se říci: „víra židovská že je lepší než křestanská,“ jakž i „že byl velmi podezřelý v kaciřství a mnohých jiných věcech víry?“

Anebo co máme říci k úvaze této p. Zapa: „Arcibiskup Jan z Jenšteina, jakkoliv jako mnich živ byl a pro sebe velmi málo potřeboval, s velkou žárlivostí nad církevními právy a jméním bděl (to byla tušime jeho svatá povinnost, kdybychom jen dle juridického — neřku-li dle církevního — smyslu mluvili) a často v malíčkostech tak neustupný býval a neshovívavý, že světských lidí *vesměs* (!) proti sobě popuzoval.“ K tomu uvádí p. Zap ovšem *dva příklady* o loděch arcibiskupských, zastavovaných v Litoměřicích, a o přístavu na ostrově Kampě. —

Ale proč také neuvedl pan Zap některé z oných 38 článků arcib. žaloby, kdež uvádí v čl. 1—13. nejprv žádost svouku králi a sněmu, vypočítávaje nešetření zákonů církevních, nevšimavost trestů kanonických, a uváděje mu na mysl co následek toho smutný stav církve České? Tím by se byla *ona žárlivost* snadno osvětlila a odůvodnila. Na to vypravuje od článku 15.—24. škody a útisky sobě činěné, tak že se až zadlužiti musil, a páčí ty škody výslovně na 130.000 zl., pravíme sto třicet tisíc zlatých, což nejsou ovšem žádné malíčnosti, jak p. Zap to jmenuje. Či má p. Zap důkazy, že nebylo to pravdivé? Od kud to ví, an sám doznává, že králova obrana se ztratila, a kdyby se i nebyla ztratila, kdo by nám za to ručil, že byla svědomitě udána, pokud *soudní rozhodnutí* se nestalo, a že by byl jen arcibiskup přeháněl? —

Co se pak týče úmyslu krále Václava, zařídit nové biskupství v Kladrubech a zrušiti o své vůli *opatství Kladrubské*, aby aspoň jednomu z tří prelátrů na svém dvoře dopomohl k právomocnosti biskupské, „přičemž prý arcibiskup a rádcové jeho roz hodně byli protivní úmyslu královu,“ myslíme, že bylo slušno ano potřebno v kronice pro lid vyložiti příčiny spravedlivého a povinného opření se arcibiskupova, a tu

diž i oprávněnost mnichů Kladrubských po smrti starého opata Racka dle řehole své z Říma stvrzené a v zemi uznané, *bez ohledu na násilné vtírání se Václavovo*, voliti nového opata Olenu, jakož i jednal generalní vikář z povinnosti a úřadu svého, že *dle církevních v zemi uznaných zákonů* jej potvrdil, jsa ještě v tom podporován *vůli arcibiskupa svého*. Mělo se, chtělo-li se již vůbec soudit, odsouditi jednání Václavovo, a vyložiti lidu, že král nemůže o své vůli rušiti potvrzené církevní řehole, a zakládati dle své vůle nové biskupství, aniž hospodařiti *bez násilí* s cizím (to jest církevním) spravedlivým jménem, jako nemohl arcibiskup rušiti zeměpanské úřady Václavovy a zřizovati nové ze své vůle a dle svého náhledu, a zkracovati zemské důchody. Ostatně dobře již poznamenal Dobner, že to nečinil Václav — nestaraje se nikdy, jak známo, o církev a působení její v Čechách — snad z církevních ohledů, nýbrž docela *ze světských příčin*, bezpochyby, aby se zbavil jednoho z tří preláta a důvěrníků svých, jež na svém dvoře draze živiti musel. A tento vyvolený muž od krále za biskupa Kladrubského měl prý být Jan syn Brunonův, probošt Lebuský a biskup Kamenický v Pomořanech. Palacký praví, že byli u Václava na dvoře 1 titulární patriarcha a 3 biskupové titul. a nově navrhovaný biskup prý se jmenoval Hynek Pluh z Rabšteina na Orlice a Šternštejně. Byl to bývalý děkan kapitoly Pražské, jež již r. 1370 Václav chtěl míti arcibiskupem Pražským, jehož však tehdejší kanovníci nejen zamítli, ale pro jeho skutky obžalovavše ho v Římě, i s děkanstvím přivedli, hlavně působením Mikuláše Puchnika, později arcibiskupského officiala, a dra církevního práva Bohuslava, jenž později sám děkanem se stal. Proto taky jako navzdor udělal Václav svrženého Hynka svým kancléřem, a o své vůli jmenoval ho biskupem v Kamenci proti právu kapitoly tamější k volbě oprávněné, jež ho však taky zavrhl.

A toto spolupůsobení Bohuslava bylo spíše příčinou, že ho po zatknutí kanovníků při rovnání u Maltezů 20. břez. 1393 král z dávno dušené pomsty tloukl silně mečem (cum globo ensis) v jeho vlastním domě, až mu mnoho krve z hlavy teklo, a není tedy pravda, co p. Zap přidal, že králi asi *nějak ostře odpovídal*. Vždyť o tom ani žaloba, ani Summarium ničeho nepřipomíná, a jiný pramen nám známý nebyl, a kronika tedy z domyslu vykládati neměla. —

Pozdější čas ukázal *nepoctivost* toho Hulera, jenž co podkomoří 18 let vládnul všemi královskými městy v Čechách pro Václava, nebo r. 1405, jak vypravuje Palacký, z rozkazu králova stat jest na radnici staroměstské, „nalezen byv vinen šantročením a podvrhovaním falešných kvitanci.“ *)

Nejkřiklavější jest místo, kde kronika vypravuje o natahování na skřipci Jana z Pomuku, dokládá o něm, „že v nesmirných bolestech králi *laje* (!) ještě k větší zuřivosti jej popouzel.“ Kde to četl a od-kud to vzal p. kronikář Zap? To není nikde v té žalobě arcibiskupově, dle níž „prý to všecko“ vypravuje! Či si to spletl s láním Václavovým před Maltezy („post detestabilia verba“ — a „multa verba blasphema“)? Či to z domyslu přidal, aby sníženo bylo vyřčení arcibiskupovo v žalobě, kdež tohoto Jana nazývá „mučenikem svatým.“

My klademe odpovědnost za tento přidavek se spravedlivou nevolí na svědomí p. skladatele Kroniky. — Konečně není ani ten výklad v Kronice pravý, že by ho byl nyní král *jako ostatní rád* propustil, avšak nemohlo mu to již prospěti, protože Jan tak ztrýzněn byl, že na živě zůstati nemohl. Tedy jej kázal do Vltavy svrhnuti 20. března v 9 hodin večer. — Nebo arcibiskup užívá těch slov v čl. 27., aby *vypsal velikost a nebezpečnost ran* (propter quae ulterius nullo modo vivere potuisse) a dodává zřejmě, že dal Jana z Pomuku *na radu pánu* (nefandissimis sacrilegis) utopiti, a že by byl dal všecky utopiti, kdyby mu byli *nesliblí a neodprísahlí*, že o těch mukách a zajetí budoucně ničeho povídati nebudou, a že proti arcibiskupovi s králem držeti budou. Podobně nesprávně podána jsou slova žaloby („igne combussit et miserabiliter laceravit usque ad emissionem spiritus,“ a „usque ad spiritus exhalationem crudelissime tortum“) v Kronice slovy: „Jan z Pomuku pozbyv smyslů, polomrtev se skřipce k jeho nohoum sklesl.“ —

Tolik ku vypravování kroniky o uteplení gener. vikáře Jana z Pomuku r. 1393. Soudný čtenář rozhodne sám a posoudí toto přesné vypravování dle žaloby. (Dokončení.)

*) Mimochodem děkujeme panu Zapovi za onen zdařilý obrázek: „Zlý výstup mezi králem a arcibiskupem.“ — *Oba* by mu zajisté nebyly za něj pověděni, a nás lid, tuším, se taky asi málo vzdělal, aniž *jasnějšího* náhledu nabyl.

Svědomí.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Dokončení.)

IX.

Bylo svěcení kněžstva a Toužilův syn zavítal domů, aby ve své otčině sloužil první mši svatou. Všickni přátelé chtěli být přítomní, přijdou provdané sestry a muži jejich, shromáždí se celá osada.

Toužil spolu činil přípravy, ale byl při tom jako pitomý a zamýšlen bloudil z místa na místo.

Ujednalo se, že otec a matka, bratří a sestry mezi první mši svatou novosvěceného svého kněze se přiblíží k oltáři, aby z ruky jeho přijali nejsvětější Svátost. Budou tedy spolu s ním přijímati Tělo Páně a tím pro ně zajisté slavnost nabude důležitost. Arcit napřed půjdou k zpovědi a vykonají svaté pokání.

Toužil k zpovědi chodil vždycky a stávalo se, že k ní i častěji po sobě přistupoval. Věděl dobře, že svátost pokání s člověka snímá hřichy a že je nejlepší a nejjistější prostředek zbavit se viny. Proto si i k ní bral útočiště, když ho pronásledovalo svědomí, ale nikdy v ní útěchy ne nalezl. —

„To není možná,“ pomyslí si mnohý, „svátost pokání pomůže a musí pomoci hříšníku.“

Ovšem pomůže, když se všecko zachová a vyplní, co k ní patří, v čem ona záleží. Toužil to však nezachoval a nevyplnil, a jako chtěl podvésti a oklamati svědomí, omlouvaje a ospravedlňuje svůj špatný skutek, tak omlouval a oklamával i kněze zpovědníka, podváděl a oklamával samého Boha, Jehož místo kněz zpovědník zastupuje.

Hřešil prý. Dopustil se nespravedlnosti. Ublížil bližnímu. Přivlastnil si cizí statek. Však má pochybnost, byl-li v skutku cizí. Domnívá se, že byl jeho vlastní. Ale přece ho vynahražuje. Vynahražuje ho tomu, komu snad měl připadnouti. Mimo to dává almužnu, činí dobré skutky, rozmnožuje čest a slávu Boží. Ovšem také horlivě slouží nejvyššímu Pánu v kostele i doma, vede k tomu i rodinu a čeládku svou a udržuje mezi ní bázeň a kázeň křestanskou.

To bylo všecko pravda a za učiněnou křivdu se zdálo být náhradou dostatečnou Bohu i člověku.

Bliž se Toužil nikdy nevyjádřil a nechtěl vyjádřiti, vyhýbaje se určité odpovědi,

vědi, okolkuje, zahaluje, ukrýváje, a tak kněz nebyl s to poznati pravého stavu jeho duše a přesvědčiti se o jeho vině. Nemohl mu tedy uložiti, co by ho bylo spasilo a právě tomu Toužil předcházel, nechtě slyšeti rozsudek, že se musí rozloučiti se zadrženým jménem. Když ho přece slyšel, že ho kněz vyřknul co výminku, pod kterou mu odpuštění hřichů uděluje, aby si nedělal marné naděje, kdyby snad opravdu ještě dlužen byl náhradu: nedbal na to, nýbrž zastával se, že tu výminku již naplnil.

Proto ho svatá zpověď nikdy neupojila, ačkoliv velmi nábožně a skroušeně ji vykonával: neučinil zadost a svědomí nepřestalo ho soužiti a týrat.

Šel k zpovědi jinam. Byl na pouti a přistoupil k ní. Navštívil klášter a tam ji odbyl. Čekal, až se udělovaly odpustky. Chodil pro ně v ustanovené dny. Vyhledával místa, s nimiž byly spojeny.

Nic neprospělo. Vina se mu přece neodpustila, že vyznání jeho nebylo úplné a upřímné a že zanedbával ji napraviti. Cítil to dobře, ačkoliv i sám sebe mamil a proto si nezjednal a nemohl zjednatni po koje před svým svědomím. Stíhalo ho ještě hůř, že nehodně přijímal svaté svátky, přetvářoval se, Boha pokoušel, svato-krádež páchal. Scházelo mu dobré předsevzetí, a bez toho svátost pokání mu neprospěje, ať ji přijme kdy — a kdekoliv.

Půjde se synem k stolu Páně a z rukou jeho obdrží pokrm nejsvětější, jak pak tentokráte se k tomu připraví?

Druži přátelé přistoupí k zpovědi toho dne ráno; půjde s nimi anebo bude chtít být sám pro sebe?

Posud nic neřekl, ale hádají, že se přivtěl k nim, aby celá rodina byla po-hromadě.

Slavnost se blíží, Toužil je pořád roztržitější, nepokojnější, nemluví, nejí, nespí, nic nechce slyšet a na nic nechce odpovídat. Ani ze syna kněze se netěší a málo s ním obcuje, jakoby se ho bál, jakoby schválně bránil býti s ním o samotě. Již je pátek a v neděli bude syn miti své kněžské protiny. Nesnáze jeho dosáhla nejvyššího stupně.

Pojednou se odhodlal, zmužil a volá syna k sobě. Zavřel se s ním a dlouho on ani syn nevycházejí. Trvá to hodinu a dvě a oni ani nikoho k sobě nepustili.

Pak syn poslal pro papír, požádal inkoust a pero a zase je s otcem sám. Něco piše, otec mu napovídá, co, to nikdo ne-

rozumí. Arcif neposlouchají za dveřmi, ale zvědaví přece jsou a i matka by již ráda slyšela, co spolu mají.

Konečně vystoupil syn a dovedl matku k otcí.

Co se to děje?

Otec jí podává ruku a prosí, aby pozorně vyslechla, co jí bude vypravovat.

I vypravuje jí o smrti svého otce a o poslední vůli jeho, již neuznal a nevyplnil.

Co má dělati?

Musí jí uznat a vyplnit nyní.

Jedná se o mnoho.

Není žádné pomoci.

Nestačí jeden statek.

Ať přijdou třebas o dva.

Ano, o dva statky přijdou, oznamuje otec a hrozi se, že to třetina jejich jmění.

„Staň se vůle Boží!“ praví matka.

„Máme děti,“ lituje otec.

Matka chce obětovati všecko, ačkoliv děti má, kdyby jí to nepatřilo. Ne, cizí statek si nenechají a nesmějí nechat, ani krejcaru nespravedlivého nepodrží, kdyby snad zejtra museli jít žebrotou.

Syn kněz matku obejmí a otec plakal radostí, že mu těžký skutek tak ulehčuje. —

Pověděl jí, kdo u Hromádků a u Českáků měl být dědicem a pánum hned po smrti otcové a kdo tam dědicem a pánum měl být až posud. Divila se, ale neodporovala tomu, nýbrž žádala muže i syna, aby to brzy a svědomitě napravili. Jen na tom jí záleželo, aby tím netrpělo jejich dobré jméno a nezůstala skvrna na nich ani na dětech.

„I tomu se vyhoví,“ slibil syn kněz a došel pro tři bratry, aby i je ubohý otec zasvětil do trudného tajemství.

Svěřilo se jim, že jejich děd statek Hromádkův a Českákův ustanovil za dědictví nejstarším synům svých bratrů, nynějším šafářům na těch statečích. Spolu se jim udaly příčiny, proč to učinil, a Toužil vyjvil, že to nikomu není známo nežli jemu. Nechtěl vůli otcovu naplniti, aby statky zůstaly jim samým, ale byla by to nespravedlnost a těžko by umíral, kdyby si ji nechal na svědomí.

Co by oni mu radili?

Byli zaraženi a nechtěli mluviti. Bylo jim lito statků. Synové, co na nich již hospodařili, neradi by je opustili a nevěděli, co by se potom stalo s nimi. Syn, co je s otcem u Toužilů, bojí se, že mu přibude břemen a také se neozývá.

Již jim chtěl domluvit, je poučiti a

napomenouti bratr kněz, již je chtěla prositi a zapřísahati matka, však tu na věži začali vyzváněti třetí hodinu a všickni se modlili majice na myslí umučení Páně. — Byla to modlitba nábožná a vřelá. Jeden ji ukončil po druhém, požehnav se svatým křížem. Když zvon utichl, zněla všeobecná odpověď: „Dejte, otče, co komu patří, my s tím budeme spokojeni.“

Otec je těsil, že jim zůstane ještě mnoho a to tím více, poněvadž syn kněz všechno dědictví se odrekli, a že je, dá-li Pán Bůh, dobře zaopatří, oni ale byli přesvědčeni, že se na to nesmí hleděti, zůstane-li něco nebo nic, když se jedná o povinnost.

Ó, jak tomu útěchy potřebný otec byl povíděn, že své děti vychoval v pravé bohabojnosti! Kdyby jim do srdce nebyl vstípl zásad křesťanských, byli by ho nyní nutili, aby cizího statku nevydával, chtice ho mítí pro sebe. A kdyby ho přece byl vydal, byli by se s ním soudili, připravujíce mu velké obtíže a mrzutosti. Taktoto setrvali ve všem svorni a místo žalosti pocítili radost, že se odvráti kletba od jejich rodiny.

Toužil synům nevyjevil, že otec poslední vůli zanechal psanou a že on ji spálil, aby statky zbyly jemu. Nechtěl a nesměl před nimi tak tuze se zahanbiti a oni dále nepátrali, nezádajíce si věděti, co jim nevyjevil sám z dobré vůle.

Dcerám a mužům jejich oznámilo se to samé co synům a před cizími to mělo zůstat a zůstalo tajemstvím, aby dobrá pověst a čest se neurazila.

Otec šel k zpovědi hned v sobotu, odebral se do chrámu Páně ráno a nevrátil se až v poledne. Druzí svatou zpověď vykonali záhy v neděli a před velkými službami Božími shromáždili se kněží a domácí a přespolní osadníci u Toužilů, aby novosvěcené doprovodili do kostela. Otec i matka mu žehnali, nejstarší a nejdůstojnější kněz promluvil k nim a k všem přítomným a po něm se chopil slova pan primiciant. Děkoval rodičům za všecko dobré, co mu prokázali, aby dosáhl duchovního stavu, vyslovil svou lásku k bratrům a sestrám, ku všem příbuzným a k osadě a obci, v niž se narodil, a konečně oznámil, že otec a celá rodina jeho uzavřeli oslaviti tento den památkou, jenž by ho byla hodna.

Všickni byli dychtivi slyšeti, co za skutek Toužil zase obmyšli a syn kněz jim pověděl, že statky Hromádkův a Českákův se vším, co k nim patří, odevzdává do vlast-

nictví svým bratrancům, co na nich jsou, sloužice mu za šafáře, a potomkům jejich, a že si pro sebe a pro své děti nic na nich nevyhražuje. Za to vyplatí podily svým bratrům a sestrám, co jsou ještě na živě anebo dětem jejich. Svým dětem dají, co budou chtít a sami si ustanoví dědice.

Všecko se tak vyřídilo, jak to nebožtík děd byl postavil do své poslední vůle, otec si to pamatoval a dle toho určil jednotlivé podily.

Arcit nastalo velké podivení mezi lidem a kněz Toužil se jal vysvětlovati, proč rodina jejich přináší tuto znamenitou oběť. „Bratři dědovi,“ pravil, „ze statku Toužilova obdrželi málo, skoro nic, všecko připadlo prvorozénemu a oni museli po celý život lopotiti a namáhati se a přece třeli bídou. Lopotili a namáhali se pro děda: statek zděděný mu zvelebili a ještě ke dvoum jiným statkům mu dopomohli. I tyto vzdělali a zlepšili a za to nedostalo se jim žádné odplaty než mzdy nádennické. Nebožtík děd by se jim rád byl odmenil a v skutku měl v úmyslu darovati jim statky, jež si prací a přičinlivosti svou byli vydobyli a zasloužili. Nyní se na nich hmoždí a pachtí nejstarší jejich synové a proto oni vším právem za dědice se povážují. Ostatním se dají spravedlivé podily a tím vůle dědova bude vyplněna, což dej nebeský Pán Bůh. Amen.“

Nejvíce byli překvapeni obdaření sami a chtěli bratranci ruce a nohy líbatí za jeho dobrotnost. Nepřijal žádných díků, ale objal je a chtěl, aby byli a zůstali věrní a upřímní přátelé. Ovšem svolili se vši radosti a ochotou.

Lid vysokomyslnosti Toužilovy nemohl ani pochopiti a mnohým se zdálo a povídali si o tom důvěrně, že v tom vězí něco, co se skrývá před očima jejich. Ano pamatuji se, že nebožtíci strýcové všelicos napověděli, co znělo jako podezření. Však at již je to tak nebo jinak, Toužil jednal šlechetně, to se nedá zapřít. Všickni to uznávali, a že již mnoho dobrých skutků byl vykonal, připsal se i tento poslední jeho šlechetnosti a ještě větší čest a slávu mu získal.

Prvotiny se odbyly důstojně a slušně a nejvíce dojat byl syn, když uděluje svaté požehnání blahorečil otci, jenž z vnitřního pohnutí horké slzy proléval. Slzel i když byl u stolu Páně a zajisté ještě nikdy tak nábožně a vroucně Těla Božího nepřijal. Svědomí již nerušilo jeho pokoje. Po toliku letech ponejprý opravdu byl šťasten.

Štěstí Toužilovo bylo stálé. Okřál, ujímal se opět svého hospodářství, duch jeho nabyl předešlé živosti. Pán Bůh mu žehnal jako posud, dosáhl vysokého věku a do smrti litoval, že si ztrpčil a pokazil předlouhou část života.

Všecky děti jeho přišly na statky, vedlo se jim dobře a nikdy se nespustily počestnosti a bohabojnosti.

Viny na světě nic nezahladí mimo právě pokání a k pokání náleží napravení jedné každé nespravedlnosti, navrácení všeho cizího a zadostučinění. Toužil zkoušel vše-licos, ale nic nepostačilo upokojiti jeho svědomí, jenž ho soužilo a trýznilo, až naplnil povinnost, smířil se s Bohem a dal lidem, co bylo jejich. Od té doby požíval v duši mír, jehož zajisté nevynahradí žádný časný prospěch. Čím již dávno byl spolubližním, rozhlášeným totiž šlechetníkem, tím nyní byl i Bohu, a to jediné má platnost a věčnou cenu.

D O P I S Y .

*Od Černého Kostelce dne 29. března 1866.
(Knihy ze sv.-Janského Dědictví. Diky.)*

Přisloví, „co můžeš učiniti dnes, neodkládej na zítří,“ potrestalo i mne, neboť již dříve chtěl jsem psati, jak vitané bylo ustanovení, by se knihy z Dědictví sv.-Janského v znamenitě snížených cenách rozprodaly.

Ctény pan dopisovatel z Roudnice mne předešel. — Přicházím tedy pozdě, avšak přicházím přece. S pomocí Boží sehnal jsem 2 zl. 80 kr., za které jsem před 14. dni koupil v Ouvalu u v. p. faráře knihy pro školní knihovnu. Z větších vzlal jsem: Život Pána Ježíše, Liturgiku a Duševní zábavu, pak několik menších. O svátcích hodlám jich opět za 3 zl. 50 kr. nakoupit, neb tolik sobě někteří k v. p. faráři přinesli, knihy si vyvolivše. Dá-li Pán Bůh, budu mit v krátké v knihovně snad všecky oznámené lacinější knihy z Dědictví Sv. Janského, až na Postilly. Požehná-li Bůh osení našemu, doufám, že i ty zaopatřím. Nyní to nemožno, jestli nouze veliká. Prosba má vyslovená v 5. čísle časopisu tohoto nebude oslyšena. Darovalit již knihovně v Dobropoli: d. p. farář Fr. Soukup z Ouval 4 knížky (Niericovy) a 250 kusů písni nábožných, za které jsem posud 50 kr. utřížil; šlechetná panna Antonie Kašparovská z Hořic 6 kněh z „Dědictví Cyrillo-Methodějského“ v ceně 5 zl. Žehnejz jím Bůh !

J. K. ř.

Z Hradce Králové 30. března 1866.

(Dárky studujících na chrámy Pán.)

Jest zajisté povinností učitelů, upozorniti mládež na vše, co dobrého, krásného a šlechetného jest. K takovýmto krásným a šlechetným činům náleží též vážení-si druhocenných památek po předcích, jich udržování a zachovávání, a jsou-li sešlé a porouchané, i jich opravování; a to se týče hlavně chrámů Páně starožitných, zděděných po předcích. I jest skutečně velmi chvalitebno a uznáni hodno, že v poslední době i k tomu se přihlíží po vlastech našich, že starožitné chrámy jednak se dostavují, jednak opravují. K druhocenným památkám těm náleží též chrám sv. Ducha v Hradci Králové. Naše studentstvo, upozorněno byvší, všimalo si bedlivě prací, kteréž při opravování tuto se děly; a bylo třeba jenom se zmínit, a hned dle možnosti též přispívali. Sešlo se od studentstva na týž chrám již 122 zl. r. č. Poněvadž ale navržena byla myšlenka, aby studentstvo stálou památku si zřídilo při dotčeném chrámu Páně, ustanovenou, ony peníze uložiti do spořitelny, každoročně, aby sbírkou se sešlo, k nim přidávati, a ažby summa dostatečná byla, malý postranní oltář za ně zřídit; od studentstva přijata myšlenka tato s radostí. — Od čtyř let jest studentstvo i učitelstvo gymnasia Kralohradeckého též členem (každé zvlášt') jednoty pro dostavení metropolitního chrámu Páně sv. Vítta v Praze.

I zaslalo studentstvo naše již více než 100 zl. r. čis. k tomuto účelu. — Ovšem že student ze svého nemůže nic dát, že to dají rodičové; avšak jde tu o něco důležitějšího, o *vychovávání* mládeže. Mládež studující si má všimmat takových věcí, a aby si jich všimala a vážila, musí být upozorněna; proto řekl jsem, že to povinností učitelů, aby mládež na takové věci upozorňovali. Nad to se má učit mládež již z mládí podporovat dobrou a svatou věc; mnohý z bohatších utratí dost peněz zbytečně; ať se učí, zapírat sebě, odepřít si toho onoho vyražení, a ať peníze své vynakládá na věci lepší a vznešenější; mít při tom i zásluhu. A chudý student, jestliže přispěje třeba málem ze své chudoby, anebo ze svého výdělku (za vyučování) má zásluhu tím větší. Jde tu o esthetické vzdělání, ještě více ale o uslechtění srdece; a to jest ten *pedagogický moment*, který při sbírkách mezi mládeží k dobročinným účelům jest to nejdůležitější. B. H.

V Římě dne 17. března 1866.

Sv. Otec jest úplně zdráv. Předevčírem připustil k sobě v opravených jeho štědrostí loggiích chrámu „Giovanni d'Udine“ 300 osob, kteréžto shromáždění otevřenými jeho slovy k slzám bylo pohnuto. Včera navštívil v paláci knížete *Massimo* v skvostnou kapli proměněnou komnatu, v kteréž byl sv. Filip Nerejský mladého knížete tohoto rodu podivným spůsobem k životu vzkřísil, kteréžto události památnka se tam každoročně 16. března slaví. — Zvláštní ráz měla na sobě letos památnka sv. Františky Římské, kteráž se tu rovněž velice eti a jejížto osmidenní slavnost se dnes skončila. Tělo této světice odpočívalo posud v chrámu Oblatův, *S. Francesca* též *S. Maria nuova* řečeném, na Forum, nemajíc zvláštního pomníku. Aby ji hrobka svatosti její důstojná zřízena byla, k tomu cíli odkázala jedna římská paní znamenitou částku peněz. Což aby se státi mohlo, byly ostatky světice přenešeny do chrámu kláštera jeptišek od ní založeného *Tor de Specchi*. Sv. Otec navštívil tyto řeholní panney, dal dovolení, aby směly rakev otevřít a tělesnou schránku zakladatelky své poselovati. Toto otevření stalo se s velikou slávou u přítomnosti kardinála-vikáře a mnoha kněží světských i řeholníků a velikého množství nábožného lidu. Sv. tělo objevilo se co kostlivec v rouše řeholním s obličejem závojem zahaleným. Kůže přischla na kosti, tvář ale dobře se zachovala. V ruce držela světice knihu, na jejíž první straně se čte nápis: „Tenuisti manum dexteram meam, et in voluntate deduxisti et in gloria suscepisti me,“ t. j. „Držel jsi pravou ruku mou a dle vůle své provedl jsi mne a s slávou přijal jsi mne.“ Jsou to z obrázků sv. Františky známá slova žalmu, jimiž se poukazuje na důvěrné obcování se sv. andělem strážným, kteréžto milosti tato světice podivným spůsobem hodna učiněna byla. Na straně druhé nalezají se pohnutlivá slova, jež napsala vřelá láska a oddanost klášterních panen k vůdkyni své, sv. Františce, totiž: „Respicere, o Mater, ad nos filias tuas, et ne dedigneris nos, quia si malae sumus, tuae sumus: fac nos ambulare viam, quam ostendisti nobis, exaudi orationes nostras, et benedic haereditati tuae, ut denique venire possimus, ubi tu vivis in aeternum. — Omnes indignae filiae tuae praesentes et futurae.“ („Pohled, o matko, na nás dcery své, a nezamítej nás, nebot i zlé jsouce tvoje jsme: dej nám kráčeti cestou, kterouž jsi ukázala nám; vy-

slyš modlitby naše a požehnej dědictví svému, abychom konečně přijiti mohly tam, kdež ty živa jsi na věky. — Všecky nehodné dcery tvoje nynější i budoucí.“) Při tom nalezeny jsou vlastnoruční podpisy 123 klášternic z roku úmrtí sv. Františky.

Mluví se mnoho o konsistoři, kteráž hned po Velikonoci slaviti se má; já však nemyslím, že by tato lhůta tak na jisto určena byla. Konsistoř za těchto dnů byla by i v ohledu politickém velice důležitá. Uplné rozdvojení s Ruskem, jehožto vyslanec odtud odejít musel, násilnictví v Italií, veliké obavy následkem pověstné úmluvy či konvence septembrové, jichž ani příznivé pro sv. Otce hlasování ve sněmovně francouzské nemohlo zaplašiti, a konečně neblahý stav věci v Evropě: vše toto bude snad pohnutkou, aby konsistoř odložena byla. — Zatím pracuje se v tiskárně *Propagandy* o novém laciném vydání všech koncilů (všeobecných sněmů církevních). Ještě však k tomuto velice důležitému podniknutí sám sv. Otec dal rozkaz a vykázal potřebné peníze, mají to mnozí za předchůdce velikého děje na roli církevní. A snad se neklamou; jestli studium předešlých koncilů nevyhnutelná proprava k slavení nového koncilu. Toto nynější vydání o 54 svazcích má co do přesnosti vynikati nad všecka předešlá. K tomu konci zvolil sv. Otec zvláštní komisi, jejíž předsedou jmenován jest kardinál z řádu sv. Benedikta *Pitra*. Co tajemník a revisor úřaduje P. *Vercellone*, ozdoba řehole Barnabitské, muž velice zasloužilý o kritiku sv. Písma, tak že se mu nikdo po boku postaviti nemůže, leč *Tischendorf*. Tento protestantský učenec německý mešká nyní v Římě, ucházeje se o povolení, aby jeho péčí vydání býti směl *Codex Vaticanus B.* tak jako jeho snahou vydán byl *Codex Sinaiticus*. Z ostatních vzácných cizinců, jichž tu valem přibývá, jmenuji jenom hraběte z Flandrů, jenž toliko ve Vatikáne a u Velič. Neapolských slavnostním spůsobem se představil, ostatně však na zářenou tu žije. Z Londýna očekává se společnost cestujících čili karavana, jejíž účastníci za cestu sem a domů i za 8denní pobyt v Římě zaplatí nepatrny peníz, totiž 15 lib. šterl. (asi 150 zl.) ∞

KRONIKA.

Z Prahy. Program generalní kanon. visitace ve vikariátě *Bystřickém*. J. Emin. nejdřust. p. arcibiskup přijede 21. dubna o 6. hodině odpolední do Netvořic, kdež d.

22. a dne 23. ve Vys. Oujezdě bude břmování a yisitace i zkouška; jakož pak d. 24. v Neveklově, d. 25. v Křečovicích, d. 26. v Bělicích, d. 27. v Živohušti, d. 28. v Maršovicích, d. 29. v Bystřici; dne 30. zkouška ve filialní škole Drahkovské. 1. května břmování a visitace i zkouška ve Václavicích; d. 2. v Tejnici, d. 3. v Poriči, d. 4. v Konopišti, d. 5. ve Vranově, d. 6. a 7. v Benešově, d. 8. a 9. v Kozmicích, dne 10. v Postupicích, 11. den odpočinuti, d. 12. v Okrouhlicích a d. 13. v Popovicích.

Dne 14. května navráti se JEMIN. do Prahy k slavnosti sv. Jana Nep. — Průvodcím nejdřust. vrchního pastýře na této apošt. cestě bude v. důst. p. kan. *Plaucar*.

- Pobožnost 40hodinná bude se konati 5.—8. dubna u nejsv. Trojice v Podskalí, 9.—12. u Karmelitek na Hradčanech, 13.—16. u sv. Mikuláše na Male Straně. (Od 1. t. m. koná se tato pobožnost pořádkem letním, t. j. mše sv. jest v 7 hod. ráno, po té vystavi se nejsv. Svátost ku veřejnému uctění až do 6 hod. odp.)

- Spolek *Arimatejský* pochoval v břez. 98 chudých, v Praze zemřel, křesťanů.

- *Dědictví sv. Jana Nep.* čítalo na konci r. 1865 údů 23778, a sice spoluzařadatelů 48, údů I. třídy 24, údů II. tř. 126, údů III. třídy 23580. Mezi těmito jest údů stálých a sice rodů 4936, škol, obcí, knihoven a bratrstev 1045, údů stavu duchovního 3816. Za ten rok zemřelo údů 234; všech zemřelých i za předešlých let jest 1847.

- *Universitní stipendium* 500 zl. ve stříbře propůjčeno jest letos usnesením sboru theolog. profesorů dru Josefu Schindlerovi, supl. prof. fundamentální theologie, jenž se dne 9. dubna vydá na cestu, aby za přičinou studií theologických navštívil university ve Würzburgu, Mnichově, Tubinkách, Frýburce, v Bonnu jakož i akademii v Monastýru.

- *V Karlíně* vstoupil v život spolek literátsky. Členů řádných čítá spolek 30, mimořádných 60. Stanovy podány jsou již nejdřust. kniž-arcib. konsistoři ku potvrzení. Za starostu zvolen jest vp. Ferd. Lehner, za ředitele Bedřich Kirchner, ředitel zpěváckého spolku v Karlíně. Řádné údy cvičí pravidelnému zpěvu a základům hudby jmenovaný pan ředitel 2krát týdně; všechny údy společně každou neděli po nešporách ve školní budově v. p. Ferd. Lehner. V pašiovém týdnu zpíval spolek literátků ve středu, ve čtvrtek a v pátek církevní hodinky z našeho *Kancionalu*. „*Pláč Jeremiášův*“ zpívali s průvodem harmonia p. Em. Malfertheimer a Fr.

Bečka. Na velký pátek zpíval zpěvácký spolek střídavě se spolkem literátrů Škraupovo „Miserere“ z Manualu. Red. t. listu daroval spolku 10 výtisků „Blahověsta.“

- Do Morašic (diec. Kralohradecké) byla poslána k hodum velikonočním krásná monstrance v ceně 260 zl. a kalich gothického slohu v ceně 120 zl. Práci tuto objednal vp. Mokříž u zdejšího stříbrníka pana Karla Zimera.

Z Vídni. (*Papežské rády a přelíčení ve Vídni.*) Podivuhodná jest za naší doby vyskytující se ve Francouzsku, Německu ano i v Italií snaha mnohých lidí, ozdobiti prsa svá rádem papežským. Pius IX. jest oloupen, chud, tak že má zapotřebí almužny věřících, zůstalo mu totík kus země, a i na tu se spikenci a lupiči se všech stran dobývají; nicméně však závodí Francouzové, Němci, Španělové a Italiani o čest, aby mohli rády papežské navěsiti na prsa svá. V Rakousku byla tato ctilakotnost podnětem k zřízení spolku podvodníků, kteří z návodu doktorů Luigi Raspi a Frant. Knotta zhotovovaly nepravé brevetty papežských rádů, jež za jistou sumu peněz prodávali. Tou měrou ozdobeni jsou falešnými rády: Kar. Schlesinger, Bernard Pollak, Moric Mayer, Zigmund Stern a Ant. Rolli. Podvod brzy byl odhalen, vinnici zatknuti a dne 16. března od c. k. zemského soudu pro podvod spáchaný paděláním veřejných listin ku 4letému žaláři odsouzeni; brevetty od nich padělané za neplatné jsou prohlášeny. Úřední „Wiener Ztg.“ dokládá, že soudcové za přitěžovací okolnost uznali úplnou rozvahu a rozsáhlé přípravy, s jakýmiž padělatelé se dopustili zločinu svého, jakož i zneužití posvátného jména Jeho Svatosti Pia IX.; co zmírňující okolnosti uznány jsou: posavadní zachořalost obžalovaných, jich upřímné vyznání, jakož i to, že dotírávě prosby těch, kdož si žádali obdržeti rády papežské, jim zavdaly podnět k takovému podvodu. V odůvodnění ortele soudcové zřejmými slovy dokládají, že vinnici nikoliv neměli úmysl vzbudit nedůvěru k rádům papežským, aniž zamýšleli potupiti rády papežské anek někomu na cti ublížiti, nýbrž že totík „směšné ctilakotnosti některých lidí po papežských rádech a vyznamenáních použili k upokojení ziskuchtivosti své.“

A právě na tuto ctilakotnost činíme pozorný čtenáře své. V dějinách nenalezáme případu podobného, že by se lidé tak byli draži o rády a vyznamenání od panovníka, jenž v podobných okolnostech žil,

v jakých žije nyní velký Pius IX., ano, že by se množí ani nelekali zločinu k vůli rádům papežským. Tot jest zřejmým důkazem, že rády oloupeného papeže Pia stojí doposud výše ve vážnosti lidské, než vyznamenání leckterého jiného panovníka; tolik aspoň za jisto máme, že nikomu nenačadne, aby k vůli zisku padělal diplomy rytířů sv. Maurice a S. Lazzaro, jež Viktor Emanuel velmi štědře rozdává. (Dle „Unità Cattolica“ č. 67.)

- **Z Uher.** Nejdůst p. Mich. Haas, biskup Szatmarský, zemřel dne 27. března v Pešti v 55. roce věku svého.

Z Bavorska. Zesnulý biskup Eichstättský, pán z Oettlu, ustanovil tamější biskupský seminář za universalního dědice veškerého jméni svého, vyjímaje totík některé skrovné podíly, jenž k jiným dobrým účelům mají být vyplaceny. Před několika lety týž vrchní pastýř s nemalým nákladem dal zámek Hirschberg upraviti za letní příbytek pro představené a chovance semináře v čas školních prázdnin.

Z Badenska. Výnos nejvyšší rady školní ze dne 23. ledna 1866 pro velkovévodství Badenské vydaný zdá se být známkou, že se vláda aspoň poněkud zase načhylila k přápním církve katolické. Nebot výnosem tímto nařizuje se všem učitelům národních škol katolických, aby na základě katechismu diecesálního vyučovali dítky ve sv. náboženství a v dějepisu biblickém a to ve smyslu církve katolické pod správou, dozorstvím a spolupůsobením místního správce duchovního. Dále se jím nařizuje, aby faráři svému náležitou úctu a lásku, jakož i povinnou poslušnost v záležitostech církevních prokazovali; aby mládeži vzorným životem svým dobrý příklad dávali a vůbec se vši věrnosti a snažnosti o náboženské vychování mládeže dbali; aby školní mládež katolickou k návštěvě veřejných služeb Božích povzbuzovali; aby na cestě do chrámu i z chrámu jakož i v kostele samém na dítky dohlíželi a všecko vyučování své aby zařídili tak, by ku vzdělání mládeže, ku povzbuzení církevního smýšlení, jakož i ku zvelebení nábožnosti a bázně Boží mezi dítkami sloužilo. — Nařízení toto nemile ze sna probudi některé učitele Badenské, kteří se zpěčovali mítí podíl u vyučování náboženském; naproti tomu svědomitým a zbožným učitelům výnos ten ovšem bude vitaným.

Z Švýcarska. Jak „tolerantní“ jsou protestanté Švýcarští k církvi katolické, toho důkaz podalo městečko Aarburg. Le-

žít ono uprostřed obyvatelstva katolického obou kantonů: Soloturnského a Lucernského. K výročním trhům v Aarburgu přicházejí tedy nejvíce katolíci. Však protestantské obyvatelstvo téhož městečka požádalo vládu, aby výroční trhové se tam mohli odváděti v zasvěcené svátky katolické a sice: 19. března v den sv. Josefa; v pondělí svatodušní; v den sv. Petra a Pavla 29. června; 15. srpna v den Nanebevzetí Marie Panny; 30. září v den sv. Ursy a Viktora, a 1. listopadu v den Všech Svatých. Vládní rada Aargauská skutečně vyhověla této žádosti.

Z Kostnice. (*Freimaurové zahanbeni.*) Nedávno vzniklá lože freimaurovská v Kostnici dala si název lože „Wessenbergovy,“ dle jména pověstného někdy biskupa Kostnického Wessenberga. S tímto názvem však špatně pochodili. Neboť svobod. pán Filip z Wessenbergu co hlava této rodiny uverejnil následující prohlášení: „Po jakém právu osměluje se tak řečený rád svobodných zedníků loži svou nazývati jménem mojím, anižby mne byl o svolení požádal? Tot ohled, jež by každý jiný měl v podobném případě; jediní freimauři ohledu takového neznají. Domnívají-li se, že tím ctí památku zesnulého biskupa Kostnického, svob. pána Wessenberga, mohu je ujistiti, že jsem z úst téhož biskupa slyšel o účelu i rádění spolku freimaurovského úsudek takový, že by se jim zajisté nelíbil. Co hlava rodiny svobod. pánu Wessenbergu veřejně známo činí, že mezi rodinou touto a tak řečeným rádem freimaurovským nikdy nestávalo ani nejmenšího spojení, a slavně protestuji proti neoprávněnému jednání freimaurů, jenž jména mého zneuzívají, kdežto já co katolík, poslušen jsa výroku hlavy církve, tak řečený rád freimaurovský nenávidím a jej zavrhuji.“

V Rímě zemřel senior sboru kardinálův *Tosti* v 90. roku věku svého. JEMIN. nejdůst. pan kard. arcibiskup Pražský, kníže Schwarzenberg, jest nyní 5. v řadě kardinálův sv. římské církve.

Ze Šlesviku. Pruský guvernér pan Manteuffel nechce připustiti, aby posvěcen byl nový katolický chrám ve Flensburku. Proti této zápovery rozhodně se ožval rakouský místodržitel v Holštýně, podmaršálek v. Gablenz, odvolávaje se na zákon, jenž od rakouského i pruského komisara společně byl prohlášen a jímžto v obou věvodstvích katolíkům úplná volnost náboženská jest propojena.

Z Anglicka. Katolíci angličtí pilně

sbírají příspěvky k vystavění chrámu *katedralního* v Londýně. Po celé Evropě i do Ameriky rozeslali sběratelů svých a sice muže takové, kteříž v dotyčných krajinách dříve už bývali. Tak na př. odebral se Msgr. Patterson do Rakouska, Rev. Boedinghaus do Pruska, Rev. Oalton do Španělska, Edv. Clifford do Italie a Francouzska. Msgr. Clifford začal sbírat v Rímě, a první dar obdržel ze štědré ruky Pia IX., jenž na podpisní listinu napsal spolu slova: „Haec est domus Domini firmiter aedificata; nunc desideratur domus materialis aedificanda.“ (Tentot jest dům Boží pevně ustavěný; nyní pak dům hmotný vystavěti žádají); kardinálové, biskupové, představení řeholi, šlechta i lid obecný hojně darů poskytli. Obzvláště umělcové řimští vyznamenali se štědrostí svou: Overbeck, Flatz, Seitz, Hoffmann, Minardi, Podesti darovali velké skvostné obrazy. Sochař Jacometti uvedl p. Clifforda do dílny své, řka: „Z těchto soch mramorových co chcete si vyberte.“ Benzoni daroval mramorové poprsí kardinála Wisemannu, jež za pobytu jeho v Rímě byl zhotovil.

Literní oznamovatel.

— „P. Mikuláše Avancina S. J. Rozjímání o životě a učení Pána našeho Ježíše Krista ze čtyř evangelií sebraná a na všecky dny celého roku rozdělená.“ Z jazyka latinského přeložil Jan Hercík, kněz arcidiecéze Pražské. Podíl údů Dědictví sv. Jana Nep. Nákladem Dědictví. Tisk K. Bellmanna, frakturou stran 655 formátu almanachového. Podíl tento, v rádě vydaných spisu 51., jest co do objemu slušná náhrada za minulý rok, v němž Dědictví odpočívalo, co do obsahu náleží mezi nejlepší díla téhož Dědictví, a bude pravou ozdobou naší homiletické literatury. Podávát na každý den v roce rozjímání, z nichž téměř každé nazvati sluší rozvrhem a nástinem cíli kostrou duchovní řeči. Jednotlivá čtení oplývají bohatostí myšlenek a jsou jednak výborným návodem k rozjímání, jednak přípravou ku kázaním. Kniha tato zvláště se hodí k duchovnímu čtení v rodinách, v duchovních sborech a spolcích. Jedná v čase adventním o vtělení a početí Páně, od Vánoc až do neděle Devítáni o děství a pacholetství Páně, odtud až do Velikonoc o umučení Pána Ježíše. V čas svatodušní a v týden Božího Těla položeno, co povaha té doby žádá. V osmi následujících dnech nalezá se výklad vlastnosti Božích; odtud až ku konci rozebrán ostatek života a zázraků, podobenství a učení Páně. Panu překladateli

sluší chválu vzdáti, že co v originalu obráceno na povinnosti řeholní, v překladu svém změnil, doplnil a rozšířil na okolnosti křestana výběr. Na ukázkou podali jsme rozjímání sv.-dušní v „Blah.“ r 1864 v č. 13. a roku 1865 v č. 15. a podáváme rozjímání v čísle dnešním. — Z toho, že na obálce této knihy cena není udána, soudíme, že se nebude prodávat, alebrž také údám co podíl vydávati. Vědouce, že se nyní knih nákladem Dědictví vydávaných netiskne více, než počet údů žádá, vědouce, že v loni výtisků pro údy ani se nedostalo, tak že později se hlásicím dávány byly v nahradu knihy starší, radíme čtenářům svým, aby se o podíly své co nejdříve v expedici hlásili. Nově přistupujícím údům nabízí ředitelství místo letošní knihy některou z následujících starších objemu mnohem většího: „Život Pána Ježíše“ od P. Neumanna, díly dva, „Liturgika“ od Jos. Šrutka, „Postilla“ od dra Innocencia Frencla díl I. Zaslajíce vklady své, mají se noví údové vyjádřiti, žádají-li sobě knihu letos vydanou, aneb některý ze tří výše ustanovených spisů.

- *Nový obraz.* Nejednou oznámili jsme obraz „Tvář Kristova z Edessy“ vydaný nákladem Mikoláše Lehmanna, kněhkopce v Praze. Dokládáme, že týmž nákladem právě vychel k tváři Kristově obraz postranní: „Mater Dei“ aneb svatá tvář Marie matky Boží. Dle originálu od Josefa z Führicha vyveden ve velkém olejovém barvotisku, 18 palec výšky, $14\frac{1}{2}$ šířky, na plátně natažen a pokosten natřen. Cena 6 zl. r. č. Zasláné nám ohlášení dí: „Veliký mistr křestanský dovedl to, tvář matky Boží v svaté spanilosti, malebně obejmout býlým závojem v nejčistším výrazu divokrásně zobraziti. A kdož zí toto hluboko cítěné vypodobení v jeho nábožné jednoduchosti a přece vznešené výsosti, toto oko i srdeč naplní se tím — a blahé city prochívají toho, kdož pojmul je myslí přistupnou dojmům vznešeným.“ Máme za jistu, že, kdo kupil obraz první, neopomine zaopatrati sobě i tento druhý k onomu příslušný.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Jiří Bier, děkan v Manetíně, a
- p. Ant. Ott, far. v Lukově, obdrž. expos. can.
- p. Václ. Fortner, kapl. v Rabštejně, obdrž. právo synodalni.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Michael Hubl, farář v Salmanově, za faráře v Oudrči;
- p. Jan Nedvěd, kaplan ve Stříbře, za admin. do Svojšína;

- p. Frant. Jakob, kapl. v Oudrči, za admin. do Salmanova.

Uprázdněná místa:

- Svojšín, (Schweissing), fara patron. p. Karla bar. Junker-Bigatto, od 27. břez. Zalmanov (Sollmusz), fara patr. p. Jana bar. z Neubergu, od 27. břez.

V biskupství Litoměřickém.

- Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Václ. Wächler, farář v Širokých Třebčicích, za far. do Podbořan;
- p. Václ. Böhm, koop. v Lovosicích, za adm. do Nečemic;
- p. Vojtěch Wagner, kapl. v Radonicích, za proz. expositu do Želiny (Seelau);
- p. Frant. Heinrich, kooper. v Raspenau, za admin. do Novosedl;
- p. Ant. Dědeček, koop. z Jablonce, za kapl. do Kostomlat.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Josef Schazl, c. k. dvorní kaplan, dr. theol., prof. dogmatiky a paedagogiky, čestný konsist. rada, býv. vicerektor b. semináře v Hradci Králové, 26. března (nar. 8. června 1794, posv. 24. srp. 1818.)

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jakub Römisich, kněz na odpoč. v Jindř. Hradci, 19. břez. (nar. 6. července 1805, kněz od 3. srp. 1830.)
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Jos. Diviš, katech. na hl. škole Písecké, za děkana v Písku;
- p. Jos. Stropek, far. v Křemži, za far. do Veselí;
- p. Mart. Kolbinger, far. Plösský, za far. v Bělé;
- p. P. Kurš, kpl. v Žirovnici, za far. v Pohnání;
- p. Jan Hulákovský, katecheta na hl. škole v Táboře, za sídelního kapl. v Klokočech;
- p. Ant. Fähnrich, kapl. v Červ. Řečici, za adm. v Zachotíně;
- p. Ferd. Ritter, kapl. v Hosíně, za admin. v Libniči;
- p. Jos. Fulín, kaplan v Žumberku, za admin. v Olešnici;
- p. Richard Wohlrab, admin. v Bělé, za admin. v Plössu;
- p. Tomáš Pfauser, kapl. za admin. v Křemži;
- p. Jos. Noheil, býv. kapl. v Mouřenci, za kapl. do Blatné;
- p. Jan Bäuml, koop. v Dol. Reichensteině, za kapl. do Jablonce.

Uprázdněná místa:

- Libnič, fara patr. kněž. Schwarzenb. od 10. břz. Olešnice, f. patr. města Budějovic, od 14. břz. Křemže, f. patr. kněž. Schwarzenb. od 14. břz. Bělá (Weissensulz), f. patr. sv. pána Koce z Dobršu od 21. března.

 Příští číslo vyjde dne 14. dubna.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Bekace:
v kníž, arcib, semináři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
R. Sýbla,
na sv. — Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

První pozdravení nového p. biskupa Litoměřického.

AUGUSTIN PAVEL VÁHALA,

Božím milosrdenstvím a milosti svaté apošt. Stolice
biskup **Litoměřický**,
Jeho Svatosti papežské skutečný tajný komoří, rytíř c. kr. rak. řádu Františka Josefa, Kollegiatního
chrámu Páně sv. Mauricia v Kroměříži čestný ka-
novník, pán na Stolinkách a v Třebouticích.

Milým věřícím biskupské osady blaho a pože-
hnání v Pánu!

Nevýmluvnou prozřetelností Boží k ná-
vrhu Jeho c. k. apošt. Veličenstva povolán
od Jeho Svatosti papežské na stolici bi-
skupskou v Litoměřicích, ve jménu Páně
dnes nastupuji úřad apoštolský. I mluvě
k Vám poprvé co vrchní pastýř Vás, po-
zdravují Vás slovy srdečné lásky a důvě-
ry. S láskou Vás pozdravuji, s tou láskou,
jížto především třeba, má-li uprostřed Vás
šťastného zdaru míti dílo moje. Neboť lá-
ska jest plnost zákona a dílo dokonalosti.
(Rim. 13, 14. Kolos. 3, 4.) Kde jest lá-
ska, praví sv. Augustin, „čeho se tam
může nedostávat? a kde lásky není, což
tam ještě může miti ceny? (O městě Bo-
žím.) Vždyť pak dí učitel národů: Kdy-
bych jazyky lidskými mluvil i andělskými
a neměl bych lásky, byl bych jako měd
zvučící aneb zvonec znějící. A kdybych
měl proroctví a znal všecka tajemství, i
měl všeliké umění, a kdybych měl všecku
víru, tak že bych hory přenášel, lásky pak
kdybych neměl, nic nejssem. A kdybych
vydal na pokrmy chudých veškeren stat-
tek svůj, a vydal tělo své k spálení, lásky
ale kdybych neměl, nic mi to neprospívá.
(1. Kor. 13, 1—3.) Pročež třeba, aby vše-
likeré hnutí naše, všeliký úmysl nás a
veškeré konání i nečinění z lásky křesťan-
ské se rodilo, v ní se zakládalo, skrze ní
prospívalo, checeme-li dojít Božího zalíbení
a zjednat si zásluh pro nebe. Pozdravují

Vás s důvěrou, poněvadž pevně doufám,
že Bůh, jenž mne jsoucího ve věku již po-
kročilém mimo vůli mou vyvolil za biskupa
Vašeho, neodepře mi svého světla i své
pomoci a učiní mne spůsobným služební-
kem svého zákona. (II. Kor. 3, 6.) Seč budou
síly moje, přičiním se v Pánu, bych následo-
val šlépěj zbožného předchůdce svého, bi-
skupu právě apoštolského, vroucně milované-
ho a doufám, že Vy všickni, Nejmilejší, jako
dobré dítky podobně s důvěrnou láskou i
ke mně se nakloníte; tak zajistě usnadněte
mi práci a snahu o Vaše spásení.

Nuže, bude to mezi Vámi péčí a prací
mou, abych vás vedl k Bohu tak, jak to-
mu chce matka naše církve svatá, hlásaje
Vám vůli Boží a udileje svátosti, kteréž
nám zůstavil nás Spasitel, aby hodné uči-
nil nás dílu losu svatých v světě. (Kolos.
1, 12.) Tedy pravé štěsti Vaše, věčně tr-
vající blaženosť, toť bude mou starostí mezi
Vámi. A může-li býti co důležitějšího?
I což by byly platny člověku poklady světa
sebe hojnější, co všeliká sláva i rozkoše
kratičkého vezdejšího života, kdyby na své
duši škodu trpěl? (Mat. 16, 26.) Cožby mu
prospělo, na chvíli zde živu býti vesele,
pak ale neštastně umřiti a na věky býti
zavrženu a trápenu? Anebo jakou dá člo-
věk výměnu za duši svou? (Mat. 16, 26.)

Avšak, Nejmilejší, když se budu sta-
rat o Vaše spasení, nevezjde-li Vám tím i
značný prospěch vezdejší? Když já a kněž-
stvo moje se mnou a jmenem mým hlásati
Vám budeme pravdy víry svaté, v nichž
jest tolik světla a útěchy, zdali neupokojí
se tím leckteré srdce pochybnosti zmítané?
zdali nezmírní se tím a neosladi soužení
a utrpení všeliké? Když budeme důtklivě
napomínajíce o to usilovati, aby svědomitě
se ostříhalo každé z desatera Božích pří-
kázání, zdali to nebude výhodou nejedno-
mu statku vzácnému a drahému, jejž ne-

Predplácí se
v expedici
i u všech rádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplaceni čtyř-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

radi tratíte? Uvažte zatím třeba jen učení o prozřetelnosti Boží, kteréž opět a opět budeme Vám uváděti na paměť, — to učení, že nad hvězdami bdí Otec všelaskavý a nejvýš moudrý, bez jehož vše ani vlas s hlavy nehyne, ani vrabče se střechy nepadá (Mat. 16, 25.), a že tém, kdož Boha milují, všechny i ty nejtrpěl věci prospívají k dobrému; uvažte, pravim toto učení a bude Vám patrnou, jak mnoho míru a klidu a spokojenosti prýští z něho ve prudkých bouřích tohoto života. A kterak mám vyličiti všecky ty blahé účinky přikázání Božích, kterých okusíte, když budou ta přikázání, daná na hoře Sinai, důkladně od nás vykládána a ode všech, od kněží i nekněží, bedlivě plněna?

Hle tam, kde panuje poslušnost, bezpečně stojí rodina, obec ano celá říše. A aj právě poslušnost ke všeliké vrchnosti ukládá nám přikázání čtvrté, a to právem, nebot jak dí sv. Pavel: „Není mocnosti, leč od Boha, a kteréž jsou, od Boha zřízeny jsou. Protož kdo se mocnosti protiví, zřízení Božímu se protiví, a kteříž se protiví, odsouzeni sobě dobývají.“ (Řím. 13, 1. 2.) — Nejprvnější z pozemských statků jest život a zdraví, a oboji chrání Bůh přikázáním pátým. A v křestanských rodinách což jest tak utěšeného jako manželská věrnost a spanilý stud s čistotou? A hle, tyto poklady opatruje přikázání šesté. Tak i všeliké jmění proti podvodu, krádeži a loupeži v ochranu běre přikázání sedmé. Podobně hájí osmé přikázání čest a dobré jméno proti pomluvě a utrhání. Deváté pak a desáté přikázání, zapovídajíc zlé žádostí, ruší hřichy, ten pramen vši nespokojenosti a všeho neštěstí, hned v jejich počátku. A což mám říci o prvních třech přikázaných? Zdalež je proto nepostavil Bůh v čelo ostatních, bychom poznávajíce jej, Otce vši lásky hodného, jej ctili a milovali, a ve svatém lásky zápalu jemu sloužice účastní byli plnosti jeho požehnání a odvrátili od sebe i zde již hněv jeho spravedlnosti? Z toho poznáváte již, Nejmilejší, kterak žádám štastny Vás viděti nejen na věčnosti, nýbrž i na zemi. Za tou přičinou lze mít doufati, že v mé těžkém úřadě budete mně pomáhati. A víte kterak? Tím, když bedlivě budete šetřiti slova mého. Jsa otcem Vaším, horoucně toužím po Vašem blahu. Pakli by kdo měl se nevšímavě k mým slovům, vězte, takový byl by nepřítelem sobě samému.

Budu mezi Vámi pracovati k tomu, aby neporušená byla naše víra, bez které

nemožno jest Bohu se líbiti (Žid. 11, 6.) a spasení dojiti. (Mar. 16, 16.) Víra jest kořen a základ vši spravedlnosti. (C. Trid. ses. VI. cap. 8.) Tudiž jest mi bditi, aby kázala se a držela všudy táž víra přesná, prvotní, jak ji učil Pán, jak ji apoštоловé hlásali, a jak ji skrze Ducha svatého již více než 18 set let neporušenou chová neomylná svatá církev katolická. Jest mi působiti k tomu, aby celé stádce moje víry si vážilo nade všecky poklady světa i nad svůj život; jí aby spravovalo veškeré smýšlení, všecky skutky své; aby tak víra oživila láskou, přemile zkvetala v svaté úmysly a vydávala ovoce ctnosti bohumilých. Nejmilejší! podporujte mne v tom, přiložte se mnou ruky k dílu, Izef Vám to spůsobem kelikerým. Učte n. p. dítky své hned v prvním mládí, učte je znati Boha a pravdy sv. víry, cvičte je v bázni Boží, hleďte a dbejte, af pilně navštěvují školu a chrám Páně. Budtež jím sami dobrým příkladem, aby na Vás zjevně viděly, že neznáte a že nemáte ani klenotů větších, ani pokladů dražších, ani statku vyššího v životě tomto nad sv. víru katolickou, že jste také každé chvíle hotovi, ano že by Vám to bylo největším štěstím, za víru svou dáti statek i život. Tak spolu se mnou pracujíce, budete apoštoly dítěk svých, a zajisté dojdete odplaty apoštola, nebot praví Pán: „Kdo přijímá proroka ve jmenu proroka, odplatu proroka vezme.“ (Mat. 10, 41.) Ten pak, kdož koná dílo apoštola, neměl by vzít odplatu apoštola?

Bude mi přičinovati se mezi Vámi, aby se pěstovaly a rozmáhaly křesťanské ctnosti, bázeň Boží, nábožnost a křesťanské smýšlení, též bezúhonné mravy, tichost, dobročinnost, láska a spravedlnost, střídmost a čistota, poctivost, obětivost k bližnímu a poslušnost z lásky k Bohu; tak, aby víra působila skrze lásku (Gal. 5, 6.) a Vás všecky vedla k životu věčnému. — Budte mi i v tom nápomocni; stane se to snadným spůsobem, když n. p. Vy sami překrásné ty ctnosti sobě osvojíte, když ze svého příbytku vyhostíte hřich a nepravost, když dítky své i domácí své jako zřítelníci oka ostříhati a nad tím bditi budete, aby ani příkladem k zlému vábeni, ani pokusením svedení nebyli, slovem aby nepřišel nepřítel a nenasel koukole mezi pšenici. (Mat. 14, 25.) Ano pro milosrdensví Boží zapísahám Vás, nespouštějte oči s dítěk svých i se všech těch, kdož jsou pod mocí vaši, nizádné chvíle, tím méně dobou noční, zvlášt kdykoli jsou v tovaryšstvu, na návštěvách

aneb při vyražení a kratochvíli, abyste nedali místa zlému. Neboť tak praví Pán: „Když pak lidé zesnuli, přišel nepřítel a nasel koukole mezi pšenici a odešel.“ (Mat. 13, 25.)

Bude mi pečovati o to mezi Vámi, aby sv. evangelium všude horlivě se hlásalo, tak jak toho kde vyžadují schopnosti oveček; též, aby lidu křestanskému všudy posluhuvalo se svatostmi v lásce a s ochotností, tak aby všickni věřili a věřice z pokladu církve brali spasení. Budte mi při tom ku pomocí, a to můžete mnohým spůsobem, k. p. když roztouženým srdečem budete chvátati tam, kde Bůh skrze své sluhy mluví k Vám s místa posvátného. I slyšte uctivě ty nebeské pravdy, slyšte je jako z úst Božích; nebo kdo kazatele slyší, slyší samého Boha, jelikož Bůh učí a napomíná skrze něho. Chovejte v srdci slovo Boží, jako činila matka Páne, a spravujte jím život svůj. Nestyďte se u nohou Krista ukřížovaného scházeti se k slyšení jeho slova, bytbyste i sebe větších schopností měli, a bytbyste sebe více učeni a moudří byli. Tajemství Božích i nejbystřejší rozum ještě nepostihl, a co Bůh zjevil, to poznávati, to zachovávati má každý člověk bez rozdílu věku, pochlaví a stavu, chce-li být spasen. Mějte ale i dítky i ostatní domáci své k tomu, aby rádi chodili na kázání i na křesťanské cvičení; netrpe toho, by kdo přebýval pod Vaší střechou, jenžby se vyhýbal místu, kde se hlásá království Boží. Tím více pak chraňte se, byste nikomu z nich sami nepřekáželi v navštěvování chrámu Božího. Tím byste si uvalili vinu, těžkou vinu na duši a kletbu na své zboží pozemské. Kdo Vámi sveden anebo přinucen nevšímá si přikázání Božích a církevních, a proto nebývá na službách Božích v den nedělní a sváteční, zdaž ten věrně vykoná i nepozorován, co jste mu ve svém vlastním prospěchu rozházali? Kdo Vaši vinou v náboženské stránce byv zanedbán má svědomí tupé, hluché a němé, zdaž ten věrnější bude Vám, nežli Bohu, svědomitější ve věcech Vašich, než ve věcech Božích? Jestliže v životě Vašem nejeví se nic křestanského, chováte-li se naskrz jako odpadlíci od víry, nedbajice svaté služby jeho, kterak lze Vám pak nadítí se, že ti, kdož jsou v službě Vaši, budou Vám sloužiti s vytrvalostí nezlomnou? Kdo není věren Bohu, nebývá věren také člověku, a proto nesvádějte nikoho k nevěrnosti k Bohu, chcete-li, aby zachována

byla věrnost Vám a domu Vašemu. Přijmejte sami pilně i hodně sv. svátosti; jimi dává se nám milost Boží hojná a velice potřebná k zasloužení věčného života. Jako tělu, aby nabyla sily, třeba pokrmu: tak jest i duši třeba nebeského posvěcení, nemá-li hynouti, a vzít zkázu hladem duchovním. Protož praví Pán: Amen, amen pravím vám, nebudete-li jistí těla Syna člověka, a píti jeho krve, nebudete mítí v sobě života (Jan. 6. 54.) — totiž života milosti. Nejmilejší, nevezjdete-li v jednotu se svým Spasitelem, pramenem všechných milostí, nebudete-li častým přijímáním svatosti vážiti s radostí z jeho studnice (Isai. 12, 3.), a z plnosti jeho bráti milost nad milost (Jan 1, 16.), uschne duše Vaše jako ratolest ulomená od kmene a neponesete ovoce (Jan 15, 4, 6.) pro život věčný. Nečiněte jako osvětáři našeho věku, kteří se dominívají, že jim není třeba skutků pobožnosti, a jímžto se zdá být jednostejné, ať člověk věří cokoli, jen když živ jsa počestně čini dobré. Neboť vězte, abychom činili, co pravé a dobré před Bohem a před lidmi, k tomu již nám třeba jest pravé víry; a jen to jest skutečně dobré, co se kená tak, jak učí pravá víra; a jestliže bludně, chybně věříme, budeme jistě brzy i činiti chybně; a stane-li se toto vlastní vinou naší, nebudeme mítí dílu v losu čili dědictví svatých. (Kolos. 1, 12.) Nejmilejší, nedávejte sluchu těm, kdož říkají, že jest víra jako víra. Jestliže nic nezáleží na víře, proč tedy Pán pro věc tak malé ceny dal život svůj na kříži? nač poslal své apoštoly jako beránky mezi vlky, nač velel jim, aby raději položili život svůj, než aby odrekli se hlásati jeho učení? proč věrné své vyznavače po více než tři sta let vydával mukám přehrozným? Je-li jednostejné, co kdo věří, proč v příčině víry k pohanskému setníku Korneliovi, jenž byl muž počestný, činící mnoho dobrého, Bůh poslal anděla svého, — proč zvláštním viděním poučil apoštola Petra, co by činili měl, aby týž Kornelius k církvi byl přivtělen?

Bude mi také mezi Vámi pečovati o ty, kdož neslyší církve a tudiž také neslyší Boha, by i oni se obrátili a matce církvi byli navráceni. Budte mi v tom nápomocni; můžete mi v tom přispěti nejedním spůsobem; k. p. když sami církevních přikázání přísně šetřiti, i jiných k tomu budete vzbuzovati, též když nikomu nedáte příčiny, by přestupoval zákonu

církevních. Neuživejte k zlému slov Páně, jenž praví: „Ne co vchází v ústa, poskvrňuje člověka, ale co jde ze srdce.“ (Mat. 15, 11. 18.)

Ovšem pokrm požitý neposkvrňuje člověka, jeho duši i srdce, ale neposlušnost k církvi — ta poskvrňuje, když kdo proti nařízení církve požívá pokrmu. Pán sám velel církvi poslouchat, a když jí neuposlechl, jest dle slov Páně jako pohan a publikán. (Mat. 18, 16.) Proto, Nejmilejší, kdykoli církev něco poroučí, tu Bůh sám mluví skrze ni; v církvi nás vede Bůh cestou spasení. Kdo tedy církvi se protiví, staví se na odpor samému Bohu.

A žádá snad církev příliš mnoho? Lékařové sami uznávají, že neškodí, nýbrž že prospěšno jest tělu, co žádá církev stran postu, avšak mnohem více to prospívá duši; nebo kdykoli něco hříšného Vás pokouší aneb Vám lahodí, kterak dovedete sobě odepríti toho, necvičíte-li se v přemáhání, v zapírání sebe samých? Kterak dovedete porážeti lákání světa, neuznáváte-li hranic a mezí, které Vám položila vůle vyšší?

Ukolem mým mezi Vámi bude, k tomu míti zřetel, aby se budila a vždy zachovala účinná láska k bližnímu u zámožných a trpělivost u potřebných a chudých, aby bratrsky jedni druhým sloužice sobě vespolek pomáhali k vezdejšímu blahobytu i k blaženosti trvající na věky. A můžete to rozličně jedni i druži; vy nuzní na př. když zámožným bratrům svým věrně a poctivě služby konáte, když jste vděčni za přijatá dobrodiní, když s tím, co máte, opatrň a šetrně nakládáte a nijaké ctné práce se neštítíte, počestně dobývajice si chleba vezdejšího; Vy zámožní ale, když o chudé, jižto pro Vás pracují, jako o své bratří pečujete, jich v nouzi neopouštíte, o jejich tělesné a duchovní potřeby otcovský dbáte, povzbuzujice je zároveň vlastním příkladem k střídmosti i k pilnosti i k bázni Boží. Nečiněte jim plnění toho nesnadné, co Vám jsou povinni, tot by ani Vám ani jim nebylo pramenem požehnání.

Pěci mojí bude mezi Vámi, aby v rodnách budilo se křesťanské smýšlení, aby věřící obětovnější byli k Bohu i bližnímu, též aby srdce jejich vic a více neslo se k tomu, co jest slechetné, dobré a krásné, tak aby pospolu všickni co dítky Páně zdarně vzrůstali v jeho království svaté na zemi, a dospívali a vesměs posvěcovali se pro nebe. Pospěšte mi i v tom na pomoc; lzeť Vám to na mnohý spůsob. Vzda-

luje se na př. sami všechno, což jest neslušné a ohavné a hříšné; pěstujte v sobě i v srdečích vašinců oblibu všeho toho, co ušlechťuje, zdobi a posvěcuje člověka; naopak zase, pokud jen stačí moc a síla Vaše, netrpte nijakého svévolí ani v obydli svém, ani v obci, ani v okolí.

Mou snahou, mým usilováním to bude, abyste nejjasnějšímu zeměpánu oddání byli stálou, nezlomnou věrností, aby se zachovalo poslušenství vrchnostem, aby byl mír a svornost po veškeré vlasti, tak aby chom mohli pokojně hleděti toho, což by sloužilo ke zdaru otčiny i k spáse naší. Pomáhejtež mi v tom, Nejmilejší, lze Vám to rozličně. Straňte se k. př. míst, kde se nebudi, netuží věrnost povinná veliké říši rakouské a vznesenému panovníku našemu; neobcujte mimo nutnou potřebu s osobami, o nichžto víte, že té věrnosti neznají; ať jste z kteréhokoliv kmene, kterékoli národnosti, mějtež pokoj s národem druhým, osvědčujice mu lásku nelíčenou a dle rozkazu Páně nečinice jemu, co nechcete, aby on činil Vám. Vždyť nás učí sv. vira, že členové všech kmenů a národů jsou dítkami Božími a vespolek bratřími, bratří pak sluší ovšem rozvaha, mírumilovnost, přívětivost a láska v pospolitém obcování. Všickni národové zvou Boha otcem a jím posvěcení mají zároveň s Vámi podílu v domovině nebeské, již utrpením svým jim zjednal Spasitel. Ano, Nejmilejší, lásku bratrskou mějte i k národům a netoliko k jednotlivcům; láska k bližnímu jest také pravidlem obcování mezi celými národy.

Mou úlohou bude konečně mezi Vámi, abych Vaše duchovenstvo v dile Vašeho posvěcení vedl a řídil, staraje se zároveň, aby těm, kdož nezřídka s nebezpečím svého zdravi a života obstarávají duchovní potřeby Vaše, nebylo třeba tesklivě pečovati o vlastní potřeby vezdejší; byloť by to zajisté jen na ujmu duší Vašich, kdyby srdce jejich bylo starostmi obtíženo a rozděleno. Budte mi také v tom nápořímcovci: ctěte kněží svých; važte si jich jakožto otců a pastýřů; slyšte hlasu jejich; hledejte prostřednictvím jejich smíření s Bohem; číňte za ně modlitby a rádi jim pomáhejte v časných potřebách. Poněvadž Vám nebeské statky rozdávají, duchovní věci rozsívají, veliká-lit věc jest, berou-li částku z Vašich věci tělesných (1. Korint. 9, 11.), jakýchžto máte z Božího požehnání? Usnadňujte jim úřad jejich, aby s radostí bděli nad Vámi, a ne se stýskáním;

neboť to by Vám nebylo užitečné.“ (Žid. 13. 17.)

A nyní končím toto své pozdravení, tato první slova k Vám, milým ovečkám stádce Božího, kteréž mi svěřeno od Pána. Slovy prostými mluvil jsem k Vám, mluvil jsem ze srdce. Nepodávám dalších naučení; neboť můj v Pánu odpočívající předchádce Augustin Bartoloměj podlé dané sobě moudrosti psával Vám obšírně (II. Petr. 3, 15.) o věcech, jakých věděti a uvažovati třeba za přičinou spasení. Ctětež jej i v hrobě, zachovávajíce jeho učení, onoť jest také mým učením; slýchejte rádi také mne,jenž jsem nástupcem jeho. Modlete se za mne, aby mi Pán dal té milosti, by Vám skrze mne a mně skrze Vás dostalo se jedenkrátě u něho smilování.

Milost Pána našeho Ježíše Krista buď se všemi Vámi. Amen. (II. Thesal. 3, 18.) Těmito slovy udílím Vám z plnosti srdece první své biskupské požehnání.

Dáno v biskupském sídle v Litoměřicích dne 15. dub. 1866. Augustin Pavel, biskup.

Ku slavnosti
dosednutí na stolec biskupský
Jeho Milosti
Augustina Pavla Váhaly,
biskupa Litoměřického, dne 15. dubna 1866.

Od východu, kde Pán trpěl, umřel,
vzešlo slunce všemu národu. —

Od východu světlo spasné uzrel
náš lid — vděčen za to Methodu. —

Nemřífil-li Method do Čech kroků,
mřífil jistě tamо snahou svou,
protož vic než od tisice roků
svazek víže srdece s Moravou.

S Moravou, kde stával Betlém druhý,
zkaď se víry záře šířila.

Z družné Moravy aj v Labské luhy
Apoštola Pán nám vysílal.

K svatodómu nade Labe valné
spěchá druhý biskup Augustin. —

Vyjasnívá Sion oko žalné,
zří zas jasněj v budoucnosti klín.

Berlu zlatou o důvěru — lásku
k ovcím vrchní pastýř podpírá,
jemnou, pevnou jme se vtí pásku,
skvosty srdece svého otvídá.

K šírým pozíraje ku osadám,
spasnými vypraven sitěmi,
volá: Štastny viděti Vás žádám,
štastny na věčnosti — na zemi!*)

Rád by pevné stánky štěstí stavěl,
by v nich bezpečně žil všaký sýn.
Rukojemstvím bude jméno: PAVEL,
dvakrát drahé jméno: AUGUSTIN! —

Vítěj, Pastýři a Otče drahý!
Pokorně Ti jdeme všickni vstříc.
Vzchází den nám jasný, mírulahý,
an v Tvou mírujasnou zříme líc.

Těsně řaditi se chceme' kol Tebe;
vímeť, že čím svazek pevnější,
nás tím spíše s Tebou v jasné nebe
přime Kristus, Pastýř nejvyšší.

Křesťanství a chudina. (Pokračování.)

II. Jistě jste už zvědaví, kteraký jest ten prostředek křesťanstvím navrhovaný na rozluštění záhad, - k jejímuž rozebrání veškeré jiné, sebe důmyslnější soustavy a pokusy nestačnými býti se prokazuji, neu-mějice příšernou Sfynxi, v podobě chudin-ství se ukazující, na překot přivéstí.

Křesťanství však k rozluštění záhad té nemá jiného prostředku, než sebe samo, t. j. své působení na srdece lidí i společnosti, dechem jeho nadchnutých; vliv, jenž ač pomalu přichází, účinkuje bezpečně. — Křesťanství nevymýslí na potlačení býdy prostředků bezprostředně a ihned uzdravujících, netváří se, jakoby podávalo léků neomylných na ukojení vši žízně, k nasycení všeho hladu, vykořenění veškeré chudoby a na uskutečnění všeobecného blaho-bytu. To ostatně ani není předním a hlavním jeho úkolem. Přináší především s královstvím Božím majetek nadpřirozený, říkouc národům: „Hledejte nejprvé království Božího a spravedlnosti jeho a toto všecko bude vám přidáno;“ utváří v nás tedy zvolna ale s prospěchem neklamným království Boží, království pravdy a spravedlnosti, království krásy a svatosti mrvní, v němž vyrůstajíce mírný lesk a skromná, na málu přestávajíce spotřeba stává se pravým blahobytom. Vyvodí úcinek ten bez ouzkostlivého rozpočítávání, bez hlučných a zvučných slov, vnitřní silou dogmatické a moralné své nauky.

Nebylo by nesnadno ukázati, kterak že křestanský duch působí přímo proti rozličným našeho chudinství přičinám, naznačeným hned na počátku této úvahy. Rostoucí opouštění venkova a hromadění dělníků v městech velkých; zanedbávání dila u krbu domácího a soustředování práce v dílnách rozlehlych; větší vždy odcizování

*) Slova z past. listu nového p. biskupa.

dělníka od pána a dělníků mezi sebou; pohoršivé obojího pohlaví v jednom a témž závodu obcování, odkud na stranách obou povstává nakažlivá převrácenosť mrvavů; posílání dětí na zkažený, ducha i tělo umořující vzduch; přílišné rozdělování a rozdrobování práce, které člověka činí strojem bezdušným, vedouc ho k duchovní ztupělosti a skrz ni ve mrvavni a hmotnou bidu: všecky tyto příčiny, zhoršujíce neduh ten lidské společnosti, více méně umenšují se křesťanstvím, zjevným jich všech nepřitelem, kteréž nemohouc ihned potřít nebezpečí, co na době naší jako lpěti se zdají, volným svým na dělnictvo působením uklidí je aspoň z většího dílu.

Pořádkem se bera nyní opáčným začnu s pramenem pochodičím ze srdce lidu samého. Křesťanství je onou svrchovanou mocí, která umějic veskrz vládnouti duší i srdcem lidu dělnického, zamezuje neřesti, jenž bídou činivají nekonečnou, a vznik dává ctnostem, které vodí ku blahobytu. Nikdo, ať víra jeho se opírá o jakékoli vyznání, ať chodí za jakýmkoli praporem filosofickým neb společenským, nemůže zamítnoti rozluštění naší otázky takového, jaké čini křesťanství. Povrhovati jeho na duši lidu působením byloby jako chtít povrhovati jeho z otroctví vysvoboditelem a stužovati jeho nevolnost.

Či nebývá mrvavni sešlost a skleslost lidu dělnického největší a nejhlubší příčinou jeho ochuzení? Nasvědčují tomu povědění, učiněná od mužů, jimž soud ten přísluší, a všickni v tom se srovnávají, že zde propast se klene nad propastí, pod propastí bídou hmotné propast bidy mrvavni. Patrnot, že, aby druhá zmizela, musí dříve nebýti první; pokud trvá jedna z nich, nejen že i druhá se šklebiti nepřestane, ale nad to i zvětší a zhloubí se. Kdo zapře, že na prvním místě sluší rozřešiti každému (národnímu) hospodářství, ač 'všímá-li si lidu a jeho nouze, tuto záhadnou otázku: Co učiniti, aby v duši dělnictva zasypala se prohlubeň mrvavni zpukřelosti, odkud, každému na postrach, vychází vždy ohyzdnejší obluda pauperismu? Úloha ta vidí se mi býti v té míře rozhodnou, že jest se věru co diviti, kterak lidé moudří a rozumní, nerozhodněvše dříve této, hned do jiné se dávají.

Netoužím na ty, kdo odbývají poušmáním otázku tu bez mála životní, nemohou jím pověděti jiného nic, leč že k větší s lidem litosti mne navádějí; ale s podivěním jest, že lidé jinak vzácní i pro svou ná-

rodního hospodářství znalosti s lidem chudým soustrast, motají a trmácejí se s otázkami vedlejšími a podřízenými, o záhadu, s níž sluší se obírat na prvním místě, ani nechtice zavaditi.

Je-li ale vyplenění neřesti a oživení ctnosti v duši lidské po vyznání všech potřebou nejpilnější, kde jest ona náboženská moc tolik silná, aby vykonala opravdově opravu či případněji-li se praví, zpřetvoření mrvavni lidu pracujícího? Či jest náboženství nad křesťanské mocnějšího v potlačování nepravosti a ve tvøení ctnosti? Takové-li kde je, byt bylo pro ně jítí až na konec světa, at pøivolá se, aby počalo hojiti malomocenství vèku devatenáctého! Či jest tím náboženství, jaké snesli a složili Buddha, Konfutius, Zoroaster a Mahomed? Aneb, abychom nehledali vzdálených tvìrcù náboženství a opravovatelù mrvavù, je tím náboženství, jaké vychvaloval Fourier, Saint-Simon, P. Enfantin? Takováto náboženství vèera vyšlehlá, dnes již splasklá, ne-li dokonce uhašlá, nad pochybnost osvědčila neprospěšnost svou v mrvavni nápravě dělnictva, zanechavše jedno jen ze svého skladu poučení, jehož smutným obsahem je zapírání mrvavnosti samé; zanechavše nemrvavnost dogmatickou a z ní vyplyvající nemrvavnost praktickou. Pohazujíce křesťanstvím stavěla se, jakoby zastati ho mohla, kdežto mrvavouky jejich lekaloby se i samo pohanstvo.

Náboženství křesťanské a zvlášt cirkev katolická, tyf jsou původem mrvavù libých a svatých. Přerozkošné ovoce ctnosti a svatosti, učením tím narostlé, milým jest všem věkùm a všem myslitelùm, a i neupřímní, co na oko ho zapírají, jsou jeho sobě vědomi. Nejde tu o nějaké teprv dokazování a pracné pravdy se dodlávání a temných hádanek rozluštování: na slunce je zde hledeti, a běda tém, jenž oči a srdce majice znemocnělé, nemohou snést paprsků zářivých, ale libých. Kdo tedy s lidem se stýkaje bližší má k jeho duši přístup, nechat dá vnikati v atmosféru (obor vzdušný), kde neřest vydychuje neřest, skvélemu a jasnemu paprsku náboženství křesťanského, chovajícího v sobě světlo, lásku a svatost co zárodek všech ctností, které, postavujíce se na místo neschelhesti, zrůst a velikost dávají kapitálu blahonosnému.

Podstata křesťanské ctnosti bez odporu v tom se obsahuje, že kdo v pravdě ji vykonává, sám sebou pevně umí vladnouti. Původce náboženství toho přední

důraz položil na mírnější žádostivosti a skrocování vášní, jediné to vítězství nad přílišnou spotřebavostí a užívavostí, která co den strávic denní výdělek i sebe přiznivější dělníka svodí, že snad požitek včerejší zitra se jemu zvrhne v bídě.

Zatím, buď jaké buď působení křesťanství na mravnost chudých a dělníků, neuklidí se záhadný pauperismus, nenese-li se učení to zároveň i v srdce boháčů; neb, jak na jistu postaveno, je-li nemravnost chudých prvním pramenem zblíznělosti jejich, druhým pramenem je nemravnost boháčů, a tu rovně třeba uklizovati. Nedostatek ctnosti a křestanskosti mezi zámožnými tytéž nedostatky i mezi chudými za sebou vodí, nevěřícími je čině a pomravní skleslosti i časný jeho blahobyt kazí a ničí. A byť by i, což ovšem nikterak není pravda, křestanskost bohatci neužitečnou zdála se být, svrchovaný užitek přináší chudému, svým na něho účinkováním znamenitý statek jemu skládajic.

Kterak prospěch ten se stává? ptáte se. Tím, odpovídám, že umí křesťanství mírniti a krotiti v novověkých, nad bohatstvím vládnoucích podnikatelích přílišnou a nad míru nesnadno zdržovanou touhu po zámožnosti takové, která k slabému nelitostně se mají, ukrutně ho utiskuje. — Křesťanství samo zadržuje a zavrhuje těmto ve světě finančním téměř králům rozpočty sobecké a podnikání lupičská, jimiž na obrátku sobě zakládají bez potu a bez mozolů nesmírný statek na nesmírné bídě. Uvážení toto, se stanoviska všeobecného blahobytu jsouc činěno, nabývá převeliké důležitosti v zájmech hospodářských; nebo, at' nikdo v tom se nemýlí, takovéto bezmezné sobě nadhánění a snášení jmění čím výše a výše se vypíná, tím větší a hroznější prázdnotou dole straší, na spůsob stroje, jenž odnímaje zvířátku uzavřenému potřebný k dýchání vzduch, nelitostně o život je připravuje.

A jakých prostředků máte k zmírnění této závratné v nabývání jmění na bídě tak úrodného rozhoupalosti, s jejíž prudkostí zároveň nese se pauperismus? Chtějice ji zastaviti, přivoláte snad zákon poctivosti a spravedlnosti? A což, jestliže báječná tato zámožnost nescházela ani poctivosti ani spravedlnosti? Jestliže ohromné takové jmění volně se ubíralo dráhou nezlomné slušnosti, neseno jsouc a urychlováno onou silou žádostivosti a onou parou chtivosti, která, ač snad zločinem je před soudnou stolicí lásky, spravedlnosti

se nezdá ani dost málo trestuhodnou? Či postavíte, abyste krok ten rychlý nějak zdrželi, hradbu nějakou před ně a jako míru nad jeho hlavou, řkouce: Nyní již ani o krok dál ani výš! A zaženete-li jako nerozumnou zvěř mezi nikterak nepřekročitelné hradby bouřlivé tyto žádosti a zavěsite-li závaží na ně, k zemi je skloňujíce, kam poděje se svoboda? A svoboda-li zmizí, co bude z přičinlivosti? a bez této, co stane se s pokrokem ve světě hospodářském? —

Pryč tedy s takovými ohradami a závažím takovým: nebyly by leč jako despotismus postaveny naproti tyranství; zde není než jedna uzda, která může a dovede krotiti a mírniti dychtivost onu divokou, a uzdou tou je slovo evangelické, přijímané učenikem upřímným a evangeliu podrobeným. Zde právě na pravém svém místě slova Páně, slova, ač z úst lásky vycházejíce, tolik hrozná, slušně mohou být připomínána, aby mocí svou polekala a zaznila krutost boháčů a zepřela se zotročování chudých. „Běda vám, boháči . . . !“ běda vám, kdož vystavujete nad hromadami rozbořenin stavení přeskvostná a lesklosti svou bídě se posmívající! Běda vám, kteří žádné litosti se skličenosti chudého nemajíce, i z této jeho zblíznělosti zisku vybírat a vydírat se neostýcháte, abyste ještě chudším jej učinivše, navždy ho od-soudili k bídě, tomuto, jak již praveno, pozemskému peklu! Běda vám, kteříž shrnujíce, na škodu a ujmú všem, zisky ohromné, ruku svou podáváte na činění smluv mrzkých, jimiž zámožnost se zámožností a bohatstvím s bohatstvím umlouvají spolek na ten zpropadený konec, aby z nenadání na klesání přivádějice cenu práce aneb zvysujíce cenu výživy urychlili stoupání chudiny, rozmáhajíce i počet bídáků i bídě jejich! Nikdy boháč, je-li vychován ve škole Krista Boha, slyší-li zaznívati hrobu tu tak hroznou mezi laskavými jeho slovy, nikdy umluv takovýchto nešlechetných činiti nebude, jichž arcispravedlnost lidská zasáhnouti nemůže a nechce, ale hlas pravdy pravém je prohlašuje za bezecné (*infames*); následuje odtud jistojistě velikého množství, ne-li všeho lidu, pád veliký, a to — pro zisk jen několika lidí!

Z evangelia však v srdci boháče křestanského nepochodi chudému toliko ta výhoda, že skrocuje v onom nemírnou po jmění shánivost, ale učení to božské i jiný úcinek vyvodí: zavírajic srdce boháčovo žádostivosti, otvírá je štědrosti, a svírajic

vášnívou statků chtivost, nakloňuje ho milostivostí k chudým; zochabujíc pružnou a prudkou sobeckost, tento tolikeré bídě původ, vznikati dává hlubokým pramenům, odkud vyroňují se na chudé tolikerá dobrodiní. Tou přičinou činí křestanství zámožnost dobročinnou, která ráda k tomu se nosí, aby ztišila žizeň, nasytila hlad a nahradila všecky nedostatek; štědrým činí bohatství, které pak vylévá se v pramenech hojných, jako voda na výšině shromažďovaná a nadřžovaná, ne aby tam se kazila a vysýchala, ale přímerně aby rozvedla se po celém prahnoucím místě.

Kdyby mi bylo lze podrobněji ve světle jasného ukázati všecka ona štědrá a hojná dobrodiní, velikému počtu bídnych a nuzných z lásky křestanské udělovaná, všecky ony ústavy, jakých tato láská nastavěla ve prospěch všeobecný: jak užasla by duše vaše nad viděním zobrazujícím vám obrazem co nejtklivějším a nejvýznamnějším nadpřirozenou sílu Božské té lásky, která podobně paprskům slunečním ke stvoření každému se chýlí a kloní. Kdyby bylo lze vypočítati vám jen jako na ukázku všechny kláštery, všechny ústavy lásky křestanské na podporu bídě všelikeré, všechny po celém světě založené fary a biskupství, všechny chudým z lásky nasbírané fondy, všechny křesťanstvím založené školy i učení vysoká, a kdyby pomyslili jste soubě, že všecko to bez mála dobrovolnými dary a příspěvky sneslo a učinilo se: jakého smýšlení nabyla byste o životní sile náboženství křesťanského!

Svatým tímto divadlem unešeni poznali byste, proč jsem řekl, že křestanství jest láka, jenž se obrací s dobrodiním svým k nuzáku každému; porozuměli byste, proč že, mohouce mezi křesťany nalezati chudých, chudinství či pauperismu ve tvaru ztuhlého nenalezli byste; porozuměli byste, proč za věků křesťanských ukazovati se může bída, ohyzdná bída, co úkaz jen jako náhodný a dočasný, nikdy ale co stav pravidelný, trvanlivý a ustavičný, jak vidíme ji ukazovati se nyní z prostřed vzrostlé novověké nádhery; srozuměli byste, proč prostředkem nejvydatnějším na zhojování chudinství, jindy ani nevidaného a neslyšchaného, nyní ale lesklou tvář našeho zámožnictví tolik zohyzdůjícího, jest vliv křesťanský a působení křesťanské, skládajíc v srdečích boháčů takové poklady lásky, z nichž štědrá ruka bídě všelikeré podává pomoc a úlevu.

Vím, a Bůh chráň mne, abych zaml-

čoval, že bývají boháčové, kteří, ač křestanstvím ani tknuti nebyli a z učení jeho ani písmenka neznají: v srdci svém, přirozenosti takřka křesťanském, chovají vrozenou a překypující dobrotvost i štědrost. Upřímně však vyznejme: Boháči, jenž mají lásku takovou, aniž by měli víry, výminkou bývají, ne pravidlem; tak valně je u většiny lidí srdce přirozenou sobeckostí napuštěno a nakaženo, kdežto u lidí, tknutých a proniknutých upřímným a hlubokým křestanstvím, láska štědrá bývá pravidlem, ne výminkou. Nikdó není s to pojmenovati nám z doby pohanství starověkého ani jednoho ústavu na mírnění nezměrného bídniectví neb na uvolňování nevolníků a otroků; a nad to, ve veškerých spisovatelích pohanských nenalezeno ani zmínky o tom, že bý aspoň vědomí takového činnosti kdy bylo bývalo. Toté mezera velmi významná a znamenitá. Péče o nuzné zdobi křestanství a církev. Náš humanismus může péči tou poněkud se řídit, avšak, co jim stvořuje se, bídou vždycky ostane toliko karikaturou této křestanské cinnosti.

I dnes ještě jsou domy, kde spolu přebývá křestanství a bohatství, zámožnost i ctnost; tyto přibytky, obydlim jsouce i chudému, podobají se veřejným studnicím, kam žizeň každá může jít se napojit. A nechá-li mnohý „svobodomyslný“ lidumil a od včerejška zbohatlý, hladem mořiti ty, co vzdělali jemu statky a snesli bohatství: hodný a štědrý dědic jmění křestanského i myslí křestanské práci dává jedněm, pomoc druhým, všem pak blahobyt.

Svirá se tedy chtivost pohánějící k spožíráni blahobytu bratrského a za tou štědrost vzniká, majic k tomu, aby majitel se sděloval s tím, jenž nemá: ten jest účinek, jejž křestanství vydoví v srdci zámožných; ten je prostředek, jehož podává bez hluku a přílišného napínání ze srdce, otevřeného Kristem samým, na zhojení rány rozšírající naši společnost.

Účinky tyto dva, vykonané silou křestanskou, třetí přivádějí za sebou: *sblížování* vlivné a laskavé boháče s chudým, umenšování smutné mezi nimi rozstouplosti a cizosti, která udržuje majitele statků a otroky bídě co dva neprátelské tábory v značné od sebe vzdálenosti a oddělenosti žalostné, jenž uprostřed nás mešíká co ustavičné nebezpečí. S křestanstvím, ovládajícím svrchovaně srdcem zámožných i srdcem chudých, oddělenost tato co stav všeobecný obstáti nemůže; mezi oběma děje-

se na srdci téhož Krista, jednoho to nás všech středu, sjednocování dobrodinim laskavým na jedné, uznalosti a vděčnosti na druhé straně: člověčenstvo pak štastné vůbec a vesměs, prozpěvovati může nad zasypanou propastí bidy a chudinství chvalozpěv pokoje a bratrství.

Tak křesťanství přímo a vítězně potírá dvě veliké příčiny, které zároveň a vespolek sebe zmocňujíce vyplozuji a ustavičným ční chudinství, *znenarravělost nuzných a soběckost boháčů*. Jest třetí ještě veliký pramen, jejž naznačili jsme též co kolébku pauperismu v národech evropských: zrušení ústavů, zakládaných ve prospěch a na ochranu chudých, — klášterů a řeholi.

(Dokončení.)

Tři listy o sv. Janu Nepomuckém.

Odpověď pána Zapovědce Česko-moravské Kronice.

(Dokončení.)

III.

Po vypravování tohoto sporu r. 1393 a Janova hrozného usmrcení vypravuje Kronika teprv předešlý život tohoto generalního vikáře Jana z Pomuku, jak jej našla v Naučném slovníku od T-ka, ovšem že zkrácený, dodávajíc k němu: „Tělo utopeného doktora Johánka bylo pochováno v chrámě u sv. Vítka v chodbě za velkým oltářem. I podotýká starý kronikář, že „na jeho hrobě kříž a jméno jeho vytěsal, na kterýto hrob potom každý nerad stoupal,“ načež však poznamenal toto: „Nesmí se tento Jan z Pomuku míchat se sv. Janem Nep., který byl dle pověsti (Tk v N. Sl. praví: dle zbožné starodávné) kanovníkem Pražským a utopen prý jest pro zamlčenou zpověď královny Johanny. Legendu o něm sestavili podle starých podání spisovatelé v 16. a 17. století, a r. 1729 byl za svatého v Římě vyhlášen.“

Pan Zap tedy vyložil sobě slova v Naučném Slovníku u života sv. Jana Nepom. „Srovnej Jana z Pomuku, generalního vikáře život“ tamž čís. 24. slovy určitými: „Nesmí se míchat jeden tento Jan s druhým,“ a nepřiložil k tomu ani jednoho důvodu. My tedy tuto podáváme vědecký a kriticko-historický rozbor této věci s důvody a svědectvími, nesouhlasice nikterak s p. Zapovou Česko-moravskou Kronikou.

Proč se nesmí titov dva Janové míchat? 1. či proto, že byli snad skutečně dva, jeden z Pomuku, generalní vikář, utopený r. 1393 pro potvrzení Kladrubského opata, a druhý Jan z Nepomuku, utopený r. 1383,

kanovník, pro zpověď královnu? jak to vypravuje poprvé v historii České Hájek, o němž Palacký dí, že s neslychanou nestoudností vymýšel a do podrobna i líčil dle zdání svého často i příběhy nebývalé, ač až do Dobnera okolo r. 1784 neobmeněný důvěry a věrohodnosti v Čechách požíval? anebo jak to r. 1790 ovšem zase tvrdil Pubička z přílišné ač liché úzkostlivosti, aby nezavadil o životopis církevní při kanonisaci, a tím vážnost Říma snad neumenší, jelikož i v něm brán ohled na mylné vypravování Hájkovo a Balbinovo, nebo žaloba arcibiskupova až do roku 1752 vůbec byla neznámá;

2. anebo snad proto se nesmí míchat, že snad byl jenom jeden Jan z Pomuku a sice ten generalní vikář pro Kladuby utopený 1393, kdežto to ostatní o zpovědníku jest vymyšlená bájka od katolíků k uhájení katolické zpovědi (jak Steinsberg myslil), zvlášt proti reformátorům (jak Ad. Menzel napsal), an katolici místo pravého zpovědníka královny mistra Husa do kalendáře vepsali Jana z Pomuku (jak Abel myslí), ač nikdy žádný Jan Nep. zpovědník na světě nebyl (Schneller). Anebo vlastně je obojí tento náhled mylný, a jedině pravý snad je

3. třetí náhled historický, jejž zastával učený historik Dobner, jejž po něm schválil Palacký a jehož se drží bohoslovec vůbec, ano i nové Proprium Bohemiae 1865, z Říma potvrzené, vynechavši s dobrým úspěchem ve starém textu r. 1383 a jméno královny bez ubližení autoritě římské.

1. Co se týče prvního náhledu, že byli dva Janové z Nepomuku, divíme se

a) že neví o tom žádný dějepisec a kronikář český až do Hájka bájkáře, že by byli bývali dva Janové, ale naopak všickni, kteří se zmiňují o Janovi Nepomuckém, mluví buď jenom o gener. vikáři pro Kladuby, anebo zas o zpovědníku pro mlčenlivost utopeném. Hájek teprv vynášel nový omyl ten, nevěda si totiž v nesoudnosti své lehkomyslné srovnati rozličnosti, jež četl neb slýchal, udělal si (jak dokládá Dobner), z toho dvě osoby, přisadiy i rok rozličný a rozličné příčiny smrti. Nevěříme ovšem, že by se chtěl p. Zap toho náhledu Hájkova snad držet, nebera ohled na cenu jeho historickou a neohlížejte se na úvahu v té věci soudného Dobnera a střízlivého Palackého, jež zprostředkujíci návrh podali, že byl jen jeden Jan generalní vikář a spolu zpovědník, a zatajená zpověď královny Žofie nevěrnému králi že byla vlastní příčina, a

potvrzený opat Kladrubský jen vitanou veřejnou zámkou, aby se na něm pomstil r. 1393 *).

b) Když byli dva Janové a byli oba přece kanovníky Pražskými, divíme se, že o tom neví nic *rejstříky kapituly Pražské*, ježby přece své dva kanovníky téhož jména zaznamenány měly? A tím divnější je to, že o tom neví ničeho úřední „*Libri erectionum a confirmationum*“ čili knihy o založení nových hodností církevních a potvrzení všelikých kněží na hodnosti duchovní, ač se pořádně dle let vedly, a ač v nich generalní vikář Jan z Pomuku řádne zapsán jest. —

c) Ano tím divnější by to byla věc, proč by arcibiskup Jan, který přece tolík žalob (a i „maličkosti“) na krále Václava pronáší, v oné žalobě z roku 1393 nebyl uvedl taky ten skutek králův, že mu již před 10 roky (1383) též jednoho kanovníka utopil, a to pro neslýchanou posud věc v církvi, t. j. mlčenlivost zpovědní.

d) Ano divné je nám i to, že *Nepomučtí* nehlásili se a nevěděli nikdy nic o dvou Janech, ale že se vždy jen k jednomu hlásili, ač byli by tito živí bývali v jednom desítiletí?

Z toho již soudný čtenář pozná, že nelze, aby dějezpytec nestranný pro 2 Jany se rozhodl.

2. Co se pak týče druhého náhledu, že byl jen jeden Jan Nep., a sice ten gener. vikář utopený r. 1393 skrz Kladruby, a vše ostatní o sv. Janu Nep. zpovědníku že jest vymyšlená bájka, souhlasíme, že se to hezky poslouchá, leč nemůžeme to za pravdu uznati; nebo

a) jasně a určitě dokládá věrohodný Židek, jenž byl doktorem na 5 universitách a od r. 1441 — tedy 48 let po utopení tohoto vikáře — kanovníkem Pražským v tétož kapitole, a který v 30. roce svého kanovnictví, tedy 1471, „Správovnu“ svou králi Jiřímu, ač pod obojí tento byl, napsal, že dal Václav mistra Johanka skrz zpověď královny utopiti, dodávaje, že potom vyschla v Praze řeka, kteréž vyschnutí bylo jedině roku 1393, jak svědčí všickni historikové.

A ač nám mnoho dějepisných pramenů v husitské i 30leté válce zmařeno bylo,

zachovali se přece historikové a kronikáři o této době pišící, a ani jeden nepoznamenal, že by Židek mylně tu věc byl vypravoval a tak katoličké zpovědi proti Husitům pomoci zamýšlel.

b) Nebyl-li vůbec zpovědník sv. Jan Nep. nikdy na světě, jak možná si vyložit *psychologicky i historicky*, že bez všeho odporu od učenců i od lidu mohla se rozšířit a opanovati lež (utopení skrz zpověď) zaplašivší *pravdu* (utopení jediného kanovníka Pražského a generalního vikáře skrz Kladruby) tak pojištěnou a nezvratnou, a jak na základě této lže ještě před kanonizací jeho mohla se vyvinout taková tradice i úcta všeestranná osobě vymyšlené?

3. Proto tedy jedině obstojí před nestrannou a i sebe přísnější kritikou a uznává se nyní také vůbec od soudných historiků jenom třetí náhled za pravý, že byl vlastně jen jeden Jan z Nep., spolu kanovník Pražský a generalní vikář, a tento že byl utopen r. 1393 skrz zpověď královny České (nikoli Johanny, ana tato již roku 1386 zemřela a Václav druhou Žofii z Babov pojal), při naskytlé příležitosti potvrzení nového opata v Kladrubech. Příčiny vedoucí k tomu jsou asi tyto:

a) Již na první pohled zdá se, anižby bylo třeba dalších důvodů, neb jsou jména stejná (Pomuk, Nepomuk), doba stejná (kralování Václavovo), spůsob smrti stejný (utopení), že by to dle tolika stejných okolností jen jedna událost být měla, jak i v světské historii často soudíváme. I Dobner a Palacký v tom ohledu zcela souhlasí z této příčiny.

b) Nasvědčuje tomu dále porovnání historických dat, čas této smrti určujících. Nebo Židek neudávaje číslem rok, praví, že po smrti toho zpovědníka vyschla řeka; a hle, tehdejší i pozdější kronikáři souhlasně praví, že to sucho bylo roku 1393; a sice z pozdějších dí tak Kuthen, Lupáč, Veleslavín, Dubravius, Boregh, Pontan a j.

Z tehdejších pak vypravuje kronika neznámého z r. 1440 (v Scriptores rerum. II. str. 445) a i kronika Lipská od Höflera nalezená, obě k r. 1393 po smrti generalního vikáře, o velikém suchu. Z toho tedy již patrno, že, ještě bylo to sucho r. 1393, — a Židek praví, že po smrti zpovědníka, druzí pak, že po smrti generalního vikáře, objevuje se nám jen jedna událost, a tudíž jen jedna, jediná osoba.

c) Podobný důkaz vedeme i s hrobem pro tento třetí náhled: Pokračovatel kroniky Beneše z Hořovic piše o generalním

* Něco podobného nalezáme u sv. Jana Křtit., nebo *evangelium* vypravuje, že padl ze msty a lsi Herodiady; *Flavius* pak, že jej dal zabiti Herodes ze strachu před významostí jeho u lidu. Jedno bylo pohnutka, druhé pak zámkou jeho smrti.

vikáři: A jest pochován na hradě Pražském u sv. Václava, tu kde jméno jeho vytěsněno jest na kameni a kříž na též kameni, na kterýžto kříž podnes nižádný nerad nohama vstoupí, což uvádí i p. Zap ve své Kronice. — A ejhle, tentýž Hájek, jemuž pan Zap o dvou Janech z Pomuku věří, vypravuje to o sv. Janu Nep. zpovědníku, tak že by se aspoň zdáti mělo p. Zapovi pravdu být, že tento hrob byl generalního vikáře a zpovědníka, čili že to byla *jen* jedna osoba.

d) Ostatně nic nedíme ani o tom, že v žalobě z roku 1393, tedy hned po úmrtí, arcibiskup jmenuje toho Jana generalního vikáře *mucenikem svatým* a souvěký kaplan jeho r. 1401 v jeho životopise praví, že nalezen jest *zázraky světlými*. A hle, tentýž Hájek, jemuž o 2 osobách p. Zap věří, vypravuje to o nalezení těla sv. Jana Nepom. zpovědníka, čímž by se zas na jednu *jen* osobu ukazovalo.

A však *hlavně 2. námítky* proti této totožnosti osob činěny bývají, a sice jedna od odpůrců Říma, druhá pak od jeho přátele; a sice namítají první:

a) že *prý se arcibiskup o zpovědi samé v té žalobě nezmíňuje*. Ale dobré odpověď již kritický Dobner, že podal arcibiskup papeži proti králi veřejnou *úřední žalobu*, udávaje přechmaty a přestupky Václavovy, jež dokázati mohl *středky*, což by ovšem se zpovědi bylo nešlo. Nebo bylo to zajisté *tajné* vyzvídání krále na Janovi, a na dotaz papežův mohl by to byl král upříti; *mrtvý* Jan jakož i královna *za živobytí krále* nemohla proti manželi svému svědčiti; ostatně nerozhlašoval to zajisté ani zpovědník ani královna — aby nepadal daremné podezření na nevinnou královnu; nad to pak byla žaloba podána téhož roku po usmrcení Jana, s nímž arcibiskup před posledním skonáním jeho ovšem již nemluvil. Nás k tomu vede aspoň ta okolnost, že dal král Janovi mučenému, když ho nesli na most, do úst dřevo kulaté, aby nemohl snad k doprovázejícím jej ničeho mluvit, jakož i že hned kanovník Židek již o zpovědi mluví, an Václav byl umřel, a královna po smrti jeho se o věci mohla vyjadřiti, vidouc zpovědníka svého již zázraky oslavovaného.

b) *Druží pak z úzkostlivosti namítali*, že *tím vážnost Říma a úcta sv. Jana mnoho utrpí* — avšak bez příčiny. Nebo dobré sluší rozeznávat životopis od prohlášení za svatého. Řím kanonisoval toho Jana, jehož tělo, nepoškvrněný jazyk nalezl, a na

jehož přimluvu zázraky nepopíratelné a očividně se staly (uzdravení Krebsovy a zachránění topicí se Hodánkovy) a jenž umučen byl pro zpověď. A to obстоji před každou nestranou i sebe přísnější kritikou. Umřel-li o 10 let později — to ve věci nic nemění; nebo známo, že ta žaloba nalezena v archivu teprv po kanonisaci, a sice r. 1752, a že tentýž papež Benedikt XIV., jenž při kanonisaci souvěkých pramenů a Židka se dovolával, sám praví: že volno každému v životopisech svatých nahodilé omyly slušně opravovati.

Pravda Římu nikdy neuškodí — kanonizace zůstane tím nedotknutá — nalezenými prameny opravují se v historii vždycky omyly bez urážky.

A proto vším právem smí se tedy nejen michati, ale musí se i docela stotožnit a považovati *jen za jednu osobu* tito dva Janové se stanoviska historického. A proto i kritický a ovšem i nestraný Palacký píše: „*Zprostředkující náhled Dobnerův* podrží zajisté vždycky u historických kritiků tu největší vážnost. A tudiž také máme i *dost souvěkých i pozdějších věrohodných pramenů*, po nichž toužil Naučný Slovník, připomínajice žalobu arcibiskupovu, život jeho od kaplana, knihy úřední konfirmační Jana z Pomuku, poctivého a dobré zpraveného Židka a Lipskou kroniku atd., a není tedy *pravý životopis sv. Jana Nep.* vymyšlen a sestaven teprv v 16. a 17. století.

A proto máme to p. Zapovi za zlé, že tak neobezřetně a nepravdivě o této věci promluvil. Víme sice dobré, že není povinen spisovatel *Kroniky pro lid* bádati teprv z pramenů, ale že jen srozumitelně a názorně popsat a vypravovati má, co vedeckti zpytatele dějin z pramenů o tom napsali; též dobré víme, že kdo rychle po sobě vydává celou kroniku národa našeho, nemůže v tom čase teprv spouštěti se do hlubokých bádání z pramenů, a není toho taky ani třeba, ale když vypravuje něco zcela nového anebo uznaným vědeckým badatelům docela odporného, povinen jest odůvodnit náhledy své, aby se lid marně nematl; jinak bychom museli odsouditi odvážné takové literární počinání ve světě historickém. Víme to sice dobré, že zvláště v historii měnívají i uznané autority někdy své náhledy, ale stává se to vždy jen tenkrát, pakli se nové prameny naleznou, anebo když zvláštní příčiny je k tomu nutí, jež ovšem pak zřejmě vyloží a odůvodní čtenářům, což vše p. Zap neučnil. Proto měl zůstat aspoň tam, kde Na-

učený Slovník, nechtěl-li si již všimnouti zprostředkujicího Dobnera, i od Palackého uznaného, anebo nechtěl-li bádati teprv o tom, mohl celou tu poznámku vynechat, jako to Tomek ve svých Dějích Čech 1864 učinil, nezmiňuje se o zpovědníku svatém Janu Nepomuckém, ale vypravuje jen holé faktum o generalním vikáři r. 1393 pro Kladuby utopeném.

Nám se zdá, že to u p. Zapa ukazuje aspoň na povrchní znalost této věci a na velikou literární nešetrnost k důkladným o tom bádáním historiků věrohodných, s jakovouž se u světských spisovatelů na církevním poli ovšem častěji setkáváme, ač nevíme, nevěží-li v celém tom článku a úsečném vyjádření skrytá jakási nechut proti katolické legendě o sv. Janu Nep., kteráž však v jádře svém pravdivém obстоji i před nejstrízlivější kritikou a v skutku i obstála před soudem spravedlivého protestanta — našeho nestranného Palackého již před 20 lety.

Tomáš Novák.

D O P I S Y .

Od Řípu dne 9. dubna 1866.

(Právod pohřební odepřen. Židovské dítě z porodnice u katolických pěstounů.)

Nevšední pozornost obrátila na se událost, že na jedné vůkolní katolické osadě duchovní pastýř odepřel zemřelému osadníku pohřeb slavný, totiž provázení mrtvoly knězem na hřbitov, jinak jej při hlaholu zvonů na hřbitově se vši slušnosti a dle předepsaných církevních obřadů pochovav, ano po pohřbu ihned smuteční mše svatou zaň obětovav. — I pátrali jsme po pravdě, nebot se pověsti rozličně roznášely, a seznaly jsme, že onen duchovní pastýř, jinak povážlivý, takto jednaje, až příliš mírně jednal, a že dle zákonů církevních přísněji jednat mohl a měl. — Z dobrého pramene víme, že měl při svém mírném jednání ten šlechetný úmysl, horlivých katolíků v jich křesťanském přesvědčení utvrditi, jednak ale i netečníků ze sna lhostejnosti náboženské probuditi. — Jestliže člověk po delší čas nemocný ani ve svatém těmdu, kdežto každý poněkud uvědomělý katolík pobožnost svou vykonává, nemůže sě odhodlati, by zavolal kněze, jestliže se domácim i od lékaře i duchovních projevuje nutnost toho, a domáci se bojí ustrašení, ano myslí, žeby ho kněz svou přítomností usmrtil: jest to věru smutné a horlivý katolík nabude přesvědčení, jak bludné poněti o svátostném zaopatrování nemocného se bylo v mysl lidí

takových vloudilo. — Ale tak jest, kde jsou lidé, jenž myslí, že kněz za peníze musí každému službu vykonati, třeba by toho nezasluhoval; kde jsou lidé, jenž myslí, že hlukem hudby a zpěvu a hlaholem zvonů a pouhou přítomností duchovního již vše i pro věčnost vykonáno, třeba by se dříve bylo nevšímalo ani těch nejsvětějších ustanovení: nedivím se věru, že takovéto slávy opomenutí neb odepření vzbuditi může nevoli. — Církevní zákony nařizují věru v ohledu tomto mnohem přísnější nakládání. Či má býti kněz považován za pouhou loutku, která se má dáti, pro dobrou vůli, jak se říkává — vždy potřebovat dle libovůle i netečníků? — Věru, pak by bylo odpovídání kněze před Bohem i před církevní vrchnosti velmi těžké.

I jiná pověst se zde roznáší, a jak jsme opět nabyli přesvědčení, není to pouhou pověsti, ale skutečností. Katoličtí manželé N — z K. obdrželi ve srozumění s obecním představenstvem od duchovní správy vysvědčení, že se jim z Prahy nalezenec k vychovávání svěřiti může. Ale jak se podivil duchovní pastýř onen, když mu pěstounka katolička zvestovala, ano černé na bílém přinesla, že ji bylo v Praze dáno ke kojení dítě židovské, což posud nikdy nebylo slýcháno. Věc tato byla na patřičném místě udána, nejeden krok učinen, by dítě toto židovské pro uvarování pohoršení katolíkům odňato a jak by slušelo a patřilo, židovským pěstounům odevzdáno bylo, ale dosud se nic nestalo. — Mysleli jsme, že ústav nalezenec v Praze jest ne-li ústavem katolickým, alespoň křesťanským, také nás v tom utvrzoval onen zákonní obyčej, že se nalezenec vždy jen katolickým pěstounům svěřoval, a pak že dle ustanovení každé dítě v porodnici narozené neb ústavu nalezenec odevzdáno ihned dle katolického rádu pokřtěno býti muselo. — Či jest snad nynější jinaké jednání pokrokem našeho svobodomyslného věku? My to se stanoviska církevního nemůžeme schvalovati, nechť to již dovoluje kdo chce.

K . . .

Z Přeštic, dne 31. března 1866. (Opozděno.)
(Knihy z Dědictví sv. Jana Nep. Bratrská lásku.)

Jak známo, jsou ceny knih vydávaných nákladem Dědictví sv.-Janského více než o polovici sníženy. Avšak náš lid snáze koupí knihu, když ji vidí, a když se mu důtklivě odporučuje: než aby si ji odněkud objednal. Proto u nás netolikoholášena byla snížená cena výborných těch

knih, alebrž též jich seznam k nahlédnutí vyložen a na děkanství nachází se sklad. Tímto spůsobem se velmi mnoho těchto knih rozprodalo; mnohá rodina honosí se teď pěknými knihami, které by se tam nebyly nikdy dostaly. I z jiných osad přicházejí pro ně lidé. Ze zdejší krajiny se velmi mnozí stěhuji letos do Ameriky, a jiní se tam miní vystěhovat. Z těch málo kdo odchází, aby si nevzal některé knihy, jmenovitě Postillu, Život Krista Pána, Liturgiku a jiné s sebou do nové vzdálené vlasti. —

Musím se také zmíniti, kterak duchovenstvo v Lukavickém vikariatu bratrství miluje. Jeden p. kaplan, jenž při hospodářském spolku zastával čestný úrad pokladníka, byl okraden. Vys. důst. pan vikář Fr. Přikosický zařídil ve vikariátu ku podpoře neštastného kaplana mezi duchovními spolubratry sbírku, kteroužto mu skutečně pomoženo jest, neboť víc než polovici ztráty vynesla. Skutek, který jako tento, svědčí o věrném bratrství, zaslhuje veřejného uznání.

R.

Od Jizerky 10. dubna 1866.

(Druhotiny kněžské v Semilech).

V městě Semilech jevil se v pondělí velikonoční hlučný ruch radosti a dály se mnohé utěšené výjevy úcty, lásky a přátelství. Radovalt se v ten den veleďstojný bisk. okresní vikář a děkan Semilský p. Josef Strnad, že mu bylo dáno viděti den svůj — den sv. oběti druhotinné. Osadníci a zvlášt obyvatelé Semilští, vikariatní a přespolní kněžstvo a učitelstvo o závod se přičinili, aby oslavili důstojně den pastýře, představeného, výtečnika v církvi a škole. — Průvod z příbytku oslavencova ku chrámu, jenž se v den ten stal pravým velikonočním Emausem, byl — věrte, že mi schází k pravému označení důstojné přidavné slovo a že se mi krade v oči radostná slza, pomním-li na ty valné sbory lidstva prozpívajícího cestou staročeské nábožné písni. Živnostníci kráceli pod svými prapory, za nimi s praporem zpěvácký spolek „Jizeran,“ za ním dlouhá řada děvčátek bíle přistrojených nesoucích věncoví z barvínku, z nichž jedno oslovilo na prahu farního domu p. jubilanta. Za nimi se bralo kněžstvo vikariatní a přespolní s p. jubilantem, s asistenci bývalých jeho kaplanů p. děkana Českodubského J. Ješiny a Rychnovského p. faráře A. Felgra, Bylit v sboru kněžstva 20 údů čítajícího i kněží z diecése Kralohradecké, tri vele-

důst. bisk. p. vikáři: Turnovský p. Jan Solc, jenž zastával slavnostního officianta, Jablonecký p. A. Miksch a Vrchlabský p. F. Šturna, též p. c. k. dvorní kaplan á prof. dr. Fr. Laurin z Vidně. S radostí sluší připomenouti, že se průvodu súčastnil od Jeho Jasnosti p. patrona Kamilla knížete z Rohanu vyslaný knížecí rada p. Jan Čech a c. k. úřadníci, v jich čele p. okresní přednosta dr. Delavos. — Chrám Páně byl přeplněn a snad se neminu s pravdou, řeknu-li, že dvě třetiny lidstva stály těsně vně, chtejice býti spojeny s pastýřem obětujícím u oltaře, svolávajícím požehnání nebeské na osadu Semilskou, na otčinu atd. Slavnostní řeč mohli poslouchati i ti, kdož nejdál museli státi. Řečnilt na slovo vzatý kazatel veled. p. biskupský ředitel misií, Lomnický děkan dr. Schalk, jenž vladne hlasem mohutným. — Zpěvácký spolek sesilen učitelstvem provedl vokální mši od Beckera. — Kalich, jehož užíval p. jubilant při oběti nejsv., jest skvostný dar vikariatního kněžstva i učitelstva — dílo umělecké tuším z dílny Grohmannovy se štítky smaltovými představujícími Boží narození, Vzkříšení Páně a Seslání Ducha svatého, sv. Václava, Jana Nep. a Lidmilu. Kalich tento odevzdal slovy upřímnými senior vikariatního kněžstva veleb. pán farář Vysocký Josef Nečásek.

Drahocennou kasuli k oběti druhotiné darovala Její Jasnost spanilomyslná paní kněžna Adéla z Rohanu. Dostalo se p. jubilantu, jehož nejdůst. kapitulární konsistoř Litoměřická k slavnosti druhotiné vyznamenala hodností biskupského notáře, i jiných ještě útlých a skvělých důkazů úcty a oddanosti. Nutno a slušno vzpmenouti zejména výjevu tohoto. Velkostatkář p. Antonín Veit, jehož zvěčnělý otec Václav, bývalý pán na Semilech a Jeseném, vystrojil před 50 roky dne 2. dubna slavnost prvotin kněžských panu oslavenci v chrámu Páně Roprachtickém, vyslal kněze svého patronátu fařáře Cebuského, v. p. Antonína Zajíčka a jednoho úřadníka s vroucím blahopřáním a s darem skvostné monstrance, na jejímž podnoží se skví obraz svatého Václava zasazený v českých granátech. — Město Semily osvědčilo nad to oddanost svou pastýři svému, jmenovavši jej čestným měšťanem. Též obec Benešov jmenovala jej čestným občanem. Čtyři bývali kaplani věnovali oslavenci krásnou tabatérku. Podotknu jen ještě, že při hostině pronešeno

bylo mnoho tklivých zdravíc*), z nichž první od p. jubilanta na blaho prvního bojovníka sv. Otce Pia IX. a druhá od p. okresního přednosti na blaho J. Veličenstva císaře a krále Františka Josefa. — U večer bylo město slavně osvětleno, na mnohých veřejných místech plály čas od času bengalské ohně. Nescházelo významných průsvitných obrazů. — Castějí jmenovaný zpěvácký spolek provedl pak pěveckou produkci, již předcházel slavnostní proslov, kterýž přednesla Marie dcera šlechetného starosty města a okresního zastupitelstva p. Josefa Čapka.

Ku konci své zprávy volám, věda že dojdou slova ta ohlasu v srdečích veškeřích ctitels páně jubilantových, z plna srdce slova besedního proslovu:

Prodluž Tobě, Otče milovaný,
u nás Pán Bůh večer života,
uvodiž pak jednou v věčné stany
Tebe, dobrý, Jeho dobrota.
Duch Tvůj, tento vždy bude u nás žítí,
A jím jistě vše se k etnosti vznítí. B.

KRONIKA.

Z Prahy. Ve čtvrtek 19. t. m. bude se slaviti den narození J. Velič. cís. Ferdinand Dobrotivého (nar. 19. dub. 1793) slavnými službami Božími u Všech Svatých na hradě v 9 hodin a u Matky Boží před Týnem v 11 hod. Slavnou mši svatou s „Te Deum“ u Všech Svatých sloužiti bude JEMIN. nejdůst. p. kardinál, jenž se pak v sobotu 21. t. m. vydá na visitační cestu do vik. Bystřického. — V pondělí 23. t. m. bude se konati cirkevní památku sv. Vojtěcha, biskupa a mučen., patrona země České. V kapli téhož světce před chrámem metropol. budou slouženy mše sv., u Všech svatých bude kázání německé $0\frac{1}{2}9$, české pak v 10. hod. a v 11 pontifikální mše sv. — U sv. Vojtěcha v Jirchářích budou v neděli, den před slavností, v 5 hod. odp. slavné nešpory, v pondělí pak o slavnosti v 10 h. české kázání, v 11 hodin zpívána mše sv. a odpol. v 5 h. požehnání. — V úterý 24. t. m. bude se konati výroční pouť v starobylém chrámu Páně u sv. Jiří na Hradčanech tímto spůsobem: Od 5 hodin z rána střídati se budou tiché mše sv., v 10 hodin bude pak slavná mše sv. a o 4. hod. odpol. české kázání a sv. požehnání. — Ve středu, v den sv. Marka, pájdě pro-

sební průvod z kostela Všech Svatých do farního chrámu na Strahově.

— Pobožnost 40hodinná bude se dále konati 17.—20. dub. u Milosrdných bratří, 21.—24. u sv. Apolináře, 25.—28. u sv. Jiří na hradě, kdež bude každý den požnosti o 5. h. odp. kázání.

— Výbor jednoty katolické povolil ve své schůzi d. 13. t. m. na úpravu nového kostela v Roztokách u Prahy 50 zl.

— Duchovní cvičení čili konference pro mužské budou se i letos odbývati v kapli zrcadlové. Řečnici bude jazykem německým kněz tovaryšstva Ježíšova Max Klinkowström; počne dnes o 7. hodině večerní.

— V Litoměřicích bude dnes slavně uvítán a nastolen (intronisován) nový biskup, nejdůst. p. Augustin Pavel Váhala, ku kteréžto slavnosti se dostaví veškeří pp. okresní vikářové diecéze v pluvialech a pozvání jsou kněží vesměs. Na biskupství posvěcen byl minulou neděli v hlavním chrámu sv. Václava v Olomouci od J. M. nejdůst. p. arcibiskupa Olomúckého za assistance J. Excel. Antonína Arnošta hraběte Schaafgotsche, biskupa Brněnského a Rud. svobodného pána Thysebarta, světicího biskupa Olomúckého. Z Litoměřic přibyli k slavnosti svěcení biskupa svého p. kapit. děkan a gen. vikář Jos. Akermann a pp. kanovníci Hille a Demel; z Vidné dvorní farář dr. Švec. Kněží bylo přítomno asi 80. Pastýrský list nového p. biskupa, jenž na všech osadách biskupství Litoměřického dnes při službách Božích čten bude, dali jsme v čelo t. listu.

— *Provoldání.* Cvokaři města Horovic a jeho okolí, případě neblahými poměry o výdělek a o práci, upadly v bídě neslychanou, kteréžto bídě odpomoci sobě podepsané komité za úkol obralo. Jakkoliv k ulevení strašné, na sta evokařských rodin tísničí bídě již patřičné kroky učiněny jsou, aby se evokařům zařizováním spolků evokařských a utvořením se spolku akciového, především stálého zaměstnání a alespoň poněkud vydatnějšího výdělku dostalo, nelze přece toho doufati, aby spolky ihned aneb alespoň v době nejkratší svou činnost započítati a všechnen pramen nedostatku umoriti mohly. Za tou příčinou vznáší podepsané komité, odvolávajíc se na povolení sl. c. k. mistodržitelství od 6. dubna 1866 č. 18251 k štědrým dárcům a šlechetným lidumilům snažnou prosbu, aby mu dobročinnými příspěvky k podporování kvílicích dělníků nejlaskavěji nápmocni byli. Ústřední výbor, jsa o dobročinnosti českého obyvatelstva přesvědčen, doufá, že jeho pro-

* Důst. p. jubilantovi byla podána též slavnostní báseň „Olahs radosti.“ Vyšla tiskem B. Stýbla v Praze.

volání všelikého ohlasu dojde. — Ústřední výbor ku zřizování evokařských spolků a ku přijímání dobročinných příspěvků v Hořovičích dne 9. dubna 1866. Julius Seifert, starosta.

- V nemocnicích řádu *Milosrdných bratří* bylo během roku 1865 bez ohledu na náboženství přijato a obsluhováno 16.147 osob a sice: ve Vídni v Leopoldově 4949, ve Valčicích v Dolních Rakousích 784, v Hradci Štýrském 2088, v Praze v Čechách 3402, v Gorici v Illyrii 466, v Novém Městě n. Metují v Čechách 391, v Těšíně v Slezsku 344, v Prostějově na Moravě 584, v Kuksu v Čechách 313, v Brně na Moravě 678, v Letovicích na Moravě 100, v Linci v Horn. Rak. 1614, ve Vysovicích na Moravě 68, v Zebřidovických v Haliči východní 256.

Z Uher. Nejdůst. p. biskup Mich. Haas odkázal 30.000 zl. k účelům dobročinným. — V Sedmihradské vsi Apa-Nagyfalu navrátilo se 17 rodin protestantských do lůna církve katolické.

Z Rima. Dne 17. března podali ci-zincové v Rímě meškající sv. Otcí adresu oddanosti, jako se za předešlých let stávalo. O 12 $\frac{1}{2}$ vstupovala deputace více než 100 osob do Vatikánu; byl to Němci, Francouzové, Belgačané, Angličané, Američané, Italiáni, Španělové i Portugalskí; sv. Otec přijal je v trůnním sále, Conte Scotti z Milána četl adresu, načež všickni poklekše očekávali papežské požehnání. Tu ale zvolal sv. Otec: „Povstaňte, pánové, chci k vám několik slov promluvit, prvé než vám udělím požehnání.“ Dále pak hlasem pohnutým řečnil asi takto: „Od mnohých let vidám v tyto doby vůkol sebe shromážděné katoliky všech národů, tak že tuto stavám mezi zástupci veškerého katolictva, t. j. celé všeobecné církve. Vy, drazí synové, vesměs truchlíte nad událostmi posledních let. Já truchlím s vámi a co více, já poznovu tuto zavrhuji co ne-hodný náměstek Ježíše Krista násilnictví, rostoucí nemravnost a hanebné útoky proti náboženství a církvi. Však ačkoli toto vše zamítám, nezapomněl jsem přece na slova Onoho, jehož náměstkem na zemi jsem, a jenž v zahradě v smrtelné úzkosti i na bolestném kříži hasnoucích očí svých k nebi pozdvihl, řka: *Otec, odpust jím, neb nevědi, co činí.* I já vůči neprátele Stolice apoštolské a výry katolické opětuji slova: „Otec, odpust jím, neb nevědi, co činí. — Dvě třídy lidí jsou v zřejmém odporu proti církvi. K první třídě náležejí kotolci, kteří si církve sice váží a ji milují, avšak kaž-

dé nařízení její trpce posuzují. Od sněmu Nicejského až do sněmu Tridentského rádi by všecka vynešení církve opravovali. Od výnosu papeže Gelasia až do bully o ne-poškvrněném početí hlah. Marie Panny na-lezají všude nedostatků. Jsou katolici a nazývají se přátely našimi; leč zapominají na poslušnost povinnou autoritě církevní, a proto obávám se, aby, neusmysli-li sobě v čas, z kluzké té cesty nepadli v prohlubeň, v níž se už nalezá druhá třída ne-prátel našich. — Tato třída jest zřejmější a nebezpečnejší. K ní náležejí filosofové, kteříž pravdu a spravedlnost jediným rozumem svého pramenem postihnouti chtějí. Však přihází se jím podobně jako těm, o nichž sv. apoštol Pavel napsal slova: *Semper discentes et nunquam ad cognitionem veritatis pervenientes* (vždycky se učice a nikdy ku poznání pravdy nepřicházejice). Oni hledají a zkoumají a cím více jim pravda mizí, tím bližší se jí býti domní-vají, a slibují nám novou dobu, kdežto prý duch lidský zapudí všelikou temnost. Mo-dlete se za tyto pobloudilce vy, kteříž nemáte účastenství v bludech jejich. Vy jste v pravdě učenici Toho, jenž řekl: „*Já jsem cesta, pravda a život.*“ Vy také vete, že neprísluší veškerému světu vykládati slovo Boží, že není úlohou filosofů, objasňovati učení sv. výry, nýbrž že to přísluší službám jeho, k nimž On řekl: „*Kdo vás slyší, mne slyší.*“ — Těší mne, milé dítky, že vás tu to spatruji vůkol sebe: *vyt* nad jiné hodni jste požehnání, kteréž vám z celého srdece udělím. Hospodin sám sešli pože-hnání své na vás, na těla vaše, na ducha vašeho, na duši vaši, na rodiny vaše, na národy, jež zastupujete; On vás uchovejž ode všeho zlého a zachovejž vás na cestě pravdy a života. Požehnání všemohoucího Boha Otce, Syna i Ducha sv. sestoupiž na vás a zůstaň s vámi vždycky.“ — Po té šla deputace ku kardinálu Antonelli-mu.

Literní oznamovatel.

- „*Stručný přírodopis všech tří říší.*“ Pro mládež vůbec a pro čtvrté třídy hlavních škol zvlášt vzdělal Pavel Jehlička, prof. na akademickém gymn. v Praze. Se 400 malovanými obrázkami. Nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze. Obsahuje mimo předmluvu a stručné pojednání o přírodě a přírodopisu výklady: I. o nerostech (str. 9—48), II. o rostlinách (str. 49—118), III. o zvířatech, v kterémžto oddílu jest řeč též o člověku (str. 118—194). Dále nachází se přehled, uka-zovatel a konečně na 20 listech čili tabulkách

400 bedlivě malovaných obrázků. Cena této sličné knížky v tuhé vazbě s barevnou obálkou jest 1 zl. 30 kr. Jarnímu tomuto dárku přejeme s p. spisovatelem, aby byl naší mládeži milou čítankou a budíčkem, by si záhy všímala Boží přírody, tak aby poznávajíc vždy více díla Stvořitela, prospívala v moudrosti a bázni Boží.

— *Křesťanská žena*. Dle P. J. C. Boone-a vzdělal a s přivolením vrchnosti církevní vydal P. Jos. Svoboda, kaplan v Turnově. Ku prospěchu Turnovského kostela sv. Mikuláše. Nákladem vydavatelovým. Tiskem K. Bellmanna v Praze 1866. S obrázkem, str. VII. a 82. Spisek jest věnován urozené paní Marii Felicii svob. paní z Aehrenthalu, roz. hraběnce z Thun-Hohensteinu. Obsahuje tyto části: I. Povolání křest. ženy. II. Křest. žena v manželství. III. Křest manželka. IV. Křest matka. V. Povinnosti křest. matky. VI. Křest hospodyně. VII. Křest. vdova. Knížečka tato hodí se výborně za dárek nevěstám, a prospěje i každému jinému čtenáři. Sloh jest jasný a jadrný, n. př.: „Chcete-li dítkám svým štastnou připravit budoucnost, nakládejte s jejich tělem, jakoby děti sedlské, s jejich pak duši, jakoby byli děti královské.“ Prodává se po 30 kr. u p. vydavatele i v knihkupectvích.

— „*Slavnostní dárek pro přijímající Svátost oltární a biřmovance, spolu úplná modlitební kniha pro mládež katol.*“ Vzdělal J. P., kněz. S povolením nejd. arc. konsistoře Olomoucké. Nákladem vlastním. V komisi knihkupectví E. Petříka v Praze. S ocelor. str. 130 kapesního formátu. Obsahuje modlitby ranní, večerní, ku mši sv., ku sv. zpovědi a přijímání; o svátosti biřmování výklad a pobožnost, některé písň a modlitby. Cena 32 kr.

— „*Památky archeologické a místopisné*,“ redigované p. Fr. Zoubkem, budou nyní vycházeti nákladem kněžtiskárny dra Frant. Skrejšovského v Praze na Štěpánském nám. č. 1018 a 1019—I. naproti c. k. polie. ředitelství. První sešit na rok 1866 vyjde během měsice května.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Mudra, farář v Slavětíně, 9. dub. (nar. v Lišně 13. dubna 1820, kněz od 31. červce 1843.)

Vyznamenání jsou:

- p. Jan Wehn, kn. arcib. vikář Borský,
p. Frant. Haferrichter, knfž. arcibisk. vikář Hroznětínský,
p. Vác. Wenisch, kn. arcib. vik. Plánský, a
p. Ignác Herzig, far. v městě Kladsku, jmenování jsou čest. rady kn.-arc. konsistoře;

- p. Ant. Viktorin, far. v Hudlicích, jmenován sekretářem vik. Křivoklátského.
Ve správě duchovní ustanoveni jsou:
p. Štěpán Kreisleben, administ., za faráře v Javoří (Gabhorn);
p. Jiří Schön, koop. v Kladrubech, za adm. do Svojšína (místo p. Jana Nedvěda, kapl. v Strážbře);
p. Josef Slavíček, kapl. z Litně na výpomoc do Podčapl;
p. Jan Brom, kapl. v Jesenici, za výpomoc kapl. do Vermětic.

Uprázdněné místo:

Jáchimov, děkanství patr. měst., od 11. dub.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Beran, far. v Něm. Heřmanicích, d. 1. dubna (nar. ve Výprachticích 13. srp. 1822, kněz od 25. črvece 1847),
p. Jos. Kalousek, farář v Žamberku, dne 6. dubna (nar. v Písečné d. 23. října 1795, kněz od 1. list. 1820).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jan Souček, vikarista při katedře, chrámu v Hradci Králové, za kapl. do Bělohradu;
p. Vojt. Lichtenberg, koop. v Kuklenách, za admin. do Stěžer;
p. Jos. Vejcl, proz. kapl. v Holicích, za prozat. koop. do Kuklen;
p. Frant. Preclík, adm. v Církviči, za adm. do Nových Dvorů;
p. Ant. Kupka, adm. ve Vyskytně, za kapl. do Šlapanova;
p. Frant. Bek, kapl. v Litomyšli, za admin. do Trstěnice (Strenitz.)

Na odpočinek dán jest:

p. Jan Hejný, far. v Trstěnici.

Uprázdněná místa:

Něm. Heřmanice, fara patr. knfž. Liechtensteina, od 2. dubna do 14. května;
Trstěnice, fara patr. knfž. Thurn-Taxisa, od 4. dubna do 16. května;
Žamberk, fara patr. p. Parish-a, od 7. dubna.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jest:

- p. Vác. Pavlovic, kons. rada, bisk. vikář a a školdozorce střídnictví Dešenického, pravorář v Eisenstrassu, jmenován jest arciknězem obvodu Vimberského.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Vojt. Vlk, kapl. v Počátkách, za faráře v Pláni věžovoté;
p. Frant. Koller, suppl., stal se skuteč. katechetou na realn. gymn. v Prachaticích.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavení metrop. chrámu sv. Vítá: vp. Jos. Ludvík, zámeč. kapl. v Malešově 2 zl.

Dopisy: od Polné, z Frydku, z Benátek, z Říma přišly; z Inomostí až nám bude zaslán konec.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž, arcib, semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné činí národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Sv. otce Basilia řeč o závisti.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)

Dobrý jest Bůh a dárce štědrý darů dobrých těm, kteří jich hodni jsou; zlý pak jest débel a původce všeho zlého. Jak za dobrým v zápetí kráčí láska upřímná, tak zlého v patách sleduje závist. Varujme se, bratří, hříchu závisti, abychom nebyli účastníky protivníka našeho a neu padli někdy na soud božském spolu s ním u věčné zatracení. Neboť když hrdopyšník v soud dáblův padá, jak pak závistník určenému pro débla trestu ujde? Není v duších lidských nepravosti horší nad závist, poněvadž těm, proti nimž se chová, nic neškodí, nejvíce a vlastně toho hubí, jenž ji v srdeci svém chová. Neboť jako rez ocel, tak závist duši, již byla opanovala, sžírá; ba jako prý ještěrové se rodí, prožírajíce život mateřský, tak i závist bolestně hlode duši, jí naplněnou. Jest pak závist zármutek nad blahem bližního; protož i závistník nikdy není prost zármutku a žalosti. Úrodný-li jest statek bližního, oplývá-li dům jeho všemi k živobytí potřebami, dostává-li se mu všechno, čeho srdce ráčí; — to vše jest závistníku podnětem neduhu jeho, zvětšující jeho žalosti, tak že v ničem se neliší od člověka, jenž za naha odevšad raněn bývá. Jest-li někdo udáten — zdráv — to bode závistného. Jest-li jiný sličnějšího obličeje — tot

jest onómu novou ranou. — Opět jiný snad dary duševními nad mnohé vyniká, jsa obdivován, slaven pro svou moudrost a výmluvnost? Opět jiný bohatstvím snad oplývá a poctami skvěje se svou ke všem nuzným štědrostí a dobrotvostí a hojně se mu za to ode všech, jež byl dary svými oblažil, chvály dostává? To vše jsou závistnému člověku rány a bolesti v nejhlubší utroby srdece jeho bijící. A to vlastní neduhu toho nebezpečí jest, že se s ním ani zjevití nesmí, nýbrž věsí hlavu, sklopuje oči, škaradí se, stýská si a hyne neduhem svým. Ptáš-li se ho, stydí se zjevití nemoc svou, říci totiž: „Jsem závistiv a mrzut a hněte mne štěstí přítele a rmoutím se nad radostí bratra svého, aniž mohu snéstí pohled na cizí blaho, nýbrž za neštěstí si považuji štěstí bližního.“ Neboť tak by říci musel, kdyby pravdu mluviti chtěl; z toho pak nic říci nechtě, uvnitru neduh chová veškeré utroby jeho dusící a žeroucí.

2. Není tedy divu, že ani lékaře, ani léku nižádného nalezti nemůže, jenž by mu od neduhu tohoto pomohl, ačkoliv písma plná jsou lékařství proti němu užitečných; jemu jest jediným odlehčením, jehož dýchání si žádá, když padnouti vidí některého z těch, jimž závidí. Tent jest cíl jeho přání, spatřiti některého z nich klesnouti ze štěstí v bídu,

Předplácí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na pár.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
přílož.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

z žádoucího blaha v neštěstí. Tehdáž se smíruje, tehdáž přítelem se stává, když jej vidí, an pláče, když jej patří, an lká a truchlí. S veselým se neraduje; s truchlivým spolu pláče. Tuto však proměnu života, z jakého totiž stavu a v jaký upadl, neželí z lidumilnosti a outrpnosti, vyňášeje prvnější poměry; nýbrž aby mu neštěstí jeho protížil. Synáčka jeho mu oslavuje po smrti a tisícerými pochvalami jej vynáší, jak sličný byl, jak moudrý, jak schopný ke všemu, o němž za živa ani dobrého slovíčka nevěděl. Když pak znamená, že množí s chválou jeho souhlásí, obrátí opět a zlehčuje zemřelého. Tak bohatství obdivuje po ztrátě; krásu, sílu, zdravotu tělesnou po nemoci vychvaluje a velebí. Slovem, nepřítel jest dobra přítomného; raduje se toliko ze ztráty jeho. (Pokrač.)

„A brány pekelné ji nepřemohou!“ (Mat. 16, 18.)

V pravdě věcné církve svatá chodí!

Ó, jen sšikuj, světe, svoje reky,
nechť obráti na ni zbraní seký;
však ji přece v ničem neuškodí!

Samo peklo, ať jí zhoubu plodí,
nechť vyprázdní svoje na ni jeky
a vychrlí zoufalé své vzteky:
se stolce ji pravdy přec neshodí!

V neomylu vždycky bude dliti,
povždy vítězit a v každé době,
ať se svět i v rumy své rozříti!

Kdo by však přec v dábelské chtěl zlobě
mocnou církve správu rozbořiti,
ten by odzvonil sám hrani — sobě!

F. Aujezdský.

Křesťanství a chudina.

(Dokončení.)

Ať hledí kdo s jakékoli strany na veliký ten zjev historický (kláštery a řehole), skutek skvělý, hlasitě se ozývající, nedá se zapříti. Všudy, kamkoli vzrostlý strom ústavu řeholních uchýlil se a postál, zotvíral hluboké studně; a všudy, odkud útlalky ty vystrčeny byly násilím, zhoubným i společnosti lidské vůbec i křesťan-

ství zvlášť, zanechaly po sobě prázdnou, která až posud nikým a ničim nezahrabala a nenaplnila se! A tam předkem, kde pobrali lidu s úslužnými jeho dobrodinci i víru, která bývala jemu vždycky útěchou hojnou, tam chudý a bídny tísňen jsa těžkým břemenem též útrapy a krutosti též bíd, jako dříve, dočkal se pomoci a potěchy menší, kleslosti ale a malomyslnosti větší.

Onen strom ochranný a potěšný, pod jehož stínem tolik tisní a trampot uvolňováno a umírněno bylo, i v jiné athmosféře a pod sluncem jiným, může znova štípen, zvlažován a živen být křesťanstvím. Strom ten opět vzrostlý a rozkvětly v dobách a poměrech nových přinášeti může i v budounosti společnosti celé a zvlášť lidem chudým a od světa jako vyděděným, ovoce života i blaha; mocně může přispívat i rozřešování, jehož snažně ale marně hledáme a se dožadujeme na průmyslnictví našem materialním a soustavách čistě mechanických.

Není mi činiti a neučiním obrany ústavů řeholních, ale nemohu nepověděti, arci že na veliké užasnutí našim tichým a snášelivým protivníkům, že jest i ve století našem devatenáctém a právě v devatenáctém řeholní život znamenitou naší společnosti podporou, a já nic neostýchám se pověděti, že řeholník — ne řeholník ten, na jakého nám tak ráda ukazuje polemika nespravedlivá — ale řeholník, jenž hoden je svého obleku a svého jména, vydatnou je silou hospodářskou; přičiňuje se nemálo spůsobem svým o rozluštění záhad, o jejíž rozbor nám právě jde.

Pracovati mnoho a vydávati málo, tot v hospodářství národním a každém předním péče zasluhuje, to službu koná člověčenstvu, která prospívá chudému, anižby škodila boháčovi. Kdyby lze bylo rozhojniti a rozmnožiti všudy lidi, jejichž život by ve skutek uváděl prostředek ten po přednosti hospodářský, aby totiž co možná nejvíce vyráběli, spotřebovali však co možná nejméně, aby konali mnoho pro potřeby jiných, málo však vymáhali pro potřeby svoje: přesvědčili byste se, že brzo by došla otázka naše žádoucího rozřešení. A zde sluší uznati, že životem řeholním, že jeho čistotou a přísností zpravidla a uskutečňuje se zásada tato hospodářská den co den, hodinu co hodinu. Pravý řeholník, ať vzdělává pole, ať vzdělává duši, aneb ať vzdělává ideu, hojným jest vyráběcem, spotřebovatelem však střídmým.

Nežádáte, tuším, že, aby kdo vyráběl, užitečného cos vyráběl, třeba snad jest, aby pracoval a se klopotil v přádelně, aneb v báni, aneb u kovadliny, aby roztačel železo, sléval ocel a předl vlnu. Tomu-li by tak bylo, kolik z odpůrců našich nebylo by než zahálčivých a pouhých spotřebovatelů a poživačů? Považte, že přede vším toho je co dbát, aby udržela a zvýšila se, pokud lze, první ze všech cen, cenná lidská, cena důstojnosti lidské, a směl-li bych v této příčině pomyslit sám na sebe, dovolil bych sobě otázati se vás, zdaž opravdu vyhlásili byste za lenocha, ničemného a neužitečného spotřebovatele a poživače toho, jenž let již čtrnáct, v potu, namahavě a neunaveně pracuje o nejlepší a nejvnitřnejší vaši část, o blaho duší vašich? „Myslíval jsem před lety,“ povíděl muž, stojící bez odporu na výši novověké vzdělanosti (hrabě Montalembert), „že vím, co asi je světec a co církev; ale ani tušení neměl jsem o tom, co mnich jest a co mništví. Náležel jsem té době, ve které jsem žil. Po celý čas učení a výchovávání mého domácího i veřejného nikomu ani v mysl nevešlo, ani tém, kdo náboženství a dějepisu mne vyučovali, nezachtělo se, aby ponětí toliko dali mi o řeholních ústavech. Třicet let sotva prošlo po jejich ve Francii zrušení a již mluveno o nich jako o tvořech vymřelých, jejichž zbylé hnáty časem se ukazovaly, vzbuzujice aneb zvědavost aneb ošklivost; mezi věci však světa živého počteny více nebyly. Opouštějice gymnázium, zda nevěděli jsme všechni podrobné hanebnosti Jovišovy, ale sotva jména znali jsme zakladatelů řeholi, ač jim Europa co děkovati má za vzdělanost a církev za své zachování.“ Takového-li mínění býval učenec tak důmyslný a slavný v zemi naskrz křesťanské, co říci jest o nepočetných těch, jenž úsudků o mnichu a řeholi dobráří se ve „Valdštejnovo téboru“ aneb dokonce v pověstném „Věčném Židu“ od Eugena Sue-a?

A pravdu-li celou povím, netolikou duší vašich potem svým po věků osmnáct jsme zaledvali, ale nad to i pole vaše zúrodnovány jsou prací řeholnickou, jejíž utěšené ovoce sbírá a sklizí náš věk s hrđostí nevděčnou. Kdyby v úsudcích našich časů jen jakýs zbytek byl spravedlivé k ústavům těm uznalosti, které světu zanechaly po sobě tolik a tak skvělých stop: dívajice se, jak září a skví se v lesku slunečním bohaté žně novověké Francie, poznali by, jak že posloužili sborové ti re-

kovní rolnictví našemu, první rozoravše a zúrodnivše naše pole, kde dříve bývala místa pustá aneb neužitečné plody rodicí; poznali by, že na rolich těch v každém bez mála prášku a zrnku padlém nyní v ruku svobodomyslníka, jenž s držou nevděčnosti o statečné dělníky ty se otírá, pot vězí, tu a tam i krev mnichů těchto tak hojně a štědře zhaněných a pomluvených od těch, kteří pracemi jejich zbohatli. I dnes ještě, kdyby dech Boží vzrůst dal neohrozeným a srdatým těmto vojínům v původní jich čistotě a jarosti, zpracované a otužené jejich ruce i v století devatenáctém mocnými by se prokázaly býti, aby vnesly a vštípily život a úrodu tam, kde až posud neujímalala se leč mrtvá poušť a hrozná neúroda.

Bud jak bud, pochybovat nelze, aniž kdo právo má, aby zapírat se jal, že práce duchovní, mravní neb hmotná nevyhnutelně náleží k samé podstatě ústavů řeholních. Jestliže pak někdy a někde se podařilo a na neštěsti poštěstilo zahálce a zmalatnělosti uhnízdit se v obydlí, kde jindy přičinlivost jen a otužlost přebývá, toť vysvětliti snadno jest, pomyslime-li, že řeholníky těmi lidé byli, a kdekoli bývají lidé, tam vždy i zárodekkem porušení a zkázy postupem času může se prodrati a proraziti může skrze svatost a velebnost sebe krásnějších ústavů. Ale i přes možné a skutečné ty neplechy a nepořádnosti rozesílané, přeháněné a roztahované takřka až do nekonečna utravostí, nepočitivosti a nesvědomitosti, nic nemění se pravda ta, že život řeholní sám v sobě práci a přičinlivost zavírá a obsahuje, že přísaха v sobě chová učiněnou před nebem i zemí, kterou, kdo skládá zavazuje se, že pracovati a snažiti se chce o pravé člověčenstva štěstí.

A touž dobou, kdy přísaха řeholníka má k tomu, aby podnikl práci všelikou, kterou sluší a třeba je vykonávati, táz přísaха zavazuje ho a povinnost jemu ukládá přísnou, aby sám stranil, zdržoval a varoval se rozkoší a požívání takových, bez nichž obejít se může a jichž mítí nemusí, ponechávaje jiným díl ten svůj zákonní, jehož dožadovati a dobrati se jinak plné má právo. Vím já předobře, kam až do kročila u lidí některých nelaskavost, svéhlavost, ba neotesanost předsudků současných. Jim zdá se člen řeholní boháčem ba milionárem býti; oni vypočetli, té takové sumy se dopočetli, a mluvte jak mluvte, toho jim nevymluvite nikdy, že

kapucín ten, jehož právě na ulici byli potkali, nohy maje bosé, hlavu obnaženou a hrubý okolo sebe pás, není boháčem, dům, kde on přebývá, že nevládne několika miliony a že potřeby jeho nijak nesrovnávají se s bohatstvím jeho evangelickým. Tvrďm témto řeholní spotřebavosti a užívavosti soudečům jednu toliko učiním odpověď, řka jim, že žádal bych na nich, aby nekladli sobě za těžké tráviti a žítí na spůsob „milionářských těchto plandáků“ a nadbytek, jehož nespotřebovali, ukládati v ruce chudých.

Takový je řeholník uvažovaný a posuzovaný se stanoviska něco nižšího, se stanoviska řádu hospodářského. Zákonem svým předním a základním slavně slíbiv, že pracováním co nejvíce bude vyráběti, téhož zákona přísností zavázał sebe, že na mále chce přestávati. Stavem a povinnosti je vyráběč hojný a bohatý, spotřebovatel však skromný a střídmý. Vymknul-li se řeholník ze zákona, zpronevříl-li se povolání svému a příslahu-li zrušil: tenkráte na něho ukazujte, zažalujte a odsuđte ho. Avšak zákon jeho, řehole a ústav, jenž nežádaje a nechťe na vašich vládách ničeho než vzduchu, slunce a svobody, sám a sám sebou uskutečňuje dilem svým pravidelným vlastní váš ideál, ten věru nemůže býtí vámi zavrhnován a zatracován. O hlučocí myslitelové, o velcí hospodářové a světa opravovatelové! Vy, jenž co den vykřikujete s hlukem a šířkem po zemi daleko se rozléhajícím blahobyt lidu, pokrok hospodářský a pokrok člověčenstva, čeho domohli jste se, co případněji by vyhovělo ideálu, jaký jste nám ukázali?

Tém z vás, co znepokojovali bývají, nemohouce dopiditi se tajemství toho, aby lidnatost udržela se v rovnováze se spotřebavostí, odpovidám: Čeho se bojíte, a čeho žádáte? Vy se strachujete, že rozmožní a rozmnoží se životové lidští nad miru; a vy žádáte na zákonu politickém, na lidské moudrosti, na zločinech snad, aby zadržely a zastavily proud ten, jenž zdá se vám přes břehy již přetékati? Což nevidite, že právě to, po čem pilite a se pidíte, čini křesťanství katolické, a že to čini spůsobem nejšlechetnějším a prostředkem co nejvydatnějším, že to čini hrdinstvím dvojím, čistotou a upřímným a nezíštným sloužením potřebám i mravným i hmotným?

Tém, kdo mezi vámi s větším ještě nepokojem dívají se na rostoucí vlnobití rozbourené ctižadosti, ana vyhražuje a za-

hražuje sobě všecky cesty; kdo dívají se na její proud, jak žene se po všech důstojnostech a výnosných úřadech, tém učiním to otázání: Nevíte, kterak zmírniti a zahladiti zápas ten prudký a horký, kde potýká se dychtivost s dychtivostí, ctižadost se ctižadostí; nevíte, kterak vykliditi ze zápasíště toho několik tisíc takových žadostí a snažností? Jak můžete pak po hrdati a povrhovati lidmi, kteří rovně jako vy mohli být ctižadostiví a chtiví; s nimiž snad bylo by vám se potkávati na cestě vaši co s mocnými soký ne-li i vitézi nad vaši snažností a shánivostí.

A tém, co se strachem ukazují na bídu lidu, na bídu rostoucí a vystupující jako moře, které doráží a bije na břehy, kde oni ve své zámožnosti vystavěli sobě nádherné domy; tém předkem, co poslouchají se strachem tajeným temné hučení zedmutých vod strkajících a zmitajících ubohými bídáky, jenž nenasyceni ostávají, aniž mohou dále trápení snášeti, tém pravím: Proč nepřejete sborům tém dobrovolným; proč zamítáte ty, jenž berou se cestami rozličnými, aby upokojili a ztišili hukot ten a zpodepřeli bídáka klesajícího? Co pak koná většina lidí těch tolik pomluvených a zhaněných, tolik u lidu rozkřikovaných co největších jeho nepřátel a škůdců. Jedni pracují mocným svým slovem, jini bolestem ulevují mocí své lásky; jiní vychovávají vaše děti, jiní těší zajatce, jiní vaše trestance, jiní vaše pomatence a někdy snad i vás, svých utrhačů laskavě ošetřovati budou v blázinci.

A dejme tomu, že rádové řeholní neprokázali by lidu žádné jiné služby, což máte za nic, že někteří dobrovolně a o své ujmě chudobu přijavše i stažečně ji snášejice, příklad dali tém, kdo jsou zavěni všeho jmění? Ze mnozí z nich, z míst pochodice vznešených a bohatstvím oplyvajice, příklady vystavovati mohli naskrz jiné? Což za nic nepokládáte, že chudým ukázali chudobu takovou, s niž přebývá a chodí svatost mravů, výbornost ducha; že ukázali chudočtu tu, kterou nuzní nevrle snášejí a za ni se stydí? Než nehledice ani na podpory hmotné, jaké přinášejí ústavy ty chudině i jiného druhu výhody odtud pochodi: nejen tomu přiučuje se chudý, že člověk činiti může a vykovávat mnoho, živ jsa ode mála, ale z veškerého života řeholního naučení sobě bráti může, čta i na obleku jeho, kde spatruje se obět dobrovolná; učí se od něho tomu, co povznáši ho z opovrženosti před

nebem i zemi, svědčíc mu svědectvím ne-mylným, že lze nositi pod halenou hrubou a drsnou duši šlechetnou, rekovského du-cha a srdece královské.

Takovým jeví se býti život řeholní za věku devatenáctého ve svém k národnímu hospodářství poměru a rozebrání k rozre-šení otázky, s jakou nedočkavě naléhá chudina. Nejsa přičinou ochuzení ani ne-bezpečným prospěchu obecnému, naopak mocnou a vydatnou je silou k nabývání bohatství a ochraňování chudých. Podrobiti mnoho lidí ctnostních pod dvojí zá-kon ukládaný pracovitosti a obětavosti, na-véstí je všecky se vší jejich silou a mocí k zdokonalování mravnímu a hmotné úle-vě každému, kdo tisněn a trápen je bídou buď duše aneb těla; ukázati všem i bohá-čům i chudým, těm, kdož vynikají bohat-stvím i hojnou rozkoší jako těm, kdo po obojím jen laskominy mají; ukázati jim krásné to divadlo, kde lidé volně a s my-slí v pravdě hrdinskou sebe zapomínajice; jiným tolíko snaží se sloužiti službou upří-mnou: ať tomu říká cokoli posměvačný a utrhačný duch, neukáže neužitečným neb škodným by člověčenstvu to býti mohlo; a ti, kdož usilují, aby vyrvali společnosti obětavost tu ochotnou, jiného nedomáhají se, leč aby odňali ztrápeným těsitele, vla-sti sily, rozkopávajice zároveň větší ještě propast, než zahrabati a zanéstí se snažili.

Všickni, kněží i nekněží, řeholníci i světští, občané i vojínové, synové knížat i synové lidu, všickni máme povinnost, aby-chom pracovali nejen v rádu mravním, řeholním a společenském, ale i v rádu ho-spodářském a hmotném; my všickni, v miře větší menší, povolání máme, které na nás dvojího žádá — práce a sebezapíráni. Tito dva úkonové vycházejí a shrnují se v jeden, z něhož dostávati se má lidu nuz-nému bratrského dobrodini.

Ty, Spasiteli náš! jenž máš bohatství nad bohatstvím, jenž pravda jsi a láska, rač dáti nám s těmito dvěma věcmi (pracovi-tosti a sebezapíráním) čisté zlato ctnosti křestanských, obohat nás všech kapitálem tímto Božským, učiň, ať s pokladem ctno-stí, pokladem padlým ze srdece Tvého v srdece naše, vzejde lidu blahobyt, utišení všechno lidu, a možná-li — vyhlazení veškeré bidy.

Marianské kvítko.

Znáš-li, duše, kvítko milé,
lesknoucí se vě v nadě?
květe stále, ušlechtilé
ve věkové zahradě!

Jestli komu smutku tříše
srdce bolné skliuje,
ať jen spěchá k němu bliže,
tu se duše zraduje.

Pakli ztráta věrných duší
nádražia tvoje rozrývá,
slzu ono kvítko suší,
jíž se oko zalívá.

Je-li srdece hříchu jedem
pozbaveno pokoje,
aj, tu zove něžným hledem
proti hříchu do boje.

A když oči uzavírá
ruka smrti ledová,
těšic tebe kvítko zírá,
že Bůh duši zachová.

Maria, to kvítko svaté,
květe stálou jarostí;
květe vadou nepojaté
k věčné duši radosti.

J. R.

D O P I S Y .

Z Roudnice dne 17. dubna 1866.

(Uvítání nejdřív. p. biskupa Litoměřického.)

V sobotu dne 14. dubna bylo skoro celé město naše na nohách: plno lidí na nádraží a na břehu našeho Labe u přívozu. A proč? Bylo ohlášeno, že toho dne okolo 10^h hodiny přibude sem ranním vla-kem nový pan biskup Litoměřický Augu-stin Pavel Váhala na cestě do své diecése, přicházejí přímo z Moravy. — A spolu zpráva se roznesla, že na nádraží našem vystoupí a na druhou stranu Labe do svého zámku v Třebouticích se odeberé na noc, aby pak ráno k nastolení svému v Litoměřicích se dostavil. To dostačilo, aby město v slavnostní roucho se obleklo a důstojného hosta spůsobem co nejslavněj-ším uvítalo. A v skutku násleovalo uvítání nad všeliké cekávání. Jedno překvapení stíhalo druhé. Mimo p. kanovníka Hille a p. krajského z Litoměřic čekala na nádraží celá honorace městská, v čele důst. p. probošt. p. okresní, p. měšťanosta a p. ředitel knížecí co patronátní komisař. Jak mile nejdřív. pan biskup na nádraží přibyl a z vozu vystoupil, pozdraven byl v latinské řeči p. proboštem a milostný stařec rovněž latinskými slovy jakož i přá-telským stisknutím ruky a polibením po-děkoval sé jemu. Po té uvítal jej p. měšťanosta Zinke ve jménu města česky a nejdřív. p. biskup poděkoval plynne jazy-kem českým. Nyní přistoupivší divčice p.

okresního Štětského podala mu pestrou kyticí; pan biskup jsa tím velice potěšen, právě otcovským spůsobem k dívce se sklonil děkuje ji a spolu připojuje přání, by i ona v životě svém tak rozmanitými ctnostmi se skvěla, jako ta kytice z rozličných kvítů se skládá. Pak uznal zapotřebí po cestě se převléci. Odešel a po malé chvíli oblečen v roucho své biskupské přišel překvapen byl setninou ostrostřeleců městských, kteráž vzdavší mu čest při zvuku hymny národní na pochod se dala, aby nejdřst. pána až k přívozu doprovodila, kdež zpěvácký spolek „Ríp“ shromážděný pod praporem svým zvučně uvítal jej pěknou naší národní písni od Kamenického: „Přicházim přímo z Moravy.“ — Po této písni sstoupili jsme všickni na prám, s námi na zvláštní loď i zpěvácký spolek „Ríp,“ jenž nám po boku po Labi pluje, libezně nás bavil krásnou písni „Má otčina.“ Při zvucích poslední její sloky:

Tam, kde v chrámě Svatovita
Čech své krále svaté sčítá,
Václava cti, Karla má,
„Pomiluj ny“ zazpívá:
Tam je moje půda spasná,
půda svatá, domov můj!

přizazili jsme na druhou stranu ku břehu, jenž již do diecése Litoměřické náleží. — Pan biskup vystoupiv z prámu žehnal na půdě své shromážděnému lidu, až přišel ku bráně postavené jemu ke cti patronátům úřadem knižecím, na níž se nápis nalezal: *Vitej apoštola Páně!* Zde v řadách očekávala svého arcipastýře mládež školní osady Vetelské se svými oběma učiteli a katechetou v čelé, a jak jsme se k nim přiblížili, přivítaly nás česko-německou kantátou, na konci každé sloky jako jeden muž podle p. učitele skoro až k zemi se klonice. Po této písni vystoupil p. farář Hochmann a jadrnou řečí českou vital svého biskupa co první farář v jeho diecézi. Touto řečí korunováno bylo dílo toho dne, mnozi sedli do vozů, aby nejdřst. p. biskupa ještě až na hranice osady Vetelské doprovodili: většina ale nás nemajíc povozů, klusalá pěšky domů, a vypravovali jsmě si po cestě, jak každý k němu láskou zahořel a těšili se na druhý den, jak asi v Litoměřicích jej uvítají.

Jak se dálo nastolení samo, o tom snad zprávu dali Litoměřičtí; já připojuji jenom to, co jsem v Litoměřicích při mém příchodu (o $\frac{1}{2}$ 12) viděl a slyšel. Zastihl jsem ještě slavnou mši sv., již pan biskup sloužil a ten jeho zvučný hlas při zpěvu

prozrazoval každému, jak ač v stáří pokročilý, přec ještě statný jest. Při svém návratu z chrámu překvapen byl nejdřst. p. biskup z věkoli Litoměřického shromážděnými zpěváky českými, počtem ás 84, jenž mu zapěli právě pro ten okamžik složenou kantátu (slova od Lence, hudba od dra Svobody). Nejdřst. p. biskup se zalíbením poslouchal a když ukončili, potleskem děkoval jim. Pak ještě zapěli „chorál českého národa“ od Bendla a velepatrnou piseň sv. Vojtěcha. Bylo ty sbory milo poslechnout. Uznání zaslhuje ochotnost zpěváckých spolků ze Mšena a Loun, jejichž daleká cesta s nemalými obtížemi byla spojena; ale ze zvláštní úcty k svému arcipastýři milerádi všecko nesli.

R.

V Litoměřicích dne 17. dubna 1866.

(Nastolení nejdřst. p. biskupa A. P. Váhaly.)

Den předvčerejší, druhá to neděle po Velikonoci, stal se velepatrným jak městu, tak veškeré biskupské osadě. J. Mil. biskupská, pán *Augustin Pavel Váhalá*, Bohem daný nám vrchní pastýř, nastoupil správu svého biskupství. Veleslavný byl spůsob a všecken řád jeho nastolení. — V předvečer se všech chrámů města zvěstovalo velebné zvonění nastávající slavnost. V neděli pak po osmé hodině ráno arcipastýř náš ze svého statku Třeboutic přibyl do našeho města; u dlouhé brány od měšťanosty byl uvítán vhodnými slovy, dlouhou třídou veskrz ozdobenou bral se skrze řady mládeže veškerých škol a vychovacích ústavů zdejších do děkanského chrámu, jenž byl slavnostně okrášlen, a kdež bylo shromážděno duchovenstvo, c. k. úřadnictvo, představenstvo města, biskupští úřadníci a jiná honorace. Odtud, oděn jsa v posvátné roucho, ubíral se nejdřst. pastýř v nepřehledném průvodu k biskupskému chrámu; všudy po domích visely ozdobné věnce a koberce, a vlály prapory rozličných barev. Cetné zástupy věřících rozličného stavu byly v slavném průvodu, vedle téměř 100 alumnův biskupského semináře počítalo se 120 kněží a hodnostářů světských a řeholních. — Když uveden byl vrchní pastýř ve stoličný chrám, četl se od oltáře jmenovací list císařský, a papežská podaci bulla; pak následovalo uvítání, kteréž v značném pohnutí pronesl kapitolní pan děkan před stolcem biskupským, z něhož pak Jeho Milost biskupská jal se mluviti prvníkráte slovo pastýřské, maje řeč ke své kapitole, k vikářům, k

duchovním správceům, pak i k alumnům a těm, kdož pracují na jejich vzdělání. V pravdě, byla to slova apoštolská, řeč dojímavá, hlas mocný avšak i srdečný, zcela otcovský, jakýmžto velekněz Pán jednotlivé třídy duchovenstva vroucně volal, by jedni i druzí plnili dílo Boží a spolu s ním péči měli o stádee Kristovo. Nebylo jednoho, kdož by nebyl hluboko pohnut a spolu mile dojat slovem biskupským. Ta etihodná jeho postava, i ten přemilý vzhled a ta dobrota, jaká mluvila z jeho tváře, to vše s důvěrným zvukem jeho slov získalo jemu srdece všechných, kdož jej viděli, kdož jej slyšeli. — Na to se přelo „Te Deum,“ i přistupovalo kněžstvo, dávajíce počest a libajíce ruku novému biskupu; po čemž při oltáři Pán libozvučným hlasem vykonav modlitbu k prvomučníku sv. Štěpánu, patronu chrámu, všemu shromáždění udělil biskupské požehnání a sloužil předrahou obět, při niž se zdařile provedla v hudbě mše Beethovenova. — Po slavnosti zapěl před biskupsk. sídlem sbor zpěváckých spolků českých z blízka i z dálí sem příslých složenou ku slavnosti kantátu a některé vkusně vybrané písň. — Veškeré duchovenstvo častoval téhož dne sám nejdůst. p. biskup dílem při svém stole, dílem v semináři, kdež své hosty poctil osobní návštěvou. — Tuto připojiti dlužno, že mezi stolujícími v semináři stala se sbírka k založení nadace pro zdejší ústav hluchoněmých, kteréž slouti má nadání Váhalské. Jeho biskupská Milost zvěděv o tom, ihned prokázel se dobrotným příznivcem téhož účelu. — Těšíme se všickni a plesáme, že Litoměřické církvi takového se dostalo biskupa, dětem otce, oveckám pastýře; sv. evangelium této neděle znít právě o dobrém pastýři. — U večer, ač bylo deštivo, uspořádán pochod s pochodněmi z náměstí na biskupské nádvoří, a dlouho tu bylo slyšeti zpěv zpěváckého spolku německého. — V pondělí k večeru Jeho Milost biskupská navštívil seminářský chrám a spolu seminář vkusně okrášlený, kdež byl přitomen zábavě uspořádané od alumnův: deklamace a zpěvy německé střídaly se tu s českými. **K.**

Z Příbrami dne 21. dubna 1866.
(Obnovení sv. misie.)

Nebylo zajisté žádné město v Čechách v poslední čas tak rozkřičeno jako Příbram, a mnohý zajisté myslil, že mezi havíři a hutníky jen sami zlodějové jsou a že mezi nimi a Židy samá krádež a šantročení pa-

nuje. Vyzrazená krádež příbramského stříbra takovou v sousedství proti Židům rohoženost vzbudila, že se na mnoha místech krvavé rvačky strhly, až vláda přinucena byla, v mnohých okresích náhlý soud prohlásiti. Ano, že Židé kradené stříbro kupovali, musili za to jiní Židé v železe a evočkách obchod vedoucí odbývat! Což ale jistě chvály hodno, že Příbram, kteráž se tak říka ohništěm všech těch kramolů a terčem býti zdála, do něhož vtipy se metaly: přece sama tichou a pokojnou ostala, za čež děkovati jest dobrému duchu, kterýž mezi většinou měšťanů a horníků panuje; jakož i tomu, že stalo se mezi sborem ostrostřeleckým a hornictvem usnešení, že silnou hlídku ve dne a ještě silnější v noci zavedou tak, že ani potřebí nebude vojska se dovolávat. — A hle, posud zde pokoj ani v městě ani v okolí zrušen nebyl, což také i vys. c. k. mistodržitelství uznalo a sbor ostrostřelecký pochvalou poctilo.

Jak dobré smýšlení zde panuje, poznalo se, když vel. pp. Redemtoristé od páte až do šesté neděle postní ve zdejším kostele sv. Jakuba V. renovaci čili obnovení sv. misie v loni zde držané konali. Bývá sice zde o každém českém kázani, zvláště postního času, dosti plno, avšak jak v loni o misii a letos o renovaci všecky prostory našeho — pro zdejší lidnatost ovšem velmi obmezeného — kostela byly přeplněny: o tom jen ten pravé může mítí pomyslení, kdož sám svědkem byl, jak i na oknech kostelních mladici jako ukovaní stáli, aby ani slovíčka z kázani nepřeslechli. Po celý týden od neděle smrtelné až do květné bylo každý den dvoje české a jedno německé kázani. V českých kázanicích střídali se vel. pp. Ant. Mařálfí, rektor Pražské, Jan N. Jenč, rektor Svatohorské kongregace, pak vel. pp. Roller, Jedeck, Vitek, Kugel; německá kázani, kteráž v neděli ve 2 hodiny s poledne, všední den ve 4 hodiny odpoledne začínala, měl vp. Karel Zürník sám. — Ráno od šesté do sedmé a večer též od šesté do sedmé bylo pokaždé české kázani a tito článkové katolické věro- a mravouky byli nábožným a dychtivým posluchačům na pamět uvedeni: a) účel renovace, b) o svaté zpovědi, c) o prospěchu častější zpovědi, d) o pohoršení, e) o modlitbě, f) o lásce k Bohu a k bližnímu, j) o očistci, a jak možno věrným dušičkám ku pomoci přispěti, h) o vídě. Těchto osmero předmětu bylo za těch osmi dnů vždy ráno přednášeno. Na večer byly zase tyto věci na kázani přive-

dený: a) o navrácení se do hřichů, b) o následcích smrtelného hřichu, c) o častém pamatování na smrt, d) o čtvrtém přikázání Božím, e) o proštědcech k zachování čistoty, f) o bolestné Matce Boží, j) o následování Pána Ježíše, h) kterak možno setrvati v milosti Boží. Každé kázání mistrně složené a rázně přednešené trvalo nejméně hodinu, a všem vel. pp. kazatelům ta spravedlivá chvála přísluší, že duchem apoštolským unášeli v řeči své veškeren zástup. *) A jako horlivým hlásáním slova Božího vynikali: tak nemenší obdivení zasluhuje jejich vytrvalost v slyšení zpovědi. Hned ráno před šestou až do dvanácté v poledne a odpoledne od dvou hodin až do samého večera den jak den nejméně šest, někdy i 10 kněží zpověď kajících slyšeli, a lid nepřestal k zpovědníkům se tlačiti. Zvláštního uznání zaslhuje důst. p. Ant. Maštalíř, kterýž vzdor pokročilému věku přece zase z Prahy sem do Příbrami cestu vážil a tak horlivě co ostatní kázal a sv. zpověď slyšel. Jako vloni tak i letos byla pro Příbram velmi vhodná doba pro tuto pobožnost volena, an každý pravý katolík v postní čas ochotnější než kdy jindy pravidám náboženským srdce své otvírá a svátoстí pokání s Bohem se smíruje i k stolu Páně přistupuje. Budtež zde veřejné díky vzdány všem těm vel. pp. misionářům, kteříž tak obětovně a horlivě v Příbrami, právě když se o ní nejvíce psalo a všelicos mluvilo, ducha nábožnosti budili a spasitelné smýšlení obnovili, jsouce spolu přičinou, že se obecný lid svésti a omámiti nedal, že svatý pokoj v celém okoli zachován a že bohdá i v příští zachován bude. —

P. O.

*Od Černého Kostelce dne 12. dubna 1866.
(Bida v lidu. Nevěrecká definice „smrti.“)*

Jaká bida nyní mezi lidem panuje, těžko uvěřiti. Ve mnohých chalupách není co jist, co sit, čím daně platit; úřední zabavování a exekuční dražby se neustále střídají a zbaňují bidáky i posledního, co měli. V chlévě, kde jindy několik kusů hovězího dobytka stávalo, jest nyní buď jen jedna hubená kráva, aneb je chlév do cela prázdný: dobytek pocházel hladem. — Poněvadž jest nouze o peníze všeobecná, nemožno nakoupiti věci potřebných, ač obili je dosti a laciné; nikdo nechce půjčit (leda s jistotou na 40—80%), nikdo po-

čkat, a proto mnoho polí zůstane neoseptych; chudi rolníci vzpomínají na bývalé špejcharы. — Včera zemřela tu dívka, kteráž před týdnem byla na opakovací hodině; naříkala prý na bolení hlavy. Bezpechyby měla zánět mozkové blány, a poněvadž rodiče lékaře nezavolali, útrat se bojice, zemřela bez vší pomoci. Žádala prý si v nemoci mléka, rodiče ji ho nedali, neměli; žádala si pak vařené švestky, ani těch nedostala. Ubohá! — Z přílišné býdy mnozí ani do chrámu Páně nejdou, stydí se, že jsou polonazí, rádi by pracovali, ale výdělku není, a mají-li groš, chtí sobě zahnat trampoty, opijeji se kořalkou, a tak klesají vždy bloub v bídě a nouzi. Jest více míst, kde by podobně jako evo kařům Hostomickým potřebí bylo pomocné ruky poskytnouti. Vím, že v jedné chalupě měli ze všeho dobytka jediného koně, s kterým muž jednou za čas někam na výdělek jel, a ten jim teď pošel hladem; nebylo ani slámy, aby se mu byla dala; stele se jehličím. — V učitelském jednom časopise četl jsem následující definici smrti: *Co jest smrt? Nic jiného, nežli cíl života; nebot po ní nenásleduje ani radost, ani žalost, ona ukončí bolesti, ukolébá nás ve věčný spánek, a jest našim nejbezpečnějším útulkem.* „Chaulieu.“ Nevím, proč časopis vychovatelký definici tuto uveřejnil. Či souhlasí s ní, či neví, že to nesmysl? Smrt je prý cíl života. Proto tedy žijeme, abychom umřeli? Je-li smrt cílem života, nač se dlouho morít, nač snášet všeliké strasti, bídou a nemoce, hled tedy co nejdříve cíle dojít a učini sám záhy tomu životu konec. Vždyť to naši povinností, cíle co možná nejdříve dosíci!

Je-li smrt cílem života, mělo by zniti páte přikázání: *Zabijes!* Nemělo by býtí žádného rozdílu mezi zvířaty a lidmi, stejně zahynou a pak — nenásleduje prý ani radost ani žalost. Ovšem, tak by si mnozí nevěřci a prostopášníci přáli; tém by bylo velmi milé, kdyby po smrti nenásledovala ani radost ani žalost. Však i ti na smrtelném loži strachy schnou, při pomyšlení na předešlý svůj život, při pomyšlení na věčnost, soud, nebe i peklo. Nezávidím lidem, kteří o smrti jako „Chaulieu“ soudí, že se stotožňují se zvířaty. Tací lidé musí nevyhnutelně zavrhnouti víru v Boha, a vrhnouti se v náruč tomu, jehož nábožní křestané křížem zažehnávaji. Smrt ukončí (prý) bolesti, ukolébá nás ve věčný spánek a jest našim nejbezpečnějším útulkem. Že smrt bolestem našim tělesným konec

*) Před večerním českým kázanim modlival se pokaždé etih. p. Wohlmann růženec.

učini, jest sice pravda, kdyby ale byla cílem našeho života, nebylo by třeba bolesti snášeti, ale co nejdřív se usmrtiti. Že nás smrt ve věčný spánek ukolébá, nemínim, leč bych se snad vzdal naděje budoucího z mrtvých vstání. Když se ale ze spánku smrti opět jednou probudíme, nemůže to býti spánek věčný. Aby smrt byla našim útulkem a to nejbezpečnějším, to také těžko věřiti, nebo lidé spíše budou hledati útulek, by se smrti ubráníli, než útulek, by se smrti sami v náruči yrhlí. Jsem přesvědčen, že zajisté i franc. labužník pan Chaulieu po tom nejbezpečnějším útulku přiliš netoužil! Onen učitelský časopis měl by však moudřejší zásady hlásat.

J. K. Řezáč.

Z Hradce Králové dne 17. dubna 1866.

(Bisk. vizitační cesta. Výstava výher a loterie.)

Jeho Excell. nejd. náš vrchní pastýř, ačkoliv jsa přes 60 roků knězem, a v tom mnoholetém kněžství 34 roků biskupem, dosti již nesl břímě dne i horka, nechce přece ani u vysokém stáří ustáti od apoštolské své horlivosti a miní i letos ale spoň v některých farnostech rozsáhlé diecése milé své ovečky navštíviti a svátost sv. břmování udileti, a sice: dne 5. června v Starkově (Starkstadt), dne 6. v Českých Vernířovicích, dne 7. v Chvaleči, dne 8. v Aberspachu, dne 9. v Zdoňově (Merkelsdorf), dne 10. v Hořenich Tepličích (Oberweckelsdorf), dne 11. v Německých Verneřovicích, dne 12. v Ruprechticích (Ruppersdorf), dne 13. v Heřmánkovicích (Hermsdorf), dne 14. v Šonově, dne 15. v Martinkovicích (Märzeldorf) a dne 16. v Broumově. — Z toho vidno, že si obrál pan biskup vikariát na samých pruských hranicích (Broumovský), a tudíž i ve svém za tím účelem na konsistori svou řízeném dopisu, kde jindy jenom psával „popřeje-li Bůh života a zdraví“, přidal letos významné „i míru“; dejž tedy Bůh, aby u provedení velekněžského onoho předsevzetí ani válečný ryk, ba ani znepokojující přípravy válečné nepřekážely!

Právě se zde připravuje v biskupské residenci výstava četných předmětů, darovaných mnohými laskavými dobrodincemi za výhry k uspořádání loterie ve prospěch opravy zdejšího stoličného chrámu sv. Duha. Stojí skutečně věci ty za podívání; jest jich na tisíce, jsou té nejpestřejší rozmanitosti, a leckteré mezi nimi, jak již v Blahověstu oznámeno, vzácné a drahocenné; v posledním čase přibyl od výtečného umělce Pražského Quasta na skle malova-

ný a jím samým sem darovaný překrásný obraz Rodičky Boží (Madonny), jejž znalcí velmi vysoko ceni. Při návštěvě výstavy bude se vybírat malé vstupné (10 kr.), aby již tím dobrý ten účel získal. Los bude státi 20 kr., jest tedy zpráva veřejných listů o ceně vyšší nepravá. Tah bude až někdy po žnách; kékž by udělil Bůh hojnou úrodu zemskou a zahnal nehody války, aby tato loterie žádoucího došla úspěchu!

F.

Z Hradce Králové dne 14. dubna 1866.

(Prof. dr. Jos. Schazl †)

Dne 26. března zemřel zde po delší chorobě, a dne 28. byl slavným spůsobem pohřben muž, jenž má o zdejší klerikální seminář a s ním spojené bohoslovecké učiliště, tím pak dojista o celou Kralohradeckou diecézi nevšedních zásluh. Jest to profesor kněz Josef Schazl. Ze pak má po celém našem biskupství ba i mimo ně veliké množství vychovanců, žáků a ctitelů, dovoltež, abych zde předložil kratinký nástin pozemského jeho života. Narodil se dne 8. července 1794 v Lanškrouně, studoval gymnasium a filosofii v Brně, bobosloví pak na mladistvém tehdaž ústavu zdejším. Po dokonaných těchto studiích byl dne 24. srpna 1818 na kněžství posvěcen a poslán hned co kooperátor do Bartošovic. Avšak za nedlouho byl přijat na prosbu svého biskupa od císaře Františka do vyššího ústavu vzdělávacího, jenž byl právě tentokrát zařízen u sv. Augustina ve Vídni, aby se tam důkladněji ještě theologicky vzdělal, a přísným zkouškám z veskerého bohoslovi na vysokých školách podrobil. Což když šťastně vykonáno, byl povolán velepastýrem svým za spirituala do zdejšího klerikálního semináře dne 1. listop. 1822, a tím zůstal až do konce školního roku 1827. — Na to se stal v témž ústavě vicerektorem a zároveň na bohosloveckém učilišti profesorem věrouky. Z vicerektorství, počínaje cítiti tíž věku, poděkoval se roku 1852; profesuru ale podržel až do smrti, ba mimo dogmatiku přednášel od r. 1842 také o vychovatelství, a sice na theologickém ústavu až do poslední své nemoci, a na ústavu učitelském také po několik roků, když totiž ústav tento nově byl organizován, a on se stal prvním jeho řiditelem. — Roku 1845 dal se na universitě Vídeňské, kdež byl již dávno před tím všecka rigorosa odbyl, prohlásiti za doktora v bohosloví. Jeho Velič. císař a král Ferdinand jmenoval ho r. 1841 na

odporučení nynějšího našeho pana biskupa svým dvorním kaplanem, a nejdří. p. biskup udělil mu později důstojnost konsist. rady, jakož i potvrdil ho co diecéní synodou zvoleného examinatora pro concursu parochiali. — Tak dosáhl rozmanitých úřadů, hodnotí a vyznamenání za svého života časného; dejž Bůh, aby se mu nyní i na onom světě v hojném mříře dostalo vyznamenání věčného! Za to vrouceně jsme volali k nebesům již v den jeho úmrtí, zvláště pak o jeho pohřbu; že ale tenkráté většina kleriků našich, odešlých právě na svátky velikonoční, nemohla býti přítomna, uspořádali jsme si ještě nyní, když jsme se byli všickni opět sešli, v tichém kostelečku sv.-Jaňském pobožnost smuteční: dne 12. dubna k večeru pomodlili jsme se hodinky za mrtvé, a dne 13. ráno měli jsme za nebožtíka zpívané requiem, kteréž z lásky k nebožtíku sloužil nejstarší jeho kolega, velectvěný pan prof. dr. Stárek, jemuž za to budtež díky, a v Pánu zensnulému lehké odpočinutí a slavné vzkříšení. F.

Od Polné v masopustě 1866. (Opozděno.)

(Zábavy pro děti. Knihovny.)

Když starí se veselí, chtějí i mladí radost mít. Mívají radovánky, ale přečasto neradují se v Kristu. Je to zajisté choulostivá věc za časů našich, chceme-li dítky uvarovati pohoršení. Učitel jsa nyní ve mnohem ohledu závislým od obce, neodváží se tak snadno rázně vystoupiti, a kdyby to i učinil, nedosáhne žádoucího cíle; vždyť citlivá maminka a starostlivý tatiček sami vodí dítky své do veřejných zábav a tam nemá prý učitel dítkám co poroučet. Vloží-li se v tu věc kněz a poukazuje na hrozící nebezpečenství, dostane za odpověď, že děti, až vyjdou ze školy, nebudou se umět ve společnosti ani hnout, co z nich potom bude atd. — Nezbývá tedy nic jiného, než pomýšleti na prostředky, jimiž by se i školní kázni i rodičům a dětem zadost učinilo, neb aspoň horšímu zlu načešlo. Prostředek takový, myslíme, že jsme našli v školní besedě, jakou jsme dětem uspořádali v tento spůsob: Pilnější dítky školní naučily se básničkám některým, jakých školní mládeži podává Frant. Doucha ve svých „Jarých Listech,“ jiné dítky přiucily se přiměřeným zpěvům, tak že se deklamace a zpěvy střídaly. V určený večer měly školní dítky do školní světnice polný přístup, kdežto rodičové mírné vstuvné platili, které po odrážce výloh 5 zl. 72 kr. obnášelo. Takováto školní zábava

pro děti má mnohé dobré stránky. Děti se všeckem takovým rády učí, umělyt je z paměti i ty, které jich nepřednášely, nebo si je často společně odříkávaly. Že zvolené básničky jsou vesmě užitečné, netřeba dokládati. Mimo to může učitel i katecheta často poukázat k takové zábavě, dokládaje, že jen mravné a pilné dítky budou přednášet a na zábavě podíl brát, což prospěje, obzvláště dodá-li se, že nikdo nesmí do školní zábavy, kdo by sál do zábav veřejných. Rodičové se také uspokojí, jestli že vidí, že škola dítkám i toho uhlazení dle jejich náhledu poskytuje. Ovšem by se mohlo namítati, že dítky při takové příležitosti školní věci zanedbávají, učice se jinému. Tomu ale není tak, jestli že jsme je dříve na to upozornili, že taková přednáška je odměnou pilnosti a věc školní zanedbati že se nesmí; aniž toho báti se třeba, že by škola takovou zábavou zevšednila, jestliže náležitý pořádek se udrží. Částka peněžitá, kteráž se při takové příležitoti vytěží, může se věnovati školní knihovně, kterou my ovšem teprv založiti musíme. — Uznáno jest vůbec za prospěšné, zakládati knihovny školní, ale velice potřebí jest zakládati knihovny pro horaly české, kteří dnes jsou prací zahrnuti a zítra bez chleba. Často přichází lid ke knězi s žádostí o zapůjčení některé knížky, „člověk si rád v neděli a ve svátek něco přečte, nebo jde-li do hospody, nic tam kloudného neuslyší.“ Mohlby kněz půjčit, kdyby sám měl, ale bývá to tak, že mezi chudým lidem je i duchovní chudý a musí být spokojen, jestli si pro vlastní vzdělání nějaký spis zaopatřiti může. Proto se mně zdá, že společnost pro podporování chudého lidu v horách nemálo by mu prospěla, kdyby ve farnostech toho lidu knihovny zakládati pomáhala, jejichžto vedení aspoň každý mladší kněz rád by převzal. Lid v prázdných dobách zaměstnávaje a poučuje se čtením, nevrhal by se tak nerozumně v proudy zničující kořalky a učil by se pamatovati v letech tučných na léta hubená. Kéž by někdo věc tak důležitou oné dobročinné společnosti přednesl a odůvodnil!

J. N.

Z Nižkova u Polné 20. dubna 1866.

(České nešpory.)

Mnoho hlasů ozývá se z míst pokročilých o zvelebení zpěvu chrámového v tomto časopisu. Citám rád takové zprávy, a mile potěšen bývám, že zpěv zbožný k úctě Svrchovaného se pěstuje. — Nejen

města, ale i vsi pokrok činí; toho důkaz máme také u nás v Nižkově, kde se české nešpory z Kancionálu Sv.-Janského již přes rok v stánku Božím ozývají. — Věnovalo se u nás několik mladíků tomuto zbožnému zpěvu, kteří pilně i dále se cvičí. Snad Bůh svým časem požehná a rozmnoží tuto dobrou vůli, by jméno Jeho chváleno i velebeno bylo ústy mnohými. Vy, kteří jste si umínili v zpěvích chválit jméno trojjediného Hospodina, nedejte se odstrašiti, pamětlivi jsouce, že ne pro několik těch osob v chrámu Páně, jimž se píšeň nelibí, poněvadž nezavání trhovým nápěvem, zpíváte, nýbrž že tím oslavujete Pána Boha! Ti však, kdo tyto zpěvy tak vážné pohanili, ukázali, že jim dokonce nerozumí. — V skutku Kancial sv.-Janským Dědictvím vydaný chová v sobě výbor krásných, vznešených, důstojných písni, bez nápěvů trhových. Je-li mysl člověka zasmušena starostmi, srdce skličeno teskným hořem: písněmi těmito žal mizí, hoře zrácí trpkosti své, starosti se rozptylují, a důvěra usazuje se tak, jako bychom ruku Boží ku pomoci na blízku viděli. — Aby tyto písně i v chrámu Páně se udržely, objednal náš vel. p. farář František Růžička „Hlas Varhan“, by varhaník někdy snad v nesnázi nebyl, nevěda, kterak tu neb onu píšeň hráti. Za to dík vroucí vzdán budí!

—r.—

Ze Frydku ve Slezsku 6. dubna 1866.

(Spolek Arimatejský v Příboře a ve Frydku.)

Srdceň díky vzdáváme, že jste podávali v Blahověstu zprávy o bratrstvu sv. Josefa z Arimatie, totiž o milosrdném skutku pochovávání chudých katolických křestanů. Ale ještě jsme nevěděli dobré, co to má za význam, až se k Vám psalo z blízkého Příbora na Moravě s prosbou, abyste zprávu dali, jak se to má zařídit, a Vy jste, slavné ředitelstvo, neopovrhli tou žádostí, ale ráčili jste do Příbora zaslát své stanovy a poučení, jak se bratrstvo má zřídit. Jistý P. Š. se o to všechno staral, aby se to bratrstvo založilo v městě Příboře, což se mu podařilo ačkoli s velkou prací. Ale přece se tam v skutku založilo a výborně začalo kvést, tak že i pan starosta obecní se svojí paní přistoupili i s mnohým vzácným měšťanstvem, a už jest jich přes 1100 v tomto bratrstvu Arimatejském zapsáno. I vzdechnul sobě tento jistý P. Š., aby Bůh zaplatil všem těm, co ho o tom bratrstvu sv. Josefa z Arimatie poučili. — Taky u nás ve Frydku jsem já o tom za-

chal mluvit, ale byl jsem hned nemilou odpovědi odbyt, ale vždycky jsem se za to modlil, aby Bůh sám to ráčil sprostředkovat, a hle, moje žádost nebyla nadarmo: Bůh ji vyslyšel a Duch Svatý nadchnul k tomu některých lidí. Abych já též u nás o to mohl pracovat, šel jsem se poradit s tím, co o to pracoval v Příboře, jak by to nejlépe bylo lze začít, a domluvili jsme se dobře. Jak jsem přišel domů, hned jsem šel k našemu veledušt. p. děkanu a kanovníku biskupství Vratislavského a prosil jsem ho o to bratrstvo, což on mně neodepřel, jen ať se vyhotoví stanovy pro Frydek a potom že se to podá k vyššímu úřadu k potvrzení, což se v skutku stalo. Vp. mladší kaplan to všecko vyhotovil, stanovy i žádost, a opatřilo se to podpisy předně našeho vdúst. p. děkana a kanovníka, kterýž k potěšení našemu přijal ředitelství toho bratrstva ve Frydku pod titulem sv. Josefa z Arimatie, a podalo se to ku potvrzení a doufáme, že s pomocí Boží i u nás ve Frydku bude výborně kvést a že sobě budu moci též vzdechnout, jako můj přítel v Příboře: Bůh zaplatí všem, co nám k tomu dopomohli i co moji žádosti neopovrhli.

Jan Šrubař, zpěvák.

Z Inomostí v Tyrolsku dne 9. dubna 1866.
(Velikonoční prázdniny. Zdejší podnebí.)

Od 19. do 27. března konány byly ve zdejším bohosloveckém konviktě velikonoční exercicie. — Ve vice než 30 obrazích představeno „drama křesťanského života.“ Hrdinou obrazů byl rek ze starověku — ze skutečnosti vztatý, bohatý tisícery opěvovaný písněmi, vítěz nad tisíci litých nepřátel, nepřemožený posud nižádnou lstí nejouskočnějšího protivníka, věhlasný, velemocný vládce široširých, nedostupných končin, nad jehož moudrostí, mocí a silou žasli knížata a králové, lidumil, nad něhož lepšího nebylo na světě, onť opustiv nádherné sídlo královského otce svého, odešel sám a sám do dalekých, bohopustých krajů, plných divoké zvěře, šelem a dravců, aby z drápů nestvůr těchto vyral zbloudilého bratra, přítele. — Nalezl jej, vyrval, zvítězil, ač při tom vlastního života neušetřil. Veleben a žehnán od vysvobozených u vítězoslavě vrátil se pak do sídla slávy otce svého, aby usedna po pravici jeho s ním panoval nad národy světa. — A ku podivu, ač nás bylo přes 100, nikdo při tom ani slova nehlesl, každý utvořil si dle návodu vel. p. řečníka*)

*) P. Jos. Malfatti S. J., redaktor „Posla (Send-

docela v tichosti pro sebe — v duchu jednotlivé ty obrazy, vzory to pro budoucí život, pro budoucí povolání. —

Po svátcích velikonočních nastalo v konviktě opět ticho, ale jiného druhu, než bylo před tím. Nezůstalot chovanců více než 20 doma; ostatní rozprášili se po vúkoli na 2—3 dny cesty vzdálí do romantických hor a údolí severních Tyrol i dále do Mnichova, Augšpurku a jinam. Již před početím prázdnin velikonočních, t. 15. břz. putovali 2 zdejší bohoslovci přes Janov a Neapol do Říma; vloni bralo se touže cestou „ku prahám sv. knížat apoštolských“ asi 20 externistů. — O velikonočním pondělí slavili dva již dříve vysvěcení bohoslovci kněžské prvotiny, jeden ve Vamberricích v Kladsku, druhý u Treviru v Porýnsku; mimo ty vysvěcen téhož dne jeden na jahna v Tridentě, druhý na podjahna a třetí na akolýtu v Brixenu. — Všechn pět jest z konviku a vráti se po Velikonocích opět do studií.*). Těšil jsem se také na úterý po svátcích, že se někam podívám, ale povětrnost toho nedopustila. Říká se: „Zelené vánoce, bílé velikonoce,“ zde však byly i vánoce i velikonoce bílé, aspoň právě ten úterek napadlo z rána taklik sněhu, že na cestu pěšky nebylo lze ani pomyslit. Nebývá to ostatně nic neobyčejného v zdejší krajině, z jara-li nebo i v letě přizene se z čista jasna chumelice. — Vrchole hor obkličujících s obou stran dlouhé a úzké, nanejvýš (okolo Inomostí) 2 hodiny široké údolí Inu, nabývají pokáždé, kdykoliv v dolině prší, i v letě, sněhových korun, což, když se vyjasní, poskytuje překrásný pohled, zvlášt je-li docela vybráno, při západu slunce, které zacházejíc barví sněhobilé štíty skalnatých těch, různotvarých vrchů řeřavým nachem — známý to úkaz, zvaný alpská záplava neb záře, čili „horské červánky“ (Alpenglüh). Jak milé však zavane či lépe zaburáci jižní vítr, zde „široko,“ u Jihoslovaků „jug“ (jih) zvaný, zmizí sníh v zimě z doliny, v letě i z hor, za dva, za tři dny. Je to milý i nemilý host, ten jug pro zdejší krajinu: milý, protože jsa v zimě průměrně 12° — 15° R. teply, zmírňuje podnebí, zúrodrňuje role, na kterých se vů-

kol města kukuřice výborně daří a že čistí povětrí, tak že nepřichází-li 14 anebo více dní, jeví se následkem znečistěného, v hlubokém údolí zavřeného vzdachu rozličné nemoce, vyrážky atd. — nemilý, poněvadž přelitniv Breneršký průsmyk, často prudkostí svou nebezpečným se stává, střechy trhá, které proto namnoze, zejména na venkově, prkny kryté, velikými kameny pokladené býti musí; dále, že nezvyklým na toto podnebí působí hlavy bolemi, ba mnohé snéstí je nemohoucí pryč z krajiny vyhání (citliví čují jej den dva dni napřed), konečně že v letě nesnesitelné vedro přináší a mdlym čini člověka i zvíře. Obyčejně vznáší se dříve den dva dni pouze ve výšinách, hory při tom zmodrají a zdají se velmi blízko, pak teprv sestupuje dolů; druhý, třetí den na to příšvá. V zimě, je-li na horách čerstvě napadlého sněhu, vynese snih do povětrí a zahali celou horu sněhovým mračnem. — K nám do Čech zavítá někdy ve spůsobě teplého jižního větru a nasyyt se na alpách parami z ledovců a sněhu, ovlažuje nivy naše teplým úrodným deštěm.

V úterý tedy nebylo z vycházky nic; za to ale druhého dne vyjasnilo se nebe jako rybí oko, a já jsem se vydal s kramanem P. chutě na cestu do údolí Achenškého, znamenitého nemalým jezerem a na poutnické místo — Horu sv. Jiří. Přál bych všem, kdož hodlají za příčinou sjezdu katol. jednot v měsíci září zavítati v Inomostí, aby z železné drahы zabočili v ona místa.

V Benátkách Vlašských 19. března 1866. (Opozd.)
(Pobožnosti a obyčeje svatopostní.)

Dopis tento budiž považován za pokračování předešlého, v němž jsem sdělil, co v svatopostním čase v zdejších chrámech zvláštního jsem zpozoroval. Oznámil jsem, že v každém farním chrámu bývá u večer pobožnost kající se žalmem „Miserere“ před vystavenou nejsv. Svatosti. I dokládám, že nápěv tohoto žalmu není ve všech chrámech stejný; tu a tam zpívá se týž žalm dvojím nápěvem, tak že jiným nápěvem zpívá sbor duchovních a jiným sbor lidu verš po verši. Jsou to dva sbory: duchovenstvo a lid, jenž si zpěvem jednotlivých veršů odpovídaji. Také v tom není jednota, že v některých chrámech po ukončení žalmu slovy: *Gloria Patri etc.* následuje *Tantum ergo*, v jiných ale dříve ještě kající modlitba *Deus qui culpa offenderis* (Bože, jenž vinou rozhněván) tu á tam s

bote) nejsv. srdce Pána Ježíše,“ orgánu to pro údy bratrství téhož jména.

* Z přát. dopisu od 18. t. m. sdělujeme, že jeden se nenavrátil, jmenem Jindřich Schwenger rodem z Crefeldu v Porýnsku. Zbloudiv u jezera Gardského spadl s vysoké skály a zůstal mrtev.

veršíkem „Ostende nobis Domine misericordiam tuam“ (Ukaž nám Pane milosrdenství své) se říká, jindé se tento veršík s příslušnou odpovědí vypouští. V některých chrámech modlili se hned po vystavení velebné Svatosti a ještě před žalmem Miserere bolestný růženec. V jednom farním chrámě a sice v jednom z těch, kdež bylo den co den ráno kázání postní, byla také u večer mezi růžencem a žalmem Miserere promluva (discorso) p. faráře k osadě na základě evangelia jednoho každého dne. — Jednou byl jsem též na křížové cestě. Po stranách každého ze 14. zastavení hořely dvě svíce. Napřed byl nesen kříž uprostřed dvou voskovic. Za těmito třemi nosiči postupovali dva kněží, jeden měl na rochetě červenou štolu, druhý jenom rochetu. Před každým obrazem modlili se veršík: „Klaníme se Tobě Kriste, a dobrořečíme Tobě“ s odpovědí „jenž jsi skrz svatý kříž svůj svět vykoupil.“ Po té četl kněz štolou přioděný italským jazykem rozjímání o té štaci, po němž následoval Otče náš a Zdrávas. Pak povstali, zdvihajíce se a dálé jdouce zanotili kněží tónem žalmovým: „Miserere nostri Domine“ (Smiluj se nad námi Bože) načež ministranti „Misere nostri“ odpověděli. Pak se zpívala latinsky sloka „Stabat Mater“ a sloka jedné písni italské. Od poslední štace navrátili se k hlavnímu oltáři, kdežto se 5krát Otčenáš, Zdrávas a Sláva Bohu pomodlili, přidávajíce výše uvedené „Smiluj se nad námi,“ pak následovaly 3 veršíky, jeden o sv. kříži, druhý o bolestné Rodičce Boží a třetí ke cti sv. Františka s příslušnými modlitbami. — Od neděle smrtelné až do úterka před zeleným čtvrtkem konají se tu skoro ve všech chrámech buď místo kázání anebo vedle nich duchovní cvičení, záležející v každodenním rozjímání večerním. — Před nedělí smrtelnou uveřejnili farářové, jakož před hody Božími pokaždé činivaji, napomenutí svá k farníkům ve spůsobě pastýřských listů, oznamujíce spolu pořádek církevních obřadů. Tyto otevřené listy pp. farářů nalezají se na dveřích chrámových a posilají se též do všech přibytků farníkův. List, jenž z naší fary vyšel, zní v tento smysl:

„Přibližují se, Nejmilejší v Ježíši Kristu, nejkrásnější, nejsvětější a pro srdce v pravdě křesťanské i nejpřiměřenější dny, v nichž laskavá matka naše, církev, obnovuje v nás památku utrpení, smrti a vzkríšení Slova télem učiněného, jež za naše spasení zcela se obětovalo na dřevě kříže. Nevyslovitelná je-

stif radost hleděti na vás, ani nábožně, ani bedlivě, zevnitř na jevo dávajíce vnitřní vroucenost, za těchto dnů do svatého chrámu spěcháte a rozpomínajíce se na našeho milého Ježíše, buď jak za jásotu (Hosanna) nevinných dítěk do Jerusaléma vjíždí, aneb na tu dobu, kdy milým apoštolum ponejprv podával nejsvětějšího chleba, aneb jak od bezbožných z nenávisti k smrti byl vlečen aneb od několika věrných svých do tichého hrobu položen, aneb jak konečně třetího dne nesmrtelný, trpěti více ani nemoha, z mrtvých vstal, a to vše živě cítíce, pohnutlivým úkonům obcujete. Jest to zajisté něco jiného, než klamná radost, jaké stoupenci tohoto sváta očekávají od světských radovánek svých; tu v pravdě počítejte v srdci svém plnost nejsladší útěchy, tu Bůh rosou svou nebeskou v duše vaše děstiti bude; odtud odcházení budete pokaždé jsouce lepší, pohnuti a jako do ráje přenešeni. Jisto jest, že tyto účinky budou na rovni s vaší vírou a s přípravou, jakouž sem přenesete; a tu kojím se nadějí, že víra vaše bude živá, příprava věstranná a upřímná, tak že již nyní nemohu leč oddávati se nejlepší naději, že nábožně a často obcujíce vzněšeným úkonům našeho náboženství láskou božskou rozněcování budete. Abych pak vás, ač je-li toho u některých zapotřebí, pobídnu, vizte postního kazatele, an hotov jest svým plyným, ale hluboko vnikajícím slovem vám připraví kruh duchovních cvičení, jimiž on, poučuje vás o hlavních povinnostech náboženských, nakloňuje srdce vašeho k rozjímání o věčných zásadách, o nejpředenějších pravdách víry, cestu vám ukáže, abyste svědomí své očistili a pevné i vroucné předsevzetí k lepší budoucnosti učinili. Budiž tedy nejdůležitější péčí vaši v určené dny v čas do chrámu se vydávati a i poněkud opomíjejíce záležitosti hmotných ochotně spěchat, abyste slyšeli Pána, jenž touží, pobavit se s drahými dětmi svými, mluvit k jejich srdci, odtrhnouti je od zlého světa, a co nejpevněji spojiti s láskyplným srdcem svým, a buďte ubezpečeni, že na konci svatých úkonů pocítejte hojnou novou, netušenou spokojenost, budete oplývati vyššími milostmi, drahocenným, jakéhož svět dáti nemůže, pokojem.“

K těmto slovům připojen jest pořádek sv. obřadů v témž smrtelném, pašijovém a velikonočním až do neděle provodní či bilé. — Konečně nebude snad nezajímavovo podotknouti, že sv. Josef, pěstoun Páně co spolupatron Benátek, zde požívá veliké úcty. Památka jeho slaví se tu svátkem zasvěceným, deň před slavností jest půst (vigilie); v jednotlivých chrámech koná se

co příprava k slavnosti 9denní pobožnost. Záleží v modlitbách jazykem italským o 7 radostech a bolestech sv. Josefa. V kostele, v němž jsem já býval na této pobožnosti, říkali pak po dotčených modlitbách latinsky žalm „Domine, quis habitat in tabernaculo tuo“ s veršíkem a modlitbou o sv. Josefu.

E. L.

Z Říma dne 2. dubna 1866.

Velkolepým ohňostrojem „Girandola“ na hoře *Pincio* ukončena jest dnes, v pondělí velikonoční, o němž podotýkám, že zde není svátkem zasvěceným (festum de praecepto) vzněšená slavnost hodu velikonočního. Počasi bylo nad míru příznivé. Sv. Otec byl neunavný ve sv. úkonech a udílení audiencí. Jednou přijal 3000 osob najednou v nepřehledných prostorách síně „sala geographica.“ Neboť nával cizinců byl náramný. Mezi katolíky bylo jako obvyčejně nejvíce Francouzů. Angličanů bylo tu tentokrát méně; více dostavilo se Amerikánů. Největší podivení vzbudila přítomnost asi 50 deputovaných a náčelníků italské revoluce, kteří se neostýchali hlásati bez obalu, že to konečně naposledy, co se papežství ukazuje ve své zastarálé světské slávě. Pošetilci! Papež hledí pokojněji než kterýkoli jiný panovník vstříc přicházející bouři. Na zemi ovšem nekyne odnikud pomoc; za to má však Řím od nedávna novou mocnější záštitu v nebesích. Minim sv. Kateřinu Sienskou, jižto sv. Otec na prosby Římanův povýšil za druhou jejich ochrankyni, touž světicí, kteráž již v tomto životě jednou Římanům pomohla v podobné tísni, uvedl papež po 70leté zkoušce z Avignonu opět do Říma.

Tajný komoří (cameriere segreto), jenž nedávno z Vatikánu propuštěn byl, jmenuje se *Angelini*. Jméno toto, jež na mysl uvádí anděly, měl člověk nehodný postavení svého. Sv. Otec použil této politování hodné události, aby promluvil k veškerým sluhům svým, kterážto řeč zajisté v paměti utkvěla všem, kdož se radují ze štěsti, sloužiti posvátné osobě jeho. — Též vyslanec ruský, jenž se opovažil papeže v jeho vlastní komnatě hrubě urazit, opustil Řím, ale nejenom on, nýbrž i všichni ostatní, tak že vyslanecký dům prázdný jest a ruský znak s něho snat býti musel. Zůstal tu totík jakýsi pan Kapenič bez veřejného postavení. Tohoto zrušení vyslanectva, tohoto přerušení spojení s Římem přálo si Rusko, aby mělo volnou ruku v potlačování katolické církve v Ruském Polsku, i zdá se,

že vyslanec z úmyslu urazil papeže, aby pak propuštěn byl, což se i státi muselo; žádalas tohoto uražená čest papežova. — Tato rozmíška má však i svou dobrou stránku, totiž zřízení kollegie *Polské*, kteráž v neděli květnou od polských kněží Resurektionistů (od Vzkříšení) při chrámě *S. Adriano* od papeže jim darovaném na bývalém Forum, blíže Mamertinského žaláře na úpatí Kapitolia otevřena byla spůsobem slavnostním u přítomnosti kard. Clarelli-ho a Msgr. Franchi-ho, Simeoni-a a j. v. Po zpěvu hymny „Veni Creator“ měl kardinál uchvacující řeč k prvním chovancům, počtem teprv 6, z nichž náhodou jsou 2 z rakouského, 2 z pruského a 2 z ruského Polska; však mnozí jimi jsou již na cestě sem, aby se tu vzdělávajíce pro svou vlast stali se apoštoly, a bude-li Rusko dále tak pokračovati, snad i mučenky. Představený nové této koleje jest kněz *Semenenko*, i kojíme se nadějí, že se dočká lepší budoucnosti, nežli před třemi roky o tisícileté slavnosti sv. Cyrilla a Methoděje při zdejším chrámě *S. Girolamo degli Schiavoni* znova zřízená kolej Jihoslovánů, kteráž bohužel nedáří se tak, jak se očekávalo. — Nový arcibiskup *Poznaňský* a *Hnězdenský* Msgr. *Ledochowski* odeběré se hněd po Velikonoci do rozsáhlých diecézí svých. — Z vídeňského dopisu pařížských novin „Monde“ dověděli jsme se o politování hodných výstupech proti Židům v Čechách i o zásluhách *Hlubošského* p. faráře *Kohouta*. — Na pomník, jenž zřízen bytí má hrdinovi *Castelfidardskému*, sešlo se 160.000 franků. Z toho bude 100.000 franků vynaloženo na stavbu kaple při katedrálním chrámě *Nantes-ském*, kteráž se v rozměrech svých vyrovnatí má kapli *Frantíška II.* a zbytek na založení dobročinné fundace. K podání nákresů pomníku generala *Lamoricière-a* vyzváni jsou umělcové všech zemí a národů; v čele sboru soudcův jest general *Changarnier* a hrabě *Montalembert*. — Méně si tu všimáme jiného sboru, jenž se v Paříži shledal k tomu cíli, aby spojenými silami mužů všech vyznání vydána byla bible v novém překladu francouzském. S projektem tímto byla ve spojení uvedena jména znamenitých katolíků, jako P. *Felix* a j., kteříž však hněd proti tomu se ozvali a ohradili. A všim právem. Nebo jak by se bylo v dotčeném sboru šetřilo etiu katolického, seznal jsem z „Monde.“ Minim tuto rozmluvu: „Kterak přeložíte,“ táhal se výtečný kněz katolický pastora protestant-

ského, „slova andělova: *Ave gratia plena* (Zdráva buď milosti plná)? Pastor otevřel svou řeckou bibli a odpověděl chladně: „*Pleine d'agrément*“ (Plná vlnady). Těmi slovy chtěl přeložiti řecké *καρπούσιαν*. — Vyskytne-li se za těchto dnů v novinách nová lež o nové zápovedi biblí v Římě, vězte, že zakročeno bylo jen proti zamýšlenému rozšířování zfałšovaných biblí a že výslově povoleno jest každému cestujícímu protestantovi přinést a miti svou bibli, je-li jenom na prvním listě bible napsáno jméno cizince či cestujícího. ∞

KRONIKA.

Z Prahy. Jemin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup, jenž od 21. t. m. za příčinou generalní visitace a udílení sv. břmování mešká ve vik. Bystřickém, zamýšli v polovici měsíce června ve všech farách vik. Sedlčanského, na to pak ve všech farách vik. Votického konati generalní kanonickou visitaci a spolu břmovati. — V polovici měsíce července bude pak nejdůst. vrchní pastýř ve větších farních chrámech vikariatu Vlašimského udělovati svátost sv. břmování.

- Pobožnost 40hodinná bude se konati 29. a 30. dubna, 1. a 2. květ. u Matky Boží v Týně, 3—6. května u Všech Svatých na hradě.

- V pondělí dne 30. t. m. započne „májová pobožnost.“ U sv. Klementa na Starém Městě bude toho a pak každého dne v měsíci květnu o 7. hod. večerní české kázani a litanie s požehnáním. — Německým jazykem bude se konati májová pobožnost o 6. hod. v kostele ctih. panen Voršilek a u Milosrdných Sester (u sv. Karla Bor.) na Malé Straně.

- J. M. světlí pan biskup a gener. vikář Petr Krejčí daroval fondu k pojistění bezplatných obědů pro chudé žáky nejvyšších dvou tříd na gymnasiích Pražských 600 zl. a spolku ku podporování vdov a sirotků po gymnasiálních a realních profesořích 400 zl. v obligaci nár. půjčky.

- V pondělí 23. t. měs., v den sv. Vojtěcha byl na Vyšehradě slavně vysvěcen dům, kterýž vys. důst. pan probošt Vojtěch Ruffer zakoupil a upraviti dal pro chudé měšťany Vyšehradské. Po slavné mši sv. a po kázani, jež měl p. kanovník Štule, veden jest průvod k domu praporečky, soškami, obrazy a jinak pestře ozdobenému. Účastenství bylo hojně. Školní mládež, pořádkové řemeslničtí s korouhvemi, zpíváci a městská rada, vys. důst. kapitola a velký zástup lidí provodili

v. důst. p. probošta, jenž skvělému daru svému udělil církevní požehnání. Průčelí toho domu vyznačeno jest křížem korunovaným štítem, v jehož výklenku se nachází socha sv. Vojtěcha, biskupa a muče.

- K Dědictví sv. Prokopa přistoupili p. Method. Nývlt, klerik rádu premonstrát. v Želivě; p. Jos. Novák, správce panství kláštera starobrněnského v Nových Hvězdlicích; vp. Alois Seibert, farář v Paclavicích a vp. Ant. Horák, kapl. v Buchlovicích na Moravě.

Ze Šlesviku. Katolická kaple ve Flensburku (viz Blah. č. 10.) byla vysvěcena. Překážky kladené se strany pruské odstranil mistodržitel rakouský.

Z Francie. Nástupcem nedávno zmřelého biskupa Arraského Parisisa jmenován jest gener. vikář této diecéze kněz Lequette.

Z Italie. V Barlettě udal se politování hodný sběh lidu, potřžky a rvačky, v nichž 3 protestanti zabiti byli a několik jiných mladých lidí, jež vztekli v protestanty měli, po zemi bylo šmýkáno. V novinách zdvihl se hned žalostný pokřik, že příčinou tohoto vraždění není leč nešnášlivost katolické církve. Veliký deník Londýnský „Times,“ jenž z počátku o nic mírněji nekřičel, než bezpočetné noviny freimaurovské, přináší v čísle vydaném dne 6. t. m. dopis o povstání v Barlettě od tamějšího protestantského (náčelníka) „Minister of Religion,“ jenž jest řemesla svého stolař (truhlář) a dí, že nemůže tvrditi, že by luza hned po kázani z katedrálního chrámu proti protestantům byla tálha, spíše musí přisvědčiti, že válečný ryk této sběři zněl: „Ať žije král Viktor Emanuel! Sláva Garibaldi-mu! Italie sjednocená až žije! Smrt protestantů!“ Také jest dokázáno, že protestanté před tím velmi vyzyvavě se chovali.

Z Ríma. Spolupracovníkům časopisu „Civiltà cattolica,“ jenž od r. 1850 městěně o dvou sešitech vychází péčí Jesuitů v Rímě, udělil sv. Otec zvláštním výnosem (breve) práva korporační. V dotčeném breve nalezejí se tato pro každého přítele a podporovatele dobrých spisů potěšlivá a povzbuzující slova: „Nejvyšší pastýř duši, osvícen světlem s hůry, s výše Vatikánu pokaždé poznal nebezpečí hrozící jeho stádu, jakož i k jeho obhájení v rozličných časech nejpřihodnější prostředky. Za našich dob jest periodický a jiný tisk smrtonosnou zbrojí, již společný nepřítel stoupencům svým do rukou dává, aby dobré jakéhokoli druhu potíral. Tyto úto-

ky rozmanitými spisy odrážeti a odvracetí jest tedy nejzáslužnější dílo, jaké za dnů našich konáno býti může. Jsou to zvláště náhledy tohoto času, které zapotřebí mají opravy a důtky. Tento úkol přináleží přede vším duchům. Pročež sv. Otec Pius IX. od prvních dnů slavného papežování svého neopominul nikdy katolických spisovatelů pochvalami povzbuďovat a všech biskupů vyzývat, aby vši silou dobrý tisk (spisy) šířili a podporovali. On sám v tom předcházel příkladem krásným, nikdy neustávaje povzbuďovati, chváliti, řídit a podporovati těch, kdož se v toto spasitelné dílo uvázali, tak že není katol. spisovatele v Evropě, jenž by vzněsenému náměstku Ježíše Krista k zvláštěním díkům nebyl zavázán. Proto vidíme v Itálii a dále katol. tisk zkvetati, růsti počtem, u-mělosti a hórlivosti, sjednocený a zcela spůsobilý, špatnému tisku vstří se postavit.“

— „Unità cattolica“ uveřejnila d. 13. dubna tento list kardinala arcibiskupa Chambéry-ského ku kardinalovi *D'Andrea* v původním znění francouzském: „V Chambéry 15. ledna 1866. Vaše Emínence! Po přečtení Vašeho listu ze dne 25. listopadu mám pro V. Em. jenom jediné přání k svátkům a k novému roku, totiž to, abyste se zcela, pokorně a poslušně podrobili vůli našeho sv. Otce, papeže Pia IX.; každý jiný úmysl otevřel by Vám dráhu, kterouž nastoupil Lame-nais, Gioberti a Passaglia. Kladu sobě za čest atd. Váš pokorný a poslušný sluha Alex. kard. *Billiet*, arcibisk. Chambéry-ský.“

Literní oznamovatel.

— Nákladem Mik. Lehmanna v Praze vyšel spis: „Ueber die Freiheit des Menschen.“ Ein Beitrag zur Moralphilosophie von Dr. Wilhelm Kaulich, a. o. Mitglied und Bibliothekar d. königl. böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften, Privatdozent für Philosophie an der Univ. zu Prag. Stran 114 velké osm.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Emanuel Fr. *Chladt*, kněz ř. kapuc., český kazatel u sv. Josefa na Novém městě v Praze, 12. dub., (nar. v Přešticích 8. října 1802, kněz od 4. září 1829);
- P. Josef Fr. *Mixanek*, jubil. kněz řádu sv. Benedikta v Břevnově, arcib. notář, 15. dubna, (nar. v Jaroměři 3. listop. 1791, kněz od 11. srp. 1815);
- P. Jiří *Stöckner*, jubil. kněz, děkan v Chebu, arcib. notář, vik. tajemník, majitel zlat. záslužn. kříže s korunou, 15. dub., (nar. v

Chebu 5. květ. 1788, kněz od 17. srp. 1812).

- p. Benno *Gaube*, jubil. kněz, osob. děk. ve Svárově, vyznam. expos. canon., sekretář vik. Slanského, 22. dubna, (nar. 12. září 1788, posv. 17. srp. 1812).

Vyznamenání jsou:

- F. Frant. *Felix*, děk. Bechyňský, arcikn. Budějov., b. notář atd., zvolen dnes za čest. kanovníka kapitoly Vyšehradské;
- p. Jan *Lindner*, děkan v Kolíně, stal se skutečným arcib. vik. a školdozorcem střednictví Kolínského;
- p. Ant. *Kačerovský*, far. v Jirčanech, jmen. sekretářem vik. Mnichovického;
- p. Frant. *Moravec*, far. v Uhřiněvsi,
- p. Matěj *Šháněl*, far. v Drahotubicech, a
- p. Frant. *Fischer*, farář v Dolním Chodově, obdrželi exposit. canonic.;
- p. Frant. *Mašek*, kapl. v Nové Vsi u Kolína, a
- p. Václ. *Slatík*, admin. děkanství v Kouřimi, obdrželi právo synodalii.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Holada*, kaplan ve Vrbně u lesů, za admin. v Slavětině;
- P. Bonaventura *Černý*, františkán, za výpomoč. kapl. a kat. u P. M. Sněž. v Praze.

Uprázdnené místo:

Slavětin, fara patr. p. Frant. hraběte z Thun-Hohensteinu, od 19. dubna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Augustin *Walter*, jubil. kněz a senior diecéze, bisk. notář, far. na odpoč. v Krumlově 17. dub. (nar. 28. srpna 1781, kněz od 16. září 1805.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Vrba*, býv. koop. ve Zdíkovci, za proz. kapl. do Červ. Dřeva;
- p. Ant. *Degregorio*, kapl. v Horní Cerekvici, za kapl. do Žirovnice;
- p. Ant. *Bruha*, býv. admin. v Pohnání, za kapl. do Horní Cerekvice.

Uprázdnené místo:

Místo katechety na hl. škole v Písku do 22. květ.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavení metrop. chrámu sv. Vita. Z Prahy kn. Gabriel Sch. 2 zl., Ign. Ch. 2 zl. 20 kr., z Břevnova 1 zl. 84 kr.

Pro sv. Otce. Za 4 poslední z věnovaných co příspěvek k halifí sv.-Petrskému 20 výtisků „Blah.“ 5 zl. 20 kr.

D. p. M. P. v B.: Přijato. P. V. Šr.: Bude uveřejn., též co zaslal p. F. S. R. — Vp. A. S. v N. B.: Blah. a Čas. dodán 17. t. m. Vaš. agentovi. — Vp. J. K. v V. p. K.: Bylo tak vhod? — Do Mal. p. W.: Dopis Váš svědčí o lásce k sv. Otci; svedených kříklounů nedebuje. — Do Koz. na Mor.: Děj. církve od M. Procházky dobře Vám poslouží. „Bon. Par.“ jest spis něm. Spolek mlád. a pan. jest květ misie před 3 roky u Vás konané; ošetřujte dale. Dopis nebude uveřejněn; nehodí se. — D. p. F. K. v L. díky!

Vydává se
5., 15. a 25.
každěno měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Sv. otce Basilia řeč o závisti.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)
(Pokračování a dokonč.)

3. Což může záhubnějšího býti nad vásen takou? Ta jest zkáza života, zhouba přirozenosti lidské, nenávist dobrodiní nám od Boha propůjčených, vzpoura proti Bohu samému. Což pak medle prazlostníka, dábla, roznítilo k vzteklé proti člověku válce? Nebyla-li to závist? Závist, právím, skrz níž se zjevným protivníkem býti okázal, hněvaje se na Boha pro štědrost jeho, již člověku byl prokázel, a mstě se na člověku, když mu to na Bohu možná nebylo. — Taktéž činil i *Kain*, první dáblův stoupenec a učeník, nauče se od něho i závisti i vraždě, sourodné to dvojici nepravostí, jež i Pavel spojuje, říka: že budou lidé *plni závisti a vraždy*. (Rím. 1, 29.) Což medle učinil *Kain*? Spatřil čest, jíž se bratru od Boha dostalo, a roznítil se proti němu hněvem a zavraždil poctěného, aby urazil Toho, kterýž ho poctil. Nemoha se protiviti Bohu, v bratrovraždu upadl. Varujme se tedy, bratří, vášně této, která učí zpouře proti Bohu, plodí vraždy, hubí přirozenost, dusí lásku k příbuzným, nepravostí jest nejpošetilejší. — Co se rmoutíš, člověče, neutrpě ničehož zlého? Co se vzpouzíš proti tomu, jenž cos dobrého požívá, sám tím nižádné ujmy na tvém tobě nečině? Jestliže pak i

nad dobrodiním se mrziš, jež ti blížní tvůj prokazuje, zdaž-li pak sám soubě nepřítelem nejsi? Takovým v pravdě byl *Saul*, jenž si z převělkých dobrodiní, od *Davida* jemu prokázaných, přičinu vzal bojovati proti němu. Nebot nejprvě byv sprostěn ladanou hudbou a božským zpěvem jeho své těžkomyslnosti, pokusil se oštěpem probodnouti dobrodince svého; potom pak i s vojskem svým z rukou nepřátele byv vysvobozen a pohanění Goliášova sproštěn, když u vítězoslavě ženy plesající Davidovi desateronásobnou chválou za to vzdávaly, prozpívajíce: „*Porazil jest David deset tisíců, ale Saul tisíc*“ (I. Král. 18, 7.): pro to jediné slovo a pravdivé v něm obsažené svědeckví, nejprvě zjevně jej usmrtili, pak zákeřnický s života sprovidoti hleděl; když pak utekl, ani tehdejš nepřátelskou mysl svou neukrotil, nýbrž se třemi tisíci vybraných vojínův jej válečně pronásledoval a na poušti stíhal. (I. Král. 24, 3.) Kdybys se ho byl po přičině války té tázal, nebyl by mohl povědít, leč samé dobrodiní protivníka svého. Byv pak tím samým časem, když Davida pronásledoval, ve spaní přepadnut a moha takto snadno od svého protivníka zavražděn býti, však opět, od spravedlivého tohoto na živu ponechán, ani takovýmto dobrodiním nedal se obměkčiti: nýbrž opět proti němu táhl,

Předplatí se
v expedici
i u všech měnných
knihkupeć
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

~ ~ ~
Předplacení čtyřleté
i se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

opět jej pronásledoval, až pak konečně v jeskyni od téhož postižen byl. I tuto se ctnost Davidova co nejslavnejší objevila, Saulova pak nešlechetnost tím hruběji se okázala. — Nejneukrotitelnější druh nepřátelství jest tedy závist; neboť protivníky jiného druhu udobřuje dobrodiní, ale zlomyslného závistníka i dobročinnost víc a více podněcuje, a čím větších dobrodiní účasten bývá, tím více se rmoutí, mrzí, hněte. Neboť více jej bolí štědrost dobroditelova, než ho k vděkům povzbuzují dobrodiní přijatá. Jakou šelmu nepředčí takovou zlomyslnou povahou svou? Jakou divou zvěř nepředčí divostí svou? Psi se dobrodiním ukrotiti dají; lvové službami sobě prokázanými na člověka uvyknou; ale závistníci službami tím divější bývají.

4. Což pak šlechetného Josefa otrokem učinilo? Nebyla-li pak to závist bratří? V tom příkladu lze též pošetilost patřiti nepravosti této. Neboť obávajíce se, že by se sny bratrovy vyplnily, prodali jej v služebnosti, jako by nikdy nebylo možná, aby se mu i co služebníku klaněti museli. Však ale jsou-li pravdivé sny jeho, což bude moći jakási lešt zmařiti vyplnění toho, co se jimi předpovídá? Jsou-li však lživá tato ve snách vidění, čehož závidíte sklamánímu? Ale nyní se božskou prozřetelností moudrost jejich okáže proti závistníkům. Neboť čím myslili překaziti slavné předpovědění, tím mu právě cestu k vyplnění klestili. Neboť kdyby jej nebyli prodali, nebyl by přišel do Egypta, nebyl by pro svou nevinnost upadl v osidla ženy smilné, nebyl by uvržen do žaláře, nebyl by se seznámil se služebníky Faraovými, nebyl by vykládal sny, čímž vládu dosáhl v Egyptu, až pak vlastní bratří jeho, přišedše tam pro nedůstatek obilí, jemu se klaněli. — Pokroč od-

tud myslí k největší závisti, jižto v nejdůležitějších věcech vzteklost židovská proti Božskému Spasiteli pojala. Proč pak medle záviděli Jemu? Pro Jeho divy. Jaké to byly divy? Ku prospěchu všech nuzných. On lačně nasycoval, a za to Jej oni pronásledovali; On mrtvé křísil, a proto Mu oni záviděli; On dábelství vymítal, a za to Mu oni úklady strojili; On malomocné očistoval, chرومé uzdravoval, hluchým sluch, slepým zrak navracoval, a za ta všecka svá dobrodiní pronásledován byl Božský onen dobrodinec. A konečně na smrt vydali dárce života, bičovali osvoboditele lidu, odsoudili věčného soudce života. Tak zkusil veškeré zloby závisti. A tímto jedním zbrojem, počna od stvoření světa až do konce věků veškerých, raní a podvrací všech zhoubce života našeho, dábel, raduje se ze zkázy naší; když byl sám padl závistí, i nás týmž hříchem spolu poráží. Moudrým právě byl ten, jenž radí, abychom s člověkem závistivým ani nejedli, (Přísl. 23, 6.) pojímaje takto v součastenství stolu i společenství veškerého života. Neboť jako dříví, lehko se chytíci, co nejdále od ohně odstaviti prozřetelnost káže, tak se ináme, seč jen jsme, společnosti a přátelství lidí závistních varovati, stavice se takto prozřetelně z rány šípů jejich. Neboť nemůže závist nikoho nijakž v síť svou vplést, leč kdo se k ní důvěrně přiblíží, poněvadž dle slova Šalomounova „*snažnosti člověka vystaveny jsou závisti bližního.*“ (Kaz. 4, 4.) A tak jest v skutku. Egyptčanu Skyta nezávidí, nýbrž rodák rodáku; ba i u rodáků není závisti mezi neznámými, nýbrž mezi nejznámějšími, a opět u známých mezi sousedy, cechovníky a jinak sobě bližšími, a u těch všech opět mezi rovnověkými, příbuznými, bratřími. Slovem, jako rez jest vlastní

nákaza obilí, tak jest závist zhouba přátelství. V této nepravosti lze pak i to udati, že čím obtížněji odstraněna bývá, tím tužeji člověka jí podléhajícího tlačí. Neboť jako šípy, mocně odstřelené, když do nějakého tvrdého předmětu vrazí, na střelce se mnohdy vracejí; tak i vášnívá, závistná pohnutí závistníka samého ránívají, nic tomu neškodíce, jemuž onen závidí. Neboť kdož jak živ tím, že se nad štěstím bližního rmoutil, ujmu nějakou na jeho blahu mu působil? Sebe samého hubil, moře se žalem. Ano i škodlivějšími se býti okazují závistníci bližním nad jedovaté ještěry; neboť tito škodívají jen puštěním jedu, po němž v krátce rána otéká a se jitří; ale o závistních mnozí tvrdí, že i pouhým pohledem uštknouti mohou, tak že těla zdravá a v květoucím mládí bujarostí takměř překypující uštnutím takovým hynou, nic jinak, než jakoby jedovatá jakási škodná a zhoubná vlnkost z očí závistníkových plynula. Já sice takové řeči ponechávám co sprostácké a babičkami mezi ženštínou uvedené; to však trvám, že dáblové, prázavistníci všeho dobrého, když u lidí spřízněné sobě a podobné myslí seznali, jich potom zcela ku své vůli používají, tak že dále i v závistníkových očích služebné a povolné k své libosti nástroje mívají. Nuže, netrnesli pak hrůzou nad tím, že se služebníkem a nástrojem činíš dábla, věčného toho nás zhoubce? že se poddáváš nepravosti, jíž se nepřítelem činíš bližnímu, který ti neuškodil v nichém, nepřítelem Boha dobrého a veleštědrého?

5. Varujme se tedy této hrozné nepravosti! Taf jest uměním hada pekelného, vynálezem dábelským, seme nem nepřítelovým, závdavkem trestu věčného, překážkou nábožnosti, cestou do propasti pekelné, loupežníkem krá-

lovství nebeského. Známo, jak již i dle obličeje závistníky poznati lze. Oko jejich jest suché a temné, tvář jejich spadlá, obočí zamhouřené, duše vášní tou zmatena, pozbyvší pravou soudnost o věcech se udávajících. — Žádné ctnostné chování není jím chvalitebné, žádná řeč mocnou a libou výmluvností dosti uspořádaná, nic jim není velebného, nic následování hodného. Jako krkavci k zapáchajícím zdechlinám létají, veškerých palouků a veškerých libých a vonných niv nic si nevšimajíce; a jako mouchy zdravé částky těla minouce toliko na rány a vředy usedávají, rovněž činí i závistníci; nic nehledí ku poměrům skvělým a vznešeným života lidského, nýbrž na spuchřelinu padají. Udá-li se, že někdo poklesl, jak se to často v lidském životě stává, to roztrubují a dle toho si lidi označují a pamatuji. Jsou tak jako špatní malíři,jenž podobizny své bud křivým nosem, nebo boulí, anebo zchroumaným některým údem vyznačiti hledí. Jsou lidé nad míru obratní v tom, aby každou chvalitebnou věc na horší stránku překroutili a převrhli, a veškerou ctnost bližního v nepravost obratili. Zmužilost jest jím ztřeštělostí, mírnost tupostí, spravedlnost bezcitnosti, opatrnost ošemetnosti; velikomyslnost nazývají opět vychloubáním, štědrost bláznovstvím, spořivost skouposti. Slovem, ctnost všelikého druhu u nich dostává bez rozpaku jméno opáčné nepravosti. — Což dále? Máme-li pak řeč svou ukončiti pouhými stesky nad nepravostí touto? Tím bychom však duchovní své lékařské práci jen na polo zadost učinili. Neboť okázati nemocnému nebezpečnost neduhu jeho, aby pak hodnou péči o své uzdravení měli jest sice věc potřebná; ale opustit, pak jej v takovém stavu a nedbati jeho, dokaváde by ho k úplnému u-

zdravení nepřivedl, není nic jiného, než zanechati ho, aby nemocí pošel. Což tedy? Což učiníme, abychom se nepravosti té docela uvarovali, anebo byvše jí uchvácení, se jí opět sprostíli? — Když nejprvé ničehož v lidských věcech za velké a za důstojné považovati nebudeme, ani bohatství, ani slávu vadnoucí, ani tělesné zdražení. Nemněme nikoliv, že by v pomijitelných těchto věcech záleželo pravé blaho, nýbrž že k účastenství věčné a pravé blaženosti povolání jsme. Tak bohatec není blažen pro své bohatství, ani mocnář pro důstojné a čestné postavení, ani rek pro svou sílu tělesnou, ani mudřec pro moudrost a učenost svou. Neboť to vše jest toliko nástrojem k ctnosti těm, kteříž toho naležitě použiti umějí; blaženosti to v sobě neobsahuje pražadné. Ba kdo špatně toho všeho používá, nešťastníkem jest, jako ten, kdo mečem, proti nepříteli sobě daným, samovolně sebe samého vraždí. Když pak dobré a pravým rozumem používá všecky vezdejších, hodným jest vladarem. Božím, netoliko k svému užitku shromažďuje; hodenej jest chvály a lásky, pro lidumilovnou a laskavou povahu svou. Jiný opět moudrostí vyniká a slovem Božím čest si získá, jsa důkladným učitelem svaté pravdy; nezávidí muži takovému, nechtejž k mlčení přivésti vykladače svatých písem, když z milosti Ducha svatého od posluchačů jeho přízně a chvály nějaké se mu dostává. Neboť tobě jest to k dobrému, tvůj jest to dar, jež ti s hůry Bůh posílá bratrem tvým, jen když jej přijmouti chečeš. Aj, zřídlo hojně tekoucí nižádný nezacpává a před světem slunečním nikdo oči nezavírá, aniž vidoucím je závidí, ale spolu s nimi si ho užívati žádá. — Když pak slovo Boží v církvi svaté hojně se prýští a zbožná srdce milostivými dary Ducha svatého přeté-

kají, tuť bys ty k tomu nepropůjčoval sluchu svého s potěšením? aniž bys vděčně přijímal, co ti prospěšno jest? Tebe hlode potlesk posluchačův a rád bys veškerý ze slov řečníkových tobě vyplývající prospěch za to dal, jen abys jej pochváliti nemusil. Jak se z toho vymluvíš někdy u věčného soudu srdec našich? Nuže tedy jen dobro duševní za opravdové dobro považovati máme. Kdo však bohatstvím se stkví, kdo vznešenosí vyniká a zdravím tělesným, všeho toho, co má, rádně používaje, toho milovati a následovati sluší, jakožto muže, jenž si obecných k životu vedenímu potřeb s důstatek získal, jen když jimi rozumně vládne, jsa štědrý ve svých příspěvcích pro chudé, úslužný k nemocným, veškerou mohovitost nepovažuje tak, jakoby jemu jedině, nýbrž každému potřebnému naležela. Kdo se nechová takto k statkům pozemským, toho spíše za nešťastníka, než za blaženého považujímež, poněvadž více má příležitosti k zlému. Neboť nemá jiné výhody, leč zahynouti skvostně s velikou mohovitostí a bohatstvím. — Neboť když jest bohatství zásoba k nepravosti, jest jistě bohatec k politování; ale když se ho k podpoře ctnosti užívá, pak nemá závist nižádného místa, poněvadž se z něho každému vůbec pomoci dostává, leč by někdo v převeliké zlobě své i sobě samému dobrodiní záviděl. Slovem, když v duchu se nad lidské štěstí povzneseš a tamto k pravému a jedině žádoucímu blahu pohledneš, nebudeš tak snadno cos pomíjičného a pozemského za velikou blaženost pokládati. A kdo tak spořádán jest a veškeré světské věci za nic vznešeného nepovažuje, tent se nijakž závistí opanovati nedá. Žádáš-li však slávy a chečeš-li nad mnohé vyniknouti a proto ani druhým nikde býti nechceš (i to bývá

zhusta pohnutkou k závisti); sved tuto svou ctižadost, jako nějaký o-vlažující potok, na horlivou snahu po ctnosti.

Nechtěj veskrze stůj co stůj bohatým býti, aniž pak se stkvíti světskými důstojnostmi, neboť to nezávisí nikdy pouze toliko od tebe, nýbrž buď spravedlivým, strídmým, moudrým, statným, trpělivým ve všem co tě pro tvou nábožnost potká. Neboť tak sebe spasíš a s lepšími statky i větší slávy dosáhneš; ctnost závisí od nás, možná jí dosíci každému, kdo se rád přičiní; ale hojnosc statků, krása těla, důstojnost i sláva, — to vše nezávisí od nás. Když tedy ctnost jest i největší, nejstálejší a dle souhlasu všech lidí nejslavnější dobro, po ní se tedy snažme; ji však v srdce svá jen tehdaž vštípiti můžeme, když je ode všech nepravostí a nade všecko ode vší závisti čistá zachováme.

6. Nevidíš, jak ohavné jest pokrytství? I to jest ovoce závisti. Neboť závist obyčejně plodívá obojetnost srdce, když lidé totiž nenávist v hloubi jeho kryjíce, zevnitřně líčenou lásky tvářnost na odiv stavívají, podobní úskalím pod hladinou mořskou mělce ukrytým, která neštěstí nenadále působí plavcům neopatrnlým. Když nám tedy z té strany jako z nějakého zřídla záhuba hrozí, ztráta blaženosti věčné, odcizení od Boha, přestoupení zákonů, zkáza všech prospěšnosti života, poslušni budíme apoštola a „*nebývejme marné chvály žádostiví, jedni druhých popouzejíce a jedni druhým závidíce*“ (Galat. 5, 26.), nýbrž raději „*dobrotiví, milosrdní, odpouštějíce jeden druhému, jakož i Bohu odpustil nám*“ (Efez. 4, 32.) v Kristu Ježíši Pánu našem, s Nímžto budíž sláva Otcí i s Duchem svatým na věky věkův. Amen.

Kvítí májové.

Kráčí matka Páně, kráčí květným dolem; a již večer šerý rozprostřel se kolem.

A již jarní kvítky podřímuji v spánku: Matka Boží spěchá rychle k svému stánku.

Vždy tam dítě Božské toužebně ji čeká; proto svatá noha spěšně dolem těká.

Zbudilo se kvítí pod lahodným krokem, zírá k svaté Matce roztouženým okem:

„Vyslyš, Matko svatá, vyslyš naši tužbu, a nás také přijmi ve Kristovu službu!“

„Chceme my mu sloužit celé svoje žití; dej jen chudým kvítkám Syna svého zříti.“

Sklonuje se vlidně Matka Všeomíra, a ty květy polní ve kytečku sbírá.

Ve kytečku sbírá, Synu svému dává, a to dítě Božské rádo s nimi hrává. —

Aj, viz naše *srdce*, Krista Pána máti! Chceme též je v službu Synu tvému dáti.

Ty je přijmi, Matko, ozdob kvítím ctnosti; podej pak je Pánu k věčné blaženosti.

Vladimír Šťastný.

Nešporní Žalmové.

Žalm 109.

Otec náš nebeský, Jehož nažýváme Stvořitelem nebe i země, jest původce a začátek všeomíra, aniž by sám jakéhosi měl počátku aneb původu mimo sebe. I Slovo jest všeho původce, ale počátek Jeho — arci věčný — jest Otec. Rovněž i Duch Svatý, Posvětitel náš a Duch pravdy, jesti věčný, avšak z Otce i Syna vycházejici. A všickni *Tři, jenž svádeectví vydávají na nebi, Otec, Slovo a Duch Svatý, jedno jsou* (1. Jan 4, 7.) podle podstaty, bytnosti a přirozenosti, jeden totiž Pán Bůh, ve třech ale osobách, neboť „jiná jest osoba Otce, jiná Syna, jiná Ducha Svatého; ale jedno jest Otce, Syna a Ducha Svatého Božství, rovná sláva a spolu věčná velebnost.“ Jaký Otec, taký Syn, taký Duch Svatý. Nestvořený Otec, nestvořený Syn, nestvořený Duch Svatý.“ (Symb. s. Athan.)

V Pánu Bohu, jenž jest od věčnosti sám od sebe, tři Božské osoby rozeznáváme, ovšem Božství nedělice; v králi pak všeho tvorstva dvojí život, duchovní a tělesný, v jednu se pojí osobu, kterou „člověkem“ nazýváme. Ze člověk tento v rozhodné době, ve zkoušce, kterouž lásky Boží hodným se osvědčí a tim i jakéhosi nároku

na budoucí slávu v nebesích dobyti si měl, neobstál: o tom vypravují již první listy psaného Zjevení Božího. Rovněž každému známo, že tento první hřich člověka prvního semenem byl a pramenem všeho rozmnожení hřichu a pokut za hřich, časné i věčné smrti všech od Adama a Evy pocházejících lidí bez rozdílu, — kdyby *Slovo tělem* nebylo učiněno, čili kdyby věčný Syn Boží nebyl v čase na se vzal tělo lidské z Panny nejčistší a ku smíření Boha s člověčenstvem na dřevě kříže nebyl zmřel a třetího dne z vlastní moci z mrtvých vstal. A tomuto spojení Božství se člověčenstvím, jemuž Kristus Ježiš říkáme, pravil Jehovah čili *Ten, kterýž jest* (2. Mojž. III. 14.) takto: „*Sed na pravici mé,*“ což ve skutek uvedeno čtyřicátého dne po slavném vítězství Spasitelově nad hřichem, smrtí a dáblem, *když Pán Ježiš... vzat jest do nebe a sedí na pravici Boží.* (Mar. XVI. 19.) Slova: „*seděti na pravici Boží*“ znamenají dle Římského katechismu (cap. VII. qu. 3) pevně a trvale požívat královské a nejvyšší moci a slávy, kterouž Kristus Ježiš i co člověk od Otce obdržel, jak sv. apoštol národů dokládá: *Vzkřisiv Jej z mrtvých, a posadiv Ho na pravici své na nebesích nadě všecko knížatstvo, i mocnost, i silu, i panstvo, i nad všeliké jméno, kteréž se jmenuje, netoliko v věku tomto, ale i v budoucím. A všecky věci poddal pod nohy Jeho* (Efes. I. 20—22), tak že *sedí na pravici Boží, očekávaje dale, až by položení byli nepřáteli Jeho za podnoži noh Jeho.* (Hebr. X. 12. 13.)

Příčinu tohoto oslavění Pána Ježiše i co člověka hledati arcí dlužno v ponížení Jeho, v poslužnosti Jeho až k smrti, k smrti pak kříže (Filip. II. 8.), když totiž poodloživ na čas žezlo nebeské své slávy, v pokroku obejmul nové své žezlo, svatý kříž, očištění hřichů učiniv obětováním sebe samého. (Hebr. I. 3.) Tento prut moci Jeho co Vykupitele hněd z počátku nejbližší nepřátely Kristový na Sionu či v Jerusalémě zahanbil a pokořil; ale i nyní a vždycky přemůže ty, jimž jest buď pohoršením bud bláznovstvím, jakž viděti lze i za našich dnův, kdežto „*kříž z kříže*“ panuje uprostřed nepřátel svých. *V den moci Své, až všecky ovečky i zbloudilí kozlové se shromáždí v údolí Josafatském, přijde věčný Soudce ve velebnosti Své a všeckni andělé s Ním. Tedy posadí se na trůnu velebnosti Své: a shromáždění budou před Něj všeckni národové. I rozdělí je od sebe, jako pastýr odděluje ovce od kozlů* (Mat. 25,

31.) spravedlivé od nespravedlivých. A spravedliví se budou tehdaž jako slunce stáváti (Mat. XIII., 43.) před Odplatitelem svým, Jehož věčný Otec z luna či bytnosti Své od věčnosti zplodil před dennicí, poněvadž všecky věci skrze Něj učiněny jsou, a bez Něho nic není učiněno, co učiněno jest. (Jan I. 3. 4.)

Nedomnívaj se však nikdo, že by Kristus Ježiš dokonav smírnou oběť na Golgothě, také byl ukončil veliké dilo vykoupení našeho, vykoupení jednotlivců, aniž by více bděl nade Církví svatou, kterou na kříži bolestně zplodil a krví Svou obmyl a posvětil. „Ten předrahý a předobrotivý Spasitel a Slitovník nás nepřestal až posud dobročiniti nám. Jeho láska, Jeho milosrdenství jest tak veliké, že se posaváde za nás Otci Svému za oběť vydává. Činí to každého dne a na všech tohoto světa místech, an se na oltáři při mši svaté za nás obětuje.“ (Pop. dogm. od Jirsíka §. 88.). Smířiv totiž přehořkou smrti Svou na kříži zemi s nebem, otevřel lidem bránu nebes čili umožnil spasení a blaženosť věčnou každému jednotlivci, jestliže tento hodným se učiní, dojiti blaživých účinků vykupující oběti kříže se všemi jejimi milostmi v nařízeném opětování jejím t. j. při mši svaté. Jen takto lze pochopiti verš čtvrtý a výklad sv. Augustina „Pán nás Ježiš Kristus jest nám našim knězem na věky, podle řádu Melchisedekova, ještě Sebe samého za naše hřichy v oběť přinést ráčil, a podobnou oběť na památku Svého umučení slavit rozkázal,“ (lib. octog. trium quaest. q. 61.) tak že „nekrvavá oběť mše svaté přináší totéž dobré a totéž spasení, jež krvavá oběť na kříži veškerému pokolení lidskému přinesla.“ (Sv. Tomáš Aq. in cap. VI. de Isai. lect. 6.). Ale netoliko nejvyšším knězem, kterýž pronikl nebesa, (Hebr. IV. 14.) nýbrž i Králem králů byl a jest Kristus Ježiš, jako obraz Jeho starozákonného Melchisedek, král v Sálem a kněz Boha nejvyššího. (1. Mojž. XIV. 18.). A mocí touto, v kteréž Otci Svému je roveň, čili Otci Svému po pravici, potře v čas pomsty všecky Své nepřátely a odpurce, nevěřici krále i jich národy a hroznou učině porážku a vyhlási tváři země veškeré protivníky Církve svaté, kterou aby očistil a posvětil a učinil slavnou, nemající poskvrny ani vrásky neb cokoli takového, ale aby byla svatá a neposkvrněná, (Efes. V, 27.) z potoka, ba z moře přehořkého urpení pil, do poslední krůpěje kalich bolesti vyprázdnil, a pro

toto ponižení Své povýšen jest a tak do slávy Své vešel. (Luk. XXIV, 26).
(Pokračování.)

Odpust nepříteli.

Viz, jak od východu
měsíc vzhůru spěje,
a tam na západě
slunce naň se směje!

Ty, jenž se vždy mijí,
v lásce na se hledí;
to-li zří tvé oko,
zda-liž tobě nedí:

„Odpust nepříteli,
nebud' jeho sokem;
zanech hněvu, hled' naň
milostivým okem?“

J. ř.

O učebných knihách náboženských na gymnasiích vůbec

a o uč. kn. náb. pro III. a IV. třídu zvlášt.
Podal Mat. Procházka, prof. gymn. v Brně.

Chtíce posouditi cenu učebných kněh náboženských, podotýkáme nejprvé krátce, jakých vlastností na knihách takových po-hledávati dlužno. Co do látky obsahujtež knihy ty do sebe vše to, čímž obor vědění náboženského žáků rozsažně i důsažně se rozšířuje, čili čím vědomosti náboženské v mládeži studující se rozhojnějí a zdokonalují. Obzvláště pak na gymnasiu vyšším buď náuka Páně tou měrou podávána, aby žák světlého nabyl poněti o všech pravdách náboženských a proti všem nyní pa-nujícím námítkám z přírodovědy, z historie a z j. u vře utvrzen byl a takového ná-boženského přesvědčení dosáhl, kteréž by na jeho veškerý život ještě v budoucnosti mocně vplývalo. Co do formy, buď řec jasná, průhledná, vážná a důstojná, přimě-rená stupňům vývoje duchového mládeže, a tudíž na nižším gymnasiu nižší, na vyšším gymnasiu vyšší čili vědečtější, poně-vadž i ostatní předmětové se tímto spůsobem mládeži vykládají.

Co do učebné knihy pro první třídu, předepsán jest zákonem *katechism Řezenský*. Projdeme-li knihu tu pozorně, snadno poznáme, že se učebným prostředkem tímto výborný klade základ k duchovní stavbě náboženského vědeckého žákův. Před-kládá se jim zde celá náuka katolická, kteréž již dříve se žáci učili podle kate-chismů v Rakousku užívaných, ale stává se to spolu s pokrokem u vědomostech ná-

boženských, protože nejenom učení o svá-tostnínách čili sakrámentaliih přidáno jest, nýbrž i jednotlivé pravdy, které v našich katechismech bez vysvětlivek a bez odů-vodnění se podávají, se zde hned krátce vysvětlují a odůvodňují, čímž dřívější vě-domosti náboženské se rozhojnějí a zdokonalují a žákovi celá velebná duchovní stavba náuk křesťanských v malém roz-měru (co drobnomalba) se před jeho du-chové zraky uvádí. Litovati toliko, že nelze během jednoho roku školního tak velikého úkolu dodělat a tudíž i samým zá-konem dovoleno, ba přikázáno, část mra-voučnou vynechat.

VII. třídě vykládá se *liturgika*. Zni při-bírá se již ve školách nár. ta ona částka k ústnému vykládání katechismu, děje se to však jen rhapsodieky a velmi kuse; zde však staví se před duší žákův krásný a velebný celek. Nepopíráme, že se zde mnoho nového, žákům neznámého předkládá, co snad jednotlivým méně schopným i nesnáze spůsobuje; ale právě novost ta poutá pozornost nadanějších, propůjčuje předmětu více zajímavosti a vyplňuje mezery v po-savadním náboženském vědění jinocha, i podává mu neviditelné, duchovní věci, kte-rým se v roce předešlém učil, ve viditelných symbolech, aby prostředkem tímto hlouběji v myslí jeho utkvěly a se téměř jeho neztratitelným vlastnictvím duchovním staly. Nepřátelé náboženství ovšem dí: „Nač takové obširné výklady náboženské? Podejte mládeži jen starý katechism, jejž měla ve školách národních; dosti na tom, když jí každého roku jednu část z něho vyložíte; to ostatní necht zůstane theologum.“ Arcif by nevěrcům zcela po chuti bylo, aby mládež studující vše věděla a uměla, jenom nic z náboženství; neboť tu snadno jí napotom podstrčiti karikaturu či pitvoru víry katolické a mysl i srdeč její od křesťanství odvrátiti. Vůbec si přejí ne-přátelé náboženství, aby mládež studující zasypána jsouc světskými, nejvice přírod-ními studiemi všeho smyslu pro nejvyšší dobro člověčenstva pozbyla a jako oni modernému zlatému teleti se klaněla, t. j. materii čili hmotu zbožňovala a toliko ve hmotných věcech vši blaženosti své vyhle-dávala. —

Co do třetí a čtvrté třídy gymnasiál-né, bude katecheta tomu povděčen, že od-straněny jsou pouhé výpisky z písma sv., jakéž viděti v knize Schumacher-ově bez všech vysvětlivek, a že se nahražují dvěma novýma knihama: „Dějiny staro- a novo-

zákonního Zjevení Božího." Co do látky, musíme uznati, že velmi dobře vybrána a v krásný celek sestavena jest. Vynecháno opatrň vše, cokoli by mladistvý cit eudnosti uráželo a co jen dospělejšímu věku snadno jest snéstí.*.) Skoro ke každému paragrafu přičiněn úvod, jednak, aby se nabyla přehledu a jasnosti látky dějeprovánné, jednak aby nitkou průzračně vedenou ozřejmila souvislost dějin svatých. Kromě toho pod čárou přidány jsou ku textu hřejšímu potřebné vysvětlivky a na konci připojeno věro- neb mrvavoučné naučení. Musíme vyznati, že jsme sobě vždy takového sestavení učebních kněh pro dotčené třídy přáli, a nelze nám ani pomyslit, že by rozumný katecheta dějinám Zjevení Božího jináč nežli tímto spůsobem vyučovati chtěl. Především bude každému katechetovi velevítán popis svaté země s mapou; nebo i ve světadějinách podává se žákům nejprv popis dějiště; pak bude též každý tomu povděčen, že hned na začátku podává se kánon knih svatých starého i nového zákona a na konci že připojeno ličení velerady židovské, synagog a sekt židovských. Neméně vděk bude každému katechetovi popis země svaté, jak byla za času Kristova a apoštolův, jakož i přídavek k dějinám novozákoným: „O osudech církve v času poapoštolském a jejím rozšíření v zemích veleříše Rakouské.“ — Vážným přídavkem tímto vyhovuje se zásadě, že vyučování na nižším gymnasiu má stručně a v menším rozměru obsahovati vše, co s větší důkladností a u větším objemu se podává žákům gymnasia vyššího. Umožněno totiž přídavkem dotčeným, aby žáci vystupujice ze čtvrté třídy do života veřejného, vzali s sebou aspoň nějaký přehled neb obrys dějin církve svaté a aspoň nejhlavnejší části jejich znali.

Litovati toliko, že při dvou hodinách, které vyučování náboženskému v témdni vykázány jsou, nelze tak hojnou látku učebnou zdoliti a všechn obsah knížek těch žákům k učení-se na pamět uložiti, jinak by jim pokaždé skoro čtyry listy ukládati a tím je příliš ba nad možnost obřemeňovati musel. Tu nezbývá leč některé úvody ku paragrafům, které jenom

přehled dějin poskytuji, jakož i texty ze svatých kněh didaktických, kteří se co libovonná kytice žákům podávají, toliko dáti čisti a z poznámek jen trest č. hlavní myšlenku žádati; paragrafy však a dodatky ku paragrafům, které ke srozumění dějinám svatým jsou nevyhnutelně potřebny (jsouce jejich doplněk) aneb ve kterých význam jejich mesiášský (ve starém zák.) se žákům před oči staví, ty dlužno mládeži k učení-se na pamět ukládati, poněvadž zaslíbení Mesiáše a odnášení se dějin starozákoných k němu jest jako zlatá nit, která všecky dějiny ty v jeden krásný celek spojuje a jim vyšší dává význam, bez něhož by všeliké důležitosti pro náboženství křesťanské pozbyly. Mimo svrchu uvedené části, které by se tolíko čisti daly, mohlyby se snad též pominouti ony děje království Judského a Israelského, které i Schumacher ve své učebné knize vynechal. Toliko děj za panování Achazova (str. 195 a 196), který má význam mesiášský (Aj panna počne a porodi syna a nazváno bude jméno Emanuel) ne-smělby se pominouti. Jedině tímto spůsobem možná zdoliti hojně učivo, kteréž se zde gymnasiálním žákům předkládá, aniž vezmou žáci podstatné škody v náboženském vědění pominutím méně důležitých věcí aneb pouhým čtením části, které sice samy v sobě jsou pravá okrasa knih těch, ale (jako nadřečené texty písma sv.) ku vštípení do paměti žákův příliš mnoho času vyžadují, kterého však žáci při velikém počtu hodin učebních právě nazbyt nemají.

Mimochodem podotknouti musíme, že obě tyto učebné knihy výbornou jsou pomůckou pro všechny katechety na školách národních, jelikož zahrnují v sobě všecky potřebné a spolu nejlepší vysvětlivky dějin staro- a novozákoných, a že tolíkež výborně se hodí pro vyučování soukromých žákův v domech zámožnějších neb v rodinách výše postavených, aneb v soukromých ústavech žákův neb žákyň dospělejších. Jedině toho litujeme, že jsme při opravování tištěné sazby českého překladu svého mnohé tiskové omyly přehlédlí a tudíž jich také do seznamu oprav tiskových nevzali.

Osmělujeme se zde na některé značnější upozornit, jako v dějinách starozákoných na str. 18. v rád. 14 zdola místo sto a padesát čti sto a dvacet, na str. 19 v ř. 8. shora po slovích „už dříve“ smaž čárku; na též str. v ř. 18 shora ke slovům měsíce druhého

*.) Toliko krásné podobenství o stromech, radících se o vyvolení krále nad sebou (v 9. k. Soudcův) mohlo se snad ještě uvést, aby žáci věděli, že písmo svaté má mnohem krásnější podobenství, než jest ono pohanské od Menenia Agrippy o žaludku a údech těla proti němu spíklých.

přidej v závorkách (listopadu), na str. 28 v 10. ř. zdola místo „mili i půl druhé“ čti jen „půldruhé“; na str. 29 v ř. 12. shora ke slovu „Krit“ přidej „u Jericha“; na str. 34 místo král „Sidomský“ čti „Sodomský“ a tamtéž místo „obětovat“ čti „obětoval“; na str. 87 v 1. řád. zdola místo „na dva miliony“ čti přes dva miliony; na str. 103 v ř. 9. místo „37“ čti „38“, na str. 200 v ř. 19. zdola místo „syn člověka“ čti Syn člověka; na str. 221 v ř. 4. zdola místo „Tobiášovi“ čti „Tobiášovu.“

Kromě toho bychom již nyní ve svém překladu „Dějin starozákonných“ ještě těchto oprav učinily: Na str. 21 v poznámce třetí místo „nadevším živoucím“ byloby lépe: nadevším živočichem čili živokem; na str. 22 v ř. 5. shora místo „potopy kazící zemi“ lépe „potopy hubící zemi“; tamže v 16 ř. shora místo křest vodní lépe křest vodný, jak to i Jungmann ve svém slovníku má; na str. 30 místo „výseva“ lépe „výsev“; na str. 33 v 3. ř. zdola místo „pokrevní příbuzní“ lépe „pokrevní příbuzenci“; na str. 52 místo: Bůh odměnil „Jákoba“ lépe „Jákovovi“ a na str. předcházející 51 v ř. 1. shora místo „víceletým“ lépe „mnoholetým“; na str. 71 v ř. 1. zdola místo „přidružily“ lépe „přidružovaly“; na str. 86 v ř. 5 shora místo „skalnatá Arabie“ lépe „Arabie petrejská“; na str. 95 v ř. 14. místo „Choschen“ lépe „Chošen“; na str. 129 v ř. 13. zdola místo „nápoje opojného“ lépe zkrátka „opoje“; na str. 130 v ř. 18. zdola místo „čas žní“ lépe a blahozvučněji „doba žně“; na str. 131 v ř. 8. zdola místo „k smíchu přičinou byl“ lépe „k smíchu náměstem byl“; na str. 144 v ř. 15. shora místo „Isaia“ lépe „Isaie“ a místo „pošli“ lépe „pošlu“; na str. 147 v ř. 11 shora místo „utvrzena“ lépe „utvrzována“; na str. 152 v ř. 3 zdola místo „Tyropeonem“ lépe „Tyropeem“ (údolím sýrářů, tyropoion, tyropaeum); na str. 194 v ř. 13. shora místo „přišli“ lépe „vtrhli“; na str. 196 v ř. 17. shora místo „rozmnožil potupu“ lépe „přispříl potupy“; na str. 242 v ř. 3. zdola místo „zahazení“ lépe „záhuby“; na str. 252 místo „Ježiš Sirachovec“ lépe „Jesus Sirachovec“; na str. 273 položeno sice, že velekněz stál v čele veleradý, čemuž však netřeba tak rozuměti, jakoby velekněz vždycky byl předsedal, nebo tomu tak veždy nebylo; na str. 271 v ř. 5. zdola místo „o nadvládu“ stůjž: o vládu. Tolikéž bychom v Dějinách novozákonných mimo tiskový a v přidaném seznamu nevytknutý omyl na str. 211 v 11. řádku zdola „Petr“ místo „Pavel“ rádi ještě jiných oprav přičinili, jako na př. hned na str. 1.

v 6. řád. shora místo „na nějž ukazovali“ raději bychom položili „k němuž odkazovali“; na str. 6 v ř. 9. shora místo „około jsoucím“ raději „přistojníkům“; na str. 39 v ř. 9. shora místo „a dokonal dílo jeho“ má státi: abych dokonal dílo jeho; na str. 43 v řád. 19. zdola místo „dřenem kamenným“ stůjž raději „cihlami pálenými“ („dřenem kamenným“ položili jsme svedení jsouce slovníkem Šumavského, jenž velké opravy vymáhá); na str. 93 místo „zíráním udostojeni jsou“ lépe by bylo podlé příkladu jiných slovanských kmenů (zvláště Rusů) klásti genitiv „zírání udostojeni jsou“; na str. 106 v nápisu §. 71. snadby místo „uzdravení slepého od narození“ lépe a s větší určitostí položeno bylo „odsolení člověka slepým narozeného“; na str. 272 lito nám, že jsme šetřili německy zpotvrzeného jména „Chetumar“ jak je má německý original místo slovanského „Chotimír.“ Slušelo nám zajisté slovo to rovněž tak opravit, jak jsme opravili, co v německém originalu chyběně položeno o sv. Cyrillovi, že prý byl „starším“ bratrem svatého Methoda, ještě v pravdě byl Method starším. (Pokračování.)

Malomočný.

(Od Xav. de Maistre.)

Jižní část města Aosty jest skoro prázdná a zdá se, že nebývala nikdy valně obydlena. Spatrují se tam vzdělané role, lučiny obklíčené jednak starobylými násypy římanskými, kteréž město ohražovaly, jednak několika zdmi zahrádními. Avšak místo to, jakkoli osamělé, může cestujícímu být zajímavým. Před městskou branou spatřiti lze rozvaliny starého hradu, v němžto dle pověsti národní v 15. století hrabě Renatus de Chalons, rozlícen krutou žárlivostí, svou manželku kněžnu Marii z Bragonci dal hladem umořiti; odtud má ten hrad u obecného lidu jméno: Bramafan (t. j. křik hladu). Tato pověst, jejížto pravdivost by se dokázati mohla, čini sborené ty zde zajímavými každému citlivému navštěvovateli, jenž té pověsti věří.

O několik set kroků dále nalez se čtverhranná věž přistavěná k starobylé zdi, vzdělaná z mramoru, nazývá se věži hrázy, poněvadž ji lid dlouho považoval za sídlo strašidel. Staré ženy Aostenské dobře se ví upamatovati, kterak tam za tmavých nocí obcházelila bílá paní s rozsvícenou svítilnou. —

Asi před 15 lety to bylo, co se ta věž na rozkaz okresního velitele opravovala a zde obhnala, aby tam dali malomočného,

a tak jej odloučili od společenského života; jinak mu poskytnuli všechno pohodlí, jakéž se s jeho ubohým stavem srovnati dalo. Nemocnice sv. Mauricia měla pečovati o jeho výživu, i dalo se mu nábytku jakož i některých potřebných nástrojů, aby mohl vzdělávat zahradu. Zde tedy žil ten ubožák samotinký, neviděl nikoho mimo kněze, který čas od času přicházel ho navštívit, aby jej útěchami víry posilnil a mimo muže jednoho, kterýž týdně pokrmu z nemocnice mu přinášel.

Za času války v Alpách vedené 1797 šel jakýsi důstojník, jenž právě v Aostě se nacházel, procházku z města a přišel náhodou k zahradě malomocného. Dvěře byly pootevřeny a protož tam ze zvědavosti vešel. Spatřil muže jednoduše oblečeného, opřeného o strom a v hluboké myšlenky zabraného. Slyše šumot, kterýž důstojník při vcházení spůsobil, zvolal poustevník, aniž by se byl obrátil a na příchozího pohleděl, smutným hlasem: „Kdo jest to, co chcete?“

„Mějte mne omluvena, jsem cizinec,“ pravil důstojník, „a přijemný pohled do vaší zahrady svedl mne, dopustit se dottřavosti; nechci však nikoli státi se obtížným.“

„Nejděte dále,“ odvětil obyvatel věže, dávaje mu rukou znamení, „nejděte dále; máte před sebou nešťastníka, jenž raněn jest malomocněstvím.“

„At si jest vaše nemoc jakákoli,“ odpověděl cizinec, „ já odtud nepůjdu; nevzdaloval jsem se nikdy nešťastných; ostatně jsem-li vám svou přítomnosti obtížným, jsem hotov odejít.“

„Buďte mi vítán,“ řekl malomocný, pojednou se obrátil, „zůstaňte, troufáte-li si, až mne užíte.“

Důstojník stál chvíli zaražen uleknutím a hrůzou při pohledu na toho ubožáka, jejž malomocněství zcela bylo zpověřilo. „Zůstanu rád,“ řekl, „bude-li vám milá návštěva muže, jež náhoda sem přivedla; avšak mám přičinu, proč zde zůstatí checi.“

Malomocný. Přičinu? Nedal jsem nikdy nikomu přičiny, leč aby mne politoval.

Důstojník. Byl bych šťastným, když bych vás mohl něčím potěšit.

M. Jest mi to velkým dobrdiním, vidiči člověka, slyšet zvuk hlasu lidského, jenž přede mnou vždy jako utíká.

D. Tedy mi dovolte, nějakou chvíli s vámi porozprávět a projít si vaše sady.

M. Velmi rád, může-li vás to těšit.

Při těch slovích pokryl malomocný hlavu svou plstěným širákem, jehož sklopená střecha celý mu zakrývala obličej.

„Jděte,“ řekl, „tam na jižní stranu. Vzdělávám si malý záhonek květin, kteréž vás snad obveseli, neboť najdete mezi nimi několik neznámých. Opatřil jsem si seménka těch, které rostou na Alpách a hledám je rozmniožit a uměním ušlechtit.“

D. V skutku tu máte květiny, jakých jsem jaktěživ neviděl.

M. Pohledte na tento malý růžový keř, jsou to růže bez trnů, nerostou nikde, leč na vysokých Alpách; avšak znenáhla pozbývá keř této zvláštnosti a vyráží v nižších krajinách trní tím více, čím více ho pěstujem a rozmniožujem.

D. Mohl by být odznakem nevděčnosti.

M. Libí-li se vám některé z těch květin, můžete si jich vzít a nemusíte se báti, nesa je v ruce. Já jsem je sice zasadil, sám je zalévám a rád na ně hledím, ale nikdy se jich nedotýkám.

D. Proč pak?

M. Bojím se je nakazit a netroufal bych si, vám jich nabízeti.

D. A komu je dáváte?

M. Lidé, kteří mi přinášejí pokrm z nemocnice, beze strachu si z nich kytky dělávají. Někdy také přiběhnou děti z města ku bráně zahradní. Pak já hned se oděberu do věže, abych jich nepolekal a neb jim ošklivost nespůsobil. Tu pak vidím je ze svého okna sem tam běhati a něco květin trhati. Odcházejíce dívají se k věži a křičí se smíchem: „Bon jour (dobrého dne) malomocný.“ A to mne poněkud potěší.

D. Vyt jste si tu uměl nashromáždit rozmanitého rostlinstva; tu máte vinnou révu a tu zase ovocné stromy rozličných druhů.

M. Ty stromy jsou ještě mladé; sám jsem je vsadil a také ten vinný keř, jež jsem vyvedl až tamto na tu starou zeď; jeho husté listí slouží mi za besídku; zde bývá moje zamilované sedátko. Vystupte po této skále, vedou po ní schůdky, které jsem sám udělal. Držte se zdi.

D. Libezný to útulek! Zrovna jako udělaný k rozjímání poustevníka.

M. Já také rád zde meškám; vidím odtud celou krajinu a nádenníky na polích pracující; vidím všecko, co se tam na louce děje a sám nejsem od nikoho viděn.

D. Opravdu, já se obdivuji, jak tichá jest tato skrýška a jak o samotě. Jsem tu v městě a přece na poušti.

M. Samotu ne vždycky nalezti jest uprostřed lesů a skal. Nešťastný jest všude samoten.

D. Kde pak jste dříve byl, než jste sem přišel? Jste rodem z této krajiny?

M. Narodil jsem se na pobřeží mořském v knižetství Oneilleském a zde jsem teprv od 15 let. Co se mého života týče, bylo by povídati o dlouhé řadě samých neštěstí.

D. Byl jste vždycky o samotě živ?

M. Ztratil jsem rodičů svých, když jsem ještě dítětem byl a neznal jsem jich nikdy; sestra, kterou jsem měl, umřela mi před dvěma roky. Já neměl přítele žádného.

D. Ubohý!

M. Tak to Bůh usoudil.

D. Jak se jmennujete, prosím vás?

M. Ach, mé jméno jest hrozné, jmenuji se *Malomocný*! Lidé nevědí o jméně mé rodiny ani o jméně, které jsem s vírou na křtu přijal. Já jsem *Malomocný*; to jest jediné příjmi, kteréhož se mi od dobromyslných lidí dostalo. O, kék by na věky nevěděli, co jsem.

D. A ta sestra, kterou jste ztratil, byla s vámi živa?

M. Zůstávala se mnou pět let v obydli, kteréž tuto vidíte. Právě tak ubohá jako já sdílela moje bolesti a já hleděl ulehčení jejim. (Pokračování.)

D O P I S Y.

Od řípu dne 1. května 1866.

(Zavedení Kacionálku.)

Není tomu dlouho, co z mnohých stran přicházely radostné zprávy do „Blahověsta“, že tu a tam zavedeny byly „Nešpory“ ve chrámu Páně, a to i ve vesnických kostelích. Těšili jsme se tomu upřímně, že tím povznesou se odpolední služby Boží, a že vážnější a velebnější zpěv uhostí se v našich kostelích. A očekávání to nás nezklamalo, zvláště v městech, kde bylo více třeba než na vesnicích, aby se zejmene o slavnostech místo lecjaks odbývaných jindy „nešpor“ vznešené chvalozpěvy tyto zavedly, tím spíše, ještě tam mnoho zpěváků malých i dospělých bývá, a obyčejně i odpolední služby Boží slavněji se odbývají i četněji navštěvují. Podávaly se i zprávy, jak si při tom p. učitelové a p. katechetové se školní mládeži počínavi, na poučenou a k povzbuzení i jiným školám i osadám. Na vesnicích ovšem necitili jsme tak velikou toho potřebu, ale uvítali to i tu horliví duchovní a

učitelové s radostí, tím více, ještě mohli použiti trojího rozličného vydání Nešpor (s notami — bez not latinkou — a nejmenší vydání frakturou) k prospěchu pobožnosti i zpěvu kostelního. — Tím větší naději vzbuzovalo v nás vydání *Kacionálku* školního, jakož i zvláštní ještě vydání mešních písni frakturou, a proto čekali jsme s toutéž dychtivostí na zprávy v Blahověstu o zavedení Kacionálku nejenom všude, kde již Nešpory zpívali, a tudíž s církevním chorálním zpěvem se obeznámil, ale i v ostatních českých kostelích vůbec, jelikož naše písni při službách Božích textem i nápěvem pozbyly z veliké části vznešenosti potřebné a rázu církevního vůbec. Avšak dosavad dočtil jsme se jen málo takových zpráv. Nemáme o tom pochybnosti, že snad mnozí již zavedli, nedavše o tom u veřejnost zprávy, písni Kanc., ale též víme, že na mnohých místech a i v městech již dávno zavedli Nešpory, ale s Kacionálkem otálejí, jinde pak že nemají posavád ani Nešpor ani Kacionálku, a ani nepomýšlejí na zavedení jejich.

Nedivíme se tomu, uvažujíce obtíže s tím spojené. Bylot snáze, naučiti školní dítky rozličným nápěvům žalmovým, a se cvičenějšími zpívat hymny a jiné přidavky v nešporách, avšak zavádění Kacionálku požaduje delší doby a větší práce, za to jest však záslužnější a prospěšnější. Překážky jsou rozdílné. Záleží tu především, aby duchovní dal k tomu ponuknutí, avšak vyžaduje to i neobyčejného namáhání a nezlomné setrvalosti od pánu učitele. Pohodlní páni málo kdy se k tomu propůjčí. Při tom činí mnohým i obtíže ta zvláštnost a důkladnost zpěvu, ať nic nedíme o tom, že lid na počátku vyjevuje svou nevoli proti těm novotám, „neboť ty staré písni byly dost krásné a nábožné.“ Při tom i třeba peněžitých pomůcek. Pro cvičenější zpěváky poslouží výborně několik velkých sv. Janských Kacionálků, aby udržovaly tento zpěv zvláště na počátku; *Hlas varhan* ovšem platí všude záduš; Kacionálky pak třeba aby měl, zvláště na venkově, duchovní sám na skladě. A je-li vše připraveno — nechtě se jen s chutí začne. Tak začali jsme i my s Kacionálkem na počátku adventu letošního. Především s vřelým uznáním vzpomínáme tu na namáhavé přičinění našeho nového pana učitele Fr. Kodrle, jenž nešetře práce, s mládeží horlivě ve škole i v kostele zasazoval se, aby Kacionálek zvítězil. Nedal se ovšem odstrašiti na počátku odporem lidu, jenž všelijak nespo-

kojenost svou s těmi novými zpěvy vyjádřoval, ač před adventem napřed již poučen a k zpěvu vybízen byl. Za několik neděl přestalo bezdůvodné mluvení — a vážné zpěvy zvítězily, Kacionálky se rozprodaly a časem zavedeme na celý rok a na všeliké pobožnosti jeho zpěvy. Vůbec radíme těm, kdoby chtěli zaváděti Kacionálek, tyto zkoušenosti: 1. Nejlépe jest, vynechati aspoň na počátku ty písne, jichž nápěvy a texty byly známé a obyčejné, k. p.: „Z nebe posel vychází,“ „Bože před tvou velebností,“ „Již jsem dost pracoval“ atd. Nebo lid to přece kazi, a ta práce s tím ve škole ukáže se býti marnou a to přemáhání lidu v kostele zpěvem mládeže se nepodaří; začni tedy učiti písne s novým textem a nápěvem, 2. nechť zpívají děti tak dlouho jednu píseň při mši svaté, až ji dobré a jistě umí, a až lid s nimi přizvukuje, 3. nechť se neučí mnoho písni najednou, a tím méně rychle po sobě, nebo nemusí býti za jeden rok celý Kacionálek zaveden, 4. nechť se nezávadí nyní žádná nová píseň, jenž není v Kacionálku, ano třebas by i v Kacionálu velkém byla, aby ji děti nemusely zase opisovati, a lid si nestěžoval, že jí zas v tom novém zpěvníčku nemá; prozatím máme dost písni a krásných v Kacionálku. A časem svým obstará důst. p. vydavatel bez toho druhé rozšířené vydání, jakož vydal již o sobě i Mešní písni, čímž se pak obor zpěvu v kostele opět rozšíří. Zatím zajisté jest mu povděčen za tento nový obrat a radostný pokrok každý uznalý kněz jakož i zbožný lid. Hospodin pak všemohoucí uděli i dále v této práci svého požehnání, aby to sloužilo k větší cti a slávě Boží.

III.

*Od Černého Kostelce dne 27. dubna 1866.
(Román „Chrám Matky Boží“ od V. Hugo).*

Milou vlast naši zaplavují nyní čim dalej tím více duchovními výplody nejvyhlášenějších spisovatelů francouzských, romány bezkonečnými, v nichž vše nohamá se šlape, co křesfanu svaté. Když jsem loňského roku psal ve „Školníku“, jak nám špatné knihy a špatné časopisy lid náš kazi, uvedl jsem mezi špatné knihy též román Viktora Huga „Chrám Matky Boží“, do kteréhož jsem tenkrát nahlédl. Nyní dostal se mi celý ten škvár do ruky, a povím, co o vykřičeném tom díle soudím. Ačkoli na titulním listu psáno stojí „Chrám Matky Boží“, není v celém románu 580 stran silném psáno jméno „Bůh“ velkou písmenou, jedině na stránce 358. Ovšem

Voltairist Hugo a jeho velebitelé v pravého Boha nevěří a tudíž jméno jeho za jméno vlastní nepovažují, aniž z uctivosti velkou písmenou psáti potřebují, jejich Bůh jest „já.“ V románu, který tak pěkný název má, dočisti se lze těch největších han na veškeré kněžstvo, od kaplana až ku papeži; spisovatel tropí si posměch ze svatých a z mučenníků.

Na ukázkou, jaké hanebnosti se i v češtině již lidu našemu podávají, uvedu doslově několik vět z hanopisu toho: „Jako umění vymaňovala se touž dobovou všude i myšlenka ze své poroby. Původcové katolického vstředověku byli víru katolickou notně podkopali. Století šestnácté rozkotalo jednotu náboženskou. Před knihtiskařstvím byla by reformace bývala pouhou roztržkou církevní, knihtiskařství spůsobilo z ní revoluci. *Tisk zabije církev.* Odejměte tisk, a katolické jest zmořeno. Avšak budiž to osud či náhoda, Guttenberg byl předchůdcem Lutherovým.“ (Byl také předchůdcem Husovým a Víklefovým? Či nebyl Hus též předchůdcem veliké revoluce?) „Asi před sedmnácti roky dne 7. listopadu 1465, téhož dne, kdy objevila se vlasatice . . . atd. Pod čárou: Tato vlasatice, proti níž papež Calixte, strýc Borgie, byl nařídil veřejné modlení, je tatáž, která se objevila r. 1835.“ Že se vlasatice ta objevila dne 7. listopadu 1465, a že papež Kalixt proti ní modlitby nařídil, je zůmyslná lež. Kometa ta ukázala se v měsíci červnu 1456 a znamenala (dle domnění tehdejší běžného) vítězství Jana Hunyady nad Turkey, pak jeho smrt. (Hist. kalendář D. A. z Veleslavina.) V astronomické knize Egidy-ho „Hörsaal der Wissenschaft und Kunst“ čtu na stránce 476, že se znamenitá kometa ukázala r. 1456, pak opět ta samá r. 1531, 1607, 1682, 1758 a 1835. Žádná však větší kometa nebyla pozorována roku 1465. Mimo to roku 1465 nemohl papež Kalixt nařídit modlitby, an již roku 1458 zemřel; na stolci Petrově následoval Pius II. (Aeneas Silvius.) — Opět jiné místo: „Chudí slzice doprovodili mrtvolu paní Rolandové ku hrobu, jí žehnajíce, i k velikému jejich zármutku nebyla pobožná tato žena, z nedostatku příznivcův, za svatou vyhlášena. Ti z nich, jižte již tehdáž byli trochu bezbožní, doufali, že záležitost tato snadněji se spraví v ráji (snad „pařížském Elisium?“) než v Rímě, a se svou přímluvou za zesnulou obraceli se k bohu (jejich) na místě k papeži. (Str. 221.) Na konec románu podal

překladatel životopisný nástin Viktora Hugo, chvalozpěv veliký, který skutečně jen nevěrec mohl psátí nevěrci. Matka Hugova, kteráž takřka sama měla vychování dítěk na starosti, byla vřelá citelkyně Voltaireova a vychovala dítky své v duchu tohoto nešťastného mudrce. Veškeré spisy Hugovy jsou velice nemravné, nevěrecké, a protož každou školní a obecní knihovnu před zakoupením jich varuji. Kéž by každý z lidu, kdo sobě užitečné knihy zaopatřiti chce, poradil se s duchovními vůdci svými, pak by za podobné škváry, jako „Chrám Matky Boží,“ daremně peněz nevyhazoval.

J. K. Ř.

*Ze Smidar u Nového Bydžova 1. května 1866.
(Opozděná zpráva o misii).*

Prostředkem mohutným k probuzení z náboženské dřímoty jsou zajisté sv. misie. Pravdu tu hlásá každý misionářský kříž, kdekoliv vztýčen jest, hlásá ji — budí čest a chválu milosti Boží — i v Smidarech. Veledušt. p. děkan a kanovník František Fiala, uváživ dobře na myslí, že není většího dobrodlní a hojnější almužny pro svěřené duše nesmrtevné, než sv. misie, věda předobře, jak blahodárně působí misie, že se skrze ní víra oživuje, mravopocestnost silí, duch pravé nábožnosti a lásky budí a rozhojňuje, nemeškal této myšlenky se uchopiti a žádných oběti nešetřiti, jen aby mohl dobrodruhému lidu svému, dušem na křtu sv. posvěceným, nad nimiž Prozřetelnost božská ustanovila ho strážcem, tyto milostné hody připraviti. Myšlenkou tou zanášíval se již co kaplan; pročež jakmile správu duši prozřetelnosti Boží mu svěřených přijal, započal duchovní řízení své sv. misií. Nedbaje na překážky, nešetřil žádných oběti již r. 1854, pak při renovaci r. 1857 a konečně i roku letošního. — Jest to tedy jeho horlivou péčí o spásu duši ve 12 letech již třetí misie. O této poslední dávám tuto zprávu. Bylo to v sobotu 10. března 1866, když požádaní misionáři z kongregace Nejsv. Vykupitele, jmenovitě P. V. Göldner, rektor z Litovle na Moravě s ctitodlnými pomocníky svými pp. F. Krutilem, J. Ondrouškem a J. Havelem v Smidarech zavítali a to sv. dilo ve jmenu Páně započali. Dlouho jsme se těšili a mnoho očekávali, však sv. misie všechny naděje naše přestihla. Farnost naše čítá toliko 4200 duši, z kterýchžto v těchto 10 dnech skoro 3000 nejsvětější Tělo Páně skroušeně přijali. Misie započala o 4. hod. odpolední při hlučném hlaholu zvonů kos-

telních slavným průvodem, při čemž kněžstvo zpívalo chvalozpěv „Benedictus.“ Po příchodu do jasné osvětleného chrámu Fáně násleovalo vzývání Ducha sv. a udělilo se požehnání, načež odevzdal srdečnými slovy zdejší veled. p. děkan a kanovník Fr. Fiala ovečky své pod správu velebných otců a podávaje jim sv. kříž upřímně žádal, by právě v této přijemné době svatozápostní neohroženě kázali trpícího a ukřižovaného Ježíše Krista a nezvratné pravdy sv. učení Jeho. Na to s křížem v ruce vstoupil P. Göldner na kazatelnu a mluvil o účelu a užitku sv. misie. Již tato první řeč tohoto velebn. otce přivábila i ze vzdálí na sta posluchačů. Jaké to radostné bylo podívání po celý ten čas sv. misie na ty zbožné zástupy lidí, kteří již před klekáním ráno do svatyně. Páně pospíchali, by zde rozjímalí, čest a chválu Boží prozpěvovali a slovo Boží poslouchali. At mluví sama tato návštěva chrámu Páně velebným otcům misionářům, jak povinnosti na se vzaté dostáli. Že snaha jejich s nejlepším úspěchem se potkala, že všickni osadníci proniknuti byli slovy kněží misionářů, netřeba připomínati. Jejich dojemná, upřímná a ohnivá kázání nadchnutá sv. pravdou, mocně působila na srdce přítomných tak, že osada Smidarská vzala na se roucho jiné, roucho pravé kajnosti, a dejž Bůh, by je zachovala, utvrzena jsouc v pravé víře Ježíše Krista. Tímto spasitelným dilem získali sobě velikých zásluh pp. misionáři o osadu naši, tak že nám nemožno opomenouti tuto veřejně se o tom zmínila.

—y.

*V Benátkách Vlašských dne 12. dubna 1866.
(Týden pašijový a velikonoční)*

V posvátném týdnu pašijovém jakož i v týdnu velikonočním až do bílé neděle se církevní obyčeje zdejší z části liší od spůsobu, jakýmž se doba tato v Čechách slavívá, tak že jsem sobě umínil, laskavým čtenářům některé zprávy o tom podat. — Na neděli květnou se v Benátkách ratolesti olivové netolik rozdávají ve chrámech, ale kostelnici je i po domech roznásejí. Nemile však se mne dotklo, an jsem právě na květnou neděli slyšel, kterak po ukončených pašijích kněz od oltáře četl ohlášky dvojích snoubenců! — *Tmavé jítrní hodinky* počaly se ve středu, ve čtvrtku a v pátek vždy o 6. hodině a trvaly skoro do 9 hodin večer. Některé částky, n. p. responsorie a žalm „Miserere“ konají se figurálním zpěvem; že pak církev svatá v

těchto dnech zakazuje hráti na varhany, utvořil se v zdejších chrámech zvláštní nespůsob, jenž záleží v tom, že za hlavní oltář se v pašijový týden postaví — forte-piano, jebož světské zvuky posvátný zpěv doprovázejí! — Na zelený čtvrtok konal se v chrámech Benátských průvod s nejsv. Svátostí spůsobem velmi slavným. Netolikо kněží, ale i mnozí nekněží nesli hořící svíce; kaple, kdež se svatá hostie s kalichem uschovává, byla v každém chrámě skvostně upravena. Schránka, však, v níž se kalich přechovává („capsula“ nazvaná) má podobu rakve a je černě obarvena, což se arcí nesrovnává s předpisy liturgickými. Svíčky hoří po celý den i celou noc u tohoto „Božího hrobu.“ Ve chrámě S. Zaccaria jsem nalezl ještě jiný Boží hrob, t. j. plastické vypodobnění hrobu Kristova. Z postranních kaplí sestupují věřící do podzemní prostory (sotteraneo), kdež vypodobněn jest Spasitel v hrobě odpočívající; celá však prostory jest zelením a květinami pokryta, a mezi tím umístěno přemnoho lamp, kteréž jeskyni tu velmi jasně osvětlují, spolu však dým tak hustý kolem sebe rozšírují, že ač jen malou chvíli jsem tam pobyl, málem bych se byl mdloby neuchránil a všeck spocený jsem se zase na denní světlo dostal. — Na velký pátek bylo v mnohých chrámech kázání a to sice hned časně z rána. U večer po tmavém jitřní čteny byly v kostele pašije. — Na bílou sobotu světili zde paškály asi na sáh vysoké. Tak zvané „Vzkříšení“ neslaví se tu jako v Čechách; nýbrž v bílé sobotu odpoledne také recitují neb zpívají kněží kompletář v kostele. — Na Hod Boží velikonoční jsem spatřil zvláštní a to zajisté pěkný obyčej ve farních chrámech zdejších. Podle lavic kostelní lodi stojí totiž dvě řady lavic zvláštních proti sobě, kteréž určeny jsou pro hospodáře z celé osady farní. Mezi „Gloria“ podělí je všecky kostelník kytkami; při Evangelium pak mají v rukou hořící svíce, jež po ukončeném evangeliu odložívše opět od „Sanctus“ počinaje až přes pozdvihování v rukou svých drží. Při Offer torium obráti se kněz od oltáře k lidu, načež hospodářové přistupují k oltáři, libají kříž na manipulu kněžském a obětují nějaký dárek. Po „Agnus Dei“ podal akolyta témto hospodářům sv. kříž (tak řečený pacifikál) k libání. — V Benátkách netolikо pondělek, ale i úterý velikonoční jest zasvěceným svátkem. V ponděli do nášejí zde kněží ve slavném průvodu pod

balachynem velebnou Svátost k nemocným a vůbec k lidem takovým, jenž nemohou ve chrámě Tělo Páně v čas velikonoční přijmouti; že ale letos v ponděli pršelo, byl průvod ten na úterek odložen. Pro velikonoční sv. přijímání určena jest věřícím toliko skrovná lhůta, a sice od květné až do bílé neděle. — Na bílou neděli ukončují kazatelové zdejší svá postní kázání. V jazyku italském svolávají ku konci řeči své požehnání Boží na jednotlivé osoby a obce (papeže, císaře, patriarchu, obyvatelstvo Benátské), načež v latinském uděluji papežské požehnání věřícím. V komnatě ku chrámu přiléhající vzdává duchovenstvo i mnozí nekněží díky své kazateli, podávajíce mu spolu uměle zhotovenou kytku; v kalíšku každé květiny zadlán jest dukát; bývá to výnos sbírky mezi osadníky učiněné. — Svátek Zvěstování Marie Panny, jenž na den 9. dubna byl přeložen, slavili Benáťané co den zasvěcený, tak že všecky chrámy byly naplněny věřícími a většina krámu po celý den zůstala zavřena.

E. L.

Ze Zádu v Dalmácii 23. dubna 1866.
(Dobré knihy u vojáků. Křest a vyznání víry.)

Kdykoli milý nám Blahověst o založení některé školní knihovny aneb o dobrých katolických knihách vypravuje, po každé vděčně si připomínáme dobrodíni, které nám před třemi lety nás Monsignore, plukovní velebný pán Šulák založením české knihovny byl proukázal. Tenkráte jsouce v Italii, neměli jsme mimo modlitební knížky žádné jiné české knihy; tu mnohý oddal se po vykonání své služby zahálace, která ovšem k dobrému nevede. Tuto bídnu vida nás duchovní otec, začal nám půjčovati knihy, které Dědictví sv. Janské a Cyrillo-Methodéjské vydalo, a i milý Blahověst dostal se v několika ročnících do rukou našich; poněvadž ale čtenářů přibývalo, muselo přibývat, ovšem že značným nákladem našeho milého dobrodince, kněh, a přibylo tak, že si jich nyní již dvakrát v týdnu vyměňovati můžeme. A užitek jest viditelný! Mnohý, jenž po vykonané službě v ulicích města bloudil, sedí nyní doma a čte buď sám sobě, aneb i nahlas okolosedicím kamarádům, a toto poslední se zvlášt při nočních hlídках na strážnicích stává. Spůsobem takovým se vyrážíme, poučujeme a i ve svatém náboženství utvrzujeme. Následkem čtení dobrých kněh dal se již vloni žid. Šikovatel Emanuel Kummermann od naše-

ho duchovního správce pokřtit a včera v neděli třetí po Velikonoci složil zde při vojenských službách Božích vojín našeho Časlavského pluku, Václav Ležák, helveta z Ránska blíž Krucenburku, do rukou jeho vyznání svaté kotolické víry. Přede mší svatou vykonal obrácenec sv. zpověď a po sv. evangelium přistoupil s hořící svíci v ruce k oltáři a četl kleče předepsané vyznání, načež jmenovaný ctihodný otec nás napominal srdečnými slovy jej i nás přítomné, bychom dle poznání svaté víry žili a skutky svými dokazovali, že praví křestanští vojínové jsme. Tak čtením dobrých kněž byla opět jedna ovčička do pravého ovčince uvedena. v. n.

KRONIKA.

Z Prahy. Pobožnost 40hodinná bude se konati od 7.—10. května u sv. Jakuba; od 11.—14. u sv. Štěpána; od 15.—18. u sv. Josefa (u kapucínu) na Nov. Městě.

- V Teresianském ústavu pro šlechtičny na Hradčanech bude letos opět jako v loni výstava paramentů upravených jednotou k uctění nejsv. Svatosti pro chudé kostely v Čechách. Výstava hude otevřena dne 9. květ. a bude trvati 8 dní, každodenně od 10. hod. ráno až do 6 hodin odpol. Vstupné se nežádá, milodárky ku podpoře chudých kostelů však se přijímají.

- Spolek Arimatejský odbýval dne 25. dubna valnou hromadu. Předseda spolku, pan kan. Rost děkoval všem členům za příspěvky a všelikou podporu, oznámil, že se za všecky údy i všecky spolkem pochované konají v kostele na Skalce mše sv. Ze zprávy jednatelovy zvěděli jsme, že spolkem posud pochováno 4200 osob, že od říj. 1862 v Praze žádný nebožtík nebyl více v pytli pochován a základní jmění že vzrostlo již na 6380 zl. Výbor byl volbou doplněn. — V měs. dubnu pochoval spolek 100, letos 354 osob.

- Reorganisace starobylé kollegiatní kapitoly v Staré Boleslavě při chrámu sv. Kosmy a Damiana konečně — jak úřední „Prager Ztg.“ oznamuje — došla potvrzení Jeho c. kr. apošt. Veličenství. Dle této na základě nadaci listiny z r. 1052 a stanov kapitolinich, stvrzených 21. března 1354 od arcibiskupa Arnošta z Pardubic, učiněně reorganisace sestává od nynějska kapitola Boleslavská ze dvou hodnostníků, probošta totiž a děkana, pak ze šesti kanovnických prebend. Arcibiskupu Pražskému přísluší právo jmenovati všech šest kanovníků. Důchody z uprázdněných míst kanov. mají připadnouti nábož. matici.

V Augšpurku opatní otcové města nařídili, že zimního času nemusejí dítky školní při mší sv. přítomny být. Jinak ale usoudila královská vláda krajská, která dne 14. dubna magistrátu Augšpurskému oznámila, že dozorství školnímu a úřadům duchovním výhradně přísluší ustanoviti, zdali se pro dítky školní mše sv. sloužiti má; jakož i ve všech vyučování a vychování se týkajících záležitostech úřadové tito příslušni jsou.

V Mohuči přede dvěma roky zřízeno katolické kasino, čítající tehdy 100 spoluoudův. Do konce března letošního roku vzrostl však počet účastníků již na 500. Na zakoupení a zařízení domu jakož i zásoby vína jest v celku zapotřebí 150.000 zl., polovice těchto peněz z příspěvků spoluúdů již jest zapravena.

Ze Svýcarska. Město Basilej jesti skvělým příkladem rozhlášené snášelivosti a liberalnosti protestantské. Choe-li se katolík ucházeti o právo měšťanské v Basileji, musí dříve zvláštním reversem se zavázati, že všecky dítky své spůsobem protestantským bude vychovávat. Od r. 1848—1866 nebylo ani jedinému katolíku uděleno právo měšťanské, když protestantské vychování svých dítek zaručiti se zpěčoval. Toto jednání rady Basilejské odporuje zemským zákonům Švýcarským, kteréž k dosažení práva měšťanského toliko předpisují, aby žadatel „přináležel k některému vyznání křesťanskému vůbec, pak aby se vykázal dostatečnou živnosti a konečně aby byl prost všeliké mravní úhony.“

Z Ameriky severní se dovidáme, že kněz misionář Dion v biskupství Vincennes (v státu Indiana) před některým časem koupil pozemek za 64 dolarů; nyní pak tentýž pozemek prodal za 70.000 dolarů a to za tou přičinou, že se tam nalezly bohaté prameny oleje kamenného. Šťastný misionář ihned učinil opatření, aby z peněz těchto byl vystavěn důstojný chrám a zakoupeno vše, čeho potřebí.

Literní oznamovatel.

- „Popularní dogmatika.“ Kniha, ve kteréžto učení víry sv. katolické církve prostonárodním spůsobem vykládá Jan Valerian Jirsík, doktor sv. písma, biskup Budějovický, asistent trůnu papežského a domácí prelát J. Svatosti Pia IX., kn. arcib. přísežný notář; čestný měšťan mnoha měst a obcí, spoluzačkladatel Dědictví sv. Jana Nep., těž českého národního musea a jednoty sv. Cyrilla a Methoděje

atd. Čtvrté rozmnožené vydání. V Praze. 1866. Nákladem katol. kněhkup. B. Stýbla. Stran 560 velké osmerky. Cena 1 zl. 80 kr. Vydaní sličné a skvostné, tak že podobných knih v literatuře naši málo máme. V předmluvě, psané v Praze na den sv. Josefa, pěstouna Páně, za času zemského snemu 1866, díl nejdůst. p. spisovatel:

„K žádosti, s mnohých stran projevené a věda, že třetí vydání přítoimné knihy už jest rozebráno, odhodlal jsem se k tomuto čtvrtému vydání, uvázav se v tuto práci tím ochotnější, čím větší se mi toho viděla potřeba, učení o nepoškvrněném početí blah. Rodičky Boží vyložiti, o kterémž v třetím vydání zmínky učiněno nebylo. I stalo se to a sice podobným spůsobem, jak to učiněno bylo též ve čtvrtém vydání německého překladu této mé knihy předešlého roku ve Vídni na světlo vyhlého. Nad to výše přihlídl jsem i k tomu, aby ti četní a matní omylové tisku opraveni byli, kteříž se za příčinou mé nepřítomnosti a nedopatrání z stran předešlého vydavatelstva vlonidili do onoho třetího vydání. Nezbývá mi teď niceho, než vřelá žádost, aby Hospodin nebeský vylil rosu svého požehnání na zbožné čtenáře knihy této.“

- „Katechismus v příkladech.“ Od P. Františka Valoucha, faráře v Hostimě na Moravě. Schválen od bisk. konsistore Budějovické. Nákladem kněhkupectví Kobrova v Praze. Stran 62 v 8°. Katechismus tento složený z rozmanitých příkladů, jež p. skladatel ze sv. písma, z životopisů svatých, z Bohomily, z Macanova Výboru a z Jirsíkovy Dogmatiky, jakož i z něm, příručné knížky ku katechismu a z vlastní obrazotvornosti sebral a jednoduchými veršíky proložil, věnován jest veledůst. p. Karlu Nöttigovi, vrchnímu dozorci národních škol v diecézi Brněnské. Cena 32 kr.

- „Časopis katol. duchovenstva“ sva-
zek 3. obsahuje: Mají-li zvříata duši? — Myšlenky o křesťanství. — O sňatech cizozemců v Rakousku a obyvatelů Rakouska v cizozemsku. — Z pastorálních konferencí Budějovických. — O legitimaci dítěk nemanželských. — Statistický přehled misionářské provincie Bosenské. — V Kronice: Prameny k legendáři; Dopisy o otázce patronátní. — V „prohlášení redakce“ na obálce čteme nemilou zprávu, že veledůst. pan kanovník K. Vinařický za příčinou různých o „Časopisu“ projevených mínění redakci na konci roku složiti obmyšlil. Přejeme a žádáme, aby se to nestalo. Všem stranám vyhověti nelze.

- Nákladem kněhkupectví B. Stýbla vyšel spis: „Handbuch des Nützlichen und Nothwendigen für Jedermann in Böhmen. Von M. Fontana.“ Stran 195 v 4°. Rukovět tato bude doplňována sešity pololetními. Vyniká hojným obsahem a levnou cenou. Stojí 1 zl.

Osobní věstník duchovenstvý.

V arcibiskupství Pražském,

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Šrb, far. na odpočinku, na výpomoc do Pyšel;
- p. Jan Wenig, kapl., za admin. v Chebu.

Uprázdnené místo: Cheb, děkanství patr. měst. od 26. dubna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. Serbousek, far. v Javornici, dne 16. dubna, (nar. v Rychnově 10. břez. 1825, kněz od 15. červce 1848);
- p. Frant. Kruck, bisk. konsist. rada, bývalý b. vikář a školdozorce v okresu Kutnohorském, osob. děkan a Novodvorský far. na odp. v Církviči, dne 20. dub. (nar. v Čáslavi 24. říj. 1793, kněz od 27. břz. 1817.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ignác Zelinka, far. v Richenburku, za far. v Krouně;
- p. Bedřich Pachta, kapl. ve Věstarech, za kapl. do Litomyšle;
- p. Augustin Dostálek, kapl., za administ. v Žamberku;
- p. Jan Barták, koop. v Bystrci na Moravě, za vik. při kated. chrámu v Hr. Král.;
- p. Jan Dostálek, koop. ve Výprachticích, za admin. do Něm. Heřmanic;
- p. Adolf Scharfenberger, kaplan v Cuslavě, za koop. do Výprachtic;
- p. Eduard Knopp, koop. v Kunštátě, za admin. do Javornice.

Uprázdnená místa:

Javornice, fara patron. hraběte Kolovrata, od 17. dubna do 29. května,
Richenburk, fara patr. knížete Thurn-Taxisa, od 26. dubna do 7. června.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Wolf, býv. far. ve Vrčanech, d. 11. dub. (nar. 13. červce 1793, kněz od 24. srp. 1822.)

Vyznamenání jsou:

- p. Leonard Ždářský, far. v Neugebäu, stal se skuteč. bisk. radou konsist. okres. vikářem a školdoz. v stříd. Vimberském;
- p. Augustin Heeger, far. v Hošticech, tímtož v stříd. Jistebnickém;
- p. Matěj Leitl, farář ve Velharticích a bisk. notář, tímtož v stříd. Sušickém; a
- p. Ottokar Haug, kněz ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, far. v Střížově, bisk. notář, tímtož v stříd. Hlubockém.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Jan Šveda, kooper. v Třeboni, za faráře v Husinci.

 Přiloženo jest ohlášení dvou liter. novinek skladu B. Stýbla v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž, arcib, semináři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Štýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

O magnetismu.

V minulých dnech bylo v Praze odvádýváno a včera prohlášením soudního výroku ukončeno přeličení, které velkou spůsobilo nevoli a pohoršení. Kejklířstvím chytře sosnovaným na základě bludného výkladu písma sv. a křížových náhledů náboženských a po mnoha léta bedlivě a důsledně provozovaným v rozmezích širších a širších spáchan jest podvod, zpronevěřeno náramně mnoho peněz, dopuštěno se jiných činů trestu hodných, routhání se, urážek členů císařského rodu atd. atd. Nepřísluší nám, rozvinovati v těchto listech žalostný onen obraz podlé ziskuchtivosti, která i včetí svatých používá, aby lehkověrného muže ošálila o o jmění vlastní i jemu svěřené připravila. Vše to jest čtenářům našim odjinud známo. Vinníky zastihla spravedlnost světská; jim všem itěm, jež soud světský potrestati snad nemohl, budíž Bůh milostiv!

V přeličení zapleteni byli buď co obžalovani aneb co svědkové lidé té měř všech jak se říká vzdělaných stavů. V očích obecenstva neutrpěl tím ničeho na vážnosti stav lékařský, úřadnický, vojenský, ale že vyslýchání byli též dva kněží, strhl se pokřik náramný, hned spílano celému stavu duchovenstvu, zlehčováno i náboženství, vina uvalována i na sv. církev. Tato nespravedlnost dotkla se bolestně srdcí všech spravedlivě smýšlejících. Což v jediném stavu duchovenstvě odpovědní jsou všichni za jednoho? Dejme tomu, že by ti dva kněží byli vyslýcháni ne co svědkové ale co obžalovaní a že by co vinníci byli odsouzeni: mohlo by za to duchovenstvo? Neomylná jest církev sv., jednotlivec může oklamán býti, může poblouditi. Či mohlo za to duchovenstvo věků minulých, že z jeho středu vystoupil Luther, že pobloudí a v blud svůj strhl tisíce duší? A ne-

byli-li v malém sboru dvanácti apoštolů Jidáš zrádce? Vinník bývá potrestán, bludář vyobcován, ostatní jsou bez ouhony. Kéž by ti nespravedliví posuzovatelé duchovenstva nezapominali, že kněz, ujde-li trestu na soud světském, má nad sebou ještě soud cirkevní, biskupa svého, jenž trestem stíhá i to, co soud světský trestati nemůže a nesmí.

Zpomenuté přeličení objevilo mnohých srdcí smýšlení; z osob přenášeli lidé zlé vůle záští své hned na náboženství, ze služby na církev svatou, kterouž však ani brány pekelné nepřemohou. A byť prohlásil kterýkoli sluha církve kterékoli chytře nastrojené kejklířství v nevědomosti anebo lehkověrnosti své za něco nadpřirozeného, ba i za zjevení Boží: církev jsouc svatá, bez poskvrny, bez vrásky, a neomylná, prohlásí ono kejklířství za blud a podvod, a zavrhně je i toho, kdo nehledaje u ní rady, sám o své ujmě je schvalovati se opovážil. Tak učinila před lety s magnetismem, jenž pod jménem Mesmerismu proslul, tak učinila i s magnetismem, jehož v Praze užito k činům trestuhodným, včera výrokem soudu pokutovaným. Toto poslední stalo se již r. 1856. Dotčený výnos „S. Congregationis S. Rom. et Univ. Inquisitionis“ klade tuto u věrném překladu z latinské sbírky po sešitech měsíčně v Římě vycházející: „Acta ex iis decerpta, quae apud Sanctam Sedem geruntur in compendium opportune redacta et illustrata. Fasciculus III. Volumen I. Romae mense Septembris 1865.“*)

Okružní list kn všem biskupům proti zneužívání magnetismu.

Ve středu 30. července 1866.

Ve valné schůzi sv. římské a vše-

*) Zapůjčeno nám laskavostí veleb. p. dra Karla

Předplácí se
v expedici
i u všech rádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na pár.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

— 00 —

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

obecné inquisice, odbývané v klášteře S. Maria sopra Minerva JJEm., nejdůstojnější páni kardinálové, proti bludům kacířským po všem křesťanstvu zřízení generalní inquisitoři, ustanovili jsou po zralém uvážení všeho toho, což ohledně pokusů s magnetismem od mužů věrohodných se všech stran bylo zvěstováno, vydati tento okružní list (encykliku) ku všem biskupům na potlačení zlého užívání magnetismu.

Vešloť v známost, že nový jakýsi druh pověry se vyvozuje z úkazů magnetických, jimiž se obírají mnozí novotáři nikoliv k objasňování věd přírodních, jak by slušelo, alebrž k oklamávání a svádění lidí, domnívajíce se, jakoby uměním aneb přeludem magnetismu věci skryté, vzdálené a budoucí odhalovati mohli zvláště pomoc ženštin, jenž jedině od magnetisujícího vůle (kynutí) závisejí.

O této věci bylo od sv. Stolice v jednotlivých případech dáno již několik odpovědí, jimiž co nedovolené se zavrhuje pokusy, které se činí k dosažení účelu, jenž není přirozený, ani půčestný a k němuž se neužívá povinných prostředků; pročež v podobných případech ve středu 21. dubna 1841 dán jest výnos „Užívání magnetismu, jakž se vykládá, není dovoleno.“ Rovněž uznala sv. kongregace zakázati kterési knihy takovéto bludy tvrdošíjně rozsevající. Jelikož však kromě jednotlivých případův o užívání magnetismu vůbec pojednat se muselo, proto na spůsob pravidla ustanoven jest ve středu 28. července 1847 toto: „Užívání magnetismu, totiž pouhé užívání prostředků přirozených, jinak dovolených, není mravoukou (moraliter) zakázáno, jestliže se nenese k záměru nedovolenému aneb jakkoli neschethnému; nad to odstraniti se musí všeliký blud, hádání, a všeliké

zřejmé aneb skryté dovolávání se zlého ducha. Avšak používání principů a prostředků pouze fysických k tomu, aby věci a účinky v pravdě nadpřirozené vykládaly se spůsobem přirozeným, není nic jiného, leč oklamávání naprosto nedovolené a kacířské.“

Ačkoliv obecným tímto dekretem dosti vyznačeno jest, pokud dovoleno užívati a nedovoleneno zneužívati magnetismu, přece tak daleko postoupila zvrhlost lidí, že někteří opomíjejíce dovoleného bádání vědeckého, spíše k veliké zkáze duší a ku škodě samé lidské společnosti po zvláště náustkářství se honíce, vychloubají se, jako by byli nějaký pramen věštbý a prorokování vynalezli. Od tutud se přiházi, že ony ženštyny (mulierculae) přeludem somnambulismu (strojení náměsíčnosti ?) a jasněho vidění, jak to nazývají, unešeny posuňky nevždy cudnými, vyjevují, že i neviditelné vidí, ba i o samém náboženství řeči činiti, duše zemřelých přivolávati a jich odpovědi přijímati, věci neznámé a vzdálené odkrývati, a jiných toho druhu pověr se dopouštěti drze se odvažují, aby sobě a pánum svým takovýmto prorokováním velkého zisku jistě nabyly. Ve všem tomto, ať již upotřebují jakéhokoli umění neb klamu, nalezá se, ještě se užívá prostředků přirozených k účelům nadpřirozeným, podvod naprosto nedovolený a heretický a hrubé provinění (scandalum) proti půčestnosti mrvů.

Aby tedy tak veliká, pro církev i pro stát nejvýš nebezpečná nešlechetnost s prospěchem byla skročena, musí se co nejvíce roznítiti pastýřská péče, bdělost a horlivost všech biskupův. Pročež seč s přispěním milosti Boží budou, mají biskupové diœcesální, tu v otcovské lásce napomínajíce, tam přísně kárajíce, jinde

konečně prostředků právních použí-
vajíce, jak kde berouce ohled na o-
kolnosti míst, osob a časů za příhod-
né v Pánu uznají, všelikou vynaložiti
péci na potlačení a odstranění tako-
vého vznězívání magnetismu, aby
stádo Páně obhájeno bylo proti zlé-
mu nepříteli, poklad víry aby bez
pohromy byl zachován a věřící jím svě-
ření od zkázy mravů byli zachráněni.

Dáno v Římě v kanceláři S. Of-
ficii na Vatikáně dne 4. srpna 1856.
V. kard. Macchi.

Nešporní Žalmové.

(Pokračování.)

Žalm 10.

„Nelze nekonečnou lásku Boží na my-
sli přemítit, by hned srdce naše mile
hnuto nebylo.“ (Jirs. Káz. II., str. 123.)
Touž pravdou proniknut, vyznává a volá
královský pěvec, že oslavovati chce Hos-
podina z celého srdce i soukromí i ve-
řejně, a jinde: „Dobročečti budu Hospo-
dinu každého času; vždy bude chvála Jeho
v ústech mých.“ (Žalm XXXIII. 2.) A v
pravdě; byt bychom neznali ani zvláštěho
přikázání Božího, druhého z desatera, kte-
réž nám klade na srdce, abychom Pána
ve všem všude oslavovali a velebili: jediný
pohled na veliké skutky Hospodinovy,
v nichž se jeví moc, sláva, moudrost a vůle
Jeho, dostačí, aby srdce naše zplesalo a
vyvyšovalo Boha krále a dobročečilo jménu
Jeho na věky, i na věky věkův.“ (Žalm 144,
1.) Vždyt každé dílo Jeho patrně svědčí
o Jeho slávě a velebnosti a spravedlnosti!
Jestliže ale kdy ukázal se být milostivým
a milosrdným, nejzřejmější učinil tak a vě-
chnou památku učinil divů svých, sebe samého
pozůstaviv nám za pokrm v nejsvětější
Svatosti oltářní. Zde láme a podává
se ten chleb nebeský, jehož obrazem byla
manna na poušti, všem, kteří se Ho bojí.
„Rozvaž,“ praví sv. Jan Zlatoustý (Hom.
60. ad pop.), „kterakou eti jsi pocetě, ja-
kého stolu jsi účastníkem! Tím zajisté bý-
vámě krmeni, nač anděl s třesením patří,
nemohouce na to bez strachu hleděti pro
blesk, odtud vycházejíci; a my se s tím
slučujeme v jedno. S Kristem jedno tělo,
jeden život jsme učiněni. Kdo může do-
statečně vypravovati mocné skutky Hospo-
dinovy, kdo učiní, aby slyšání byly všecky
chvály Jeho? (Žalm 105, 2.) Pamětliv bude

na věky na smlouvou svou: „Amen, amen
pravím vám, kdo věří ve mne, má život
věčný . . . Ját jsem chleb živý, jenž jsem
s nebe sstoupil. Bude-li kdo jistí z chleba
tohoto, živ bude na věky; a chleb, kterýž já
dám, tělo mé jest, (jež vydám) za život
světa.“ (Jan VI, 47. 51. . . .) Pamatovati
bude Pán na smlouvutu a ukáže věřicimulidu
svému mocnost nejsv. Těla svého, jehož hod-
ně přijímajíce — mimo jiné blaživé účinky — i závdavek budoucího vzkříšení a
věčného blahoslavenství přijímáme, tak že,
jako lid israelský dědictví národů, žemi
chananejskou, od Pána obdržel, my dědictví
království nebeského dojdeme, a to jistě,
ještě skutkové rukou. Jeho jsou pravda a
soud, a věrní všickní rozkazové Jeho: upev-
něni na věky věků, učiněni v pravdě a ve
pravosti, jelikož nejvýš pravdomluvný, ve
svých slibech věrný a spravedlivý jest. —
Vykoupení, které posal lidu svému, zdaliž
se každodenně neopakuje na oltáři katolickém? Co aneb kdo jest nejsvětější Svá-
tost oltářní, ne-li Kristus Ježíš sám? Zda-
liž není obět naše nejsvětější věčná pa-
mátnka krvavé oběti Kristovy na kříži? Tat
ta nová smlouva, kterou přikázal na
věky, tat obět Nového Zákona! Jelikož
ale účinek této svatosvaté Svatosti záleží
na přípravě přijímajících, jak sv. apoštol
národů na rozum nám dává, když praví:
Zkusí pak sám sebe člověk, a tak z toho
chleba jez a z kalicha pí. Nebo kdo jí a pije
nehodně, odsouzení sobě jí a pije, jelikož ne-
rozruzuje tělo Páně; (1. Kor. XI, 28. 29.)
ó, kdožby se osmilil, přistoupiti k přijetí
Syna Božího bez důkladné, všeobecné pří-
pravy, dobře věda, že jméno Toho, Jebož
přijmouti si žádá, svaté a hrozné jest! Nej-
lepší pak příprava jesti, báti se Pána a ostří-
hati přikázání Jeho. (Kaz. XII. 13. Viz také
výkl. Ž. 111.): nebot počátek moudrosti, bá-
zeň Hospodina. „Bázeň připravuje lásce
takřka místo. Když pak láska přebývati
počne, vyhání bázeň, jenž ji připravila mí-
sto, nebot čím více láska roste, tím více
menší se bázeň. Větší láska, menší bázeň;
menší láska, větší bázeň. Není-li však
žádné bázeň, není, kudy by láska vešla.“
(Sv. Aug. Tract. IX. in epist. Joann.) To
pochopí arci jen ti, kteříž činí ji, a jímž za
to rozum dobrý a chválení na věky věků.

Žalm 11.

„Mezi ptactvem nebeským největší —
čili král — jest orel, a mezi zvířaty země
lev; mezi syny lidskými však ten, kdož
se Hospodina boji.“ (Sv. Efrém.) Jaká

musí tato bázeň být? Sv. Hermas (past. lib. II. mand. VII.) odpovídá: „*Tat jest bázeň, kterou se báti náleží, aby spasen býti mohl: Boha se boj a přikázání Jeho ostříhej.*“ Bázeň tedy synovská, nikoli o-trocká, bázeň, která rodí lásku, bázeň, která od hříchu chrání a k ctnosti dohání, bázeň, přikázání Božích chtivá. *Blahoslavěný muž, kterýž se bojí Hospodina.* „Kterak a proč blahoslavěný?“ ptá se sv. Ambrož (serm. 21. de expos. Psal. 118.), a i hněd dokládá: „*Protože v přikázaných Jeho chtivý bude velmi,*“ čili protože vůli Boží koná a v plnění jejím zálibení a radost nalezá. Takovému požehná Pán na zemi, jemu i potomkům jeho. Jak krásně se naplnila slova tato na praotci Abramovi, kterýžto v naději proti naději uvěřil, že bude otcem mnohých národů, (Rím. IV. 17.) že bude Abrahamem! Nebot pravnuka jeho, Maria Panna, porodila Krista Ježíše, v Němž všickni národnové země došli požehnání nebeského.* (1. Mojž. XXII., 18.) *Sláva a bohatství byly v domě jeho; sláva a bohatství bude v domě každého spravedlivého křestana, nebot Pán Bůh sám a bohatství syatých Jeho milosti přebývá v srdeci jeho, tak že dokonale se svou Láskou spojen, na věky zůstane Pánu svému věren, at již pouze věčným, at časným i věčným obdarován bohatstvím. Byť by také tmy bolesti a soužení jej obklopily na čas: neztrácí důvěry v Pána, v světlo své, dobrě věda, že „kdo účasten utrpení, účasten bude i utěšení,“ (Sv. Aug. solilog. ad D. c. 32. ant. med.) dobrě věda, že musíme skrze mnohá soužení vcházeti do království Božího, (Sk. ap. XIV., 21.) kdež spravedlivě, ba milosrdně a milostivě odplati každému služebníku nebeský Hospodář. Protož i my budeme milosrdni, ještě každému, i sebe spravedlivějšímu, pomoci s hůry potřebí i slitování, a lásky Boží k nám měřitkem bývá láska naše k bližnímu. „Člověče, toto bud tobě milosrnosti obrazem: Jak ty chceš, jak mnoho chceš, jak brzy chceš, aby se tobě dostalo milosrdenství: tak brzy, tolik a tak slituj se nad jiným.“ (Sv. Petr. Chrysol. serm. 43.) Vždyť neztrati odplaty své, kdožkoli dá nápoje jednomu z těchto nejménších čísi vody studené: (Mat. X., 42.) jak blažený teprv ten, který se slitovává nad chudým a půjčuje alespoň, čeho oni potřebují! Všecko myšlení, slovo i skutek svůj tak dobré (*v soudru*) spořádá a vykoná, že na věky se nepohně, nepohně*

se blaženost jeho, ale v paměti věčné bude. Nemůžeme arci příliš vyděčným nazývat svět tento, který na Golgotě největšimu, nebeském Dobrodinci svému křížem splatil: na knihu odplaty, věčnou pamět Páně, však pamatujme, do které spravedlivé péro anděla soudu zanáší každý vzdech náš i krok, a kterouž otevře a přeče, až Syn Boží přijde ve své slávě, souditi živé i mrtvé. Pak také vyvýšen bude v slávě ten, jenž nehleděl se zalíbiti aniž zachovati lidem, nýbrž Pánu; jenž nedbal řečí zlých lidí, kteří ctnosti se posmívají anebo ji v podezření mají, nýbrž kotvici svaté naděje k Hospodinu připoután, veškerým útokům nepřátele svých odolal a s Jeho pomocí je přemohl. A chceš-li vrchu dokonalosti dojiti, jdi, prodej co máš, a rozdej chudým a budeš mít poklad v nebi; a pojď, následuj Krista Ježíše. (Mat. XIX., 21.) „Tak i já,“ praví sv. Jeroným, „odpovídám tobě slovy Páně: Chceš-li se k dokonalosti dostati, kříž svůj nésti, za Pánem a Spasitelem kráčetí a Petra následovati řkoucího: *Aj my jsme opustili všecko a šli jsme za Tebou;* (Mat. XIX., 27.) jdiž, prodej vše, co máš, rozdej chudým a následuj Spasitele.“ (Ep. 150. ad Hed. qu. I.) Tak zůstane spravedlnost tvá na věky věků před očima Páně, Jenž slávou a cti (Žalm 8, 6.) nebeskou té ověnčí, poněvadž spravedlnost miluje: na pravost patří obličeji Jeho. (Žalm 10, 8.) Závistník však, jehož hřich sv. Řehoř Nyssenský (in vita Moys.) „kořenem nepravosti a počátkem bolestí“ nazývá, ovšem proto hněvati se bude, zuby svými skřípěti a chřadnouti bude, poněvadž „závist jest mol duše, smysl sžírá, prsa zapaluje, mysl lidskou trápí a sužuje, srdce člověka jako nějaký neduh kazi.“ (Sv. Isidor.) Kdokoli se dopouští hříchu, obyčejně tak činí, aby lahodil a vyhověl bud žádosti oči, bud těla aneb pýše života: závist však netoliko nelahodi, nýbrž i ubližuje těm, v jejichž srdeci se zrodila, jak sv. Cyprian (tract. de zel. et liv.) svědčí, řka: „Lidem takovým ani pokrm nechutná; při nich trvá vzdyčání, úpění a bolestnění; a protože závistník své sinalosti nikdy se nezhoštufuje, trápí se sklíčená mysl jeho bez přestání dnem i nocí,“ — dokud on i hříšná žádost jeho nezahyne. (Pokračování.)

O učebných knihách náboženských
na gymnasiích, zvláště vyšších.
Podal Mat. Procházka, prof. gymn. v Brně.
(Pokračování a dokonč.)

Až posud uvedené knihy učebné pro

*) Obšírněji viz: „Prophezie und Glaube“ v. Dr. Veith. Wien 1866 str. 54. a násł.

nižší gymnasium mají do sebe tu výhodu, že jsou ode všech nejdůst. ordinariátů v Rakousku schváleny a také vys. vládou předepsány. Tolikéž za veliké dobrodlní považovati dlužno, že se žákům československým *tisťené* české překlady do rukou položiti mohou a že netřeba více si pomáhati překlady *psanými*. Vábec známo, že co koli žáci z přednášek učitelových ve škole piší aneb doma třebas z jeho originalu psaného opisují, že vše to hemží se chybami a plno nesmyslu bývá, anž žáci bud učiteli úplně neporozuměli, anebo opisujíce z jeho originalu všelicos ve své těkavosti vynechávají aneb ve veliké roztržitosti mnohou větu v opačném smyslu ponímají, svalujíce napotom doma, když se tomu učiti mají, všecky nesmysly ty na učitele. Již z této příčiny, mnohem více však ještě z jiných veleďležitých příčin, o kterých se tuto šířiti nemístno, zapovídá se velemoudře profesorům gymnasiálním užívatí netištěných písem co knihy učebné, a kde toho profesor výslovňě žádá, musí písma svá dříve vládě k censuře a potvrzení zaslati. Všech těchto obtíží, nehod a nepohodl jí sou nyní katechetové čeští na nižším gymnasiu vydáním překladů od nejdarcib. ordinariátu Pražského schválených sproštění.

Tétež ceny však, jako knihy gymnasia nižšího, nemají učebné knihy náboženské pro gymnasium vyšší určené. Toliko „Dějiny církevní od Fesslera“ jsou ode všech ordinariátů v Rakousku schváleny.*) — Učebné pak knihy Konrada Martinovy mají jen relativnou cenu, zůstávajíce jen dotud v platnosti, dokud lepších na snadě nebude; nebo i druhé vydání těchto kněh z r. 1859, ač nad prvé vydání svou důkladností a jadrností znamenitě vyniká, nemá ještě do sebe oněch vlastnosti, které se na takových knihách vším právem pochledávají. Nejlepší a účelu svému nejpřiměřejší ze všech učebných kněh Martinových z roku 1859 jest *mrvavouka* jeho, která se zde žákům jen v také míře podává, jakou při dvou vyučovacích hodinách v témdni během jednoho školního roku zdoliti možná.**) Ostatní dvě knihy pro V. a VI. třídu mají každá skoro dvakrát větší objem, tak že by ani při třech

učebných hodinách v témdni možná nebylo, všechno učivo to v jednom roce školním se žáky prodělati. To tuším také přimělo pana Hakla ku překládání prvního stručnějšího vydání Konrada Martina, čehož však na Moravě, kde žáci obojí národnosti pohromadě jsou a kde *druhé* vydání kněh Martinových z r. 1859 předepsáno jest, velice želime. Kdo mimo to první vydání dogmatiky i morálky Martinovy pro V., VI. a VII. třídu s druhým vydáním porovná, snadno pozná, že první vydání kněh těchto jest velmi chatrné a že předuležité pravdy, proti nimž se nejvíce námitek činivá, jen velmi povrchně tam odbyty jsou, n. p. námítky proti věčnosti trestů pekelných. Na námítky nevreckého přírodozpytu pranic nepamatováno a pravěk člověčenstva jakož i věk patriarchův i Mojžíšův jen v tak sporém světle se stavují, že vtipnejší mladík, když se mu později pochybnosti namítají, pražádne zde odpovědi nedostává na tisiceré otázky, n. p. čím to jest, že pismo svaté stvoření světa jináč vypravuje než geologie, aneb zdali stvoření Evy ze zebra Adamova, zdali líčení ráje, pádu člověka svedením mluvícího hada, zdali stavění věže babylonské a zmatení jazykův, zdali četně andělojedy v čas patriarchův, a veliké divy Mojžíšovy, mluvení oslice Balamovy atd. nejsou pouhé báje? Obnova přípovědi mesiášské při Semu, výklad obřízky u Abrahama a obětování syna jeho Isáka, výklad řebříku Jakobova a jeho zápasu s Bohandělem, výklad rozličných obětí starozákonnych a jejich typického rázu, výklad starozákonnych svátostí a očist — vše to mlčením pominuto a ze starozákonnych typů či nástinů Mesiáše právě jen tolík podáno, kolik se i dětem v národních školách říká. Tolikéž nauka o nejsv. Trojici nevystavena v tom světle, v jakém se ve druhém vydání vystavuje, kde se žáci pravého a světlého poněti o katolické nauce skutečně dodělati mohou.

Přebídně též pojednáno ve starším vydání o stvoření světa, kde námítky nynějších materialistů hlubšího výkladu vymáhají; o andělích dobrých i padlých, o prozřetelnosti Božské, o kreatianismu, o nesmrtnosti duše (proti které moderný materialism tolík knih vydává) jen velmi povrchně se mluví; sama nauka o Vykupiteli, ač poněkud lepší, nepodává žákoví úplného světla v této věci, zvláště co se týká jednosti osoby Kristovy; o sakramentaliích čili svátostních jen něco málo

*) I zde však třeba k dodělání tak velikého úkolu vynechatí celý dlouhý úvod, který vlastně do učebné knihy pro V. třídu patří.

**) Toliko na str. 46. místo Thabita, jak to má chyběný original, dlužno položiti bud Tařita, aneb lépe „dcera Jairova.“

podotknuto a odůvodnění jejich dogmatické docela pominuto. O obojím stavu Ježíše Krista, stavu ponízení a stavu povýšení, o oběti jeho křížové, o svátostech, o vzkříšení z mrtvých není tak důkladně pojednáno, jako ve vydání novějším, a na otázku: k čemu mimo soud soukromý po smrti ještě také bude soud všeobecný na konci věkův a proč soud ten Syn člověka vykonávat bude, ve starém vydání ani neodpovědino. Zkrátka: starší učebné knihy Martinovy pro V. a VI. třídu gym. postrádají toho, čím se knihy na vyšším gymnasiu hlavně vyznamenávati mají, točí — důkladnosti.

Vadě nedůkladnosti usiloval Martin v novějším vydání r. 1859 všeomžně spomoci, i napnul všecky síly své, aby dosáhl cenu od nejdůst. biskupstva Rakouského na vyhotovení nejlepších kněh učebních vysazenou. A tudiž přepracoval knihy své pro V., VI. a VII. třídu veskrz a naskrz, tak že jen málo částek z dřívějšího vydání do novějšího přešlo. I nelze popirati, že v novějším tomto vydání snešeny jsou nejkrásnější místa ze sv. otcův, jako z Tomáše Akvinského o nejvyšším stupni lásky Kristovy k nám v nejsv. Svatosti olтарní, výklad Otčenáše z téhož svatého otce a j., a že přemnóhé částky knih těch vynikají zvláštní důkladností a jasnosti výkladů.*). Nepřehánime zajisté dokláda-

jice, že mezi starším a novějším vydáním jest právě takový rozdíl jako mezi nedůkladností a důkladností, mezi mělkostí a hlubokostí, mezi šerem a dnem. Tyrdimět tolikéž, že katecheta poznav novější vydání Martinovo, nemůže více sáhnouti ke starému, leč by mu duchovní prospěch žákův byl lhostejnou věcí, což by však tolik bylo, což zráda na vlastním úradě. Aniž máme za možné, že by katecheta z pouhého pohodlí, aby se nemusel novým věcem přiučovati, napřed dal staré špatnější knize učebné před novou lepší. Proč by také slovanští žáci naši měli špatnější knihu učebnou miti nežli němečtí? Nepotřebují-li oni téhož důkladného vyučování jako tito? Cili se nám Slovanům od Němcův vytýkatí má, že my teprv přezvýkáme, co oni už zavrhlí a že se jen živíme bídňimi jejich odpadky?

„Ale snad by mohl katecheta ku staré knize ústně přičiniti dodatky, kteréž by žáci po něm psali.“ Nehledice ani k tomu, jak lidně takové žákův psání ústně přednášky učiteley vypadá a kolik nesmyslův v sobě obsahuje pro těkavost a roztržitost neb i nechápavost žákův, jsou pouhé dodatky ke staré knize, která opravy veskrz a naskrz potřebuje, velmi nedostatečné a-

*) Na důkaz toho, jak veliký jest rozdíl mezi oběma vydánimi, hledic k důkladnosti a jasnosti, podáváme zde článek o posledním soudu. Ve starším vydání kromě bibl. textu Mat. 25, 31. neudává se na odvídovění článek toho nic jiného, než tato slova: „Po vzkříšení bude všeobecný soud, v němž rozsudek, jež Bůh na soudu soukromém nad každým pronesl, pořazen a před celým světem oznámen bude.“ (Podle překladu pana Hakla.) V novějším ale vydání mnohem správněji se klade: „Po vzkříšení bude všeobecný čili veřejný soud držán, v němž všecko se odkryje, cokoli jsme zde na zemi zlého činili, neb dobrého opominuli, tolikéž i nejtajnější myšlenky, úmysly a chtíče. Všecky neprominutě hřichy budou vyjeveny a souzeny.“ Dále dokládá se: „Všeobecný soud tento také čeli k tomu, aby vyrovnan, co až posud nevyrovnan, a aby spravedlnost a moudrost Boží v celé slávě její objevil. Tento účel soudu není totiž soukromý soudem ještě úplně dosažen; nebo a) soukromý soudem vzala jedině duše odměnu, čili trest, a zbyvá ještě, aby také tělu zasloužená odměna anebo trest se přisoudil; b) soukromý soudem nejsou ještě sečteny všecky účinky dobrých i zlých skutků člověka, protože účinky tyto němrtím jeho nejsou vždy přetřeny, nýbrž často daleko ještě za smrt jeho sahají; c) soukromý soudem nevyrovnaná ještě nezasloužená potupa, kterouž památku spravedlivého na

zemí ještě dlouho po jeho smrti zneuctěna bývá, ani vyrovnaná nezasloužená chvála, která často za nespravedlivým ještě do hrobu jeho hlučí. d) Soukromý soudem není ještě všem odkryta a zjevena moudrost a spravedlnost božského řízení světa, kterého zde na zemi často ani šlechetně skoumovy zrak člověka, protože obmezeny, poznati nemůže. e) Soukromý soudem neozřejmělo vítězství Kristovo nade všemi nepřátely, jeho moc, panování a sláva. Vyrovnaní všeho tohoto, co nevyrovnané ještě soudem soukromým, zůstaveno všeobecnému a veřejnému soudu. — Na otázku, proč Kristus co Syn člověka poslední soud držeti bude, odpovidá se posledním důvodem: „Posléze zádá toho také povaha příštího všeobecného soudu sama, aby nebyl bezprostředně od Boha co Boha držán, nýbrž aby ho držel Kristus co Syn člověka, protože soud tento bude viditelný a veřejný, a spravedliví nejen sebe vespole, nýbrž i soudce samého viděti mají; ale nezáhaleně Božství nemůže od nespravedlivého vidinu být, protože vidění takové, jak dí sv. Augustin, jen spravedlivým samým zůstaveno jest. — Již z tohoto malého zlomku dosti zřejmo, že se žákům veliká křivda děje, bývají-li špatnějším vydáním knihy učebné takových důkladných a světích výkladů pravd svatých pozbaveni. Taková křivda jest tím větší v našem národě českoslovanském, poněvadž neráz je tak honem napravit jako v Německu, kde se kniha za jeden rok snadno vyprodá, ježto u nás na 1000 exemplářů nejméně desíti let k vyprodání třeba.

nebo musely by se tak rozsáhlou měrou státi, žeby samy o sobě celou knihu tvořily. „Ale knihy Martinovy (vyjmouc mrvovědu) jsou přiliš velikého objemu a samo nejdůst. biskupstvo Rakouské nepřisoudilo jim vysazené ceny.“ Ano vysazené ceny nedosáhly knihy tyto, poněvadž jsou v nich částky, které ještě lepšího spracování požadují*), ale mezi věmi k tomuto účelu vyšlými knihami jsou přece Martinovy i co do obsahu i co do formy nejlepší. Co pak se týče přilišného objemu, může se z množství textů, které se tam uvádějí, ten onen vzít a ostatní vynechat (že jich více tam položeno, neškodí; nebo z většího počtu jejich žák poznati může, že pravda ta na více biblických důvodech se zakládá, nežli se sám učí); podobně neřeba všecko vzít, co drobným písmem tam podáno; mnohé paragrafy, které jen co přechod v knize slouží, anebo které obsahují věci, o nichž se později ještě jednou jednatí bude (n. p. o modlitbě v dogmatice) anebo které zahrnují v sobě podrobnosti, jichžto známost více theologům nežli žákům gymnasiálním náleží (n. p. observantiae starozákonné a j.) mohou se pominouti. Podobně i důvody božkosti křestanského Zjevení mohou se bez ujmy důkladnosti náramně zkrátiti, za to však nauka o církvi musí se úplně vzít a toliko tam, kde veliké množství textů uvedeno aneb kde přiliš dlouhé texty se podávají, může se ten onen pominouti aneb zkrátiti. Nauka o bytí Boha a o jeho vlastnostech, plná metafysiky, jakož i následující nauka o nejsv. Trojici Boží, která se na konci prvního dílu Martinova klade, vyžaduje jaré a prázdninami zotavené síly, a tudíž nelze částky ty již hned v V. třídě a to na konci roku, kde žáci již unaveni jsou, probírat, nýbrž nutno, je na začátek školního roku ve třídě VI. položiti. Rovněž tak jako v I. dílu pro třídu V., bude třeba i s druhým dilem pro třídu VI. sobě počinati, aby se nevzalo všecko co drobnou literou tištěno anebo o čemž se již v prvním díle jednalo aneb o čemž katecheta i v exhortacích podle evangelii pojednávat musí (jako na př. o všech momentech stavu ponížení Kristova, kde pouhý jich výčet stačí, čehož ovšem neminime říci ani o sestoupení Pána do pekel ani o stavu jeho povýšení, kde jeho zmrtvých vstání důklad-

ného pojednání vymáhá.) Podobným spůsobem třeba sobě počinati i při ostatních částkách, totiž při svátostech, kde netřeba všecko drobně tištěné vzít; ba ani co tištěno velkou literou třeba všecko ukládati žákům, nýbrž stačí, mnohé věci pouze dát čisti anebo hlavní myšlenku z nich vymouti a žákům uložiti, na př. citát o nejsv. sv. Jana Zlatoustého, kterýžto citát po třech stránkách se táhne, a jejž zajisté žádny katecheta nebude chtiti celý uložiti žákům, ačkoli citát ten (veliká to část dotčené homilie) jest překrásný a nejsvětleji dosvědčuje, že svatí otcové oněch starých časů právě tak o nejsv. sv. sv. Zlatoustého smýšleli a mluvili, jak se to i za našich časů v církvi katolické děje.

Tím však nechceme říci, že by ten, kterýžby se uvázel v překládání těchto kněží, navržené od nás proměny a skrátky aneb jiné, kteréby se jemu vhodné zdály, libovolně podjiti směl. Poněvadž náhledy o tom, co podstatno a co méně důležito v nějaké knize, jsou co subjektivné náhledy velmi různé, muselby překladatel veškeren obsah originalu přeložiti, leč by mu z většího místa dán byl návod, jak sobě při vzdělání knihy takové v jiné řeči počinati, co podržeti a co vynechat má.

Napošledy dovolujeme sobě ještě nějaké opravy, podotknouti, kterých bychom sobě přáli ve svém vlastním překladu knihy učebné pro VII. třídu gymnasiální. Na str. 2. v ř. 6. shora místo „co nejvýš možno“ lépe by bylo říci „dle nejvyšší možnosti“; na str. 4. v ř. 15. shora místo „výminky“ stůjž „výjimky“; na str. 5. v ř. 15. zdola místo „přivedeno“ lépe „přivedeno“; na str. 7. v ř. 20. zdola místo „vepsaného“ stůjž „vepsaném“; na str. 8. v ř. 18. zdola stůjž při slově „prvé“ ještě slůvko „řečené“, anebo místo obou slov těchto stůjž jen slovo „ostatní“; na str. 11. v ř. 14. zdola vynechej se za slovem „děti“ čárka; na str. 18. v ř. 1. zdola má místo „poslední“ státi „první“; na str. 20. smaž se ve 4. ř. shora slovo „Boží“, které tam nepatří; na str. 32. v 1. ř. zdola přidej se k slovu „úplné“ čárka; na str. 49. přidej se ve 4. ř. shora ke slovu „nejméně“ ještě slovo „aspoň“; na str. 53. v ř. 4. zdola místo „zlozyk“ polož se „zlý návyk“; na str. 56. v ř. 2. shora smaž se slovo „proti“; na str. 59. v ř. 3. zdola ke slovu „Božího“ přidej slovo „člověku“; na str. 68. a 109. místo „posvěceniny“ (sacramentalia) lépe říci „svátostní“; na str. 87. v ř. 12. zdola místo „samotvorým“ lépe „samotvořeným“, a místo

*) Mimo to mohly a měly se některé věci, k. p. o „menstruatis“ a j., které se pro mládež vůbec nehodí, tím méně pro žáky V. třídy, do cela vynechat.

„se modlení“ lépe „modlení se“; na str. 105. místo „skutkové rounání“ v ř. 19. zdola lépe „rounání-se skutkem“; na str. 107. v ř. 12. shora ke slovům „s naukou církevní“ přídej slovo „dostatečně“; na str. 108. místo „jich posilňuje a jich chrání“ v ř. 9. a 10. stájž „je posilňuje a jich chrání“, a místo „opětného pádu“ stájž „odnepadnutí“; na str. 114 v ř. 13. zdola místo „vazbou“ stájž „páska“; na str. 117. v ř. 16. místo „jedinství“ snad lépe „nevýrovnanost“; na str. 128. v ř. 15. svrchu místo „odpomoci“ čti „spomoci“; na str. 133. v ř. 14. shora místo „tahy“ lépe „rysy.“ Snadby místo „samoláska, samomil, samovražda“ a podobné složeniny lépe bylo říkat sebeláska, sebemil, sobevražda a pod.; pomníme-li však, že všickni ostatní kmenové slovanští místo „sebe“ užívají „samo“ k takovým složeninám, n. př. samoljubec, samoljubě (r.) samolubjac a sumolubje (chorv. a slovins.) samoubuřstvo (r.), samoubojica (chorv.) samolub a samoboyce (pol.) atd., tedy nezdá se nám být radno, tyto drahocenné úvazky s ostatními kmeny slovanskými trhati.

Malomocný.

(Od Xav. de Maistre.)
(Pokračování.)

D. Čím pak se vyrážíte v takové samotě, jaká jest tuto?

M. Všecka zábava samotáře, jaký já jsem, nezdá se leč jednotvárnou člověku ze světa, jenž štěstí své nalezá v ruchu života společenského.

D. Ach, to znáte málo ten svět, kterýž posud ničeho k mému štěstí nepřidal. Jsem často samoten ze záliby a snad se duše nás obou více sobě podobají, než se domníváte; ostatně neupíram, že věčná samota by mne děsila; ani si to nemohu představiti.

M. Kdo miluje celu svou, nalezá v ní pokoj.*) Následování Ježíše nás tomu učí. Počínám pochopovati pravdu v těch potěšitelných slovech vyřknutou. Cit osamělosti dá se prací umírnit a osladit. Člověk pracující není nikdy dokonce nešťastný, zkoušel jsem toho. Z jara a v letě poskytuje mi vzdělávání mé zahrady a tohoto pole dosti vyražení; v zimě pletu si koše a koberce ze slámy, pracuji o svém oděvu, připravuji si na každý den svou stravu z věci, které mi ze špitálu posílají, a modlitbu vyplním si ostatní čas, kterýž mi zbývá po práci. A konečně když rok u-

běhne a s druhým se sejde, zdá se mi přece, že brzy uprchnul.

D. Spíše bych ho za celou věčnost považoval.

M. Člověku neštěstím a starostmi sklíčenému zdá se čas býti loudavým, avšak léta ubíhají obvyklou svou rychlostí. A přes to přese všecko i v nejhlbši hlubině neštěstí zůstává nám jedno potěšení, kterého ovšem obecný lid nepoznává a které i Vám podivným se zdáti bude, totiž radost, že žijeme a dýšeme. Já trávím celičké dny jara a léta sedě na těchto náspech a se těše z čistého blankytu a ze krásné přírody: tu jsou pak všecky myšlenky moje jako na cestách, bez ustání těkajice; zármutek skryje se v srdeci mé, aniž by je tízil; zraky mé bloudí po těchto lučinách a po skalách, kteréž nás obklopují. Ty rozmanité předměty vtiskly se tak hluboko v pamět mou, že jsou už takřka dílem osobnosti mé, a každá strana této přírody stala se mi přítelem, jejž každodenně s potěšením vítám.

D. Často jsem něco podobného také na sobě zpozoroval. Kdykoli se zármutek mého ducha zmocnil a já nenalezl v žádném lidském srdci toho, čeho si přeji, nalezám útěchy v přírodě, v němých stvořených; cítím se skalami, mluvím se stromy a tu se mi zdá, jako by všecky stvořené bytosti byly přátelé, jež mi Bůh poslal.

M. Dodáváte mi smělosti, abych vám také všecko vyličil, co se v mé duši děje. Já opravdu miluji věci, které jsou, ať tak dim, mými společníky v tomto životě a kteréž každý den vidám; tak dříve, než se u večer do věže vrátim, dávám s Bohem a přeji „dobrou noc“ ledovcům Ruitorským, černým lesům sv.-Bernardským a podivně vypnutým temenům Alpských hor, kteréž vystupují z údolí Rhémského. Ovšem že moc Boží rovněž patrně se jevi v malém tvoru mravenci jako ve stvoření celého světa, avšak velkolepý pohled na hory mnohem více podivení v mému srdci budívá; nelze mi na tato mohutná, věčným sněhem pokrytá tělesa se podívat, aniž bych jakýsi svatý úžas v sobě nepocitil. Ale v tomto rozsáhlém obrazu, jenž mne obkličeje, mám některé zvláště zamílované předměty a nejvíce si jich všímám: Jeden z nich jest poustka, kterouž tamto vidite na vrcholku hory Charvensodské. Samotinká a lesy obklopená hledí na opuštěnou krajinu a skví se v posledních pařscích zapadajícího slunce. Ačkoli jsem tam nikdy nepřišel, přece mám zvláštní

*) De Imit. Chr. I, 20—5.

radost na ni se divati. Když den ku konci se chýlí, sednu si v zahradě a upíram zraky na tu poustku a svou obrazotvorností se tam přičaruji, jako bych tam skutečně byl. Stalať se mi jaksi vlastnictvím, zdá se mi, jako bych se musel upamatovali, že jsem tam žil za dob mého života blaženějších, a že moje pamět jen neví, kdy to bylo. Potom se rád dívám nahory vzdálenější, kteréž na obzoru zdají se s nebem souviseti. Tak jakož budoucnost, rovněž i vzdálenost něčeho dává mi pocit naděje: mé stížné srdece myslí pak, že jest snad kdesi vzdálená země, kdežto jednou budu moci se těšiti ze štěsti, po němž dychtím, o kterémžto štěsti se mi ustavičně zdá, jakoby jistotně na mne čekalo.

(Pokračování.)

Jediná láska.

Když ve světě jsem opuštěný těkal,
a k bolesti mé lkál i háj i luh:
tuť jedině mne neopustil Bůh,
když nejvíce jsem se krutých bolů lekal!

Zášť přátel když mne krutá ničit chtěla
a strasti lásky splácela mně dluh,
tuť jediný mne v ochranu vzal Bůh,
když slza z oka lkání k Němu spěla!

Když sterlo v srdeci žilo utrhání,
žal trapný hlásal živobytí kruh:
tuť jediný mne v náruč přijal Bůh,
když píseň moje zněla v žalném lkání!

A proto hlásám světu to celému:
necht všechnen svět pojímá ve svůj sluch,
že láska jediná jen věčný Bůh
a jedin přítel srdeci skroušenému! F. L.

D O P I S Y.

Od Českého Brodu *) dne 7. května 1866.

(Kněžské druhotiny; visitace; o zpěvu; samovrah; povětrnost.)

Dne 29. dubna konala se ve farním chrámu Páně Lstibořském slavnost, jakéž v něm po celý čas jeho trvání (od r. 1747) nikdy nebylo — totiž slavnost druhotin kněžských, jež slavil důst. pan farář Lstibořský, Filip Wolf. Před 10. hod. ráno sešly se ve farním domě školní dítky a

zapěly k poctě důst. p. jubilanta píseň ze sv. Janského kpcionálu pro slavnost druhotin kněžských složenou: „Necht radost myslí každou hýbá.“ Po té měl veledůst. kníž. arcib. vikář Českobrodský a farář v Kounicích pan Frant. Janda u přítomnosti vel. duchovenstva z vůkolí sem zavítavšího k panu jubilantovi přiměřenou promluvu, načež v slavném průvodu odebrali se všickni do chrámu, kdež zpíván jest hymnus „Přijd sv. Duše.“ Po vykonaných modlitbách měl veledůst. pan vikář k panu jubilantovi před velmi četně shromážděným lidem díjemnou řeč, v nížto vyličil blahořárné a příkladné působení důst. p. jubilanta v pastýřském úřadě jeho; pak odevzdal mu berli poutnickou sv. křížem ozdobenou a ověnčenou, načež pan jubilant veškerému shromáždění udělil požehnání. Pak následovalo kázání, jež měl vel. pan administrator duchovní správy Lstibořské, v němžto vyložil, že slavná obět mše sv., jižto důst. pan jubilant dnes Bohu přinese, jest obět vroucích díků za všecka mu co člověku i knězi udělená dobrodiní, a spolu

podána žádost, aby v příštích časech (až by měla býti opět nová dějepatra vydána) tohoto nedůstatkmu sobě pověšnouti ráčila. Jest jen se co báti, aby tím bez toho nákladná kniha ještě více se nezdražila! — Tážeme se: je to možná, aby v Čechách a na Moravě nalezen býti mohl katecheta, jenž by po výkladu bibl. příběhu nedovedl vlastními slovy přidati napomenuti, na př. Budte poslušni? A má-li jeden v skutku zapotřebí takovéto pomůcky, má proto obmezena býti svoboda slova všeck ostatních? Neví pan navrhovatel reformy zhola nic o výtkách, jakých činěno jalovým těm výkřikům některých bývalých dějeprat? Či to žádoucno, aby každé dítě napřed vědělo, jakou aplikaci pan katecheta učíni, až po čase o umučení Páně slavně vyprávěti bude? Horliví katechetové připravují se na výklady své, berouce ku pomoci příslušné knihy. Nemá-li takových pomůcek jeden nebo druhý, budiž mu na srdeč vložena žádost, aby tohoto nedůstakmu sobě pověšnouti ráčil. Připojováním tištěných výkladů vzrostly by zvláště katechismy nad míru. Když nynější „Biblický dějepis“ roku 1863 tiskem na světlo vyšel, pronesl o něm výtečný znatel potřeb školských kan. Vinařický v. „Časop. katol. duchovenstva“ tento úsudek: „Zádná školní kniha nebyla podrobena tolikerým proměnám za věku našeho, jako práv historie biblická. Kolik pokusů a prací střídalo se během asi 30 let! Konečně docíleno usnešení všech nejdůst. ordinariátů v Čechách a na Moravě, a s approbaci jejich poprvé vychází a do škol se uvádí s vrchu označený biblický dějepis . . .“ A hle, pan řečník na poradě Českobrodské děvolává se nového experimentu! Pan dopisovatele žádáme, aby svým časem uveřejnil též odpověď nejdůst. konsistoře Pražské, již žádost o ta „mravná naučení“ podána bude.

Red.

*) Z Českobrodského střídnictví dočtli jsme se v jednom vychovatelském časopise zprávy o učitelství poradě konané 3. t. m. v Č. Brodě. Na konci dotčené zprávy nalezají se tato památná slova: „Biblické dějepráv nynější učiněna vp. admin. P. výtka, žejsou v ní vynechána mravná naučení s příslušnými texty z písma sv.. Pan řečník uvedl důvody (?), pro které se to státi nemělo, a pročež usnešeno, že má býti nejd. konsistoři od důst. p. okresního školozorce

obět skroušené prosby za odpuštění hřichů a za milosti v poslední dny života a k u bližící se smrti jemu potřebné. — Po kázaní sloužil pan jubilant slavnou obět mše sv., po níž zpíván byl chvalozpěv sv. Ambrože a uděleno požehnání; načež důst. p. jubilant opět v průvodu odebral se do farářského domu. — Počestná obec Lstibořská oslavila vzácnou slavnost tuto střelbou z moždířů. — Na zejtí byla ve Lstiboři kanonická visitace, o níž jenom telik dím, že veleďst. pan vikář velmi pochvalný úsudek pronesl o zpěvu školních dítěk našich v kostele. Školní dítky naše zpívají nyní při mši sv. také písničky ze sv.-Janského Kancionálu vyňaté, a z větší části ve Školním kancionálku obsažené. Zdejší vzorní pan učitel, Jan Hrubý, jenž horlivě dítka zpěvu učí, jest muž 70letý, jenž 50 let ve škole strávil. Možno-li starému učiteli dítka školní naučiti pěknému přednášení nových písni církevních, což by mohly dovésti sily mladší! Ku konci vídám se nucena povznesti hlasu na obrannu důst. p. děkana Čelakovického, jemuž jisté noviny za zlé pokládaly, že odspěl církevní průvod samovrahovi, jež za „pochlávěho a o obec velezasloužilého“ muže vyhlásily. Nechci zde uváděti, co mi o té celé události i o životě samovraha svěřil hodnověrný svědek, jenž dobré zná pana děkana Čelakovického, jakož znal i onoho samovraha; pravím totiž, že by byly ony listy dobře učinily, kdyby se byly napřed pozeptaly, jakých že zásluh onen nešastník sobě vydobyl, než jej „velezasloužilý“ nazvaly; a dokládám, že i pro zachování pokoje v obci musel důst. p. děkan samovrahovi průvod pohrební odspět, čehož důkazem bylo i přivolání do města četníků; at nic nedíl o tom, že tak zkušený a svědomitý kněz, jakým v skutku jest p. děkan Čelakovický, zajisté bez podstatných důvodů církevní průvod nikomu by neodepřel. — Minulý týden, dne 29. a 30. dubna a 1. i 2. května přišly nám žádoucí deště, ač Pražský prorok povětrnosti v novinách jasno předpovídá; a včera i dnes, kdy dle onoho proroctví bouřlivý vítr a studený déšť jsme mítí měli, bylo a jest pěkné jasné počasi. Dobře by učinil p. S., kdyby ku svému proroctví nikdy nezapomenuł přidati po staročesku: Dá-li Pán Bůh! v. p.

Ze Lstiboře dne 11. května 1866.
(Svěcení praporu literáckého sboru v Č. Brodě.)

Před týdnem t. j. dne 4. t. m. o slavnosti sv. Gotharda, patrona chrámu a osa-

dy Českobrodské, konala se ráno o 9. hodině v Českém Brodě slavnost svěcení praporu literáckého sboru, o jehož zřízení přední zásluhu má vel. p. kooperátor A. Poláček. Již v předvečer slavně vyzváněno, stříleno z hmoždířů a vypálen ohňostroj. Údové literáckého spolku zapěli pak v domě děkanském, kde prapor uložen byl, k hlasu harmonia starodávnou píseň: „Sv. Václave.“ — V den slavnostní ráno o $\frac{1}{2}/8$ hod. vyšel literácký sbor, jenž čítá as. 70 účinkujících údů, veden vel. p. A. Poláčkem, zpívaje zbožné písni z děkanského chrámu vstříc procesí poutníků z osady Kounické, jež vedl veleďst. p. k. a. vikář Českobrodský a farář Kounický Fr. Janda. Po sejti se odebrali se všickni k slavnostně ozdobenému domu děkanskému, odkudž při střelbě z hmoždířů a slavném zvonění vynešen jest prapor červenobily, na jehož jedné (bílé) straně vyobrazena jest koruna, na druhé pak (červené) nalezá se obraz sv. Václava, patrona literáckého spolku. Na fáborech zlatem vyšito: „Literácký sbor v Českém Brodě 18 $\frac{4}{5}$ /66.“ — a pak heslo spolku: „Zpěvem k srdci, srdcem k Bohu.“ — Fábory ty jsou dar zbožných paní a panen Českobrodských. Vrch praporu zdobí sv. kříž. — S praporem tímto ubíral se literácký sbor, k němuž přidružil se nyní ochrane sboru p. c. k. notář Fr. Schütz, předseda jeho p. děkan Českobrodský J. Zimmermann, spisovatel česky, pak pp. c. k. okresní přednosta, purkmistr, starosta okresního zastupitelstva a jiní významní hosté a příznivci sboru, k soše nejsv. Trojice na náměstí, u níž zbudována byla kaple a v ní oltár, po straně kaple pak stála kazatelna. Tu zapěl sbor velebnou píseň „Otče náš milý Pane“ —; a po té vystoupil p. děkan na kazatelnu a měl k sboru i k četně shromážděnému zástupu pěknou a dojemnou řeč, v níž vyložil význam praporu a jeho svěcení, a napomínil údy sboru k horlivému šíření cti a chvály Boží, k působení o utvrzení v pravé víře a k množení spasitelné útěchy srdci věřících. Po této uchvacující řeči zapěl sbor píseň svatého Vojtěcha, načež zatloukány jsou hřeby a pak prapor sám církevně posvěcen jest veleďst. p. vikářem Fr. Jandou; po čemž zapěl sbor píseň: „Sv. Václave!“ Pak obětoval vel. p. Ant. Poláček u oltáře mši svatou, při čemž zpíval literácký sbor z Kancionálu sv. Janského píseň: „Chval Sione Spasitele“ — s průvodem harmonia. Veškeré písni přednešeny jsou

vedením řiditele zpěvu p. Josefa Petra velmi vážně. Po mši sv. ubíral se sbor s praporem v slavném průvodu do chrámu Páně. Po této slavnosti následovalo pak v chrámě kázání poutníku poctě sv. Gotharda, patrona chrámu děkanského, jež konal důst. pan farář Volešický Fr. Suk; a po něm sloužil slavnou mši sv. veleďst. p. vikář Českobrodský, při níž opět zpěvácký spolek Českobrodský zdárňe působil. Odpoledne o 3. hodině zpíval literácký sbor v chrámu P. velmi krásně české nešpory o sv. Gothardu dle kancionálu sv. Janského, jež u oltáře sloužil administrator fary Lstibořské, V. Polanecký. O $\frac{1}{2}$,5 hod. dávali ochotníci divadelní představení, jehož čistý výnos věnován na obnovení kapličky sv. Václava na předměstí Kouřimském. Večer pak o 8. hodině uspořádal zpěvácký sbor „Ozvěna“ pěveckou, hudební a deklamatorní besedu, v níž mimo jiné přednesen krásný sbor Křížkovského „Pastýr a poutníci,“ a pak „Na Kalvarii“ (klekání), skladba pro harmonium a piano. — Má tedy Český Brod svůj literácký sbor i zpěvácký spolek. Jak znamenitě mohli by oba sborové tito působiti k zvelebení služeb Božích, jakož i k ušlechtění myslí a bohumilé útěše srdeč lidských — kdyby působili svorně, kdyby jeden druhého — jakž by slušelo — považoval za bratra. Ale bohužel zdá se, že starší spolek zpěvácký považuje nového druhu za svého soka, čímž ovšem literácký sbor není a být nechce. Kéžby oba ruku v ruce svorně působili k oslavěnici služeb Božích, literácký sbor zpěvem chorálovým po celý rok maje v ruce věhlasný kancionál, zpěvácký pak spolek zpěvem více figurálným, prováděje skladby výtečných skladatelů v oboru církevním, jako jsme toho svědky byli právě v zmíněný den sv. Gotharda, i dříve již po celý čas, co zpěv. spolek trvá. Doufaje, že se tak stane, že oba tito sborové „spojenými silami“ působiti budou, připomínám zde slova sv. ap. Pavla k Filip. 4. kap., jež na konci řeči své pronesl veleďst. p. děkan: „Bratři moji nejmilejší, tak stujte v Pánu, abyste jednostejně smýšleli v Pánu.“

v. p.

Ze Zásmuk dne 11. května 1866.

(Soška Panny Marie. Knihy).

Ze všech stran slyšeti nyní stesky a náryky na zlé časy. Všude samá bída a nouze. Není tudiž divu, že tato povodeň zaplavila i okoli naše i město. Prece však vyslovili mnozí údové bratrstva sv. růžen-

ce, které zde před lety zavedeno bylo, přání, by se vyplnila jejich touha a měli sošku Marie Panny, s kterou by chodili na pout. *) Muselit si vždy od soukromníka ji vypůjčovati. Ale odkud vzít peněz? Štědrá ruka křesťanská nikdy se neuzavírá; ona dá, co může; má-li mnoho, dá mnoho; má-li málo, dá málo. I zavedla se sbírka, která s jinými příspěvky úplně dostačila. Nejprv jsme si zaopatřili sošku, která stála 25 zl. r. č. Dělal ji p. Gustav Kuboš v Praze a věru vydala se mu, zvláště obličeji jest krásný, tak že se znalcům velmi líbí. Pláštíček dělaly jepříšky (Milosrdné sestry) v Řepích. Pláštík jest v skutku nádherný a povážíme-li velmi nízkou cenu, musíme se obdivovati nezištností těchto panen. Když i skříň v kostele byla dohotovena a krásné vásy jsme dostali darem, v nichž strojené květiny se nacházejí, byla soška dne 22. dubna posvěcena. Při té příležitosti jsme rozjímalí, kterak každé vděčné dítě s radostí pohlíží na vše, co mu matku jeho připomíná. Bezděky rozpomíná se tu na slova matčina, jimž je vedla k dobrému, k etnosti. A hle, i Maria jest matka naše, — matka dobrotivá, matka mocná. A proto i my, hledice na tuto sošku, zvláště když do Staré Boleslaví putovati budeme, checene si vděčně připomínati její etnosti. — K ní povždy se checene utíkat. Vědouce, že v Káně Galilejské volala Maria útrpně k Ježíšovi: Nemají vína . . . volali jsme toho dne k Marii, by přistoupila ku svému synu a přimluvila se též za nás, řkouc: Nemají chleba. Po skončeném svěcení vedl se ponejprv průvod s touto soškou do pole, by nám milosrdný Hospodin na přimluvu Matky Boží úrody zemské dátí a požehnati ráčil, při kteréž příležitosti se též posvětil v poli obnovený kříž. — Bohužel, že záhubné knihy i v našem okolí se rozšírují a srdce lidské otravují. Škoda, že máme málo kněh pro mládež odrostlou. Zajisté, že by p. Frant. Pravda velmi se všem zavděčil, kdyby chtěl spisy své sebrati a je vydávati; myslím, že by i nakladateli se to vyplatilo. — J. Č.

V Postolopotech vikariatu Lounského, 10. kv. 1866.

(Misie kněží Jesuitů.)

Dovolte, abych dříve, než dám zprávu o prospěchu sv. misie u nás, pojednal v krátkosti o misii vůbec. Kdo v pravdě má blaho věřících na srdci, ten zajisté uzná

*) Nebyl by přihodnější prapor či korouhev? R.

potřebu a nutnost sv. misie. Věhlasní mužové, jako: sv. František Regis, sv. Vincenc de Paula, sv. Alfons Liguori, a sv. otec Benedikt XIV. uznávajíce její prospěšnost, schválili ji duchovním pastýřům jakožto nejhlavnější a nejlepší prostředek k oživení ducha církevního a blaha věčného pojštění. Nejlépe učinime, uvedeme-li zde slova slovutného Segneri-ho, jenž dí: „Žádný moudrý vůdce nebude pokládati sobě za hanbu, může-li v příhodný čas upotřebiti vojska pomocného.“ — Bude-li duchovní pastýř, onen pastýř v evangelium, jenž 99 ovcí na poušti zanechal, aby ztracenou ovci hledal, bude-li takový pastýř, pravime, pohrdati radou toho, jenž se mu ku pomoci nabízí? — Praví se, že jest jistý druh ryb, které tak hluboko při dně mořském plovou, že jich nelze jakoukoli sítí uloviti, pakli je veliké pohybování vody na povrch nevyžene. Tak jest mnoho duší zlému oddaných, jež tíše v nejhlubší propasti hřachu sedí a odpočívaji. Ony neslyší žádné kázání, žádné kresť. cvičení, nebývají na žádné církevní slavnosti, nezpovídají se nikdy svému nařízenému knězi, ano ony se mu vyhýbají. Jakým rozumným spůsobem dá se očekávati, že takovýto druh lidí obyčejnými prostředky na lepší cestu uveden bude? Veta po nich, jestliže silným pohnutím myсли, jakéjen sv. misie působi, ze svého duchovního spánku probuzeny nebudou. Kéž by umlkli, jenž tvrdí: úcinek misie že jest jen na krátka vznáty oheň. To jest tolik, jakoby řekli: „Nevzdélávejte pole, nebo po žních zase na nich plevel a koukol poroste.“ Či mají zahradníci zanechati zalévání zahrad proto, že opět vyschnou? Anebo krejčí nemá spraviti šat proto, že zase se roztrhá? Či nemají plavci čerpati vodu z lodi proto, že opět se tam vedere? Kdybychom chtěli podobně souditi, můsely by se všecky zpovědnice zavřiti. Či snad vlna po prvním namočení hned jest čistá a bílá? — Sv. apoštol Pavel praví ve svém listu ke Galatům: „O nesmyslní Galaté, i kdo vás zmánil, abyste nebyli povolni pravdě? Divím se, že tak rychle se uchylujete od toho, kterýž vás povolal v milost Kristovu, k jinému evangelium.“ Jestliže po sv. misii mnozí v staré otroctví hřachu upadnou, není toho přičinou misie, nýbrž jako u Galatských — pokusitel svědník. — A nyní již o naši sv. misii. Proniknut pravou otcovskou pečlivostí o svěřence své, povolal zdejší důstoj. p. děkan a vikář Jos. Vackář čtyry oudy tovaryš-

stva Ježišova na zdejší osadu, aby lámal chleb slova Božího věřícím obojí národnosti. Bylo to 14. dubna před 6. hod. odpoledne, když u vyzvánění všemi zvony v průvodu jim vstřík vyšlé mládeže k nám zavítali ctihoní otcové: P. Schmude, budoucí superior misie v Praze; P. Kožený rodem z Moravy; P. Scharler a P. Vachala. Po jich uvitání od důst. p. děkana slovy sv. Pavla: „Jak krásné jsou nohy zvěstujících pokoj, zvěstujících dobré věci“ a odevzdání plnomocenství, vystoupil P. Kožený na kazatelnu a oznámil shromážděnému zástupu v české a německé řeči pořádek pro příští den. Na druhou neděli po velikonoci učiněn počátek sv. misie, na kteroužto neděli připadá evangelium o dobrém pastýři. „My vám nepřinášíme žádné nové učení, nebot neznáme jiného než Ježíše Krista, a to ukřižovaného;“ tak zněla slova úvodu. „My vám přinášíme ten starý katechismus, který každý z vás již od maličkosti zná.“ — Každodenač kázano se čtyrykrát: ráno v 6 a 9 hod., odpoledne ve 3 hod. a v 6 hod. První kázání odpoledne bylo po celý čas sv. misie v jazyku českém. I tuto opět ukázal nás lid český svou zbožnou mysl, svou lásku k věř svých nábožných předků, naplnil na každý den prostranný chrám zdejší. — Avšak nejenom zdejší osadníci čeští, nýbrž i ze sousedních osad brali vřelý podíl mnozí, zvláště z osady Lenešické, která po dvakrát v slavném průvodu se svým duchovním otcem k potěšení mnohých k nám zavítala. Dokonalý obraz sv. misie nejsem s to nakreslit; podotýkám ještě, že lépe nemohli jsme nastoleni J. Mil. našeho nejdůst. p. biskupa oslaviti, než očištěním duší a smířením se s Bohem, — jakž sama nejdůst. biskupská konsistoř v přípise svém se byla vyjádřila. I voláme s učedníky: „Zdaliž srdece naše nehořelo v nás, když mluvil na cestě, a otvíral nám písma?“

Svatá misie u nás trvala 10 dní, a skončila se slavným svěcením kříže a přiměřenou řečí. Odtud odebrali se duchovní otcové do Bytozevsi. Později budou odbyvat sv. misii v Hořením Litvinově a Schönwaldě, diec. Litoměřické, konečně pak v Plzni.

Šťastná osada, kteráž okusí tohoto dobrodiní! Každý duchovní pastýř postaví sobě sv. misii pomník v srdečích osadníků svých. Pokoj svědomí jest krásné ovoce sv. misie. Mnohé zastaralé nepřátelství pomine, mnohý zlý obyčej se vykoření,

mnohé bezpráví a mnohá špatná a neúplná zpověď se napraví.

J. ř.

V Klevelandu v Americe dne 19. října 1865.
(List ženy vystěhovalce z okolí Kutnohorského k rodičům.)

Vědomost Vám dáváme, že jsme 8. července vyjeli z Bremen a 14. září jsme se dostali ku břehu Ameriky, a sice do města Baltimore; neboť jsme nepřišli na tu loď, co odlupla d. 3. k Novému Yorku, poněvadž bylo příliš mnoho lidí a proto museli ti, co chtěli na Kleveland, všechni na lodě, která měla odplouti do Baltimore. Ale co jsme na té cestě zkusili, to Vám nemohu ani vypsat, tu ouzkost, hned jak jsme na lodi byli a ona se pohybovala počala a všecky ty ostatní hrůzy. Já jsem se hněd roznemohla a ta nemoc trvala tři neděle, totiž než jsem opět vyšla ven na palubu; také děti všecky stonaly, měly průjem a dávení; jen můj muž se držel, aby také nelehla, ačkoliv měl také bolení hlavy a nemohl nic jist, přece musel nám vše posluhovat; také si při tom naříkal, že se na tu cestu vydal; neboť to bylo k zoufání! Dne 22. července přišla na nás taková bouře, že jsme mysleli, že se přiblížil všem konec života. Vítězhal tak silné vlny na lodě, že když o ní udeřily, se otrásla, jakoby z děla do ní byl vystřelen. Kufry a bedny, které muži naši k postelím přibili, ty se odtrhaly a litaly po té lodi, jakoby je někdo převaloval; ale nejhůř bylo, když pak voda poklopem na nás tekla: tu bylo křiku, pláče a modlení až hrůza; všechni jsme mysleli, že musíme v těch mořských vlnách zahynout — však nás Bůh nebeský přece neopustil! Byli jsme k posteli přivázáni, jináč nebyli bychom se udrželi; neboť nás vichr tak silně sem tam hnal, že se vždycky lodě na stranu nahnula, až se do ní voda drala; bylo to tak, jako když se člověk nejvíc kolibá nebo houpá; já jsem o sobě málo věděla, jen jsem pořád čekala, brzo-li se již potopíme — a to trvalo až do 26. července, do sv. Anny. Ani neuvěříte, jak jsme všickni sv. Annu prosili, aby za nás orodovala, aby nás Pán Bůh zachránil. A hle, na její den začalo se moře tišit a vlny přestaly dorážet; ale Pán Bůh ví, kam nás ta bouře zahnala, nebo byla pojednou taková zima, že jsme nemohli ani ven vyjít, ba v noci ani pod peřinou vydržet zimou. Ti páni, co byli v kajutě, pravili, že jsme zahnáni snad až někam k zmrzlému moři. (?) Bylo sice několik bouřek za ten čas, co jsme byli na cestě, ale tato

byla největší a taky nejdéle trvala, 4 dny a 4 noci. Bylo to jako soudný den! Ani nemohl žádný jít pro oběd, bálost se ven vyjít, a kdo šel, nic nepřinesl; nebo jak co dostal a krok učinil, upadl s tím, rozlil to, a měl po obědě. Proto lidé raději ani nejedli. Kuchař měl také zlou práci, několikrát ho to odhodilo, porazilo, a co varil, vylilo se mu z kotle. Bylo nás na té lodi 360. Na té cestě narodilo se tam 5 dětí, všechny bez báby, poněvadž tam žádné nebylo. Jedno to ubožátko přišlo v té největší bouři na svět. Umřelo 6 dětí a dvě ženské; jedna po koutě (slehnutí.) Narodilo se ji dítě a za 24 hodin zemřelo, a ona druhý den za ním. Bylo to smutné na ni podívání. Když se ubírala na věčnost, měli jednu holku osmiletou, ta u ní pořád stála a plakala i její muž. Byli Němci, měli své místo naproti naší posteli; my jsme se s ní modlili až skonala. Byla ještě mladá a ležela celý ten čas, co jsme tam byli, osmý týden se odebrala na věčnost. Hned jak skonala, ušili pytel a vynesli ji ven, tam ji dali do pytle a kus uhli k hlavě, aby se dřív potopila a hodili ji do moře. Takový měl pohřeb každý, kdo na lodi umřel. Když měl někdo umřít, věděli jsme to napřed, nebo tu se hnalo k lodi množství ryb a ty skákaly nad vodu jako koně, až z nich byla hrůza; dvě z nich chytily, byly náramně velké a těžké, a ti lidé na lodi pravili, že jsou to ty menší ryby! — Již tedy víte, jak jsme tu největší zkoušku přestáli. Však kdybyste mne byli viděli po té nemoci, snad byste mne nebyli poznali, nebo jsem sama myslila, že Ameriku neuvidím. Když mne můj muž po nemoci poprvé vyvedl na palubu, každý se mně divil, jak jsem vyhlížela. S námi bylo nejhůř, protože jsme neměli s sebou nic k jídlu; jiní lidé měli nasušeného chleba a buchet plné koše. Když jsme z nemoci povstali, byli bychom něco jedli, ale neměli jsme ničeho a ten smradlavý oběd z kuchyně nemohli jsme jist a jiného jsme neměli. V Bremách jsme kupili 12 liber cukru, tím muž krmil děti, když stonaly, nebo jiného nemohly jist, než kousek cukru. Kávu jsme žádný nemohli ani vidět. V té bídě jsme si ráno a večer brali vodu a dělali jsme si polívku z toho černého chleba, jenž byl jako z otrub, a do ní neměli jsme ani česneku, ani cibule ani čehokoli jiného, jedli jsme to tak, jak to Pán Bůh nadělil. A ještě hůře bylo, když jsme oždravěli, neboť by nám bylo chutnalo, byli

jsme vyhladověli, jenom kdyby nám byli dalí do sytosti se najist. Ale na naší lodi bylo zle, protože nebylo možná něco kupit, byla to lodě obchodní a odbýly nás jak chtěli, jakoby ani nevěděli, co lidem patří. Každý z nás zlořečil K.-šovi (jméno agenta), že nás na tu loď dal. V celku jsme byli 9 týdnů a 5 dní na moři, neviděli jsme než vodu a oblohu nebeskou, považte, jak jsme byli všichni žádostiví, dostati se na zem. Dne 10. září na den Jména Panny Marie v 10. hodin ráno uželi jsme suchou zemi. Byla to radost, kterou snad každý považoval za největší v životobytí svém, a pak čtvrtý den dorazili jsme šťastně k břehu. Po obědě jsme byli všichni z lodi puštěni, ale ještě druhý den museli všichni zůstat v Baltimore, potom večer v 10 hodin sedli jsme do vozu na železnici a v sobotu 16. o půl jedenácté hodiny jsme přijeli do města Klevelandu. Je to pěkné a veliké město, zůstáváme s bratrem vedle sebe, oba domy jsou jednoho pána, a mezi nima je zahrada. On zůstává v jednom, co je pán, a my v tom druhém ještě s jedním nájemníkem. Každý platíme tolar nájmu na týden. Naproti nám je škola; učejí tam anglicky a německy, vedle školy jest katolický kostel, tam chodí v neděli mnoho Čechů, ale musí každý zaplatit asi $2\frac{1}{2}$ kr. r. m., kdo jde do kostela. Můj muž je trochu nemocen. Jak dále bude, nevíme, jen kdyby nám Bůh nebeský poprál zdraví; ale nevím, muž cítí v těle nemoc, a já jak jsem tady začala práct, počalo mne v rukách píchat a mám to pořád víc, jak dám ruce do studené vody. Obávám se, jestli nám to nevyjde, jak budeme živi. Pozdravujeme atd. Marie D.

KRONIKA.

Z Prahy. Slavnost sv. Jana Nepomuckého, muč., hlavního patrona království Českého, bude se konati tímto pořádkem: Dnes v úterý 15. května byla v metrop. chrámu sv. Vítka a sice u hrobu sv. Jana ráno v 6 h. mše sv. s pobožnosti českou, v 8 h. slavné requiem za zemřelé údy Dědictví Svatojanského; tiché mše sv. celé dopoledne. Od $\frac{1}{2}5$ h. odpol. budou české zpěvy, v 5 h. litanie české a sv. požehnání, pak libání sv. jazyka; v 7 h. pobožnost německá. — U Všech Svatých bude konati ve 3 h. odp. nešpory a slavnostní jitřní J. Emin. nejdůst. p. kardinal. — Zejtra, ve středu, v zasvěcený svátek sv. Jana Nep., v metrop. chrámu u sv. Vítka od svátání zpovídá a podává se a slouží se mše

sv. u hrobu sv. Jana, a sice první v 5 h. V 6 hodin jest mše sv. s českou pobožností, v 7 h. zpívaná ranní (Matura), pak tiché mše sv. až do 10 h. V 11 h. bude v nádvoří před chrámem na oltáři pod ambity upraveném J. Emin. p. kardinal arcibiskup sloužiti pontifikální mše sv., po niž udělí apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všecky tam přítomné, kdož svátost pokání a nejsvětější Svátost oltářní hodně přijali. Tamtéž (pod šírym nebem) bude odpoledne o 3 h. české kázani. Kdyby v ten čas pršelo, byloby české kázani v kostele sv. Jiří. Ve 4 h. povede J. Emin. p. kardinal z kaple sv. Sigismunda slavný průvod k hrobu sv. Jana, kdež udělí požehnání. Od $\frac{1}{2}5$ h. budou pak u hrobu sv. Jana české zpěvy, v 5 h. litanie české a sv. požehnání, pak libání sv. jazyka, konečně v 7 h. pobožnost německá. — U Všech Svatých bude na slavný den sv. Jana Nep., co v uzavřené za přičinou oprav hlavní lodi velechrámu sv. Vítinského býti nemůže, totiž ráno o $\frac{1}{2}9$ h. německé kázani, v 10 h. české kázani, od 11—12 tiché mše sv., odpoledne ve 3 h. slavné nešpory; pak něm. kázani. — Ve čtvrtek, 17. t. m., budou u hrobu sv. Jana od 5. h. z rána až do poledne tiché mše sv., v 6 h. též po celý oktáv. — mše sv. s českou ranní pobožnosti; v 7 h. zpívaná ranní (Matura), bude též po celý oktáv; o $\frac{1}{2}9$. slavné requiem za † zakladatele Dědictví sv. Janského, kněze Ant. Haníkýře; odpoledne od 5. h. české zpěvy, v 6 h. litanie a modlitby české, pak sv. požehnání a libání jazyka sv. Jana, v 7 h. táž pobožnost v jazyku německém. Obě tyto večerní pobožnosti konati budou po celý oktáv pp. kanovníci. Dne 23. v poslední den oktávu bude sloužena výroční mše svatá za dobrodince hlavního chrámu sv. Vítka a za údy jednoty k dostavění téhož chrámu, založená vys. důst. p. prelátem arcijahinem Dittrichem. — Na mostě u sochy sv. Jana Nep. koná se po celý oktáv od 15—23. května večerní pobožnost jazykem českým v 7 h., německým pak v 8 h. Dnes, zejtra, v neděli a pondělí svatodušní a v poslední den (23. května) budou ji odbývatí pp. kanovníci metrop. kapitoly pod infoulou, v ostatní dny farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — Na sv. Václavském náměstí slaví se oktáv sv. Jana Nep. u sochy téhož světce v 7 h. večerní pobožnosti, kterouž odbývají pp. kaplani od sv. Jindřicha. — U sochy sv. Jana na Františku koná se v 8 hod. večerní pobož-

nost též po celý oktáv p. far. od sv. Ducha. — V kostele sv. Jana Nep. na Skalce slaví se pouť tímto spůsobem: O slavnosti sv. Jana bude v 7 h. ranní mše sv., v 10 h. kázání české, v 11 h. zpívána mše svatá, odpoledne o 4. hod. kázání německé, v 5 hod. nešpory. Po celý oktáv bude v 7 h. tichá, v 10 h. zpívána mše sv., a ve 4 h. odp. požehnání.

- Pobožnost čtyřicetihodinná bude se dále konati od 19.—22. května v kostele na sv. poli Malostranském, od 23.—26. u sv. Jindřicha. Prosme Boha ve Svátosti ukrytého, aby odvrátili ráčil „přítomné i budoucí nebezpečství, záhubné zpousy, vánku, drahotu, nemoc a truchlivé časy.“

- Svátost běžování bude udělovati J. Emin. nejdřust. p. kardinal v sobotu 19. t. m. o 10. h. u sv. Klementa studujícím vysokých a středních škol Pražských, všem jiným věřícím pak u sv. Mikuláše na Malé straně téhož dne a v neděli svatodušní o 4. h. odp., pak v pondělí a v úterý svatodušní v 9 h. ráno a ve 4 h. odp. — Na Hod svatodušní bude sloužiti JEmin. u Všech Svatých v 11 h. slavnou pontifikální mše svatou.

- Ve Vladislavské sini na hradě bude od dneška do 21. t. m. na každý den od 9—5 hodin otevřena výstava skvostů a památek, jež chová chrámový poklad u sv. Vítka, palác arcibiskupský, Teresiánský ústav šlechticen (koruna a berla), knihovna metrop. kapitoly, klášter Strahovský a křížovnický, živnostenský pořádek zlatníků Pražských atd. Čistý výnos určen jest k prospěchu opravy a dostavění metrop. chrámu sv. Vítka. Vstupného platí se 10 kr., ditky po 5 kr., tištěný seznam na odiv vystavených věci prodává se po 10 kr.

- Letošní výstava paramentů darovaných a zhotovených spolkem „stálého uctění nejsv. Svátosti“ pro chudé chrámy v Čechách, vyniká nad všecky předešlé hojností, skvostnosti a uměleckým i církevním vkusem a rázem. Otevřena zůstane do 17. t. m., i radime eténým čtenářům, aby ji navštívili neopomenuli. Nachází se v Teresiánském ústavě pro šlechticny na Hradčanech v přízemí ve dvou síních, jimž kapitolní říkají. Víděti tu vše, čeho k ozdobě oltáře, k sloužení mše sv. zapotřebí, a to v skupenich od darovaných látek k hoto-vým paramentům seřaděných tak, že si divák i práci vyzněných paní živě představiti může, obzvláště povšimne-li sobě těch několika stranou vyložených rouch z hrubé látky, které z venkova ku správě spolku

byly zaslány a křiklavým jsou svědectvím o chudobě mnohých kostelů a jak velice jest zapotřebí bohumilé této jednotě ku pomoci přispívat. Mešních rouch vystaveno v celku 44 z látek na mnoze drahocenných všech barev, s roztomilým vyšíváním vlnou a hedbavým, s lemovkami zlatými a stříbrnými. Mezi pluviały mimo jiné též bohatým třepením ozdobenými zaujmá přední místo skvostní pluviały barvy fialové s okrasami z ryzího stříbra. Však k vypsání všeliké té práce na mešních polštářích, stolách, dalmatikách, k ličení toho čistého prádla bohoslužebného, strojeného kvítí co ozdoby oltářů, jednoho pracně sestaveného antipendia, mnohých pláštíků na ciborium a t. d., bylo by zapotřebí péra v ruce ženské. Podotýkáme jestě, že vystaveno také ciborium, tři kalichy a některé jiné náčiní chrámové. Hlavní péčí o zhotovení rouch a uspořádání výstavy měla uroz. paní Celestina hraběnka Belerediova, představená spolku. Dále jmenují se co přední dobrdinečky: chot státního ministra hrab. Belcredi-ová, nejjas. infantka Modenská, kněžna Rohanová, mladá kněžna Taxisova, hraběnky: Kinská, Hartmannova, Kalnoki, Kolovratova, Schönbornova, Bredová, Sporková a Rumerskirchová; baronky: Dobřenská, Hingenauová, Vernierová, Myliusová a Vraždová, baronesky Merkensteinova a Stielfriedova, slečna Žürchauerova.

- Tyto dny byla opět, po třetí, otevřena schránka přispěvků na dostavění metrop. chrámu sv. Vítka, upevněna na Malostranské věži mostecké. Shledáno v ní asi 30 zl., úhrnem tedy již 108 zl. Podobná ale pěkněší schránka nalezá se nyní též na Staroměstské věži mostecké, a na chrámě sv. Vítka.

- *Narizení ve věcech školních.* Vys. c. k. místodržitelství dalo dne 16. dubna 1866 č. 12958 na otázku, zdali rádně ztvřené fasse zákonem od 13. září 1864 vzhledem školního paliva platnosti pozbyly, za odpověď, že šu. 196 pol. zř. šk. zákonem zemským od 13. září 1864 nemí dotknuto, že tudíž po vydání téhož zákona právně zřízené, c. k. účtárnu upravené a c. k. vládou zemskou schválené školní fasse vzhledem dodávání školního dříví pravidlem zůstávají, a tím že obec, jinak školní výbor, k svévolné změně fassovné mnohosti a jakosti školního paliva oprávněna není, nýbrž povinna jest fassovně ustanovené školní palivo bez ujmy učiteli vydati a jemu hospodařen s dodaným školním palivem ponechati, k čemuž ještě podotýká, že §. 394 pol. zř. šk., kterýž jedná o školách, kdež jistý peníz na dříví v obyčejí jest, na ty

školy, kde fassovně dodávání školního paliva „in natura“ ustanovenou jest, žádného vlivu nemá.

— Na všeobecné poradě učitelstva Pražského, odbývané dně 12. dubna, „bylo udělování premií o veřejných zkouškách zavřeno hlasováním dle jmen, a sice 42 hlasy proti 23.“ Usnešení tomuto budí rozuměno tak, že se nikoli netýče škol venkovských a posud ani ne Pražských. Tak n. př. na farmě škole u sv. Štěpána, pro kteroužto školu vzácný dobrodinec dává každým rokem 100 zl. na odměny chudých žáků, budou i dále udělovati premie, jako bylo před námi a bude po nás, pokud do škol chodití budou dítky synů lidských.

Z Ríma. Den 12. dubna, památný to den návratu sv. Otce z Gaety do Říma, slavili letos Římané s velkou okázalostí, zvláště velkolepým osvětlením města; veskerá vydání za toto osvětlení se páčí na 200.000 franků. Pro takové zbytečné „mar-notratnictví“ horší se „Augsb. A. Ztg.“ velice na vládu papežskou; po celém světě prý sbírají katolíci halíř sv.-Petrský a jiné almužny pro sv. Otce, a nemělo by se s penězi těmi tak plýtvati. K této výtte podotknouti sluší, že město Řím nikdy nebyvá osvětleno na útraty státní, nýbrž že to domácí páni činí na své vlastní útraty; halíř sv.-Petrský se ale nesbirá pro domácí pány Řimské, nýbrž pro sv. Otce Pia IX. (Salzb.)

— Nejednou jsme v listech těchto zmínili o pohoršení, jakéž spůsobil kardinál d'Andrea svým neuctivým vzdorováním Stolici papežské. — Zcela jiné smýšlení jeví bratr téhož kardinála, markýz Frant. Xav. d'Andrea. Z listův jeho, uveřejněných v „L'Unità cattolica“ dne 5. května, dva podáváme čtenářům našim:

1. Panu předsedovi společnosti k uvolnění katolického duchovenstva (*Società emancipatrice*).

Pane předsedo! Jelikož si přeji býti mimo vaši společnost, v níž jsem neměl jiného účastenství, než toliko čestného titulu, žádám Vás, abyste jméno mé ze seznamu spoluúdů vymazal. — V Neapoli, 20. dubna 1866. — Markýz d'Andrea.

2. *Sv. Otci Piu IX.*

Svatý Otče! Hluboce zarmoucen jsa dvěma listy mého bratra kardinala, jichžto obou stejný obsah na mne žalostný dojem učinil, klesám k nohou Vaši Svatosti, pokládaje za svatou povinnost svou, žádati na místě pisatelově za milost. Necháť se nezdá Vaši Svatosti přiliš opovážlivou býti prosba má, abyste odpustiti rácil původci oněch listův; neboť mi nelze jinak než domnívat se, že listy tyto nepsal ani při svobodné vůli ani při zdravém rozumu. S velkým

zahanbením, ale spolu také s velkou důvěrou opět se vrhám k nohou Vaši Svatosti, líbaje jich s tou nelíčenou úctou, s jakouž jsem je líbal, an jsem poprvé v paláci Portišském byl Vaši Svatosti předveden svým nejlepším přítelem, knížetem di Ardore; a co nejpokorněji prosím, prose spolu i za bratra svého, o apoštolské požehnání. — V Neapoli 23. dubna 1866. — Nejpokornější syn markýz d'Andrea.

Literní oznamovatel.

— V kněhupectví B. Stýbla prodává se zdařilá fotografie nejdůst. p. biskupa Litoměřického *Augustina Pavla*.

— „*Školník*,“ časopis katol. učitelstva vydávaný v Hradci Králové činí v č. 14. známo: „V případu války, kdyžby město zavřeno býti mělo, zastaví se vydávání Školnska až na dobu opět přehodnotu. Reklamace byly by marné.“ — „*Národ*“ přestal vycházeti!

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanoven jest: p. Arsen. Weller, kapl. za adm. ve Svárově. Uprázdněné místo: Svárov, fara patron. J. Vel. císaře Ferdinanda od 4. května.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Řehoř Killian, kwardian ř. kapucínského v Zákupech, dne 1. května; (naroz. v Ostrově 21. dubna 1822; kněz od 29. července 1845).

p. Josef Jirák, farář v Nabzech, dne 8. května; (nar. 5. pros. 1810; kněz od 3. srp. 1835).

Vyznamenání jsou:

p. Jan Pruša, far. a os. děkan v Bezdězi, jmenován jest bisk. vikářem a školdozorcem okresu Dokského; a

p. Vavřinec Hoentschel, far. a os. děkan v Jetřichovicích, jmenován bisk. vikářem a školdozorcem okresu Kamenického.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

p. Jan Faust, kaplan, za administr. in spirit. v Kamenici.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Leonard Gabriel, jubil. kněz, lokalní na odpoč. 26. dubna (nar. ve Vimberku 6. listop. 1790, kněz od 12. srp. 1814).

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavení metrop. chrámu sv. Václava odevzdáno ze Sloupnice 10 zl. r. m.

Oprava. Spisek „Křesťanská žena“ prodává se po 36 kr. r. m. — Dopis z Bílého Újezda nám zaslany obsahuje zprávu o sv. přijímání školní mladeže. Vel. p. Fr. Rys oslavil ten den dojemnou řečí.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž, arcib, semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.

Nedošlá čísla reklamujte nejdříve

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Trísl. IV. 34.)

Evangelium na den Božího Těla.

Obsah.

Pán Ježíš řekl židám, že tělo jeho jest pravý pokrm, a krev jeho pravý nápoj, aže, kdo jí jeho tělo a pije jeho krev, v něm přebývá a živ bude skrze něho, podobně jemu, jenž živ jest skrze Otce svého, a to ne na čas, jako předkové jejich, kteří na poušti mannu jedli a zemřeli, nýbrž na věky věkův.

Výklad.

Za onoho času řekl Pán Ježíš — ve škole Kafarnaumské — zástupům židovským — mezi jiným i toto: *Tělo mé právě — v pravém smyslu, nikoli v podobenství, jistotně, skutečně — jest pokrm, a krev má právě — jistotně, skutečně — jest nápoj,* jako u př. chléb právě jest pokrm, a voda právě jest nápoj, tak také tělo mé právě jest pokrm, a krev má právě jest nápoj. Těmi slovy vyhlásil Pán Ježíš před Židy tělo své za pravý pokrm a krev svou za pravý nápoj; neřekl jim ale, v jaké spůsobě tělo své za pokrm vyhlašuje, že totiž nikoli v té spůsobě, ve které právě bylo, v které je viděli, v spůsobě člověka — s hlavou a s údy, s rukama a nohami, nýbrž v spůsobě chleba; a v jaké spůsobě krev svou za nápoj vyhlašuje, že totiž nikoli v té spůsobě, v které v žilách obíhalo, nýbrž v spůsobě vína. A proč jim toho neřekl? Proto, aby jich zkusil, aby to, co v srdečích jejich skryto bylo, na jevo vyvedl; byla-li v nich víra, víru, byla-li v nich nevěra, nevěru. Nebo věřili-li v něho co pravého Boha, zajisté že i slovu jeho, ač temnému, nepochopitelnému, pravdě nepodobnému rádi uvěřili, a že víru svou vyznali; nevěřili-li ale v něho co v pravého Boha, zajisté, že ani slovu jeho za přičinou temnosti, nepochopitelnosti, nepodobnosti jeho neuvěřili, a že nevěru svou na jevo dali. A to bylo právě to, co Pán

Ježíš chtěl; on sice věděl, co v nich jest; ale dokud toho sami nevýjevili, mohli, byli-li nevěřící, nevěru svou zapírat, obzvláště, když bylo k pokutám příšlo; jak brzo ale nevěru svou vyjevili, již ji zapírat nemohli. A proto jich Pán Ježíš zkoušel. —

Podobně zkouší také nás při každé oběti mše svaté, a sice od pozdvívání až do sv. přijímání. Praví nám totiž: To, co v rukou kněžských vidíte a co se vám zdá chlebem a vínem býti, není chléb, není víno, nýbrž tělo mé a krev má. A nyní musí každý budto k věření anebo k nevěření, budto k přisvědčení anebo k odpírání se rozhodnouti. A kdo hned k přisvědčení, k věření se rozhodne? Ten, kdo v Božství Páně věří. On hned řekne: Ano, jest tomu tak, Pane, jak pravíš, věřím slovu tvému; a nic při tom se neohlíží na to, jaké to slovo jest, zdaliž jasné čili temné, zdali pochopitelné čili nepochopitelné, zdali pravdě podobné čili nepodobné; neb si myslí, že, co jemu temné, nepochopitelné, k pravdě nepodobné, Pánu Ježíši dobré světlé, pochopitelné a pravdivé jest, protože by byl jinak toho nezjevil. Kdo ale v Božství Pána Ježíše nevěří, ten nevěří také slovu jeho, leč by tak jasné bylo, že by mu tak říkaje musel věřiti, ale pak by vlastně věřil jenom sobě samému. Protož věrme pevně v Božství Pána, a budeme pak každému slovu jeho, třebas sebe temnějšimu, pevně věřiti, jmenovitě tomu, že tělo jeho jest právě pokrm a krev jeho právě nápoj — pokrm k jídlu a nápoj k pití, jakož tu Pán Ježíš dále dokládá: *Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá, a já v něm.* K snadnějšímu porozumění toho představme si, co se v těle děje, když někdo něco sní neb vypije. Sotva že pokrm neb nápoj do žaludku vejde, hned k němu žaludeční štávý se sbí-

Předplácí se
v expedici
u všech třídných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč: 3 zl. — kr.
půlroč: 1 zl. 55 kr.

— — —
— — —
— — —

Jednodušší čí
neprov.

hají, do něho vnikají, jím se nasycují, posilňují, občerstvují, a nasyceny, posilněny, občerstveny jsouce, rozcházejí se po celém těle a přinášejí mu posilu. Na takový spůsob, to jest skrze šlávy, přebývá tělo v pokrmu a nápoji, ale i pokrm a nápoj přebývají v těle, nejprvě v žaludku, potom v ostatních údech jeho. Toto přebývání těla v pokrmu a nápoji, a pokrnu a nápoje v těle jest to nejužší spojení, které může po-myšleno být.

A nic jinak to, když kdo tělo Páně ji a krev jeho pije, ten také přebývá v těle a krvi jeho, a tělo a krev jeho přebývají v něm; ten jest také v nejužším, nejdokonalejším spojení s tělem i s krví jeho. Pán Ježíš ale neřekl: Kdo jí mé tělo a pijí mou krev, ten v těle mém a v krvi mě přebývá, a tělo mé a krev má přebývají v něm, ačkoli to jistotná pravda jest, alespoň tak dluho, dokad spůsoby chleba a vína v těle se nestráví, nýbrž řekl: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá, a já v něm.“ Z toho viděti, že, kdo jí tělo jeho, jí je živé — s krví, s duší, s Božstvím jeho spojené, a že, kdo pije krev jeho, pije ji živou — s tělem, s duší, s Božstvím jeho spojenou, slovem, že jí a pije samého Pána Ježíše; ovšem pak v Pánu Ježíši přebývá, a Pán Ježíš v něm, ovšem pak s ním v nejužším spojení jest, a v tomto spojení, Bůh sám ví, co víry, naděje, lásky, svatosti, spravedlnosti, pokory, tichosti, trpělivosti, čistoty, pokoje a radosti nabývá. Na to, m. kř., pamatuji, kdykoli tělo a krev Páně přijimati budeš! Přijímaje, pohříž se v něho, obětuj se jemu, sjednot se s ním, přebývej v něm, a zajisté, že i On v tobě přebývati, tebe milostmi obohacovati a pokojem naplňovati bude; nebo neřekl nadarmo: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá — ve mně živ jest, a já v něm, jako živ jsem v Otci svém, kterýž mne poslal. *Jakož mne poslal živý Otec, i já živ jsem pro Otce —* skrze Otce, živ jsem skrze něho proto, že mne poslal, že tomu chtěl, abych se vtělil, abych člověčenství na se vzal. Člověčenství mé není živo samo pro sebe; ono jest živo skrze Božství mé; a Božství svého nemám od sebe, nýbrž od Otce živého, kterýž zplodil mne; a tak dle Božství i člověčenství svého žív jsem skrze Otce živého, zploditele svého; ovšem že jsem živ také pro něho — ke cti a chvále jeho; a — tak také — *kdož jí mne, živ bude pro mne —* skrze mne, a ke cti a chvále mé, protože jí mne živého; živ bude strany

duše, i strany těla; strany duše, protože v ní obžívající, posvěcující milost zachovávám a rozmnožím, k přemáhání a umrtvení zlých žádostí ji posilním, k milování Boha a bližního, k činění dobrých skutků a k vystříhání se přiležitosti k hříchu povzbuďím, a konečně na soudu životem věčným jí odplatím; a strany těla, protože je v poslední den z mrtvých vzkrásim, k ne-smrtedlnému, oslaněnému tělu svému připodobným, s blaženou duší jeho na vždy spojím, a do života věčného, do nevypravitelné slávy uvedu. O přijímejme často a hodně Pána Ježíše, abychom strany duše i těla živi byli skrze něho a pro něho!

Pán Ježíš mluví tu jen o jedení, ještě dříve mluvil také o pití; z toho viděti, ze přijímání pod dvojí spůsobou, totiž pod spůsobou chleba a vína není nevyhnuteLNĚ potřebné, že postačuje přijímání jenom pod jednou spůsobou, a že ten, kdo Pána Ježíše jen pod jednou přijímá, tak dobře ho přijímá a skrze něho živ bude, jako ten, kdo ho pod dvojí přijímá. Tím jest tedy obecné podávání a přijímání Pána Ježíše pod jednou toliko spůsobou, totiž pod spůsobou chleba v církvi svaté katolické ospravedlněno; neb se dokonale srovnává se slovem Páně: „Kdo jí mne, živ bude pro mne.“ — Bez pochyby, že židé tote slovo Páně o vezdejším, časném, tělesném živobytí rozuměli, a že v srdcích svých asi řekli: To, co nám o živobytí praví, není nic zvláštního; vždyt všeliký chléb vezdejší jest k tomu, aby lidé živi byli skrze něho; i otcové naši živi byli chlebem — manou za čtyřiceti let na poušti. Nemá-li chléb jeho ničeho jiného do sebe, nežli jen to, že, kdo ho jí, živ bude skrze něho: na nejvýš se vyrovnanou manou. — To bylo ovšem omyl veliký. Aby v něm ne-zůstali, ukázal jim Pán Ježíš rozdíl mezi manou a chlebem jeho, řka: *Tent jest chléb, který s nebe — nejvyššího, pravého, z přibytku Božího a andělského — sstoupil: — ne jako manna, která s hůry, s oblak* podobně dešti neb sněhu sstupovala; a kdo tento chléb jí, — ne — že umře, jako otcové vaši jedli manou, a zemřeli. Na opak: *Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.* Jaký rozdíl mezi manou a tímto chlebem! Manna předcházela, předobrazovala tento chléb nebeský, a otcům na poušti jako říkala: Já vás sice na rozkaz Boží živím na poušti — na vaši cestě do země zaslíbené, do města Jerusaléma; ale přijde čas, kdyžto jiný, daleko lepší, právě nebeský chléb vaše potomky živiti bude na jich

cestě do věčné říše, do nebeského Jerusaléma. A stalo se tak. Od poslední večeře, kdež apoštolé tohoto chleba nebeského po prvé požili, žíví nás — katolické křestany až do této chvíle, a živiti bude nepochybňě až do skonání světa. O chlebe nebeský, Pane Ježíši Kriste! račiž nás živiti, siliti, opatrovati, dokavadž nepřijdeme tam, kde na nás čekají věčné radosti! J. Felizna.

Nešporní Žalmové.

(Pokračování.)

Žalm 112.

Stáváť množství výroků v Písmě svatém, jenž od nás chválu Boží požadují. *Chvalte Boha ustavičně.* A Pán bud chválen ve dne v noci, praví prorok svatý. Tim však není řečeno, jako bychom byli povinni, celé dni a noci na modlitbě a chvále Boží trvati, nýbrž slova ta znamenají jediné: Mámět Boha srdecem a láskou svou vždycky chváliti, bez přestání, pokud to možná, k Němu svůj zřetel obracejíce, a všecko k jeho cti a slávě konajíce. (Sv. František Sal.) Tak rozumějmež i slovu apoštola národů: *Budто že јите небо пijete, neb cožkoli jiného činíte, všecko k slávě Boží činíte* (1. Kor. X, 31.) a: *díky činice vždycky ze všeho ve jméně Pána našeho Ježíše Krista Bohu a Otci* (Efes. V, 20.). Jestliže ale vedle napomenutí královského pěvce plesati má Pánu všecka země a žalm říkat i jméně Jeho a slávu vzdávatí chvále Jeho, (Žalm 65, 1. 2.) ba dobrořečiti Jemu slunce, měsíc, hvězdy, všeliký přival i rosa, oheň i vedro, studeno i horko . . . a synové lidství vůbec (Dan. III, 62.): čím zvučněji by hlaholiti měla tato chvála Hospodinova z úst služebníků, Jemu výhradně ze synů lidských vyvolených a oddělených, z úst kněží podle řádu Melchisedekova! Úkol jejich života není než chváliti jméno Hospodinovo od tohoto času až na věky, od východu slunce až do západu!*) Všecka jejich práce od slavnostního dne, kdy ponejprv jako služebníci, ba co přátelé Páně (antiph. in ordin. presbyt.) pili z kalichu života nehypnotického až do okamžiku rozdělení duše od těla: zdaliž jinak má být zvána, leč oslavou jména Hospodinova od nejrannějšího jitra do pozdní noci apoštolského jich úřadu? Celá naše země, kdekoli jenom slovo „katolík“ jest známo, zdá se mi být velebným oltářem, velikou horou Kalvárii,

s které ustavičně se povznáší obět nejsvětější, provázena jsouc církevními hodinkami kněží jako vonným kadidlem k nebesům, k podnoží velebnosti Hospodinovy, Jenž vyvýšen jest nad všecky národy, a Jehož sláva nad nebesa. *Kdož by se tedy nebál Tebe, o králi národů?* *Neboť Tvá jest čest mezi všemi mudrci národů, a ve všech královstvích jejich žádného není podobného Tobě.* *Není podobného Tobě, Hospodine, veliký jsi Ty a veliké jméno Tvé v sile.* (Jer. X, 7. 6.) *Ont král věků nesmrtelný, neviditelný: Jemu tedy samému čest a sláva na věky!* (I. Tim. 1, 17.) To ale také všecko, co o Pánu Bohu vůbec říci můžeme, „nebot Bůh se právěji myslí, než vyslovuje; a pravdivěji jest, než se pomýšlí.“ (Sv. Prosper.) „Kterak postačí jazyk mluvici, k Jehož chvále nepostačuje duch obdivující?“ (Sv. Řehoř. Mor. lib. XX.) A hle, tento Bůh, Jehož stolice nebe, země pak podnož nohou Jeho, (Isai. LXVI, 1.) a Jehož mocnému ramenu odolati nemůž nikdo (Mdr. XI, 22.), Jenž — zkrátka — nejvznešenější, sám od sebe nejdokonalejší jest a nejvyšší bytost: On je také nejvýš dobrotivý a při vši své nekonečné velebnosti srdcem skroušeným a pokorným nepohrdá; (Žalm 50, 19.) ano právě na ponižené patří na nebi i na zemi. Raduj se ty, jenž nuzný jsi a chudý duchem, nebot takto vece Pán: *Na koho vzezřím, leč na chudičkého a skroušeného duchem, a třesoucího se před řečni mými?* (Isai LXVI, 2.) Ano, ponižené povyšuje Hospodin, jakož ponižuje ty, jenž se povyšuje. (Luk. XVIII, 14. a Z. 72, 18.) Proto volá sv. Augustin: „O pokora svatá, jak veliký rozdíl mezi tebou a pýchou! . . . Pýcha vypudila Adama z ráje, pokora uvedla lotra s kříže v ráj. Pýcha proměnila krále Nabuchodonozora v divé zvíře, pokora pozdvihla Josefa Egyptského na první stupeň po králi,“ posadila ho s knižaty. V týž smysl dí sv. Efrém: „Pokoru sobě oblib . . . nebot přelehkýma pokory křídloma povznešen, rychlejším a vyvýšenějším se staneš.“ (De recta vitac rat. c. 8.) Tat jediné učini z nás dobré dítky, syny dobré, nad nimiž plesati bude matka naše cirkev svatá, kteráž velikým dilem vykoupení člověčenstva plodnou se stala a matkou dítěk se veselicí.

Žalm 113.

Viděl jsem, pravil Hospodin, rozmlouvaje s Mojžíšem s hory Boží Horeb, viděl jsem trápení lidu mého v Egyptě, a křík jeho slyšel jsem pro tvrdost těch, kteříž jsou

*) Obširněji „Primiz u. Secundiz v. Dr. Prucha“
Prag 1853.

ustanovení nad robotami: a znaje bolest jejho, sstoupil jsem, abych vysvobodil jej z rukou Egyptských, a vyvedl z země té do země dobré a prostranné. (2. Mojž. III, 7. 8.) A jak slíbil, tak učinil. Strestav zatvrzelého, věrolomného krále i veškerý lid Egyptský ranami desiti, vyvedl lid svůj, který čtyři sta třicet let byl v Egyptě přebýval, po cestě pouště, kteráž jest podle moře červeného. (2. Mojž. XIII, 18.) Tehdáž byl jest všechn lid israelský v prvorzených svých posvěcen a královstvím Bohu zasvěceným učiněn. Farao však brzy litoval, že propustil Židy ze země; i honil syny israelské a snad by je i k návratu byl přinutil, kdyby všemohoucí ruka Hospodinova nebyla s nimi byla. *Rozdělena jest voda. I vesli synové israelští prostředkem suchého moře: nebo byla voda jako zeď po pravé straně jejich i po levé.* (2. Mojž. XIV, 21. 22.) A čtyřicet let později stály vody řeky Jordánské na jednom místě, a ku podobenství hory naduvše se ukazovaly se z daleka, od města, kteréž slove Adom až k místu Sarthan: kteréž pak vody dole byly, do moře pouště (kteréž nyní slove mrtvé) stoupily, až jich nic ovšem nezůstalo. Lid pak šel proti Jerichu: a kněží, kteríž nesli archu úmluvy Hospodinovy, stáli na suché zemi uprostřed Jordánu podpásaní, a veškeren lid po suchem řečišti přecházel. (Josue III. 16. 17.)

Jako ale vyvedení Židů z Egypta bylo zázračné — v rameni vyvýšeném vyvedl je z ní (Sk. ap. XIII, 17.) a přepravení všeho lidu přes rudé moře a řeku Jordánskou, tak neméně obdivovati se musíme veškerému pobytu týchž Israelitů na poušti a mnichonásobné péci Hospodinově o lid velmi krátké paměti a srdece nepřiliš vděčného. Za čas čtyřiceti let snášel obyčeje jejich na poušti. (Sk. ap. XIII, 18.) Oznámil lidu svému svatou svou vůli u veliké slávě s kouřící hory Sinai a rachotil křížujícími se blesky, aby strach jeho byl mezi nimi a aby nehréšili, (2. Mojž. XIX, 20.) a země a pahrbkové a hory se třásli před tváří Páně, jakoby poskakovaly, a obrátil skálu v jezero vod a křemen její v studnici vod, a nazval ji voda *Odpovádná*, kdežto svářili se synové israelští proti Hospodinu, a posvěcen jest v nich. (4. Mojž. XX, 13.)

(Co dále následuje, uvádí se v hebrejském co Žalm 115.).

Má-li kdo co dobrého, jest to dar lásky a milosti Boží; vykoná-li kdo co dobrého, vykonal to s pomocí Boží. Proto volá královský pěvec: *Ne nám, Hospodine, ne nám: ale jménu svému dej slávu.* A po-

přeješ-li nám pro milosrdenství své a pravdu svou vítězství: učiniž tak — ne pro oslavění naše, — nýbrž aby nevěřící neměli přičiny pochybovat o moci pravice Tvé, a zvítězivše nad námi, neřekli potupně: *Kde jest Bůh vás?* Proč nepomohl vám? A aby všeliké podezření, že by snad pochyboval o všemohoucnosti Páně, od sebe odvrátil, ihned dokládá: *Pán Bůh nás, Jenž v slávě své na nebesích sídlí, všecko učiniti může, ba již učinil, cokoli chtěl.* „Všemohoucí jesti Pán, i co se tkne věci nebeských i co pozemských.“ (Sv. Aug.) To vědouce, *pokořme se pod mocnou rukou Boží, aby nás povýšil v čas navštívění,* (1. Petr. V. 6.) ale i veškeru v Něho skládejme důvěru, nikoli však v modly, jenž nejsou, leč dílo rukou lidských. „*O přehluboká slepoto!*“ volá Arnobius (libri 7. disput. adv. gentes), „Jindy ctil jsem modly, sotva z dílny vyšlé, kdež na kovadle kláděnem zhotoveny byly . . . Jim jsem lahodil, jim se kořil, s nimi jsem mluvil a od nich dobrodini žádal!“ A skoro v tataž slova mnohý dobrosrdečný nekatolík i nás, katolíky, lituje, a ve své horlivé snaze, nás poučiti, celému světu v oči — lze říka že papeženci se klanějí obrazům a kostem a ostatkům svatých, ač dobře ví, že klanění se Pánu Bohu je cos jiného, než ctiti někoho, n. př. rodiče, dobrodince, etnostné lidi, ať živé, ať mrtvé. *Dům israelský, všecken svět katolický, kněz i nekněz, doufá v Hospodina, jenž jest spomocník a obránci jeho:* váží si ale spolu miláčků téhož Hospodina, a následováním příkladného jejich života tuto uctivost na jevo dávaje Pána Boha samého oslavuje, jenž původce jest a příčina vší svatosti. Právě v životopisech těchto svatých se dočítáme, že největší svatci s bázni a třesením pracovali na díle spasení svého, (Filip. II, 12.) dočítáme se, že Hospodin dobré jich vůli žehnal a důvěru jejich milostí svou odměňoval. Ničeho sobě povědom nejsem, vyznává sv. Pavel (1. Kor. IV, 4.), ale tím ještě nejsem ospravedlněn, nebo kdo mne soudí, Pán jest. A tu již dokládá sv. Řehoř: „Kterak kroví nepohnuté zůstane, když se cedrové bouří strachu otřásají?“ (Moral. in Job.) — Tat pravá bázeň, bázeň Boží, která jest počátek moudrosti, ale i lásky a příčina božské pomoci. *V bázni Hospodinové budě celý den: nebo budeš miti naději v nejposlednější čas a očekávání tvé nebude zklamáno;* (Přisl. XXIII, 17. 18.) nýbrž Hospodin pamětliv bude tebe a požehná tobě, jako požehnal domu Israelovu i domu

Aaronovu, jako požehnal všem, jenž se Ho bojí, at maličí, ut velici. Ano, Hospodin rozmnoží požehnání své na tobě a na dětech tvých tím hojněji, čím bedlivěji pracovatí budeš zde na zemi, kterou ti dal, abys sobě, jako včelička sladkého medu, zásluh nashromáždil a poklady sobě skládal nehyboucí v nebesích, sídle to Božím, kdež mnohé stany připraveny jsou pro ty, jenž Boha milují. To však učiniti musíme hned nyní, na tomto světě, jakož prorok Isaiáš dí: *Hledejte Hospodina, pokudavž může nalezen být, vzývejte Ho, pokudž blízko jest.* (LV, 6.) A kde že může nalezen být, ne-li v životě tomto? Vždyť ne mrtví chváliti budou Tebe, Hospodine, aniž kdo z těch, jenž sstupují do pekla. Pokud den jest, pokud jsme na světě, voliti můžeme dobré neb zlé: po smrti nikdo více nebudé mocí něco záslužného vykonati, *My, kteří žíví jsme, my služme Pánu a tím i sobě; dobročečme Hospodinu, chvalme a vyvýsujme Ho každou myšlenkou, citem, žádostí, slovem, skutkem, a hodujmi se staneme, Jej v nebesích chváliti na věky.* Amen.

(Dokončení.)

Řád Německých rytířů v říši Rakouské.

Z rytířstva v středověku přeslavného dochovaly se na naše časy skrovné památky. Výkvětem rytířstva veškerého byly tak zvané řády rytířské, zejména Johanitů, Templářův a Německých rytířů, k jejichžto vzniku války křížácké přední podnět daly. Na obecném sněmu Viennském roku 1312 vyzdvížen jest řád Templářský; oba ostatní řády však až podnes trvají, ač během více století rozmanitými událostmi sem tam zmítnáni jsouce. Johanité r. 1530 od císaře Karla V. dostali ostrovy Maltu (Melitu) a Gozzo, odkudž rytíři Maltezskými (Melitskými) slovou. V Rakousku čítá řád tento několikero komturství, aniž ale nějakou obzvláštní působivost v poslední době byl projevil; leč bychom to jediné připomenuli, že v letech 1848—1850 a později ještě několikráte se roznášela pověst, jakoby papež řád tento znova organizovati a jej za tělesnou stráž svoji ustanoviti zamýšlal.

Velmi rozsáhlou však a blahodatnou činnost v době nejnovější projevuje třetí z řádů výše jmenovaných, řád to *Německých rytířů* a pročež slušno jest, abychom v listech těchto poněkud obšírněji o něm promluvili.

Za příkladem bratří špitálníků u sv.

Jana Křtit. (již r. 1099 založených) zřízen jest již r. 1128 v Jerusalémě tak řečený „dům německý“ k ošetřování německých křížáků a poutníků; z těchto německých špitálníků se r. 1190 vyvinul řád Německých rytířů, jejž papež Celestin III. roku 1191 potvrdil a co odznak řádový jim ustanovil bílý plášt s osmirohovým křížem černým. Císař Bedřich II. povýšil čtvrtého velmistra téhož řádu, Hermanna ze Salza, za knížete říšského r. 1224. Brzy na to (r. 1226) odebrala se s povolením papeže i císaře velká část rytířů do Pruska, aby vévodovi Masovského proti nepřátelským útokům Prusákův chránili, a spolu aby mezi pohanským národem tímto víře Kristově cestu klesili, což se jim také dosti rychle podařilo, tak že do r. 1250 již čtvero biskopství v Ermelandu, Kulmu, Samlandě a Pomesanii založili. Když hlavní sídlo rytířů v Akru (v Palestině) roku 1291 od Turků bylo dobyto, staly se nejprv Vlašské Benátky, pak ale od r. 1309 pruské město Marienburk hlavním sídlem řádu.

Na konci 14. století požíval řád Německých rytířů velkého bahatství a vládnul mocí rozsáhlou; již ale množí jen z přepychu a ziskuchitivosti žádali do řádu přijati být, a nikoli z pouhé lásky Kristovy. Z „bratří“ druhdy skromných stali se „Němečtí páni“; kázeň vždy hlouběji klesala. Velmistr Konrad z Wallenrode († 1394) nebránil v zemi své nikterak rozšířování bludů Wiklefových. V 15. století rytířové tak neštastně válčili s Polskem, že r. 1466 značnou část země své Polsku odstoupili, zbývající ještě území však co léno od krále polského přijmouti musili, a od těch dob velmistr řádu přinucen byl holdovati králi polskému.

Doba nad jiné osudná nastala počátkem 16. století za velmistra Albrechta, markraběte Brandenburského. Spřáteliv se s Osiandrem a s Lutherem přijal r. 1525 zemi pruskou co světské vévodství lenní z rukou Zigmunda krále Polského, načež se stal protestantem a pojal dceru krále Dánského, Dorotheu, za svou manželku. Někteří z německých rytířů následovali příkladu svého mistra; protivníci jeho vhozeni jsou do žalářů, veškero pak obyvatelstvo Pruské vévoda Albrecht násilím přinutil k odpadnutí od církve a ku přijetí učení Lutherova.

Těžká byla pohroma, již odpadlieti Albrechtovo uvalilo na řád Německých rytířů, ale ani tato pohroma nebyla s to jej zničiti. Rytířové z Rakouska, Tyrolska,

Saska, Durynska, z Elsasu a Burgundska při kapitole r. 1526 odbývané v Mergentheimu jsouce shromážděni zvolili Waltra z Kronberku za „německého mistra“ (Deutschmeister); r. 1529 udělilo shromáždění veškerých provincii přednostovi řádu titul: „Velmistra a německého mistra“ (Hoch- und Deutschmeister). Arcivévoda Maximilian, bratr císaře Rudolfa II., postaral se r. 1606 co velmistr o změnu stanov řádu německého, ještě staré stanovy, za příčinou změněných okolností časových nebylo lze plnit. — V sedmileté válce (1756—1763) bojovali rytířové němečtí ve vojstě císařovny Marie Terezie proti pruskému králi Bedřichovi. — Od r. 1780 byl velmistrem a mistrem německým arcivévoda Maximilian František, bratr císaře Josefa II.; od r. 1801—1804 jím byl arcivévoda Karel Ludvík, bratr císaře Františka II.; od r. 1804—1835 arcivévoda Antonín Viktor Reiner, téhož císaře bratr. Mír Vídeňský r. 1809 ponechal německému řádu jenom ty statky, které mu v zemích mocnářství Rakouského přináležely. Císařským dekretem Františka II. r. 1834 prohlášen jest něm. řád za „samostatný, duchovensko-vojenský ústav“ v říši Rakouské se závazkem bezprostředního léna císařského; císař rakouský jest stálým vrchním ochrancem řádu.

Od r. 1835 stal se velmistrem a německým mistrem arcivévoda Maximilián z Rakouska-Este († 1. června 1863), jenž sobě bezpočetných zásluh o zvelebení řádu vydobył.

Dle původní osnovy záležel řád Německých rytířů ze tří oddělení, a sice 1. z bratří rytířů, 2. z bratří kněží, kteříž vykonávali služby Boží a obstarávali správu duchovní budovy ve špitálech, sestrám téhož řádu svěrených, aneb na farách, a 3. z bratří služebních, kterýmž rozličné služby válečné jakož i z časti posluha nemocných svěreny byly. Rytířové a kněží skládali slavné sliby chudoby, čistoty a poslužnosti; rytířové mimo to slibem čtvrtým se zavázali bojovati proti nevěřícím a poutníky ochraňovati. Bratří služební (in charitate suscepti) mohli být ženati; co odznak nosili jen polovičný kříž. Tito bratří služební byli tím, čím podnes jsou tak zvaní „terciáři“ v řádu sv. Františka. Od papeže Innocencia VI. konečně r. 1357 potvrzeny jsou 4. Sestry německého řádu, kteréž ve zvláštních domech pod dohlídkou rytířů se zaměstnávaly obsluhou nemocných a pěstováním ženské mládeže.

V dobách pozdějších nebyli více do

řádu přijati „bratří služební“ a na dlouhý čas také „sestry“ zmizely. Teprv zesnulý velmistr arcivévoda Maximilian zase obnovil tento ústav „sester řádu německého“ a z vlastního jméni svého několik domů pro ně zříditi dal. Nyni tedy v Rakousku k německému řádu nalezejí:

1. *Rytířové*; kdo za skutečného rytíře přijat být chce, musí se vykázati, že pochází z německé šlechty, a to nejméně v 16. koleně; stáří může mít od 24—50 let; musí být buď svobodný neb vdovec bezdětek; konečně musí se vykázati, že sloužil neb doposud slouží ve vojstě císařském. — *Velmistr* má rozsáhlé statky na Moravě a ve Slezsku a Komendu Frankobrodskou. Velmistrem pokaždé bývá některý z arcivévod nejvyššího císařského rodu. — V balleji (provincii) *Rakouské* jest jeden „zemský komtur“ s dvěma „poradními velitelimi“ (Rathsgebietiger) a 5 rytířův; jím náleží komturství ve Vídni, Lublani, Gross-Sontagu, Mreži (Friesach), Möttlinku, Černembelu, Meretinci a Novém Městě. — V balleji nad Adiží (an der Etsch) jest jeden „zemský komtur,“ jeden „poradní velitel“ a 5 rytířův.

2. *Kněží*; každý jinoch může po odbyté maturitní zkoušce do řádu přijat být; načež se podrobí noviciátu a po ukončení theolog. studií dosahuje svěcení kněžského. Arcivévoda Maximilian založil dva konventy kněžské, jeden v Lanech v jižním Tyrolsku, druhý ve Slezsku v městě Opavě; tam jinoši nově přijatí odbývají rok noviciátu svého, tam po mnohaletém působení kněžském unavení stareové nalezají tichý přítelek, v němž poslední dny života stráviti mohou. Co odznak řádový nosí kněží též černý kříž na plásti bílé a mimo to mohou také na černé stužce na krku kříž nositi. — Svěřena jest jedněm kněžím duchovní správa v domech sesterských, jiným na farách; mát německý řád v Moravě 3 fary; ve Slezsku 7; v Rakousku 4; ve Štýrsku 6; v Krajinsku 6; v balleji nad Adiží 10 far.

Rytířové i kněží německého řádu povalují se sice co řeholníci; nicméně však dle císařské patentu Ferdinanda I. ze dne 28. června 1840 může každý z nich netolikov v držení svého jméni zůstat, nýbrž i nové jméni získati. Rovněž také za živa každý rytíř neb kněží dle vlastní vůle s jménem svým vynaložiti smí; jestli však suma, kterouž někdo z nich k jakémukoli účelu darovati chce, přesahuje 300 dukátův, musí sobě dříve zjednat přivolání velmistra. Závěť

ale (čili poslední vůle), kterouž rytíř neb kněz učinil, jest neplatná, pakli velmistr k ní nesvolil a ji nestvrdil. Velmistr sám smí toliko s přivolením kapitoly závět svou učiniti.

3. Sestry německého rádu, jichžto úlohou jest, skutky tělesného i duchovního milosrdenství jiným prokazovati; zvláště se zabývají vyučováním dívek, ošetřováním nemocných a rozdáváním almužny. Dopsud zřízeny jsou tri domy sesterské v Lanech, Opavě a Freudenthalu s několika ústavy filialními.

Nynějším velmistrem rádu německých rytířů v Rakousku jest arcivéoda Vilém, c. k. podmaršálek. Narozen dne 21. dubna 1827, byl již r. 1846 od zesnulého arcivéody a velmistra Maximiliana přijat za koadjutora, s kterýmžto úřadem bylo spojeno právo na budoucí velmistrovství. Byl zajisté Maximilian ponoukán tím šlechetným úmyslem, aby příštímu velmistrovi již záhy vštípil onu lásku k německému rádu, kterážby v započatém díle obnovení a zvelebení rádu dále pokračovala. Arcivéoda Vilém také nesklamal tyto naděje zbožného předchůdce svého; onť bedlivě pečeje o blaho rádu od té doby, co převzal vedení jeho (1863).

Především nový velmistr sobě umínil, rozšířiti v rádu svém obor působení lásky křesťanské, lásky k trpícímu člověčenstvu. Tudiž sobě arcivéoda Vilém vytknul za úkol: založiti v rozličných korunních zemích rakouského mocnářství a později snad i v cizozemsku špitály a je rádně nadati, aby v nich sestry německého rádu pod duchovní správou kněží a pod dozorstvím rytířů téhož rádu mohli chudé nemocné zeela bezplatně ošetřovati. Ušlechtilý úmysl tento došel již stvrzení císaře pána co nejvyššího ochrance německého rádu.

Uskutečnění tohoto bohumilého úmyslu bude ale vyžadovati znamenitých záloh peněžitých, jimiž by se trvání špitálů pro všecku budoucnost pojistilo. Pročež se valná kapitola německého rádu v sezení svém dne 28. dubna 1865 na tom usnesla, založiti rád čestných rytířů německého rádu, aby se tudy veškeré šlechtě poskytla přiležitost, účastnit se ve skuticích lásky k bližnímu a zabezpečiti trvání blahočinných ústavů, jež něm. rád založiti hodlá.

Valná kapitola vzhledem rytířů čestných totò bliže ustanova: .

a) Udové sboru tohoto mají název: „Čestní rytířové vysokého rádu německých rytířů.“

b) Údem se může státi každý katolický šlechtic bez ohledu na to, zdaž jest občanem rakouského státu čili nic. Další výminky jsou: Žadatel musí se vykázati nejméně 8 šlechtickými předky po meči i po přeslici; hlavní kmen rodiny má přínaléžeti ku šlechtě německé; vedlejší kmeny po meči a po přeslici mohou být i německé. — Jinak může být žadatel svobodný nebo ženatý, ze stavu civilního nebo vojenského, musí však být plnoletý.

c) Žádost o přijetí má se podat Německému rádu. Velmistr pak zplnomocní některého ze zemských komturů, aby tento o osobnosti žadatelově si zaopatřil podrobnějších zpráv, jakož aby se i zeptal všech německých rytířů obou ballejí o jejich mínení. Výsledek těchto dotazů má komtur co nejpřesněji velmistrovi oznámiti.

d) Není potřebí, aby se žadatel sám osobně představil. Vzhledem rodokmenem postačí, pakli dva šlechticové „sub fide nobili“ (na čest šlechticou) místo přísahy stvrdí pravdivost jeho.

e) Čestný rytíř obdrží dekret od velmistra podepsaný, jímžto se v počet čestných rytířů Německého rádu přijímá s následujicími závazky: α) aby věrně setrval v náboženství katolickém; β) aby řádně zaprovádal roční příspěvek k fondu špitálnímu; γ) aby vždy hájil čest šlechty a Německého rádu. Kdo by se dle těchto podmínek nezachoval, přestává být čestným rytířem a jest povinen navrátit dekret svůj i kříž, jež byl od rádu obdržel.

f) Každý čestný rytíř má hned při svém vstoupení do rádu složiti jistinu 1500 zl. r. č. k fondu špitálnímu; každého pak roku k témuž fondu má složiti další příspěvek 100 zl.

g) Odznakem čestných rytířů jest kříž s přilbicí, jak jej skuteční rytířové nosí. Kříž tento mají rytířové čestní nositi na krku a sice na černé stužce a bez drahotkamů. Na prsou však nesmí čestní rytířové kříž Německého rádu nositi. — Mimo to mohou užívat stejně uniformy, jako rytířové skuteční, toliko bez pláště. Tolikéž jest čestným rytířům dovoleno, k erbu svému přidati kříž Německého rádu.

h) Čestný rytíř může se pod výminami v řeholi předepsanými státi skutečným rytířem.

i) Každému rytíři čestnému volno jest kdykoli z rádu vystoupiti; dříve ale musí velmistrovi navrátit svůj dekret a kříž, jež od rádu byl obdržel. Peníze k fondu špitálnímu složené se nikomu nenavracují.

k) Čestní rytířové mohou z řádu *vyloučení* čili propuštění býti pro tytéž přešťupky, pro které rytíř skutečný dle stanov má z řádu vyloučen býti.

Tyto dva velkolepé činy, jeden bývalého velmistra Maximiliana a druhý nynějšího velmistra Viléma arcivéody vítáme v zájmech křesfanského náboženství co radostnou známku obnovení Německého řádu. V naší době si mnohé řehole, a to nikoli bezdůvodně, stěžují, že jim za přičinou změněných poměrů časových nelze dostatí účelu, jenž při založení řádu jim vytknut byl. Podobnou stížnost mohli vším právem i rytířové němečtí vysloviti; neboť účelem jejich řádu byl předně boj proti nevěřícím Turkům, a za druhé ošetřování chudých a nemocných poutníků do svaté země příšedších. Leč boje křížácké dávno přestaly; a rytířové ve svaté zemi žádného sídla nemajíci tudiž poutníků tam přicházejicích ošetřovati nemohou. Podle literety tedy arci původnímu úkolu Německého řádu dostatí nelze; avšak lze to podle *ducha*, jak toho jasny důkaz velmistrové Maximilian i Vilém podali.

Na místě poutníků Jerusalémských budou rytířové, kněží a sestry Německého řádu dle úmyslu velmistra Maximiliana ošetřovati chudé nemocné, poutníky tohoto slzavého údolí, a tito skutkové lásky křesfanské budou zajisté oku Božímu rovně libezní, jako obsluha poutníků v dobách tažení křížáckých.

Na místě nevěřících Turků stojí uprostřed národů Evropejských, uprostřed vyznavačů viry Kristovy v krajinách našich celá hejna neznabohů, rozumářů, nevěrců; vedle katolíků šířejí se jinověrci vyznání nekatolických. Proti těm se po boku skutečných rytířů mají co mocná stráž do boje postavit rytířové čestní, mají slovem i skutkem bojovati proti nevěře a proti bluděrství. Spolu pak se čestní rytířové súčastňují též ve skutcích lásky k bližnímu těmi přispěvky, jež ku fondu špitálnímu skládají.

Slechta rakouského mocnářství skoro veskrz náleží k církvi katolické; — údové rodu císařského stojí v čele Německého řádu a od nich pochází blahonosné obnovení jeho a založení čestného rytířstva; — císař sám konečně propůjčuje celému řádu svou obzvláštní ochranu, schvaluje čestné rytířství a tím zve veškerou slechtu, aby přispěla k zvelebení Německého řádu a tudy k obraně katolické viry. Pro tyto tři příčiny kojíme se bezpečnou nadějí, že

se šlechta v hojném počtu bude ucházetí o čestné rytířství, a že pak skrze znamení kříže zavázána jsouc k boji svatému, udaně hájiti bude víru katolickou proti nepřátelům kříže Kristova. Dobrý příklad slechty ale zajisté nezůstane bez blahého účinku na ostatní třídy katolického lidu, aby znenáhla všickni údové církve sv. se naučili slovem i skutkem živé svědectví dávat o božské pravdě viry své. Dr. Borový.

Malomocný.

(Od Xav. de Maistre.)
(Pokračování.)

D. Při takovém citlivém srdci, jaké vy máte, musil jste bezpochyby vynaložiti mnoho síly, než jste se trpělivě svému osudu oddal i abyste na konec v zoufalost neupadl.

M. Lhal bych vám, kdybych vás nechal v domněnce, že jsem se hned svému osudu trpělivě poddal. Nevyšinul jsem se posud k oné výši zapíráni sebe, jakéž někteří poustevníci dostoupili. Všecky slabosti lidské zcela v obět přinéstí, k tomu mi ještě mnoho schází; mé živobytí jest řada stálých bojů a mocná podpora svaté viry není vždycky s to, aby zabloudil kdo ví kam obrazotvornost moji v jistých udržela mezích. Rozháraná obrazotvornost zanáší mne často proti mé vůli do oceánů nejpošetilejších přání, kteréž ženou duši mou do onoho světa, o němž nemám právho poněti, jehož obludeň obraz ustavičně se mi před oči staví — jen aby mne mučil.

D. Kdybych vám mohl dát čisti v mé duši a kdybych vám mohl vyličit svět, jak já jej znám, všecko vaše přání a zdání mžikem by se rozplynulo.

M. Ach, marně chtěly mne přemlouvat některé spisy, že jsou lidé zlá, že člověčenstvo sténá pod osudem, jemuž se vymknouti nelze, nemohu to přece věřiti. Já si myslím vždycky, společenství že záleží v přátelích upřímných a ctnostních; manžely si myslím spojené stejnou láskou a vůlí; zdraví, mladost a poctivá práce přispívají společně k jich štěsti. Já si je myslím, kterak procházejí se spolu v loubích o mnoho zelenějších a bujnějších, než jsou ty, v jichž stínu já odpočívam, že svítí na ně slunce mnohem jasněji než na mne, i zdá se mi, že jim musím jejich los tím více záviděti, čím bídnejší jest můj stav. Na počátku jara, když větrík od Piemontu naše údolí provívá, cítím se všecek pronik-

nut jeho oživujícím a osvěžujícím teplem a bezděky se tetelím. Tehdy na mne přichází nevyslovitelná touha a nejasné tušení o nesmírném štěstí, jehož bych užívat mohl a jehož si odepřít musím. Tehdáž utíkám do celičky své nebo těkám sem tam po polích, abych si volněji oddechnul. Já se štítim, abych nebyl spatřen od týchž lidí, jež potkati srdece moje horoucně by si přálo. S vysokého pahorku ukryt jsa za houštím jako splašená laň obracím pak zraky své na město Aostu. Vidím je z daleka, vidím je a závidím těm obyvatelům, kteríž mne uzříti ani nemohou; vzpínám proti nim ruce a vzdychám a žádám od nich jenom část jich štěstí. Ve své vášnivosti hrabal jsem rukama stromy ze země a úpěnlivě jsem prosil Boha, aby je pro mne životem nadchnul, aby mi dal přítele! Ale stromy zůstaly němy; jejich chladná kůra mne oslyšela; necíti ničeho, ani toho nejmenšího s mým srdcem, které bije a touhou přetéká. Unaven namáháním, života syt a omrzely vleku se pak opět do útulku svého, kladu muka svá před oči Boží a modlitba poněhlu přivádí mír do mé duše.

D. Vy tedy ubohý musíte zároveň snášeti trápení duševní a tělesné?

M. To poslední není to nejbolehnější.

D. Ale někdy přece vám přeje oddechu?

M. Každý měsíc bolesti přibývá a ubývá, dle oběhu měsice. Jak měsice přibývá, trpím více a více; potom bolest se mírní a nemoc běže převrat; kůže moje vysýchá a zblélí a já bolesti skoro ani nepocítím, avšak rád bych je vždycky nesl, jen kdyby hrůzyplná bezsennost mne pak netrápila.

D. Jak že, i spaní vás opouští?

M. Ach, pane, nemoci usnouti, nemoci ani oka zamhouřiti — vy sobě ani nemůžete pomyslit, jak dlouhá a tesklivá jest noc, kterou ubohý probdí, aniž by víčka mohl zavřiti; duše v tom stavu hrozném je jako ukována a nucena myslit na hroznou budoucnost. Nemůže, nikdo nemůže si to představit. Nepokoje mého přibývá čím dále do noci tím více, a když noc uprchá, dosahuje trýzeň takového stupně, že nevím, co se se mnou stane; myšlenky moje se matou, přichází na mne cit jakýsi prazvláštní, o němž nikdy jindy nevím, leč jen v té době. Potom se mně hned zdá, jakoby mne neodolatelná moc táhla do propasti bezedné, brzy pak vidím černé skvrny před očima se mihati a zatím, co je pozoruuji, rostou a rostou rychlostí

blesku, přibývá jich do výšky a hrnou se ke mně a již jsou to hory, které mne tiží svou udusit hrozí. Někdy také vidím před sebou vystupovati oblaky ze země, jako vlny dmouti a hromaditi se, až mne hrozí pohltit, a když vstáti chci, abych těmto přízrakům utekl, jest mi, jako bych přivázan byl neviditelnými řetězy, kteréž mi hnouti se nedají. Snad myslíte, že to jsou sny; ale nejsou nikoli, já vím dobré o sobě: vidím vždycky totéž, a cit hrůzy jest to, co všecky mé bolesti převyšuje.

D. Možná, že máte zimnici v tom čase, co nespíte, a odtud snad pochází tento zvláštní druh třestění.

M. Vy se domníváte, že to zimnice jest? Ach, já bych si přál, aby to pravda bylo! Bál jsem se doposud, že ty přízraky nejsou nic leč předchůdcové šílenosti a musím se vám přiznat, že jsem se nad tím velice trápil. Dejž Bůh, aby to jen zimnice byla!

D. Váš stav jde mi velice k srdeci. Věru, nikdy jsem nevěděl o nemoci, jako jest vaše. Soudím však, že jste ji omnoho snášel, dokud vaše sestra živa byla.

M. Bůh sám ví, co jsem ztratil, když mi sestra zemřela. — Ale nebojte se, že jste tak blízko mne? Sedněte si tuto na skálu, já se posadím za loubí a budeme moci rozprávět, aniž bychom se viděli.

D. Proč pak? Nikoli, vy ode mne nepůjdete; sedněte si vedle mne. (Po těchto slovích bezděky chtěl cizinec po ruce malomočného sáhnouti, však tento mu ji ryhle odtrhnul.)

M. Nemoudrý, vy saháte po mé ruce!

D. A co na tom? Byl bych ji vzal z upřímejho srdece.

M. Bylo by to ponejprv, co by se mi takové štěstí bylo přihodilo; mou ruku jestě nikdo nevzal do své ruky.

D. Kterak? Mimo vaši sestru, o kteříž jste mi povídal, neměl jste žádného, pražádného přítele, nebyl jste od žádného milován, ani ne od rovněž tak nešastného, jako vy jste?

M. Blaze lidstvu, že jsem neměl sobě rovného na zemi.

D. Vy mne děsíte.

M. Odpusťte, útrpný cizinče, vyt víte, že nešastní rádi o svém neštěstí mluví.

D. Mluvte, mluvte, touži po tom srdce moje. Povídal jste mi, že jednou s vami žila sestra a že vám pomáhala snášet trápení vaše.

M. Ona byla jedinou páskou, kteráž mne s ostatními lidmi spojovala. Však byla

D O P I S Y.

Z Králové Hradce 19. května 1866.

(Svěcení kněžstva. Májová pobožnost. Obnova bisk. chrámu.)

to vůle Boží, aby ta pánska se rozvázala a já zůstaven byl samojediný uprostřed světa. Její duše zasloužila si nebe, v němž přebývá, její příklad to byl, jenž mne proti zoufalosti silil, kteráž mne pak po její smrti často skličovala. Ostatně jsme nežili spolu v tom rozkošném společenství, jak jsem si je vždycky představoval a které nešastné přátely jednoho k druhému vede. Zvláštní naše choroba odnímala nám i této útěchy. I tenkrát, když jsme spolu šli na modlitby, vyhýbali jsme se jeden zraku druhého ze strachu, aby obraz našeho neštěstí nerušil nám naše rozjímání a naše zraky netroufaly si nikde jinde setkat se leč na nebesích. Po modlitbě odešla sestra moje obyčejně do své komůrky anebo pod ořesinu na konci zahrady a tak jsme žili vždycky od sebe odloučeni.

D. Ale proč jste si takové kruté trápení sami ukládali?

M. Moje sestra byla též stížena na kažlivou nemocí, které celá naše rodina za oběť padla; než sem přišla sdílet se mnou tuto samotu, nikdy jsme se dříve neznali; její uleknutí bylo náramné, když mne ponejprv užřela. Abych jí nermoutil a zvláště že jsem se bál, abych společnosti svou ještě více ji nenakazil, to mne přimělo k tomu, abych v smutné odloučnosti dny své trávil. Morová rána zasáhla pouze její prsa a vždycky jsem se kojil naději, že se konečně přece uzdraví. Vidíte tuto ještě některé latě, zbytek to ohrady, kterou jsem zanedbal a neopravil; byl to plot chmelový, o kterýž jsem pečlivě dbal a kterýmžto jsem zahradu na dvě části rozdělil. Nasypal jsem z obou stran malou stezku, po kteréž podél plotu jsme se procházeli a spolu rozprávěti mohli, aniž bychom se viděli anebo tuze přibližili.

D. Tak se vám tedy i to malé potěšení zkálo, jehož vám nebe popřálo! (Pokrač.)

Nejkrašší hvězda.

Ach, nechci Bože milý můj
tu slzu sušit v oku želi,
když přetoužebně srdce mé
lkávalo mrtvém po příteli.

Ta slza byla drahý skvost
a jako perla z dálných moří,
ni slza dítka v kolébce
tak jasně ani nezahoří.

A přece jednu slzu znám,
tať jasnější jest nad oblohu:
jest slza to, když štěsti své
jsem pevnou vírou nalez' v Bohu!

Fr. Lh.

Nejistá budoucnost, již kráčíme vstří, a zvláštní poměry zdejšího města pohnuly Jeho Excellenci nejdůstojnějšího p. biskupa, aby dřív než jiná léta postaral se o vysvěcení nových kněží pro rozsáhlou diecézi svou. Pakli nepředvídáné okolnosti nebudou vaditi, bude Jeho Excellence v biskupském chrámu sv. Ducha světiti dne 23. května na podjahrensty, dne 25. na jahenství, a v neděli dne 27. na kněžství. Nebude-li to v Hradci možná, odeberou se svěcenci do Chrasti, kdež by pak nejd. vrchní pastýř svěcení kněžstva vykonal. Posluchačů pastýřského bohosloví jest letos 34, bude tedy mnohem více kněží vysvěceno než předešlá leta, a cítelnému nedostatku alespoň poněkud se odpomůže. Kéž by Pán Bůh propůjčiti ráčil časů pokojných, aby svěcení vykonati se mohlo, a novosvěcenci bez překážek odebrali se na místa, která se jim vykážou. — Jako za předešlých roků i letos slavi se májová pobožnost v kostele Matky Boží každenně o 7. hodině večer; o rozjímání rozdělili se některí kněží zdejší. Účastenství jest dosti veliké. — Nepříznivé poměry časové nedovolují, aby se pokračovalo na obnově starobylého zdejšího chrámu katedrálního. Než doufejme v pomoc Boží, že co již obnoveno, bude od pohromy zachováno, a že za příznivější doby v důstojné obnově se pokračovati bude. Zamýšlená loterie věcní ku prospěchu katedrálního fondu odloží se též na pozdější a pohodlnější dobu. Biskupská konsistoř, jež sbírá a vydává na obnovení chrámu, uveřejnila 1. února t. r. účet za rok 1865. V pokladnici zbylo od r. 1864 3111 zl. 2 kr., příspěvků sešlo se 7040 zl. 9½ kr., úhrnem již 10.151 zl. 11½ kr.; vydání obnáší 10.049 zl., není v něm ale zahrnuta všecka práce, která se vykonala.

R. S.

Z kraje v Čechách 20. května 1866.

(Pouf a poutníci.)

Čta poslední číslo „Blahověsta“ povšimnul jsem si při zprávě na str. 223 „o sošce Panny Marie“ poznámky: „Nebyliby příhodnější prapor či korouhev“ totiž místo sošky Panny Marie na poutě, ježížto úpravu a ozdobu p. dopisovatel vyličuje. Líbilo se mi to pojmenování, a proč asi — uvádí tuto k posouzení. — Proti pouť samým nelze nicého namítati. Jsou hluboko zakořeněny v srdeci člověka, a

proto ani zákaz císaře Josefa II., proti nim vydaný, nebýl s to je zrušiti. Člověk rád vidí místa národu milá a proslavená, rád se spoluje se stejně smýšlejícím k jednomu cíli, touží seznati jiné kraje, mravy a zvyky, rád vychází z domácnosti své do přírody Boží, aby se pobavil a vzdělal. To jest přirozeno člověku. On jde na posvátné místo, kráčí, zpívaje a modle se s jinými, kteří ho k nábožnosti povzbujují, vidí nová místa, jiné kraje a mravy, zapomíná na trampoty života vezdejšího a duchem svým k věčnosti zalétá na poutním místě, z hluku světského do vlasti nebeské. Kdo by proti tomu horlil? Kdo by této nevinné zábavy neprál srdeci zbožného člověka? Přejme putování lidu našemu, jen se ale o to zasadujme, aby patřičně v duchu a pravdě pobožnost se konala, vše se odstraňovalo, co by roztržitost působilo, a snad marné okázalosti podnět dávalo. Z těch příčin jest prapor čili korouhev k pouti přiměřenější a sice prapor takový, který na jedné straně obraz Rodičky Boží, na druhé n. p. obraz sv. patrona osady má, a na hoře ozdoben jest sv. křížem, uváděje takto nábožným poutníkům na paměť, že putují pod ochranou Rodičky Boží a sv. patrona osady, aby Boha oslavili, a toho, kterého poslal, Ježíše Krista. Prapor se lehce rozvine a zase svine, kdežto úprava sošky více příprav požaduje, kteréž někdy v malichernosti přecházejí. Co to bývá starosti, jaký šat nebo plášt, jaké krajky, co na krk, jak se má soška před vynešením z kostela pravidelně pokloniti, při potkání se s jinou soškou pozdraviti; jaký strach, když se děšt bliží, aby šat nebo plášt nezmokl! Zda-li to přispívá k pobožnosti? Či není to spojeno s mnohou roztržitostí? Není-li často neladná ozdoba sošky příčinou úsměšků? Zajisté musí se praporu nebo korouhví dátí přednost. Duchovnímu jest ale velmi těžko proti nošení sošky na poutě mluviti a na malichernosti některé při ozdobování sošky ukázati, popudil by si mnohé, zvláště starší proti sobě. Nejlépe by bylo, aby s hůry z patřičného místa nařízení ohledně toho přišlo.

— k. —

Z Německého Brodu 21. května 1866.

(Vyznání víry dvou evangeliků. Literácký kár.)

„Blahověst“ přinášívá zprávy o návratech evangelíků do lůna církve katolické. I u nás na hod Seslání Ducha sv. o $9\frac{1}{2}$ hod. Jan V., rodem od Čáslavi, a Kat. C. vdova, rodem z Horní Krupé, učinili vyznání víry před zástupem věřících v hoj-

ném počtu shromážděných do rukou našeho pana děkana Karla Seiferta a pp. kaplanů co assistentů. Po vykonaném vyznání víry brali se s hořicími svicemi za duchovenstvem v průvodu téhož dne kolem chrámu Páně obyčejném, načež pak kázani slavnostnímu v závěrce jich k živé víře a příkladnému obcování vyzývajícímu a zpívané mši svaté přítomni byli a po sv. přijímání kněžském k stolu Páně přistoupili. — Včera měl literácký kár náš, jehož stanovy na vyšších místech již byly potvrzeny, valnou hromadu, ve kteréž za předsednictví pana děkana a u přítomnosti c. k. podkrajského p. Jana Šramka, spoluúda téhož káru, zvoleno bylo představenstvo a výbor. Přáti jest, aby kár náš literácký zkvetál a k větší cti a chvále Boží zdárně působil!

V Benátkách Vlašských dne 12. května 1866.
(Slavnosti sv. Marka, bl. Kanisia a Berchmanse. Máj, pobožnost.)

Jako v Praze den sv. Jana Nep., podobně slaví se v Benátkách den sv. Marka evangelisty s velikou vrouceností od domácích i od poutníků, kteříž v hojném počtu a v rozmanitém kroji spěchají do světoznámého chrámu tohoto patrona Benátského, aby se u hrobu svatého učenika Páně pomodlili. Na hlavním oltáři v chrámě sv. Marka skví se v hojném osvětlení tak zvaná „palla d'oro“, to jest silně pozlacená plocha, nesoucí na sobě v práci vyplouklé několik obrazů Svatých; v této lesklé ploše zrcadlí se celé okno, jež nad hlavními dveřmi chrámu se nachází. Neobyčejná záře, kterouž se plocha třpty, jest pro každého cizince divadlo nevidané.

Dne 27., 28. a 29. dubna konali Ješuité ve svém chrámě třídenní pobožnost za příčinou blahorečení Petra Kanisia a Jana Berchmanse, kteříž oba byli údové tovaryšstva Ježíšova. Nade vchodem chrámovým byl umístěn latinský nápis v tento smysl:

„Petru Kanisiovi a Janu Berchmansovi, z tovaryšstva Ježíšova, z nichž onen velký byl Němcův apoštol a bojovník proti bludářům, tento pravidel a zákonů řádu stráže velmi příkladný, — po blahorečení, jež k obou památce dekretem papeže Pia IX. jest vyřknuto, bratří kolleje Benátské, obohaceni jsouce dvojí oslavou a přimluvou a slavnost jejich konajíce — věnují co rukojmím blaženosti a radosti.“ — Na hlavním oltáři zavěšeny byly obrazy obou blahoslavenců pod červeným baldachynem. Dne 27. dubna konal pontifikální mši sv.

Msgr. Zinelli, biskup z Treviso, jeden z nejvýtečnějších biskupů italských; při tom měl homilií ke cti bl. Petra Kanisia. Dne 29. dubna konal JEmin. nejdřív patriarcha Benátský pontifikální mši sv. a měl řeč ke cti blah. Jana Berchmanse. Lid se v hojném počtu této slavnosti účastnil.

Dne 30. dubna začala ve mnohých chrámech Benátských pobožnost májová. — Nejdříve Jesuité před několika roky ve svém chrámě pobožnost tuto zavedli, nyní pak se koná skoro v každém okresu farním aspoň v jednom kostele. Ve chrámu, kde já sloužívám mši svatou, koná se po celý květen májová pobožnost každého dne třikrát. Nejprv se u oltáře Marie Panny v 8 h. slouží tichá mše sv., načež kněz od oltáře předčítá kratičké rozjímání; pak se společně s lidem modlí litanii Loretanskou a konečně podává svatý ostatek k libání. Druhá pobožnost začíná v 11 hodin v ten spůsob, že kněz slouží mše sv., načež od oltáře má krátkou řeč (discorso), po níž udělí požehnání s nejsv. Svatostí. Třetí pobožnost se koná v 7 hod. večer; nejprv se lid s knězem modlí růženec, načež u oltáře Mariánského kněz předčítá z života blahoslavené Panny, a udá tak zvané „ossequio“ t. j. některý dobrý skutek, ježby ke cti Matky Boží měli věřící vykonati; pak ohláší krátkou modlitbu nebo zbožný povzdech k Marii Panně, ježby shromáždění častěji za den opakovati měli; načež lid zpívá italskou písni, po níž kněz zanotí: „Nos cum prole benedicat Virgo Maria“ a podává sv. ostatek k libání. — V jiných chrámech se májová pobožnost koná o $\frac{1}{2}$ 7. nebo v 7 hodin večer a to namnoze spůsobem slavným; tak na př. v chrámu „S. Stefano“ hoří pokaždé nejméně 150 svící v pěkném skupení. Skoro v každém chrámě se v měsíci květnu zvláštní obraz Marie Panny umístí na hlavním oltáři; ku konci pobožnosti, když se má udělit požehnání s nejsv. Svatostí, zahali se obraz Mariánský bílým závojem. V některých chrámech koná se pobožnost u oltáře Mariánského a teprv požehnání s vel. Svatostí se uhlavního oltáře udělí. Před kázáním modlivá se lid s knězem růženec; spůsob této modlitby se poněkud liší od toho, jak my v Čechách se růženec modlíme; v Benátkách totiž nepřidávají po každé po jménu „Ježíš“ ve Zdrávasu příslušné tajemství, nýbrž tajemství to se, toliko jednou vysloví před Otčenášem. Po slovech: „Sláva Otci“ atd. v každém desátku ještě přidávají v italském jazyku:

„Pochválena a díkůčiněním oslavována buďte nejsv. jména Ježíš a Maria; a vezdy chváleno budiž jméno Ježíše, vtěleného Slova.“ Při 1., 3. a 5. desátku modlí se kněz první část Otčenáše a Zdrávasu, lid pak část druhou; naproti tomu při 2. a 4. desátku začíná lid sám modliti se Otče náš a Zdrávas, a kněz se modlí druhou částku. V některých chrámech vystaví se k májové pobožnosti zvláštní tribuna, v níž stál a židle se nachází a kdež kazatel mezi řečí svou sem tam kráčí. — Kázání tato podobají se exercicím neb misiím; o Marii Panně toliko na konci kázani bývá kratičká zmínka. Mně se přihodnějším zdá náš spůsob při májové pobožnosti, vedle něhož kazatel řeč svou s Marií Pannou začne a látku rozjímání svého v úzké spojení s životem a etnostmi blah. Panny uvede. Před ukončením kázani dá si v Benátkách každý řečník přinést světlo, a čte z knížky některé zbožné cvičení, jež by věřící ke cti Marie Panny měli vykonati; spolu též ohlási předmět zářejšího kázani. — Stává se, že ten onen zámožný občan převeze útraty za jeden den májové pobožnosti, začež kazatel bez udání jména odporučí dobrodince toho („offerente“) modlitbám shromážděného lidu; každou sobotu v květnu ale se za takové dárce obětuje mše sv. — Aby čtenářové „Blahověsta“ ještě s jiné strany seznali lásku Benáťcanů k Matce Boží, udám tuto jména všech chrámů Mariánských, ježto se ve Vlašských Benátkách nalezají a z nichž každý zvláštním jménem či přiznáním od ostatních se liší; jsou: 1. Maria del Giglio (u lilie; pouf v den Zvěstování M. Panny); — 2. Maria Formosa (krásná; pouf v den Očistování M. Panny); — 3. Maria Gloriosa (slavná; také se nazývá „i frari,“ že tam byli jindy bratří řeholníci); — 4. Maria della Salute (Maria spásy; pouf v den Obětování Marie P.; tento chrám vystavěli Benáťcané na poděkování, že od morové rány osvobozeni byli); — 5. Maria Mater Domini (matka Páně; pouf v den Obřezání Páně); — 6. Maria del Carmelo (z hory Karmel; pouf o slavnosti Škapulíře); — 7. Maria del Rosario (u růžence); 8. Maria dei Miracoli (zázračná); — 9. Maria del Orto (v zahrádě); — 10. Maria Assunta (Nanebevzetí M. Panny, chrám Jesuitův); — 11. Maria in Nazareth (v Nazaretě; jinak také řečený „Scalzi“ t. j. bosých, že je zde klášter bosých Karmelitův); — 12. Maria Madre del Redentore (matka Spasitelova;

při tomto chrámě jest klášter Kapucínek); — 13. Maria della Consolazione (útěchy; při něm klášter Oratorianů); — 14. Maria degli Angeli (M. andělů); — 15. Maria della Misericordia (M. milosrdenství); — 16. Gesù, Maria, Giuseppe (Ježíš, Maria, Josef; pout o vánocích; chrám to Servitův). — Sem také přičistí sluší některé kaple, jenž s dobročinnými ústavy jsou spojeny a obecenstvu otevřeny, a sice: 17. Maria dei Derelitti (opuštěných) se špitálem pro chudé starce; — 18. Maria della Visitazione (Navštívení) s ústavem nalezeneců; — 19. Maria delle Penitenti (kajícnic); — 20. Presentazione di Maria Vergine (Obětování M. Panny) s ústavem pro vychování dívek na ostrově Giudecca. — 21. Maria del Pianto (žalostná; pout v den sedmi bolestí M. Panny) s ústavem pro dívky, kdež řeholní panney vyučují; — konečně 22. Maria della Salette od roku 1858 s ústavem pro katechumeny. E. L.

KRONIKA.

Z Prahy. JEmin. nejdřst. p. kardinal arcibiskup vydá se dne 9. června na kanonickou generalní visitaci vikariátu Sedleckého a Votického. Dne 9. června v 7 h. večer příbude na Chlumu, kdež d. 10. bude v 8 h. ráno mše sv., kázání, biřmování a visitace, odpoledne křest, cvičení, požehnání a zkouška ve farní škole. Dne 11. bude v Nalžovicích v 8. h. mše sv., pak zkouška fil. školy Radičské. Dne 12. v Dublovicích v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a školní zkoušky; totéž dne 13. v Skryjšově, d. 14. v Podčepicích, 16. na Krásné Hoře. Dne 17. v Sedlčanech v 8 h. mše sv., kázání, biřmování dospělých a visitace; odpoledne křest, cvičení, biřmování školní mládeže a požehnání; dne 18. tamtéž v 8 h. mše sv. a školní zkoušky. Dne 19. v Petrovicích v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a školní zkouška; totéž d. 20. v Klučenicích, 21. v Nechvalicích, 23. ve Vojkově. Dne 24. na Kosové Hoře v 8 h. mše sv., kázání, biřmování a visitace; odpoledne křest, cvičení, požehnání a školní zkouška. Dne 25. v Jesenici v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška; jakož i d. 26. v Prčici a 27. v Střesmíři. Dne 28. v Sedlci v 8 h. mše sv., biřmování školní mládeže a zkoušky ve škole; d. 29. tamtéž v 8 h. mše sv., kázání, biřmování dospělých a visitace, odpoledne křest, cvičení a požehnání. Dne 30. června v Červeném Oujezdě v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visi-

tace a zkouška. Dne 1. července v Arnostovicích v 8 h. mše sv., kázání, biřmování a visitace; odpoledne křest, cvičení, požehnání a zkouška. Dne 2. v Janovicích v 9 h. mše sv., kázání, biřmování a zkouška. Dne 3. ve Voticích v 8 h mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška filialní školy Martinické; d. 4. tamtéž v 8. h. mše sv. v kostele Františkánském a zkouška farní školy Votické. Dne 5. v Ouběnicích v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška; d. 6. v Olbramovicích v 8 hod. mše sv. a zkouška, 8. v Louňovicích biřmování, 9. v Jankově v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška; d. 10. července totéž v Šlapanově. — K této apoštolské práci a cestě přejeme na Pánu Bohu, aby po odvrácení strachu nepřátelského časové naši v ochraně Boží byli pokojní.

- Pobožnost čtyřicetihodinná bude se konati od 27—30. května na Strahově; d. 31. května, 1—3. června u Dominikánů (u sv. Jilji); od 4—7. června u sv. Petra na Poříči.

- Svěcení kněžstva vykoná JEmin. nejdřst. p. kardinal arcibiskup letos d. 22., 25. a 29. července.

- Pozejítří, v neděli nejsv. Trojice Boží bude se konati, letos již po 60té, na sv. poli Malostranském výroční slavnost vzkříšení z mrtvých. V 8 h. bude kázání české na hřbitově a německé v kostele; v 9 h. bude slavná mše sv., pak průvod po hřbitově a po návratu do kostela „Te Deum.“ Odpoledne o 4. h. bude v kostele české kázání a sv. požehnání. — Zároveň slaví se v ten den výroční pout u nejsv. Trojice na Spálené ulici a v Podskalí.

- Ve středu 30. t. m. bude u Všech Svatých na hradě sloužena v 9 h. slavná mše sv. za příčinou jmenovin J. Vel. císaře Ferdinanda; ve čtvrtek pak povede Jeho Emin. nejdřst. p. kardinal na Hradčanech průvod Božího Tela. U večer téhož dne bude slavným spůsobem ukončena letošní májová pobožnost; u sv. Klementa v 7 h. J. M. světicím p. biskupem, jenž ji byl prvním požehnáním otevřel.

- J. Velič. císař a král Ferdinand Dobrotivý odjel v úterý a císařovna Maria Anna ve středu svatodušní z Prahy do Inostří v Tyrolsku. Bůh ráčí řídit vše tak, aby se nejjasnější manželé ve zdraví opět navrátili do hlavního města věrných Čechů!

- Výstava klenotů z pokladu metrop. chrámu sv. Václava a jiných skvostů a památek ku prospěchu téhož chrámu zří-

zená ve Vladislavské síní cís. král. hradu byla po celý čas hojně navštěvována. Čistý výnos obnáší 1300 zl. Nad to ráčil J. Vel. císař Ferdinand za podaný jemu „seznam klenotů“ a fotografie některých vyšavených skvostů darovati jednotě k doštavení chrámu sv.-Vítského 2000 zl.

- Ve vikariatu *Bystřickém*, kdež J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup od 21. dubna do 14. května konal církevní i školní visitaci a uděloval svátost břemování, bylo břemovanou 9208, a sice v Netvořicích 965, v Neveklově 595, v Křečovicích 563, v Bělici 406, v Živohoušti 233, v Maršovicích 509, v Bystřici 902, ve Václavicích 389, v Tejnici 600, v Poříči 494, ve Vranově 342, v Benešově 1195, v Kozmicích 542, v Postupicích 580, v Okrouhlici 304 a v Popovicích 589.

Z Brna. Dne 1. května měl výbor Děd. ss. Cyrilla a Methodia valnou svou schůzi. Ještě dosavadní pan jednatel a pořadatel kalendáře „Moravana“ vel. p. Ign. Wurm za svým novým povoláním se byl do Olomouce odstěhoval, byl pro tytéž úlohy jednohlasně zvolen vp. Jan Vojtěch, profesor theologie v Brně. — K dotazu c. k. státního zastupitelství, chtělo-li by Děd. ss. Cyr. a Method. podělit zdarma zdejší vězení svými knihami, vyjádřil se výbor, že tužbě této poslouží spisy dosud Dědictvím vydanými, pokud se v zásobě nalezají. — K návrhu vp. Ign. Wurma, vikáře při blav. chrámě v Olomouci, aby se nějaký počet knih Dědictvím vydaných odesal nejdůst. konsistoři Olomoucké k rozdělení jich a rozšíření v osadách smíšeného vyznání, ustanovil výbor, aby se protentokráté 100 výtisků rozličného obsahu k témuž cíli do Olomouce odeslalo. — Tisk II. dílu p. Chmelíčkova „Cestopisu o sv. zemi“ započne již nyní; kalendář pro rok 1867 vyjde nejvýše o 10 arších za přičinou úspor, k jakýmž při nynějších penězitých tísňích a menším účastenství v Dědictví Cyrillo-Method. se výbor odhadlal musel, aby se mohla údům pro rok 1867 opětne podat i kniha mimo kalendáře. — Čekancům důstojnosti kněžské bude uděleno dne 26. května podjahrenství, dne 29. května jahenství a dne 3. června kněžství. JExcel. nejdůst. p. biskup meškal (do 22. t. m.) k zotavení zdraví svého v lázních Karlovarských. (Hlas Brn.)

Z Olomouce. J. M. nejdůst. p. arcibiskup Olomoucký učinil nabídnutí, že v případě a na celou dobu války zřídí v chlapeckém semináři Kroměřížském špitál

pro 100—120 poraněných vojínů a že o jich výživu a ošetřování vlastním nákladem pečovati bude, kteréžto nabídnutí císař pán mile přijal a knížeti církevnímu díky své vyjádřiti ráčil.

Z Vídni. Provincialní kapitola řádu Johanitů usnesla se d. 14. t. m. na tom, že pro případ hrozící nám války zřídí a vydržovati bude svým nákladem a z příspěvků čestných rytířů téhož řádu a dobrodinců špitál pro poraněné důstojníky a mužstvo vojenské.

Z Uher. J. Excel. p. Jan Ranolder, biskup Vesprimský, vydal k duchovenstvu své diecéze d. 7. dubna pastýřský list, v kterém upozorňuje na škodu vznikající častými požáry a vyzývá správců duchovních, by měli svých patronů a obcí k tomu, aby kostel, školu a faru všade dali pojistit. V Ostřihomské arcidiecézi každý farář dle zákona diecesálního platí jistou část každý rok do diecesálního fondu assekuračního, odkud, vyhoří-li fara anebo kostel, dostane za každý zlatý 100 zl. r. m. na vystavení a opravení požárem zachvácených stavení. — V Soproni vlámalý se v noci na den 16. dubna bezbožné ruce do hlavního chrámu a ukradli dvě stříbrné monštrance. — V Dindeši navrátili se o veliké noci do lůna církve katolické dva bratří z helvetského a manželka jednoho z nich z augsburgského vyznání. (Vojtěch.)

Z Tyrolska. V údolí Passeierově sešli se dne 22. dubna rekruti a dovolenci vojenští z celého výkolí, aby vykonali společně sv. zpověď a přistoupili k ustolu Pána. Na to dne 29. dubna požádali místního faráře, aby je na rozhraní osady doprovodil a jim požehnání kněžské udělil, načež se k plukům svým odebrali. Příklad zajisté následování hodný!

Z Berlina. V měsíci březnu zemřelo v Berlině 112 dítěk rodičů protestantských — beze krtu.

Z Poznani slavil se dne 24. dubna vjezd nového arcibiskupa Měčislava Ledóchovského s nádherou, kteréž podobné nebylo kromě slavnosti korunovační v Královci. Asi 300 zemanů dostavilo se v povozech nejpěknějších, 450 duchovních v ornátech provázelo svého nového vrchního pastýře do chrámu, celé katol. obyvatelstvo činilo nepřehledný průvod.

Z Mohuči nařídil nejdůst. pan biskup Ketteler, aby od 1. května až do konce srpna ve chrámě sv. Krištofa každou neděli a každý svátek byla jedna mše sv. již ve 4 hod. ráno sloužena, a to za tou

přičinou, aby cestující a jiní věřící, kteříž by později do kostela jítí nemohli, službám Božím obcovati mohli. Tím spůsobem se tam zvláště údům jednot tělocvičných a spolků zpěváckých dává přiležitost, aby v neděli a ve svátek, prvé než se na výlet vydají, povinnosti své co křesťané zadost učiniti mohli.

Z Francouzská. Císař Napoleon daroval Trapistům na vysušení bažin Dombeských v departementu Ainském na Savoně 80.000 franků.

Z Anglicka. Protestantská společnost biblická ve Velko-Britanii uveřejnila výkaz činnosti své, z něhož vysvítá, že za posledních 3 let vydala 7,000.000 biblí. Vé Vidni, v Pešti a v Praze zřízeny jsou skladby bíbl protestantských pod ochranou zákona. Podobně smí se bible již i v Portugalsku a v císařství Mexickém rozšírovati. Ročních příspěvků dostává společnost tato 100.000 liber šterlinků (přes milion zlatých r. č.).

Z Jerusaléma píše p. redaktor „Zgod. Danice“ mimo jiné též, co mu představený kláštera Božího hrobu vypravoval o pověstném Renanovi, totiž, že člověk ten, jenž tak bezbožně psal o Vykupiteli božském, také byl v těchto přesvatých krajích a zde velmi pokorně líbal zemi s ostatními poutníky, k čemuž ho zajisté nikdo nepřinucoval a přece spolu hned zde své bezbožnosti spisoval. V Rakouském poutnickém domu bylo skoro 60 poutníků o hodech velikonočních.

Z Ameriky píše dopisovatel časopisu „Religio“ o lonské válce, že katolicismu neuškodila, a dokládá: „Náš největší nepřítel jest indiferentismus (lhostejnost). V spojených státech je 25 milionů lidí, kteří se nedrží žádného náboženství, ale jenom na oko přidružují se k některé sektě, jejíž kněze potřebuji jen v čas sňatku, aby je oddal a pak po smrti, aby je pochoval!“ (Vojtěch.) — V Baltimoru bude v podzimku národní sněm všech katol. arcibiskupů a biskupů severoamerických, počtem 44. Sv. Otec jmenoval Msgr. Spaldinga, arcibiskupa Baltimorského, předsedou toho sjezdu. Zvláště bude jednáno o prostředcích, aby se pomohlo negrům (černochům), o něž posud nejvíce pečovali kněží tovaryšstva Ježíšova.

Literní oznamovatel.

— „Posvátná kazatelna.“ Vydará B. M. Kulda, farář Chlumský, k. arcib. střídník. Ročník III. Sazek 7., červnový čili letniční, obsahuje dokončení kázání na Boží hod sva-

todušní, dále na pondělí svatodušní řeč o předmětu: Každý člověk milosti Boží zapotřebí má, by nabyl moudrosti, etnoty a spásy věčné, a tuto potřebnou milost Duch Svatý každému poskytuje. Na slavnost nejsv. Trojice Boží: Učení církve katolické o Bohu trojjediném. Na slavnost Božího Těla: I. O nejsvětější Svátosti oltární. II. Skvostná a důstojná jest večeře Těla Božího. Na ned. II. po Sv. Duchu: Pán Ježíš jest ve velebné Svátosti oltární skutečně přítomen. Na ned. III. po Sv. Duchu: I. Nesmírným milosrdněstvím objímá Bůh hříšnika vůbec a kajicníka zvlášt. II. Výklad sv. evangelia. Na ned. IV. po Sv. Duchu: I. Výklad sv. evangelia. II. Božský původ a pravdivost viry Kristovy. Na ned. V. po Sv. Duchu: I. Výklad sv. evangelia. II. Potřeba a výhody svornosti. Na slavnost sv. Petra a Pavla: I. Církev má právo zákony dávati a údové její jsou povinni jich poslouchati. (Konec této řeči vyjde v sešitu 8.)

— „Neuvod nás v pokušení,“ anebo Proč je svět slzavým údolím? Povídka pro mládež a přátele její. Dle vypravování od G. Nieritzze vzdělal dr. Josef Pečírka. S ocelorytinou. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Stran 112. V řadě spisů Nieritzových jest povídka tato svažek 13.

— „Prvý česko-slovenský slabikář písmem slovanským, spolu i jasné navedení k důkladnému naučení se nejsnadnějším spůsobem písmu a pravopisu, k němuž více než 70 milionů Slovanův, a sice všechni Rusové, Bulhaři a Srbové se přiznávají.“ Ve prospěch naší slovanské mládeže v Čechách, na Moravě, v Slezsku a na Slovensku sepsal F. J. Jezbera. Třetí opravené vydání. S psací azbukou slovanskou. Vydal Fr. A. Urbánek. Nákladem vydavatelovým. Stran 24. Cena 20 kr. Azbuka o sobě 2 kr.

— Historické prameny k legendáři sv. patronů českých, udává Dr. Herm. Jireček v „Časop. katol. duch.“ 1866 sv. III. str. 231 v tato slova: Máme zajisté dosti prostonárodních popisů života i činnosti našich sv. patronů zemských, ale vědeckého vyličení posud se jim málo dostalo. Máme-liž důkladného vědeckého životopisu sv. Vojtěcha, tohoto velikého syna české vlasti, jenž náleží netoliko Čechům, ale i Polanům i Uhrům, jehož sláva kvetla po veškeré Itálii i po celém Německu. Důkladného vědeckého životopisu sv. Vojtěcha potřebujeme tím více, čím méně nynějšímu stavu vědeckého skoumání postačuje pouhé tvrzení, pouhé opakování pouhá domněnka. Jaký to muž! V Čechách zrozen, v Němcích vychován, v Římě vzdě-

lán, byl on důvěrným přítelem, ba druhým otcem císaře Otty III., onoho mladistvého panovníka, jemuž se zazdálo o obnovení světové říše římské na základě křesťanstva. S Boleslavem II., utrvditelem knížectví českého, občoval na jedné, s Boleslavem Chrobrym, zakladatelem moci polské, na druhé straně; Štěpána pak uherského, otce říše uherské, sám pokřestil. Pomeškav některý čas v přeslavém klášteře Monte-Cassinském, založil co biskup pražský klášter Břevnovský a osadil v něm řeholníky z Aventinského kláštera sv. Bonifacia i Alexia, stana se takto původem jiných klášterů benediktinských v Čechách i na Moravě, ve Slezsku i v Uhrách. Uchvacen myšlenkami po svaté zemi, byl již na cestě do Palestiny, a hle na nižinách Visly blíže pochmurných břehů baltického moře, zakončil svůj život mučnickou smrtí! Zajisté život, básnska hodný, netolik historika!

(Pokračování)

Zápisky Dědictví sv. Janského.

K Dědictví sv. Janskému přistoupili z Čech: Osada farní Svato-Kiliánská, Barb. Walterová z Prahy, Marie Uhrová z Plaňan, Škola, Nemičovská, Anna Marečkova z Ovcár, Kateřina Řížská z Milic, Marie Šafránková ze Sedlce, rod Frant. Kuthana z Vosečan, vel. pan Vojtěch Polanecký administr. v Lstibori, Marie Schleissova v Staré Pasečnici, Petronila Hartmannova z Bystré, Marie Masílkova v Zajíčkově, rod † Tomáše Kovárný ze Strašic, Anna Číháková v Seleticích, Anna Jandourkova v Křesicích, rod Josefa Cimfe v Plíškovicích. — *Z Moravy:* Teresie Mrázova v Tuřanech, František Zbožíř v Bojanovicích, Anna Zlámalova v Hrubém Týnci, Marianna Zatloukalova v Troubkách, Jan Mašnegl v Bedřichově, Kateřina Hekelova z Příkaz, Jenovefa Houštova v Čechovicích, František Krejčíř ve Vlkoši a Josef Liebezeit ve Vídni.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Panu zesnuli:

- p. Frant. Pánek, far. v Těnovicích 12. květ. (nar. v Pavlíkově 3. srpn. 1820, posv. 2. srp. 1846;)
- p. Frant. Melcher, zpovědník při metrop. chr. v Praze 17. květ. (nar. v Manetině 14. červce 1809, posv. 3. srp. 1834.)

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. Burka, far. v Bezdědicích, jmenován os. děkanem;
- P. Jan Hrdlička, křížovník, far. v Královém Chlumu (Königsberg), arcib. notářem.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Frant. Peroutka, kapl. v Spál. Poříčí, za admin. do Těnovic;

- p. Frant. Schaeferna, kapl. v Přistoupíně, za prozat. kooper. do Českého Brodu;
- p. Karel Ratzek, kněz diec. Budějov. na odp. na výpomoc do Prče.

Uprázdnené místo:

Těnovice, fara patr. metrop. kapitoly Pražské od 18. května.

V biskupství Kralohradeckém.

V Panu zesnuli:

- p. Leopold Grosser, jubil. kněz a duchovní správce Smrčenský na odpoč. ve Žďirci (Seelenz) dne 29. dubna (nar. v Rothfusu 6. dubna 1787, kněz od 12. srp. 1811);
- p. Václav Krulich, bisk. vik. a školsk. okr. Poděbradského, děkan v Poděbradech, d. 11. květ. (nar. v Prolochu 17. září 1802 kněz od 24. srp. 1825.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ferd. Římek, admin. v Krouné, za adm. do Richenburku;
- p. Vojt. Kouba, kapl. v Louňovicích (arcid. Pražské), za faráře do Soutic;
- p. Václav Oliva, adm. v Souticích, za kapl. do Poděbrad;
- p. Volfg. Hanuš, kapl., za adm. v Poděbr.

Uprázdnené místo:

Poděbrady, děkanství patron. Jeho c. k. ap. Velič. od 12. květ. do 23. června.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václav Marek, katecheta na hlav. a nižší realní škole v Budějovicích, za faráře v Olešnici;
- p. Václ. Tomášek, říd. a kat. na hlav. škole v Březnici, za far. v Bubovících;
- p. Jakub Pascher, kooper. v Nemanicích, za far. ve Schwarzbachu;
- p. Pavel Fortunát, farář na Horách Matky Boží, za far. v Ratajích;
- p. Josef Štěpán, kapl. v Nezamyslicích, za admin. na Horách Matky Boží;
- p. Jan Kubíček, prozat. kaplan v Česticích, za sídel. kapl. na tamější hoře Kalvarii;
- P. Jindřich Beránek, z ř. Johaničků, kaplan v Horažďovicích, byl na vys. škol. Pražských povyšen za dra filosofie.

Uprázdnená místa:

Hory Matky Boží, fara patr. c. kr. horního eráru (presentant c. k. vyšší horní úřad v Příbrami) do 1. července.

Místo katechety na hl. škole v Březnici, do 1. července.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavení metrop. chrámu sv. Vita: chudý kněz deficient 2 dukáty ve zlatě; Rozalie P. stř. dvacetník.

Pro sv. Otce: chudý kněz na odpoč. 2 skudy.

Vp.,jenž 25 zl. zaslal: P. al. H. připsáno v Děd. sv. Prok. 15 zl. a p. k. K. 10 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semináři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Nešporní Žalmové. (Dokončení).

Magnifikat.

Byt duch lidský myšlenkou obletěl celou zem' od tut, kde paprslek sluneční z rána ten, na hor pozlaciuje, až tam, kde večerní dcera v moře se pohřižuje, a pozoroval všecko, co velkolepým a velebným sluje a čemu lidé se obdivují; byt by na křídlech jitřní záře se povznesl k oblakům a skoumal všecky ty světy, jež všemohoucí slovo Páně utvářilo, ba i do nadhvězdných stáneků blahoslavených duchův se odvážil a tam přehližel všecky ty kůry andělů, archandělů i knížetstva, mocnosti, sily a panstva, kůry trůnů, cherubů a serafů; vše, co veliké a vznešené, všecko to daleko převyšuje jediné slovo: *Maria* — Panna a spolu Rodička Boží! Mám býti Matkou Krista Ježíše, pravého Boha, jehož nebesa nebes obsahnoti nemohou, a pravého člověka v jediné osobě! Tak asi rozvažovala, kterouž sv. Alžběta pozdravila slovy: *Odkudž mi to, že matka Pána mého přišla ke mně?* (Luk. 1, 43.) I nemohla jinak, leč zplesati duše její v Pánu, a velebiti Toho, jenž jitřenkou ji učinil, předcházející Slunce spravedlnosti, nemohla, leč dobročítí věčné dobrotnosti Hospodinově, a to chvalozpěvem, který nad všecky Písmá svatého písně jesti krásnější a vznešenější. Jako praotec její brával *harfu a hrával rukou svou*, (1. Král. XVI, 33.) aby zapudil ducha tesknosti, jenž lomcoval Saulem; tak zapěla Maria u svatém nadšení chvalozpěv, jenž dobře pochopen, podobné temnosti zažene ze srdece našeho a ku chvále Boží je povzbudí.

„Duše má!“ Pokud námi marnost, ctižádost, závist a hněv, aneb kterákoli náruživost vládne, pokud nejsme přesvědčeni, že jenom trpělivosti a vytrvalosti dojiti lze

vítězství, dotud nemůže duchovní náš život našim slouti, ten život, jehož proti tolikrát mocnostem nepřátelským jen lopotně bránime a dříve cizí nadvlády sprostiti musíme. Jí však, kteráž každé skvrny prosta povždy v světle Božím chodila, jí možno, v plném slova smyslu, volati: *Velebí duše má Hospodina!* Nejméně jen Věčného, Vsemohoucího, Nekonečného, světů Stvořitele, nýbrž Hospodina, poněvadž toto jméno netoliko bytnost Boží, ale i náš k Němu co neobmezenému Pánu poměr značí. Tento Hospodin, Nevýslovný, jenž dosud v svědomí, zákoně, výstrahách a trestech jen co Panovník a neuprositelný Soudce padlému člověčenstvu se zjevoval: nyní již v nekonečné láске a dobrotnosti své k člověku se sklonil, aby tohoto sebe učinil účastným. (D. Veith Homilienkranz Bd. IV. p. 185.) Archanděl výrkl všech tajemství největší, věčné Slovo télem učiněno jest z těla neposkvrené Panny, která v Něm, Spasiteli svém i našem plesá. V Spasiteli mém praví, nebot smí ona nazývat Synem, jehož synovství se honosí věčný Otec, an vece: *Tentot jest Syn můj milý, v němž jsem sobě zalíbil.* (Mat. III, 17.) Můžet Ho ovšem oslovití též anděl a říci: „Můj Stvořitel jsi Ty. Může člověk říci: Můj Vykupitel jsi Ty. Mohou všecky ostatní věci zvolati: Náš Bůh jsi Ty. Blahoslavená Panna však může říci: „Syn můj jsi Ty a z mého života zplodila jsem Tebe.“ (Sv. Epiph.) Její jest, nebot aby nás vysvobodil, nehrozil se panenského života jejího! A taf také příčina nadšeného jejího plesu a chvalozpěvu. *Shlédl na ponížení děvky své.* Nemluvit v pravdě pokorný o sobě a málo pokorných slov o sobě pronáší; (Sv. Frant. Sales.) za to ale oko Páně vzezřelo na něj v dobrém, a pozdvíhl ho ze snížení jeho, a povýšil hlavu jeho: a divili se mu mnozí a ctili Boha. (Sir. XI, 13.) Oko Páně vzezřelo na Pan-

Předplatí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupeců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na pln.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

—

Předplatenci čtvrtletní se nepřijímají.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

nu v dobrém a pozdvihl ji ze snížení jejího a povýšil hlavy její: a divili se jí mnozí a ctili Boha, — ano od té chvíle blahoslavenou ji nazývají všickni národové. Již za času živobytí Marie Panny blahoslavila ji jedna žena ze zástupu, ana slyšíc Krista Pána, dojata jsouc mocí slova Jeho, pozdvihši hlasu svého zvolala: *Blahoslavený život, který Tebe nosil, a prsy, kterých jsi požíral.* (Luk. XI, 27.) A jakož se rozšířovala víra Kristova, božského Vykupitele, touž měrou také rostlo a množilo se blahoslavenství, pocta a sláva Rodičky Jeho, Marie Panny; a . . . co svět světem státi bude, budou ji blahoslavenou nazývati národové, a to tím více, čím více, čím vroucení a vděčněji poznávati a ceniti budou skutek vykoupení Syna jejího, Krista Pána.“ (Postilla d. III. str. 332.) „Co Maria Panna prorockým blasem pronesla, od věku do věku se vyplňuje. I Tvoji neprátele, Královno panen, chválu Tvoji rozmnoužují: Tys královna nebes, země, moře, Tys andělů i lidí pani, Tys zřídlo milosrdenství. O neposkvrněná Matko, kteráž jsi padlé člověčenstvo svou pokorou vysvobodila a za klesající ustavičné oroduješ, vímt, že den, ano i chvíľka neujde, v kteréž bys oslyšela svých ctitelů a nepodala jim milostivé ruky své. Tebe cti nebe, Tebe se děší peklo a v bázni se Ti koří dáblové, Tebe velebí hvězdy a země Ti slouží. Nad Tebou ničeho není mimo Boha, a pod Tebou všecko, co není Bůh. Tys měsíc, který jsi Slunce porodila. Blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové. Kdo by spočítal nesmírné množství spisů, kdož oltáře, kaple, chrámy, jenž Tebe oslavují? Kdo zná jenom jména všech řádů a spolků, kteří Ti slouží a Tobě chvalozpěvy prozpívají? Blahoslavenou Tě nazývati budou všickni národové. Jediná jsi, Panno a Matko, kteráž chrámy všeho světa zdobiš; Ty nemluvně u prsou matčiných i kmeta do hrobu klesajícího vyučuješ a svatou nadějí siliš; Ty domy, řady i krajiny chráníš, svět milostmi, ctnostmi a divy naplňuješ: nebot od jednoho světla množství vychází paprsků. O hvězdu jitřní, útočiště hřišníků, kdo Tě může dostatečně velebiti? Matka jsi všech, kteří syny Tvými býti chtějí. Matko, která všem pomoci chceš, skrze Krista ale pomoci můžeš, nevyčerpatelná studno milostí, Matko Boží! Kdo Tebe cti, kdo Tobě slouží, v pravdě svoboden jest a prost všeho hříchu.“*) Od

této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové. A proč asi? Poslyš, jak mluví pokora: *Veliké věci mi učinil Ten, Jenž mocný a Jehož jméno svaté jest. A milosrdenství Jeho (trvá) od pokolení až do pokolení bojícím se Jeho.* „Prorockým duchem vidouc se blahoslavenou ode všech národů, ihned raději oslavuje Boha, příčinu a původce blahoslavenství svého.“ (Postilla d. III. str. 333.) Dobrotivosti a milosti Boží stala se Maria blahoslavenou: Jemu tedy přísluší veškerá z toho čest a chvála, Jemu všechné díkůčinění. Tak mluví „Královna všech Svatých,“ v ježíž koruně všecky drahokamy, v ježíž životě všecky se třpytí etnosti. Moc, svatost a milosrdenství Boží velebí Maria Panna, nebot všemožoucnost Hospodinova nám dala Toho, jehož svatost a milosrdenství Boží požadovaly, Ježíše Krista, nejsvětějšího Syna Matky nejcíšší. A netoliko pro *veliké věci*, jež jí samé učinil Pán, dobročeři Bohu svému, alebrž i pro ty, jež učinil lidstvu vůbec, zvláště pak vyvolenému národu: duše věrné a ponížené dobrodiním a milosti svou že zasypává, pyšné ale že drtí spravedlnost jeho. „Pýcha,“ praví sv. otec Innocenc III., „pýcha zvrátila věži babylonskou, pomála řeč, přemohla Goliáše, oběsila Amana, zavraždila Nikanora i Antiocha, utopila Faraona a usmrtila Sanheribu. Nebot stolce hrádky vůdců rozkotal Pán.“ Ale blízko jest Hospodin těm, kteříž souženého jsou srdece: a ponížené duchem spasený učiní. (Ž. XXXIII, 19.) Blahoslavení, kteří lačnějí a žízlenějí po spravedlnosti, nebo oni nasyceni budou (Mat. V, 6.) dobrými věcmi, bohatý ale, sobě samému dostatečný, jako květ bylinky pomine: nebo vzešlo slunce s horostí a usušilo bylinu, a květ její spadl a ušlechtilost jejího obličeje zhynula: takť i bohatý v svých cestách usvadne (Jak. I, 10. 11.) a s prázdnou propuštěn bude. Nebo co zbyde bohatci, jenž si na zboží svém zakládá, až tuto zemi opustí? Ruce prázdne. A proto „chceš-li něco naleznouti v rukou svých po smrti, nechtěj nyní po hrdati rukou chudého, pamatuji na ruce prázdne, chceš-li miti ruce plné,“ (Sv. Aug.) a tak sobě uložíš poklady v nebesích, kdežto ani rez, ani mol nekazí, a kdež zloději nevykopávají ani kradou. (Mat. VI, 20.)

Když byla takto neposkvrněná Panna povelebila i milosrdenství i spravedlnost Páně vůbec, oslavuje konečně věčného Otce požehnaného plodu svého zvláště, a sice pro největší důkaz Jeho lásky, který, že podá, slibil Abrahamovi a semení jeho.

*) Viz v „Blahov.“ ročník XI. „Svatí a Světice Boží“ dle „Cultus Coelitum“ od Drexelia S.J.

a který ji a nám všem skutečně podal v oné zázračné době, když přečistá Panna vyříkla slova: *Aj, dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.* (Luk. I, 38.) „Kdo toto tajemství vyskoumá, kdo dostihne, kdo pochopí? Studně jest hluboká, a čím bych vážil, nemám.“ (Sv. Bernard.) Jak ale z jedné strany tajemství to — jako každé vůbec — jest nepochopitelné, tak z druhé jest utěšitelné a blaživé. Vimět zajisté všickni, že již v ráji pronesl Hospodin slova věčného slitování: *Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, a mezi semenem tvým a semenem jejím, onať potře klavu tvou a ty ouklady činiti budeš patě její.* (1. Mož. III, 15.) Nezdalo-li se však, že zapomenuл Pán na zaslibení toto? Synové prvního člověka, v hřichu počatí, množili po 4000 let vinu, hřich, ohavnost, tím ale i kletbu, bídou a zouflství. Nikde spásy, poněvadž nikde Spasitele! — Tu, když bída byla největší, rozpoznamenul se Hospodin na milosrdenství své, na slib Adamovi, Abrahamovi a semení jeho učiněný. „Anděl vyjednával s Marií o spasení, poněvadž s Evou vyjednával anděl o zničení.“ (Sv. Petr. Chrys. serm. 142. de Annunt.) I svolila Maria, a hle, v té chvíli „Bůh se staví na zem a člověk do nebe“; (tamtéž) *Slово tělem učiněno*, v Němžto všickni národnové země požehnání docházejí na věky, jak otcům našim bylo jest slíbeno. *Magnificat!* volejme v radostném plesu každodenně s Rodičkou Boží, každým dnem bedlivěji následujice její ctnosti, abychom hodni byli učinění jejího za nás orodování nyní i v hodinu smrti naši. Amen.

v. Šr.

Církevní pohřby.

U všech národů již v pradávných časích panoval při pochovávání mrtvých jistý obyčej aneb řád, kterýto ovšem dle povahy a stupně vzdělanosti se řídil. Na svědčuje tomu římský státník Tullius: že k hrobům vůbec taká úcta panuje, že se za to má, že ani národu nestává, kterýby v tom ohledu posvátného řádu nešetřil. — Tak u Řeků v obyčeji bylo 3., 9. a 30. dne za mrtvé oběti a dary přinášeti. Tato úcta k hrobům, kteráž v samé pojaze a přirozenosti lidské počátek má, v křesťanství dalšího vývinu a úplnějšího významu nabyla tím, že ji církev s pravým poznáním a křesťanskou věroukou v souhlas uvedla, tak že veškeré obřady a úkony, kterých církev při pohřbích užívá, jsou tolíko odznakem oné věrouky a takřka je-

jím nosičem. Církevní obřady mají vůbec ten účel, aby mysl lidskou vzdělávaly, v poznání náboženských pravd utvrzovaly a k zbožnosti povznášely. Připomeňme si jen učení církve o zmrtvých vstání a o obcování svatých, a snadno seznáme, že po hřebním obřadům ono učení za základ slouží, je věřícim nejvice zobrazuje a v mysl vstěpuje. Když hlubokomyslný Origenes († 259), nejvýtečnější učitel školy Alexandrinské, dí: že u křestanů duše rozumem obdařená v úctě se chová a její schránka s úctou pochovává, jak od starodávna obyčejem stanoveno, mluví tu se stanoviska křesťanské věrouky, která se k věřícím zemřelým vždy se zvláště úctou nesla. Ještě určitěji vyslovuje se o tom sv. Augustin († 430): „Těla zemřelých, zvláště pak spravedlivých a věřících nemají být opovržena neb pohozena, an jich Duch sv. jako nějakého ústrojí a nádob užíval ku všem dobrým skutkům. Pročež od starodávna pohřby zemřelých s povinnovanou úctou obstarávány bývaly.“ Kdo tuto nepoznává, proč křestané za prvních věků, kdy ještě pronásledování trvalo, těla mučencíků s takovou plí a něžností na jistých místech ukládali a pochovávali, a když pronásledování přestalo, jich hroby zdobili a nad nimi chrámy stavěli? Tim spůsobem se také stalo, že nejbližší prostoru vůkol chrámu za hřbitov si oblibili. Tak i římské katakomby bývaly nejenom pohřebištěm věrných zemřelých, zvláště pak mučeniků, nýbrž ony byly za času pronásledování i nejoblíbenější svatyní, místem posvátných obětí. Aby laskavý čtenář podzemní ty chodby snadněji na myslí si představil, stájtež zde slova sv. J. Karolima († 420), jenž o nich dí: „Když jsem v Římě jakožto chlapec se společníky stejně smýšlejícími v nedělních dobách hroby apoštolů a mučencíků obcházel a často do oněch podzemních skrýší vstupoval, které hluboko v zemi vykopané z obou stran vstupujících co ve stěnách mrtvá těla chovají a ves temnosti naplněna jsou: podobalo se, že se tu prorocká slova nadobro vyplňují: za živa vstupují do pekel. Zřídka kde s hůry padají světlo hrůzu tu neumenšuje, neb otvor vpuštěného světla ne tak oknu, ale více díře se podobá. Postupuje-li se opět co jen noha nohu mine, úplnou nocí obkličeni připomínají si slova Virgiliova: „Hrůza všude a hluboký úmlk lidskou duši tisní.“ Připomeneme-li si dále, že křestané při pohřbích svých zemřelých k společným modlitbám se scházeli, jak

se to stalo při zemřelém římském senatoru Pudenovi, kde se vypravuje, že uslyševše o tom křestané, společně i se sv. Piem biskupem († 156) odevšad se sešli a pořební úpravu podle církevního podání odbývali v písničkách a zpěvech, které též bohoslužebné panny přítomny byly. (Acta ss. Praxedis a Pudentiana); jakože i sv. Jarolím dosvědčuje, že při mrtvém tělu Pauly († 404) žalmy po celý týden podle pořadí prozpěvovány byly: jde na jevo, že křestané se Židy a pohany společných hřbitovů neužívali, aniž kdy k tomu se navéstí dali, aby s těmi, s kterými ve víře a posvátných tajemstvích doživotně žádného podílu neměli, po ukončeném běhu vezdejšího života o společné hřbitovy se sdíleli.

Obyčej ten má základ v učení o „obcování svatých,“ dle něhož věrní zemřelí nepřestávají údy církve býti, jak se o tom také sv. Augustin zmiňuje, říka: „Aniž duše nábožných zemřelých od církve odloženy bývají, kteráž i pak zůstává královstvím Kristovým.“ Patrno, že ono pás mo křestanské lásky, kteréž za živa věřících víže, smrti přerušeno nebývá, ale i na dalše účinlivě působí. Zmiňuje se o tom týž učitel církve: „Duše zemřelých nábožnosti živých občerstveny bývají, když se za ně obět Prostředníka přináší aneb almužna v chrámích udili.“ Sv. Chrysostom († 407) dokládá: „Ne nadarmo od apoštola ustanoven, aby při posvátných a hrůzoplých tajemstvích zmínka o těch se dala, kteří zemřeli.“ Kterých tedy církev za živa za své přijala a kdož s ní doživotně spojeni zůstali, těch, když odemírají, neopouští, nýbrž s láskou a úctou k nim lne, a jestliže trest viny je tíž, přimluvou jim ku pomoci spěchá; ano máti ta plná lásky jednu ruku k vítězicím a oslaněným pozdvihuji, druhou pak plna útrpnosti podává trpícím. Tím, že církev svých věrných se zvláštními obřady a na posvátném místě pochovává, nečiní nikomu křivdu, neboť ona nikdy nebránila mrtvých pochovávat, ona totíž zapovídá některých na církevních hřbitovech a s církevními úsluhami pochovávat. Toho požaduje její kázeň, ano celé ústrojí její. Nebo když věrných zemřelých těla s náboženskou úctou ukládá, dává tím svědectví, že zemřeli ti za živa svazkem viry, lásky a svátosti s ní spojeni byli. Co tedy, jestli kdo za živa církve se zřekl, ji opovrhl, jejím zasadám nevěrným se stal, má ten po skonání svém oným svědectvím poctěn býti? Či má cir-

kev s těmi, kterých apoštol za živa vystříhati se přikázal, u hrobu v jakous sdílnost vcházeti? Církevní zákony se proti tomu co nejzrozhodněji vyslovují, a domáhá-li se kdo jakých práv pro sebe, šetří napřed práv druhých. Církev zná moc přimluv a zůstává v obcování se zemřelými, načež všechny pohřební obřady a modlitby poukazují: odpírá-li kdo oném, nemůže ani těchto si přáti a tím méně jich se domáhati. Vyslovuje se o tom sv. Cyril Jeřusalémský: „Za všecky se modlime, kteří mezi námi zemřeli, věřice, že dušim nejvíce prospějeme, za které přimluva se děje, onou svatou a úžasnou oběti, která na olтарu se koná.“ A kdyby žádného podání o tom nestávalo, již ten obyčej, který se v církvi všeobecně zachovává, kdy kněz na stupních oltáře za mrtvé se modlí, jest nejdůraznějším důkazem, že oni s ní co údové s tělem při smrti spojeni byli.

Když jsem takto dosti zřejmě o církevních pohřbích, komu zvláště náležejí, promluvil: zbyvá, abych také něco o úpravě, kteréž první křestané při mrtvém tělu šetřili, než je do hrobu vložili, podotknul. První křestané těla zemřelých především čistě umyli, kterýžto obyčej z časů apoštolských pochází; často také drahými mastmi pomazali. Mrtvé tělo oděli rouchem, kteréhož nebožtík za živa užival aneb také do plátna zavinuli, hlavu nezřídka ratolestmi a jinými rostlinami ozdobili a neopomenuli též znamení vykoupení k mrtvým přiložiti. Kněží v církevním rouchu pochovávání bývali, někdy také kalich a nebo jiný odznak jich důstojnosti k mrtvemu tělu kněze přikládali. Mrtvé tělo takto upravené na slušném místě v domě uložili, kde se k společným modlitbám, pokud možná, shromázdili. Že pak Židé, pohané, zvláště pak Římané, nesměli mrtvých ve městě pochovávat, činili to nejradejší za městem, při veřejných cestách, kteréhož obyčeje také první křestané v Římě šetřili: tak povstaly ony proslulé katakomby římské, o kterých svrchu zmínka se stala. Mimo mučenníky zvláště na východě nikož v chrámu nepochovali, a císař Konstantin klal si to za velikou čest, že jemu povoleno v předsíni apoštola odpočívat. Na západě ve 4. století vešlo v obyčej, biskupům a jiným o církve velmi zasloužilým místě odpocítku také v chrámu popřati. Jakkoliv u pohanů zhusta obyčej panoval, mrtvá těla páli, nečinili toho křestané nikdy, nýbrž mrtvá těla v rakvi na znak položená tváří k východu do ze-

mě ukládali, nádobu se žehnanou vodou často přikládajíce, ano v kryptách věčné světlo umístujíce; takovéto lampy až po dnes v římských katakombách se nalezají. Pohřbívše tělo, scházeli se k službám Božím a výroční dny zemřelých konali, jak se o tom Tertullian († 220) zmiňuje: „Podle starého podání za zemřelé výroční dny konáme.“ — J. N. D.

O překladech uč. knihy náboženské
páně dra K. Martinovy
pro 5. 6. a 7. třídu gymnasiální.
Podává Boh. Hakl.

Prof. Matěj Procházka v těchto listech č. 14. na str. 217 ve svém článku o náboženských učebných knihách gymnasiálních se zmínil též o mých překladech nadzmněné knihy pro 5., 6. a 7. třídu gym., a na str. 218 v poznámce na konec slova tak pronesl, jakoby mnou, totiž mou snad nedbalostí anebo neznalosti věci žáci ku veliké škodě v náboženském vzdělání svém přicházeli, jelikož nedostalo se jim knihy učebné takové, kteráby vyhovovala potřebám mládeže na vyšších gymnasiích doby nynější; pročež uznávám za povinnost svou, tuto něco k ohrazení svému položiti.

I já uznávám a byl jsem vždy toho pevného přesvědčení, že prvé vydání uč. knihy p. Martinovy jest na mnoze chattrné a nedokonalé a žeby nevyhnutelně potřebí bylo, celé dílo buď důkladně přepracovati a je přiměřeným učiniti poměrům a potřebám mládeže, pro niž určeno jest, a nebo něco zcela původného a důkladného podati. Avšak stíž zde k omluvení mému toto: Jak v předmluvě ku překladům svým jsem podotkl, byl jsem r. 1861 na jaře (v dubnu) nejdůst. ordinariatem svým na gymnázium Kralohradecké za katechetu povolán. Byv přes šest let u vojska, nemyslil jsem, že se kdys do diecése vrátím, tím méně, že mně tak důležité místo, jako jest místo učitele náboženství na celém osmitřídném gymnasiu a k tomu tak četném, svěřeno bude. Jsa u vojska jako větev ulomená, odloučená od kmenu, rád přijal jsem nabídnutí ono, tím spíše, ještě dříve v Hradci Králové na nižší realce, hlavní škole a ústavu učitelském skutečným katechetou jsem byl. Přišed do Hradce a v nový úřad svýj se uvázav, shledal jsem, že žáci, sami Čechové, žádných přiměřených vyučovacích kněh náboženských nemají, vyjmouc v 1. a 2. třídě, kdež byly knihy p. Frenchový. V 3. a 4. třídě byly staré biblické příběhy od r. 1848, psané

ovšem dost obširně, ale pro děti, s poznámkami a vysvětlivkami příliš obširnými, někde až i směšnými. Ve vyšším pak gymnasiu bylo zavedeno první vydání knihy p. Martinovy a to německé. Již od roku 1848 bylo zákonem ustanoven, že v českých krajinách českým žákům se má naboženství vykládati veskrz v mateřském jazyku a zákon ten nepozbyl platnosti i za doby germanisování v předešlém desítiletí. Avšak za celý ten čas, od r. 1848 až do r. 1861, viděl jsem, že v té věci, aby se českým žákům českých kněh, aspoň překladův, do rukou dostalo, praničehož se nestalo. I jal jsem se, pokud síly mé stačily, knihu německou, kteráž na gymnasiu Kralohradeckém v užívání byla, na jazyk český překládati, a sice zprvu jen pro sebe, na to ani nepomýšleje, žeby překlad ten kdys i tiskem vyjiti mohl. Na základě tohoto překladu svého vykládal jsem předmět po česku, ač žáci německý text vrukou měli, podle něhož ale, zkoumáni jsouce, po česku odříkávali.

Musím se vyznati, že zprvu novějších vydání p. Martinových jsem neznal, poněvadž před tím příliš vzdálen jsa od vlasti, běhu věci jsem nestopoval a pak že nikým jsem na ně upozorněn nebyl; avšak i potom, seznav vydání novější, přece přidržel jsem se textu původního, poněvadž žáci jej již měli a poněvadž poslední vydání příliš rozsáhlé jest, než aby katecheta (vyjmouc jedinou mravovědu) s ním (na př. s dogmatikou) za dvě hodiny týdně hotov být mohl, což i sám p. M. Procházka přiznává. I snažil jsem se a snažím se, nedostatky v 1. vydání se naskytující přednáškou svou doplňovati, čehož i žáci moji (hledice k vytknutým vadám knihy) dosvědčiti mohou. — Ze jsem já překladem svým nikterak pro sebe a ke škodě žákův spekulovati nezamýšlel, dokazuje, že jsem je sám svým nákladem nevydal (vyjmouc mravovědu, která ale i dle prvního vydání postačí a dobrá jest), vyšlyt nákladem p. Kobrovým; a pak, že jsem překlady tyto téměř tři léta již hotovy měl, než vyšly. Ostatně ty překlady mé (aspoň pro 6. a 7. třídu) od nejdůst. ordinariatu v Praze a v Hradci Králové schváleny jsou. I zdráhal jsem se, věci ty tiskem vydati, cítě dobře jejich nedostatečnost; ale poněvadž jednak sám na svůj groš jsem jich nevydal, jednak doba nutila, aby žáci již i něco českého v rukou měli, tím více, ana rovnozákonitost na gymnasiích zaručena byla, a přepracování celé věci by bylo dlouho tr-

valo: stalo se, že nedokonalé a nedostatečné věci ty pro 5. a 6. třídu nákladem p. Kobrovým tiskem vyšly.

A proto, jsa si vědom upřímné snahy své a pak té veliké zajisté a namáhavé práce hned první rok, při 19 vyučovacích hodinách týdně (mimo služby Boží a exhorty) a při vší nové přípravě pro každou hodinu obstarati překlad pro tři třídy na jednou, 5., 6. a 7., dosti bude, aby mne omluvilo, jestliže podal jsem mládeži něco nedokonalého. Ostatně i to první vydání knihy p. Martinovy ode všech rakouských ordinariátů z počátku s radostí jest uvítáno a do škol hned zavedeno, poněvadž lepší knihy nebylo; a překlad dle 1. vydání jest věrný. Ta poslední vydání však pro velikou rozsáhlost svou jsou zase nepraktická, tak žeby důkladného a opatrného spracování celého díla velmi potřebí bylo; aby ale kdos na svou pěst toho se odvážil, z toho i sám p. M. Procházka bez poukázání shůry zrazuje. A proto bolestně musila dotknouti se mne slova, zajisté na mne jen padající, od p. Procházky na str. 218 na konec poznámky uvedená, totiž: „Již z tohoto malého zlomku dosti zřejmo, že se žákům veliká křivda děje, bývají-li špatnějším vydáním knihy učebné takových důkladných a světlých výkladů pravd svatých pozbaveni;“ — jakož i ta: „Tvrďmeť tolíkéž, že katecheta, poznav novější vydání Martinovo, nemůže více sáhnouti ke starému, leč by mu duchovní prospěch žákův byl věcí lhostejnou, cožby však tolik bylo, co zráda na vlastním úřadě, aniž máme za možné, žeby katecheta z pouhého pohodlí, aby se nemusil novým věcem přiučovati, napřed dal staré špatnější knize učebné před novou lepší.“ — Slov těchto zajisté nezasluhuji já a křivda, o niž svrchu řeč, nemůže se mi klásti za vinu, poněvadž jiného vydání u žáků jsem nenalezl; tu však zásluhu alespoň si přičítám, že, co dříve podávalo se jím po německu, já podal jim v jazyku mateřském. A proto odmítám od sebe domněnku tu, jako bych snad z nedbalosti anebo hříšné pohodlnosti byl nechal lačněti žáky českoslovanské, moha s dostatek a v hojnosti lámati jim a podávat pokrmu duchovního.

Malomocný.

(Od Xav. de Maistre.)
(Pokračování.)

M. Však nicméně nebyl jsem samoten; přítomnost sestřina naplnovala tuto samotu životem a dodávala jí rozmanitosti.

Já jsem slýchal, jak po těchto opuštěných stezkách kráčela. Když jsem časně z rána přicházel pod tyto stromy se modlit, otevřela se polehounek dvírka přibytku sestřinu a hlas její splýval v jedno jemně s hlasem mým. Večer, když jsem zaléval květiny své, procházivala se při západu slunce zde na tom místě, kde nyní mluvím, a já viděl, kterak stín její sem tam po mých květinách těkal. I tenkrát, když jsem ji nespátril, nalezl jsem stopy, že tu byla. Nyní však se mi to nikdy nepřihodí, abych nalezl na cestě utrhnutý kvítek nebo ulomenou ratolest, kterou ona mimojdouc na zem pustila; já jsem tuto sám a sám; není živé duše vedle mne, jenž by tu jakkoli se pohybovala, a stezka, kteráž jednou do její zamilované besídky vedla, již dávno travou zarostla. Zdálo se, jako by na mne ani nemyslila, a přece ustavičně byla pečlivá, aby mi nějaké potěšení spůsobila. Když jsem se do pokojika svého vrátil, byl jsem často překvapen, vida v nádobách čerstvé květiny anebo pěkné ovoce, které sama vypěstovala. Já jsem si nikdy netroufal něčím podobným se jí odměnit, ba prosil jsem ji, aby nikdy do mého pokojíku nepřicházela; ale kdo pak může něco zapovidati upřímné lásce sesterské? Jediný příklad poněkud vám vysvětlí, jak velice mne milovala. Jedně noci šel jsem do komůrky své skličen jsa hroznými bolestmi. O půl noci, když jsem si ulehlo k odpočinutí, slyším tichý šumot u dveří mého pokojíka. Jdu ke dveřím, přiložím ucho a pomyslete si mé ustrnuti, — byla to moje sestra, kteráž se venku na prahu za mne modlila. Zaslechlaf mé bědování. Její pečlivost naháněla ji strachu, aby mne nevytrhovala ze spaní; avšak ona přece přišla, aby mi aspoň poněkud ulevila. Slyšel jsem ji odříkávat tichým hlasem Žalm „Miserere.“ Já jsem se u dveří vrhl na kolena a aniž bych ji vytrhoval, říkal jsem slova po ni. Oči mé zalily se slzami; kdo pak by se byl nepohnul nad tím důkazem lásky? Když jsem myslil, že modlitbu svou ukončila, odpověděl jsem ji tichým hlasem: „S Bohem má sestro, vrat se, již je mi zase lépe; Bůh ti požehnej a odplat ti za útrpnost tvou se mnou!“ Odešla potichounku a bezpochyby že její modlitba byla vyslyšána, nebot jsem pak usnul a spal několik hodin.

D. Nyní nahlížím, že vám bylo smutno obzvláště první dny po smrti vaši milé sestry.

M. Vězel jsem dlouhý čas v jakési

blbosti, kteráž mi nedala změřiti a cítiti velikost mého neštěsti. Když jsem se konečně zpamatoval, tak že jsem o svém postavení přemýšleti mohl, skoro bych byl o rozum příšel. Tato doba zůstáne mi vždycky v dvojnásob truchlivé paměti; ona obsahuje největší ztrátu mou a také mi připomíná zločin, jehož bych se byl bez mála dopustil.

D. Zločinu? Nevěřím, že byste toho byl schopen.

M. Ba právě, jest to bohužel pravda, a chtěje vám o této částce svého života vypravovati, vím velmi dobře, že u vás na vážnosti ztratim; ale nechci se líčit lepším než jsem a vy mne při vší přísnosti politujete. Již se mi několikrát v trudnomyšlnosti mé namanula myšlenka, abych sám tohoto života se sprostil; ale bázeň Boží vždycky zas ty myšlenky ode mne zahnala, až pak velmi nepatrná a pro mé štěsti snad malicherná událost popudila mne, abych se zkazil na věky.

Před několika lety zaběhl k nám malý pes: moje sestra ho měla ráda, a přiznám se, že, co ona umřela, to ubohé zvíře bylo mi opravdovým potěšením. Snad tím byla jeho ohyzdnost vinna, že si nás zvolil a že se do našeho obydli utekl. Žádný člověk ho nechtěl trpěti; avšak v domě Malomocném byl chován co nějaký poklad. Z vděčnosti za dobrudini, jakéhož nám Bůh tímto přitelem prokázel, nazvala ho moje sestra *Divem*, a jeho jméno, kteréž s jeho ohyzdností tak málo souhlasilo, jako jeho ustavičná veselost, vytrhlo nás často ze zármutku našeho. Navzdor vší pečlivosti, s jakouž jsem s ním zacházel, utekl mi přece několikrát a nikdy bych byl nepomyslil, že to někoho rozhněvá. — Zatím některí lidé z města učinili povyk, že by mezi ně zárodekk mě nemoci přinést mohl, i ustanovili se věsti stížnost u velitele, kterýž pak rozkázal, aby můj pes na místě byl zastřelen. Vojáci provázeni několika lidmi přišli sem, aby vykonali hrozný rozkaz. Nebyl zastřelen, ale vmé přítomnosti dali mu provaz okolo krku a odvlekli ho. Když byli s ním u zahradních dveří, nedalo mi to, abych se naposledy po něm neohlednul; točil očima po mně, abych mu šel ku pomoci, kteráž byla nemožná. Chtěli jej v Doře utopit, ale lidé, kteří venku čekali, ubili jej kamením. Slyšel jsem jeho vytí a vrátil jsem se do věže více mrtev nežli živ; kolena se mi trásla a nemohla mne ani néstí, vrhl jsem sebou na lůžko v stavu, který se nedá vy-

psati. V bolesti své jsem se přesvědčoval, že tento spravedlivý ačkoli i přísný rozkaz není leč ukrutným a zbytečným barbarstvím; a ačkoli se nyní stydím za rozhořčenosť, jakouž jsem tehdáž byl naplněn, nemohu se přece s chladnou krví na to rozpomenouti. Ztrávil jsem den v nejvyšším rozčilení. Bylaf to ta poslední živá bytost, o kterou mne oloupili, a tato nová ztráta znova otevřela málo zacelené rány mého srdece.

V takovém stavu jsem se nacházel, když v týž den, ano slunce k západu se chýlilo, na toto místo jsem si usednul, na tuto skálu, kde nyní vy sedíte. Rozvažoval jsem nějakou chvíli truchlivý osud svůj, když tamto dole u těch dvou bříz na konci plotu uzřel jsem mladé manžely, kteří nedávno se byli vzali. Sli podél stezky lučinou a také okolo mne. Rozkošný mír, jakýž vychází z vědomí býti štastným, jeví se na jejich pěkném obličeji; šli pomalounku, za ruce se vedouce. Tu se vzali okolo krku a mladá žena položila hlavu svou na prsa manželova, kterýž ji vřele k sobě přivinul. Cítil jsem své srdce mohutně biti. Mám vám říci pravdu? — Závist ponejprv vloudila se do srdce mého; nikdy se mi obraz štastných lidí tak živě na mysl nepostavil, jako tenkrát. Sledoval jsem je zraky svými až na konec louky, kde se mi mezi stromy ztratili, od kud pak vzlétaly do uší mých výkřiky radostného se shledání. Byly tam jejich rodiny, bratří a sestry pospolu shromážděni, kteří tam na ně čekali. Staří muži, ženy, dítky odevšad je obklopili; slyšel jsem rozmanité hlasy radosti, viděl jsem mezi stromy rozličné barvy jejich oděvů a celé skupení zdálo se být obklopeno oblakem blaženosti. Toho pohledu nemohl jsem snéstí; muka pekelná vtírala se mi do srdce, já odvrátil zraků a pádil do komůrky své. Bože, kterak se mi zdála purstá, tmava, strašná! Zde tedy, pravil jsem, mám navždy přebývat? Zde to tedy, kde po životbě politování hodném očekávati mám loudavý konec dnů svých? Věčný rozestřel blaženost, on ji vylil v potocích nade vším, co dýše, jen ne na mne, na mne jediného! Bez pomoci, bez přátel, bez družky. Jaký to hrozný osud! Pln jsa takových myšlenek zapomněl jsem, že jest jedna bytost potěšující, zapomněl jsem i na nebe. Proč, pravil jsem, proč jsem užřel světlo? Proč není příroda nespravedlivá, leč ke mně, proč není macehou, leč mně? Podoben synu vyděděnému, dívám

se na bohaté dědictví lidské rodiny a lalomé nebe podílu mého mi zadržuje. Ne, ne, vykřikl jsem v návalu rozlícenosti, pro tebe není štěstí na světě; zemří bídniče, zemří! Dostí dlouho již skvrnil jsi zemi přítomnosti svou, o kéž by tě mohla zaživa pohltiti a ani stopy po tvém prokletém životě nezanechat. Mého nesmyslného vzteků přibývalo více a více, žádost zničití sebe mnou lomcovala a zaujala všecky mé myšlenky. Konečně jsem se ustanovil přibytek svůj zapáliti a uhořeti se vším, co by na mne upamatovati mohlo. Rozlícen, vztekly vyšel jsem ven, bloudil jsem chvíli ve stínu vůkol obydli svého; bezděčné výkřiky vycházely ze stísněných prsou mých a děsily mne samého v nočním tichu. — Vrátil jsem se pln jsa vzetku do pokojíka a volal jsem: Běda ti, běda ti, Malomocný! A jakoby mne všecko chtělo hnáti ku zkáze mé, slyšel jsem ozvěnu, ana z prostřed zřícenin hradu Bramafanského zretečně opakovala: Běda ti! Ustrašen utekl jsem se na místo před věží a slabá ozvěna v horách opakovala ještě chvíli: Běda ti! —

Vzal jsem kahanec a odhodlav se zapáliti svůj přibytek, sešel jsem do nejdolejší světnice a snášel jsem tam roští a suché listí. Byla to světnice sestřina a nebyl jsem tam od její smrti; její pohovka stála tak jak jsem ji jednou byl postavil. Hrůza mne obešla, když jsem užrel její roušku a několik kousků jejího oděvu sem tam roztroušených; poslední slova, jež ke mně byla promluvila, ozvala se v mé paměti: „Ač umru, přec tě nikdy neopustím“ řekla tehdejší — „pamatuj vždy, že budu u tebe v úzkostech tvých.“

(Pokračování.)

D O P I S Y.

Ze Vsetat dne 28. května 1866.

(Inštalace nového p. faráře; netečnost.)

Včera byla u nás inštalace nového pana faráře. Však, pomyslí si mnohý čtenář, to není nic neobvyčejného. Ovšem, že slavnosti podobné se od sebe mnoho neliší a proto se nechci obírat popisováním, kterak pilný p. učitel Vsetatský se přičinil, aby nového pana faráře hodbou a zpěvem překvapil, nechci ani o tom psát, že bylo stríleno a zvoněno, že družičky se dostaly i mnozí diváci z vůkolí. O tom všem pomlčím, toliko o tom se zmíním, co se mne při inštalaci této nemile dotklo. Jest to vlažnost osadníků. Osada Vsetatská čítá skoro 3000 duší, avšak málo osadníků se

dostavilo, aby den pro osadu velice důležitý oslavili. Ani páni představení a školní výborové nebyli v srdci pohnuti, aby přišli a svému duchovnímu pastýři a řediteli škol na osadě přání svá pronesli. Možná, že je pan farář nepozval. Ale mají ti na pozvání čekati, jichž blaho v ruce správce duchovního jest vloženo? V chrámu P. zhrozil jsem se slov, která veledušt. pan vikář a kanovník Jos. Hlaváček k lidu shromážděnému mluvil. Při pohřbu † p. faráře nejen že ani slzy nad rakví nebožtíkovou neuronili, nýbrž Všetatskí osadníci si k večeru v hospodě tanecní zábavu připravili. Byť byli žádné lásky neměli ku svému správci duchovnímu, přece událost tak smutná měla je na vážnější přivést myšlenky. Ještě více byl jsem zarmoucen, když jeden zamožný osadník mi tvrdil, že prý pan farář nynější na jich osadě pět let kaplanoval a nyní faru tu si prý zasloužil. Byl tu sice vel. p. Urban kaplanem, ale ne dlouho, po několika měsících byl poslán do svého rodiště a odtud do Čelakovic, a hle onen osadník tvrdil, že prý tu pět let kaplanoval! — Tu jsem si vysvětlil onu vlažnost a lhostejnost. Zdá se, že hospodáři do chrámu P. nejdou a pak ani neví, koho za správce osady mají a co se vůbec v duchovním životě mezi nimi děje. Zdá se, že rovněž i o školu málo se starají. Dítky v zimě mrzly, dříví bylo v lese, ale nikdo ho ubohému učiteli dovezti nechtěl. O jiném pomlčím. Snad mnoho zaviněno netečnosti těch, co byli před námi. Však nezoufejme; upřímná snaha a dobrá vůle mnoho zmůže. Protož s pomocí Boží chutě do díla a Pán požehná práci.

K. H.

V Hněvčevsi dne 1. června 1866.

(Vyznání viry. Dar z Vidně.)

Hněvčevský chrám Páně viděl letošního roku dva vzácné dny. Dne 29. dubna o poutní slavnosti (sv. Jiří m.) před velkými službami Bož. činil Jos. B. ze Sovětic (potud vyz. helv.) vyznání viry katolické. Tři z jeho bratří (Jan, František, Jiří) učinili totéž r. 1849, čtvrtý (Václav) po ukončené službě vojenské roku 1856. — Bylo ve valném zástupu, jímž chrám Páně naplněn byl, v mnohem oku viděti slzu, když mladý ten 22letý muž (poslední z 6 bratří) pevným jasným hlasem u prostřed čtyř kněží kleče, vyznání dle Tridentského sněmu v ruce důst. p. Josefa Kleina, rektora bisk. alumnatu Kralohradeckého, skládal. — Co svědkové na uctivé pozvání

chudičkého obrácence dostavili se ochotně p. Josef Pfleger, ředitel a p. Antonín Kugler, účetní v cukrovárně Sádovské. Budíž jim tuto vysloven slušný dík. — Kázání měl p. Ant. Kozák, farář v Hořiněvsi, velkou mši sv. konal a Tělo Páně blažeňnému konvertitovi podal veledůst. p. Jan Nep. Stárek, profesor bohosloví v Hradci Králové. — Druhé radostné chvíle dočkali jsme se dne 27. května na den Nejsvětější Trojice Boží. O půl čtvrté odpoledne nesly čtyry družice pěkný (5' vysoký) obraz Neposkvrněného Početí Panny Marie v bohatém zlatém rámcu při hlaholu zvonů a krásné písni hudbou sprovázené, z farního domu do chrámu Páně. Před obrazem krácelo ještě 64 družic, všecky v bílých šatech a věnce majice na hlavách, z těch nesly čtyry před obrazem krásné pozlacené svícný, čtyry voskovice s věnečky z bílého kvítí, a v čele těchto jedna pozlacený křížek. Zástup lidí byl náramný. Byl to velebný okamžik, když krásný obraz na oltář byl vyzdvížen. Na to hned následovalo svěcení, po tomto kázání o blahoslavěném Páně, pak litanie Loretanská a „Te Deum laudamus.“ Po ukončené poobožnosti zpívána od celého zástupu píseň: „Tisickrát pozdravujeme Tebe, ó Matičko Krista Ježíše.“ — Po ukončené písni nastalo ticho, jakoby tu živé duše nebylo, a teprv když každý ještě byl srdečnou modlitbou učil Matku Páně, vytrácel se zponenáhlá tichounce veškerý zástup z chrámu. — Brzo pak ozvala se hudba taneční v blízké hospodě, ale ke cti panen při průvodu se súčastnívých budíž zde povídino, že žádná z nich do hospody nevešla. — A kdo nám tu radost spůsobil? — Pan František Novotný, pozlacovač, měštan a majitel domu ve Vídni. Vyšel as před 50 lety co nemajetný hošik ze svého otcovského domu v Benátkách (ve farní osadě Hněvovské), a hle, dosud nezapomněl na místa srdeci jeho drahá, ač je byl po celý ten čas nespatriš, a poslal nyní tu drahocennou ozdobu, totiž obraz, svícný a křížek do toho chrámu, v kterém byl pokřtěn, kde druhdy ministrovával, při kterém jeho draží rodičové, a jak v listu svém dokládá, snad také jeho někdejší „míly katecheta“ vp. Jan Hlavatý odpočívá. Z jakého úmyslu dar ten skvostný věnoval, naznačeno na obraze samém následujícími slovy: „Z vroucí vděčnosti k Bohu a nejblahoslavenější Panně Marii, Frant. Novotný, pozlacovač ve Vídni l. P. 1866.“ — Dim se všemi, kdož se již darem

jeho potěšili; Bůh mu na přímluvu blaho-
slavené Panny odplatiti ráčí! J. Just.

Z Písečné v úterý po nejsv. Trojici 29. kv. 1866.
(Odchod vojinsk. Před válkou. Oprava.)

Čta v našich blaho zvěstujících kato-
lických hlasech, nalezl jsem v čís. 15. na
str. 242 zprávu z Tyrolska, že v oudolí
Passeierově sešli se dne 24. dubna rekruti
a dovolenci vojenští z celého vúkolí, aby
vykonali společně sv. zpověď a přistoupili
ku stolu Páně. I nemeškám zprávu dáti,
že, co se stalo tam, udalo se i u nás v
kollatuře Písečenské. I u nás beze všeho
vybídnutí neb upozornění dobrovolně při-
hlásili se k službě vojenské povolání od-
vedenci a dovolenci před svým odchodem
k svaté zpovědi a přistoupili k stolu Páně,
aby tak živi jsouce s Kristem život svůj
obětovali z lásky k vlasti a dílo povolání
svého s Bohem konali. Aby pak všemo-
houcí Pán jejich zbraním žehnal, při zdraví
je zachoval a ode vši pohromy ochránil,
pokud se to s Jeho nejsvětější vůlí srovná-
vat bude, požádali mne, abych na tento
vyřknutý úmysl mši sv. sloužil, při níž
přítomni byli, což jsem ovšem rád vyko-
nal. Po tom někteří přišli i do farního
domu, aby mi dali „s Bohem.“ Smutné to
bylo loučení, nebo mnozí z nich opustili
manželku a dítka a šli za povoláním svým.
Bůh říd kroky jejich a těš a sil je v hro-
zící válce! — Všickni zvlášt do ochrany
Panny Marie, na jejížto orodování nejedno
vítězství vybojováno bylo, se poroučeli.

Připomínám, že nyní nejeden přemou-
dřelý, jenž přerušení sv. pokoje jaktřív
nezakusil, ve svém nerozumu za to má,
jakoby potřebí nebylo modlit se, aby Bůh
králům a knižatům pokoj a svornost dáti,
a válku odvrátiti ráčil. Panuje-li pokoj a
mezi knížaty zemskými svornost, a je-li
panovník na svém trůně bezpečný, rovněž
v bezpečnosti žije tak dobře dítka v ko-
lábce, jako stařec o hůl opřený. Ať si kdo
chce jak chce stěžuje na téžké daně a
dávky, při sv. pokoji přece se vše časem
vyrovnaná a v pokoji má každý věci, kte-
rými vládne; pakli ale nastane válka, ta
přivolá za sebou rozbroje, nevole, nedosta-
tek, drahotu, hlad, nemoce. Protož, jestli
jsme se kdy upřímně modlili za sv. pokoj,
činme to tím vrouceněji nyní, aby Bůh,
jenž dopouští ale neopouští, a jenž řídí
srdece králů, i našeho nejmilostivějšího cí-
saře a krále Františka Josefa ostříhati, ve
své milosti zachovati a svatý pokoj opět
navrátit ráčil.

Při té příležitosti vědomo činím váženým spolučtenářům, že ten pro Žampach a daleké okolí pro navracování pikhartů na víru katolickou důležitý a znamenitý pán z Oppersdorfu, o němž jsem v předlonském ročníku Blahověsta (1864) na str. 331 a 512 psal, se nejmeneje Sixt, nýbrž Bedřich (Fridericus). Stal se tento omyl nedohlednutím a tanutím na myslí onoho v literatuře naší ze 16. století pověstného kancléře a literata Sixta z Ottersdorfu. — Žádám vážených spolučtenářů Blahověsta, aby mi ten omyl odpustili a dotyčná místa laskavě si poopravili.

I. št. k.

Ze Soběslavi dne 25. května 1866.

(České nešpor. Ozdoba chrámu.)

Meškaje za povoláním svým v Soběslavi, byl jsem o svátcích svatodušních do polední i odpolední službám Božím přitomen. Byl jsem velmi dojat. První, což na mne velmi mile účinkovalo, byly nešporы, jež se českým jazykem konaly. — Vím, že nejednou v časopisu tomto nešpor českých v. důst. p. kanovníkem Vincencem Bradáčem vydaných bylo zmíněno. Nieméně mám za to, že nebude na ujmu věci dobré, když i já se o nich zmíním. Z celé duše souhlasím s tím, co povědine bylo o nich i v časopisu „Budivoji“ r. 1865 č. 67. Praví se tam mimo jiné toto: „Každý zajisté mile bývá dojat, když pozoruje, jak lid napnutě naslouchá velebným žalmům a písni hlahořům, jak radost jeví nad tím, že rozumí modlitbám, jež se modlí zpěvně kněz, když slyší, s jakou chutí veškeren lid na antifony odpovídá.“ I dověděl jsem se též, že J. Milost p. biskup Budějovický list vlastnoručně napsaný zdejšímu děkanskému úřadu odeslal, list to, v němž velikou radost jeví nad tím, že odpolední pobožnost tato s velikou oblibou a nevšedním vzděláním lidu Soběslavského se potkává. „Kýžby,“ čteme v zmíněném dopisu dále, „kýžby ve všech chrámech českoslovanských dojemné zvuky českých těchto nešpor se rozléhaly! Kýžby všudy tak horlivé měly pěstitely!“ — Praví se pak v dopisu citovaném, že zásluha o jich zavedení nalezi zdejšímu spolku zpěváckému a kúru literátskému. Zásluha o to přední nalezi též vel. p. Janu Leštickému, bývalému kaplanu Soběslavskému, od měsice ledna t. r. však faráři v Ratibořských Horách (v Ratibořici). Onť dilo toto, t. j. zavedení nešpor všeomžně podporoval, onť pana děkana k tomu přiměl, že nešporы v řeči české konány byly. Vím též, že

od té doby, co v Ratibořici farářem se stal, i v tamějším chrámu velebné žalmy a zpěvy nešpor českých se rozléhají, ano též hodinky v týden svatý v jazyku českém že konány byly. Kdy as i v zdejším chrámu budou se hodinky ty v řeči české konati? — Druhé, co na mne ve chrámu Soběslavském milý učinilo dojem, je chrámu samého vkusná, skvostná, stánku Božího důstojná ozdoba. — Kdožkoli do města Soběslavi zavítáš, neopomeň navštivit chrám sv. apoštola Petra a Pavla, a zajisté mi přišvědčíš, že přesnou jsem napsal pravdu. I táži se: či to zásluhou? A hle, i tu odpovědino mi, to že zásluhou v. p. Jana Leštického. On to byl, jenž zaujal pro vše svatou s vel. p. Václavem Novákem, spolukaplanem, v městě i vesnicích na dveře farníků klepal; on to byl, jenž ni kroků, nì slov nešetřil, a neustal, až sebráno tolik, aby k zapravení nemalých výloh dostačilo. Bylot to zajisté podniknutí nesnadné, železné vytrvalosti vyžadující. Nad to, že chtěl dílo brzy ukončené vidět, sám nemalou část peněz musel vypůjčit a z ní úroky platit — než on žádné oběti nezhrozil se; a s pomocí Boží šťastně dokonal dílo veliké, okrášlení celého presbytáře. — Tim však vzdělal sobě v srdečích zbožných Soběslavanů pomník nehynoucí. — Jeho to zásluhou, že tré skvostných mešnických rouch a mimo to i patero jiných kasul v ceně 1200 zl. r. č. chrámu zdejšímu zjednáno, a že objednán Boží hrob velmi vkusný a krásný v ceně as 300 zl. r. č. Než bojím se, že bych urazil skromnost kněze toho horlivého. Pročež dostačí, přičiním-li ještě to, že po celý čas svého kněžského účinkování (15 let) v Soběslavi osvědčil se být knězem v každém smrti vzorným, a že tudiž osadníci Ratibořtí mají přičinu, vřelé díky vzdávat Bohu za to, že dán jim pastýř dobrý.

Z Brněnské diecése na Moravě 30. května 1866.

(Slovo v čas o časových otázkách.)

Nastávají nám truchlivé a bídné časy. Válka hrozi z mnohých stran, ku kteréž ohromné se konají přípravy. Vojsko z dovolené se svolává do zbraně, tak že nyní mnohý manžel svou manželku, otec dítka, syn rodiče opustiti a s nimi rozloučiti se musel. Mnoho, mnoho již při tomto loučení se vycedilo slzí. A to jest teprv počátek bolestí. K tomu přišly v této pokročilé jarní době silné mrazy, kteréž z velké částky zničily naděje hospodářů našich na polích, vinicích a v zahradách. V

Boží přírodě jest na mnozé jako na bojišti po válce. Mnoho poraněných, mnoho mrtvých tu spatřiti lze z pluků obilních druhů, ovocných stromů, vinných kmenů, zelenin, květin atd. Májový mráz usmrtil je. Smutná jest to podiváná. Jako na podzim visí listí na stromech mrazem spálené, zčernalé a uschlé. Klásky na žitech již nyní před květem bělají. Jest to snad předobrazení těch věcí, které přijdou? — Ovšem že jedině Bohu povědoma jest budoucnost, přece však podle všech znamení času souditi lze, že není nám mnoho dobrého očekávat v nejbližší budoucnosti. Vypukne-li válka, rozšíří se brzy po veškeré Evropě, tak že i my zakusíme, co zkusila před lety nemnohými vyhlášená Amerika. S válkou pak dostavují se nemoce, drahota a hlad. Snad jde smutné budoucnosti vstří. I víra a národnost naše byla by ohrozena, kdyby zpupný nepřítel zvítěziti měl nad námi. Osud Poláků mohl by se státí též osudem Čechův. Není to nemožné, že odňato bude království a světlo Kristovo od nás a od těch, kdož nepřinášeli žádoucího užitku. Či podávám snad přiliš černý nákres budoucnosti? Snad nebude tak zlé? Dejž to Pán Bůh, aby nebylo. Však budeme opatrní a připraveni na všecko, i na to nejhorší. Kdo se pojistí, nechybí. —

A odkud to zlé a proč se na nás hrne? Bůh, otec nebeský se na nás hněvá, On zdvihá metlu již po mnohá léta, napomíná, hrozí, trestá nejprv mírně, čeká na polepšení, zdali bychom se neobrátili k Němu, jako marnotratný syn v eyangeliu, ale na darmo. V mrvavném ohledu jest ve světě čím dál tím hůře. Paragrafů božského zákona málo kdo si všimá, přikázání církevní se neplní. Loupeže, krádeže a podvody veliké, vraždy a samovraždy, cizoložstva a smilstva všeho druhu nejsou nic neobvyčejného. Děti neposlouchají svých rodičů, podřízení se protivují svým přestaveným, žádná autorita nepožívá vážnosti, žádná bázeň, žádná kázeň. Jakási zmalátnělost a lhostejnost opanovala veškerenstvo, i těch, kteříž ustanovení jsou, aby bděli a udržovali pořádek ve světě.

Jak se svět neděle a svátky u nás? Jak se zachovávají posty? Židé, Angličané a Mohamedáni zahanbují nás v tom ohledu, a proto oni soudcové naši budou. — Nádhera panuje neslýchchaná, nestřídmost ve všem. Každý chce být dobře a pohodlně živ bez práce a velkého namáhání. Naději svou skládají mnozí v loterii a losy,

proto loterní zakládají spolky, neboť by rádi lehkým spůsobem zbohatli. Dokud jmění stačí, žije se vesele a musí být všechno hojnou, pak následuje úpadek, krída, konkurs neb vyrovnaní. Není úvěru neb kreditu. Jeden druhému nevěří. A nemůž jinak být. Kde není „kredo“ tam není „kredit.“ Bez víry všecko hyne. Spravedlnost a poctivost se odstěhovaly, s tou prý nyní daleko se nedojde. Právo pěstné panuje, t. j. kdo má moc, má také právo, kdo z koho, ten z něho. Tomu se říká obchod, fortel, politika, diplomatika, přirozené hranice a anexace. A jak se mají věci v nižších vrstvách? V mnohem ohledu velmi smutně. Lid se Boha spouští, oddává se pití kořalky, této vražednice národů slovanských. Všeobecně se uznává, že společnost lidská ve zlém jest postavena. Příčinu toho hledá každý se svého stanoviska jinde. My ji nalezáme v tom, že lid se spouští Boha a sv. náboženství. Bez Boha pak a bez náboženství neostojí na dlouho nižádná společnost lidská, jak o tom již Cicero byl psal. Náboženství jest ten tmel, který jako malta cihly a kameny, člověka k člověku pojí a tak buduje se stavení, ve kterém lze bezpečně přebývati. Bez tohoto tmele, bez náboženství, se brzy vše rozpadne a nezůstane kámen na kameni. Dobře se v jazyčích románských, též v polštině a němcině náboženství „religio“ nazývá, t. j. pojídlo, které nás s Bohem a vespolek spojuje. Náhradu za náboženství nevynalezne žádný pokrok ve vědách lidských. Ani idea národnosti, jenž nynějším světem vládne, nedokáže to co sv. náboženství. Máme toho smutné doklady i mezi nejhorlivějšími národotvory. Náboženství spojuje aneb spojiti má veškeré člověčenstvo, nevylučuje, jak to činí národnost se stanoviska pohanského. Nemluví tedy moudře, kdo praví, že víra jako víra, kdo proti víře bojuje a národnost nad náboženství staví. Vyčkejme času a uvidíme, kam dojdeme s takovou zásadou. Bez víry nelze libiti se Bohu. Mluvím k těm, jenž věří v Boha a přijímají za pravdu písmo svaté, v němž čteme, že není v žádném jiném spasení, jedině v Kristu Ježíši Pánu našem a v Jeho svatém náboženství. Jestliže Pán a sv. náboženství nestaví, nadarmo se namáhají pracovníci. Nynější svět ale myslí právě naopak, že spasí a oblaží člověčenstvo, když ho od Krista odvede, když ho víry zbaví, když mu náboženství odejme, když do plané osvěty a plné nevěry ho uvede. Kristovo učení,

které ani neznají, nazývají tmou a jalové své výroky světlem. Oni jsou prý světlo-
nosí, služebníci Kristovi ale nemomilci, ultramontáni, jezovité a Bůh ví co ještě. I ten nejmizernější a nejnemravnější člověk jest jim autoritou, jest velikánem a výtečníkem, když se postaví na odpor Kristu a sv. náboženství. Takovému věří všecky na slovo, byť by to byl i holý nesmysl; Kristu Pánu a jeho služebníkům ale věříti nechťejí. Kdo nevěří — tak stojí v písmě psáno — již jest odsouzen, protože nevěřil jednorozémému Synu Božímu. A proč jsou synové světa proti Kristu a proti věře katolické? Kristus a Belial, pravda a lež, světlo a tma nikdy se nespojí a milovati nebudou. Jest to boj odvěký a bude dověký, t. j. dobojuje se až v den poslední neb soudní. Možná, že také některý representant sv. náboženství nese toho vinu, že mnohý zvlažněl u věře, poněvadž osobní chyby a nedokonalosti připisovaly se na vrub sv. náboženství. Mám tu na mysli pověstný proces Pražský. Kdyby i biskup se dopustil nevím jaké chyby, nemá se osoba jeho stotožňovati se sv. náboženstvím. Člověk zůstane člověkem v každém stavu. Ovšem, že kněz k větší dokonalosti povolán jest, že má učiti několiko slovem, ale i příkladem svým, že jest svící na vysokém svícnu a má svítiti všem; kde však jest stav jaký na světě bez chybujících? Svět ale ukazuje vždy jenom na chybující, o hodných nemluví a nepíše. Ostatně jest nyní doba, kde v každém stavu na vysoká místa toliko nejslechetnější, nejschopnější a nejlepší se mají stavěti. V tom stávaly se chyby mnohé, které neblahých měly a mají následků. V nynějších časech se ani neudrží na vysokém místě, kdo se tam nehodí. A to jest dobré. Nebudou se dráti na místa, důstojenství a úrady lidé neschopní. Praví se, že ve všech naprostě stavech jest jakési reformy zapotřebí od nejvyšších až do nejnižších. Reformace ta provede se nejlépe pokáním a polepšením života; pokání přivede nás zase k Bohu a tak odstraní se příčina trestů Božích. — Pius IX. jest Jonášem, kterého posilá Bůh k evropským Ninivitum. Činete pokání, tak volá ze stolice sv. Petra do světa veškerého. Nebude-li činiti pokání, všickni zahynete. Ještě tolik a tolik dni a Ninive vyvráceno bude. Nábožní a spravedliví nechat se spojí v šíky Božích bojovníků, nechat ženou útokem se zbraní vroucích modliteb k trůnu milosrdensví Božího, k trůnu Marie pomocnice křesťanů,

anaž jest matka a naděje naše. Maria v mnohých vojnách a svízelích pomohla předkům našim, také nám nyní pomůže, nezamítne v potřebách proseb našich, ale ze všeho nebezpečenství nás vytrhne Bůh na její přímluvu. Matka Boží posud divy tvoří. O to tedy pečujme, aby Bůh byl s námi, Maria aby za nás orodovala, a pak at povstanou nepřátelé celého světa proti nám, neuškodí nám útokové jejich. Ostatně se nemáme co báti těch, Jenž tělo zabijí, ale toho se bojme, kdo tělo i duši odsouditi může k věčnému trestu. Když Bůh s námi, kdo proti nám? Tedy k Bohu se obratme a od zlého se odvratme, říkouce: Pán Bůh s námi a zlý pryč.

Z Inomostí v Tyrolsku 31. května 1866.

(Příjezd J. V. císaře Ferdinanda. Věrnost Tyroláků. Slavnost sv. Jana Nep., universitní, Božího Těla. Pruští bohoslovci.)

Nejradostnější a nejdáležitější událostí posledních dnů jest pro zdejší město příchod J. V. císaře Ferdinanda a císařovny Marie Anny. Uvítání bylo vše srdečné než skvělé, nicméně slavné, pokud se to jen za toho nepříznivého počasí státi mohlo. Město, zvláště nádraží a ulice, kudy císař přijeti měl, byly slavnostně okrášleny. Od nádraží až ku císařskému hradu v samém městě ležícimu stály přečetné davy lidstva všech stavů, z města i okolí (venkován ve svém kroji), s jádotem vítajice vznešeného hostě, který většině přítomných v blahé paměti utkvěl z roku 1848. Jest to po druhé, co Inomostí poskytuje císaři Ferdinandovi útulek před mocí nepřátelskou. V hradě samém přivítali jej: místodržící kníže Lobkovic a kněžstvo, v čele majíc nejd. pp. biskupy Brixenského a Tridentského, kteří schválne vážili cestu sem a druhého dne t. 27. května zase odjeli. — Císař vypadal prý, když vystupoval z vozu, velmi zemulen, takže sotva pokynutím hlavy okolostojícím poděkovav musel se po schodech ihned nahoru do pokoje dátí donéstí. Zdejší „noviny pro lid a střelce“ podotýkají k tomu: „Ač štastné přibýti dobrovitého císaře Ferdinanda velice potěšilo město, zemi i každého vlastence, nieméně bólý byl pohled na sestárlého vladaře, kterého věrolomný spojenec z klidného bydliště na tichém hradě Pražském vyburcoval a do odlehlej provincie jítí přinutil.“ — Na onom místě Martinské stěny, asi $2\frac{1}{2}$ hod. od Inomostí na západ vzdálené, kde r. 1489 v nebezpečí života stál císař Maximilian I., strmí prastarý dřevěný kříž a na tom kříži nalezá se tento nápis:

„Bůh chráni dám rakouský.“ To také věří každý pravý Tyrolák i jest toho přesvědčení, že s pádem a blahem Rakouska souvisí pád a blaho jeho vlasti, zejména jeho jediné katolické víry, a proto tak věřen jest nynějšímu panovníčímu rodu, proto s takovou nadšeností konají se nyní v celém Tyrolsku zřizováním zemské obrany, pilným cvičením se ostrostřeleckých sborů a dobrovolníků, zejména zdejších studentů, rozsáhlé přípravy na odražení jakéhokoliv útoku se strany Italie. Tyrolák ví, že nebojuje pouze za svou samostatnost a za blaho Rakouska, nýbrž že se tu jedná i o jeho víru.

Slavnost sv. Jana Nepomuckého obývala se zde v kostele ctihod. O. Redemptoristů, zasvěceném sv. patronu vlasti naší po celých osm dñí. Počala 15. května k večeru slavným „Te Deum,“ kterým se též celá oktáva skončila, kázáním a požehnáním. Druhého dne šlo procesí ze zdejšího farního chrámu do onoho kostela, načež bylo slavnostní kázání a slavná mše sv. při vystavené nejsv. Svátosti, která téhož dne od 5. hod. z rána až do 8. u večer vystavena zůstala. Denně bylo o 7. hod. večer kázání, pak litanie, které ale nemodlí se tu lid s knězem, nýbrž dle zdejšího vkusu odehrávají je hudebnici na kruchtě; konečně dáno požehnání s nejv. Svátosti. Po celý ten čas bylo lze nábožným navštěvovatelům toho kostela dosíci plnomočných odpustků. — Soch sv. vlastence našeho najdeš v městě i vůkolí, v kostelích i pod širým nebem, o samotě i v dědinách hojnost. Sem tam viděl jsem některé venci a světly okrášlené, ovšem bez milého hláholu modlícího se lidu u večer, bez libezeného zpěvu, který se u nás po celé širé vlasti v každé vísce, v každé osadě, v každém městysi a městě ozývá krajem na vše strany a unáší srdce vzhůru k hvězdnatému nebi. — Mezi Němci jsou snad Tyroláci národ nejpřevnější, aspoň jsou tyrolští „jodleři“ vyhlášeni daleko široko a přece v kostele při mši sv., neprovozuje-li sbor hudebníků na kruchtě nějakou tu instrumentální mši se světákými melodiemi, a i při jiných pobožnostech, procesích atd. panuje vždy a všude hrobové ticho. Vyniká Tyrolsko, jak známo, „tichou velikostí.“

O výroční slavnosti znovuzřízení zdejší university, obnovené před 40 lety, měl 7. května P. Jos. Jungmann z tovaryšstva Ježíšova, toho času děkan fakulty bohoslovecké, po slavných službách Božích obvyklou řeč, kterou dokázati se snažil, jak

mylná jest a nepodstatná náuka od Kanta zavedená o troji mohutnosti duše lidské: poznávací, cíticí a žádací a kterou vycházejí se stanoviska scholastiky, německými filosofy tak zneuznané, nyní pak opět od nemálo střízlivějších učenců oživené dovoditi hleděl, že docela postačí dle filosofie starého i středního věku mohutnosti duše lidské rozdělit v poznávací a žádací. — Abych se ještě o jedné a to pro katolika nejvznešenější a nejvelebnější v roce slavnosti, totíž o dnešní slavnosti Božího Těla zmínil, podotýkám jen tolik, že před 2 lety nebylo mimo obvyklé 4 oltáře po městě, kudy průvod jde, jiné okrasy, než že prostředek ulice po celé cestě pokladen býval prkny. Vloni počali někteří za příkladem zdejšího bohosloveckého konviktu okrašlovati domy. I letos bylo sem tam viděti ozdobená průčeli a okna, což zajisté milý spůsobilo dojem na každého. Konvikt nádherně okrášlený množstvím věnců na mnoze vypůjčených od slavnosti uvítání císařova a kostelních koberců, soch, obrazů, světel a jiných okras vynikl jako vloni nade všecky.

Nemalé zděšení spůsobila hrozící válka mezi zdejšími pruskými bohoslovci; na rychlo, kdo jen mohl, zjednával si každý od svého p. biskupa propuštění a dal se pak bud v Řezně*) bud v Brixenu neb i jinde**) vysvětit, aspoň na podjahna, aby jen nemusel na vojnu, o níž všickni a nejen oni, nýbrž i všekeři praví katolíci pruští pevného jsou přesvědčení, že se z pruské strany vede za věc nespravedlivou. Platí zajisté v Prusích zákon, že každý bohoslovec, nemá-li vyšší svěcení, aspoň podjahrenství, a každý řeholník, nesložil-li sliby, povinen jest službou vojenskou. Že i v Prusích, zvláště v diecézích, kde je nedostatek kněžstva, neváhají biskupové zachovati si své chovance, vysvitá již z toho, že jediný biskup Trevírský Pelldram 50 bohoslovů na podjahny vysvětil. Vábec jistě jest, že nebylo a nebude tak hned v Německu tolik podjahnů a jahnů jako právě letos.

*) Řezenský p. biskup, bývalý chovanec římského Germanicum, příslíbil, že zdejší pp. bohoslovce každě chvíle hotov jest za nynějších nepokojů vysvětit. Tím se stalo, že jednomu udělil podjahrenství na cestě v klášteře Metenském, kde právě meškal.

**) 5. května bylo jich v konviktské domácí kapli od Velko-varadináského p. biskupa z Uher, který na cestách svých v Inomostí pomeškal a do Mariánských lázní Českých odcestoval, vysvěcenou na podjahny 7.

KRONIKA.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup jest od 25. května nemocen; má neštovice; praví se, že se nakazil na poslední visitační cestě své. Lékařskou pomocí mu přispívá dr. Jan Nep. Ott a prof. Waller. V Praze i po venkově konají se horlivé modlitby za nemocného vrchního pastýře. Jelikož i nejdůst. světící p. biskup ochuravěl, vedl průvod Božího Těla minulý čtvrtok na Hradčanech vdůst. p. kanovník strážce Ad. Würfel. Pobožnost vykonal se s obvyklou slávou. Okna residence arcibiskupské a některých pp. kanovníků byla ozdobena vzácnými květinami a světy. — U večer téhož dne ukončil májovou pobožnost u sv. Klementa d. p. ředitel arcib. semináře s četnou asiencí. Dojemný byl pohled na chrám lidstvem přeplněný. Před oltářem hojně osvětleným a bohatě kvítím ozdobeným stály v polokruhu ve dvou řadách družičky, za nimi v řadě třetí chovanci arcib. konviktu, všichni hořící svíce v rukou držíce. Prosby „Oroduj za nás,“ modlitby „Zdrávas královno“ a „Pod ochranu Tvou utíkáme se,“ zvláště pak zpěvy otřásaly chrámem i nábožným shromážděním. Alumnové arcib. semináře zapřeli dva čtverzpěvy a Škroupovo „Te Deum.“ — Předvčerejší průvody Božího Těla po městech Pražských vedli v. důst. pp. kanovníci: Würfel na Starém, Sorger na Novém městě a Küffer na Malé straně. Ulice, kudy průvod sebral, byly zelením a věnci o mnoho štědřejí ozdobeny, než za minulých let. V každém ze tří hlavních farních chrámů shromáždilo se k průvodu Božího Těla příslušné žákovstvo, živnostenské pořádky s korouhvemi a hudem, duchovenstvo toho okresu, městská rada atd. Ozbrojení sborové měšťanství vzdávali čest Spasiteli svému a oznamovali každé požehnání střelbou a hudem: sbor granátnický na Starém m., ostrostřelecký na Novém m. a pěchota na Malé straně. K zvýšení slávy dostavil se též hasičský sbor se stříkačkami a náradím i hudem. Počasi bylo překrásné, účastníků plné ulice a náměstí. Nejdéle trvala pobožnost na Vyšehradě.

— Pobožnost čtyřicetihodinná bude se konati od 8—11. června u Milosrdných sester pod Petřinem, od 12—15. t. m. v kostele na sv. poli Volšanském.

— Všech biřmovanců o letošních svátcích Svatodušních bylo 3284, a sice u sv. Klementa studujicích 285; v chrámu

Páně u sv. Mikoláše biřmováno 2999 osob, totiž 1164 mužského, 1835 ženského pohlaví; z Prahy bylo 914 mužských, 1453 ženských, celkem 2367; z venkova 250 mužských, 382 ženských, ouhrnem 632.

— Za příčinou nemoci JEmin. nejdůst. p. kardinala arcibiskupa odložena bude visitační vikariatu Sedlčanského a Votického, kterouž JEmin. vrchní pastýř od 9. t. m. do 10. července vykonati zamýšlel.

— Státní ministerstvo povoloило jednotě k dostavení hlavního chrámu sv. Václava v Praze zříditи ve prospěch téhož účelu věcní loterie a vydati 5000 losů po 20 kr. — V zásobě jest již přes 1000 darů k výhře. — Dotčená jednota bude odbývati letošní valnou hromadu d. 9. t. m. v 5 h. odpoledne ve velké zasedací síni na radnici Staroměstské.

— Spolek Arimatejský pochoval v květnu 121 chudých křesťanů.

— Dne 26. května byl v kostele ctih. Milosrdných sester u sv. Karla Bor. na Malé straně u přítomnosti kmotrů: p. Františka de Paula hraběte Schönborna a doktora práv i zemského advokáta p. Karla Seelinga slavně pokřtěn israelita a kandidát doktorátu právnického, ze Stěnovic rodilý Josef Deutsch na jména: Josef, František Paulanský, Karel Bor.

— Dne 29. května požehnán jest v chrámu Páně u sv. Mikuláše paděsátiletý sňatek manželů: Křečka Josefa, 81letého, a Terzie rozené Kühbartovy, 80leté, dne 26. květ. 1816 v Prostě na Mor. rádně oddaných.

— Král koruna Česká i se všemi odznaky korunovačními převezena jest za příčinou a na čas hrozící nám války z Prahy do Vídňě k uschování.

— Z Budějovic. J. M. nejdůst. p. biskup bude světiti na kněžství dne 18., 20. a 22. července. Vysvěcenou bude 22 alumnů bisk. semináře a 5 kleriků kláštera cisterciac. ve Vyším Brodě. — Exercicie kněžské budou se konati v témdni po neděli 13. po sv. Duchu a sice od 20—24. srpna. Účastníci mají se přihlásiti do 15. srpna. — Biřmovanců bylo v Budějovicích o hodech Svatodušních 905 a v den nejsv. Trojice Boží 1298. — Nejdůst. p. biskup odebral se k zotavení svému do lázní Mariánských.

— Ze Záboře. (Z dopisu.) O slavnosti Božího Těla složili zde vyznání víry evangelici helv. vyznání Václav N. a Anna H. a přijati jsou do církve katol. spůsobem slavným. — Hlavní oltář ve fil. kostele u sv. Kateřiny (viz „Blah.“ 1865 č. 26, str. 414) dočkal se úplné obnovy. Práci pozlacovačskou vyvedl p. K. Heinrich z Kutné Hory zdařile

a za levnon cenu. — Na návrsí u Vinařic v poli postavený kříž, na němž býval nepěkný obraz, nalezl dobrodince, jenž kříž i obraz svým nákladem opraviti dal. *V. V.*

- *Z Německého Brodu* píše se nám o průvodu Božího Těla, že byl letos oslavěn c. kr. vojskem 45. pluku pěchoty, jež tam na poehodu svém odpočinek mělo. „Nad míru laskavý p. plukovník nejen mužstvo s důstojníkem co čestnou stráž kolem nejsv. Svátosti, ale i celý sbor hudebníků k procesi odesal.“ — Z Hradce přibyli sem do rodiště svého čtyři letos vysvěcení kněží, z nichžto tři prvotiny své již konali. *K. S.*

- *Z Olomouce*. Dr. Josef Mikula, cís. rada, první představený arcib. semináře v Olomouci, stal se far. v Mohelnici. (O. N.)

Z Italie. Pověstný kardinál d'Andrea zaslal redakci listu „L'Unità Cattolica“ d. 9. května z Neapole list co odpověď na oba listy bratra svého markýze Frant. d' Andrea, jež jsme v č. 14. podali. Odpověď kardinálova plna jest hořkosti. Kardinál osvědčuje, že předešlé listy své s dobrým vědomím a při úplném zdraví napsal; a mnohými slovy yypisuje chválu svého zesnulého otce. — K tomu dokládá redakce listu „L'Unita“: Dejme tomu, že by slavný otec kardinalův z hrobu povstal, a listy obou synů svých četl; zdažby — nespatřiv ještě podpisů — nepřisahal, že listy markýzovy psány jsou od kardinala, a naopak listy kardinalovy od markýze? Dále žádá redakce, aby markýz d'Andrea ani jediným slovem neodpovídal na tento list kardinalův, nýbrž aby nyní v krásném měsíci májí k nohoum sedmibolestné Rodičky Boží Marie Panny položil všecken zármutek, jejž mu přítomný list bratrův spůsobil; konečně redakce vyzývá všech křestanů katolických, aby se spolu s markýzem modlili k Bohu za bratra jeho kardinala.

Ze Španělska. Nynější stav věcí ve Španělsku ličí věrohodně Angličan, kanovník *J. Dalton*, ve své zprávě o výsledku sbírky konané ve Španělsku ku prospěchu katedrálního chrámu, jenž v Londýně co pomník říká kard. Wisemana vystavěn bude. Dotčená zpráva psána jest v Madridě 16. května 1866 a zaslána redaktoru anglického týdeníku „Tablet“, z jehož č. 1364 od 26. května t. r. vyjímáme toto: „Po-kládám zapotřebí, pověděti čtenářům Va-šim, že moje poselství do Španělska se nedáří, ačkoli z počátku velká mu kynula naděje. Země nalezá se v přesmutném stavu a co nejbliže státního bankrotu. —

Vláda jest malomocná . . . , strany politické četné a proti sobě vespolek rozhořčené, tak že tato bohatýská země podobá se lodi bez veslaře na zbouřeném jezeře. Maršál O'Donell má přátel málo, ale nepřítel množství, a jeho ministři a nepochybňi i on sám jsou protikatolickými a zhoubnými zásadami liberalismu tolik na-kaženi, že náboženství nad míru trpí. — Demokratické a liberálnické noviny co den jsou hotovy k útokům na duchovenstvo, biskupy a předešlím na výtečné tovaryšstvo Ježíšovo k hlubokému zármutku zbožných duší; co zatím bezpočetné špatné knihy, překlady francouzských novel druhu nejhoršího, necudné obrazy a fotografie mravní cit lidu podkopati hrozí. A při všech těchto a přemnohých jiných obtížích zdá se přece ještě být v lidu veliký po-klad nábožnosti. Chrámy jsou každého rána a večera v tomto krásném měsíci mají naplněny, a mnoho osob, zvláště pře-mnoho mužů přistupuje denně při rozličných mše sv. k sv. přijímání. Biskupové a arcibiskupové jsou karakterové plni horlivosti, vědomostí a nábožnosti a nižší duchovenstvo, ačkoliv by mu, jak se zdá, více rozhodnosti a činnosti přáti bylo, jest, pokud má zkušenosť o tom souditi dovo-luje, církevních povinností svých velice pamětlivo. Všickni chovají se ke mně nad míru přátelsky a přívětivě. Papežský nuncijs byl rovněž velmi blahosklonným ke mně, dal mi však radu, „do Anglicka se navrátiti a v této zemi dále nepokračovati,“ poněvadž by, jak se dále vyjádřil, letos moje cesta bez prospěchu byla. Tolikéž mluvil jsem s Jeho Eminencí kardinalem arcibiskupem Sevillským, jenž právě nyní v Madridě se nachází. Prosil jsem ho, aby mi řekl bez obalu, jaký prospěch by asi měla moje sbírka s jeho povolením v městech Sevilla, Malaga, Granada atd. Odvětil, že znaje tu velikou lásku a úctu, v jaké se v Seville jméno i ctností nedávno zemřelého výtečného kardinala Wisemana chovají, nic nepochybuje, že tam srdečně přijat budu, doložil však, že časové jsou zlí, a že v posledních 4 týdnech jeden kněz z Janova (Genua) v Seville sbíral, že mi tedy snažně radí, abych návštěvu svou na jiný rok odložil atd. Pročež jakmile od Jejího Veličenstva královny subskripcí obdržím, hodlám hned Madrid opustiti a do vlasti se navrátiti. Před pěti dny byl jsem v Aranjuezu a viděl jsem zpovědníka královna, etichodného a zbožného kněze Claret-a, arcibiskupa Trajanopolského. Řekl

mi, že Její Veličenstvo jest sice velmi štědrá, že však nyní nalezáz se v chudobě veliké. Nicméně však slibil mi, že použije první přiležitosti před královou podotknouti, že odhodlán jsem do Anglicka se vrátiti, jakmile bych od jejího nejvyššího hofmistra obdržel pokynutí, že smím před Její Veličenstvo vstoupit (*). Arcibiskup Toledský dal mi 10 lib. a 10 shillingů. Seznam všech příspěvků odevzdám po návratu v Londýně. Některí velmožové rovněž přispěli malými dárkami, mezi nimi vévoda Priaský, hrabě z Vistatermosy a vévoda z Medina Celi. (Následují díky vel. pánu Gust. Barronovi v Madridě usedlému, jenž dobře po anglicku mluví, za jeho velikou úslužnost.) Věru — dí kan. Dalton — nevím, co bych bez něho byl vyřídil.

Literní oznamovatel.

— „Nové povídky pro rodiče a dítěky“ dle Krištofa Schmidha od Josefa P. Děvítského. Nákladem Rohlička a Sieverse v Praze. Stran 70. Obsah: Starý hrad. Křesťanská rodina. Němé dítě.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Slanina, jubil. kněz, arc. not., Cítovský far. na odp., 4. ledna (nar. v Č. Kostelci 16. června 1783, kněz od 20. srpna 1806);
p. Adolf Prause, lokalista v Thanndorfu (v Kladsku) 10. ledna (nar. 20. ún. 1831, kněz od 30. června 1855);
p. Desid. Procházka, jubil. kněz, far. a os. děkan Prčický na odp., arcib. notář atd. 5. dubna (nar. v Brandýse nad Orl. 23. květ. 1781, kněz od 8. září 1805);
p. Karel Thoman, jubil. kněz, prvolář v Palici 19. května (nar. 12. června 1791, kněz od 11. srpna 1815);
P. Aug. Fr. Weinfurter, kněz ř. Benedikt. v Emausích, býv. prof. na gymn. Klatovském, 31. května (nar. v Rožmitále 30. října 1801, kněz od 15. srp. 1829);
p. Václav Schuster, os. děkan v Českých, býv. arc. vikář a školdozorce okr. Mnichovického, čest. rada k. arc. konsistoře 2. června (nar. 1. dubna 1792, kněz od 11. srp. 1816.)

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Frant. Erlbeck, far. v Niklasbergu, za far. do Platou;

*) Msgr. Patterson, jenž k témuž účelu v Rakousku sbíral, obdržel od J. Velič. cís. Františka Josefa I. 2000 zl., a podobně byl podarován od J. Velič. cís. Ferdinanda a jiných členů nejvyššího rodu.

p. Vavřinec Simík, koop., za adm. v Palici.
Uprázdněná místa:

Místo zpovědníka při metr. chrámu sv. Vítě, od 25. května.

Palice, fara patr. nábož. fondu, od 1. června.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Bohumil Hakl, katecheta na c. kr. gymnasiu v Králové Hradci, obdržel collare canonic.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. Kles, sekretář vikar., osob. děkan v Markvarticích, dne 14. května (nar. 7. června 1802 v Ml. Boleslavě, kněz od 27. srpna 1825);
p. Josef Pietsch, os. děkan v Georgenthalu, dne 29. května (nar. v Koltligu dne 12. pros. 1810, kněz od 4. srpna 1834).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Frant. Černohouz, os. děkan ve Všejanech, za děkana v Dobrovicích;
p. Jos. Günther, koop. v Krásné Lípě, za far. v Stein-Schönau;
p. Frant. Hinke, adm., za far. v Parchenách;
p. Vincenc Sigmund, far. v Lenešicích, za far. v Opočně.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Dvořák, jubil. kněz, senior diecése, farář a os. děkan v Miroticích, 19. května (nar. v Borotíně 17. října 1783, kněz od 13. září 1807).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Kajetan Prchal, polní kaplan c. k. 8. pěš. pluku bar. Gerstnera, stal se poln. kapl. 2. třídy v Mexiku. vojště;
p. Frant. Noska, kaplan a administr. in spirit. za interkal. admin. v Miroticích.

Uprázdněné místo:

Mirovice, fara patron. p. opata premonstr. kláštera v Schläglu, do 6. července.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavení metrop. chrámu sv. Vítě odevzdáno z Oustí nad Orlicí od údů jednoty sv.-Vítinské 15 zl. a z kollatury Sopotnické 6 zl., úhrnem 21 zl.

P. Frant. Pravdovi díky za povídku „Na výminku;“ bude uveřejněna v půlletí II.

Z Inomostí (Innsbruck) v Tyrolsku došel nás d. 29. května list s podpisem: P. Hermann Dichl. Pisatel četl cosi v novinách „Volksfreund“ a „Vaterland“, rozhnával se a napsal odpověď — „Blahověstu“ i žádá, aby uveřejněna byla, odvolávaje se na zákon o tisku. Žádostí té nemůžeme vyhověti; odpověď náleží do listu výše uvedených, a nikoliv do „Blah“, nad to jest velice urážlivá, a některá slova, n. p. „ist auf dem Holzwege“ neumíme přeložiti, leč bychom řekli „chodí v dřevěnkách“, což jest neslušné. Ku konci vyhrožuje p. pisatel žalobou. Máme za to, že se zmýlil v adresse.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž., arcib., semi-
náříci číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, číslo 786-II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Evangelium na den sv. apoštolů Petra a Pavla.

O b s a h.

Ve východě města Cesaree Filipovy otázal se Pán Ježíš učeníků svých, za koho jej lidé mají; a když odpověděli, že za Jana Křtitele, aneb za jednoho z proroků, otázal se jich dále, za koho jej oni mají; a když Simon Petr odpověděl, že za Mesiáše, Syna Božího, vyhlásil ho za blahoslaveného, protože v něm Mesiáše, Syna Božího, poznal skrze zjevení Otce nebeského, a doložil, že pro toto vyznání jeho na něm, co na pevném základě církve svou vzdělá, aby jí ani peklo zkaziti nemohlo, a že ho v ní klíčníkem či vrchním správcem, pastýřem učiní, a že, cožkoli on neb některý z nástupců jeho v církvi ustavoví, na nebi schválí a potvrdí tak, jako by to od něho samého ustavoveno bylo.

Výklad.

Za onoho času — nedlouho před svým utrpením — přišel Pán Ježíš do krajiny Cesaree Filipovy — do východě města, kteréž Cesarea Filipova sloulo — Caesarea nebo císařské město, protože ke cti římského císaře Tiberia rozšířeno a zvelebeno bylo, a Filipova či Filipa, tetrarchy neb správce Galilejského, rozšíritele a zvelebitele svého, na rozdíl od jiného města, které též Caesarea sloulo, ale od Cesaree Filipovy vzdáleno bylo. A když tam Pán Ježíš přišel, co učinil? Otázal se učeníků svých řka: *Kým praví lidé býti Syna člověka?* co praví o mně? kým že jsem? — Na to se jich otázal v tak vzdálených krajinách, až na pomezí země židovské; a proč ne raději v Judstvu, v Jerusalémě, anebo v jiném městě židovském? proto, aby učeníků svých do rozpaku, do strachu a nebezpečenství nepřivedl; nebo v židovských krajinách, městech, školách, byli by se

báli odpovědít, aby odpovědí svou Židů neurazili, na sebe nepopudili, jejich pronásledování se nevystavili; nebo věděli, že mnozí o Pánu Ježíši zle smýšlejí, jeho nenávidí, jmenovitě zákonníci a fariseové; tam ale, v takové od nich vzdálenosti neměli jich se co báti, tam mohli Pánu Ježíši směle a upřímně odpověditi. A co mu odpověděli? *A oni řekli: Některí — tě praví býti — Janem Křtitelem, jiní pak Eliášem, jiní pak Jeremiášem, nebo jedním z proroků.* Židé očekávali Mesiáše a spolu předchůdce a pomocníky jeho. Za předchůdce jeho měli sv. Jana Křtitele, a za pomocníky jeho Eliáše, Jeremiáše a vůbec proroky. Poněvadž ale proroci dávno zemřeli, i sv. Jan zemřel, domnivali se Židé o nich, že v čas příchodu Mesiášova budou z mrtvých vzkříšeni. A za jednoho z nich, buď za vzkříšeného Jana Křtitele, anebo za vzkříšeného Eliáše, anebo za vzkříšeného Jeremiáše, anebo za některého jiného z proroků měli Pána Ježíše, a to pro velikou moudrost, kterouž jevil, a pro veliké zázraky, kteréž činil. Proč pak ho ale za Mesiáše neměli? Proto, že na jeho chudobu, sprostotu, tichost, pokoru se ohlíželi, a nad ně se horšili. Kdyby byl jím na skvostném paláci, v lesku zlata a stříbra, u prostředě četného komonstva, udaného rytířstva, zbraní opatřený, k boji proti nepřátelům připravený, se objevil, hned by ho byli s radostí za svého Mesiáše vyhlásili, a s jásáním na rukou nosili. Ale že ničeho takového na sobě neukazoval, k ničemu takovému se neměl, ani stínsku naděje k takovým věcem nedělal, proto se na něj mrzeli, a za Mesiáše ho uznati nechtěli. Ó té zaslepenosti! Jakoby Mesiáš k tomu byl, aby leskem zlata a drahého kamení se stkvěl, a ne spíše leskem svatosti a spravedlnosti, aby království pozemské zakládal, a ne spíše království ne-

Předplatí se
v expedici
i u všech rádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlrok: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

—oo—

Předplatení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

beské, aby vojsko nepřátelské porážel, a ne spíše hejno dábelské, aby od břemenného vysvobozoval, a ne spíše od vazeb hřichů. Kdyby Mesiáš takovým byl, jakého sobě Židé žádali, aby každému hojnou peněz, statků a všechno dal, co by hrdo jeho ráčilo, jaký by byl až podnes k němu shon, jaké by bylo nad ním jásání, jaké chvály vzdávání! Ale že dává odpustění hřichů, milost Ducha sv., synovství Boží, naději života věčného, to se zdá mnohem jenom maličkostí být, a proto si ho ani nevímá. O té zaslepenosti! My budeme z počtu těch, kteří o něj opravdově stojí, k němu důvěrně se utíkají, milosti jeho vděčně přijímají.

Lidé měli Pána Ježíše za Jana Křtitele, nebo za jednoho z proroků. Za koho jej ale měli učenici jeho? I na to se jich Pán Ježíš otázal. *Di jim Ježíš:* Vy pak kým mne býti pravíte? — vy, jenž od počátku se mnou jste, jenž všecko, co mluvím, slyšete, co činím, vidíte, jenž mne mnohem lépe znáte, nežli jiní lidé, vy kým mne býti pravíte? také-li Janem Křtitelem nebo jedním z proroků? *Odpověděv* — jeden z nich — *Šimon Petr* — všecky rozničen láskou k Pánu Ježíši, a spolu uchvacen hněvem proti těm, kteří ho za Mesiáše uznati nechtěli — *rekł:* Ty jsi Kristus, Syn Boha živého — ne předchůdce, ne pomocník Kristův, nýbrž Kristus, Mesiáš, Syn Boha živého, vtělený Bůh. Hle, Šimon Petr také viděl a znal chudobu P. Ježíše, a to mnohem lépe, nežli jiní lidé a přece se nad ním nehoršil, přece v něho uvěřil a jej vyznal, říka: Ty jsi Kristus, Syn Boha živého! A to bylo pravé — pravá víra, pravé vyznání. Bez této víry, bez tohoto vyznání nelze spasení se nadít. — Kdyby kdo nevím co věřil a vyznával, kdyby věřil a vyznával, že Pán Ježíš modrý, mocný, dobrý, svatý, spravedlivý, věrný a nevím jaký ještě jest, nevěřilby ale a nevyznával, že jest Kristus, Syn Boha živého, nic by mu to neprospělo, zůstal by od spasení co východ od západu vzdálen, a to tak dlouho, dokudž by v Krista, Syna Božího neuvěřil a jeho nevyznal. Tato víra, toto vyznání jest první počátek a základ spasení, jest cesta ku všeckým křesťanským pravdám vedoucí, jest klíč, poklady Boží otvírající, jest trouba milostivé léto oznamující, jest světlo temnosti duševní zapuzující, jest kvass svou pronikavostí srdece napravující, jest zrno horčičné nade všecky bylinky zrostající, jest semeno pšeničné sterý užitek přinázející, jest dům na skále

založený, proti větrům a přívalům odolávající, jest pevnost ochranu proti nepřátelům poskytující, jest pramen do života věčného skákající. Tuto spasitelnou víru musí vyznatí, kdo chce křest sv. přijmouti. Protož se kněz táže: Věříš-li v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho? a teprv po odpovědi: Věřím, posluhuje křtem svatým. I my jsme jednou knězi na onu otázku skrze kmotry své tu odpověď dali, a tak jsme víru v Ježíše Krista, Syna Božího vyznali, a vyznáváme ji až podnes, v kostele u př. pokorným klekáním, před křížem uctivým smekáním, na potkání katolickým pozdravováním a mnohonácterym jiným spůsobem; a blahoslavení, budeme-li ji vyznávat až do smrti! Blahoslavení, pravim, a odvolávám se při tom na Pána Ježíše, kterýž pro tuto víru a vyznání jí Šimona Petra za blahoslaveného vyhlásil. *A odpovídaje Ježíš,* řekl mu: *Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášovi — Janu: nebo tělo a krev nezjevilo tobě — přirozený vtip, rozum nepověděl toho tobě, — ale Otec můj, kterýž jest v nebesích, — ten ti pověděl, že já jsem Kristus, Syn jeho jednorozený; ten tě osvítil tak, že vě mne uveríl a mne vyznal. Hle, Šimon byl od počátku s Pámem Ježíšem, slyšel všecky řeči jeho, viděl všecky divy jeho; a přece neřekl Pán Ježíš, že ho Šimon ze slyšení řeči jeho a z vidění divů jeho poznal, nýbrž řekl, že ho poznal z vnitřního zjevení Otce nebeského. Toto zjevení bylo tedy nevyhnutelně potřebné k poznání jeho; slyšení řeči a vidění divů Páně bylo sice také k tomu potřebné, ale kromě toho i toto zjevení. A tak to až podnes. Kdyby lidem nevím jak o Pánu Ježíši se kázalo, a kdyby se jim pořád povídalo, že jest Kristus Syn Boha živého, přece by nikdo v něho neuvěřil, kdyby nebylo zjevení Otce nebeského. Zjevení Otce nebeského jest víra naše; také sice ze slyšení slova Božího, ale spolu ze zjevení Otce nebeského. A poněvadž ze zjevení Otce nebeského, ó jak milá, drahá musí nám býti, s jakou vrouceností musíme o ni prositi, s jakou vděčností z ní děkovati, s jakou bedlivostí ji ostříhati, s jakou pečlivostí ji pěstovati, s jakou horlivostí ji vyznávati, a při tom s jakou ochotností musíme slovo Boží slyšeti, s jakou radostí v srdečích svých skrývati, s jakou svědomitostí skutečně plnit! Nebo kdybychom si slova Božího nevšimli, zdaliž bychom na zjevení Otce nebeského mohli sobě naději dělati?*

Simonovi zjevil Otec nebeský Krista,

Syna svého za tou příčinou, že Šimon učení jeho rád slyšel a plnil. Tím, že Otec nebeský Šimonovi Krista, Syna svého zjevil, povýšil ho nad všecky apoštoly; a bez pochyby, že ho dle příkladu Otce svého i Ježíš Kristus nade všecky apoštoly povýšil, neboť praví: „Cožkoli Otec činí, to činí podobně i Syn“ (Jan 5, 19.); a to tím více, protože ho Šimon, světlem Božím osvícený, první za Krista, Syna Božího vyznal, a tím vyznáním ho první pocítil a oslovil. A jest tomu tak. Pán Ježíš povýšil Šimona nade všecky ostatní apoštoly, a to přede vším tím, že mu to povýšení přislíbil. Dle smyslu znělo toto přislíbení takto: Jako Otec můj zjevil tobě, kdo jsem já, a tím zjevením tě nade všecky apoštoly povýšil, tak zase já zjevím tobě, kdo jsi ty, a tím zjevením tě nade všecky apoštoly povýším, a jako ty jsi mne vyznal a vyznáním svým přede všemi apoštoly oslavil, tak zase já tebe vyznám a přede všemi apoštoly, ba před veškerým světem oslavím; do slova pak znělo to zaslíbení takto: *I já — Kristus, Syn Boha živého — pravím tobě: Ty jsi Petr — skála — pevný, stálý, nepohnutý, vytrvalý u víře ve mne a u vyznávání jí jako skála — a na té skále — na tobě pro tvou pevnost, stálost, nepohnutost, vytrvalost u víře — vzdělám církev svou, — jako dům na skále vzdělán bývá, aby větrové a přívalové nedolali proti němu, tak já na tobě vzdělám církev svou — veliký, krásný dům, velebný, svatý chrám, ovšem ne z kamení, nýbrž z lidi, a sice takových, kteříž s tebou jednu a touž víru budou vyznávat, — a brány — mocnosti — pekelné — dáblové — neodolají proti ní, — ne, že nebudou o ní se pokoušet, na ni se bouřit, proti ní bojovat, naopak: budou proti ní bojovati vší silou a mocí, vší zuřivosti a vzteklosti, vší chyrostí a lstivosti, bez konce a bez ustání, a k tomu ještě ve spolku s mnohými pozemskými mocnostmi, krály a knížaty, ale neodolají proti ní, ne-přemohou, nevyvrátí jí; ona zvítězí nade všemi mocnostmi, přečká všecky boje a udrží se v celosti, pevnosti, velebnosti své až do skonání světa, a to za tou příčinou, že na tobě — na skále vzdělána bude. A tobě dám klíče království nebeského — církve mé, kteráž mezi všemi pozemskými královstvími jediné nebeské království bude — tobě svěřím království nebeské s náměstenstvím, plnomocenstvím v něm, tebe učiním nejvyšší hlavou jeho. Co ho spodář ve svém domě, co otec ve své ro-*

dině, co pastýř ve svém ovčinci, co kníže ve svém knížetství, co král ve svém království jest, to ty budeš v království nebeském — „všecko ve všem“; ke všemu budeš mít přístup, všecko v rukou svých, všecko na starosti. Ty budeš otvírat a zavírat, přijímat a vylučovat, přikazovat a zapovídат, odpouštěti a zadřžovat, odměňovat a trestat, jak kdy toho ke cti Boží a k spasení lidu bude potřebí; a když ty zavřeš, nikdo neotevře, a když ty otevřeš, nikdo nezavře, když ty přijmeš, nikdo nevyloučí, a když ty vyloučíš, nikdo nepřijme, když ty přikážeš, nikdo nezapoví, a když ty zapovíš, nikdo nepřikáže, když ty odpustíš, nikdo nezadrží, a když ty zadržíš, nikdo neodpustí, když ty odměníš, nikdo nepotrestá, a když ty potrestáš, nikdo neodmění; nebo ty budeš mít moc nade všemi, ale nikdo nad tebou, — a cožkoli — svrchovanou mocí svou — svážeš — zapovíš, zadržíš, odsoudíš, zavrhněš — na zemi, bude svázáno — zapověděno, zadrženo, odsouzeno, zavrženo — i na nebi: a cožkoli rozvážeš — dovolíš, odpustíš, schválíš, přijmeš — na zemi, bude rozvázáno — dovoleno, odpuštěno, schváleno, přijato — i na nebi; všeliké ustáno-vení tvé na zemi bude ode mne potvrze-но на nebi, bude takovou platnost mít, jakoby pošlo ode mne samého; a protož, jak za ostříhání, tak také za přestoupení ustanovení tvého já sám odplatím. To sli-bil Pán Ježíš Šimonovi, avšak nejen jemu, ale také všechném nástupcům jeho; nebo chtěje, aby církev jeho až do skonání světa nepřemožená trvala, chtěl také a musel chtiti, aby zároveň s ní skála, hlava její trvala; nebo bez skály, bez hlavy, kterak by mohla trvat? — Ale Petr, skála, hla-vá církve netrval než krátký čas; po krátkém čase umřel na kříži, a protož musel nástupníka v moci své mít, aby církev nezůstala bez základu, bez hlavy; a i ten nástupník musel po své smrti zase nástupníka mít, a tak pořád až do skonání světa. Z toho jde, že, co Pán Ježíš slibil Petrovi slibil všechném nástupníkům jeho. A to jest nad míru potěšitelné. S jakou radostí mohou nyní lidé, jednu a touž víru s ná-stupci Petrovými vyznávat, poněvadž vědí, alespoň mohou věděti, že nástupci Petrovi pravou víru mají, hlásají, vyznávají, a že v ní až do skonání světa setrvají! Kdyby tomu tak nebylo, jak by je byl Pán Ježíš mohl skálou, základem své církve nazvat? — Tim by byl lidi v hrozné bludy uvedl jesto příšel, aby jim pravdu kázel; za

skálu nepohnutou bylby je vydal, a oni by zatím byli třtinou větrem se klátiči. O toho on nižádným spůsobem neučinil; ale jak jistě je skálou nazval, tak jistě oni skálou jsou, tak jistě v pravé víře stojí, tak jistě ji hlásají a rozšíruji. A blaze těm, kdož víru jejich přijímají a vyznávají! Peklo arci by je rádo od Pána Ježíše a od víry v něho odtrhlo, v bludy a hanbu uvedlo, ale nemůže, všecko usilování o to jest na darmo. Sotva že který nástupce Petruv na stolici jeho dosedne, hned peklo se vše-mi společníky jeho na hlavu porazí a v největší zahanbení přivede, tak že, kolik nástupců Petrových na stolici jeho dosedlo, tolíkrát peklo na hlavu poraženo a zahanbeno bylo. Ó díky za to Pánu Ježíši! Bez zvláštní pomoci jeho kterakby možná bylo, aby pouhý člověk, by třebas na Petrově stolici sedél, nad peklem a světem slavně zvítězil? Ale to jest to: Pán Ježíš pomáhá náměstkům svým, nástupcům Petrovým, k slavnému vítězství. A to jest také to, co nás přiměti má, abychom víry jejich se drželi, a podle ní živí byli. — A dále, s jakou radostí mají lidé do církve sv. vchá-zeti, poněvadž vědí, alespoň mohou věděti, že ona jest Kristova a že potrvá na věky. Kdyby tomu nebylo tak, jakby byl Pán Ježíš říci mohl, že ji vzdělá na skále a že proti ní neodolají ani brány pekelné? Ze pekla na ni pořád se bouří a ji pro-následuje, tím at se nedá' nikdo mýli. Kdyby nebyla domem spasení, nechalo by ji peklo na pokoji, jako nechává těch boud, jež si lidé vedle ní na písku vystavěli. Ale že jest domem spasení, proto jí peklo nenávidí, a snaží se ji rozmeti tak, aby v ní nezůstalo kamene na kameni. A kdo ví, zdaližby se mu toho nepodařilo, kdyby byl Pán Ježíš církev svou na skále ne-vzdělal, a jí ustavičně nechránil. Ale on ji chráni k vúli nám, k vúli našemu spa-sení. Ten předobrý! O radujme se z toho, že v církvi svaté jsme, a že v ní docházíme spasení! — A konečně, s jakou ra-dostí mají křestané papežským ustanovením se podrobovat a jich ostříhati; nebo vědí, alespoň mohou věděti, že se všecka s vúli Boží srovnávají, a že ke eti Boží a k spasení lidskému přímo směrují. Kdyby tomu nebylo tak, jak by je byl Pán Ježíš všecka schváliti, potvrđiti, odporučiti mohl? — Či neznal jich napřed? nevěděl, jaká budou? Věděl zajisté dokonale, neo-mylně; a když o nich pochvalně promlu-vil, musejí tedy opravdu chvalitebná být, a tém, kdož jich ostříhají, k spasení slou-

žiti. Pryč tedy se vši bázni a nedůvěrnosti! Budeme rádi tomu, že můžeme jich ostříhati a za ostříhaní jich odplaty Boží se nadítí.

J. Felizna.

Nauka Darwinova a „Květy.“^{**}

Když stavitelský mistr staví, mají tra-kařnici mnoho práce. Toho doklad máme ve „Květech,“ časopisu beletristickém ve článku „Darwin o vznikání rostlin a živo-cích na zemi naší od dr. Eduarda Grégra.“ Podle Darvinské hypotézy čili pod-mínky bylo původně jen několik, asi čtyry neb pět rostlin a zvířat, ano snad jen jediný, velmi jednoduchý pratvar, z něhož prý během milionův rozplodů povloně všechni teď na zemi stávající druhotné rostliny a zvířata se vyvinuli. Této domněnky veleučeného anglického přírodozpytce zmocnili se fanatičtí zastavatelé nevěry, aby z toho těžili pro své bezbozecké smý-šlení a účely, a jako dříve urputně tvrdili a co nevývratnou pravdu hlásali, že prý člověčenstvo barvou, lebkou a duchovním nadáním velmi rozdílné více Adamu čili praotci (snad 16) mítí muselo, s tím-též fanatismem hlásají nyní, že úplně do-kázano a nadevší pochybnost postaveno, též člověčenstvo nejenom z jednoho pračlověka pošlo, nýbrž tento sám že z opice pochází, ano že veškero živočištvo i rost-linstvo nebylo stvořeno, nýbrž samo ze se-be se vyvinulo. V tomto směru hleděl ko-řisti z Darwinovy theorie v Německu dr. Friedr. Rolle, an ve svém spisu o náuce Darwinově potažmo na stvoření světa na str. 274 dí: „Organický svět nynější, rost-liny totiž, zvířata i lidé nejsou výplodem sily bezprostředně tvořící z bezživotné

* Slavné redakci není neznámo, jak pohorší-vý článek pan dr. Grégr ve „Květech“ podal a jak zvláště tou jízlivou formou, ve kteréž jej sepsal, každého ušlechtlejšího člověka, je-muž ještě náboženství není ničím, velice roz-jitřil. Já věda, že žáci moji gymn. „Květy“ pilně čtou, jal jsem se hned ve škole o tom předmětu mluvit, i pozoroval jsem, jak sehněd tváře žákův při řeči mé rozzařily a jak mně děkovali, že jsem je z té duchovní sklízenosti, do které je onen článek uvrhl, vytrhl. I mu-sel jsem jím přislíbiti, že co jsem mluvil, pí-semně podám v Hlasu neb v Blahověstu. — Mám za jisto, že žáci gymnásiální v Praze rovněž tak horlivě, ne-li horlivější, čtou Květy a neméně napravěni z Květů nabytých náhle-dů potřebují, nežli žáci gymnásiální a realní v Brně. Raťte tedy článek mému ve svých velmi oblibených listech popřáti nějakého mis-ta, podle exempláře Hlasu, jejž tuto podávám s některými změnami a přídatky. M. P.

hmoty, nýbrž jsou výsledkem mnoha milionů let pokračujícího rozvoje přírodních materií (látek) pode vplyvem všeobecných a věčných zákonů přírody.“ Na otázku, pod jakých to věčných zákonů vplyvem prve jednoduché pravvary organické se vyvinuly, odpovídá na str. 220: „Pro tyto nejjednodušší prarostliny a prazvířata namítá se duchu domněnka o *prarozplodu* (*generatio aequivoca*) jakou už Lamark a Oken vyslovili.“ Na to namítá sám sobě říka: „Jest pravda, že domněnka tato o bezroditelném vzniknutí organických bytostí (rostlin a zvířat) z bezživotné materie (hmoty) — s velikými nesnázemi se potkává. Pokračující ruch světa živoucího, jmenovitě pak užívání drobnohledu, ubíralo starému náhledu o prarozplodu ještě po dnes prý trvajícího, jak to Aristoteles a někteří starší i novější přírodozpytcové tvrdili, každým rokem více a více pudy. I zdá se skoro docela na jistu postaveno, že za nynějška rostliny i zvířata takto plozením a rozením vznikají. Přísné skoumání ve všech případech, kde domníváno se o nových organických bytostech, žeby z hnízdicích rostlinných neb zvířecích látek byly vznikly, dokázalo, že všecky organické bytosti, které dnes žijí, toliko dělením ploditelských a roditelských bytostí aneb z vařej aneb ze semena vznikly, nikde ale že nevznikly bez ploditelův a roditelův.“

Ač tedy Rolle sám uznává, že domněnka o prarozplodu či vzniku živoucího z neživoucího jest pouhá domněnka, která ve zkušenosti každodenní pražádného základu nemá, ano které zkušenost patrně odporuje, přece se domněnky této drží a ji přizvukuje, proč? Protože, jak dí sám (na str. 227), domněnka tato „přirozené věci přirozeným spůsobem prý vykládá a úplně odvarovává zázraky, které prý samy sebou základem vědy odporují.“ Í odvolává se při tom na samého Darvina, jako by i tento věřil v domněnku o prarozplodu. V tom však dr. Rolle lže; nebo v Darwinově spisu o vzniku druhů rostlin a zvířat*) nenajdeš žádné stopy takového přisvědčení se strany Darvina; anobrž v Londýnském „Athenéu“ od 25. dub. 1863, na str. 554, tvrdí Darwin právě opak toho, an di: zdali pak nějaký zjev čili jen stín zjevu jest, jenž by dotvrzoval, že neorganické živly bez všeliké organické bytosti toliko pode vplyvem známých sil nějaký

živý tvor provésti mohou? Až doposud je takový resultat čili výsledek nám naprostě nepochopitelný. Kárali mne, že jsem použil slova z pentateuchu (5 knih Mojžíšových) vzatého, an jsem mluvě o pravvoru řekl, jemuž nejprv „život vdechnut“; možná, že jsem v díle čirovědeckém takového výrazu užívati neměl, ale výraz ten se nejlépe k tomu hodí, aby vyjádřil přiznání naše, že o původu života tak málo víme (sami ze sebe), jako o původu sily a hmoty.“ Darwin tedy nepopírá Tvůrce, nepopírá tedy ani stvoření, jímž původ tento první hmoty, prvního tvora (pravvora) ovšem zázračně přiveden.

Podobně mluví i slovný o geologii (zeměpyst) velmi zasloužilý učenec německý, Gustav Bischof, an uznává meze takového zpytu a dokládá, že otázka po prvním všech věci původu přesahuje hranice všeho přírodozpytu. „Za prastav v době tvorjení sahati, dí ve svém dile, nemůže být účelem geologie. Ve všech skoumáních svých, byť bychom sebe dáleji šli, přece posléz přicházíme na člen čili na mezník, za nějž nám nelze dále krájeti. Jak první rostliny na zem přišly, jest nám (co přírodozpytcům) rovněž tak neznámo, jako prapocátek všech věci.*“ Tak mluví učenci praví, kteří uznávají meze všemu lidskému skumu co na jisté hranice obmezenému vytknuté. Jinak ale to čini fanatikové nevěry, jímž o to jde dělati propagandu atheismu (bezbožectví), jak jsme toho dokázali svrchu na dru Fr. Rollovi, trakařníku Darvinovu, jemuž se u nás po boku staví Oskar Schmidt a poněkud i dr. Unger v něm. spisu: „Stáří člověka a ráj.“

K témtoto německým trakařníkům Darwinovým přidružil se v našem národě dr. Eduard Grégr, jenž v beletristickém časopisu „Květy“ od pana Hálka a Nerudy redigovaném podal v č. 24. a 25. článek: „Darwin o vznikání rostlin a živočichů na zemi naši,“ v němž praví: „Angličan Darwin opíráje se o skutečné a nezvratné zkušenosti, pozdvihl vysoko prapor nového učení, na němž stojí psáno: Rostliny a živočichové nejsou stvořeni, nýbrž vyvinuji se sami ze sebe.“ Pravili jsme už svrchu, že totéž tvrdí německý učenec nevěrecký Rolle, že však lže, an Darwin větu tuto, jak ji zde pronáší dr. Grégr, ani ve svém původním díle ani v německém překladu od H. G. Bronna v Stuttgartě r. 1860 vy-

*) On the origin of species by means of natural selection etc. London 1859. Něm. přeloženo od Bronna ve Stuttg. 1860.

*) Učebná kniha chemické a fyzikální geologie. (V Bonnu 1847-51. sv. I. str. 3., sv. II. str. 101.)

daném nemá, v „Atheneu“ pak zjevně se pronáší, „že o původu života tak málo víme, jako o původu síly a hmoty.“ Pan Grégr tedy rovněž tak lže, jako jeho německý druh dr. Rolle. Ale co jest nevěrcům o jednu lež více neb méně? Na anglických učencích vůbec pozorovati chvalitebnou střízlivost a skromnost, která neskáče divoce a ztřeštěně do oborů, ve kterých nemá co dělati, a které, poněvadž hluboko sahají do poměrů socialních (společenských), přece jakési šetrnosti zasluhují. Jmenovitě to pozorovati na velkém přírodozpytcí Lyellovi, proti němuž pánonové jako Rolle a Grégr jen učňové jsou. Pan Grégr, chtěje článek svůj pikantním učiniti, vyšpikoval ho hojnými výpisky z německého spisku Schmidtova a Ungerova „Stáří člověčenstva a ráj.“ Protož nesmělo chybít v článku jeho, co Oskar Schmidt na str. 11 vypravuje o střenovném zubu mamutovém, jenom že si p. Grégr dovolil malé obměny. Oskar Schmidt totiž dle geologa švýcarského Heera dí: „Ve Valencií ctili lidé i střenovný zub mamutový co ostatek sv. Krištofa a ještě r. 1789 nosili kanovníci řeholní sv. Vincenta stehennou kost takového zvířete při průvodu, majice ji za rameno tohoto světce.“ Pan Grégr však chtěje svému záští proti kněžstvu a náboženství vůbec uprostraniti, a děj ten pikantněji vystaviti, vykládá touž věc takto: „Odkud tyto ohromné kosti? Pan kaplan (rozuměj kněz vůbec) měl na tuto otázku velmi trefnou odpověď: Kosti tyto pocházejí prý od sv. Krištofa, a kdo tomu nevěří, ať se podívá do kostela ve Valencii, kde takový ohromný zub — je to zadní stolička asi půl střevíce dlouhá — za sklem chovají a který dle písemných dokumentů od samého papeže stvrzených někdy sv. Krištofu nalezel.“ V této formě jest zpráva Heerova ovšem pikantnější. Rozumí se samo sebou, že veškero kněžstvo o této věci ani nesní a kdyby se i co podobného kdy bylo stalo, že by se to na vrub náboženství a kněžstva vůbec psáti nesmělo, an tentýž Heer ve svém spise „Prasvět Švýcarský“ praví, že „když r. 1577 takovéto kosti nalezeny byly v Neidách (Neiden) v kantoně Lucernském, že slavný lékař Felix Plater v Basileji, jemuž k ohledání kosti ty předloženy byly, je držel za kosti obra zvýší 16 střeviců a 4 coulů.“ Mohli-li se lékaři slavní myliti v takových věcech, proč se ode kněží neomylnosti žádá ve věcech, kteréž nenálezejí do jich oboru? Žeby papež byl potvrđil, že ona

kost jest ostatek sv. Krištofa, o tom Heer, jenž onu zprávu původně přináší, nic neví. Odkud tedy pan Grégr ví o takovém potvrzení papežském?

Podobně nesměla též druhá pikantnost ze spisu Ungerova scházeti, jak obmezený prý to názor, že stvořitel musel pořáde stvoření své v opraveném vydání opakovati. Ale co pan dr. Unger podle Darvina dokládá hned na stránce následné (43), že „jedno jediné stvoření stačilo, že jeden organismus nejjednoduššího spůsobu postačoval, aby z něho se vyvedla veškerá rozmanitost ústrojních bytostí dřívějších i pozdějších časů,“ slova tato p. Grégr úmyslně pomíjí, jakož i slova následná: „Jeden organismus nadaný vývojnosti stačí všechnoucnosti a moudrosti Tvůrcově k doslědění výsledku a vystavuje jej právě v celé jeho velikosti.“ Slova tato ovšem byla by pikantnosti článku na závadě a nehodila by se tudíž mezi zboží jeho krámkou. Škoda, že on co opičák, jenž mermomoci tomu chce, že praeotec jeho a všech lidí byl op, neuvedl z téhož spisu „Stáří člověčenstva a ráj“ jednu velmi zajímavou pikantnost, kterou pan Oskar Schmidt uvádí na str. 28. řka: „V listě podává mi výtečný kolega ličení své návštěvy zoologické zahrady v Hamburku a dokládá: Šimpanze (op Africký) mne nejvíce zajímal. Věru, nebyl bych se nadál, že tak člověku podoben! Vypustili jsme ho (z klece), on mi podal ruku a my jsme šli spolu na procházku. Kdybych už dříve nebyl fanatickým (šíleným) zastavatelem obměřovací theorie (Darvinismu) býval, byl bych se teď dozajista jím stal. Více ještě přechodných útvarů mezi opem a člověkem žádati, zdá se mi docela zbytečno; nebo na stupni výšším, nejbližše následujícím, musela už počítí pramluva, a jaký pak je napotom ještě rozdíl mezi takovým pramluvicím opem a mezi slečnou Pastranou, (která jsouc zarostlá a bradu mají, ukazovala se po všech větších městech Evropských?) Škoda, díme, že pan Grégr připravil čtenářstvo „Květův“ o tuto pochoutku. Byli by mu zajisté za to velmi povděční bývali. Co pak z Darvina podává, dokazuje, že ho ani celého nepřečetl; nebo docela mlčením pomíjí druhý hlavní princip Darwinův o půtce životů mezi sebou. „Živočichové hájíce svého bytí bojují mezi sebou o pokrm. V boji tomto podléhají slabí; jenom silní zůstávají na živě a sprostředkují rovnováhu mezi počtem jedinců (individui) a mezi zachová-

vadly (prostředky zachování) i utvrdí tak trvání svého druhu.“

Právě tato zásada, dí učený Francouz Pavel Janet ve svém spisu o materialismu moderném, zvláště o soustavě Büchnerově str. 160. vyvracuje domněnku Darwinovců, jako by člověk pocházel z opa; nebo člověk, maje náramnou převahu nad opem, byl by ve svém s ním boji o bytí jej přemohl a dávno vyplenil. Co pak p. Grégr z Darvina vyňal, nedosvědčuje nic jiného, nežli co jsme už dávno věděli, že pro všeliké odrůdy, které se až podnes v nějakém druhu tvoří, netreba nového praploditele, nýbrž stačí jeden „Adam“ (prapotec) pro veškeren druh se všemi odrůdami; žeby více byl dokázal p. Grégr, tomu věřiti bylby náramný sebeklam a jenom šílenstvím vedený nevěrec, který nepozoruje více hrubé urážky zdravé logiky, může se přemluvit, že pan Grégr dokázal něco více. „Pravé úskali v teorii Darwinově, odpovidáme s Janetem, jest jeho přecházení od umělého volení k volení přirodnímu. Měla-liby příroda volením svým týchž výsledků dociliti, jako umělé volení člověka, t. j. měla-li by dociliti rozhojnění a zdokonalení nějakého rázu, tedy by musela také schopna býti voliti, čili musel by mužský jedinec nějakého rázu právě s podobným jedincem ženským se spojiti. Jak zřídka však sejdou a spojí se dva jedinci stejně nahodilé vlastnosti (stejněho rázu)? A kdyby se to snad také stalo v první generaci (v prvém pokolení), kterak možná za jistou mítí, že se to stane také ve třetí, čtvrté a tak dále napořád?“ „Ale, odpovídá se, co pak by toho nedovedla příroda, kterážto sta a tisícletí na vynakládání sil má?“ Na to odvětuje: zde nemůže čas to, co schází, učiniti. Typus (ráz) Israelitů všady se až po dnes snadno poznává a trvá přes všechny proměny media (t. j. vzduchu, ponebí, stravy atd.). Snaha starých alchymistů (zlatodějů) z bláta udělati zlato ukazuje se méně poštilou, nežli snaha, slepou náhodu prostředkem dlouhého času chtiti udělati otcem rozumu, pořádku a účelnosti; jest to rovněž tak směšné, jako když někdo se domnívá, že když pořáde čítá, vždy lepších a dokonalejších čísel nabývá. Jakž se formy či tvarové, jež sobě organismus vysvojil, na miliardy počítají, dí Janet (str. 169), tak by se muselo i za jistou mítí, že obě řady paralelných příčin (volení a media) také miliardkrát čili lépe do nekoněna existuji (stávají), t. j. musela by se

pouhé náhodě většina rozvoje a pokroku na stupňovém řebříku zvýfárat ponechat. Zdali ale takové vysvětlování skutečně rozumné jest, t. j. zdali to rozumno z nerozumu vyváděti rozum, z nepořádku vyváděti pořádek, z nezákonu a neúčelnosti vyváděti zákon a účelnost? „Minimum či nejmenšina nějaká zkušenosti rozčiluje fantasií bláznů, a toto minimum spůsobuje, že přehlížejí tisícery zkušenosti ode mnohých tisícletí nabyté, a oslepeni jsouče lesknavým doutnáním nějaké možnosti nechávají ještě jednou náhodu v kazajku bláznův oděnou přejímati a hrati úlohu rozumu a příčiny.“

Podobně mluví i veleučený dr. Rudolf Kner ve svém kompendiu (stručném díle) pro posluchače medicinsko-lékařnických studií, profesor na vysokých školách Viedenských, jenž na str. 395 praví: „Přivřenci náuky Darwinovy o proměnnosti druhů ovšem si to velmi pohodlně a snadné čini, an si myslí, že lidé pouhou transmutaci (přepodobněním) z opa pošli; nebo jim všechny komplexy (soujemy) forem a jednotná poněti rozplývají se v pomíjejicích mlhavé obrazy, věda však nemůže takových dominek, kterým až posavad všecky základ schází, nikterak použiti.“ Tentýž dr. Kner uvádí ve svém už podotčeném spisu na stránce předešlé proti opičákům, jenž mermomoci opa za prapotec mítí ehtějí, v poznámce tato slova: „Co odpůrci dominky této povstali v novějším čase mužové (veleučení a důvtipní přirodovýptci), jako Agassiz, R. Owen, R. Wagner, Gratiolet a j. I mohou zde stačiti toliko dva následné citáty čili doklady z nich: R. Wagner končí pojednání své o útvaru lebky člověčí a opičí (Arch. přírody 1861, seš. I.) těmito slovy: „Člověk a op jsou primativně (prvobytně) a absolutně (naprostě) různí tvorové, byť bychom ani zřetele nebrali na všecky psychologické momenty (stránky duševné, rozumnost, mluvu atd.)“ A Gratiolet ve svém pojednání o mikrocefalii vyjadřuje se takto: „Člověk absolutně jest rozdilen ode všech zvýfárat jak svou organisačí (ústrojností) tak svou intelligencí (rozumností).“*) Co pak se dotýče vzniknutí bunie bez prostředkování stejných neb podobně organizovaných tél, čili co se dotýče původného vzniknutí

*) Pan dr. Kner ve svrchu uvedeném kompendiu tvrdí, že výrok: člověk a orang (op) tělesně skoro nerozdilní jsou, všim právem se vědou zavrhuje. Dr. E. S. Carus, slovůtný to filosof a výborný znalec přírody, ve svém nejnověj-

organického světa (rostlin a zvířat), praví sám dr. Unger ve svém nejnovějším díle (Základné čáry anatomie a fysiologie rostlin. Ve Vídni 1866. Str. 34.): „Velkou řadou nejbedlivějších a zcela nepředpojatých pozorování a zkušeb utvořil se náhled, že takovéto prvobytne, nezprostředkovane zplození (při kterém by jen sily působily), že takovéto zplození i samých nejjednodušších organických těl, ano i takových, které z jedné toliko bunice se skládají, nejenom není pravdě podobno, anobrž že jest zhola nemožno.“ Tak dr. Unger, o kterém naši nevěrcové přece tvrditi nebudou, žeby chtěl nadřžovati náboženství. I tento tedy nepřipouští takového ponímání Darwinismu, žeby se i rostliny a zvířata z pouhých sil hmoty vyvoditi dali bez stvoření. A dejme tomu, žeby rostliny i zvířata z neživoucí hmoty (živé z neživého) samy sebou vzniknouti mohly, zdali tím už dokázáno, že první rostliny a zvířata skutečně tak vznikly a ne tvořivou silou Božskou vyvedeny byly? Ano půjčme nevěrcům i toho, ač toho nikdy nebudou moci dokázati, že první rostliny a zvířata vznikly z neživoucí hmoty „volnou plodivostí přírody“, jak díl nevěrecký Burmeister: přece volno nám ještě tázati se: A odkud tato volná plodivost přírody? Zdali tu nepricházíme opět na sád čili mezník, přes kterýž nelze nám krájeti dále? A odkud tato hmota se všemi silami? Nezůstává-li tu přece v podstatě nedotknuta biblická zpráva o stvoření světa, an díme: Bůh stvořil hmotu, z nížto přičinou plodivosti ve hmotu od něho vložené na jistém stupni vývoje v okolnostech jím přivedených první zvířata se vyvinula? Tak tedy, dělej co dělej, mudruj jak mudruj, přece náuka křesťanská o stvoření světa vždy pevně a nezvratně státi bude.

Koncime vyjádřením-se Karla Vogta, jehož nevěrcové naši jistě z předsudků náboženských viniti nebudou, a jenž, jak se nám zdá, velmi rozumně se pronáší o ceně hypotézy Darwinovy ve svém novém spisu (čtení o člověku I. 16), an dí, že nemůže teorii tuto až do posledních *důsledků* přijmouti, že však není nenáchylen, aspoň co do typů přibuznějších za jejího přívržence se prohlásiti. Máme za to, že toto bude ten trvalý zisk, jehož věda z výskumu Darwinem započatého dobude, a

že hranice proměnnosti druhů dálé posune, tedy že mnohé třídy organických bytostí, které teď za samostatné druhy odívají, za pouhé trvalé odrůdy čili ráce uzná, že tudy mnohost původně stvořených druhů na menší počet se obmezí, nežli se až posavat činilo. „Poslední pak *důsledek*“ theorie Darwinovy, žeby všechni druhotné rostlin a zvířat od několika pouze anebo snad jen od jednoho původného tvaru se odvoditi měli, bude tuším později, když theorie tato půvabu novosti pozbude, za hypothesu (za pouhou domněnkou) uznán, jejíž genialná smělost cit obdivu probuzuje a libo-li tobě, i obdivu zasluhuje, kteřáž však theorie nikdy nedosáhne vyššího významu nežli pouhé hypotheses, právě tak jako theorie (Laplacova) o původně plynovém stavu naši soustavy slunečné.

Pan Grégr uvádí Lamarka francouze, jenž první odvozoval původ člověka z opice a dokládaje, že „u něho to bylo více tušení pravdy, než nezvratné již přesvědčení,“ — praví ku konci prvního článku o Darwinismu: „Odhodlali jsme se psát články tyto, ačkoli víme, že mnohé prosté dušičce budou ku pohoršení.“ Ano pohoršili jsme se tou sprostáckou drzostí, s kterouž p. Grégr nadužívá vědy ke zvučným diaatribám a filipikám proti předmětu všem ušlechtilým lidem nejsvětějšímu, proti náboženství, kteréž tak hluboko zasahá do života socialního, kteréž všecky svazky společenské posvěcuje a upříruje, a ve kterém vše, cokoli člověka šlechtí a člověkem činí, jako: ctnost, mravnost, útlá svědomitost, obětovnost, idealný život duchovní a nejvyšší útěcha člověka své nejhlibší kořeny má. Záleží-li p. Grégrovi a jeho druhům (jako na př. p. redaktorovi „Kroniky práce“ Jahnovi) na tom, býtí opicáky t. j. potomky opa (a to oni skutečně vyhlašují za *nezvratnou* pravdu, jakož vůbec panu Grégrovi vše hned jest „*nezvratnou*“ pravdu, co jen poněkud proti náboženství se svědčiti zdá), chtějí-li tedy p. Grégr a jeho podobníci mermoci býtí opicáky, my jim tohoto z brusu nového vědeckého šlechtictví nezávidíme a jim tuto radost kazit nechceme; necht jsou a zůstanou opicáky. My však s dušičkami sprostými a se všemi střízlivými badateli přírody, kteří více vědi nežli vypisovatelé z kněževěrců německých, pan Grégr aneb pan Jahn, chceme i dále ještě zůstatí obrazy Božími a věřiti ve stvoření i klaněti se Tvůrci a hrdi býti tou myslénkou, kterou i největší přirodozpytci potvrzují, že mezi

ším díle: „Vergleichende Psychologie oder Geschichte der Seele in der Reihenfolge der Thierwelt.“ Wien 1866, dokazuje velmi zřetelně, kterak hypotesa Darwinova požadkům vědy nestáčí.

člověkem a jemu nejbližším opem Šimpanzem ještě jest nesmírná propast, kterou žádný Darwinism věčně věkův nevyplní.

Matěj Procházka, Moravan.

Dodatek. K tomuto článku dodáváme po žádosti p. spisovatele co doplněk vhodný slova „Hlasu Brněnského“ v též čísle (16) pod záhlavím „Velehrad“ od p. Jos. Vykydala, faráře Velehradského, podaná:

Kdo vítr seje, sklizí bouři. O toto rozzívání větru postaralo se až příliš ono nevědecké mudrancství, jež započavší lichým deismem v brzce octnulo se v bahně nejhustějšího materialismu. Olupte člověka o náboženství, vyučte jej, že není Boha, nesmrtelnost duše že jest nesmyslem, odměny a tresty na věčnosti že jsou pouhou báchorou, vymyšlenou knězmi pro lid pověrečný, aby nad ním mohli panovati a z jeho mozolů korištiti, a učinili jste z něho obludu všech obulů nejohyzdnější, dravou litou saň tím nebezpečnejší, čím zchytralejší. Totéž pravda, jížto nemožno nižádnými sofistickými důvody vyvrátili. Domnělý oblažitel člověčenstva a hrđí světoborcové strhali jsou krov nebeský, domýšlejíce se ve své naduté zaslepenosti, že nebe se vším blahoslavenstvím na jejich pokynutí skloní se k zemi, – než tato zůstává jako dříve plaťtivým údolím; jejich svádne heslo: „budete jako bohové“ ománilo mysl mnohých nerozvážlivců, jenž zatouživě po božství ztratili člověctví, plazice se co němá tvář po zemi a nemajíce ani smyslu pro něco božského, vznešeného. Jen dále tak, pyšní světlonoši devatenáctého století, zruše peklo, víru to ve věčné tresty, a nechte učením to v lidu se zakořeniti a rozšířiti, a budte ujištěni, že za nedlouho peklo to, vámi na věčnosti popíráne, přestěhuje se na zem a vás prvých pohltí ve sváj nenasytný jícen. Zřejmý důkaz slov těchto podává nám první francouzská revoluce. Či byl tenkráte ráj na zemi, když guillotina dnem i nocí pracovala na všech stranách nešťastné Francie, když každý strachem trnul, kdykoliv dvěře domu jeho se otvíraly, nepřicházejí-li již pochopové krvežízniví pro svou oběť? Náuka tato bohaprázdná uchvatila rychlosti morové rány neostražené duchy, a den co den více prostoupá vrstvy společenstva. Nedá se ovšem upříti, že po vše věky s dábelským posměchem najatých holomků pravda přibýjena na kříž, že vždy hrozil koukol udusiti pšenici: ale nikdy nedělo se to tak všeobecně, tak ukrutně a výdatně, jako právě zá doby této. Duch času našeho má do sebe, řekl bych, něco démonického, všeliké základy rádu a blaha podryvajícího. Dříve brojeno toliko proti té neb

oné pravdě křesťanské, nyní však by rádi celý velikolepý chrám Bohemčověkem vystavěný, z kořena vyvrátili, ba nejen katolicismus bývá popírán, nýbrž všemu positivnímu válka vypověděna. Tak zvaným humanistům přetékají ústa samou láskou, každé náboženství jest jim pouhou bezdušnou formou, jen nesnášlivost, sváry a hádky zapřičňující. Bláhoví! zapomínají na hlubokomyслnou pravdu slov velkého apoštola, že spravedlivý z víry živ jest, že láska bez základu víry ani den obštati nemůže, jako strom bez kořene ihned usychá. S humanismem se to má zrovna tak jako s komunismem. Byla by to věru milá podívaná, kdyby co jest lidí na světě, všickni poděleni byli rovně pozemskými statky, kdyby nestávalo chudiny, nebylo nouze nižádné, kdyby srdece všech plapolala plamenem lásky čisté, neošemetné, kdoby sobě nepřál dočkat se takých blažených časů, kdo by se nestal horlivým humanistou a komunistou, kdyby to možná bylo provéstí? Tu však to vězí. Rozličné ty filosofické a nefilosofické soustavy měly a mají až posud mimo jiných vad i tu do sebe, že se nehodí pro člověka, jakým v pravdě jest, myslím, pro člověka hříšného tolikerým vášněm a náruživostem podrobeného. Výrůstky tyto blouznivé obrazotvornosti přiměřenější byly by snad životu andělskému než lidskému; dokud lidé lidmi zůstanou, bude humanismus a komunismus holým šálením, pouhou pitvorou křesťanství. Žádný nemůže jiného základu k blahu lidstva položiti, než položil Kristus, náš Spasitel. Kdo něco hlouběji vnikl v bludiště soustav filosofických, nabyl zajisté přesvědčení, že žádná z nich není s to, neduhy naše společenské zléčiti: k tomu povolána jest jen velebná náuka donešená Synem Božím s výšin nebes. Jedině Bůh zná člověka, zná jeho sflu a mdlobu, jeho důvtip a nerozum, jeho nedostatky a potřeby; jedině Bůh může tudíž naznačiti a vyvoliti prostředky, jenž jsou vhodné a spásobné, člověka padlého pozdvihnuti a časně i věčně spasiti. Vědy veškeré, též i vývoj člověčenstva dostoupily jsou stupně, kdež každý důsledný myslitel přísnými zákony logiky donucen bývá, státi se buď úplným nevěrcem aneb čirým katolíkem, buďto uvěří, že Ježíš Kristus jest Synem Božím, Spasitelem světa, zakladatelem a ochrancem sv. církve, aneb opovrhnuv každým náboženstvím vřaduje člověka do třídy opic, a hlavní zásadou života jeho bude: „Jezme a píme, po smrti není rozkoše více.“ A skutečně již nyní pozorujeme lidstvo k této dvěma řekl bych duchovním točnám se skláněti. Národ náš česko-slovanský jest Bohu díky v jádru

svém ryze katolický. (Litujeme, že tuto chválu zrušil p. dr. Grégr svým nájezdem na náboženství vesměs.) Protestantismus se svým suchopárným rozumkováním a se svými nevýznamnými obřady povaze slovanské naprostě odporuje, a jest mi až posud hádankou, jakým spůsobem mohl se mezi nás vloudit. Třída mající se za vzdělanou, jest sice na mnoze odcizena sv. církvi, ale nikde nevystupuje příliš urputně proti katolicismu, jest tu třeba jen dobrých v jazyku, našem sepsaných obranných spisů, aby i tato třída opět Kristu získána byla. Že lidé toho druhu tak málo utvrzeni jsou v pravdě, že tak chladnými a vahavými ukazují se býti ku sv. náboženství, toho příčina neleží ve zlé vůli jako spíše v nedostatečném vycvičení ve sv. víře, v jisté lehkomyslnosti a nerozvážlivosti, a z většího dílu i v tom, že se dávají unášeti duchem věku našeho, jenž se jeví opovrhováním všelikou autoritou, nemírným sháněním se po statcích vezdejších, aby mohli hověti životu labužnickému a vyprázdrovat kalich rozkoši až na dno. A přece nespasí národy nic jiného leč sv. evangelium, jak je církev chová a vykládá. Národ náš jen náukou Kristovou v proudu času zachován a proslaven jest jedině tím, že s ochotou vyšel v ústretu svým sv. věrověstům, Cyrillu a Methodiu, dobrovolně dal se napájeti nebeským nápojem, jehož byli sv. apoštolové ssáli na prsou choti nebeské sv. církve; bez toho obžívujícího a silného pokrmu byl by za nedlouho vymazán býval z počtu živých podobně oněm neštastným kmenům slovanským, jenž svými četnými nepřátely donuceni byli, zhrdnouti pokladem každému člověku, každému národu nejdražším, ještě rukama ukrutnýma podávaným. Dějiny nás učí, čehož se zuby nehty držetí máme, chceme-li národu prospěti. — Toutéž cestou, jižto byli zvolili nábožní otcové, dlužno jest nám kráčeti k pravé osvětě, vzdělanosti a oslavě, každá jiná cesta vedla by národ ne k životu, nýbrž k smrti. Každý tedy, kdo národ miluje, komu jeho blaho na srdci leží, staniž se udatným bojovníkem pro právo a pravdu, všichni svorně a neunaveně pracujme, aby sv. víra, hlásaná sv. apoštoly, vždy pevnějších základů nabývala ve vlasti drahé, všichni budmež nadchnuti duchem Cyri洛methodéjským!

D O P I S Y .

Z Karlína dne 9. června 1866.

(Průvod Božího Těla. Pouť na sv. Horu. Hlavní oltář.)

Není hned místa tak příhodného ku konání slavného průvodu Božího Těla, jako jest naše prostranné náměstí. Jest to

v pravdě utěšená zahrada uprostřed města, nad níž panuje krásný náš chrám Cyrillo-Methodéjský. U vzorném pořádku vychází z něho průvod: nejprve naše přečetná školní mládež, za ní společenstva živnostníků se svými novými bohatě ozdobenými prapory, pak dlouhé řady družiček kvítí sypajících, pak uprostřed čestné stráže pp. ostrostřelců duchovenstvo s velebnou Svátostí v lesku překrásných rouch kněžských, kteráž spolu s vkusnými korouhvemi a bohatým baldachinem (nebesa) darována byla našemu chrámu od spolku paní, v čele majících paní hraběnu Schönbornovou a paní Riegrovou. Za veleb. Svátosti kráčeji četní pp. úředníci a zástupcové a radové města, a posléze nepřehledný zástup lidstva. Kdybys milý čtenáři v tomto okamžení vystoupil na blízký Vítkov, odkud celé náměstí lze přehlednouti, a patřil na to vlnění se slavnostního průvodu a slyšel ten zpěv lidu, ten zvuk mnohých hudebních sborů, a ten hlahol našich harmonických zvonů; — neuvěřil bys, že máš před sebou osadu, kteráž ještě před nemnohými roky neměla ani chrámu, ani kněží, ani školy. — Osadníci naši milují svůj krásný chrám a jsou povděčni svému velikému dobrodinci, kterýž se jim o něj postaral, Jeho Eminenci, milovanému vrchnímu pastýři; to dokazují všemožným spůsobem. Nedávno dali, ačkoliv obec sama nemajetná jest, veliké prostranství před chrámem pěkně vydlážditi, chrám pak kolem ověncili zelenajícími se sady, aby každý poznal, že jest jim tím nejmilejším a nejdražším co mají; — oni napínají sily své starajíce se, aby dluh chrámu umořen a chrám P. i uvnitř úplně dohotoven a upraven býti mohl. — Aby Bůh na přímluvu nejsvětější Panny hrozící nebezpečenství od sv. církve a milé naši vlasti odvrátil, vydali se v oktavě Božího Těla mnozí zdejší osadníci na pouť na sv. Horu; duchovní správce putoval s nimi. On byl svědkem živé jejich víry a pevné důvěry v Boha, jejich úcty a lásky k Rodiče Boží, s jakouž přemáhal, v krásném pořádku při zpěvích a modlitbách kráčeji, obtíže daleké cesty v stálém zápasu s nepohodlným počasím. Duchovní radost, jakou jsme tam okusili, byla však hojnou náhradou za všecky oběti tyto. Navzdor zlým časům shledali jsme tam veliké množství poutníků i zdaleka příšlých, a co zvláštní úkaz času, viděli jsme k nemalému povzbuzení svému, kterak přiklekal celé řady statných vojínů, bezpochyby k službě vojenské po-

volaných, prosíce o sv. požehnání a podávajice své modlitební knížky, obrazy Rodičky Boží a p. k zehnání. — Vel. otcové z kongregace nejsv. Vykupitele naklonili sobě svou vlností, svou ochotností k slyšení sv. zpovědi, k vyplnění všech slušných přání, svou obětavostí v brzku všecky poutníky, obzvláště ale získal si srdce všech vel. p. Roller, Karlinským ze svaté misie zde konané dobře známý, jenž doprovázeje poutníky tak pohnutlivě k nim promluvil, že nezůstalo ani jediné oko bez slzi. — Vracejícím se poutníkům vyšlo vstří množství Karlinských až na Smíchov, tak že Pražané s patrnou úctou pohlíželi na veliký průvod, ubírající se v krásném pořádku a při radostných daleko se rozléhajících zpěvích hlavními střídami města Prahy. — V chrámu Páně sv. Cyrilla a Methoděje, kam jsme se všickni štastně a ve zdraví navrátili, uvítalo nás milé překvapení. Spousta kamene k dostavění hlavního oltáře, kteroužto jsme při svém odchodu na sv. Horu ještě na zemi viděli, byla zatím zmizela; mistr kamenický pan Karel Svoboda vytahoval právě v čele svého pracovného lidu poslední zbytky čistě uhlazených kamenů do výše, kdežto sestaveny jsou v krásný celek, a jen ještě svou korunu očekávají, aby co umělecký a důstojný oltář celé vlasti sloužily ke cti a okrase.

.... k.

Od Řípu dne 10. června 1866.

(Český evangelický spisek z Nördlink o katolické církvi. I.)

Roku 1863 počal jsem v Blahověstu (str. 400) rozbírat Kubšův evangelický *katechismus* od r. 1848, jednající o rozdílech mezi katolickým a evangelickým křesťanstvem a dokončil jsem to r. 1864 (str. 56. 166. 281). Chválil jsem, že bez vši vašně podává rozdíly tyto a rozebrav jej, doložil jsem, že dobré ličí katolické články viry. — Roku 1864 pak upozornil jsem čtenáře Blahověsta (str. 424) na *katechismus Duisburské evangelické synody* od r. 1862 a v ročníku 1865 (str. 91., 155, 563) rozebral jsem na ukázku aspoň první část jeho, jednající o samospasitelnosti církve, o katolickém kněžství, o papeži, při čemž jsem podotýkal zvlášt zímské a zřejmě falšování katol. článků viry. Ostatní pak články její jsem pominul, poněvadž onich při rozboru Kubšova spisu již řed byla. — Nedávno mně přinesl jeden osadník opět českou knížku, jednající o těchto rozdílech, s názvem: „*Stručný přehled dějepisu a rozdílu učení a náboženství evangelického*

a římskokatolického.

“ Spisek tento ve 104. obnovení a na světlo vydání bez udání jména spisovatelova předčí svými křivými náhledy daleko nad Duisburskou synodu, an bud nezná anebo schválně překrueje dějepis a učení církve katolické vůbec, tak že by vším právem *hanopisem církve nazván býtì zasluhoval*. Nemíním rozbírat a vyvracet celý tento spisek, ale vytknou jen několik dokladů na důkaz, jakých prostředků užívají mnozí lidé, aby své soukmenovce ještě více od církve Kristovy odvraceli, a možno-li i méně zběhlé katolíky tím svedli. Zvláště pak musím upozorňovati čtenáře na křivé udávání let, v nichž ten neb onen článek za učení církve vyhlášen byl, jakož i na křivý výklad učení samého. Nebo jen tak může nás poučně zajímat tento spisek před lety vyšly (1844) ale dosavád mezi lidem se nalezajíci.

Nejprve podává „výtažek z dějepisu evangelické církve“ na 4 listech. Především zájímá nás úvaha o 3. 4. a 5 století. „Křesťanstvo počalo prý se dělit v 3. a z počátku 4. století na sekty, z nichž jedna katolickou se nazývala. Než tu prý chudli křesťané na etnostech: pokora změnila se v pýchu, bratrská láska v závist a nenávist, nábožnost pak konečně jen v zevnitřních obřadech záležela. Biblia svatá byla málo známa, biskupové byli nejvíce vysokomyслní, ku cvičení mládeže neschopní, ku kázání evangelium leniví, a hádali se o marné a neužitečné sady a články kanonické. Prává víra tudy vždy více a více se zpržňovala a bludy i nálezky lidskými se naplňovala, sloužíc toliko co prostředek k dosažení politických záměrů mocnářům a biskupům.“

Přiznám se, že tak ošklivého a lživého úsudku o této právem vynikající době v církvi jsem se nenadál. Ale církev se musí tak zhanobit, aby vyšla pak tím více na jevo potřeba a čistota reformace a jejího právěho učení. Právě 4. a 5. století vyniká tolika nábožnými a učenými sv. Otci, že se divíme té nevědomosti nebo zlomyšlnosti. Připomenuti buďte tuto: Sv. Hilarius, Athanáš, Efrém, Basil, Cyril Jerusalémský a Alexandrinský, sv. Ambrož, Řehoř Nazianský a Nyssenský, Epifán, Jan Zlatoustý, Jeroným, Augustin, Petr Chrysolog, Leo Velký a jiní, kteří hajili nikoli marné a neužitečné věci, nýbrž základné učení křesťanské, totiž: o Božství Pána Ježíše proti Ariovi, o Božství Ducha svatého proti Macedonioví, o dědičném hříchu proti Pelagioví, o působení milosti Boží ve svátostech proti Donatistům, o Matee Boží

proti Nestorioví, o dvojí přirozenosti Božské a lidské Pána Ježíše proti Eutychovi, o dvojí vůli jeho proti Monotheletům atd. stkvíce se při tom nábožnosti a svatosti života a neunavenou horlivostí ve správě duchovní, a snázejice všecky strasti a utrpení toho času z lásky pro Krista. Že pak *vyučovali bedlivé a kázali horlivě slovo Boží*, svědčí nejlépe přečetné spisy jejich až na naše doby zachované, tak že vším právem dobu tuto „květem křesťanské učenosti“ nazvatí sluší. Proti oné hrubé neznámosti písma sv. svědčí nejlépe předčítání jeho v tehdejší době při službách Božích a nesčetné výklady svatých Otců z této doby na všecky knihy starého i nového zákona. Nevíme tudiž ani, které jsou ty bludy a lidské nálezky, jimiž se pravá víra tehdáž zpržňovala, aniž umíme udati, kteří mocnářové a biskupové křesťanství v té době používali víry k politickým jen záměrům, a proto domýslíme se, že je to pouhá lež. — Avšak nesmí se taky zapomenouti na papeže, má-li býti hana úplná a dovršená. Tu pak čteme: „Od císaře Toka (?) z počátku 6. století dosáhl biskup římský nejvyšší správu nad celým křesťanstvem, čímž království Boží v světské se obrátilo, a tu žádal si nazvánu býti od nyněčka papežem. Proto odpadla od něho východní církve (řecká).“ Především neznámé žádného císaře Toku, a jen se domníváme, že snad se tu narážeti chce na císaře Justiniana (527—565) tehdáž panujícího, jenž díl svého zákoníka i dvě znamenitá místa o papeži římském v tomto ohledu vložil. Když totiž na konci 5. století císař Anastas s biskupem Cařhradským svrchovanost římského papeže v pochybnost bráti chtěli, odvolával se papež Gelasius na svou *od Boha propůjčenou a od veskeré církve uznanou nejvyšší důstojnost*. Císař Justinian pak přijal jako v náhradu tento list papežův do zákoníka, nazývaje tu římského biskupa hlavou všech biskupů. A jinde zase praví tam: „Kdykoli na východě povstali bludaři, byli vždy svrchovaným rozhodnutím a pravým rozsudkem ctihonré římské stolice premoženi.“ Nedal mu tedy císař tuto hodnost nejvyšší — nýbrž přijal jen do zákoníka uznávanou všude jeho nejvyšší právomocnost od prvního století až k tehdejší době. Že pak měli tuto právomocnost a že se také uznávala v celé církvi hned od prvních století, o tom svědčí nejlépe, že římskí biskupové byli soudcové nad ostatními biskupy a posledními rozhodovateli ve všelikých rozepřích právních a

věroučných, jsouce strážcové víry a předsedové na obecných sněmích církevních. Zběhlejšimu čtenáři připomínáme tu Kleimenta římského (okolo roku 100), Viktora (okolo r. 200), Kornelia (ok. 250), Dionysia (ok. 260), a dokládáme jen výrok cis. Aureliana pohana r. 272 ve sporu o obsazení biskupské stolice v Antiochii po Pavlu Samosatském: „Koho římský biskup s ostatními biskupy římskými uznává, ten a nikdo jiný je pravým biskupem a jen tomu přináleží stolice ta.“ A proto mohl sv. Augustin († 430) směle tvrditi: „Římský rozsudek je rozhodnutí celé církve a nemůže dále vyšetřován býti, ale má se v pokoji přijmouti a provéstí. Kdo je z Říma odsouzen, jest od celého světa odsouzen. Řím promluvil — pře jest skončena.“ Ano sám odpadlý Tertullian († 264) svědčí proti vůli své o tehdejším smýšlení, o pařezi v církvi, nazývaje jej „nejvyšším knězem a biskupem biskupů.“ Tak i obořili se všickni biskupové svolaní od císaře Theodoricha, aby soudili obviněného papeže Symmachia, říkouce (500): „Není slýcháno, aniž příkladu, aby *hlava církve podrobena byla soudu poddaných*.“ — Z toho tedy již patrno, ať pomineme ostatních dokladů, jak lichý jest úsudek svrchu uvedeného spisku a jak hrubou neznámost dějin zůmyslně předstírá. Tím pak, že dostal papež později od Pipina (756) a Karla Velikého (774) kousek země, nezvěštila se jeho duchovní právomocnost, aniž se změnila ve světskou, aniž proto Řekové od církve se odloučili (za Focia 869 a za Cerularia 1054). Řekové cíli raději Cařhradští patriarchové neodstoupili proto od Říma, protožeby římskí biskupové osobovali sobě svrchovanost v celé církvi, nýbrž kromě některých článků (o Duchu svatém, o očistci a chlebě kvašeném) proto, že tuto svrchovanost římskí biskupové vždycky měli, a že Cařhradští biskupové, zapomenouce na své postavení a povolání v církvi, chtěli se státi po přenešení císařského sídla z Říma na východ sami vedle východního císaře nejvyššími řediteli církve, což jim ovšem římskí papežové dovoliti nemohli a nesměli. A proto raději strhli za sebou lid té věci neznalý a odtrhli se od Říma. — O „spustlosti“ západní církve a „šlechetnosti“ reformatorův jedná druhá část tohoto dějepisu — opět tak křivě a nepravdivě, jak budoucně ukážeme. III.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup odebral se včera k zotavení

svémú po nemoci na letní sídlo své v Dolních Břežanech. Arcibiskupské zámky své v Červené Řečici a Novém Rychnově (ok. Pelhřimovského), v Týně nad Vltavou, Rožmitále a Světci postoupil na čas nastávající války za polní špitály a k účelům vojenským. Ohlášenou v čís. 14. t. listu visitaci vikariátu Sedlčanského a Votického nebude letos odbývati.

- Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—19. června u sv. Haštala, od 20—23. u P. Marie Vítězné (u býv. Karmelitánů) na Malé straně, od 24—27. u Matky Boží Sněžné (u Františkánů).

- Dnes slaví se památka sv. Vítu, muče, patrona země a metrop. chrámu tímto pořádkem. U Všech Svatých bude v 1/2 9 něm. a v 10 h. české kázání, v 11 h. pontifikální mše sv., o 3. h. odpov. slavné neštropy. — Za přičinou výročního dne zvolení sv. Otce papeže Pia IX. bude v neděli (17. t. m.) ve všech stoličných, kolegiatních, konventualních a farních chrámech slavná mše sv. s chvalozpěvem sv. Ambrože. Na den sv. Aloisia (21. t. m.) připadá výroční památka korunovace téhož sv. Otce Pia IX., jehož Bůh chrániti a zachovati račiž. — V arcidiecézi Pražské nařízeno jest vel. kněžstvu přibírat k prosbám ve mši svaté nyní též modlitbu za pokoj (pro pace).

- J. Emin. nejdřust. vrchní paštýr udělí čekatelům důstojnosti kněžské d. 22. července podjehenství, 25. jahenství a 29. knězství. Tito dnové letošního svěcení budou věřícím od duch. správců ohlášeni v neděli VIII. po Sv. Duchu (15. července) s povzbuzením k modlitbám za svěcence. Jména všech svěcenců budou ve farních chrámech Pražských ohlášena v ned. V. po Sv. Duchu (24. t. m.), po venkově jenom tam, odkud některý svěcenec pochází, ohláší se jméno jeho v nejbliže příští neděli při službách Božích. Da-li Pán Bůh, bude svěcenců letos 42, totiž 28 alumnů arcib. semináře a 14 kleriků řeholních a sice 1 z řádu Johanitův, 2 křižovníci, 2 prem. ze Strahova, 2 z Teplé, 2 Benediktini z Břevnova, 4 Piaristé a 1 Františkán.

- V neděli 17. t. m. bude se konati na sv. polich Volšanských výroční slavnost *vzkříšení* z mrtvých tímto pořádkem: V 7 h. bude mše sv. s požehnáním, v 8 kázání české na druhém a německé na čtvrtém hřbitově. V 9 h. pontifikální mše sv. v kostele a mše sv. u oltáře na 2. a 4. hřbitově. Po slavné mši sv. bude průvod po všech sv. polich, modlitby u zřízených k tomu konci oltářů, měst. sbor granátnický koná při tom čestnou

stráž; po návratu do kostela „Te Deum.“ O 1/2 11 tichá mše sv. na 1. a 5. hřbitově za všecky zesnulé dobrodince této výroční slavnosti. — Odpoledne o 4. h. opět slavný průvod po všech hřbitovech. V 6 h. litanie a „Te Deum“ v kostele a zároveň na druhém sv. poli.

V Pruském Slezsku každoročně honesí se vláda tím, že velký počet katolíků k protestantismu přistupuje, kdežto prý naopak jen málokdy některý protestant do katolické církve se navráti. Tak n. p. r. 1864 podle protestantských vládních výkazů odstoupilo od protestantských vyznání 382 osob, z nichž prý jen 28 do církve katolické přijato bylo. Naproti tomu prý 817 katolíků odpadlo k protestantismu. Za posledních 10 let prý od církve katolické odpadlo 8087 osob k protestantismu. Takovýmto úředním prohlašováním chee vláda katolíky přiměti k odstupování od církve sv. Naproti tomu dal biskup *Vratislavský* úředně počet osob od církve se navrátilých neb od ní odstoupivých prozkoumati a objevilo se toto: V pravdě *navrátilo* se r. 1864 do církve katolické 855 osob, mezi nimi bylo 837 protestantů (nikoli tedy 28!) — Od církve *odpadlo* téhož roku 140 (a sice 115 k protestantismu; nikoli však 817!) Konečně za posledních 10 let se *navrátilo* do katol. církve 8883 osob; od církve odpadlo totiž 1736 (a nikoli 8087!).

Z Pruska. (Co jest u protestantů zločinem?) Před nedávným časem učenec protestantský z Porýnska vykonal cestu do Říma, načež v pruském denníku „*Köln. Blätter*“ podal zprávu o cestě své, popsal svatý pašijový týden v Římě a dodal, že se mu poštěstilo, k slyšení u sv. Otce Pia IX. připuštěnu být; papež prý k dceři učencově pravil: „Bůh Vás žehnej, milé dítě“ a k žádosti její posvětil několik růženců, jež v rukou měla. Velebné vzezření papežovo a požehnání papežské, jež na hod Boží velkonoční udělil, hluboký dojem učinily na protestantského profesora. — Tato zpráva pobouřila protestanty německé tak silně, že ihned počali pátrati, kdo asi jest pachatel toho zločinu, kdo se opovážil pochvalně o papeži a Římu mluviti, ano i o růžencích se zmínilti. Brzy padlo podezření na prof. *Plitta* v Bonnu; a již se mluvilo o tom, že bude sesazen, že nesmí déle vyučovati vědám bohoslovním, poněvadž nekydal hanu na papeže Římského. Ubohý profesor *Plitt* obávaje se dalších nemilých následků, uznal opravdu

svou velikou vinu, a jeho jmenem děkan fakulty bohoslovné v Bonnu uveřejnil osvědčení, v němž Plitt lituje, že takové pohoršení spůsobil, a dokládá, že v přílišném chvatu napsal onu zprávu do novin, že přitom na své církevní postavení pozapomněl atd. — Naproti tomu protest prof. Schenkel v Heidelbergu veřejně upíral *Božství Kristovo*, aniž by byl odvolal, a jest posud profesorem.

Z Anglicka. Arcibiskup Westminster ský Msgr. Manning vydal o *fenianismu* překrásný pastýřský list, který v neděli nejsvětější Trojice prohlášen byl z kazatelen ve všech chrámech a kaplech Londýnských. Ličí se v něm obzvláště na základě „seznamu (syllabus) Piem IX. zavřených vět“ opovrženlivost všech tajných spolků. Vrchní pastýř dí na konci své důtklivé výstrahy před všelikým spiknutím, zejména fenianismem, v tato slova (dle „Tabletu“ od 1. června t. r.): Utrpení katol. Irska za posledních tří století naplnilo obyvatelstvo jeho spravedlivou a důvodnou nespokojeností. Pokud Irsko z těchto starých ran nebude vylečeno, nemůžeme se nadít spokojenosti, ještě jí nejsme hodni. Ale rány Irská nezahojí se povstáním neb revolucí. Ti, kdož šlechetný, doufající, velikomyslný, katolický národ Irský zbouřiti chtějí sny o neodvislosti a republice, neberou se k vyhojení těchto ran cestou Bohem povolenou, alebrž otvírají a rozněcují je opět a zasazují nové, mnohem nebezpečnější. Věrnost a trpělivost, které posud vítězily, vítěziti budou navždy, neustane me-li v důvěře v Boha a v spravedlnosti. Všem těm, kdož křestanskými, katolickými a zákonními prostředky o to usilují, aby Irsko netoliko vyhojili a oblažili, nýbrž jemu též dopomohli k plnému podílu na veřejném životě a blahobytu Velké Britanie, přejeme srdečně Božího požehnání a s všelikým soucitem a tím livilm, jakýž máme co pastýř stáda, v němž mnoho jest statečných a vytrvalých synů a dcer Irských, snažíme se téhož krásného cíle dosíci. Nejsme nikoliv překvapeni politování hodnými zmatky, jaké od některého času kolkolem se zdvihají. Snadno bylo je předvídati a předpovídati, ještě jsou nevyhnutelný a nutný následek utrpení Irská.

Zároveň tvrdí se s jistotou, že zbožný a učený arcibiskup Dublinský Msgr. *Cullen* v konsistoři, kteráž se v Rímě 18. t. m. slavit bude, kardinálem jmenován bude. — Rečený arcibiskup odjel již do Ríma a bude první z Irčanů purpurem vyzname-

nán. Bude též mnoho jiných kardinálů jmenováno a spolu stanou se změny v papežské diplomacii. V nejbližší allokuci stane se zmínka též o kard. d'Andreovi. Mluví se o vážnějších krocích proti němu. Zastavení důchodu „piatto cardinalizio“ (ročně 4000 skudů) mohl kardin. d'Andrea snadno ozeleti, poněvadž mu zůstaly bohaté příjmy z jeho opatství v Subiaco. — Nyní však budou mu i tyto odňaty, jestliže se po třech nových napomenutích, kteráž po třech měsících jedno za druhým následovat budou, do Ríma nenavrátí ku vykonávání úředních povinností svých.

Literní oznamovatel.

— „Úcta Nepošverněné Rodičky Boží v Církvi katolické.“ Kníha modlitební a poučná pro ctitele Matky Páně; zvláště pro přátele májové pobožnosti a údy bratrstev nejsv. Srdeč P. Ježíše a P. Marie. Od kněze Františka Serafa Šmata, spirituala chudých školských sester v Horažďovicích. S přivolením a schválením nejdůst. bisk. ordinariátu v Budějovicích. S ocelorytinou, stran 337. Nákladem spisovatelovým. Tiskem B. Stýbla v Praze 1866. Obsahuje dvě oddělení. V prvním nachází se modlitby obecné a pobožnosti více i méně známé, pro chrám i domácnost, na celý rok církevní i po celý život; v II. oddílu jest 32 rozjímání o ctnostech, úctě a následování Marie Panny. Každé rozjímání zahrnuje v sobě pojednání, příklad ze života Svatých, modlitbu a dobrý úmysl a bude vhodnou pomůckou též kazatélum slova Božího o slavnostech Mariánských, zvláště pak o májové pobožnosti. Vel. p. spisovatele znají čtenářové naši z rozjímání o bolestné Rodičce Boží r. 1864 a o sv. kříži letos v listech těchto uveřejněných a s pochvalou přijatých. Cena úhledně knihy 70 kr. (neváz.) jest levná.

— „Posvátná kazatelna.“ Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský atd. Ročníku III. svazek 8. (červencový) obsahuje dokončení řeči na slavnost sv. Petra a Pavla o zákonech církevních, a na touž slavnost II. o lichých výtkách církvi činěných. Na ned. VI. po sv. Duchu: I. Výklad sv. evangelia. II. O hostinosti. Na slavnost Navštívení blah. Panny Marie. Sv. Alžběta Duchem Svatým naplněná učí nás, zač blah. Pannu Marii mít a kterak ji ctiti máme. Na slavnost sv. Cyrilla a Methodia o působení sv. apoštola slovanských. Na ned. VII. po Sv. Duchu: o vlažnosti náboženské. Na slavnost sv. panny Markety: o životě této světicce. Na ned. VIII. po Sv. Duchu: o známkách života křesťanského. Na ned. IX. po Sv. Duchu: o pří-

spívání na ozdobu chrámu Páně. Na slavnost sv. Marie Magdaleny: o této světicí co vzor kajicníků. Na slavnost sv. Jakuba Většího: I. O pramenech nevěry. II. Proč svatí a spravedliví hořký kalich pítí museli. Na slavnost sv. Anny: Kde a kterak mají rodičové za příkladem sv. Anny uschovávat poklady — své dítky. Dokončení této řeči nalezá se v seš. 9.

— *Historické prameny k legendáři sv. patronů Českých.* (Pokrač.) Tak jest i se životopisy sv. Ludmily, sv. Václava, sv. Prokopa. Kostel ke cti sv. Václava stojí od pradávných časů v Krakově, oltář v Naumburce; ctili patrona našeho v diecézi Mišenské, Bamberské i. Rezenské, všecka země Česká pokládala jej za pána a dědice, všechn národ jmenoval se rodinou sv. Václava. — Život svatých těchto vědecky vylíčiti, působení jejich i památky po nich stávající do podrobna vypsat, byla by zajisté úloha důstojná; úloha, jejižto vyvedení nemělo by do sebe obtíží nepřemožitelných, povážme-li, že hojnost veliká starověkých životopisů a legend právě za posledních desíti let na jevo vyšla. A legendy tyto jsou dle uznání historiků velevážnými prameny historie naši, dávajíce pravé svědectví o dějinách zemí našich. — Legendy a životopisy tyto svěsti v jeden svod, v jeden legendář, značilo by tolík, co podati převzácny pramen starověké naší historie. V „Životu sv. Cyrilla a Methodia“ ukázal spisovatel, dřst. p. kanovník Štulec, kterak by se v sepisování životopisů našich patronů mělo pokračovati. Právě tím, že skladatel za podstav své práce položil prameny v úplnosti jejich, docílil, že máme velkolepý obraz obou věrovněstí slovanských, jakéhož jsou dostojní. — Za posledních těchto čtyř desíti let rozmnožil se počet životopisů a legend našich svatých, a to nálezy na přemných stranách. Takové jsou: Život sv. Konstantina řečeného Cyrilla, staroslovanský, jež z rukopisu kláštera Rylského v Bulharech poprvé otisknul Šafařík (Památky dřevnho písemnictví Jihoslovanů r. 1851) s případky z rukopisu Lvovského a Moskevského. — Život sv. Methodia (jinak Legenda pannonská), vydaný tamže poprvé z rukopisu duchovní akademie v Moskvě. — Legenda o Konstantinu-Cyrillu a Methodiu, z rukopisu kláštera Lěsnovského v Srbsku, otiskena v knize srbské: *Hiliadugodišnja svetkovina*. 1863. (Čas. č. M. 1863, str. 219.) — Passio S. Ludmilae, nalezena v bibliotéce kláštera sv. Kříže v Rakousích a otiskena od Wattenbacha v „Beiträge zur Geschichte der christlichen Kirche in Mähren und Böhmen.“ (1849.) — Staroruská legenda o sv. Ludmile z rukopisu Rumjancovského Musea opsaná r.

1843, otiskena v Č. č. M. 1862, str. 318; — Staroruská legenda o sv. Ivanu, tamže. — Latinský životopis sv. Václava, sepsaný na pobídnutí císaře Otty II. od biskupa Gumpolda Mantuanského. Nalezen od Pertze v bibliotéce Wolfenbüttelské a oznámen r. 1824. — Latinská legenda o sv. Václavu, sepsaná od mnicha Laurentia v klášteře Monte-Cassinském, známá již Dobrovskému, později na místě samotném Pertzovi, jenž o ní oznámení učinil r. 1824, konečně opsána i otiskena od dra Dudíka v Iter romanum I. 295, 297—318. — Passio S. Wenceslai. Nalezena v ruk. bibliotékys krále Kristiny (Bibliotheca reginae) ve Vatikanu. Otisknul Dudík v Iter Romanum 250, 318—326. — Staroruské legendy o sv. Václavu dvě, jedna větší, druhá kratší (Prolog) z rukopisu mus. Rumjancov. oznámil r. 1827 Wostókow. V převodu německém otisknul Wattenbach v pojednání: *Die slavische Liturgie in Böhmen* a v originale i v převodu latinském v Miklosičově Slav. Bibliothek II. 1858. — Ukázáno také za těchto let (ve Světozoru), že Epilogus terrae Moraviae atque Boemiae, citovaný u Kosmy, a známý Dalemilovi, nemí než Život sv. Cyrilla (Viz výbor I. 308—314), jako že i Vita vel Passio Wenceslai, citovaná dvakráte u Kosmy a tolikéž známá Dalemilovi, shodna jest se životem sv. Václava, otiskněným po česku ve Výboru I. 314—332. Nuže hledme, bychom měli úplné *legendarium* našich patronů!

— *Vychovat. časopis „Pěstoun“* přestal vycházet 1. t. m. pro nedostatek odběratelů.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnulí:

P. Jakub Beer, general a velmistr ryt. řádu křížovníků s červ. hvězdou v Čechách, Uhrách, Polsku, Slezsku, Rakousku a na Moravě, království Českého inful. prelát, rytíř císař. rak. železné koruny II. třídy, komthur rak. řádu císař. Františka Josefa, dr. a býv. prof. theol. a filos., kn. arcib. notář, jednoty k dostavení hlav. chrámu sv. Václava býv. místopředseda, poslanec na sněmu zemském, člen mnohých učených a dobročinných společností atd., † v noci na den 13. června raněn mrtvicí. Nar. v Chodově Plané 16. února 1796, složil řeholní sliby 17. února 1820, velmistrem od r. 1840. Slavný pohřeb bude se konat dnes v 9 hodin. Po obřadech a zádušní mše sv. u sv. Františka bude tělo do Hloupetína převezeno a tam pochováno.

Vyznamenan jest:

p. Václ. Kotátko, říd. ústavu hluchoněmých v Praze, jmenován bisk. notářem Litom.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Wolfgang *Netsch*, far. v Lokotině, za far. v Štědré;
- p. Jan *Brož*, kapl. v Krsově, za proz. kapl. do Manetína;
- P. Mat. *Schwandrlík*, premonstr. Strah., za pol. kapl. při voj. špit. v Št. Hradci, jakož i
- P. Theofil *Zumsande*, kapucín;
- P. Aleš *Tirmann*, františ. tímtéž v Krakově.

Uprázdnená místa:

Místo kanovníka metrop. kapitoly Pražské od 6. června.

Místo děkana kolleg. kapit. Staroboleslavské.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ignác *Vlach*, Vlkanečský far. na odpoč. v Golčovu Jeníkově, dně 23. květ. (nar. v Přibislavě 30. července 1809, kněz od 25. července 1835);
- p. Frant. *Keprta*, far. v Č. Petrovicích, dne 27. květ. (nar. v Lišniči 12. červce 1803, kněz od 25. července 1832);
- p. Jos. *Hodek*, far. v Černilově, d. 28. květ. (nar. v Dubenci 27. dubna 1801, kněz od 24. srpna 1827).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Jakl*, admin. v Jenšovicích, za far. do Pračova;
- p. Václav *Šimerka*, farář v Slatině, za far. do Jenšovic;
- p. Jan *Tesař*, kapl. v Dolních Královicích, za far. do Bojanova;
- p. Ant. *Citta*, kapl., za admin. v Černilově;
- p. Jan *Žilík*, koop. v Olešnici, za administ. do Slatiny;
- p. Frant. *Čermák*, kapl. v Jelením, za adm. do Zámrsku;
- p. Václav *Šabata*, kapl. v Kyšperku, za admin. do Č. Petrovic;
- p. Jan *Nedvídек*, koop. ve Vojnoměstci, za kapl. do Krusburku;
- p. Jan *Fiedler*, neom., za koop. do Olešnice;
- p. Frant. *Kotrbelec*, neom., za kooperat. do Vojnoměstce;
- p. Jan *Bier*, kapl. v Karli, zakoop. do Janova;
- p. Sigm. *Štěpán*, neom., za kapl. do Karle;
- p. Ferdinand *Kutscher*, koop. v Schwarzenthalu, za koop. do Maršova;
- p. Ant. *Thim*, neom., za koop. do Schwarzenthalu;
- p. Jan *Tichý*, kapl. v Libicích, za prozat. kapl. do Ostružna;
- p. Karel *Weidenhofer*, neom., za kapl. do Libic u Chotěboře;
- p. Kar. *Svoboda*, neom., za kapl. do Čermné;
- p. Alois *Chaloupka*, neom., za kaplana do Damníkova;
- p. Fr. *Zinnecker*, n., za koop. do Čenkovic;
- p. Ant. *Pohley*, neom., za kapl. do Vlčic;

- p. Josef *Kudrnáč*, neom., za kaplana do Č. Vernířovic;
- p. Jan *Gottstein*, neom., za kapl. do Zdoňova;
- p. Jos. *Rytíř*, neom., za koop. do Pilníkova;
- p. Josef *Brožek*, neom., za kapl. do Králova Městce;
- p. Jan *Růžička*, neom., za k. do Rokytnice;
- p. Kar. *Chotovský*, neom., za kapl. do Žamberku;
- p. Václ. *Černý*, neom., za kapl. do Cuslavý;
- p. Augustin *Richter*, neom., za kaplana do Chroustovic;
- p. Josef *Pacholík*, kapl. v Jilemnici, za kapl. do Štěpanic;
- p. Jan *Brunclík*, neom., za kapl. do Jilemnice;
- p. Ant. *Holub*, neom., za kapl. do Nebovid;
- p. Fr. *Moravec*, neom., za koop. do Kaňku;
- p. Jan *Vavřina*, admin. v Pračově, za kapl. do Dolních Královic.

Uprázdnená místa:

Slatina u Žamberka, fara patr. nábož. mat. od 24. květ. do 5. července.

České Petrovice, fara patr. hraběky Nimptschové od 28. květ. do 9. července.

Černilov, fara patr. p. Liebiga, od 29. květ.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Planicka*, jubil. kněz, b. notář, os. děkan v Bílsku, 5. června (nar. v Netolicích 6. led. 1786, kněz od 8. pros. 1808);
- p. Frant. *Felix*, arcikněz Buděj., bisk. notář děkan v Bechyni, zvolený čest. kanovník kap. Vyšehradské, 7. června (nar. v Bechyni 27. ledna 1808, kněz od 25. července 1831).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Simon *Mottl*, fund. kapl. v Klatovech, za far. v Zachotíně;
- p. Josef *Lepič*, býv. admin. v Ratajích, za koop. do Stráže;
- p. Petr *Havel*, kapl., za admin. v Bílsku;
- p. Tomáš *Fabian*, koop. ve Stráži, stal se polním kapl. při c. k. pluku č. 70;
- p. Jan *Fanta*, kaplan ve Svinech Trhových, stal se polním kapl. při poln. špit. č. 17.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavění metrop. chrámu sv. *Vita* v Praze: Marie Proškova 50 kr.

Na vel. pp. katechety středních škol, kteří užívají učebné knížky: „Dějiny Zjevení Božího ve starém zákoně,“ vznáší profesor M. Procházka prosbu, aby na str. 225 v §. 134. „Baruch a Ezechiel“ ve druhé odstavce o Ezechielovi ráčili opravit chybu: „sedmého léta po zboření Jerusaléma,“ místo čehož státi má: „sedmého léta před zbořením Jerusaléma.“

V. p. J. K. v S. na M.: Vitáme Vás; bude uveřejněno v II. půlletí. — Dopis z T. n. L. příště, též ohrazení p. J. N. z V. a rovněž něco z dop. p. F. L.

 Příštěm číslem skončí se I. půlletí „Blahověsta.“ Činíme pozvání ku předplacení na půlletí druhé i na celý ročník.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž, arcib. semináři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Štýbla,
na sv.-Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedosílá čísla reklama-
mujete nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Císařský manifest.

Mým národům!

Uprostřed díla míru, kteréž jsem předsevzal, abych položil základy ke spůsobě ústavní, ježto má jednotu a mocné postavení veškeré říše upevniti, a jedné každé zemi i jednomu každému národu volné vnitřní vyvinování pojistiti, kázala Mi Moje povinnost panovnická, bych všechno Své vojsko povolal ku zbrani.

Na hranicích říše, na jihu i severu, stojí armády dvou nepřátel spojených, v tom úmyslu, aby evropské mocné postavení Rakouska rozviklaly.

Ani tomu ani onomu nebylo s Mé strany dánno příčiny k válce. Zachovati pokoj národům Mým, pokládal jsem, toho jest Bůh vševedoucí Můj svědek, vždy za jednu z Mých prvních a nejsvětějších povinností panovnických a hleděl jsem ji věrně vyplnit.

Avšak jedna těchto dvou mocnosti nepřátelských nemá zapotřebí žádné záminky; chtivá jsouc, loupeži Mi odejmouti některé části Mé říše, má příhodnou dobu za příčinu k válce.

Část Mého věrného a udatného vojska, spojena s voji pruskými, kteréž nyní co nepřátelé stojí naproti nám, tálala před dvěma lety k pobřeží severního moře.

Vešel jsem v ten spolek bojovný s Pruskiem, abych zachoval práva smlouvami stvrzená, abych chránil jednoho kmene německého, jemuž nastávalo nebezpečenství, abych zkázu a neštěstí války nevyhnutelné na neužší meze obmezil, a aby v úzkém spojení dvou středoevropských velmoci, jimž předkem za úkol se dostalo, zachovati mír evropský, k dobrému Mé říše, Německa a Evropy nabylou se rukojemství trvalého míru.

Dobývati nechtěl jsem ničeho; jsa nezištný, vcházeje ve spolek s Pruskiem, nehleděl jsem také ve Vídeňské smlouvě o mír nižádného prospěchu Svého. Rakousko nemá žádné viny ve smutných i neblahých zápletacích, kteréž, kdyby úmysl Pruska byl býval stejně nezištný, nikdy by nebyly vzešly, a ihned by byly vyrovnaný, kdyby smýšlení naproti spolku bylo bývalo stejně věrné.

Tyto zápletky spůsobeny byly pro dosažení účelův sobeckých, protož Mé vládě nebylo lze, spůsobem smírným jich rozpléstí.

Tak stala se situace vždy vážnější.

Ale i tu, když v obojích zemích nepřátelských přípravy válečné zjevně se konaly, a umluvení mezi nimi, jehož jediným účelem byl společný nepřátelský útok na Mou říši, vždy jasněji vycházelo na jevo, setrval jsem v úplném míru, jsa Sobě povědom povinnosti panovnické, a jsa hotov, povoliti ve všem, co by se srovnávalo se ctí a s blahem Mých národů.

Znamenaje však, že by další prodlévání mocnému odražení útoků nepřátelských bylo na ujmu a přivedlo mocnářství v nebezpečenství, odhodlal jsem se k těžkým obětem, ježto s přípravami válečnými nevyhnutelně jsou spojeny.

Když Moje vláda dala ujištění Mé mírumilovnosti a opětně prohlásila povolnost Mou k tomu, aby stejnou dobu obapolné zbrojení se zastavilo, učinilo Prusko takové požadování se strany své, jehož přijetím by čest a bezpečnost Mé říše v šanc byla dána.

Žádalof Prusko, by se napřed zbrojení zastavilo netoliko proti němu, ale také

Předplácí se
v expedici
i u všech rádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

proti mocnosti nepřátelské na hranicích Mé říše ve Vlaších stojící, za jejíž mírumilovnost nebylo a nemohlo být podáno žádného rukojemství.

Všecké vyjednávání s Pruskem v záležitosti vojvodství Zálabských podávalo vždy více důkazů, že záležitosti této, tak jak by toho vyhledávala důstojnost Rakouska, právo a prospěch Německa i vojvodství dotčených, hledíc k násilné i dobývavé politice, od Pruska zjevně na jeho dávané, umluvou s tímto státem vyřídit nelze.

Vyjednávání se přetrhlo, záležitost ta odkázána jest spolku německému, aby o ni rozhodl, a svolání jsou rádní zástupcové Šlesvicka.

Hrozící válka přiměla tři mocnosti: Francouzsko, Anglicko a Rusko k tomu, že také Mou vládu pozvaly k účastenství v poradách společenských, jichž účelem mělo být zachování míru. Vláda moje, dosti činíc úmyslu Mému, aby pokud koliv možné, národům Mým pokoj byl zachován, účastenství v těchto poradách neodepřela, slíbila je však pod tou určitou výminkou, že základem všelikého prostředkování má být veřejné právo evropské a smlouvy platné, a že mocnosti v poradách účastenství mající nepřejdou za svými prospěchy zvláštními na újmu rovnováze evropské a právům Rakouska.

Ježto pak již pouhé zavádění těchto porad pro dotčené přirozené výminky se nezdařilo, jest to důkazem, že by porady samy nikdy nebyly vedly k zachování a uvrzení míru.

Nejnovější přiběhové potvrzuji nevýratně, že Prusko nyní zjevně klade násilí na místě práva. Ani právo a čest Rakouska, ani právo a čest veškerého národu německého nebylo již Prusku hrázi, kterou by se dalo v osudné ctižadosti své zadržeti. Pruské vojsko vtrhlo do Holšteinska, sném náměstkem rakouským svolaný násilně jest rozehnán, moc vládní v Holšteinském, kteráž Vídeňskou smlouvou o mír vznešena jest na Rakousko a Prusko, stržena jest výhradně na Prusko, a posádka Rakouská musila přemoci desateronásobné ustoupiti.

Když pak spolek německý, spatřuje v tom provozování své vůle smlouvám odpoujíci, k návrhu Rakouska na tom se usnesl, aby vojsko spolkové se postavilo ve zbraň, dokonalo Prusko, honosíc se rádo, že jest šíritelem interesů německých, nastoupenou zkázyplnou cestu. Roztrhši národní svazek německý proneslo se, že vystupuje ze spolku, žádalo, aby vlády německé přijaly tak nazvaný návrh oprav, jimž se rozdelení Německa má ve skutek uvésti, a přikročilo násilím vojenským k panovníkům spolku německému věrným.

Tím stala se nevyhnutelná válka ta nejhorská, válka Němců s Němcí.

K odpovídání ze všeho toho neštěstí, kteréž tato válka uvalí na jednotlivé osoby, rodiny, krajiny a země, volám ty, kteří ji spásobili, před soudnou stolicí dějinstva a věčného všemohoucího Boha.

Podnikám boj s důvěrou, kteréž dodává věc spravedlivá, povědom Sobě jsa moci, ježto záleží ve velké říši, kdež panovník a národ proniknuti jsou jednou myšlenkou, mocným právem Rakouska, s myslí čilou a odhodlanou, patře na Moje vojsko udatné a k boji hotové, kteréž činí ohrádu, o niž se zlomí moc nepřátel Rakouska, a hledě k Mým věrným národům, kteří sjednocení, odhodlaní a obětívi ke Mně vzhůru pohližejí. Čistý plamen nadšení vlasteneckého plápolá rovnou měrou v širých krajinách Mé říše; radostně pospíchali povolani bojovníci v řady vojska; dobrovolníci hrnuli se ke službě vojenské, veškeré branné obyvatelstvo některých zemí, jimž nejvíce nebezpečenství hrozí, chystá se k boji, a šlechetní obětívi lidé přispívají k umírnění neštěstí, a přinásejí pomoc na potřeby vojska.

Jediný cit proniká obyvatele Mých království a zemí, cit, že všichni k sobě náležejí, cit moci ve své sjednocnosti, cit nevole nad neslychaným porušením práva.

Dvojnásobně těžce to nesu, že započaté umluvání se o vnitřní záležitosti ústavní nedospělo posaváde dotud, abych v této vážné a spolu mysl povznášející době mohl zástupce všech Mých národů svolati okolo Mého trůnu.

Této podpory na ten čas nemaje, tím více jsem Sobě povědom Mé povinnosti panovnické, a tím pevnější úmysl mám, pojistiti ji Mé říši na všechny budoucí časy.

Nebudeme v tomto boji osaměli.

Knižatům i národům německým známo jest nebezpečenství, kteréž jejich svobodě a neodvislosti nastává se strany mocnosti, jejížto jednání spravuje se jedině sotbeckými plány bezohledné chtivosti, zvětšiti sama sebe; i není jich tajno, jakou zá-

štitou těchto jejich nejvyšších statků a jakou podporou moci a celosti veškeré vlasti německé jest jim Rakousko.

Jakož my stojíme ve zbrani, abychom chránili statkův nejsvětějších, jichž národům jest hájiti, tak i naši spojenci v německém spolku.

Nám byla zbraň do rukou vnučena. Nuže! nyní, kdež se jí chopíme, nesložíme ji dotud, pokud nebude Mé říši a spojeným státům německým volné vyvinování uvnitř zjištěno a mocné postavení v Evropě znovu utvrzeno.

Však důvěra a naděje naše nezakládaj se jedině na naši sjednocenosti a na naši moci; Já ji zakládám zároveň na Nejvyšším, na všemohoucim spravedlivém Bohu, jemuž Můj Dům od svého prvopočátku sloužil, kterýž neopouští těch, kdož v spravedlivosti v Něho důvěruji. Jeho chci vzývati o pomoc a o vítězství volati, a vyzývám Své národy, aby to učinili se Mnou.

Dáno ve Vídni, Mému sídelnímu a hlavnímu městě říšském dne 17. června 1866.

František Josef m. p.

Evangelium na den Navštívení bl. Panny Marie.

(Slaví se I. ned. v měs. červenci, letos tedy 1.července.)

O b s a h.

Brzo po andělském zvěstování odešla bl. Panna Maria do města Judova, aby navštívila svatou Alžbětu. A všedší do domu, pozdravila ji. Kteréžto pozdravení jak sv. Alžběta uslyšela, zplesalo nemluvnátko v životě jejím; a ona, Duchem sv. osvícena, poznala v blahoslavené Panně Marii Matku Boží, a nazvala ji požehnanou mezi ženami, sebe pak nehodnou jejího navštívení, a blahoslavila ji pro víru její; neb prý všecko vyplněno bude, co jí andělem zvěstováno bylo. Načež blahoslavena Panna Maria s velikým plesáním Boha chválila.

Výklad.

Za onoho času — brzo po andělském zvěstování a po obdržené zprávě, že svatá Alžběta před šesti měsíci syna počala — povstavši Maria odešla — tanulo jí na mysli slovo andělovó: „Aj, Alžběta, příbuzná tvá, i ona počala syna v starosti své“ — a cítila v sobě puzení Boží k navštívení sv. Alžběty, i přála si, aby sv. Alžbětu uviděla, neb ji milovala srdečně; a protož bez dlouhého odkládání vroucí modlitbou a odevzdáváním se v ochranu Boží na cestu dlouhou a obtížnou se chystala. A uchystána jsouc, povstala a odešla z domu a z Nazareta — s chvátáním — chtějic co nejdříve u cíle svého — u sv. Alžběty býti — na hory do města Judova — do města v zemi Judské, na horách Judských ležícího, dle ménění mnohých jménem Hebron. To jest následování hodno, že blahoslavená Panna Maria na cestu vroucí modlitbou a odevzdáváním se v ochranu Boží se připravovala, a na cestě že nevá-

hala, nýbrž chvátala. Tak by měly zvláště panny se chovati; bez potřeby neměly by z domu vycházeti, a káze-li to potřeba, měly by na cestě chytáti. — Pán Bůh opatroval blahoslavenou Pannu Marii co zřítelnicí oka svého; svatí andělé strážní provázeli ji, a tak říkaje na rukou nosili, aby snad o kámen neurazila nohy své. — Pod ochranou Boží a pod stráží andělskou přišla šťastně do Hebrona. *I vešla do domu Zachariášova* — Zachariáše kněze, manžela sv. Alžběty, otce sv. Jana Křtitele — a pozdravila Alžbětu. — Nečekala, až by od sv. Alžběty pozdravena byla, nýbrž sama ji dříve pozdravila, ačkoli co Matka Boží mnohem více byla, nežli sv. Alžběta, matka předchůdce Spasitelova. Bylat Panna Maria i co Matka Boží od všeliké pýchy jako východ od západu vzdálena, a takovou pokorou veskrz a naskrz proniknuta, že každého láskou a uctivostí předcházela, jakoby ze všech nejposlednější byla. Od koho se tomu naučila? Nepochybně od Pána Boha svého, vidouc, jak on ji a lidi vesměs milostmi svými předchází. — I my své bližní rádi předcházejme uctivým pozdravováním, ochoťným posluhováním atd., neohlédajice se na to, že snad starší, rozumnější, bohatší jsme, nýbrž ohlédajice se na příklad blahoslavené Panny, kteráž, vcházejíc do domu Zachariášova, pozdravila Alžbětu. *I stalo se, když uslyšela Alžběta pozdravení Marie, zplesalo nemluvnátko v životě jejím* — jakoby to pozdravení samo bylo uslyšelo, jakoby blahoslavenou Pannu Marii i děťátko její bylo uvidělo a poznalo. A zajisté, že je uvidělo a poznalo, ovšem ne během přirozeným, nýbrž nadpřirozeným, ne očima tělesnýma, nýbrž duchovníma; neb je Syn Boží Duchem svatým osvítil, od hříchu prvotného očistil, posvěcující milosti naplnil, a to

právě v tom okamžení, v kterémž blahoslavená Panna do domu vkročila a svatou Alžbětu pozdravila. A proč právě v tom okamžení? proč ne dříve anebo později? proč na její pozdravení čekal, s ním svou milost spojil, a na nemluvnátko vylil? Bez pochyby proto, aby ukázal, že první milost skrze matku svou — na žádost, na pozdravení její vylévá, aby spolu na srozuměnou dal, že vždycky všecky své milosti skrze matku svou — skrze zásluhu a na přímluvu její vylévati a na takový spůsob ji ctiti a oslavovati bude; jako Otec nebeský vždycky všecky své milosti skrze Syna svého vylévá, tak že on zase vždycky všecky milosti své skrze matku svou vylévati, a na takový spůsob ji ctiti a oslavovati bude. A když tak v skutku a v pravdě matku svou ctí a oslavuje, ó jaké to ctění a oslavování matky vyléváním nesčísných, předrahých, na nejvýše potřebných a spasitelných darů a milostí Božích! Jaké to ctění a oslavování matky vyléváním darů a milostí Božích na nebi, na zemi, pod zemí a ve všech končinách světa! Jaké to ctění a oslavování matky vyléváním darů a milostí Božích na zástupy andělské, na obyvatelstvo pozemské, na duše v očistci! Jaké to ctění a oslavování matky vyléváním darů a milostí Božích každého okamžení po všecka léta a století až do skonání světa, ba po věky věkův. To ctění a oslavování matky jest tak veliké, rozsáhlé, trvanlivé, že na větší, rozsáhlejší, trvanlivější není lze pomyslit. Ve své velikosti, rozsáhlosti, trvanlivosti podobá se tomu ctění a oslavování, kterýmž Otec nebeský od věčnosti až do věčnosti ctí a oslavuje Jednorozého Syna svého. A toto ctění a oslavování matky k čemu nás má přijměti? Zajisté, že k podobnému ctění a oslavování blahoslavené Panny Marie, k ctění a oslavování jí alespoň vroucným na Synu Božím vyprošováním darů a milostí jeho na přímluvu její! Budeme-li jich sobě na přímluvu její vyprošovati, bezpochyby, že jich od něho dostaneme, jako jich na pozdravení její dostalo ono nemluvnátko, i matka jeho sv. Alžběta. *I naplněna jest Alžběta Duchem svatým* — poučena jím o vtělení Syna Božího, zpravena o mateřské důstojnosti bl. Panny Marie — a zvolala — v radostném pohnuti srdce, nadšení duše, vytržení myslí — *hlasem velikým, a řekla: Požehnaná — od Boha vyvolená, od anděla pozdravená, Matkou Boží učiněná, nade všecky tvory vyvýšená, předůstojná, přeslavná,*

přeblažená — ty mezi ženami a požehnaný — nade všecko vyvýšený, zvelebený, o-slavený, věčného milování, klanění, díků činění hodný — *plod života tvého* — Syn tvůj, jejž v životě svém nosíš, a to pro plnost Božství — moudrosti, lásky, milosrdenství atd., kteréž v něm přebývá, pro věčné spasení, kteréž nám podává, pro neskončené zalíbení, kteréž v něm Otec jeho má. Tak uvítala, poctila, oslavila sv. Alžbětu v Duchu sv. blahoslavenou Pannu Marii, co Matku Boží, a Syna jejího co Syna Božího; ne že uvítala, poctila, oslavila jenom blahoslavenou Pannu Marii, anebo jenom Syna jejího, nýbrž že uvítala, poctila, oslavila blahoslavenou Pannu Marii *spolu* se Synem jejím. A podle příkladu sv. Alžběty ctí a oslavuje v Duchu sv. blahoslavenou Pannu Marii spolu s Synem jejím. Církev sv. katolická a nesčíslní synové její — katoličtí křestané. Pravím: katoličtí křestané, protože mimo církev sv. mnoho křestanů se nachází, kteří jen Syna Božího ctí a oslavovati chtějí, ale o ctění a oslavování blahoslavené Panny Marie, Matky Boží, ničeho nechtějí věděti, kteří k ní vlažně, neuticív se chovají, ji zlehčují, potupují, za obyčejnou, jiným ženám rovnou ženu yvdávají. Však táži se: Jednají-li tak podle příkladu sv. Alžběty, anebo církve sv. katolické? — Na opak: Oni rozlučují, co Duch sv. spojil, co sv. Alžběta spojila, co církev sv. katolická spojuje, co i my sami spojujeme, když vícekrát za den říkáme: Požehnaný plod života tvého, Ježíš! A odkud mi to, aby přišla matka Pána mého ke mně? — Výslově tu nazývá sv. Alžběta Syna blahoslavené Panny Marie Pánem — Bohem svým, a blahoslavenou Pannu Marii matkou Páně — Matkou Boží. Odkud mi to, aby přišla matka Pána mého ke mně? — A což si toho navštívení neváží? není jí milé? Váží si ho, je jí milé, raduje se z něho, pokládá je za obzvláštní milost, ale ctí také, že ho není hodna. O té svaté, krásné duše, kterážto uměla tak se kořiti! Ona mohla říci, alespoň si pomyslit: Já jsem více, nežli ona; já jsem z slavného rodu, manželka proslulého kněze, já požívám veliké vážnosti u lidu, jsem letitá atd. Ale ne, sv. Alžběta na nic takového se nepyšnila; ona hleděla jen na mateřské důstojenství blahoslavené Panny Marie, a proto se ji tak kořila, proto její navštívení za takovou čest a milost držela, proto se za nehodnou jejího navštívení vyznala. O té svaté krásné

duše, která od pýchy víc, než východ od západu vzdálena byla! Mnohá jiná na jejím místě byla by, myslím, Panny Marie se ulekla, nad jejím štěstím se zarmoutila, jejího důstojenství ji nepřála; bylaby zlosti, závisti, nenávistí na ni ani pohleděti, k ní ani promluviti nemohla. Na opak sv. Alžběta: jak mile o mateřské důstojnosti blahoslavené Panny Marie zvěděla, hned láskou k ní zahořela, ji štěsti jejího od srdce přála, a z něho nesmírně se radovala. O té svaté, krásné duše, která tak milovali, přáti, radovati se uměla, o kterou zlost, závist, nenávist nikdy ani nezavadila! Pověz, sv. Alžběto, kde jsi tolik úcty ku blahoslavené Panně Marii nabrala? kdo ti jí tolik dal? Kdo jiný, nežli Duch svatý? Duch sv. dal ji sv. Alžbětě, a dává ji až podnes církvi sv. katolické a věrným synům jejím — katolickým křestanům. — Chcete-li se o tom přesvědčiti, projděte třeba všecken svět, zdaliž kde takové před Pannou Marií a její mateřskou důstojností se koření, takové láskou k ní plápolání, takové nad ní plesání naleznete, jako v církvi katolické? — zdaliž kde jí ke cti tolik vystavených kostelů, vzdělaných oltářů, postavených soch, zavěšených obrazů, upletených věnců, zhotovených korun užrite, jako v církvi katolické? — Zdaliž kde jí ke cti tolik radostních zpěvů, horlivých kázání, nábožných rozmluv, vroucných vzdechů uslyšíte, jako v církvi katolické? — Jisté, utěšené to znamení, že až podnes Duch sv. s církví sv. jest, a že až podnes ty ctnosti, které v srdce svaté Alžběty vliv, v srdce katolických křestanů vlévá, jmenovitě úctu a lásku k blahoslavené Panně Marii. O prosme ho bez přestání, aby tyto ctnosti v srdce všechných lidi vliv, pýchu pak a nenávist od nich daleko zapudil!

Že blahoslavená Panna Maria Matkou Boží jest, to zvěděla sv. Alžběta, jak svrchu řečeno, od Ducha sv., a také, jak nyní se vyjadřuje, od svého nemluvnátku; nebo jest, jakoby byla blahoslavené Panně Marii řekla: Nediv se tomu, že tě Matkou Boží nazývám, že o tvé mateřské důstojnosti vím. Vím o ní od svého nemluvnátku. *Nebot až! jak zavrněl hlas pozdravení tvého v uších mých, zplesalo radostí nemluvnátko v životě mém — a tímto svým zplesáním zvěstovalo mi, že v té osobě Matka Boží ke mně přichází.* Tato zpráva o Matce Boží, kterou sv. Alžběta od svého nemluvnátku měla, pochodiла vlastně od Ducha sv., protože i zplesání nemluvnátku od Du-

cha sv. pochodiло. Kdyby byl v něm Duch sv. nebyl, a jím k zplesání nepohnul, bylo by zajisté nezplesalo, a matce své žádného svědectví o mateřské důstojnosti blahoslavené Panny Marie nedalo. A protož to vlastně Duch sv. byl, jenž svaté Alžbětě skrze její nemluvnátko o mateřství Panny Marie svědectví vydal. A vydává je až podnes skrze biskupy a kněží, skrze rodiče a učitele, skrze kmotry a jiné katolické křestany, vydává je v kostelích, ve školách a v jiných domech křesťanských, a bude je vydávati až do skonání světa. Kdyby ho Duch sv. nevydával, nemohlby ho nikdo vydati. Kdo je vydává, vydává je v Duchu svatém. O jak rádi musíme tomu být, že takové svědectví z úst duchovních pastýřů, rodičů a jiných katolických křestanů častěji slyšíme, a jak velice máme ho sobě vážiti! Nebo to svědectví jest svědectví Ducha svatého. A jak rádi musíme tomu být, když my sami někdy takové svědectví vydati můžeme; nebo i to jest svědectví Ducha svatého. Jak ráda tomu byla sv. Alžběta, že blahoslavené P. Marii svědectví o jejím mateřství vydala, že ji Matkou Boží nazvala a že ji pro víru její blahoslavila, říkouc: *I blahoslavená, jenž jsi uvěřila; neboť vykonány budou ty věci, kteréž jsou povědány tobě od Pána.* — Nejdávno bylo blah. Panně zvestováno, že počne v životě a porodi Syna, a nazuve jméno jeho Ježíš; ten že bude veliký, a Syn Nejvyššího slouti bude, a že mu dá Bůh stolici Davida otce jeho, a že kralovati bude v domě Jakubově na věky, a království jeho že nebude mít konce. Tomuto slovu Božímu blahoslavená Panna Maria uvěřila a sv. Alžběta ji za to blahoslavila; neboť prý vykonány budou ty věci, kteréž jsou povědány tobě od Pána. Jedna z těch věci byla již vykonána, totiž ta, že počne Syna v životě svém, neb ho již byla počala; a jako ta první vykonána byla, tak že všecky ostatní vykonány budou. A byly vykonány; neb po několika měsících porodila Syna, a nazvala jméno jeho Ježíš; a ten byl veliký, a Syn Nejvyššího sloul, a Bůh mu dal trůn Davida předka jeho; t. j. jako dal Davidovi královskou moc nade všemi pokoleními Israelskými, tak dal Synu svému, Ježíši Kristu, královskou moc nade všemi národy; a on kraloval v domě Jakubově, to jest v svaté církvi své, a kraluje v ní až podnes, a kralování jeho nebude konce. — A tak dílem již jsou, a dílem ještě budou vykonány všecky ty věci, kteréž jsou povědány

Panně Marii od Pána, a budoú vykonány protó, že uvěřila. My také věříme. Však víme-li, na čem víra naše se zakládá? Že na víře blahoslavené Panny Marie? — Kdyby byla ona neuvěřila, nikdo by byl neuvěřil; nebo kdyby byla ona neuvěřila, že vykonány budou ty věci, kteréž ji povědiny byly od Pána, zajisté, že by byly vykonány nebyly; a když by byly vykonány nebyly, zdaž by byl kdo uvěřiti mohl, že jsou vykonány? — Abychom mohli uvěřiti, že vykonány jsou, musela dříve blahoslavená Panna Maria uvěřiti, že vykonány budou. Na její tedy víře co na pevném základu spočívá víra naše a tudiž i blahoslavenství naše. O jakou vděčností ji zavázání jsme za to, že uvěřila! Co asi na ono blahoslavení sv. Alžbětě odpověděla? I řekla Maria: *Velebí duše má Hospodina, a zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mému.* To jest, jako by byla řekla: Ty, Alžběto, velebiš mně, děvku Hospodinovu; ale já velebím tolíko Hospodina. Tys řekla, že tvé nemluvnátko zplesalo radostí nade mnou v životě tvém; ale já pravím, že duch můj plesá v Bohu Spasiteli mému; nebo shlédl na mně, dívku poníženou, učinil mi věci veliké, povýšil mně na důstojenství Matky Boží, splnil na mně slib, učiněný Abrahamovi a potomstvu jeho, tak že mne od této chvíle blahoslavenou nazývati budou všickni národnové země. —

Pán Bůh shlédl na blahoslavenou Pannu Marii *k vůli nám*, aby na nás mohl shlednouti, nás na milost přijmouti, nám hřichy naše odpustiti; on jí učinil veliké věci, povýšil ji na důstojnost Matky Boží *k vůli nám*, aby nám veliké věci mohl učiniti, nás milostí svou posvětiti, Duchem sv. naplniti, na důstojenství synů a dědiců Božích povýšiti; on na ní slib svůj splnil *k vůli nám*, aby na nás mohl slib svůj splnit, a nám za odměnu život věčný dáti. A poněvadž to všecko k vůli nám jest učinil, nemusíme-li ho s blahoslavenou Panou Marií velebiti a v něm plesati? — O velebme ho, plesejme v něm! A kdybychom dnes nebzejtra vírou, láskou, nadějí, trpělivostí a jinými ctnostmi tak prospěli, že bychom z toho od lidí chváleni byli, jako blahoslavená Panna Maria chválena byla od sv. Alžběty, co potom učiníme? Povzneseme se k Pánu Bohu svému, dáme mu čest a chválu a řekneme s blahoslavenou Panou Marií: *Velebí duše má Hospodina a zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mému!*

J. Felizna.

Svatí Cyril a Methoděj.

(Ke dni 5. července.)

Temné chmury kryly dálné naše vlasti,
vlasti žírné, vlasti drahé, slovanské;
od Šumavy až po hory Tatranské
úpěl bodrý lid, ach, v davu trapných strasti:
vládnul bělboh, vládnul černoboh i das,
byl to pro náš národ mrakův trudný čas.

V stinných lesích, v šumném háji modly hnusné
rozložily stan, též děsná morana
poutem hrůzy ujmila Slovana,
plápolali zápalové žerty dusné;
jim co otrok kořival se statný Čech,
stvůram sloužil Moravan i bratr Lech.

Hodnost lidská modloslužbou zašlapána,
obraz Boží na člověku zneuctěn,
v bludu temnotě duch čilý uvězněn,
vlast pak naše drahá pokročenou zvána:
mraků pečeť kryla čelo hrdinné —
Slovan ztratit měl své jméno rodinné.

Zhyne, zhyne národ čilý, mírný, tichý;
v modlárství si pohan hrob svůj vykopal,
bludu, záhubě své vlohy zaprodal:
tak již dávno úsudek zněl o něm lichý —
před tisíci lety mluvil o tom svět:
na slovanské lípě zvadne vonný květ! — —

Zavzněl velemocný hlas tu s nebes báně:
„Zbožný národ ten jsem sobě vyvolil,
jemu hody víry, vědy přistrojil,
příbytky též určil ve svém věčném stáně“ —
tak zněl s výše láskyplný Pána hlas,
Slávy strom zas okřáhl, zelenal sé zas.

Ha, viz černé chmury již se protrhuji,
jasné slunko slavské nivy zahřívá;
Světicáv dvé símě víry rozsvírá —
modlitbou a potem svým je zavlažují!
Znáš ty muže slavné, znáš ten slavný děj? —
Jsou to svatí Cyril, bratr Methoděj.

Viz, jak símě pravdy věčné zkvitá,
hnusné modly v svon se říti nicotu;
kříž se skví a plaší bludu temnotu —
křesťan Čech již bratry věřící své vitá:
věrou, vědou září mocný Velehrad,
k němu pojí náš se chrabré Vyšehrad.

Ověnčen již slávou slavnou Slovan slavný,
uveďla jej víra, věda ve svůj chrám,
kroky jeho řídí věčný Mistr sám,
zkvětli bujně, čile věhlas jeho dávný;
jméno „Slovan“ skví se v řadě národů,
mečem víry získal sobě svobodu. Jan Dostal.

Malomocný.

Od Xav. de Maistre.

(Pokračování a dokončení.)

Dávaje kahanec na stůl, uzřel jsem šňůrku od křížku, který na krku nosila a jejž sama mezi dva listy bible sv. vložila. I ustoupil jsem nazpět, naplněn jsa jakousi svatou hrůzou. Hlubina propasti, do které jsem se vrhnouti chtěl, postavila se před vytřeštěné oči mé; šel jsem a uchopil třesoucí rukou tu svatou knihu. Hle, tať jest, pravil jsem k sobě, pomoc, kterou mi slíbila. A vyndávaje z knihy křížek, nalezl jsem tam ukrytý lístek, kterýž tam sestra pro mne byla vložila. Slze bolesti dosud tajené vyhrnuly se mi proudem, všickni zoufali úmyslové rozprchlí se mžíkem. — Tiskl jsem ten drahocenný list dlouho ku srdeci svému, než jsem ho čisti mohl, pak vrhna se na kolena, abych milosrdenství Boží vzýval, otevřel jsem list a rozplakán četl jsem z něho tato slova, jež mi všechně v srdeci vrytá zůstanou: „Můj bratře, brzy od tebe odejdu, avšak tě neopustím. — V nebi, kam doufám přijiti, budu bdiť nad tebou; budu prositi Boha, aby ti dal síly snášeti život s oddanou myslí tak dlouho, až se Jemu zlibi nás spojiti na jiném světě: potom ti budu moci osvědčiti celou svou lásku, nic pak mi nebude bránit, abych k tobě nepřišla, nic pak nás od sebe neodloní. Dávám ti tento křížek, kterýž jsem po celé živobytí své nosila; těšil mne v úzkostech mých: slzy moje neviděl jiný svědek, leč on. Připomeň si, až jej uvidíš, že moje poslední přání bylo to, abys žil a umřel co dobrý křesťan!“ Předrahé písmo! nikdy se mi neztratíš: vezmu tě s sebou do hrobu; onot jest klič k otevření brány nebeské, kterouž bych zločinem bez mála byl sobě navždy zavřel. Když jsem list čisti začal, cítil jsem na sobě slabost a unavenost vším tím, co před tím jsem vytrpěl. Oči moje zastřely se mrákotou a za chvíli ztratil jsem vědomí sebe samého, pozbyl jsem vši paměti svého neštěstí. Když jsem opět k sobě přišel, byla noc daleko pokročila. Tou měrou, co mé myšlenky nabývaly jasnosti, rostl ve mně pocit jakési nevypravitelné spokojenosti. Všecko, co se mi před večerem přihodilo, zdalo se mi být snem. Mé první hnutí bylo to, že jsem pozdvihl zraků svých k nebi, abych Bohu děkoval, že mne před největší bídou uchránil.

Nikdy se mi nezdálo hvězdnaté nebe být tak jasné a krásné, jako tehdy: hvě-

zda třpytila mi do okna, díval jsem se dlouho na ni s potěšením nevyslovnným, díky vzdávaje Bohu, že této radosti spatřit ji mi ještě poprál, i kochal jsem se tou myšlenkou, že jeden z jejích paprsků zvláště poslán jest, aby svítil do temné celičky Malomocného.

Odešel jsem do svého pokojíku o mnoho pokojnější. Ostatek noci vynaložil jsem na čtení v knize Job, a svatá nadšenost, jakou má duše z něho ssála, dokona vyplašila ze mne ty černé myšlenky, které mne byly opanovaly. Nikdy jsem tak hrozných trápení nezakusil, dokud sestra moje žila; bylt jsem spokojen, věda, že blízko mne jest, abych byl trpělivějším, a jediné pomyšlení na její lásku stačilo, abych se potěsil a svou bídou srdnatě snášel.

Útrpný cizinče! Bůh na vás nedopust, abyste musil o samotě žiti. Mé sestry, společnice moji, není více, ale nebe poskytlo mi síly, abych nesl život svůj zmužile; ono mi, trvám, i na dále přáti bude, neboť o to prosím z celého srdece svého.

D. Staráli byla vaše sestra, když vám umřela?

M. Bylo jí sotva pět a dvacet let; ale pro nemoc zdála se býti o mnoho starší. Však i při té nemoci, na kterou umřela a v níž původního vzezření svého pozbyla, bývala jednou hezká, bez té ohyzdné blelosti, kteráž ji teprv později změnila. Byla ona obraz živé smrti, a nemohl jsem na ni pohleděti, abych byl nezaplakal.

D. Zemřela vám ovšem záhy.

M. Její slabé a útlé tělo nebylo s to odolati tolíka nemocem: od některého času již pozoroval jsem, že smrt se bliží. Její bolesti byly tak veliké, že jsem sám byl nucen přáti jí smrt. Když tak vůčihledě slabla a den po dni bídnejší se stávala, měl jsem z toho smutnou radost, vida, an se bliží konec její bolesti. Než minul měsíc, byla už nad míru slabounká; časté omlévání její zvěstovalo její brzké skonání každou hodinu. Jednoho večera, bylo to na začátku srpna, viděl jsem ji tak mdlou, že jsem ji opustiti nechtěl. Byla ve své pohovce, jelikož od několika dní na posteli vydržeti nemohla. Sedl jsem si vedle ní a v čiré tmě vedli jsme spolu poslední rozmluvu. Mé slzy nebylo lze utajiti; hrozný strach mne znepokojoval. „Proč pláčeš,“ pravila, „proč se tak rmoutiš? Já tě neopustím ani po smrti; vždycky budu u tebe v úzkostech tvých.“

Za chvíli vyslovila mi přání své, že by ráda z věže ven a pomodlit se v oře-

chové besídece, kdež trávivala největší díl léta. „Checi umřít,“ řekla, „a při tom dívati se na nebe.“ Nenadál jsem se, žeby již byla smrt na blízku. Vzal jsem ji do náručí, abych ji nesl. „Jen drobet mne podepři,“ řekla, „snad budu mít tolík sily, abych šla.“ Vedl jsem ji zlehounka až do ořesín; udělal jsem ji podušku ze suchého listí, kterého tam sama byla nanesla, a přikryv ji šatkem, aby vlnká noc jí neuškodila, usednul jsem k ní; však přála si zůstat o samotě na posledním rozjímání svém. I šel jsem tak daleko, co jsem ji rozeznati mohl.

Viděl jsem, že chvílkami šátek odhrnula a bílé ruce své k nebi vztahovala. Když jsem se přiblížil ku besídce, prosila mne, abych ji dal napít vody; přinesl jsem ji, ona si svlažila rty, avšak piti nemohla. „Cítím svůj konec,“ pravila, odvrátic hlavu, „žízeň má bude brzy navždy uhašena. Drž mne, bratře, pomoz sestře své překročit žádanou avšak hroznou hranici života. Drž mne a říkej modlitby umírajících.“ — Ta byla poslední slova, kteráž ke mně promluvila. Podepřel jsem hlavu její o prsa svá, odříkával jsem modlitby umírajících: „Odejdi do věčnosti,“ řekl jsem, „milá sestro má, vybať se z tohoto života, zanech toto roucho duše své v náručí mé.“

Po tři hodiny jsem ji tak držel v posledním zápasu; konečně polehounek usnula a duše její lehce se vznesla od této země.

Když dokončil Malomocný své vypravování, zakryl si rukama tvář. Pro bolest uvázla i cizinci řeč v hridle. Po několika okamženich mlčení povstal Malomocný. Cizinče, řekl, až zármutek nebo malomyslnost k vám se přiblíží, pomenete na samotáře v městě Aostě; neučinil jste mu marnou návštěvu. —

Sli spolu k zahradní brance. Když měl důstojník práh překročiti, navlékl rukavici na pravou ruku: „Vy jste posud nestiskl nikomu ruku, řekl k Malomocnému, učiňte mně to potěšení a vezměte mou pravici, podává vám ji přítel, jemužto osud vás jde velice k srdeci.“

Malomocný odskočil z uleknutí na několik kroků a pozdvihna oči a rukou svých k nebi, zvolal: „Bože milostivý, vylej požehnání své na tohoto soucitného muže.“

Tedy mi prokažte jinak lásku svou,“ odvětil cizinec. „Já odcházím; snad se neuvidíme dlouho: což nemohli bychom si ovšem s patřičnou opatrností někdy dopisovati? Takové zaměstnání by vás povy-

razilo a mně by to bylo k velikému potěšení.“

Malomocný přemýšlel nějakou chvíli. „Proč,“ řekl konečně, „proč bych se chtěl nemožnosti klamat? Já nesmím mít jiné společnosti, leč sebe samého, ani jiného přitele, leč Boha: my se uvidíme u Něho. S Bohem! spanilomyslný cizinče, mějte se dobře.“ — Malomocný přivřel dvírka a zastrčil závoru. — Z franc. přel. P. V. Mayer.

D O P I S Y .

V Praze, dne 22. června 1866.
(V čas války.)

V litanii o Všech Svatých nalezá se prosba: Od hladu, moru a války — vyšvobod nás, Pane. V pokoji živi jsouce zapomínavi jsme na hrůzy války, opomíjeli jsme prositi Pána za odvrácení války. Sami sobě dostatečni jsouce odstupovali jsme od Hospodina směle tvrdice: „Nepřijde na nás zlé, meče ani hladu neužíme.“ (Jer. 5.) Však všeho do času. Vzplanula válka, tato hrozná metla v ruce trestající spravedlnosti Boží.

Proč vzplanula, pověděl sám císař pán. Před výroční památkou bitvy u Kolina svedené 18. června 1757 vydal k národům svým manifest, jenž se nachází v čele tohoto listu.

Císař a král náš nepustil se ve válku výbojnou; „nám byla zbraň do rukou vnučena.“ V tom spočívá veliká útěcha; můžeme volati k Bohu s korunovaným pěvcem na Sionu: „Rozptyl národy, kteříž války chtějí!“ Vedeme boj spravedlivý, tak že císař a král náš ty, kteří válku spůsobili, volati může před soudnou stolicí věčného všemohoucího Boha, aby odpovídali za všecko to neštěstí, kteréž tato válka uvalí na jednotlivé osoby, rodiny, krajiny a země.

Udatné vojsko naše jde zmužile v boj. Pán Bůh buď s nimi, aby válku ukončili vítězstvím podobným vítězství našemu u Kolina. Bůh sám řídí běhy válečné. To věda císař pán, nezakládá důvěru svou toliko na naši sjednoceností a na naši moc, alebrž praví: „Já ji zakládám zároveň na Nejvyšším, na všemohoucím spravedlivém Bohu, jemuž Můj Dům od svého prvopocátku sloužil, kterýž neopouští těch, kdož v spravedlnosti v Něho důvěřují. Jeho chci vyzývati o pomoc a o vítězství volati, a vyzývám Mé národy, aby to učinili se Mnou.“ V těchto císařských slovech naznačeno jest, co činiti má vojsko naše, a co činiti máme my ostatní. Povíme to slovy písma

svatého. K vojsku voláme: „Nebojte se jich (nepřátelů); ale na Pána Boha velikého a hrozného pamatuje a bojujte za bratry své, za syny své, za dcery své, za manželky své.“ (II. Ezdr. 4, 14.) „Budete pečliví, abyste přidrželi se Hospodina Boha vašeho, jakož jste učinili až do tohoto dne: a tehdáž žádný nebude moci vám odlati . . .; nebo Hospodin Bůh váš sám za vás bojovati bude.“ (Jos. 23.) „Není moudrosti, není opatrnosti proti Hospodinu: kůň připravuje se ke dni boje; ale Hospodin dává vítězství.“ (Přisl. 21.) Pročež v Bohu doufajíce „bojujte za národ náš, pomoc pak s nebe budíž s vámi!“ (I. Mak. 16.)

My ostatní podporujme vojsko svou modlitbou a obětmi. S císařem a králem naším vzývejme Boha o pomoc a o vítězství volejme. Učíme, jakož činili synové Israelští, kteříž bydlili v zemi židovské, slyšice o Holofernovi, že zdobývav mnohých měst přitáhna rozkázal shromážditi se všemu vojsku svému. Osadili stráň hor, skrze kteréžby mohl táhnouti k Jerusalému a drželi stráž, kdežto úzká cesta mohla být mezi horami. I volal veškeren lid ku Pánu s snažností velikou, a ponížili duši svých v postech a v modlitbách . . . A oblékli se kněží a volali ku Pánu Bohu jednomyslně, aby nebyla dána města jejich v zkažení a svaté věci jejich v poskvrnění a aby nebyli dány v pohanění národům. Tehdy Eliachim, kněz Páně veliký, obcházel veškeren lid a mluvil jim řka: „Vězte, žeť vyslyší Pán modlitby vaše, jestliže trvajíce setrváte v postech a modlitbách před obličejem Páně. Pomněte na Mojžíše služebníka Páně, kterýž Amaleka, jenž doufal v své síle a v své moci, a v svém vojsku, a v pavezách svých, a v vozích svých, a v jezdích svých, ne mečem bojuje ale modlitbami svatými modle se porazil. Tak poraženi budou všickni nepřatelé, jestliže setrváte v tomto skutku, kterýž jste začali.“ (Jud. 4.)

To učiníme. Budou se konati veřejné modlitby, prosebné průvody na vyprošení Božího slitování a požehnání, vítězství a trvalého míru. Na týž úmysl již obětuji kněží obět nejsv., pozdvihujíce u oltáře rukou svých k Hospodinu, aby vítězili vzdálení od oltářů vojínové. Však i skutky lásky k bližnímu budeme přispívati. Co a kam se dáti má, vyrozumí laskavý čtenář z mnohých těch tklivých „vyzvání“ a „provokání“ umístěných v Kronici tohoto čísla. —

V Labeské Týnici dne 12. června 1866.

(Návraty do církve).

Jedna katolická matka oznámila mi, že její syn má nevěstu — evangeličku. Ta však že je ochotná složiti vyznání katol. víry, tim spíše, jelikož do katol. školy chodila, a nyní i náš chrám Páně navštěvuje. Na mou otázku, zdali úmysl nevěsty je také skutečně pravý, upřímný, z lásky k Bohu a jeho svaté pravdě plynoucí, či snad jen světskými ohledy a nastávajícimi vdavkami vzbuzený, odpovědno mi, že opravdu miněný jest již dávno, dříve ještě nežli její syn s nevěstou známost měl. Bych se o tom přesvědčil, psal jsem p. učiteli v osadě, kde nevěsta bydlí a — výpověd zněla opět příznivě. Ano, matka nevěstina se vyjádřila, že by sama vyznání víry katol. učinila, jen — kdyby již tak — stará nebyla, že se jí to v katolic. kostele lépe líbí, než u nich. A proto, že ničeho proti tomu nemá, by její dcera, třeba i obě, ještě jsou mladé, staly se katoličkami. — A konec všeho toho byl? — Ten, že jsem právě ukončil cvičení s katol. ženichem o vídě a povinnostech jeho, co katalíka ku katol. dítkám a — nekatolické ženě. Nevytrvala v úmyslu svém, byla přemluvena. — Jiné byly stálejší. Při zaopatřování jednoho chudého nájemníka pozoroval jsem mezi přítomnými ženami po chvílkách tichou rozmluvu. Po ukončení posvátného výkonu přistoupí jedna z nich ke mně a prosí, by se mohla státi — katoličkou. Za řeči dověděl jsem se, že je evangelička augs. vyznání, a že svůj chrám pro vzdálenost navštěvovati nemůže. Odpověděl jsem ji, že může tedy choditi do blízkého helv. kostela, že je to skoro jedno. „Není, veleb. p., odpověděla prostosrdceň, tam nectí kříž a my — ano. Proto chci být katoličkou, abych mohla do Božího kostela choditi a lidé na mne neukazovali, jako, že tam nepatřím.“ — Že se její vroucí přání ochotně vyplnilo a ona nyní náš chrám Páně s radostí navštěvuje — netřeba dokládati. —

Jiná hlásic se k odstoupení od evang. vyznání měla mnohé nepříjemnosti. Na otázku: „Vite-li pak, že musíte po smrti do očistce?“ — odvětila směle: „Děj se vůle Boží, když se to tak Pánu Bohu zlíbí. Vždyť se modlíme: buď vůle Tvá svatá naplněna.“ — „Vite-li pak“, zněla další otázka, „že musíte kněze prositi, by vám hřichy odpustil?“ — „Lépe prositi,“ odpověděla, „než za ně (hřichy) trpěti.“ — „Pak se musíte modliti ke svatým.“ —

„I ba ne, já se modlím Pánu Bohu, svatí se také modlili: proto jsou svatými a já si toho také přeji.“ — S touto odstupovala zároveň matka tří nedospělých dítěk. —

Jedna vdova odpadla k vůli svému druhému manželu od katolického náboženství. Onemocněvši žádala si, smířiti se s Bohem po katolicku. Manžel, ba i sám nejstarší katol. syn všemožně ji přimlouvali, by toho nečinila a jako prý zajíc s pole na pole od jednoho vyznání k druhému nepřebíhalá. — Docilili tolik, že povolán byl evang. p. pastor. Avšak svědomí si poroučeti nedá a proto, když bylo zle, musel přijít předce jen — katol. kněz. Kratičké vyznání víry skládala pevně a odhodlaně s velikou skroušeností. Událost tato zbudila veliký dojem. — Přišel ke mně ženich a ohlásil, že si chce vzít evangeličku; ta však, že jest ochoťná učiniti vyznání víry, ale až po svatbě, jelikož se ji v tom brání. Dalším vyptáváním přišlo na jevo, že jest sice co evangelička pokrtěna, ale od svého dětinství mezi katoliky žijíc po katolicku vydována. Chodila na evičení a učinila již vyznání víry. — Tou měrou přibylo u nás od nového roku 8 duši do luna sv. katolické církve. — Za to odpadla jedna naše osadnice, která za svým evang. ženichem se byla odstěhovala.

Konečně „zaplat Bůh“ pp. Kučerovi, Kurkovi, rádnim, Krátkému, Morstadtovi, městským zástupcům, a Jos. Duchoslavovi měštanu za jejich laskavost, s jakouž posloužili co svědkové našim navrácencům.

J. D.

Ve Všetech 10. června 1866.

(Ohrázení proti dopisu ze Všetat.)

Přijeda do Prahy na trh s obilím, zašel jsem do kněhupectví p. Stýbla, bych dítku svému modl. knížku koupil. I viděl jsem tu ležeti Blahověst, do kterého když jsem nahledl, zpozoroval jsem, že tam také něco ze Všetat. Přečta dopis ten, ustrnul jsem, kterak pan dopisovatel tak psáti mohl, vytýkaje nám tvrdost srdce o pohřbu našeho p. faráře, na němž, jak se zdá, ani nebyl. Bylt by viděl, že kněží také neplakali. Co se týče musiky, v tom jsme se arcí provinili a této chyby své želime. Konečně myslím, že se nám při této přiležitosti oné výtky nemělo dostati. J.N. rolník.

Z kraje od Labe dne 20. června 1866.

(„Drží obskurantismus“ p. Malého Jakuba.)

Náhodou (nejsem jeho odběratelem) nahlédl jsem tyto dni do jednoho z po-

sledních sešitů „Slovníka Naučného,“ kdež jest titul a předmluva k VI. dílu. Pořadač toho díla, p. Jak. Malý, tam praví, že mu přimlouváno od přátel, aby odpověděl na výčitky, jež „Slovníku Nauč.“ činěny s některých stran; on to ale považuje za sebe nehodné, jelikož výtky činil „drží obskurantismus“ atd. Poněvadž i „Blah.“ to a ono vyčetl Slovníku za nepravdu a blud a klam, mří pan Malý zdvořilým titulem zajisté i na Blahověst. A jakž by se nepohoršil pan Malý? Či není to „drží obskurantismus,“ žádati na něm, aby ja kožto katolík (dle jména) znal aspoň povrchně katolictví, a nevydával za katolické učení věci, o nichž každé vesnické dítě ví, že se v katechismu opak toho něčí? Anebo to není „drží obskurantismus,“ žádati od p. Malého, aby tedy nepsal o tom, čehož nezná, čemu nerozumí? — Anebo není to „drží obskurantismus,“ žádati od něho ale spoň tolik, když sám neví o věcech církve katolické, aby poučení o tom hledal ve spisech katolických a nepřekládal bez smyslu nevěrecký slovník Brockhausův, a nebo jiné protestantské encyklopédie? Ó těch nynějších osvěcovatelů národa našeho, kteří novinami, vědeckými i prostonárodními spisy s pekelnou horlivostí rozsívají mezi lidem símě nevěry, chtějice shasit slunce pravé víry a nastrkujíce světu světlo svého bludného rozumu! Pýcha jejich Boha uznati se zpěčeje, raději z opice a z bláta původ svůj odvádí, nežby podřídit se chtěla vůli Boží. Ale p. Malého z počtu bezbožných musím vyjmouti, on má přece nějakého Boha. Ve svém jednom spise („Napoleon. Dle nejlepších pramenů vypravuje Jakub Malý“) praví do slova, i s velikou písmennou ve slově Bůh, takto: „Napoleon začal jako velký muž, jako Bůh skonal. My Evropané viděli jej příliš z blízka, aby chom mu vzdávat mohli vyšší úctu, ale opusme Evropu a nalezneme Napoleona co Boha; nebot pro ty, kteří ho viděli toliko z dálky, skrze prisma slávy, byl Napoleon obrem, příliš velikánským pro tento svět. Aby pak země nebyla udušena tolikem slávy, měli za to, že ho musí přesaditi do nebe, a to i učinili. Plavte se přes moře, zaberte se do šírých pustin staré Ameriky, a tam na břehách velikých řek naleznete osadu dvou tisic Číňanů, kteří klanějí se Bohu i Napoleonovi.“ (dil II. str. 342.)

Jestli pak asi p. Jakub Malý, když jeho bůh I. není už na světě, klani se také jeho potomku bohu III. na trůnu francouz-

ském? mět k tomu stejnou příčinu: jako onen jeho bůh I. uvedl na Evropu a na Rakousko bídý a neštěstí neskončené, podobně i nynější jeho bůh III. připravuje opět Rakousku svizele nepřehledné. — A lidé tak pomateného rozumu, kteří mohou psát takové nesmysly, jako onen citát právě uvedený, ti staví se lidu našemu za vůdce a vzdělavatele? ti chtějí směr dávat naší literatuře? ti ve své nevědomosti smějí koho odsuzovati z „držeho obskurantismu?“ Věru, kdyby ta věc neměla v životě tak hrozných následků, člověk by se těm nesmyslům zasmál, a řekl by: „Nuže, pane Malý, opusťte Evropu, abyste mohl viděti Napoleona z dálky, a nebyl udušen tolíkem slávy; jděte do šírych pustin staré Ameriky, a tam na břehách velikých řek s těmi 2000 Číňany klaňte se Bohu a Napoleonovi. Vždyt země Česká i Slovnik Naučný bez vás obстоji!“ — A jak mnohé jiné, kteří se živí nyní na roli literatury, mohl by p. Jakub Malý vzít s sebou, aniž by jich literatura naše pohřešila, poňvadž rozsévají jen trní a bodláči. Mám tu na mysli zvláště novinářstvo. Ale marano jest opakovati stesky a žaloby na urážky a nájezdy, které se co den naskytují proti svaté církvi a všemu, co s ní ve spojení.

H.

[Listy z Ameriky.]

II. V St. Louisu dne 24. května 1866.

Maje teď opět drobet po chvíli, chápu se pera, bych vám zase něco napsal, jak o zdejších náboženských poměrech vůbec, tak o naši osadě zvlášt. Co se prvního týče, checi se tentokrát zmíniti tolíko o katolickém životě v zdejším městě; poskytujeť dosti utěšený pohled. Uprostřed obyvatelstva více jak 200.000 lidí nejrozličnějších náboženských vyznání a převélikého počtu nevěrečů, čítá zde katolická církev jeden a dvacet kostelů, z nichž 13 jest anglicko-irských, 7 německých a náš český. Kostely jsou v neděli hojně navštěveny a služby Boží se zde spůsobem v pravdě důstojným odbývají. Zasvěcených svátků máme v zdejší diecézi tolíko čtvero, a sice: Hod Boží vánocní, Na nebevstoupení Páně, Na nebevzetí Rodičky Boží a Všech Svatých. V našem českém kostele se však posud konají oboje služby Boží i na všecky ty svátky, které se v Čechách světi. Nemůžef náš věřici lid zapomenouti na ty slavnosti, které od dětinství ve staré vlasti světíval a které mu hluboko utkvěly v mysli a v srdeci, ačkoli se v takové dny

obec nikdy úplně nesejde, protože přemnoží — jsouce na práci ve fabrikách — v ty dny i při nejlepší vůli přijíti nemohou. Bude to snad nápadné, že mluvím o obojích službách Božích v našem kostele, an jsem zde samojediný. To vysvětlují tím, že zde každý kněz má právo, v neděli a ve svátek sloužiti dvě mše svaté, kteréžto právo nejdříst. pan arcibiskup zdejší k mé žádosti pro naš kostel rozšířil i na ty dny, které jsou v Čechách zasvěcenými svátky. — Ačkoli se zde služby Boží — jak jsem pravil — dosti velebně odbývají, přece se tu pohřešují ty nejzajímavější slavnosti katolické, na které se jinde starí i mladí těšivají, a sice: půlnocni (jitřní) o vánocích, slavnost Vzkříšení Páně o velikonoci a pak slavnost Božího Těla. Vánoční jitřní je zde místo na půlnoc určeno na pátu hodinu ráno, protože by prý se uprostřed tak smíšeného obyvatelstva jinověrců a nevěrců snadno nějaké nepořádky přihoditi mohly. Z tétož příčiny se zde také nemůže konati slavný veřejný průvod o Vzkříšení Páně a o Božím Těle. Kněz se zde vůbec nikdy na ulici v klerice neobjeví, a tudiž se i zaopatřování nemocných děje jen v civilním obleku, leč že až v bytu nemocného se obleče tenká rochetka přes kabát. Jak mne při první takové chůzi k nemocnému bolelo srdce, ještě jsem po mnoho let byl zvyklý na veřejně slavné zaopatřování, ani nemohu vyslovit; odprošoval jsem srdečně Spasitele, by mně to za vinu nepříčital, že Jej skryté nesu, jakobych se za Něho styděl, a vzpominal jsem si na naši katolickou zem, kde každý před nejsv. Svátostí zvláště na venkově s úctou na kolena padá. To zde ovšem není, ač musím hned také doložiti, že se v zdejším městě katolické knězi žádné úkory nedějí, ano spíše katolická věra a úcta k ní se rok co rok utěšeně zmáhá.

Výživa kněze jakož i kostelní potřeby se zapravují z pronájmu kostelních stolic a z tak zvané kollekty (sbírky) v každou neděli a svátek při ranní a velké mši sv. Z toho má kněz svůj příjem, pravidelně pět set dolarů ročně mimo štolní dávky, ostatní patří kostelu; veškeré věšk kostelní jmění má kněz ve své moci, moha ho upotřebiti dle svého dobrého zdání a nejsa odpovědným žádnému, leč tolíko biskupu svému. V některých diecézích ustanoveni jsou kostelní výborové, jenž spolu s knězem dohlídku vedou, zde však nejsou. —

Kostelní stolice se obyčejně pronajímají na půl leta. Chcete, bych Vám podal obrázek takové dražby? V určitou neděli se vynese nejsv. Svatost do sakristie a kostel se na tu chvíli promění v dražební síň. Podlouhlé stolice po obou stranách kostela jsou přepaženy na dvě oddělení, z nichž každé je vyměřeno na 4 osoby. Každé to oddělení znamená číslem, se zvlášť pronajímá; z většího dílu drží dvě i tři rodiny jednu stolici společně, což se hlavně děje v těch kostelích, kde je obec četná, ale kostel malý. Aspoň ti starší a sedí, mládež ta snáze postojí. Lidu se hodně k pronájmu sešlo; z toho lze soudit, že to dobré půjde. Dražba již začíná; jeden z občanů provolává, kněz zapisuje. Jde to od předu, a tu bezpochyby myslíte, že první stolice přijde nejvýše; však myslíte se. Nepodávají za ni mnoho, a víte proč? „Před stolicí stojí děti, a ty člověka vytrhují z pobožnosti, pořád aby je někdo okřikoval.“ Přec však přišla stolice na 20 dolarů. Přichází se k stolicím, které jsou uprostřed kostela, a tu se zvlášť živě ozývají hlasy více podávajících. Již se podává přes 30 ano již bez mála 40 dolarů, a přec by předešly nájemník stolici nerad pustil; sedí v ní již několik let, již přivykł do ní chodit, — podává ještě více a k jeho potěšení mu konečně zůstala. A tak to jde od jedné k druhé, každá jde dobře na odbyt; již jsou všecky pronajaty a ještě jsou tu množí, kteří by rádi nějakou stolicí, ale není žádné více. A ptáte se, kdo jsou ti, jenž tolik obětují za posazení v kostelní stolici nedělního času? Jsou to snad bohatci, jenž hojně mají pozemských statků a tudiž ani nepocítí několik těch dolarů půlletně? Aj nikoli, jsou to dělníci a řemeslníci, jenž z většího dílu nemají ani svůj vlastní byt, jejichžto jediný kapitál jsou zdravé ruce a láска k sv. náboženství. Vědit, že zde nejsou žádné fundace, jako v staré vlasti a že, chtějí-li mít svůj vlastní kostel a slyšet slovo Boží v mateřském jazyku, nesmějí litovati oběti na chrám Páně. Ti vlažnější se nad tím horší, mudráci tohoto světa se tomu posmívají, jsouce toho mínění, žeby se těch peněz mohlo jináč užít, však ti horliví se nedají pomásti, — vždyť to dělají pro Boha, pro svou duši, a rádi by též dětem svým nějakou památku zanechali. Pán Bůh jim odplat obětivost jejich, posilníž je při jejich práci! Píšu to o našem českém kostele a o mých osadnících. Jsme až posud všickni dobré naděje, až

na to jediné, že teď hnedle vesměs obchody a tudiž také výdělky váznou; však snad se to opět co nejdříve lépe ukáže. Teď musíme nějaký čas bedlivě hospodařit, abychom potřebných peněz na zakoupení nového stavebního místa sehnali. — Budeme zajisté deset tisíc dolarů k tomu potřebovat, a ty se v našich okolnostech nedají hned sebrat, a přec nás čas a potřeba nutí, abychom místo již měli. Pán Bůh nám pomůže. Blahověst dostávám pravidelně, ač skoro pokaždé s roztrženou obálkou. Zda-li pak se některí ti misionáři odhodlali na cestu sem k těm našim opuštěným krajanům? — Mně sem psal jeden (kněz z Litoměřicka). Odpověděl jsem mu, aby se hlásil u nejdříve. p. biskupa Budějovického, na něhož se osadníci Spillevilliští již obrátili, a k němuž prý také p. biskup z Chicaga na své cestě do Ríma neb z Ríma zajetí mím. Ještě jedno místo jest prázdro, odkudž kněz z nedorozumění odešel. Před několika dny poslal jsem peníze na cestu našemu budoucímu učiteli. Dejž Bůh, aby to bylo ku zdaru školy! S Bohem! Za nedlouho opět a více. J. H.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. p. kardinal arcibiskup navrátil se z Břežan do Prahy a aby seminář postoupen býti mohl k ubytování vojska, rozkázal rozpustiti hned alumny I., II. a III. roku. Alumnům IV. roku, čekatelům to důstojnosti kněžské, vykázal obydlí v druhém patře svého arcibiskupského sídla, kamž se, až potřebí bude, přestěhuje i těch 12 alumnů, kteříž za příčinou přísluhování při službách Božích a že na ten čas domova nemají, v Praze zůstanou. — *Svěcení kněžstva* bude JEmin. p. kardinál udělovati dříve, než ustanovenovo a ohlášeno bylo, totiž dne 8. 12. a 15. července.

- Na den sv. Aloisia byl v metrop. chrámu u sv. Vítá rozebrán a do beden uložen drahocenný stříbrný hrob sv. Jana Nepomuckého, aby v čas potřeby odvezen byl na místo bezpečnější. Tělo sv. mučenika a patrona našeho v rakvi křížálové nesli na nosítkách červeně potažených pp. kanovníci v pluvialech za Jeho Eminenci nejdříve. p. kardinálem do kaple sv. Václavské, kdež sv. tělo modlíc se kajicí žalmu a litanie na oltáři uložili. Rovněž postarano o uschování a kdyby potřeba kázala o zavezení na místo bezpečné chrámového pokladu sv. - Vítského. Ze při-

odnášení těla sv. Jana přítomný lid slzel, netřeba dokládati.

- Dovídáme se, že JEmin. nejdůst. pan kardinal arcibiskup nařídí veřejné prosebné průvody na vyprošení Božského sli-tování a požehnání. Průvody budou se konati v Praze po tři nejbliže příští neděle, a sice od sv. Mikuláše do chrámu Matky Boží před Týnem, z Týna k sv. Štěpánu. a od Františkánů k Marii P. Vít. vždy v 7 h. ráno. První procesí vyjde v neděli (1. července) v 6 h. ráno z kaple sv.-Václ. na hradě k sv. Mikuláši a odtud po mši sv. do Týna.

- Pobožnost 40hodinná bude se konati od 28—30. června a 1. července v seminářském chrámu Páně (u sv. Salvatora), od 2—5. července u sv. Havla.

- V pátek (29. t. m.) v slavný den sv. ap. Petra a Pavla bude se konati výroční pout na staroslovanském Vyšehradě, jakož i u sv. Petra na Poříči. Na hřbitově Vyšehradském a u chrámečku sv. Klementa v Bubnech bude se v týž den konati výroční památka vzkříšení z mrtvých.

- Včera vykonali Pražané pout na Levý Hradec. Po mši sv., kterouž sloužil v 5 h. ráno u sv. Jiří na hradě vdůst. p. kanovník Bradáč, odebral se průvod s v. p. Maškem, kapl. u sv. Havla, na Levý Hradec, odkudž se k večeru navrátili.

- Dne 4. července bude se slavit u Všech Svatých výroční památka sv. Prokopa, patrona vlasti naší. V 8 hod. bude zpívaná mše sv., v 9 něm. kázání, v 10 pontifikální mše sv., odpol. v 5 hod. nešpory (jakož i den před slavností). U hrobu sv. Prokopa bude v ten den obětována mše sv. za všecky údy Děd. sv. Prokopa.

- Výroční slavnost sv. Cyrilla a Methoděje bude se konati v chrámu Cyrillo-Methodějském v Karlíně tímto pořádkem. Ve čtvrtek 5. července bude o 6. a 1/2 8. h. tichá mše sv., v 9 hod. zpívaná, odpol. v 5 hod. české nešpory. Dne 6. a 7. (v pátek a v sobotu) v 7 hod. zpívaná mše sv., odpol. v 5 hod. požehnání. V neděli dne 8. o pouťi v 6 hod. ranní služby Boží s výkladem, o 1/2 9. a 1/2 10. mše sv., v 10 h. kázani, v 11 h. slavná mše sv., odpol. ve 4 hod. kázani, v 5 hodin české nešpory. V ponděli dne 9. července v 7 hod. zpívaná mše sv., v 5 hod. požehnání. Od 10.—13. bude se tam konati pobožnost 40-hodinná. Na každý den bude ráno v 7 h. zpívaná mše sv., odp. v 5 hod. české nešpory a poslední den (13.) „Te Deum.“

- Arcibiskupský konvikt studujících v semináři Pražském měl v právě ukončeném

roce školním 60 chovanců; v 8. třídě bylo 10, z nichž osm podrobilo se v červnu t. r. maturitní zkoušce na novoměstském gymnasiu Pražském; dva dostali vysvědčení dospělosti s vyznamenáním, šest vysvědčení dospělosti, dva budou později zkoušku odváděti. Z ostatních 50 dostalo 16 vysvědčení první třídy s vyznamenáním, všichni ostatní vysvědčení první třídy. Dva zaujali první místo mezi spolužáky; 12 zaujali místa od 2—5; 22 místa od 5—20. — V květnu t. r. zemřel chovanec Em. Wagner z Pozdně a byl slavně pochován na hřbitově Malostranském. Zádušní služby Boží konali se i v seminářském i v gymnasialním chrámu Páně.

- (Opozděno.) Provolání. Den ode dne ubývá vyhlidky na zachování míru. — Veškeré pokusy, jež Rakousko bez ustání a co nejupříměji činilo, aby odvráceno bylo hrozící nebezpečí války, zůstaly posud bez účinku; zničeny jsou ještěnou ctižadostí a bezprávnou zpupností jeho nepřatel. — Vláda císařská neunaveně se snaží — pokud jen se cíti možno — zachovat mír, musila se vši opatrností zároveň k tomu přihlížeti, aby, kdyby válka se stala nevyhnutelnou — od čeho snad již daleko není — všechno v čas a u výdatné míře bylo opatřeno, čeho potřebí k hájení nejsvětějších práv císařových a nejvyšších statků říše proti útokům nejvýše nespravedlivým. — Vojsko mocné, náležitě vypraveno, a nadšeno vědomím, že na své straně má jednomyslnou přízeň a obětavost nejnadšenější všech národů velikého císařství, hotovo jest s osvědčenou udatností a vytrvalostí odraziti každý útok nepřátele. — O všeliké prostředky k obraně nejrozehodnější v mře rozsáhlé jest postaráno, úprava polních špitálů již již ukončena, a v nejširším objemu vše připraveno, aby nemocným a raněným dostalo se náležitého opatření a ošetřování. — Avšak kdožby mohl v sobě tajiti, že na prosto nemožné jest napřed vypočítati, mnoho-li obvazadel bude potřebí, že budou-li se tuhé sražky častěji opakovati, aneb bude-li válka déle trvat, všecka péče, zakládající sě na dodávání, kupování aneb jinakém pojistění, nijak nestáči a nepomůže. Aby tedy nescházel na dostatečné zásobě dobrých neb aspoň takových obvazků, které se k potřebě hodí, a tak aby se zamezily všeliké z takového nedostatku pocházející nepříslušnosti a škody, k tomu vede jediný toliko prostředek, totiž když se celé obyvatelstvo súčastní v tomto skutku lásky k bližnímu, zasiláním dobrovolných darů. —

Obyvatelé království Českého! S plnou důvěrou obracím se v té příčině k Vašemu účastenství, k Vaši vůbec známé obětavosti. — Země, která slovutná jest nejskvělejšími skutky dobročinnými, a jejíž obyvatelé nyní již tolík vlasteneckých obětí byli přinesli, jistě nazpět nezůstane tam, kde o to jde, aby se dosáhlo cíle tak lidumilného a vznešeného. — Ano, vznešená jest úloha, podle sil svých přispěti k bláhu těch, kdož jsouce nám tak blízci svazky pokrevenství a přátelství, hotovi jsou nasaditi své životy za právo, za krále a vlast, za vlastní své rodinné zájmy. — Každý, buď sebe chudší, může v tom mít účastenství bez všeliké nesnáze, může darovati cupaninu, obvazky, roušky, povijadla a t. p., a v tom vědomí, že také něčím přispěl ke zmírnění bolesti vojínů raněných, tolikerým obtížem podlehajících, najde zajisté zvláštní spokojenosť svou, — Jedni druhé hleďte svým dobrým příkladem předčiti, nikdo nezůstávejž pozadu. — Veliké nadšení pro vše spravedlivou a její bojovníky, ježto všechny třídy obyvatelstva proniká, jednomyslné a mocné spolupůsobení v nebezpečenství společném ručí za prospěch nejzdařilejší. — Všeliké laskavé dary přijímají se co nejochotněji u presidium c. kr. místodržitelství, u c. kr. zemského generalního komanda a u hlavního pomocného komitétu v Praze; kdokoli co daruje, bude jemu potvrzeno, a dary neprodleně dodány budou úřadům vojenským.

Z presidia c. kr. místodržitelství.

V Praze dne 13. června 1866.

C. k. místopředseda:

Antonín hrabě Lažanský.

— Provolání, Prozřetelnost Boží obdařila ženské pokolení útlocitným srdcem; — rády pěstuji šlechetné paní lásku k bližnímu a konají skutky milosrdenství. — Šlechetné a zajisté nejkrásnější jest počinání jejich „stíratí slzy trpícím a ulehčovatí bolestem jejich.“ — Tato vznešená mysl našich paní již tak často osvědčená neminula se s odměnou, vřelou to slzou díků a zehnáním nebohých súčasněných. — Trpké doby se blíží a s nimi Vám, šlechetné dámy milé naši vlasti, příležitost vykonati hojně milosrdných skutků. Vyslyšte prosbu opětovanou a súčastně se co nejvydatněji při sbíráni cupaniny, plátanu, prádla, obvazadel, potravy a všelikých potřeb pro raněné syny a bratry naše. — Více spanilomyslných paní sestoupily se u výbor, který s prvním výstřelem válečným působiti začne a každý sebe menší dárek

se srdečným „Zaplň Pán Bůh“ přijme a v novinách uveřejní.

V Praze dne 17. června 1866.

Předsedici výboru paní: Zoé hraběnka Wallmoden-Gimbornová. Místopředsedici: Hraběnka Schönborn-Brühlová. Arnoštka knězna Auerspergová.

— V Praze zřídil se výbor k ošetřování raněných vojínů a vydal toto provolání:

Občané! Vlast naše jest v nebezpečí! Na hranicích říše Rakouské vzplanul požár války. Náš uznešený panovník byl přinucen vytasiti meč, aby obhájil naše právo, říší i drahý domov náš před nepřátely, kteří sem hledí vtrhnouti. Vojska veliká stojí nedaleko nás naproti sobě, jsouce připravena k boji. Každé okamžení může naše oslavene vojsko sraziti se s nepřitem, již v nejbližší hodinu mohou tisíce hrdinských hajitelů našich k boji neschopnými učinění býti a naši pomoci a naše ošetřování potřebovat. Největší povinnost naše jest, abychom pečovali o raněné syny Rakouska, o děti vlasti naši. — Přistupmež jednomyslně ku šlechetnému skutku lásky k bližnímu, přinesme radostně všelikou oběť, abychom polehčili trápení ochraňovatelů našich, za něž všickni národnové rakouští vroucně se modlí, aby jim Bůh všemohoucí uděliti ráčil svého požehnání. Společné nebezpečenství učiniž nás jednomyslnými, jakož i udatné vojsko v jednomyslném nadšení v boji posvátném stojí za naši bezpečnost, za naše právo krví svou a svým životem. — Měštané a obyvatelé naši neprodlévali ještě nikdy pomoci svou, když volala vlast; měštané a obyvatelé Pražští zachovají se i tehdáž věrně podle příkladu předkův svých a pomohou, kde pomoci nejvíce potřebí jest. — Občané! veliké množství mužů vlasteneckých města našeho nehledice na rozdílnost národnosti a náboženství, ani na rozdílnost stavu a hodnosti, spojilo se pod řízením podepsaného purkmistra k tomu cíli a konci, aby jednomyslným, rychlým působením opatřili a zjednali, čeho k ošetřování raněných vojínů potřebí jest. — Podle toho, jak veliké rozměry válka na se vyzala, dá se předvidati, že bude potřeba množství velikého, má-li pomoc přijít v pravý čas. — A protož obracíme se k Vašemu vlasteneckému i lidumilnému smýšlení, ježto se každého času skvěle osvědčilo, s prosbou, abyste výbor náš podle sil svých se vši ochotnosti podporovati ráčili hojnými příspěvkými peněžitými, prádlem, třásni,

plátnem, obvazadly, očtem, vínem, potravami i jinými věcmi, jichž potřebí jest. — Ale netoliko Vám samým, občané, svědčí toto vyznání naše; také k Vám, šlechetné dcery Pražské, jichž citlivá mysl i dobrodinné srdce vždy ochotné bylo k obětem, kdykoli šlo o skutky lásky k bližnímu, i k Vám se obracíme se snažnou prosbou, abyste pomoc svou propůjčily výboru našemu a pečovaly přede vším o třásno, o plátno, o prádlo a obvazadla. Jen takto s pomocí Vaší může se nám podařiti, bychom ulevili bolestem a trápení hrdinů, kteří vylévají krev svou pro nás. — Nuže, takto všickni společně přistupme bez meškání k tomu šlechetnému dílu s obětovností a výtrvalostí. — *Bůh ráčí uděliti požehnání svého císaři a králi našemu! — Prospěch a štěstí budiž našemu udatnému vojsku! Spásu vlasti naši!* — Členové sboroví v počtu nemalém, jichžto jména se vůbec oznamují zvláštní vyhláškou, mají na své péči, aby takové dary přijímali a je v listech zápisních, které s sebou mají, zaznamenávali na ten spůsob, aby dárcové jich svou vlastní rukou se při tom podepsali a pak aby ty dary vůbec oznámili. — Každý i sebe menší dárek přijme se vděčně a dodán bude bez prodlení výboru pomocnému, aby s ním dále naložil. — Dary a pomůcky takové mohou se také odevzdávat firmám velkoobchodnickým a sice: M. Bloch a syn v Dlouhé střídě čís. 745—I., Josef Geitler na sv. Václavském náměstí č. 838—I. a Moric Zdekauer v Rytířské ulici č. 400—I., anebo také do presidialní úřadovny rady městské v radnici Staroměstské v 2. poschodi. Od pomocného výboru k ošetřování raněných vojínů. V Praze d. 17. června 1866. Purkmistr: Dr. Bělský.

— (Vyzvání). Poněvadž se v nejnovější době zřizuje četné polní nemocnice, nastala také nadobyčejná potřeba předmětů na lože, a sice prostěradel, polštářů, slamníků, houní atd., což obvyčejnou cestou koupě více zjednáno býti nemůže. Obracím se tudíž i v této věci důvěrně k obyvatelstvu země a zejména k dotyčným výborům pomocným s prosbou důtklivou, aby potřebě této dle možnosti sbíráním oněch věcí pro nemocnice potřebných odpomohli. — Osvědčená loyalnost a známý smysl obyvatelstva pro lidskost oprávňuje k bezpečné naději, že i v tomto směru nastalé potřebě vyhověno bude. — Podobné přispěvky budou přijímány u mistodržitelského presidia, u pražského a liberetského magistrátu a u jednotlivých církevních král.

úřadů okresních, odkudž neprodleně dotyčným správám nemocnic se odevzdávají.

Z c. kr. mistodržitelského presidia. V Praze dne 19. června 1866. — Vicepresident: Antonín hrabě Lažanský.

— (Ohlášení). Následkem vynešení vydaného od c. kr. ministerium státu dne 15. t. m. č. 3395 uvádějí se u všeobecnou známost bližší pokynutí, jaká mají být obvazadla, která vlasteneckými dary budou dodávány. — Předkem a nejprvě jest činiti o to, aby obvazadla byla dokonale čistá, pročež mají, jsou-li z látek potřebovaných, být dříve bedlivě vyčištěna. — *Tenká cupanina* (třepení), jsouc ustavena k tomu, aby na rány samé byla přiložena, budiž dělána z bílých a co nejdůkladněji vyčistěných látek lněných (nikoli balvněných), ježto byly již dříve potřebované, aby totiž cupanina byla jak náleží měkká. — Cupanina taková bud z nití alespoň 4 až 5 tisicoulových. — *Hrubá cupanina*, k zavázání ran a k vycpávání vazadel může být z hrubšího plátna anebo i z bavlny; také niti mohou být kratší. — *Povijadla* budte prouhy tkaného aneb po niti stříhaného plátna, ježto jsou alespoň 3 vídeňské lokte dlouhé, aniž jsou přes 2 palce široké. — *Povijadla (kalouny)* aneb tkanice plátěné zšíří 1 palce, které jsou velmi měkké, potřebují se ku obvazování prstů u rukou a u nohou. — *Vazadla* jakéhokoliv spůsobu nemají být obroubena, také jest zbytečné, aby tkaničky byly na krajích přišívány. — *Kompressy* záležejí z plátna bílého aneb polobilého, měkkého, nepotřebovaného aneb potřebovaného. — Jednoduché kompressy dělají se rozstříháním $1\frac{1}{4}$ vid. lokte plátna na šírce, dvojité kompresy rozstříháním $\frac{1}{2}$ vid. lokte; obrub při tom nemá být. — *Trojhranné šátky* k páskům na ruku lze dosíci tím, že kus plátna zdélí vid. lokte na příč se rozstříhne (též bez obruby). — *Ctyrhranné náprsníky* dělají se z kusu měkkého plátna, zdélí vid. půllokte do čtverce stříhaného, jsou bez obruby a mají na všech čtyřech rozech na vid. loket dlouhé a úzké tkaničky. — Čepce k ranám na hlavě nejlépe se šítkaři širokými oky. Z c. k. mistodrž. presidia. V Praze dne 20. června 1866.

— Spolek velikonočních jezdců (Osterritterverein) byl zřízen nedávno v osadě Lobendau v okresu Hanšpachském. Údové spolku zavazují se, že každoročně v Hod Boží velikonoční na koních v průvodu hudby a písniček velikonoční pějice, projížděti budoù všecky vesnice k osadě

přináležející, a že při tom k okrášlení chrámu a jiným bohumilým účelům sbírat budou příspěvky. Rovněž hodlají z pravidelných příspěvků založiti fond, z něhož by se v nemoci každému spoluúdu pomoc poskytla a v případu smrti slušný pohreb opatřil. C. kr. místodržitelství české schválilo stanovy toho spolku.

Z Vídni. Dne 16. května umřel P. *Pinn*, spiritual v konviktě kněží Jesuitů v Kalksburku v 75. roce věku svého. Proslul široko daleko co vůdce kněžských exercicí.

Z Francouzská. Dne 18. dub. t. r. zemřel ve vesnici Mercoeuru v provincii Auvergnské, kdež sv. misii konati měl, proslulý spisovatel kat. mrvavovědy kněz *Petr Gury* z tovaryštva Ježíšova.

Z Anglicka. V Londýně slavila se d. 13. června v prozatímném chrámě katedrálním St. Mary, Moorfield, diecesální synoda za předsednictvím arcibisk. Westminsterského Msgra Manninga. Nové dekrety nebyly prohlášeny, synoda byla svolána jenom proto, by se naplnil zákon církevní, jenž velí, aby se synoda diecesální každročně, provincialní pak každý třetí rok odbyvala. (Trid. Ses. XXIV. c. 2. de reform. Cf. Bened. XIV. de syn. dioec. lib. I. c. 6.)

Z Japanska. Velmi potěšitelnou zprávu dostal kardinal Barnabó, prefekt propagandy z Japanská. Tam r. 1862 přibyl náhodou kněz s lodstvem francouzským; po několika dnech přišli k němu tři křestané katoličtí, úpěnlivě prosice, aby se jich ujal a jim kněze opatřil. Sdělili mu, že celé kraje v říši Japanské obydleny jsou katolíky, kteříž po celých 260 let kněze ani nespatriili, nicméně však věrně při sv. věře setrvali. Nejstarší křestan v každém městě křtil a v neděli předříkával společné modlitby; muži a ženy pečovali o náležité vyučování mládeže v pravdách svaté viry. Papež Pius IX. prý slzel radostí, když o události té zpraven byl, a chce co nejdříve do těch krajín poslati apošt. vikáře s několika misionáři.

Literní oznamovatel.

- *Posvátná kazatelna.*“ Svazek 9. (srpnový) obsahuje mimo dokončení řeči na den sv. Anny dvě kázání na ned. X. po sv. Duchu o pokroč.; na ned. XI. výklad sv. evangelia; na slavnost sv. Vavřince o dobročinnosti k chudým a toužebnosti po Bohu téhož světce; na ned. XII. podobenství o milosrdném Samaritánu; na slavnost Nanebevzetí blah. P. Marie: I. Pán s Marií obzvláštním spůsobem, II. Trampoty vezdejšího a radosti

věčného života. Na ned. XIII. o nelaskavých výčítkách činěných kněžstvu. Na slavnost sv. Bartoloměje o nevěře a co za sebou táhne.

- „*Fysika pro remeslnické a národní školy.*“ Sepsal Jan Kopecký, zkoušený reální učitel. Se 127 obraby. Nákladem spisovatelovým. Tiskem Rohlíčka a Sieverse v Praze. Stran 216 v 8°. Sklad u spisovatele, učitele u sv. Haštala v Praze. Věnována jest p. Jos. Götzlovi, purkmistrovi v Karlíně.

- „*Perla na jezeře zemrudovém.*“ Povídka od Viléma Herchenbacha. Přeložil V. Förster. S ocelorytinou. Nákladem kněžkupectví B. Stybla v Praze. Stran 123.

- Od 16. t. m. vychází v Praze redakci, tiskem a nákladem Vojtěcha Kubelky. „*Pražský denník.*“ Prodává se po krejcaru. Náklad vzrostl rychle na 18.000.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Josef Rezníček, kapl., za adm. v Česlicích;
- p. Eduard Schlombs, admin., za far. v Landeku (v Kladsku);
- p. Luk. Jos. Schmidt, premonstr. Tepl., za real. adm. v Mnichově (Einsiedl); jakož i
- p. Otto Ferd. Pfannerer, v Pistově;
- p. Justin Jan Falb, v Mar. lázních;
- p. Kar. Elbl, koop., za adm. v Niklasbergu.

Uprázdnené místo:

Ceslice, fara patr. p. Alberta hrab. z Nostic-Rhineku, od 13. června.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Hofmann, far. v Raspenau, dne 6. června (nar. v Liberci 10. března 1796, kněz od 24. srpna 1820).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Frant. Heinrich, admin., za far. v Neundorfu;
- p. Ign. Zimmerhakl, far. v Kruhu, za far. v Kuřívodách;
- p. Václ. Boehm, adm., za far. v Nečemicích.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jan Chmel, kapl. za admin. v Bechyni;
- p. Frant. Žlábek, koop. v Hluboké, stal se prozat. pol. kapl. při pol. špit. č. 16.

Uprázdnené místa:

Bílsko, fara patron. kníž. Schwarzenberga do 26. července.

Bechyně, děkanství patr. kníž. Paara, do 28. července.

 Timto číslem skončilo se I. půlletí „Blahovesta.“ Činíme pozvání ku předplacení na půlletí druhé. Novým předplatitelům posluží expedice všemi dosud vyšlými čísly.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v knizi, arcib., semili-
náři číslo 190—1.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, číslo 786-II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Pastýřský list o válce.

BEDŘICH,

z Božího milosrdenství a z milosti Apoštolské Stolice
kardinal sv. Římské církve,
kníže-arcibiskup Pražský
atd. atd.
vzkazuje velebnému duchovenstvu a všem
milým věřícím své arcidiecése
pozdravení a požehnání ve jménu Páně!

Zhoubný požár války plápolá na blízkých i vzdálených hranicích rakouské říše. I Čechy, naše drahá vlast, staly se již dějištěm trudných výjevů.

Vůči zkázyplných bouří, které nám hrozí, a velikých těch nátlisků, které nás obklíčují, nemohu opomenouti jakožto vrchní pastýř Váš promluviti k Vám, Nejmilejší!

Vlast naše je v nebezpečí — co medle žádá od nás? Strast války nás zastihla, — nuže, co velí nám teď povinnost? My všichni zajisté jsme hotovi, věrně jí vykonati!

Mysl statečná, Nejmilejší! a důvěra, tot nyní jest přední naší povinností. Statečnost, dím, nebot co by byla víra naše, kdyby nemohla povznést nás i nad ty nejkrutější bouře života? Statečnost, mysl křesťanská, Bohu oddaná, kteráž i v tom nejtěžším navštívení poznává a velebiti dovede nejvýš moudré řízení a dopuštění. Otce nebeského a která ústy stísněného apoštola umí volati: „Odevšad trpíme soužení, ale nestýskáme si;

jsme v nesnázích, ale nejsme opuštěni.“ (2. Kor. 4, 8.)

Statečnost a plná důvěra, důvěra totiž v Boha nejvýš moudrého, bez Jehožto vůle, jakž Spasitel nás učí, ani vlas s hlavy nesejde. Důvěra v Boha, Otce nejvýš dobrativého, kterýž ku každé strasti poskytuje také útěchy a Jenž své věrné nedopustí pokoušetí nad to, což by snéstí mohli. (1. Kor. 10, 13.)

Důvěra v Boha všemohoucího, kterýžto vůl svou zázračně spomoci může a kterýž posílá vysvobození, odkud jsme se ho byli ani nenadali; Jenž hojnou dává a důstatek, když se nám zdá, že v bídě utoneme.

Statečnost a důvěra, důvěra v milovaného zeměpána a neobmezená k němu oddanost. Ležít zajisté moc a síla panovníkova především v lásce a v sjednocenosti jeho národů. A platí-li toto v každý čas, platí to zvláště v těžkých dobách obecného nebezpečí, které Jej neodolatelně k tomu nutí, aby tasil meč, od Boha Mu propůjčený, a které odmítnuti lze jen silou spojenou a tou nejdražší oběti, statkem totiž a krví věrných synů vlasti.

Důvěra a pevná přesvědčenost o dobrém právu velevlasti naší Rakouské, jenž pokoje si žádala a války nehledala, války to, kterou vzbouřila jen ctižádost, neskrocená zpupnost věrolomných sousedů. Ne na nás, a-

Předplatí se
v expedici
i u všech řádných
knihkupeců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroc.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.
— — —

Předplatenci čtvrtletní se nepřijímají.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

lebrž na drzých těch rušitelích míru spočívá celé břímě té nejtěžší odpovědnosti jak před Bohem tak před lidmi. Avšak zasloužená pokuta za prostopášnost takovou zastíhla posud vždycky ty, kdož bezpráví sami nejprve začali, a posud osvědčila se v dějinách národů vždycky svatá pravda božského slova, „spravedlnost zvyšuje národ, hřich pak bídné činí národy.“ (Přisl. 14, 34.)

Chovajíce sami v sobě statečnost a důvěru, oddanost a přesvědčenosť, máme také povzbuzovati spoluobčanů, jak k velkodusným citům a chrabrému smýšlení, tak i ku spanilým skutkům neunavně dobročinnosti. Ano, Nejmilejší! povzbuzování a svorná ochotnost a hotovost ku každékoliv oběti, toť další naše a svatá povinност. Slušit zajisté povzbuzovati malomyслných a úzkostlivých spoluobčanů, dodávati důvěry a naděje, by odhodlaně a beze strachu vstříc hleděli konečnému rozhodnutí. Pomiňme tedy všech nedůvodných, lživých a smyšlených pověstí, kteréž jenom děsí a mysl skličují; nerozšířujme jich sami nerozvážným dalším povídáním; růšit ony pokoj a neslouží k ničemu, leč jen k tomu, aby úzkost působily, strachy dělaly a neblahý stav všeobecné sklízenosti ještě více zhoršovaly.

Nebezpečenství i sebe větší není na blízku tak hrozné, jako ta smrtelná úzkost, jenž z trapné nejistoty pochází. Budmež tedy zmužili a povzbuzujmež také spolubratrů svých.

Nabízejíce se vespolek k hriddinnému smýšlení, spojmež se zároveň k velikomyslným skutkům dobročinnosti a všelikeré obětnosti.

Veliké jsou ty věci, jichž válka vyžaduje, nevýslovná je bída, jakou ona působí, nesmrně jest hoře, které za ní kráčívá! Jaký to hrůzyplný, srdce rozrývající pohled na krvavé bojiště, zdupaná osení, zahnaná stáda,

zpustošené obce, vydrancovaná města, na celé rodiny bez výživy a bez pomoci! Na raněné a zmrzačené bojovníky v zápasu smrtelném bez přispění a ošetření! Na mnohé ty mrtvoly, na rozptýlené ty oudy pobitych a zemřelých!

Kdož ale vypoví bolest a nářek věrných a milujících duší v otčině, ježto bez ustání vzpomínají na své drahé miláčky, strachujíce se o ně! Vždyt není skoro ani jedně rodiny, kteráž by byla neposlala milého člena do boje! Ach, tu přečasto hlasitě se ozývá vzdychání a pláč milujících bratří a sester pro zahynulého bratra, zde opět vidíme uplakané oči truchlících matek, tu zas ubledlé tváře záhy opuštěných vdov, tamo tekou hojné slze otců, krutou bolestí sklíčených. —

Válka! jaké to moře býdy a zármutku! Avšak jak nesmírné též pole pro křesťanskou lásku, dobročinnost a pro skutky milosrdenství! A tu bychom neměli ze vší síly poskytovati potěchy a pomoci? Tu bychom se neměli účastnití v každém šlechetném skutku a spolku, jenž za účel sobě obral přinášeti úlevy bratřím trpícím, poskytovati předeším vojíntům raněným a krvácejícím oné pomoci a útěchy, kteroužto jenom křesťanská láska přispívati dovede, a která tak nevýslovně těší a oblažuje?

Již ale, Nejmilejší! takovouto strast útěšiti, takové utrpení umírniči, takové rány úplně vyhojiti může jen Onen, Jehož láska a milosrdenství převyšuje všeliké meze! A protož vyžaduje utištěná vlast posléze na nás všech společné naši a přímluvné modlitby. —

Nemůžemeť všichni mítí účastenství v boji, aniž všichni v dobročinnosti; všichni však můžeme a máme se v čas této války účastnití v modlitbě. Není ovšem povoláním všech

s mečem v ruce hrdinsky pomáhati k vítězství, avšak mocného štítu a výtečné zbraně modlitby se chopiti a jima vládnouti, to jest povinnost nás všech. Tak modlil se Mojžíš na vrchu hory a Josua vítězil v údolí nad Amalechem, a když Mojžíš ramena spouštěl a ustával v modlitbě, přemáhal Amalech. (Exod. 17, 9—13.) Pročež budeme i my se modliti, co zatím bratří naši bojují. Vznešeným příkladem předchází nás v tom milovaný císař a král náš. On, nejvyšší vůdce války, volá ku svým národům, řka:

„Důvěra a naděje naše nezakládej se jedině na naší sjednocenosti a na naší moci; Já ji zakladám zároveň na Nejvyšším, na všemohoucím a spravedlivém Bohu, Jemuž můj rod od svého prvopočátku sloužil, kterýž neopouští těch, kdož v spravedlnosti v Něho důvěrují. Jeho checi za pomoc vzývati a za výtezství k Němu volati, a vyzývám své národy, aby to činili se Mnou!“

S milovaným zeměpánem svým a kolem Něho seřadění sepněme tedy ruce své i my, kněží a lid, mužové a ženy, kmetové a dítky, a v jednosvorné modlitbě pokleknouce před Bohem, Slitovníkem všehomíra, prosme, aby On, jenž bitvy řídí, žehnal zbrani služebníka svého, císaře a krále našeho, Františka Josefa, a upoutal výtezství ku spravedlivým praporům mocnářství Rakouského. Vzývejme Boha, Pána zástupů, aby dal moc a moudrost vůdcům a udatnost i sflu bojujícím, aby potěsil trpících a ulehčil raněným, by nebeský pokoj a věčnou vítězoslávu udělil všem u věrném boji hrdinsky padlým!

Modleme se k Němu, aby ukrátě tyto dny strasti, navrátit zase rácil zemím rakouským požehnání drahého míru, abychom brzy v radostném

chvalozpěvu velebiti mohli vítězné jméno Jeho! Amen.

Dáno v Praze o slavnosti narození sv. Jana Křtitele dne 24. června 1866.
Bedřich,

kardinal a arcibiskup.

1. Správcové duchovní ohláší tento list věřicimu lidu hned v neděli po jeho obdržení při dopoledních službách Božích. Odpoledne pak budiž ve všech farních chrámech Páně slavně po tři hodiny vystavena nejsvětější Svátost oltární na ten úmysl, aby Bůh zbrani rakouské žehnal a nám žádaného pokoje brzy opět uděliti rácil; pobožnost tato budiž skončena modlitbami past. listu připojenými a udělením svatého požehnání s velebnou Svatostí.

2. Modlitby tyto konány buděž po celý čas války i všedního dne po farní mši sv. jakož i odpoledne při sv. požehnání.

3. Má-li se konati průvod prosebný čili procesí do sousedního některého kostela, zůstavuje se zcela uznání správce duchovního.

Sen a skutečnost.

Měl statek jsem, slib světa měl
a přec jsem něco ještě hledal;
než, darmo! toho, co jsem chtěl,
svět naleznot mně nikde nedal!

I sedím jednou ve stínku
košaté lípy v jarním puku
a tižno mně jak zlosynu,
když na něj kladou tižnou ruku.

I zesnul jsem; — co nově zřím?
Anděla vedle v jasném stanu
a mnoho jiných ještě s ním
na březích svatých u Jordánu.

I zatoužil jsem pokrtěn být
ve kajicí té svaté vodě,
nad sebou duhu míru zřít,
již Noemova zřela lodě!
J. F. L.

Kněží ultraquistických kšafty a úmrtí ab intestato.

I.

Starší zákonodářství církve katolické poskytovalo kněžím úplné volnosti kšaftovaní jen ohledně té časti majetku, již byli zdědili aneb jiným spůsobem mimo úřad svých duchovní vyzískali. To však jmění, jehož z příjemův úřadu svého duchovního si nashromázdili, museli vesměs církvi zase

ponechati. (Viz Corp. J. can. III. 26. cap. I. 7.) Teprv během 14. století dostalo se v mnohých krajinách kněžím práva, že také o jmění beneficialním, z obroči duchovního nabytém, dle vůle své kšaftovati směli. —

Z pramenů dějepisných vysvítá, že ne-li dříve, aspoň v 15. a 16. století i české duchovenstvo práva tohoto požívalo. Akta ultraquistická dosvědčují, že v první polovici 16. století zvláštní *privilegium* o kšaftech kněžských strany pod jednou i pod oboji podle obecného sněmovního usnešení od krále Ferdinanda jest vydáno a prohlášeno. Konsistor ultraquistická již roku 1526 kšafty stvrzovala; zřejmě se však teprv r. 1548 na ono *privilegium* odvolává. Listina konsistorní z r. 1578 dosvědčuje, že „raddám komory vkrálovství Českém“ zaslán byl od konsistore „přepis privilegia o kšaftech kněžských,“ jenž se ale v aktech nezachoval. Nicméně z mnohých jiných pramenů seznati lze celý obsah privilegia onoho, jakož i praxi, která se na základě jeho utvářila.

Kšaftové bývali od kněží sub utraque *vlastnoručně* psání a stvrzeni podpisy i pečeťmi dvou svědků.*). Nezřídka i některí radové konsistorní dožádání jsou za svědky kšaftu.**) Někdy také *administrator* podpisem svým a pečetí kšaftu pojistil.***) Ústní dodatky ku kšaftu za platny uznaný jsou, pakli se staly u přítomnosti dvou hodnověrných svědků.†)

Pohledneme-li na *obsah* kšaftů činěných od kněží, jsou závěty jejich jasným důkazem, že duchovenstvo strany ultraquistické neoplývalo příliš časnými statky. — Peněz obyčejně nezbylo mnoho; často z nich ještě dluhy měly zaplaceny být. Jinak se v pozůstatosti nalezaly a kšaftem odkazovány byly: knihy (jako: bible, kázání čili Sermones), nábytek, náčiní (častěji i stříbrné), oděv, málokdy skvosty, někdy také obilí a jiné požitky.

Obzvláštně podotknouti sluší, že mnozí kněží v závětu svém také *administratorovi* neb konsistori jakousi část peněz odkazovali. Dálo se to buď z té příčiny, že konsistori, nemající velkých příjmů, samochtě nápomocnými býti žádali, anebo snad za stvrzení kšaftu se strany konsistorie se vymáhala určitá taxa, jak podob-

ně v 16. století i mnohým biskupům katolickým za stvrzování kšaftu se jistý poplatek odváděl. Poznámka v aktech konsistorních r. 1564 učiněná svědčí, že takovéto konsistori odkázané peníze obráceny bývaly na obecné potřeby úřadu duchovního.

O stvrzení a vyplnění kšaftu starali se především *poručníci*, kněží i nekněží, které kšaftující kněz sám ustanovil; občejně byli dva poručníci jmenováni, někdy i více, zřídka kdy jediný. Poručníci tito, aneb jestli jich nebylo, jiní přátele kšaftujícího kněze, často ještě za *živobytí* téhož položili kšaft jeho na právě; pakli testator se uzdravil, mohl kšaft svůj zase z konsistore vyždvihnouti.*). Obyčejně však teprv po úmrtí kněze testatora kšaft jeho do konsistore jest dodán. Přátele nebožtíkovi neb poručníci přinesli kšaft do konsistore a žádali, aby byl stvrzen. Konsistor kšaft přijala a velic jej zapsat do kněh nařídila, aby *šest neděl* vyležel na právě. — Tento termín ustanoven k tomu konci, aby se ukázalo, bude-li někdo podanému kšaftu odporníci čili nic. Jestliže po uplynutí právního času se žádný odpor nestal, stvrzila konsistor kšaft a nařídila, aby vykonán byl. — Na ukázku tuto klademe některé kšafty kněží ultraquistických (s vypuštěním části méně zajímavých).

1. Kšaft kněze Jeronyma Vodňanského (r. 1535).

Já kněz Jeronym, znamenaje se v nemoci těžké bližšího se býti k smrti, než k životu časnemu, duši svou i tělo Pánu Bohu poručív poněvadž mi Pán nebeský rozum a dobré paměti přiti ráčí, takto řídím: Peníze, kterých jsem sumou 21 kop gr. č. půjčil Janovi Kopencovi, obyvateli města Vodňan, do let šesti, kterýchžto let vyšel jest rok jeden, a z těch dal mi v nemoci 5 kop mís., a těch peněz zůstává 16 kop gr. č., ty dávám etiher knězi Mikulášovi, faráři v Pcherách Item truhla s knihami a cínovým nádobím, armáru a stolec u téhož J. Kopence, to vše dávám témuž knězi Mikulášovi. Item J. Kopencovi dávám louku a dědinu, aby toho užíval s dědici svými . . . , jakž jest zapsáno na rathouze v knihách městských. Item Katerině, kuchařce mé, které jsem dlužen 7 kop mís., té dávám v týchž penězích šaty mé ložní, sukni**) mou černou a jiné věci, které tu při mně jsou, a kněz Mikuláš at jí ještě 1 kopu mís. za práci

*) Viz dole kšaft č. 1. z roku 1535; o pečetích svědčí regest z r. 1549.

**) Viz kšaft č. 2. z r. 1532.

***) Viz kšaft č. 4. z r. 1555.

†) Viz kšaft č. 3. z r. 1541.

*) Acta Cons. 1572. 25. června 1574. 3. března.

**) t. j. kleriku kněžskou.

přidá . . . Item osadní Horečtí jsou mi dlužni 30 žberů žita; některým jsem půjčil, a někteří mi desátek jsou dlužni. Sedlečtí ti at dadi p. Dožitenskému, kterému jsem dlužen 7 kop za pivo . . . Item kněz Jan, farář Táborský za dluh, který jsem jemu povinen, může sobě knihy vzít, které jsou u něho; neb za to dobře stojí. Actum in Pcherensi pago 19. die m. Januario, praesentibus fidedignis Jacobo Buzech, Tata Lekeš anno 1535.“

2. Kšaft kněze Jana Šišmy, faráře Hořelickeho (1532).

„Já kněz Jan, farář z Hořelic, jsa v kázni Boží, však při dobrém rozumu toto zřízení jsem učinil, požádav osob z ouřadu duchovního i také rychtářů z mé fary. Item nejprv co se věcí zádušních dotýče, k čemu jsem přistoupil v kostele i na faře, to má osadníkům od poručníků mých všecko vydáno být. — Item na ornát bílý i daňaskový poroučím 10 strychů pšenice a 10 strychů žita a 5 strychů žita, kterých jsem dlužen osadě, ty k tomu mají přidány být s vůlí jich a poručníci mají ten ornát koupiti a dáti jim do Hořelice k záduši. — Do Slovanů p. opatovi do kláštera . . 12 talířů s pouzdrem a 5 mísek a mísu největší cínovou, kterou mám ve sklepě. Item p. opatovi samému 12 lžic se stříbrem, item do Slovan k záduši poroučím křížek pozlacený. . . Item matičce mé . . dvě peřině svrchní, spodní jeden polštář a 2 podušky a 2 plachtě. Item též matce mé sukni poroučím, kteráž jest v Hořelicu. Item dvě míse cejnové prostřední a konviči jednu cejnovou. . . Item knězi Václavovi do Slovan Českou bibli. . . Item knihy aby se sebraly všecky, a ty aby rozdány byly kněžím, kteříž by jich potřebovali a učiti se chtěli. — Item dluhové, kteréž já jsem dlužen: Nejprv osadním 2 kopy mís. bez 2 peněz; item p. Martinovi od zlatého kříže 3 k. mís. bez 4 gr. Item paní Anně Matisové ve faře s. Michala 12 k. mís. Item kuchařce mé 3 k. a 20 gr.; k tomu jsem jí dlužen za 2 letě . . . Tyto dluhy aby byly z mého statku zaplacený; a toho mého zřízení poručníky činím tyto: pana opata mistra Koramba a kněze Jana, faráře Tejnského a kuchařku mou. — Když jest tento kšaft tvrzen být měl a toho mistr Matěj opat Slovanský žádal s kuchařkou, tu kněz Jan, farář Tejnský, před p. administratorem a ouřadem pustil jest od toho poručenství.“

3. Kšaft Jiříka Thabora, faráře u sv.

Michala v Opatovicích na Novém M. Pražském (1541).

„Ve jméno nerozdilné Trojice svaté. Amen. Já kněz Jiřík, příjmím Thabor, jsa při dobré paměti a nejsa žádnému nic povinovat, při svém statečku toto pořízení činím: Nejprv ustanovuji tyto dva poručníky: p. administratora a p. mistra Piseckého, rektora učení Pražského, a jim věřím, že jak má vuole jest, tak se při tom zachovají jako dobrí bratří. Nejprvě k záduši sv. Michalu do Vopatovic 20 zlatých uherských, aby kobku udělali kamennú a truhlu vo třech zámcích. — Panu administratorovi 6 kop gr. č. Mistru Jiříkovi Piseckému 5 kop gr. č. — Item sestrám dvěma po 20 k. mís., Johance a Alžběté, ty se najdú při Jochmitalich, při nichž taky některý zlatý jest. — Item babě, která mi dlouhý čas posluhovala, té abyste dali 5 k. gr. č. a šatu z luože. . . Item pp. mistrům do veliké koleje koflik prostřední aneboli číše. — Item paní Jindřichové, která mi mnoho dobrého činila, truhličku cypřišovou a křížek stříbrný a čepici kuni. . . Knězi Petrovi bíblí česká a číška malá stříbrná. . . Item Markytě Krejčový, která mi posluhuje v nemoci, kopu gr. č.“

„Item toto jest potom mimo kšaft pořízení *oustně* učinil před knězem Bohuslavem a mistrem Mikulášem Šudem z Semanina, což kněz Bohuslav *oustně* vysvědčil jest, že ten koflik veliký ve 20 kop. mís. má obrácen být na pohřeb a na chudé a na postav sukna a na kámen na hrob. . . Item knězi Janovi ve Zdicích Sermones, kteréž jsou ve 4 kapsách ruky jeho, samého kněze Jiříka.“

Jenž jest stvrzen tento kšaft v Praze v Starém M. v kolejí veliké v pátek před s. Ambrožem (1. dubna) 1541 v plné konistori.“ —

4. Kšaft poslední kněze Jana Nigera, někdy faráře ve Skuhřích (stvrzen r. 1555).

„Ve jméno svaté a nerozdilné Trojice. Amen. Já kněz Jan Niger Pražskaj jsa farářem ve Skuhřích ve vsi léta 1551 znaje býti sebe smrtelným s dobrým rozmyslem a rozvažováním učinil jsem toto sepsání vlastní rukou a kšaft svého, jako svět mluví, dobrého, a své vuole poslední pořízení, nechtěje tomu, aby po mé smrti jaci svárové a nesnáze i soudové o můj statek, kteréhož mně Pán Boh na ten čas popřiti ráčil jest, měli povstati a zniknouti. Nebo žádnému nejsém dlužen a povinen. — Také jsem to rozvažoval, ač mám při-

rozené přátely v Praze, ti od mé mladosti o mne nedbali, od nich jsem nepřijímal nic; u mne, když již učiněn jsem knězem, nezasluhovali až podnes etc. Všem přirozeným přátelům neodkazuju ani oddávám z svého jméni, ač dosti malého, než toliko samé Uršile, purgkrabově dceři, která u mne sloužila od 19. let, jí jsem za službu její málo dal. I protož málo nebo mnoho, cožkoli mám, oddávám Uršile předpověděné, ještě kuchařce mé, aby to všecko sobě zpeněžila nebo prodala, a těm, kterým (jsem) jí ústně poručil, dala (nebo jí věřím jako svatému čtení, že tak učiní etc.): zvláště důstojnému panu administratorovi našemu knězi Janovi Mystopolovi má vydati 15 kop míš. . . . Potom paní Julianě, manželce p. Jaroše písáře Pražského v kancléři dolejší též 15 kop míš. Potom Diviškovi, kteréhož vzal jsem na práci svou, od pastušiny etc. 10 kop míš. . . . Na potvrzení psaní toho požádal jsem p. administratora jeho pečeti pojistiti. I také já kněz Jan Niger sekrét vlastní jsem přitiskl. Jenž jest dáno i psáno léta svrchu nadepsaného, měsice září dne 4ho.“ —

Během právního času, kdežto kšaft na úřadě ležel, měla konsistoř péči o to, aby pozůstalý statek tak opatřen byl, by do stvrzení kšaftu se v něm žádná změna nestala. Tudiž bylo ihned děkanovi dotyčného okresu nařízeno, aby sepsal inventář statku pozůstalého a jej zapečetil; spolu také kolátor fary osírelé jest od konsistoře požádán, aby spolu s děkanem statek pozůstalý opatřil a také zapečetil, aby jím do stvrzení kšaftu nikam hýbano nebylo.*)

Výnos konsistoře, jímžto po uplynutí šesti týdnův kšaftové se stvrzovaly, zněl n. p. takto (položeným zde výnosem stvrzen jest r. 1578 kšaft kněze Jana Karlovického, faráře Předměřického):

„My kněz a mistr Jindřich Dvorský z Helfenbergu, administrátor, a farářové konsistoře arcibiskupství Pražského pod oboji přijímajících, známo činíme tímto naším listem všem i jednomu každému zvláště, že jest ku právu našemu duchovnímu podán kšaft cíti, kněze Jana Karlovického, faráře Předměřického, kterýžto kšaft, když jest feria IV. post s. Ambrosii leta tohoto 1578, čten a publikován byl, toto jest v sobě obsahoval a zavíral, obahuje a zavírá slovo od slova takto:“

(Načež následoval úplný přepis kšaftu, jak jsme svrchu některé příklady kšaftů těch — ač poněkud v zkrácené formě — podali.)

„Kterýžto kšaft my administrátor a farářové konsistoře arcibiskupství Pražského pod oboji přijímajících, váživše a bedlivě uváživše, že jest podle práva a privilegium JMsti císaře Ferdinanda slavné a svaté paměti s povolením všech tří stavů tohoto království kněžstvu na řízení jejich statečků milostivě daného učiněn, kterémuž jest také žádný v času právním odporu neučinil, jej z plného úřadu našeho jsme stvrdili a mocí listu tohoto tvrdíme, a jemu plnú moc ve všech jeho punktích a klausulích dáváme; tak aby jeden každý toho všeho užiti mohl, což jemu koli podle téhož kšaftu naleží. Tomu na svědomí a pro lepší toho jistotu k tomuto listu pečef větší konsistoře naší dali jsme přitisknouti; jenž jest dán v Praze v středu po slavném hodu seslání Ducha sv. l. 1578.“

Toto stvrzení se jinak také nazývalo *publikací kšaftu se strany konsistoře**) a mělo za následek, že kšaft nyní vešel v úplnou platnost právní a nikdo mu více odporovati nesměl.

Ačkoli pak privilegium císařské za ochranu sloužilo kšaftům kněžským, naskytly se nicméně časté překážky, jenž náležitému vyřízení kšaftu vadily. Zvláště kolátorové si mnohá práva osobili, kteráž jim nikterak nepřisluhela. Tak již r. 1541 před administratorem Janem Mystopolem stěžují sobě farářové Pražští, že osadníci si osobují statky kněží zemřelých, a „pani Pražané, jsouce defensorové, majic to opatrít, že se v to sami dávají.“ Roku 1573 oznameno konsistoři, že kolátor fary Horšepnické po smrti tamějšího faráře vzal „vůz krytý, dvoje sáňky, vůz sena, hraniči dřev, k tomu že desátky vybírá.“ — R. 1578 v supplikaci k císaři Rudolfovi sepsané (8. srpna) stěžuje sobě konsistor, „že kšaftové kněžství jakkoli pořádně učinení a od práva duchovního konsistoře naší podle vyměření o kšaftech kněžských pořádně váženi, svého průchodu míti nemohou; nebo mnozí kollatores na statečky kněžské pořádně kšaftované mimo řád a právo sahají, je sobě přivlastňují, a jich těm, komuž naleží, vydávati nechtějí, a jsouc v tom buď od konsistoře neb od

*) Viz o kšaftu faráře Bechlinského Literae Cons. 1550, 15. února. O kšaftu far. Markvartického Regesta 1549.

*) Viz Acta Cons. 1564, 15. září. Podobně také kšafty kněží katolických od arcibiskupa Pražského měly tvrzeny a publikovány býti. (Syn. Prag. 1605.)

těch, jimž kšaftováno, zvlášť od chudých lidí a přátel kšaftujícího náležitě hledání a mívajice sobě někdy od V. Cis. Mi aneb pánuv místodržících o to činčná spravedlivá poručení, na to nic nedabají, něbrž na soudy a práva světská ukazuji.“ — Hned následujícího roku 1579 domlouvá konsistorj paní Sekerkové z Šebířova a na Lobkovicích, že proti právu kšaft faráře z Vodoliny Vody k sobě přijala, jej otevřela i stateček po něm pozůstalý v moc svou vzala. Téhož roku 1579 opět supplikuje konsistoř*) k císaři Rudolfovi, kdežto téměř stejnými slovy jako roku 1578 praví: „Ad haec sacerdotum de eorum bonis testamenta ex jure tam canonum, quam hujus regni legitimate facta ac in nostro judicio confirmata multi collatores infirmant et infringunt, cum omnia bona demortuorum pro sua licentia sibi vindicent“ atd. — Stížnosti tyto neměly asi značného výsledku; aspoň brzy na to se vidí konsistoř nucenu káratí Sedlčanských, že několik kšaftů kněžských bezprávně ku právu svému světskému přijali a publikovali.**) Ano ještě roku 1589 se objevuje totéž násilí se strany měst a kollátorů, jako dříve: nebot Nymburští přijali, otevřeli a publikovali kšaft kněze Kryspusa, děkana tamějšího, ano také, což v kšaftu komu odkázáno, z fary vydali; z kteréžto příčiny konsistoř u císaře na ně žalobu vynesla. Podobně roku 1590 napomíná konsistoř paní Lidmilu Vřešovcovu, aby faráře Brozanského kšaft, jehož bezprávně se zmocnila, zase úřadu duchovnímu vydala a stateček pozůstalý sobě neprivlastňovala.

Někdy i sami poručníci, jenž k rychlému vyřízení kšaftu nejpředněji měli napomáhati, spíše mu překážky činili, tak že konsistoř sama je k náležitému vyřízení vůle nebožtíkovy poháněti musila. Tak n. př. roku 1572 (12. září) vznesli mistři z veliké kolleje na konsistoř žalobu proti poručníkům kšaftu kněze Jana Mystopola, administratora strany pod obojí, jenž 100 zlatých uherských odkázal na opravu kaple Betlemské; poručníci však nechtěli peněz těch vydati, tím se vymlouvajíce, že osadníci neměli bez povolení jich — poručníků — kaplu Betlemskou opravovati. Nicméně konsistoř na omluvu takovou nedabajíc nařídila, „aby do dvou neděl (od 24. září zběhlých) těch 100 zlatých uherských na tomto právě složili.“ Zatím však

8. října poručníci peněz ještě nesložili, za další průtah dvou neděl žádajice; když pak ani 29. října peníze nezaplatili, jest jim na přímluvu některých konsistoriánů opět odloženo do dvou neděl. Ale ani po uplynutí této lhůty dne 12. listopadu nedostáli poručníci povinnosti své, a na dotaz mistrů dali za odpověď, „že ještě nemohli peněz těch dosáhnouti na tom, kdo je za sebou má, než že musejí se o ně dosuzovati.“ Načež konsistoř vydala takový nález: „Vám, páni poručníci, se od práva poroučí, abyste do západu slunce podle předešlého nálezu takové peníze složili, neb se o ně umluvili, aneb se do vězení postavili.“ Tu konečně oba poručníci téhož dne položili svrchupsaných 100 zl. uherských v konsistoři, načež 14. listopadu jsou kvitováni.

II.

Ačkoli kšaftové pravidlem tak obecným byli u duchovenstva ultraquistického, že se vyřízení pozůstalosti obyčejně na základě kšaftu dálo, postihujeme přece v listinách z 16. století příklady některé (ač jich po skrovnu), kdežto po smrti kněze žádný kšaft nalezen nebyl. Zde tedy nastávala tak řečená *successio ab intestato*, kteráž z dvojí příčiny obzvláště povšimnutí našeho hodna jest, jednak proto, že se při ní zachovaly aspoň některé zbytky starobylé kázně církevní, (kdežto privilegium *kšaftů* na tuto kázeň starobylou práždného ohledu nevzalo), jednak i proto, že se zákon o intestátu v 16. věku netolik v straně pod obojí, ale i u katolíků poněkud liší od předpisů církevních a státních, jenž nyní mají v Čechách platnosti.

Tážeme-li se, jakých zákonů vůbec v církvi stávalo vzhledem na intestát kněžský, jeví se nám velká rozmanitost v zákonodárství rozličných diecézí neb církevních provincií; odkudž seznati lze, že obecnými zákony o intestátu nic nebylo zvláště určeno, ale že od církve všeobecné biskupům a metropolitům zůstaveno jest právo, aby o tom vydali takových předpisů, jenž by s poměry jednotlivých okrsků se nejvíce shodovaly. Tudiž se v některých krajinách dálo podělení ab intestato na ten spůsob, že ta část jméni, jižto zesnulý z příjmu úřadu svého duchovního byl vyzískal (*bona beneficialia*), připadla biskupu té diecéze, jenž povinen byl podíl ten k účelům církevním (ad pias causas) vynaložiti; ojinou část, kterouž nebožtík vyzískal mimo úřad svůj duchovní,

*) Rotulus Miss. Cons. 1579. 3. Junii.

**) Rotul. Miss. Cons. 1579. 24. července.

máje bud jmění zděděné po rodičích neb přátelích, neb vytěžené uměním, soukromým zaměstnáním a t. p. — o tu část, pravíme, dělili se *přibuzenci* zesnulého kněze. Nebylo-li žádných pokrevních přátel nebožtíka, připadlo celé dědictví církvi, a církev obyčejně učinila tři díly, jeden (tak nazvaná *portio canonica*) *biskupovi*, druhý k záduši *onoho chrámu*, při němž zesnulý službu církevní vykonával, a třetí *chudým*.

To předeslavše o intestátu vůbec potatřme, jak a pokud se stěmito obecnými pravidly obyčej utraquistické strany srovnává. —

Privilegium od krále Ferdinanda udělené (o němž svrchu při kšaftech jsme mluvili) o intestátech takto vyměřovalo: „Kdyžby který kněz strany pod obojí bez pořízení a kšauftu zemřel, aby ten statek po něm zůstalý na tři díly rovně byl rozdělen: jeden k tomu záduši, na kterémž byl a kdež tělo jeho pochováno; druhý přátelům jeho krevným a *přibuzným*; třetí *konsistorii* Pražské aby vydán byl.*)

Porovnávajice s touto praxí utraquistickou akta katolická z 16. století, pozorujeme značný rozdíl, jímžto se intestát kněžstva *sub una* od intestátu utraquistů odchyluje. Z druhé polovice 16. století máme dvě listiny; v první z roku 1567 nařizuje arcibiskup, aby z pozůstatosti po faráři katolickém to, co po zaplacení dluhů zůstane, na tré rozděleno bylo: jeden dil k záduši, druhý *kollátoru* a třetí *přátelům* nebožtíka aby vydány byly. Podle listiny druhé z roku 1587 bylo jmění faráře katolického ab intestato rozděleno na tři díly; jeden dil připadl *arcibiskupu* Pražskému, druhý *kollátorovi* a třetí krevným *přátelům* a *přibuzným*.**) Zdá se však, že arcibiskup pokaždé ze svého podílu částku dal k záduši chrámu; tak na př. v též listině z roku 1587 nařizuje arcibiskup Martin, aby jemu náležející třetina z pozůstatosti faráře Seitdorského byla udělena arciděkanu Žitavského kraje, pod tou však výminkou, aby týž náponocen byl něčím chudému záduši chrámu Seitdorského. —

V 17. pak století opět nastal prvejší spůsob intestátu katolického tou měrou, že zase jedna třetina pozůstatosti připadla *k záduši*, druhá *kollátorovi*, třetí pokrevním

přátelům a *přibuzným*.*). Tudiž se nám zdá, že po nějakou řadu let v 16. století arcibiskup při intestátu zaujal místo záduši chrámového jen za tou příčinou, aby se mu na přijmec poněkud přilepšilo, ještě některé statky jeho byly dány v zástavu, a tudiž přijmy arcibiskupské tehdyž byly valně ztenčeny, jak to i odtud seznati lze, že se arcibiskupům té doby zapotřebí vidielo, ponechati si důstojnost velmistra řádu křížovnického, aby aspoň jakýchs takýchs přijmů získali. V době tak nazvané protireformace však, když většina statků arcibiskupu byla navrácena, připadla třetina intestátu dle původního určení svého zase k záduši.

Oboji praxis katolická liší se od intestátu utraquistického.

Všude sice pamatováno 1. na *přibuzné* zesnulého kněze a jedna třetina jmění jim udělena.

V žádném z onech tří druhů intestátu však *nejsou* poděleni 2. *chudí*, jímž by na základě starobylé kázně církevní také jedna část dědictví se byla udělit měla. U katolíků na jejich místo nastoupil *kollátor* čili patron fary; neznáme sice pohnutky tohoto ustanovení a nenalezáme žádných důvodů, proč právě kollátorům dosti zámožným podíl chudiny připsán byl. Domýslíme se však, že se ustanovení toto vyvinulo z tak nazvaného *jus spolii*. Bylot tehdyž obyčejem nejen na venku ve vesnicích, ale i v městech zavládlým, že jak mile správce duchovní umřel, osadníci jeho a mezi nimi začasté na prvním místě patron sám, hleděli z pozůstatosti farářovy co kdo mohl, uchvatiti, ani se netážice, zůstavil-li nebožtík jaký kšaft čili nic. — Tudiž se zdá, že at tak díme, jen per nefas sobě kollátorové přivlastňovali část pozůstatného jmění a sice právě onu část, kteráž měla připadnouti chudým, jelikož tito neměli právního zastání, kdežto přibuzní se svého podílu a arcibiskup třetiny k záduši přikázané s důrazem domáhali. Ze kollátori, jak jsme řekli, z počátku jen per nefas čili na základě spoliace, nikoli však po přísném právu třetinu intestátního jmění k sobě přijímati, toho důkaz podávají acta katolická i utraquistická, v nichž několik příkladů se uvádí patronů takých, kteříž nejsouce spokojeni ani s onou třetinou pozůstatnosti, se na veškeré jmění zesnulého kněze násilím dobývali. Arcibiskup Zby-

*) Viz Lit. Cons. Utr. 1551. 24. ledna. — 1548.
14. dubna.

**) Missivae Archiepisc. Prag. 1587. 23. Maii.

*) MS. v museu Č. sign. 23. E. 10. fol. 126. z roku 1627.

něk na synodě držané r. 1605 prohlásil o-všem posavadní praxi vzhledem intestátu za zákon diecésní, nařídil, aby jedna třetina majetku k záduší, druhá přátelům, třetí pak kollátorovi (ad eum, ad quem spectat prefatae Ecclesiae jus patronatus) se přidělila; máme však za to, že arcibiskup jen z opatrnosti tak učinil, aby snad dosti skrovný počet katolických kollátorů tehdejších, kdyžby jim ono nápadnictví náhle odňato bylo, nepridal se ke straně Luteránův. —

Moci privilegia Ferdinanda připadla z intestátu kněží *utraquistických* ta třetina, kteráž by jinak dle církevních předpisů se chudým uděliti měla, *konsistoři Pražské*; a v tom se ukazuje intestát utraquistický spravedlivějším býti onoho, jež v praxi (a podle synody z r. 1605) u katolíkův doby tehdejší shledáváme. Konsistoř utraquistická opravdu byla *chudá*, nemajíc mimo skrovné taxy žádných příjmův; o chudobě její dobře věděli farářové, a tudíž jak jsme svrchu ukázali, ve kšaftech svých administratora i konsistoře byli pamětní. Nieméně mnozí kollátorové i tento podíl z intestátu konsistoři ztrpčovali; nebo ačkoli patronové utraquistických beneficií všelikým spůsobem faráře své již za živa na příjemech skracovali, chtěli z nich ještě i po smrti užitek miti, a tudíž nezřídka se v pozůstalosti majetek vkládali, konsistoři překážky činíce.

Již pak co se dotýče 3. záduší co třetího nápadníka pozůstalosti intestátní, shledáváme, že jak u katolíků, tak utraquistů k tomu bylo přihlíženo, aby část pozůstalého jmění připadla chrámu, z něhož zesnulý požitky bral a jemuž dle staré kázně církevní vlastně veškerou z příjmů beneficia vyzískané jmění po smrti farářově právem přináleželo. Jen po některou dobu u katolíků jakousi změnu spatřujeme v tom, že třetina k záduší připadající měla samému arcibiskupu se odevzdati; na přičinu změny té jsme již svrchu poukázali, spolu podotknuvše, že arcibiskup aspoň částku tohoto podílu svého k záduší připsati dával.

Další osudy intestátu během 17. stol. nám povědomy nejsou; jen tolik se zdá jistě býti, že patronové brzy po provedení protireformace všecken nárok na intestát kněžský ztratili a že následkem toho jedna třetina pozůstalosti zase *chudým* byla přidělena. V druhé polovici 18. století byl zákony světskými intestát kněžský v témž spůsobu stvrzen, jak dávno před tím u nás v obyčejí býval, a jak nejnověji sy-

noda provincialní Pražská r. 1860 co zákon církevní pro celou provincii Českou jej prohlásila. Po výroku sněmu toho má veškerá pozůstalost ab intestato rozdělena býti na tři stejné díly; jeden díl náleží k záduší chrámu, při němž zesnulý co beneficiat působil; druhý díl patří *chudým* onoho místa, kde nebožtík v držení beneficia byl; třetí konečně díl patří *příbuzným*; ustanovení toto úplně vyhovuje požadavkům staré kázně církevní. Dr. Borový.

Na výmínce.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

I.

V hospodě u Koníčků právě rozsvítily svíčky. Nastal večer, v světnici se setmělo a hosté přicházejí jeden po druhém. Jsou to z většího dílu domácí měšťané, jenž po vykonaném dílu denním v hospodě hledají občerstvení. Sedli si za stoly, příteli ku příteli, hospodská jím nalila a ani nečeckala, až jí to poručili. Připijeli si, což tenkráte ještě všudy bylo v obyčejí, známý podal sklenici známému, a tento mu to zase oplatil. Hospodská ze všech sklenic si musela líznouti, ano ona někdy ústy svými sklenice se dotkla, než ji o to důvěrný host byl požádal. Pravila po každé: „Na zdraví!“ neměla-li na pilno, vyptávala se a pohovořila si chvili, anebo pospíchala jinam, kde ji právě pohřešovali a teprv, když tu i tam byla posloužila, postála si u každého zvlášť a rozličné řeči s ním prováděla.

Byla to moudrá a rozšafná žena, ta paní Koníčková a výborně za hospodskou se hodila. Od rána do noci ji bylo viděti na nohou, první vstala, poslední šla spát, ve světnici, v kuchyni, na dvoře, v celém domě robila a vládla.

Hádáš, milý čtenáři, že snad byla vđova, a já ti musím říci, že nikoliv. Muž její je živ a zdráv a chceš-li, můžeš se naň podívat, sedí s hosty ve světnici. — Poznáš ho snadno, má na hlavě zelenou čepičku, jakou jindy nosívali hospodští, a před sebou bílou zástěru s očelem po straně, na němž brousivá nože. Je totiž řezník a skutečně provozuje řemeslo řeznické hospodským velmi prospěšné. Často vychází do výkолнých vesnic, kupuje voly, krávy, telata, vepře a skopce, honí je do města, dělá maso a tovaryš i učedník mu při tom pomáhají. Mnoho odprodá doma, panímařa vaří a peče v kuchyni a mnoho se odbýde v krámu.

U Koníčků každý rád jídá, je všecko dobré a chutné a za malý peníz dostaneš velkou porci. Proto se tam zastavují vozkové z blízka i z daleka a z města tam leckdoš chodí na stravu. Zvlášť večer ve světnici bývá plno jakož i ve vedlejším pokoji, který jest zřízen pro pány. Hospodská se stará o všecky a muž ji věru mál podporuje. Nemá k tomu nadání, spůsobilosti ani chuti, obyčejně tu jen sedí a oznamuje manželce, co si hosté objednali. Je dobrý, tichý a povolný člověk, nemluví mnoho a neodporuje nikomu, kdo mu něco povídá. Schází mu odhodlanost a ráznost, manželka ho zná a nikdy ho nevybízí ku věcem, k nimž opravdu nevystačí.

Již zevnějšek Koníčkův prozrazuje, že je bázlivec a slaboch. Má tváře vybledlé a vpadlé, je malý a útlý mužík a kdo to neví, nehádal by, že je řezník. Ani o dobytek smlouvati se prý dobře neumí, sama manželka mu nedůvěřuje a již často mu vytýkala, že ho přeplatil. Spolehá se na tovaryše, ano i na učeníka, že ho nedají ošidit a vždy je k tomu napomíná a je o to prosí, když ho někam doprovázejí. Bez nich ho věn ani nepouští a když tu není nikoho jiného, dává mu za společníka syna, jenž je ještě chlapec, ale nad otce vyniká smělostí a neohrožeností. Ačkoliv si ho váží a ho ctí, přece se ho nebojí. Pohně a přemluví ho ke všemu, po čem touží a co se mu líbí, není-li to proti přikázání Božímu, ano dovoluje si před ním i co mu matka byla zakázala, je-li to něco, co otec nemá za škodlivé a nebezpečné.

Matka nechce, aby děti jejich zdržovaly se mezi hosty ve světnici a nikdy jich nevolá, aby jim spolu s ní posluhovaly.

Přijdou-li a ukážou-li se proti její vůli, hned je vyhání ven a ony tam radší ani nevkročí, když je matka přítomna, ba ani ke dveřím se nepriblíží. Stane-li se však někdy, že si matka vyšla buďto do chrámu Páně, aby se pomodlila, anebo do města, aby něco nakoupila, děti bez prodení pospíší do šenkovny, dívají se, poslouchají, ano ony s otcem také nalívají. Otec jich proto nekárá, jich proto netrestá, ale hrozí, že je bude kárat a trestati matka, jestli se to doví, a v srdeci jím radost, co mají, skoro přeje.

Děti jsou přesvědčeny, že matka nejen s nimi, nýbrž i s otcem by se vyvalila, kdyby se prozradilo, že k němu utekly a že je nechal u sebe, a to je v neposlušnosti potvrzuje. Otec z matky sám

má strach a musí a bude je chránit, aby vina jejich nevyšla na jevo.

Hle, matka přichází, otec ji spatřil z okna a oznamuje to dětem řka: „Maminka jde, však vy dostanete, jestli vás zde zastihne!“

Děti jako střely vyletěly ze dveří, skákají po schodech nahoru, již jsou ve svém pokoji, již sedí u knih, již se učí a maminka je s nimi velmi spokojena, když je při tom byla překvapila. Otec se jí zajiště nezmínil ani slovem, že ho děti navštívily a zmínil-li se jí o tom někdo jiný, zapírá a vymlouvá to a děti samy také k ničemu se nepřiznají.

Matka je přísná, nedá se obměkčit ani uprosit a co ustanovila, musí se státi bez odporu. Proto je dětem otec milejší, vyhledávají ho víc než matku, zebrají na něm krejcare a co si umínily, vždy šťastně dosáhnou. Nemůže jim ničeho odepřít a matka mu již často vytýkala, že je kazíku své vlastní záhubě.

Koniček i cizým snadno ustupuje, nejednou z toho již měl škodu a žena ustanoveně musí napravovat, čeho se lehkovážně dočinil. Kdyby jí nebylo, nic by nedokázal na své hospodě, ano již dávno by byl na mizině, kdežto nyní bohatství mu den po dni přibývá. Ani řemeslo by se mu bez ní nedánilo, i to ona řídí a spravuje a celé hospodářství jejich jen na ní záleží. Stává se pořád rozsáhlejší, mají při hospodě pole, nedávno koupili dům a vedou obchod v obili. Vozkové je od nich odbírají, ovsa a sena se jim hrubě nedostává a vůkolní rolníci se všech stran jim svázejí nové zásoby.

Paní Koníčková s nimi vyjednává sama a ačkoliv by se radši smlouvali s pámem, přece i ona jím vyhoví, dávají, co se patří. Rozumí jejich zboží, zná jeho ceny, nechce své ani jejich ztráty. Ještě nikdy jich nepodvedla, ale sebe také nedosídit.

Nejvíce je jim vhod, že vyplácí hotovými. Jinde jim zůstávají dlužní a proto neváhají Koníčkovům sleviti, aby hned peníze obdrželi.

Koničková je ve všem pořádná, k ní zajiždí, kdo do města přijel, a kdo přišel pěšky, nejde jinam, nenutí-li ho zvláštní ohledy. O trhu není ve světnici dost míst, i v síní jsou stoly a přece každý nemůže seděti, nýbrž mnoho jich stojí a sotva se člověk skrze ně protlačí. Paní máma dohlíží ku všem, vydává nápoje a jídla, přijímá peníze, vítá, poroučí se, dá-

vá s Bohem, rozkazuje služebným. Tovaryš, učedník a sklepnice jí přispívají. Najímá si jich pro takové dny více, aby nikdo na špatnou obsluhu si nemohl stěžovat. Dětí ani tehdáž nezavolá a nepřipustí ku pomoci, říkajíc, že by jich nevedlo k dobrému, co zde vidí a slyší, nýbrž dáti by jim mohlo pohoršení. Pantáta se přičinuje s ní, jak může, ale nestojí za mnoho, co koná, a paní máma více nežádá, jen když jim nepřekáží. Ona se otočí spíš desetkrát než pantáta jednou, a kdo ji vidí ponejprv, nemyslí si, že by mohla být tak obratná a čerstvá.

V Koníčkové, nalezáš pravý opak mužův. Je velká, tlustá, silná, plné tváře se ji červenají, živé oko prozrazuje statečnost a odvážlivost. Vždy se oblíká stejně, nosí na hlavě čepec, na krku šátek strakatý, před sebou zástěru z pevného kanafasu a pod zástěrou velký kapsář, do něhož ukládá peníze. Kdykoliv někomu dává drobné, vytáhne jich hrst, vyklopí na stůl, oddeluje, strká a házi jimi a přece nikdy se nezmýlí. Je ve všem až ku podivu rychlá, a když krájí maso anebo chléb, dělá porci jako porci a všecky kosti odměří a odpocítá. Nepřidá-li, zajisté neodejme a jest dokázáno, že činí mnoho dobrého, uděluje almúžu a podporujíc nuzné rodiny.

Zvlášt chudým študentům Koníčková přeje a vždy jich má několik, jimž dává jísti a poskytuje na rozličné potřeby. Jsou v městě malí i velcí a mnohý, jenž již vystudoval, posud se k ní hlásí a jí upřímně za pomoc její děkuje.

Abychom pravdě vydali svědectví, musíme vyznati, že i pan Koníček na ubohé chudáky pamatuje a že je přítel všech nezámožných študujících. On nejen všecko schvaluje, co pro ně manželka činí, nýbrž dává jím také sám a to bez jejího vědomí. Ano on jím dává více, než by před manželkou mohl zodpovidat a je k nim někdy tak štědrý, že se tím nikomu nepochlubí, aby se to manželka nedověděla. V skutku by zasloužil její pokárání, neboť jednal bez rozvahy a miláčky své obdaril, aniž by byl skoumal, je-li jim to k prospěchu. Manželka vždy jen prospěch jejich má na zřeteli, vyptává se, zkouší, zpytuje, a nikdy daru svého nevyhodi marně. On i naproti nim je dobrák a dělá, k čemu ho vybídlo měkké srdce.

Mezi študenty vždy některý zvlášt požívá jeho přízně a s tím bývá v tajném spojení, podstrkuje mu prostředky k životu a k vyššímu vzdělání.

Právě toho dne, s nímž vypravování své začínáme, seznámil se s jedním, jemuž zůstal nakloněn, dokud študoval a jejž na potom měl za věrného přítele. (Pokračování.)

D O P I S Y .

*V Praze, na den sv. Prokopa 1866.
(Rozjímání o válce.)*

Dočkali jsme se zlých, smutných časů. Šíré kraje milé naši vlasti jsou zpustošeny, dědiny vypáleny, lid jest zahnán z obydlí svých. Nebudeme do podrobna líčiti strašný obraz zhoubné války, alebrž povzbudit cheeme čtenářů svých k důvěře v Boha, jenž jediný pomoci může a pomůže věrným svým. Pokořme se pod mocnou rukou Boží. On volá k nám: „Vzývej mne v den soužení a já vytrhnu tě, a ty mne budeš oslavovati.“ V soužení jsme velikém, nuže vzývejme Hospodina! „Lépet jest doufati v Hospodina, než doufati v člověka.“ Držíce se Boha a sv. přikázání jeho oče-kávejme pomoc; nebo „jestli Bůh s námi, kdo proti nám?“ Držíce se Krista a sv. církve jeho, hledme zmužile vstříc budoucnosti. „Doufejtež — dí Kristus Pán — jáť jsem přemohl svět!“ (Jan 16, 33.) Vědouce, že blah. Rodička Boží jest pomocnice křesťanův, prosme ji o mocnou přímluvu její, jakož prosívali v nebezpečenstvích otcové naši. Obratme se v důvěrné modlitbě i k sv. patronům vlasti naši, by za nás orodovali, k sv. andělům strážným, by nás chránili.

Ríká se, že i zlá věc mírá svou dobru stránku. Válka, tato hubitelka lidských životů, rušitelka blahobytu, učí nás znáti a utikati se k Bohu a ku kříži Pána našeho. Důkazem toho jsou ti tisícové, jenž za těchto dnů obecného soužení v chrámech našich hledají útěchy a pomocí. Kdo nebyl mocně dojat a pohnut minulé neděle pohledem na ten velikolepý zástup, jenž s Jeho Eminencí nejdůst. vrchním pastýřem, metrop. kapitolou a veškerým duchovenstvem Malé strany se pohyboval z kaple sv.-Václavské na královských Hradčanech do chrámu sv. Mikuláše a od-tud do chrámu Matky Boží před Týnem? „Smiluj se nad námi, oroduj za nás, nedej zahynouti nám ni budoucí!“ rozléhalo se stejnou dobou v chrámě Týnském a na starožitném mostě kamenném: takové prostranství naplnovalo prosebný průvod! Kdo s průvodem setkat se měl, stanul, nemoha ulicí dále se prodrati, stanul a zpíval s prosicími „Vysvobod nás Pane,“ zpíval, mohl-li, neodusilo-li štkání hlas jeho. Byl to den Panny Marie (Navštívení), i kdoby

se tomu divil, že toho dne nejvíce zpívána byla lidu milá píseň „Tisíckrát pozdravujem Tebe, o Matičko Krista Ježíše.“ Byl to den hrůzy a zmatku. Odpoledne roznesla se po Praze zpráva, že nepřítel se blíží, že do města vtrhne, a tu utíkal, kdo mohl, utíkali i ti, kteří utikati nikoli neměli. Lid sbíhal se na ulicích, zvlášt u radnice nevěda si rady ni pomoci v opuštěnosti své. Sklícenost mysl dostoupila stupně nejvyššího: tu pojednou co posel míru objevil se na radnici JЕmin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup a slavně ujistil purkmistra měst Pražských, že Prahu neopustí ani v nebezpečenství největším, a nobrž hotov jest s ním k veliteli vojsk neprátelských, kdyby do města vtrhnouti měli, se vydati a za ušetření města prositi. Vyjádření toto působilo blaze, skormoucené tváře se vyjasnily, důvěra se povznesla. Mohly ovšem vrchní pastýř na ten čas sídliti na př. v Plzni aneb v Chebu, i tam by byl u stádce svého, však on zůstane v hlavním městě válkou a nepřítelem navštíveného království, odhadlán jsa i v zajetí se vydati. A jako vrchní pastýř a radové jeho v Praze, rovněž zůstane i každý duch. pastýř u stáda, kněz u lidu svého. Jenom nájemník, a kterýž není pastýř, utíká, vida vlka, an jde. Však navratme se k rozjímání o válce.

Válka učí nás lásce křesťanské. Jako každodenně od nového roku tak i na sv. Petra a Pavla zvonila soška na orloji radnice Staroměstské představující smrt zvonkem a zvoně zvonila umíráčkem nejednomu vojnovi, jenž na bojišti umíral smrtí hrdinskou. Do Prahy přiváželi raněné. Lid tlačil se k vozům ve všech ulicích, kudy ranění vezeni byli, dávaje na jevo lásku svou k trpícím spůsoby rozmanitými. A kdo neměl, čím by jim přispěl, aspoň slzou v oku jevil útrpnost, lásku svou, a poranění přijímal tyto výjevy lásky a nemohli-li jinak, aspoň pohledem, úsměvem dávali na jevo díky své. Od poraněných spěchali pak Pražané do chrámu, kdež vystavena byla nejsv. Svatost oltární, aby se modlili za bojující, za umírající. Členové jednoty katolické zpívali na týž úmysl na sv. Petra a Pavla a na den Navštívení P. Marie v seminářském chrámu Páně české nešpory před vystavenou nejsv. Svatosti. A rovněž jeví se i v domácnostech lásku k trpícím. Velké seznamy příspěvků sňesených a složených u pomocného výboru k ošetřování raněných vojínů dávají o tom skvělé svědectví.

Válka rozněcuje v nás lásku k rodicům, bratřím, sestrám a příbuzným, o nichž vzdáleni jsouce nevíme, jsou-li na živě a kde se na útěku svém ocitili. Potěš a oštříhej jich Pán Bůh!

Válka budí v nás lásku k vlasti. Velký byl jásot, když prohlášena byla zpráva arciknízete a polního maršálka Albrechta, že vojsko naše jeho vedení svěřené na den sv. Jana Křtitele u Custozy nad Italiany zvítězilo. Velká byla radost, kdykoli zavítala zvěst, že vojsku našemu se daří a nepřítel ustupuje; veliký ale jest nyní též zármutek nad tím, že nepřítel postupuje a vlasti záhubou hrozí.

Dejž Bůh, abychom utrpením tímto jako zlato v ohni očištěni po odvrácení strachu neprátelského v spravedlnosti živí byli a ctnostmi lásku Boží si zasloužili.

Z vikariatu Rokycanského 15. června 1866.

(Duchovenská porada.)

Dne 11. června t. r. byla pastorální konference v Rokycanech, k níž 22 duchovních se sešlo. Vypracované pojednání četl vel. p. Jakub Ludvík, farář v Mešně. Týkalo se otázky: „Kterak by svátostí pokání k většimu prospěchu věřících posluhovati se mělo?“ Řečník rozdělil odpověď svou na 2 díly, totiž: pokud se týče zpovědníka a kajícenka. Vyloživ to, doložil pak, že dobré také poslouží, když cizí duchovní někdy zavítá v osadě a sv. zpověď slyší. K vzbuzení kajicnosti prospěšný jsou též missie; neboť zkušenosť učí, že lidé, kteří po mnohá léta u sv. zpovědi nebyli, v čas sv. missie pravé pokání činili a k Bohu se obrátili, ano i odcizené jmění, které dlouho byli zadržovali, vlastníku i s úroky navrátili. Po konferenci telegrafováno do Prahy Jeho Eminenci nejdůst. vrchnímu pastýři, že duchovní vikariatu Rokycanského na poradě shromáždění velice se radují z ozdravení svého vrchního pastýře, prosíce Boha, by Jeho Eminenci při zdravíku zdaru a blahu arcidiecése zahovati ráčil. Načež nejdůst. vrchní pastýř hned odpověděti ráčil: „Shromážděným mé díky a požehnání!“ — ky.

Z vikariatu Kolinského 7. června 1866.

(O duchovenské konferenci vikariatní.)

Nebude snad velect. čtenářům „Blah.“ proti myсли, ohřeje-li se ještě po páte ona kopulace, o níž minulého roku v tomto časopisu podala se zpráva: „Jestliže se farářem ženichovým na pouhém základě ohlašného listu od faráře nevestina vydaného

měly oddavky vykonati, čili nic.“ *) Nyní se může o této záležitosti rozhodné slovo promluviti, poněvadž o ní nejdůst. arcib. konsistoř Pražská dne 18. dubna t. r. čís. 3107 vynesla nález, který se shromážděnému na poradě duchovenstvu dnes oznamil. — Nejdůst. konsistoř schvaluje mění duchovenské porady odbývané v Kolíně dne 5. října m. r., že jediný ohlašní list k oné kopulaci nepostačoval, a shledává spolu býtí nevyhnutelným, aby všecky úřední spisy takových oddavek se týkající u faráře ženichova, když tento ze příčin platných kopuluje, složeny byly. — Mimo to ještě nařizuje, aby na budoucnost farář nevěstin v podobném případu písemně vyjádření od sebe vydal, že se svého práva při dotyčné kopulaci vzdává, což jistě směřuje k tomu, aby se ustanovení Pražské synody tak snadně nerušilo. — Timto zařízením všechné nedorozumění z takových oddavek dost často povstávající, jakož i, že by se netoliko nedovoleně ale i neplatně mohlo oddávati, jest zamezeno. Kladla se váha na vydaný ohlašní list s obyčejným dodatkiem: „že žádné překážky na jevo nepřišly,“ — při tom ale neuváženo, že se za časté ve více než dvou farách musí ohlašovati, což však z pouhého listu ohlašního nedá se poznati. A přece o tom kopulující farář, co odpovědný, zdaliž se tak stalo, a nepřišla-li nějaká rušící překážka na světlo, má nevyhnutelně věděti. Při zmíněné kopulaci ovšem nic nevadilo, avšak kdyby se podobné oddavky vždy tím během odbývaly, uzavřelo by se ne jedno manželství nejen nedovoleně, ale i neplatně. Všeobecně, ústní ujištění otcovo, aneb i několika svědků před samou kopulaci, že žádných překážek nestává, osvědčilo se dost hojně co nepravé. Zmíněný ohlašní list neodepřel se k uvarování nářku zíšnosti, poněvadž jej strany žádaly; očekávalo se ale, že duchovenská záležitost přece jen úředně se upraví, jak toho potřeba káže, což učiniti se však obmeškalo. — A co se příloh takové kopulace týče, kde jinde by se měly v archivu nalézati, než u faráře, jenž oddával? Kopuluje-li farář ženichův z příčin za platné uznaných, kópuluje co opravdový farář, a nikoliv co delegovaný. A protož by ten, jenž by vykonané oddavky písemně faráři nevěstini oznamoval a konečně i opis matriční jemu zaslal, tím samým na jevo dával, že si svého práva není vědom. — Ta-

kovéto dopisy jsou také úplně bezúčelné. Farář nevěstin onen úkon do své matriky nezapisuje, a proto jsou u tohoto i všecky listiny oné kopulace zbytečné. Tyto se dodávají na patřičné místo, aby se i rubriky v matrice rádně a spolehlivě vyplnit mohly, zádá-li se o ně tím spůsobem, jak se v záležitostech duchovenských pořízeni činívaji.

Po oznamení svrchu připomenutého vyněšení nejdůst. konsistoře pokračoval důst. pan farář Veltrubský ve své zprávě o exerciciích kněžských min. r. konaných, již duchovenstvo s velikou pozorností naslouchalo. Povzbuzení, aby se na nich každý duchovní hleděl zúčastnit, klasickou latinou a srdečně pronesené, setkalo se s patrným pohnutím. — Na to se čtla otázka: „Jak má duchovní na rozkvět a zdar veškerého vyučování ve školách národních působiti,“ od nejd. konsistoře uložená, a od dvou duchovních vypracovaná. Co se tu povídlo, soustředilo se v průpovědi; že má být duchovní netoliko titulárním, ale dle působení svého pravým říditelem školy národní. Nechci do podrobná klásti, co tu všecko povědino, poněvadž by se to ono mohlo nejednoho nemile dotknouti; nebo nedá se upříti, že v této stránce od nás nemálo se zanedbávalo, čeho se domyslití přílišného napínání mozku nevyžaduje. Mimo to kladlo se na srdce, aby se duchovní snažil poznati, co se o školních záležitostech psalo a píše; při učitelských poradách, kde se nemá nikdy pohrešovati, aby také promluvil vážné slovo; při vyučování učitelovu aby po řídku přítomen nebýval, a šetrné pokynutí dával, kde by se směrem na nábožnost a mravnost dalo co připomenouti; ba že duchovní by se měl ve vyučování některého předmětu, zvláště takového, v němž se učitel dobře nevyznává, sám uvázati atd. Ovšem, že se takto přidává duchovnímu k jeho ostatním povinnostem nemálo práce: avšak škola jest a zůstává naší jedinou nadějí, že její pomocí opět napravíme, co protivníci církve a mravnosti kazí a hubí; tuto musí všecky libuštky stranou, jenž by nám v takovém zaměstnání překážely. — O tom všem a ještě o jiných důležitých věcech svrchu položeného předmětu četl svou práci důst. p. farář Malotický a ředitel školy Kolínské v řeči uhlazené a časem i uchvacující.

Druhá otázka nejdůst. konsistoří ku vypracování podaná, zněla: „Kterých chyb jest se vystříhati při kázáních, zvlášt vzhledem na jejich obsah i formu.“ Nemínilo

se jistě při této otázce, aby, kdo ji k výpracování dostane, vzal některou pastorálku k ruce a na chyby, jichž se mohou kazatelé dopustiti, ukazoval a vykládal je tím během a pořádkem, jak to od svého profesora slyšel. Ne všecky, ale toliko některé nedůstatky se shledávají při kázáních, a tyto se mají vytknouti, a na takové mají se kazatelé upozorniti. A proto se k takové práci hodí především starší duchovní, jenž nejednoho kazatele ve svém okolí slyšel, úsudků mezi lidem o něm proskakujících si všimal, ovoce, jakého kázání v osadě jeho nesou, pozoroval a také duchovní řeči tiskem vycházející prozkoumal. — Tomu jistě vyhověl důst. p. farář Ovčářský. Přiznatí se je dle jeho slov, že dost takových kázání, jenž se pro posluchače nikterak nehodi, že až k omrzení se prodlužují; že kárajice chyby v osadě vzniklé neb i zastaralé, bývají pichlavé a beze vši šetrnosti; že na věroučné a biblické řeči nemálo se zapomíná; že také bývají bez potřebného ladu a skladu, zvlášt u řečníků, o nichž se říká: *Ascendunt sine labore a kteří odvykli kázání svá psátí;* že se při nejbedlivějším poslouchání srdce nerozhreje atd. Toto poslední je věru nesnadný úkol, aby se netoliko rozum pomocí důvodu překonával, ale aby se spolu působilo zdařile na srdce, aby posluchač živě cítil, co věc, o níž se jedná, má do sebe přijemného neb nepřijemného, prospěšného neb záhubného, načež by chtění neb nechtění, t. j. hnutí vůle následovalo. Ze co takového málo kdo dovele, zavinily ovšem školy, především u nás ve věku pokročilejším, poněvadž se k řeči, kterouž kázati a zpovídati máme, málo hledělo, a nebo pranic. Kde se měla potom vzít potřebná správnost, bohatost, obratnost a lahodnost řeči? Potom není divu, nemluví-li se pro lid dost srozumitelně, zajímavě a kde toho potřebí, i dojemně. — I co jsme nezavinili, musíme, jak jen možná, napravit. Tu však nespomůže čtení jakýchkoliv českých ač, co do slohu, dobrých spisů, ale takových, jenž do našeho oboru nalezejí, jako je na př. Časopis katolického duchovenstva a Blahověst. Tyto spisy neměly by se u žádného duchovního pořešovati; ten skrovný halíř na ně zajisté může každý duchovní ožěleti. — Nad to budíž připomenuto, že, kdyby naši netečnosti měl některý z těch časopisů zaniknouti, české duchovenstvo by se samo tím potupilo. — Ze všeho, co v této zprávě se povědělo, lze se snadno domyslit, že naše

konference může nám sloužití ku prospěchu, budeme-li netoliko posluchači, ale i činitelé slova.

K. H.

Ze St. Louisu v sev. Americe v květnu 1866.

(Chrámové slavnosti v české obci St. Louis-ské.)

Radostí plesalo srdece každého věrného Čecha a katolického křestana v naší české obci na bílou neděli, kdežto si náš pan farář Josef Hesoun velkou čest jak před Bohem, tak i u všech lidí vydobyl. Pracovat a namáhal se, aby přivedl dítky ponejprv k sv. zpovědi a přijímání.

Hned o 7. hodině ráno scházeli se lidé do kostela, neb byl každý žádostiv ty děti viděti. Po 8. hodině přivedl pan farář děti ze školy do kostela. Napřed šli chlapeči černě oblečeni, pak šly dívky v bílých šatech, všichni svíce v ruce držice. — Než se začala mše sv., modlil se s nimi pan farář, aby silně věřili v Pána Boha, při evangelium se k nim obrátil, a měl k nim řeč, pak se jich ptal, věří-li v Boha Otce všemohoucího, svoritele nebes i země atd., a oni odpověděli: věříme; pak se jich tázal, jestli se odříkají satanáše i všech skutků a pýchy jeho, a oni všichni řekli odříkáme. Při otevření schránky nejsvětější Svátosti se hlasitě 3krát modlili: „*Pane nejsem hoden, abys všel pod střechu srdce mého*“ atd., při čemž každého z nás slze radosti polily. Po mši svaté se obrátil náš pan farář k rodičům, a odevzdával jim zase jejich dítky jemu svěřené, nyní již ocistěné a posvěcené a napomínal, aby je v tom stavu udrželi. Po mši sv. se lidé rozešli. On se s mládeží ještě pomodlil za dar Ducha sv. a za setrvání v dobrém přesvzetí. Pak ale jeho štědrost připravila snídání pro všechn těch 70 dětí, totiž 40 chlapců a 30 děvčat ve škole, a nad to obdaroval každého obrázkem krásné věčeře Páně; pak je rozpustil. Tak se skončila slavnost na bílou neděli. Den 16. máje, totiž sv. Jana Nep. se tu u nás slavně slavil. Na sv. Jana Křtiteli bude u nás sv. biřmování. My děkujeme Pánu Bohu, že nám poslal tak pilného a starostlivého otce duchovního, jenž pilně pracuje na vici Páně.

Jeden čtenář Blahověsta.

KRONIKA.

Z Prahy. Dá-li Pán Bůh, bude se konati v neděli d. 8. t. m. *druhý* prosebný průvod, ze Starého na Nové město, na ten úmysl, aby Bůh zbrani vojska našeho zehnati, neblahé časy válečné milostivě ukrá-

tit a nám opět míru a pokoje uděliti ráčil. K tomu konci shromáždí se veškeré farní a řeholní duchovenstvo Starého města o 7. hodině ranní v chrámu Matky Boží před Týnem, odkud se po mší sv. procesí to povede do farního chrámu u sv. Štěpána na Novém městě. — *Třetí průvod* půjde v neděli, dne 15. t. m. z chrámu Matky Boží Sněžné (u Františkánů) do chrámu Panny Marie Vítězné (de Victoria) na Malé straně.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 6.—9. července v kostele panen Voršilek, od 10.—13. u sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně, od 13.—17. u sv. Ducha.

— Čekatelům důstojnosti kněžské udělí JEMIN. nejdůst p. kardinál arcibiskup podjehenství v neděli d. 8., jahenství ve čtvrtek d. 12. a kněžství v neděli d. 15. t. m. v seminářském chrámu u sv. Salvátora vždy o h. 7. ráno.

— Veledůst. p. *Ant. Ludwig*, arcib. inful. vikář v hrabství Kladském žplnomocněn jest na čas války co generální vikář dotčené části arcidiecéze Pražské; tolíkéž dána jest všem okresním vikářům v arcibiskupství Pražském na čas války širší moc.

— D. p. *Skočdopole*, prof. bohosloví v Česk. Budějovicích, složil druhých 50 zl. a stal se zakladatelem Dědictví sv. Prokopa.

— *Z Košic* (vikariatu Kutnohorského). Ctihodná jednota stálého vzývání nejsv. Svatosti oltářní obdařila letos i nás farní chrám Páně mešním rouchem barvy červené, za kterýžto vznešený dar jí vrouci díky vzdáváme. Byl jsem až k slzám pochnut, když jsem poprvé v onom rouchu šel k oltáři. Prosili jsme a bylo nám dáno od spolku, jemuž Bůh žehnatí ráčí!

J. Dundálek, farář.

— *V Litoměřicích* uděleno svěcení kněžstva dne 29. června. Vysvěceno bylo 18 alumnů bisk. semináře a 2 klerikové řádu cisterciáckého.

— *Z Tábora*. Dne 10. června byla svěcena kaple sv. Antonína u Klokoč, kteráž loňského roku bleskem zapálena lehla popelem, letos ale ze základu vystavěna jest. Dílo to jest chvalitebnou zásluhou p. Frant. Laužeckého, městana Táborského, kterýž usilovným přičiněním u zbožných občanů zdejších příspěvky sbíral a tak spojenými silami docíleno, že z rumu staré kaple povstal nový úhledný stáneček Boží, kterýž zmíněného dne od zdejšího děkana vd. p. Vojtěcha Šaška posvěcen byl. Slavnost sama dála se následovně: Po deváté mší sv. vedl pan děkan s asistencí za hla-

holu zvonů a střelby z moždiřů průvod z děkanského chrámu Páně, při němž se školní mládež, veškeré řemeslnické pořádky, zpěvácký spolek, vesměs se svými prapory a veliké, nepřehledné množství lidu bylo zúčastnilo. Na místě slavnosti čekal již klokotský duchovní vp. Jan Hulákovský, kterýž uvítav průvod činil pak slavnosti přiměrenou řeč, po níž svěcení bylo vykonáno, načež se odebral celý průvod do Klokotského chrámu Páně, kdež se konala slavnost korunovace Panny Marie.

Tábor.

— *Z Písku*. V pátek dne 8. června konala se v. klášteře smuteční mše sv. za padlé vojiny naše, kteří r. 1859 u Melegnana statečně bojovali a hrdinskou smrtí na bojišti padli. Přítomno bylo té slavnosti vojsko zde posádkou ležící, jakož i všickni pp. důstojníci a mnoho jiného nábožného lidu. Odtud odebrali se všickni shromáždění k pomníku, jenž jmenovaným padlým vojínům v sadě Píseckém jest postaven. Okrášlení pomníku bylo letos zvláště vkušné a pěkné. Zde u pomníku promluvil vd. p. Bezděka, kterýž již od mnohých let ochotně vojsku mše sv. slouží a řeči koná, k posluchačstvu četně shromážděnému a vylíčil řečí promyšlenou účel slavnosti, jakož i zásluhy vojínů, kteří pro krále a vlast životy obětuju. — V neděli dne 10. června konala se městská slavnost, která se u nás na památku osvobození Písku od vojsk francouzských slavně odbývá. O 9. hodině vyšel průvod z děkanského chrámu Páně, kdež přiměrené kázání činil veledůst. p. Diviš, děkan Písecký, načež při četné asistenci obětoval mší sv. jejíž hlavní částky sbor ostrostřelecký oslavoval zdařilou střelbu. Na odpůldne byla zábava.

Otavan.

Z Ríma. V konsistori slavené d. 22. června jmenování jsou od sv. Otce Pia IX. tito hodnostníci církevní kardinály svaté Rímské církve: Msgr. Pavel Cullen, arcibiskup Dublinský, nar. 27. dubna 1803; Msgr. Gustav Adolf de Hohenlöhe, arcibiskup Edesský in part., tajný almužník Jeho Svat., nar. 26. února 1823; P. Ludvík Bilio, z kongregace sv. Pavla, nar. 25. března 1826; Mons. Ant. Matteucci, místokomorník sv. řím. církve, nar. 15. břez. 1802; Mons. Dominik Consolini, místopředseda státní rady, nar. 7. června 1806.

Z Ameriky. (Ze soukrom. dopisu.)

Doufám, že se již chystají zbožní a horliví dělnici sem na zanedbanou vinici Páně, by hloží a bodláči silně se zmahající mečem slova Božího vymýtili a blahonosné

semeno věčné spásy rozsívali v srdce spolubratří svých. Kéžby jen přišli a brzy přišli horliví čeští kněží, nemá-li náš ubohý lid utonouti v bahně nevěry a duchovní bídě; žeň zajisté velká, ale dělníků málo. Ohledně angličiny přijde sice našiniec na cestě někdy do nesnáze, ale tu drobet pomahá němčina; bud umějí na místech samých německy aneb se přihodí hnedle po každé, že některý Němec cestuje spolu, který také již anglicky mluví. Napřed ale, než se kdo vydá na cestu, ať se do rozumí s lodními agenty v Bremenách, by měl místo na lodi objednané, aby pak tam nemusel kolik neděl čekat, jakoby se bylo mně bez mála stalo. — Cím více knih si kdo sem vezme, tím lépe; nebo od moře t. j. od vstoupení na lod se skoro nic neplatí od těch věcí, a zde to není pak k dostání. Co se týká peřin, měl jsem já zde sice peřiny připraveny, ale nevím, jestli je to všude; neškodiloby aspoň jednu vzít. Pak jest radno, šatstvo si co možná pořídit doma; nebo zde to přijde velmi vysoko. — Odhadlanosti jest k tomu *veliké* zapotřebí.

Na otázku: „v jakém poměru stojí v Americe (kat.) škola k státu“ odpovídá týž dopisovatel v „Budivoji“ takto: Kněz jest ohledně školy patrem, státním komisařem, školním dohližitelem, i vikářem a vrchním školdozorecem, všecko v jedné osobě, t. j. na knězi spočívá všecka starost a také všecko právo.

- Katol. obec sv. Janská v Cincinnati čítá přes 1100 školních dítek a jenom 4 kněží z řehole sv. Frant., prov. Tyrolské.

Literní oznamovatel.

- *Pastýřský list* JEmin. nejdůst. p. kardinala arcibiskupa Pražského, uveřejněný v čele t. listu, vyšel též o sobě a prodává se v knihkupectvích. Sešít ten čítá 12 stran a obsahuje vedle past. listu litanií o Všech Svatých, žalm 45, modlitby v čas války, za pokoj, za papeže, císaře a krále a o sv. patronech Českých s příslušnými veršky a odpovědmi. Cena 5 kr.

- „*Vojtěch*,“ katol. časopis pro obecný lid, vydávaný v Skalici v Uhrách, oznamuje v čís. 21., že nemůže dále vycházeti; poněvadž se přihlásilo tohoto roku jenom 231 předplatitelů a mezinimi toliko 71 na celý rok.

- „*Pravěk země České*.“ Složil Jan Erazim Wocel, c. k. ř. veř. profesor na vys. školách Pražských atd. První oddělení. (Prvotní doba. Bojové. Markomani.) Se 105 dřevorytinami. Stran 212 velké osmerky. Náklad

dem král. české společnosti nauk. V komisi Bedř. Tempského. Druhé oddělení dila tohoto vyjde bohdá na konci roku běžícího.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Remigius Jos. Schrutek, kněz ř. premonstr. na Strahově, býv. prof. na gymn. Žateckém, 26. června (nar. v Hronově 24. kv. 1824, kněz od 31. pros. 1853).
- p. Jos. Dielenz, Platský far. na odpočinuti v Ostrově 8. ledna (nar. v Ostrově 20. červce 1801, kněz od 28. března 1825).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. Traenker, Zbraslavský farář, kn. arc. vikář a školdozorce, zvolen za čest. kanovníka kapitoly Vyšehradské dne 28. června.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Ondřej Brun, kapl. v Neukirchen, za děkana ve Svojšíně;
- p. Ant. Čížek, admin. za far. v Obecnicí;
- p. Frant. Kahl, kněz diec. Litom. a zpovědník Milosrd. sester u sv. Karla Borom. v Praze, jest nyní při dvöře J. Velič. císaře Ferdinanda v Inomostí.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Prokop Krotkovský, kněz ř. sv. Benedikta a far. admin. ve Verneřovicích, 15. června (nar. 28. led. 1812, kněz od 2. srp. 1840).

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ignác Schreiner, farář v Bílé Hůrce, 10. června (nar. 12. ún. 1805, kněz od 24. srp. 1828).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Ferd. Ritter, admin. za far. v Libniči;
- p. Václav Marek, katecheta na hlav. a nižší realní škole v Buděj., za far. v Olešnici;
- p. Kajetán Prchal, pol. kaplan c. k. 8. pěš. pluku, stal se kapl. posádky v Udine;
- p. Fr. Sachl, kapl., za admin. v B. Hůrce;
- p. Václ. Zloch, kněz na odpoč., za prozat. kapl. v Miroticích;
- p. Fr. Osoba, kapl. v Protivíně, za prozat. kooper. v Hluboké.

Uprázdněné místo:

Bílá Hůrka, fara patr. knfž. Schwarzenberga, do 10. srpna.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavění metrop. chrámu sv. Václava: čeští bohoslovci v Litoměřicích 14 zl.

Timo číslem započalo půlletí II. Příští číslo bude vydáno dne 14. t. m. Všem pp. předplatitelům, jimž za příčinou přerušení poštovního spojení čísla zaslati nelze, budou na ten čas čísla v expedici uschována.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
▼ kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 736—II.
Nedošlá čísla re-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Svátostné rozhřešení vojínů v čas války.

Polní kaplani katoličtí za posledních válek zachovávají následující praxi: Když se má svěsti bitva, předstoupí kněz před svůj pluk v řadách sestavený a krátkou ale důklivou řečí se snaží vojáky spůsobilými učiniti ku přijetí svátosti pokání; načež vojáci pokleknou a kněz jim *všeobecně* (generaliter) udělí svátostné rozhřešení.

Moralisté učí, že takovéto rozhřešení pod jistými výminkami jest *platné*. K svátosti pokání zapotřebí jest dle sněmu Tridentského (sez. 14, kap. 3.) lítosti, zpovědi a zadostučinění (aspøn dobré vůle, že zadostučiniti chceme). Kajencík musí ve svaté zpovědi dle téhož sněmu Tridentského (kap. 5.) se vyznati ze všech smrtelných hříchů, jakož i z počtu, spůsobu a okolnosti hříchů těchto. Jestli však bud *fysicky* (k. př. v nebezpečí smrti, v náhlé nemoci) aneb *mrvavně* (pro přítomnost jiných a t. p.) je kajencíkovi *nemožno* ze *všech* hříchů svých úplně se zpovídati, tedy postačí, aby se aspoň z toho onoho hřichu vyznal; není-li mu ale možno ani z některého hřichu se zpovídati, postačí dle učení moralistů skroušené vyznání hřichů *všeobecné*. Toto všeobecné vyznání může ovšem *více* kajencíků na jednou před týmž knězem složiti,

tedy celý pluk aneb i více pluků před polním kaplanem, jenž jim pak všeobecné rozhřešení čili generalní absoluci udělí. (*Poznam.* Tato generalní absoluce je svátostná, uděluje rozhřešení od hřichů, kdežto tak řečená absoluce generalní pro případ smrti — *in articulo mortis* —, kterou u nás každý zpovědník po svátostném rozhřešení udílí, není nic jiného než udělení plnomocných odpustkův.) Sluší však připomenouti, že toto všeobecné rozhřešení jen tehdy platné a dovolené jest, když v skutku *není možno*, aby vojáci soukromě se zpovídali.

Tudíž se má polní kaplan dle následujících zásad řídit:

1. Povinen jest v čas války poškytovati dnem i nocí vojákům přiležitosti k *soukromé*, dokonalé svaté zpovědi.

2. Nezbývá-li tolik času, aby každý voják se před bitvou mohl dokonale ze všech hřichů svých vyznati, má je kněz vybídnouti k tomu, aby každý aspoň z *jednoho* nebo dvou hřichů se soukromně zpovědníkovi vyznal.

3. Kdyby však ani toto částečné vyznání soukromé se předsevzítí nemohlo, na př. když vojáci již jsou v šik sestaveni, promluv k nim polní kaplan několik jaderných slov, upamatuj je v krátkosti na zpáchané hřichy, vzbudiž v srdeci jejich živou

Předplácí se
v expedici
lu všech řádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Coloroč.: 3 zl. — kr.
páloč.: 1 zl. 55 kr.

Předplaceni čtvrtletně nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

touhu po rozhřešení a nadpřirozenou lítost. Nyní vybídne jich kněz, aby zevnitřním znamením, n. př. společným vyřknutím slov: „Zhřešil jsem a žádám o kněžské rozhřešení“ projevili kájicnost svou a touhu po rozhřešení; načež vojáci se společně modlí Confiteor („Já býdný hříšník“ atd.), pokleknouce s hlavou obnaženou v prsa se bijí a ruce sepnou, a kněz jim *generalní rozhřešení* udělí.

Zbývá-li dost času, říká kněz *celou* formuli absoluční dle rituálu Římského (Misereatur, Indulgentiam, atd.) a sice v množném počtu; jestli však času tolik nevybývá, udělí *krátce* rozhřešení slovy: „Ego vos absolvó a censuris et pecatatis in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Amen.“ (Já vás rozhřešuji od trestů církevních a od hříchů ve jméně Otce i Syna i Ducha sv. Amen.) V případu přílišného spěchu není zapotřebí uložiti vojákům modlitbu na místě zadostučinění; zbývá-li ale času, uloží jim zpovědník krátkou modlitbu aneb sám ji s nimi vykoná.*)

Zůstane-li vojín takto rozhřešený na živu, nastává mu podle souhlasného učení moralistů povinnost, aby se z hříchů svých zevrubně a zejména v zpovědi *soukromé vyznal* (debet postea, si tempus fert, distinete peccata sua confiteri). Pročež jest polní kaplan povinen, vojíny těžce poraněné na bojišti aneb v lazaretu nejdříve vyzpovídati (pokud to stav nemocného připouští) a pak jim teprv může vel. Svátost podati. Je-li poraněný vojín příliš seslaby, tak že se nemůže úplně z hříchů svých vyznati, naloží s ním

duchovní tak jako s jiným člověkem v těžké nemoci postaveným se dle církevních předpisů naložiti má. — Vidí-li polní kaplan, že *velký počet* poraněných duchovní pomoc jeho očekává, a je-li se co obávati, žeby některí z nich bez absoluce a bez vel. Svátosti zemřeli, kdyby od každého z poraněných úplného vyznání hřichů vyžadoval, — může se také vyznáním jednoho neb dvou hřichů u každého jednotlivce spokojiti, při čemž ho k lítosti nadpřirozené povzbudí a k smrti připraví, pak mu rozhřešení udělí a vel. Svátost podá. (Dle „Münst. Past. Bl.“)

Sapor u Nisiby.

Král perský Sapor vojska sebrav odevšad, i sebrav sílu slonů, velbloudů a dromedárů, vši mocí hnali se na Nisibu, mocný hrad, jsa tím jist, že tu křesťanův moc přijde k zmaru. —

Dni sedmdesát oblehal i dobýval již obklíčené město a sevřenou tvrz, a vždy více ku předu se hnali i dral král ten, na svou moc hrdý, zpupný, drživý. Máť vojska, co je písku mořském na břehu, máť berany, co hradby drtí, bašty boří; máť pěší, jezdce, jenž o každém náhěhu vždy dál se derou, vždy víc Nisibany moří. A na pomoc mu ještě z dalné Indie král mocný poslal lidu válečného davu. Kdo odolá zde mu? Kdo se mu tu vybije? Vše jest nařízeno! Vítěze již vojsko slaví. A usoužené město, obořený hrad, ač rekovsky se dosud nepřiteli brání, dnem každým více svírá vrah a trápi hlad, že na odpór již nemní vojáci ni páni.

Než co to mníte Nisibanské? — Vítěli, čím as král Sapor obmyslí vás, vaše děti? Zdaž na to také již jste zdravě pomněli, že vaše ženy, dcery rodiče a kmeti jist mají na smrt jedni — druži v hanobu? Či nepomněte, čím král hrozí a co žádá? Hle, „Krista zapřít, šíji sklonit v porobu,“ to káže Sapor — k tomu čelí jeho vláda!

A předc vše darmo! — Všickni vojáci a páni mní, Nisiba že déle již se neubráni, že nezbývá nic ubohému národu leč smrt anebo vzdát se králi — osudu. — Lid ubohý však jiné ještě vůdce má, máť Hospodina — Boha svého — Spasitele, má velekněze Jakoba, máť Efrema. I pádí k biskupovi, a jej prosí vřele:

*) Máme za to, že *nekatolíci* mezi vojskem se nacházejí mohou nětoliko řečené absoluci přitomni být, nýbrž že kněz je ani v intenci své nemá ze svátostného rozhřešení využívati. Neboť i jim zajistě prospěje vzbuzení lítosti nad hřichy, a mnozí snad i *svátostného rozhřešení* účastními se stanou, pakliže učení protestantské za pravé učení pokládají (haereticí materiales, bona fide) a tudy k neviditelné Církvi Kristově přináležejí.

„Ty sluho Boží za nás pros a k nebi lkej.
Bůh neujmeli se nás: jižtě po nás veta,
ty modli se a pomoc s nebe vyžádej,
ať oslaví se Bůh náš přede tváří světa.“

A bez meče jdou světci — Jakob s Efremem.
I vzešli na zdi městské, vzešli nad ohrady
a všeďse na věž, pohlézejí kolkolem.
I hledí v důl, kde kvetly nivy, luhy, sady:
ach již jich není! Všecko jest tu táborem!
Tu násypy, valy, rovy, bašty na vše strany,
tam hemžící se vojska dolem horem,
tu v nepřehledných řadách nespěčné stany,
tam velbloudův a vozův, slonův, koní dav,
tu při beranech, baštách chasa připravená,
tam natýčených pro postrachy množství hlav,
a na krkavčí kvasy těla pohozená.
To Saporův jest tábor v šíři v dálíně,
kol rozložený po nešťastné krajině.

Než co to? — Sapor hrdý jezdí v poskoku,
i zdá se, jakby vojska upravoval v šiky,
ach, k novému to na Nisibu útoku,
a se všech stran se hrozné ozývají křiky!

A služebníci Páně zří ty přípravy:
duch strne sic, leč úzkosti se láska množí,
a víra káže doufať, že Bůh laskavý,
že všemohoucí může pomoci prst Boží.
Tu velekněz a jahen — Jakob s Efremem —
se vrhli k zemi, duše k nebi odletěly,
a nadě hvězdným, nad všech sluncí blankytem,
tam, kde tráň lásky věčné kyne skvělý,
jak láska velí, štkajíc, lkajíc v pokroče
mohutným hlasem prosí Pána za Nisibu,
by lid svůj zbavil od záhuby, od hoře,
a novému moc svoji zjevil Sancheribu.

I hle, co tam to na vysoké obloze
se makem šedým široko daleko černá?
Či hromné blesky kvapí chmurném na voze,
či kobylek to letí hejna sadožerná? —
Ni hromy to a blesky chmurném na voze,
ni kobylek to hejna sadožerná,
co mrakem šedým na vysoké obloze
se šíří, dálí žene a vždy víc se černá!
Hle, již se spouští nad táborem od oblak —
až hrůza na to zřít a slyšet, s jakým šustem —
vždy nfž a nfž padá hrozný tento mrak,
i zahaluje všecko v závoji svém hustém.
A hromosné chmury, — ani kobylek
to nejsou hejna: jsou to — mušek milliony.
Hle, kterak, jako by je litý pudil vztek,
se sypou na koně i na velbloudy, slony:
tu slonům v trouby sáhodlouhé hluboko,
tam koňům, dromedarům, velbloudům se derou
do očí, uší, chřípí, štípouc divoko,
a bolest plodíc každému z nich tisicerou.

I vyz jak šelmy — koně v lítém povztekou,
z řad svých se ženou, vůdcům vymykají z rukou,
a na vše strany, jako štvanci v útěku
vše rozrážejí, šlapou, drtí, hubí, tlukou.
Na darmo křičí, úpí a vztéká se král,
i naň i na vše vojsko řitily se roje
a jako by hmyz tento vztekloty duch štval
vše hryze, štípe, což je kolí prázdro zbroje.
Nadarmo se tu brání: pěst ni pádný meč
nic nespomahá v boji s nepočetným hmyzem;
nadarmo kříky, marná byla by tu seč:
hmyz žihá i zatímn tisicerým hryzem.
Na útěk podavá se všecko: jízda — pěchota
o překot z tábora ven divoce se valí,
druh porážeje druhá, nic nešetří života,
při pustém zmatku, jakoby je běsi hnali.
Smrt žene je a mžíkem dáví tisice
tu slonův tlapami, tam koňův pod kopyty,
krev teče proudy: bez meče a šavlice,
much hryzem potřen Sapor hrdý, drží, lítý.
Prch' celý tábor i král hrdý utíká,
jet tábor, cesta, pole vše pokryto trupy.
Moc Saporova byla strašná, veliká,
Pán však jen mušky poslal jeho na zástupy.
A mušky krále s vojskem valným zahnaly,
moc, tábor jeho za své vzaly u Nisiby,
a Nisibané vděčně Bohu jásalí,
jenž Eliáše slyší — tresce Sancheriby !

Vacl. Štulec.

Žalm 4.*)

Útěcha, radost, bezpečnost v Bohu.

Obsah.

Přede vším vypravuje sv. David lidu svému, že se ve svém zármutku do modlení dal, a že hned od Boha vyslyšen byl. Potom kárá lid svůj z těžkomyslnosti, marnomyslnosti a světských, zíštných ohledů; ujišťuje ho o pomoci Boží, varuje ho ed hříchu, napomíná k pokání, k ctnostnému, spravedlivému životu, a k silnému v Boha doufání. A konečně odpovídá na nářek některých z nich,

* Praha a bez mála celé Čechy jsou v moci nepřátelské. Nyní jediný „Bůh“ jest naše útočiště i síla, spomocník v zármutcích, jenž přiliš nás postihly.“ (ž. 45.) Nyní nemůžeme leč volati s prorokem: „Odpust, Hospodine, odpust lidu svému; a nevydávej dědictví svého v pohanění, aby nad nimi panovali národové!“ (Joel 2, 17.) Písně veselé, chvalozpěvy naše umlkly, srdeč stísněné obecnou strastí ulichčuje si povzdechy k Bohu, jenž zná v bidě přispěti. „Tys můj hrad a útočiště, tak vždy David volával; tak volaje na bojiště šel a v boji pevně stál.“ Tak s Davidem volávali otcové naši. Žalmy Davídovy jsou i pro nás hojně zádlo útěchy a povznešení myslí. Pro potěchu v nynější strasti podáváme tuto prostonárodní výklad některých žalmů, odkládajíce rukopisy jiné na dobu příhodnejší. Výklad žalmu I. II. a III. nalezáz se v „Blahověst“ r. 1862 (ročník XIII.) na str. 188., 379 a 507.

kdy se lepších časů dočkají? že vidí nad sebou tvář Boží krásně vyjasněnou, plnou lásky a milosti, že cítí v srdeci svém radost velikou, a byť jiní sebe více měli, on pak sebe méně měl, že si toho pranic nevšímá, že se nad tím ani dost málo nermoutí, nýbrž že v noci tak tiše a pokojně spáti bude, jakoby všechno hojnost měl, a to za tou příčinou, že ho Bůh, třebas i samojediného, ode všech opuštěného, zcela bezpečným učinil.

Výklad.

Když David — vypravuje písmo sv. 1. Král. 30. — a muži jeho, v počtu šesti set, do města Siceleg přišli, a našli je, ano vypáleno, a ženy jejich, též synové a dcery jejich že zjímání jsou: pozdvihlí hlasů svých, a plakali, až se jim slzi nedostávalo. Obzvláště David velmi se zarmoutil; nebo chtěl ho lid kamenovati, pěněvadž hořkostí naplněna byla duše jednoho každého muže pro zajaté syny a dcery jejich. V takovém zármutku a nebezpečenství vzal outočiště k Bohu, hledal útěchy v modlitbě, a když ji našel, obrátil se k lidu svému, a vypravoval mu, jak se v Hospodinu Bohu svém potěsil, říká: *Když jsem — ho, v zármutku a nebezpečenství postavený, o potěchu a ochranu — vzýval, vyslyšel mne Bůh — svědek a obhájce — spravedlnosti mé — vyslyšel mne pro spravedlnost mou, která v tom záleží, že jsem proti Saulovi, králi svému, nic zlého neobmyšlel, proti němu nicého zlého se nedopustil, že jsem se na něm nepomstil, když jsem se pomstiti mohl, jeho nezabil, když jsem ho ve svých rukou měl, že jsem ho ušetřil, při životu zachoval, ač jsem se vši jistotou předvidal, že se mi za dobré zlým odmění, že mne, jako dříve, nenaviděti, sužovati, pronásledovati bude, což se také stalo. Hle, tu jsem v cizině město v domově, v zemi filistínské město ve vlasti své, tu sloužím cizímu králi Achisovi město svému vlastnímu Saulovi, a to jen, abych život zachoval. A pro tuto spravedlnost, nevinnost, věrnost mou, pro kterou až po dnes tolik trpím, Bůh mne vyslyšel. Ano, vyslyšels mne, Bože můj! — a ještě jednou s pohnutým srdcem, s pozdviženýma k tobě očima pravím: Vyslyšels mne — v soužení spůsobilis mi prostranství — lehkost, volnost, svobodnost. Když jsem uzřel, co se v Siceleg stalo, padlo na mne hrozné soužení, myslil jsem nejinak, než že samými provazy a řetězy svázán, spoután, stažen, stísněn jsem; duch se ve mně zatajil, nemohl jsem oddechnouti. Jak mile jsem se*

ale trochu zpamatoval a do vzývání Boha dal, hned spadlo se mne všecko soužení, hned mi bylo lehko, hned jsem slýchal volně, hned jsem útěchou a radostí všecek oplýval. A to, jak pravím, ne až po vzývání mé, aneb mezi vzýváním mým, nýbrž hned na počátku vzývání mého; sotva že jsem se do modlení dal, sotva že jsem řekl: *Smiluj se nade mnou, a vyslyš modlitbu mou.* A nyní se táži: *Synové lidství, dokavadž těžkého srdce budete?* Syny lidskými vás jmennují, protože těžkého srdce jste, protože si to neštěstí, které vás potkalo, tuze k srdci běrete, protože se nad ním velmi rmoutíte, hrozně naříkáte, protože pro samou těžkost, samý zármutek a nárek na Boha zapomínáte, jeho nevzýváte, u něho útěchy, pomocí, ochrany nehledáte. A dlouho-li myslíte v tom zůstatí? dlouho-li v této těžkomyslnosti, malomylnosti, v tomto zármutku, náreku, v tomto zapomenutí na Boha trvatí? není-li již čas, abyste tomu všemu konec učinili, na Boha vzpomnali, k němu se obraceli, utíkali, v něm se posilnili a potěšili hleděli? — A dále se vás táží: *Proč milujete marnost, a hledáte lži?* proč milujete jen marné, nestálé, pomíjející věci, věci, které dnes s vámi jsou, a zejtra vás již opustí, věci, kteréž molové hryzou, rez kazí, oheň tráví, zlodějí kradou, a hledáte jen lživých, falešných, klamavých, podvodních věci, věci, kteréž vám hory a doly slibují, a slibu svého neplní, věci, kteréž v tom, co se na vás usmívají, vás trápi, tepou, bodají? proč milujete jen obilí, víno, olej, a hledáte jenom zisku, jenom kořisti? proč jen k takovým věcem srdce přikládáte, a po nich toužíte? proč jen na takové spolehláte, a po nich se ženete? proč jen od takových všecko štěsti a blaho očekáváte, a na nich je stavíte? — Což není nic jiného, lepšího, co byste milovali, čeho byste hledali? nic stálejšího, trvanlivějšího, po čem byste toužili a se sháněli? nic bezpečnějšího, dokonalejšího, na čem byste štěsti a blaho své zakládali? což není Bůh, a nezasluhuje, abyste ho milovali a hledali, v něm doufali, jej vzývali, s ním se těšili? — Kdybyste místo marných, lživých věci, Boha milovali a hledali, jakbyste nyní šťastní a blaženi byli, jak byste nyní potřebnou útěchu, pomoc, ochranu u něho našel; a jak byste spolu mne milovali, mne se drželi, mně pomáhali, bez ohledu na to, zdaliž se mi dobře anebo zle vede, zdaliž všechno hojnost anebo na všem nedostatek mám; bez ohledu na to, zdaliž u mne získáte

anebo ztratíte, zdaliž se se mnou radovati
anebo rmoutiti budete; že ale místo Boha
jenom marné, lživé věci milujete a jich
hledáte, proto nyní tak bídni, nešťastní,
vši útěchy, pomoci, ochrany zbaveni jste,
proto se nyní u věrnosti, oddanosti, posluš-
nosti vikláte, proto se na mne hněváte,
mně zlořečíte, proto ode mne odstupujete,
mne opouštíte; ovšem, jak byste se neviklali,
když jenom zisku, kořisti, bohatství hledáte,
a k ziskání, kořistěně, zbohatnutí pramalou
naději máte? a jak byste se na mne ne-
hněvali, ode mne neodstupovali, mne ne-
opouštěli, když z toho neštěsti, co mne
potkalo, soudíte, že se sám Bůh na mne
hněvá, ode mne odstupuje, mne opouští?
Než nemylte se, nesuďte tak. Věztež, že
divna učinil Hospodín svatého — věrného,
nevinného, spravedlivého služebníka, pří-
tele, miláčka — svého. Či nebyl to div,
když mne takovou čerstvostí a silou nadal,
že jsem lva, neb medvěda uhonil, udávil,
zabil, skopce z hrady jejich vydrel? nebyl
to div, když mne, z osmi bratří nejmladšího,
od stáda ovcí vzal; a nad Jakobem, slu-
žebníkem svým, a nad Israelem, dědictvím
svým, mne ustanovil? — nebyl to div,
když mne nad obrem Goliášem, před nímž
se Saul i se svými hrdinami trásl, slavným
vítězem učinil? — nebyl to div, když při
mém hraní na harfu Saulovi polehčoval,
a ducha zlého od něho odháněl? — nebyl
to div, když mne, hrajícího na harfu, před
kopím Saulovým, kterýmž mne chtěl až
do stěny probodnouti, vícekrát ostříhal? —
nebyl to div, když Saule, ouhlavního ne-
prítele a pronásledovníka mého, v ruce mé
dal, a v rukou mých ho ušetřil? — nebyl
to div, když mne na outěku hladovém,
zemleném posvátným chlebem, jehož jenom
kněží požívatí směli, nasytil a občer-
stvil? — nebyl to div, když srdece Achis-
sovo takovou milostí ke mně naklonil,
že mně i lidu mému ve svém krá-
lovském městě Geth bydleti dovolil, a
že mi město Siceleg daroval? — A tak
pořád jenom samé divy při mně činil, po-
divné pomoci mi udilel, a teď by mne na-
jednou beze vši mé viny oslyšel, opustil?
— Jest to k vře podobné? — Bůh mne
nikolivěk neopustí, neoslyší, nýbrž na opak
— vyslyší mne Hospodin, když k němu vol-
ati budu — vyslyší mne, kdykoli k němu
volati budu; vyslyší mne, očkoli k němu
volati budu. Za to mně ručí ty všecky
divy, co až posud při mně učinil, a ne-
jenom mně za to ručí, nýbrž také vám; a
protož nemáte čeho se báti, hrozit, lekat;

nemáte proč na mne se hněvatí, mně spí-
lati, ode mne odstupovati; spíše máte vše-
cku příčinu, zase se utišit, upokojiti, mne
se přidržeti, u mne až do konce vytrvatí.
Já se sice nic tomu nedivím, že se hněváte.
Jak by jste se nehněvali, když k tomu do-
statečnou příčinu máte, když velikou škodu,
zkázu, ztrátu trpíte, když i toho nejmilej-
šího, co jste měli, žen a děti zbaveni jste,
obzvláště když vidíte, že loupeží, ohněm,
násilím hřich jest zpáchán, Bůh těžce u-
ražen? jak byste se na to na všecko, ob-
zvláště na hřich, na urážku Boha nehně-
vali? *Hněvejte se*, avšak doložiti musím
— když se hněváte, — *nehřešte*. Jak
by se jedno s druhým srovnávalo, kdy-
byste na cizí hřich se hněvali, a sami při
tom hřesili? — Pročež opět dokládám:
Nehřešte! nehřešte opět proti Bohu, ne-
hněvejte se, nerepčete na něj, nerouhejte
se mu; nebo on vám něčeho nevzal; co
vám vzato, vzato od Amalechitských lo-
tříků; a dejme tomu, že vám všecko vzal,
proto předce nemáte na něj se hněvati,
na něj reptati, jemu se rouhati, nýbrž máte
s nábožným Jobem na zem padnouti, po-
kloniti se, a zvolati: „Nahý jsem vyšel
z života matky své, a nahý zase se tam
navrátim; Hospodin dal, Hospodin vzal,
jakž se Hospodinu líbilo, tak se stalo;
buď jméno Hospodinovo požehnáno.“ (Job.
1, 20. 21.) A nejen proti Bohu nehřešte,
ale ani proti mně, nehněvejte se na mne,
nezlořečte mi, nemstěte se na mně, ne-
kamenujte mne, nebo já za nic nemohu,
nejsem ničím vinen, já vás neokradl, nevy-
pálil, vašich žen a dětí nezjímal, nezavedl;
já jsem o všecko přišel tak, jako vy. Tedy
ani proti Bohu, ani proti mně nehřešte, a
— co — zlého — *pravíte* — myslíte, u-
kládáte, před sebe běrete — *v srdcích svých*,
— to v noci — *na lozech svých oželite*, —
toho se odrekňte, od toho odstupte. A
když se tak hřichů varovati, a zpáchaných
želeti budete, budete obětovati Bohu oběť,
kterou nepohrdne, v které sobě oblibovati
bude, pro kterou se nad vámi smiluje, vám
odpustí, vás očistí, ospravedlní, útěchou,
radostí, pokojem naplní. Protož uposlech-
něte rady mé: *Obětujte oběť spravedlnosti* —
kajicnosti, poniženosti, poslušnosti, tr-
pělivosti, — a — obětujice ji — *doufejte*
v Hospodina — těste se na milost, na po-
moc jeho; a zajisté, že nebudete zahanbeni.
Množí — z vás jsou tuze nedočkaví, ne-
trpěliví, nedůvěrní, a ve své nodočkovosti,
netrpělivosti, nedůvěnosti — říkají: *Kdož*
nám ukáže dobré věci? — kdož nám dá

dobré, šťastné, veselé dni? kdož nám návrati naše ženy, děti, jméní? kdož nás přivede nazpět do vlasti? kdož učiní soužení našemu konec? — Kdo? nikdo jiný, nežli ty, o Bože! Znamenáno — vyjasněno — jest nad námi světló obličeje tvého Hospodine; — vyjasněno tak, jako když nejjasnější, nejkrásnější hvězda na nebi svítí jako rybí oko; a toto tak krásně nad námi vyjasněné světlo obličeje tvého, tento tak krásně, utěšeně nad námi vyjasněný obličej tvůj což medle jiného znamená, nežli náklonnost, přízeň, dobrotu, lásku, věrnost tvou k nám? samou, čistou, velikou, nesmírnou? — To znamená již vyjasněný obličej knížete, krále, císaře, tím více tedy vyjasněný obličej tvůj. A tento obličej tvůj ó jak velice nás musí těšiti a blažiti! Když otec nad dítětem obličej svůj vyjasní, když mu ukáže veselé oko, když se na ně přivítavě usměje; dítě se celé rozveseli, výská radosti. O jak pak teprv my máme se veseliti, jásati, plésati; když vidíme, že nad námi obličej tvůj vyjasnil, že na nás laskavě pohlížíš, že se na nás milostně usmíváš, že tím vyjasněním obličeje svého, tím svým laskavým na nás pohlížením, milostným se usmíváním samou radost v srdeci naše dáváš! Alespoň dals radost v srdci mé — *dals radost v srdeci mé* — velikou, daleko větší, nežli mají ti, jenž — *plodem obili, vína a oleje svého obdarjeni jsou*, — jenž v čas žní veselé žertují, zpívají, výskají, skákají, tancují. Já pro samou radost na všecko ve světě zapomínám — na všecky radovánky, veselosti, plesy a hody, i na své vlastní nesnáze, těžkosti, bolesti, svízele, trampoty; já se nad ničím nemoutím, nesoužím, netrápím, ničeho se nebojím, nelekám, nehrázím, já se všemi bídami a nedostatky svými docela jsem spokojen, a při nich při všech ouplného pokoje požívám, a — proto — v noci, jakobych všechno hojnost, na zbytek měl, — *v pokoji spáti a odpočívatvi budu*. Nebo ty, Hospodine, obzvláště — třebas i samojetiného, ode všech mých přátel a od celého světa opuštěného, — *v — dobré — naději — v radostné bezpečnosti, v utěšené jistotě spasení — postavil jsi mne.*

Že David lidu svému pravdu mluvil, hned na to se ukázalo; nebo dle svědeckého písma sv. I. Král, 30, 8. tázal se David Hospodina, řka: Mám-li honiti lotříky ty, a dohoním-li se jich, čili nic? I řekl jemu Hospodin: Hoň, nebo se jich bezpochyby dohoníš, a odejmeš jim loupež. I honil je David se čtyřmi sty mužů, a dohoniv je,

bil je od večera až do večera druhého dne a nevyvázl z nich žádný, kromě čtyř set mužů mládenců, kteříž vsedě na velbloudy, ujeli. Odřál jim tedy David všecko, což byli pobrali Amalechitští, i dvě manželky své vysvobodil. Aniž se čeho nedostávalo od malého až do velikého, ani z synů, ani z dcer, ani z loupeží, a cožkoli byli pobrali, všecko zase David nazpět přivedl. A pobral jim všecka stáda, i skoty, a hnali je před sebou; i řekli: Totot jest loupež Davidova.

Žalm 5.

Ranní modlitba za ochranu před nepřáty.

Obsah:

Vyslyš mne, ó Bože! nebo chci k tobě se modlit. A ty mne zajisté milerád! vyslyšíš, jako já též milerád k tobě za ochranu před nepřáty svými modliti se budu, protože jich všech, jak zjevných, tak tajných, velice nenávidíš. Než místo této nenávisti tvé k nepřátelům mým raději chci v hojně milosrdenství tvé doufati, do svatého stánku tvého jít, a tam k tobě takto se modliti: Pomož mi, Bože, zákon tvůj plniti, před tebou bez úhony choditi, a to pro nepřáty mé, aby mne z ničeho právem viniti nemohli; nebo když nyní ničeho dobrého o mně neřeknou, ač ničeho zlého na mně nevidí, tím méně řekliby něco dobrého potom, kdyžby něco zlého na mně spatřili. Veta byloby pak po mně. Odsud a vyhlaď je, Bože; nebo tě pořád jen k hněvu popuzují. Ó jak pak všickni milovníci tvoji plesati budou, když mne tebou před nepřáty ochráněného uvidí. Disky tobě za všecko ochranu tvou nad námi!

Výklad:

Sv. David, časně ráno ze spaní se probudiv, jal se hned k Bohu volati takto:

Slova má slyš Hospodine; srozuměj volání mému. Pozoruj hlasu modlitby mé. Budeš-li má slova slyšeti; mému volání rozuměti, hlasu mé modlitby pozorovati, bedlivě ho u sebe rozvažovati: bude to jistým, radošným znamením, že mne chceš vyslyšeti. O vyslyš mne králi můj a Bože můj, nebo k tobě se modliti budu. A ty mne zajisté vyslyšíš, protože tobě, jakožto králi a Bohu, přináleží vyslychat modlitby lidi tobě poddaných. Hospodine, z jitra — záhy, brzy, rychle, beze všechno váhání a odkládání, s radostnou ochotností — vyslyšíš hlas můj. A já též — z jitra — časně, rychle, bez váhání a odkládání, s radostnou ochotou — postavím se před tebou a patřiti — volati — budu — k tobě o pomoc proti nepřátelům, o ochranu před

nimi; — nebo nejsi ty Bůh, kterýžby obliboval sobě nepravost — nepřátel mých, mne neustále nenávidících, sužujících, pronásledujících; — a nemá místa u tebe — nesmí ti na oči — nešlechetník — ouhlavní nepřítel můj, obcházející jako lev řvoucí, a hledající, aby mne sežral, — aniž ostojí nespravedliví — falešní, ošemetní, podvodní, přetváření — před očima tvýma. Kdybys nepravost nepřátel mých sobě obliboval, ji schvaloval, podporoval; kdybys nešlechetníka k sobě připouštěl, u sebe trpěl, vyslychal; kdybys s nespravedlivými, ouškočnými držel, obcoval, jim radil a pomáhal: tehdáž bys ovšem hlasu mého nevyslyšel ani z jitra, ani z poledne, ani z večera, nikdy a nižádným spůsobem; nebo kterak bys mohl vyslyšeti hlas můj, kdybys vyslychal hlas jejich? kterak bys mohl libost mítí nad mnou, kdybys měl libost nad nimi? kterak bys mohl držetí a obcovati se mnou, kdybys držel a obcoval s nimi? kterak bys mohl raditi a pomáhati mně, kdybys radil a pomáhal jim? To by bylo zcela nemožné. A já bych též před tebou se nepostavil, k tobě nepatřil, tebe neprosil, ani z jitra, ani z poledne, ani z večera, aniž kdy jindy, protože bych napřed věděl, žeby všecko mé stání, patření, prošení bylo marné. Ale na štěstí není tomu tak, jest tomu právě na opak: *Nenávidíš všecky, kteříž činí nepravost* — všeck nepřátel mých, kteříž mne sužují, pronásledují, stíhají, — *zahubíš všecky, kteříž mluví lež* — všecky nepřátely mé, kteří na jazyku nosí med, v srdeci pak kryjí jed, kteří rouchem ovčím se odívají, vnitř pak jsou vlci hltaví. *Muže vražedného* — násilného, ukrutného, krvežíznivého — a *lstrivého* — falešného, klamavého, podvodného — v ohavnosti má Hospodin. A to jest ta pravá příčina, za kterou mne Hospodin milerád vyslyší a za kterou já k němu milerád volati budu, totiž, jeho nenávist, ošklivost, přísnost, spravedlnost k nepřátelům mým. Já pak — nemíním na tuto kárající spravedlnost tvou spoléhati, v ní naději svou staviti, nebot nevím, zdaliž lásky čili nenávist tvé, zdaliž odplaty čili pokuty tvé hoden jsem. Pravda sice, že jsem proti nepřátelům svým ničeho zlého se nedopustil, jim v ničem neublížil, žádné příčiny k jejich hněvu a nenávisti nezavdal; a však proto nejsem ještě ospravedlněn, nejsem před tebou bez viny. A i kdybych bez ní byl, předce bych nevěděl, dlouho-li bez ní zůstanu; nebo jsem člověk křehký, pádu podrobený, platí o mně výrok tvůj: „Smysl

a myšlení lidského srdce k zlému nakloněna jsou od mladosti jejich.“ (1. Mojž. 8, 21.) A kdybych v skutku dnes neb zejtra nějakého hříchu se dopustil, velebnost tvou urazil, pak bys mne nejen nevyslyšel, nýbrž také v nenávisti a ohavnosti měl, klatbou stíhal, jako nepřátely mé; nebo nepatříš na osobu lidskou. A protož, jak jsem již řekl, nemíním a také nebudu se na tvou spravedlnost spoléhati, a v ní svou naději stavěti, nýbrž raději budu v množství milosrdenství tvého doufat, a od něho vyslyšení prosby své očekávat; raději — *dle množství milosrdenství tvého* — vstanu, půjdou a — *vejdou do domu* — do stánku — *tvého*, — kterýž v blízkém městě Nobe jest, — *klaněti se* — tam — *budu*, — obrátě se — *k sratemu chrámu tvému* — *k Svatyni svatých*, kdežto nad archou umluvy na cherubínech spočíváš; klaněti se budu tobě — *v bázni tvé* — s hlubokou uctivostí k tobě, a řeknu: *Hospodine* — vůdce můj! — *proved mne v spravedlnosti své* — v zákoně svém, v přikázáních svých; proved mne v nich tak, abych se od nich na žádnou stranu neučylil, jich v ničem neprestoupil, nýbrž je vždy věrně plnil, a věrným plněním jich spravedlivým, dokonalým se stal; — *pro nepřátely mé správuj před obličejem svým cestu mou* — život můj, celý běh života mého; správuj všecky vnitřnosti, smysly aoudy mé, všecky žádosti, řeči a skutky mé; správuj je před obličejem svým, aby se s spravedlností tvou, s zákonem tvým ouplně srovnávaly, sobě se libily, ke cti a chvále tvé sloužily, a to pro nepřátely mé, aby na mně nenalezli, načby ukazovati, což by mně předhazovati, proč by mne haněti, tupiti, v nenávist a ošklivost u lidi přiváděti mohli; nebo to oni chtějí, chtějí na mně alespoň nějakou mrvu neb nějakého komára nalezti, a z mrvy trám, z komára velblouda udělati, trámem mne utlouci, velbloudu pod nohy hoditi, aby mne rozšlapal. Ó běda mně, najdou-li co na mně! *Nebot není pravdy v ústech jejich* — ale samá lež. Až dosavad ničeho zlého na mně neshledali, a předce ještě ničeho dobrého o mně neřekli, předce mne pořád jen tupili, haněli, v nenávist a ošklivost uváděli; čím více tedy kdyby něco zlého na mně shledali; pak by mne teprv tupili, haněli, v nenávist a ošklivost uváděli bez míry a bez konce; nebo jejich ústa zlá, lživá, pomlouvavá, hanlivá, nestydatá jsou, a — *srdce jejich marné* — prázdné pravdy, upřimnosti, dobroty, lásky, milosrdenství,

spravedlnosti a všeho dobrého, a plné falše, závisti, nenávisti, mstivosti, tvrdosti, ukrutnosti a všeho zlého — jest; a — *hrob otevřený jest hrdlo jejich.* Padnouti do otevřeného hrobu, a padnouti do hrdla jejich jest jedno. Kdo do otevřeného hrobu padne, nevyjde více z něho; veta jest po něm a po životě jeho. A kdo do jejich hrdel padne, také z něho více nevyjde; veta jest po něm a po dobrém jmennu jeho. A proto jest jedno — ale co pravím jedno, hůř jest padnouti do hrdla jejich, nežli do otevřeného hrobu, protože čest nad život jest. Ó jak hrozné, jak záhubné jest hrdlo jejich! hrozné, záhubné nad hrob otevřený! A jak hrozní, záhubní jsou jazykové jejich; něbo — *jazyky svými lstim, — úkladně, podvodně, zchytrale — lahodí — lisají, pochlebuji, myslíce mne přivábiti, polapiti, zabiti.* O té zchytralé lstimosti jejich! Kdo by jich neznal, řeklby o nich: to jsou lidé jako andělé, plni pravdy a lásky neosmetné. Kdo by jich nezamiloval? kdo by se jim nesvěřil? kdo by se jim neoddal? Každý zajisté na první vzezření. Ale já pravím o nich, že jsou podobni hrobům zbilénym, kteříž se zdají lidem zevnitř krásni, ale vnitř jsou plni kostí umrlčích i vši nečistoty, že jsou podobni dáblům, kteříž se proměňují v anděly světla. *Sudíž je, Bože!* — nalož s nimi podlé zásluh jejich, odměř jim mírou jejich. *At odpadnou od — nepravých, bezbožných — myšlení — oumyslu, záměru, předsevzetí, rad, podniknutí — svých.* At vypadnou z naděje své, že se jim kdy myšlení, oumysly, záměry, plány jejich podaří. Zruš, zkaz, znič jim je všecky a na vždycky. A nejen myšlení, oumysly, záměry jejich, alebrž i je samy. Oni se shlukli, spikli proti mně, spojenými silami bojují proti mně, samé bezbožnosti páší nade mnou. *Podlé mnczství — těchto — bezbožnosti jejich rozptyl je —* jako vichr plévy rozptyluje, rozprášuje na humně, tak rozptyl, rozpráš je, aby nezůstalo po nich památky; — nebo — všemi bezbožnostmi, co spáchali nade mnou — *popudili — k hněvu — tebe — samého, — Hospodine.* A protož také ty sám rozptyl, rozpráš, zahlaď je. *A at radují se — velikou náramnou radostí — všickni, kteříž doufají v tebe — utíkají se k tobě, vzývají tebe o útěchu, pomoc, ochranu a všecko dobré, — na věky at plesají — všickni — v kterýchž ty přebýváš — k útěše, pomoci, ochraně jejich pro jich doufání, utíkání se, vzývání k tobě. A at honosí se všickni v tobě, kteříž milují jméno*

tvé — kteříž tě jakožto utěšitele, pomocníka, ochránce svého milují, nebo to jest jmeno tvé, utěšitel, pomocník, ochránce jejich. Ti všickni at radují se, plesají, honosí se v tobě — proto, že *ty požehnáváš spravedlivému* — že mně pro spravedlnost, nevinnost, věrnost mou útěchy, pomocí, ochrany a všeho, čeho sobě žádám, v hojně míře uděluješ. *Hospodine, jako štítem dobré vůle své korunuješ nás.* Dobrá vůle, milost, láska, věrnost, péče, pomoc, ochrana tvá jsou jako nějaký veliký, neproniklý štit, kterým nás pro naši důvěru a lásku k tobě od hlavy až do paty ozbrojuješ, zakrýváš a ohražuješ, aby nám šípy nepřátel a pronásledovníků našich uškodití nemohly. Ó díky — vrouci, věčné díky tobě!

Žalm 6.

Prosba za ulevení trestu Božího.

Obsah:

Tresci mne, Bože, ale ne v prchlivosti své, abych nezhynul; neb jsem již od prchlivého trestání tvého, jak na těle tak na duši, všecek znemočněl. Dlouho-li pak ještě budeš mne tak trestati? — Ó přestaň pro milosrdenství své, at neumru, a v pekle se neoctnu! Pak bych na tebe nevzpomíнал, tebe nechválil, jakož to nyní činím. A to jest právě to, proč se smrti a pekla náramně bojím, a celé noci pláči, tak že již od pláče slepnu, stárnu, k hrobu se blížím uprostřed nepřátel svých. Ti mne vidí sestaralého, hrobu blízkého, a těší se na mou smrt. Ale nadarmo, protože mou prosbu dokonale vyslyšel. Hned tedy, celí zabanbení, at se klidí ode mne!

Výklad:

Hospodine, netresci mne v prchlivosti své, aniž v hněvu svém kárej mne. Tresci mne, ale jen ne v prchlivosti své; kárej mne, ale jen ne v hněvu svém; tresci, kárej mne, nebot jsem člověk hříšný, zasluhují trestání, kárání tvého za hřichy své, a potřebuji trestání, kárání tvého k napravě své; ale jen ne v prchlivosti své, ne v hněvu svém, aby mi trestání, kárání tvé k záhubě nebylo; tresci, kárej mne, ale bez prchlivosti své, bez hněvu svého, v mírnosti své, aby mi trestání, kárání tvé k napravení sloužilo. *Smiluj se nade mnou.* *Hospodine, nebot jsem — od prchlivého trestání, hněvivého kárání tvého celý — zemulen — nemocen tak, že mdlobou, nemoci sotva hlavu nesu, a podlé smilování svého — uzdrav mne,* *Hospodine, nebo zkormoučeny jsou — od prchlivého trestání, hněvivého kárání tvého, ztrnuly, zdřevě-*

něly, zmrtvěly všecky — kosti mé — tak, že jimi volně ani pohnouti nemohu, že je mám, jako bych jich neměl. A kdyby jen tělo mé zkormoucené bylo, a nebyla zkormoucena duše má! Ale to i duše má. *I duše má* — pravím, prehlivým trestáním, hněvivým káráním tvým — zděšena — polekána, pomatena — jest velmi — víc, než já vysloviti mohu, víc, než kdo pochopiti může; zděšena, polekána, pomatena jest až k smrti. *Ty pak, Hospodine, až dokavád?* — až dokavád budeš v hněvu mne trestati, kormoutiti, děsiti, ode mne se odvracetí, vzdalovati? *Obratiž se, Hospodine,* — zase ke mně, přiblíž se ke mně, ukaž mi tvář svou, vyjasni oko své nadě mnou, pohled, promluv na mne, přivř mne k sobě — a *vytrhni duši mou* — z hrůzy, strachu, děsu, a naplň ji pokojem; — *spomoz mi ze smrti k životu, ne pro nějaké zásluhy mé,* — nemohu se žádnými vykázati, — ale — *pro* — pouhé, neskončené — *milosrdenství své.* Milosrdenstvím svým se pohni, aby se ke mně obrátil, duši mou vytrhl, ze smrti k životu, mi pomohl; pravim: ze smrti k životu; *nebo není v smrti, kdo by pamětliv byl na tebe* — v životě ano, ale ne ve smrti, v životě jest dost těch, co pamětlivi jsou tebe; mezi nimi jsem také já; ó jak rád, jak často pamětliv jsem na tebe! Ty to víš, očitým jsi svědkem toho. Ale v smrti není nikoho, pranikoho, jenž by pamatoval na tebe. A to jest právě to, co mi smrt tak těžkou, trpkou, protivnou, nesnesitelnou činí, proč se jí tolík bojím, strachuji, lekám, a proč tě tak snažně prosím, aby mi z ní pomohl, mne před ní ochránil. Ochrániš-li mne, ó jak pak teprv budu vzpomínati na tebe! A to ti zajisté bude milejší, než kdybych, co neviděti, umřel, a v smrti na tebe zcela zapomněl. A kdyby jen na tom — na úmrť, zapomenutí dost bylo, ale s tím by bylo ještě něco horšího spojeno, totíž peklo. Hned, jak bych umřel, octl bych se v pekle; *v pekle pak, kdož tě oslavovati bude?* — na zemi ano, ale v pekle ne; na zemi jest dost takových, jenž tebe oslavují, vychvaluji, jenž tobě děkují, prozpěvují; mezi nimi jsem také já. O jak rád tebe oslavují, vychvaluji, jak rád tobě děkuji, prozpěvují! Není dne, ani noci, ani místa, kdežbych neoslavoval, nevychvaloval tebe, neděkoval, neprozpěval tobě. V tom jest jediné, největší zalíbení, kochání mé, v tom jediná, ustavičná radost, útěcha má. Pravím to před tebou, jenž jsi očitým svědkem toho všeho, jenž znás každé hnuti,

vzdechnutí, ceknutí mé. Ale v pekle není pražádného, jenž by chválil, velebil, oslavoval tebe; co tam jsou, ti jen utrhají, zlořečí, rouhají se tobě. A to jest právě to, co mi peklo tak hrozné, mučivé, strašné, nesnesitelné činí, proč se ho náramně více nežli vypraviti mohu, bojím, hrozím, lekám, proč se před ním nic jinak, než jako listí na stromě v bouři větrů, chvějí, třesu, děsim, proč tě co nejsnažněji žádám a prosím, aby mne před ním milostivě ochrániti ráčil. Ochrániš-li mne, ó jak pak teprv budu oslavovati tebe! Pak tě tím více oslavovati budu ve dne i v noci, veřejně i tajně, doma i v chrámě, a kdežkoli budu; pak tě tím více oslavovati budu z celého srdece svého, ze vši duše své, ze vši myslí své, a ze vši sily své. V tomto oslavování bude záležeti všeliká blaženosť má na zemi. A zdaliž to tobě nebude milejší, než kdybych co nejdříve v pekle se octl, a tebe nikdy více neoslavoval? a zdaliž to tobě nebude milejší, než když nyní ustavičně pláči, kvílim, naříkám? — *Ustávám v oupení* — vzdychání, naříkání, bědování — svém — umdlelám jím, podléhám mu, klesám pod ním; místo spaní — lože své každé noci — slzami — zmývám — ano, místo spaní — slzami svými postel svou smáčím. Ó co jsem již za nočních dob potoků slz vycedil! tolik, že slepnu, že málo co vídim. *Zatmělo se od zármutku* — pláče, potoků slz — oko mé; *sestaral jsem se* — zchřadnul, vyzábnul jsem zármutkem a pláčem tak, že jako stařec vyhližím, a to mezi všemi nepřáteli svými — u prostřed nich, před očima jejich. Oni mne vidí sestaraře, vyzáblého, zchřadlého, radují se z toho, těší se na mou smrt, nemohou se jí ani dočkat; a protož pořád okolo mne obcházejí, a ke mně se přibližují, a na mne sobě pohlížejí, a pozorují, zdali již po mně jest. A kdyby po mně bylo, uviděl by každý, jak by jásali, výskali, tleskali, skákali. Ale nestane se to, nebude po mně. Já vidím Boha, jak se ke mně obracuje, mne křísi, obžívuje, z hrůzy, děsu vytrhuje, pokojem, radostí naplňuje. Díky mu za to! Již se ničeho nebojím, ani smrti, ani pekla, ani nepřátele svých, byť jich ještě stokrát tolik bylo. *Odstuptež ode mne všickni, kteří pášete nepravost* — kteří mne bez vši příčiny nenávidíte, sužujete, pronásledujete, mého bezživoti hledáte, na mou smrt se těšíte; odstuptež ode mne; *neboť jest* — s radostí to pravím — *vyslyšel Hospodin hlas pláče mého.* A ještě jednou, s velikou radostí to pravím: *Vyslyšel Ho-*

spodin prosbu mou. A do třetice, s největší radostí a vděčnosti to pravím: *Hospodin modlitbu mou přijal* — a tak jedním rázem naději jejich zmařil, nepravost jejich odkryl, na odiv vystavil. *Necht se* — tedy nyní — *zastydí a uleknou náramně všickni nepřátelé moji; nechť se zpět obrátí, a zardí velmi rychle.* Oni mermomocí tomu chtěli, aby se, ač vinni, jenom pořád radovali, veselili, honosili, já pak ač nevinen, abych se jen pořád rmoutil, hanbil, styděl. A hle, mimo nadání stalo se na opak: Já se v Hospodinu raduji a veselím, oni pak nevědí pro hanbu a stud kam se obrátiti, kde se podíti.

Jan Felizna.

Na výmínu.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

II.

Dnes u Koníčků je hostů neobvyčejně mnoho. K domácim přidružili se i cizí, jenž do města za zvláštní příčinou se sjeli a sešli. Zejtra totiž študentům nastává nový školní rok a otecové je sem doprovodili, aby svým zástupečnům je odevzdali. Ovšem jsou již přijati a zapsáni, mají objednaný byt, obstaranou stravu a dostavili se, jak říkáme, již najisto.

Premnoží zde již byli a budou letos v studiích pokračovati. Ti se tedy znají, se vítají a pozdravují. Nováčkové, co teprv začnou, jsou nesměli, nemají žádného přítelé, všude se zastavují a všecko si prohlížejí. Je jim teskno po domovu a přidržují se otce ještě přítomného, nechťice ho opustiti ani na chvíli, dokud ho tu bude. Zýtra po službách Božích se s ním rozloučí. Chce s nimi ještě vzývati Ducha svatého a proto se dle pozdržel. Vzal je s sebou ke Koníčkovům, kde bude přes noc, nemůže-li spáti v jejich obydlí a tam je študentů víc se svými otcí a jinými příbuznými zde posud meškajícími. Jsou v prvním i druhém pokoji, podle toho, z jakého stavu pocházejí a jak jsou bohatí. — Páni si zasedli k pánum, řemeslníci k řemeslníkům a rolnici k rolníkům.

Tenkráte panovaly ještě takovéto rozdíly, kdežto nyní každý, kdo se vzdělal a hodný a statný jest ve svém povolání, za pána se považovati může a v společnosti nemusí ustupovati.

Jedlo, pilo a hovořilo se, množí z hostů kouřili a dým naplňoval světnice. Měšfané u některých stolů také hráli v karty a sice šestadvacítku zvlášť oblibenou. Přišli

šumaři, dva mužští a jedna ženská, ženská měla harfu, mužští měli flétnu a housle a hudba se ozvala. Následoval i zpěv a když ženská chodila s talířem vybírajíc přispěvky, nechali študenti platiti za sebe otce. —

Docházeli k sobě z pokoje do pokoje a mnohý výtečník, jenž bývá první mezi všemi, seděl se sprostíckým otcem na nejposlednějším místě, kdežto jeho méně nadaný a méně pilný spolužák s otcem svým pánem ku předu se protlačil na místo vzácnější.

Pani Koníčková sloužila všem stejně bedlivě a študentů se vyptávala, jak se měli o prázdninách. Byli mezi nimi, jenž u ní jídali buďto za plat anebo zadarmo. Dávala totiž některým obedy jednou i dvakrát za týden a jejich rodiče ovšem patříci díky jí za to přinášeli.

Pan Koníček také k svým milým študentům se hlásil, ale když se o tom mluvilo, co se u Koníčků pro študenty činí, jmenovala se tolíko paníma, jenž všecko řídila a vedla. I jiné skutky jen ji se připisovaly a kdo s Koníčkovými měl co jednat, vždy na ni se obrátil. Pantátu to nehněvalo ani neuráželo, naopak těšilo ho to, měl aspoň pokoj a nemusel se o nic starati.

Dnes zvlášť byl v dobrém rozmaru a se študenty i žertoval.

Pozdě večer vstoupil do světnice ještě jeden a nesl raneček pod paždí. S ním přišel muž, jenž se velmi podobal vozkovi. V skutku to byl vozka u Koníčků známý, měl vůz na dvoře a koně již pokrmil ve chlévě. Študent zatím čekal venku a nyní se svým průvodcem přisedl k stolu, u něhož seděli již jiní vozkové.

Hospodská je přivitala, nalila pivо a požádala z kuchyně pečení, již si nový host byl objednal. Ptala se ho: „Co pak to s sebou máte za hocha?“

Odpověděl: „Študenta.“

„Svého nebo cizého?“

„Cizého.“

„Má zde již něco zamluveno?“

„Byl zde s ním otec, zamluvil mu byt a snad také náký oběd.“

„Je chudý?“

„Ba arcif, otec je tkadlec, má těch hladových žaludků víc a tento mermocí chce na študie.“

„Má-li pak vlohy?“

„Má prý, alespoň to řekli na faře a tvrdili, žeby bylo škoda, kdyby neštudoval.“

„Jaké je jeho chování?“

„Chvalitebné, vidival jsem ho v kostele ministrovat a vždycky se mi líbil.“

„Snad chce být panem páterem?“

„Chce nebo nechce, ale já myslím, že by byl dobrý advokát, na cestě mne o tom přesvědčil.“

„Co udělal?“

„Nic neudělal, ale všecko chce posuzovat a dal mi velmi moudrou radu.“

„Jakou?“

„Abych radši vozil peří nežli železo, je prý lehčí.“

Chlapec se začervenal, všickni se smáli a hospodská pravila: „Je dobře, že si všímá věci okolo sebe. Jak pak se jmenej?“

„Jmenej se Jan a příjmení má Stoupa.“

„Dnes již nepůjde do svého bytu ve městě?“

„Chce zde zůstat se mnou, je pozdě, nějakou tu podušku má na voze, zítra ho tam odstěhuju.“

Vozka si připíjel ze své sklenice a podával ji Janovi, aby také pil, což tento činil velmi střídavě a ostýchavě. Když přišla pečeně, vyndal si Jan krajíček chleba z uzlíku a začal jísti, aby se nezdálo, že snad také chce pečení. Však vozka mu poručil, aby chléb svůj zase schoval. Dnes bude jísti maso. Posud ho jak živ málo snědl a bezpochyby málo sní v těch študiích. Bude rád, když bude mít dosti chleba a proto si chléb musí schovat, aby s ním hodně dlouho vystačil.

Vozka pečení rozkrájel, paní máma přinesla ještě jednu vidličku a oba jedli z toho samého talíře. Paní máma vidouce to vrátila se do kuchyně, napichla na vidličku ještě kus masa a na talíř jim ho přidala. Nedá prý si ho zaplatiti, je pro Jana a když je tak hodný, jak Vlásek povídá, ráda mu v těch študiích také něčím přispěje.

Vlásek se říká vozkovi, paní máma to ví a nikdy ho jináč nenazve.

Byl potěšen, že chce Janovi pomáhati a aby ji přesvědčil, že to zasluzuji, pravil: „Vykonáte na něm dobrý skutek, když mu pomoc poskytnete. Rodiče jeho jsou počestní lidé. Mně do nich není sice nic, ale chváliti je přece musím. Jsme sousedé a ještě nikdy jsme si nedali křivého slova. Tuhle Jan arcit mi přezdívá „strýčku,“ ale pravý strýc jeho asi sotva jsem, neboť mi o tom pranic není známo. Ve vsi jsme samí strýčkové a kmotrové a staneme se jimi, když naše krávy, jak se říká, napily se z jedné louže. Nicméně Jana jako pravý strýc mám rád. Otec mi ho odevzdal,

abych mu ho sem vzal s sebou. Jezdí do města dvakrát za měsíc, jak víte, paní Koníčková. Nikdy neopominu ho navštívit, a co mu rodice pošlou, pořádně obdrží skrze mne. Bude to pro ně radostná novina, že si získal vaši přízeň. Koho paní Koníčková se ujmě, ten se neztratí.“

Hospodské se tatí řeč líbila a Jan ji musel zvěstovati, jak dalece v městě již je zaopatřen. Slibila, že dodá, co mu schází a hned dva obědy v týdnu mu darovala.

Vlásek děkoval ve jmenu jeho a ve jmenu jeho rodiče a on sám také upřímně řekl: „Zaplat Pán Bůh!“

Odpověděla mu: „Zaplat Pán Bůh je mi milejší, nežli podlizavé rukou líbání a při tom zůstaneme, abychme se jeden druhého nenasytili.“

Ve vedlejším pokoji se volalo a klepal a paní máma tam musela odkvapiti. Vlásek z přidaného kusu masa již nejedl, vymlouvaje se, že je Janovo, ale Jan pravil: „Musíte se mnou jísti, strýčku, já s vámi také jedl.“

Aby ho nezarmoutil, vzal si dvakrát, třikrát na vidličku a zbytek mu ponechal. Jan ho sice ještě nutil, ale již se pečeně nedotknul, a on si sám na ní pochutnal. Bylo to pro něj vzácné jídlo a první den v městě pokládal za velmi šťastný, což v něm vzbudilo naději, že se mu tam pořád tak příjemně povede.

Byl v duší radostně dojat, ačkoliv to nedával na jevo, sedě tiše a po světnici nesměle se ohlížeje. Zvlášt přítomných študentů si všimal, ty větší měl již za veliké pány a vždy vstal a se uklonil, když okolo šli. Myslil si, že snad od nich bude záviset a proto jím vzdával úctu, aby ho pak netrýznili.

Lichotilo jim to a ukazovali si na toho študenta nováčka, jenž tam seděl za stolem uprostřed vozků, maje svůj uzel vedle sebe. Museli se mu smáti, že je tak ochotně pozdravuje, a šeptali si, že toho asi brzy nechá, až jen si drobet na ně zvykne.

Odházel domů po jednom, po dvou a Jan Stoupa jim přál dobrou noc. Otcové a přátelé jejich tu zůstali a paní máma některé odvedla do pokojů, kde pro ně bylo ustláno. Stály tam posteče s náramnými perínami, každý si lehl do jedné a známi leželi také po dvou, aby polovičku platu uspořili. Paní máma nic proti tomu neměla, ano bylo jí to milé, že dnes pro všecky se nedostávalo místa. Za postel se platilo velmi málo a byla pořádná,

D O P I S Y.

Od Kutné Hory dne 27. června 1866.

(Duchovenská porada vikariátu Kutnohorského.)

tak že nyní takových v hospodách více nenalezáme. Povlaky arcif byly jen z domácího kanafasu, ale čisté a v přerinách bylo tolik prachu a peří, že do nich člověk zapadl jako do vody, když se položil.

Ostatním hostům se ve světnici připravila sláma, již hospodská pokryla plachtami a poduškami.

Jan pravil, že bude spáti ve voze na svých poduškách, aby měl nocleh zadarmo a Vlásek ho pokoušel, že na dvoře straší. Nebál se strašidel, ale to chtěl věděti, jestli ho na dvoře nikdo neokrade, čemuž prý by se nerad podrobil.

Vlásek řekl, že dvůr bývá uzavřen a že podomek bdi, aby z vozů se nic neztratilo. Však ve voze nemusí spáti, ačkoliv by tam byl jist. On za něj zaplatí a bude s ním spáti ve světnici.

Hospodská nepřijala platu a nejlepší místo na slámě vedle Vláška mu vykázala. Vzal si své podušky do světnice a přikryl se jimi oba, když pomodlivše se si lehlí.

Ráno Vlásek vstal první, aby opatřil koně a dal jim obroku. Jan vstal s ním, pomodlil se zase, svázel peřiny a vyšel na dvůr k pumpě, aby se tam umyl. Tu ho zastíhl pan Koníček, jenž již byl také vstal, a dal se s ním do řeči. Včera s ním nic nemluvil, ale bedlivě ho pozoroval, poslouchaje, co s ním mluvili jiní. Opravdu se mu zalíbil a již byl v duši jeho miláčkem. Ze mu manželka chce pomáhati, s tím byl zcela spokojen a umínil si, že za ní nezůstane pozadu. Měl ji jako za cizi a domnival se, že co dává ona, nedává on, ačkoliv to šlo z jedné kapsy. Chtěl i na svůj účet být dobrčinný a byl také naproti Janovi. Dá mu na papír, na knihy, na to a ono, co bude potřebovat, i šatstvem mu přispěje. Může se vždy naň obrátit, ale potajmo, aby se to nikdo nedověděl; a prozatím ho založí stříbrným dvacetníkem.

Ohlídlo se na všecky strany, jestli se nikdo nedívá a stříbrný dvacetník mu strčil do ruky. Chlapec mu chtěl děkovati, ale on čerstvě odešel, stavě se, jakoby na dvoře něco hledal. Již ho toho dne nespátril, ale paní máma mu ještě dala snídani, než ho vozka odvedl do města. Odvezdal ho pánu, kde měl bydleti a šel také na mši svatou do kostela, k níž se shromázdili všickni študenti. Opoledne se s ním rozloučil a Jan Stoupa se stal skutečným a rádným študentem.

(Pokračování.)

Dne 21. června odbývala se v Kutné Hoře konference vikariátu Kutnohorského. Zaslála u výtahu rozluštění dvou otázek, ku kteréžto práci vel. p. J. Dundálek, farář Košický, vyzván byl.

I. Jakými prostředky může a má správe duchovní proti uzavíráni smíšeného manželství pracovati?

Věděti sluší, že jsou smíšená manželství od církve zapovězena, a jenom tenkráte, když manželu katolickému nehrozí žádné nebezpečenství vzhledem jeho viry, ale spíše lze očekávat, že nekatolický manžel časem svým lépe jsa poučen o učení církve katolické, do jejího lůna se navráti, a když už napřed zjištěno jest buď zákonem nebo dobrovolným úpisem, že všecky z toho manželství zplozené dítky v náboženství katolickém vychovány budou, tenkráte praví, pro uvarování většího zlého dovoluje katolická církev smíšené manželství, v kterémžto případu bývá tato překážka nestejněho vyznání náboženského od biskupa zvláštním papežským splnomocněním na prosbu těch, jichž se týče, prominuta. Kdyby duchovní proti uzavíráni smíšeného manželství teprv tenkráte pracovati chtěl, když snoubenci už se přihlásili a úmysl svůj zjevně na jevo dalí: myslím, že by nemnoho pořídil, poněvadž tací lidé obyčejně od protivné strany ve svém úmyslu utvrzeni, nepravými zásadami předpojati a nezřídka láskou tělesnou zaslepeni bývají, takže už napřed osvědčují: my jinak neuděláme. Fročež úlohou duchovního jest, aby častěji u veřejném a soukromém vyučování na neblahé následky ze smíšeného manželství pocházejici se vši opatrnosti pastyrskou poukazoval, aby nikdo blaha svého vezdejšího i budoucího v nebezpečí nevydával. Na kázaních a křestanských cvičeních, zvláště pak když se tato v chrámu odbývají, budiž o jednotlivých příkázáních církevních obšírněji mluveno, především pak o svátosti stavu manželského a ustanoveních církevních ohledně této svátosti, kteráž jedině k tomu směrují, aby věřící ji hodně ku svému vzájemnému posvěcení a spasení přijímalí. O smíšeném manželství budiž úmysl církve zřejmě odhalen a k tomu poukázáno, kterak církev sv. v mateřské péči své v pravý čas před každým úskalim varuje, aby nikdo své a svých svěřenců věčné blaho v nebezpečenství neuváděl. Vyučování to budiž se

vší důkladnosti provedeno, an by polovičatost tuto velmi škoditi mohla. Výroky sv. oteců, podobenství, příklady ze života nezávadné se tu líbiti budou, jiná poznámenání hodí se více pro soukromou rozmluvu. — Čteme v písmě: „Ve třech věcech má zalíbení duch můj, kteréžto schváleny jsou před Bohem i před lidmi: Svornost bratří, a milování bližních, a muž a žena dobré se snášejí“ (Eccles. 25). Avšak, kde o těch nejsvětějších zájmecích života shody nestává, kterak tom možno o zalíbení mluvit? Či má tu náboženská lhostejnost vypomoci, aby shoda panovala a zalíbení bylo? Pochybuji na prosto, nebo kde lhostejnost u víře, kde náboženská prázdnota, tam úzkost panuje jak v prázdné stodole po žnich. Nebo svazek, o kterém tu řeč, nemá toliko zevnitř, ale i uvnitř trvati. K tomu směřují slova sv. Pavla: „Netáhněte jho s nevěřícími“ (II. Kor. 6.). A již římský básník dí: „nube pari“ vdej se za rovného sobě). Jestliby si kdo na tom zakládal, že se ve víře podrátiti nedá, toho upozorňuji na Šalomouna, který přidržev se cizích žen víře otcův se nevěrným stal, a nikde nečteme, že by on některou z nich k poznání pravého Boha byl přivedl. — K odpadnutí jest cesta velmi snadná, zvláště když příklad před očima jest a osobní náklonnost k tomu vybízí. Jestif sice vůle církve, aby dítky při uzavíráni manželských sňatků rodičů svých o radu žádali, avšak učitelé církve také dokládají, že se to nemá státi, kdeby rodičové smíšené manželství odporučovali. „Co chceš na cestě egyptské? abys pila vodu kalnou?“ (Jerem.) Tak volá prorok. Jako Israel, když se s Egyptskými spojoval, kalným učením modloslužby napájen byl: taktéž věřící z cesty církevních přikázání spouštěti se nemají, aby snad později kalem cizích náhledů opojeni jsouče nevěře v kořist neupadli. — O vychování dítka v smíšeném manželství zdržuji se slova, protože zdar jich náboženského vychování jako na sázku položen jest, kde náboženská mysl u samých rodičů se rozpadá a co taková na venek se okazuje, tam nelze ni u dítka náboženské jednoty dociliti.

II. Jakými prostředky může a má pracovati duchovní proti uzavíráni manželství snoubenců blízko sobě spřízněných a sešváckrených?

Není užšího a vnitřnějšího spolčení mezi lidmi nad sňatek manželský, kde muž a žena za účelem těch nejvzne-

šenějších zájmů života v nerozlučnou jednotu vstupují. V církvi křesťanské se manželství nejen na nerozlučné právní jednotě zakládá, ale též k vzájemné podpoře a většimu zdokonalení manželův jakož i ku křesťanskému vychování dítěk směruje. Nazývá-li apoštol manželství velikým „majestvím“, činí to proto, ponevadž vyobrazené v něm spatřujeme spojení Krista s církví; a jakož skrze spojení s Kristem církve se posvěcuje, tak i novozákonné manželství k posvěcení muže a ženy jeho ustanovenou jest. Sv. Leo I. vyslovuje se o tom takto: „Společnost svatby tak jest od prapočátku ustanovena, aby mimo spojení pohlaví měla v sobě Krista a církve sváost.“ Z toho už poznati možno velikou vznešenosť jakož i dalekosahající účinky sňatků manželských a neméně též, že už v starověku manželské sňatky více byly, než nějaké obyčejné kontrakty, za jaké je necírkevní učitelé rádi vyhlašují. Výsledky takýchto sňatků nevztahovaly se tolíko na úzký rodinný kruh, nýbrž ony byly širšího rozměru ano pokládáno jich jako za podmínu zdaru či nezdaru povšechné obce státní. — Ptejme se dále: zdaž křesťanství jakýms úzkým kruhem státním v působnosti své obmezeno býti může? Nikoliv. Učel jeho Spasitel zřejmě vyslovil: „aby všickni jedno byli, jako ty Otče ve mně, a já v tobě, aby i oni v nás v jedno byli.“ (Jan. 17.) Tuto poukazuje Pán na jednu velikou jednotu, jejíž údové svazkem víry a lásky spojeni v Kristu povšechného blaha a posvěcení dojiti mají. K dosažení téhož cíle užívá církve mimo jiné též svátosti stavu manželského, nedovolujíc, aby blahonosné účinky její tolíko v blízkých spřízněných a pokrevních kruzích se pohybovaly, nýbrž dál a dále se šířily, aby pokud možná všude a vesměs přízně a milování mezi lidmi přibývalo, a tím povšechná či bliženská láska novými duchovními svazky utužena a nesena byla. Toť také hlavní příčina, proč církve blízce spřízněným vespolek v sňatky manželské vstupovati zapovídá. Snoubencům není dosti na úvazku přirozené náklonnosti, oni touží také mravně, duchovně se sjednotiti — odtud se vysvětuje ona manželská řevnívost a nezadatná povinnost vespolené věrnosti; — avšak svátost stavu manželského duchovní ono sjednocení sama sebou mezi manžely uvádí: pročež kde již duchovní jedaoty stává, tam neslušno k ní nižších podmínek vyhledávati. Pročež církve z příčin velemoudrých ustanovila blízké příbuzenství a švákovství co zrušujíci

překážky manželství. Fysiologové ještě podotýkají k výše uvedeným důvodům, že blízká krevní příbuznost organickému vývinu dítěk spíše na újmu než ku prospěchu jest, ještě rodinné neduhy tím snadněji z jednoho na druhého přecházejí, čím rodičové pokrevním svazkem sobě blížší jsou. — Ohledně těchto překážek jesti tedy povinností pastyře duchovního, aby, jak už při smíšeném manželství podotknuto, svěřenců svých známosti božských a církevních přikázání obhacoval a v křestanském životě vůbec vzdělával, poukazujíc vždy k tomu, že poslušnost k církvi na rozkazu Božím se zakládá. Mám za to, že křestanské zvedení mládeže v čas dospělosti její tak snadno na úskalí světa se neroztríší, ještě onen náboženský cit, který v mládí hluboce se byl zakořenil, v pozdních letech, kdyžby nejhůr bylo, aspoň v ozvěně proti úplné skleslosti výstražně ozývati se bude. Rozumí se samo sebou, že takové vyučování postupně s věkem a ohledem na okolnosti svěřenců dítě se musí, aby prvotní zápal nedoutnal toliko, ale co možná účinnivým životem ku vzdělání mnohých se rozplamenil.

Ukáže-li se jaká překážka, zvláště manželství zrušujici při snoubencích, budíž jim to zřejmě a bez obalu oznámeno; když pak možnost církevní dispense se ukazuje, neslibujž ji už napřed; plně uvaž pravé okolnosti a kanonické příčiny a jen tenkráte s přispěním svým se propůjč, když jinak obejít se nelze, aby zlé horším se nestalo. Snoubenců při řádných kanonických přičinách k právníkům světským odkažovati, uznávám za neprospěšné a církevně nepraktické. Každá možná dispense budíž snoubencům co zvláštní milost, kterouž jim církev udílí, oznámena s tím vyznáním, aby slibem se zavázali, že si toho dobrodiní budou vážiti a böhobojným životem a věrnou poslušností k církvi vděčnost svou prokazovati nikdy nepřestanou.

—nd—

Z Benátek Vlašských dne 22. června 1866.

(Opozdro.)

(Slavnost a oktáv Božího Těla.)

Po ukončení osmidenní slavnosti Božího Těla podávám tuto ctěnému čtenářstvu „Blahověsta“ nástin všech slavností, které se v tuto dobu zde odbývaly.

V den slavnosti Božího Těla běže se průvod s velebnou Svatostí z basiliky sv. Marka kolem po náměstí. Za tím účelem zřízena i krytá chodba, kteráž ode dveří lodi chrámové na straně epištolky počínajíc

a kolem ohromného kampanili se točíc dál a dále, podél tří stran náměstí sv. Marka se vine, až posléze vbihá do dyeri lodi chrámové na straně evangelia. Průvod bývá tak veliký, že předeck jeho vraci se již do kostela, kdežto patriarcha s velebnou Svatostí teprv výchází. Skorem hodinu to trvá, než i on se do chrámu zpět vraci. Napřed kráci bratrstva nejsv. Svatosti z rozličných farních osad, všickni údové v tak nazvaných kápích (druh to kutny či hazuky, z jemné látky zhotovené a pásem podkasané) rozmanitých barev nejvice barvy bílé, některá však bratrstva („scuole“ zde zvaná) nosí kápě lemované prouhami různých barev, aneb na nich i límce barev červené, šarlatové, modré ano i zelené. Před každým bratrstvem nesou jeho oznak (signum), na mnoze to práci řezbářskou ze dřeva pozlacenou a obarvenou, a na tyče upevněnou; na př. anděla s kalichem a hostii, poprsí trpícího Spasitele z kalichu vyčnívající, některá mimo to i korouhvę. Každé však bratrstvo provázi kněz ve štole a komži, chvalozpěvy s ním prozpívají aneb žalmy se modle. Ostatní údové bratrstva nesou na tyčích na hoře ve spůsob svěnů se končících velké tlusté svíce. Pravilo se mi, že tiže, kterou každý nese, obnáší až i 80 lib., a každá taková svíce že stojí asi 25 zl. Svícný samy bývají květinami okrášlené, a jsou jakož i odznaky umělecky vyvedené a pozlacené. Jedna takováto „scuola“, zcela nově zřízená, zvláště proto mne zajímala, že všecky odznaky její upravené byly v gothicě; nelze ovšem tu mysliti na ryzí sloh gothický jako na severu. — Také visívají kolem svícnů plíšky zlaté, kteréž v slunečních paprscích nemálo se třpyti a tím jakož i jemným šustotem při větérku zvláštní půvabnost do sebe mají. Na konci bratrstev se nesou posvátné ostatky, a při nich drahocenná nebesa (baldachin) — ne však jako obyčejně nad nimi, nýbrž až za nimi. Dále ubírá se mládež z rozličných těch ústavů a škol, nejpůvabněji vynikají pacholata v dlouhém bílém rouše. — Za nimi krácejí řeholníci rozmanitých klášterů a řeholí, duchovenstvo farních osad s křížem někdy i stříbrným v čele svém, c. k. úřadníci rozličných odvětví a stupňů s hudebou vojenskou v čele, posléze kapitola a nejsv. Svatost pod skvostným baldachinem; dále místodržitelstvo v plném počtu, závěrek pak činí opět hudba vojenská. O 12. hodině vycházel patriarcha v průvodu chrámu a v 1 hod. vracel se zpět. Průvod nestaví se nikde,

jen na 4 rozích náměstí sv. Marka udilí se požehnání s velebnou Svátostí. V tom okamžiku nastane ticho hrobové v zástupcích lidstva, však brzy ustoupí pak opět kříku těch, kteří stolice nabízejí za penize aneb i nápoje prodávají. (Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Dne 3. t. m. bylo vojsko naše v nešťastné bitvě u Králové Hradce poraženo. — Dne 7. přiblížilo se vojsko pruské ku Praze a ohlásilo, že načeží Prahu obsadí. J. Emin. nejdřst. p. kardinal arcibiskup vyjel s p. purkmistrem a některými zástupci města vojsku v ústrety, aby prosili za ušetření hlavního města. Slova, jež promluvil vrchní pastýř k vůdci nepřátelského vojska, byla prý dojemná, uchvacující. Vyslancům slíbeno mnoho. V neděli, 8. t. m., vtáhlo vojsko pruské do Prahy a na královském hradě, kdež bydlí velitel vojů pruských, vztýčen jest prapor černobilý. Procesi, kteréž na tu neděli bylo ohlášeno, nekonalo se a ohlášené na neděli dnešní nebude se též konati. Čekatelům důstojnosti kněžské udělil J. Emin. vrchní pastýř dne 8. t. m. podjehenství v seminářském chrámu Páně, načež se na kvap odstěhovali do residence arcibiskupské na Hradčanech, kdež se dále připravovali a ve čtvrtek za jahny a dnes na kněžství u Všech Svatých vysvěcení byli od J. Eminence, jenž novým kněžím hned místa vykázal na vinici Páně, zvláště tém, jichž rodiště válka zpustošila.

- Pobožnost 40hodinná bude se konati od 18—21. července u Anglických panen (u sv. Josefa) na Malé straně, od 22—25. u sv. Markety v Břevnově, od 26—29. u sv. Františka (u křižovníků), d. 30. a 31. července, 1. a 2. srpna u kapucínů na Hradčanech, 3—6. na Karlově, 7—10. v Emausích, 11—14. u sv. Tomáše, 15—18. u sv. Ignáce, 19—22. v Bubenči, 23—26. na Vyšehradě, 27—30. u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici.

- Z Hradce Králové. J. Excel. nejdřst. p. biskup odstěhoval se před uzavřením zdejší pevnosti s kapitolou svou do Chrasti. Dne 24. června vydal nejd. p. biskup pastýrský list, jímž nařizuje pro dobu nynější války veřejné pobožnosti a průvody. Ku konci tklivého toho listu dí stařičký p. biskup: „Rozmilé ovčičky! Sv. Petr napomíná nás: „Pokořte se pod mocnou rukou Boží, aby vás povýšil v čas navštívení!“ (I. Petr 5, 6.) Nastala ta doba těžkého navštívení. Pročež pokorime

se pod mocnou rukou Boží! Jestli to ruka přelaskavého Otce, kterýž děti své tresce a opět hoji, pokori a opět povyšuje, a konečně všecko obrací k dobrému těm, kteříž jej milují. Snázejme strasti války v duchu kajicnosti s křesťanskou trpělivostí a přinázejme v těchto trapných dnech ochotně všelikou oběť, jižto požaduje vlast, věc spravedlivá a tudy Bůh sám. Vzpomejme v lásce zvláště našich udatných bratří, kteříž na bojištích za svaté zájmy Rakouska krev svou vycezuji, a přispivejme, co jen můžeme, s obětavým srdečem k ulehčení jejich strastí, k ulevení jejich bolestí! A když takto naše modlitby na perutích skroušenosti a lásky k Bohu se budou povznášeti: pak dojdou vyslyšení před trůnem Nejvyššího. Hospodin zajisté neopustí Rakouska v tomto spravedlivém boji; zmaří rady nepřátel jeho, a udělí nám milosti, abychom ohněm nynějšího soužení očistěni, ve stínu svatého pokoje beze strachu sloužili jemu v svatosti a spravedlosti před ním po všecky dni své.“ (Luk. I.)

Z Uher. V Pešti se odbývala dne 27. června schůze uherského duchovenstva. Usnesli se na tom, že císaři pánu pošlou adresu oddanosti a spolu k prospěchu poraněných vojínů složí 200.000 zl. r. č. Mimo to zřídí každé biskupství, kapitola neb větší klášter na vlastní útraty špitál k ošetřování poraněných.

Z Ríma. Sv. Otec jest úplně zdráv. V Římě je doposud ticho, ačkoli všude vůkol povyk válečný se ozývá. Briganti před nedávnem se odvážili přes jižní hranice území papežského, brzy však od státečných zuavů zase do Neapolska jsou zahnáni. Mnohem nebezpečnější jsou dobrovolníci italští; jaká to chasa, z toho seznatí lze, že v městech Como a Varese Garibaldi sám dal 800 dobrovolníků do vězení! Bidným financím italského království nepomohla ani nejnovější konfiskace statků církevních; státní papíry italské sklesly až na 36 ze sta, kdežto půjčka papežská stojí doposud na 60. — Sbor kardinálů projevil papeži dne 17. června jakožto v 21. výroční den zvolení jeho blahopřání svá, načež sv. Otec asi těmito slovy odpověděl: „Doufám v Hospodina, že mi v těžkém boji tomtoto přispěje. Mužové, jenž z nejedných příčin by měli oddáni býti Církvi a této sv. Stolici, urážejí ji, pošlapávají svatá práva její, pronásledují a týrají sluhy Hospodinovy, tyto ctihodné biskupy (při tom ukázal na biskupy z Italie vypovězené, kteříž kolem něho

stáli), jež spíše chrániti měli, uvězňují kněží i nekněží věrných Církvi svaté, olupují chrámy a zbožné ústavy, potlačují duchovní řády, kteříž byli okrasou, silou a podporou Církve. Tací lidé uvalují hněv Boží a kletbu církve na hlavy své. A máme snad svolati na ně trest Ananiáše a Safiry? Nikoli, raději chceme jim vyžádati onu milost, již se účastným stal kajici lotr, když pravou litost projevil. „Mecum eris“ (budeš se mnou), řekl k němu Spasitel nás; kež by i oni zaslechli slova: „Mecum eritis“ (budeste se mnou), až i oni litovati budou zločinů a nespravedlivých skutků svých. Do toho dne však musíme dostáti dvojí povinnosti. Předně oporujeme mocně a statečně bezbožnému snažení jejich. Žádají-li na nás věci nespravedlivých, odpovězme s apoštoly: Oportet nos obedire magis Deo quam hominibus (Více nám sluší Boha poslouchati než lidí). Nespervisedlivá vůle lidská nemá nikoli výše se klásti než vůle Boží, jak tomu chtí někteří spisovatelé, jenž se z časti stali původci nynějšího neštěstí. Domnivali se, že tím spůsobem svět získají! Nikoli, nad světem zvítězíme jedině pevnou důvěrou v Boha, zachováváním Jeho rozkazův, vroucí a vytrvalou modlitbou, kteráž jest druhým prostředkem, jímžto zvítězíme v tomto nastávajícím boji. Jak dlouho boj ten potrvá, to arei nevíme; doufám však, že ne-li všickni, aspoň mnozí z vás konec boje tohoto spatří. Naše důvěra v Boha a naše modlitba konec boje urychlí; kež vás sili a útěchou naplní požehnání, jež udilim sv. sboru (kardinálů), biskupům, prelátům, lidi a zástupcům jeho. Důvěřujme v Boha; „Domini est salus et super populum tuum benedictio tua“ (Pán jest naše spása, na lid Tvůj, sestup požehnání Tvé).

V Stokholmě v království Švédském stojí uprostřed města farní chrám katolický. Tamější biskup dal na podzim minulého roku přistavěti ku chrámu věž, kteráž spočívala na čtyrech sloupech, obouky vespolek spojených. Dne 23. května o $1\frac{1}{2}$ hod. odp. vyšel nejdřst. biskup nahoru na věž, která hnedle už měla dostavěna a posvěcena býti. Sotva že p. biskup se domů navrátil, přiběhl posel se zprávou, že se věž sesula. V $1\frac{1}{2}$ h. začala se kloniti v tu stranu ku chrámu a spadla celá na střechu kostela, prorazila strop, rozbila varhany a pochovala mnoho dělníků pod sutinami svými. Sedm zedníků skočilo z lešení dolů a šťastně se zchránili. Palfr, rodem Slezák, jenž byl nej-

výše na věži, zachytíl se v smrtelné úzkosti své klády a padl na střechu kostela, při čemž jako zázrakem na živě zůstal a jen trochu pomačkan jest. Král sám pospíšil k zříceninám a rozkázal ulice zavřítí a rum odvésti. Hrozný byl pohled na mrtvoly zasypaných 54 dělníků; strašný nářek ovdovělých žen a osiřelých dítěk dorázel k nebesům. Vina tohoto neštěstí se přičítá staviteli a státní komisi, kteráž plán schválila a každodenně na stavbu dohližela.

Z Ameriky. (Mormoni.) Ten, kdo sám neměl příležitost prodlíti v „městě svatých“ na břehu slaného jezera, nemůže sobě nijakž utvořiti pravý pojem onoho života, jaký mezi Mormony panuje. Starci 70letí zasnubují se velmi často s děvčaty 14letými, které sobě od rodičů buď za nějaký kus dobytka, aneb jiný nepatrný předmět byli odkoupili. Nejstrašnější krvosmlství jest tu páchané bez ostychu, a není to právě nic divného, pakli muž podle své manželky ještě i vlastní dceru svou za ženu pojme. Mnohoženství jest u Mormonů horší nežli v orientu a ačkoliv boháči pro každou z žen svých zvláštní domy mají, panuje u chudších přece ten obyčej, že všechny v jednom jediném domku čili vlastně chlívku pohromadě bydleti nechávaji. Pakli se některé ženě další společný život s mužem dosavadním zneplíší, obdrží bez průtahu listinu na propuštěnou, začež ale náčelníku Mormonů Brighamu Youngovi musí zapráviti 10 dolarů, za něž sobě tento nápotom rozkoše všeliké zjednává.

(Pozor Am.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Vác. Wanisch, prvolář na Veliši, 23. června (nar. v Nezdrahovicích 14. června 1805, kněz od 24. července 1831.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ant. Ullmann, farář v Brazeči (Pergless) za faráře v Zalmanově (Sollmuss);
p. Filip Burgerstein, kooper. v Benešově, za administr. do Veliše.

Upřízněné místo:

Veliš, fara patron. p. Karla, kníž., z Auerspergu od 4. července.

Za příčinou přerušení poštovního spojení a poněvadž k. arcib. seminář, kdež redaktor bydlí, stal se kasárnou král. pruského vojska: zastavuje se další vydávání listu tohoto na čas války.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arceb. semi-
náři číslo 190—L.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. Václavském
náměstí, číslo 786—II.
Nedošlá čísla reklama-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Svatého otce Řehoře, biskupa nys-
senského „o blahoslavenstvích“ řečí
osmero.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)

Řeč první.

„Vida pak zástupy vstoupil na horu,
a když se posadil, přistoupili k němu uče-
nici jeho: i otevřev ústa svá, učil je říka:
„Blahoslavení chudí duchem, nebo jejich jest
království nebeské.“ (Mat. 5, 1—3.)

Kdož medle jest mezi shromážděnými takový, jenž by netolikou učenikem byl *Slova*, ale i s Ním spolu vzhůru vstoupil od země, od nízkých a podlých pomyslů na duchovní horu vznešeného rozjímání, kteráž vyvýšena jest nad veškerým stínem z převyšujících všeliké zloby člumů po- vstávajícím, odevšad pak pravého světla září osvětlena v čistém pravdy ovzduší rozhledem vůkol spatřovati dává všecko, co lidem v údolí sevřeným bývá neviditelné? Věci pak s výše této se spatřující jakové a jak mnohé jsou, samo *Slovo Boží* vykládá, blahoslavíc ty, kteří s Ním vstoupili, jako prstem ukazujíc jednak na království nebeské, jednak na vznešené oné země dědictví; potom na milosrdenství a na spravedlnost a na útěchu a na stávající s Bohem všechnomíra příbuzenství a na ovoce z pronásledování všelikých vyplývající, jenž záleží v spojení s Bohem, i co vše jiné mimo to viděti lze s vrcholu hory té k u- kazování *Slova*, to vše se s vznešené hlídky v naději patřiti dává. Když tedy Pán na horu vstupuje, poslyšme hlasu Isaiášova říkoucího: „Pojdte, vstupme na horu Ho- spodinovu!“ (Is. 2, 3—35, 3.) a slábneme-li následkem hříchu, posílmež, jak radí pro- rukou kleslých a kolena mldá utvrdmež. Neboť dostoupime-li vrcholu, nalezneme toho, jenž hoji všelikou nemoc a všelikou

slabost, toho, jenž slabosti naše na se běže a neduhu nese. Běžme tedy i my k cestě nahoru vedoucí, abychom s Ježíšem na vrchol naděje se dostavě, spatřili s hlídky dobré ty dary, jež *Slovo* ukazuje těm, kteří ho byli na výši následovali. — Však ale otevříž *Slovo Boží* i nám ústa a nauč nás tomu, o čemž slyšeti blaženost jest. — Budiž pak nám počátek vyučování i po- čátkem našeho o tom, co jsme právě řekli, rozjímání.

„Blahoslavení, praví, chudí duchem,
neboť jejich jest království nebeské.“

Kdyby kýsi milovník peněz dostal do ruky nějaké knihy, any by mu vyzrazenaly nějaký poklad na nějakém místě uschovaný, toto pak místo, onen poklad držící, hrozilo by mnohým potem a prací těm, kdož by si onoho pokladu získati chtěli, zdažli pak ochábne naproti těm pracem člověk ten a lehkomyslně zanedbá zisku toho a považovati bude za větší slast, nížadné práce tomuto snažení nevěnovati, nežli pokladu toho dobytí? Není tak, není; ale on si na to svolá všecky přátele, a s co jen bude sežene si k tomu všelikou pomoc a množstvím rukou přispívajících hleděti bude, aby si přivlastnil poklad ukrytý. Tento jestit onen poklad, bratří, jež vyzraze písmo; uložen pak jest v temnu klenot ten. I my tedy, žádostiví jsouce zajisté ryzého zlata, použijme k tomu mno- hého modliteb přispění, aby nám klenot ten na den vystoupil a my všickni si jej nejen na stejně díly rozdělíti, ale i každý si ho docela získati mohli. Neboť ctnost tak se všem sděluje, že se jí i všem po ní bažícím dostává, i že každému celá se přivlastňuje, nižádné ujmý netrpí při mno- hých účastnících. Neboť při rozdělování pozemského zboží křivdi oprávněncům k stejnemu podílu, kdo sobě více uzme (zmen- šuje zajisté podíl spoluúčastníků, kdo sobě

Předplácí se
v expedici
i v všechny řádných
knihkupečů
nárok: 2 zl. 50 kr
na příl. 1 zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

—oo—

Předplacení čtvrtletníce nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

přidá); ale duchovní poklad chová se jako slunce, které se i všem vidoucím uděluje, i každému se ho docela dostává. Jelikož tedy doufáme, že se každému stejněho z práce zisku dostane, stejně budí tež všechněm v prosbách přičinění o to, oč se snažíme.

Nejprv tedy hledme, ménim, poznati blahoslavenství, co že jest? — *Blaženost*, dle mého aspoň méněni, jest soubor všeho dobra, jehož si pomyslí lze, jemuž ničeho neschází, co se s počestnou žádostí srovnává. Snad se nám zřejměji okáže výměr blahoslavenstva i představením opaku jeho. Opak blaha jest bída; bída tedy jest snášení bolestných a trudných útrap. Jest pak pocit těch, jimž se jednoho nebo druhého dostává, dle opaku rozličný. Nebot tomu, kdo blažen, dostává se radosti a veselí nad tím, čím k používání svému oplývá; toho pak, jež za bídného považujeme, truchlivost a žal nad svým stavem svírá. — Blahoslavenu býti náleží tedy zajisté jen Bohu samému. Nebot at si blaženost představíme jakkoli chceme, jest ona vždy čistý onen život, to nevýslovné a nepochopitelné dobro, ta nevypravitelná krása, pouhá milost a moudrost i mocnost, světlo opravdové, zřídlo vši dobroty, síla veškerenstvem vládnoucí, radost jediné milování hodná, stálá, ustavičná, věčné veselí, o níž byť by kdo i řekl, co by mohl, podle zásluhy tolik co nic neřekne; neproníkne zajisté mysl k tomu, co ona právě jest, a byť bychom se odvážili i sebe vznešenější pojem o ní si představiti, přec nejsme s to pojmem ten vysloviti. Jelikož pak stvořitel člověka k obrazu Božímu ho stvořil, tut by na druhém místě blahoslavenu býti zasluhovalo to, co by dle podstaty opravdové blaženosti týmž jmenem se znamenalo. Nebot jako se při tělesné krásě praobraz též krásy jenom v živé a účasti na osobě nalezá, po ní pak teprv přichází nápodobnější oné původní krásy; tak i lidská přirozenost, jsouc obrazem nadvznešené blaženosti, též sama rázem krásné ctnosti se vyznamenává, když na sobě oblesk blažené záři okazuje. Jelikož pak skvrna hříchu krásu obrazu Božího v nás zmařila, přišel Ten, který nás umyl svou vlastní vodou, živou, vyskakující do života věčného, (Jan 7, 38.) tak že my odloživše s sebe šerednost hříchu opět v blaženou býváme obnovení podobu. A jakoby některý znalec malířského umění neznalcům udal, že ta osobnost jest krásná, která z takových a takových se skládá části, která má takové vlasy a tak kulaté

oči a tak zakroužené obočí, a tak položené lice i vše jiné částky zevrubně, z nichž se ladná skládá podoba; tak i ten, který duši naši dle podobenství toho, jenž jedině blažen jest, znova maluje, nastiňuje řeči svou vše zvlášt, co k blahoslavenství směřuje a dí nejprvě: „*Blažení chudí duchem, nebot jejich jest království nebeské.*“

Však ký zisk má nám býti z jeho nesmírné štědrosti, neokáze-li se nám smysl v tom slově vložený? Tak zajisté v umění lékařském mnohé vzácné a drahé léky neužitečné a neprospěšné zůstávají nevědomým, až od umění se dovíme, k čemu každý z nich prospěšen jest. Což jest to medle *chud býti duchem*, že se nám tím dostává účastným býti království nebeského? Dvojí bohatství se dle písem znáti učíme, jedno žádoucí, druhé zavržené. Žádoucí jest bohatství ctnosti, zavrhuje pak se hmotné a pozemské, jelikož ono jest prospěchem duše, toto pak slouží k oklamání smyslu. Protož zakazuje Pán shromažďovati toto, ano se uschovává k sezráni molům a k úkladům zlodějův, napomíná pak péci míti o bohatství věci vznesených, jehož se žádná zhoubná moc nedotkne. Jmenuje pak moly a zloděje, naznačil tím i zhoubce pokladů duchovních. Jest-li tedy chudoba opak bohatství, dle obdobu lze ovšem seznati též dvojí chudobu, jednu zavržení, druhou blahoslavení hodnou. Kdo tedy jest chud na zdrželivost nebo na vzácný klenot spravedlnosti nebo na moudrost nebo na opatrnost anebo na jiné rozmanité poklady nuzen a nemajeten co žebrák se nalezá, jest bíden pro tuto svou chudobu a politování hoden pro nemajetnost vzácných těch darů; kdo však schvalně nuzen jest ve všem, co se zlým nazvatí může, a ničehož z dábelských pokladů nemá uloženo v schránkách svých, ale duchu svému žije a pomocí jeho nedůstatek nepravostí na poklad u sebe shromažďuje, tent by snad mohl býti od Slova věčného naznačen, že se v stavu blahoslavené chudoby nachází, již ovoce jest království nebeské.

Ale navratme se k dobývání pokladu onoho, aniž ustávejme od práce, aby chom jej rozuunným dolováním na den vynesli. „*Blažení, dí, chudí duchem, nebot jejich jest království nebeské.*“ Řečeno jest poněkud již prvé a řekne se i nyní, že cil a konec ctnostného života jestit připodobnění se k Bohu. Však ale co prosté a čiré jest všeho smyslného pocitu, vzdaluje se všelikého nápodobnění lidského; nijakž

zajisté nelze životu veskrze smyslům podrobenému aby se vyrovnal bytností nížadného smyslu naprostě neschopné. Jestliže tedy „*Bůh*“ jediný „*blahoslaven*“ (I. Tim. 1, 11.) jest, jak apoštol jej jmeneje, tuť účasti blahoslavenství lidem se dostává připodobněním se k Bohu; pakli dále připodobnění to nemožno jest, zajisté potom jest i blaženost nepostižitelná životu lidskému. Však ale jsouť některé vlastnosti božské, jež možno nápodobniti těm, kteří jsou dobré vůle. Které jsou to medle? Zdá se mi, že věčné slovo chudobou duchovní znamená *samovolné sebeponížení*. Takovou chudobu Boží podotýká nám apoštol řka, „*že pro nás chudým se stal, jsa bohat, abychom my z chudoby jeho z bohatli.*“ (II. Kor. 7, 9.) Jelikož tedy všecko jiné, co se na bytnosti Božské poznává, předčí míru bytnosti lidské, ponížení pak nám pozemčanům ze země pocházejícím a do země se vracejícím téměř sourodnou a příbuzno jest, tuť i tobě lze, abys následuje Boha, v čem ho tobě dle přirozenosti tvé následovati možná, blaženou jeho obdobu i sám na se přijal. Aniž pak se kdo domnívej, že bez práce a s lehkostí pokory získati lze. Naopak nad všeliké a jakékoliv ctnostné snažení jest toto pracnější. Proč? Protože když člověk, který dobré símě v sebe byl přijal, spí, nejhorší zlého semene od nepřitele života našeho pocházejícího část, koukol pých se zakoření. Nebot čím on sám sebe na zemi svrhl, týmž i ubohé plémě lidské k společnému s sebou pádu skácel; i není nijakého jiného naši přirozenosti zhoubnějšího zla, které nás napadnouti může, nad neduh pých. Jelikož tedy vášeň hrnosti každému skoro lidské přirozenosti účastníku poněkud vštípena jest, proto odtud s blahoslavenstvími počiná Pán, aby tim téměř hlavní a základní zlo z podstaty naší, — *pýchu* vymýtil, radě nám, abychom násleovali toho, jenž dobrovolně chudým se stal, a nyní jest v pravdě blažen, abychom pak, jelikož jsme se mu s co naše možnost jest v dobrovolném ponížení připodobnili, tolíkéž účast v blahoslavenství vzali. „*To zajisté, dí, cíl v sobě, což i v Kristu Ježíši, kterýž jsa v spůsobě Boží, nepoložil sobě toho za loupež, že jest roven Bohu; ale sebe samého zmařil, příjav spůsobu služebníka.*“ (Filip. 2, 5—7.) Co jest nuznějšího ohledem k Bohu nad podobu sluhu? Což poníženějšího ohledem k králi všehomíra, nežli dobrovolně v společenství vstoupiti s bídoucí přirozeností naší? Král králův a

Pán pánův dobrovolně podobu služebnosti na se běre; soudce nade všecko vrchnostem se podrobuje; Hospodin tvorstva v jeskyni zavítá; ten, který veškerenstvo obsahuje, nenalezá mista v hospodě, ale v jeslích hovádek nerozumných uložen jest. Ten nejčistší a nejryzejší přijímá na se nešvar přirozenosti lidské, a projda všemi stupni bidy naší, až k konci smrti se ubírá. Vizte nesmírnost dobrovolné chudoby! — Život okouší smrti; soudce jat veden jest do soudnice; Pán nad životem živoucích podrobuje se slovu soudcovu; král vši nadzemské mocnosti neodvraci od sebe ani rukou katanův. Na tento příklad, mluví k tobě, na tuto nesmírnost pokory hlediž!

Zdá se mi však i dobře být, když i pošetilosť opačně vášně zpozorujeme, aby se nám tím jistěji blahoslavenství dostalo, čím bychom snadněji a lehčejí pokory si získali. Nebot jako uměli lékařové přičinu nemoci prvé odstranivše, potom snadněji neduh léčivaji; tak i my, marnou pošetilosť hrdropýškův rozumem poníživše sobě samým schůznou cestu k dosažení pokory uciníme. Odkud by tedy lépe se odkázala marnost pých? Odkud od jinud leč okázáním přirozené její povahy, jakou že má? Nebot kdo na sebe hledí a nic nedbá toho, co vůkol něho jest, ten neupadne tak snadno v takovouto vášeň. Což medle jest člověk? Chceš snad, abych jej velebil vzeněnými a chlubnými slovy? Ale ten, jenž bytnost naší šlechtí a urozenost lidskou tak zřizuje, že se vychloubati může, odvozuje rodokmen náš z hlín, a tak se urozenost a chlouba pyšného zakládá na příbuzenství s cihlou. Kdybys pak stálý a obyčejný spůsob zplození lidského vy pověditi chtěl, — ustaň, — ani se nezmíň o tom, ani nehlesni, af, jak zákon Boží dí, „*neodkryješ hanby otcovy a matčiny;*“ (III. Mojž. 18. 6.) nerod' slovem zvředníti co zapomenutí hodno a hlubokého mlče ní. Či bys se nezarděl, obraze hlíněný, jenž budeš v krátce prach, nemaje téměř v sobě nic více dechu nežli co obnáší bublina vodní, abys pln hrnosti a chlouby se nadýmaje marnomyslností se vypínal? Zdali pak nespřánuješ oboj stranné meze života lidského, tu jak se počína tu jak skonává? Ale pyšně se snad mladostí svou a pohledáš na květ věku svého, zakládáš si na krásę své, že pružnýma rukama vládneš, že máš křepké nohy v skok, že hustými kadeřemi tvými větýrkové si pohrávaji, že lice červcem plěti tvé se rdi, že roucho tvé nachovou

barvou plane a pestře se mění hedvábný šat zdobený vyšíváním válek a zvířat i všeckých dějin; anebo brzo pečlivě hledí na obuv svou, jak černidlem se leskne a jak pracně vyšíváné kresby sličně se na ní vynimají? Na to hledíš a na sebe nic nepamatujes? Okážti jako v zrcadle, kdo jsi — a jaký jsi? Zdali pak jsi neviděl tajemství přirozenosti naší — na hřbitově? Zdali pak jsi neviděl vysokou tam hromadu kostí? Lebky obnažené masa, hrozně a šeredně z dutin očních hledící? Viděl-lis pak ústa rozžlebená, i veškerou směs kostí, hnáty veskrze jedny na druhé nahromaděné? Jestliže jsi to kdys viděl, sám sebe v nich jsi spatřil. Kde jsou tam známky květoucí nyní mladosti? kde svěží barvitost tváří? kde květnaté rtíky? kde vážná důstojnost zraku z očí planoucího pod zastíněním obočí? kde tálce mezi lici krásně vyčnívající nos? kde po znaku se vlnící kštice? kde kadeře po spáncích s obou stran si pohrávající? kdež ruce luk napřahující, nohy koněm vládnoucí, nachové roucho, kment, plášt, páš, obuv, komoň s křepkým svým během a řehotem? kde vše, co nyní tvou hrđost množí? Rci, kam se poděly u onech všecky ty věci, kterými ty se nyní pyšníš? jaký to beztělný sen! jakéž to vše snivé blouznění! jakýž mlhavý, všelikého dotknutí ubíhající stín! To vše se dotazují těch, jenž u mladém věku z nedospělosti blouzní; což však máme říci o lidech již usedlých, u věku pokročilých, u nichž však povaha nestálá se ukazuje a neduh pýchy se vzmahá? Taková slabost nazývá se jmenem „*vysokomyslnost*.“ Počátek pak pýchy bývá zhusta vysoké důstojenství. Nebo buď s ním právě i ona povstává, nebo ono k této navádí, nebo s řečmi o oném vedenými neduh ten mnohdy již již udušený z nová se vzbuzuje. I která řec jest tak mocná, aby pronikla k uším těch, kteří hlasem hlásných již ohlušení jsou? Kdož přesvědčí ty, kteří se v tomto stavu nalezají, že si počinají tak, až se od veřejných hercův pranic ne-rozeznávají? Neboť i tito si uměle uhlazené larvy nasazují, i zlatohlavem se oblekají, a v vozích hrdě jezdí, však nicméně žádný neduh pýchy se jich z toho nechytá, ale jakou měly mysl než na jeviště vstoupili, takovou si v duchu zachovali i v nádherném výstupu, aniž pak se po něm mrzívají, že s vozu sstoupiti a podobu svou změnití mají. Ti pak, kteří vzněšené důstojnosti dosahují na jeviště tohoto života, nepomněce ani, co krátkou dobu před

tím byli, ani co krátkou dobou po tom budou, nadýmají se při zvučném volání hlásného, nic jinak než jako se bubliny dechem rozdmýchují; přitvařují si pak tvář jinou, změňujíce přirozené tavy obličeje k přísnému a strašnému vzezření, a smyslí si hlas drzý, k postrachu těch, kdo je slyší, k zvířecí divokosti jej napodobňujíce, aniž zůstávají v lidských mezích, ale k božské moci a sile se vypínají. Domnívají se zajisté pány býti nad životem a smrtí, že z těch, kteří soudu jich podléhají, tu jedny osvobojujícím výrokem oblažují, tu druhé na smrt vydávají, aniž pak pomní, kdo že opravdově jest Pánem života lidského, jenlikož i počátek i konec býti ustanovuje. Však by i to jediné dostačilo hrđopýchu jejich ponižiti, když patří, jak množi z důstojných vládců na samém jevišti jich vlády s svých vzněšených prestolů svrženi a k hrobům odnešeni bývají, kdež pak na místo volání hlásných truchlozpěvy jim zavzni. Jak tedy jest pánum života jiných, kdo nic nevládne svým? Pakli jest chudý duchem, hledě k příkladu toho, jenž pro nás dobrovolně chudým se stal, a patře k rovné povaze přirozenosti naší, nic se následkem klamné oné vladarské okázalosti proti sobě rovným vypínat nebude, v pravdě blahoslaven, ano za včasnu svou pokoru království si vymění nebeské. Nezhrdni, bratře, ani tím druhým spůsobem chudoby, jenž k ziskání bohatství nebeského vede, „*Prodej*“ dí, „co máš, a rozdej chudým, a pojď, následuj mne, a budeš mít poklad v nebi.“ (Mat. 19, 21.) Neboť taková chudoba tuším neodporučí této chudobě, již Pán blahoslaví. „*Aj*,“ dí učeník k mistru, „my jsme opustili všecko, co jsme měli, a následovali jsme tebe; což tedy bude nám?“ A jaká jest na to odpověď? *Blahoslaveni chudí duchem, nebo jejich jest království nebeské.* Chceš zvěděti, kdo jest chudý duchem? Kdo duchovní bohatství si vymění za pohodlí tělesné; kdo k prospěchu duše chud jest; kdo pozemské zboží, jako nějaké břímě s sebe svrhne, aby od země vyvýšen vzduchem se vzhůru vznášel, jakož dí apostol „*na oblace, spolu se vznášeje s Bohem.*“ (Dle I. Thess. 4, 16.) Těžká věc jest zlato, těžká věc všeliká hmota žádoucího bohatství, lehká pak a vzhůru se vznášející věc jest ctnost. Však ale obě vespolek sobě odporují, tiba totiž a lehkost, nelze tedy tomu býti lehkému, jenž se na tihu hmoty uvázel. Máme-li tedy k vyšším věcem se vznést, buďme chudí na to, co by nás dolů táhlo, abychom do výše se dostali. Jakýmby

se to spůsobem stalo, návěští dává žalm, řka: „*Rozptýlil, dal chudým; spravedlnost jeho zástavá na věky věkův.*“ (Žalm. 112, 9.) Kdo uděluje chudému, postaví se po boku tomu, který za nás sám chudým se učinil. Chud byl Hospodin, ani ty se chudoby neboj. Však kraluje nade vším tvorstvem ten, který za nás chudým se stal. Tedy byl-li jsi s chudým chud, i s kralujícím kralovati budeš; nebot „*blahoslaveni chudi duchem, nebot jejich jest království nebeské,*“ kteréhož kéz bychom i my hodni uznání byli v *Kristu Ježíši* Pánu našem, jemuž sláva a moc na věky věkův. Amen.

Útěcha v době válečné.

Vichřice kdy hromonosná
snáší nám se nad hlavou,
větry dují doubravou,
tetelí se dub i sosna —
zbožného tu strach nesvídá,
vždyť ohradou jeho víra:
Pán, jenž hromy v rukou třímá,
— nedřímá.

Tak kdy války hromy řvoucí
v kvasy zovou krvavé
Moranu, již hltavé
hrdlo dává davy mroucí, —
zbožný vojín se nechvěje,
víryt štit jej přiděje:
Pán, jenž hromy v rukou třímá,
— nedřímá.

A kdy války blesky žhoucí
města kladou v popely,
strachy trne kraj celý
o majetek v prach budoucí
a lid prchá, laje, kvílí —
tu zbožného víra silí:
Pán, jenž blesky v rukou třímá,
— nedřímá.

A kdy vojska škůdnou nohou
klasů háje zvrátila,
pustý, prázdný stavila
dvůr i nuznou chatku mnohou —
nebojí se smrti hladu
zbožný *víry* na základu:
Pán, jenž světy v rukou třímá,
— nedřímá.

A kdy Marse ruka zlostná
matce syna vyrvala
sirou v stáří nechala,
vdovu doba nelitostná —
pláče syna, pláče máti,

bol jeji však víra zkráti:
Pán, jenž světy v rukou třímá,
— nedřímá.

Nechaf silá nebe hromy,
vzduch at ohněm vzplamení,
oblak v kule zkamení,
chvěje svět se od pohromy —
není nám se bouře báti,
chcem-li pevně s vírou státi:
Pán, jenž hromy v rukou třímá,
— nedřímá.

J. V. S.

Žalm 7.

Žalm Davidův, jež zpíval Hospodinu pro slova Chűsy, syna Jemini).

O b s a h.

Soud Boží outočíšť, pomoc, útěcha spravedlivého.

Prosím tebe, můj Bože, důvěrně: Vysvoboď mne ode všech nepřátele mých, obzvláště od největšího z nich, od Chűsy, aby se mne dnes neb zejtra nepodařilo, lží, pomluvou, utrháním mne cti a života zbavit, protože kromě tebe nemám žádného, kdožby mne od něho vysvobodil. Ó vysvoboď mne od něho, ale jen v tom případu, nejsem-li vinen, není-li tomu tak, jak Chűsa Saulovi namlouvá. Jest-li tomu tak, učinil-li jsem komu křivdu, odplatil-li jsem se komu za dobré zlým, ba jen, za zlé zlým: nechci o vysvobození svém ani slyšet, nýbrž chci, aby mne Chűsa násilně se zmocnil, cti a životu mému rychle konec učinil. Však ty dobrě víš, že jsem nevinen, že mi veliké bezpráví se děje od mých nepřátele; a protož povstaň proti nim, a pozeň je k soudu. K tomuto soudu at se dostaví veškeren národ israelský se všemi ostatními národy; nebot se tu nejedná jenom o mne, alebrž o všecky nevinně soužené, utiskané, pronásledované, co jich jest na světě. A tak u přítomnosti všech národů počni souditi; sud všecky, vinné i nevinné; dej jedněm i druhým podlé zasloužení jejich. A hle, děje se tak. Bůh zase sedí na trůnu svém a soudí, přede vším dvanactero pokolení israelské, pak ostatní národy podlé spravedlnosti své. Ó sud, prosím, také mne podlé spravedlnosti své, a podlé nevinnosti mé odplat mi. Nepřátele mé pro nepravost jejich poniž, mne pak pro spravedlnost mou povyš, což velmi snadno můžeš, protože znáš mne i je. Od tohoto soudu Božího naději se jisté pomoci; nebot já jsem upřímlý srdcem, a Bůh jest upřímlých milovník a pomocník; já jsem vzhledem nepřátele svých bez viny, a Bůh jest soudce spravedlivý a přesilný; ujmá se rád nevinných, a vytrhuje je z rukou neprá-

vých. A kdybych se proti němu i prohřešil; nechci sice, ale pravím, kdybych se i prohřešil, protože mne předce ještě od sebe nezavrhla na věky, protože jest shovívavý a milosrdný; já bych pomoci jeho k němu se obrátil, a on by mi odpustil, přestalby na mne se hněvati. Ovšem ale, nechce-li kdo k němu se obrátiti, nýbrž v hříších setrvati, že jest veta po něm, že přísnému trestu neuje. A takovi jsou všickni nepřátelé moji, jmenovitě Chúsa. Ten myslí na nepravost a chce ji mermomoci v skutek uvést. Dost možná, že ji v skutek uvede, ale jenom ku své vlastní záhubě. Ó s jakým nadšením budu pak Boha svého ze spravedlnosti jeho chváliti!

Výklad:

Hospodine, Bože můj, v tebe — jakožto Hospodina Boha svého, protože Hospodin, Bůh můj jsi — *doufám* — a doufaje k tobě volám: *Vysvobod mne ode všech protivníků mých* — přívřezců Chúsových, aby mne dnes neb zejtra nepolapili a neroztrhali jako vlci hltaví, — *a vytrhni mne* — obzvláště od nejhoršího, nejlítějšího z nich, od Chúsy, — *aby nikdy neuchvátil jako lev* — zuřivý — duše mé — neodjal života ode mne, — *kdyžby nebylo, kdoby* — mne od něho — *vykoupil* — vytrhl, — *aniz,* *kdoby* — mne od nich — *vysvobodil*. A dozajista, žeby žádného nebylo, žebych ztracen byl; nebo já jediný, vši pomoci a ochrany zbavený, kterak bych mohl tolika protivníkům se ubrániti? — A kdybych se jim třebas jednou neb vícekráte ubránil, konečně by předce jednou nade mnou zvítězili, a ná záhubu mne přivedli. A kdyby jich třebas ani tolik nebylo, byloby dost na jednom, na Chúsovi. Ten nejvíce o mou čest a o můj život stojí, ten nejvíce Paula proti mně, popouzí, u něho mne v nenávist uvádí, ten mu nejvíce namlouvá, že o něm nepřátelsky smýšlim, že proti němu zlého hledám, že mu ouklady strojím, že ho s celým domem vyhubiti a na trůn jeho vstoupiti hodlám, že jsem syna jeho Jonathasa od něho odcizil, k sobě ho naklonil, s ním se proti němu spolčil, a kdo ví, co ještě vice. A Saul mu věří, na mne se hněvá, smrti mi hrozí. Ó jak těžko tu smrti ujít! A protož ty, Bože, ten jediný jsi, na němž vysvobození mé záleží. Ó vysvobod mne ode všech protivníků mých, a zvláště od Chúsy! Ale jenom v tom, jak jsem již řekl, případu, jsem-li vzhledem nepřátel svých bez viny. Jsem-li vinen, nechci o vysvobození svém ani slyšeti, nýbrž volám na sebe klatbu

nejhroznější, řka: *Hospodine, Bože můj, učinil-li jsem to*, — co na mne scítá, z čeho mne vini Chúsa, ouhlavní nepřítel můj, — *jest-li nepravost v rukou mých*, — dopustil-li jsem se zlých skutků proti Saulovi aneb proti někomu jinému z nepřátel svých, odplacoval-li jsem se komu zlým za dobré, anebo alespoň — *odplacoval-li jsem se zlým za zlé*, — požádal-li jsem života za život, oka za oko, zubu za zub, ruky za ruku, nohy za nohu — *at odejdú dle zasloužení od nepřátel svých prázdný* — s prázdnou, s nepřízenou, at jich nejen nepřemohu, nad nimi nezvítězim, nýbrž také at hrůzou před nimi utíkám, oslyšen, opuštěn, zavržen jsa od Tebe. A na tom outěku — *necht stihá nepřítel* — Chúsa, jako lev rozvzteklený — *duši mou a popadne* — ji, necht honí, dohoní, popadne, porazí mne — *a pošlape na zemi* — zkazi, zničí — *život můj, a slávu* — čest — *mou at uvede v prach*, — at ji zlehčí, pošpini, pokáli, zmaří, at mne ze všeho, co mám, i toho nejmilejšího — ze cti mé a z života mého násilným, ukrutným, nelidským spůsobem oloupi, at na mne ničeho nenechá, než rány, špinu, hanbu, potupu, nečest. Tomu všemu se podrobují, to všecko na sebe beru, to všecko checi snášeti. A když to na mne přijde, nebudu na křivdy, bezpráví toužiti, nýbrž řeknu sobě: Dobře tak, zasloužil jsem toho; proč jsi zlé řeči vymýšlel proti pánu a králi svému? proč jsi mu nezůstal věren, jakož jsi byl povinen?

Neučinil-li jsem ale toho, není-li nepravost v rukou mých, neodplacoval-li jsem se, nerka za dobré, ani za zlé zlým jako že nikoliv: dozajista, že hněvu, soudu, trestu svého nemám se co báti. Misto mne at se bojí nepřátelé moji, že, co neviděti, v hněvu svém proti nim povstaneš, k soudu je poženeš, k trestu je odsoudiš pro samé nepravosti jejich. O kýž již proti nim povstáváš, a je soudiš! *Povstaň, Hospodine, v hněvu svém, a pozdvihni se v končinách nepřátel mých*, — obsad, zamez kolem do kola všecky končiny, hranice, cesty jejich, aby se z místa ani hnouti nemohli; nebo poněvadž sobě samých nepravosti jsou svědomi, budou hned, jakž tě rozhněvaného uvidí, na outěk mysliti, o něj se pokoušeti; a protož jest zapotřebí ze všech stran je obklíčiti, aby před soudem tvým nikam uteci nemohli, nýbrž aby se k němu všickni bez výminky, chtice neb nechtice, dostaviti musili. A — ještě jednou pravím — *poustuň Pane, Bo-*

že mi jí, dle přikázání, kteréž jsi přikázal, — aby každá, obzvláště důležitá pře spravedlivě rozsouzena byla, dle slibu, kterýž jsi zaslíbil, že, co nebude spravedlivě rozsouzeno, ty sám rozsoudiš. A taková jest má pře s nepřátely mými; tu není nikoho, kdožby ji spravedlivě rozsoudil. Král ji nerozsoudí, protožby odsouditi musil sebe samého; služebnici královi jí nerozsoudí, protožby musili odsouditi krále svého. Což tedy zbývá jiného, nežli abys ty sám ji rozsoudil? O rozsudě, prosím, při mou, a nejen mou, nýbrž všelikou; neboť jich jest mnoho na světě. Všude zlí proti dobrým hrdě, tvrdě, nemilosrdně vystupují, všude s nimi nelidsky, ukrutně, rozvztekleně nakládají, všude jim tisiceré bezpráví a protivenství připravuji; všude dobrí na zlé nařikají, a nikde neualezají pomoci, ochrany, útěchy. Protož veškeren lid israelský s ostatními národy k sobě svolej — a shromaždění lidí — poslušno jsa hlasu tvého — obkliči tě. A pro ně — k vúli nim, více k vúli nim, než k vúli mně, neboť což já jsem proti nim! u výsost — na vysoký svůj trůn, jenž na Sionu jest, jakožto spravedlivý, svrchovaný soudce — navrat se — a to tím dříve, čím déle jsi na ném neseděl. Již mnozí o tobě říkají, že si dobrých, spravedlivých, nevinných nevšimáš, že se o ně nestaráš, že jich před ukrutníky nechráníš, že s nimi tak, jak se komu libí, nakládati necháváš. Ukaž, že tomu není tak, že na své ctitele nezapomínáš, že jich co zřetelnice oka svého ostříháš, že jich v rukou bezbožníků zahynouti nenecháš. Ukaž, že zlých nenávidíš, že se na ně hněváš, že pro ně pokutu — tmu, síru, oheň chystáš. —

O blaze, přeblaze! Já jsem vyslyšen nebo vidím Hospodina, jak v hněvu svém proti nepřátelům mým povstává, jak je ze všech stran obkličeje, a k soudu pohání; vidím ho, jak se na trůn vraci, všecky národy okolo sebe shromažďuje a soudi. Ano, jest tomu tak, *Hospodin soudí národy* — národ israelský a všecky ostatní, soudi je podlé spravedlnosti své, rozhoduje nad nimi, nakládá s nimi, odplacuje jim podlé vinnosti neb nevinnosti jejich. A k tomuto soudu Božímu i já se důvěrně utíkám, a před ním na kolenu kleče prosím a žádám: *Sudiž* — také tak — *mne, Hospodine* — sudiž také mne — podlé spravedlnosti své, a podlé nevinnosti mé nadě mnou — rozhodni, se mnou nalož, mně odplat. *Ať vezme* — na tvém

soudu rychle — konec nešlechetností hříšníků — nepřátel mých, Chůsy a přívřezenců jeho; ať je rychle a na vždy pomine moc, zajde jím chuť k soužení, trápení pronásledování mne — a řidiž — pozdvihniž, posilniž, oslaviž, oblažiž mne — spravedlivého — od hříšníků nevinně sevřeného, utiskaného, potlačeného ty, — jenž zkusuješ srdece a ledvī, Bože, — jenž znáš nejtajnejší myšlení a žádání, jak hříšníků, nepřátel mých, tak také mé, jenž právě proto, že je znáš, snadno můžeš jejich nešlechetnost ke skončení, k zahanbení, mou pak spravedlnost k slavnému vítězství přivést. A pevně doufám v Boha, že to učiní, že mne vyslyší, že mi pomoc sešle; vždyť ho o nic neslušného, nespravedlivého neprosím; vždyť ho prosím jenom o to, co se s spravedlností jeho dokonale srovnává, čeho sama spravedlnost jeho žádá, v čem sobě libuje. Má prosba jest cele spravedlivá, ta pomoc, o kterou prosím, jest rovněž spravedlivá; a protož mi také zajisté přijde. Ano. *Spravedlivá pomoc — ochrana — má — přijde — od Pána*, kterýž spaseny činí upříme srdecem, — protože spaseny činí — ochraňuje, opatruje, zachovává, podporuje upříme — rovné, prosté, věrné, bezelstné srdečem. Ó blaze mně, že dle svědomí svého jsem — upřímný, rovný, prostý, věrný, bezelstný srdcem v hledání zalibení jeho, v plnění vůle jeho, v zachovávání přikázání jeho! A když tomu tak, kterak bych se pomoci, ochrany Boží nedál? na ni se netěsil? — A to tím více, protož Bůh spravedlivý a silný jest; jakožto spravedlivý chce, a jakožto silný může mi pomoci. *Bůh — jest — soudce spravedlivý, silný a trpělivý* — shovívavý, ukojitelný, smířenlivý, milosrdný, — *zdali se hněvá každého dne?* Nikoliv. On se sice hněvá, ale ne každého dne, ne bez přestání; on se sice hněvá, kdy se koli proti němu prohřeším, ale ne tak, aby proto odjal ode mne čas a milost k pokáni. Na opak, on mi popřívá času a milosti k pokáni, čeká a těší se na mé k němu se obrácení; a jak počinám k němu se obráci, hned přestává na mne se hněvati.

A tak nejen mně, ale všechnm činí, kteří od hříchů k němu se obracují. O kýž se všickni hříšníci k němu obráti, a okusí smilování jeho! Mezi nimi také Chůsa a ostatní nepřátelé moji! *Neobrátíte-li se* — ale k němu, zatvrdíte-li se v hříších svých, na vzdor tomu, že vám shovívá, na vaše obrácení trpělivě čeká: pak běda vám! pak — meč svůj napřáhne, lu-

čiště své natáhne, a namíří je, a vloží na ně zbroj smrtelný, rozpálí střely své, — aby byly hořící, a jistě usmrcující. Jako žoldnér na nepřitele svého čihá, mečem, lučístem a střelami ozbrojený, mečem, aby ho do hlavy tal, kdyžby se k němu přiblížil, lučístem a střelami, aby na něho namířil, po něm střelil, jej zabil, kdyžby se mu ve vzdáli ukázal; tak také Bůh vás, nepřátely mé, obzvláště Chůsu, usmrť, jestli se k němu neobráťte. Ale co jest Chůsovi po obrácení se k Bohu? Dost jest západ od východu vzdálen, a předce jest Chůsa od obrácení se k Bohu ještě vzdálenější. Místo toho má on jiné věci na myslí. *Aj, — jak — pracuje ku porodu nespravedlnosti, — jak se točí, kroutí, namáhá, pachtí, aby nespravedlnost, kterou si vymyslil, s kterou jako s outěžkem chodí, porodil — v skutek uvedl, na odivu postavil; a již není daleko do toho porodu, jak jest viděti z jeho bolesti: počav bolest — předchůdce, předpovídáče porodu, co nejdříve — porodí — tu, co v sobě nese, — nepravost, — porodiv ji, zaraduje se, zaplesá a vzkřikne: Teď jest po něm veta, ted smrti neuje. Ale zmýlí se velice, podobně ženě, která, když po dlouhých, velkých bolestech porodila svého sužitele, mučitele, vraha, myslí, že porodila dobrého, utěšeného syna. On také myslí, že porodi nepravost na záhubu mou, a zatím jí porodí na záhubu svou. Hluboký důl kopá, i vykopá jej, ale — místo mne — sám upadne do jámy, kterouž udělá. Obráti se bolest jeho — na mne připravená — na hlavu jeho, a na vrch hlavy jeho nepravost jeho — na mou záhubu zplozená — sstoupí — a ji poraní, porazí, roztluče, rozdrtí. To bude konec vymýšlení, pracování, namáhání, bolení jeho. Strašný to konec! Já pak, vida ho, pln lásky, vděčnosti, radosti, jako u vytržení — slaviti — chváliti, vyvyšovati — budu Hospodina podlé spravedlnosti jeho, a prozpěvovati budu jmenu Hospodina nejvyššího — slaviti ho, prozpěvovati mu budu za to, že mne před tím bezbožníkem tak milostivě ochrániti a zachovati ráčil.*

Jan Felizna.

Na výmínu.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.

(Pokračování.)

III.

Nebudeme ličiti a vypisovati obšírně, jak se našemu Janovi ve študiích dařilo,

jen krátce se o tom zmíníme. Dařilo se mu jako jiným chudým študentům a věru se dost nasoužil. Musel ubohý choditi po městě, aby se najedl, dnes obědal tu, zejtra tam a nebyli k němu všude přívětivi. Leckdes ukazovali, že ho mají za žebráka a ztrpčili mu almužnu, co mu dávali. Jidal v kuchyni, na chodbě, v síní a málo kde ho vzali k stolu. Někdy se jim dobře nezachoval a vadili se s ním, jako by toho Božího dárku nebyl ani hoden. Dostavil se buďto brzy anebo pozdě, nezavřel dveři anebo zavřel a neměl zavřít, nepolibil ruky, neuklonil se, nepozdravil anebo to všecko učinil a nepřišel tím vhod. Když dojedl, byl prý žrout jako vlk hladový, když nedojedl, byl prý vybírávý a již nevěděl, co by mu dali. Dali mu kolikráté, co již nikdo v domě nechtěl a on to radši odnesl v kapse, než by to byl nechal státi a mrzutost si spustobil.

Štěstím pro Jana bylo, že se uměl zapírat a že byl chytrák, jenž se vpravil do všech poměrů. Poznal hned, jak kde a kdo tam je a podle toho pokračoval. Kde se nedali předělati a napravit, tam mival v duchu vyražení a z jednání jejich si tropil žerty. Věděl již vždycky napřed, co ho potká a když ho to potkalo, neruoutil se, nýbrž smál se tomu. Nebyla to zlomyslnost ani nevděčnost, nýbrž bylo to nevinné čtveráctví jemu takřka přirozené, kteréž ze všeho pro dobrý rozmar kořistilo.

Jan měl citlivé a útlé srdece a ostře se ho dotklo, cokoliv odporného se mu stalo. Trápal se, bědoval, plakal, však napadla mu příhodná myšlenka, nalezl v tom, co ho naplnilo žalostí, překvapující některou stránku a ta brykule a vrtochy pojednou mu z hlavy vypudila. Z největšího hoře přešel v největší veselost, byl bujný, dovádívý, ano i rozpustilý a kochal se v obratných vtipech. Obyčejně jim nedoprál průchodu, nýbrž nechal si je pro sebe hluboko do duše je zavíraje. Nezlehčoval a netupil jimi nikoho a roznášetí a pomlouvatí zajisté neměl v obyčejí.

Jen panu Koničkovi si Jan posteskl, když se byli bliž seznámili. Chodil se učiti k jeho poli, že vedle byl lesík a tam se spolu v letě často sešli.

Koniček se ptával: „Jak se máte, Jene?“

Jan vždy odpověděl: „Dobře, pane hospodský.“

Nechtěl mu říkat „pane Koničku,“ ačkoliv mu všickni tak říkali, věda, že to

není jeho příjmení. Koníčkem byl jen dle hospody, že na ní byl vymalován kůň čili koníček, čímž se od jiných hospod rozeznávala. Ty slují třebas u Volů, u Jelenů, u Beránků a často ani nevíme pravého jména jejich držitelů.

Koníček se vlastně jmenoval Nechyba a Koníčková se jmenovala Nechybová, ale nikdo jich tak nenazýval. Nechybové byli jen v písmě. Kdo na ně psal, psal na Nechybu, hospodského u Koníčků, komu oni psali, tomu Nechyba se podepsali. Děti ve škole arcit také byly Nechybové, ale předce se o nich mluvilo, že jsou Koníčkovy.

Jan Stoupa se chtěl vyhnouti slovu Koníček i Nechyba. Nechyba mu bylo jaksi neobyčejné a cizé, Koníček znělo skoro jako přezdívka. Proto říkal „pane hospodský“ anebo „pantáto“ a Nechybovou zval pouze panímámu, vynechávaje i to paní hospodská. Znal se s ní ovšem také dobře a velmi si jí vážil. Ale byla mu příliš odměřená a přísná a nikdy s ním tak důvěrně nerozmlouvala jako pantáta. Prála mu dost, to je pravda a prála mu ze srdce všecko, co mu dala. Měl se u Koníčků líp než všudy jinde a vždy tam šel rád, když na ně řada přišla. Jedl v pokoji nahore, neboť ve světnici pro hosty ho Koníčková netrpěla, aby prý tam špatnými příklady nebyl zaveden. Co odvracovala od svých dětí, před tím i jej chtěla chrániti a v tom a v každém jiném ohledu bděla nad ním opravdu jako matka.

Uznával to a chválil ji za to, ale příjemné a milé mu vždycky nebylo, že se musí vůli její bez odporu podrobovat. Předpisovala mu i jak doma ve svém bytu a mimo dům se má chovati, ano dávala mu pravidla i pro školu. Věděl, že se naň vyptává domácího pána a pánu učitelů. Všimala si, je-li čistě oblečen, má-li čistý kabát, vyhlazené boty, neschází-li mu šnáky knoflík. I vlasy musel mítí pěkně upravené, aby před ní obstál. Prohlídla si ho od hlavy až do paty a hned nad ním vynesla úsudek, našla-li něco v nepořádku.

Nepochyboval, že to myslí dobře a vždy se přičinil, aby si získal její spokojenost. Předce i o ní si dovolil svévolné šprýmy a pokoušela se o něj žertovná čtveračivost, kdykoliv před ní stál jako sprostý voják před svým kaprálem odhodlaně čekaje na její komando. Obyčejně si je opakoval sám již napřed, neboť bylo

vždycky stejně a to právě mu dělalo rozkoš a vyražení.

Však poznala a přesvědčila se, že není ničema ani lehkomyslník a obdařila ho větší důvěrou. Slyšela o něm jen hezké zprávy a ty a vlastní zkušenosť ji poučily, že je hoch zece spolehlivý. Proto přestala přílišný pozor naň mítí a již ho tak pečlivě nestíhala. Neměla mu co vytýkat a znenáhla se jí stal milým. I posilala ho ku svým dětem, aby si dle libosti u nich pobyl. Tam ho vidivala pantáta a nemusel se panímámy ostýchat, když s ním nenuceně jednal. Před panímámu si ho hrubě ani nevšimal, jsa k němu váhavý a chladný a málo kdy s ním mluvě. Když ale byli sami, začínal s ním hovor přátelský a to dařilo se mu zvlášt venku u lesa.

Když Jan byl řekl, že se má dobré, vyzvídal na něm Koníček, kde se má nejlip.

U nich v hospodě.

„To sem nepatří,“ pravil pantáta, „nás vynechejte, já chci věděti, kde se máte nejlip a nejhůř jinde.“

Zle se nemám tu ani tam.

Jaká pak je paní Košířová?

Hodná.

Jaká paní Kvasíková?

Také hodná.

Ještě mu nic neudělaly?

Neudělaly.

Snad proti nim předce něco ví?

Jan mlčel.

Povídá se, že tam študenti nemají dobrých časů?

Jan v mlčení pokračoval.

Jsou prý divné?

Jan zašpoulil ústa.

Videte, že je tomu tak?

Jan přisvědčil.

Pantáta dával otázku po otázce, až se Janovi jazyk rozvázal. Líčil paní Košířovou i paní Kvasíkovou, popisoval jejich obyčeje a zvyky, pověděl, co ho na nich bavíva a co mu spůsobuje kratochvíli, šaškoval, vtipkoval, až pantátu rozesmál.

„Vy jste dobrá kopa,“ pravil pantáta a hrozil mu prstem.

Jan se zarazil.

„Bezpochyby jsem vám i já směšný?“

„Vy ne, pantáto.“

„Anebo je vám směšná také naše panímáma?“

„Panímáma“ — —

Jan chtěl říci: „Ani panímáma vaše

mi není směšná," ale zpomněl si, že by to nebylo zcela pravdivé a proto nedočekl.

Pantáta panímámu hájil a pravil o ni, že je žena, již se žádná v městě nevyrovňá. Paní Košířová a paní Kvasíková nejsou hodny, aby se s ní stejně jmenovaly. Ona má nejen rozum výborný, nýbrž i výborné srdece a zasluhuje všem ženským býti příkladem a vzorem. Pantáta vstávaje lehaje děkuje za ni Pánu Bohu a ví, že všecko, co má, jen jejím přičiněním se vydobylo. U nich je to naopak než jinde. Jinde vydělává muž. Panímáma by opravdu mohla býti mužem a on by snad mohl býti — ženou.

I chechtal se tomu a Jan měl v očích slze a plakal. Pantáta to teprv nyní zpovídala a ptal se po přičině.

"Vy se vadíte, pane hospodský," naříkal Jan.

"S kým pak se vadím?"

"Se mnou."

"I proč?"

"Že pomlouvám."

"Vždyt vy nepomlouváte!"

"Já nechci pomlouvati. Všecky typačky, i Košířová a Kvasíková, mi činí dobré, jsem jim za to vděčen, modlím se, aby jim to Pán Bůh odplatal a vaši panímámu cítím jako svou vlastní maminku. Pantáto, já se jí nevysmívám, nevysmívám se nikomu, je to jen tak žert, co mne drázdí, takové pokušení, jenž mi působí ty rozmary. Prosím vás, nemyslete si o mně nic zlého!"

Koniček ho ubezpečil, že si o něm nemyslí nic zlého a počal ho vyrážeti, aby mu tvář zase vyjasnil. Brzy se smáli oba, smáli se paní Košířové i Kvasíkové a neušetřily ani panímámy Koničkovy. Však čest a sláva ji! Je hodná a dokonalá, zadělali by ji do zlata, kdyby mohli.

Pantáta se ku konci vždycky omluvil, že byl prostořeký a napomenul Jana, aby to podržel překně u sebe. Jan prosil, aby neprozradil, co jen jemu svěřil a co nebylo zlehčování ani utrhání na cti.

Ujistili se vzájemně, že jsou o sobě přesvědčeni a zůstali dobří přátelé.

Koniček Janovi dával na rozličné potřeby, ano on mu také dával na všelicos, čeho zrovna nebylo třeba a připravoval mu i mnohá vyražení. Když v městě byla nějaká komedie, zaplatil za něj a později ho posílal i do divadla, hrál-li se kus mravnosti neškodný. Kupoval mu také pamlsky od pekaře a od cukráře a kdyby to panímáma byla věděla, byla by nad tim

bezpochyby ruce spínala. Jako jemu tak přilepšoval též svým vlastním dětem, ještě víc tajných darů mezi ně rozdávaje. Panímáma netušila ničehož, měl se před ní na pozoru a děti pečovaly, aby rejdomějich nepřišla na stopu a pro budoucnost jim jich nezamezila. Jan musel ukryvat a zamítat s nimi a v přítomnosti panímámině se pantáta na něj a on na pantátu skoro ani nepodíval.

U Koníčků měli děti čyry, dva chlapce a dvě dívky. Jeden chlapec byl s Janem asi v stejném stáří a učil se již řemeslu řeznickému, druhý ještě chodil do školy a dívky obě také školu navštěvovaly. Když Jan postoupil do vyšších tříd, napadlo panímáme, že by se slušelo držeti jim domácího učitele. Promluvil o tom s pantátou a pantáta arcischtvátil, co ona moudře byla navrhla. Děti se ve škole sice učí, je ale třeba, aby s nimi doma někdo opakoval, mají-li činiti lepší a větší pokrok.

Koho si najmou?

Pantáta pokrčil rameny.

Snad by se k nim hodil některý student?

Pantáta neodporoval.

Který?

Pantáta myslil na Jana, ale neřekl to, nýbrž mlčel.

Panímáma tedy sama Jana jmenovala.

Pantáta s tím byl spokojen.

Má k nim docházeti anebo si ho vezmou do stavení?

Pantáta to nerozhodl.

Panímáma pravila: "Chceš-li, vezmeme si ho do stavení?"

Pantáta chtěl.

Bylo po poradě. Domluvili se s Janem a prvního dne následujícího měsíce přestěhovali ho ke Koníčkovům. Bydlel u nich a zaopatřili ho zcela vším, až v městě doštudoval. (Pokračování.)

D O P I S Y .

Ze Smečna, 15. července 1866.

(Missie, dostavení chrámu Ledeckého, nový obraz, pohřeb.)

Za dob, kdy celá naše vlast strachem a hrůzou se chvěla, byla osada Smečenská takřka v neustálém plesání, a to z následujících příčin.

Věhlasný a zbožný šlechtic, jenž úcty zasloužené požíval po celé vlasti, Jindřich Jaroslav hrabě Klam-Martinic, pán na Smečně atd. učinil se svou spanilomyslnou chotí Augustou před 4 lety nadaci klášteru Slánskému, aby totiž ctihodní synové sv.

Františka téhož kláštera každý druhý rok v jednom ze 6 patronátních chrámů Páně, jakož i v poutnickém chrámu na Tuřanech blíže Slaného konali pobožnost osmidenní na spůsob sv. missie. Nadace tato, byvší od vyšších míst schválena a potvrzena, vešla před 2 lety v život. Čtenářům listů těchto jest povědomo, že ctihoná otcové z františkánského kláštera Slanského na osadě Hobšovické tuto uloženou jim práci započali, k čemuž dodávám, že letos ode dne 9.—17. června na Smečně v ní po-kračovali.

Uvítání vel. kněží dělo se důstojně. Když pak důstojným panem děkanem v chrámu Páně byli pozdraveni a osada jim byla odevzdána, započali hned blahé dílo své s takovým zápalem, že diviti se jest, kterak bez umdlení v horlivosti nevšední až do konce setrvali. Byli to dnové spásy a potěchy pro dobré i pro zlé, byly to hody svaté! Proto naplňoval se vždy víc a více chrám náš, tak že, ač velmi prostranný, nestačil tém, jenž dychtili po pokrmu slova Božího. Když velebný otec Michael Reichmann, guardian kláštera Slanského a ředitel missie, upřímnými slovy připomínal nám povolání naše, věčnost, soud a spravedlnost Božskou, byli jsme pohnuti, jakož i když vůbec ctěný P. Gilbert Procházka mocnými slovy nás vybízel ku pokání, ku pokání pravému. Bázeň se nás zmocnila, když rovněž ctihoná P. Arnold Seemann živě a pochopitelně nám vyličil hřich, jeho ošklivost a následky. Láskou však zahořelo srdce naše, když výmluvný P. Bonaventura Černý jal se nás napomínati k milování Boha, k vzývání nejsvětější Svátosti, k ctění blahosl. Rodičky Boží; ó jak mocně pohnuto bylo srdce naše, když odprošoval Svátost nejsvětější, a jak zahořelo srdeč naše touhou po vlasti nebeské, o kteréž prekrásně a důmyslně mluvil. Bůh sám jim budiž odplatitelem za tu horlivost v hlásání slova Božího, za tu vytrvalost, s jakouž byli zbloudilé ovce na místě Božím na milost přijímalí. My pak nezapomeneme na ta mocná slova, jimiž nás byli povzbuzovali, na ty prosby, jimiž nás k větší péči o jedinou duši zapřísahalí, na ty sliby, jež jsme v těch dnech Bohu učinili! Zvlášt na tři večery sv. missie nezapomeneme nikdy. První, když jsme s pláčem odprošovali Boha ve svátosti nejsvětější, druhý když v pátek postaven a posvěcen byl nový kříž missionářský, a třetí, když po ukončené 8midenní missii ctihoná otcové s námi se loučili. Ač počasi

bylo deštivé, přede nedali ubrániti sobě zbožní osadníci, jakož i pořádkové řemeslníci, by až na konec města nevyprovodili velebné otce, jim na rozloučenou upřímně ruku nepolisbili, a ještě za nimi vřelé „Zaplat Pán Bůh“ nebyli provolali! Radostný byl pohled i na 52 panen, jež co družičky jak ku svěcení kříže, tak i ku průvodu nejsvětější Svátosti oltární s hořicemi svíce mi se byly ochotně dostavily; a rovněž potěšitelné bylo podivání na sv. přijímání každého stavu zvlášt, nebot, ač velikonoční čas právě byl ukončen, přede 1525 zbožných osadníků přistoupilo k stolu Páně.

Dík vřelý budiž za to Bohu! Dík šlechetnému p. hraběti! Bůh ho živiž a nám dlouho zachovej!

Sotva jsme odbyli tyto duchovní hody, čekala na nás radost nová. Obec Ledecká na osadě Smečenské dočkala se totiž toho štěstí, patřiti na vyplněnou dávnou tužbu svou. V obci této stála malá, neúhledná kaplička, zasvěcená sv. Janu Křtiteli, v níž sotva 80 lidí místa při službách Božích nalezalo, ostatní pak byli nuceni, venku v parnu slunečním, v dešti i mrazu státi. Aby nehodě této odpomoženo bylo, počal velebný pán František Cebuský, nynější farář Družecký, sbírat milodary na rozšíření a slušné ozdobení této svatyně. V těchto sbírkách bylo pokračováno i nyní, a když Jeho Cis. Milost Ferdinand Dobrotivý 200 zl. obci k témuž účelu byl poslal, a když i vysokorodý pán Jindřich Jaroslav hrabě z Klam-Martiniců obci všecko stavební dříví byl daroval, dala se obec s chutí do práce bohumilé. Občané sami rychle rozbourali kapličku neúhlednou, sami základy kopali, sami stavivo z lásky přiváželi, a ti, jenž nemají potahu, se dobrovolně zavázali, že budou zdarma pracovati po celý čas stavby nového kostela. A práce tato, kterou byli svorně podnikli a neunavně konali, došla odměny, když dne 25. června nový, v románském slohu krásně vystavený kostel právě o výroční slavnosti od důstojného pána Vincence Přibika, děkana Smečenského, s assistencí dvou kaplanů a u přítomnosti vel. p. faráře Družeckého slavně požehnán a službě Boží odevzdán byl. I plesali zbožní občané Ledečtí volajice se žalmistou: „Veselím se z toho, když se mi praví: do domu Hospodinova půjdeme!“ (Žalm. 121, 1.) Potěšitelný jest to úkaz zvláště v nynějším věku, kdežto víra a horlivost náboženská ustydá. Svorní a zbožní občané postavili si pomník, jenž hlásati bude po-

tomkům, co může láška vroucí k Bohu, a svornost občanská.

Hned pak v neděli po této slavnosti připravil zase novou radost Pán osadě naší. — Byl totiž zavěšen na poboční oltář Mariánský v chrámu Páně Smečenském nový obraz neposkvrněného Početí blahosl. Marie Panny. Obraz tento (malovaný od Fr. Rubena, v ceně 250 zl.) daroval týž urozený pán Jindřich Jaroslav hrabě Klam-Martinic našemu chrámu s tím doložením, aby osada se postarala o slušnou ozdobu oltáře Mariánského. I nemeškala povděčná osada, ač dnové zlí jsou a chudoba u nás jest domovem, skládati dáry, tak že 243 zl. 19 kr. v jednom roce se sešlo. I nemeškáno, nýbrž hned o pozlacení a ozdobení tohoto oltáře bylo pečováno. Když práce pozlacovačská, kterou p. Josef Kolářík, pozlacovač z Prahy, vkusně byl provedl, byla dohotovena, byl nový obraz ve svátek Navštívení Panny Marie zavěšen a církevně požehnán. I zplesalo srdce naše nad darem, jejž jsme v smutných časech těchto mohli podat Matce nebeské! Okolo oltáře toho postavena i krásná mřížka z bání Kladenských v ceně 85 zl. tak že náklad na oltář tento přes 300 zl. vyžadoval. Ač vše ještě není zapraveno, pomůže nám zajisté Pán, jenž pomohl až posud! Během posledních let bylo ještě mnoho jiného pro chrám obstaráno, bud nového zakoupeno neb opraveno, tak na př. opraven byl Boží hrob, prapory kostelní atd., v roce 1863 byl postaven v polích nový kříž co upomínka na rok spásy Cyrillo-Methodéjský, sochy svatých opraveny atd. Za to budiž Bohu věčná chvála.

Dne 14. července t. r. byl na sousední osadě Zvoleňovské ku hrobu do- nešen 80letý důstojný p. farář Josef Veselý, jubilátní kněz, a od veleďůstojného vikáře Františka Auerhanna u přítomnosti tajemníka střednictví Slánského důst. p. Josefa Procházky, faráře Lidického, jenž i pohrebni řec činil, a 11. knězí, slavně a důstojně pohřben. V Pánu zesnulý pracoval na osadě Zvoleňovské co farář plných 43 let. Milován byl od osadníků svých zvláště pro jeho horlivost v hlásání slova Božího, neboť neděli co neděli, i co 80letý stařeček, do poslední chvíle rozseval símě pravdy Boží!

J. K.

V Benátkách Vlašských dne 22. června 1866.

(Dokončení.) V neděli po Božím Těle koná se processi z kostela sv. Petra in Castello, bývalého to chrámu pa-

triarchálního. Po celý oktáv odbyvá se u večer ve všech farních chrámech větší část officia jako: nešpory, kompletář, jitřní a chvály, aby takto věřící odpustků nabýti mohli, kteréžto se udílí všem, kdož v oktávě tomto účastní se modliteb těchto. V chrámu Páně u Oratorianů zpívají se každodenně v kúru nešpory o nejsv. Svátosti. Zvláštní jest poslední synodou zde zavedený obyčej, že totiž po celý oktáv o 3. hodině se vyzvání, při čemž věřící 3 otčenáše a 3 zdrávasy modlit se mají ku smíření Boha za mnohonásobná ta rounání, jimiž svět Boha uráží. S oktávem tímto souvisí i slavnost nejsv. srdece Pána Ježíše, kteráž sice i zde na pátek připadá, avšak pro lid teprv v následující na to neděli se koná. Někde slaví se i třídenní (triduum) od pátku až do neděle na počest nejsv. srdece P. Ježíše v ten spůsob, že se u večer velebná Svátost vystaví, chvíli trvá vše na kolenou v tiché modlitbě, pak zanotuje se duchovenstvem žalm 137. a udělí se sv. požehnání. — Při této příležitosti nemohu opominouti zmínti se i o spůsobu zdejším vystavování nejsv. Svátosti. Již starým obyčejem, nejposléze pak i rozkazem synodálním (z r. 1865) ustanoveno, aby při výstavu nejsv. Svátosti v monstranci nejméně 20 svíček, při výstavě pak ciboria v otevřeném tabernaklu 12 svíček hořelo, pročež nikde méně svíček nehoří často však mnohem více. Jakmile se otevře tabernák a kadidlo se dá, zapěje se: „Pange lingua“ a „In supremae,“ sloky pak: „Nobis datus,“ a „Verbum caro“ recituji se pouze za mezihry varhan, načež se obyčejně celebrant s průvodem svým od oltáře vzdálí. — Před požehnáním říkají se obyčejně litanie Loretánské neb o Všech Svatých neb některý žalm s modlitbou. K těmto modlitbám po litaniích neb žalmu vraci se opět celebrant k oltáři; pak zpívá se „Tantum ergo“ a „Genitori,“ mezi tím kněz okuřuje velebnou Svátost, kterouž pak vezme bud mezi „Genitori“ s trůnu, neb teprv v tom okamžení, když požehnání uděliti se má. Po obou slokách říká se versík a orace o Nejsvětějším, pak připojí se ještě jiné 4 modlitby, totiž o sv. patronu neb „de titulo ecclesiae,“ za sv. otce, za císaře a posléze za město Benátky (z misálu pod nadpisem: „pro congregatione et familia,“ místo „familiam“ klade se však: „urbem.“) Načež kněz maje na sobě velum a přistoupiv k oltáři udílí požehnání. Mezi tím, co se monstrance od

některého z přísluhujících kněží uschovává, modlí se celebrant na stupních oltáře některé krátké modlitbičky v italském jazyku, které lid po něm opakuje. — Sloky zpěvu: „Pange lingua“ zanotuje celebrant, duchovenstvo pak sborem pokračuje. Vyndati monstranci pouze proto, by se udělilo požehnání, jest zde něco neslychaného, vždycky byt i na krátký čas postaví se na trůn, prvé než kněz žehná, což ovšem i sám duch předpisů liturgických bývá. Kdykoliv se vyndavá neb uschovává vel. Svátost, vždy aspoň jeden ještě kněz přísluhuje (obyčejně jich bývá více v rochetkách). Ano i tehdy, když tolíko „pyxis“ se vystavuje, bývá přítomno více kněží, jako na př. při tak zvané: „ora eucaristica,“ kteřáž se koná obyčejně v každé osadě ve čtvrtek a sice buď o poledni neb u večer. Děje pak se takto: otevře se tabernakl, odhrne se závoj a až na kraj postaví se schránka (pyxis), nikdy však na pouhý oltář, krom ku přijímání. Při otevřeném tabernaklu okouří se ciborium, zapěje se jako obyčejně „Pange lingua“ a „In supremae,“ celebrant v pluviali vzdáli se od oltáře a kněží v kúru zpívají část žalmu 94. „Venite exultemus“ s příslušným „invitatorium,“ potom jisté modlitby k nejsv. Svátosti, a třikráte: „Agnus Dei.“ Mezi tím celebrant se vraci, načež následuje versikl: „Cibavit“ a orace z Postcommunio mše de Sanctissimo spolu s jinou delší modlitbou, pak: „Tantum ergo“ a „Genitori,“ při čemž kněz vel. Svátost okuřuje, pak říká obyčejně před požehnáním modlitby a udělí požehnání. Tu a tam ubírá se duchovenstvo, když tabernákl již jest uzavřen, ještě k oltáři Panny Marie a pěje tam responsoriun ku poctě její. —

Tato „ora eucaristica“ nekoná se však v takový čtvrtok, kdy jiná pobožnost s výstavem nejsv. Svátosti spojena bývá. Vedle toho výstavu na kratší čas koná se skoro po celý rok v některém kostele výstav delší po celý den. Počíná však, tak jako vůbec v Benátkách den později začíná, s výstavní mší sv. teprv o 11. hodině a skončí se asi hodinu po slunce západu. Na počátku roku vydá se tištěný list, v němž udán jest pořádek výstavu a přibije se na všecky kostely, proto také sluje výstav tento: „esposizione di cartello,“ méně správně však i „quarant ore“ (40 hod.), ještě v některém kostele jen jeden, v jiném 2, 3, 4, ano i 8 dní to trvá. V některé dni nekoná se výstav, na př. v svatvečer Božího hodu vánocního, ve středu popelní atd. E. L.

KRONIKA.

Z Prahy. Pobožnost 40hodinná bude se konati 31. srpna, 1—3. září u sv. Kajetána, 4—7. září u nejsv. Trojice na Spálené ulici, 8—11. u sv. Jana Nep. na Skalce, 12—15. u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově; 16—19. u Alžbětinek.

- Po nešfastné bitvě u Králové Hradce vydal J. Vel. císař pán ve Vídni dne 10. července manifest ku svým národům, kterýž v Praze na ten čas vládě pruské podrobené nesměl uveřejněn býti. Císař pán pravil v dotčené listině: Veliké neštěsti, které vzdor nejrekovnějšímu odporu potkalo severní armádu, nebezpečí, které tím vlasti vzrůstají, válečné nesnáze, které záhubně v mé milovaném království Českém se šíří a jiným částem mé říše hrozí, bolestné, nenahraditelné ztráty, jež tolík tisíc rodin utrpělo, skormoutily, co nejvíce mé srdece, které tak otcovsky bije pro blaho mých národů. Avšak důvěra, kterou jsem vyslovil v svém manifestě dne 17. června, důvěra ve vaši nezvratnou věrnost, oddanost a obětavost, důvěra v statečnou i v neštěsti nezlomnou mysl mé armády, důvěra v Boha a mé svaté právo nezvítala se ani na okamžik. Obrátil jsem se k císaři francouzskému, aby sprostředkoval příměří v Italii. Našel jsem nejen největší ochotnosti, nýbrž císař Napoleon nabídl se z vlastního popudu a v tom šlechetném úmyslu, aby dalšímu prolévání krve učiněn byl konec, i k sprostředkování příměří s Pruskem a ku zavedení vyjednávání o míru. Nabídnutí toto jsem přijal. Jsem hotov mír uzavřítí pod čestnými výminkami, abych učinil přítrž krve prolévání a plenění válečnému, avšak nikdy nepřivolím k uzavření míru, jímž by hlavní základy mocného postavení mé říše podkopány byly. V tom případě jsem odhodlán k válce až do nejhorského a jsem jist souhlasu mých národů. Všechno hotové vojsko se soustředí a nařízeným odvodem, četnými dobrovolníky, jež nově oživující se duch vlastenecký do zbraní volá, vyplní se mezery ve vojstě. Rakousko bylo neštěstím těžce postiženo, nezmalátnělo však na duchu, není pokořeno. Národové moji, důvěřujte v svého císaře! Národové rakouskí neosvědčili se býti většími, jako v neštěsti. Také já chci následovati svých předků a s neoblonou důvěrou v Boha, s odhodlaností a vytrvalostí vám býti vůdcem.

Z Říma. (*Apoštolský list daný v příčině suspense kard. d'Andrea co biskupa a opata.*) Svrchovaná péče, jakou vésti Nám jest o povšechné stádo Páně, svěřené Nám z vůle Boží jakož i jiným nástupcům sv. Petra, vyžaduje a vymáhá na Nás, bychom bez ustání nad jeho bezpečnosti bděli k tomu hledice, aby nižádná z ovcí, které Ježíš Kristus ne pomíjitelným zlatem a stříbrem, nébrž cenou své krve vykoupil, v zkázu neuběhla. Péče tato provází Nás dnem i nocí, pobouzejíc a pohánějíc Nás, abychom užili Naši apoštolské vážnosti, kdykoli zpovídajeme, že zahrožena jest spása jedné části onoho stádce, buď si to i se strany jeho pastýře.

Za tou přičinou věnovali jsme Naši pozornost a zvláště starostlivost biskupské církvi Sabinské a opatství Subiackému, jichžto řízení a střežení Jeronymu d'Andrea bylo svěřeno. My přičinili jej k sv. sboru kardinálů; on ale nedbaje své povinnosti, věrnosti a úcty, jakou Nám i stolici apoštolské zavázán jest, stal se kamenem unrážky všem lidem a zejména dvoum svým diecésim, že jsme mu, jak se Nám zdálo, musiliz důležitých důvodů oděpřiti žádaného na Nás povolení; aby směl se k zotavení svého zdraví odebrati do Neapole. My radili mu odebrati se do jiných měst anebo krajin Italie, proslavených zdravým svým podnebím. My seslabili námítky, jaké Nám v přičině delšího trvání cesty činiti mohl; zdálo se z počátku, že přání našim vyhověti hodlá, a však v červnu 1865 vzdálil se nenadále z tohoto města, aby se bez vědomí Našeho do Neapole odebral.

Náhlé toto zmizení vzbudilo u vysoké míře Naši nelibost, ježto bylo znamením nedostatku úcty jakož i znamením neposlušnosti k Nám a k stolici apoštolské, podobajíc se zároveň býti přičinou nemalého pohoršení věřících. Pročež museli jsme několik měsíců později zmíněného kardinála upomenuti na četné těžké tresty, jakými předchůdcové Naši, panující pařezové, a najmě Innocenc X. ve svém nálezu „Cum justa“ kardinály byli postihli (trest to, jemuž vinník bez soudního výroku propadá), jakmile odvážili se z koleje svého působení za přičinou na pohled sebe spravedlivější a zákonnéjší se vyšinouti, neobdržice prvé povolení panujícího papeže. Vidouce však jej, an tvrdošíjně na svém stojí počinání, dali jsme jej zpraviti kongregaci kardinálů, jimž svěřeno jest vykládání dekretů sněmu Tridentského a vyzírování záležitosti biskupských a řehol-

nických, o spravedlivé nelibosti, jakou srdece Naše z toho pocituje, aby takto k lepšímu předsevzetí přiveden byl. Než on ani si nevšimaje všech těch výstrah, setrval tvrdošíjně ve svém jednání, jež listy u veřejnost danými zastávat hleděl. Jed své nešlechetnosti dále vychrliti chtěje urážel a osočoval přední kardinály a biskupy vši cti hodné, jež snažil se co své nepřátely nastínit. Ba neostýchal se ani pronášeti náhledy, které My zavrhujem.

Jednání takové katolického prelata nehodné a zvláště nehodné člena sboru kardinálů, zavázaného slavnou přísahou této sv. stolici, ranilo všecky poctivce hlubokým bolem, všecky pak zlovolníky povzbudilo a popudilo.

My tedy, zástupce na zemi Toho, jenž trpělivý, mírný a veliký ve svém milosrdenství jest, s velikou trpělivostí čekavše, zdaž bychom jej spatřili, an k lepším náhledům přichází a na Sebe to vzavše nazpět přivoditi prelata z pravé dráhy se vyšinuvšího: psali jsme mu vlastnoručně listy plné otcovské lásky, vyzývajice jej, aby do sebe šel a povážil, jakého ohavného provinění se dočinil. My jej důklivě napomínali, aby chybu svou uznav k Nám jako k srdeci otcovskému se vrátil a napravil tak veliké pohoršení, které světu a věřícím péci jeho svěřeným byl spůsobil. Ale on se tím ani pohnouti ani ohroziti nedala: stával se naopak drzejším a zpupnějším a neostýchal se psáti listy plné neslychané nadutosti, které pro Nás a v osobě Naši nízkosti, pro stolici apoštolskou potupnějšími ani býti nemohly.

Zdálo by se tedy, že překročujeme meze shovívavosti a mírnosti úřadu Našemu vykázané, kdybychom se nepokusili, přítrž učiniti hroznému tomu pohoršení a odraziti onu metlu duši.

Dříve však, nežli jsme příkřejí zakročili, svěřili jsme věc tu zkouše našich etichodných bratrů, kardinálů sv. římské církve. Prozkoumavše bedlivě celou řadu činů, zatratili tito a litovali souhlasně potupy, jaké se od soudruha jejich Nám a sv. stolici dostalo, a vyslovili se po svatých zákonech a obyčejích předchůdců Našich papežů v ten smysl, že dlužno o správu a blaho diecéze Sabinské a Subiacké tak dlouho pečovati ustanovením apoštolského administrátora, až by kardinál Jeronym d'Andrea dospěl k poznání a k napravení svého poklesku a podrobil se návratem svým do Říma Nám a sv. stolici. Co na Nás jest, My nedáváme vedle naší pastýřské povin-

nosti ničemu přednosti nad věčné blaho duši; pročež násleovali Jsme příkladu Našich předchůdců, kteří starajíce se o řízení a blaho církve, podobných prostředků užívali. Pročež přijavše radu Našich ctihoných bratří, kardinálu sv. římské církve, po spolehlivém seznáni a zralém věci uvážení zadrželi a zakázali jsme Naši apoštolskou plnomocnosti zmíněnému kardinálu Jeronymu d'Andrea jakékoli církevní úradování v diecézi Sabínské a v opatství Subiackém, až by se Nám a sv. stolici zlísilo jiný rozsudek vynéstí. Přikazujem jemu, aby se neodvažoval sebe menšího výkonu svého úřadu a své správy provozovati v té neb oné diecézi pokoutně aneb veřejně. (Následuje ustanovení dvou apoštolských administrátorů s plnou mocí v duchovních i časných záležitostech.) Dáno v Rímě u sv. Petra pod pečetí rybářovou dne 12. června 1866 ve 20. roce Našeho papežování.*)

Literní oznamovatel.

— „Posvátná kazatelna.“ Svazek 10. (na měsíc září) obsahuje duch. řeči na ned. XIV. po sv. Duchu o péči o statky vezdejší; na slavnost sv. Augustina, čím byl před svým obrácením a čím po něm; řeč při installaci o tříadě kazatelském v Církvi kat.; na ned. XV. po sv. Duchu o smrti spravedlivého; na slavnost sv. andělů strážců, že jsou naši dobrodincové za živobytí i ve smrti; na slavnost narození bl. P. Marie: I. Maria P. nejvzácnější kniha, II. Čtvero jest narození, jímžto rodíme se k životu. Na slavnost jmena bl. P. Marie: Patero jmen výtečných žen starozákonních. Na ned. XVI. po sv. Duchu: Světme den sváteční svátečním životem, a sice a) sváteční myslí a b) svátečními skutky. Na slavnost pozdvížení sv. kříže: Oslava a úcta sv. kříže. (Dokončení této řeči bude v sešitu 11.)

— Krištofa Šmida Veškery spisy pro mládež a přátele její. Přeložil Dr. Jos. Pečírka. Sešit XLIX. str. 72. Obsahuje povídky: „Maliny“ a „Vánoce.“ Tiskem a nakladem Rohlička a Sieverse v Praze.

*) Ani tento přísný krok sv. Otce kardinálovi d'Andrea neprospěl, ježto osmělil se jmenovati papežský list ze dne 12. června ničím, poněvadž seprý proti němu kanonickými výstrahami, citacemi a jinými formalitami nezakročilo. — Jak telegram z Ríma oznamuje, odbyvána jest dne 27. t. m. konsistoř, v něž proti kardinálovi d'Andrea uzavřeno rozhodně nastoupiti (misure dicisive.)

— „*Officia propria in usum cleri provinciae Pragenae*“ etc. Pars IV. Pro mensibus Septembri, Octobri et Novembri. Pragae Sumptibus Curiae Archiepiscopalis. Svazekem tímto jest dlo ukončeno. Cena 2 zl. 70 kr.

— *Časopis katolického duchovenstva*. Svazek pátý obsahuje: Prislíbení Velebné Svátosti Oltářní; — Kněžské důstojenství; — Obřadní předpisy při mši svaté; — O farní štole; — Jiné zdání I. o zaopatření nemocných smyslův zbavených, a II. o platnosti křtu bábou porodní uděleného; — Z pastorální konference budějovické: — Původ novějších čítánek školních; — Statistický přehled missionářské provincie Bosenské z rádu sv. Františka (Dokončení) — V Kronice: Přechmaty farních patronů v druhé čtvrti sedmnáctého století. — Dopis: Obrana časopisu našeho. — Zpráva o XVIII. schůzi výboru Dědictví svatého Prokopa dne 19. června 1866. — XXXII. Seznam zakladatelů, údů a účastníků Dědictví sv. Prokopského. — Literární oznamovatel.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef Srboda, jubil. kněz, arc. notář, farář na Vodolce 4. červce. (nar. v Libáni 28. pros. 1778, kněz od 11. září 1803);
- p. Josef Veselý, jubil. kněz, farář ve Zvoleňovsi 11. července (nar. v Novoměřicích 16. listop. 1786, kněz od 27. září 1811);
- p. Tomáš Marík, farář v Hostouni, 17. července (nar. v Strakonicích 27. listop. 1810, kněz od 25. břez. 1836);
- p. Ant. Schmid, farář ve Frauenreuthu, 20. července (nar. v Chebu 6. listop. 1805, kněz od 20. červce 1830).

Vyznamenáni jsou:

Vd. p. Karel Frant. Prucha, kanovník při metrop. chrámu sv. Václava, místodozorce nář. škol v arcid. Pražské atd., jmenovaný jest nejv. rozhodnutím J. c. k. ap. Velič. d. 8. července vrchním školdozorcem v arcibiskupství Pražském, s kterýmžto úřadem spojeno jest důstojenství preláta scholastika v metrop. kapitole.

p. Jan Henl, provfarář v Tysově, obdržel exposit. canonie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Vítěk, admin. za faráře v Nižboru;
- p. Leop. Urban, za expositu ve Vršovicích;

- p. Václ. *Kocmann*, koop. za admin. na Vodolee;
p. Jos. *Zíka*, kapl. za admin. ve Zvoleňovsi;
p. Norbert *Procházka*, kapl. v Lidicích, za admin. do Hostouně, odkudž
p. Jos. *Janský*, za prozat. kapl. do Lidic;
p. Jiří *Kopmann*, admin. za koop. v Platu;
p. Gracián *Skála*, kněz ná odpoč., za prozat. koop. do Vodolky;
p. Fr. *Burian*, kapl. z Velvar za 2. kapl. do Uhřiněvsi;
p. Edmund *Pilz*, kapl. v Nebanicích, za admin. do Frauenreuthu;
p. Jan *Šuda*, kapl. ve Vlašimi, za admin. do Veliše;
p. Pavel *Haberl*, kapl. v Nejdeku, za kapl. do Stanovic, odkudž
p. Jos. *Walter* za kapl. do Kozolup;
p. Fr. *Schaeferna*, proz. koop. v Č. Brodě za kapl. opět do Přistoupína;
p. Fr. *Lehečka*, kapl. z Ostrova do Všetat;
p. Jos. *Plašíl*, kapl. u sv. Kiliana, za kapl. do Spáleného Poříčí;
p. Mich. *Hornsteiner*, k. z Žlutic do Černošina;
p. Ant. *Lego*, k. z H. Stupna do Podčepic;
p. Jos. *Slavíček*, k. z Litně do Kornouzu;
p. Jan *Kulanda*, k. ze Všerub do Městečka;
p. Václ. *Slavík*, k. z Ledce do Smolnice;
p. Jos. *Springer*, k. z Černošina do Holostřov.

Novosvěceni.

- p. Frant. *Blažko*, za kooper. u sv. Kiliana;
p. Jan *Brichta*, za kapl. do Všerub;
p. Jos. *Dengler*, za kapl. do Ostrova;
p. Ant. *Dittrich*, za kapl. do Kozlova;
p. Václ. *Dittrich*, za kapl. do Nejdeku;
p. Jos. *Dyškant*, za kooper. do Litně;
p. Jan *Eyb*, za 3. kapl. do Příbrami;
p. Jos. *Hais*, za kapl. do Vejprti;
p. Ant. *Haliř*, za kapl. do Cisté;
p. Tomáš *Harant*, za kapl. do Žlutice;
p. Jakub *Hladílek*, za kapl. do Lošan;
p. Josef *Horák*, za kapl. do Svojšic;
p. Jan *Hrabal*, za koop. do Niklasbergu;
p. Frant. *Jirák*, za kapl. do Liboce;
p. Ferd. *Kalous*, za kapl. do Prčic;
p. Alois *Klecan*, za kooper. do Liebensteinu;
p. Karel *Král*, za kapl. do Petrovic u Sedlčan;
p. Frant. *Kryštufek*, za kapl. do Velvar;
p. Jan *Láska*, za 3. kapl. u Matky Boží před Týnem v Praze;
p. Karel *Malina*, za 2. kapl. do Bezdědic;

- p. Arnold *Mokříž*, za kapl. do Nebanic;
p. Frant. *Pavlovský*, za 2. kapl. do Radnic;
p. Jos. *Pixa*, za prozat. kapl. do Vlašimi;
p. Jos. *Slavík*, za koop. do Horního Stupna;
p. Karel *Šoulavý*, za kapl. do Ledce;
p. Jan *Vlasák*, za kapl. do Louňovic;
p. Frant. *Vojáček*, za koop. do Českého Brodu.

Uprázdněná místa:

- Vodolka*, fara patron. p. Adolfa bar. z Riese-Stallburgu, od 11. července.
Holostřovy, fara patron. p. Alfreda kníž. z Windischgrätz, od 18. července.
Hostoun, fara patron. v. d. p. probošta metrop. kapitoly Pražské, od 18. července.
Niklasberg, fara patron. nábož. matice, od 18. července.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Martin *Šejnoha*, děkan v Týně nad Vltavou, sekretář vikariátu téhož jména, 20. července (nar. v Jindř. Hradci 15. říj. 1801, kněz od 24. srp. 1825).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Vrzák*, os. děkan v Nové Cerekvici, arcikněz obvodu Táborského. b. kons. rada, Pelhřimovský b. vikář a školdozorec, jmenován jest nejvyš. rozhodnutím J. c. k. ap. Velič. d. 19. června kanovníkem kapitoly Budějovické.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jan *Plevka*, far. v Prašilech, za faráře v Kremži;
p. Jakub *Stark*, kapl. ve Vimberku, za admin. v Prašilech;
p. Frant. *Emmer*, kapl. za admin. v Týně nad Vltavou.
P. Theobald *Fröhlich*, z ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, kapl. v Rožmberku, za far. admin. na Vejtoni;
P. Norbert *Littmann*, kněz ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, za kapl. do Rožmberka.

Uprázdněná místa :

- Týn nad Vltavou*, děkanství patron. JEMIN. nejdří. p. kardinála, knížete arcibiskupa Pražského, do 5. září.

- Pražsly* (Stubenbach) fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 6. září.

- Místo katechetety na hlavní a niž. reální škole v Budějovicích do 15. září.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníži, arcib, semináři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Sýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklama-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Svatého otce Řehoře, biskupa nys-
senského „o blahoslavenstvích“ řeči
osmero.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)

Řeč druhá.

„Blahoslavení tiší, neboť oni zemí vlád-
nouti budou.“ (Mat. 5, 5.)

Kdo po nějakém řeříce do výše vstu-
pují, nastoupivše první spruha po ní vždy
k hořejší se dostávají, a tak druhá postu-
pem napomáhá k třetí, a ta opět k vyšší a
vyšší, až pak ten, kdo vzhůru vstupuje,
vznese se od místa, na němž stojí, vždy k vy-
ššimu a vyššimu, konečně k vrcholu vyni-
ká. K čemuž hledim, ano takto počinám?
Zdá se mi řad blahoslavenství býti podo-
ben spruhám řebříku, a rozjímání jednoho
po druhém usnadňovati postup k vrcholu
jich. Neboť kdo první stupeň blahosla-
venství myslí svou nastoupil, nevyhnutelnou
jakousi důsledností myšlenek na druhý vy-
stupuje, jakkoliv by se ta řeč ohledem
k prvnímu blahoslavenství protimyslnou
býti zdala. Mnohý snad z posluchačů
řekne totiž, že dle pořadí spruh řebříko-
vých nemožno jest, aby po dosažení krá-
lovství nebeského následovalo ovládnutí země,
ale měla-liby se řeč naše držeti pořádku
přirozeného, tut by prý důsledněji bylo
postaviti zemi před nebem, jelikož nám
postup vzhůru směr od této k onomu
nutně pokládá. Ale kdybychom se nějak jako
na perutích povznestí a na oblouku báně
nebeské postaviti mohli, nalezli bychom
tam zemi nadnebeskou, k ovládnutí urče-
nou těm, kdož ctnostně byli životem prošli,
tak že se nezdá chybno býti v řadu bla-
hoslavěstí, když nám nejprve nebe a
potom zemi v slibech svých Bůh předkládá.
Neboť to, co jest viditelné, jest poměrem
k tělesným smyslům veskrze sobě příbu-

zno. Byť se pak i něco příliš vysoké býti
zdálo místní svou vzdáleností, jest nic méně
niže duchovní podstaty, které dostoupiti
nemožno rozumu, leč bys byl prvé dostou-
pil duchovním poznáním toho, co myslí
dostizitelně jest. Pakliže se slovem „země“
nadzemský jmenuje příbytek, nic se nediv;
neboť k nízkosti sluchu našeho snižuje se
spolu Slovo věčné, ano proto bylo k nám
sstoupilo, jelikož my k němu povznesti se
nijak s to nebyli. Známými tedy pojmy
a slovy podává nám božská tajemství, těch
výrazů užívaje, kterých život obecný v oby-
čeji má. Vždyt i v prvém zaslisení ne-
výslovnu v nebesích blaženost „království“
nazval; zdali pak tím slovem cosi takového
znamenati chtěl, jako to co pozemské
provází království; koruny jakési leskem
drahokamů vůkol zářící, roucho květnaté,
mile dychtivým očím se lesknoucí, síně a
opony a vznešené prestoly a řady stojící
strážcův ozbrojených i co vše jiné vůkol
tohoto života jeviště na odiv vystavují ti,
kteří rádi vážnost důstojnosti své takový-
mi věcmi tím více zvyšují? — Nikoliv!
ale když jmé „království“ skoro nade všecko
jest, čeho si lidé v tomto životě žádají, proto
použil toho jmena, aby jím naznačil dary
nejvyšší. Pakli by lidem cos jiného vzne-
šenějšího nad království známo bylo, byť
by ovšem jmenem téhož duši slyšícího po-
vzbudil, aby se žádostí po nevýslovém
blahu co perutěmi vznesla. Neboť není
možná vlastními jmeny ony dobré dary
lidem odhaliti, které všeliký smysl a
všeliké poznání převyšují; (neboť ani oko
nevidalo, dí, ani ucho neslyšalo, ani na
srdce lidské vstoupilo; (I. Kor. 2, 9.) ale
aby neušlo docela snaze naši nadějně blaho-
slavenství, proto slyšime ty nevýslovné věci
těmi jmeny nazývati, jaká jsou nízké při-
rozenosti naší pochopitelná. Nedávej tedy
stejným jmenem „země“ opět mysl svou

Předplatí se
v expedici
u všech řádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr
na půlroč.: 1 zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

— 30 —

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

s nebe stahovati na tuto zemi dolejší, ale když jsi se byl povznesl za Slovem věčným k prvnímu blahoslavenství, a nebeskou naději nastoupil, tut mi rozjímej o oné zemi, kteráž není dědictvím všech, kromě těch, kteří za svou v tomto životě prokázanou tichost hodni se uznávají onoho zaslíbení. To zdá se mi že ponaučen Duchem svatým znamenal veliký David, jemuž jedinému ze všech vrstevníků písmo dosvědčuje, že byl tichý a trpělivý, a věrou téměř již postihl toho, čeho doufal, an dí: „*Věřím, že uvidím dobré věci Hosподinovy v zemi živých.*“ (Žalm 26, 13.) I trvám, že prorok nemínil slovem „země živých“ zemi tuto, která plodi všecko k smrtelnosti a vše co ze sebe zplozené opět v sebe rozlučuje; ale znáš on zemi živých, do kteréž smrt nevnikne, na kteréž není vyšlapána stezka hřišníkův, která není poskrvněna stopou zloby, kterou rozsévač koukole pluhem nepravosti nerozryl, která bodláčí a trní nerodí, — ale v které se prýšti voda odpočinku a zelená se pažit čerstvý, a na čtvero stran rozdelené řeky tekou, a vinný kmen od Hosподina všechnomíř štěpený kvete, a se nachází vše jiné, co v podobenství slýcháme z přísem nadchnutých Duchem Božím. Jestliže jsme poznali tu vznešenou zemi, kteráž se tam vzhůru nad nebesy patří, na níž město královské vystavěno jest, „*o němž podivu plné věci se vypravují*“ (Žalm. 86, 3.), jakož prorok dí, pak snad nic nebude se pozastavovati na pořadu blahoslavenství. Neboť nezdá se mi pravdě podobno, aby tato země byla ta, kteráž se v zaslíbeních předkládá k naději těm, jenž dle slov apoštolských *zachvácení budou v oblacích v ústresty Páně do povětří a vždycky s Pánem býti mají.* (I. Thess. 4, 16.) Co nám tedy do této dolejší země, jichž život na výsostech očekává? „*Zachvácení zajisté budeme v oblacích v ústresty Páně do povětří, a tak vždycky s Pánem budeme.*“

Ale vizme, za jakou ctnost se nám oného země dědictví v odměnu podává. „*Blahoslaveni tiši, tak dí, neboť oni země vládnouti budou.*“ Co jest tichost; a proč Slovo věčné tichost blahoslaví? Neboť nezdá se mi vše stejně ctností býti, co se snad s tichostí děje, značí-li se totiž slovem tím také klidnost a váhavost. Však není ani mezi zápasníky v běhu tichý s toho, kterýž spěchá, aniž dostane vítězného věnce v zápasu pěstním váhavec před svým protivníkem; a máme-li běžeti po odměně svého vznešeného povolání, radí nám Pa-

vel čerstvost říka: „*Tak běžte, ať dosahnete!*“ (I. Kor. 9, 24.) jelikož i on vždy mocnější čerstvostí k předu se hná, dada v zapomenutí, co bylo za ním, i úsilovně si v zápasu počítal. Neboť prohlídal úmysly soupeřovy a pevně stojí na místě svém a ozbrojenýma rukama nemáchal na prázdro ani proti stínu zbraní svou, ale na hlavní místa svého protivníka dorážel a přímo tělu jeho rány zasazoval. Chceš seznati Pavlova umělost bojovnou? Viz rány jeho protivníka, viz modřiny ve tváři jeho nepřítele, viz jizvy přemoženého. Vždyť není neznám tobě protivník ten, který pomocí tělesnosti na nás doráží, jejž on pěstí v tvář bije, a nehy zdrželivosti jej rozrývá, jehož údy umrvuje hladem a žízní a zimou i nahotou, jemuž on rány Páně zasazuje, jejž přemáhá během, daleko za sebou jej zanechav, aby netemnil se mu zrak, kdyby protivník jej předstihl. Jestli tedy Pavel čerstvý a čilý ve svých zápasích a jestliže David kroky své urychluje útokem žena na nepřátele, (dle Žalmu 18, 37–38.) a jestliže ženich v písni Šalomounově přirovnává se čerstvostí „*srnci, an skáče po horách a přeskakuje pahrbky*“ (Píseň 2, 9.) a co více takového dalo by se uvesti, kdežto slavnější se okazuje býti čilost a čerstvost, nežli tichost; jak medle Slovo věčné tuto blahoslaví tichost co nějakou přednost? Blahoslaveni tiši, tak dí; neboť oni země vládnouti budou; onout ovšem země úrodnou na šlechetné ovoce, ano zdobí strom života, ovlaženou z pramenů duchovních milostí, na kteréž pravý onen vinný kmen štěpen jest, jejž slyšíme že Otec Pána našeho sám štěpil. (Jan 15, 8. srov. Mat. 15, 13.)

Ale snad míni tím Slovo věčné, jak se mi zdá, říci, že hojný jest k zlému spád a velmi nakloněna k horsímu přirozenost lidská, zůstávajíc jako těžká tělesa do výše ne-pohnutelná, když pak s příkré výšiny horrem patem bývají svržena, takovou čerstvostí dolů se řítí, ano tříži pohybu jim přibývá, že není ani k vyslovení čerstvost ta. Jelikož tedy v takových věcech čerstvost zlá jest, tuf by tedy opak toho za šťastného cosi považován býti zasluhoval. Toto pak jest tichost, taková totiž duše povaha, která k oném přirozeným náklonnostem těžko anebo nic naprostě pohnouti se nedá. Neboť jako oheň čilosti přirozenou vždy vzhůru se vznáší, opáčným pak směrem dolů se neběre; tak též jesti ctnost; k vyšším a vznešeným věcem jsouc čilou, aniž kdy od své čerstvosti ustoupouc, k opáčnému směru jako spoutána zůstává. Jelikož

tedy čerstvost k zlému v přirozenosti naší hojně se vynachází, dobré se ohledem téhož tichá nepohnutelnost blahoslaví; neboť ne-pohnutelnost k tomuto dosvědčuje o po-hnutelnosti k vznešenému.

Však by snad lépe bylo příklady z ži-vota vzzatými slovo to světliti. Dvojí jest směr vůle každého, jímž pokračuje k úmyslu svému, jednak k zdrželivosti, jednak k pro-stopášnosti. Co se však zvlášt praví o vidině ctnosti a nešlechetnosti, to se myslí i vůbec o všem. Neboť dělí a nese se vůbec povaha lidská dvojím opáčným směrem, buď se hněvivost opírá proti spravedlnosti, buď pýcha proti pokoře, buď závist proti laskavosti, anebo nenávist proti milostivé a pokojné náklonnosti. Jelikož tedy život lidský jest hmotný, vášně pak veškeré k hmotě směrují, každá pak vášeň mocně a neodolatelně za předmětem k naplnění chtíče svého se žene (těžká totiž jest hmota a dolů tihne); proto neblahoslaví Pán ty, kteří by mimo vášeň sami o sobě žili, (neboť nelze v tomto na hmotu upoutaném životě, stanoviti si život docela bezhmotný a prostý všeliké vášně), ale slovem tichosti míni stupeň ctnosti za života veskrze tělesného možný, a prohlašuje tichost za hodnou, aby blahoslavena byla. Neboť necitelnosti nepřikazuje nijak povaze lidské; není totiž vlastností spravedlivého zakonodárce, aby přikazoval takové věci, jichž přirozenost schopna není (bylot by to zajisté tak, jako kdyby někdo vodní živoky přenášel do povětrí, povětrné pak do vody přesazoval), ale zákón má být přiměřen vlastní a přirozené sile. Proto nám blahoslavenství mírnost a tichost velí, nikoliv pak úplnou necitelnost; neboť tato jest mimo obor přirozenosti naší, onano pak výkonem ctnosti. Kdyby tedy blahoslavenství nám ukládalo nepohnutelnou necitelnost ohledem k žádostivosti naší, bylot by velebení to plané a neprospěšné pro život tento. Neboť kdož pak by toho dosáhl, jsa spřežen s tělem, a krvi? nyní pak nikoliv nepraví, že by ten, kterýby někdy náhodně žádostí některou dojat byl, odsouzení propadal, ale ten, který by se zúmyslně té vášni vzdal. Ze totiž kdysi takové uchvácení člověka pojme, působi často přirozenosti naší přimíšená slabost z nenadání; abychom se pak nedali jako ryčajem odnesti návalem vášně, ale mužně proti jejímu úsili se postavili, a rozumnými důvody útok její odraziti hleděli, — tot jest výkon, tot vítězství ctnosti. Blažení tedy ti, kteří se nedávají uchvatiti vášnivým hnutím ducha, ale ukončiti se dají slovem; u

nichž rozum jako uzda nějaká žádostí krotě nedopouští, aby se duše k nepravostem unesti dala.

Nejvíce pak lze na vášni hněvu spa-třiti, jak blažená jest tichost. Neboť když buď slovo, buď skutek, buď zlé podezření takový neduh vzbudí, a krev srdečem překypí, a duch se k pomstě nadýmá; tuť lze cosi podobného tomu, co bajky vypravují, že se kouzelným nápojem lidé v zvířata proměnili, též viděti člověka proměněho náhle v divokého vepře, nebo v litou fenu, nebo v krvežíznivého levharta, anebo v jiné nějaké takové zvíře. Tuť lze patřiti oči krví zalité, vlasy se ježící a vzhůru vstávající, hlas drsný a stálou řečí sípavý, jazyk omdlelý vášní a nepostačující vnitřnímu rozbouření myсли, rty nepohnuté, nemohoucí řídit slov, aniž pak zadržeti vln-kosti, návalem vášně v ústech splývající, ale spolu s řečí neslušně ven se pěnici; takové jsou i ruce, takové též nohy, taková celého těla povaha, ano každý úd na vášnivém rozčilení ducha úcasten-ství běre. Kdyby tedy tu některý takto se uchvatiti dal, jiný pak hledě k blahoslavění našemu, vzbouření takové v sobě ukojil přísným zrakem a mírným hlasem, jako když lékař člověka následkem hlav-ničky myсли pominulého uměle léčí; zdali pak bys sám porovnávaje tohoto k onomu neřekl, že onen jest politování a opovržení hoden, tento pak — tichý totiž — že jest blahoslaven, ano se zlostí bližního nedá od slušnosti odvrátit?

A že proti této vášni hlavně čeli Slo-vo věčné, patrof z toho, že ihned po pokoře přikazuje nám tichost. Neboť sou-visí přirozeně jedna s druhou a jest statná pokora téměř matkou tichosti. Neboť ode-jmeš-li z duše své pýchu, nebude miti hněv kde se tam usaditi; pýcha zajisté a hana stává se rozlobeným přičinou k hněvu; hana však nechytá se člověka v pokoře utvrzeného. Neboť když člověk s čistým a lidského klamu prostým rozumem hledí k nicotě své přirozenosti, již se mu dostalo, z jakého totiž původu bytost svou má a k jakému konci se žene krátká a nepatrnná doba tohoto života, a když patří necistotu s tělem svým spojenou, i bídou přirozenosti své, jelikož nedostačuje sama o sobě k svému zachování, kdyby nerozumné tvor-stvo nadbytkem svým nedoplňovalo nouzi její, a nad to nade všecko když pováží zármutky a bolesti a útrapy i všeliké druhy neduhů, jímž podléhá život lidský, čehož všeho nikdo dle přirozenosti své není prost

a prázden ; — to když člověk právě s čírým okem duševním patří, pak nesnadno se rozmrzí pro všeliký nedůstojek pocty, s nímž se potká, ba naopak za klam považovati bude počest sobě za jakoukoliv přičinou od svého bližního vzdávanou, jelikož nemáme přirozeně nic takového do sebe, aby se sctí právem potkat smělo, leč to jediné, co duše se týká, ježíž pak čest nezáleží v tom, čeho tento svět si vyhledává. Nebot vychloubati se bohatstvím nebo urozeností vynášeti se nebo k slavě hleděti anebo nad bližního se vypínat, to všecko, čímž pocty lidské se dovršíj, to všecko zhoubou bývá a hanbou pocitnosti duševní, tak že zajisté člověk rozumný nijak a nikdy nesvolí, aby čimkoliv z toho všeho čistotu duše (své) pokálel.

Tak spořádánu býti není nic jiného než státi v hloubi pokory; kdo v té se utvrdil, do téhož duše hněv nevejde nikdy. A když ten se neukáže, pak bude život náš pokojný a klidný, což není nic jiného, leč *tichost*, ježíž cíl jest blahoslavenství a dědictví země nebeské v *Kristu*. Ježíši Pánu našem, jemuž sláva a mocnost na věky věkův. Amen.

Časoznamy (eteostycha) na r. 1866.

PrVssa rIvalIs DeVICIt MaCte phaLanges,
AVstrIa qVas punXIt stragIbVs eXIItIIs.

DepopVLata IaCent a PrVssIs regna BoheMa,
Prostant In LaesIs strage rIgente LoCIs.

PLangVnt, proDVCVnt, fas est! LaMenta CoLonI,
Horrent, haerentes sorte, ferente nefas.

AVstrIaCIs reoVs fVIIt InVIDa PrVssIa seMper,
LVXVrlans beLLIs, fortIor InVaLVIIt.

PrVssIa praeVaLVIIt, DeVInCens fortIbVs arMIIs
AVstrIaCos popVLos, qVos fVror eXsVperat.

AVstrIa DeCVMbIt beLLo, qVo PrVssIa VICtrIX
VastaVIIt sVpero regna fVrone sVo.

CLA DIbVs eXCeptIs InfelIX AVstrIa Moeret,
PrVssIa qVas hostIs panXIIt InIqVa togIs.

AVstrIa ConCLVso prostat pessVMData beLLo,
Gentes oppressas progenerare parat.

BeLLa sInens aLIIs DIVa MICet AVstrIa paCe!
Et saga praetereat, perget habere togas!

Složil Vinc. Sluka,
jubil. kněz, farář v Bohnicích u Prahy.

Na výmínce.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

IV.

Dokud Jan Stoupa u Koníčků neměl celou stravu, přivážel mu přítel jeho Vlásek ze vzdálené otčiny rozličnou potravu; brambory, mouku, chleb, máslo a sýr, posílali mu to rodiče a on ze své kapsy mu přidával malé dary na penězích. Když ho Koníčkovi povolali za pěstouna svých dětí a všecko mu dávali, nedopustila paníma, aby mu Vlásek ještě něco vozil a přísně to zakázala. Byla by to pro ně hanba, kdyby ho neživili sami, lidé by si mohli mysliti, že u nich snad má hlad a možli by je pomlouvat.

Pantáta byl ovšem toho samého míňení a milý vozka Vlásek zvěstoval doma velkou chválu manželů Koníčkových. Otec Stoupa i matka Stoupová přicházeli čas po čase, aby se jim poděkovali. Koníčková říkala, že si Jan vydělává, co mu uděluji a Koníček pokradmo je ještě obdaril, aby prý dostalo se jim předee jakés takés odměny, že mají hodného syna, jenž mu výborně cvičí děti. Že byl Stoupa tkadlec, dávali si u něho dělati plátna a vždy pořádně mu zaplatili. Byl by jim rád posloužil zadarmo, ale Koníčková a Koníček toho nepřijali tvrdice, že mu patří výdělek a ne jim a že mu práce nedali, aby uspříli.

Jan za chudé rodiče se nestyděl a proto si ho Koníčkovi ještě víc vážili. Pověst jeho byla velmi skvělá, študoval s vyznamenáním a vždy se mravně choval. Potutelný čtverák a ferina zůstal vždycky a čím byl větší a starší, tím víc to vyступovalo na jevo. I paní Koníčková se mu často zasmála, ačkoliv žertů a šprýmů nebyla velká milovnice a pan Koníček s ním pod pokličkou tropil mnohé kudrlinky.

Bыlo jim lito, když Jan město opustil, aby v Praze ve vyšších studiích pokračoval. Přimluvili se tam za něj, kde mohli a odporučili ho za domácího učitele. Ano oni i napotom mu pomáhali a zvlášt Koníček ho podporoval, až dokončil studie. Vyvolil si práva a co o něm vozka Vlásek předpověděl, naplnilo se: stal se advokátem.

Koníček a Koníčková říkali, že stav právnický nejlíp pro Jana se hodí a sami domlouvali rodičům, aby s tím byli spokojeni. Ti z Jana chtěli mítí kněze a teprv na slovo Koníčkových mu dovolili

oddati se jinému povolání. Trpěl nedostatky, zápasil s překážkami, ale snesl a přemohl všecko a šťastně dosáhl cíle. Jeho schopná hlava nedala mu podlehnuti, byl učitelem, vychovatelem, vydělával si na potřeby a v učení předee nikdy nezůstal pozadu. On se povýšil i za doktora, rozumí se za doktora práv, a pak vstoupil za pomocníka do kanceláře k slavnému advokátovi.

S panem Koníčkem a s paní Koníčkovou Jan vždycky zachoval spojení a když někdy přišel do jejich krajiny, neopomínil je navštiviti. Milovali ho jako syna a on jim také byl nakloněn jako rodičům, ačkoliv pravých rodičů svých zajisté nezanedbával. Tu již neostýchal se ani panímámy, nýbrž žertoval s ní, pokoušel ji a ona mu to ráda odpustila. Byla ve všem mírnější, přibylo jí let a stáří, jak říkáme, ji zlomilo a skličilo.

Pantáta se posud nezměnil. Silná panímáma klesla a on slaboch setrval ve zdraví. Nepřestal býti velkým dobrákem a to panímámě dělalo starosti a trampoty.

Dorostly jim děti. Starší syn se oženil a bydlel s nimi provozuje řemeslo řeznické. Mladší syn se vyučil kupectví a byl v městě mládencem. Dcery se vdaly za měšťany a dostaly svá věna. Jedna měla stavitele, druhá sládka a obě byly dost dobře zaopatřeny.

Předce pořád přicházely, aby jim rodiče přidali.

Otec přidával a matka pevně odpovala. Musejí hleděti také na sebe, jsou sešli věkem a není radno, aby se všechno zbabili.

Syn řezník by již rád měl hospodu a syn kupec si žádá dům, co mají v městě.

Matka nechce svoliti, nýbrž praví, že hospodu i dům si otec podrží pro sebe. Na hospodě zůstane pánum, dokud bude živ a také teprv po jeho smrti dům kupci připadne. Usaditi se na něm může až do spráje a samostatný obchod si založí, ale připsati mu ho nedají, aby naň neztratili práva. Hospoda i dům budtež považovány za dědictví po nich jakož i všecko ostatní, co jim Pán Bůh ještě nadělil. Kdo z dětí rodičů, zvláště pantáty, si bude vážiti a stáří jim ulehčí a osladí, ten hoděn jest větší odplaty a zajisté ji obdrží. Kdo z dětí ale rodičům se zprostí a nezdárně a marnotravně si bude počinat, tomu odejmou, co pro něj ustanovili a tím ho potrestají. Kdyby rozdali své jmění, mohli by jednou sami trpěti a jsou

na to příklady, že rodiče od svých dětí byli zavrženi, když již ničeho neměli. Je tedy třeba nesvléci se z posledního kabátu dříve než si k věčnému spánku ulehnu do hrobu a když to udělájí, budou děti od nich a neboudou oni od dětí záviseti a vždycky povinné přívětivosti, vážnosti a úcty se jim dostane.

Paní Koníčková často o těchto věcech mluvila s mužem a on pravdu jejich uznával. Děti jim nechtěly rozuměti a mrzily se na matku, že jim nepřeje a proti štěsti jejich se staví. Kazi a zavádí i otce, jenž by jim zajisté neodepiral, kdyby mu nebránila. Již to s ním zkusili, dal, o čemž matka nevěděla a víc dáti nemohl a nechtěl, že se jí boji a stítí. Když se obrátily na ni, pokaždé špatně pochodily. Postoupilo a udělilo prý se jim dost. Až rodiče umrou, rozdělí se bez toho o celou jejich pozůstatlost a nic jim neuje. Proč tak pospíchají? Chtějí, aby rodiče přicházel k nim prosliti o milost?

Děti tvrdily, že by rodičům samy přispívaly a nikdy prý nesmějí mítí nedostatku.

Matka jim věřila, ale řekla, že se na světě všelicos přihodi, čehož nikdo nepředvídal. Proto jedná moudře, kdo se proti tomu ohradí a ony tu samou důvěru mohou mítí v otce a matku, již otec a matka mají mítí v ně.

I napomenula a zapřísáhla je, aby nezneužívaly otcovy lásky a dobroty. Dá na sobě snadno vyloudit a vylákat, co má a nepamatuje na budoucnost. Dokud ona tu s ním ještě bude, zachrání a záchová ho před každou neprozretelností. Až tu bude sám, musejí ony nad ním bdít, neuvádějice ho v pokusu. Dlouho to s ní ani s ním nemůže trvat. Brzy je Pán Bůh povolá k sobě a jim učiní místo. Kýž do té doby mají s nimi shovívavost a strpení!

Děti byly pohnuty a matce se již o svých úmyslech nezmínily věouce, že by je přísně odbyla. Na otci si vyzebraly a vymohly ještě všelicos, ale byly to jen maličkosti a o hlavní statky mu již neřekly, aby si s matkou nespůsobily mrzutost.

Paní Koníčková víc a víc scházela a z bývalé statnosti jí skoro nic nezbylo. Duch zůstal rázný, ale tělo upadlo do mdloby a nechtělo více sloužiti. Nyní byl Koníček čerstvější a obratnější než ona a věru ji v hospodě zastával. Však nešlo to bez ní, on sám nic nepořídil a

na syna řezníka a manželku jeho nebylo lze se spolehnouti. Hospodařili pro sebe a nemile to snášeli, že jim rodiče hospodu ještě neodevzdávají. Je prý čas, aby se odebrali na odpočinek a mladí se na potom budou přičňovati pro sebe.

Omlouvali a napovídali to, až paní mámu pomoc jejich omrzela a proto sama navrhla pantátovi, aby jim ustoupili dobrovolně. Státi se to bez toho musí. Pantáta se s hospodou nebude týrat, kdyby panímáma umřela a je zapotřebí založit mu tichou a bezstarostnou domácnost, aby zakládaje si ji po její smrti neupadl do nemilých nesnází. Vlastnictvím jeho hospoda arcit zůstane, ale hospodského bude dělati syn a otec bude bráti důchody ze všeho movitého i nemovitého svého jméni.

Děti hádají, že rodiče mimo hospodou, dům a pole mají také mnoho peněz hotových. Rodiče neříkají ano ani ne, ale je známo, že jim patří listy, úpisy, losy, zástavy, knížky spořitelní a možná že ještě všelicos jiného, nač posud nikdo nepřišel. Nebude a nemůže jim být zle a snadno by mohli oželeti třebas polovičku.

Matka nedala ničehož a otec dáti nesmí. Pojistí prý se mu veškeré bohatství, aby je měl pěkně pohromadě. Děti již dostaly hojně podily a na podily ještě hojnější budou čekati, až jim připadnou co děditví.

Přijel Jan Stoupa, doktor práv, z Prahy a Koničková a Koniček s ním tajně jednali. Poslali pro inkoust, koupili papír a péra, požádali kolky, opatřili si vosk pečetní. Doktor psal, Koniček opisoval a on i Koničková se podepisovali. Za svědky byli povoláni dva měšťané. To znamená něco předuležitého. V celém městě se o tom mluvilo. Dělají prý pořádnost. Koničková se k ní odhodlala.

Není divu. Ubohá žena je přebídná a muž nikdy nevzel v dobré kůži, jak říkáme. že Koničková tak brzy dokoná, to ovšem nikdo netušil, ano myslilo se o ní, že bude přestará. Nyní se to obrátilo a je dobré, když o Konička bude postaráno, neboť s manželkou svou ztratí všecku ochranu a podporu. Děti si ho budou všimati, když hodně mnoho bude mít a kdyby již neměl ničehož a ničehož jim nemohl dáti ani odkázati, nikdo za ně nestojí, že by ho nezanedbaly. Je tím ovšem vinen sám, že býval nad míru dobrý a povolný, však Koničková byla zase příliš tvrdá a přísná a tak je oba kazili. Otec jim nikdy nedovede odporovati a ony

válí svou u něho vždycky prosadí. Když nebude odporovati jiný místo něho, vylichotí a vyvzdorují na něm všecko, co budou chtít a on chudák octne se konečně na holičkách.

Toho se Koničková bála, znajíc muže i děti a proto si vyvolila Jana Stoupu, aby přispěl ku pomoci. Prosila, aby pantátu neopouštěl. Kdyby nařík dotíraly, musí ho silit, aby se nepoddal. Kdyby mu ubližovaly, musí se ho ujmout, aby netrpěl. Je to dlužen lásce, již k němu pantáta vždycky choval. Snad ho k tomu pohně i vděčnost, že mu prokázali mnoho dobrého. Ani na panímámu si nesmí stýskati. Měla ho také ráda a posud nejvíce na světě mu důvěruje.

Jan slíbil a připověděl, že pro pantátu učiní seč jest a prozatím všecky spisy, jenž se bezpečnosti jeho týkaly, jim sestavil a uvedl do platného pořádku.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Svátek zemského patrona sv. Václava (28. září) připadá letos na pátek. K žádosti JEミニ. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa povolil sv. Otec, aby téhož dne po celých Čechách masitých pokrmů požívati se smělo. Půst přeložen jest na předcházející středu.

- Nově ustanoveným pp. učitelům dávala a dává, jak vůbec povědomo, tak zvané dekrety nejdůst. konsistoř. V listinách těchto stala se nyní důležitá změna. Dříve zněly totiž v tato slova: „Pan . . . ustanovuje se s ohledem na dobré chování a osvědčenou spůsobilost k učitelství tímto dekretem za Očekává se od něho, že místo toto ihned nastoupí a bedlivým konáním veškerých svých povinností důvěrū v něj kladenou spravedlní. Od knížecí arcibiskupské konsistoře. V Praze dne . . . 186 . . .“ Na nových sličným tiskem vydaných formulářích dekretů čte se: „Pražská arcibiskupská konsistoř. Číslo . . Panu . . . Uznávajíce udělenou Vám presentaci ze dne . . . za platnou, a spolu přihlížejíce k Vaši u školním vyučování dokázané spůsobilosti jakož i k Vaši osvědčené mravnosti, ustanovujeme Vás . . . Též připomínáme, odkazujíce Vás k rozkazům provinciálního sněmu Pražského a diecézální naší synody, abyste dříve nežli své úřední působení počnete, u důstojného pana školdozorce aneb u jeho zástupce nejen přísluhu zákonem vládním nařízenou

nýbrž i tridentské vyznání víry učinil. V naději, že povinnosti od církve a státu Vám uložené svědomitě konati budete, uděluje Vám nejdůstojnější pán kníže arcibiskup své vrchnopastýrské požehnání. Dáno v knížecí arcibiskupské konsistoři, v Praze dne . . .“

— *Z času války.* Kterak s šedesáti letým katol. farářem, omylem za vyzvědače (špehou) držaným, bylo zacházeno. — Kněz ten, který v Heřmanicích u Jaroměře na odpočinku žil, vypravuje příbuznému svému, faráři v Dolních Rakousích, u něhož před několika dny celý otrhaný a opuštěný zavítal, své utrpení, jak čteme v „Oest. Vfd.“ takto: „Dne 30. června z rána vyšel jsem do Jaroměře, chtěje zkusiti, zdali bych snad ještě výslužné své dostal. A však berní úřad byl již ten tam. Stížen jsa starostmi vrátil jsem se do Heřmanic, a jdu se po obědě projít. Pojedou obklíp mne vojáci tázice se, co bych zde činil? — Odvětím bez rozpaku: Jsem na procházce; — mám-li s sebou jaký výkaz? — Nemaje nic jiného u sebe, ukázal jsem svůj výplatní list. Že však to nestachaovalo, byl jsem co podezřely do tábora veden a sice nejprve k setníkovi, jenž se mne přísně na „kdo, kde, co“ atd. vyptával. Ještě mé odpovědi nedostačily, dalí mne do strážnice, vlastně do díry. Že den velmi parný byl a já z té příčiny již velice žíznil, prosil jsem o trochu vody — však vody mi nedali. U večer oznámeno mi, abych se na cestu uchystal. — K dotazu mému: kam? nevěděli odpovědi. Jeli jsme celou noc a přibyli za svítání do S.; zde jsem byl schován do stodoly, kde jsem se s jinými 17 společníky shledal. Prodleli jsme tu 3 dni a noci; lůžkem našim bylo trochu trávy. Nedostávajice ani jídla ani pití byli jsme rádi, když jsme někdy od stráže kousek komisárku darem obdrželi. Nadarmo žádal jsem vícekráte setníka, aby v té věci zakročil a nedal nám hladky umíriti. Konečně čtvrtého dne brali jsme se k Hradci Králové; přibyvše tam byli jsme vedeni na hlavní stráž a pak do trestnice, kde jsme se do košile svléci museli. Po přísné prohlídce nastal nám lepší život. Třetího dne hnula se společnost 18 špehounů k Pardubicům, odtud do Chrudimi, odtud pak skrze plných 18 hodin až do Svitavy neustále pěšky. Urazivším kus cesty za Svitavu bylo nám dovolenojeti po železnici a sice přes Brno do Vídni, kde jsme z rána zavitali. Takž já, sluha Páně, bosýma nohami, špinavý a otrhaný

mezi špehou slavil svůj vjezd do Vídni, kde nás ve Františkových kasárnách pod přísnou dohledkou drželi. (Sotva že jsme tam dorazili, obdržel jsem od neznámého dobroditele 3 zl. na boty atd. 2 kapesní šátky a lot tabáku.) Našeho v kasárnách pobývání bylo 8 dnův, každého dne museli jsme se sesikovati, aby nás počítali, jsme-li všichni. Osmého dne konečně započal výslech; mně však s 8 jinými bez výslechu bylo oznámeno, že jsme propuštěni na svobodu.“

Z Moravy. Po Čechách nejvíce trpěla válkou sesterská Morava. I tam bylo na mnohých místech pobráno vše, tak že nejednomu knězi nezbýlo ani víno pro drahou obět mše sv. Více než kterákoliv jiná osada — čteme v „Olom. Novin.“ utrpěl Dub nepřátelským vojskem. Předně již tím, že mnoho úrody bylo obyvatelům dne 15. července vojskem naším a nepřátelským při srážce udupáno. „To jest má letošní úroda,“ pravil nám Dubský pan probošt, ukazuje nám své pole u kostela ležící, a celé nově z klásků vznášejícím zelením potažené. Ani stebélka nestojí, vše od kořenů polámáno. „Měl jsem“ pravil dále, „několik kop rže (žita) svázané, tu jsem před 15. červencem pro nepřetřené pochody rakouského vojska nemohl dátí odvézti a po 15tém mně ji odnesli Prusové do svých ložisk; ani zrnka nedostanu domů. Utrpení moje jsou velká, ne tak tělesná jako duševní, a nepřeju si více jich dožít. Po celou dobu obklíčení města líhal jsem na slámě, kdežto Prusi si v postelích hověli, vše mi bylo pobráno, tak že sám se svými domácími jsem musel snášeti velký nedostatek. Tomu však nepřikládám takovou váhu; více můj duševní poklid ničily události, bezprostředně duchovní správy se dotýkající. Tu chtěli Prušáci udělati z chrámu Páně stáj pro koně, tu nemocnici, tu zas na mně důstojníci pruští se vši zdvořilostí a pruskou uhlazeností žádali, abych jim sloužil mší svatou zpívanou, že prý to ještě nikdy neviděli, nač jsem jim odvětil, že nejsem komediantem a nikdy ze sebe komedianta dělati nebudu. Na to vypukla cholera mezi farníky: vše to nevýslovný činilo dojem na mou duši.“ — Cholera posud zuří v dubské farnosti, v osadě Sokolu zemřel již každý šestý muž; napřed vypukla mezi pruským vojskem; umíralo jich každodenně velké množství, na př. u jedné baterie přes noc 16. Na poli vedle silnice od Dubu k Prostějovu vedoucí odpočívají

sta synů Pruských. Místo toto naznámené bylo četnými kříži nyní již vyvrácenými. Jako páně proboštova tak i mnohých jiných rolníků úroda jest zničena. Bolestné jest se divati na spustošené pole. Jindy bylo nejmilejší rolníkovou zábavou v neděli odpoledne prohlédnouti si pole a těšiti se z Božího požehnání; nyní neviděti človíčka na poli. Postiženemu takým neštěstím a zuřivou cholerou, která mnohou drahou duši z kruhu rodinného již vyrvala, srdce krváci. Velká kleslost myslí panuje v obcích neštěstím navštívených; zmocní se člověka při pohledu na ně neobyčejný bolný pocit.

Z Bavor. Naši polní kaplani — dí „Volksbote“ jsou nespokojeni. Nebyli vojsku ani představeni, služby Boží se posavád nekonaly, před žádnou bitkou nebylo jim dáno pokynutí, aby k vojsku několik povzbuzujících slov promluvili anebo absoluci jim udělili. Nedáno jim vozu pro oltář a příslušnosti; ani koně, aby po vesnicích rozptýlené nemocné a poraněné navštěvovati mohli. Místo své v bitvě museli si sami vyhledati a i odtud byli někteří daleko nazpět posláni. I není tedy divu, že i před důstojníky nespokojenost svou na jevo dávali řkouce: „Válka se začala bez Boha a nebude na konci žádné příčiny konati *Te Deum!*“ Však nedomnívejme se, jakoby nemocní, poranění vojáci po knězi nebyli toužili. O půl noci po bitvě u Kissingen-Nüdlingen vracej se polní kaplan z bojiště s pokrvácenou tváří a pokrvacenýma rukama. Upozorněn jsa na to, že jest pokrvácen, odpověděl: „Tyto skvрny mám od poraněných, kteří mne líbali a ruce mi tiskli.“ Pěkná jest odpověď, jakouž dal statečný jeden polní kněz pobočníkovi, jenž ho při poplachu nazpět posílal, řka: „Porouchané vozy a koně vozatajstva nepotřebují mého přispění: moje místo jest tam, kde jsou poranění vojáci a tam půjdu.“

Literní oznamovatel.

- „*Libri Quinti confirmationes ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim nunc prima vice divulgatae incipiendo ab anno 1393 usque 1399.*“ Opera et sumptibus Francisci Antonii Tingl, presbyteri saecularis, in morodochio ad s. Catharinam Neo- Pragae curam animarum gerentis etc. Pragae. Typis I. L. Kober 1866. Čtvrtý tento snahou a oběti vel. p. Tingla na světo vydaný šest drahocenného rukopisu z dáných věků vlasti naši obsahuje na 328 stra-

nách velké osmerky přes 1400 jmen míst, nepočítaje v to Pražské chrámy, kláštery a špitály. Milo jest čisti, že do vesničky, která nyní schudlý kostelík má, v němž se jednou neb dvakrát do roka konají služby Boží, r. 1393 ustanoven a poslán byl kněz, duchovní správce. Kéž by jen „seznam míst“ dostal se do rukou vel. duchovenstva a vzdělanců, zajisté by hojným odbíráním spisu povzbudil p. vydavatele k dalšímu vynášení na světo věcí starých z pokladu našich archivů!

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Richter, jubil. kněz, sekretář vikariatu Kraslického, os. děkan v Neukirchen, 26. července (nar. v Dourově 4. října 1786, kněz od 6. srpna 1809).
p. Vilém Echerer, farář ve Verměřicích, 3. srpna (nar. v Hořné 4. září 1818, kněz od 30. července 1843).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Wenig, admin. za děkana v Chebu;
p. Václ. Plaček, far. v N. Mitrovicích, za faráře do Těnovic;
p. Edmund Langer, něm. kazatel v Benátkách Vlašských, za administ. do Neukirchen;
p. Frant. Peroutka, admin. v Těnovicích, za administr. do N. Mitrovic.

Upřízněná místa:

Neukirchen, fara patron. paní Františky hrab. z Auerspergu, od 1. srpna.

Místo katechety na nižších třídách c. k. gymn. Starom. v Praze, konkurs d. 13. a 14. září

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Josef Lichtenberg, kanovník kapitoly Kralohradecké, přísedící b. konsistoře, † v Chrasti 3. srpna (nar. v Mostku 21. srp. 1808, kněz od 25. července 1837);
p. Jiří Kupka, b. vikář a školdozorce, děkan v Pardubicích, 5. srpna (nar. v Třebechovicích 12. břez. 1801, posvěc. 24. srp. 1824).

Listárna redakce.

Ač jsme v čísle 20. ohlásili, že vydávání „Blahověsta“ na čas války se zastavuje, došlo a dochází nás přece mnoho listů pp. předplatitelův, hlásících se o čísla od 25. července, 5., 15. a 25. září. To přimělo nás vydati za minulou dobu válečnou plný počet čísel, několik však jenom o půl archu, začež později, pokud možná, přílohami dáme náhradu. Číslo 21. vyšlo dne 5. září, číslo 22. vydá se dnes 7. září. Číslo 23. vyjde 11. t. m. Zároveň činí se pozvání, ku předplatencem na II. půlletí ke všem, kdož toliko na I. půlletí byli předplatenci.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Sýkora,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Svatého otce Řehoře, biskupa nysenského „o blahoslavenstvích“ řeči osmero.

(Z řečtiny přel. prof. Jan Nep. Desolda.)

Řeč treti.

„Blahoslaveni lkajici, neb oni potěšeni budou.“ (Mat. 5, 5.).

Nedostoupili jsme ještě vrcholu hory, ale posud na podhoří myšlenek dlíme, ač jsme i na dva chlumy vynikli, k blahoslavené totiž *pokoře* a vyšší nad ní *tihosti*, vedeni byvše blahoslavenstvimi; po těchto pak nás *Šlovo věčné* dále k vznešenějším výsostem vede, a nám ihned třetí výšinu blahoslavenství ukazuje, k níž ovšem vystoupiti nám nutno, všelikou váhavost odloživšim i „*obklíčujici nás hřich*,“ (Žid. 12, 1.) jak apoštol dí, aby chom lehce a snadně na vrchol vynikše přibližili se k čistšímu pravdy světlu. Co jest tedy, co se praví? „*Blahoslaveni lkajici, neb oni potěšeni budou*.“ Zasměje se ovšem kdo k světu hledí, a řekne asi takto, haně výrok ten: „*Blahoslavili se za svého živobytí*, kdožkolи všelikými útrapami skličení jsou, následovně bídňimi jsou ovšem ti, kteří bezstarostně a bezbolestně život svůj tráví;“ a potom dále vyčítaje veškeré druhy útrap těch, rozesměje se tím více, na zřetel stavě nehody ovdovělosti a bídu siroby, pokuty, zátopy lodi, poroby válečné, nespravedlivé na soudech výroky, vyhnanství a pobrání zboží, bolesti všelikých neduhů, jako chromoty a zmrzačení a všeliké škody na těle, i jakýkoliv zármutek v tomto životě lidi potkává buď na těle buď na duši je tisně, to vše ve své řeči uvede, aby tim, jak se domnívá, na posměch vydal slovo to, ano blahoslaví ty, *kteriž lkají*. My pak málo dbajíce těch, kdo tak nízkou a podlou myslí pohlédají k myslí božské,

pokusme se co možná prohlednouti k hlině skrytého v tomto výroku bohatství, aby se nám i tím okázalo, jak veliký jest rozdíl tělesného a pozemského smýšlení proti vznešenému a nebeskému.

Dle toho lze nejprv onen zármutek za blahoslavený prohlásiti, který jest nad nepravostmi a hřichy, dle učení Pavlova o žalu, (II. Kor. 7, 10.) an dí, že není toliko jeden druh zármutku, ale že jeden jest světský a jeden dle Boha povstávající; z onoho světského že povstává smrt, z tohoto pak druhého že povstává spasení za přičinou kajicnosti. Opravdu není takový duševní stav prost blahoslavenství, když totiž duše, seznavši, že se pohoršila, zlého života svého želi. Nebot jako když v nemocech tělesných některým lidem následkem nějakého úrazu ochrne některý úd na těle jich, tehdáž necitelnost bývá znamením, že tento nemocný úd odumírá; když pak uměním léčitelským životní cítelnost tělu se navracuje, tu se již nad údem tim, že boli, raduje i nemocný sám i ti, kteří léčení jeho obstarávají, za důkaz považujice, že neduh se k uzdravení obrátil, jelikož úd ten pronikajici bolesti znamená: tak jsou i lidé, kteří, jak dí apoštol, zoufajíce vydali se v život hříšný, zajisté té měř mrtví a ochrnuli k životu ctnostnému, aniž pak jakéhosi pocitu mají o tom, co páchají; když pak se jich nějaká léčivá řeč ujme, obsahuje ku př. nějaké i obměkčující i palčivé léky, ménim pak strašné budoucího soudu hrozby, a když hloubi srdce jich ostře pronikne bázeň toho, co je očekává, totiž: hrůzy pekelné a oheň neuhasitelný a červ neumírající a skřipení zubů a upění neustálé a temnosti vně obklíčující i vše tomu podobné věci, ty když co teplé a palčivé léky člověku rozkošnými pocity ochrnulému natírá a obkládá, aby pocit v něm zbudila toho života, v kterémž

Předplatí se
v expedici
lu všech třídných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Coloroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

— 100 —

Předplatení čtvrtletní se neprjímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

se nalezá, tehdáž blahoslavenství hodným zajisté jej učiní, vštípivší bolestné poznání v duši jeho. Jakož i Pavel toho, jenž v sveřepé bujnosti lože otcovo byl zprznil, řečí bičeje dokavade necitelným se okazuje toho, co byl zpáchal; (I. Kor. 5, 1.) když pak se kárající lék člověka ujal, tut již jako oblažena citem bolestným těšiti ho počiná, „aby se snad,“ jak dí, „přílišným zármutkem nestrávil ten, jenž takový jest.“ (II. Kor. 2, 7.).

Budiž pak nám i toto poznání při úvaze o tomto rozjímání prospěšno k ctnostnému životu, jelikož v lidské přirozenosti hřich až příliš se rozhojuje; proti tomu pak se nám lékem nejúčinnějším žal kajicný býtí prokázal. Ale myslím, že hlubší nějaký smysl nežli jest právě řečený, značí *Slovo věčné ustavičnou trvalostí toho žalu, poukazujíc k něčemu jinému, nežli jest tento. Neboť kdyby byl jediný nad proviněním žal okázati chtěl, důsledněji by byl blahoslavlity, kteříž lkali, nikoliv pak ty, kteříž stále lkaji, lkajíci, jako ku příkladu a podobenství po trvalé nemoci štěstí přáváme uzdraveným, nikoliv pak těm, kteří ustavičně v léčení trvají; neboť ustavičnost léčení na trvání nemoci spolu poukazuje.* I z jiného důvodu myslím, že se to nemá v tom jediném smyslu bráti, jakoby věčné Slovo jen těm blahoslavenství udělovalo, kteří nad svými hřichy lkají. Naleznemeť zajisté mnohé, jenž bezúhonný život byli vedli, osvědčený božským výrokem, co se týče všeliké ctnosti. Neboť kdež byla jaká známka lakovství na Janovi? Kdež jaké znamení modloslužby na Eliášovi? Jakouž medle, buď si malou nebo velkou vinu, vědí o nich dějiny? Což tedy? Zdali pak je mimo blaženosť pokládati bude slovo Páně, kteří ani počátku neduhu nijakého neokusili, ani léku takového nepotřebovali, totiž žalu kajicího, ba ani ho neokusili? Buď by docela nesmyslné bylo domnívat se, že takoví výtečníci z božské blaženosťi vyloučeni budou, jelikož ani nezhrešili, ani hřichu žalem si neuléčili, anebo by takto život hříšný nad životem hřichu prostým předčil, kdyby toliko kajicím milosti utěšitelovy se dostávalo. „*Blahoslaveni lkajíci, dí, neb oni potěšení budou.*“ Následujice tedy, co jen stačíme, provázejícího nás, jak dí Habakuk, (Hab. 3, 19.) na výsosti, hledmež vynalezti smysl uzavřený v slovích řečených, abychom seznali, jakému pak lkání zaslibuje se Ducha svatého útěcha.

Uvažme tedy, co vlastně jest v životě lidském zármutek sám o sobě a z čeho po-

vstává. Nuže není-li pak patrně každému, že jest zármutek trudnost vnitřní nad pozbytím nějakého žádoucího předmětu, což nijak nemá místa u těch, kteří v štěstí život svůj tráví. Jako když se někomu v životě dobře daří, když všecky záležitosti jeho jdou šťastně jako tichý potok plyne lučinou, když se raduje s manželkou, chlubi se s syny, ohražuje se bratřimi, když jest vážen u veřejnosti, ctěn od mocných, hrozný protivníkům, bez úhony před poddanými, dostupný přátelům, bohatstvím když oplývá a si přeje, když jest přívětiv, vesel, tělesně staten, vládna vším, co se počestným býti zdá dle smyslu tohoto světa, — takový ovšem v radosti žiti bude, těše se ze všech darů, jichž mu každý okamžik podává. Udá-li pak se mu nějaká změna tohoto blaha, buď odloučením jeho milých, nebo ztrátou jméni, anebo úrazem tělesně jeho statnosti zlou nějakou přihodou spůsobeným, tuť po ztrátě vši *radosti* nastane opačný pocit duševní, jemuž zármutek říkáme. Pravdivy tedy jest určený zármutku výměr, že jest bolestný pocit nad pozbytím něčeho potěšitelného.

Jižli nám jest znám zármutek lidský, budiž nám poněkud vůdcem to, co zjevno jest, k tomu, co neznáme, aby se nám takto snad objevilo, jaké jest ono blahoslavené lkání, které jest provázeno potěšením. Působi-li totiž ztráta darů vedených zde zármutek, nikdo-li však nekvíli nad ztrátou toho, čeho nezná, tu pak sluší nejprv poznati dobro samo, což v pravdě jest, a tak dle toho přirozenost lidskou seznati; a tím potom lze bude určiti ten zármutek, který se blahoslaví. Jest to jako u těch, kteří v temnosti uzavřeni jsou, z nichž jeden slepý se zrodil, druhý pak zevnitřnímu světlu uvyk, následkem nehody nějaké zavřen jest; ti oba nestejnou měrou svým neštěstím budou dojati; neboť ten, který zná, oč byl přišel, těžce ponese ztrátu světla, ten pak, který tohoto daru docela nevědom jest, bez trudnosti živ bude, mně, že nijakého dobra nepozbyl, an se byl ve tmách zrodil a jím uvykl; a následkem toho bude touha po dosažení odňatého světla onoho pobouzeti k všelikému snažení a úmyslu, aby opět viděl to, čeho bezprávně byl oloupen, tento pak žiti bude a sestárne ve tmách, jelikož nepoznal lepšího dobra, toto přítomné sobě za dobro pokládaje. — Tak jest i v přítomném rozjímání; kdo opravdově dobro spatří v stavu byl, potom pak bídě lidské přirozenosti seznal, ten v duši své bolest

cíti bude, žeze toho, že vezdejší život onoho dobra pozbyvá. Nezdá se mi tedy, že by blahoslavilo Slovo věčné zármutek vůbec, ale vědění dobrého, na které se bolestný onen pocit spolu vztahuje, že totiž žádaného dobra nedostává se životu tomuto. Následovně tedy v úvahu vzítí jest, co jest ono světlo, jímž temná tato lidského života jeskyně za vezdejšího života osvícena není? Či snad žádost naše k něčemu nepostižitelnému a nepochopitelnému hledí? Neboť jaké jest myšlenky schopen rozum náš, abyhom vyslídili přirozenost toho, co hledáme? Které slovo a jméno tak význačné, aby nám důstojný nadsvětového světla dalo pojem? jak pojmenuji to, co jest neviditelné? jak představím to, co jest nehmotné? jak okáži to, co jest beztvárné? jak pojmu to, co ani velikosti, ani počtu, ani jakosti, ani podoby do sebe nemá? co se ani mistem ani časem obejmouti nedá? co jest mimo všeck objem, mimo všeliké obrazotvornosti meze? jehož výkon jest život a podstata všeho dobra, jakého si jen pomyslit lze? jemuž všeliký vzněšený i pojem i název přísluší: Božství království, mocnost, věčnost, neporušitelnost, radost a rozkož i všecko, co si jen vzněšeného pomyslit a vysloviti můžeme? Jak tedy a jakými pojmy lze takové dobro zraku našemu představiti, které sice myslí rozjímáme, ale nikoliv očima nepatríme? které všemu, co jest, bytnost dává, samo věčně jsouc, a povstání nižádného nepotřebujic? Ale aby se řeč naše marně neunavovala, snažic se dosiahnuti toho, co nepostižitelné jest, ustaneme od dalšího zkoumání bytnosti té vzněšené a dokonalé, jelikož nemožno jest jí postihnouti, tolik jedině z úvahy této ziskavše, co vyplývá z nemožnosti dosahnuti toho, o čemž rozjímáme, že si totiž pojem nějaký nesmírné velikosti téhož utváříme. Čím vyšším býti dobro to nad přirozenost naši věříme, tím větší v sobě žal nad pozbytím jeho vzbudímež, že totiž takové a tak veliké dobro tak daleko od nás odloučeno jest, že ani nejsme s to, abyhom ho myšlením dostihli.

Bylit jsme my lidé ovšem tohoto všelikou pojímanou mocnost převyšujícího blaha účastni a ono nade vše pomyšlení veliké dobro vniklo bylo v přirozenost naši tak hluboko, že ono pokolení lidské docela jiné se býti zdálo, spásobené veskrze v té nejpřímější podobnosti k původnímu obrazu svému. Neboť co na onom dle domněnky shledáváme, to vše měl i

člověk: neporušitelnost a blaženost, samovládu a nepodrobenost, bezbolestný a bezpracný život, hojnější obcování s Bohem, tak že mohl pouhou a všeho zastínění prostou myslí k témaž dobru hleděti. Neboť nám to vše krátkými slovy déjeprava o stvoření světa zvěstuje, řkouc, že člověk stvořen byl k obrazu Božímu, že v ráji žil, a všelikého ovoce jeho tam požíval. Ovoce pak tam se daříci dodávalo života a vědění i co více tomu podobno. Pakli jsme vladli oněmi dary, jak medle nyní lze, aby kdo k tomu hledí a s onou blažeností přítomnou bidu porovnává, *nelkal nad neštěstím svým?* Co bylo tak vzněšené, jest poniženo; co bylo dle nebeského obrazu stvořeno, toť jest povrženo na zemi; co určeno bylo kralovati, jest porobeno; co bylo stvořeno k nesmrtelnosti, podrobeno jest smrti; co se v rozkoši rajské kochalo, vyvrženo jest v krajinu tuto plnou neduhův a nesnází; co přirozeně bylo bezbolestné, přestěhováno jest v tento bolestný smrtelný život; co žádnému pánu oddáno nebylo, jsouc samosprávne a svobodno, nyní pod takovými a tolikerými zlobami co pány svými úpí, tak že ani nelze ukutníky naše dokona vyčisti. Neboť všeliká naše vášeň, ovládne-li si nás, stává se pámem toho, koho si porobila; a osadivší jako nějaký ukrutník vyšehrad duše naši, pak pomocí svých poddaných hubity, kteří se jí vzdali, užívajíc co holomků vlastních našich myšlenek k vyvádění své libovůle. — Tak jest hněv, tak bázeň, tak nestatečnost, tak drzost, vašnivá i žalost i radost, hněv, láska, necitelnost, krutost, závist, pochlebenství, mstivost a netečnost se vsemi jim opačnými v nás vánčněmi, ta jest ta řada ukrutníkův a násilníkův našich, jenž duši naši jako zatoujou robu své moci podmaniti usilují. Kdo by pak i tělesné útrapy počítal, s přirozeností naši sourodné a spojené, minim pak všeliké a rozličné druhy neduhův a nemocí, jichž z prvopočátku prosté bylo pokolení lidské, tenť tím více zmnoží slzy své, znamenaje výměnu útrap těchto zábývalé blaho, a srovňávaje zloby tehdejší s životem druhý lepším. Takový tedy patrně zármutek Pán tajemně naznačuje, když totiž duše k pravému dobru hledíc v klamuplném tomto životě utopiti se nedává. Neboť nelze ani, aby bez pláče trval, kdo vše vůkol sebe zdravě pováží, aniž aby o tom, jenž rozkošemi tohoto života kráčí, nesoudil, že v truchlivém se vynáchanzáti stavu. Jakož cosi podobného i na

nerozumných zvířatech viděti lze, jichž přirozený stav jest v pravdě k politování; — nebot což může býti více politování hodno, nežli býti bez rozumu? — a však ona nemají nižádného pocitu svého neštěsti, ale v jakési rozkoší též ona život tráví: kůň si hrde vykračuje, býk se v prachu válí, vepř štětiny ježí, pejskové si pohrávají, telcové poskakují, a tak každé zvíře lze patřiti, ano nějak prozrazuje rozkoš svou; pakli by se jim poznání dostalo, jak milostný dar jest rozum, zajisté že by prázdný a bídny svůj život netrálili tak vesele. Tak jest to i u lidí, kteří nemají žádného poznání těch darů, jichž přirozenost naše pozbyla; ti jenom v rozkoší tento vezdejší život tráví. Veseli pak z darů vezdejších provází v zápetí netečnost, nedbání lepších; kdo však nehledá, nenaalezne zajisté toho, čeho toliko hledajícím se dostává. Proto tedy blahoslaví *Slovo věčné* zármutek, nikoliv jakoby se nám o sobě za blažený pokládal, ale proto, čeho se nám jím dostává. Okazuje pak souvislost průpovědi té, že lkání pro to se blahoslaví, jelikož vede k potěšení. „*Blahoslaveni totiž, di, jsou lkajici;*“ a však nepřestává na tom slově, ale dokládá: *neboť oni potěšení budou.* Což ménim že i předvidal veliký onen *Mojžíš*, spíše pak *Slovo věčné*, skrze něho ten zákon dávajíc, tím že v tajemných veliké noci obřadech přesný chléb v sváteční dny jísti nařídil, spolu pak s trpkými bylinami polními, (II. Mojž. 12, 8.; IV. Mojž. 9, 11.) abyhom se těmito podobenstvími naučili, že nelze tajemné oné slavnosti účastnu býti jinak, leč byhom si trpkosti vezdejší k přesné prostotě života byli samovolně přimíšili. Proto i druhý veliký muž *David*, ačkoliv se byl na nejvyšším lidského štěsti vrcholu spatřil, — ménim zajisté důstojnost královskou. — hojně přidává si trpkosti k svému životu, stenaje s kvílením a pláčem nad prodloužením svého v těle přebývání a omdlávaje touhou po lepších věcech, dí: „*Běda mi,* že tak dlouho pohostinu býti musím!“ (Žalm 119, 5.) Jinde pak k krásě stánků Božích upřímo hledě a nyje touhou po nich, dí, že by tamo mezi posledními umístěnu býti volil raději nežli nejprvnějším ustanovenu mezi výtečníky vezdejšími. (Dle žalmu 85, 1. 11.) Kdybys pak ještě zřejměji chtěl poznati moc blahoslageného tohoto zármutku, pomni na příklad o *Lazarovi* a *bohatci*, v němž se nám poměr ten co nejpatrněji představuje. „*Pomni zajisté, di Abraham k bohatci, že ty jsi přijal dobré*

věci své v životě svém, spolu pak i Lazar zlé; proto tento se těší, ty pak se mučíš.“ (Luk. 16, 25.) Tak sluší zajisté, když dobrého o člověká úmyslu Božího odloučila nás naše *zlomyslnost*, — či raději *zlovolnost*. Nebot když Bůh přikázel, abyhom dobrého požívali bez přimisení zlého, a zakázel pokusiti se o přimisení zlého k dobrému; my pak když jsme se labuživosti schvalně k opačnému svésti dali, ménim pak, že jsme neposlušnosti slova Božího okusili; proto slušit ovšem, aby obojího se dostalo přirozenosti lidské, aby totiž účastna byla jednak toho, co zarmucuje, jednak i toho, co potěšuje. Jelikož pak jest dvoji život a dle každého z těch životů dvoji též rozličný spůsob žití se rozeznává, a nápodobně též i dvoji radost, jedna v tomto životě, druhá pak v onom, kterýž v naději očekáváme; tuf by blaženo bylo, svůj na radost podíl sobě odložiti na onen věčný život, na účast pravého dobra, zármutku pak úděl si odbýti v tomto krátkém a pomíjitelném životě, za ztrátu si pokládajice nikoliv pozbytí některé v tomto vezdejším životě příjemnosti, ale požívaním těchto od oněch lepších zavrženou býti. Když tedy za blahoslavenství se pokládá po celou neskončalou věčnost mítí radost ustavičnou a neustálou, nevyhnutelně pak i souzeno jest přirozenosti lidské, aby i protivných věcí zakusila; tuf není nic těžko rozuměti tomu, co věčné Slovo říci chce, říkouc: „*Blahoslaveni nyní lkajici; neboť oni po nekonečné věky potěšení budou.*“ Potěšení pak prýšti se z účasti s těšitem; nebot vlastním jest působením *Ducha svatého* milost potěšení; již pak kěž byhom i my za hodni uznání byli milostí Pána našeho Ježíše Krista, jež muž sláva na věky věkův. Amen.

Jedno nezbytné.

Slunce-li žárem plamením,
šerý-li jen jsem mlhy svít;
římskou-li růži ruměním,
kvítko-li já v houš háje skryt;
cedrem-li vznáším svoji skráň,
třtinou-li skláním šíji v pláň;
blasným-li žalmem hlaholím,
šustem-li stébla ševelim;
nechať jsem s pyšným břehem proud,
vysmahlý ať já prach a troud —
vše jedno Pánu, jedno jest
a nic Mu velkým, malým nic,
jsem-li jen tím Mu na počest,
čím býti mám — jsem krále víc.

Dle Redwitz s-ý.

Na výmínce.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

V.

Staří Koníčkovi manželé bydleli ve své hospodě odděleni od mladých a vedli si zvláštní hospodářství. Staří byli nahore, mladí dole, jedni druhým nepřekáželi a o sebe se mnoho nestarali.

Syn Koníček podnikal mnohé novoty. Dříve, jak víme, sloužilo se hostům ve dvou pokojích, sprostřím v předním, vzácnějším v zadním. Nyní se přidal ještě pokoj třetí se zvláštním vchodem a v tom se scházeli hosté nejvzácnější. Byl tu kulečník a po stranách stálý stolky, aby každá společnost mohla být sama pro sebe. Večer mimo svíčky rozsvěcovaly se také lampy a svíčky, co hořely, byly lepšího druhu a nemusely se utírat, což tenkrát za velkou znamenitost se považovalo. Nápoje se vydávaly vzácné: vína, likérky, rosolky, punče, a kdo nebyl spokojen s pivem domácím, mohl dostat cizé arcič mnohem dražší. I jináč se vařilo, smažilo a peklo. Stará Koníčková mívala jen trojí pečení: telecí, skopovou a vepřovou. Mladá v kuchyni dávala dělati řízky, kotletky, sekaniny, paštiky, bouillony, krémy, puddingy a ještě mnohá jiná jídla na anglický, francouzský, italský a holandský spůsob, o nichž stará říkala, že nejsou leč dým a pára. Husy, kachny, kuřata a kapouny, zajice a koroptve ona ovšem také připravovala, ale nedávala tomu jmén, jež jsi vymyslili někde za hranicemi.

Nejhůř panímaře bylo, když dole uspřádali bál a pro všecko všudy by se tam nebyla podívala. Slyšela troubiti a bubenovati nahore dost a vždy celou noc probděla.

Pantáta míval chuť sejiti si tam na chvíli, ale panímařa mu nedala. Zůstal tedy doma a nic si z toho nedělal, pokojně vyspávaje až do rána.

Koníček vedl nyní velmi přijemné životy a nepřipouštěl si žádných starostí. V hospodě již neměl práce a ani řemeslo řeznické ho již nezaměstnávalo. Nechodil jinam než do kostela a do polí, ačkoliv ani těch již sám nevzdělával. Něco bylo pronajato a něco užívaly děti odvádějice za to rodičům obili, brambory a zelí. Otec sám nepečoval o nic a jen panímařa dolehala a bděla, aby dostali všecko v pravý čas a pořádně.

Stará kuchařka, jenž s nimi mnoho

let byla dole, vařila jim nyní nahore a panímařa ji naučila, jak by pantátovi měla sloužiti, kdyby jí na světě více nebylo. Ba sloužila mu již nyní, že panímařa nemohla, pořád více a více podlehači své chorobě.

To pantátu trápilo a často mu do očí vehnalo slze, že dobrá jeho manželka hyne. Hynula, až dohynula. Několik neděl nemohla již ani choditi a ustavičně ležela. Tu ještě navštivil ji Jan Stoupa a ona naposled poručila mu pantátu. Rozloučila se se všemi a dětem neopominula ještě jednou přikázati a na srdce vložiti, aby se nad otcem nezapomínaly.

Dokonala v Pánu. Celé město bylo dojato smrtí její. I ve vůkolních vesnicích ji upřímně litovali. Vozkové z daleka si vypravovali na silnici, že stará paní Koníčková umřela. Škoda jí. Již u Koníčků nikdy nebude, jak tam bývalo. Ano již tam tak není. Za drahý peníz se člověk málo nají a jindy za peníz laciný se najedl mnoho. Porce se stenčily na polovičku a že nyní dávají ubrousky, rozsvěcuji lampy, neutírají svíček, to nikoho nenesytí. Se starou paní hospoda Koníčkova vzala za své a znenáhla všickni dávní hosté se obracejí jinam. Přijeli a přišli, přesvědčili se o změně, pohřešili panímařu a více se neukázali.

Panímařa je nebožka. Slyšeli to její příznivci, vyptali se na den pohřbu a do stavili se k němu v hojném počtu. Byly tu lidé z města a z vesnic, i cizí vozkové sem posípili a zde se pozdrželi, aby potili hodnou hospodskou.

Nesli ji na hřbitov měštané, pak věničané a s nimi se střídali vozkové. Každý chtěl dokázati, že si vážil výborné ženy a projevoval útrpnost a soucit s opuštěným mužem.

Koníček šel za rakví v hlubokém zármutku a ačkoliv nebědoval a nekříčel hlasitě jako synové a dcery, předce lístot jeho byla upřímnější a opravdivější. Skrýval ji v srdci a skoro ani neplakal, což mu nikdo neměl za zlé, znaje ho a věda, že je nepřítel všeho pokrytství. že manželku svou miloval a že ztrátu její přetěže nese a že ona mu byla podporou a štítem na světě, o tom jsou přesvědčeni všickni. Boji se o něj a pochybuji, že mu ji vynahradí děti. Chudák sám si nikdy neuměl pomáhat a bude nyní ponechán staré kuchařce, neujmou-li se ho synové nebo dcery.

Synové i dcery před pohřbem a po

pohřbu lichotily se k otci a všemožně si ho předcházeli. Již dávno k němu nebyli tak vlídní a přívětiví jako nyní, ano oni k němu tak vlídní a přívětiví nebyli nikdy, dokud živa byla matka. Zdá se, jako by ona jim byla překážela a mnozí lidé si to tak vykládají, divice se jejich dobré vůli a ochotnosti. Otec sám si to již také pomyslil a hádá, že snad manželka přece jen příkře se k nim chovala. Zajisté úmysl její byl ten nejlepší, ale nerozuměly si děti a matka, a zbytečně si odporovaly. On s nimi vždycky dobře vycházel a doufá, že i budoucně dobře s nimi bude vycházet. Vždyť si ho všimají víc, než očekával, ano víc než je mu milo! Navštěvuje ho jeden po druhém a hledí se mu zavděčiti zdvořilostmi a dary.

Syn řezník říká, že by si to ti druzí mohli uspořiti. Otec je u něho a zůstane u něho. On sám se o něj postará. Proč na něj lezou? Rádi by si něco vyškemrali. Chtějí bráti a odnásti a nepřestanou-li býti dotírává, chce a musí se jim protivit.

V skutku se protivil bratrovi a sestrám, že si otce tuze nakloňují. Nechtěl, aby k němu chodili do domu a aby mu něco přinášeli. Dá mu sám, čeho bude treba a kdyby ho omrzelo stravovati se zvlášť, rád ho vezme k stolu anebo mu jídla bude posilati nahoru. V tom si od nikoho nedá brániti a tu hanbu si neudělá, aby otec příspěvky přijímal odjinud, jsa u svého syna.

Milý syn zacházel nyní s otcem věru šetrně a laskavě a manželka spolu s ním ho hlídala a opatrovala. Ptávali se ho každý den, jak se vyspal, jak mu je, zdaž mu nic neschází. Ať scházelo nebo nescházelo, uklidili a zatopili mu v pokoji, pozvali ho k sobě dolů, dali, co měli dobrého k jidlu a často schválně to ustrojili.

Koniček si často poseděl u prostřed hostů vyrážeje se s nimi a požívaje jejich úcty. Syn a nevěsta stavěli před něj vzácné pokrmy, studené a teplé pečeně a nalívali mu: ráno víno neb nějakou likérku, odpoledne a večer dobré pivo. Pil a jedl a nikdy neplatil a nesměl platiti, ačkoliv chtíval. Je prý to malichernost a učinili by pro něho mnohem víc, kdyby se jim k tomu naskytla příležitost.

Stonal-li drobet drahý pantáta, hned mu vářili thé, podávali mu kapky, zahřívali ho, bděli u něho. Kuchařka neměla skoro co dělati a není prý jí ani zapotřebí. Oni u něho zastanou všecko a bude jim to velkým potěšením.

Kuchařka nad tím vrtěla hlavou a zpomínala mu na nebožku panímamu. Ta by tomu byla rozuměla a nedala by se podvesti ani oklamati. Pantáta je lehkověrný a již se domnívá, že s ním děti jednají šlechetně a nezíštně. Ona ví, že mají něco za lubem a pantátu by varovala, kdyby na ni chtěl dbát. Však je to marné, libuje si v pohodlném a bezstarostném životy a nenávidí všechn, jenž ho znepokojují.

Že není všecko, jak by býti mělo, soudí kuchařka také z toho, že děti pantátovy si nedůvěrují. Řezník stihá kupce, kupec řezníka; sládková stihá stavitelovou, stavitelová sládkovou. Vyzvídají na kuchařce, kdo u pantáty byl, co mu přinesl, co dělal, co mluvil a chtějí si ji získati za špehy. Již ji také obdarovali a když něco poskytli otci, má to zamlčeti, aby to druhým zůstalo tajemstvím.

Sládková nosí koláče a buchty, stavitelová kávu a cukr, obě dávají mouku, maso, koření, zeleninu, posílají i vejce a máslo, pantáta mívá plnou špižírnu. Kupec také nelení a když jsou otcovy narozeniny nebo jmeniny, scházívá se tolik darů, že opravdu nevědí kam s nimi.

Nejen synové a dcery, nýbrž již i vnukové a vnučky pantáty si váží a rodiče je k němu vodi, aby mu prokázali úctu a přáli štěstí. Líbají ruce, vyšili šátek, udělali pantofle, čepičku na hlavu, sáček na peníze, šňurku k hodinkám, podložku pod hodinky, jiné a jiné tretky a on se z toho raduje.

Často pantáta jídá mimo dům. Včera byl u sládků, dnes je u stavitele, na jejíž pozvání od příbuzných sládkových, na pozejížek od příbuzných stavitelových. Jsou tu bratří a sestry, strýcové a tety jejich a všickni ho chtějí miti k vůli blízkému přátelství.

Syn kupec již má nevěstu a rodiče a příbuzní její také Koníčka k sobě přitahují, aby synovi nebránil pojmuti ji za manželku a zaříditi si vlastní obchod v městě. Arcíř mu k tomu musí odevzdati dům a musí ho založiti, aby mu ulehčil těžký počátek.

Otec je ke všemu volný, zakládá si na lásce hodných dětí a žije s nimi velmi blaženě. Když se někdy pohádaly vytýkající se, že se odstrkuji, si to u otce kazí, přízeň jeho jen sami chtějí požívati, má z toho radost a chlubí se kuchařce, že se o něj budou ještě práti, tak velice prý ho miluji.

Každý by si otce rád vzal k sobě. Ano přemlouvaji, lákají, nutí ho, aby hospodu opustil a přestával se k nim, kde prý bude mítí nebe. Jeden žaluje na druhého, tupí a zlehčuje ho, aby u otce sám nejvíce pňatil a otce nedává přednosti žádnému, všecky mají za stejně. Uznává jejich oddanost, ale z hospody nepůjde, sestárnul na ní a je se synem řezníkem jak náleží spokojen.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Na opravě našeho metrop. chrámu u sv. Víta bylo i za hlkou válečného bez přestání pracováno. Kdo tuto staroslovnu památku staviteľskou navštíví, zpozoruje, že přibývá nových kamenů v pilších, a některé oblouky a větší část okras že jsou zeela nové, čímž i tmavá barva velebné svatyně v bělejší přechází a celku ráz novosti a mladosti dává. V chrámu samém přibylo tyto dny dvě nových barevných oken a sice v kapli, kteráž se nazývá Arnoštovou po zakladateli Arnoštovi z Pardubic, jenž na okně prostřední vyobrazen jest. Vedle tohoto v pravo a v levo zasazena jsou svrchu zmíněná dvě nová okna barevná, práce to umělce Quasta. Okno na straně evangelia představuje nám sv. apoštola Petra uprostřed mezi sv. Františkem a sv. Alžbětou. Dole nalezá se nápis: „Donum Procopii Ratzenbeck, civis Pragensis, ejusque conjugis. 1866.“ (Dar Prokopa Ratzenbecka, měšťana Pražského a jeho manželky.) Na druhém okně pobočním, na straně epištolní vyobrazen jest sv. apoštol Pavel a vedle něho sv. Gisela a sv. Rudolf. Nápis hlásá o této okrasě: „Oblatio piae virginis, quae dilexit decorem domus Dei. 1866.“ (Obět nábožné panny, kteráž milovala ozdobu domu Božího.) Nákres k témtu zdařilým skupením osob podal zdejší akademický malíř Lhota. Skupení nejsou náhodná neb libovolná, neboť vyobrazení obou knížat apoštolských ustanovil umělecký výbor jednoty sv.-Vítské a vyobrazení sv. patronův císaře pána, císařové paní a obou císařských dítek vyzádali si dárkové zajisté s tím úmyslem, aby příchozí touto malbou na skle povzbuzeni byli k modlitbám za blaho panujícího rodu.

- Vys. důst. kath. kapitola v Hradci Králové ztratila smrtí dva členy své, i nebude nezajímavou slyšetí o jejím zřízení. Čítá 8 skutečných a 6 čestných míst kanonnických. Ze skutečných má 7 pp.

kanovníků své vlastní prebendy, osmé místo kanonnické spojeno jest s městským děkanstvím. Z počátku bývaly jenom 4 prebendy kapitulární, totiž 3 Bischofsteinské a 1 Švádovská. Na tyto kanonikáty presentovati přináleželo buď císaři pánu, neb i arcibiskupovi Pražskému, aneb biskupu Kralohradeckému podle toho, bylo-li místo uprzedněno v 1., 2. neb třetím měsíci v roce. K těmto původním obročím kanonickým přibylo později čtvero nových míst a sice kanonikat Řečický, kterýž obsahuje biskup Kralohradecký střídavě s kapitolou svou; Ullerdorferský a Lodmannský, jež jsou fundace rodinné, tak že, je-li mezi příbuznými řečených zakladatelů kněz k tomu spůsobilý, biskup ho do kapitoly vřadí, není-li ale, má biskup svobodnou volbu. Osmé s děkanstvím městským spojené místo kanonické osahuje se vždy jmenováním nového děkana, kteréžto právo přináleží J. Vel. králové České, ježto Hradec Králové jest věnné město. Dosazení prvního hodnostníka v kapitole, totiž děkana, přísluší dle článku XXII konkordátu Jeho Svatosti, papeži. Čestné kanoniky jmenuje k návrhu p. biskupa císař pán.

- Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci červnu 112 a v červenci 121 chudých křesťanů; letos již 708 osob.

Z Moravy. Nelidkost pruského vojska vzbudila všeobecnou ošklivost; vítána jest nám ale událost, která opak toho dosvědčuje, z čeho pozřanští Poláci neprávě obviňováni byli. Když pruské patroly dne 14. července do Olšan dojížděti započaly, pospíchali obyvatel Olšanští, aby co možná ukryli před Prušáky. Jistý H. z Olšan zakopával asi 800 zl. r. č. mimo dům, a pruská patrola zpozorovavši to s návří, ukradla mu je, jakmile byl odešel. Dne 15. přišlo již do Olšan mnoho set vojska, mezi nimi také ti, co byli těch 800 zl. ukradli. Tu přistoupil k tamějšímu kupec D. hulán a pravil mu, že mu něco svěří, je-li upřímný Slovan a nevyzradí-li nic, dokud všechno pruské vojsko ze vši nevytáhne. Když byl tento příslíbil, mluvil takto: „Včera jsem byl zde ještě s několika soudruhy a tito odčizili peníze sedláku v čs. . . . zakopavšemu je mimo dům, a rozdělili je mezi sebe. Na mne případl podíl 97 zl. Svědomí by mi nedalo pokoje, kdybych si je podřízel, proto vám je svěřuji, a žádám, abyste je majetnku navrátil, až od tud odtáhnem; dříve to neprohlašujte, až budeme pryč, sice bych neobstál. Jsem též Slovan — Polák, který neumi být nesvědo-

mitým.“ Kupec D., boje se, aby mu nebyly opětně ukradeny, odevzdal je Olšanskému učiteli. (Ol. N.).

- V Kyjově odpovědělo měšťanstvo na pozvání pp. Prušáků k zábavě, že nemá příčiny po takových pohromách a při tak hrozných nemocích se radovati, nýbrž modliti se že jest zapotřebí, aby Bůh další neštěstí odvrátil.

Z Pruska. O duchovní správu ve vojstě za minulé války bylo dobré postaráno. Mělot vojsko v poli ku pomoci 43 evangelických duchovních a 21 katolických kněží. Mimo tyto přisluhovalo ještě mnoho duchovních z dobré vůle; protestantských 30, takže všech protest. kazatelů u vojska bylo 73. Každý takovýto dobrovolník obdržel koně, vojáka k posluze, stravu a byt. Rovněž postaráno o duchovní potřeby nemocných a poraněných ve špitálech a četných zajatých vojínů rakouských.

Literní oznamovatel.

- „*Litanie o nejsvětějším Jménu Pána Ježíše.*“ Vrchním pastýřem ztvrdzený a pro veřejné služby Boží v arcibiskupství Pražském předepsaný překlad latinského textu. Dle dekretu s. kongregace obrádův ze dne 21. srpna 1862 uděluje Jeho papežská Svatost věřícím, jenž se tuto litanií pobožně modlí, odpustky 300 dnů. Nová tato litanie nalezá se v „Ordin. Listu arcid. Pražské“ 1866 str. 68—70, a prodává se po 2 kr. v tiskárně K. Bellmanna, též v kněhkupectvě B. Stýbla. Zároveň nařízeno jest, aby do všech nových vydání modlitebných kněh vřáděna byla.

- *Snižené ceny.* K. arcib. konsistoř zakoupila ze skladu Bellmannova část dobrých českých spisů v snižených cenách v tom úmyslu, aby se za tutéž cenu dostaly do rukou vel. duchovenstva i lidu. Na řečené knihy přijímají se zákazky v k. arc. konsistoři. Jsou: a) Bibl česká, čili písmo svaté starého i nového zákona s výkladem od dr. Frencla; s dřevorytinami dle výkresů nejvýtečnějších umělců. Dříve 12 zl., nyní za 3 zl. b) Dr. Jana Ev. Blého Legenda čili čtení o milých Svatých Božích. 80 archů s 250 dřevotisky. Dříve 6 zl., nyní 2 zl. c) Život Pána našeho Ježíše Krista od téhož; 18 archů s 34 dřevotisky. Dříve 2 zl. nyní 80 kr. Rozumí se, že si dovoz zapraví od býratel. Pp. čtenářům našim, kteřížby dotčených spisů žádostiví byli, radíme, aby se hlásili u svých duch. pastýřů.

- *Oprava.* Nejdůst. arcib. konsistoř Olomúcká činí pp. okresní školdozorce a učitele pozorný na chybu v knize evangelii str. 45. řád. 9., kdež státi má „synové světla“ místo „synové světa.“ Dobře učiní pp. učitelové, když v knihách těchto veškerých sami tuto chybu opraví. Vůbec přáti jest, aby korrekturám školních kněh více péče bylo věnováno, než dosavad. („Školník“ č. 20).

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. Rössler, senior ř. kněžov., býv. farář Unhošťský, 13. srpna (nar. 1. června 1787, kněz od 17. srp. 1812);
p. Vojt. Václ. Kyncl, klerik ř. sv. Benedikta v Břevnově, bohoslovec I. roku, 12. srpna (nar. v. Polici 26. února 1843.) — V ústavu anglických pøenem zemřely ctih. panny: Maria Svobodová, vrchní, 22. července (nar. v Lomnici 4. srp. 1826), Rosina Siefertová, prefekta škol, 1. srpna (nar. v Chebu 20. říj. 1816).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Rehoř Lindner, admin. za děkana v Joachimově;
p. Jan Brom, kapl. za adm. ve Verměticích.
p. Frant. Jakob, admin. v Salmanově, za admin. do Brazeče;
p. Ondřej Köstler, admin. in spirit. za admin. též in temp. v Žluticích.
p. Frant. Hrádek, vicerektor v k. arcib. semináři, a
p. Ant. Lenz, prof. dogmatiky a patrologie v Budějovicích, byli povyšeni za doktory bohosloví na vys. školách Pražských.

Uprázdněná místa:

Mitrovice Nové, fara patron. metrop. kapitoly Pražské od 6. srpna.

Brazeč (Pergless) fara patron. p. Jana bar. z Neubergu, od 8. srpna.

Frauenreuth, fara patr. města Chebu, od 8. srp. Verměrice, fara patron. nábož. matice, od 8. srpna.

Žlutice, fara patron. p. Karla hrab. z Kokorova, od 8. srpna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Josef Česka, kanovník kated. kapitoly Kralohradecké, příseďcí bisk. konsistoře, rada manželského soudu, inspektor b. chlapec. semináře, dr. filos. † v Chrasti 7. srpna (nar. 17. května 1811, kněz od 25. července 1834).

Cílo 24. vyddávati se bude ve čtvrtek dne 13. září. — Prosíme o dopisy.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihaupcetví
B. Sýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedostájící čísla reklame-
rujíte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje narod, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Svatého otce Řehoře, biskupa nys-
senského „o blahoslavenstvích“ řečí
osmáro.

(Z řečtiny přel. p. M. Jan Nep. Desolda.)

Řeč vrtá.

„Blahoslaveni, kteříž lačnejí a žíznějí
po spravedlnosti, nebožti oni nasyceni budou.“
(Mat. 5, 6.).

Těm, kteří trpí na nezáživnost a ne-
chut k jídlu, zdá prý se, (tak zkušenci lé-
kařského umění trvají) jakoby následkem
splývajících v žaludku škodlivých nějakých
štáv a výměťů vždy plni a sýti byli, pro-
čež prý odpór cítí proti potřebné stravě,
jelikož jim následkem klamné sytosti při-
rozené k jídlu chuti ubývá; pakli se jim
lékařského ošetřování dostane a užíváním
ostrého léku splýnulé v dutinách žaludko-
vých nečistoty se vymýti, tak že nic ne-
odporuje více u požívání potřebné a živné
stravy, tu se stává, že se jim chut opět
vrátí, což bývá v znamením nastávajícího
uzdravení, jelikož nepožívají pokrmu z do-
nucení, ale s chutí. K čemu mi však smě-
řuje tento úvod? Jelikož věčné Slovo ve-
douc nás pokračuje v pořadí blahoslaven-
ství postupně vždy k vyšším a vyšším, an-
to totíž dle hlasu prorokova krásné
„vstupování v srdci našem pořádá,“ (Žalm
84, 6.) a nám nyní, když jsme byli na
první stupně vynikli, takový jiný čtvrtý
stupeň ukazuje řeč: „Blahoslaveni, kteříž
lačnejí a žíznějí po spravedlnosti, nebožti oni
nasyceni budou.“ tuť myslím, že dobré jest,
abychom přesycení a přeplnění duše co
možná vymýtvíše, blaženou takového po-
krmu a nápoje žádost pojali; nebož není ani
možná, aby se člověk sesilil nedostane-li se
mu pokrmu podporujícího silu jeho, aniž aby
kromě jídla nasytíl se pokremem, aniž pak
aby pokrmu požíval mimo chut. Když
tedy cosi dobrého pro život jest síla, ta

Předplatní se
v expedici
In všech řádných
knihkupeců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 30 kr.
Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.
—
Předplatní čtvrtletník
nefplýmá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

však důstatečnou sytostí se zachovává,
systost pak pokrmem se působí, požívání
pak pokrmu lačnosti se vyzývá, blažená
by tedy byla živokům lačnost, původ a
přičina jsouc působené v nás síly. Jakož
pak při smyslných vezdejších krmích ne
všickni po též baží, ale často chut stolu-
jících dle rozmanitosti krmí rozdílná bývá,
ano tu jeden sladkostí si žádá, tu druhý
na ostré a palčivé krmě chut má, jiný pak
na slaných a opět jiný na kyselých jídlech
si pochutnává, při čemž pak se často stává,
že ne každý k prospěšné sobě krmí chut
mívá, — nebož když kdo dle zvláštní
směsi svých tělesných štav k některému
se kloní neduhu, příbuznými témuž po-
krmý sám nemoc v sobě žíví, co by pro-
spěšných pokrmů se drže v dokonalém
zdraví trval, jelikož by mu pokrm k duhu
šel; — tak i co se duchovního pokrmu
týče, nenese se chut a žádost všech k všemu.
Nebož tu někteří baží po slávě nebo bo-
hatství anebo nějaké světské důstojnosti;
jiní si žádají skvostných hodů, ještě jiní
závisí co škodlivý pokrm hltají; jsou však
i někteří, jímž to, co opravdově dle přiro-
zenosti své dobré jest, na srdci leží. Při-
rozeně pak a opravdově dobrem jest vždy
a všem to, co není žádoucí k vůli něčemu
jinému, ale co jest žádoucí pro sebe samo,
co vždy totéž zůstává a nižádným přesyc-
ením se nezoškloví. Proto neblahoslaví
Slovo věčné naprosto ty, kteří lačnejí, ale
ty, kteří žádostí svou po pravé spravedlnosti
dychtí. Jaká medle jest ta spravedlnost?
Nebož toto máme nejprve vysvětliti řeč
svou, abychom užrevše krásu její, žádostí
svou k ní se nesli; nebož nelze žádati si
toho, čeho jsme nepoznali, nýbrž jest při-
rozenost naše téměř liná a nepohnutelná
k tomu, co ji neznámo jest, až buď zrakem
buď sluchem dostane pojem toho, k čemu
by žádostí svou směřovala.

Mnozí tedy, kdož takové věci zevrubně zkoumají, trvají, že spravedlnost jest ta vlastnost, každému dátí, co mu sluší a dle zásluh přináleží. Jako když by kdo měl rozdělovati peníze, spravedlivým slouti bude, bude-li hleděti k rovným a souměrným dle potřeby dřílám účastníkův; a kdyby se komu dostalo moci soudné a on výrok svůj nečinil ani dle přízně jakési ani hněvu, ale přirozeného stavu věci se drže trestal by vinníky, nevinné pak by osvobozoval i jiné všeliké pře dle pravdy rozhodoval, — i ten by spravedlivým slul; pak i ten, kdyby berně poddaným ukládal, kdyžby každému souměrnou dle možnosti jeho části uložil, i správe domu, i vlastař obce, i král národův, kdyžby každý z nich lidu sobě poddanému nápodobně vládl, nic se nedávaje uchvatití nerozumnými vášněmi své moci, ale dle pravosti poddané spravuje, a s žádostmi podřízencův své mínění v souhlas spojiti hledě, — všecko to a takové slovem spravedlnosti zovou ti, kteří pojmem spravedlivého vyměřiti se snaží. Já pak k výši zákona Božího zíráje tuším, že něco více nežli to co posud řečeno touto spravedlností se vyrozumívá. Nebot plati-li slovo spasitelné veškerému lidskému pokolení, nikoliv pak každému člověku lze být v některé z důstojnosti řečených, (neb málo který povolán k království, k vládě, k soudnictví, málo kdo může rozdávati bohatství), daleko pak větší část mezi poddanými se nachází; jak by se směl kdo domnívat, že by opravdová ona spravedlnost byla ta, kteráž by neslušela přirozeně ke všem? Což tedy jest ta spravedlnost, která ke všem přináleží, po které touží každý, který k stolu sv. evangelia hledí, budsi bohat nebo nuzen, budsi v služebnosti nebo v vládě, budsi urozenec neb otrok, tak aby žádného stavu ani vznešenosť ani nízkost pojmem spravedlnosti ani nerozšířovala ani nezúžovala? — Nebot kdyby jedině u toho, který vzeněnosť a moc vyniká, ona ctnost se nalezala, jak pak by spravedlivým byl onen pohrozený u vrat boháčových Lazar, jemuž nizádne podstaty se nedostávalo k vykonávání takové spravedlnosti, ano neměl ani vlády, ani moci, ani domu, ani stolu, aniž jakési jiné tohoto života výhody, na nichž se konání spravedlnosti zakládá? Jestliže totiž pouze u vlastařen, rozdávání, vůbec v spravování něčeho lze konati spravedlnost, tuť každý, kdokoliv se mimo toto nalezá, i prázden jest naprosto vši spravedlnosti. Jak tedy za hodna uznán

bude nasycení, kdo nic nemá toho, čím se spravedlnost dle pojmu lidského vyznačuje? Vyhledávati tedy jest nám té spravedlnosti, po které kdožkoliv lačnejí, zaslíbeného nasycení doufati smějí.

„Blažení, zajisté di, kteří lačnejí a žíznějí po spravedlnosti, neb oni budou nasyceni.“ Když se nám mnohé a všeliké věci k požívání předkládají, k kterým dle přirozenosti lidské kloni se žádost naše, tuť nám mnoho rozvahy potřebí, abychom při tak rozmanitých jidlech rozeznali co živné a co škodlivé jest, aby to, co se duši naší zdá živným býti, nespůsobilo nám smrt a zhoubu místo života. Snad nebude nepříhodné, nějakou jinou dle sv. evangelia učiněnou úvahou rozum toho vysvětliti. Ten, který se přirozenosti naší ve všem kromě hřichu súčastnil a na všech pocitech našich podíl vzal, nemínil, že by hlad byl hřichem, a nic se nezpěchoval podrobiti se i tomu trpkému pocitu, ale přijal na se přirozenou náklonnost z požívání pokrmu. Postiv se 40 dní potom zlačněl. (Mat. 4, 2.) Nebot povolil přirozenosti, když chtěl, požádati toho, co jí přislíšelo. Ale působitel pokušení znamenaje, že i Jeho se pocit hladu ujal, poradil, aby kamením žádosti dostiucinil, to jest, aby převrátil přirozenou žádost pokrmu k tomu, co jest mimo přirozenost. Nebot praví: „Rci, at kamení toto chlebové jsou.“ (Tamtž 4, 3.) Což medle zavinila orba? Proč pak znechutila se zrna, že se pokrmem z nich připraveným pohrdá? Proč pak se obviňuje moudrost tvůrcova, jakoby nedostačovala obilím lidského pokolení živiti? Zdá-li se totiž kamení k pokrmu býti přihodnějším, tuť se zajisté moudrost Božská v potřebné o život lidský prozřetelnosti nedůstatečnou býti okázala. „Rci, at kamení toto chlebové jsou.“ Tak mluví posud k těm, kteří od vlastní chtivosti bývají pokoušeni, a takovou řečí přemlouvá často ty, kteří k němu hledí, že si téměř z kamení pokrm působují. Nebot kdykoliv vystoupí žádostivost z nutných mezi potřeby, což jest to jiného nežli rada dábluva, který tehdáž přikázaným z obilí pokrmem pohrdal, a chtivost k pokrmu, který jest kromě přirozenosti, nabízel? Z kamení chystají si pokrm svůj, kdožkoliv z lakomství chléb uschovávají; kdožkoliv si drahotcenné a labužnické hody z nespravedlnosti strojí, jichž stolní příprava jest nádherný přepych, naléčená k úžasu, přestupujíc potřebnost životní. Což pak prospěje k potřebě přirozenosti nepožitelná hmota stříbra, vystavena na

postavci těžkém, sotva pohnutelném? Což jest pocit hladu? Zdali pak cosi jiného, leč žádost toho, čeho se nedostává? Nebot když se byla síla vypařila, vyplňuje se nedůstatek přiměřenou nahradou. Chléb zajisté nebo nějaké jiné krmě jest to, čeho si přirozenost žádá. Kdyžby tedy kdosi zlato místo chleba ústám podával, zdaž by pak potřebě dosti učinil? Kdo se tedy po hmotě nepožitelné místo pokrmu shání, přímo s kamením se hmoždi, jelikož něco jiného vyhledává, nežli čeho sobě přirozenost žádá. Mluvit přirozenost po citem hladu téměř hlasitě, že nyní potřebí má pokrmu, jelikož nutno jest část sily vypařením ušlou nahraditi opět tělu, a ty nic neslyšíš hlasu přirozenosti; nebot nedáváš jí, čeho si ona žádá, ale pečeješ, jak bys měl silu stříbra na stole svém, a hledáš si kováře pro tu hmotu a hlediš, jak by ti rytcové ušlechtilé vyryli podobizny model na hmotě té, aby dokonale na rytinách citové a povahy umění čakaně byli, tak aby patrně se poznal i hněv vojínův, ano meč k smrtné ráně napřáhá, i bolest raněného, ano smrtelně jsa raněn zouflale padá a bědovati se zdá dle obličeje na podobě vyznačeného, a útok lovecův a divost zvěře i vše jiné, co s tak přílišnou pilností na výstavkách stolních vyráběti si dávají marnivci. Nápoje si žádá přirozenost; ale ty představuješ těžké trínožce a konve a pánev a džbány i jiné tisícere nádoby, jenž k žádoucí potřebě nic nenálezejí. Zdaž-li pak jednáním svým neposloucháš zjevně toho, jenž ti radí, abys si kamení hleděl? Kdož pak by dále prošel ostatní věci s takovým kamenitým pokrmem spojené, hanebná divadla, vášnivé básně a písně, jimiž si cestu razí k následujícím na to neřestem, podpalem prostopášnosti jídla si kořenice? Ta jest rada protivníkova o pokrmu; to navrhuje svou řečí, pobízeje hleděti k kamení místo obyčejného požívání chleba. Ale ten, který všecka pokušení přemohl, nevylučuje lačnost od přirozenosti naší, jakoby byla přičinou zlého, ale přílišnost, vedle rady protivníkovy v potřebu se vlužující, tu jedině vyloučiv ponechává přirozenost, aby se dle vlastních řídila mezí. Nebot jako ti, kdož víno procezuji, nezavrhují prospěšnou jeho část pro přiměřené droždi, ale cedítkem nepatřičné částky vylučujíce, z čistěného vína užívání nezamítají; tak též bystré a veškerou přílišnost z přirozenosti naší vynímajíci slovo Páně ostrovtipem důkladně své úvahy nevylučuje lačnost

z přirozenosti naší, jelikož k zachování života našeho směruje, ale spojenou s pozíváním přílišnost procezuje a vylučuje, řkouc, že zná onen živný chléb, kterýž povaze naši slovem Božím se uděluje. Zlačněl-li tedy Ježíš, blaženo byloby lačněti, kdyby se dle příkladu jeho i u nás dělo. Jestliže jsme tedy poznali, po čem lační Pán náš, uznámet zajisté podstatu blahoslavenství nám nyní předloženého.

Jaký medle jest ten pokrm, jehož žádati sobě ani Pán Ježíš se neostýchá? Dí pak k učeníkům po rozmluvě s Samaritánkou: „*Můj pokrm jest, abych činil vůli Otce mého.*“ (Jan 4, 3. 4.) Zjevná pak jest vůle otcova, „*kterýž chce, aby všickni lidé spaseni byli a ku poznání pravdy přišli.*“ (I. Tim. 2, 4.) Když tedy on si žádá, abychom my spaseni byli, a když náš život jemu pokrmem jest, tut poznáváme, k čemuž bychom i my obrátili měli takový pocit duševní. Což jest to medle? Lačněmež po svém spasení, žizněmež po vůli Boží, kteříž jest, abychom spaseni byli. Jak tuto lačnost v sobě působiti máme, tomu jsme se právě tímto blahoslavenstvím naučili. Nebot kdo se po spravedlnosti Boží roztoužil, nalezl pravý předmět žádosti své; ten pak chuf svou neukojí jedním toliko spůsobem, jelikož ona dvojím směrem v nás se projevuje. Zatoužíš on po účasti na té spravedlnosti nejen jako po krmi, sic by napolo toliko ukojila se chuf, kdyby jediné při tomto žádosti své směru ustál. Nyní pak i pitelným toto dobro učinil, aby vroucnost a horoucnost té žádosti citem žizně vyznačil. Nebot když v čas žizně jsme téměř vyschlí a vyprahlí, tehdáž k ulečení takového stavu s rozkoší nápoje požíváme. Když tedy dle druhu jedna jest žádost i pokrmu i nápoje, ale rozličný pocit ten, který k jednomu nebo druhému se nese, slovo Páně, chtic nám nejvyšší stupeň touhy po spravedlnosti zákonem ustaviti, blahoslaví ty, kdož oba řečené pocity, i lačnost i žízeň po spravedlnosti mají, jelikož předmět touhy té schopen jest k ukolení obou vespolek posloužiti, i silným pokrmem býti lačnému, i nápojem tomu, kdož žizniv milost v sebe ssaje. „*Blaženi, kteříž lačnějí a žiznějí po spravedlnosti, nebot oni nasyceni budou.*“

Však ale po spravedlnosti touhu cítiti blahoslaví se; když pak člověk po střidlosti, nebo inoudrosti, nebo umění, anebo po jiném jakémkoliv druhu etnosti stejně baží, zdali pak i toho neblahoslaví slovo Páně? Tomu pak budíž asi takovýmto

smyslem rozuměno. Jeden druh ctnosti jest spravedlnost; obyčejně pak často písmo svaté připomenutím části naznačuje celek, jako když přirozenost Božskou některým jmenem značí. Neboť takto dí pro roctví jakoby z osobnosti Božské: „*Já Hospodin, toh jest jméno mé věčné, památné od pokolení k pokolením;*“ (Is. 42, 8.) a jinde opět dí: „*Já jsem, kterýž jsem;*“ (II. Mojž. 3, 14.) a pak opět: „*Milosrden jsem!*“ (Dle Jer. 3, 12.) A tak tisicerými jinými jmény vzněšenost a Božství jeho znamenajícimi zná jmenovati jej písmo svaté, tak že z toho dokonale poznati lze, že když jedno rce, veškerý výkaz jmen jeho mlčky s vysloveným jediným jmenem se vyrozumívá. Neboť nelze, ano Pánem sluje, aby nebyl spolu i vším jiným; jedním zajisté jménem všecky jeho vlastnosti se vyslovují. Z toho jsme poznali, že pod částkou zná pojimati mnohost písmo svaté. Když tedy slovo Páně tém, kteří blaženě lačněti chtějí, spravedlnost za předmět té lačnosti představuje, tím na všeliký druh ctnosti poukazuje, takže nápodobně blahoslaven i kdo lační po moudrosti a statnosti a zdrželivosti i po čemkoliv jiném, co dále jmenem ctnosti se pojímá. Neboť není možná, aby kterýkoliv druh ctnosti od jiných jsa odložen sám o sobě dokonalou ctnost působil. U čeho se totiž nespátruje jediný příznak k pojmu dobra náležející, na tom nutně místo téhož zaujmá opak jeho; opačná pak jest zdrželivosti nezdrželivost, moudrosti nemoudrost, a každému pojemu něčeho dobrého leží naproti pouhý opak jeho. Nepovažujeme-li tedy v slově spravedlnosti všech jiných ctností, pak by nemožno bylo, aby na místě těch zbývajících cos dobrého se nalezalo. Neboť nenalezal by snad nikdo spravedlnost nemoudrou, nebo krutou, nebo prostopášnou, nebo jiným příznakem k nepravosti vlastně náležejícím. Jest-li že pak jest pojem spravedlnosti neschopen všelikého příznaku nepravosti, tužajisté veškerý pojem dobra v sobě obsahuje; neboť dobro jest vše, co v sobě příznak ctnosti má. Tak tedy veškerá ctnost jmenem spravedlnosti se znamená, po kteréž kdožkoliv lačněji a žizněji, ty *Slovo věčné blahoslaví, nasycení jim žádosti jich slibujíc.* „*Blahoslaveni, dí, kteří lačněji a žizněji po spravedlnosti, neb oni nasyceni budou.*“ Výrok ten pak se mi zdá asi tento smysl mít. Nic ze všeho, po čemž v životě pouze pro rozkoš bažíme, nepůsobí nasycení tém, kteří se o to přičinují; ale jest jako se praví podobenstvím v knize moud-

rosti, „*nádobou bezednou nezřízená žádost rozkoši,*“ (Dle Přísl. 23, 27.) kterouž snažice se vždy a všemožně naplniti, marné předc a nekonečné dílo konáme, vždy nalévajice a přidávajice v propast žádostivosti, co by rozkoši sloužilo, nikdy však sytosti nižádné nedosahujice. Kdož seznal nasycení lakomství, tím že se dostalo lakomci dosti toho, čehož si žádal? Který ctižadostivec dosáhl dosti veliké pocty, po níž bažil? Kdož pak žádosti své dosti učinil slyšením rozmarných písni a viděním takových též divadel, nebo nasycením rozkoší břichopasných a nebo ještě podlejších a zuřivějších; z čeho pak došel každý z těchto z používání, jehož se mu tak dostalo? Zdali pak veškerá rozkoš tělesná není ta tam, ano jsi se ji sotva přibližil, ani na okamžík neprodlic tém, kdo po ní sahají? Dostává se nám tedy od Pána tohoto vzněšeného naučení, že jenom pile po ctnosti pevná a stálá jest. Neboť kdo se k nějaké vzněšené ctnosti vznese, jako k zdrželivosti nebo střídmosti, nebo zbožnosti anebo k jinému jakémukoliv vzněšenému cvičení evangelickému, nemá pomijitelné a nestálé radosti na každé z těchto dokonalostí, ale potěšení pevné a stálé, trvající po celý život. Proč? Protože lze je vykonávat po vždy, aniž by bylo doby po celý život, kdež by se člověk takového dobrého konání nasytil. Neboť i zdrželivost i čistota i stálost v dobrém i odpornost proti zlému neustále se konají, dokavade kdo k ctnosti hledí, čímž pak získá spojeného spolu s oněmi ctnostmi potěšení. Kdo se však nezřízenými žádostmi roznitili, a byť by duše jich veskrze k prostopášné rozkoši hleděla, tém nedostává se s tím spolu i vždy potěšení. Neboť nezřízenou po jídle chuf zastavuje nasycení, a rozkoš pití uhasuje se s žízní, a tak týmž spůsobem a po krátké požitku době bývají i jiné žádosti přetrženy, tak že uvadlá téměř nasycením chuf u člověka se opět a opět obnovuje. Ale majetek ctnosti, komu se ho jednou dostalo, ten se ani časem neměří, ani nasycením neobmezuje, ale dodává tém, kteří dle ní život vedou, čisté a čiré, nové a dokonalé pochoutky svého dobra. Pročež tedy Boží Slovo tém, kteří po tomto dobru lačněji, nasycení zaslibuje, nasycení, kteréž požíváním chuf vybuzuje, nikoliv pak neumořuje.

Tof jest tedy to naučení, kteréž nám s vzněšeného vrcholu svých božských myšlenek hlásá, abychom neobraceli péče své k ničemuž takovému, co s žádným cílem

spojeno není pro ty, kdož se po takových věcech ženou, o něž na opak všecka snaha jest marná a ničemná, jakož i u těch, kteří za svým vlastním stínem běží, jichž píle za nedostižitelnou věci se žene, jelikož s stejnou čerstvostí cíl pronásledovaný ubíhá stihajícího; ale abychom tamž obrátili úspěch svůj, kdežto se nám předmětu snažení našeho v majetek dostává. Neboť kdo ctnosti snahu svou věnuje a dobro její sobě přivlastní, spatřuje sám na sobě to, po čemž dychtil. Blažen tedy, kdo lační po zdrželivosti, neboť bude naplněn čistotou. Plnost ta však nepůsobí, jak řečeno, nechuti, ale chuti dodává, a tak jedna druhou rovněž zvěstuje. Neboť touhu po ctnosti následuje dosažení jí a dobro v duši pojaté dodává jí též neskonaleho potěšení. Dobra totiž toho taková jest povaha, že nejen v tomto přítomném čase sladkosti požívajícímu zakoušeti dává, ale po všecky doby trvalou radost působí. Vždyť i samo upamatování na život dobrě spořádaný těší toho, kdo si jej tak spořádal, a tak i život tohoto přítomného času ctnostně-li se vede, útěchy dodává i naděje na odměnu, která dle domnění mého opět žádná jiná není leč ctnost; ta jest i výkonem těch, kteří právě živi jsou, i odměnou jich dobrých skutků.

Směl-li bych se pak nějakého vznešeného slova odvážiti, myslil bych skoro, že jmenem ctnosti a spravedlnosti Pán sám sebe podává za předmět žádosti posluchačů svých. On, „*kterýž nám učiněn jest moudrostí od Boha a spravedlností a posvěcením i vykoupením,*“ (I. Kor. 1, 30.) „*chlebem s nebe pocházejícím,*“ (Jan. 6, 41.) „*vodou živou,*“ (tamž 4, 10.) po níž i žizeň vyznává veliký David v žalmu, kdež pocit tento Bohu obětuje, řka: „*Zízní duše má po Bohu silném, živém; kdyže přijdu a ukáži se před tváří Boží?*“ (Žalm. 41, 2.) I tuším, že mocí Ducha svatého toto vznesené učení napřed zvěděl a sobě nasycení takové žádosti své předpovídá, řka: „*Já pak v spravedlnosti okáži se obličeji tvému, nasycen budu, když se ukáže sláva tvá*“ (Žalm. 17, 15.) Tato jest pak dle mého rozumu pravá ctnost, dobro pouhé, jemuž ani zbla zlého není přimíšeno, v němž se vše obsahuje co pojmem „*dobra*“ se značí, sám Bůh - Slovo, ta „*sláva,*“ kteráž „*nебеса обестрела,*“ jak dí Habakuk prorok, (3, 3.) a tak tedy právě se blahoslaví ti, kdožkoliv po této Božské spravedlnosti žízní. Skutečně totiž kdož „*okusil Hospodina,*“ jak žalm (33, 9.) dí, kdo v sebe

přijal Boha, pln jest toho, po němž lačněl a žízníl, dle zaslíbení toho, ant dí: „*Já a otec přijdeme a přibytek u něho učiníme,*“ (Jak. 14, 23.) když byl ovšem Duch svatý před tím se uhostil. A tak tuším že i veliký apoštol Pavel, okusiv tajemného toho rajského ovoce, i pln byl toho, čeho byl jednou okusil, i stále po něm lačněl. Přiznávát se naplněnu býti tím, po němž touží řka: „*Život pak jest ve mně Kristus.*“ (Gal. 2, 80.) A jakoby ustavičně žízníl a sáhal po tom, co se mu předkládá, dí: „*Ne žebych byl dosáhl anebo dokonalý byl, ale běžím, zdálých nějakým spůsobem dosáhl.*“ (Fil. 3, 12.)

Buduž mi povoleno podmínečným spůsobem říci, co sice v přirozenosti nemá místa. Kdyby se při smyslné krmi z toho, co se požilo nic nevyměšovalo co zbytečné, ale všecko se k zvýšení přirozené velikosti napořád obracelo, tut by těla v nesmírnou délku vzrůstla, jelikož by denní pokrm velikosti vždy k vzrůstu napomáhal. Podobně i ona spravedlnost a všeliká v jejím pojmu obsažená ctnost, jelikož se požita jsouc nevyměšuje, jsouc pokrmem duchovním vždy vyššími a vyššími činí své účastníky, dodávajic jich velikosti vzrůstu sama z sebe. Nuž tedy, poznali-li jsme blaženou onu lačnost, vyčistmež z sebe všelikou přeplňenosť nepravosti a lačněme po spravedlnosti Boží, abychom ji byli i nasyceni v Kristu Ježíši Pánu našem, jemuž sláva a mocnost na věky věkův. Amen.

Zápisky z času války.

I.

Na tisíce zvědavých Pražanů stálo na ulicích, když dne 8. srpna pruské vojsko s vlajícími prapory v dlouhých řadách, oddělení za oddělením, jedno každé majic v čele bubeníky a pištce, do Prahy táhlo. Mléky hleděli zástupové na cizí vojsko, s bolestí a utajeným hněvem poslouchali neslychanou hudbu vítězův. Jezdectvo eválalo po kamenném mostě na Malou stranu a na královské Hradčany, kdež na hradě vztýčili prapor pruský, černobilý, na význam, že i hlavní město pokořeného království jest v moci nepřátelské. Před králem rozložilo se dělostřelectvo. Pěchota krácela ulicemi do vykázaných budov. Jedno oddělení dalo se před kamenným mostem v pravo a zabočilo do nádvoří tichého Klementina a hned za ním oddělení druhé, třetí atd., mnoho vozů a posléze i krav, na nichž patrně bylo, že jsou z

mnohých chlévů a rozličných dědin. Jako celá rozsáhlá kolej Klementinská naplnoval se rychle i kn. arc. seminář ve všech prostorách. Zotvíraly se i některé místnosti, v nichž vzácnější věci byly uložené, postoupil se i soukromý příbytek, více se státi nemohlo, všude bylo plno, všude modro. A ještě vstupovala celá setnina po schodech vzhůru a druhá stála dole.

Kde jest tu místo pro moje mužstvo? tázal se setník. — Jenom ještě na těchto chodbách; všude jinde jest plno. — Cože na chodbách? Myslité to opravdu? — Ano, má tu ležetí 100 mužů a v druhém poschodi též 100. — Což myslité, že přicházíme co zajatí, poražení? Naše vojsko má spáti na dlažbě? Kdø to ustanovil? — Komise před válkou, když se naše vojsko z Holštýnska navracelo. — Vaše vojsko si dejte kam chcete, naše musí být a při sám Bůh bude — ve světnicích. Při tom udeřil šavlí svou, až řinčela. Povelal, aby vojsko na ulici se navrátilo a vymohl na ubytovacím úřadě, že byli dány do domů k měštanům.

Tato pánovitost vítězstvím nadutého důstojníka se nám nelíbila, ale později byli jsme mu povděčni za to, že nepřijal místnosti dříve pro naše vojsko ustanovených. Ač chodby jsou široké, bylyt nejednomu nejednomu z vítězů přiliš úzké, i kterak by se byl do světnice své dostal, kdyby sto jiných vítězů na té chodbě bylo leželo?

Však podívejme se co dělají. Prohlížejí vše, co jindy alumnům a studujícím sloužilo, do podrobna, tak že i zámky utrhalí. Vše, co bylo skryto, přišlo na světlo a přemných věci neuzří více oko vlastníků. V jednom pokoji byly varhánky (positiv), nyní jsou bez pišťal a jiných příslušností, v jiném byl kulečník, nyní zbaven jest sukna a pokrývky i všeho, čeho ku hře zapotřebí, sukném cídili ručnice a knofliky; knihy roztrhali — však pomlčme o tom, Praha trpěla mnoho, nejvíce bez pochyby utrpěl arc. seminář. Jiným domům se časem ulehčilo, v semináři bylo a zůstalo plno. Vojsko se střídalo, prázdnou bylo jen, aby se byty vyčistily a upravily pro novou posádku. V semináři vařilo se pro 1000 mužů, v druhém nádvoří (Klementina) pro druhý tisíc. O to bylo postaráno, ale na jednu jinou potřebu těch dvou tisíc a několika set lidí nebylo paramováno. Po celém domě rozložil se západ, jenž ošklivost a bolení hlavy působil. Prosili jsme o úlevu, aby aspoň několik

set těch nezvaných hostí dánou bylo jinam. Nebylo pomoci; do Prahy valili se téměř bez ustání zástupové vojenští. Starosta, rada a zastupitelstvo měst Pražských měli přemnoho starosti a práce, každý se divil jejich vytrvalosti, nás však mohli jen politovati, pomoci nemohli. V kasárnách se vítězům nechtělo líbiti, do domů měšťanských je dávati nebylo radno mimo jiné též z příčin veřejné mravopočestnosti: byli tedy posílani do budov erárních a do k. arcib. semináře. Mohlo se poněkud pomoci ubytováním vojska ve školách městských, však nestalo se. V této tísni seznali jsme, že čím nižší úředníček, tím větším zdá se sobě býti pánum. Když přišel do domu městský rada, jenž dohlídku vedl, aspoň nás potěsil, že snad to nepřátelské vojsko už brzy odtáhne, že škoda těch místností, sem že vojsko ani nemělo dánou býti atd. Však jinak si počínal jeden z podřízených; že nebyl hned klíč při ruce, dal dvěře u dřevníka vylomiti, příbytek adjunkta theologie dal zámečníkem otevřít a usadil tam pruského poddůstojníka. I stalo se, že se dotčený kněz navrátil z cesty do Prahy, voják však nedovolil mu vstoupiti do vlastního příbytku, řka, tu že on jest nyní pánum a hrozil posléze vyhozením. I nezbývalo knězi jiného leč najmouti si byt v městě.

Co jsme předvídali, čeho jsme se strachovali, to bohužel se dostavilo. Z nečistoty mezi ubytovanými zhlí se hmyz, jenž ve vojnách více trápíva než hlad a žízeň, a jenom koupeli, hřebenem a čistým prádlem vypudití se dá. Na tom nebylo dosti, přišla druhá rána. Nestřídmost vojska a nesnesitelný zápach přivolaly cholera. Vykurovalo se jalovcem, vymetalo, vyklizelo, čistilo se. Bylo pozdě. Choleře padlo v Klementině několik lidských životů za oběť. Vojáci omlděvali, byli odnášeni, umírali. Honem odcházel tlupa za tlupou, poslední, jenž otálel za ostatními si pospišiti, byl smrti zachvácen. Seminář byla zůstal od té doby pustý a prázdný. Alumnové museli se již dříve vystěhovati a jsou s jedním představeným v arcibiskupské residenci. Rovněž přeplněno bylo i gymnázium kněží Piaristů, i tam vypukla a zuřila cholera, oba ředitele škol a mnoho pruských vojáků usmrtila, načež se i tam vojsko vytratilo. Nemoc rozšířila se po městě. Cizinec do Prahy přišedší by toho nepoznal, že město navštiveno jest trestající rukou Boží. Hle, tamto jest dílna truhlářská (stolářská), vídiš v ní tři právě

dohotovené, na rychlo natřené rakve, okolo nesou na nosítkách nebožtika, ale vedle v krémě hraje hudba vesele, slyšíš zpěv a smích. Nedivme se tomu, ve velkém městě obývá nezřídka velká nábožnost a velká bezbožnost pod jednou střechou. Kýž se Bůh pro zásluhy světců našich, pro pláč u úpění nevinných a spravedlivých slituje nad ubohou vlastí naší a odvrátí metlu svého spravedlivého hněvu, kterou jsme zasloužili skrze hřichy naše!

II.

Na konci chodby v kn. arcib. semináři nalezá se v prvním patře na zdi kříž. Když první pruské vojsko v tomto domě se rozložilo, bylo všude křiku a hřmotu a hluku až hrůza, jeden však vojín vyjda z ložnice a vida kříž šel a klekl před ním a vzhůru hledě dlouho se modlil. Jiní vojáci chodili okolo, mnozí před křížem posmekli, jiní neposmekli, ale nikdo si vojáka nevšímal, ani jediný se mu neposmíval; mohl se modlit, nikdo mu nepřekážel. Jindy vida kněze, pozdravil a hlásil se, že jest též katolík a Polák, jako onen, co tamto klečí. Je vás tu mnoho katolíků? V naší setnině veliká většina, nás šikovatel, co vedle Vás bydlí, jest také katolík, ale není Polák, jako my, nýbrž Němec.

Za chvíli přišel zmíněný šikovatel, aby se pozeptal, je-li tu na blízku katolický kostel, že mužstvo již touží po kostele a po katol. službách Božích. Byli jsme dlouho v krajích protestantských na pochodech z místa na místo, měli jsme se dobře, ale katol. kostela jsme nenalezli. Ani neuvěříte, jak jsme se zaradovali, když jsme na hranicích vaši vlasti opět uzřeli kříže a sochy. Moji Poláci radostí plakali. Však postupujíce dále co zemská obrana za naším řadovým vojskem přišli jsme do krajů válkou zpustošených, viděli jsme katol. kostely, ale buď se z nich staly špitály anebo jsme na pochodu jen mimo šli, až konečně na cestě od Nechanic sem mohli jsme navštíviti některé chrámy Páně. Je to radost pro katolíka, když po dlouhém čase opět se octne v katol. chrámu a může-li být na mši sv., je i v cizině doma! Tak a podobně hovořil důvěrně dále. Vyšvětlil jsem mu, že bydlí vedle katol. chrámu, v němž každý den v 6 h. ráno jest mše sv., naproti že jest farní chrám, a 20 jiných že naleznou po městě. — Však my si je vyhledáme; odpověděl a odešel.

K večeru prohlašuje rozkáz na zejtří, doložil, že ve vedlejším chrámu Páně budou v 6 h. katol. služby Boží; kdoby jít chtěl,

že může: všichni a společně že půjdou, až velitel rozkáže.

Druhého dne ráno bylo na mši sv. mnoho pruských vojáků a každým dnem jich přibývalo. Chovali se příkladně. Každý měl svou modlitební knížku, nejeden vytáhl a modlil se i růženec. Při mši sv. klečeli, při pozdvihování hluboce se ukončili. Některí nešli nikdy do lavic, alebrž klečeli po celou mši sv. na dlažbě. Hlášili se k sv. zpovědi a přistupovali, některý den celé řady, k sv. přijímání s takovou vroucností, že se našinci tomu divili. U některých shledali jsme zvláštní chování se při sv. přijímání. Jdouce z lavic k stolu Páně nevzali s sebou jako ostatní modlitebných knížek, alebrž bez nich šli s rukama sepiatýma a u mřížek chopili se pak přední části mešního roucha kněze jim podávajícího, ježto obrubu na prsou držice přijímal. Zajisté krásné to znázornění nejuzšího spojení (communio) věřícího s Bohem skrze sluhu Církve.

Prázdného času používali k navštěvování chrámů Páně v prvních dnech dle rozkazu s ručnicemi, později bez nich. Není snad ani jediného chrámu v stověžaté Praze, který by byli nenavštívili, nejvíce ptali se po metrop. chrámu a v něm po hrobě sv. Jana Nep., jehož ovšem nenalezli. Hněvali se, že byl odvezen, namítajíce, že nejsou zloději, ani lupiči, svatokrádeže že by se nebyli dopustili, stříbra a sv. ostatků že že by se ani nedotknuli. „Možná — odpověděl jim jednou průvodce, — ale opatrnosti nikdy nezbývá.“ Rovněž četně stávali u sochy sv. Jana na mostě, pohlízejice uctivě i na ostatní sochy a dolů na řeku Vltavu. Na mostě bývalo, jako o pouti sv. Janské. Četnější byla též za této doby návštěva chrámů Páně, kde se konala pobožnost 40hodiná. Zkrátka pruští katolíci vyznávali neohroženě víru svou a přece byli a jsou dobrí vojáci. Do jednoho bratrstva Mariauského v Praze vstoupilo jich přes 100.

S jakou radostí chlubili se rodilí z hrabství Kladského, že ve Chvalách v čele deputace z Prahy poznali v osobě JEminence, nejdůst. p. kardinála — svého biskupa, jenž před několika roky u nich visitaci konał, s jakou radostí chvátili do chrámu, kde on mše sv. sloužil!

Společné služby Boží mívali jako naše vojsko u sv. Ignácia, zádušní mše sv. za bratry v boji padlé měli jednou též u sv. Tomáše. Tam i tuto došla jejich náboženská horlivost pochvaly u očitých svěd-

ků. Katol. důstojníci dávali mužstvu v kostele příklad dobrý. Zdálo se, že čím větší vzdělanost, tím větší jest nábožnost. Katol. polní duchovenstvo, jemuž přísluší veliká čest a chvála, může s hrdostí pochlížeti na tyto rozhodné katolíky!

Však co tuto povědino o mnichových, nebudí rozuměno o všech. Po starších vojinech přišli do Prahy mladí, a nad to všude koukol mezi pšenici.

Mají též své chyby, hovínáruživostem. V semináři byla zřízena dvě vězení. První voják se tam octnul proto, že se opil kořalkou, tak že útrpní lidé ho domů přivedli a ručníci jeho za ním přinesli. Však nejenom opilství má mezi nimi své otroky, i obžerství, jež mnozí smrtí zaplatili, a následky nestřídmosti, smilnost atd. Když jednou oddělení vojska dům nás opustilo, zmizel zároveň s ním v jednom pokoji kříž, jenž na zdi visel. Při poklizení nalezen jest pod posteli, zohavený. Tot surovost! Toho se jistě nedopustil ten, jenž jak svrchu praveno, na chodbě u kříže klečel, nikdo z těch, jenž na mši sv. chodili, zpověď vykonali, Tělo Páně přijali. To spáchal člověk bez víry; jako vůbec všichni ti, jenž lid nás týrali a rovněž tak i ti mezi námi, kdož vyzvědačstvím či špehýrstvím a jakkoli jinak v této válce vojsku našemu z úmyslu škodili, byli a jsou lidé bez víry. Kde není víra, tam není svědomí, ale „pobožnost ke všemu jest užitečná.“

KRONIKA.

Z Prahy. Dne 23. srpna ujednána byla v Praze smlouva o mír mezi Rakouskem a Pruskem. Důležitější články této smlouvy jsou: Jeho Vel. císař Rakouský svoluje k přivtělení království Lombardsko-Benátského ku království Italskému bez všech přitěžujících podmínek, jen když zaplatí italské království onu částku dluhu státního, která na Benátsko připadla. Měřítkem při stanovení té sumy je smlouva Curyšská. — J. V. císař Rakouský uznává zrušení dosavadního německého spolku a svoluje v nové utvoření Německa bez Rakouska. — J. V. císař Rakouský postupuje králi Pruskému všecka svá práva na Slesvik a Holštýn. — Rakousko si může odvezti ze spolkových pevností svůj majetek a z movitosti to, co dle výkazů kněhovních jemu přináleží. Totéž platí o veškerém movitém jméně spolku. — Žádný příslušník Slesvika a Holštýna ani poddaný Rakouský neb Pruský nesmí být pro své chování v poslední válce stíhaný neb pro-

následován. — J. V. císař Rakouský zaplatí Prusku 40 milionů dol. válečné náhrady; z té sumy odpočítá se 15 milionů dol., jež Rakousko pohledává na Slesvicku a Holštýnsku a 5 mil. dolarů za bezplatné stravování pruského vojska v zemích rakouských až do uzavření míru. Zbude tedy k placení 20 mil. pruských dolarů, z nichž polovice vyplati se hned po stvrzení smlouvy o mír a druhá polovice za tři týdny na to. — Pruské vojsko odejde z rakouského území ve třech týdnech po výměně stvrzené smlouvy o mír. — Smlouvy před touto válkou uzavřené mezi Rakouskem a Pruskem, pokud touto smlouvou nepozbývají platnosti, znova se potvrzuji.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Vavřinec Schauff, jubil. kněz, býv. arcibiskář a školzorce okresu Bystrického, čestný rada k. arc. konsistoře, arc. notár, děkan v Brandýse, 18. srpna (nar. v Strakonicích 8. srp. 1790, kněz od 15. srp. 1813);
- p. Frant. Novotný, senior psalteristů při metrop. chrámu u sv. Václava v Praze, 18. srp. (nar. v Smrdově 6. srp. 1795, kněz od 12. srp. 1824);
- p. Rupert Jan Pohl, kněz ř. pobožných škol, ředitel c. k. gymnasia na Novém městě v Praze, arcib. notár, 19. srpna (nar. v Doupově 22. června 1815, kněz od 25. července 1838);
- p. Pankrác Newald, kněz ř. pob. škol, ředitel hlavní a realní školy, arcib. notár, 20. srpna (nar. v Nov. Jičíně na Mor. 12. září 1805, kněz od 25. července 1832).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Josef Kolář, kaplan v Liboci, za faráře v Slavětině;
- p. Josef Petráš, fundatista, za administrátora v Brandejse.

Na odpocinek žádali a dány jsou:

- p. Jan Hopf, č. kan., os. děkan v Žluticích;
- p. Jan Proksch, farář v Kozlově;
- p. Ondřej Voigt, farář v Příbuzech;
- p. Václ. Schmid, farář v Holostřovech.

Uprázdněná místa:
Brandejs, děkanství patron. J. c. kr. apošt. Velič. od 22. srpna.

Kozlov, fara patr. p. Jul. Gabriela, od 16. srp. Příbuzy (Frühbuss), fara patron. p. Ervina hrab. z Nostic-Rhineku od 16. srpna.

Cílo 25. vyjde dne 15. září.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž, arcib, semináři
číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 788—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Neděle XIX. po sv. Duchu.

Řeč sv. Řehoře Vel., papeže Římského.*)

Často jste, bratří, z úst mých slyšeli, že sv. Evangelia čtení obyčejně královstvím nebeským mímí nynější svatou Církev — shromáždění spravedlivých, v jichžto srdečích Pán Ježíš téměř jako v nebi kraluje, poněvadž se spravedliví křestané po věcech světských neshánějí, ale k samým nebeským vroucenou milostí vzdychají; a tak témuž mluvení spůsobu rozumějmež i v níže kladené propovědi Páně:

„Podobno jest království nebeské člověku králi, kterýž učinil svatbu synu svému.“

Jak Lásce Vaší povědomo, mluví Pán Ježíš právě o tom králi a otcí syna králova, o němž dí Žalmista: „Bože, soud svůj králi dej, a spravedlnost svou synu královu,“ (LXXI. 2.) Svatbu Otec učinil Synu královu, když Jej skrze tajemné Vtělení s Církví oddal. Tomuto Ženichovi byl život Rodičky-Panny svatebním pokojíčkem dle slov Žalmistových: „V slunci postavil stánek svůj, a ono jest jako ženich vycházející ze svatebního pokoje svého“ (XVIII. 6); neb vyšel tehdaž Bůh Syn co ženich ze svatebního pokojiska svého, když vtěliv se vyšel jest z neporušeného

života Panny slavit sňatek svůj s Církví svatou. Poslal tedy Král služebníky své, aby přátel pozvali na svatbu; poslal je k nim jednou i podruhé: zřídil totiž Bůh Otec za hlasatele Vtělení Páně napřed proroky, potom apoštoly; tamti aby zvěstovali, že Syn Jeho se vtělí, tito pak aby kázali, žet se On již vtěli ráčil.

Zprvu pozvaní nechtěli jít na hody svatební, pročež znělo druhé pozvání takto:

„Aj oběd svůj připravil jsem; volové moji a krmný dobytek zbit jest, a všecko hotovo: pojďtež na svatbu! — Ale oni nedbalí a odešli, jiný do dvoru svého, a jiný po kupectví svém.“

Do dvoru odejítí znamená přílišnou v zemském díle pracovitost; *po kupectví odejítí* vyjadřuje shon po zisku ze světského zaměstnání. Jiní tak, jiní jinak vymlouvají svou nechut k svatebním hodům nebeského krále: odporno jest jím, rozjímati o tajemství Vtělení Páně a dle vůle Jeho obcovati šlechetně. Stává lidí ještě horších, kteří pohrdajíce zváním krále milostivého, Jemu za milost i pronásledováním odplácejí, jakž doloženo:

„Jiní pak zjímaře služebníky jeho, a posměch jím učinivše, zabili je.“ — „Uslyšev pak to krále, rozhněval se, a poslav vojsku svá, zahubil vražedníky ty, a město jejich zapálil.“

Pán Bůh pronásledovníků svých zabijí, s jichž dušemi také těla, v kte-

Předpláci se
v expedici
i u všech rádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr
na půlroč.: 1 zl. 30 kr

Pe poště:
Celoroc.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

—
—

Předplacenec tvoří
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

*) Oper. S. Greg. M. edit. Paris. 1705. T. I. pag.
1634. — Dlouhá reč podává se tuto zkrácená.

rychž bydlí, věčným v pekle plamenem mučí. Vražedníky zahubil jest král poslanými vojsky, protože Bůh skrze anděly svůj nad lidmi soud vykonává; neb čím jsou medle zástupové andělů, ne-li vojskem Krále našeho, Jenž odtud sluje: *Pán zástupník?* Posílá tedy král vojska svá k zahubení protivníků, jelikož Pán skrze anděly na svých nepřátelích spravedlivou pomstu provodí; v kterežto jak mocný jest On, předkové naši slyšeli, my pak vidíme. Kdež jsou teď všickni ti pyšní mučeníci tryzniči? kdež ti marnou světa slávou nadmutí zbůjníci, co druhdy proti Stvořiteli svému nevděčná srdce zdvíhati směli? Ejhle, smrt mučeníků oslavuje již vše křesťanstvo; památna pak těch, ježto se byli svou k nim krutostí chlubívali, nedožila věku našeho! A tak v samých účincích to vidíme, což v podobenstvích vypravovati slýcháme.

Než král, jenž s pozváním svým sebe samého potupena cítí, svatbu syna svého bez hostů slavit nebude. I posílá k jiným zváče své, protože Boží řeč, ač se odněkud s prázdnou vrací, zas jinde nalezá, kde by odpocínula:

„Tehdy řekl služebníkům svým: Svatba zajisté hotova jest, ale kteří pozvání byli, nebyli hodni. Protož jděte na rozcestí, a kteréžkoli naleznete, povzvěte na svatbu.“

Znamená-li nám v Písmě svatém čtoucím slovo *cesty* rozmanitou činnost lidskou při dobývání vezdejšího blaha, budeme slovo *rozcestí* na přestávku v jednání tom vykládati sobě, ano ti lidé rádi k Pánu Bohu běhavají, kdož v obchodech svých štěstí nemají.

„I vyšedše služebníci jeho na cesty, shromáždili všecky, kteréž nalezli, zlé i dobré; a naplněna jest svatba hodovníky.“

Vizte, sama v hodovnících rozličnost ukazuje nám podobenstvím o svatbě králově přizastřenou Církev v níž se zlí i dobrí scházejí. Církev přechovává zvedené i nezvedené syny, jež sice všecky k víře křesťanské rodí, ale ne všech k svobodě duchovní milosti přivedí, anot mnozí životu svého dle víry proměniti nechťejí. Pokud na zemi potrváme, dotud zlí i dobrí spolu putovati musíme; když pak doputujeme, tehdy nás rozezná i rozvede Pán Bůh. Samí dobrí jenom v nebi, a samí zlí jenom v pekle obývají. Jste-li dobrí, strpěž zde sousedů zlých; neb kdo zlých nesnáší, zlost svou pronáší, jelikož cviku Kainova utíkaje, Abelem býti nechce. Vždyť i zrní pod plevami na mlatě leží, a růže vonná bodlavými trny osazena roste. Mezi dvanácti apoštoly nalezen jest, kterýžby ostatních zkoušel! V Církvi svaté ani zlí bez dobrých, ani dobrí bez zlých býti nemohou; pročež pravil Hospodin Ezechielovi: „*Ty synu člověčí . . . , nevěřící a podtrhači jsou s tebou, a s štíry přebýváš*“ (II. 6); a Jan Evang. toto psal andělovi církve Pergamské: „*Vím, kde bydlíš, tu kdež jest stolice satanova, a držíš jmeno mé, a nezapřel jsi víry mé*“ (Zjev. II. 13.). Ejhle Bratří nejmilejší, z toho všeho poznáváme, žež dobrého nebylo člověka, jehož převrácenost zlých lidí nezkusila; ovšem skoro tupá zůstane čepel duše naší, jestliže ji pilník zlocha nevybrousí.

Bratří, vy jste již vešli z milosti Boží do domu svatby t. j. do Církve svaté; však záhy roucho duši svých očima bystrýma prohlédněte, aby vejda Král, na něm neshledl, cožby káry zasloužilo. Jistě s velikou srdce bázní třeba rozjímati slova:

„Tedy všed kral, aby pohleděl na hodovníky, uzrel tam člověka neoděněho rouchem svatebním.“

Bratří nejmilejší; co vyobrazuje nám to roucho svatební? Budeme-li hádati na křest, aneb na víru křesťanskou, odmítnoti lze domněnku otázkou takovou: Kdož pak kdy všel do Církve bez křtu, anebo bez víry v Krista Pána? Vždyť tím samým, že kdo ještě v Krista neuvěřil, zůstávávat on vně a mimo Církev! — Spíš tedy rozumějmež svatebním rouchem lásku, kterouž byl oděn Zakladatel Církve svaté, přicházeje slavit s Ní svůj sňatek. Pouhá milost Boha Otce to spůsobila, že se Jeho jednorozencový Syn s dušemi svých vyvolených ráčil spojiti: „Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozencového dal, aby žádný, kdož v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (Jan III. 16). Všickni vy v Církvi pravověřící ovšem jste již vešli do svatebního domu; ale pakli kdo z vás milost křesťanské lásky v srdeci svém nestřeží, takový nemá nikoli roucha svatebního!

Také to vám třeba jest věděti, že jakož tkadlec roucho tká na dvou vratidlech — horním a spodním: podobně láska na dvou se přikázáních Božích zakládá, z nichžto jedno velí milovati Boha, druhé bližního. Čteme totiž v Písmě svatém: „A milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své, a ze vší myсли své, i ze vší sly své. To jest první přikázání. Druhé pak jest podobné tomu: Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého“ (Mar. XII. 30—31). Dvou těch přikázání o lásce má všeliký křesťan ostříhati, záleží-li mu na tom, aby před králem nebeským ukázal se v rouchu svatebním. Druhdy poručil Hospodin koltry stánku vyšívati červcem dvakrát barveným. Koltrami stánku jste vy Bratří, ano v srdečích svých nebeská tajemství věrou křesťanskou zastíráte. Červec v koltrách musel býti dvakrát

barvený, a takový podobal se plamenu: a co jest láska, ne-li plamen? A ta láska musí býti dvakrát barvena: jednou milováním Boha, druhé milováním bližního! — Máš-li koho rád, nemysli hned, že již miluješ: prvé lásky své jádro a hodnotu zkoušeji. Ať kdo kohokoliv miluje, nemiluje-li pro Boha, lásky nemá. Ryzou, opravdovou lásku má tehdby křesťan, když nejenom svého přítele, nobrž i nepřítele pro Boha miluje; však bývá nenávist od neprátele tou nejlepší zkouškou lásky naší! Za touž přičinou káže sám Kristus Pán: „Milujte nepřáty své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí“ (Luk. VI. 27). Kdož tedy pro Boha miluje onoho bližního, od něhož sebe nenáviděna býti vidí, ten jistě upřímným miluje srdcem.

Veliká, vznešená a mnohým nesnadná věc jest láska; ale právě tato láska jest dotčeným rouchem svatebním! Bez ní obávejž se hodovník vyvržení, až král vejde.

„Tedy všed král, aby pohleděl na hodovníky, uzřel tam člověka neoděněho rouchem svatebním.“

Bratří nejmilejší, my jsme ti hodovníci na svatbě Slova: my již držíme víru v Církvi, sedíme za stolem na hodech Písma svatého, plesajíce nad Církví co chotí s Bohem oddanou. Pozorujte, prosím, zdali jste přišli na tu svatbu ve svatebním rouše? Starostlivě prohledejtež mysl svou, zpytujtež srdeč: nepeleší-li v nich zášt, neb závist, aneb škodivost? — Aj mezi hodovníky vchází král, prohlíží roucho našich srdcí, a kohož láskou oděněho nevidí, tomu hněviv praví:

„Příteți, kteraksem vesel, nemaje roucha svatebního?“

Předivná věc, Bratří nejmilejší, že že ho Pán přítelem nazývá a předce zavrhuje! Však proto Pán tak mluví a jedná, že jej podle víry za přítele, po skutcích za nepřítele váží.

„On pak oněměl.“ Neb — což bez vzdychání vypraviti nelze — když nás přísný Soudce naposledy bude káratí, přestane z naší strany všeliká výmluva, poněvadž týž zevnitřní karatel zároveň vnitř nás obviňuje jakožto svědek našeho svědomí.

„Tehdy řekl služebníkům: Svízice ruce jeho i nohy, uvrzte jej do temnosti zevnitřních; tam bude pláč a skřípení zubů.“ ♦

Svázány budou ruce i nohy od souzencům, kteří zde o nápravu života nestojíce, jim v hřešení volnosti přáli; neboť ti mukou trestu svázání budou, kdož zde vinou z pronedbaných dobrých skutků sami sebe byli svázali. Tolikéž proti vůli své uvrženi budou do zevnitřních temností — do věčného žaláře, protože zde o své vůli byli sebe uvrhli v temnosti vnitřní — v slepotu srdece. Tam bude pláč a skřípení zubů: každý těla úd tam svou zvláštní bude mítí muku dle vlastní povahy hřichů, jimž zde byl hověl.

Po vyvržení hodovníka jednoho, v němž rovných mu druhů veškerenstvo zahrnuto, zněl z úst králových obecný výrok:

„Nebo mnoho jest povolaných, ale malo vyvolených.“ ♦

Bratří nejmilejší, sotva jest kdo mezi námi, jenžby, slyše to, strachem se nezachvěl! Hle, my všickni skrze víru povoláni jsme na svatbu krále nebeského; již jsme vešli, věříme a vyznáváme tajemné Vtělení Jeho; krmíme duši Slovem Božím: ale nastane den soudu a tehdy Pán vejde! — že jsme povoláni, víme; zdaliž jsme vyvoleni, nevíme. Jistoty v tom nemajíce, máme proč bychom před Bohem pokorně obcovali! — Při některých křesťanech ani prvtinek života Bohu milého znamenati nelze; při jiných brzy stopu dobrých počátků ztrácime. Někdo stráviv skoro ce-

linký věk svůj v bezbožnosti, na skonání života stezkou tuhého pokání k Bohu se vrací; opět jiný, jenž po našem zdání ustavičně vedl život vyvolených, sbíhá konečně na dráhu nepravosti. Kdosi dobře začal a tuze dobře skončil; jiný začav záhy zle, byl čím dál tím hůří, a konec jeho nejhorší!

Pečujmež tedy všickni s bázni a s třesením o spasení svých duší, nevědouce, jaký konec vezmeme; neboť *mnoho jest porolaných, ale malo vyvolených*; kteréžto vyrčení Páně pořád v paměti a na jazyku míti náleží. Nikdo neví, co mu v tajné radě Boží usouzeno; neboť *mnohopovolaných, ale malo vyvolených*!

Ještě na své vyvolení od Boha rukojemství žádného nemáme, co nám zbyvá, leč svých činů se obávati, na pouhé milosrdenství Boží se spouštěti, na svou pak sílu nespolehati? Mocen jest dokonalou učiniti důvěru naší Ten, Jenž naše přirození na se vzítí rácil, Ježíš Kristus, kterýž s Otcem živ jest a kraluje v jednotě Duha Svatého na věky věkův. Amen.

— o —

Úvahy po válce.

(Z venková.)

„Když uslyšíte o válkách, nestraňujte se“ (Luk. 21, 9). Kdoby byl těmito slovy Páně v oktávě sv. Petra a Pavla chtěl těšiti u nás uděšený lid, bylby zůstal neslyšeným hlasem, hlasem volajícím na prázdné poušti. Jiné napomenutí Páně dí: „Tehdáž ti, kteří jsou v Judsku (v rovinách), nechť utekou na hory, a kdo na poli jest, nevracuj se, aby vzal něco z domu svého“ (Mat. 24, 16); a tohoto nebylo třeba lidem ani připomínati. Utíkalí na hory a do lesů mnozí, a nejedni, kdož na poli byli, polekání novou nějakou zprávou, nevraceli se ani domů, vzítí něco sebou, ale vypřáhlše potah z pluhů a vozů, všechno nechavše ujízděli do lesů a na hory, jakoby pilni byli naplniti do slova ono povzbuzení Spasitelovo. Mohl bych i od nás nemálo povídati, jak celá osada často

byla zděšena, tu utíkajícími pěšky i na vozech vyhnanci z krajin bitvami navštívených, tam zástupem mladých lidí, prchajících před nepřitelem,jenž prý mladé lidi jímá; brzy zas houfy koní ustupujících před vojskem cizím, opět zprávami, že Jičín hoří a okolní vesnice již jsou spáleny; a jak tomu všemu víry dodávalo hřmění děl, jež vždy více k nám blížiti se zdálo; mohl bych vypisovati, jak nejednou i bez příčiny polekání jsou všichni, jak jediný člověk skrz ves utíkající, bos a bochník chleba pod páždi nesa a z plného hrudla volaje: „Utíkejte lidé, u nás už dranejú,“ pobouřil již na samou noc celou vesnici: mohl bych podobných výjevů více připomenouti, ale pominu toho; více méně poznali i v ostatních krajinách podobného strachu, i tam, kde dále byli vzdáleni od hrůzylých války výjevů, než jsme my. Mimo to zkusili jsme plnou měrou a zkoušíme doposud, že nebyl bez příčiny strach ten, neboť útrapy a svízele všeliké následkem války jsou přehrozné. V naději, že v nastalém míru opět Pán Bůh zahoji rány, z nichž krváci ubohá vlast naše, zapomínejme ponenáhlou na ty trudné a děsné příběhy z dob nedávných. Za tou přičinou pustme s myslí časné ztráty a utrpení, a s pokojnější myslí poatřme nyní na smutnou tu dobu zpět, a učme se z trpké té zkušenosti být moudrými, ne podle těla, nýbrž dle ducha.

Blahověst na počátku války (č. 19.) psal nám: „i zlá věc mívá svou dobrou stránku; válka učí nás znáti a utíkat se k Bohu, . . . válka učí nás lásku křesťanské.“ A opravdu, co jsme doposud o Praze čtli a slyšeli, Praha dokázala podivně hodným spůsobem zvláště to druhé, že zná lásku křesťanskou, přehojně pomáhajíc raněným a chudým. Dobročinnost ta u nás na venkově tak nevynikla, čehož příčina ovšem neleží v nedostatku útrpnosti; ukázalit by i venkováné obětovnost nemenší v podobných okolnostech. Já ale v úvahu chci vzít onen první výrok, že nás válka (jako každé jiné neštěsti) učí znáti a utíkat se k Bohu a ku kříži Kristovu. Co v tomto ohledu pozorovati bylo na venkově? Bohužel, že nelze v tom ohledu pověditi mnoho potěšitelného.

Za dávných časů, když krutá válka stíhla národy, když mor a jiné rány připadly na města a vesnice: tu nejprve na pokání se pomýšlelo, lidé vyznávali a veřejně odříkali se svých hřichů, posty a průvody prosebné se konaly na vyprošení

od Boha pokče a osvobození. Všeobecné takové útrapy vedly k Bohu skrze pokání. Příkladů z dějin dalo by se uvéstí řada bez konce, i ze starého zákona i z časů křesťanských. Věřili lidé vždy a věřili to i pohané, že takové neštěsti přicházivá na svět pro hřichy lidské, a že tedy třeba jest usmířiti pokáním nejprve Boha, kterýžto raní a uzdravuje. A proto jako vždy v takových dobách, i nyní kazatelé křesťanství napomínali nejen k modlitbám za pokoj ale i k polepšení života, neboť, jak dí sv. Řehoř Veliký při podobné přiležitosti: bez účinku zůstává modlitba, dokud život jest hříšný. — A jest viděti, žebychom si z tohoto navštívení Božího byli k srdeci vzali polepšení života? V celku musíme říci, že nikoliv. Co tu bylo nářku, co slzí, co vzduchání k Bohu, ano mohu říci též, co modlitby: ale všecko to hlavně, snad jedině, pro ztráty časné, pro škody vezdejší! Na duši kdo při tom pomyslí? „Od čeho budeme živi? co počneme s dětmi?“ Při těchto a podobných žalobách málo pomohlo, těšil-lis koho, že má Pán Bůh víc než rozdal, že jiní lidé přišli o víc a byli živi, že jiní nemají niceho a jsou živi i s dětmi, atd., každý hleděl jen něco si pojistiti, zachrániti, hrst statku vezdejšího v rukou zdálo se každému bezpečnější jistotou pro budoucnost, než naděje v pomoc Boží. — Měli jsme tedy, řekne mi snad někdo, všecko nechat zhynouti a zničiti? — To nikoliv; vždyť Pán Bůh sám žádá pracovitost a příčinlivost, a čím těžší jsou časy, tím více má se každý přičinovati, aby uhájil a opatřil si potřeby své. Avšak to přílišné shánění, to bezmírné starání o vezdejší věci, když člověk při ztrátě jich takřka v zoufalství padá, poněvadž na nich celou touhu duše své, všecko snažení života svého zakladá, to jest, co se nesluší na křesťana, co Pán Bůh zapovídá; neboť kdo takto přílnul duši svou k tomuto světu, ten pro ziskání a obhájení statku svého vynaloží vše, i nesmrtnou duši, ten nerozvažuje dlouho, přestoupiti sebe větší přikázání Boží, jen když nabude zisku. Cheet Pán Bůh dopouštěje toto neštěsti na nás, odtrhnouti nás od věci vezdejších, abychom vidouce nestálost a nejistotu světa přilnuli raději k tomu, co nehyne ale vždy trvá, k statkům duchovním. Ale to myslím na mnoze ukázalo se v čas války, že čím více statky časně opouštěly nás, tím více my se jich chytali, tím více jsme na ten jich zbytek své

srdce, vši svou naději poutali, jako bychom neznali jiné naděje, jiné budoucnosti.

Není ovšem tato zevětštělá, pozemská mysl lidu našeho nic nového, co by snad teprv nyní se bylo objevilo; jest to smutný a skoro obecný úkaz nynější doby naší, že duchovní, náboženský život hyne, ba takřka udušen jest bazením a sháněním hmotným, vezdejším. Což divu, že i na venkově tento neblahý směr opanoval? Vždyť ve spisech i novinách se to lidu co jediný účel práce a života, co pokrok všeho vzdělání předkládá, aby jen mnoho jmén získal; zmnožené potřeby života a větší nádhera mezi lidem, ano i ty přilisné daně vedou lid k tomu, aby takřka za jediné určení své považoval shromáždění vezdejších statků. Tomuto účelu musí ustoupiti každý jiný ohled; i na Boha a na jeho přikázání dbá se jen, pokud to na újmu není majetku časnému. Mohu na dosvědčení toho uvésti jen lehkomyslnost, s jakou se nyní vůbec znesvěcují neděle a svátky. Nejen v městech, kde se v neděli skoro napořád trhy odbývají, čímž nejen v městě ale i ve věkoli trpí služby Boží a svěcení neděle, nejen v městech, kde jsou nádraží, a kde se tudiž obyčejně celý den se vším hřmotem skládá a nakládá, přiváží a odváží, ale i venuku v polích to mnohdy v neděli vypadá, jakoby v té krajině nebydleli ani křesťané. A přece domnívají se a vymlouvají se mnozí, že prý toho nutná potřeba, aby pracovali a sváželi v neděli a ve svátek. Čím to tedy, že za dřívějších let málo kdy udála se toho potřeba, aby lidé v neděli pracovali v polích, kdežto nyní mnohdy neděli nerozeznáš od všedního dne? Přičinou jest právě ta světská, na tu zemi obrácená mysl lidská, ta prázdnota náboženského vědomí, ta lehkomyslnost ve věcech duchovních a Božských. Kdežto nábožní předkové naši mívali den Boží na paměti po celý týden, takže všelikou práci a starost svou tak spořádali, aby v den Bohu zasvěcený ani nemohli přijít do těch okolností, rušiti den Boží: děje se nyní naopak, ne-li z úmyslu tedy z netečnosti pořádají lidé práce své polní tak, že jim na každou skoro neděli připadne nějaká, jak se jim zdá, neodkladná práce, a pak mají pro svou bohaprázdnost i výmluvu nutnosti, ač si tuto nutnost sami připravili.

Ale je-li toto pozemské smýšlení, tato prázdnota vnitřního duchovního života již starší úkaz mezi lidem našim, proč u příležitosti války zvlášt na to naříkám? Dala

mi k tomu přičinu slova, že válka učí utikati se k Bohu a ku kříži Kristovu. Doufal a očekával jsem to také. Ale třeba že snad mnohé jednotlivé byly výminky, v celku zdá se, že to těžké neštěstí nedovedlo roztrhnouti vazby, kterými přivázány jsou myslí lidí na tu hrudu pozemskou, že místo ku pokání a k Bohu lidé opět tím více obracejí se nyní k manoně, aby co kdo ztratil, zase si vynahradil, že modlitby a služby Boží, jež konají, nevnikají do hloubi srdce, ale zůstávají na povrchu, poněvadž uvnitř jest plno starostí o věci časné. Musí snad Pán Bůh ještě horších strastí, těžších ran dopustiti na nás, nežli setřeseme se sebe ten přílišný prach pozemský, který zaspaluje duši naší tak, že nevidí dálé než na tu hrudu, na to tělo a jeho žádosti a potřeby. Hromový hlas děl, jenž pole a domy ničí, zkázu a oheň rozsíval a mrtvolami pokryl celé končiny, ten tedy nedostačil ještě, aby v něm lidé poznali hlas Boží, volající k nim: „Nemilujte světa, ani těch věcí, které jsou na světě; nebo svět pomíjí, i žádost jeho“ (1 Jan 2, 15). Začne-li ale Pán Bůh ještě silněji volati nám, ještě hrůznějšími ranami napomínati nás, zdaž pak obstojíme, zdaž to vydržíme?

Pravil jsem prvé, že nejen křesťané všech věků, ale že i sami pohané věřili, že všeobecná neštěstí jsou co trest Boží za hřichy lidské, a že tedy třeba usmířiti Boha; důkazů na to nemusím uváděti. Zdaž tedy nejsou horší než pohané ti, kteří uštěpačně vysmívali se kazateli jednomu ve Vídni, který v kázání napomínej k pokání, svizele války představil co následek a trest hřichů lidských, „že prý vynalezl novou přičinu nynější vojny.“ A tito nevěrci, horší než pohané, bohužel jsou to, kteří novinami svými, v čas války obzvláště hojně čtenými, takto rozsírají bezbožnost a nevěru mezi lidem. J. H.

D O P I S .

Nad Sázavou v srpnu 1866.

(Prušáci. — Požár v Divišově.)

Osamělost, v jakouž letošní prázdniny mne uvrhlí, tím více mne tížila, že milý „Blahověst“ nechť je bez pochyby předkládati pánum Prušákům německý překlad svých čísel, umlknul a na utěšenější dobu čekal. Jsme tu sice vzdáleni od věřejných silnic na několik hodin, od železnice na tři míle; pročež jsme se v zákoutí našem kojili nadějí, že vojáků pruských ani

nespatříme. Ano mnozí lidé na dvě i tři hodiny daleko vybíhali k silnici, jen aby mohli říci, že „praizy“ viděli. Brzy však seznali, že se pohledu na ty modré kabáty dosti budou moci nasytiti. Od 14. srpna se nezvaní hosté tito i u nás usadili a doposud se jim líbí naše krajina tak, že na odchod ani nepomýšlejí. Na mnoze si lid na ubytování pruského vojska stěžuje; že hospodář německy nerozumí, sápe se naň začasté voják nejen hrubými nadávkami, ale i násilně zbraní naň doráží, což arci nesvědčí o velké té vzdělanosti. Od některého času (u nás tuším od 21. srpna) mají prý vojáci stravování být ze zásobáren, tak že ubytovatelé jim toliko vařiti povinni jsou. Jestli ale — jak se častěji stalo — voják nepřinese žádné maso aneb jen červivé, zastárlé, co zbývá hospodáři jiného, než aby mu dal přece stravu, kúkávě mu musí dáti mléko a cukr, k chlebu máslo atd. a za to bezpochyby neobdrží náhrady pražádné. Pivo teď vojáci nedostávají, za to ale kořalici statně přihýbají. Cíli jsme před některým časem v novinách, že se za kvitance od pruského vojska dané bude jakási náhrada vypláceti. Nevím, jak znějí ostatní od Prusů napsané listiny tohoto druhu; ale těžko asi bude zemskému výboru, aby zaplatil kvitanci jednomu z představených zdejšího okolí; ten si od důstojníka pruského vyžádal, aby mu napsal kvitanci za stravování vojska a za rekvisice jiného druhu; důstojník však dobře věda, že představený němčině nerozumí, napsal: „Potvrzuji tímto, že v obci N. pruští břicháčové (die preussischen Dickbäuche) naležitě obslouženi byli.“ Podpis: „Klingenzieher.“ Představený ubožák se domýšlel, že aspoň tisíc zlatých za tu ceduli obdrží! — Mimo hmotnou škodu, spůsobenou ubytováním vojska pruského, nemálo zarmucuje každého poctivce bída duchovní, do jakéž nejednu obec uvrhli mnozí vojáci nezřízenou svou bujnou; a tu hohužel dostoupilo zlé takového stupně, že mnohé ženštiny samy se Prusáků chytaly, ač dobré věouce, že po 2—3 dnech po nich ani památky nebude, a že jiní na jejich místo nastoupí.

Obtíž zvláštního druhu se v nejednom místě nahodila za tou přičinou, že evangelický kazatel služby Boží pro vojsko pruské v katol. kostele odbývati žádal. Někde sice jako na př. v městečku Ondřejově p. farář se rázně tomu opřel, aby se evangelické služby Boží v chrámě katolickém vykonávaly, načež se polní ka-

zatel pruský musel obejiti tim spůsobem, že s návří před Ondřejovem měl svou řec k vojínům. Jinde však ve vúkolních některých místech se prý evangelické služby Boží v chrámě katolickém odbývaly. Co se o tom má souditi? Víme sice, že v některých místech u Králové Hradce po osudných bitvách do chrámů Páně byli položeni ranění vojáci pruští a snad i rakouskí, a proti tomu se nedá nic namítati, neboť tu neodbytná nutnost nastupuje na místo zákona. Rovněž nemohl farář katolický po čas zuřící války odporovati vojsku pruskému, když by, užívajíce násilí, byli evangelické služby Boží v chrámě katolickém odbývali. Nyní ale, v čas příměří, nemuseli tuším pp. farářové podobným požadavkům vyhověti; žeby pak některý ordinariat český odbývání evangelické bohoslužby v chrámech katolických mohl dovoliti, není nám nikterak povědomo. — Mezi vojáky pruskými nalezá se mnoho takových, jenž povrchní vzdělaností svou se náramně roztahují a lžemi rozmanitého druhu si u našeho lidu vážnosti zjednat hleděli. V ohledu náboženském nemohou se z velké části pruští vojáci evangelici honositi většími vědomostmi, než jaké bohužel doposud při nejednom „vzdělaném“ katoliku shledáváme. Tak n. př. slyšel jsem rozmluvu mezi pruským kaprálem (nebo jak prušáci vždy říkají: poddůstojníkem) a katolíkem. Mluvili o rozdílu mezi náboženstvím katolickým a evangelickým; kaprál pravil: „Já neznám jiného rozdílu leč že vy katolíci ctíte Marii Pannu, my pak ji nectíme; to je všecko.“ Pomyslil jsem si při tom: Tys asi, milý kaprále, neštudoval Duisburšký katechismus, a pakli jsi se učil podle jiného, dávno se ti z hlavy vykouřilo, že od nás k vám, a od vás k nám cesta daleká.

Na neděli po sv. Bartoloměji připadá v městečku Divišově posviciení. Letos však byla to pro tamější obyvatelstvo slavnost nevelmi veselá. Neboť v den sv. Bartoloměje (24. srpna) odpoledne ve 4 hod. vznikl neznámým spůsobem požár, jenž v brzku strávil 34 stavení se stodolami naplněnými letošní úrodotou polní. Některí lidé byli právě na polích a nemohli vrátivše se praničeho uchrániti. Jiní jen nějakou tu peřinu a trochu obili vymláceného zachránili; leckterému chudasovi byl i ten kabát neb jiný kus šatu, jež ve spěchu z hořícího stavení vynesl, od boháprázdných tuláků ukrazen. V celku jest 77 rodin bez přistřeší. Malokdo z pohořelých měl

pojištění proti ohni. V posledních letech přihodilo se v Divišově více požárů, tak že ostatní obyvatelé nejsou s to pohořelým vydavně přispěti. Zdejší důst. p. děkan A. Hoffer ihned dvě rodiny z pohořelých přijal na děkanství a podobně i jiní požádali prozatím žádoucího přistřešení spoluobčanům svým. Chvály hoděn jest čin pruského plukovníka, jenž v městě byl ubytován a při odjezdu svém částku peněz starostovi Divišovskému odevzdal, by mezi nejchudší pohořelé rozdeleny byly. V neděli dne 26. srpna zamýšleli se tu pruští husaři ubytovati; avšak spatřivše opuštěné komíny ze ssutin smutně vyčnívající a kouř, jenž posud z doutnajících mandelů vystupoval, odtáhli dále ku Škalici a Sázavě. E.

KRONIKA.

Z Prahy. Za příčinou zmahající se cholery vyzvala k. arcib. konsistoř vel. duchovenstvo k modlitbám za odvrácení této metly Boží. Na ten úmysl má se vel. kněžstvo na místě modliteb za doby válečné konaných po farní mše svaté a při požehnání s přítomnými věřícími modlití modlitbu Páně, pozdravení andělské a prosbu ze mše „pro vitanda mortalitatem“, přibírajíc též ve mše sv. tuto modlitbu k ostatním, pokud to předpisy obřadní dovolují. — Tato modlitba zní v překladu v tento smysl:

Bože, jenž nežádáš smrti hříšníků, nýbrž aby pokání činili: shlédi milostivě na lid svůj, který se k Tobě navracuje, a od něho, ještě Tě v pokoře vzývá, metlu hněvu svého dobrativě odvrat. Skrze Pána n. J. K. atd.

— Ředitelstvo jednoty sv.-Vítské rokovalo ve schůzi dne 3. září o Krannerově nákresu nového hlavního oltáře pro chrám sv.-Vítský. Dle toho návrhu má hlavní oltář záležeti ze 4 částí, z šíří 2 sáhů a z výši 29 stop v čistém slohu gothicém z kamene. Antipendium nese na sobě v pozlacených a barvami a drahokamy ozdobených obrubách figury 7 proroků. Nad oltářním stolem vyplíná se tabernakulum s Beránkem Božím. Po každé straně téhož svatostánku budou v polokruhu tři obrazy, představující sv. patrony čtyř zakladatelů chrámu, totiž sv. Jana Křt. (Jana Lucemburského), sv. Alžbětu (patronku Elišky, kněžny české, manželky Jana Luc.), sv. Karla Vel. (Karla IV.), sv. Marketu (Margaretae dictae „Blanczie“ z Valois, manželky Karla IV.) — a sv. apoštoly slovanské Cyrilla a Methoděje. Výše bude bohatě ozdobena římsa, uprostřed rozmanitých okras, a vížek budou ve výklencích stříbrné relikviáře

s ostatky sv. patronů českých Vítá, Václava, Ludmily, Prokopa, Vojtěcha a Žikmunda. Nad tím bude kříž a nejvýše vížka pro vystavování nejsv. Svátosti; v pravo a. v levo budou v podobných vížkách dva kleče klanějící se andělé. Po obou stranách hlavního oltáře budou na pilších dva andělové, jeden drží věčnou lampa, druhý svícen pro paškál. Kolem celého presbyteria bude kamenné zábradlí gothicické. Nákres došel velké pochvaly. Kdo může, ať pomůže stavěti a dostavěti dům Hospodinův!

— Církevní památka sv. mučenice Ludmily, patronky země české, bude se slavit v neděli (16. t. m.) u sv. Jiří na hradě v ten spůsob, že od 6 hod. z rána budou slouženy mše svaté u hrobu sv. Ludmily; v 11 hod. bude zpívána mše svatá, ve 4 hod. odp. české kázání, pak nešpory. Po celý oktav bude večer o 6. hod. sv. požehnání.

— Spolek Arimatejský pochoval v srpnu 22 chudých křesťanů, letos již 935 osob.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef Horčice, kanovník starší atd. v Staré Boleslaví, za děkana kollegiatní kapitoly Staroboleslavské;
- p. Josef Kohlruss, kněz na odpoč. v Řepích za zpovědníka při metrop. chrámu u sv. Vítá v Praze;
- P. Bedřich Zickler, křížovník, kaplan za administr. děkanství v Tachově, odkudž
- P. Ant. Mitschan, děkan, se stal komend. u sv. Karla ve Vídni.

V Pražské koleji piaristské stal se:

- P. Benedikt Ign. Albrecht proz. ředitelem gymnasia;
- P. Štěpán Ant. Domas proz. ředitelom hlav. a nižší realní školy.

V biskupství Budějovickém.

J. Milost, nejdůstojnější p. biskup Jan Valerian Jirsík jmenován jest nejvyšším rozhodnutím d. 23. srpna skutečným tajným radou J. c. kr. apošt. Veličenstva.

V Pánu zesnuli:

- p. Jiří Schweiner, farář v Lutové, b. notář, 15. srpna (nar. 5. června 1806, kněz od 25. července 1833);
- p. Ant. Fikar, b. notář, farář v Nadějkově, 20. srpna (nar. v Pláni 31. květ. 1812, kněz od 25. břez. 1836).

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Augustin Brunner, far. v Opařanech, kons. rada, b. vikář a školdozorce střídnictví Bechyňského, za děkana v Bechyni.

Cílo 26. vyjde dne 20. září.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv.-Václavském
náměstí čís. 786—II.
Nedošlá čísla recla-
mujete nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

V strasti.

(Rozjímání na neděli XX. po sv. Duchu.)

„Bratři! Viztež, kterak byste o-
patrně chodili: ne jako nemoudří, ale
jako moudří, vykupujíce čas; nebo
dn vě jsou zlí.“ (K Efes. 5, 15. 16.).

Dnové naši byli zlí, dnové naši
jsou zlí. Byli zlí. „Rozpomeňtež se
na předešlé dny, v nichžto snášeli
jste veliký boj utrpení a sice poha-
něním a soužením, učiněni jsouce
(cizincům) za divadlo a rozchvatání stat-
ků svých jste trpěli, (a mnozí) s radostí
jste trpěli vědouce, že lepší a trvanlivé
zboží máte v nebesích.“ (Hebr. 10.).

Dnové naši byli zlí. Naplnilof
se na nás slovo Páně: „Budete za-
jisté slyšetiboje a pověsti o bojích . . .
povstane národ proti národu, a krá-
lovství proti království a tehdy se bu-
dou mnozí horšiti a vespolek se zra-
zovati a jedni druhých nenáviděti.“
(Mat. 24.).

Dnové naši jsou zlí. Pán k u-
vedeným tuto slovům dokládá: „Bu-
dou morové a hladové a zemětřesení
po místech; a mnozí falešní proroci
povstanou a svedou mnohé. A že
se rozmnoží nepravost, ustydne láska
mnohých.“

Co činiti? Apoštol národů od-
povídá: „Neztracujtež doufanlivosti
své, kterážto má velikou odplatu.
Trpělivosti zajisté vám zapotřebí, a-
byste vůli Boží činíce, dosáhli zaslí-
bení.“ Pán dí: „Hleďtež, abyste se

nekormoutili; nebo musejí tyto věci
býti. Vizte, aby vás žádný nesvedl.
Kdo setrvá až do konce, ten spasen
bude.“

„Budou morové.“ Co činiti?
Buďme odevzdání do vůle Boží, bez
jehož vůle ani vlas s hlavy naší ne-
sejde. Odvrzmež skutky temnosti a
jako ve dne poctivě chodme, ne jako
nemoudří ale jako moudří. Buďme
připraveni, nevědouce v kterou ho-
dinu Pán přijde, nevědouce dne ani
hodiny. Odřeknouce se ve svátosti
pokání bezbožnosti a světských žá-
dostí buďme živí střízlivě a spraved-
livě a pobožně. Spojujme se s Kri-
stem Pánem v nejsv. Svátosti, aby-
chom jednou s Ním spojeni v nebe-
sích žili na věky. „Kdo jí mé tělo,
ve mně přebývá a já v něm. Kdo
jí chléb tento, živ bude na věky.“

Dnové jsou zlí; co činiti? Mějte
vespolek lásku ustavičnou. Poslu-
hujte jedni druhým. Poddání buďte
jedni druhým v bázni Kristově. Sná-
šejte jeden druhého a odpouštějte sobě
vespolek. Nebo kdo miluje bližního,
naplnil zákon.

Kdo pomůže? Všemohoucí. KNě-
mu volejme: Račiž milostivě shlé-
dnoti očima svého nevýmluvného mi-
losrdenství na strast a bídnu svých
věrných a odvrátiti náš zasloužený
trest, přítomné i budoucí nebezpe-
čenství, záhubné zpory, válku, dra-
hotu, nemoc a truchlivé smutné časy!

Predplácí se
v expedici
i u všech rádiích
knihkupeců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půl: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroc.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Soudové Boží.

(Legenda).

Svatou když ondy na horu
k modlitbě Mojžíš spěl,
s Hospodinem by z hovoru
tresť Rady vyzvěděl,
jež kroky naše řídí,
již oko nevyslidí
smrtelné: ten příkaz měl,
aby s hory na pláň zřel.

Potůček tam stříbropěnný
vine se žlabinou,
a jezdec sem upachtěný
paluje rovinou;
svou žízeň včil ukájí
a komoně napájí
a tryskem dál uhání
nemaje ztráty zdání.

Odeváhal; — a ku prameni
pasáček přispěchal,
a nalezne na kameni
co v chватu zanechal
jezdec — plný zlatem vak; —
to jen zočit mládečův zrak —
o žizni ani zdání —
se zlatem pryč uhání.

Po té sem starček běhlavý
o holi příbelhal;
krok jeho mdlý, krok vrtkavý
div, div že neselhal;
a k pramenu se níži
a v moku žízeň hříži.
Pak mdlobou v drn se sklání
a trampot — ani zdání.

Usnulf; — a jak větrem hnaný
jezdec zpět evaluje,
ves ztřeštěný, rozervaný
k spícemu směruje;
a starče z lůžka pudí,
sladkého ze sna budí
k hroznému k účtování,
o němž neměl ni zdání.

„Hned, starče, zlato mé mi vrat,
jež's tu zved před chvili,
síc, — nebe dny mé hned mi zkrať —
jestli nepocíl
hrot můj k staré hrudi tvé,
a nenajde sídlo své
duch tvůj černý ve tmách dnes;
tak já pomstu konám — věž!“

Starec lká, prosí, přísahá,
že zlata neviděl;
a jezdec braň již napřahá,
mníš, že to lež mu děl.

A starček náryk množí
a jezdec laje, hrozí; . . .
posléz myslí pekelhou
vztáh' naň ruku vražednou.

Zlobu tu jak Mojžíš zírá
klesna zasmutí tvář;
nitro jeho bol sevírá,
„zhasni, dř, slunce zář!“ . . .
Ne však tmu, brž jasný den
zděl mu Pán řka: „starec ten
— soud můj věčně buď ti drah! —
krádcova jest otce vrah.“

Takž smrtelníkům zvědavým
zůstavil Mojžíš zvěst:
že okem svojím zpytatým
nezměří Božích cest.
Nač tedy ducha mořit,
poklid nač srdece bořit?
Tam někdy nad hvězdami
zvíme, že Bůh vlád' námi.

J. V. Směly.

Paměti o bitvě u Hradce Králové a následcích jejích.

(Z Hněvěvsi).

Pochod vojska Rakouského. Nevím
již určitě, bylo-li to na sv. Ivana aneb
den později, když jsem za krásného jitru
as o 5. hodině probuzen byl vzdálenou
hudbou vojenskou. Určitě bylo znáti, že
se vojsko dvojím směrem ubírá, totiž jeden
proud od Máslojed a Hořiněvsi k Cerekvice,
druhý od Lípy přes Sádovu k Hořicům. — Líbezně zněla hudba, ale jaksi
melancholicky, a brzo dozněla. — Millio-
ny krůpějí chladné rosy třpytilo se na
stebélkách, na trávě a lupeních stromů. —
Kdožby se byl nadál, že naše vojska v
málo dnech z těch míst se hnou, že tady
v hromovém lomozu děl odehrán bude ú-
vod k truchlohře, a že následkem toho
vylito bude více horkých slzí, nežli se
tehdáž třpytilo krůpějí rosý! —

Jiný pochod vojska. — Dne 1. čer-
vence viděla Cerekvice a Hněvěves tako-
vou sílu vojska, že se toho sotva kdy ví-
ce dočká. Téměř celá severní armáda
táhla jedním proudem skrz; pěší, jezdci,
děla, vozy, všichni. —

Ocháblí, zemdlení ba zmalatněli po-
hybovali se při velikém vedru slunečním
zvolna ku předu. Jaká žízeň je trápila,
budíž z toho posouzeno, že veškeré studně
v Cerekvici, Hněvěvsi, Sověticích (jme-
nuju toliko místa na kolatuře), až do ka-
lu byly vybrány. — Spatřil jsem tehdáž

něco zvláštního. Věděl jsem, že rakouské vojsko má za patronku Pannu Marii, a bylo mi před několika roky od důstojníka pověděno, že má armáda rakouská jeden prapor bílý s obrazem nejblahoslavenější Panney, a ten prapor událo se mi tenkráté viděti. Byl as u prostřed všeho vojska nešen rozvinutý (ostatní zahalené). — Na bilé hedbavné látce jest obraz „Neposkvrněného Početi.“ — Zdál se mi na tak velečetné vojsko poněkud méně důstojný. Porovnával jsem s ním v duchu prapory zpěváckých spolků a. j. — a teď po neštastné bitvě nemohu se jaksi sprostřit slov Tom. Kemp: „Sic tu nos visitas, sicut te colimus!“ — A však rád připouštím, že jsem se mylil, neb se prapor ten jen okamžik před mýma očima vznášel; snad i obzvláštní cena tohoto praporu v jeho starobylosti spočívá. — Taková síla vojska a zvláště výstrahy jeho: „Lidičky, co myslíte, že tady zůstáváte, již abyste byli pryč, neboť nepřítel bude nepochyběně brzo tady, a vy budete v hrozném nebezpečenství,“ pohnuly mnohých k rychlému útěku. Předce ale bylo po přejití vojska sv. požehnání a při něm četně lidu, obzvláště ženských. Pak teprv mnozí sebe, přibytek, osadu v ochranu Boží, svatých andělů strážných, sv. Jiří patrona kostela a osady a obzvláště milostné a mocné Královny nebeské poroučejíce na kvap, nevědouce určitě kam, pryč se ubírali. — K plnoci přikvapilo něco lidu z Jeřic a Třebovětic s postrašující zprávou, že Prusové již jsou v těch místech a v Cerekvici, a tu nastalo ještě kvapnější a matnější utíkání.

První lidská obět před bitvou. Ráno (2. červce) již jsem byl bez učitele, podučitele, kostelníka, ministranta i hrobníka. Tu vstoupil ke mně mladý muž Jakub Krušina (tesářský) s otázkou, budu-li sloužiti mě sv., žeby mi přisluhoval. „Budu.“ — Má-li zazvonit? — „Ano.“ — Jdu k oltáři Panny Marie, abych sebe, osadníky, chrám, vojsko v mocnou Ježí ochranu poručil. Přitomno as 15—20 lidí. — Započinám první slova introitu, tu padne velmi blízko kostela střelná rána, hněd druhá, 3., 4., 5! — Duch se ve všech přítomných tají, já pak s bolestnou předtuchou, že jako nebyla dokonána nejsvětější tato obět, také nebude dokonáno vítězství vojska, vracím se od oltáře, a hněd mi přinесena do sakristie zpráva: Hlídku rakouská a pruská přišli u Kadeřávkových (as 100 kroků od kostela) na sebe a jeden rakouský myslí-

vec jest zastřelen a také jeden Prus, a to se stalo před očima domácích. — Teď nastal útek ouplný a zůstalo se mnou jen 10 mužů a as tolik žen. — Přibytky, komory, sklepy, chlévy zůstaly otevřeny, jenlikož se sem donesla zpráva, že kde Prusové najdou zavřeno, tam že zle rádi. — Před nepřitem všecko zotvíráno, a před přitem — katolíkem — musí být na zámek a závory zavíráno! — Kdo má a musí v skutku být spravedlivějším člověkem, ano i ochrancem cizího jméni, ne-li katolík?

Přibytky byly zotvírány, chleb a potravu ale brali utečenci sebou a co ze zboží měli sobě milejšího, bedlivě ukryvali. — I já musel ukryti, co mně bylo drahé, ano co jest mé osady a celého světa pokladem nejdražším. Jakté živ nezapomenu na ten okamžik, když jsem nejsvětější Svátost ze stánku oltářního vyzdvihoval a přenášel do malinkého sprostříčkého, toliko hrubou maltou nahrozeného výklenku ve zdi. Smutný byl to průvod Božího Těla! — ale Kristus Syn Boží ho milostně přijal, a ve své všemohoucnosti a dobré zachránil chrámeček nás od zkázy, ač uprostřed nepřátel se nalezel, a šindelovou střechu maje pod ní dřevěný strop zděnému klenutí toliko nápodobný, ukryvá. — Druhá chvíle přesmutná byla mi, když jsem milostný obraz Neposkvrněné Panney, který jsme teprv na den nejsv. Trojice s velikou slávou a radostí do kostela dali, aby ku porušení aneb zneuctění nepříšel, též odnésti musel. Již vůkol hučela bitva. Hrozný to byl průvod tak ti chounkemu. — Kdož by tu nevpomněl na útek panenské Matky do Egypta! — Vzpomínám tu na milé bratry duchovní, kteří podobně museli nejsvětější Svátost a co v chrámech svých posvátného a krásného měli, uschovati; vím, že to byla všechných nejhořejší chvíle života, ale chvalme Pána vděčně, neboť ani jeden chrám Boží nevzl zkázu, ač jich v nebezpečí bylo mnoho, nejvíce Chlumský. Ale i z Chlumu hledí jako dříve chrámeček starobylý tiše daleko do okoli jako dříve. Jest sice na jednom okně, na stropě, na střeše kostela a na krytu věže granáty porouchán, ale vnitřek, varhany, zvony jsou neporušeny. Byl na Chlumě lomož děl strašný, a uvázli se, že ten kosteliček stál v pravé bouři, z níž místo sutek, granátové koule hustě litaly, jest to div divoucí, že ten chrámeček nezmizel a že z něho není hromada rumu.

Večer 2. července. Když se setmělo, hledě ze severního okna, vidím Cerekvický zámek celičký a velmi jasně osvětlený. Co to? Vždyť ubohá mladá vdova po p. Eugenovi rytíři z Kleebornu přebděvší noc z pátku na sobotu na pavlánu zámeckém, odkud k hrobu drahého, před rokem zemřelého manžela svého hleděti mohla, časně z rána s osmi sirotky odjela. — Vyhlidnu z okna jižního, vidím řadu ohňů jakoby na šňůre navlíknuty byly, od Sádové až k Lípě. — Byly to ohně tábora rakouského. Byl jsem tedy uprostřed mezi dvěma vojsky. — „Pod ochranu Tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko!“ „Sub umbra alarum Tuarum protege nos!“ Toť bylo volání moje, s kterým jsem i pokojně usnul.

Den 3. července. Bitva. Po temné noci přišlo mlhavé deštivé jitro památného dne 3. července. As o $\frac{1}{4}$ na 8 padly první rány z děl na Hořické silnici od Sádové ke Mžanům, počal lomož strašný, asi půl hodiny na to houkaly dělové rány od Cerekvice přes Benátky, a sotva minuly dvě hodiny a již bitva rozprádena byla od lesa Lisice u Cerekvice až po Hrádek, v linii tedy aspoň půl třetí hodiny dlouhé. Tu objevily se požáry v Benátkách, na Lípě, v Dohalicích, Máslojedech, Vyhánově (čili Dohalicích hořejších), na Dohaličkách, na Přímě. — Nejhůře řádila bitva v lese u Benátek, tam rány drobného střeliva přes dvě hodiny, aniž by na okamžik ustaly, padaly tak hustě, jako když hustě bijou sutky na střechu šindelnou; — děla ale od Cerekvice přes Benátky lomozily od rána až přes druhou hodinu odpoledne, vždy blíže se srázejíce, až konečně po druhé hodině po hrůzné, přeprudké bouři umlkly. —

Budíž ta hrůza poněkud posouzena z toho, že jeden rolník z Benátek na svých polích sebral 110 granátů nepuklých, jiných sebral na nevelikém pšeničništi 35; a že 27. pluk pruský v lese u Benátek takměř celý zahynul. Z 90 důstojníků do lesa všedších vyšli dva, z 3000 mužů něco přes 300! — Toto poslední dosvědčuje dopisovatel anglických novin „Times.“ —

Znamenité, pozoruhodné bylo počínání si Prusů. Kdyby byl někdo z rak. vojska mohl pozorovati jako já, kterak nepřítel tu po svahu návrší, tu ouvozem, tu úpadem se plížil, kterak tam, kde mu od našich nejvíce překážino, tak dlouho cesty hledal, až ji našel, až se třebas po jediném pěšim aneb jezdci ač celým řetězem tam dostal jako do lesika Skalky u Sádové a do obory u Benátek, mám za jistou, že by ne-

byl nepřítel takových výsledků dosáhl, z jakých se nyní rmoutime.

Na pruské straně bylo hlídek jako much, bystrých, podezřivých. — U jednoho žitniště viděl jsem státi muže od rána až do útoku našich, ze stanoviště svého mohl přehlédnouti část své, a mnohem větší rakouské strany; stál nepohnutě, tak že by byl člověk mysliti mohl, že to trup stromu, — a pikety k němu jen lítaly, — a předce jen malý kousek cesty od něho pálico se z našich děl! Nescházela našim statečnost, ale opatrnost. —

Uměli naši vynalezati pěkné posice, Prusové ale vždy dovedli obzvláště ostráztost svou učiniti se pány situace.

As ve $\frac{1}{4}$ na 3. byli ode mne požádány na rozkaz pruského setníka klíče od chrámu Páně Hněvčevského. Otevru, a ve třech minutách byl kostel plničký zajatých vojínů od pluku Raischach. — Bylo mi teskno, ale v málo minutách byli zajatci komandováni z chrámu ven a přivedeni do kostela Cerekvického, kde po 3 dni zavřeni byli, aniž by byl směl jeden na okamžik vystříti! —

Jediným tím dnem stalo se na celé linii od Cerekvice až po Hrádek a dál, — a od Lípy až po Hradec jedno pohřebiště, jeden lazaret, bylo zajistě raněných plno v Benátkách, Hněvčevsi, Cerekvici, Nedělištích, Máslojedech, na Lípě, ve Světí, Rozběřicích, ve Všestarech, Rosnici, Probluzi, na Přímě, v Hrádku, v Nechánicích, Stračově, Milovicích, Hořicích. —

Z kostelů též staly se špitály, a ubozí p. farářové při nich mohou zaznamenávat kroniky bezpočetných svízelů a strastí. — P. farář v Hořiněvi měl právě slavit prvni pouf (Svatoprokopskou), ale co živ bude, nezapomene na den sv. Prokopa r. 1866. — Měl sice chrám Páně plničký, ale raněných, a Bůh jistě slyšel žalmy jejich. — Podobně nemohla býti slavena v Hořicích pouf Panny Marie Karmelitánské, ku které se jindy až na dva tisice poutníků i více scházívala. — Ubozí ranění ovšem také nejvíce z daleka ano někteří velmi z daleka připutovali ano přivezeni byli a to na mnoze dle vlastního přiznání nevolky. — Rekonciliace chrámu Hořického se stala na svátek Narození Panny Marie. Na faře Hořické byl před bitvou Kralohradeckou bytem korunní princ pruský; hrabě Bismark byl ubytován v zámku. — Po bitvě byla na faře lékárna a nevím co všecko. Hned po vtrhnutí Prusů do Hořic byly od nich provazy u

zvonů uřezány — ano ani hodiny nesměly po pět neděl bít. — Svízelů vystálo tamější kněžstvo přemnophých — důst. p. vikář a děkan utrpěl ztráty veliké, více ale tisnil zajisté všecky ten žalný stav chrámu Božího, před několika léty tak krásně a nákladně sporádaného.

V Stračově (založení sv. Jakuba Ap.) teprv v sobotu před poutí byli raněni vynešeni a kostel vyklichen. — V kostele Nechánickém ještě i o pouti na slavnost Na nebe vzeti Panny Marie musela mše sv. býti sloužena v sakristii. — Všestarský pan farář musí v malíčké sakristii sloužiti po tu dobu. Budou-li duchovní, zvláště ti, kdož u prostřed bojiště aneb blízko něho se nacházeli, pro budoucí věk paměti zaznamenávati, bude toho mnoho, — slzy jim při tom budou oko kaliti, žal srdce ruku podtrhovat, však ale při mnohé zpomínce i spravedlivý hněv.

Dohaličský kostel také byl špitálem, nemocní z něho byli vyklicheni teprv as před týdnem, v Probluzském kostele snad se nacházejí posavad.

Uvážili se, že za takových válečných běhů dosti by bylo na té starosti, jakouž každý kněz sevřen byl o posvátné věci, matriky atd.; — až příliš dost na tom žalu ze znečištění domu Božího, přerušení služby Boží, ze soustrasti s ubohými kolaturníky; že ale k tomu byly přidány i útrapy vlastní z nedostatku, utyrání: zajisté seznati lze, že Bůh seskal na své sluhu zkušení veliké, spolu ale též jest na jevě Jeho nebeská pomoc, že předce vytrvali na stanovisku svém, a s to byli všecko to přestáti.

Mnoho zkusili za ten čas obtížného mnozí kněží, nejvíce ale jistě Všestarský pan farář. — Z Chlumu, do Všestarské farnosti patřícího, hnali se Prusové valem požehnanými polmi přes Všestary za naším prchajícím vojskem. — P. farář nesklidil ani zrnečka, nebyl by ho měl ani kam dáti, nebot ze stodoly zbyly mu toliko zděné pilíře a kryt. Hned po bitvě stal se ze školy, kostela, fary špitál; k tomu přistoupily rekvisice, následkem těchto nedostatek, dnem i nocí nepokoj; na krátko před válkou povolán p. kaplan na jinou štaci, zůstal tedy p. farář ke vši správě duchovní samoten, po válce přišel ještě zlý host, cholera, — a při všech těch svízelích, ježto přicházely za sebou jako rány Jobovy, dočekal se více jak 73letý kmet svého 50letého kněžského jubilea. — Místo radostného volání: „Jubilate Deo salu-

tari nostro!“ sevřeným srdečem volal jako někdy pronásledovaný David, řka: „Levavi oculos meos ad montes, unde veniet auxilium mihi!“ — A volá tak potud; neboť snad po tu dobu nemůže sloužiti mše sv. v kostele, a ve faře po tu dobu jest lazaret, již tedy jedenáctý týden! Bůh mu veliké milosti propůjčil, že následkem tolikých útrap nezmalomyslněl aniž tělesně ochuravěl. — Za příčinou jeho jubilea poctil nejdůstojnější pan biskup stařečka titulem děkana.

Konečně uvádíme tuto úsudek o bitvě u Hradce Králové. — Jsa jednoho dne v lazaretu v Cerekvici návštěvou, řekl jsem k panu vrchníku W.: „Slyším, že bitva dne 3. července byla mnohem prudší než u Solferina.“ — „To rozhodne výrok očitého svědka,“ díl p. vrchník; „tamhle pan major M. vydobyl si u Solferina rád železné koruny.“ — A p. major odvětil: „Bitva u Solferina byla proti Kralohradecké hračka.“

(Pokračování.)

D O P I S Y .

Z Německého Brodu 13. září 1866.

(Návštěva saského krále Jana. — Prusové).

Po nešastné bitvě u Jičína přijel k nám 2. července časně z rána od Pardubic saský král a ubytoval se v jednom domě na náměstí. Ač zde jen několik hodin pobyl, zůstavil předce chvalnou památku zbožného svého smýšlení. Slyše, že se zvoní o 6. hod. k ranní mše sv., odeslal svého komorníka, by se zeptal, buď-li ještě jedna mše sv. sloužena a zvěděv, že o $7\frac{1}{2}$ hod. druhá mše sv. sloužena bude, než hodiny odbily, již se svým ministrem pánum z Beustu u dveří chrámových stál, kde od duchovenstva co nejuctivěji byl uvítán a do radních stolic uveden, načež celé mše sv. s assistencí sloužené velmi příkladně byl přítomen, tak že neličená nábožnost tohoto panovníka každého věřícího radostně dojala, a přáti by bylo, aby leckterý našinec, jenž do chrámu Pána málo kdy a jen na odiv přichází, a často i pohorlivě se tam chová, ze zbožného krále příklad si vzal. — Mezi Prusy jichž jsme zde, jsouce na hlavní silnici od Prahy k Vídni, dost a dost viděli a pohostili, bylo též mnoho katolíků zvláště z krajin porýnských, kteří nejen chrám Páně navštěvovali, k zpovědi a sv. přijímání šli, ale i ve všech procesích a pobožnostech se účastnili; naproti tomu ale nás nemile dojalo, když evangeličtí vojínové před kně-

zem s velebnou Svátostí oltářní k nemo-
cnému se beroucím pražádnou úctu na je-
vo nedali, s čepicí na hlavě a s doutníkem
v ústech se naň dívali, což i nás věřici
lid bolelo, ant nás evangelič ano i žid a-
lespoň hlavu obnaží, byť by i nevěřil v
přítomnost Boha v nejsv. Svátosti oltářní.
Dobře, že úkazy takové se více opako-
vatí nebudou.

K. S.

*Od Černého Kostelce 17. září 1866.
(Zkušenosti z doby válčné.)*

Děsná bouře války již utichla a kéž
Bůh dá, aby nevrátila se nikdy více. Ne-
pustošily ovšem voje nepřátelské okoli na-
še jako v krajinách severních, však trp-
kého i my zažili jsme dosti. Již ty pověsti
o vojsku nepřátelském, ty zprávy o jejich
vítězstvích a našich porážkách, o jejich
stálém postupování ku Praze a k nám
děsily myslí lidu; šaty, peřiny a co ceny
mělo se schovávalo, dobytek do lesů se
odháněl. Hospodářové trpěli mnoho; mě-
li-li koně pryč za vojskem císařským, hynu-
lo doma hospodářství, měli-li je doma, mu-
seli je pořád před Prušáky ukrývat, aby
jim vzati nebyli. Když nastalo stěhování
c. k. úřadů, vzrostl strach na stupeň nej-
vyšší a komu možno bylo, stěhoval se také
jako letní pták na jih. — Prušáci konečně
se dostavili. Beze všeho ptaní rozložili
se po domech, jak se jim právě zlibilo; kdo měl lepší stavení, toho navštívilo jich
více. A divná věc — vojenští páni dů-
stojníci ptali se vždy nejdříve po proboštovi
neb pastorovi t. j. faráři (katolickém);
u těch se nejradejí ubytovali. Že chování
jejich na velkou vzdělanost by bylo uka-
zovalo, neslyšel jsem, spíše to, že faru za
hospodu považovali a jako v hospodě se
chovali. Pokud nenastal klid zbraní, ne-
bylo ani možná s nimi vydržeti, ač i po
22. červenci si nikdo přílišnou jejich zdvo-
řilost chváliti nemohl. Dle zákona měly
být fary a školy, když již pokoj byl uza-
vřen, od ubytování ušetřeny, však nás
pan farář měl v ten čas pruských vojáků
i s důstojníky 22. Ve K. měl katolický
učitel ten samý den 3 muže, protestantský
ale a pan pastor — žádného. Co to? —
Než se sami stravovati počali, byl to s
nimi pravý kříž. Sotva přišli, poručili si:
k snídani kávu, chléb a máslo; k obědu
polívkou, libru masa a zemčata nebo kne-
dlíky, pro každého muže máz piva; k sva-
čině smažené vejce a pivo; k večeři opět
kávu a chleb s máslem. Nebyli hluční,
já bych s tím byl také vždy spokojen.
Dáti se muselo, výmluva neplatila žádná;

vyslídili špičinky i sklepy a vzali si, co se
jim líbilo. Netrvalo to dlouho a v mno-
hých hospodářstvích nebylo ani máslo ani
sádla, ani sýra, ani vajec; senem krmili
koně své, ba oni senem i stlali, tak že
mnohý hospodář nyní nemá ani zbla. Po-
slední den (19. září) ubytován byl u rodí-
čů mých jeden, který byl chvály hoden.
Byl Polák a dozorcem polní lékárny. Pří-
šel právě na posvícení; pozvali ho kustolu,
ale omlouval se, že jest voják nepřá-
telský a tudiž host nezvaný. Byl dosti
vzdělaný; vypravoval o hrůzách bitvy, o
množství raněných, o Polsku a j., až jsme
konečně přišli na Rím a sv. Otce; tu se
prohlásil, že jest katolík. Slzel, když o
strastech sv. Otce mluvil a vyjádřil se asi
takto: „Vším právem má Pius IX. příjmí
„kříž z kříže.“ On jest papež bojující, po-
něm pak vládu nastoupí papež vítězící. ř.

KRONIKA.

Z Prahy. JEmin. nejdůst. p. kardi-
nál arcibiskup vydal o slavnosti Narození
Marie Panny pastýřský list, kterýž v pří-
štím čísle t. listu uveřejněn bude. V do-
datku vyzývá vel. farní správce duchovní,
aby za všecky v poslední krvavé válce
zemřelé vykonali zádušní služby Boží. V
hlavním městě Praze zamýšli tuto pobož-
nost sám vykonati v den, kterýž později
oznámen bude.

- Pobožnost 40 hodin bude se konati od 20—23. září u sv. Vojtěcha v Jirchá-
řích, od 24—27. u Maltezů na Malé Straně,

- (Oprava.) Spolek Arimatejský
pochoval v srpnu 227 chudých křestanů, letos
již 935 osob.

Ze Španěl. O životě církevním v této
starokatolické zemi píše se „M. Volksbl.“
takto: Španěly, tato během světových u-
dalostí tolikero změn přeživší země, za-
chovala přece po všecka století, i v do-
bách sebe bouřlivějších, drahocenný kle-
not — víru katolickou. Národ španělský
nikdy nepotratil ducha katolického, tak že
to hluboký ano uchvacující dojem působi
na srdece katol., viděti, an za našich dnů,
kde proud časový mnohý druhdy ryze ka-
tolický národ sebou unesl, Španěl dosavad
jako kdy jindy po katolicku smýšl. —
K posouzení smýšlení katolického v obci
i v národu slouží zajisté přede vším pocta
nejsv. Svátosti. A v té poctě právě předčí
Španělové nad všecky jiné katolické ná-
rody. Takové horoucí lásky, tak vřele
pobožnosti k Svátosti oltářní nikde jinde
jsem nenašel. Sotva lze slovy vyličit.

jak pobožně a uctivě se zde mší sv. občuje; tuť na biledni, že lid v kostele klečící všecek sv. tajemstvím nadšen jest. — Co mne však neobyčejně dojalo, co srdcem mým radostně hnulo a je nebeskou slasti naplnilo, jest zaopatřování nemocných. Slavít při té přiležitosti Spasitel náš, slaví i víra katol. pravé vítězství. K nemocnému povolaný kněz oděn jesti nejskvostnějšími rouchy, jaké kostel jeho chová, podobně jako o Božím Těle; nejsv. Svátost nese v kalichu zahaleném závojem z dragocenných látek. Pomalu a vážně kráčí pod nebesy, podle něho kostelníci s hořícími voskovicemi. Je-li nemocný údem některého bratrstva, připojí se z pravidla více spoluúdů ku knězi, též voskovice nesouce. Uctou a svatou bázni naplněn jsa poklekne každý mimojdoucí, aby Spasiteli povinnou poklonu vzdal, a zhusta připojují se ku knězi zbožní věřící provázejice jej až ku příbytku nemocného. Jde-li kněz okolo stráže, panuje vůbec pravidlo, že se dva vojáci k němu přičiní; je-li mu jítí kolem hlídky, běže se 6 i 8 mužů s ním, vesměs pušku pod paždim a klobouk v ruce držice. — Nastíněné tu zaopatřování neděje se však jen u zámožnější a vyšší třídy lidu; nikoli, zaopatřování také má místa i u chudšího lidu a sice téměř z pravidla; nebot bohatší ještě více se snaží, aby Spasitele oslavili. Povolají-li kněze k sobě, vyžádají si pak obyčejně ještě jiných kněží za průvodce onomu, co nejsv. Svátost nese. Tu pak se zhusta od zřízených k tomu hudebních sborů provozují zpěvy nábožné, aneb, není-li takých hudebníků (jako n. p. u chudého lidu) prozpívávají Svátost nesoucí kněz latině chvalozpěv sv. Ambrože. Kněží, jakož i ostatní účastníci průvodu mají v rukou svíce; v čele průvodu nese se kříž a korouhvě; kostelníci nakuřují neustále kalich s nejsv. Svátostí. Z krátka představme si slavnostní průvod o Božím Těle: a máme téměř nástin, jak se zde zaopatřování nemocných koná. — Nemohu však mlčením pominouti jiných ještě bohulibých pobožností z živé víry křestana katolíka pochodících, jež se zde v Španělích se zvláštní zálibou pěstují. Nejprvě jest mi se zmíniti o pocetě blahoslavené Panny Marie. S nejněžnější láskou a s dětinnou zbožností cti Španěl sv. Bohorodičku. Není slavnosti Matky Boží, jež by se s výtečnou slávou neslavila, a to nejen v den samý, kdy se vše na oslavu blahoslavené Panny vynaloží, kdy i v chudobných chrámích rozvinuje se krása a

lesk, jaký nenajde se v mnohem zámožném kostele jiných zemí, nikoli, před tim i potom dějí se jednak soukromé jednak veřejné slavnosti na počest Bohorodičky. Oblíbená v té zemi příprava k slavnostem Marianským jsou devítidenní pobožnosti (noveny, devítiny), které se nejvíce a co nejsvědomitěji konají. V těch dnech modlí se tu v určitých hodinách modlitby k Matce Boží, prosí obzvláštně za ochranu a pomoc její. Nemodlí se však Španěl a neděkuje pouze slovy, projevuje věčnost svou spůsobem pokud možná nejslavnějším, zpěvy hudebně provozovanými, osvětlením kostela a t. d. I nošení škapulíře je ve Španělích obecný mrav, a mnoho patrných ozdravění spojeno se zbožným tím obyčejem. Že pocta svatých vůbec se zde horlivě koná, nepotřebuji teprv na jistou stavěti. Jiný ještě zbožný výkon, u Španělů zvláště zdomácnělý, jest návštěva křížové cesty. Místo mnohých slov zmínim se toliko o jedné věci, již jsem se tu co očitý svědek dožil. Bylo to v neděli odpoledne v době svatopostní, když bylo mi jítí kolem kostela. I vejdu tam, abych se poklonil nejsv. Svátosti, a že jsem z venku ani zpěvu, ani varhan, ani hlasité modlitby neslyšel, soudil jsem, že kostel je prázdný. Vstoupiv ale do kostela, o jiném jsem se přesvědčil. Vidím tu asi 40 osob sešedších se, aby společně v posvátné době smutku a pokání rozjimali hořké utrpení svého Pána a Spasitele. Při každém zastavení klecelo jich několik tak v rozjímání o svatých tajemstvích vykoupení našeho pohřízených, že mne ani nezpozorovali. Jak jsem z nuzného jich šatu soudil, byli to chudi lidé, kteří svou největší radost v tom nalezali, sledovati cestu Kristova utrpení. I byl jsem pohledem tím mocně dojat; nebot, jaká to protiva: vně hemží se lid jdoucí za jasněho jarního počasí po radovánkách, a zde v tichounké svatyni zbožný hlouček věřících katolíků, jenž na kolenou klečice utrpení a smrt svého Vykupitele rozjímají! Tato protiva, pravím, nitrem mým hluboce hnula, a já pocítil na novo pravdu slov Šalomounových: Marnost nad marností a všecko marnost, kromě milovati Boha a sloužiti jemu samému.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.
V Pánu zesnuli:
p. Jos. Zeppl, kněz diec. Litom. na odpoč. v Praze, 10. září (nar. 23. července 1789, kněz od 12. ún. 1812);

P. Ferd. *Kallasch*, kněz ř. křížov., farář v Dobřichovicích, 14. září (nar. v Spál. Poříčí 16. pros. 1791, kněz od 15. srp. 1817.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Rosam*, prvofarář v Šipíně, za faráře do Palice;
- p. Václ. *Haberzettl*, fundatista ve Váleči, za faráře do Lokotína;
- P. Jos. *Pfob* a P. Fr. *Hoppe*, novosvěcenci ř. křížov., za koop. u sv. Františka v Praze.

Uprázdněná místa:

Místo *psalteristy* při metrop. chrámu u sv. Vítta v Praze od 1. září.

Veltrusy, fara patr. p. Rudolfa hrab. Chotka, od 19. září.

Místo *katechety* na vyšší reální škole v Plzni; konkurs 8. a 9. ledna 1867.

V biskupství Kralohradeckém

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Smutný*, kněz na odpoč. v Chrasti, dne 25. června (nar. v Chrasti 14. prosince 1839, kněz od 25. července 1865);
- p. Václav *Hanus*, jubil. kněz, duchovní správce Vavřinecký (arcidieck. Pražské) na odpoč. ve Vysokém Mýtě, dne 7. srpna (nar. ve Vysokém Mýtě 27. září 1787, kněz od 11. srpna 1815);
- p. Jan *Vaniček*, jub. kněz, farář a osob. děkan ze Zámrsku, ve Vysokém Mýtě dne 4. července (nar. ve Vysokém Mýtě 3. října 1784, kněz od 16. srpna 1809);
- p. Jan *Pelikán*, kněz na odpoč. v Litomyšli, dne 25. července (nar. ve Vamberku 16. července 1799, kněz od 3. září 1826);
- P. Klemens *Fluhař*, kněz ř. pobož. škol, ředitel a katecheta na hlavní škole v Litomyšli, dne 1. srpna (nar. v Němčicích 28. května 1821, kněz od 6. srpna 1850);
- p. Ignác *Kritzner*, kněz na odpoč. v Litomyšli, dne 2. srpna (nar. v Litomyšli 3. února 1814, kněz od 1. srpna 1841);
- P. Renat *Trávníček*, kněz ř. pobož. škol, bývalý katech. gymn. v Litomyšli, dne 6. srpna (nar. v Poličce 22. září 1792, kněz od 1. listop. 1820);
- p. Jos. *Gudrnatsch*, farář v Heřmanicích, dne 10. srpna (nar. 4. května 1814, kněz od 15. července 1839);
- p. Frant. *Etrich*, Trutnovský kaplan ve Freiheitu dne 24. srpna (nar. ve Freiheitu 11. ledna 1841, kněz od 25. července 1865);
- p. Ignác *Mach*, jubil. kněz a farář ve Svojanově, dne 26. srpna (nar. v Hradci Králové 26. června 1785, kněz od 16. srp. 1809);
- p. Jos. *Maryška*, farář v Libštátu, dne 27. srpna (nar. v Solnicí 4. února 1807, kněz od 7. února 1830);
- p. Václav *Novák*, farář v Mladočově, dne

29. srpna (nar. v Morašicích 11. září 1800, kněz od 24. srpna 1824).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Bílek*, farář v Klášterci, za faráře do Žamberku;
- p. Jos. *Liebich*, kooperator v Kácově, za prvo-faráře do Petrovic;
- p. Jos. *Čejka*, farář ve Veltrusích (arcid. Pražské), za faráře do Nových Dvorů;
- p. Ignác *Bílek*, kaplan v Nové Pace, za administrátora do Klášterce;
- p. Frant. *Krblich*, kapl. v Ronově, za kapl. do Mikulovic;
- P. Magnus *Werner*, kněz ř. sv. Bened., kaplan, za admin. ve Verneřovicích;
- p. Frant. *Novák*, kaplan, za administrátora v Pardubicích;
- p. Jos. *Hulata*, kaplan v Bohdánči, za administrátora do Heřmanic;
- p. Augustin *Dostálek*, admin. v Žamberku, za proz. kapl. do Nové Paky;
- ¶ Petr *Kopal*, koop. v Kartouzích, za kaplana do Bohdanče;
- P. Amand *Dimter*, kněz ř. sv. Bened., za kooperátora do Machova;
- p. Ferd. *Cvejn*, kaplan v Lukavci, za kaplana do Hořenovsi; novosvěcenci;
- p. Václav *Kopecký*, za kaplana do Poličky;
- p. Frant. *Mikeš*, za kaplana do Černilova;
- p. Frant. *Tondl*, za kaplana do Ronova;
- p. Frant. *Kotrbelec*, za koop. do Výprachtic;
- p. Jos. *Dejl*, za proz. kaplana do Přepych;
- p. Fr. *Dietrich*, za koop. do Velké Borovice;
- p. Fr. *Horáček*, za proz. kapl. do Kyšperku;
- p. Ignác *Knapp*, za kaplana do Veliše;
- p. Jan *Pfeffer*, za kaplana do Lukavce;
- p. Fr. *Riha*, za kooperátora do Pouchova;
- p. Antonín *Thím*, za kaplana do Trutnova;
- p. Václav *Tříška*, za koop. do Richenburku;
- p. Augustin *Zima*, koop. z Čestina do Kácova.

Uprázdněná místa:

Klášterec, fara patron. pána Parish-e od 1. srp. *Pardubice*, děkanství patron. úvěrního ústavu, od 6. srpna.

Heřmanice, fara patron. hraběte Sweerts-Sporka od 11. srpna.

Zámrsk, fara patron. paní Karoliny Gottlové, do 26. září.

Svojanov, fara patron. p. Christen-a, do 8. října.

Hradiště (Gradlitz), fara patron. hraběte Sweerts-Sporka, do 16. října.

Mladočov, fara patron. městské rady Litomyšlské do 11. října.

Cílo 27. vyjde dne 26. září. — Školní rok na gymnasiích Pražských počne dnem 15. října. V týž den mají se dostavit chovancové k. arc. konviktu do semináře.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. sem-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla rekla-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Po válce a v čas moru.

(Pastýřský list.)

BEDŘICH,

z Božího milosrdenství a Apoštolské Stolice milosti
kardinal sv. Římské církve,
kníže-arcibiskup Pražský
atd. atd. atd.

vzkazuje velebnému duchovenstvu a všem
milým věřícím své arcidiecése
pozdravení a požehnání ve jménu Páně!

Od vydání mého posledního pastýřského listu k Vám, Nejmilejší, což se stalo dne 24. června t. r., přišli na nás dnové zlí. S hrůzou vzpomínáme na ty doby, které uvalily na nás tolik starosti a ouzkosti, bázně a strachu, zmatku a bídy. Však hle, Nejmilejší, sotva že pominuly ty hrůzy krvavé války, již opět jiná metla zasáhla nás. Sotva že se zavřely krví napojené hroby vojínů v boji padlých, již opět otvrá záhubný mor před námi brány smrti a pohlcuje s hroznou rychlostí mnoho drahých obětí. Ještě lpí na válečné zbrani prolitá krev bojovníkův a již opět hrozí nám meč nelítostné smrti; ještě neulevila palčivá bolest poraněných a zmrzačených, a již opět naříkají nemocní na ložích svých v bolesti a v zápasu smrtelném. Posud se daleko široko rozléhá bědování válkou zastížených a poškozených a již opět vidíme a slyšíme žalostný pláč těch přemnohých zuřivou nemocí zarmoucených.

Bezděky musíme zvolati s nábožným trpitelem Jobem: „Ruka Páně dotkla se nás a tází nás velice.“ Neméně jest však též zádoucno. Nejmilejší, abychom si bědovat všimali těch soudů Božích, kt. ež na nás za těchto dnů dopustil; čas. jest, abychom zraků svých od krvavého bojiště a zuřivé nemoci obrátili vzhůru k Otci na nebesích, jenž řídí osudy věků, jenž blaho i pohromy národův spravuje, bez jehož vůle a dopuštění nic se neděje. To žádá víra, to žádá od nás naše sv. náboženství. Nebo jako neobsáhlý vzduch obkličeje celou zeměkouli, tak i náboženství dávajíc naučení a předpisujíc povinnosti zahrnuje vše, co člověka v jeho životě a v jakémkoli postavení potkat, jemu se přihoditi může; a co jest dýchání pro tělo, to jest víra pro ducha. On dýše v ní, běže z ní život svůj, všecko může skrze ni, „spravedlivý živ jest z víry.“ (Gal. 3, 11.) Okem víry pochlíží tedy křesťan na příhody života, na události denní; víra učí jej, kteřík by o nich souditi, jim porozuměti měl a tomu učí bezpečně; neboť ona povznaší ducha našeho nad svět spojujíc jej s Bohem, jenž běhy světa řídí. Osvícen tedy a posilněn vírou hledí zmužile v budoucnost a že Bůh cokoliv sešle a dopustí, válku neb pokoj, vítězství neb porážku, blahobyt neb chudobu, radost z obcování s milými nám a drahými aneb

Předplácí se
v expedici
i v větších
knihkupečích
na rok: 2 zl. 50 kr
na pln. 1 zl. 30 kr

Po poště:
Coloroč.: 3 zl. — kr.
páloč.: 1 zl. 55 kr.

Předplatné čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

jejich smrt, ticho anebo bouří ; — on v tom poznává a cíti řízení všemohoucí ruky věčného Otce. Poučen vírou ví, že není náhody ani na nebi ani na zemi, alebrž že vše řídí mocnost moudrá a laskavá, nikoliv potmavých cestách slepé náhody, nýbrž podle věčných úsudků moudrosti, spravedlnosti a lásky. Kdo však bez víry hledí na běh udalostí, ten shledává v zmatcích příhod a výjevů něco nad míru neutěšeného; vida velké hádanky nenalezá žádného rozřešení; vida zlé neumí ho použiti kublahu, z nehod nedovede těžiti požehnání; proudem zdánlivých náhod zmítán jsa zápasí s vlnami osudu bez účelu, bez naděje, bez důvěry v sebe samého; vidí se ve vlnách a nespátruje břehu, kdeby se zachrániti mohl. V ouzkosti své neví sobě pomoci, nikde nenalezá útěchy.

„Upokojte se a vizte, žeť já jsem Bůh!“ (Žalm 45, 11.) Tak mluví hlas Páně k nám všechném z dějin veškerých věků, tak mluví hlasitě a srozumitelně i nyní k nám skrze velikou strast poslední války a zhoubné nemoci.

„Rozpomeňtež se na předešlé dny,“ napomíná nás písmo svaté, „v nichžto jste snášeli veliký boj utrpení.“ Vážné to napomenutí; připomínat nám celou tu řadu útrap a svízelů, pod jichž tíží jsme úpěli; snášeli jsme zajisté veliký boj utrpení, nebo bída války přikvapila na nás. Válka jest ze všech pozemských nehod a strastí bez pochyby ta nejhroznější, ne proto, že celé země a národy pustoší a v nivec obrací, — nebo i jedovatý dech moru může širé končiny učiniti pouští; aniž proto, že bídu v mnohonásobných podobách s sebou přivodí, — nebo i zuřící živlové přírodní mohou to spůsobiti: nýbrž proto, že jest zaviněným dílem lidí samých. Bývá sice za příčinou

vášní a zpupnosti lidské nejednou nevyhnutelná; bývá též řízením prozřetelnosti Božské někdy téměř dobrdiním jako bouře nebeská, když smrtící blesky sesílá na zděšenou zemi: však nicméně jest válka a bude vždy zlá, zlá hrůzyplné, tak že od pradávna uvykli křesťané volati k Bohu na modlitbách: „Od moru, hladu a války vysvobod nás, ó Pane!“ Či není to divadlo strašné, viděti lidi, kteří si na vzájem rány a smrt a zájetí připravují; viděti lidi, kteří ze vzdálených zemí proti sobě táhnou, aby jedni druhých zmrzačili, pohubili, aniž by se prvé kdy byli znali, a tím méně sobě ublížili! S utajenou hrůzou postupují vojové proti sobě, mnoho tisíc srdcí bije tesklivě a v bledých tvářích lze čísti děsilé očekávání nepřitele a smrtonosné koule. Nejeden povzdech bojujících rychlostí blesku zalétá k Bohu na výsostí a do daleké otčiny, nejedna myšlenka volá o přímluvu staříčkého otce, prosí o modlitbu truchlící matky, pozdravuje plačící manželku, opuštěnou nevěstu, nevinné dítky, zarmoucené bratry a sestry. To děje se na počátku boje. Však v hluku bitvy umlkají všeliké zpomínky. Před bojovníka staví se přítomnost v celé hrůze své. Za život a za vítězství bojuje všeliké rámě. Rozlícený vztek přechází v úplnou lhostejnost k životu. Muž klesá k zemi vedle muže, zastíženi jsouce mečem a střelou. Nikdo nevidí mrtvol bratří, jenom toho živého vidí, jenž naproti stojí smrtí hrozi. Zplašený kůň tepe podkovou hnáty vlastního pána. Oheň hrubé střelby oslnuje oko, hromový třeskot uráží ucho. Posledních vzdechů umírajících není lze slyšeti. Jásot vítězů mísi se v úzkostné volání utíkajících, až obou křik dozní v dálí a nočním tichu a vojska opustí krvavé bojiště.

Jaký to hrůzyplný pohled na pusté bojiště! Ti ubozí, kteří zmrzačeni jsouce ještě žijou, závidějí smrt těm, jenž roztríštěni před nimi leží. Krvácející procitouce povstávají ještě jednou z mdloby, aby opět klesli v mdlobu a to v mdlobu poslední. Umírající žádají občerstvení, poranění úlevy své palčivé bolesti. Bědování skonávajících ozývá se bez přestání.

Jaký to srdce rozrývající pohled na umírající vojíny, kteří po hrůzách bitvy na bojišti duši svou vypouštějí! Tisícové drahých synů a bratří leží ztuhlí na poli válečném, cizí ruka zahrabává jejich těla; nikdo jich nezná, nikdo jich nepláče.

A předoe není bojiště nikoliv to nejhroznější. Kdo by pohlednouti mohl na zpustošené končiny, na zničená osení a role, na ty ozebračené rodiny; kdo by sečisti mohl ty mnohé oběti bezuzdné vásně; kdo by bedlivě změřiti chtěl tu nevyslovitelnou bídu, kteráž co následek války rozrývá srdeč bez počtu, ten by se zděsil až k smrti.

Takovým spůsobem hnala se strašná bouře přes nás, zůstavujíc hrůzu a zpoustu na svých krvavých cestách. Válka přešla, ale za ní se dostavily její neblahé družky: trpká nouze, vyzáblý hlad, morová nákaza plížily se za ní a tak se stalo, že život mnohých, jichž ušetřil meč, pochlaje nyní zuřící nemoc. Četné průvody pohřební pohybují se denně ulicemi města; od rána až do večera ohlašuje truchlivý hlas umíráčku poslední hodinku přemnohých obětí. Tuto kvíľ opuštění sirotkové nad smrtí předčasnou svých starostlivých rodičů, tam pláče skormoucená manželka nad hrobem milého muže, zde opět slzí manžel nad rakví věrné choti, tamto hořkaje matka nad ztrátou srdci jejímu drahého dítka. Bez

milosrdenství trhá ukrutná tato nemoc přemnohé něžné svazky lásky a zahaluje bezpočetné rodiny v žalné roucho smutku.

A od tohoto žalostného pohledu neměli bychom zraků svých povznést k nebesům tázajíce se: Otče sli-tování, Bože milosrdenství! spočívala tato všeobecná strast a bída v Tvých nezpytatelných radách? Zapomněl jsi slitovati se a milosrdenství své zakryl jsi hněvem? Anebo jsou válka a mor Tvoji spravedliví soudové za naše provinění a zasloužený trest hřichů našich?

„Pozorujte a vizte, že já jsem Bůh!“ (Žalm 45.)

Nejmilejší! Byla by to opovážlivost, chtítí utrpení lidí a národů vesměs pokládati za tresty Boží. Běda, by Bůh takto chtěl souditi; kde by byl na zemi nalezen spravedlivý, kde země, která by před Bohem obstála? Jest sice pravda, že zkáza mravů se rozšířuje, že proud nepravosti se rozmahá. Právem naříkáme na lehkomyslnost mládeže, která se počestnosti posmívá a užitečného zaměstnání se štíti; na rozmařilost a náheru přemnohých rodin, ježto neohlížejíce se na budoucnost a na zaopatření dítěk marnotratnosti se oddávají; právem naříkáme na zmnožené potřeby zesvětšílých mravů a na zpanštílé nepravosti, kteréž se lahodnými a na pohled nezávadnými barvami oličují; stěžujeme si na zanedbávání modlitby a nábožných cvičení; hořekujeme nad tím, že se za našich dnů nepravosti nejhnušnější přizdobují jmenem ctnosti, že přetvářka sluje uhlazeností, podvod se pokládá za chytrost, nemravnost se vydává za slabost, že nevěra se velebí co osvícenost, bezbožnost co svoboda svědomí. Naříkáme právem na časté a hrubé urážky slušnosti, kázně, počestnosti a mravnosti, jakých se mnozí i

za těchto posledních dob dopustili tím, že se bez ohledu na tu nevyslovitelnou pohromu všeobecnou a jako na posměch dobrých mrayů, kázně a bázně neostýchali oddávati se hřmotným, nedovoleným hříšným zábavám a radovánkám. Pravdivý a důvodný jest i tento nárek, ale rovněž tak jest pravda, že jest ještě na tisíce těch, kteří na Boha svého nezapomněli ani v hluku válečném, jímž neštěstí říše a vlasti šlo hluboko k srdci, kteří bez ustání se snažili hrůzy války, bídu a nouzi mírniti, tisíti a odstraňovati. Pravda jest, že jsou ještě tisíce tisíců, kteří se i v nejtěžších strastech lidstva osvědčují býti právými učenníky Ježíše Krista. A protož, Nejmilejší! nemůžeme to, co Pán Bůh usoudí, a byť i to nejhorší bylo, považovati vždycky za trest těch, kdož tím navštíveni, zastízeni byli. Můžete věčná moudrost dopouštějíce těžké nehody, míti skryté úmysly, jichž obmezený rozum lidský pochopiti nedovede.

Jakož však jisto jest, že obecné nehody a pohromy nejsou vždycky trestové Boží, rovněž tak jisto jest, že jsou vždycky řízení a dopuštění Boží k vedení, polepšení, povznešení a ušlechtění pokolení lidského. Za to ručí nám svatá víra, tomu učí nás pomyšlení na dobrotnost Boží, jenž nad osudy vládne a panuje. Ať si nevěrcové mluví: Co nám do těchto vyšších ustanovení? My na to nevěříme; nám záleží na tom, žít na zemi příjemně, v radosti a bezpečnosti. — Ať si takto mluví nevěra, však křesťan jinak soudí o dnech protivenství; on se z nich učí více a více poznávati a nahlížeti, že není pouze a jedině pro tuto zemi stvořen, nýbrž že tato země jest toliko přípravou pro nebe.

Zlé časy, nehody a strasti, které nás potkávají, staví nám v pravé

světlo náš poměr k tomuto světu a jeho statkům učice nás o věcech, v nichž zálibení máme, právě souditi a cenu jejich poznávati. Teprv ten, kdo požárem, povodní a válkou jmění svoje ztratil aneb podvodem a lstí o své přišel, ví, jak málo sobě zakládati máme na bohatství a zámožnosti; on nahlíží, že nejedná dobře, kdo srdce svého k pozemským statkům přikládá a jedině v nich své blaho a štěstí hledá. Teprv ten, kdo s pláčem stál u hrobu svých milých, poznává, jak krátký jest život náš a jak rychle pomíjí.

Pravda jest, Nejmilejší, trpěli jsme mnoho, ale i tyto trpké zkušenosti a protivenství mají nás vésti k vyšší moudrosti a dokonalosti. Dnové útrap a svízelů válečných mají nás očistiti od všeliké samolibosti, měkkosti a sobeckosti; dnové nemoci mají nám býti důtklivou upomínkou, abychom se zcela odevzdali do vůle našeho nebeského Otce.

Vzývejmež tedy ve svých protivenstvích a při všech těch bolestných ztrátách dobrotnou ruku Páně, kteráž vždy žehná a kterouž vždycky velebiti máme, ať již radost aneb žalost podává.

A jako po bouřce všecka země se občerstvuje a zúrodnuje, tak použijmež a vynaložmež i my těchto dnů těžkého navštívení a utrpení k našemu prospěchu a blahu duchovnímu, k naší vlastní posile a obnově. Bez reptání proti Božímu dopuštění, bez malomyslnosti a nic nepochybujíce o příštím požehnání nebeském konejmež s radostí obzvláště ty ctnosti, kterých těžké následky nešfastné války od každého pravého občana a obecná strast a hrůza nemoci od každého pravého křesťana žádají a očekávají.

Tmavá noc válečné bouře již pojminula, jasný den míru nastal a byl ode všech radostně vítán.

Díky činíce Bohu přijměmež vzácný ten dar žádaného míru a užijmež jeho pokoje ků konání v pravdě křestanské, vlastenecké ctnosti a povinnosti.

Pamětlivi budmež přede vším v boji padlých obětí, ježto nyní v domácí neb eizí zemi odpočívají, daleko od měst a dědin, k jichž obraně a ochraně oni pozdvihli věrných svých zbraní. Padli jsou udatně bojujíce, čest vítězných praporů svých hájíce a mnoho trpíce bolesti v poranění a v zápasu smrtelném.

Odpočívejtež v tichosti, zabítí vojínové! Pokoj vám! Ač snad žádný nádherný pomník nehlásá tam, kde vás pochovali, cestujícímu jména vaše: doma, v otčině hlásá je láska, a přátelství dlouho ještě naříkati bude o vás. Nejste v zapomenutí. Truchlící říše a vlast volá řkouc: „Ó by hlava má měla vody a oči moje prameny slzí, abych dnem i nocí oplakával zbitých lidu mého!“ (Jer. 9, 1.)

Dlouho ještě budou příště v tichosti pokoje oplakávatí vás, šlechetní jinochové, zarmoucení vaši přátelé; dlouho budou vzdychati o vás, udatní mužové, jenž jste hrdinskou smrtí za vlast zemřeli, věrné vdovy ve své osamělosti. Jejich toužebnost povznáší se v lásce za vámi nad hvězdy. Vy jste dobojovali slavně a v krásně vykonané povinnosti. To jest vzneseňou útěchou vašich vdov, to jest a bude útěchou vašim sestrám a bratřím, vašim otcům a matkám. Odpočívejte v pokoji, rekvní bratří! Váš poslední čin jest vaše sláva, koruna vašeho pozemského živobytí! — Vy jste vykonali povinnost svou.

Ano, Nejmilejší, oni vykonali povinnost svou; konejmež i my nyní povinnost naši. Snad žijou mezi vámi vdovy, sirotci, bratří a sestry těch, jenž za nás v boji padli; neměla by vděčnost a soustrast pobádati nás,

abychom jím podle možnosti a příležitosti přispívali radou, pomocí a potěchou?

Ti, jenž v boji padli, vyplnili povinnost svou, čiňmež i my, co nám povinnost velí; ctěme jejich památku, modleme se za ně. Po příkladu udatného reka Judy Machabejského, jenž modlitby dal konati a oběti poslal do Jerusaléma za padlé v boji, a pamětlivi jsouce památných slov: „svaté a spasitelné jest myšlení za mrtvé se modliti, aby od hříchů sproštěni byli“ (II. Mach. 12, 46.), modlemež se i my za všecky v boji padlé a v nemoci zesnulé a přinášejme za ně předrahou oběť nového Zákona.

Ale netoliko těmto nám milým a drahým chceme a budeme věnovati vděčnou upomínu; oni jsou ukryti v moci Boží před další mukou; avšak jsou tu ještě jiní naši lásky hodní, totiž ti udatní mužové, kteří ochromeni a zmrzačeni se navrátili z boje. Žijou, ale jaký to život! Nestali se účastnými hrdinské smrti bratří svých na bojišti, navrátily se, ale s kusými údy, s bolestnými ranami, s pokaženým zdravím, mnozí nedostateční, aby svých milých pilností a pracovitosti vyzivili, neschopní, aby sobě potřebné potravy vydělali. Stát nemůže jich všech zaopatřiti, oni jsou a budou z větší části doživotně odkázáni dobročinnosti a lásce svých spoluobčanů. Či měli by co žebráci plížiti se u dveří našich, nezasluhují-li naši dobročinnosti, naši pomocí? Nežádá-li cit vděčnosti, abychom přispívali ku potěšení těch, jichžto zdraví a blaho života staly se politování hodnou obětí ve prospěch všeobecný? Můžeme-li jim kdy náhrady dátí za ty hrůzy a muky, jakéž snášeli, za nejednu ztrátu ne nahraditelnou, nad kterouž srdce jejich truchliti bude až do smrti? Ano,

Nejmilejší, čiňme dobře jedenkaždý podle možnosti své, a nemůžeme-li zaceliti jejich rány nejhlubší, pečujmež aspoň o vyléčení ran lehčích.

A kterak by mohla naše láska a útrpnost zapomenouti se dále nad těmi, jenž bouří válečné byli nejbliže a vzteklostí její na jmění a statku trpěli nejvíce? Ovšem více neb méně utrpěli jsme všichni: nejistota a přerušení všeho spojení, váznutí obchodu a řemesel, bezpočetné dávky a válečné požadavky všeho druhu tížily nás všech velice; však nicméně musíme vyznati, že zhoubný požár války mezi vámi, jenž jste z mého stáda, nezuřil tak, jako mezi jinými obyvateli této vlasti.

Pohledte na ty rozsáhlé končiny, na nichž následkem pochodů vojen-ských se uhostila strašná nouze a chudoba! Pohledte na ty zpustošené krajiny, kteréž byli truchlivým jevištěm krvavých bojů! Posud strmí zbytky na polo aneb zcela spálených domů a dvorů děsně k oblakům volajíce ku pomoci vás, jenž jste šťastnější! Posud pohrává si vítr popelem na spáleništích přemnohých stavení vesnických, posavad jest tam mnoho obydlí pustých, popleněných a vy-loupených. Tam jest chudoba, tam nouze a bída, tam pomoci zapotřebí.

Hle, Nejmilejší, jsou to naši bratří, naši krajané. Nezasluhují-li našeho vřelého příspění? Není-li spravedlivu, není-li to povinností, pomáhati jim, co sily stačí? Ať nikdo nedí: Stát a země musí se o ně postarat. Ovšem že může a musí kníže i země pečovati o to, aby těm nešťastným poněkud pomoženo bylo, avšak ne-jedno bude mocí jenom všeobecným účastenstvím umírněno a zahojeno býti.

Učiniž tedy v této obecné strasti každý, seč jest, co sily jeho dovolují. Nepej se dlouho: Kdo mi to zase navrátí, aneb: kdo ví, nebudu-li toho

brzy sám zapotřebí mítí? Pohledni vzhůru k nebesům, tam bydlí Otec, jenž ani tebe nezapomene.

V této pevné důvěře v Boha, s nezvratnou vřrou v Jeho moudré a spravedlivé řízení přinášejmež lásku, útěchu a pomoc, pokud nám jen možno; takovým spůsobem osvědčujmež lásku svou k vlasti pozemské, abychom si odměnu pojistili ve vlasti nebeské.

A jestliže Pán Bůh všecko, co-koliv jsme trpícím bratřím dobrého prokázali, tak přijímá a jakož slibil tak odplatí, jakož bychom to Jemu samému byli prokázali, smíme zajisté tím bezpečněji doufati, že nás brzy také sprostí bolestného navštivení zhoubné nemoci; aneb kdyby snad déle trvati a ještě více obětí žádati měla, že nám propůjčí té milosti, abychom nezemřeli bez přípravy náhlou smrti. On nám udělí té milosti, abychom jedenkaždý podle potřeby a stavu duše své upřímné pokání činili, dráhu bludu a hříchu opustili a po cestě Jeho lásky k našemu vě-nému cíli vytrvale kráčeli. Za tuto milost chceme Jej prositi, a s touto milostí spolupůsobiti ze vší sily své. A učiníme-li to, pak budeme i tyto dny dvojnásobné strasti velebiti co šťastné dny našeho blaha a spasení. Amen.

V Praze o slavnosti Narození Marie Panny, dne 8. září 1866.

Bedřich,
kardinal a arcibiskup.

Dodatekem k tomuto pastýřskému li-stu, kterýž věřicím v nejbliže příští neděli po jeho doručení čten býti má, vidí se mi vyzvatí velebné farní správce duchovní, aby za všecky v poslední krvavé válce zemřelé vykonali zádušní služby Boží.

V hlavním městě Praze zamýšlim tuto pobožnost sám vykonati v den, který později oznámen bude.

Kdyby někteří ze zámožnějších věří-cích ve farnosti se puzeni citili milodary své a přispěvky na podporu válkou ne-

šťastně zastízených krajanů složiti do rukou svých správceů duchovních, jsem přesvědčen, že tito s vděčnou ochotností je příjmu a na mou konsistoř odešlou, kteráž je pak bez prodlení na patřičné místo dodá.

Zvláštní sbírka tímto nařízena není.

Sv. Řehoře nyssenského o osmeru blahoslavenství

Řec pátá.

„Blahoslaveni milosrdní, neb oni milosrdensví dojdou.“ (Mat. 5, 7.)

Podobenství ono, kterýmž byl Jakob u vidění ve snách poučen, spatřiv totiž řebřík od země až k nebes výši dosahující a Boha na výsosti stojícího, (I. Mojž. 28, 12.) dá se snad obrátiti i k tomu, co u nás nyní Božské naučení blahoslavenstvími působí, ano zajisté ty, kteří jimi postupují, vždy k vzněsenějším a vzněsenějším myšlenkám povznaší. Neboť měl se, jak miním, i tamо arcioctci ctnostný život v podobě řebříku vyobraziti, aby i on porozuměl, i potomstvu vypravil, že nikomu nelze k Bohu se povznesti, leč, kdo neučále k vyšším a vyšším věcem hledí a povrcholu dokonalosti neukojitelnou touhu má, tak že se nikdy nespokojuje na dozařeném zůstati stupni, ale za škodu si to páčí velikou, nevyniká-li vždy výše a výše. Již pak nás výsost vespolejných blahoslavenství přiblížiti hodlá k Bohu samému, jenž jest opravdově blažen a nadě vši blaženosti vyvýšen. Jelikož se pak moudrému přiblížujeme moudrostí, čistotou čistému; tak se též blaženému cestou blahoslavenství přidružíme. Bohu totiž v pravdě a vlastně přináleží blaženost; protož i viděl Jakob Boha, an na výši řebříku onoho stojí. Účast tedy v této blahoslavenstvích mítí není nic jiného, leč mítí společenství s Bohem, k němuž nás naučením svým uvádí Pán. Zdá se mi tedy, že předloženým právě dle pořadí návodem k blahoslavenství zbožňuje poněkud toho, kdo slova jeho slyší a jim rozumí. Neboť dí: „*Blahoslaveni milosrdní, neb oni milosrdensví dojdou.*“

Vimt, že na mnohých místech svatého písma jmenem milosrdného vzývají svatí mužové velebnost Boží. Tak jmeneje Boha David ve svých zpěvích, tak Jonáš ve svém proroctví, tak veliký Mojžíš na mnohých místech zákona. Jelikož tedy Bohu přijmí „milosrdného“ přísluší, což jiného Slovo věčné v onom blahoslavenství zna-

mená, leč že tě vyzývá, abys se poněkud Bohem stal, a téměř jeho vlastní bytosti se připodobnil? Neboť když Bůh milosrdný se nazývá písmy od Něho vdechnutými, pravé pak blahoslavenství jen Bohu přináleží, tuť by patrně z toho následovalo, že kdo co člověk milosrdným se stává, za hodna uznan bývá božské blaženosti, účastniv se toho, čím Bůh se nazývá. „*Milosrděn jest Hospodín a spravedliv a Bůh náš slítovává se.*“ (Zalm 116, [114.] 5.) Jak by se tedy neměl blaženým nazvatí a státi člověk tím, čím se Bůh nazývá, kdyžby totiž taktéž jednal? Vždyt „*snažiti se po dařích lepších*“ (I. Kor. 12, 31.) svými vlastními slovy Božský apoštol radi; my pak neuložili jsme si nyní ten cíl, abychom se předsvědčili, že máme po dobrém bažiti, neboť to přirozeno jest povaze lidské, aby se k dobrému nesla; ale abychom nechybili v úsudku svém o tom, co dobro jest. Neboť v tom se nejvíce za života tohoto klameme, že nemůžeme vždy určitě poznávati, co přirozenosti svou dobré jest a co jen klamně za dobré se má. Neboť kdyby se nešlechetnost za tohoto života v své pravé podobě, ať tak dímr, nahá okázala a nebyla naličena jakousi barvou dobrá, nebylo by zajisté pokolení lidské v její tábor přešlo. Rozumu nám tedy potřebí k poznání položeného výroku, abychom poučeni jsoucí o pravé krásce smyslu v něm obsaženého k ní se připodobnili. Neboť jakož víra v Boha přirozená jest všechném sice lidem, v neznámosti pak, kdo pravý Bůh jest, snažnost jich chybí, — neboť někteří pravému Bohu se klanějí, jenž jest v trojici Otec a Syn a Duch svatý, jiní pak k pošetilým nesmyslnostem zbloudili, v tvorstvu jej pokládajíce, a tak malé od pravdy se odvrácení bránu bezbožnosti otevřelo; — tak i v předloženém výroku nepojmem-li pravého smyslu, nemalá nám z toho nastane škoda, jelikož se pravdy minem.

Což medle jest milosrdensví a která jest činnost jeho? a jak blažen člověk, který za odměnu brává, co dává sám? neboť dí: „*Blahoslaveni milosrdní, neb oni milosrdensví dojdou.*“ Přímý předloženého výroku smysl k laskavosti a soutrpnosti vzbuzuje člověka, jelikož pro nerovné a nejisté poměry tohoto života nelze všechném sobě v životě rovným býti, ani dle důstojnosti, ani dle stavu tělesného, aniž pak ohledem jiných okolností. Neboť líší se z větší části život opačnostmi, tu po-

roba proti panstvu, tu bohatství proti chudobě, tu důstojnost proti opovrženosti, tu neduživost proti zdravotě a tomu podobně ve všem ostatním život téměř rozpoltěný se okazuje. Aby tedy na roveň příšel s hohatým nuzec, a dopnil se z nadbytku nedůstatek, proto přikazuje Pán lidem milosrdenství k nižším; neboť nelze jinak k léčení strasti bližních pohnut pohnut být, leč když milosrdenství bylo duši k takovému skutku obměkčilo: neboť z opačné zatvrzelosti lze poznati milosrdenství. Jako tedy divý zatvralec nedostupen jest těm, kteří se mu bliží, tak soutrpný a milosrdný směsuje téměř cit svůj spolu s člověkem potřebným a stává se zarmoucenému tím, po čemž dychtí ztrápené srdece jeho. I jest milosrdenství, jak bychom je výměrem určili, *dobrovolný zármutek pojatý nad neštěstím bližního*. Pakli jsme pojem jeho neurčili dokonale, daloby se to snad jiným výměrem stanoviti zjevněji takto: *milosrdenství jest laskavý soucit nad těmi, kteří težkými strastmi sklízeni jsou.* Jakož divoká zatvrzelost od hněvu pochází, tak se téměř plodí z lásky milosrdenství, jelikož by nijak nepovstalo, kdyby se z tétož právě nepočalo. A kdyby ještě důkladněji vyzkoumal vlastnost milosrdenství, nalezl by, že jest *napnutost jakási pocitu lásky spojená s citem zármutku*. Neboť účast mítí v dobrých věcech, toho si žádají všickni, přátelé i nepřátelé; ale účastnití se v strastech dobrovolně, tot se nenalezá leč u těch, kterými vládne *láska*. Však ale v tom souhlasejí všickni, že *láška* jest ze všech působivých sil tohoto života nejmocnější; napnutost pak lásky jest milosrdenství; obzvláště tedy blahoslaven jest ten, kdo v takovém duševním stavu se nalezá, jelikož byl na vrcholu ctnosti vynikl. Však mi nikdo nepokládej ctnost tu jedině v pouhé hmotě, (tak by totiž nemohl každý ji konati, leč kdo by měl, čimby se dobročinným prokázel); ale mně se zdá, že spravedlivější jest, podstatu její *ve vůli* spatřovati. Neboť kdo dobré jenom chce, ale nemožnost mu překáží dobré vykonati, není co do duševního stavu o nic menší toho, kdo laskavost svou skutky dokázal. Jak veliký by tedy byl pro život zisk, kdybychom smysl blahoslavenství s té strany pojali, tot i šířejí prováděti bylo by jistě zbytečno, jelikož by i sebe sprostříš zřejmo bylo, jaké výhody z rady té pro život vyplývají. Neboť kdyby všickni (dejme tomu!) tak se duševně k nižším zachovali, nebylo by pak

žádné vznešenosťi a nízkosti více, aniž by se rozlučoval život opačnými jmény, netisnilaby člověka chudoba, neskličovala by ho poroba, nezarmucovala ho opovrženství; všecko by totiž bylo všem společno, rovnozákonost a rovnoprávnost by v životě lidském vládly, jelikož by nadbytek s nedůstatkem dobrovolně se vyrovnal. To kdyby se stalo, nepozůstaloby nižádného důvodu k nepřátelství, utíšil by se hněv, umřela by nenávist, uprchla by mstivost, lež, klam, válka, (což jest vůbec všecko téměř plemenem žádosti po větším a větším majetku); když pak by ona nemilosrdenství byla vyloučena, vymýtily by se s ní ovšem jako s nějakým zlým kořenem všecky přímety nepravosti, a na místo vymýtených nastoupilaby řada všeckého dobra: pokoj a spravedlnost i veškeré družstvo toho, co dobrem sluje. Což pak by bylo blaženějšího, nežli takto životem se bráti, aniž pak dále jistotu života svého hájiti závorami a zámky, ale majice ji ostraženou vespolek druh druhem. Neboť jako nemilostný a zuřivý zatvralec odpornými si činí ty, kteří zuřivost jeho byli zakusili; tak též na opak laskaví všeckni k milosrdnému býváme, jelikož přirozeně láska se plodí u těch, jenž byli milosrdenství zkusili. Jestli tedy, jak řeč naše dokázala, milosrdenství otcem žičnosti, zá stavou lásky, páskou všelikého přátelského svazku; nad takovou ohradou což možná vymyslit jistého pro život tento? Tak tedy slušně blahoslaví věčné Slovo milosrdného, ano tak mnoho dobrého jménu tomu se přidružuje.

Že pak taková rada užitečná jest pro život, nelze nikomu neuznati; ale já tuším, že něco více, nežli co na první pohled poznáváme, objevuje nám tajemný spůsobem pro budoucí život blubší rozum slova toho, ano praví: „*Blahoslaveni milosrdni, neb oni milosrdenstvi dojdou*,“ jakoby pro budoucnost uschována byla milordným odměna za milosrdenství. Nuže tedy onen snadný a na první pohled všem patrný toho slova smysl s co jen jsme zanechavše, hleďmež co možná dovnitř za tajemnou oponu řeči svou vniknouti.

Blahoslaveni milosrdni, neb oni milosrdenstvi dojdou. Lze tedy i vyšší naučení z výroku toho pojmosti, že totiž ten, který člověka dle svého obrazu stvořil, zárodky všeho dobra v přirozenosti jeho uložil, tak že nic dobrého v nás nevchází z vně, ale že na nás jest možnost býti čím chceme a že tak všeliké dobré

jako z nějaké zásobárny z přirozenosti své vyjímati můžeme. Nebot částečnou po-učení býváme o celku, že totiž nikomu nelze jinak toho dosahnoti, čeho si žádá, leč když sobě sám toho dobra poskytnete.

Pročež i díkdesi Pán k těm, kteří jsou schopni k slyšení: „*Království Boží uvnitř vás jest.*“ (Luk. 17, 21.) a „*Každý, kdo prosí, běže; a kdo hledá, nalezará; a kdo tluče, tomu bude otevřeno;*“ (Mat. 7, 8.) tak že i vzítí, zač prosíme, i nalezti, co hledáme, i uvnitř se dostati, kamž si žádáme, na nás záleží, když jen chceme a úmysl máme. Tím následně i spolu provedeno jest, že též naopak náklonnost k zlému nepodlehá nižádné násilné nutnosti zevnější, ale že spolu s vůli povstává i зло, tehdyž jsoucnosti dosahujíc, když jsme si je zvolili; samo pak o sobě samostatně jsouci mimo vůli naši nikde se nenaalezá. Z toho patrně se dokazuje samostatnost a svobodná mocnost vůle, kterou vložil v přirozenost lidskou přirozeností Pán, protože všecko od vůle naši závisí, buď dobré, anebo zlé, a tak soud Boží nestranný a spravedlivým výrokem dle našeho rozhodnutí uděluje každému toho, čeho sobě byl již sám prve propujčil, „*odplacuje,*“ jak dík apostol, „*tém, kteří s trpělivostí v dobrém skutku slávy a cti hledají, životem věčným; tém pak, kteří nepovolují pravdě, ale věří nepravosti, hněvem a nemilostí,*“ (Řím. 2, 6.) i vším, co se jmenem strašné odplaty pojímá. Nebot jako pravá zřícadla takové taly obličeje okazuji, jaké bývají tvárnosti samé, veselé totiž u těch, kteří jsou veselí, zasmušlé pak těch, kteří jsou mrzutí, aniž zajisté komu napadne, aby vinil přirozenost zřícadla, když zasmušilý okazuje obraz původního, promrzelosti vyzáblého obličeje; tak i spravedlivý soud božský dle našich činů se řídit bude; jaké bude to, čím jsme se my prokázali, dle toho nám se prokáže s tím, co od něho závisí. „*Pojďte blahoslavení!*“ řekne — a „*Odejděte, zatracení!*“ — (Mat. 25, 34, 41.) Jest-li pak tu nějaká nutnost zevnější, která tém na pravici onen libecký hlas, tém pak na levici tento hrozný usuzuje? Zdali pak oni no tim, co vykonali, neziskali sobě milosrdenství Božího, tito pak, jelikož k sourodným svým bratřím zatvrzelými se prokázaли, i sobě Boha zatvrzelým neučinili? Nesniloval se nad žebráčkem před vraty jeho nuzně ležícím boháč na rozkošných hodech svých vším opývající; tím sám sebe odlučuje od milosrdenství, ač za ně

prose, ale oslyšen zůstávaje, ne žeby ujmou učinila jedna krápěj velikému zřídlu rajskému, ale že krápěj milosrdenství — slza nebyla nalezena v jeho zatvrzelosti. „*Nebot jaké jest společenství světla s temností?*“ (II. Kor. 6, 14.) Co sítí bude člověk, dí, to bude i žiti. Nebot kdo rozsívá v tělo své, z těla i žiti bude porušení; ale kdo rozsívá v ducha, z ducha žiti bude život věčný.“ (Gal. 6, 8.) Setbou tuto rozumí lidskou vůli, žní pak udělenou za vůli odměnu. Bohatého všelikým dobrem klasu dostává se těm, kdož byli dle toho setbu učinili; trudná pak sbírka bodláči těm, kdož símě bodlákové byli za živa rozsívali. Nebot musí ovšem každý to těžiti, co byl zasil; není jinak.

„*Blahoslaveni milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou.*“ Kteráž lidská řeč po-stihla by hlubinu myšlenek, u výroku tom ležících? Nebot neobmezené a neurčité vyjádření poukazuje nám, že bychom měli i více pod tím rozuměti, nežli co se praví, jelikož se neudává, kdo jsou ti, kterýmž by milosrdenství prokazovati slúshelo, ale prostě se praví: „*Blahoslaveni milosrdní!*“ Snad nám totiž řečí tou *Slovo věčné tajemně* poukazuje k tomu, že na blahoslavené lkání následuje pocit milosrdenství. Nebot právě před tím za blahoslavena vyhlašoval toho, jenž život svůj vezdejší v lkání trávil, a nyní tuším tomu podobné naučení nám o tom řeč jeho podává. Nebot jako pohnuti býváme nad strastmi jiných, když některí z našich důvěrných přátel nenadálými zachvácení bývají strastmi, buď od svého domova jsouce odloučeni, nebo z zátopy s nahým životem vypluvše, nebo od loupežníků buď na moři buď na zemi byvše přepadnuti, nebo upadše v pororu ze svobody, v zajetí z blahobytu, anebo jinou jakoukoli nehodu utrpěvše, zvlášt když byli posud dobrého bydla zakusili, jako tedy nad těmi bolestný kysí pocit nás v duši dojímá, tak by snad mnohem spíše byl čas, takovou soustrast vzbudit nad naši vlastní nezaslouženou změnou života. Povážíme li totiž, jak skvělý byl domov náš, z něhož nyní jsme vyloučeni, jak jsme se mezi loupežníky dostali, jak v hloubi tohoto života pohřbeni byvše do naha jsme oloupeni, jakých a mnohých panovníků jsme si uchvatili na místo svobodné a samovolné správy, jak jsme blaženosť tohoto života smrtí a záhubou sobě odjali: nuže zdali pak možná, když to vše v mysli uvážíme, abychom s jinými strastmi útrpnost majice, nevěnovali spíše pocit

milosrdenství samé duši své, ana by totiž považovala, co měla a čeho pozbyla? Což jest zajisté více soustrasti hodno nežli její poroba? Místo rajsckých rozkoší dostali jsme tuto nezdravou a lopotnou zemi dědictvím; místo onoho bolu prázdného života přijali jsme osudem tisiceré bolesti; místo vznešené společnosti a bydlení s anděly od-souzeni jsme žiti s zvěří pozemskou, změnivše bezbolestný život andělský s životem zvířecím. Trpké ukrutníky života našeho, ty lité a zběsilé podmanitele, kdož by tak snadno vyčetl? — Trpkým ukrutníkem jest hněv, ukrutníci jsou závist, nenávist, pýcha, litým a zběsilým ukrutníkem, jenž hrdopýšně své otroky týrá, jest prostopášný úmysl, který přirozenost porobuje v služebnost nečistých vášní; poroba pak la-kotnosti kteroužby míru trpkých zkušenosti ta nepřevýšila? Ta porobivší si bídnu duši donucuje ji, aby vždy její nenasytné žádosti naplňovala, odevšad shromažďujíc a nikdy se nenasycujíc, jako zvíře o mno-hých hlavách, jenž tisicerými tlamami ne-nasytnému břichu pokrm podává, jemuž se nikdy nijaké sytosti nedostává, ale které neustálým hltáním povzbuзовáno a pod-něcováno bývá, aby si vždy více a více žádalo. — Kdož medle seznaje bídny tento život, zůstal by bez soustrasti a zatvrzelym nad takovými útrapami? Ale vina toho, že nemáme žádného sami nad sebou milosrdenství, jest naše necitelnost těchto ne-hod, jako se to stává u lidí, jenž se byli smyslem pominuli, jichž nesmírné utrpění odnímá jím i pocitu toho, co trpí. Pozná-li tedy člověk sám sebe, jakým prvé byl a jakým nyní jest, (di pak Šalomoun kdesi, že *kdo sebe znají, moudří jsou*) nikdy ne-ustance sám nad sebou milosrdenství mítí a bude v takovém pocitu duševním i Bož-ského milosrdenství následovati. Pročež praví: „*Blahoslaveni milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou,*“ oni, ne jiní, tím slovem totiž myšlence své určitosti dodává, jako kdyby někdo řekl: Blažená věc jest o své tělesné zdraví péčí mítí; nebot ten, kdo o své zdraví pečeje, ve zdraví žiti bude. Tak milosrdný blahoslaven jest, jelikož ovoce milosrdenství jeho vlastním majet-kem bude, at již dle smyslu právě námi uvedeného, at dle prvé vysvětleného nad cizím utrpěním okáže svou duševní sou-strast; nebot rovněž dobré jest to i to, i nad sebou samým outrpnost mítí, jako jsme nyní pravili, i smilovati se nad strastmi bližního, jelikož spravedlnost Božského soudu tu vůli člověka, kterouž k nižším

prokazuje, nad svou nejvzněšenější vyhla-šuje, tak že poněkud člověk sám svým soudcem bývá, an totiž sám nad sebou ten úsudek vynáší, jaký byl druhdy nad nuz-nými vynášeti obvykl. Jelikož pak víra učí, a v pravdě učí, že veškerá lidská přirozenost dostaví se před soudnou stolici Kristovu, aby vzal každý odměnu dle toho, co byl v těle působil, buďto dobré nebo zlé: tut snad, ač jest odvážlivost tak říci, možná poněkud jest, myslí pochopiti ne-výslovna a nevidaná tajemství a nyní již poznati blaženosť odměny, již se dostane milosrdným. Nebot laskavost srdečná, po-vstala k těm, kteří milosrdnými se proká-zali, trvá přirozeně po celý život u těch, kteří účastni se stali lásky. Což medle přirozeně se stane v den soudu, až poznán bude dobrodinec od těch, kteří od něho dobrodini obdrželi? což pocití v srdci svém, slyše se blahoslaviti hlasy vděčnosti před soudcem všelikého tvorstva? Kterého ji-ného blahoslavenství bude potřebí tomu, kdo v tak vzněšeném závodišti za skutky nejlepší bude za vítěze slavně prohlášen? Nebot že budou přítomni ti, kteří dobrodini zakusili, při rozsouzení spravedlivých a hříšníků, tomu učí slova sv. evangelia. K jedněm i druhým poukazuje slovo jeho téměř prstem a zřejmě ukazuje, co myslí, říkouc: „*Pokudž jste to učinili jednomu z bratrí těchto mých nejmenších.*“ (Mat. 25, 40.) Že pak di „*těchto*,“ poukazuje k přítomným tamо těm, kteří byli dobrodini obdrželi. Nyní mi pověz, kdokoliv bez-dušnou hmotu bohatství miluješ, zdali lesk zlata veškerého, zdali jiskrný svít všelikých drahokamů, zdali krásu všelikého roucha vyrovná se té slávě, již se nám naděje podává? Když se král tvorstva okáže člo-věcenstvu na vzněšeném stolci velebně sedící; až se spatří vůkol něho nesčíslné pluky andělův; když se zjevi zrakům všech nevýslovna krásá království nebe-ského, a otevrou se s druhé strany hrůzy místa trestního; u prostřed pak toho očtne se veškeré pokolení lidské od prvního stvo-rence až do posledně na konci věkův zplo-zneného, uděšené strachem a naději věci nastávajících, chvějící se nad možným bud-na tu nebo na tu stranu výsledem toho, co je očekává, kdežto i ti, kteří v dobrém svědomí žili, nedůvěřují se v budoucí svůj osud, vidouce jiné, ani zlým svědomím co nějakým katanem v děsnou onu temnici strženi jsou; když tak mnohý s slavnými a vděčnými zvuky těch, kteří byli od něho dobrodini zakusili, v jasné ve své skutky

důvěře soudci se představí: bude-li pak se moci krásný jeho osud srovnávat s hmotným bohatstvím? Zdaž-li pak dá blaho takové za všecky poklady zemské, byť se mu pak všecky hory a pole a luka i moře v zlato proměnily? Ten pak, který pečlivě pečetmi a závorami a dveřmi železnými i tajnými zámky mamonu svou byl uzavřel a nad všeliké přikázání více si vážil toho, aby nahromaděné v úkrytu poklady hmotné choval, až v onen temničný oheň střemhlavě stržen bude, ano se mu jeho zatvrzelost a nemilosrdensví předstíratí bude ode všech, kteří je byli v tomto životě zakusili, řkouc: „*Pomni, že jsi své dobré obdržel v životě svém;*“ (Luk. 16, 25.) zavřel jsi v pevných pokladnicích spolu i milosrdenství své; zanechal jsi na zemi útrpnost; nepronesl jsi v tento život lidumilnost; neobdržíš, čeho jsi neměl; nevezmeš, čeho jsi neušchoval; neshromažduješ, čeho jsi nerozsil, nebudeš žít, kdež jsi setbu neobstaral; hodné se ti dostává za tvou setbu žatby; zatvrzelost jsi zasel, seber své snopy; nemilosrdenství jsi konal, měj si, co jsi sobě oblíbil; neohléděl jsi soustrastné, nedostane se ti soustrastného pohledu; nic jsi nedbal chudého, nedbatí bude tvé záhuby; odvrátil jsi se od milosrdenství, ono se odvráti od tebe; pohrdl jsi chudým, pohrdne tebou ten, který za tebe chud se stal: když se ty a takové řeči ozvou, což bude platno zlato? což lesklý nábytek? což pečeti a zámky pojistěné poklady? což k noční stráži ustavení psové, a ozbrojení proti úkladníkům hlídajícím, zapsaná v knihách summa bohatství? Což platno to vše proti pláči a skřípění zubů? Kdož osvítí onu temnotu? kdož uhasí onen plamen? kdož odžene červa neustále hlodajícího? — Nuže tedy, bratři! poznejme hlas Páně, poučující nás zkrátka o tak velikých u věčné budounosti všeckých a budemež milosrdní, abychom za to i byli blahoslaveni v *Kristu Ježíši* Pánu našem, jemuž sláva a mocnost na věky věkův. Amen. —

Paměti o bitvě u Hradce Králové a následcích jejích.

(Pokračování a dokončení.)

Úroda duchovní z války. Modlivali jsme se všickni: „Od moru, hladu a války zachovej nás Pane;“ ale ač jsme se těch slov lekali, předce nýni teprv známe ano citíme plný význam jejich, zejména jak bolestně šlechající metla Boží jest — válka.

Jak mnoho očí pláče přičinou války,

jak mnoho srdci krváci, jak mnoho nadějí jest zmařeno, jak mnoho blahobytu zničeno, jak mnoho podpor odňato, jak mnoho rodinných a přátelských svazků roztrháno! — V málo dnech, ano v málo hodinách jak mnoho hrozného, dlouho trvajícího žalu bylo jest rozseto! „O intelligite, qui judicatis terram!“

Však ale, jestliže lidé z dopuštění Božího rozseli semeno zkázy a žalu, Bůh dobrovitý kladl v též dopuštění semeno užitku a útěchy. —

Objasnila se přičinou a následkem války mnohá mysl k poznání, že věru člověk bez leckterých věcí býti může a že jest pošetilé tak mnohých starostí jim věnovati; složil mnohý hezkou část pánovitosti a pochopil určitéjí, co znamená slovo „bližní;“ poznal mnohý přitele, ne z jeho pochlebování, ale z poskytnuté pomoci; hledal mnohý a hledatí bude — Přítele toho, na kterého snad dlouho zapomínal, Boha totiž, ano pocítil mocně, kterak sám slabým jest „stvořením“ zcela závislým od svého „vsemohoucího stvořitele,“ a modlil se a poznal, že modlitba jest útěcha, posila, pomoc, že jest vazba, jež nás k Bohu přidržuje. — Jeden veják vracející se dne 3. července z boje, pravil ke mně: „Kdo se neumí modlit, měl dnes býti s námi!“ — Vzbudila se v mnohem důvěra v strážného anděla, vzbudilo se též silné vědomí i přesvědčení, že to není planá věc, etíti a vzývati svaté a světice Boží. — Kde bitva byla nejprudší, kde útek občanů se dál v největší tísni, tam úcta Boží a svatých byla nejživější. — Od utíkajících, bojujících, raněných žalm pokorné důvěry vznášel se k Bohu na nebesích, ozývalo se z katolických úst a srdci volání pokorné a důvěrné k Matce milosrdenství, ano v těch strastných hodinách od mnohých živě poznáno, že v srdečném vzývání Matky Boží veliká spočívá útěcha, pomoc neobyčejná, štěstí vzácné.

Tklivé bylo vypravování vracejících se osadníků mých, kterak tu a tam, jsouce na strastném nocelu aneb v úkrytu, ano i někteří u prostřed bitvy (jmenovitě na dvoře při zámku Přímském, kde přetuhá byla seč Prusův a Sasův) s chvějicím se srdcem a v slzách modlili se, jmenovitě růženec, a kterak žádný, kdo vůkol nich byl, nic se neostýchal, alebrž s nimi poklekl, s nimi slzel, s nimi se modlil!

Vypravovali to s takovou rozníceností, že i z tváří i slov jejich ještě patrně bylo, jaké útěchy a posily v svých modlitbách

nabývali. — Bál dej, aby ty spasné city a úmysly z myslí a srdečí nikdy více nevyvanuly, a aby to důvěrné vzývání Panny nejsvětější a Matky neporušené se rozmahalo vždy více a více.

Na bojišti oživilo se vědomí a osvědčila se víra, že „modlitba spravedlivého mnoho může u Boha.“ Jeden důstojník vypravoval mi: „Když jsem raněný na zemi ležel a kule vůkol mne do země byly jako déšť; když jsem spatřoval, kterak ten a onen vedle mne padly opět kulkou, jenž do země se zaryla, do výše byl vyhozen a zase jako bezvládná loutka na zem padal: tu jsem se z hloubí duše k Bohu modlil a volal: Ted, ted Gabriele, drahá choti, modli se za mne!“

Přiznání toto činil před svou zbožnou manželkou.

Okázalo se, jak dobrému katolíku chrám Boží jest drahý. Vypravovali mně moji farníci: „Když jsme na outěku svém slyšeli ten hrozný hluk děl, když jsme viděli vystupovati sloupy dýmu; když nám naši vojáci ztvrzovali, že na Hněvčeves od našich bylo z děl stříleno ano i rakety házeny, poněvadž tam bylo hemžení se Prusů pozorováno, tudiž že musí obec v rum obrácena být, tu bylo nářku, že s naším milým chrámem Božím se neshledáme více!“ dokládajice: „Jaká to byla pak nevypravitelná radost, když jsme chrám Boží i faru i celou obec opět spatřili!“ —

Od moru, hladu a války — vysvobod nás, ó Pane!

J. Just, děkan.

D O P I S Y .

Z Nového Bydžova dne 19. září 1866.

(Spolek veteránů. — Z doby válečné. — Pohreb.)

Velevítanou mi byla zpráva, že náš Blahověst opět nastoupil další pouť svou. Tím jsem pobídnut sděliti, co u nás za ten čas se dálo. Dne 10. června byl slavně posvěcen prapor veteránů Novobydžovských. Na lící je sv. Václav, na rubu dvojhlavý orel rakouský. Na náměstí u sochy Panny Marie byla tribuna, chvojím a proporečky ozdobená. Sem odebral se po 10. hodině za hlaholu zvonů průvod družiček s velebným duchovenstvem, v jehož čele byl důst. p. děkan Jos. Kneisl doprovázen p. kan. Fialou, děkanem Hořickým d. p. Lednem, a farářem Mlikosrbským p. Šafránkem. Prapor byl církevně posvěcen, při tom rozličná hesla pronášena, přiměřená řeč přednešena a z hmoždířů stříleno. Na to odebral se průvod do ko-

stela, kdež velké služby Boží byly slouženy. Přítomen byl slavnosti té i spolek veteránů Hořických. Od té doby tížil strach myslí všech jako děsivé mračno od severu nad městem se zatahující. Po nešastné seči u Jičína na den sv. Petra a Pavla opouštěli jedni město, druzí, tu zůstatí musíce, hotovili se na to nejhorší. Pohromy ty na nás seslané naučily nás více v Boha než v lidi se důvěrovati a vroucněji se modlit. Služby Boží konány byly v pořádku nepřetržitě; jen v sobotu (30.) nebyl sv. růženec pro zmatek nastalý vojskem od Jičína prchajícím a v neděli (1. července) nebylo kázání o velké, že lid pozoroval více voje saské, tudy ku Hradci rychlým pochodem jdoucí. V pondělí (2.) Prusci město opanovali, na věži srdece zvonů zavázali, tak že celý týden nezvěstovaly ani tajemství vtělení Páně, ani nezvaly věřících do kostela, ani neprovázely ke hrobu zesnulých. Byl to čas věru smutný! Strádali jsme nejen hmotně ale i duševně. Po bitvě Hradecké (3.) navezli sem na sta raněných, jež ubytovali v nemocnici městské, ve škole, v kasárnách i po městě. Přemnozí toužili jen aby ke knězi dostati se mohli. Polního kaplana tu nebylo, pročež naši vel. páni jim posluhovali s ochotou sv. svátostmi a zesnulé pochovávali; všech jich tu odpovídá asi 60. — Velmi mnozí katolíci chodili k sv. zpovědi a sv. přijímání, celou tu dobu na kolenou klečíce s rukama sepiatýma. Na mši sv. jich bývalo vždy několik, vždy příkladně se chovali z knížek se modliteb. Nad tím pozastavovali se, že kostel není celý den otevřený, u nich na Rýnu prý kdykoli za dne mohou v kostele posilu hledati a Pánu Bohu si postěžovati. Sami tedy si docházeli na děkanství, prosíce, aby jim kostel byl otevřen. K duchovnímu lnuli vrouci láskou. Když jim už kázali důstojníci, aby v řady se stavěli, prosili: Nechte nás ještě s našimi milými pány pastory! Jeden na pochodu ztratil svůj růženec, se slzami v očích žádal p. děkana za jiný. Obdržel ho, srdečně zaří děkoval. Za obrázky, jichž od vel. pánu dostali, nemohli dosti se naděkovati. Před křížem každý smekal, i nekatolíci salutovali. Před knězem s Pánem Bohem jdoucím i důstojníci a lékaři vojenští na kolena klekali. Když důstojníků katolických v pátek do hostince v kročivých se tázali, čeho by si přáli, odvětili: Jsme katolíci, vždyť snad i vy v katolickém Rakousku posty zachováváte?

Divili se vlažnosti naši. — Když vypukla cholera (14. července) a nebylo, kdoby kněze provázel se svítilnou, propůjčil se s ochotou vojín na stráži, požádán jsa od vel. pána, a když se ho tázal, není-li mu to obtížno, odpověděl: Proč pak bych se styděl Spasitele doprovázeti? Poddůstojník sám se nabízel: Když budete potřebovat někoho z mužstva, jen si přijďte, oni půjdou rádi. Pán Bůh tu předchází! — Důstojníci kněží našich pozdravovali slovy: Pochválen bud Pán Ježíš! — Katolíkům hluboce vštípěna jest úcta Marie Panny. Velmi mnozí mají medailky neposkrvněného Početí Panny Marie na krku. Důstojníci je nosí veřejně na prsou aneb u hodinek na řetizku. Z domu vycházejice kropili se mnozí svěcenou vodou, ochrany Boží si vyžadujice. K obsluze nemocných zavítalo sem 5 Milosrdných sester s jednou čekatelkou z Prahy. Od vojínů byly srdečně ctěny, sluha v nemocnici se vyjádřil, že jedna sestra je za deset mužských. Obětavost jejich a trapný tento čas působily vemi mocně a vzdělavatelně na lid. O šesté rozléhali se chrámem dojemné písni Mariánské; zvláště z husta pěla se písni: Ach Maria spomoz! Když cholera vypukla, bylo tu ještě smutnějí. Jeden se štítil druhého, strach přemohl i mocný svazek rodinný. Největší nouze byla o posluhu chudým lidem. Aby trestající ruku Hospodina usmířili, konali lidé z vlastního popudu pobožné průvody do Mlýkosrb a Lhoty k Panně Marii. Třetí průvod na Metličany vedl sám p. děkan s vel. pány. Do Vysočan, Stříhova putovali zase sami a v neděli XVII. po sv. Duchu šli do Mlýkosrb na poděkování, že Bůh metlu tu milostivě od nás odvrátil a na vyprošenou další ochrany Boží. Po průvodu měli vždy požehnání. — Poslední bohdá oběti hrozné cholery byl v. důst. p. děkan, bisk. vikář a čest. kan. Jos. Kneisl, jenž 10. září ráno, sv. svátostmi zaopatřen, po kratičké nemoci v Pánu zesnul. Hrubý zvon oznamoval truchlivě stádci úmrtí bdělého pastýře. I na blízkých Metličanech, farnosti cizí, ale téhož střídnictví, velkým zvonem zvonili. Slavná hrana po čtyry dny a na věži černý prapor i cizince upozorňovaly, že město ve smutek ponorenou jest. Ve čvrtk zavítal k nám v. důst. p. kapitolní děkan J. Rais, kan. Vacek a 23 kněží. Po deváté hodině modlili se hodinky za mrtvé. Na to bylo tělo na děkanství mezi květinami odpočívající vykropeno, při čemž zpěvácký

spolek zdejší zapěl přiměřenou píseň. Od tut pohyboval se průvod na náměstí kolm sochy. V čele šla naše školní mládež, za ní kráčeli chudí sv. růženec se modlící, po nich veteráni s hudebou a praporem, za těmito všichni počestní pořádkové s pochodem, potom druhá kapela a zpěvácký spolek, před rakví velebné duchovenstvo s vys. důst. panem kap. děkanem Raisem (pod infúli). Za rakví kráčeli přátelé zesnulého, zastupitelstvo městské, c. k. ouřadníci a nepřehledné množství lidu. Průvod vrátil se zase do kostela, kdež v sinci mrtvola položena byla. Hned následovalo kázání, jež v.p. Bubla měl, při němž mnohé oko slzou vděčnosti se zarosilo. Po něm byly slouženy slavné služby Boží zádušní vys. důst. panem kan. Vackem, ostatní vel. páni sloužili u pobočních oltářův. Po mši sv. bylo tělo vyzdvíženo a průvod veden na hřbitov. Před pohrobením a po tom zapěl zase zpěvácký spolek příznivci svému v kostele Salve Regina. — Zásluhy v Pánu zesnulého p. děkana o město a školství jsou bezpočetné. Mimo jiné v Blahověstu už loni a letos (č. 6) uvedené připomínám, že hněd z Kutné Hory staral se všemožně o pěstování bourcev a morušní. Jeho snahu byly kolem kostela a na hřbitově morušně nasázeny, v ulicích celá stromořadí a na hřbitově školka morušová založena. Ještě letos kmet 74letý v choleře sám zaopatřoval, tak že v horlivosti jeho mu až vel. páni brániti museli. On zjednal si v rodišti svém nehynoucí pomník lásky. Vděčně nař zpomínti bude celá osada, vroucně k Bohu volajíc: Lehké odpočinutí dej mu ó Pane a světlo věčné at mu svítí!

š.

Z Turnova v měsíci září 1866.
(Náčrty o událostech válečných.)

Nastala doba oddechu. — V hřmotu válečném nemohl nikdo chopiti se pera a potomstvu zaznamenati pocity hluboké bolesti. V očekávání, že přijdou věci snad ještě horší, zapominal každý pro tu chvíli na přestálá muka, zbroje se vždy jen proti návalu nových bíd a utrpení. Nyní ustoupilo strašlivé napnutí chvílim pokojnějším. — Za oněch dob, když hřmění děl a růnkot smrtonosných zbraní a hukot jehlových pušek poněkud byl umlkl, nastalo u nás velké hoře a bědování. Mám totiž na paměti utrpení vojenských raněných. Počet rak. a pruských raněných, kteří do Turnova k ošetřování byli přivezeni, páčí se celkem na 1600. Žalostné divadlo zahájilo 84 raněných od Jičína sem dopravených

a pak den co den přiváženo nových obětí. Nevyslovitelné bylo bědování trpících hrdiňů. Byl jsem svědkem zoufanlivého boje dne 29. června u Kosti a Knižnic a padajících obětí na pohorí Brad. Byl jsem ale také svědkem velikého utrpení v nemocnicích Turnovských. Do kláštera františkánského se sváželi všichni ranění bez rozdílu, zdali náleželi vojům přátelským neb nepřátelským, nečiněno mezi nimi rozdílu, neb v neštěstí a utrpení roveň přítel nepříteli — oba hodni našeho soucitu. Od dne 4. až do 11. července denně přiváženi byli ranění na vozích žebřinových a sice 172, 150, 161, 147, 140, 100, 68 a 33 mužů. Ubozáků těchto pak stále přibývalo, tak že jimi brzo sedm nejprostrannějších domů v městě v pravém smyslu přeplněno bylo. Všude bylo mrtvo, dusno, ticho rozkládalo se nad Turnovem, jen nárek byl slyšán, jež časem přerušovalo hulákání cizích nemilých hlasů na náměstí. Veletklívý pohled poskytovalo toho času klenby kláštera Františkánského. Nemocní leželi zde nejen v 7 celách a ve velikém večeřadle (zaujmá 17□⁰), ale i veškeré chodby pokryty byly slanou, na niž vojínové jeden vedle druhého byli uloženi. Netrvalo to dlouho a bylo vše krvi nevinných obětí zbarveno. Pohled na ty zsinale rty, vyhaslé oči a roztríštěné údy byl přežalostný. Zde ležel voják skrváčen a umazán, rozpoltěnou lebkou o ruku opíraje; prostřilený, krvi zbrocený plášť sloužiti musel jemu zprvu za podušku i přikrývku; tamto jiný bodákem probodnutý zoufanlivě volal o pomoc, ten bez ruky onen bez nohy svíjel se v bolestech, jiný smyslu zbavený pomateně blebotal. Bylo to místo hrozných muk. — Čech, Moravan, Rakušan, Polák, Uher, Sedmihradčan, Vlach, Sasík, Prus, Porýňan, Pomorčan, Vestfalan, Poznaňan, (nejvíce od 18. pluku) naplňovali v budově klášterní toto smutné jeviště. Zprvu pocítoval se ve všem strašlivý nedostatek, nebot na tak veliký a náhlý přívoz raněných nebyl nikdo připraven. Ba ani o lékařskou pomoc a o nejnutnější posluhu nebylo dle potřeby postaráno. Dr. Born, stábní nadlékař, a Dr. Vormann konali tu s neunavou pilnosti špitální službu; k ruce jim dány pouze as dva mastičkáři. Lehčejí ranění museli si krvavé rány sami vymývat a obvazovati. Kdo byl svědkem žalostných těchto výjevů, tomuzajisté na vždy utkvělo v paměti, co zde byl viděl a pocítil.

V noci obcházeli dva sluhové, což sotva dostačilo nemocným čerstvou vodou

posloužiti; bylať o ní veliká nouze, neboť kašny v městě byly vyprázdněny. Převazování bylo mnoho; bylo co dělati, by se posloužilo aspoň těm nejhůře zmrzačeným; pisatel řádků těchto u dvěří cely své několika Uhrům těžce raněným přikládal studené obkladky. Byli to vojáci od pluku „Krále pruského.“

Je ráno, lékař prohlíží raněné, zkouší nástroje, chláholí bědujících a počíná vytahovati kusy a kule granátové z ran. Ubohý voják potí se potem studeným, nářek a křik trpitelův působí okolo stojícím studený mráz. Lékař těší, že bude zas dobré; ale Vlach, Slovák, Polák, Maďar tomu nerozumí. Zatím v kuchyni pruská kuchařka připravila polévku. Počíná dělení, a každému se dává též kus chleba. Pak se snáší maso, krupky, rýže, fisole a vaří se znova. I na duševní potravě, to se rozumí, že německé, neschází. Berlinské brošurky hojně se rozdávají. Jsou obsahu náboženského a i podezřelého. Evangelici polní kazatelové, ale i naši kněží Jesuité a Františkáni Westfalští brzo se dostavili. Dva bratři sv. Aleše z kláštera Achenského, a čtyři bratři sv. Františka, jak i veřejné listy svědcí „svědomitě dóstali lidumilnému úkolu svému.“ Občané Turnovští osvědčili při té příležitosti lidumlost svou krásným spůsobem. Někteří přijali raněné do svých bytů k ošetření; paní přinášely jim kávu a polívkou z vína na posilnění, děti nosily plné ruce cupaniny, a jiní pomáhali v koních a džbánech vodu přinášeti. Musel každý ustrnouti, vida ty vojiny krvi zbrocené. *Válka sedmidennt*, jak ji sami Prušáci nazývají, přinesla nám také cholera. V tak zvané sedmileté válce (1767) v Turnově též zúřila hrozná nemoc; 500 mužů vojska se nakazilo, a pak denně 10—15 umíralo, tak že mimo 3 lékaře jen 16 mužů se uzdravilo. Táž nemoc nejen v městě, ale i v okolí se rozohnala a nemilosrdně zúřila.

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Výroční slavnost sv. Václava, muč. a dědice země České, bude se konati v metrop. chrámu u sv. Vítá tímto pořádkem: Ve čtvrtek jakožto v den před slavností budou se konati (u Všech Svatých) o 3. hod. odp. církevní hodinky. V pátek, o slavnosti, bude německé kázání o půl deváté, české pak v 10 hodin, načež o 11. h. J. E. min. nejdřst. p. kardinál arcibiskup slavnostní mši sv. sloužiti bude.

Hned po kázani, ještě před velkou mší sv. bude oféra na dostavění starobylého chrámu Svatovítského. Ve čtvrtek před slavností a po celý oktáv bude se konati v kapli sv. Václava večerní pobožnost česká, která vždy v 5 h. odp. započne, též bude ráno každý den oktávu v 6 h. mše sv. s českou pobožností u téhož oltáře sv. Václava. Večerní pobožnost na den sv. Václava, ku kteréž přichází slavný průvod z chrámu Matky Boží před Týnem, bude vykonávati sám nejdůst. p. kardinál arcibiskup. Na den sv. Václava udělují se v metrop. chrámu plnomocné odpustky. — Dne 4. října (sv. Františka Seraf.) slaví se jmenoviny císaře a krále našeho Františka Josefa I. Téhož dne přibírají kněží ve mši sv. modlitbu za císaře a po slavné mši sv. následuje „Te Deum.“

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 28—30. září a 1. října u nejsv. Trojice v Podskali.

— Řád Františkánský odbýval dne 24. září svou provinciální kapitolu. Za provinciála zvolen jest P. Maxmilian Havlin, kněz, arcib. notář, kvardián Plzeňský. Za kustosa provincie zvolen jest: P. Leander Grotz, kvardián Pražský. Za definitory: P. Hugo Seifert, kvardián Kadaňský; P. Kajetan Hahn, farář a kvardián Hejnicky (Heindorf); P. Anastasius Školaudy, kvardián Zásmucký a P. Valentin Friedrich, kvardián Dačický.

Z Číny. Dle „Všeobecných novin augsburských“ 11. září přináší noviny francouzské truchlivé zprávy z Číny, že totiž v Koree devět kněží missionářských, mezi nimiž byli dva biskupové, smrti mučenickou zemřeli. Dle dopisu z Če-fu byl kontreadmiral Roze, komandant námořní divise Čínsko-Japonské, s fregatou svou v Tientsingu. Tu spatřil člověka v kroji Koreitském, an k němu se přiblíživ takto jej oslovil: „Jsem Francouz a missionář v Koreji. Na malé lodičce utekl jsem s některými křesťany, a pluje 7 dní dostał jsem se do Če-Fu. Dověděv se tu, že jste v Pekingu, odebral jsem se ibned do hlavního toho města, abych Vám zvěstoval, že na rozkaz krále Korejského můj biskup se svým pomocníkem (koadjutorem) a sedmi mými soudruhy v měsíci březnu usmrčeni byli. Týž osud potkal spolu asi 40 domácích křesťanů korejských. Několik dní před touto smutnou udalostí byli přistáli někteří Rusové na severním pobřeží Korejském, žádajíce, aby se jim postoupil územek k vystavění některých přibytků,

v nichž by obchod s tuzemci zavesti mohli. Když se jim bylo vyhýbaté odpovědi od krále dostalo, vzdálili se, ale řekli, že přijdou brzo. Na to se rozesla od dvoru Korejského zpráva, že by si král přál viděti biskupa evropského a že hodlá náboženství křesťanské svou mocí chráni. Skutečně pak byl biskup k králi povolán, ale místo co by měl do palácu královského býti uveden, uvržen jest do vězení. Nedlouho na to dal si ho král zavolati a tázal se ho, zdaliby svou vážností působit mohl, aby se Rusové na zemi neusazovali. Načež biskup jmenem Verneux z Mauru odpověděl: že jest Francouz, a že mu co takovému do záležitosti ruských poddaných nic není. Na to se ho kral dále otázal: Kdyby vám někdo ublížil, přišel by panovník země vaši pomstít vás? dal-li pak by se s námi do války? — Biskup odpověděl: „Napoleon III., panovník můj, jest ochrancem, otcem všech svých poddaných; vy víte, co učinil v Číně, že vojsko jeho vítězně do Pekinku vtrhlo, a veliký císař říše prostřední první na útek zahnán jest. Budě k nám spravedliví a Napoleon bude vaším přítelem a my zůstaneme vaším věrným služebníkem.“ Na to propustil král biskupa s přátelskými slovy a dal ho odvesti do vězení pro nejvyšší mandariny určeného. Ale byla to laskavost pokrytecká; hodina pronásledování nastala a ctihonári otcové Beaulieu, Dorie a Ranfer de Bretenieres se svým biskupem jsou uvězněni a vespolek 8. března před hradbami městskými stati. Tři dni na to ctihonári otcové Purthié a Petit-Nikolas touž smrti zemřeli. Den 30. března, právě velký pátek, byl den nových poprav. P. Davely, akonaský biskup in partibus a koadjutor p. b. Verneux-a, stat jest a s ním i vel. otcové Aumetre a Houn odpraveni.“ — Z missionářů Korejských jsou jen tři ještě na živě; vel. otcové Freron a Kalais utekli se do hor, Ridel pak tuto zprávu admirálovi Rozeovi přinesl.

Literní oznamovatel.

— „Úplný seznam nejnovějších modlitebních, vědeckých, školních a zábavných knih, vydaných nákladem kněžkupectví B. Stýbla v Praze.“ Vydán v září 1866. Stran 32. — Týmž nákladem vyšly dvě ocelorytiny „Památká na první sv. přijímání“ s příslušnými nárazy a modlitbami. — „Německá i česká mluvní cvičení.“ Od Vojtěcha Vrány. Druhé, rozmnovené a opravené vydání. Stran 232. — „Der altböhmische Adel und seine

Nachkommenschaft nach dem dreissigjährigen Kriege. Historisch-genealogische Beiträge von Franz Vlasák.“ Z „Památek archeologických a místopisných“ přeložil na jazyk německý sám spisovatel. Stran 149.

— „Posel z Prahy.“ Kalendář zábavný a poučný na obyčejný rok 1867. Ročník VI. Se mnoha vyobrazeními a zvláštní premié „Děčko a jeho svět.“ Velký IV. Stran 140. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobra, jenž dne 26. května t. r. zemřel. Jest to první z kalendářů českých na příští rok. Vyniká sličnou úpravou a rozmanitostí obsahu. Hvězdářská část ozdobena jest 12 nově kreslenými obrazy z historie České. První místo v části zábavné zaujímá delší novela „Ondřej Puklice“ poctěná cenou, již byl nákladatel tohoto kalendáře vypsal.

— Byli jsme požádáni opětň upozorniti na barvotiskový obraz: „Svatý Václav, vévoda, mučenik a patron země České“ vydaný nákladem Mik. Lehmanna, kněhkupece a obchodníka ve věcech uměleckých v Praze. Širší zpráva nalezá se v „Blah.“ r. 1865, čís. 35. str. 567. a v tomto ročníku v čís. 4. na str. 66.

Osobní věstník duchovenský.*)

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jos. Pycha, katecheta na reální škole Plzeňské, 17. září (n. v Chotětově 3. dub. 1821, kněz od 29. července 1845).

Vyznamenán jest:

p. Frant. Micka, farář u sv. Kiliana, obdržel expositoriun canonic.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Jos. Rezníček, admin. za faráře v Česlicích; p. Prokop Čužna, kapl. z Příbusu do Česlic; p. Vác. Pletený, farář Srbecský, žádal a dán jest na odpoč.

Uprázdnená místa:

Místo kanovníka v St. Boleslaví od 12. září. Srbec, fara patron p. J. Adolfa kníž. Schwarzenberga od 19. září.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

p. Vinc. Stephan, děkan v Šluknově, 28. června (n. 10. dub. 1792, posv. 23. srp. 1818);

P. Alois Krühner, k. ř. cisterc. v Oseku, 30. července (n. 23. listop. 1795, posv. 12. srp. 1821);

P. Martin Šalač, k. ř. františkán. v Bezně, 23. srp. (n. 31. břez. 1809, posv. 3. srp. 1834);

*) Zádáme sl. redakce polit. listů, aby otiskujíce tyto naše zprávy, neobtěžovaly si připojovat, že z „Blahověsta“ vyňaty jsou.

- p. Jan Oettl, Bušický farář na odp., býv. sekretář vikar. Jesenického, 7. srpna (n. 27. června 1801, posv. 4. srp. 1830);
- P. Leopold Müller, k. ř. piarist., rektor koleje a ředitel gymnasia v Ml. Boleslaví, 8. srp. (n. 26. srp. 1812, posv. 2. srp. 1840). **Ve správě duchovní ustanoveni jsou:**
- p. Florian Heller, farář v Podbořanech, za faráře ve Vroutku;
- p. Jan Mann, admin. za faráře v Cinwaldu;
- p. Karel Luttna, kaplan ve Wärnsdorfu, za faráře do Georgenthalu;
- p. Vác. Mladý, adm. za far. v Šir. Třebčicích;
- p. Ant. Učík, farář v Libošovicích, za far. do Markvartic;
- p. Karel Musch, admin. v Raspenu, za kazatele při bisk. chrámu v Litoměřicích;
- p. Jos. Javárek, koop. z Mělnika do Terezína;
- p. Jos. Sterba, kapl. z Litoměřic do Zákup;
- p. Ant. Dlasko, koop. z Křížan do Tanvaldu; **Novovysvěcenci:**
- p. Jos. Beránek, za proz. kapl. do Semil;
- p. Vác. Burgermeister, za kapl. do Neustadtlu;
- p. Frant. Dadourek, za koop. do Mělnika;
- p. Frant. Filip, za kaplana do Litoměřic;
- p. Vác. Frind, za kaplana do Wärnsdorfu;
- p. Frant. Köhler, za koop. do Novosedl (Weisskirchlitz);
- p. Frant. Kromer, za kapl. do Schönlinde;
- p. Gustav Liebich, za kapl. do Radoušova;
- p. Frant. Martinek, za kapl. do Rožďalovic;
- p. Vác. Peuker, za kapl. do Lindova;
- p. Jan Popelka, za kapl. do Držkova;
- p. Vavřinec Rössel, za kapl. do Bořislavi;
- p. Josef Wanka, za kaplana do Klášterce;
- p. Frant. Wenzel, za kaplana do Paliče;
- p. Ant. Wenzel, za kooper. do Jablonného;
- p. Ferd. Vrba, za kapl. do Hor. Litvínova.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Josef Kneisel, jub. kněz, bisk. vikář, čestný kanovník a konsist. rada, okresní školdozorce, děkan v Novém Bydžově, 10. září (nar. v Novém Bydžově 16. února 1792, kněz od 27. břez. 1815).

Vyznamenán jest:

p. Vác. Koželuh, jub. kněz, farář ve Všeštarech, jmenován čestným děkanem.

Číslo 28. vyjde dne 5. října. — Přednášky na fakultě bohoslovecké počnou dnem 22. října. V příštím čísle oznámíme, kdy se alumnové k. arcib. semináře k odbývání zkoušek za minulý rok sejti mají. Nyní se v semináři pracuje na upravení zpustošených místností.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semináři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786-II.
Nedošlá čísla reklama-
mjí nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Sv. Řehoře nyssenského o osmeru blahoslavenství Řec' sestá.

„Blahoslaweni čistí srdcem, neb oni Boha viděti budou.“ (Mat. 5, 8.) Co se stává těm, kteří s nějakého horního vrcholu na ne-smírnou vodopustu mořskou dolů hledí; to pocituje mysl má, s výše slova Páně jako s vrcholu horního na bezednou hlubinu smyslu jeho hledic. Neboť jako v mnohých pomořních krajinách viděti lze horu úsečnou na přimořní straně od vrcholu do hlubiny kolmo utatou, s jejíhož vrcholu přímá skála nad propastí vyčnívá — jak se tedy přirozeně stává tomu, kdo s takové veliké výšiny jako s hlídky na moře v hloubi se rozšířující hledí, rovněž nyní pojímá závrat i duši mou, povznešenou do výše velikým tímto slovem Páně: „Blahoslaweni čistí srdcem, neb oni Boha viděti budou.“ Bůh se dává spatřiti těm, kteří se očistí srdcem, Bůh jež „žádný nikdy neviděl“, jak dí (Jan 1, 18.) Jan onen veliký; přisvědčuje pak tomu i Pavel důmyslný řka: „Jehož žádný z lidí neviděl, aniž také viděti může.“ (I. Tim. 6. 16.) Ta jest ta kolmá a příkrá skála, nižádné pudy na sobě k myšlenkám neposkytující, kterouž i Mojžíš též za nepřístupnou ve svém učení prohlásil, tak že nijak mysl naše se k ní přiblížiti nemůže, jelikož všeliký přístup přímým záporem utatý jest. „Neboť neuzří mne člověk, dí Hospodin, a živ bude.“ (II. Mojž. 33, 20.) Ale zajisté viděti Boha jestit život věčný. Toto pak za nemožné prohlašují sloupové víry Jan a Pavel i Mojžíš. Hle závrat, kterouž duše v hlubinu smyslu onoho výroku stržena jest! Jest-li Bůh život, tehdy ten, kdo Boha neuzří, neuzří života. Ze Boha nelze viděti, dosvědčují Bohem nadšení i proroci i apoštoly. Kam se podějí lidé s nadějí svou? Však podporuje

klesající naději naši Pán, jako učinil s Petrem klesajícím a tonoucím, postaviv jej na pevné půdě vodní. Kdyby tedy i k nám přišla ruka Slova věčného a nás nejistě nad hlubinou smyslu jeho stojící na pevném přesvědčení postavila, byli bychom pak beze vši bázni, pevně se ruky vedoucího nás Slova uchopivše. „Blahoslaweni totiž, dí, čistí srdcem, neb oni Boha uzří.“ Zaslíbení to jest tak veliké, že nejvyšší vrchol blahoslavenství převyšuje. Neboť čehož by pak kdo po takovém dobru jiného sobě žádal, maje vše v tom, jež vidí? Nebo dle obyčejného mluvení spůsobu známená se v písmě slovem „viděti“ tolík co „mít“; jako v žalmu: „at vidis dobre vici Jerusaléma,“ (Žalm. 127, 5.) míni písmo: „at nalezneš a máš;“ prorok pak dí: „Odňat будиž bezbožník, a nebude viděti slávu Hospodinovu!“ (Isai. 26, 10.) míne slovem: „neviděti“ tolík co „nebýt učastnu.“ Kdo tedy vidí Boha, má u vidění tom všecko, co se jen za dobré považovati může: život neskonálný, věčnou neporušenost, nesmrtnou blaženosť, neobmezené království, neustálou radost, opravdové světlo, duchovní a přesladký pokrm, slávu nedostihlou, nekonečné veselí, vše dobro. Takové tedy a toliké jest to, co se naději naši v blahoslavenství tom předkládá.

Jelikož pak se nám cesta k vidění tomu ukazuje tím, když budeme čisti srdcem, tu opět závrat pojímá mysl mou, aby snad čistota srdce nebyla cosi nemožného a přirozenost naši převyšujícího. Neboť když se nám tím dostává vidění Boha, Mojžíš pak ho neviděl, a Pavel se vyjádřil, že nemůže ani on sám aniž kdo jiný Boha viděti, okazuje se býti čímsi nemožným to, co za podmítku k dosažení nyní zmíněného blahoslavenství klade. Což nám medle prospěje věděti, čím Boha viděti lze, když právě to, čím by se nám

Predpláci se
v expedici
i v všechny rádny
knihkupeč
na rok: 2 zl. 50 kr
na půl: 1 zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr
—oo—

Předplacení čtvrtletní se nepríjemá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

toho dostalo, nemožno jest? Neboť jest to tak, jako kdyby někdo řekl, že jest blaženě v nebi býti, jelikož se tam spatří věci v tomto životě nevidané. Kdyby totiž možná bylo nějak do nebe se dostati a nám to slovo Páně okázalo, tuf by ovšem prospělo věděti, že blaženo jest tam býti; dokaváde však nemožno jest tam přijíti, což prospěje vědění o blahoslavenství nebeském, jelikož nás jenom zarmucuje, zjevujíc nám, jak velikých darů zbavení jsme nemožností tam se dostati? — Však ale zdali pak nám Pán něco přikazuje, aby bylo kromě přirozenosti naší a převyšovalo velikostí přikázání míru možnosti lidské? Není tak, není! Nebo nekáže ani létat těm, jimž byl perutí neutvořil, ani pod vodou žít těm, jimž na zemi život vykázal. Když tedy ve všem jiném přiměřen jest zákon sile těch, jimž svědčí, a k ničemu jich nenutí, co by bylo nad přirozenost jich, z toho tedy následovně ovšem i toto rozumějme, že není proti naději naší to, k čemu nám toto blahoslavenství poukazuje; nýbrž že i Jan i Pavel i Mojžíš a kdokoliv jiní jsou jim podobni, neminuli se tohoto tak vznešeného blahoslavenství, kteréž pochází z vidění Boha; ani ten, který řekl: „Uložena jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá soudce spravedlivý;“ (II. Tim. 4, 8.) ani ten, který odpočíval na prsou Ježíšových (Jan 21, 20.); ani ten, který slyšel hlasu Božího: „Tebe znám přede všemi.“ (II. Mojž. 33, 17.) Jsou-li tedy onino, kteří hlásali, že vidění Boha jest nad schopnost naší, beze vši pochyby blahoslaveni, blahoslavenství pak z vidění Boha se prýšti, tohoto pak se za čistotu srdece dostává, již zajisté není nemožná čistota srdece, skrize níž lze blahoslavenu býti. Jak tedy možná říci, že pravdu praví ti, kdož se drží sv. Pavla, prohlašujice, že vidění Boha převyšuje schopnost naší, a že slovo Páně neodpírá jim, slibujíc, že kdo čist bude srdecem, Boha uzří? Za dobré však uznávám, krátce to rozebrati, aby nám to pak náponocno bylo náležitě v rozjímání našem pokračovati.

Co božská bytnost sama o sobě jest, tot převyšuje všecko pochopení lidské, jsouc nedostižitelná a nepřístupná všelikému důmnění; i nenalezá se u lidí nizádné mocnosti, kterážby pochopovala to, co jest nepochopitelnou, aniž pak cesta jakás vyzkoumána jest, po níž bychom dostíhli toho, co jest nedostižitelnou. Proto i veliký apoštol „*nepostižitelné*“ jmenuje „cesty Jeho,“ (Řím 11, 33.) znamenaje slo-

vem tím, že ona cesta, která k poznání bytosti Božské vede, naši myslí nepřístupná jest, jelikož nikdo ze všech, kteří před námi cestou tohoto života kráceli, nezanechal nám ani šlépěje poukazující na to, čím bychom poznali to, co nade vše poznání jest. Ač pak jest Bůh takové bytosti, bytost totiž převyšující všecko přirozenost, předc jiným spůsobem viděti i pochopiti se dá, jsa jinak neviditelný a nepochopitelný. Jsouť však mnozí spůsobové takového poznání. Nebot lze v moudrosti ukazující se u všemmiru domněnkou viděti toho, který „*v moudrosti vesmíru stvořil*,“ jakož i na dílech lidských lze poněkud patřiti myslí umělce dila předloženého, ano byl totiž své umění na něm objevil; nepatří se pak na něm přirozenost umělcova, ale toliko umělecká jeho znalost, již byl na díle vyrobeném uložil; rovněž k pořádku v tvorstvu se naleza jícím hledíce, nevnímáme pojmem podstatě, ale o moudrosti toho, jenž byl vesmír v moudrosti stvořil. A povážime-li původ života svého, že nikoliv z nutnosti, ale z dobré vůle odhodlal se stvořiti člověka, opět i tímto spůsobem pravíme, že vidíme Boha, dobrotivost totiž Jeho, nikoliv pak bytost myslí vnímajice. A tak i vše jiné, co mysl naší k lepšímu a vznešenějšímu povznaší, poznáním Boha zůveme, jelikož každá vznešená myšlenka Boha nám připomíná. Nebot mocnost a čistota a nezměnitelnost a vlastnosti opáčných neschopnost i vše jiné vštívuje dušem našim pojmem vznešené velebnosti. Tím tedy provedeno, jak i Pán pravdu dí, slibuje, že Bůh spatřen bude od těch, kteří jsou čisti srdečem, i Pavel že nekla me hlasaje, že Boha neviděl nikdo, aniž viděti může. Nebot ten, který jest přirozenost svou neviditelný, viditelný jest v působení svém a dává se patřiti v některých svých vlastnostech.

Ale nehledí k tomu jedinému smyslu našeho blahoslavenství, že z působení lze působitele samého o sobě poznati; neboť mohli by snad i mudrcové tohoto věku z milořádu tohoto světa poznání dosíci vznešené nade všecko moudrosti. Ale myslím, že něco jiného radí a na ruku dává vznešené blahoslavenství těm, kteří s to jsou snéstí pohled Toho, jehož si žádají. Co mi na myslí tanec, příklady vysvětlím. Dobro zajisté jest v životě lidském zdraví tělesné; ale není již blaženosti znáti toliko pojmem zdraví, ale v zdraví žiti. Nebot kdyby někdo chvalořečmi velebě zdraví,

potom nezdravého a neduhu působícího pokrmu požíval, což pak by měl z chvalořečí svých, leží nemocem utrápen? Tak tedy považujme i předloženou průpověď, že Pán nepraví, jakoby blaženosti bylo, nějaký pojen o Bohu mít, ale Boha mít v sobě. Nebot dí: „*Blahoslaveni čisti srdcem, nebot oni Boha viděti budou.*“ Domnívám se zajisté, že nezaslibuje tomu, kdo byl duchovní oko své očistil, patření na Boha jako tváři v tvář, ale naznačuje nám snad vznešená ta průpověď to, co i jiným jinde a v čířejším smyslu dí, řka, „*že království Boží v nás jest,*“ (Luk. 17, 21.) abychom poznali, že kdo srdce své od veškeré nepravosti a vášnivé náklonnosti očistí, ve své vlastní kráse obraz přirozenosti božské spatřuje. Obsahuje pak tuším výrok onen krátkými slovy svými tutto radu, jako by pravil: „Ó lidé, kteří potékud toužíte spatřiti skutečné, opravdové dobro, když uslyšíte, že Božská velebnost jest nade všecka nebesa, a že sláva její jest nevypravitelná a krása její nevýslovňá i bytost její nepostihlá, neklesejte v beznadějnlost, že nebudeste mocí spatřiti toho, čehož si žádáte. Nebot postižitelná míra k poznání Boha v tobě jest, člověče! ant tvářce tvůj takové dobro hned přirozenosti tvé přitvořil; nebot Bůh vštipil v přirozenost tvou možnost nápodobení některých své vlastní bytosti dokonalosti, jakoby pečeť nějakou znakem vyrytým u vosk byl vtiskl.“

Ale nepravost, která obraz Bohu podobný obklíčila, zničila ti ten dar, an nyní šerdenými pokrovem zahalen jest. Chtěl-li bys tedy opatrným životem smýti nešváry s svého srdce, zastkví se ti opět krása Bohu podobná. Jako se to na oceli stává, an jsa brusem rzi sproštěn, lesk od sebe yydává a třpytí se proti slunci a syti, byv prvé černý: tak i člověk vnitřní, jež slovem „srdce“ rozumí Pán, když sbrousí rzavý nešvár, jímž byl hřich co šerdenou plesnivinou podobu jeho potáhl, pak opět přijme svou s praobrazem podobnost a stane se dobrým; nebot co dobrému podobno jest, jest ovšem dobré. Tak tedy kdo k sobě samému patřiti bude, v sobě uhlídá to, po čemž touží; a tak se blaženým stává, kdo čist jest srdcem, jelikož k své vlastní čistotě hledě, v obrazu svém patří praobraz. Nebot jako ti, kteří v zrcadle slunce pozorují, byt by ani k nebi nepohledli, nicméně v lesku zrcadla to-

též slunce patří, jako ti, kteří přímo k slunce kouli hledí; tak, dí, i vy, byt byste byli slabí k poznání nepostižitelného světla, navrátíte-li se zpět k libeznosti obrazu vám původně přistvořeného, sami v sobě naleznete, co hledáte. Božství zajisté jest pouhá čistota a bezvášnivost a prázdnost všeho zlého; jsou-li tedy tyto v tobě, Bůh ovšem v tobě jest. Jest-li tedy mysl tvá prosta vši nepravosti a prázdná vši vášně, i čista všechno nešvaru, blažen jsi za přičinou bystrozrakosti své, jelikož jsi to, co neočistěným neviditelně jest, jakožto očistěný seznal, a po odstranění hmotné temnosti od duševního zraku svého v jasnu svého srdce, kocháš se stkvělým a blaženým pohledem. A který jest ten? — Cistota, svatost, prostota a všecky podobné záře Božské přirozenosti, jimiž se Bůh patřiti dává.

Však nepochybujeme, že dle toho, co jsme posud řekli, tak jest. Ale posaváde se úvaha naše v též nerozluštěné nesnázi nalezá. Nebot jako za jisto máme, že kdo do nebe se dostane účasten jest divů nebeských, dokaváde výšak cesta, po niž bychom se tam dostali, nám nemožna jest, nic nám neprospeje ono přesvědčení; tak nic sice nepochybujeme, že z očištění srdce pochází blaženost; to však jak by je kdo od nešvarů všelikých očistil, veskrze právě se podobá oné nemožnosti do nebe se dostati. Jaký medle řebřík Jakobův, jaký se nalezne ohnivý vůz dle toho, který proroka Eliáše k nebesům povznesl, na němž by srdce naše k vzdáleným divům nebeským unešena toto pozemské břímě svrhla? Kdo zajisté nezbytí útrap duševních pováží, za nesnadné ba za nemožné uzná, aby ušel strasti vespolek mezi sebou spojených. Hned narození naše utrpením počíná, utrpením zrůst náš pokračuje, utrpením z života se odebíráme; sloučeno jaksi úzce utrpení s přirozeností naší skrze ty, kteří je z počátku pojali a neposlušností nám neduh ten téměř vštipili. Jakož pak plozením potomstva všelikého druhu živokův přirozenost sama veskrze se zachovává, tak z člověka rodí se člověk, z vášnivce vášnivec, z hříšnika hříšník. Tak tedy hřich s rozencí téměř povstává, s nimi se rodě, s nimi rosta, s nimi na konci života přestávaje. Ale že těžko dostižitelná jest nám etnost, a sice nic jinak, než tisícerymi pracemi a lopotami, pilí a unavením a to sotva k docílení, o

tom se často ze svatého písma dozvídáme; neboť víme, že nazývá úzkou a těsnou cestu vedoucí ke království (nebeskému), širokou pak a schůznou a hladkou tu, která uvádí život skrze nepravost k záhubě. Neprohlašují zajisté písma svatá život vznesený za docela nemožný, jelikož nám tolikerých mužů divy v svatých knihách před oči staví. Poněvadž pak jest dvojí smysl v zaslíbení viděti Boha obsažen, jeden poznati přirozenost vznešené Jeho nade všecko bytosti, druhý pak spojiti se s Ním čistotou života, prohlašuje učení svatých dle prvního smyslu viděni Boha za nemožné; dle druhého pak je slibuje lidskému pokolení Pán ve svém přítomném naučení řka: „*Blahoslaveni čisti srdcem, neb oni Boha viděti budou.*“

Ale jak lze čistým býti, poučuje tě skoro celé svaté evangelium; neboť projda jen zběžně některé tuto položené výroky, nalezneš tolikéž spůsobů, jak bys srdcem čist býti měl. Neboť když Pán všelikou nepravost na dvi dělí, jednu v skutečích, druhou v myšlenkách spočívající, nejprvě tedy v starém zákoně nepravost v skutečích se jevíci trestal, nyní pak provedl to, aby zákon i k druhému spůsobu nepravosti přihlídal, nezakročuje toliko tresty proti skutečnému hříchu, ale o to pečeje, aby se skutek hříšný ani nestal; nepravost zajisté z vůle vymýtit, tot jest sprostřiti život nesčíslné mnohých zlých skutečkův. Neboť jelikož nepravost mnohonásobná a rozličná jest, proti každému zákuzu zvláštěho přikázání lék ustanovil; a že neduh hněvu velmi snadně a zhusta nás uchvacuje po celý život, tehdy od toho, který nejvíce panuje, hojení své započiná, rozkázav nejprvě zdržeti se hněvu. Slyšel jsi, dí v starém zákoně: „*Nezabijejš!*“ nyní pak slyš, že máš sprostřiti duši svou všeho hněvu k bližním svým; nezamítá hněvu docela (neboť jest i mnohdy dovoleno k dobrému použiti takového myslí pohnutí); ale proti bratru dáti se uchvatití hněvem za nižádnou dobrou přičinou, to zakazuje výrok Páně: „*Koždý, dí, kdo se hněvá na bratra svého marně*“ (Mat. 5. 22.). Neboť že dokládá slovem „marně,“ tím poukazuje k tomu, že často příhodně se užívá hněvu, když se totiž k potrestání hřichů rozníti.

Takový spůsob rozhněvání osvědčuje písmo o Fineesovi, když zavražděním dvou zlopášných osob povstalou proti lidu nevoli Boží ukojil. — Potom pak přistupuje s lečením k nepravostem z rozkoší tělesných

povstávající, a vykořeňuje zákonem svým nezřízené žadosti cizoložstva. A tak se zináš, že vše zvlášt jedno po druhém Pán napravuje, proti každému nepravosti druhu své zákony klada. Zabraňuje pozdvihati ruce k bezpráví tím, že ani nepovoluje se brániti; zamezuje váseně lakotnosti tím, že velí, abychom tomu, jenž nás oloupil, přidali to co nám nechal; léčí bojácnost, přikazuje, abychom pohrdali smrtí; a tak vúbec patřiti můžeš, jak ostré slovo Boží zlé kořeny všelikých hřichův, nic jinak nežli co nějaké rádlo z hlubin srdeči našich trhá, čímž právě nám lze od tohoto trnoví sebe očistiti. Tak tedy obojím spůsobem dobrditelem jest přirozenosti naší, i tím, že nám dobré slibuje, i že nám naučení dává, jak bychom ho dosáhli. Zdá-li pak se ti pile po dobrém pracná, srovnej ji s životem opáčným a shledáš, jak mnohem obtížnější jest hřich, hledíš-li ne k tomuto, ale k onomu životu. Neboť kdo toliko slovo „*peklo*“ uslyší, nebude se pracně a s nesnázi zdržovati rozkoší hříšných, ale dostačí jediná bázeň v mysli jeho vzbuzená uvarovati jej nepravostí. Mnohem pak lépe jest, domyslit se toho, nač se mlčky poukazuje, a tak odtud tím mocněji žadostí se roztožití po tom, co se zjevně slibuje. Neboť jsou-li blaženi čisti srdcem, bídni a neštastní jsou ovšem, kdož nečisté jsou myslí, jelikož k tváři protivníkově hledí: a jestliže se ctnostným životem podobnost s Bohem vyjadřuje, zřejmof, že život hříšný představuje podobnost a tvářnost protivníkovu. A zajisté když Bůh se zove dle rozličných příznaků, jež vespolek pojmem „*dobra*“ působí: světlem totiž a životem a neporušeností a jinými toho druhu jmeny: tut ovšem na opak protivními tomu příznaky sluší nazvat protivníka a původce všeho hřichu: temnosti a smrti a zhoubcem i vším jiným, co téhož jest rodu a druhu.

Seznavše tedy, čím se zlý a čím ctnostný život zjevuje, a jsouce dle samovládné vůle svobodni rozhodnouti se pro ten nebo ten, varujme se podobnosti dáblový a odvrhnouce od seba larvu zlého, přjměme opět na se obraz Boží, budmež čisti srdcem, abychom byli blaženi, kdyžby se totiž obraz Boží v nás vyjádřil životem čistým v Kristu Ježíši, Pánu našem, jemuž sláva a mocnost na věky věkův. Amen.

Zápisky z času války.

III.

Na ulicích Pražských je živo, všude veliká směsice; naši vojínové chodí pěšky,

mnohý bídň se vleče: jsou to poranění; cizí, pruští vojáci se vozí, hodují na každý den skvostně na útraty obce, země a říše. Domáci hynou hladem, nejeden chudas žíví se z drobtů, kteří padají se stolu ci-zincův, jenž na ten čas jsou u nás páni. Je viděti mnoho u nás nevidaného. Tamto kráčí po ulici voják v ruce nesa a vzhůru drže kalich, za ním mladý muž v černém dlouhém rouchu a s baretem na hlavě. Jest to protestantský kazatel pruského vojska. Jde ze špitálu, kdež nemocnému kranjanovi posloužil. Měli jsme mu za zlé, že, když mu to víra nepředpisuje, aspoň k vůli slušnosti kalich buď sám nenesl, aneb aspoň nějakým šatem nezakryl. Ve špitálech nejvíce bil do očí ten veliký rozdíl mezi katolíky, jenž po přijetí svátosti pokání přijímali nejsv. Svátost oltářní a sv. pomazání, a mezi jinověrci. I stalo se, že jednoho zdejšího p. kaplana, když ve špitále těžce poraněnému našemu vojínovi sv. svátostmi byl posloužil, pruský voják od svého p. pastora již zaopatřený prosil, aby na něm také vše to vykonal, jako tam na tom Rakušanovi. S radostí, odvětil, jste-li katolík. Nejsem. Chcete učiniti vyznání víry katolické? Milerád, kdybych věděl, že zde umru, ale domů nesměl bych se co katolík navrátit. Kněz mu přimlouval, aby prosil Boha, by mu dal pravou víru poznati, v ní žít a umřiti. Rozešli se. Opět se sejdou až na onom světě.

Do vojenských nemocnic chodilo mnoho Pražanů, přinášejice štědře a v hojnosti, co by nemocným a poraněným, přáteleům i nepřáteleům, sloužilo k občerstvení a k posilnění. V domech těchto vykonáno mnoho tělesného i duchovního milosrdenství; tisiceré „Zaplat Pán Bůh“ povznášelo se odtud k nebesům. Blahoslavěni milosrdní!

Z venkova přicházeli poslové, zvěstujiče, tu a tam že žádají vítězové konati své protestantské služby Boží v chrámech katolických, a odcházeli s odpovědí, že se to povoliti nemůže, ač se násile ustoupiti musí, aby se krveprolití zabránilo. Odvoláváno se na JEMIN. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa, jenž žádosti velitele vojsk pruských, aby v Praze jakož pro pruské vojsko katolické určil prostranný chrám u sv. Ignácia, rovněž tak i pro vojáky protestantské ustanovil některý chrám rozsáhlejší, nepovolil, nýbrž zhola odspěl řka, že to povoliti ani nemůže a není-li dosti místa v jednom z protest. chrámů zdej-

ších, aby se rozešli do dvou, do třech, že jim zajisté každý p. pastor rád poslouží tolíkrát, kolikrát by zapotřebí bylo, aby se všem zadost učinilo.

Podivno, my máme mimo kázání mší sv., máme zpověď a sv. přijímání, a naše vojsko snadno si pomůže. V širém poli postaví si oltář a netřeba mu dráti se do modlitebnic jinověrců.

IV.

V pátek dne 3. srpna měl přijeti král Prusky do Prahy: my podívejme se z Prahy ven k bojišti. Podél železné dráhy k Pardubicům stojí pruské vojsko jako živý plot, jeden od druhého, co by kamenem doholil. Na nádražích, zvláště v Českém Brodě, v Kolíně a Přelouči je vojska více, bez pochyby jsou to čestné setniny k uvítání krále. V Pardubicích schází se vyšší důstojnictvo na nádraží; jsou v plném lesku, mají na prsou mnoho rádů. Pospěšme dálé. Však co to? Z polí mezi nádražím a městem stala se cesta, tvrdá cestá, co tam bývalo, nyní nepoznáš. V městě zuřila toho času cholera. Na otázku, co jest nyní v tomto a onom stavení — odpovídali domácí: tuto jsou poranění a nemocní, tamto cholerou zastiženi. Též o p. děkanovi pravilo se, že se na smrt roznemohl. Podél silnice z Pardubic ku Hradci Králové byla s obou stran nová silnice: na dva sáhy zšíří bylo pole vedle silnice ušlapáno jako mlat a sem tam, přič na přič hlubokou kolejí rozoráno. Kdekoli silnice má vyšší násep, všude máme zábradlí aneb kameny podél silnice, aby vozy za noční tmy dolů nesjely. Kamenové tito byli na celé té cestě zpřeráženi a zpřevráčeni vesměs směrem k Pardubicům. Utíkalot tudy nešfastné vojsko naše po bitvě Králohradecké. Čím dále ku Hradci, tím smutněji bylo nám.

Bezpočtukráte opakoval jsem slova z listu p. děkana H. před válkou mně zaslávaného, totiž: Blaze obci, kam nevkročí nyní nohou ani nepřítel ani přítel! Pravil jsem tak vida zbytky pšenice, v níž vojsko táborem leželo, opakoval jsem ta slova vida zahrady bez plotu, stodoly bez došků, statky bez drůbeže a bez dobytka, ohrady bez dříví, vida vylámané dvěře, roztlučená okna, rozbořené náradí, rozbity nábytek. Opakoval jsem ta slova vida bohatou jindy obec Plačickou a památky vojenského ležení a rádění u Kuklen a dále na bojišti.

Stromořadí kolem Hradce zmizela,

celé vůkoli bylo zatopeno vodou, kteráž byla ochranou pevnosti ale též překážkou na zpátečním pochodu a chladným hrobem našim vojínům. A předce to bylo štěstí veliké, že jsme měli Hradec, že děla na hradbách záhřměla naproti vítězům pronásledujícím naše vojsko, aby ustál a oddechu popráli našim i sobě. Že dělostřelci v Hradci dobré mířili a stříleli, viděti jest na nádraží a blízké továrně a na prvním stavení v Kuklenách. Na silnici za nádražím bylo bílo, tu a tam jakoby sněhu bylo napadlo. Byl to papír z patron tuto vystřelených, byl to papír z vozů vojenských úřadů tuto zůstavených a zpřevrácených. Jiné vozy, jichž u Hradce uvázlo bez počtu, zabavili a odvlekli a vydrancovali vítězové, mnoho střeliva potopeno ve vodě. Zkrátka utrpěli jsme velikou porážku, nesmírnou ztrátu.

Viděl jsem rolníka, an na poli, na němž by ani nejzkušenější polní hospodář nepoznal, co tam rostlo ještě před několika dny, zaorával části roztrhaného a rozmočlého oděvu vojenského, zaorával v potu tvář své věci, jež stály tisice těžce nabytých peněz. Jiní zaorali lidskou krev a údy lidské. Jiní mají na polích a v zahradách svých velikánské hroby, v nichž odpočívají přátelé i nepřátelé. Dále se vydati neměl jsem chuti, povinnost nevolala mne tam a z pouhé všetečnosti putovali na bojiště, dívali se na zpustošené osady a na hroby padlých vojínů, neuznával jsem za dobré. Krvácelo srdce při tom, co jsem slyšel od lidí z bojiště. Byli to rolníci, hospodářové, sedláči. Pravili, že bída jejich jest přehrozná. Máme orati a nemáme potahu, máme rozsivati a nemáme semena, ničeho nesklidivše. Nepomůže-li Bůh a dobrí lidé, zahyneme hladem. Jeden z nich doložil, že by nebylo viry v Bohu, by nebylo sv. náboženství, pokoušelo by se o něho zoufalství. Bůh jich potěš a lidé dobré vůle přispějtež jim ku pomoci!

Kdekoli jsem byl, nalezl jsem bídou, nouzi a cholera, kteráž na bojišti a vůkolu něho vypukla a zuřila. Potěšiv zarmoucených ubíral jsem se dále do krajů, jak jsem se domnival, tiššich. Však co mne pudilo od Hradce, s tím shledal jsem se po celé cestě. V Bohdánči byli Prušáci a cholera, v Přelouči byla cholera a Prušáci, pravím tak z úmyslu, bylot tam nemocných více než Prušáků, kteříž se vylidili, když nemoc zle ráditi počala. Za městem na vršku spatřil jsem mnoho hro-

bů v širém polí, odpočívaji tam cholerou zachvácení vojínové pruští. Na Nových Dvořích byli Prušáci, jakož i v Sedlicích, Malině a nejvíce v Kutné Hoře. Za Horou myslil jsem bude ticho, však nikoliv, v Sukdole, Solopiskách, Zásmukách všude jich bylo plno. Všude naříkali lidé na zpupnost a nestřídmost těch nezvaných hostů. Byl klid zbraní, schylovalo se k uzavření míru, však nicméně brali koně a vozy i na veřejných silnicích násilně na připrež. Bylo ohlášeno, mnoho-li se jim má dát, však muselo se dát, mnoho-li si poručili. Bylo prohlášeno, že se budou sami stravovati, však rozkaz ten velitelů snad nedošel, muselyť je i po onom prohlášení nasycovati a napájeti obce. Všude pamatovalo hojnou návštěvou zvláště na fary. Všude ale vytrvalo kněžstvo na místech svých, jsouc tlumočníkem a prostředníkem mezi hrdými vítězi a stísněnými, utrápenými osadníky. Vel duchovenstvo naše bylo vůdcem lidu, jeho rádcem, těšitelem, spomočníkem. Lid chudnul, ale neméně i duchovenstvo. „Nemám už ani na maso pro vojáky,“ stěžoval si kdesi duchovní pastýř osadníkovi a ten maje ještě 10 zl. zapůjčil mu pět. Pomáhali si vespolek.

Na těchto pochodech přesvědčili se Prusové o tom rozhlašovaném bohatství duchovenstva v Čechách a přesvědčivše se pravili, že u nich duchovní mají více. Přesvědčili se o té domnělé nevzdělanosti mnichů a jsou nyní jiných náhledů. Jako jiní čtenářové románů a freimaurských časopisů byli dříve zúřivými protivníky klášterů, však na těchto pochodech naučili se vážiti si těchto míst a jich obyvatelů, jinak pohližejí nyní na katolické chrámy, na naše služby Boží, na naše duchovenstvo i věřici. Mluvíme ovšem o těch vzdělanějších, jestiž i mezi našinci jistý druh nevědomosti a zaslápenosti, kterouž nikdo nepoučí a o jiném nepřesvědčí.

V.

Po Čechách jest smutno, navrátně se do Prahy. Na železné dráze dali mne do vozu, v němž byli pruští důstojníci a židovská rodina, kteráž se z útěku svého navracovala do Prahy. Důstojníci tázali se, je-li pravda, že asi 15000 Pražanů dalo se na útěk, když se jejich vojsko ku Praze bližilo. Přisvědčil jsem. Hádali, že tehdy v Praze bylo smutno. Ano a to tím více, ještě zámožná třída odjela a chudý lid zůstal, jsa bez práce a bez výdělku a výživy. Tím urazil jsem hlavu dotčené ro-

diny, pravil že i on přináleží k zámožné třídě lidu, ale že nikoli neutekl ze strachu před králem vojskem pruským, alebrž boje se luzy, aby po odchodu policie a vojska se nezbouřila proti židům. — Bohu díky, to se nestalo. Lid se choval dobré, zachovávaje pořádek a věrnost svému císaři a králi i za dob nejhorších. Otcové města dali chudému lidu práci, a lid vydělával si chleb svůj poetivou prací.

V Praze bylo pokojno, až dne 21. srpna „Národní Listy“ uznaly za dobré po příkladu některých listů nečeských, kteréž toho času popouzely lid proti katol. duchovenstvu, vydati článek ne proti kněžstvu výbec, ale proti kněžím Jesuitům zvláště. Že „Nár. Listy“ jsou nepřiznivy katol. řeholím a klášterům, poznali jsme z dopisu, kterýž si až z Florencie zaslali daly a v čísle 163. otiskly, na kterýžto jizlivý dopis dal prof. Procházka v Brněnském „Hlasu“ a prof. Skočdopole v „Čas. katol. duchovenstva“ náležitou odpověď; že by ale se neoslýchaly uveřejnití článek „Jesuité v Praze,“ toho jsme neočekávali. Neboť když před nedávnými časy přišli do Prahy kazatelé jiného vyznání, dočli jsme se v „N. L.“ programu i obšírné zprávy o všech slavnostech a kázáních, i měli jsme za to, že „sám svobody kdo hoden, svobodu zná vážiti každou,“ že tedy i církevní společnosti od státu uznané nebude bráněno žít v Praze, kdež máme, jsouce v Rakousku, svobodu vyznání čili náboženství. Však ukázalo se, že nás liberalismus jest lichý. „N. L.“ pustily se v nerytířský boj proti třem Jesuitům a bojují zbraní nepoctivou. Věc se má takto: Jesuité mají v Praze vedle chrámu sv. Ignácia dům o jednom poschodi, jenž jim od r. 1846 právem přináleží a soukromníkům, vojsku a obci Pražské pronajat býval až do letošního dubna, v kterýžto čas tři kněží Jesuité a jeden laik se přistěhovali do toho domu svého. Není tedy pravda, co tvrdí N. L., že „za nejsilnějšího lomozu zbraní a jako pod záštítou pruské okupace vtlačilo se tiše do města našeho *as tucet ctihodných členů řádu jesuitského*,“ to není pravda, nebo v dubnu a květnu nevěděly ani N. L., že d. 8. července vtrhnou Prušáci do Prahy, to ale jest pravda pravdoucí, že N. L. pod záštítou pruské okupace a censury zdvihly boj proti třem bezbranným kněžím. Není pravda, že sobě dům zakoupili, byl jim r. 1846 darován od spanilomyslé šlechtičny slavného jména; není pravda, že dám ten býval koleji jesuitskou, ta bývala o něco dále;

však o to se nebudeme hádati, jedna nepravda více neb méně, co na tom? N. Listy si postavily strášáka, daly mu třírohý klobouk, snesli floskule z románu a myšlenky živé fantazie ze spisů tendenčních a nyní proti tomu strašáku popuzují všechn lid volajice „Heslo naše musí být: pryč s Jesuity!“

A co zavinili Jesuité? Sloužili u sv. Ignácia mši sv., později též zpovídali a kázali, jeden jazykem českým, druhý německým. Více vykonávat jím dovoleno není. A co za to žádají? Nic, jen aby jim přáno bylo trochu toho vzudu a Božího světla. Je lid proti nim? Nikoliv, na českém kázání jest vždy plno lidí a bylo by více, kdyby svobodno bylo poslouchati kázání u sv. Ignácia. Avšak záští proti Jesuitům dovedlo toho, že již i chrám Boží se zneuctívá čpavou tekutinou, kterouž tam po dvakráte vylili, aby lid nemohl vydržeti na kázání. A o čem káže? Český kazatel vykládá katechismus, začal o Bohu a nyní mluví o vlastnostech Božích. „N. L.“ obávajice se, že Bůh ví o čem kázati budou, vyhrožovaly, že se sestavil spolek mladých mužů, kteří na každé kázání odpovědí brošurkou. Na první sešit marně čekáme. Odpověď není snadná. Či co lze namíti proti tomu, že jest jeden Bůh všemohoucí, vševedoucí, nejvýš spravedlivý, milosrdný atd?

Brošurka nevyšla i puštěn jest do světa strášák jiný, totiž že Jesuité zamýšlejí zřídit v Praze gymnázium. Je-li tomu tak, nevíme, neb jsme posud neměli příležitosti s některým z těch tří kněží mluviti, ale čtvrtého gymnasia bylo by v Praze věru zapotřebí a dovedou-li vyučovati v Bohusudově v Čechách, kdež mají od několika let celé vyšší gymnásium, proč by toho nedokázali v Praze a jako tam nikdo nucen není choditi k nim do školy, tak by i v Praze svobodno bylo zvoliti si po libosti gymnásium to neb ono. Však byl to jen strášák.

Co se těmi popudlivými článci docílilo? Tolik, že se „Jesuita“ píše a tiskne a „duchovní, kněz“ se rozumí. Z počátku se vyskytovaly nápis, jako: Smrt Jesuitům, hrr na Jesuity atd. jenom na domech u sv. Ignácia, nyní se vyskytuji nápis tyto již i jinde. „Nár. L.“ berou si mnoho na svědomí. Není těžko popudití až k malování šibenic s knězem na ní a k zaneřádění domu Božího, ale těžko bývá ukojiti bezuzdnou vášeň. A jen k vůli těmto úkazům, které vrhají kříklavé světlo na naši

vzdělanost a slouží za výčitku proti nám, pozdvihujeme tuto hlasu svého prosice, aby se neděla ohavnost na místě svatém.

Jesuitům bylo by se ublížilo, kdyby se o nich, jako se činívá o jiných katolických, i spisech, bylo pomlčelo; drážděním zbourila se na jedné straně vášeň, jejiž výbuchy škodi naši dobré pověsti, a na druhé straně rozmnožuje se počet navštěvovatelů lidumilého chrámu u sv. Ignácia, čemuž ovšem jsme povděčni a rádi. Slovy témoto nechceme se pouštěti v boj s N. L., neboť jejich rozdražděnost dostoupila toho stupně, kde rozum umlká a jen vášeň slovo vede, uvádějic důvody z feuilletonů, románů a spisů tendenčních. V bývalých našich „Nár. L.“ straší nyní duch nebožtíka „Hlasu“, katolíkům nepříznivého. Jako tam odpovídáno „jistému p. doktorovi B.“ tak i nyní odpovídají „jistému p. prof. Skočdopolovi“, „jistému p. Dr. kanovníkovi Rostovi.“ Známe se. Když „Hlas“ takto mluviti počal, zvoněno mu umíráčkem.

Na sněmu v Drážďanech vzněsl kdysi jistý opatrny poslanec na vládu otázku, víli o tom, že se nedaleko hranic Saských v Bohusudově zřídila kolej jesuitská a učinila-li opatření, aby se týž duch nevplížil přes hranice do Saska, kdež opatrny protestantští Sasové netrpí žádného katol. klášternika? Obáváme se, aby se i u nás někdo podobně směšným spůsobem neproslavil.

Paměti o bitvě u Hradce Králové a následcích jejích.

II.

Lazarety a služby v nich. Zminil jsme se, že hned po bitvě (dne 3. července) staly se ze všech míst na bojišti a blížeňho lazarety. V Hořiněvsi bylo raněných dne 4. července 700! — Do Hněvčevsi dne 3. bylo jich položeno ve škole 6, v hospodě u Jos. Podlipského 20. — V Hněvčevsi měli k obsluze jednoho lazaretního sluhu — Prusa, do dvora jich dáno 18, obsluha a stravování těchto uvízlo na Šafářce, ženě statečné a dobré. — Tu skonal, zbožně přijav svaté svátosti, dne 5. července večer p. Frant. Lehnert, setník od 30. praporu našich mysliveců a byl nepochyběně první ze všech těch tisíc padlých, v zemi posvěcené, totiž na hřbitově u chrámu sv. Jiří m. v Hněvčevsi pochován. — Otec jeho p. major Vincenc Lehnert psal mi takto: „Dobrě jste našeho drahého nebožtíka poznal, když o něm

pravíte, že musel býti duše dobrá, šlechetná,“ byltě takovým zajistě. — Co dobrý křesfan ctil a miloval své rodiče, nikdy jich nezarmoutiv. — Staral se dle možnosti o bratra a sestry v potřebách ze svého skrovného služného jim často pomahaje. Setníkem byl teprv od dvou měsíců. Státu sloužil co dokonale vzdělaný muž s věrností a poctivostí příkladnou. — Dne 4. k večeru přišel jsem do Cerekvice. Jaký to srdece pronikající pohled! Krásný zámek, před několika dny toliko ovдовělou paní, květoucími dítkami a služebnictvem obydlený, byl plničký raněných, též škola, hospoda u Chladka, jakož i několik jiných domů, pak dvě hospody, dvůr a jeden statek v Třebověticích. V zámku na kamenné dlažbě po všech chodbách, po všech pokojích na troše slámy, sena, na postelích, pohovkách položení, ano ve škole na holých schodech sedíce, sténali tu vedle sebe přítel vedle nepřitele v různých nářečích, v rozličných bolestech! Sám vrchník W. pravil: „Bylo to pro mne hrozné okamžení, když jsem přes tolík lidí bolestí naříkajících nešen byl!“ — Já tázaje se jednoho pruského lékaře, jak to bude s duchovní posluhou pro raněné katolíky — byl jsem z ostra odbyt: „Po tom vám nic není, o to my se postaráme!“ Přišel v skutku po několika dnech jeden františkán z Düsseldorfu, avšak vida, že duchovní obsluha již pečlivě a věrně se obstarává, zůstal tolík přes noc a zase do Hořic se odebral, kde měl služby až přiliš, a ponechal duchovní starost a práci knězi, který ji dobrovolně na se byl přijal a ochotně konal, a to byl vel. p. Josef Klein, Langerovský fundatista. — Sám maje toho času nedostatku a svízelů dosti, denně dvakrát všecky nemocné navštěvoval, těšil, sv. svátostmi žaopatřoval, listy k jich přátelům psal, a to byla při takovém množství nemocných a v těch dobách, když se rány jitřily, oběť veliká, a to tím více, an sám na nohy jsa churav, po delší čas o holi se vlékl. — Víme, že Jeho Eminence náš nejdůstojnější metropolita hned na počátku v otcovské starosti své měl kněží všech nářečí k okamžitému vyslání do lazaretu pohotově, jak mně panem rytířem Geitlerem z Armingen, údem ústřední jednoty Pražské pro opatření raněných, praveno bylo, víme, že na místě, kde se viděla býti potřeba nejpilnější, k rozkazu Jeho Eminence list poslan byl se starostlivým nabídnutím té pomoci duchovní: avšak drahocenný list pro přeru-

šení všeho poštovního spojení nemohl přijít v čas, a nežli údové dotčeného výboru Pražského se do lazaretu vydati mohli, tu již s pomocí Boží největší nával byl pomínl. — Kdož v Cerekvici znám jest, mohl by se tázati: „Proč zámecký p. kaplan nevpomáhal?“ — Proto, že ubohý sám nemocen jsa, z postele se hnouti nemohl. — „A proč ne Hněvčevský farář, jakožto správce duchovní?“ — Kdyby nebylo bývalo vel. p. Kleina, byla by ovšem celá úloha na mně spočívala, ač nevím, zdaž bych při ostatních povinnostech svých i při nejlepši vůli silou a časem byl mohl vystačiti; Hněvčevský jestif od Cerekvice půl hodiny vzdálena. Byla to úloha záslužná, bylo to pole, na kterémž kněz klidil požehnání a vzácné upomínky na čas života. — Páni pastorové měli tu službu snadnější; nespočívala na bedrách jednoho neb dvou, vystřídalo se jich tu více, přicházela mi při tom střídání se na mysl slova staré české písňe: „Každý tu pobude chvílkou, a potom se stěhuje zas.“ — Také tu dvakráté konali své služby Boží, jednou v kostele, v prostoře až po presbyterium, po druhé v srnčinci. Pro Sádovou zůstane to památné, že tam též své veřejné obřady, jednou neboli dvakráté konali v bytu pojazdného p. Podrazila. — Bylo to první dni po bitvě, tu záhy z rána, když venku, jak říkáme jen se cedilo, vstoupí do fary mladý muž v šíráku a hávu černé barvy, omlouvá se krátkými slovy, že mne ze sna buráci, vytahuje průkaz, že jest kněz, chce sloužiti mše sv. — Jdem do sakristie, ze sakristie sprovázím ho k oltáři jako ministrant. Po Boží službě odeplírá mému pozvání k snídani, má na spěch, prosí o nejsv. částky pro dva těžce nemocné. — Zaradoval jsem se, že nebeský Těšitel půjde z Hněvčevského chrámu k duším po Něm toužícím. Oznamuje, že zítra časně ráno přijde zas, a již v dešti a blátě chutě odchází. — Na zejtří časně ráno jest tu opět, slouží votivní mše o Bolestné Matce Boží, a již zas od tud kvapí nesa na srdeci nebeského Těšítele. — Proč tak chvátá? — Měl věru času málo; nebot na jeho starosti byla duchovní obsluha v lazaretě v Sádové, a tam má nemocných v hospodě, mlýně a v továrně — pak v Dohalicích, Dohaličkách, Mokrovousích a na Lipě. Nejezdí na pěkném koni, všude chodí neumaleně pěšky, skoro pořád v dešti. Později octnul se v nemocnicích ve Světí, v Nedělišťích a v Máslojedech, a tu sloužil

několik týhodnů. — A kdo byl ten tichý a horlivý kněz? — Povím to, nebot se milý Blahověst nezhrozi toho jména, jako se ho nyní hrozi některé naše listy. Byl to jesuita P. Vincenc Becker.

Do 6. července byl v Cerekvici I. lehký polní lazaret, od 6., v kterýžto den přišli jím ovšem zas pruští lékařové, byl jmenován třetím polním lazaretem. — V tom asi čase přišly k obsluze raněných Milosrdné sestry nejprve 12, pak jich tu zůstalo 8. Jména jejich jsou: Sestra Aloisie Rupprechtova z Nisy (Neisse), vrchnice; sestra Marie Valburga Broschko, s. M. Scholastika Gottwald, s. M. Sabina Arendt, s. M. Engelberta Breuer, s. M. Petronella Gudulla, s. M. Vojtěška (Adalberta) Lopotsch, s. M. Jindřiška (Henrieta) Doms, s. M. Joachima Schiedl, všecky též z Nisy, s. M. Lucia Tieltitz z Paškova (Patschkau), s. M. Hilaria Brauner z Loewenberku, s. M. Voršila Kalschol z Tarnovic v Horním Slezsku.

(Pokrač.)

D O P I S Y .

Od Rípu dne 1. října 1866.

(Úvahy po provinciální synodě. I.)

Naše poslední Česká synoda v Praze od roku 1860 (Str. 49) velice žehrá a to všim právem na špatné a škodné spisy, knihy a obrazy, jež mezi lidem se rozšířují, a náboženství i mravnosti jeho jsou na zkázu. Nechci mluviti tu o spisovatelech a překladatelích samých, jež ovšem často jen starost o živobytí k tomuto darebnému řemeslu donucuje; aniž rozbírat minim úmysly některých kněhkupců a knihovníků, kteří jen po výdělku bez ohledu na dobrotu zboží (!) se shání; rovněž nechci se zbytečně dotýkat některých veřejných časopisů a novin, které přinášejí často zúmyslně proticirkevní články aneb liché zprávy k popuzení spiše nežli poučení svého čtenářstva proti dobré věci: jsou to vesměs známé již věci čtenářům Blahověsta a zvláště duchovenstvu venkovskému, takže v skutku není třeba déle jich rozvláčeti a na novo rány jimi zasazované a bolesti učiněné obnovovat. Poslední leta zdají se v Čechách býti v tom ohledu zvláště vydatná, ačkoliv, jak soudíme, není výsledek tak veliký, jakby se ho dotčení vydavatelé a domnělí „učitelové národu“ byli přáli. Nechceme rozsouditi na kvap, čím to jest, ale zajisté, buď není půda ještě dobré připravená, a nebo nepřišli v čas se setbou, anebo ne-

mají dobré a čisté semeno, anebo neumějí dobrě zasívati.

Na doklad toho připomínám v ohledu poučném *Renanův „Život Ježíšův“* na krásném papíře, a dosti *drahý*; *Micheletovo „Pismo svaté (vlastně : kniha) člověcenstva,“* jemuž ani učenci nechtí rozuměti; *Květy s článkem o opicích praotcích (!) člověka;* (jimž mimochodem schvaluujeme článek *slovutného Purkyně*: „Člověk přírody vládce a Pán“ k poučení), jakož i některé články náboženské *nesprávně* podané v *Naučném slovníku* (jemuž bychom radili k používání frýburský nebo aspoň Ašbachův slovník církevní místo Brockhausových článků o náboženství). — Vábec přáli bychom si a žádáme pro budoucí časy od takovýchto písářů nejen větší, *hlubší* a vědečejší *důkladnosti*, nýbrž i *rice šetrnosti* a opravdovosti v takovýchto článcích, kdež se jedná o nejdražší a nejsvětější věci člověka, jež oni svou *mělkostí* a *nevědomostí* křivě vykládati se snaží lidu, jenž si jich ovšem dosavad více vážiti umí, než oni sami. V ohledu *zábavném* nemusíme ani opakovati onu nízkou proticírkevní belletristiku francouzskou, kterou někteří našinci z užitku a k vůli neobyčejnosti — ač proti pravdě — lidu našemu podávali. Proklatec i Jeptiška, Tajnosti klášterů, a podobné knižky nenašly u hlubšího a spořádanějšího čtenáře nikdy v Čechách obliby, byť se i schvalně rozšířovaly.

Co se pak týče novin nynějších, jež někdy urážlivou povídou ve feuilletonu, jindy zprávami lichými o klášteřích, o odpustcích, o zpovědi a o Rímu, jindy o jesuitech a missiích a jindy k vůli jednomu pádu na celý stav si vyjízdějí, tu litujeme jen některé redakce, že dávají podobné liché a stranné články tisknouti, anižby uvážily, že jim mohou listy církevní (jichž si ovšem nevšimají) hojnými doklady nepravdu, zlomyslnost a škodlivost jejich každé chvíle odhaliti. My aspoň neznáme ani jednoho člověka, které-hoby byly podobné věci poučily, vzdělaly a hodnějším učinily, ale pohoršení pošlá z takových článků viděli jsme sami. Proto bychom radili těm pisatelům, aby již jednou přestali se honositi, že *tak* rozsvájí „osvětu“ mezi našim lidem, a aby ne-stavěli své náhledy nenáboženské, at již z nevědomosti nebo ze zlomyslnosti, na-proti „vře,“ jižby rádi snad za pověru anebo aspoň tmu vyhlásiti chtěli. Naopak však také škodi vře a to nejen v kato-

lických osadách, ale zvláště ve smíšených obcích zázračné všeliké písne a modlitbičky, proti nimž se synoda naše i církevními tresty slavně ohražuje. Nebot naši na polo vzdělání katolíci a tím více jinověrci mají je za výraz a vyznání katolické vře a neumějice rozeznati vřu od pověry, tím berou v pohrdání i vřu samu. I prosíme tímto již podruhé firmu Spurného a Vetterlovskou (Renna) i Landfrasovu, aby konečně již přestaly tímto kramářským obchodem balamutiti venkovský náš lid ku škodě vře. — Co se pak týče *evangelických biblí*, nyní tak lacině ve všech známějších řečech i v Čechách rozšířovaných, nebojíme se mnoho zlého účinku jejich, an lid raději sahá po důkladnějších knihách náboženských, nežli po pouhém, často i nesrozumitelném, jelikož bez výkladu podaném textu biblickém. Povíděni jsme proto velmi, že konsistor nejen povolila levný prodej *Svatojanských knih starších*, zvláště Života Páně, Bible, Po-stilly Frenclovy, Bohumila, Liturgiky a Životů svatých, ale i taky, že zakoupila za tak levnou cenu krásnou bibli Frenclovou (3 zl.), Legendu Bilého (2 zl.) a Život Páně (80 kr.). Vydáním pak *Kancionalu* Svatojanského přispěla nesmírně k jednotě a vznešenosti zpěvu církevního; kýžby se jen všude horlivě zaváděl, aby zobecněly nejen texty ale i nápěvy jeho v chrámech katolických! — S bolestí pak připomínáme na konec i toužení synody na *smyslné obrazy*, jimiž malíři v novější době zůmyslně posvátné předměty zobrazují, takže slouží ku zkáze a nikoli ku vzděláni. Nedivme se, nemají ducha ani vře, proto nemalují církevní posvátné ale světské věci. — O *oplzlých* pak věcech, jež nyní zvláště fotografie rozšířuje, hanba zdá se mně zde mluvit, i dokládám jen: Běda tomu, skrze koho pohoršení pochází!

Z Heřmanova Městce 1. října 1866.
(Obnovení a svěcení farního chrámu Páně.)

Uprostřed lomozu válečného, který i nás častými pochody, ubytováním pruského vojska a hojnými rekvisitemi se byl škodlivě dotknul, opravován chrám Páně sv. Bartoloměje v Heřmanovu Městci a obnovena malba na obmítce v celém presbyterium — krásné to umělecké dílo předešlého století v slohu renaissančním. Farní kostel tento vyhořel dne 12. září 1740 o 11. hod. před polodnem, kterýžto veliký požár také věž se zvony, farní střechu s obydlím p. kaplana, 86 domů a t. d. strávil. O stavbě nového kostela v pamětní knize pouze to

zaznamenáno, že r. 1752 velký zvon sv. Bartoloměje po tom požáru přelitý opět na novou věž byl vytažen a věž dohotovena. Roku 1755 dne 7. června přišlo z Prahy povolení, aby se kostel mohl rozšířit, k čemuž dne 25. června 1756 p. Jan Václav hrabě Spork položil základní kámen, jakož prý o tom zpráva na základním kamenu svědčí. R. 1761 dne 4. září o 5 hod. odp. udeřilo do věže a srazilo vrchol, při čemž i zedník omráčen byl; 5. září ukončeno průčeli, na němž postaveny sochy nesmírné těž a velikosti představující tři Božské ctnosti. R. 1762 dne 10. listopadu byla malba prostřední kopule (největší) představující umučení sv. Bartoloměje, jak kůži s těla jeho drou, od malíře Josefa Balka ukončena. Kdo ostatní čtyry kopule a hlavní oltář maloval, není povědomo; zdá se však, že malba na obmítce hlavního oltáře zcela jiným štětcem jest provedena. R. 1763 1. list. bylo kamenné zábradlí s věže pro táz vzdáleno a kolem soch na malém i velkém náměstí postaveno; 13. pros. po 6 hod. večer kříž s věže větrem shozen a rozlámán. R. 1769 dne 19. března na květnou neděli požehnal kněz Jan Václav Červenka, farář zdejší, s povolením arcib. konzistoře Pražské tento nový chrám Páně. Jest tomu tedy sto let, co se o dostavění a upravení tohoto stánku Hospodinova úsilovně pracovalo. Avšak za ten čas krásná souměrná malba na obmítce, jmenovitě na hlavním oltáři a první kopuli prachem, plesnivinou a vlnkem tak zašla, že téměř již ani ničeho z ni znáti nebylo. Po rozličných marných pokusech konečně podařilo se akad. malíři p. Josefmu Papáčkovi z Chrudimi, že letos malbu na obmítce hlavního oltáře a první kopuli tak ladně obnovil, že v provedení tom uznání a spokojenosť znatelů a též pochvalu přifařených u veliké míře sobě zasloužil. Nyní pracuje se o novém vyzlacení hlavního oltáře i vedlejších v presbyteriu a nových 12 křížů na zdi, což vše do III. neděle v říjnu o čís. posvícení čili do 21. října ukončeno býti má, aby J. Excell. nejdůstojn. pan biskup Kralohradecký slavné svěcení čili konsekraci tohoto pěkného domu Božího, který před sto lety pouze byl požehnán, vykonati mohl; načež Vys. důst. pan Jan Rais, gener. vikář a kapitolní děkan první slavnou obět mše svaté sloužiti dobrotivě přislíbil. Těšíme se nyní na slavnost konsekrace, o níž zprávy podati neopomineme. — K.

Z Turnova v měsíci září 1866.
(Náčrtky o událostech válečných.)

(Dokončení.) Den 2. srpna, čili slavnost „Porcinkule“ bývala jindy přečetně navštěvovaná pouť, letos ale jen skrovným počtem přespoleňho a domácího lidu, ač v chrámu Páně rovněž slavně se slavila. Kazatel promluvil o textu: „Setře Bůh všeckou slzu s očí jejich, a smrti nebude více, ani kvílení, ani bolesti více nebude;“ v tato slova; Oněmělo to slovo sv. pravdy, které odtud vycházelo každotýdně ku rozkoši věřících. Byl čas pláče a ne řeči, čas kvílení a ne mlovení, čas modliteb a ne výkladu. Slušelo nám mlčeti, jako oněm přátelům Jobovým, kteří přišli navštiviti muže někdy štastného, a nalezli jej na smetišti. Ti, když viděli všechnu tu pochromu jeho: dům sesutý, osení zkažené, stáda odehnáná, děti jeho pobité, a jeho samého neduhem nezhojitelným poraženého sedícího v popeli: roztrhlí roucha svá, sypalí prach na hlavy a žádný nemohl k němu promluviti *za sedm dní*. A tak i my jsme viděli pohromu Jobovu po vlastech našich — truchlili jsme a mlčeli jsme. Ale mlčení tomu konec učinila dnes starobylá slavnost, která se od věků pradávných slavi po celém světě křestanském, kamž se rozšířil rád sv. Františka — slavnost, na níž od roku 1650, co hrabě Valdštýn synům sv. Františka i u prostřed města našeho útulek připravil, podíl běže i Turnov. Maxmilián hrabě z Valdštýna, bratrovec vévody Fridlandského, ujav statky po smrti tohoto, r. 1650—1651 dal z 10 zakoupených městských domů (spáleniště) klášter Františkánský a kostel vystavěti, kterýž r. 1657 dne 25. února Pražský arcibiskup kardinál Arnošt hrabě z Harrachu vysvětil; klášter ten již dvakrát vyhořel.

Po prvním ohni byl opraven r. 1707; pak r. 1803 d. 8. pros. vyhořel jen kostel, načež r. 1822 zase do předešlého stavu uveden. R. 1842 byla u téhož kostela věž vystavěna. — Délka kostela obnáší 43 a šířka 20 lóket. Kostel chová rodinnou hrobku Valdštýnskou, do níž od r. 1657 mimo zakladatele kláštera ještě 8 členů vyhaslého rodu vloženo bylo.

Uvnitř v dolejších chodbách budovy klášterní jsou malby slušné ze života zakladatele řádu sv. Františka, provedené malířem Jiříkem Hertlem, Turnovanem (1718). Krásné nové 2 postranní oltářní obrazy zdobí chrám tento od r. 1864. Obrazy tyto a sice sv. Františka Ser. a sv. Antonína Pad. vyhotoveny jsou p. Janem

Hrdinkou, akademikem, rodem ze Staré Paky.

Z Turnova 1. října 1866.
(Hroby vojínů v Hrušticích.)

As čtvrt hodiny na sever od Turnova stojí na vršku „Hruštice“ zvaném mezi polemi nyní hřbitovní kostel sv. Matěje ap., velmi úpravný, s hřbitovem však velmi spustlým. Na západní straně po boku zdi kostelní tří pozůstatky vojínů ze sedmileté a nyní z letošní sedmidenní války. Z první války leží zde pohřbených 486, a z druhé něco přes 65 mužů rakouských i pruských vojínů. Hruštice patří k památným místům okolí Turnovského. V kostele je uměle provedená socha sv. Matěje, patrona chrámu, na které prý štipali nepřátelští vojáci ku konci 18. stol. dříví. Kdy a kým kostel tento založen, není známo, toliko podotknouti slušno o nadaci, o které zmíňuje se Balbin, že paní Žofie z Rotštýna, vdova po slavné paměti Janu z Valdštýna, paní zámku Rotštýna, dne 1. července r. 1415 témuž kostelu Hrušickému nadaci učinila. Na věži kostela jsou 3 zvony. První nese nápis: „Letha Panie 1614 Tento zvon gest odielan ke cti a chvale pnuo boho vssemohautzimo k zadssy hrusstizkemo za panowany urozeneho pana pana albrechta iana smyrzytskeho s smirzytz pana na skalach nawarowie, semylych dubu frydsteignie Komburgitzynie etc. Jan Hamaciek starssi konssel z nowe wsi Tomass Nowak, Jirzik Mazanek, Matieg Chlaumetzki kostelník z Nowe wsi.“ — Druhý: „Anno Domini milesimo quingentesimo XXXIII. ista Campana fusa est in Magistri bartolomei in nova civitate pragensi ex quo laudes patri omnipotenti beatae marie semper virginis et omnibus sanctis veni sancte spiritus.“ (R. 1533 byl zvon ten ulit od mistra Bartoloměje v Novém M. Pražském, z čehož chvála bud Otci všemohoucímu a blah. Marii Panně i všem Svatým. Přijd Duše svatý.“) — Třetí: „Sub cura animarum francisci Hajek ep. vicarii et decani turnoviensis. — Refusa a Carolo Bellmann Pragensi 1824.“ (Za faráře Františka Hájka vikáře a děkana v Turnově. Přelit od Karla Bellmanna v Praze 1824.) Zde rozprostírá se malebné návrší a pod ním Turnov, Rohozec, dráha Turnovsko-Kralupsko-Pražská a Pardubská; s druhé strany Valdštým, Sedmihorské lázně, Hrubá Skála, nebetyčné Trosky a pověstný vrch Kozák. V poslední době bylo častěji viděti, an od města polní vozovou cestou kráčí odděleni vojáci, doprovázejíc hrdinného

soudruha rakouského nebo pruského ku hrobu. Pokaždé toliko hrubá dřevěná raken vložena jest do společné šachty. Nebývalo tu obyčejně žádného z přátel toho vojína, jejž do hrobu vložili; nebývalo tu nikoho, kdo by byl oplakal v Pánu zesnulého, nicméně vojínové křesťanští s Bohem smířeni byvše, pokojně umírali, umírali v té blahé naději, že jim Bůh popřeje radostného shledání s drahými přátely tam na věčnosti. Při pohledu na tyto hroby vojínů nám živě na mysl tanulo, že křesťanský hřbitov jest pravá zahrada Boží, neboť zde leží sime k nesmrtelnosti skryté, a tu nemá chladná ruka smrti v nás buditi strach, jako v pohanech a nemajících viry, ale radostnou naději jako v dětech smlouvy nové založené v milosti a pravdě Ježíše Krista.

J. E. V. bratr ř. sv. Frant. Ser.

V Litoměřicích dne 2. října 1866.
(Nový rok školní.)

Dnešním dnem započal v zdejším a-lumnatě nový rok školní. Jeho milost biskupská ráčil jej osobně otevřítí s *Veni sancte Spiritus* a mše pontifikální, načež v seminářské kapli srdečními slovy mluvil k alumnům tak jako otec mluvívá k synům. Vybízel je k tomu, aby v tiché té samotě sebe posvěcovali, prve nežli Pán skrze ně ráčí posvěcovati jiných; aby se přičinili, prázdní býti světa, nehvěti zlým žádostem, nýbrž v sobě krotiti vše, co nevede k dobrému. Dále vzbuzoval jich, aby prospívali v umění a v učení posvátném, užívajice všelikých prostředků, by takto nabyla spůsobilosti přiváděti k Pánu veškeré třídy člověčenstva. Taktéž napomenul je, aby přikládali příli k modlení, vinouce srdce svá k přemilostnému srdci Ježíšovu; tak stane se, dokládal nejdůstojnější biskup, že skrze lásku jeho i oni láskou zplápolají, a naučí se tichosti, skromnosti, zapření sebe samého — stanou se křesťané podlé srdce božího. — Dejž Bůh, by se tak stalo na zdar království Křišťova!

F. K.

KRONIKA.

Z Prahy. Stříbrný hrob sv. Jana Nepom. byl dne 29. září opět do Prahy přivezen a bude na předešlém místě svém postaven, načež se v slavném průvodu svaté ostatky tohoto patrona země české ku hrobu ponesou a do něho uloženy budou.

— Pobožnost 40hodiná koná se od 2—6. října u sv. Klementa na Starém, od 7—11. u sv. Štěpána na Novém městě a od

12—16. u sv. Mikuláše vždy od 9 hod. ráno do 5 hodin odpoledne.

— K oslavění jmenovin J. c. kr. apošt. Veličenstva Františka Josefa I. sloužil včera o 9. hod. v chrámu u Všech Svatých na hradě Pražském J. Eminence nejdůst. p. kardinál pontifikální mši sv. — V chrámu u Matky Boží před Týnem byly za toutéž příčinou slavné služby Boží v 11 hodin.

— Na mnoze rozšířená zpráva, jakoby J. Vel. císař Ferdinand I. zamýšlel přes zimu v Inomostí v Tyrolsku pobyt, se k našemu opravdovému potěšení nepotvrdila. Píšet se z Inomostí Pražskému purkmistru p. dr. Bělskému v ten smysl, že J. Vel. císař Ferdinand a císařovna Maria Anna asi ke dni 14. října přes Solnohrad a Řezno do Prahy přibudou, kdež je zajisté veškeré obyvatelstvo s jásem uvítá.

— J. Vel. král Saský Jan meškal tyto dny v Praze, kdež jako za prvního pobytu svého veškerému lidu předcházel dobrým příkladem svým u plnění povinností náboženských. Každého dne přitomen býval mši svaté. Dne 30. září večer vykonal v chrámu Páně u sv. Jakuba sv. zpověď a dne 1. října ráno přijal v kapli u Františkánů svátost sv. přijímání. V poledne téhož dne byl u něho návštěvou J. Em. p. kardinál-arcibiskup. Dne 4. října odjel král do Karlových Varů.

— Dne 1. října ubírala se deputace rady krála hlavního města Prahy s p. purkmistrem Dr. Bělským na Hradčany a podala adresu J. Eminenci nejdůst. p. kardinálu-arcibiskupovi, v níž vyslovuje městská rada díky své za veliké zaslухy, jež sobě nejdůst. arcipastýr svou vytrvalostí v dobách okupace pruské o blaho hlavního města získal. J. Eminence ráčil vřelými slovy díky své vyjádřiti a adresu blahosklonně přijmouti.

— J. Excel. p. hrabě Rothkirch-Panthen stal se místodržitelem království Českého; hrabě Albert Nostic nejvyšším zemským maršálkem a baron Ramming zemským velitelem.

— V klášteře anglických panen na malé Straně jest nyní představenou p. Susanna svob. paní Stiebitzová (z ústavu anglických panen v Pešti); školní prefectou stala se učitelka III. třídy p. Marie Kirchnerová.

Z Olomouce. Stran řeči úřadové církevní dala nejd. konsistor Olomoucká na písemný dotaz několika obcí tuto odpověď

(4. srpna t. r.): „Nestává ani církevního ani státního zákona, kterýžto české vedení farních matrik zamezuje. Tudiž není prážadné překážky, proč by se nemohly matriky česky vésti v takových farních osadách aneb v obcích přifařených, kde moravčiny budto výhradně se užívá aneb převládá. Pročež jest také volno, ve farních osadách dvoujazykových jednotlivé zápisu do matrik v řeči těch osob učiniti, jichžto se zápisu ty týkaji.“ („Čas. Duch.“)

Ze Lvova v Halici. (Z přátelského dopisu toto vyjímáme:) V „Blahověstu“ dočtla se sestra moje, že následkem pruské okupace jednota svato-Vítská do nesnází přišla, ješto se obyčejné přispěvky pro přerušení poštovního spojení v náležitou dobu nesešly. Tím se viděla má sestra pohnutou, k dostavení chrámu sv. Vítá přiloženou státní obligaci na 100 zl. r. č. věnovati. Za pobytu nepřátel ve Vašem městě jsme často na Vás vzpomínali. My jsme Bohu díky byli od Prusáků zachráněni. Ku konci září však jiny host nás navštívil, — cholera, kterouž sem rakouské vojsko z Čech zaneslo; doposud se ale valně nezmohla.

Dr. Ign. Lemoch,
c. k. prof. na universitě.

(Za ušlechtilý dar srdečné díky; kéžby jednota svato-Vítská brzy více takovýchto dobrodinců nalezla!) Redakce.)

Z Uher. J. Eminence nejdůst. p. kardinál-arcibiskup Jan Sečovský v Ostrém dne 30. září po levé straně raněn jest mrtvicí a byl svátostmi umírajících opatřen. Pochybuje se o jeho uzdravení.

Z Tyrolska. Magistrát hlavního města Inomostí vydal dne 31. srpna t. r. následující vynešení, jež zajisté i jinde pověšnutí zasluhuje: Jelikož v posledním čase chlapci nad míru se přichytili nespůsobu *kouřiti tabák* a podle toho se zdá, že se všeobecně pozapomělo na výnos c. kr. gubernia ze dne 10. března 1843. č. 4859, uveřejňujeme nyní opět tento výnos gubernialní následujícím spůsobem:

1. Všem chlapcům, kteří navštěvují školy národní, hlavní, opakovací a gymnasiální, se kouření tabáku naprostoto zapovídá. — Učitelové, dozorcové škol, profesori a ředitelové povinni jsou přihlížeti k zachování rozkazu tohoto; neposlušní žáci budtež podle okolnosti přiměřenými tresty stíháni. —

2. Mistrům a majitelům továren budiž od úřadů nařízeno, aby učedníkům a nedorostlým dělníkům v továrnách kouření

tabáku zapověděli, pilně k tomu hledice, aby se dle zá povědi této chovali. —

Z Bavarska. Proslulý překladatel biblí p. Dr. Jos. František Allioli, probošt katedrální kapitoly v Augšpurku, slavil dne 11. srpna t. r. paděsátiletou jubilejnou slavnost svého posvěcení na kněžství. Naroden 10. srpna 1793 v bavorském městysi Sulzbachu, kdež jeho otec byl kupcem, byl 11. srpna 1716 v Řezně za kněze vyšvěcen. Téhož r. stal se kaplanem v Graslinku; r. 1817 kaplanem při bisk. chrámu Řezenském; r. 1818 přišel na pro gymnasium v Amberku co učitel 1. třídy. Po dvouletých študiu ve Vídni a pobytu celý rok v Římě stal se r. 1821 docentem jazyků východních na universitě v Landshutu, kdež r. 1824 za rádného profesora jest ustanoven, r. 1826 povolán jest na universitu Mnichovskou r. 1830 zvolen za rektora vysokých škol tamtéž; r. 1835 stal se kanovníkem v Řezně, a po několika letech proboštem kapitoly v Augšpurku.

Z Vratislaví v Prusku. Nedávno se dopisovatel Videňského listu „Presse“ velmi horšil na Vratislavského p. biskupa, protože prý všecky příjmy, jež co biskup rakouské části Slezska dostává, jedině ve prospěch Pruské říše obraci a tudy rakouskému státu zcela odcizuje. Na to přinesl jeden církevní list odpověď, již futo čtenářům svým podáváme. Když se nejší p. biskup Dr. Jindřich Förster dostal r. 1853 na stolec biskupský ve Vratislaví, viděl se nuteno učiniti půjčku 90.000 zl., aby se mohl uvázati ve správu statků, aby mohl zapravit výlohy za inventáře a přenešení majetku a mimo to zaplatiti císařskou taxu 16.600 zl. Nežli ještě tento první dluh zmizel, byli obyvatelé Rakouska vyzváni k první dobrovolné půjčce státní, ku kteréž biskup Vratislavský dal znamenitý příspěvek 200.000 zl., jež pouze z osobních příjmů svých zaplatil, nikoli však z pokladnic církevních. Brzy na to přišla druhá státní půjčka, a p. biskup složil opěl 50.000 zl. Ve Vlašské válce roku 1859 dal k výpravě dobrovolnického sboru Opavského 7000 zl. Nesnadno jest spočisti vše, co biskup Förster učinil pro chrámy a školy i pro chudé. Ont nákladem 13.000 zl. vystavěl klášter chudým sestrám školním v rakouském Slezsku a k nadaci tohoto ústavu dal 26.000 zl. Nadaci Melicharovu pro chudé kaplany a učitely rozmnozil značným příspěvkem 30.000 zl. — Co p. biskup ještě mimo to

vydal k účelům literárním a vědeckým, ku podpoře chudých chrámů, škol, obcí a studujících, smí se nejméně páčiti na 120.000 zl. Konečně platí Vratislavský biskup každoročně na Olomoucký seminář 1260 zl., do náboženské matice 617 zl. 78 kr., a na misie v horách Slezských 168 zl., což od r. 1853—66 čini úhrnem 21.095 zl.

Ze Strasburku. Zdejší nejdář. p. biskup Dr. Ondřej Räss konal dne 11. září dvoji slavnost, a sice paděsátiletou památku svého posvěcení na kněžství a spolu 25letou památku svého povýšení k úřadu biskupskému. Na této slavnosti brali podíl 2 kardinálové (Mathieu a Reisch), 11 biskupů a více než 1000 kněží. Kanovník dr. Moufang z Mohuče měl německé, Ženevský biskup Mermillod francouzské slavnostní kázání.

Z východní Indie docházejí hrozné zprávy o náramném hladu, jakýž v krajině Orisa panuje. Z krajů hladem navštívených utíkají tisice obyvatel do Kalkutty; 17000 jich dostává podporu od soukromníků; 12000 jich leží bez přistřesi po ulicích a pořád přibývá nových nešťastníkův. Když jednoho dne v Čitapuru mezi hladovce rozdávána jest rýže, přišlo jich 32 v tlačenici o život a 15 jich jest těžce poroucháno.

Literní oznamovatel.

— *Časopis katolického duchovenstva.* Svazek šestý obsahuje: Cyprianův spis „De unitate ecclesiae;“ — O účincích svatosti živých vzhledem ku odpuštění hříchův; Dorezumění o článku: „Jiné zdání;“ — Katolické řehole a moderní liberalismus. — Úvahy o školních katechismech. — V kronice: Po válce; — Jesuité v Praze; — Vynešení konzistoře olomucké strany řeči úřadové církevní. — Dopis: Pastorální porada ve střídnictví Dešnickém v diecézi Budějovické. — Literární Oznamovatel: Die Lehre von dem hl. Geiste, von Gaume. Die katholische Frau, von Joachim Ventura.

— *Die Utraquisten in Böhmen.* Quellenmäßig dargestellt von Dr. Clemens Borový. Wien 1866; aus der k. k. Hof- und Staatsdruckerei. — „Blahověst“ již častěji přinesl pojednání i listiny utraquistů se týkající, jakž také svým časem označeno jest, že se „akta konsistoře pod oboji“ k tisku připravují. Na základě těchto akt zosnováno jest řečené pojednání, jež císařská Akademie věd ve Vídni uveřejnila v XXXVI, svazku spisu: „Archiv für Kunde österreichischer Geschichts-

quellen“ a pod nápisem svrchu uvedeným zvláště otisknouti dala. Pojednáno tu zvláště o kázni strany pod obojí a sice ve čtveru oddilech; první jedná o církevních orgánech: konsistoři, děkanech okresních, farářích a kaplanech; druhý oddíl o spůsobilosti k úřadu mluví o svěcení kněžském a udělení právomocnosti; třetí oddíl o povinnostech stavu duchovního jedná o počestnosti života, o postřížinách a oděvu kněžském, o bezzenství. Čtvrtý konečně oddíl jedná o domluvách a trestech církevních, jakž při straně pod obojí v obyčejí bývaly. Že obsah brožúrky té jest velmi zajímavý, nemusíme čtenářům svým teprv dokládati; vyskytuje se nám zde zprávy, jenž k objasnění dějin XVI. století a ku spravedlivému ocenění strany kališnické znamenitě přispějí.

— Seznam všech r. 1865 v Rakousku vydaných kněž a časopisův v jazyku československém; v Praze, u Kobra. Pilný kněhopisec p. Frant. Aug. Urbánek zavděčil se čtenářstvu českému seznamem tím, v němž na 130 stránkách mimo spisy československé (spřídavkem: česká literatura v Americe) i polské, horvátské, srbské, ruské a ruthenské knihy v Rakousku vydané v přehledu alfabetickém sestavil.

—, „Pražský Denník,“ nejlacinější politický časopis český (prodávát se v Fraze po krejcaru) oznamuje v pozvání ku předplacení, že měsíční předplatní cena od 1. října snížena jest pro čtenářstvo na venkově z dosavadních 65 kr. na 50 kr., v Praze obnáší 25 kr. Při této láci řečeného listu není divu, že se tiskne denně 22.000 výtisků Obsah jest dobrý.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Václav Čermák, kand. dokt. theol., farář ve Václavicích, 14. září (nar. v Praze 13. května 1807; posv. 24. července 1831.)

Vyznamenáni jsou:

- Na místě vd. p. Jana Čtrnáctého, č. kanovníka kapit. Staroboleslavské, kn. arcib. vikáře a školdozorce, děkana v Neveklově, jenž se vzdal úřadu vikariatního, jmenován jest
- p. Frant. Kröner, děkan v Benešově, prozat. kn. arcib. vikářem a školdozorcem okresu Bystřického.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

P. Frant. Schaeffer, křižovník, za děkana do Tachova;

p. Vojt. Pelikan, děkan ve Stříbře, za zpovědníka milosrdných sester sv. Kříže ve Stříbře;

- p. Alois Růžička, farář v Kbelích (bisk. Budějov.) za faráře do Svárova;
- p. Filip Burgerstein, koop. v Benešově, za admin. do Václavic;
- p. Matěj Dušek, kapl. v Chržíně, za admin. do Veltrus;
- P. Placid Roth, kn. ř. premonstr. za kapl. do Landeku;
- P. Basil Čampula, kn. ř. premonstr. za kapl. do Uherce.

Uprázdněné místo:

Václavice, fara patron. knížete Jana z Lobkovice, od 26; září.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. Bartoš, kaplan v Kopidlně, dne 14. září (nar. v Tyništi 13. června 1827, kněz od 25. července 1853);
- p. Václav Hruška, farář v Damníkově, dne 17. září (nar. 28. září 1794 v Žiželicích, kněz od 24. srpna 1821);
- p. Jos. Kašpar, b. vik. sekretář a farář v Libčanech, dne 21. září (nar. v Běstovicích 14. srpna 1807, kněz od 24. června 1832);
- p. Frant. Opatřil, jubil. kněz a farář ve Vojnoměstci, dne 26. září (nar. v Hrochově Tejnici 30. září 1792, kněz od 24. srpna 1816).

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. Schoffer, b. notář, katecheta a ředitel hlavní a podreální školy i učitelského ústavu vzdělávacího, jmenován kanovníkem při katedrálním chrámu v Hradci Králové;
- p. Eduard Prašinger, bisk. vikář a školdozorce okresu Chrasteckého, farář v Hrochově Tejnici, jmenován kanovníkem při katedrálním chrámu v Hradci Králové.
- p. Ignác Tuma, b. vikář, školdozorce a děkan ve Vysokém Mýtě, jmenován jest nejvyš. rozhodnutím císaře pána dne 18. září čestným kanovníkem katedr. kapitoly Kralohradecké.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Stifter, administr., za faráře v Slatině u Jičína;
- p. Jan Balcar, farář v Černikovicích, za faráře do Javornice;
- p. Frant. Preclík, admin. v Nových Dvorech, za koop. do Dobré;
- p. Frant. Lichtenberg, kooperator, za administrátora v Svojanově;
- p. Engelbert Starý, neom., za proz. koop. do Svojanova;
- p. Severin Beran, koop., za adm. v Mladočově;
- p. Jos. Hanuš, kaplan, za administr. v Hradíšti (Gradlitz);

- p. Jan *Vošoust*, kaplan, za administr. v Libštátě;
- P. Christin *Plodek*, kněz ř. sv. Bened., za proz. kaplana do Metličan;
- p. Ignác *Lhota*, proz. katech. a ředitel hlavní školy v Heřmanovu Městci, za zat. kaplana do Libštátu;
- p. Jan *Káška*, kaplan v Králové Dvoře, za koop. do Kartouz;
- p. Ant. *Suchánek*, kaplan, za administr. v Novém Bydžově;
- p. Jos. *Rýdl*, kaplan, za administratora v Libčanech.

Upřízněná místa:

Libštát, fara patron, knížete Trautmannsdorfa do 9. října.

Nový Bydžov, děkanství patron. Jejho c. k. Velič. císařovny Alžběty, od 11. září do 23. října.

Damníkov (Thomigsdorf), fara patron. knížete Liechtenstein-a od 18. září do 30. října.

Libčany, fara patron. zemského výboru, od 22. září do 3. listopadu.

Vojnoměstec, fara patron. hraběnky Clam-Gallasové, od 27. září do 8. listopadu.

Cerníkovice, fara patron. hraběte Kolovrata, od 1. října do 11. listopadu.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Rudolfský*, fund. kapl. v Bělé, 15. srpna. (n. 18. pros. 1818; posv. 25. července 1843);
- p. Arn. *Stanzl*, farář v Žinkovech, 25 září (n. 22. ledna 1816; posv. 2. srp. 1840).

Vyznamenání jsou:

- p. Mich. *Procházka*, bisk. kons. rada, vikář a školdozorce, děkan v Pacově, jmenován jest arciknězem obvodu Táborského, a
- p. Frant. *Kamarýt*, bisk. kons. rada, vikář a školdozorce, děkan v Kaplicích, arciknězem obvodu Budějovického;
- P. Gotthard *Holubář*, kn. ř. premonstr., děkan v Milevsku, stal se bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Noska*, adm. za far. v Miroticích;
- p. Vojt. *Ludvík*, far. v Mlazově, za far. na Hory Matky Boží;
- p. Richard *Wohlrab*, adm., za far. v Plössu;
- p. Jakob *Líbl*, kapl. v Chráštanech, za adm. ve Vopořanech;
- p. Tomáš *Ployhar*, kaplan v Jistebnici, za adm. v Nadějkově;
- p. Jos. *Budweiser*, zám. kapl. v Chlumci, za adm. v Lutové;
- p. Jos. *Vrba*, kapl. v Červeném Dřevě, za adm. v Mlazově;
- p. Jos. *Baar*, koop. v Písku, za katechetu na tamější hlavní škole;
- p. Jakob *Eremiáš*, kapl. z Roseče do Netolic;

- p. Frant. *Osoba*, kapl. z Hluboké do Hosína;
- p. Václ. *Majer*, kapl. z Chotovín do Protivína;
- p. Jan *Černý*, kapl. z Horčic do Merklína;
- p. Jan *Klein*, kapl. ze Soběnova do Trhosvin;
- p. Václ. *Zloch*, kapl. z Mirotic do Jinína;
- p. Václ. *Pokorný*, kapl. z Milčína do Chotovin;
- P. Gottfried *Sukdol*, kn. ř. cisterc., koop. z doln. Dvořiště do Střížova;
- P. Otto *Kohout*, kn. ř. cisterc., kapl. z Myšlan do dolního Dvořiště;
- p. Bernard *Šteflíček*, kapl. z Kumžaku do Třeboně.

Novosvěcenci:

- p. Karel *Blažek*, za kapl. do Hluboké;
- p. Ferd. *Císař*, za koop. do Vollmau;
- p. Jos. *Hejna*, za kapl. do Bernardie;
- p. Frant. *Holík*, za koop. do Neugebäu;
- p. Jos. *Jiša*, za kapl. do Milčína;
- p. Ant. *Juzek*, za kapl. do Písku;
- p. Jos. *Koubka*, za kapl. do Krumlova;
- p. Jan *Kříž*, za kapl. do Mirotic;
- p. Jos. *Nápravník*, za kapl. do Choustnsku;
- p. Jakob *Pražan*, za kapl. do Soběnova;
- P. Nivard *Rudolfský*, kn. ř. cisterc. za kapl. do Myšlan;
- p. Mich. *Sturani*, za 2. kapl. do Volar;
- p. Frant. *Sílený*, za koop. do Roseče;
- p. Jan *Šimek*, za kapl. do Mirovic.
- p. Jan *Švejda*, za koop. do Nemanic;
- p. Jan *Thurnwald*, za kapl. do Kumžaku;
- p. Václ. *Trubl*, za kapl. do Počátek;
- p. Frant. *Wildmann*, za koop. do Sudoměřic.

Na prozat. odpočinek dán jest:

- p. Martin *Ticháček*, kapl. v Bernardicích.

Upřízněná místa:

Lutová, fara patron. J. Král. Výs. p. Františka V., vévody Modenského; do 4. října.

Nadějkov, fara patron. hraběte Vratislava; do 11. října.

Opařany, fara patron. knížete z Paaru; do 8. října.

Mlazov, fara patron. p. z Kleistu; do 5. října.

Listárna redakce.

Milodary: Na dostavění chrámu sv. Vítá panne Barbora Lemochová ve Lvově státní obligaci 100 zl. r. č. — Od nejmenovaného pro chrám sv. Vítá 3 zl.; — pro válkou stížené 5 zl.; — pro sv. Otce 2 zl.; — pro chrám Páně v Karlíně 2 zl. — Pro raněné vojny po přečtení pastýřského listu v. č. 27. poslice Rozalie z P. 1 zl. r. č. — Úhrnem 113 zl. r. č.

Páni alumnové kn. arcib. semináře Pražského, kteří do II. III. a IV. roku vstoupí, mají se dne 16. října, všickni pak do I. roku nově přijati dne 20. října do kn. arcib. semináře dostaviti.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Hedakce:
v kniž. arcib. seminář. číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Evangelium na den posvěcení chrámu.

Obsah.

Když Pán Ježíš šel skrze Jericho, žádal Zacheus, vrchní nad celnými a boháč, jej viděti. Ale nemoha pro zástup, jsa postavou maličký, vstoupil na fíkový strom, kudy měl Pán Ježíš jít. A jda tudy Pán pohleděl vzhůru, a řekl Zacheovi, aby spěšně dolů sstoupil, že dnes v domě jeho musí zůstat. I sstoupil spěšně, a přijal Pána Ježíše s náramnou radostí. Což když viděl zástup venku, reptal na to, že Pán Ježíš k hřešníku se obrátil. Ale Zacheus se ospravednil, řka, že polovici statku svého dává chudým, a oklamal-li koho v čem, že navracuje čtvernásob. A Pán Ježíš ospravednil jej i sebe, řka: Dnes spasení se stalo domu tomuto, proto že i on jest pravý potomek, ctitel, následovník Abrahamův, a že já jsem přišel hledat a spasit jej a všecky, jenž byli zahynuli.

Výklad.

Za onoho času — na své cestě do Jerusaléma — všed Pán Ježíš bral se skrze město — Jericho. A aj! muž jménem Zacheus, jenž byl vrchním nad celnými, a sám bohat, a žádal viděti Ježíše, kdoby byl; — bez pochyby, že o Pánu Ježíši, o jeho učení a zázracích, a jeho moudrosti, moci a milosti vícekrát slyšel, o nich přemýšlel, k nim víru přiložil, je u vážnosti měl. A jak velice asi po nových zprávách o něm toužil, a dostav jich, jak velice se z nich radoval! Ale na tom neměl dosti; on žádal Pána Ježíše viděti, slyšeti, o jeho moudrosti, moci a svatosti sám se přesvědčiti, ve své vážnosti, náklonnosti, lásce k němu se upevniti, rozhojniti, jemu celým srdcem svým, vši duši svou se oddati. O kdo jednou o Pánu Ježíši něco slyšel, ten chce o něm čím dále tím více slyšeti. On není stím, co o něm slyšel, nikdy spokojen, byť

toho sebe více bylo. A nechce toliko o něm slyšeti, ale také jej tváři v tvář viděti, s ním obcovati, jeho poživati, jemu přinájeti, a to dokonale, bez přestání, na vždy. A kdo toho nechce, ten dává zlé svědecům o sobě, ten ukazuje, že zlé vůle jest, že miluje hřichy a nepravosti. O kýž, m. kř., dobré vůle jste! zajisté, že po Pánu Ježíši toužiti, jej hledati, jemu se obětovati, v lásce, věrnosti, vděčnosti k němu prospívati budete. —

V tom, co Zacheus Pána Ježíše viděti žádal, uslyšel o něm že všel do města, a že se běže skrze ně. I vyšel honem, aby ho viděl, — a nemohl pro zástup, nebo postavou maličký byl. Já vím, že tenkráte sobě přál, aby asi o loket a třebas o dva větší byl, a že všemožně o to se pokusil, aby ku Kristu se dostal, aby ho spatřil, že brzy na prsty se stavěl, krk a celé tělo natahoval, že brzy sem brzy tam skočil, a skrze zástup se protlačoval, ale vše nadarmo; k Pánu Ježíši se protlačiti nemohl, protože zástupem jako zdí ze všech stran byl obklíčen, a přes zástup ho uzříti také nemohl, protože postavou byl maličký. Co tedy měl činiti? snadli na maličkou postavu se hněvati? O ne! Kdo ví, k čemu mu maličká postavajeho poslouží? — Mnohý měl hrb, a ten mu sloužil k dobrému, zdržoval ho od zlých společností, nebezpečných toulek, rozličných výstupků, vodil ho do kostela, napominal ho k pobožnosti, trpělivosti, pokore; pomáhal mu do nebe. Mnohý zase měl skřivený obličeji, mnohý vytéké oko, jiný neforemný nos, anebo rozdvojený pysk, anebo tlustý krk, anebo kratké ruce, anebo chromé nohy, a to všecko sloužilo jim k dobrému, jakož napsal sv. Pavel: „Víme pak, že milujicím Boha všecky věci napomáhají k dobrému.“ (Rím. 8, 28.) Pročež, m. kř., miluj Pána Boha svého upřímně, a zajisté že i tobě všecky

Předplácí se
v expedici
i u všech rádných
knihkupeců
na rok: 2 zl. 50 kr
na půlroč.: 1 zl. 55 kr

Po poště:
Celorč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr

Předplací čtvrtletne
i se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

věci, jmenovitě vady tělesné budou napomáhat k dobrému, rovně jako Zacheovi maličká postava jeho napomohla k dobrému, to jest k projevení vroucí žádosti jeho po Pánu Ježíši zvláštním, neobyčejným, podivným spůsobem; nebo nemoha ho nikterak uviděti, počal přemýšleti, coby si počíti měl. I napadlo mu, aby zástup předběhl, a na strom vylezl. A hned se dal do běhu. Zachee, co tak běžíš? Lidé tě vidí; co si pomyslí, co řeknou o tobě? Řeknou: Zacheus, takový pán — vrchní nad celnými, a k tomu boháč, běží po ulici jako chlapceček. Co praví na to? at řeknou, co řeknou; já Jej musím viděti. — Ale snadby nelezl na strom? Tvoji domáci, přibuzní, známí dověděliby se o tom, hanbilby se za to, horšiliby se nad tebou, činiliby ti výčitky. Co praví na to? at čini nebo nečini, já Jej musím viděti. — A co, stane-li se ti neštěstí? spadneš-li? zlámeš-li ruku nebo nohu? — Co praví na to? at se stane, co se stane, já ho viděti musím. A hle, již jest na stromě. Učinil právě tak, jakž o něm sv. evangelium vypravuje: *I předběh vstoupil na strom pláňho fíku, aby jej (Ježíše) viděl; nebo měl tudy jít.* A nyní stojí a čeká, pořád upírá oči v tu stranu, odkud zástup se valí, a pořád v něm Pána Ježíše hledá; a již ho vidi, již se nad ním raduje. Jako dětátko na rukou chůvíných, když pozdáleči matku svou uvidí, očka na ni vyvaluje, ručinky k ni vztahuje a radostí celé poskakuje, tak Zacheus na stromě. A co pak teprv, po hledí-li Pán Ježíš na něj, promluvil-li k němu! I stalo se tak. *A když přišel Ježíš k tomu místu, pohleděv vzhůru, uzrel jej a řekl k němu: Zachee, sstup spěšně dolů; nebo dnes v domu tvém musím zůstat.* Ó radostné překvapení! ó utěšené promluvení! Zachee, — řekl k němu, a nikdy ho neviděl, nikdy ho jmenovati neslyšel; kterak věděl jméno jeho? jinak ne než jako vševedoucí. Hned prvním slovem svým zjevil mu tedy vševedoucnost svou; co pak teprv slovy ostatními! Sstup spěšně dolů, nebo dnes v domu tvém musím zůstat; nedíjen, že v něm zůstane, nýbrž že v něm musí zůstat. Těmi slovy zjevil mu nesmrnou péči svou o jeho spasení. Tak mu spasení jeho na srdeci leželo, že domu jeho nemohl minouti, že v něm toho dne musel zůstat. A když mu spasení jednoho člověka tak na srdeci leželo, čím více spasení veškerého židovského národu! To mu tak na srdeci leželo, že s ním musel po více let zůstat, jej učiti, v něm zázraky

činiti, pro něj trpěti a umřiti. A když mu spasení jednoho národu tak na srdeci leželo, čím více spasení všech národů světa, veškerého lidského pokolení! To mu tak na srdeci leželo, a po dnes leží, a i budoucně bude ležeti, že k vůli němu s Církví svou svatou po všecka léta a století musí zůstat, že ji musí rozširovat, hájiti až do skonání světa. Ó péče! ó věrnosti! ó lásko! Kdyby spasení lidské jen na jeho vůli záviselo, zajisté, žeby ho všickni dosáhli. Než tu třeba připomenouti, že spasení závisí také na vůli jednoho každého, že bez své vůle nebo proti své vůli nikdo nemůž spasení dojiti. Kdo ho dojiti má, ten musí svou vůli s vůli Pána spojiti, a pomocí milosti jeho na spasení svém až do konce pracovati. Příklad toho spatřujeme na Zacheovi. Že vstoupil na strom, aby Pána Ježíše viděl, zasloužil z úst jeho toto potěšitelné slovo slyšeti: *Sstup spěšně dolů;* nebo dnes v domu tvém musím zůstat. Toto slovo musil slyšeti, měl-li běžeti a doma Pána Ježíše přijmouti, nebo sám od sebe bylby se tak snadno sstromu nehnul; spíše bylby déle na něm zůstal, a za Pánem Ježíšem tak dlouho hleděl, dokudby ho byl mohl jen dost málo viděti, a i potom, kdyžby byl Pán Ježíš vzdáli s očí jeho zmizel, byloby se mu snad s stromu dolů nechťelo; tak milý byl mu ten strom, s něhož Pána Ježíše viděl. Ale na toto pobidnuti hned byl s něho dole jako střela. *I sstoupil spěšně,* — a běžel domů — a přijal ho, raduje se. A jak velice! tak se jaktě živ neradoval, tak šťastným jaktě živ se ještě necitil, tak utěšené proměny nikdá doma neshledal, tak rozkošného ráje nikdá doma nepožil. Ovšem ne, protože nikdy Pána Ježíše neměl doma. Kde Pán Ježíš, tu ráj, plný rozkoše. Ó jak lehko mohliby lidé sobě nadělati rájů bez počtu! Potřebovaliby jen Pána Ježíše do srdeci svých přijmouti. Ó honem, m. kř., učíme sobě ráje v srdečích svých! přijměme do nich Pána Ježíše! —

Ale co se to děje venku, v zástupu? jaká to nespokojenost, jaké reptání? Snadli reptají na Pána Ježíše proto, že k Zacheovi vešel? již tomu tak. *A když to viděli všeckni, reptali řkouce:* Že k člověku hříšnému se obrátil. Jak pak věděli, že Zacheus člověk hříšný jest? Oni věděli, že jest vrchní nad celnými a z toho soudili, že jest hříšný; nebo všecky celné měli za hříšníky, to jest za zloděje, dříče, lháře, podvodníky, a úplné křivdy jim nečinili, protože největším dilem takoví byli, protože při vybíráni cla lid

šídili a podváděli. Z toho však nenásleovalo, že Zacheus také takovým jest a býti musí. Dost možná, že byl spravedlivý. A byl-li, jakou křivdu učinili mu tím, že ho za hříšnika — zloděje, dřiče, podvodníka vyhlásili! A dejme tomu, že dříčem, podvodníkem byl, kdo ví, zdaliž z hřichů svých pokání neučinil, zdaliž toho, co na lidech vydřel, nenahradil? — A učinil-li pokání, nahradil-li, kterak se opovázili, jej za nekajicníka, zatvrzelce vyhlásiti? — A dejme tomu, že pokání neučinil, že v hříších vězel, zdaž pak oni byli bez hřichů? dost možná, že jich mnohem více měli nežli on. Jak mohli tedy v sebe doufati, jakoby kdo ví jak spravedliví byli, a jím pohrdati? — a jak mohli nad tím se horsiti, že k němu Pán Ježiš se obrátil? — Chtěli-li pohrdati, měli pohrdati sebou, ne-li více, alespoň tak, jak jím jsou pohrdali; a chtěli-li se horsiti, měli se nad tím horsiti, že s nimi hříšníky Pán Ježiš šel. A však ne horsiti se, nýbrž radovati se náleželo nad tím, že Pán Ježiš k Zacheovi vešel, aby ho na víru obrátil. Ale místo radování se bylo mezi nimi samé reptání. O člověk jest k reptání velmi nakloněn. Vidí-li mrvu v oku bratra svého, hned na ni ukazuje, hned se nad ní horší a repce, na břevno v oku svém zapomínaje. A vidí-li v některém stavu jen několik nehodných, hned celý ten stav pro nehodnost rozkrčí. A viní-li někoho, že k takovému nehodnému jde, hned se ptá: Co tam? proč tam? dlouho-li tam? hned mu to za zlé má, a na cti mu utrhá. Mějme se na pozoru, vystříhejme se křivých soudů, pomluv, reptání; mluvme dobré o bližních svých, dokud jsme se o zlém nepřesvědčili. — Zástup reptal na to, že Pán Ježiš k hříšnému člověku se obrátil. Zacheus slyšel to reptání, a bez pochyby, že z něho v srdeci svém se zarmoutil, a že něco na to řekl k svému ospravedlnění. Rádých věděl, co? Stojte pak Zacheus — ne sedě nebo lež, nýbrž z velké vážnosti a uctivosti stojte — řekl ku Pánu: Aj! polovici statku svého dávám chudým; a oklamal-li jsem koho v čem — nevím sice, nejsem si toho svědom, ale oklamal-li jsem koho v čem — navracují čtvernásob. To jest asi tolik co: Vím sice a vyznávám, že hříšný jsem, a však také ujišťuji, že z hřichů svých činím pokání. Aj! polovici statku svého dávám chudým, a oklamal-li jsem koho v čem, navracují čtvernásob. Ku podivu! nehojnou almužnu takto dává chudým, nýbrž polovici statku svého, a nenavracuje jednoduše jen, nýbrž

čtvernásob. Ó hrdinské to pokání! A co tomu říká manželka tvá, děti tvé, přibuzní tvoji? nejsou-li proti tomu? nebrání-li v tom? Ať říká, co říká, ať brání nebo nebrání; polovici statku svého dávám chudým. Ó hrdinská lásko! A co, jestli dnes neb zejtra se rozstouněš? anebo rozstouněš se manželka tvá, neb dítě tvé? a jestli ta nemoc dlouhá léta potrvá? a jestli tebe nedostatek se dotkne? Co na to odpovidá? Ať se dotkne nebo nedotkne, polovici statku svého dávám chudým. Ó hrdinské to milosrdenství! A kdybychom nyní v tom zástupu od jednoho k druhému šli, a jednoho po druhém se otázali: Co pak ty dáváš chudým? a co ty? zdažby který odpověditi mohl, že dává polovici statku svého, a byť třebas měl stokrát více, nežli Zacheus? Ztěží. Některý by snad řekl, že dává několik zlatých, jiný, že dává několik krejcarů, a jiný, že nedává ani tolik; a všickni dohromady, kdo ví, zdaliž dávají tolik, co Zacheus samo jediný? a co ještě při tom kyselých obličejů se nadělájí, co rameny senakří, co na zlé časy se nanaříkají, a to ti, co před chvíli Zachea za hříšníka, za dřiče, lakomce, podvodníka, sebe pak za dobré, spravedlivé, k Bohu a lidem nakloněné vyhlásili. A zatím jsou, jak viděti, od hrdinské lásky jeho k bližním, od hrdinského milosrdenství jeho k chudým, co západ od východu vzdáleni. A nepochybě také od spravedlnosti jeho; nebo řekl dále: „A oklamal-li jsem koho v čem, navracuji čtvernásob.“

Z čeho pak navracuješ čtvernásob? z polovice statku svého? Ano, z polovice svého statku. Ó hrdinská to spravedlnost! A kdybychom nyní opět v tom zástupu od jednoho k druhému šli, a jednoho po druhém se tázali: Kolikrát pak ty navracuješ, oklamal-li jsi koho v čem? a kolikrát ty? zdaližby který odpověditi mohl, že navracuje čtvernásob? Ztěží, i byť stokrát větší statek, nežli Zacheus, měl. Některý by řekl: Já navracuji almužnou; jiný: Já navrátim modlitbu; jiný: Snad to nemusí být; jiný: On má více, nežli já; jiný: Mne lidé také dost oklamali; a jiný by konečně rameny pokrčil a mlčel. O jak jsou lidé tak nevolní, váhaví, zpozdili k navracování cizího jméni! A předce toho nevyhnutelně zapotřebí; žádá toho spravedlnost, káže to svědomí, zavazuje k tomu přikázání Boží. Bez navrácení, kde jest možné, nelze doufati hřichů odpuštění. Pročež navratte, co navrátiti povinni jste; navratte raději více než méně, pamatujice

na Zachea, že navracoval čtvernásobně. A proč čtvernásobně? proto, aby v žádné pochybnosti nebyl, aby největší jistotu měl, že navrátil všecko dokonale. O hrdinská to spravedlnost! A pro tuto spravedlnost jeho, tuším, že ho Pán Ježíš nemálo sobě liboval, že mu dobrořečil a požehnal. A skutečně tomu tak. *Dí mu Ježíš: Dnes spasení stalo se domu tomuto, protože i on jest syn Abrahamův.* Já jsem jednou s dvěma anděly svými v údolí Mambre ukázal se Abrahamovi, an seděl ve dveřích stanu svého v horku dne největším. Kterýžto jak mne uzřel, běžel mi vstříc od dveří stanu, a poklonu učinil až k zemi, a řekl: Pane, našel-li jsem milost před očima tvýma, nepomíjiž služebníka svého; ale přinesu trochu vody, a umejte nohy své, a odpocíňte pod stromem. A předložím (vám) skývu chleba, abyste posilnili srdce svého, potom pak půjdete; nebo proto jste se uchýlili k služebníku svému. A já řekl: Učiň, jakž jsi mluvil. Pospíšil tedy Abraham do stanu k Sáře, a řekl jí: Rychle směs tří míry mouky bělné, a nadělej podpopelných chlebů. Sám pak k stádu běžel, a vzal odtud tele mladiště a výborné, a dal služebníku, kterýžto spěšně připravil. Vzav také másla a mléka, i tele, kteréž byl připravil, položil přede mne: sám pak stál při mně pod stromem (1. Mojž. 18). Tak mne tehdáž přijal Abraham. A podobně jemu přijal mne dnes Zacheus. Sotva že o mému příchodu do města uslyšel, hned mi běžel vstříc, aby mne viděl, a nemoha mne viděti pro zástrup, předběhl a vstoupil na strom, kudy jsem jítí měl. A když jsem k tomu místu přišel, a k němu řekl, aby spěšně dolů sstoupil, že dnes v domu jeho musím zůstat, hned sstoupil, a běžel domů, a přijal mne s náramnou radostí. A nyní stojí přede mnou, a praví, že polovice statku svého davá chudým, a oklamal-li koho v čem, že navracuje čtvernásob. Dle toho jest tedy pravý syn, potomek, ctitel, následovník Abrahamův; nebo mne tak jako Abraham přijal, a jako Abraham s domácimi svými věří, ve mne doufá, mne miluje, aniž kdy více ve mne věříti, a mne milovati přestane. Od dneška já jsem jeho, a on jest mým i s celým domem svým; protož jsem řekl, že dnes spasení se stalo domu tomuto. *Nebo přišel Syn člověka hledat a spasit, co bylo zahynulo.* Takto vysvětlil oném reptavým lidem, s jakým úmyslem do domu Zacheova vešel, s tím totiž, aby Zachea a všecky domáci

jeho hledal a spasil, to jest, na víru obrátil, a s jakým úmyslem vůbec k lidem přichází, s tím samým, aby je hledal a spasil, aby je na víru obrátil, a k dosažení ostatních milostí připravil; a dal jim tudy na srozuměnou, že nemají proč reptati, nýbrž že mají proč v něho věřiti. Nuže, co jsi, člověče? věřici čili nevěřici? jsi-li věřici, věz, že i k tobě Pán Ježíš přišel, že i tebe hledal a spasil, že i tebe na víru obrátil. Ó važ sobě víry své, prospívej v ní, a setrvej v ní až do konce. Pamatuju na to, že to převeliký, předrahý dar od Pána Ježíše!

Obratme nyní sv. evangelium na slavnost posvěcení chrámu.

Jako Zacheus po Pánu Ježíši toužil, tak touží po něm katoličtí křesťané, žádají ho mítí u prostřed sebe. Ale kterak ho u prostřed sebe mítí mohou tam, kde pro něho žádného domu — žádného kostela nemají? — Protož to první, čím počínají, jest, že se dávají do stavění kostela, a že tím Pánu Ježíši podobně jako Zacheus vstříc vycházejí. Ovšem, že jim při tom lecos překáží, jako Zacheovi malíčká postava na překážku byla. Ale konečně s pomocí Boží všecky překážky přemohou, kostel vystavějí, a pak s napnutou myslí, podobně Zacheovi na stromě, čekají, až k nim Pán Ježíš přijde. I netrvá to dlouho, a hle, jakoby od Pána Ježíše uslyšeli: Honem ke kostelu! dnes musím do něho vjít, a v něm zůstat; hrnou se se všech stran plnými ulicemi ke kostelu, obstopují ho, a zase dychtivě čekají. I vidi duchovenstvo v pořádku kráčeti, a za ním biskupa. Ten jakoby řekl: Co nevidět, máte tu Pána Ježíše; neb již jdu dům tento posvětit. A hned počiná světiti, nejdříve zevnitř, potom vnitř, a všecky oltáře v něm, a posléz koná nejsvětější Oběť. — Již jest evangelium — obětování — Svatý, Svatý, Svatý — památka za živé — již klade ruce na posvátnou oběť, žehná jí svatým křížem, duchovenstvo kleká, jakoby již z daleka Pána Ježíše přicházeti vidělo, i biskup kleká, a hle, Pán Ježíš tu — nejprvě pod spůsobou chleba; a za několik okamžení zase kleká, a hle, Pán Ježíš tu pod spůsobou vína. I zazvoní se k pozdvihování, a všecko se v prachu koří, a v prsa bije, vítá a velebí Pána Ježíše. Ó blažená to chvíle! — Ale v pekle hněv a reptání. Svatý, prý, ba nejsvětější k hřišníkům se obrátil. A rádo by je oddělilo, odloučilo, odcizilo od nebe. Ale nemůže; věřici se

nedají; oni Pána Ježíše milují, jemu se obětuji a slibují, z lásky k němu že budou také své bližní milovati, chudé podporovati, hřichů svých želeti, z nich se zpovídati a za ně dosti činiti. Na znamení toho stojí u dveří kostelních pokladnice, a v kostele zpovědnice. A nyní počne ve všech srdečích ozývati se hlas Páně: Dnes spasení se stalo domu tomuto; nebo i oni jsou synové Abrahamovi — milovníci, ctiteli, následovníci moji; a já jsem při šel hledat a spasit, co bylo zahynulo.

J. Felizna.

Řád zlatého rouna.

Nikdo nám nepokládej za odchylování se od programu „Blahověsta,“ že tuto ve stručném nákresu některé po našem zdání dosti zajímavé zprávy podáváme o řádu, jenž i starověkosti i vzešenosnosti svou nad jiné jest pamětihodný, a kterýž podnes jest nejvyšším ze všech vyznamenání, jež vlastař říše rakouské uděliti může.

Veškerý řády, jež nyní mocnářové jednotlivých zemí uděluji co vyznamenání a na odměnu zásluh občanských, vojenských atd., nejsou vlastně nic jiného leč *nápodobení* středověkých řádů *rytířských*. Ješto se ale tito rytířové středověcí slavnými slyby řeholními zavazovali k chudobě, čistotě a poslušnosti a mimo to k boji proti Saracénům, a tudíž co řeholníci stáli jedině pod yládou a ochranou papeže Římského: neskládají rytířové řádů nynějších zeměpanských žádné slyby a jsou toliko ve věcech dosaženého řádu se týkajících povinni dotyčné stanovy zachovávat; jinak ale podrobeni jsou *týmž zákonům*, jako jiní občané. Udělením řádu chce mocnář se své strany projeviti uznání zásluh, jež si někdo o vědu a umění, o blaho státu, o duchovní neb hmotné blaho člověčenstva vydobyl a tim i v jiných má probuzena býti snaha, aby také oni se podobnými skutky vyznamenali. Co nižší stupeň vyznamenání udilejí mocnářové svým poddaným „záslužné kříže“ a „záslužné peníze,“ jimiž občané neb vojini nestávají se rytíři.

Ze však církev katolická svým řeholním rytířstvem podnět a první příčinu zavdala k utvoření zeměpanských řádů rytířských, toho jasný důkaz podávají stanovy skoro všech řádů bez výminky; každý řád má svého zvláštního sv. patrona čili ochránce, svou kapli řádovou, a koná jednu neb více slavnosti do roka. Obzvláště pak řád zlatého rouna od prvního vzniku svého až do nynějška zůstal v úz-

kém spojení s církvi katolickou, byv od papežů Rímských netoliko potvrzen, ale i mnohými privileji obdařen.

Řád zlatého rouna (aureum vellus; goldenes Vliess neb Fliess; francouzsky: l'ordre de la Toison d'or; španělsky: el Tuson nebo el Toyson de oro) založen jest r. 1430 od Filipa III., přímým Dobrého, vévody Burgundského, a sice za přiležitosti sňatku, jež vévoda uzavřel s Isabelou, dcerou krále Portugalského Jana I. Svatba ta se slavila dne 10. ledna 1430 v městě Bruku (Brügge) ve Flandřích, a sešlo se k ní mnoho knížat domácích i cizích. Po celých osm dni trvala velkolepá slavnost v ustavičných hodech, hrách, turnajích a jízdách o závod. Před palácem vévodovým stál lev kamenný, z jehožto pravé tlapy ve dne i v noci teklo výborné víno rýnské. Z pravého paznehtu kamenného jelena bliž dvorní kaple proudilo se červené burgundské. Před bránou paláce stál jednorožec, z jehožto nohou ráno, v poledne a u večer se prýštila růžová voda, aby ji hosté k umyti obličeje i rukou užiti mohli.

V první den tohoto svatebního veselí, 10. ledna 1430, založil Filip III. „řád zlatého rouna“ a následujícího roku i stanovy téhož řádu v 66 článcích čili artikulích vydal. Proč právě tento název „zlatého rouna“ nově založenému řádu přiložil, o tom panují různá mínění, z nichž tuto některá aspoň klademe.

Jedni hledají původ jmena toho v přísmě svatém, a sice v knize Soudců, kap. 6, verš 36—40. Když Gedeonovi se ukázal anděl Hospodinův, a rozkázal jemu, aby vysvobodil Israele z ruky Madianitů, požádal Gedeon od Hospodina znamení řka: „Jestliže vysvobodíš skrze ruku mou Israele, položím tuto rouno vlny na humně; bude-li rosa toliko na rouně, a na vši zemi vůkol sucho, tedy věděti budu, že vysvobodíš rukou mou Israele.“ I stalo se tak. A opět řekl Gedeon k Hospodinu: „Nehněvej se prchlivost tvá na mne, jestli ještě jednou zkusím, hledaje znamení na rouně. Prosím, at jest samo rouno suché, a všecka země rosou mokrá.“ I učinil Bůh noci té, jakož byl žádal, i bylo samo rouno suché, a rosa na vši zemi. Kterýmžto úkazem Gedeon v důvěře své k Bohu tak jest posilněn, že se 300 mužů mnoho tisíc Madianitů porazil. Podobně prý vévoda Filip v Bohu důvěroval, že s malým počtem rytířů svých nesčíslné hordy Saracenů porazi, a tudy prý zlaté rouno za odznak

řádu zvolil. Na důkaz tohoto mínění se vypravuje, že každoročně o slavnosti sv. Ondřeje, ochránce řádu, v paláci Bruselském vyvěšeny bývaly skvostné čalouny, na nichž onen příběh Gedeonův byl vy-podobněn.

Jiní se domnívají, že zlatým rounem chtěl vévoda naznačiti bohatství, jímž ze-mě jemu podrobené za přičinou ovčářství a obchodu ve vlně oplývaly.

Zase jiní v rouně zlatém cosi tajem-ného hledají, pravice, že se jím vyrozumí-vá nějaké tajemství lučební, snad onen kámen mudrcův, po němž alchymisté tak dlouho ač marně pátrali.

Mnozí konečně na řeckou mythologii se potahuji, aby odtud název „zlatého rou-na“ vysvětlili, a sice na bájeslovny příběh o Jasonovi. Dle pověsti této utekla Helle, dcera krále Thebajského Athamanta a bo-hyně Nefely, ze strachu před macehou svou, Inus řečenou, s bratrem svým Fry-xosem z otcovského domu a v lesích s ním po některý čas bloudila; konečně zjevilá se oběma mát jejich, Nefeley, a dala jim berana majícího zlaté rouno, jenž je až ku břehu mořskému oba donesl. Když ale se beran do moře spustil, ulekla se Helle tak velmi, že do moře spadší ve vlnách se utopila, odkudž moře to prozváno: „Helles-pontus.“ Fryxos však se šťastně dostal do krajiny Kolchické (později Mengrelie řečené), a na znamení díků za ochránění své obětoval berana Jovišovi; zlaté rouno pak zavěsil na dubu v háji Smrtonoši za-svěceném, kdež jej drak, z tlamy své usta-vičně oheň sršící, opatroval. Uslyšev o zlatém rouně Jason, statečný hrdina řecký, vypravil s mnohými knížaty řeckými lof-stvo a dostav se do Kolchidy, pomocí Medey, dcery tamějšího krále, ohnivého dra-ka uspal a zlaté rouno vydobyl. — Do této krajiny Kolchické prý zamýšlel vé-voda Burgundský Filip s rytířstvem svým se vydati, jednak aby pomstil nespravedli-vost Saracenů, kteříž otce Filipová po delší čas na Kolchidě zajatého drželi, jednak aby drakům těmto a nepřátelům jmena Kristova vyrval svatou zemi, posvěcenou krví pravého beránka, Ježíše Krista. Z té samé příčiny prý také zvolil Filip sv. On-dřeje za patrona řádu, ještě sv. apoštola ten dle podání také v krajině Kolchické evangeliem byl hlásal.

Ještě i v jiném smyslu si někteří tuto báji o Jasonovi vykládají, řkouce, že Filip zlatým rounem chtěl jaksi naznačiti, že ze-mě jemu podrobené úrodou a bohatými

plodinami svými předstihuji vzácnost rouna Jasonova; na tuto úrodu prý již samo jme-no „Jason“ poukazuje: neboť pět písmen tohoto jména činí spolu začáteční písmeny pěti měsícův: Julius, Augustus, September, October, November, v kterýchžto měsících dozrávají veškery plodiny zemské, jenž k požitbám lidským slouží. — Zdá se, že Filip i Gedeonovu i Jasonovu historii měl na paměti a že na obůj příběh jmenem „zlatého rouna“ narázel.

Zcela bezpečné zprávy o účelu téhož řádu nám podává zakládací listina, vydaná od Filipa III. r. 1430, v nížto praví: „Pro naši obzvláštní lásku k rytířstvu jsme ke cti a chvále všemohoucího Boha, Stvořitele a Spasitele našeho, jakož i ke cti nejsvě-tější Panny a Matky Boží, a k uctění sv. Ondřeje, slavného apoštola a mučeníka, konečně k ochraně naši křestanské víry a vyvýšení Církve svaté, i k probuzení a roz-množení etnosti a šlechetných mravů — zřídili řád a rytířské bratrstvo Zlatého Rouna.“

Témitéž skoro slovy naznačuje účel řádu papež Eugen IV. ve své bulle „Re-gnum universalis Ecclesiae“ ze dne 7. září 1433, kteroužto bullou stvrdil založení čtyř kanovnictví při vévodské kapli v Dijonu. Taktéž onen účel řádu vysloven jest na náhrobku vévody Filipa v Dijonu, jenž následovně zní: „Ku zvelebení církve, kte-ráž jest dům Boží, založil jsem tento vzácný řád, zlaté rouno nazvaný“ („Pour maintenir l'Eglise qui est de Dieu maison — J'ay mis sus le noble Ordre, qu'on nom-me la Toison“).

Stanovy byly v dobách pozdějších ně-kolikrátě změněny, obzvláště od císařů Maximiliana I. a Karla V., pak od králů Filipa II. a Filipa IV. — Zakladatel řádu ustanovil v článku 65., že, pakliby rod jeho po meči vymřel, dcera posledního vé-vody se má provdati, a manžel její že se má státi svrchovaným pánem (suverénem) řádu zlatého rouna. Tudiž stal se hlavou celého řádu císař Maximilian I. († 1519), jenž posledního vévoda Burgundského, Karla Smělého, dceru Marii za manželku pojál. Když pak se císař Karel V. (vnuk Maximilianův) odřekl trůnu, přešlo r. 1556 suverénství řádu na linii rakousko-špaň-helskou, a po vymření této (úmrtím Karla II.) na linii rakousko-německou a sice na císaře Karla VI. (1711—1740). Tent sice nepodržel vládu říše špaňhelské; nicméně zůstal jediným pravomocným suverénem řádu, a doposud císař Rakouský jest sku-

tečně hlavou a suverénem (Chef et Souverain) řádu zlatého rouna.

Naproto tomu Filip V., král Špaňelský z rodiny Bourbonské, sám sobě příkнул suverénskému řádu zlatého rouna a po vlastním zdání jmenoval rytíře, tytéž stanovy přijav, jak od starodávna byly v platnosti. Toto neoprávněné udělování řádu zlatého rouna trvá ve Špaňelsku až po dnes. —

Ještě by tuze rozvláčné bylo vypsání veškerých stanov a práv rytířstva zlatého rouna, klademe zde stručný nákres nejprve stanov spolu se změnami, jež se během času udaly; pak i privileje rytířstvu udělené zejména uvedeme.

I. Stanovy rytířstva zlatého rouna jsou hlavně tyto:

1. Počet rytířů nepřesahuj číslo 51; a sice 50 bratří rytířů; 51tým jest suverén řádu (caput seu primas). — Dle původních stanov obnášel počet toliko 31; kdy prosbám však císaře Karla V. potvrdil papež Leo X. r. 1516 změnu stanov v ten smysl, aby počet rytířů o 20 byl rozmnoven. Rytířové ti budtež ze staré šlechty a slavného jména, mužové zcela bezúhonní.

2. Rytířové zlatého rouna nesmeli žádný jiný řád přijmouti. Protož Filip III. za heslo řádu ustanovil slova: „Autre n'auray“ (jiný řád nevezmu), kteráto slova zlatými písmenami na plásti rytířském vyšita bývala. — Výminku čini císařové, králové a vévodové; ti mohou nositi mimo zlaté rouno též odznaky jiných řádů, a sice takových, jichž velmistry neb svrchovanými pány jsou. — Suverén řádu zlatého rouna smí dle 2. článku stanov nositi řády, jež mu císařové, králové neb vévodové byli zaslali.

V mocnářství Rakouském mohou rytířové vedle zlatého rouna též odznaky jiných rakouských řádů nositi; od mocnářů cizích ale řád přijmouti se jim nedovoluje. Císař rakouský nepřijímá žádný řád cizim mocnosti.

3. Odznaky řádu zlatého rouna jsou tyto:

a) Zlatý řetěz, na němž rouno zlaté. Řetěz ten jest spletený ze zlatých článků na spůsob křesacích želízk zhotovených, kteráto želízka háčky neb ouškami jsou dohromady spojena. Mezi dvěma želízkami se ale vždy nalezá křesací kámen, ohnivé jiskry z obou stran ze sebe vydávající. Křesací želízko s kamenem bývalo prý v erbu rodiny Burgundské, a starí spisovatelé to vyložili slovy: „Ante ferit, quam

flamma micet“ t. j. nejprv musíš uhodit, má-li oheň vzniknouti. Tak podobně každý dobrý kníže a rozšafný rytíř zbraň svou a oheň války dobře řídit má a bez nevyhnutelné potřeby nemá jich užívati. Jako pak želízko i kámen samy v sobě studené jsou a samy ze sebe nic nemohou, leda když v čas potřeby oheň vydati musí: tak i udatný rytíř nemá ohněm své udanosti plýtvati, nýbrž na čas potřeby ji zachovati. Křesací želízka na háčky neb ouška úzce mezi sebou spojená vypodobňuje opravdivou upřímnost a věrnost, jakouž rytířové mezi sebou vespolek spojeni býti mají.

Na tomto zlatém řetěze visí zlaté rouno beránka, nad nímž zlatý křesací kámen modře emailyovaný nese nápis: „Pretium laborum non vile“ (nemalá odměna skutků či prací.)

Původně bylo v stanovách předepsáno, aby každý rytíř každého dne tento zlatý řetěz s rounem na krku nosil, případ vojny, nemoci neb cestování vyjíme. Karel V. však nařídil, aby jen při zvláště slavných příležitostech zlaté rouno na řetězu nosili, n. př. v hod Boží vánoční, velkonoční a svatodušní, o svátcích Marie Panny, sv. tří Králů, sv. Ondřeje atd., pak při slavných schůzích rytířstva a při pohřbu některého z rytířův. — Mimo tyto dny nosí rytířové zlaté rouno toliko na červené neb zlaté stužce z šíří dvou palců na krku aneb po levé straně na prsou. — Kdykoli některý z rytířův zemře, musí se zlatý řetěz s rounem zase řádu navratiti.

b) Oděvem rytířů zlatého rouna jest červený talár z aksamitu, bílou dykytou podšíty; a nad talárem (toga) červený plášt aksamitový (caputium), podšíty bílým atlasem; tento plášt sahá až k zemi, a má po obou stranách i dole kolkolem překrásné zlaté krumplování, kteréž představuje křesací želízka i kameny spolu s nápisem: „Ante ferit, quam micet“ častěji o-pakoványm. Nejkrásnější obruba pláště jest z bílého atlasu a jsou na ní zlatými písmenami vyšívána slova: „Je l'ay emprins“ (přijal jsem řád).

c) Na hlavě mají rytířové zlatého rouna čapku z červeného, zlatem krumplovaného aksamitu, kteráž nazad ve spůsob pláštěku za hlavu sahá, a z nížto po levé straně dlouhá tkanice též z červeného aksamitu splývá.

4. Povinnosti rytířů dle stanov byly obzvláště tyto: Každý rytíř slavným sli-

bem se zavázal, že suveréna i bratry řádu bude upřímně milovati, o blaho jejich, o zachování jich dobrého jména ze všech sil svých se starati; že přispěje pomocí svou suverénovi, kdykoli povede válku k obhájení svých zemí anebo k ochránění Církve sv. a Stolice apoštolské. S druhé strany byl suverén zavázán, aby se prvé nežby válku podniknul, aspoň většiny rytířů o radu tázal. (Toto poslední ustanovení nemá teď více žádné platnosti.) Mimo to nařizují stanovy (v doplňku z. r. 1559), aby rytířové domácim svým jakož i veškerému lidu dobrým příkladem předcházeli, a každého napomínali, by zákony církve svaté bedlivě zachovával; tudiž mají rytířové lid obzvláště k tomu vésti, aby službám Božím nábožně přítomen býval, a všeobecné opovrhování sv. obřadů a bludařství se chránil.

5. *Zvolení nových rytířů* ponecháno jest nyní zcela nejvyšší hlavě řádu. Každý rytíř zlatého rouna zůstává údem řádu po celý život svůj. Jen tenkráte má býti z řádu *vyloučen*, kdyžby odstoupiv od víry katholické upadl v bludařství; nebo kdyby se dopustil velezrády, aneb kdyby konečně v den bitvy co zbabělec hanebným spůsobem uprchnul.

6. Řád zlatého rouna má také čtyři *úředníky* své (officiers), z nichž každému v stanovách obzvláštní povinnosti se ukládají.

První z nich jest *kancléř* (Cancellarius); kancléřem se má státi některý církevní hodnostář, arcibiskup nebo biskup; jestli se ale nekněz stane kancléřem, žádoucno, aby byl doktorem práv. Kancléř u sebe chová pečeť řádu a při slavných schůzích předkládá shromážděným rytířům vše, o čem se z nařízení suveréna má pojednávat.

Druhý jest *pokladník* (thesaurarius, Schatzmeister), jemuž k opatrování svěřen jest archiv jakož i veškeren oděv a skvosty rytířstva zlatého rouna; pokladník také spravuje veškeré jmění řádové.

Třetím úředníkem jest *tajemník* (Secretarius neb Graphiarus, Greffier,) jenž se má starati o vyhotovení diplomů a jiných písemností a spolu pečovati o to, aby všecky řádu aneb jednotlivých rytířů se týkající důležité události ve zvláštní knize zaznamenány byly.

Čtvrtý konečně jest *hlasatel* (facialis, Heraldus, rex armorum, Wappenkönig, He-rold, roy des armes), jinak také nazván: „*zlaté rouno*“ (vellus aureum, toison do'r);

jeho povinností jest, aby rytířům rozkazy suveréna oznamoval, aby pokaždé jim ohlásil den slavné schůze, spolu pak aby paměti-hodné činy suveréna neb rytířů ihned sdílel tajemníkovi, by je tento v pamětní knize zaznamenati mohl.

II. *Privilegie*, kteréž církev katolická řádu řečenému udělila, jsou dosti četné a po tu dobu významné; ač některé rytířstvu udělené výsady ovšem v dobách minulých větší váhy do sebe měly než nyní, kdež poměr státu k církvi jest zcela jinak.

Podnes se rytířům zlatého rouna nově jmenovaným spolu se stanovami zasílají kaligrafické opisy *papežských listů*, téhož řádu se týkajících. Mezi nimi obsahem svým nejdůležitější jest bulla „*Praeclarae devotionis sinceritas*“ ze dne 26. září 1516, jižto papež *Leo X.* vydal ku probádám císaře Karla V.

V této bulle nejprv dovolil papež změnu stanov v ten smysl, aby počet rytířů z třiceti a jednoho zvýšen byl na jedenaedesát; načež zřejmými slovy řád zlatého rouna se všemi stanovami a zákony jeho z apoštolské moci *potvrdil a schválil*, a následující privilegia udělil:

1. Kancléř (aneb pakli by kancléř nebyl knězem nebo biskupem, tehdy kterýkoli od kancléře ustanovený kněz) smí jak suveréna tak i všecky rytíře zlatého rouna, manželky i dítky jejich po zpovědi kajicně vykonané rozhřešiti od *trestů* církevních, n. př. kletby, suspense, interdiktu, a od všelikých pádů *zadržených* (reservátů); jsou-li to reserváty papežské, smí v nich kancléř rozhřešiti jednou do roka a v nebezpečí smrti; v jiných ale reservátech může kolikrátkoli rozhřešení uděliti. Tolikéž smí kancléř *sliby* od rytířů učiněné změnit v jiné skutky dobré a jednou do roka jakož i v nebezpečenství smrti může každému rytíři, choti i dítkám jeho uděliti jmenem papeže *plnomocné odpustky*.

2. Každému rytíři zlatého rouna uděleno jest právo *oltářního kamene* (altare portatile); na něm smí kterýkoli kněz sloužiti mši sv. i jiné služby Boží vykonávati; mimo rytíře mohou též příbuzní jeho a domácí lidé přítomni být.

3. Rytířové zlatého rouna mohou velebnou svátost *oltářní* i *jiné svátosti* jak v čase velkonočním tak i jindy přijmouti v kterémkoli místě a od kteréhokoli spůsobilého kněze.

4. Kdykoli rytíř zlatého rouna v čase postním neb v jiné dny štací (dies Stati-

onum) navštíví jeden neb dva chrámy v tom místě, kde se zdržuje, aneb v též chrámě u dvou neb tří oltářů se pomodlí, stává se pokaždé účastným všech odpustků částečných i plnomocných, jenž uděleny jsou těm, kdož navštěvují sedmero hlavních chrámů v Římě.

5. Po celý rok mohou v postní dny požívat *máslo*; v čas potřeby pak mohou na radu dvou lékařů v kterýkoli postní den jistí *masité pokrmy*, aniž by jakého povolení dalšího zapotřebí měli.

6. Manželky a dcery rytířů zlatého rouna mohou do roka tří neb čtyřikráte, byť ještě jinými několika paními provázeny jsouce, vejít do kláštera jeptišek sv. Kláry a kteréhokoli jiného řádu, byť i sebe přisnejší klausura se v něm zachovávala; mohou také společně s jeptiškami pojistit, nikoli však v kláštere přenocovati.

Ku konci se v řečené bulle této zřejmě podotýká, že vyslovená v ní privilegia jen potud jsou platná, pokudž se rytířové a manželky i dítky jejich neodchýlí od poslušenství *Církve Římské*.

Druhý list papežský jest Breve papeže *Řehoře XIII.* „Exponi nobis“ ze dne 15. října 1577; v němžto králi Špaňelskému Filipovi II. uděluje plnomocenství, že také sám o sobě *mimo kapitolu* může nové rytíře zlatého rouna jmenovati, což dle stanov se toliko ve slavné kapitole celého řádu mělo státi. Podobně i papež *Pavel V.* ve svém Breve „Majestatis tuae nomine“ ze dne 19. dubna 1608 přivolil, aby Špaňelský král Filip III. nyní i budoucě *mimo kapitolu* dle vlastního zdání rytíře zlatého rouna jmenovati mohl.

Takt jest až podnes. Císař Rakouský po vlastním dobrém zdání jmenuje nové rytíře, kterž nápotom v ustanovený k tomu den při c. kr. dvoře ve Vídni u přítomnosti celé kapitoly slavně do řádu přijati bývají. Císař se ubírá v průvodu rytířů přiděných červeným rouchem a zlatým řetězem s celým dvořaninstvem do sálu rytířského, a usadí se pod baldachynem, načež i ostatní rytířové vůkol zasednou. Nejstarší z rytířů zlatého rouna vyjde s hlasatelem do předsíně, kdež nově jmenovaní údové řádu v oděvu rytířském byli čekali, a vede je do sálu až k císařskému trůnu. Když do rukou císaře samého byli složili přísluhu věrnosti a poslušnosti k němu co svému suverénu, a slibili, že budou stanovy bedlivě zachovávat, pasuje každého z nich císař obnaženým mečem na rytířství, zavěší jim vlastnoručně zlatý řetěz na hrudlo a

objímá je, načež všickni rytířové se vespolek objímají. Každý rytíř dostane hned po svém přijeti diplom a exemplář stanov; obé po jeho smrti musí řádu zase navráceno být.

Na den sv. *Ondřeje* apoštola nebo v následující neděli koná se každoroční slavnost řádu zlatého rouna ve Vídni. Veškeré rytířstvo se ve slavnostním rouchu svém s císařem v čele ubírá na ten den do dvorního chrámu k službám Božím; po ukončení jich obědvávají všickni v rytířském sále u tabule císařské.

K prosbám císaře Karla VI. udělil papež *Klement XI.* r. 1712 jak nejvyšší hlavě tak i spoluoudům řádu zlatého rouna *plnomocné odpustky* v jisté dny výslovně určené, pakliby svátost pokání a nejsv. Svátost oltářní přijavše službám Božím v dvorním chrámu císařském ve Vídni přítomni byli a na úmysl církve sv. se pomodlili. Císař může pod výminkami těmito získati plnomocné odpustky v Boží hod Vánoční, v den Obřezání Páně, v Boží hod Velkonoční, o Nanebevstoupení Páně, v Boží hod Svato-dušní, v den nejsv. Trojice a Božího Těla; rovně o svátcích Mariánských: Očištování, Zvestování, Navštívení, Nanebevzetí, Narození, Obětování, a nepoškrvněného Početí Marie Panny, o slavnostech sv. Apoštola, sv. Jana Křtitele a Všech Svatých. — Ostatní rytířové mohou do roka šestkráte *plnomocných* odpustků dosáhnouti a mají si k tomu cíli ze svrchu uvedených slavností šest dnů vybrati a je biskupu svému zejména uvesti. V ostatní pak slavné dny dosahují rytířové odpustků částečných a sice *7 let a 7krát 40 dní*.

Roku následujícího 1713 rozšířil papež *Klement XI.* tyto odpustky v ten smysl, že jich může získati císař a rytířové zlatého rouna nejen ve Vídni, ale *všude, kdekoliv* císař se právě zdržuje. Dr. Borový.

Na výmísku.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokračování.)

VI.

Doktor Jan Stoupa starému Koníčkovi často dopisuje a vyptává se, jak se mu vede. Odpověď zní vždycky, že dobře, ano vede se mu převýborně a přál by si, aby se mu tak vedlo až do smrti. Má naději, je přesvědčen, že se mu tak povede, děti mu připravují všechno pohodlí a život opravdu mu oslavují.

Jan se těšil z takového zprávy a nemaje zapotřebí Koníčka se ujímati, nejel

po nějaký čas k němu a v štěsti jeho se důvěroval. Ujednali spolu, že Koniček bez něho nic neuční, nic nepodstoupí, nezadá a nezmění, a proto Jan neměl strachu.

Stalo se jináč. Koničkovy děti si otcе napřed přivedly na svou stranu a pak odkryly své záměry.

Přišel kupec a oznámil, že se míní ženitи.

Otec proti tomu nebyl.

Kupec řekl: „Pantáto, jak to uděláme?“

Pantáta odpověděl: „Dáš se na dům, zřídím ti krám na své útraty.“

„Já budu potřebovat také něco do krámu.“

„Vždyt ti věno zanese nevěsta!“

„Ovšem zanese, ale nebude velké a snad by se slušelo, abychme ho hned ne-načinali. Taková věc má zůstat ležet, je tak říkajíc manželčina a po manželce ji dědívají děti.“

„To je ovšem pravda a já ti tedy něco vyhodim na zboží.“

„Děkuji vám pěkně, pantáto, a chci vám přednosti ještě jednu prosbu.“

„Jakou?“

„Abyste šel ke mně, dům je váš a já bych tam nebyl jako v nájmu.“

„Nežádej toho, synu, jsem na hospodu zvyklý a jinde bych si teprv musel zvykat.“

„Měli bychom vás tuze rádi a nevěsta již pravila, že vás bude nositi na rukou, jestli nám to uděláte. Já ovšem také, otče.“

Otec odporoval. Udělá jim všecko k vůli, ale k tomu odhadlati se nemůže.

Syn byl zarmoucen a stýskal si, že je tó s tím domem hrozně zle, poněvadž nebude patřiti jemu, nýbrž otcí a do nesnází ho zaplete.

„Do jakých nesnází?“ chtěl věděti otec.

Syn pravil: „Předně, budou se na to odvolávat přátelé nevěstini a rodiče třebas menší podíl jí dají. Za druhé, nebudou chtít podíl toho hned vyplatiti, poněvadž nebudou vědět nač a já se jim s ničím nebudu moci vykázati. Za třetí, kdybych chtěl v domě něco změnit nebo přestavěti, jak je toho pro obchod zapotřebí, nebudu mít práva a tím si arcis uškodím. Nerad bych čekal na vaši smrt. Záchovej vás Pánbůh ještě dlouho. Chej jen ruku mít svobodnou, abych si mohl zvelebiti živnost hned na počátku, neopozdil se a nedal se předejiti jinými.“

Otec sliboval, že mu v ničem nebude

překážeti, ale on mluvil a prosil, až ho obměkčil. Vždyt prý je to jedno. Co mu má dát, to mu dá. Ano dá mu ještě mnohem více. Je jeho syn a zná čtvrté Boží přikázání. Neuvalí na sebe časné a věčné pokuty.

Otec se chtěl poraditi s druhými dětmi a s Janem Stoupou, jenž prý jest jeho právní zástupce. Syn nechtěl, aby to učinil. Bratr mu nepřeje a sestry mu také nepřeji. Jan Stoupa je cizí a nemá rozhodovati mezi otcem a synem. Otec je pán a nemusí nikoho poslouchati. Nejlépe bude, když poslechne své vlastní srdce.

Otec své vlastní srdce poslechl a synovi kupci povolil. Musel se mu zavázati, že nikomu nevyzradí, co spolu ukuli, dokud to nebude uvedeno do pořádku. Mohlo by se mu to kaziti a kazilo by se mu to, neboť má mnoho nepřátel, jenž ho s otcem rozdvojují.

Kupec otce dovedl k rodičům nevěstiným, aby jim složil poklonu. Byli k němu až tuze uctiví a přívětiví a zmínili se o tom pochvalně, že má na zřeteli štěsti svého dítěte. Oni pro své také učiní, seč jsou, je hodné a poslušné.

I chválili dceru nevěstu a tato k starému Koničkovi se lichotila stojíc pořád k jeho službě. Rodiče pravili, že sloužiti mu bude vždycky nejpřednější její úlohou a kdyby jednou potřeboval podpory a pomoc, může se na ni spolehnouti, že mu ji poskytne jako vlastní dcera.

Těšilo ho to a bavil se s milou nevěstou velmi příjemně. Dostavili se přátelé a známí jejich rodičů a odbyla se hned také smlouva svatební. Odbyla se prozatím ústně a než ji přenesli na papír, dal Koniček synovi dům a podíl na penězích připsati.

Stalo se to všecko rychle a Koniček neměl času si to rozmyslit. On bez toho málo kdy si něco rozmyslil a nyní ho syn kupec tak zaměstnával, že se nemohl ani zpamatovati. Byl u něho doma vystoupil ze služby, seděl s ním, chodil s ním, neopustil ho ani na chvíli.

Rodiče nevěstini Koničkovi arcis návštěvy opláceli a zůstali s ním v spojení, až se záležitost jejich ukončila. Koniček sám se nemusel o nic starati a to právě mu bylo velmi příjemné a milé. Oni s kupečem opatřili, zamluvili, vyhotovili všecko a Koniček se jen podepisoval. Předložili mu listiny již připravené a spořádané, přidal jméno a pečet a zaplatil kolky a výlohy. Svědkové již bývali při ruce,

ani těch nemusel povolávat a celá věc se urovnala tak z lehka a z ticha, že toho věru nepocitil.

Kupec měl dům, byl neodvislým párem na něm a obdržel také hotové peníze. Arcit to ještě před svatbou jeho vyšlo na jevo a nejdřív se toho dopidil bratr hospodský. Když kupec trval u otce, pozoroval a viděl, že s ním má řádky tajnosti a hleděl jim přijít na stopu. Jindy s otcem tak mnoho nemluvívá a málo se zdržuje v jeho společnosti. Nyní je pořád u něho a nedopouští, aby někdo jiný s ním byl sám. Již několikrát k němu došel, aby z něho něco vytáhl, ale kupec se nehnul z místa a každou určitou otázku mu zamezil. Čekal, až otec sejde k němu dolů, jak to často činíval, stalo se tak, ale bratr byl s ním a na otce pilně dohližel. Chtěl ho zastavit na cestě do města, na cestě do kostela, na cestě do polí, ale i tu ho kupec doprovázel a on se musel vrátit s nepořízenou.

Také to hospodského znepokojovalo, že otec a nastávající tchán bratrův se vespolek navštěvují. Přicházeli i tchánovi přátelé a známí a s otcem soukromě jednali. Ano byli prý i na úřadě a tam něco zanesli do knih.

Otec, když ho hospodský konečně předce zastíhl v nepřítomnosti kupcově, vymlouval, zajíkal se, nechtěl s pravdou ven a nic nepověděl. Minil, že mu to zachová dobrou vůli a pokoj se synem hospodským a s dcerama sládkovou a stavitelovou, když ničehož neprozradí, a proto starostlivě mlčel. Však nepomohlo to. Vyprávili jiní, co on skrýval a tím dobrá vůle a pokoj s druhými dětmi ještě více utrpěly. Brzy bylo známo v celém městě, že starý Koniček synovi kupci dal připsati dům, aby se na něj mohl oženit. Kupec v něm již stavěl, již svázel zboží, již se procházel s nevěstou. O dům ho již nikdo nemohl připravit, přestal tedy tajiti, že je jeho a nedbal na otce, spůsobil mu to mrzutost.

Bratr hospodský byl rozzloben a přinhal se na otce, aby se mu zodpovídalo. Kupec má dům, je mladší, proč se mu tak nadřuje?

Otec sám nevěděl proč a pravil, že tomu kupec tak chtěl.

„Což chtěl,“ odpověděl mu hospodský, „ja také chtěl a předce jsem ničehož neobdržel. Má snad kupec o vás větší zásluhy?“

„Nemá.“

„Nevážíme si vás, nesloužíme vám, nerozdělíli bychme se s vámi o srdce?“

„Rozdělili.“

„Anebo myslíte, že vám kupec bude vděčnější?“

„Nemyslím.“

„My vás máme v domě. U něho nejste. Chceme vás opatrovati až do smrti. On s vámi nebude miti žádných obtíží. U nás se vám povede dobře. Odvrátíme od vás každý nedostatek, každou žalost a každé protivenství. Dáme vám, cokoliv vás může oblažiti. Postaráme se o všecky vaše potřeby. V hospodě se vaří, vyberte si k jídlu, co vám nejlíp chutná. Píte, ce chcete. Požádejte na penězích, co se vám libí a my vám to vyplatíme a za to všecko nechceme nic, než abyste k nám byl tak upřímný jako ke kupeci.“

Pantáta se ptal, co má učiniti?

Postoupí jim hospodu jako kupec postoupil dům.

Vždyt hospodu bez toho již mají.

Mají, ale jsou v ní jen jako nájemníci, jejich není.

Pantáta v tom nenalezal rozdílu. Hospodaři na hospodě samostatně: on jim nepřekáží. Mohou si zavesti, cokoliv přináší prospěch: on tomu nebráni. Co mu dávají, dávali by také, kdyby hospoda jim již byla příknuta. Ujíti jim nemůže. Až ho Pánbůh povolá ze světa, bude jejich i dle pismena. Toho se dost brzy dočkají.

Syn tvrdil, že netouží brzy se toho dočkat. Dej Pánbůh otci dlouhé životy, aby ještě hojnou lásku jejich zakusil. Zaříjstě jich nikdy neomrzí. Budou ho opatrovati co svůj nejdražší poklad. Ale je to pro ně bolestné, že k nim nemá důvěry jako ke kupci. On je jeho starší syn a musí státi za mladším. Co tomu řeknou lidé? Budou ho miti v podezření, že snad otec ubližuje, že se ho otec bojí, že se naň nemůže spolehnouti. To je pro něj velká hanba a ovšem mu škodi v obchodě. Praví se: „Když mu nevěří vlastní otec, jak pak my cizí mu máme věřiti?“ Kdyby ho udělal pánem na hospodě, byl by ospravedlněn a nikdo by mu již nesahal na čest.

Otec váhal a váhal, syn tlačil a nutil, manželka mu pomáhala a přátelé její spojili se s nimi vytýkajice Koničkovi, že rodina nevěsty kupcovy mu je vzácnější, ačkoliv teprv do blížších poměrů s ním vstupuje. Oni mu již dokázali, že v nich není podvodu ani lsti a proto je jim velmi podivné, že je tak nápadně odstrkuje. Musel povoliti a povolil společným

prosbám a domluvám a synovi hospodu vtělil do knih.

Dověděla se to dcera sládková a s mužem si na otci vymohla pole. Nesmí prý ji zavrhovati, když již žádost vyplnil bratrům.

Stavitelová potřebovala peníze, aby prý muž mohl podnikati větší a výnosnější práce a plakala, že otec mezi druhé své děti všecko rozděluje.

Dal ji, co chtěla, aby nemusela stýskati si na křivdu a pak přidával hned tomu hned onomu, chtěje ke všem být spravedlivý. Rozebrali si domy, zahrady, pole, louky, peníze a cenné věci a otec na posled neměl ani tolík, aby mohl být živ.

Však slibili mu, že ho opatří vším potřebným a proto nehynula jeho naděje.
(Pokračování.)

D O P I S Y .

Z Roudnice 5. října 1866.
(Porada duchovenská.)

Dne 27. září odbývala se u nás a sice v klášteře kapucinském druhá porada duchovenská, k níž mimo vdůst. p. vikáře Jos. Krále 11 duchovních se dostavilo. Počet to na náš vikariát za neblahých nynějších poměrů časových dosí znacný, aby svědčil o zálibě, s jakou se i u nás porady duchovenské potkávají. Ale právě tehdejší opozdil se vlak o celou hodinu a p. vikáři nebylo lze dříve poradu zahájit až ve čtvrt na dvanáctou. Po krátké úvodní řeči požádání byli p. poradníci, by práce své písemně přečetli. Byly to hlavně 2 otázky, o kterých se čto a rokovalo. První ustanovená nejdůst. arcib. ordinariu tem zněla:

I. Jak by duchovní měl napomáhati, aby věřici častěji svátosti pokání a nejsv. svátosti oltářní užívali? Vypracování její svěřeno veleb. p. faráři Doxanskému Athanasiovi Gottsteinu. Po přečtení každý bez obalu vyznal, že otázka ta s neobyčejnou důkladností a pilnosti byla probrána. Po delší úvodu udal p. farář za nejhlavnější prostředky k dosažení tohoto spasitelného cíle as následující:

a) časté poučování o těchto svátoстech prospívá velmi nejen u lidí dospělých, když se děje ve chrámě z kazatelny a ve zpovědnici, ale i u dětí ve škole; zvláště připomínáním, že nedostačuje člověku hříšníku pouhá velikonoční zpověď, poukazováním na příklad prvních křesťanů, než před každým důležitějším podniknutím k svátosti pekání a stolu Páně přistupovali.

Obzvláštní péče v tom ohledu ať se věnuje školní mládeži, jenž ponejprv k sv. zpovědi neb k sv. přijímání přistupuje. Důkladným poučením nejen že samy naučí se sv. svátosti náležitě oceňovati, ale příkladem svým přitáhnou i dospělých za sebou.

b) Zavedení missie bývá nejmocnější pákou k probuzení horlivosti v užívání sv. svátosti. Víme ze zkušenosti, že missionářům se poštěstilo i zatvrzelými hříšníky pohnouti a v nich úmysl pravého pokání vzbudit.

c) Zakládání a udržování rozličných bratrstev náboženských, jenž k témuž účelu napomáhají, n. př. bratrstva sv. Aloisia mezi mládeži neb zavedení bratrstva Srdce Pána Ježíše neb Panny Marie mezi dospělými. Zvláštního pošimnutí by zasloužilo na tomto místě bratrstvo k uctění nejsvětější Svátosti oltářní, jež před císařem Josefem po celé naši vlasti mile květlo. Dokazují to seznamy oudů téhož bratrstva, jež se nám ve mnohých archivech farních až po dnešní dobu uchovaly (jako k. p. v Sedlici), mezi nimiž nám jmena zbožných dědů svých čisti možno. Bylo by přáti, by spolu se 40 hodinou výstavou nejsv. Sv. oltářní i bratrstvo k uctění jejímu do života vstoupilo. Pak by se zajisté i sv. svátosti užívalo. Dosáhlo by se tudiž i toho, že by chudé chrámy z nepatrných příspěvků oudů bratrstva důstojnými mešními rouchy mohly podarovány být.

d) Duchovní sám častěji k sv. zpovědi přistupuj a i svých domácích k tomu měj, by často sv. svátosti užívali. Tu na návrh veleb. p. vikáře usnešeno, že se duchovní téhož vikariátu každého roku na jednom místě sejdou, a ku vzdělání věřicich veřejně v chrámě pobožnost svou vykonají. Ve mnohých vikariátech diecése Budějovické již dávno se to zachovává.

e) Sedávej pravidelně ve zpovědnici nečekaje až bys od koho byl volán. Trpělivě čekaj na kajicníky následuje vznešeného příkladu nejdůstoj. p. biskupa Váhalu, než prý sám často do zpovědnice vstupuje a tím kajicníky k sobě volá.

f) Ve zpovědnici bud mírný a vlivný; neposlouchej pouze, ale hleď poučení následuje příkladu milosrdného Samaritána, než v krvi ležícího nejen ohledal, nýbrž do ran jeho vína nalil a jich obvázal.

S napnutou pozorností sledovala porada každou myšlenku důkladné této práce p. farářovy. Na to vystoupil vel. p. Tom. Novák, kaplan v Račiněvsi, známý to do-

pisovatel od Řípu, aby i své náhledy o též otázce sdělil. Rozdělil práci svou na dva díly a sice: čeho zapotřebí ze strany věřících a čeho se požaduje od duchovních, mají-li sv. svátosti častější býti užívány. Škoda že pro krátkost času nemohl nám než druhý díl býti přečten. Tu požadováno od duchovního na základě Pražské synody, aby vynikal potřebnou vzdělanosti, neunavenou horlivosti, a svítil neúhonným životem. Co se týká vzdělanosti radil, by duchovní v poznávání mravouky (v morálce a kasuistice) vždy pokračoval a i věřících netoliko o potřebě pokáni vůbec, ale hlavně o blahých účincích, o hlavních částech sv. pokáni zvlášť poučoval a proto častější cyklická kázání konal.

Druhá otázka, jenž za zvláštní příčinou vel. p. Anton. Batalem, kaplanem v Černoušku, ponavržena a veled. p. vi-kárem jemu samému k vypracování dána byla, zněla: *Které jsou hlavní předpisy, dle nichž se duchovní při vedení matrik zachovati má, jak v ohledu politickém tak i náboženském?* Ovšem látka to přiliš obšírná; ale ku chvále p. spisovatelově musíme vyznati, že kde jaké předpisy jsou, je sebral a v celek sestavil. Nemohouce ale celou práci, několik archů čítající, projít, spokojili jsme se takto poznáním předpisů potřebných k správnému vedení matriky pokrtěných, vyjádřivše všeobecně přání, by podobná práce některým našim kanonistou přehlednuta a kde třeba doplněna ve zvláštním spisu tiskem vyšla. Jen takovým spůsobem dala by se jednoznačnost u vedení matrik zavesti. Tim jsme druhou naši poradu ukončili. Že i u nás cholera zuřila, a až posavad hlavně mezi dětmi oběti požaduje, bude Vám bezpochyby známo. Sám p. spisovatel druhé otázky nemohl se pro nával nemocných k poradě dostaviti a i mezi poradou byli dva duchovní k nemocným voláni. R.

Z osady Lstibořské, 8. října 1866.

(Prusové a cholera. Návrat do církve. Prusové a evangelici.)

Mnoho mám na srdeci, co bych s Vámi rád sdělil, věci přijemné i nemilé. Především něco o Prusích. Samo sebou se rozumí, že i naši osadu navštívili, a sice přišli k nám právě o pouti Nanebevzetí P. Marie. Nezvaných těchto hostů přišlo do naší malé obce v ten den přes 500. — Musím však jim to svědectví dát, že jak při tomto prvním, tak i při následujícím ještě dvojím ubytování mírně a střídavě se chovali; ano velitel jejich nedovolil jim o pouti naši déle než do 1/2 10 hod.

večer v hospodě býti. Ač ráno slavné služby B. přichodem jejich byly pokaženy, potěšil jsem se téhož dne po poledni, spatřiv v chrámu P. při požehnání as 30 neb 40 Prusů nábožně se modlících. — Ne tak chovali se na jiných místech ve vůlkoli; i musíme tedy vrouci díky Bohu vzdáti, že jsme tak velmi ušetřeni byli. — Ku konci srpna objevila se na osadě naší též cholera. Požádala však jen 3 oběti. I za to budiž Bohu čest a chvála. Hůrku zuřila v blízké Přistoupí, kdež poslední její oběti se stal tamní mladý a horlivý učitel J. Polesný, zanechav po sobě vdovu se 4 dítkami. Nyní zuří v Českém Brodě, a pak v sousedních osadách Skramnické a Poříčanské. Kéžby již dobrotný Bůh nad námi se smiloval a nemoc tu od nás docela odvrátili, jakož pak i ourodného deště uděliti ráčil; ouroda zemská suchem trpí a prameny v studních i v polích a skalách vysychají. —

Na den sv. Václava při slavných službách B. učinil v našem farním chrámu P. veřejné vyznání víry katolické M. Vychozen, čeledín ze Lstibore, jenž z vlastního vnitřního vnuknutí zatoužil po štěstí, státi se údem církve katolické. — Při této příležitosti chci se též zmínit o stesku některých evangelíků, uveřejněném v „Nár. Listech“ dne 9. a 13. července a 1. srpna t. r., že prý katolíci mají evangeliky v podezření, jakoby tito s Prusy drželi a tak zrádci své vlasti byli.

„Nár. Listy“ také ihned vybízely kat. duchovenstvo, aby takovému podezřívání poučováním lidu přítrž učinilo. Nechci zde poukazovati k tomu, že se lidu našemu zcela přirozenou zdá být domněnka, že protestanté drží zase s protestanty, aniž chci o tom slov šířiti, že nečeckaje na napomenuti Nár. Listů sám jsem hájil proti podezřívým řečem jistého evang. duchovního, jež co loyalně smýšlejícího muže znám: ale nucena se vidím dosvědčiti, že mnozí z evangelíků sami k takovému podezření příčinu zavdali. Nebo když katolík se doví, že zavedeno bylo u jistého okresního úřadu vyšetrování o tom, že v jedné obci konali evangelíci pobožnost soukromou za vítězství Prusů, (z kteréhož vyšetrování ovšem jen tolík na jevo vyšlo, že jistý chlapec evang. řekl katolickému: „my neděláme kříž, když se za Prahy modlime“); — když katolík slyší evangelika před válkou říci: „Nám Prusové nic neudělají,“ aneb když musí toho svědkem býti, jak evangelík při příchodu Prusů do

obce volá: „Tak přece nás Bůh uslyšel; teď budeme my vládnouti;“ když vidí, kterak evangelík v noci do ležení Prusů se ubírá, a od tamtud dlouho se nevrací: pak věru těžko vyvrátili u lidu katolického podezření, jež ovšem za nepodstatné máme. Když Nár. Listy napomenuly katolíků, aby nepodezívali evangeliky, měly také připomenouti evangelikům, aby sami k žádnému podezření přičiny nezavdávali. Neuchinivše ale toho tehdáž, mělyby aspoň nyní po válce katolíky omluviti, a tak dokázati svou spravedlivost k vyznavačům viry obojí. Uvidíme! Naříkáno z jisté strany též na to, že v jednom okresu zapovězeny jsou úředně muziky i o hodech posvícenských, že prý tento národní zvyk má býti náhradou za celoroční klopoty. Stěžovatel neuvážil bezpochyby, že o muzikách, a to zvlášt posvícenských, v největší míře přičina se zavdává k šíření cholery, ještě mladí i starí nemírným mnohdy požíváním pokrmů, zvlášt ale pitím v hospodě po 2 až 3 dny a noci, a tudiž nevyspáním a týráním těla a velmi snadným nastuzením zdraví své vůbec, zvlášt ale žaludek svůj kazí, a tím jaksi sami zhoubné nemoci bránu otvírají. — Čím více sluší ti naříkati duchovnímu, an vidí a slyší, že i o přísných noremních dnech hudba v hospodách hraje, a že na jeho proti tomu zakročování nic se nedbá! Dejž Bůh, aby si lidé bedlivě k srdci vzali slova Hospodinova: „Obratěž se ke mně, a obrátím i já se k vám.“ (Zachar, 1,3.) V. P.

Z jižních Čech, dne 9. října 1866.
(„Nár. Listy“ a Jesuité v Praze)

„Dejte nám české noviny katolické!“ Tak jsem zvolal pokaždé, čta v N. L. hrubé štvani proti Jesuitům; tak zvolal jistě každý upřímný katolík. Dejte nám české noviny katolické, abychom nemusili sobě svou vlastní potupu za drahé peníze kupovati. — Hnusí se nám to již, že takřka v každém čísle N. L. musíme čísti ohřívání starých škvářů a dávno vyvrácených pomluv a lží proti církvi katolické a jejím rádům a ustanovením. — Proč se asi ti páni těch několika řeholníků tolik bojí? Snad se bojí, že budou konečně též muset na kázání k nim choditi, že konečně budou muset věřiti, že peklo jest? — že rád tento měl velký vliv za dob minulých a že toho třeba i jednotlivci nadužívali, to dobré vědi ti páni pisatelové; ale co dobrého katolické církvi, vědě a veškerému člověčenstvu vůbec prokázel, o tom nevědi, aniž to

slyšeti chtí. — Proč nečekáte, až i ted se svými, jak pravite, „tajnými plány“ na světlo vyjdou, až budou proti nám brojiti, až budou národní naše snahy podrývati? Však my se nápotom snadno obrátníme; můžeme se pak brániti důstojně co mužové beze všeho štvani a proti nim vyzývání. — My jich nechceme — pravite. Kdož jest to „my?“ Celé Čechy, ba ani Praha! by nevěděla o Jesuitech a jich tak „hrozném“ rádění, kdybyste vy to světu nehlásali a neříkali: my je nechceme. Kdož jest to „my?“ — Zajisté ti, jenž články ty proti Jesuitům piší a je do novin přijímají, a všickni ti, jenž od těchto několika navezení jsou. — To ještě není národ. Národ potřebuje dobrých a horlivých kněží a hle, každý katolický kněz hlásá tutéž víru, totéž náboženství jako Jesuita. Dokázali to ti páni freimaurové přečasto, že jsou jim zbožní a horliví kněží, jenž důvěry lidu požívají, lid od marnosti odvracují a k Bohu vedou, rovněž tak protivní jako Jezovité. — Proč nepopřejete lidem svobody? At si na kázání k Jesuitům jde, kdo chce. Nepočítá jestit snaha těch některých uličníků, aby lid z chrámu vyháňeli a Jesuitům příkří činili. — „Sám svobody kdo hoděn, svobodu zná vážiti každou“ napsal Kollár. Pamatuji se to všickni. Kdožkoli hlásáte svobodu, přejte ji i lidu. — Kdyby lid katolický houfem se hrnul na kázání protestantské, tu byste jásali nad osvíceností lidu a nad poznáváním pravého světla, jakož vůbec všecko protikatolické vychvaluujete a podporujete: ale že lid katolický chodí na kázání katolických kněží, to mu nepřejete? Duchovní domácí tím netratí na vážnosti, ani tím netrpí škody, ano katolický kněz se raduje, že má horlivé pomocníky na vinici Páně. Dobrému knězi kněz Jesuita u lidu neškodí; nýbrž s ním pracuje k jednomu cíli. — „Že nesměl Jesuita dát něco vytisknouti bez povolení svých pohlavářů“ tomu se divíte; což jest to v jiné společnosti, jest to u jiných kněží a řeholníků, jest to snad v redakcích jináč? — — „Klinkowström posmíval se vědě“ — snad té vědě, jenž bez viry jsou, lidu víru běre; on se neposmíval vědě pravé, kterážto Boha znáti za vrchol vší vědomosti považuje; — neposmíval se vědě pravé, kterouž on lépe zná a v ní jak v duchovní tak světské zběhlejší jest, než ten, jenž po něm blátem házi. „Jezovité kážou o pekle;“ a nečiní-li totež každý katolický kněz? — Ne-

bojte se náboženské nesnášlivosti; budte jen sami snášliví. — Chcete-li sami spravedlnost, budte spravedliví ke každému a nevnučujte svou osobní zášť a svůj hněv proti Jesuitům všemu lidu, jenž o vaší zášti nic neví a věděti nechce. Lid náš potřebuje víru a nábožnost tím více, čím horší přichází časy; a kdož víru lidu běre, jest největší jeho nepřítel. — Co dáte lidu na místo víry, kterouž mu běrete? — Protož opět volám: dejte nám noviny české katolické, jenžby víru u lidu nepodkopávaly. — Za to dojdou snad té eti, že mi budou „Jezovitů“ spilati. — Těším se tím, že to není pro kněze katolického potupou, když její nepřátelé víry Jezovitou nazývají. — a.

KRONIKA.

Z Prahy. Vd. páni kanovníci metrop. kapitoly Pražské, dr. Karel Prucha a Jan Bernard, odebrali se dne 10. října do Solnohradu, aby odtamtud přivezli nazpět do Prahy uložené tam ostatky sv. Jana Nep. V neděli dne 21. října budou ostatky sv. patrona zemského přivezeny na Vyšehrad, odkudž o 2 h. odp. v slavném průvodu nešeny budou na Hradčany do chrámu sv.-Vítského a sice v křížálové rakvi. — Dne 6. října večer byla rakev s ostatky sv. Jana, uložena jsouc v bedně šesti zámky zavřené a osmi pečeťmi opatřené, z arcib. residence v Solnohradě přenešena do tamějšího metropolitního chrámu a byla tam nyní u skvělému osvětlení vystavena.

- J. Eminence nejdřust. p. kardinál-arcibiskup sloužil v chrámu P. Týnském dne 13. t. m. o 10. hod. slavné zádušní služby Boží za vojny v letošní válce padlé. — Téhož dne navrátil se do Prahy k veliké radosti věrných Čechů císař Ferdinand Dobrotivý s vznešenou chotí svou Marií Annou a byli s jásonem uvítáni.

- Pobožnost 40hodinná koná se od 17.—21. října v chrámu Matky Boží před Týmem; od 22.—26. u sv. Jindřicha.

- Spolek Arimathejský pochoval v měsici září 240 chudých křesťanů v Praze; v celku letos již 1075 osob.

- Od 10. t. m. telegrafuje se také jazykem českým, zpráva (depeše) musí písťem latinským psána být. — Poštovné zásilky tiskových věcí pod křížovou obálkou dopravují se nyní s výlohou levnější. Na 2 $\frac{1}{2}$ lotu stačí známka 2 kr., na 5 lotů 4 kr., na 7 $\frac{1}{2}$ lotů 6 kr. atd. až do 15 lotů.

- V sobotu 6. října v noci opě-

toval se hanebný výstup před domem OO. Jesuitů v ječné ulici; bylof jim od šesti vejrostků, 14 tabulí v oknech vytlučeno; jeden z pachatelů byl od stráže zatknut.

- Dne 14. t. m. odbývala se v Kutné Hoře učitelská porada. Po mši sv. sešlo se učitelstvo v jedné třídě dívčí školy ctih. panen Voršilek; o 10. h. zahájil p. předseda, vikář a arciděkan Kutnohorský J. Peřina po zpěvu „Otče náš milý Pane“ poradu promluvou o strastiplné minulosti, nehlášné přítomnosti a nejisté budoucnosti, odvolávají se na prosbu „Od moru, hladu a války vysvoboď nás Pane!“ Po té četl některá nařízení ve věcech školních, totiž o dodávání dříví pro školy a o škole opakovací. Tato zpráva, totiž že prosba za odměnu nedělního vyučování byla zamítnuta, zavdala podnět k přednešení stížnosti, že mnozí pp. učitelové posud neobdrželi školního platu za minulý rok, ačkoliv to nejednou úřadu byli udali, i vznesli na veledůst. p. předsedu tu žádost, aby jim v této nesnáži jejich pomoci ráčil dopisem na vyšší místo, což on učiniti přislíbil. Učitelů sešlo se tentokráté málo, i doložil jeden z přítomných, že tím vinna netoliko cholera, kteráž v městě i okresu zuří, ale i ta okolnost, že nejeden učitel nedostávaje žádného platu ani groše na cestu ku poradě nemá. Pak četl pan učitel Polák vypracování jednoho p. učitele, kterýž z Kutnohorského do jiného střednictví se dostal a proto přítomen nebyl. Práce jeho týkala se otázek a odpovědí ve škole, kteréžto vypracování část po části vel. p. J. B. Podstránský co do věci i obsahu důmyslně posuzoval a doplňoval. Od praktického výstupu se ustoupilo, poněvadž ctih. sestra Serafina z kláštera sv. Voršily, kteréžto tato práce uložena byla, se roznemohla. Za to přednášel p. ředitel Mazáč náuku o desítniných zlomcích spůsobem zábavným. Porada byla o polodnách ukončena zpěvem „Hospodine pomiluj nás.“ Přítomno bylo mimo p. předsedu a vikariatního sekretáře, jímž jest Solopiský p. farář Fr. Srdíkko, 8 kněží, mezi nimi 2 z arcidiecéze Pražské co hosté, 13 ctih. panen Voršilek s vel. matkou a 22 učitelů. Jako na jiných poradách pozorováno i tuto slabé účastenství v rokování o otázce poradní. Mimo vel. p. Podstránského pronesl jediný Pečecký p. učitel Josef náhled svůj o otázkách dobrých a nepravých ve škole. — Po kraji Pražském nejvíce navštíven jest cholerou kraj Čáslavský a v něm opět město Hora Kutná. Zemřelot tou zlou nemocí zde již bez mála 500 osob, pročež hřbitov rozšířen byti musel, — což i v menších obecích státi se muselo, jako n. p. v Solopiskách.

Z Ameriky. V republice Peru v jižní Americe neustále trvá boj rozličných stran proti sobě; dnes vládne ten, zítra jiný rozkazuje; následkem takových různíc hyne veřejná mravopočestnost a církvi katolické nátlaky se ční. Dne 4. srpna t. r. vydala vláda republikánská dekret, jímžto nařídila, při jakých příležitostech se má zvounit a jak dlouho, kdy a jakým spůsobem zemřelí se mají pochovávat; tolikéž zakázala vláda kněžím veřejné donášení vel. Svátosti k nemocným. Arcibiskup hlavního města Limy zadal slavný protest proti dekretu tomuto, načež prozatím president republiky se vyjádřil, že se o těch záležitostech s arcibiskupem dorozumí. Vznešené dámy vyslaly k presidentovi deputaci s prosbou, aby řečený zákaz byl zrušen. Mezitím někteří farářové zákazu vlády si nevšímajíce nesli vel. Svátost v slavném průvodu k nemocným a cirkevní jeden list rozhodně se zákazu vládnímu opřel; začež jak farářové tito tak i redaktor listu uvězněni jsou dne 10. srpna; téhož dne byl ale zmíněný zákaz zrušen a ku prosbě arcibiskupově uvěznění kněží na svobodu propuštěni, onen ministr však, jenž řečený dekret byl zosnoval, okamžitě jest sesazen. Přestálý boj utvrdil mnohé jindy vlažné křestany u víře, a několik tisíc paní a panen již vstoupilo v zbožná bratrstva, kteráž si za účel vytknula provázeti vel. Svátost k nemocným.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jan Goldmann, far. v Neulosimthalu, dne 27. září (nar. 29. září 1800, posv. 25. bř. 1826).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Václ. Kocmann, adm. za far. ve Vodolce;

p. Jan Novák, farář v Šárce, za faráře do Hostouně;

p. Augustin Fischer, katech. na č. hl. škole, za prozat. katechetu na reální škole v Plzni;

p. Aug. Stržízek, kapl. v Dýšině, za prozat. katechetu na české hlavní škole v Plzni;

p. Ondřej Buberl, za adm. do Neulosimthalu;

p. Ferd. Kalous, neom. za kapl. do Dejiny.

Uprázdnená místa:

Neulosimthal, fara patr. náb. matice, od 3. říj.

Sárka u sv. Matěje, fara patron. p. probošta kapitoly u sv. Vítka, od 11. října.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

P. Bruno Fussig, kněz ř. sv. Františka v Jindř. Hradci, 19. září (nar. v Mor. Třebové 29. list. 1801; posv. 14. srp. 1826.)

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. Formánek, bisk. kons. rada, vikář a školdozorce okr. Klatovského, farář v Týnci,
- p. Jan Mašek, bisk. kons. rada, vikář a školdozorce okr. Soběslavského, b. notář, farář v Zalší, a
- p. Matěj Sonnberger, jub. kněz, bisk. notář, farář v Horní Pěně — jmenování jsou osobními děkany;
- p. Tom. Podlaha, vik. tajemník, farář v Dolní Cerekvici, jmenován prozat. vikářem a školdozorcem okr. Pelhřimovského.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Martin Klouček, farář v Dobříši, za faráře v Blsku;
- p. Jan Forst, kapl. v Chrašticích, za ředitele a katechetu na hlavní škole v Břežnici;
- p. Frant. Temsch, kapl. v Budějovicích, za supl. katech. na hlav. a reálné škole tam.;
- p. Roman Voříšek, zám. kapl. a admin. in spirit. v Žinkovech, za admin. též in temp.
- p. Frant. Krupka, kapl. za admin. v Dobříši;
- p. Frant. Forst, koop. na Stařích, za kapl. do Chraštic;
- p. Frant. Hraše, kapl. za admin. v Nové Cerekvici;
- p. Frant. Singer, kapl. v Andreasbergu, za kapl. ve Volařích;
- p. Frant. Wohlmann, za kapl. do Andreasbergu;
- p. Jos. Hasík, neom., za koop. na Stařích;
- p. Jan Smrha, n. za kapl. v Červ. Dřevě;
- p. Bart. Berger, n. za kapl. v Budějovicích.

Uprázdnená místa:

Dobříš, fara pat. kn. Schwarzenb., do 16. listop. Nová Cerekvice, fara patron. p. Ferd. Walsra, do 12. listop.

Žinkovy, fara patron. knížete Jana z Lobkovicu, do 14. listop.

Listárna redakce.

P. Z. v Nitře. Red. sv. Jansk. Děd. obdržel zásilku. — D. p. J. J. d. v H. Pros. o další pokrač., zasláné bylo příliš krátké.

Po odchodu pruské vlády a censury od nás, od 5. září do 5. října bylo rychle vydáno 8 čísel „Blahověsta.“ — Nář. Listy neoznámylo toho čtenářům svý, ačkoliv na př. z čísla 26. „Blah.“ celou stránku otiskly, ačkoliv každé číslo časopisu protestantských věrně a oběžně a s plným titulem ohlašují. Teprve to, že jsme v předešlém čísle se odvážili oznamiti, že „Pražský Denník“ snížil předplatní cenu svou, přimělo „Nář. Listy“ k tomu, že žertovně a vtipně ohlašily další vycházení „Blahověsta,“ za kteroužto službičku uznalost svou na jevo dáváme, stanovice takto opět „pohnutlivý příklad vděčnosti.“ Jsme zajisté povděční každému, kdo jen poněkud spravedlivě má se k nám, i nevzdáváme se naděje, že budeme moci také o „Nář. Listech“ ohlašiti, že obsah jejich, co do spravedlnosti k náboženským vyznáním, jest lepší.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Hedakce:
v kníž., arcib., semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidně čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Sv. Řehoře nyssenského o osmeru blahoslavenství

Řeč sedmá.

„Blahoslaveni pokojní, nebo oni syny Božími slouti budou.“ (Mat. 5, 9.)

Na svatostanu úmluvy, jež byl dle obrazu na hoře od Boha ukázaného Israeltům jich zákonodárce vystavěl, bylo sice všecko svaté a zasvěcené až do posledního, co ohradou obehnáno bylo; nejvnitřejší pak místo bylo tajné a nepřístupné, svato-svatyní slujíc, kteréž význačné pojmenování k tomu tuším okazovalo, že u vyšším stupni účast mělo na posvátnosti nežli jiná místa téhož stánku; oč totiž předčil tento svatostí nad jinými sprostými a nezasvěcenými místy, o to převyšovala svatosvatyně druhé posvátné vůkol částky a místa svatosti a čistotou. Rovněž miním i já, že tuto v blahoslavenstvích nám na hoře představených všecko sice svaté a zasvěcené jest až do posledního, co jich koliv posaváde Božské Slovo nám vypravilo; toto pak, které se nám nyní na úvahu podává, jest opravdu jako tajemná svatyně, svatyně svatých. Není-li totiž většího blaha nad vidění Boha, tut pak jest zajisté nade všecko štěstí býti synem Jeho. Neboť jaká slova lze vymyslit, jak dosti význačná jména utvořiti, jenž by tento zaslíbený dar dosti vyjádřila? Vymysli si napnutou myslí cokoliv chceš, vždy bude ono zjevení nad to, co ty myslíš, ať si již blahoslavené ono zaslíbení nazveš dobrým, nebo velebným, nebo vznešeným, vždy převyšuje smysl jeho řeč tvou, jakož jest nad modlitbu obdržení, nad naději dar, nad přirozenost milost. Což jest člověk u porovnání s bytností Božskou? Kterého ze svatých mužů slovem mám vyjádřiti ničemnost pokolení lidského? Dle slova Abrahama jest „prach a popel,“ (I. Mož. 18, 27.), dle Isaiaše „tráva,“ (Is. 40, 6.) dle Davida ani tráva, ale toliko *nja ko tráva*,“ (Žalm 104, 15.) (onen totiž dí: „Všeliké tělo tráva,“ tento pak: „Člověk jest jako tráva;“) dle Kazatele „marnost,“ (Kaz. 1, 14.) dle Pavla „neštěstík;“ (Rím. 7, 24.) neboť kým se apoštol *člověk* nazývá, tím nad celým pokolením naříká, Bůh pak — což jest ten? Jak vyslovím to, co nelze ani spatřiti, ani sluchem postihnouti, ani srdecem pojmoti? Jakými slovy vyslovím jeho bytost? Co vezmu ze všech známých pojmu k nápodobnění toho dobra? Jaká nová jména utvořím k vyznačení toho, co nevýslovné, nepochopitelné jest? Slyšel jsem svaté Bohem nadchnuté písmo, ano veliké věci o bytnosti té nad veškerou přírodou vládnoucí vypravuje; ale což jest to proti té bytnosti samé? Neboť nepraví mi Božské Slovo leč co pojmoti mohu, nikoliv pak, co by se mělo vyšvětliti. Neboť jako z těch, kteří vzduch do sebe vdychují, každý dle prostory v sobě obsažené, ten více, ten méně vzduchu vsávají, aniž pak kdo, byt by sebe více z něho pojál, veškerý živel ten v sebe vsaje, ale též jenom tolik, co z celého pojmoti může, při čemž přede celostí vzdachu neubývá: tak jsou též rozmluvy svatého písma o Bohu, jež nám mužové Duchem svatým nadšení vykládají, pro rozum náš vysoké a vznešené nade všecko jinou vznešenosť, ale přede pravé výsosti nedosahují. „Kdož změřil, dí, nebesa pidi a hrsti vodstvo a veškerou zemi dlaní?“ (Is. 40, 12.) Hle velebnou vznešenosť toho, jenž by rád nevýslovnu moc vypsal. Ale což jest to proti tomu, který skutečně jest? Neboť toliko nějakou částku působnosti Božské takovými velebnými řečmi mluva prorocká naznačila; mocnost však tu, od níž působnost ona pochází, neřeku-li podstatu, z niž i moc-

Předpláci se
v expedici
lu všecky rádných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr
na pár.: 1 zl. 30 kr

Po poště:
Coloroč.: 3 zl. — kr.
páloč.: 1 zl. 55 kr

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

nost vyplývá, tu ani nevyslovil, aniž pak vyslovití chtěl, ale i kárá slovem svým ty, kteří dle nějakého domnění představují si Božství, mluvě jako v osobě Božské asi takto: „*Komu mne připodobnите?*“ (Is. 40, 18. — 46, 5.) Podobnou radu dává i Kazatel slovy: „*Nebývej srdce tvé kvapné k vynášení řečí před Bohem; nebo Bůh jest na nebi a ty na zemi,*“ (Kaz. 5, 1.) ukazuje tak, tuším, prostorem mezi oběma živly, jak nesmírně vznešená jest bytnost Božská nad pomysly pozemskými. K takové a tak vzněšené bytnosti, již ani viděti, ani slyšeti, ani myslí pochopiti nelze, člověk, mezi tvory za nic považovaný, popel, tráva, marnost vstupuje v přibuzenství nejbližší, jsa od Boha všechnomíra za syna přijat. Co lze nalezti, co by hodným díkem bylo za milost takovou? Jaké slovo, jaká myšlenka, jaké citu pohnuti, kterýmž bychom nesmírnost té milosti oslavili? Vystupuje tu ze své přirozenosti člověk, stávaje se nesmrtelným z smrtelného, z pomíjejícího nepomíjitelným, z krátkodobého věčným, vůbec Bohem z člověka. Jsa za hodna uznán synem Božím býti, budeť miti zajisté v sobě důstojnost otcovu, a stane se všech darů otcových dědicem. O té štědrosti Pána přebohatého! ó té laskavé ruky, té ruky mocné! jak veliké jsou milosti tajného pokladu jeho! Skoro k stejně s sebou důstojnosti přivádí svou dobrotu pokolení lidské, hříchem zpržněné! Neboť když lidem přibuzenství milostivě propůjčuje s tím, čím On sám dle přirozenosti své jest, což jiného slibuje v tom přibuzenství, nežli stejný důstojnosti stupeň? Tak veliká tedy cena zápasní; jaký medle jest zápas? Budeš-li pokojný, dí, oslavěn budeš milosti synovství jeho.

I zdát se mi, že i skutek sám, za nějž tu odměnu slibuje, druhý dar jest. Neboť což jest k požívání těch věci, po nichž v tomto životě bažíme, prospěnějšího a slazšího nad život pokojný? Cožkoliv sobě rozkošného pro tento život pomyslíš, po koje k tomu nutně potřebí, aby bylo rozkošné. Nebo byť bys měl vše, co žádoucí jest pro život tento: bohatství, zdraví, manželku, dítky, dám, urozenost, služebnictvo, přátele, zemi, moře, se všemi poklady obou, zahrady, obory, lázně, učeliště, závodíště, místa k rozkošem a prostopášnostem, a vše co se k veselí a vyražení kdy vynalezlo a ustrojilo, a přidej k tomu rozmanitá divadla a hudby, zrak i sluch okouzlující, i vše jiné, čím rozmařilci život svůj si oslazují; — byť bys to všecko měl,

neměl pak dar pokoje, nač ti to vše bude, když zhoubné války nedovolí volnému toho požívání? Pokoj tedy jediná jest slast těm, jimž se ho dostává, oslazujíc též všeliké tohoto života dary. Ale byť bychom i nějakou strast, jak v lidském životě bývá, utrpěli, i tato s dobrem pokoje smíšena jsouc, snadněji k snešení bývá; když pak válka život náš tisní, necitelní poněkud býváme i pro takové soukromé strasti; neboť strasti obecné tiseň jednotlivců udušují. A jako trvají lékařové, že když by dvojí bolest v jednom těle týmž časem povstala, jen větší pocitem by se jevila, menší pak by téměř byla udušena převahou oné větší; tak i nehody válečné, převládajice tiž svou nad strasti soukromé, působí, že si těchto každý méně všimá. Pakli duše otrnula, tak že svých soukromých strastí nic necítí, zaražena jsouc obecnými nehodami válečnými, jak bude mítí mysl pro rozkoše? Zbroj a koňstvo a břitké meče a hlučící polnice a zástupové kopímí ozbrojení a břinkot štitů a přílby s chocholy strašně se chvějícími, srážky, bránění a speření se, bitvy, vraždění, útek, pronásledování, ryk, úpění, země krví zbrocená, mrtvoly rozdracené, ranění zpět pozůstavení i vše jiné trpkosti, jež ve válce patříti a slyseti lze, — koho to vše zachvátí, zdaž-li pak bude mítí pochvíl, aby mysl svou se odhodlal jenom pomněti na něco rozkošného? A byť by i mysl napadlo pomnění na slast sebe milejší, zdaž-li pak toto milé upamatování nestává se za doby nebezpečí právě přičinou, aby se strast tím bolestněji pocítila? Kdo ti tedy za to odměnu slibuje, zdržíš-li se zlob válečných, zavděčuje se ti dvojím darem. Jeden dar jest odměna zaslibená, druhý pak dar právě to, zač se slibuje. Tak byť bys i níčeho za to doufati neměl, pokoj sám o sobě všelikého snažení hoden by byl aspoň lidem rozumnějším.

V tomž zajisté lze nesmírnost lásky Boží k lidem znamenati, že takovou dobrou odměnu nepodává za práce a namahání, ale téměř za blahobyt a vyražení jich uděluje, jelikož radujícím se hlavně potřebí jest pokoje; ten pak by rád Bůh u každého tak veliký měl, aby ho nejen sám každý zachovával, ale i z hojného nadbytku svého i nemajícím ho sdílet. Neboť dí: „*Blahoslaveni pokojní!*“ Pokojný pak je ten, kdo dává pokoj jiným; sotva by pak kdo s to byl dátí druhému, čeho by sám neměl. Nejprvě tedy žádá se od tebe, abys byl pln darů pokoje, potom pak abys

téhož poskýtal těm, kteří takového kle-noutu postrádají. Nezabírej pak se řeč naše v rozjímání příliš hluboké; dostačí nám zajisté k dosažení toho dobra i prostá úvaha „*Blahoslaveni pokojní!*“

Proti mnohým neduhům udává nám *Slово Boží* lék tak stručně, pojímajíc v roz-sáhlém tom a všeobecném slově mnoho zvlášt-ního. *Co jest pokoj?* to nejprvé považme. Což jest jiného, nežli *laskavé chování se k bližnímu?* Což pak jest tomuto opačné? Nenávist, hněv, zlost, závist, mstivost, fa-lešnost, válečné násilí. Hle, jak proti mno-hým a velikým neduhům se podává léku v jediném slově! Nebot pokoj stojí stejně proti všem vytčeným nepravostem a přítomnosti svou je všecky zapuzuje a zahání. Jako totiž při nastalém zdraví mizí nemoc, a při rozsvícení světla mine tma; tak i při nastání pokoje veškeré jemu protivné prchají vášně. Jakéto to blaho, toho řeči vykládati nemám tuším potřebi; ty sám u sebe roz-važ, jaký život mají ti, jenž proti sobě podezřivosti a nenávisti zanevřeli. Jich ve-spoleň setkání jest odporné, vše jeden na druhém, nenávidící totiž na nenáviděném, s opovržením patří, ústa jeden před dru-hým zavírá, oči odvracuje, uši zacpává. Každému z obou milo to, co druhému ne-milo, a naopak každému odporno a nepří-jemno, co druhému potěšitelnlo. Jako tedy voňavé masti svou zvláštní vůni vzduch vůkol naplňují, tak chce i Bůh, aby hojnost milostného pokoje u tebe do nadbytu se nacházela, aby tak život tvůj byl lékem neduhů cizých. Jak veliký pak dar takový jest, důkladněji seznáš, povážiš-li strasti spůsobené v duši jednotlivců vášněmi vůle nepřátelské. Kdožby hodně vylíčil výjevy hněvu? která řeč vypíše šerestnost té vášně? Hle jak se na hněvivcích okazují výjevy lidí dábalem posedlých! Srovnej chování se posedlých a hněvivců; jakýž pak jest mezi nimi rozdíl? Krvi zateklé a vyvracené oči zpazoruješ na posedlých, neohebný jazyk, řeč sípavou, ostrý a štěkavý hlas; totéž znamenati lze na hněvivcích. Házeni hla-vou, sápaní rukama, klácení celým tělem, nejistá chůze, — tato znamení značí oba neduhy. V tom jediném se jeden od dru-hého liší, že jeden jest vlastně zavinilý, druhý pak mimo vůli člověka jím stíženého uchvacuje. Svou pak vlastní vinou v strast se uvrhnouti, oč pak jest to bídnejší nežli mimovolně v ni upadnouti? Kdo však vidí neduh onen dábalem působený, polituje za-jisté trpícího; ale hněvivec sotvaže druhého hněvem zuřiti spatruje, již i sám vášní tou-

uchvatiti se dává, jako za škodu si poklá-daje, kdyby nepředčil vášnívým trestením toho, kdo prvý jím dojat byl. Avšak zlý duch stočiv údy poselého na tom prestavá, když tento rukama v pověří marně máchá; ale zlý duch hněvu nespokojuje se marný-mi pohyby údu tělesných. Nebot když člověka vášeň ta opanuje a krev vůkol srdece překypí, jelikož prý černá žluč následkem roznícení hněvivého na vše strany těla se vylije: tuť za přičinou par uvnitř sevřených věickní v hlavě se nacházejí smyslové stisnění bývají. Oči vystupují nad objem víček, upřeny jsouce krvavé a jedovatě po předmětu rozčilenosti své; vnitřnosti jsou dusně sevřeny, žily na krku naběhly, jazyk dřevěný, a hlas za přičinou zúžené průdušnice mimovolně sípá, rty následkem rozlité oné černé žluči černají a jsou nepohybné, neschopné k přirozenému se otvírání a stulení, tak že ani s to nejsou, aby splývajíci v ústech slinu držetí mohly, ale spolu se slovy ji vypouštějí, an totiž násilně vynucený hlas s sebou též pěnu vyvrhuje. Tuť lze i patřiti, jak neduh ten i ruce kroutí a jimi hází, i nohama nápo-dobně; toto pak pohybování neděje se mimovolně a na prázdro, jako u posedlých ví-dáme, ale k uškození těm, kteří vášní touto se speřili. Nobot rány bíjicích se vespolek míří k údům nejcitlivějším soupeřův svých; a přiblíží-li se v té půtce ústa zá-pasejících, tuť ani zubů se neštítí co zbraně používati, ale zatínají si je vespolek nic jinak nežli dravá zvěř. I kdož by veškeré zloby vyčetl, jež plodivá hněv? Kdo tedy takové hanebné nepravosti brání, tenť by ovšem zasluhoval za takové nesmírné do-brodiní blahoslavenu velebenu býti. Jestliže totiž právem se velebí za přičinou do-bročinnosti ten, který tělesných člověka sproštěuje nesnází; čím více od každého rozumného dobroditelem lidstva nazván bude ten, který duši od neduhu takového osvobodí? Nebot oč vzněšenější jest duše těla, o tolik slavnější léčitel duši lékaře tělesného.

Avšak nikdo nemni, že bych z útrap nenávisti pocházejících považoval nesnázé hněvem působené za nejtěžší. Zdají se mi závist a faleš vášně mnohem nebezpečnější býti nežli právě řečená, čím hroznější jest zlo skryté zla zjevného. Nebot i více se střežíme těch psů, kteří ani nevyzrazují štěkotem uputnost svou, aniž se proti nám s předu nepouštějí, ale tichým a krotkým na pohled se chováním na ne-opatrnost a nebedlivost naši čihají. Taková

jest vášeň závisti a falešnosti, při nichž u vnitřní hloubí srdece hněv co nějaký oheň skrytě doutná, tvář pak zjevně ukazuje podobu přátelství. Jakož pak když se oheň podloží pod slamou, poněkud sžírá co nejbliže něho leží, ale plamen zjevně nevydává, nýbrž jen čpavý kouř uvnitř stísněný vypouští; když pak nějakého průvanu nabude, potom teprv v zjevný a jasný plamen vyšlehne: tak hryze i závist uvnitř na srdeci, jako oheň v stlačeném stoze slámy, a kryje studem svůj neduh, však nedá se dokona utajiti, ale co čpavý dým vystoupá na jevo trpkost závisti v tvárnosti obličeje. Uchvátí-li pak nějaká nehoda osobu nenáviděnou, tuť se vášeň ta objeví, za radost a útěchu si pokládajíc žal a zármutek bližního. Vyzrazujet se tedy skrytá ta vášeň, dokavade se tají, v tvárnosti obličeje. Neboť tytéž známky smrti, jež se na umírajících spatrují, bývají též na těch, kterých závistí ubývá: oči v sloup obrácené hluboko u vyschlých dutinách očních vpadlé, obočí stažené, kosti vyschlou koži místem prosvítající. Příčina pak vášně té — jakáž medle jest? Že v blahobytu žije bratr, příbuzný, sou-sed tvůj! O toho nového bezpráví! Za vinu to přičítáš tomu, nad jehož štěstím se rmoutiš, že není truchliv, nepokládaje se uraženým bytí, že bys byl totiž od něho nějaké křivdy utrpěl, ale že onen, nikomu neublíživ, v blahobytu žije. Což se ti stalo, ubohý! řekl bych člověku takovému, proč se rmoutiš, patře trpkým okem na štěstí bližního? Což ti ukřividil tím, že jest ušlechtilý tělem, výmluvný slovem, šlechetnější rodem, dostalo-li se jemu vyššího stupně skvělé důstojnosti, má-li hojnost jméni, jestliže se jeví důmyslný věhlas v řečích jeho, vážnosti-li požívá od lidu za svou dobrotvost, chlubí-li se syny, těší-li se s manželkou, stkví-li se bohatstvím důchodů? Proč ti to vše co hrotné šípy v srdce vniká? Srážíš a spináš ruce, soužíš se myslí, hluboce a zarmouceně stenáš, bez útěchy užíváš toho, co máš; ztrpčen jest tvůj oběd, temná tvář siř, nakloněné ucho tvé k pomluvě bližního; pakli se něco prospěšného o něm povídá, zatvrzuješ se, jakobys neslyšel. A když takto duchem smýšliš, proč medle tajíš falešně vášeň svou? proč vystavuješ tvárnost přátelství a lásky na odiv? Co pozdravuješ a blahořečíš: „Bud zdráv!“ — „Měj se dobře!“ ano právě opak toho v srdeci svém přeješ? Tak se byl *Kain* rozvzteklik nad požehnáním *Abelovým*, zahoře uvnitř hněvem,

kterýž jej k vraždě poháněl, při kterémž pokrytství katem bylo; vezma totiž na se tvárnost lásky a přívětivosti, daleko od strážných rodičův na pole si ho odvedl, a tam potom projevil a dokonal závist — bratrovraždou. — Kdo tedy takovou vášeň z lidského života vylučuje a laskavostí a pokojem lidstvo pojí i k přátelské jednomyslnosti uvádí, zdažli pak nečini skutečně dílo moci Božské, osvobozuje lidské pokolení zlob a uhostuje místo nich společnou blaženosť? Za to se i *synem Božím* zůve pokojný, jelikož následuje příklad pravého *Syna Božího*, jenž takové milosti lidskému pokolení byl prokázel.

„Blahoslaveni tedy pokojní, neboť oni syny Božími sloutí budou.“ — Kdož jsou ti? Následovníci Božské lásky, kteří zvláštní působnost Božskou u vlastním svém životě nápodobují. Odstraňuje dokona a v nivec uvádí působitel a Pán všeho dobra to, co s dobrem se nesrovňáva a jemu odporuje. Takovou působnost káže i tobě: vyloučiti hněv, usmíriti nepřátelství, zničiti závist, vymýtit boje, odstraniti faleš, udusiti v útrobách srdece svého doutnající mstivost, a místo nich uvesti všecky ctnosti, které jmenovaným opačně jsou. Neboť jakož na místo tmy světlo nastupuje, rovněž místo oněch potom ovoce Ducha svatého se objeví: *lásku, radost, pokoj, dobrotvost, shovívavost*, (Gal. 5, 22) veškerý sbor ctností svatým apoštolem vyčtený. Jak by tedy nebyl hlahoslagen ten, kdo rozděluje dary Božské, kdo nápodobuje milosti Páně, kdo veliká dobrodiní Hospodinova dobročinností svou dostihuje?

Však nehledí snad toto blahoslavenství toliko k cizímu blahu, ale myslím, že hlavně pokojným sluje, kdo v sobě samém spor mezi tělem a duchem i boj své vlastní přirozenosti k pokojnému souhlasu přivádí, když nevládne v něm více zákon tělesný, odporný zákonu duchovnímu, ale podmaněn pod vládu mocnější, poslušen bývá zákonů Božích. Nemněme však, že by nám *Slovo Páně* k tomu poukazovalo, jakoby život lidi ctnostních na dvojitosti spočíval; ale jak mile hradba nepravosti v ohradě naší stržena jest, v jedno se spojuje ona dvojí povaha, vespoleň směřujíc k ctnosti. Jelikož tedy bytnost Božská pouhá a nesmišena i nesložena jest, jakož nás víra učí; tak když i bytnost lidská skrze takové upokojení dvojitosti oné pozbude a zcela k ctnosti se obrati, pouhou a čirou i opravdu *jedinou* se stanouc, tak že jedno bude i co tajno jest s tím co zjevno, i co

zjevno s tím co tajno: tehdáž opravdově dovrší se blahoslavenství to a slouti budou skutečně „syny Božími,“ kdo na takový stav dospějí, blaženi jsouce dle zaslibení Pána našeho, Ježíše Krista, jemuž sláva a moc na věky věkův. Amen.

Útěk a návrat s tělem sv. Jana Nepomuckého.

Byli jsme navštiveni válkou. Nepřátelé jako voda rozlili se po vlasti naší, a hnali se dál a dále hrozice vpádem již i hlavnímu městu. Skvosty se odvážely na místa bezpečnější, král. koruna a druhé klenoty zemské byly již ve Vídni, stříbrný hrob sv. Jana Nep. v jižních Čechách, rovněž postaráno o poklad chrámu sv.-Vítinského. Jenom tělo sv. Jana Nep. v rakvi křištálové bylo dne 1. července ještě v Praze. Co se dále stalo, sezná laskavý čtenář z následujících tuto dopisů.

I. Na útěku.

Dne 1. července usnesli se Jeho Eminence p. kardinál kníže arcibiskup Pražský a vždy věrná metrop. kapitola, aby ostatky sv. Jana před hrozícím vpádem nepřátelských Prusáků z Prahy na místo bezpečnější odvezeny byly. Mně byl jest svěřen obtížný, avšak pro mne, jemuž na křtu sv. dano jméno sv. Jana Nep., radostný úkol, provázeti tělo mého a naší vlasti sv. patrona. Pro nebezpečnost vůkolí Pražského, kde již co stínové války rozliční cizinci se potloukali, dány mně dva četníci k ochraně. V 11 hodin v noci vyjel jsem z arcibiskupské residence. Bylo mně ouzko a neváhám přiznatí se, že jsem vyjel s pláčem. Smutný byl pohled na Smíchově, kde na sta přípřeží s věcmi e rrárními čekalo, by náklad svůj k dalšímu doprovázení do Plzně na železnici odevzdaly. Jen krokem bylo možno prodratí se tou směsici ku předu. Nejhůře bylo před nádražím Smíchovským, kde tak velký byl nával, že to trvalo přes hodinu, než pomocí četníků dále jsem se dostal — bez nich sotva bych se byl prodral. Po cestě k Strakonicům byla silnice plná prchajících — bylo tu viděti fiakry, drožky, povozy všeho druhu a na nich plno kufrů, beden, zavazadel atd.

Dne 2. večer šťastně jsem dorazil do Něhošovic u Volyně, na statek p. kapitolního probošta Pražského, kdež jsme sv. ostatky uložili v jedné světnici, ještě domácí kapička, která při zemi jest, nezdála se mi být dosti bezpečnou. I doufal jsem, že

zde v úkrytu po čas nebezpečenství prodlím se sv. patronem. Avšak tajemství mé brzo bylo prozrazeno, neboť domácí lidé páně proboštovi snadno uhodli, co jsem přivezl, poněvadž bednu, v které křištálová rakev uschována byla, v Praze před chrámem svatovítským byli viděli. I rozesla se pověst o tom i po vůkolní krajině, tak že jeden pan farář i processí do Něhošovic zaříditi chtěl. — Tajemství bylo tedy vůbec známo, a poněvadž nebezpečenství nepřátelského vpádu i klidné krajině Volynské hroziti počalo, ježto Pražská posádka pruská přední stráže své až k Milínu již byla vyslála, nařízeno mi Jeho Eminenci nejdůst. vrchním pastýřem, abych se sv. ostatky dále ujel až do Solnohradu.

Nerad jsem opouštěl tiché Něhošovice, a však poslušen rozkazu vrchního pastýře, odebral jsem se 21. července dále. Smutná to byla cesta přes hory a doly přes Vimberk, Kunžvartu do Bavor k Pasovu; nejsmutnější ale, když jsem v Kunžvartě d. 22. července nemohl vypátrati místěčka příhodného, kde bych sv. ostatky přes noc ukryl. Na faře nebylo místa, i musel jsem je nechatí v hospodě na dvoře jako náklad mezi ostatními vozy. Rovněž tak vedlo se mi v Pasově, kamž doraziv dne 23. pozdě večir, nemohl jsem též jinde než v hospodě přenocovati. Nemalé starosti měl jsem také na hranicích, aby mi bednu neotevřeli. Z Pasova d. 24. července vyjel jsem po železnici a dorazil o $1\frac{1}{2}$ hod. večerní do Solnohradu, kde sv. ostatky nalezly bezpečného útulku, ačkoliv i tu jsem připraven být musel ještě dále do hor utíkatí, kdyby se bylo stalo, čehož se i v Solnohradě obávali, totiž že Prusové přes Pasov a Linec k Vídni potáhnou, aby císařské armádě u Vídni soustředěné do zad příšli, v kterémžto případu by Solnohradu, kde veřejné i soukromé kasy skoro z celých Čech uschovány byly, jistě nebyli ušetřili. Avšak nebezpečenství tomu učiněn konec vyjednáváním o mír. — Poněvadž ale pro posud travající okupaci sv. ostatky do Prahy přenešeny být nemohou, zanechám je na rozkaz Jeho Eminence v další ochranu p. arcibiskupa Solnohradského, a navrátim se do Prahy, kdež jen několik osob ví, kde se nyní nalezá tělo sv. patrona země České, jakož i město Solnohrad neví, že v lůně svém, v arcibiskupské residenci, chová sv. ostatky ochrance svého.

Kan. Jan Bernard,

II. V Solnohradě.

Obyvatelům Solnohradu i celého vúkoli zůstane dnešní den, 14. října, věčně památným. Od posledního čtvrtku dne 11. října od 5. h. večerní byly tělesné ostatky sv. Jana Nepom. v metropolitním chrámě k veřejné úctě vystaveny, a od téhož dne vzrůstal takřka každou hodinou počet zbožných navštěvovatelů chrámu, dnes pak dosáhl výše takové, že snad po celé století nebylo tolik lidstva shromážděno v městě našem. Dopoledne sloužil nejdůst. p. arcibiskup náš, Maximilian z Tarnoczy, pontifikální mši sv. Odpoledne ve $\frac{1}{4}$ byly slavné litanie; při té příležitosti projevil v. d. p. kan. Prucha díky srdceňe nejd. knížeti arcibiskupu zdejšímu za přechovalní sv. ostatků a nelíčenou chválu vzdal příkladné zbožnosti shromážděného lidu; načež se průvod v 5 h. hnul k zámku Mirabellskému. Napřed šla mládež školní s četnými družičkami; po nich následovala dlouhá řada řeholního a světského duchovenstva; šest kněží neslo křížtalovalou rakov s tělem sv. mučeníka, nejd. p. arcibiskup držel v rukou relikvíř s neporušeným jazykem sv. Jana; za ním následovalo neprěhledný dav lidstva, kteříž modlitbou a zpěvem slavili sv. patrona svého. Hlahol zvonů všech 23 chrámů Solnohradských činil dojem slavnosti té ještě velkolepější. V císařské dvorní kapli Mirabellské, kteřáz sv. Janu Nep. jest zasvěcena, rozloučil se vd. p. kan. Prucha dojemnými slovy s obyvatelstvem Solnohradským. Nejdůst. p. arcibiskup dal pp. kanovníkům, Pruchovi a Bernardovi, srdceňe „s Bohem“, načež sv. tělo zabedněno a v průvodu obou pp. kanovníků zpáteční cesta do Čech byla jest nastoupěna. Solnohradští jestě dlouho toužebně pohlíželi za převzáceným pokladem, jejž jim poprávno bylo chovati v městě svém. S Bohem! Výřidte pozdravení věrným Čechům.

III. V Budějovicích.

Přál bych Vám upřímně, abyste byli v minulé dny 16., 17. a 18. t. m. dleli zde mezi námi; byli byste se potěšili, vzdělali, posilnili na duchu. Měli jsme tu slavnost, jakéž sotva posud bylo a nevím, bude-li kdy zase. Věděli jste zajisté již dříve, že Jeho Eminence nejd. p. kardinál arcibiskup Pražský k žádosti Jeho Excellence nejd. p. biskupa našeho rácil povoliti, aby tělesní ostatkové sv. Jana Nep. ze Solnohradu přes Budějovice do Prahy vezeny byly, a nikoli přes Bavory a Plzeň, jakož dříve v úmyslu bylo. V úterý očekávali

jsme k večeru příjezd pokladu převzáceného. Jeho Exc. p. biskup jel po 4. hodině odpoledne silnicí ke Krumlovu, až by povozy očekávané potkal. Když pak po 5. hodině dáno znamení zvonem, hnuli se zástupové v katedrálním chrámu a v okoli jeho shromáždění, na Linecké předměstí, aby tu čekali příjezdu těla sv. Jana. O 6. hodině přijel vůz okrášlený a ozdobený a drahým břemenem tím obtížený. Když byl Jeho Excellence a veled. pp. kanovníci Pražští Prucha a Bernard vystoupili z vozů svých, seřadily se shromážděné davy v procesi; v čele kráčel spolek katol. tovaryšů, potom cechové a spolky průmyslové, všickni s prapory a dílem i se světly. Za spolky kráčel zdejší ostrostřelecký sbor s hudbou, potom vel. duchovenstvo s nejd. p. biskupem; jazyk sv. Jana nesen uschovaný v pouzdře. Za duchovenstvem pochyboval se zdlohuva vůz se sv. ostatky, obklopený družičkami, kteréž měly svíce a lilio v rukou, a chovanci bohosloveckého ústavu, kteříž pochodně a svítlny nesli. Potom následovali c. k. úřadové, městská rada, zábavný a zpěvácký spolek „Beseda“ a nekonečné řady lidstva. Zpěvácký odbor Besedy zpíval cestou čtyrykráte velebnou „Píseň sv. Vojtěcha“ s průvodem pozonů, ostatní údové Besedy nesli pochodně. Lid prozpěvoval, s Besedou se střídaje, nábožné písni na poctu sv. Jana. Okna příbytků na Lineckém předměstí byla osvětlena; z obou stran cesty až ke chrámu Páně stálo lidu na tisice. O $\frac{1}{2}$ došel ohromný ten průvod do chrámu Páně bohatě osvětleného a vkusně okrášleného. U prostřed presbyteria nalezel se oltářík ozdobný a k tomu zřízený, aby tělo sv. Jana tu odpočívalo. Any se sv. ostatky z vozu na oltářík ten přenášely, zpívala Beseda krásnou modlitbu velmi dokonale. Potom následovaly, dle programu již dříve uveřejněného, litanie německé, po nich pak české, obě s požehnáním. Chrám Páně zůstal po celou noc otevřený a osvětlený; zbožný lid dlel tu a zpíval české písni až do půl noci; přemnoži až do bílého rána trvali na modlitbách. Čtyři ostrostřelci a čtyři bohoslovci drželi stráž u sv. těla.

Na středu byl ustanoven pořádek ve službách Božích tento: v 8 hodin pontifikální mše sv., potom české kázání, v 10 h. druhá pontifikální mše sv., odpoledne ve 3 h. slavné nešropy, potom kázání německé, pak litanie německé a litanie české s požehnáním. Pontifikální mši sv. v 8 h. sloužil veled. probošt kapituly zdejší J.

Kautz; německý spolek „Liedertafel“ zpíval „Vater unser“ a „Motett.“ České kázání měl veled. p. děkan městský a kanovník J. Šavel. Nemohouce pro krátkost místa nastiniti obsahu, podotykáme jenom, že každý byl uspokojen, každý mocně a mile dojat. Druhou pontifikálni mši sv. sloužil J. Excel. nejd. p. biskup; přítomni byli Jejich Jasnosti knížata Jan i Adolf ze Švarcembergu, jejich jasné choti a Její Jasnost paní hraběnka z Waldsteinu, rozená kněžna Švarcemborská, — c. k. úřadové, p. purkmistr a městská rada a lidu tolík, co chrám obsáhnouti mohl. — Jasné rodině knížecí dal nejd. p. biskup po skončené mši sv. libati neporušený jazyk sv. Jana, v reliktiáři uschovaný; jasný kníže Jan pochnut byl až k slzám a jeho i celé jasné rodiny nelíčená pobožnost byla příkladem vzdělávacím. Jeho Excel. p. biskup děkoval také vznešeným nábožným „za krásný příklad, kterýž dali všemu lidu.“ — Při mši svaté zpíval zpěvácký odbor Besedy Horákovu vokální mši do C-dur a vložky „Zdrávas“ a „Otčenáš;“ výborným zpěvem svým jak tuto při mši sv. tak i vůbec při celé slavnosti dobyla sobě Beseda všeobecného uznání, a můžeme říci, že ona valně přispěla k jejímu lesku.

Ana se v chrámu konala mše svatá, vyšel veled. p. kanovník Prucha k lidu chrám v davech obkličujícímu a učinil k němu českou řeč, kterouž tolík potěšení a dojati byli ti nábožní zástupové, že slzice hrnuli se k výtečnému kazateli žádajice sobě všickni zlísbatи ruce jeho. — Po ukončení dopoledních služeb Božích přenešeno jest tělo sv. Jana na hlavní oltář; neporušený sv. jazyk stál na též oltáři na místě k vystavení vel. Svátosti užívaném.

I po službách Božích byl prostranný katedr. chrám Páně ustavičně přeplněn. Odpoledne zpívány ve 3 h. slavné nešpory o sv. Janu. Hned po nešporách činil Jeho Excellence nejd. p. biskup německé kázání; nepotřebuji teprve zmínovati se o výbornosti jeho, víť asi každý v Čechách, že nejd. p. biskup náš jest jeden z nejpřednějších kazatelů ve vlasti naší; lituji jen, že meze prostému dopisu položené nijak nedovolují, abych i jen krátce nastinil obsah řeči té. V týž čas, co kázani v kostele bylo, řečnili oba veled. pp. kanovníci Pražští na prostranství u kostela; p. kan. Prucha německy, p. kan. Bernard česky. Vzácnou službu prokázali veled. pánoné četným těm zástupům, kteří už nenalezli místa ve chrámu. Po litaniích

německých a českých rozléhali se opět písňě zbožného lidu českého až do pozdní noci; veliké množství nábožných trvali tu na modlitbách až do rána jako v předešlou noc; i čestné stráže byly tytéž, co včera. V každou hodinu noční bylo viděti, kterak přemnoží, kteří za dne nemohli pro veřejné služby Boží anebo i projinou příčinu dojiti toho, aby z blízka popatřili na sv. ostatky, opustivše lůžko spěchali do chrámu ukojit nábožné touhy své.

Ve čtvrtek ráno sloužil nejd. p. biskup o 7. hodině tichou mši svatou a pak následovalo slavné „Te Deum laudamus.“ Každý chválil srdcem i ústy Boha, každý uměl oceniti dny veliké radosti a hojných milosti. Když doznl chvalozpěv, oznamoval veled. p. kanovník Prucha pořádek, v jakém se průvod ubíratí bude za bránu Pražskou na náměstí Panny Marie; potom vzdával díky za vytrvalé a hojně účastenství v pobožnostech Jeho Excellenci nejd. p. biskupovi, důst. kapitule a všemu velebnému kněžstvu, slavným zeměpanským i obecním úřadům, sboru střeleckému, zpěváckým a ostatním spolkům a všem vůbec, i potěsil všech přítomných laskavým slibem, že za ctitele sv. Jana sloužiti bude mše svatou na hrobě tohoto světce, jakmile služby Boží na též hrobě opět konati se počnou. Slzy pohnutí polévaly mnohou tvář. Když byl ukončil veled. p. kanovník, zapěla beseda „Modlitbu“ od Triebensee velmi dojemně a krásně. Okolo $\frac{1}{2}$ 9. h. hnul se průvod ze chrámu; v předu šli spolkové s prapory a svicemi, potom střelecký sbor, část lidu, Beseda zpívajíc „Piseň sv. Vojtěcha“, bohoslovci a běle oděná děvčátka se světly před vozem sv. tělo vezoucí kterýž tažen byl 6 krásnými oři ze stájí J. J. knížete ze Švarcembergu k tomu konci sem poslanými. Za vozem kráčelo vel. duchovenstvo domácí a přespolní. Jeho Exc. p. biskup nesl neporušený jazyk sv. Jana. Potom následovali c. k. úřadové s přednosty svými, někteří radové městští a konečně nepřehledné zástupy lidu. U sochy Panny Marie za Pražskou branou zastavil se průvod; Jeho Excellence vzdával díky veled. pp. kanovníkům Pražským a loučil se s nimi srdečně. Beseda zapěla ještě „Modlitbu“ veled. pp. kanovníci Pražští, pomodlivše se latinský, český a německý modlitbu o sv. Janu, opětovali díky, přáli, aby duch sv. Jana zůstal s námi a davše srdečně „s Pánem Bohem“ odjížděli k Táboru. Nejd. p. biskup vyprovázel tělo sv.

Jana i věrné průvodčí jeho dvě hodiny cesty. Tak ukončila se spůsobem co nejdůstojnějším slavnost neobyčejná i velikolepá. Nic neobmeškalo se v památné tři dny, čím by se uctivost a láska k velikému patronu našemu skvěle osvědčila. Nejen obyvatelstvo zdejší súčastnilo se všesko, ale i z okoli blízkého i vzdálenějšího přišlo nábožných na tisice. Asi patnácte četných procesí, každé se svým duchovním správcem připutovalo k nám: a ještě mimo to lidé prostí a vzácní spěchali sem. Takového množství duchovenstva i lidu neviděly Budějovice již dávno. Nedbáno nepohodl, zapomínáno na pokrm i spánek; jeden každý chtěl prodlíti ve chrámě skrývajícím takový poklad, jeden každý chtěl pohleděti z blízka na ostatky sv. Jana. Dobrě pravil veled. p. kan. Prucha v českém kázání svém, že všeobecná pobožnost a láska ke sv. mučeníku tajemství zpovědního patrným jest důkazem vyšší moci, kteráž oslavuje muže svatého. Není pochybnosti, že slavnost u nás konaná nezůstane bez nejlepších následků pro pevnost a život viry katolické mezi námi; povznesl, povzbudil a vzdělal se, v komkoli ještě neuhasla jiskra sv. náboženství. Tisicerá ústa blahořečila i blahořečí Jeho Eminenci nejd. p. kardinálu arcibiskupu Pražskému, že svoliti rácil k žádostem Jeho Excellence nejd. p. biskupa našeho, a blahořečí i tomuto věrnému pastýři, kterýž moudře pečoval o pramen hojných milostí pro věrné ovce své. Oba nejdůstojnější velepastýřové zavděčili sobě tisice nábožných srdci. Podobně i oba veledůstojní páni průvodčí ostatků svatojanských zůstanou nám u větřné a milé paměti pro svoji osvědčenou laskavost a své horlivé působení při slavnosti nám milé a vzácné. Dejž jim i nám Hospodin na přímluvu sv. Jana požehnání své a milost svou!

Prof. Skočdopole.

IV. V Táboře.

Tábor, starobylý Tábor má velkou minulost, ale nemá snad v kronice své dnů utěšenějších nad den 18. a 19. října t. r. Již 15. října byla nám dána zpráva, že zavítá do města našeho nejdražší poklad vlasti české, tělo svatého Jana z Nepomuku. Rychle činily se přípravy, utvořil se zvláštní odbor slavnostní, jenž od Jeho Eminence nejdůst. pana arcibiskupa vyžádal si té milosti, aby ostatky našeho drahého patrona od nejstarších měšťanů byly nešeny z předměstí hlavními ulicemi města do chrámu Páně a tam tělo sv. Jana

k veřejnému uctění vystavěno býti smělo. Prosba tato došla milostivého vyslyšení.

Ve čtvrtek okolo 5. hodiny odp. ohlašovala střelba, že se bliží toužebně očekávaný povoz. Na předměstí stál v čele četného duchovenstva a nepřehledného zástupu lidstva důstojný pan děkan Táborštý, aby uvítal a v slavném průvodu do města uvedl miláčka národu českého. Těžkou, věnci vkusně ozdobenou bednu, ve které uložena byla rakev sv. Jana, nesli z předměstí starší, zasloužili měšťané, střídajíce se; neb každý chtěl dojiti té milosti, aby mohl i po mnohých letech říci potomkům svým: Já jsem nesl ostatky sv. Jana! Byl to srdece unášející pohled na ten nesmírný vždy bližě a bližě ku chrámu postupující průvod. — Napřed kráčeli městští synkové nesouce hořící voskové svíce, za nimi zpěvácký spolek, nad jehožto hlavou vlál krásný jeho prapór; hned za zpěv. spolkem šli tentokráte četně zastoupení pořádkové (cechové) se svými korouhvemi, za těmito krácela kapela zdejšího ostrostřeleckého sboru a za touto sbor městských střelců se svým velitelem a s vlajícím praporem; za ostrostřelci šlo duchovenstvo zdejšího vikariátu a veledůstojní páni kanovníci Pražští Prucha a Bernard — již pak následovala rakev sv. Jana, kterou obstupovaly dvě řady bile oděných, ověnčených dívek — a dvě řady ostrostřelců; za rakví šlo zdejší c. k. úřednictvo, městská rada, celá honorace zdejšího krajského města a pak nesčitelné množství nábožné písň o sv. Janu prozpívajícího lidu. — Celé město bylo slavně osvětleno a zvláště náměstí podobalo se ohnivému jezeru. Průvod z předměstí až do chrámu trval přes hodinu. Pohlížel jsem od dveří chrámových na ten pomalu se rozvinující řetěz, naslouchal jsem velebným zvukům hudby a zpěvu, slyšel jsem radostný hlahol našich zvonů a slza nevyslovné útěchy vtírala se mi u víčka a já zvolal: Sama Praha nemůže Ti, patroně náš, slavnějšího a dojímavějšího uvítání k Tvému návratu připravit! Školní mládež, studující zdejšího gymnasia činili špalír. A mám vypisovati, jak osvětlen a ozdoben byl náš chrám Páně? Větší a krásnější ozdoby nemohlo ani být. Před oltářem byl zbudován vysoký, vkusně upravený, přečetnými světly ozářený katafalk. Zde pohrouženku otevřena jest bedna a brzy zaplesalo srdece všech přítomných, neb spatřili v křištálové rakvi svého vroucně ctěného

patrona sv. Jana z Nepomuku. Nával lidstva byl tak velký, že děkanský chrám, který asi 5000 lidí obsáhnouti může, tentokráté příliš malým byl. Nastalo ticho a zdejší p. kaplan Neumann učinil krátkou řeč, vítaje miláčka národu a povzbuzuje posluchače ku věrnosti u vře, k nábožnosti a pravé lásce ku vlasti, vlasti to mnohých Svatých. Po té následovaly figurální nešpory o sv. Janu a požehnání. Každý chtěl viděti, každý chtěl políbiti rakev sv. i Jana, nastala tlačenice tak velká, že lavice kostelní namnoze byly porouchány, ba i rozlámány. Prodež aby se předešlo každému neštěsti, přenešen jest sv. Jan z katafalku na vkusně ozdobený hlavní oltář. Po celou noc byl chrám Páně přeplněn, po celou noc rozléhaly se jeho prostranství nábožné písň, a páni městští ostrostřelci, kteří po celou noc co čestná stráž u rakve sv. Jana stáli, museli neustále vši silou opírat se proti vlnám lidstva — měl-li jen poněkud pořádek zachován býti.

V pátek ráno po 5. hodině dána rakes s drahými ostatky opět do bedny, lid se slzavým okem díval se na tuto práci a přál si jen ještě hodinku hleděti na svého miláčka a modliti se k němu. V 7 hodin obětoval pan děkan mše svatou za všecky osadníky Táborské kollatury; pak vystoupil veledůstojný p. kanovník Prucha na kazatelnu a loučil se s námi. Děkoval městu, duchovenstvu, úřednictvu, městské radě, p. střelecům a všem osadníkům za slavné přivítání a doložil: Věru, vyplnilo se, co pravil ke mně nejdůstojnější vrchní pastýř této diecése, Jeho Excel. pan biskup Budějovický, že se v Táboře potěšíme, že zde nalezneme nábožné, horlivé a dobré ctitely sv. Jana. — Domluvil a udělil nám požehnání. — Všichni jsme slzeli a nechtěli jsme ani věřiti, že tak brzo nás opustí drahý poklad celého národa — svatý Jan! — Ale přiblížila se doba odchodu. V $1\frac{1}{2}$ 9 vyšel slavný průvod z chrámu Páně. Opět nesli na bedrach svých měštané až daleko za město ostatky svatého Jana. Za rakví kráčel velectený pan děkan, nesa v třesoucích se rukou jazyk sv. Jana. Slzel tento důstojný 73letý stařeček, a přál si jako Simeon v chrámě Jerusalemském — zemřiti; neb se dočkal radosti a milosti veliké. Každý chtěl míti nějakou památku a proto trhal lid věnec, jenž zdobil příkrov vozu, do kterého vloženo bylo tělo sv. Jana, aby dále ku Praze dopraveno bylo. — „Jenom tři lístky z vašeho věnečku mně

dejte“ prosili mne mnozí a záviděli mně malý ten věneček, kterým jsem se dotkl svatého jazyka. —

Upomínka na tento den zůstane v srdeci jednoho každého a Tábor nezapomene nikdy na tento den, kdy ve svém středu alespoň na několik hodin choval tělo a jazyk sv. Jana Nepomuckého.

K. J. N.

V. V Benešově.

Každým rokem putují tisíce českého lidu do Prahy ku hrobu oslageného krajana svého, sv. Jana Nepomuckého; nám však letos stalo se naopak. Tento miláček národa českého na cestě své ze Solnoradu do Prahy připutoval k nám dne 19. října k nesmírné radosti našeho města a vúkoli. Komu přáno bylo bráti podílu v té slavnosti, tent viděl i nejjasnější důkaz katolického smýšlení lidu českého, zbožnosti a úcty, jakouž lne ku svatým svým, zvláště pak k sv. Janu. Kdo viděl to nepřehledné, bezpočetné množství shromážděného lidu, tomu radostí zaplesalo srdce v těle i nalezel útěchu a upokojení, připomíjaje sobě těch pokusů, jakými mnozí ač marně usilují vymazati z historie jmeno světce Nepomuckého, tohoto mučeníka tažemství zpovědního. I z dalšího okolí přišli k uctění sv. Jana hojně zástupové vedeni duchovními správci svými, jako na př. z osady Kozmické, Vranovské a j. Po páté hodině vyšli jsme v průvodu (8 kněží) z děk. chrámu Páně vstříc za město, kam již přečetné množství lidu nás bylo předešlo, očekávajíc ostatky sv. Jana. Bylo as $1\frac{1}{4}$ 7. h. večer, když spatřili jsme v dálí v šeru hojná se kmitající světla a zástup veliký blíž a blíže přicházející. Bylito to osadníci Bystřičtí provázejici s p. farářem a množstvím družiček se svíčkami hořícími v rukou tělo svatého Jana. Radostí zaskvěla se každá tvář, jakmile bylo lze spatřiti vůz ozdobený a ověnčený, vezoucí nejdražší klenot věrných Čechů, ostatky sv. Jana Nep. Mnozí z měštanů našich již tri dny napřed a nyní poznovu prosili, aby jim přáno bylo, vypřáhnouti koně, sami že chtí táhnouti vůz se sv. tělem až ku chrámu, což když jim bylo odepřeno, těšili se alespoň, že budou moci vnéstí to sv. tělo do svatyně Boží; tak se i stalo. Průvod byl velkolepý a slavný nad míru. Město Benešov učinilo zajisté vše, co jen mohlo. Sřídelba z moždířů oznamovala příchod ostatků sv. Jana. Pořádek byl pak tento: Za korouhvemi nedávno novými kráčela mládež škol městských, hlavní školy a nižšího gymnasia zdejšího s uči-

teli a profesory svými. Následovali počestní cechové; za nimi třicet družiček nepočítaje v to Bystřické. (Družičky ty shledala a vedla paní Julie Scheinerová rodem z Ne- pomuku k větší oslavě svatého kraljana); pak duchovenstvo s vysoce důst. pány kanovníky, z nichž jeden nesl neporušený jazyk sv. Jana, c. k. úřednictvo s p. přednostou v plném počtu a slavnostním obleku, městská rada s p. měšťanostou v čele, knížecí Lobkovické úřednictvo, sv. ostatky, při nichž po obou stranách hojná světla nesly členové spolků živnostenských; konečně ohromný zástup lidu každého stavu, pohlaví i stáří, prozpívající písni hudbou provázené na počest sv. Jana. V pořádku tom kráčeli jsme krok za krokem slavnostně osvětleným městem. O hod. 7. došli jsme ku chrámu, ale nastojte! prostraňný chrám nemohl obsáhnouti všechn přítomných; nastala tlačenice veliká a veliký zástup musel zůstat před chrámem.

Touha měšťanův se vyplnila; vneslit tělo sv. Jana do chrámu, kdež je položili před hlavním oltářem slavnostně okrášleným. Zpěvácký spolek Benešovský zapěl dojemně ke cti sv. Jana. Požehnáním pak ukončena slavnost prvního dne. Avšak lidu neubývalo. Po celou noc střídali se, hned prozpívajíce k uctění sv. Jana, hned modlitby konajíce. Po celou noc byly všecky oltáře slavně osvětleny, po celou noc konali měšťané čestnou stráž. Z rána pak dne 20. hned po páté hodině obětovány mše sv., poslední o $\frac{1}{4}$ 7. hod., po té byl chvalozpěv sv. Ambrože: Tě Bože chválíme.

Na rozloučenou promluvil vysoce důst. p. kan. Prucha v krátké avšak dojemné řeči k shromážděnému lidu, děkuje všem za účastenství, chvále úctu k sv. Janu, potvrzuje nás všechn u vře a povzbuzuje k následování sv. příkladu Janova. Málo které oko zůstalo bez slzí. Pak teprv vyšli jsme provodit zase dále ku Praze miláčka svého s toutéž slavností a v témž pořádku, jaký den před tím.

As $\frac{1}{4}$ hod. cesty za městem pomohli jsme se ještě a rozzehnali s drahým tím tělem slavného světce země české, co zatím naše panny a družičky, z nichž každá již ráno věnec do chrámu byla přinesla a položila na skříň chovající v sobě sv. tělo, nyní opět kytkami a věnci, jimž ozdobeny byly hlavy jejich, zdobily vřuz, jenž vezl drahé ty sv. ostatky. Koně potřebné nabídnul již dříve Jeho Osvícenost kníže pán Jan Nep. z Lobkovic. —

Tak skončila se u nás slavnost sva-

tojanská spůsobem důstojným, a zajisté bude nám všem milou upomínkou a bohdá i pohnutkou k následování skvělých ctnosti sv. Jana.

M. P.

VI. Na Vyšehradě a v Praze.

„Tmavá noc válečné bouře již pominala, jasný den míru nastal a byl ode všech radostně vítán.“ Tato slova čtli jsme v posledním pastýřském listu Pražském. Také útěk sv. Jana udál se za tmavé noci v čas válečné bouře, návrat pak za jasného, krásného dne a sv. Jan byl v Praze ode všech radostně uvítán. „Chvalte Pána v Svatých jeho!“ bylo heslem Vyšehradu a královské Prahy dne 20. a 21. října. „Podivný jest Bůh v Svatých svých“ tak na vzájem hlásaly ostatky sv. Jana shromážděným tisícům.

V sobotu d. 20. t. m. odpoledne hrnuli se zástupové lidu na Vyšehrad a dále ku Krči v ústrety tělu sv. Jana Nepom. Na silnici stáli již duchovní, školní mládež, obecní zastupitelstva a osadníci Michelskí a Podolskí s korouhvemi, na Pankráci slavnostně ozdobeném čekal živnostenský spolek té obce s paporem svým. Před 4. hodinou počalo se vyzváněti na Pankráci; zástupové se sestavovali v procesi před čtyřspřežním vozem potaženým červenou látkou a kvítím a věnci hojně a štědře ozdobeným, kterýžto povoz řídil koči v obleku sluhů arcibiskupských. Za vozem kráčeli oba průvodčí a strážcové těla sv. Jana, prelát scholastik Prucha a kanovník Bernárd. Zvony Vyšehradské vitaly průvod, vitaly sv. Jana. Na hradbách stálo lidí na tisice. U brány uvítala průvod a sv. ostatky kollegiatní kapitola Vyšehradská v červených pluvialech a zastupitelstvo téhož horního města, i provodili sv. tělo ku chrámu sv. Petra a Pavla, kdež na prahu čekal obstoupen jsa duchovenstvem nejdůst. p. kardinal, jemuž p. prelát Prucha krátkou promluvou jal se líčiti, jaké pocty světec náš všude po celé cestě došel na slavném návratu, tuto na starobylém Vyšehradě úloha průvodec že dokonána, pročež že sv. ostatky již odevzdává. Po té vyzdvihli měšťané Vyšehradští s purkmistrem svým bednu z vozu a nesli ji za Jeho Eminenci do chrámu slavně osvětleného a ve všechn prostorách přeplněného, tak že ztěží bylo lze dostati se k hlavnímu oltáři, kdež křišťálová rakev z bedny byla vydána a na místě povýšeném a příkrovem aksamitovým ozdobeném ú prostřed světel a květin položena. Neporušený jazyk vystaven byl k ve-

řejnému uctění na oltáři. Následovala po-
božnost a sv. požehnání. V chrámě bylo
těsně, ale neméně před chrámem u vozu,
kdež zatím byla rvačka o kvítí, zelení,
kytky, věnce a fábory, jimiž v Benešově
a jinde po cestě vůz byli ozdobili. Každý
chtěl mít památku na den návratu sv.
Jana do Prahy, každý chtěl aspoň listec-
kem z věnce utrženým dokázati domácim
svým, že byl na Vyšehradě.

V noci ze soboty na neděli na Vyše-
hradě bděli; pp. kanovníci se staričkým
p. proboštěm, duchovní a měštané Vyše-
hradští a mnozí nábožní trvali na modlit-
bách v osvětleném chrámu Páně u těla sv.
Jana, jsouce zároveň čestnou jeho stráži.

V neděli, 21. října, konala Praha
slavnost, jakéž od stoleté památky vyhlá-
šení za svatého bl. Jana Nepomuckého,
t. j. od r. 1829 neviděla. Mínime slavnost
přenešení ostatků sv. Jana. Hned na úsvitě
bylo na Vyšehradě živo, zástupové putovali
k tělu sv. kněze a mučeníka do staro-
slavného chrámu knížat apoštolských, kdež
od svítání mše sv. se sloužily, a nával byl
tak veliký, že stráže se dostaviti musily,
aby se v nastalé tisni neštěstí nepřihodilo.
Po 8. hodině shromáždilo se zastupitelstvo,
pořádkové a spolky obce Vyšehradské s
prapory svými u slavnostné brány k dnešní
slavnosti nad potokem Botičem vystavěné
očekávajíce J. Eminenci, vrchního pastýře,
jehož do chrámu provodili, kdež po 9. ho-
dině obstoupěn kollegiatní kapitolou a čet-
ným duchovenstvem sloužil pontifikální
mše svatou a po té zůstal na kázání, řeč-
nilt p. kanovník Štulc. Před 12. h. odebral
se pak vrchní pastýř řadami spolků a po-
řádků živnostenských do residence p. pro-
bošta Vyšehradského, kdež až do 2. h.
odp. pomeškal. Zatím uložili pořádkové
prapory své v chrámě, odkudž je před
2.hod. vyzdvíhla a Jeho Eminenci vstříc vyšla.

Po příchodu vrchního pastýře do chrá-
mu vystoupil p. kanovník a vrchní škol-
dozorce Prucha na kazatelnu a ohlásil k
radosti veškerého shromáždění, že J. Emi-
nence všeobecnému přání obyvatelstva
Pražského vyhověl a svolil, aby tělo sv.
Jana po tři dny v kapli sv. Ludmily v
chrámě sv.-Vítském vystaveno bylo. Tou
dobou bylo v chrámě a kolem něho a po
Vyšehradě všude plno lidstva všech tříd a
stavů, bylo to veliké klubko, kteréž se
po úvodní pobožnosti a po přeložení kři-
šťálové rakve na ozdobná nosítka ve ve-
likolepé procesí rozvinulo následujícím
spůsobem. Za korouhvemi šla mládež Vy-

šebradská, chlapci s bílými flory a přes
sto družiček v bílých šatech, s věnci na
hlavách a svícemi v rukou, za nimi spo-
lek katol. tovaryšů s drahocennou korouhví
svou; dále „jednota k dostavění chrámu
u sv. Vítka“ s novým praporem, napřed
dělnici, a sice kamenici v bílých ruká-
vech a modrých zástěrách, tesaři v kože-
ných zástěrách a se sekerymi a zednici se
svými oznaky, za kterýmižto řemeslníky
pak šli členové, jednatelové a ředitelové
jednoty s předsedou svým, p. Fr. hrab. z
Thunu. Následovalo několik setnin měst.
ostrostřelců v širokých řadách; hned za
nimi kráčeli alumnové k. arcib. semináře
s představenými svými, zpívajice litanie o
Všech Svatých, v kterémžto zpěvu se s
nimi střídal dále za umbellou jdoucí sbor
zpěváků chrámu sv.-Vítského. Za těmito
a korouhvemi šli členové kongregace nejsv.
Vykupitele a tovaryšstva Ježíšova a u pro-
střed dvou řad měst. granátníků četné
farní duchovenstvo měst Pražských i vú-
koli v červených pluviálech, jakož i za
akolyty a arcib. křížem kollegiatní kapi-
tola Vyšehradská a metropol. kapitola
Pražská, s bílými infulemi na hlavách. Za
sv. tělem, kteréž nesli — podporováni jsouce
alumny — až k slavnostní bráně na Botiči
p. kanovníci Vyšehradští, odtud po celé
Praze farní duchovenstvo a na Hradčanech
až do kaple sv. Ludmily v chrámě sv.
Vítském p. kanovníci metrop. kapitoly,
kráčel JEmin. nejd. p. kardinal nesa ne-
porušený jazyk sv. Jana. Za ním ubíral
se purkmistr Pražský a Vyšehradský s
členy městské rady i obecního zastupitel-
stva, mnoho důstojníků sborů měšťanských
a jiných vzácných osob, za nimiž šlo četné
oddělení měšťanské pěchoty a — lid. Krát-
ké to slovo, ale zahrnuje v sobě tisíce ná-
božných ctitlů našeho sv. Jana Nepomuc-
kého. Sešli ze z král. Prahy i z okolí, z blíz-
ka i daleka. Z Vyšehradu na Hradčany
jest cesta dlouhá a všude bylo plno lidu.
Hradby Vyšehradské byly takřka obrou-
beny hlavami lidu, jenž se slzami v očích
vital sv. patrona svého, a jakmile průvod
přešel, přidávali se k zástupu za sv. tělem.
Tou měrou rostl proud a pohyboval se, co
ulice stačily, a unášel diváky s sebou, ale
neméně i zpěv lidu prozpěvujícího litanie
a písne svatojanské unášel myslí k nebe-
sům. Kde jste všichni vy Abelesové a
kdožkoli jste skladali a překládali spisy na
zlehčení a zničení úcty sv. Jana, pohleďte, jak
Bůh oslavuje služebníka svého, vizte, jak
lid se blási k vlastenců a oslavenců svému!

„Chudým se evangelium zvěstuje“ hlásaly okrasy domů na Vyšehradě. Nesidlit tam bohatci, ale domu bez ozdob tam nebylo. Prapory, věnce, koberce, obrazy a sochy svatých, nápisy a světla, vše co kdo měl pěkného, svědčilo na domech a v oknech o radosti z návratu sv. patrona, o úctě k sv. Janu. Též vchod do chrámu sv. Jana Nep. na Skalce byl vkusně ozdoben a mnohé domy, kudy průvod se bral. Na Spálené ulici přidružilo se k průvodu vycházejíc z chrámu nejsv. Trojice a vstupujíc mezi ostrostřelce a alumnové arcib. semináře řeholní duchovenstvo a sice Milosrdní bratři, Kapucíni, Františkáni, Augustiáni, Minorité, Dominikáni, Piaristé, Benediktini, Premonstráti, Křížovníci a Maltezové čili Johanité. Z ozdobeného kláštera panen Voršilek vyšly a připojily se ženské řády, totiž Sedé, Školní, Milosrdné sestry a Anglické panny. Rovněž přidružovali se k průvodu na hranicích měst členové městské rady a obec. zastupitelstva i lid, jehož všude tisícové stáli. Ve všech ulicích, kudy se šlo, hořel v lampách plyn, hlahol zvonů blízkých chrámů vital a provázela průvod a sv. ostatky. Sláva byla veliká, ale předevce přemnoži slzeli, zvláště když na mostě, na místě umučení sv. reka, lid zpíval „Odkud Jene smutně kráčíš za večera k městu?“ když prosil: „Neopouštěj svatý Jene své dítky ztrápené!“ Práli si, by Bůh dal, aby sv. Jan nebyl nikdy více na útěku a zpívali „Zůstaň s námi, neodcházej, předrahý náš Jene; světa poutí doprovázej dítky opuštěné!“

Na Hradčanech, kamž průvod teprv o 1/2. došel, byli jsme překvapeni pěkným osvětlením celého náměstí, zvláště pak vynikal palác arcibiskupský, Toskánský a Schwarzenberský. Jejich Velič. císař Ferdinand a císařovna Maria Anna pohlíželi na procesí z oken královského hradu. V chrámu sv. Vítském drželi stráž u bohatě ozdobeného a osvětleného hrobu sv. Jana členové měšť. sboru jízdeckého. Když byli p. kanovníci sv. tělo uložili v kapli sv. Ludmily, modlil se nejdřív p. kardinal orace o sv. Janu Nep. a sv. patronech zemských, načež násleovalo „Te Deum laudamus“ a po zpěvu „Pange lingua“ sv. požehnání. Po 6. hod. se zástupové rozcházeli.

Za náramného účastenství byly sv. ostatky po tři dny vystaveny a dnes s příslušnou pobožností do stříbrného hrobu a oltáře uloženy. Díky vzdávajice Bohu opakujeme, co lid zpíval k sv. Janu: „Chraň a zastaň české jméno, by nebylo

potupeno: nech synové, jak otcové chválívali, Boha chválí; Kyrie eleison!“

Jesuité v Praze.

Někteří pánové v Praze nemají nyní větší starosti, práce a lopocení, než aby lehkověrnou část čtenářstva svého orgánu Žižkovou pochodní roznítili proti — mnichům, a sice zatím proti Jesuitům. — Dle zásady „účel ospravedlní prostředky“ a hesla „směle tup a podezřívej,“ chápají se všelikých prostředků, od kterýchž jen dost málo se mohou domýšleti, že by jimi uškoditi mohli Jesuitům a tupí a co nejdrzeji utrhají křestanským bratřím svým. Ale, co praví „křestanským bratřím!“ Bratrem není pánum novin, kdož „osvěcenosti a vzdělanosti“ českého národa chce kádati o pekle, věčných mukách zatracencův a jiných podobných článcích víry katolické. Takové věci patří do haraburdí a zřícenin, kterýchž svobodomyslný Žižka bratr českým historikům a architektům zůstavil.

Českému národu vůbec, a pánum a čtenářům onech novin zvlášt má se kádati jenom okřehkosti a prostolibosti smyslého člověka, stvořeného k svobodnému požívání všechněch rozkoší tohoto vábného světa — o samém nebi, jenom ne o pekle! — Tomuto „všeobecnému“ přání „českého národa“ nevyhovuji ale Jesuité: tedy prý s nimi!!!

Pryč s Jesuity! rozléhá se rozkaz druhý „vůdcův národa českého.“ Jesuité byli vinni úpadkem české literatury! Poslyšme. Jesuité, ač teprv r. 1556 do Prahy uvedeni, byli vinni, „že za věku Sixta z Ottersdorfu (1547) každý tlačití dával, co mu do hlavy přišlo, bud to sebe chatrnější.“ (Téhož předmluva na Život P. N. J. K.) Jesuité byli tím vinni, že literatury „věku zlatého“ „cena básnická nezvýšila se mnoho nad předešlý věk a vůbec menší byla než prostomluvy,“ jak se vyslovil Jungmann. — Divadlo, tot jest výborná škola pro veškerý život! — Avšak proč pak: když „dramatické hry některé sice veselé a však nejvíce nábožné předměty vystavující, od studujících obou universit (Pražských) téměř každoročně, ač nejvíce latinsky, provozovány bývaly:“ proč „českým jazykem dán v roce 1567 u Jesuitů: Sv. Václav s velikou pochvalou“?! Snad proto, že Jesuité i divadla zneuzívávali, by českými divadly poněmčili Prahu? — A slyš „národe český“ a ustrň slyše, kterak Jesuité pomocí divadla „řádili“ v Králové Hradci, největším to městě českém po Praze — o jiných městech po-

mlčím! Sotva že r. 1636 usídlili se v Hradci, již druhého roku zařídili mezi školní mládež česká divadla, arci že ne taková jako „Paragrafy na střeše,“ „Hus,“ „Žižkova smrt,“ ale nejprv „Člověk stupující z Jerusaléma do Jericha“ atd.; avšak poněvadž v podobných každého roku a za zvláštní příčiny pokračovali: byli oni, Hradečtí Jesuité, vinni tím, že pak po zrušení jejich tamější koleje na začátku masopustu 1790 vojanští důstojníci s přispěním některých osob městských první veřejné divadlo v domě pod č. 139 provedli a sice v němčině, až teprv dne 29. května 1791 „někteří měštané“ (sami to vychovanci Jesuitů!), od oné vojanské společnosti pohnuti, také v českém jazyku na onom divadle bystrost svou proukázali.“ — — „Pryč s Jesuity“: kdyby jich nebylo bývalo v Hradci Králové, nebyli by tam vojanští důstojníci začali hrátí německá divadla! — A jako v Hradci Králové, podobně „rádili Jesuité“ i v ostatních českých městech, do nichž od „zatemnělých boháčův a feudální šlechty“ byli povoláni a zde s potřebu nadáni, by nemusili choditi žebrotou. — „Žebrotou!“ říká to slovo! Jesuité měli všechno nad potřebu! peněz jak evoků! se všech stran jim poklady se hrnuly od hlupeců, bohatých i nezámožných, kteříž si od nich (od Jesuitů) dali čerta na vrata malovati! — Tak zní námitka těch, kteříž nevěříce na čerta a peklo, Jesuity se bojí. Prozatím jen se ptáme pánu zaklínačův jesuitského řádu: co jest vám po tom, mnoho-li ta neb ona rodina má peněz, ana vám není ničehož dlužna? Proč se staráte o domácnost jiných? Co jest vám po tom, kterak ten neb onen svých peněz užije? Opovažte se některemu boháči vytknouti, proč dělá daleké, nákladné cesty k vůli zábavě? proč si libuje v skvostných kočářích, cizozemských koních a psech, dukáty a tolary placených? proč každou chvíli mění kroj svých četných lokařů? prohýří tolík tisíc a t. d.? —

Ano, ano! Jesuité mívali v Čechách hojně a bohaté statky; nemusili nikdy tráti nouzi; měli bohatství nazbyt. Ale teď ptáme se my jejich držících utrhačův: Co jest vám po tom, mnoho-li měli peněz? byli a zůstali vašim prarodičům něco dlužni? aneb zchudnul snad „český národ“ za jejich zde přebývání? Hýřili Jesuité ve své domácnosti? Kterak svých peněz užívali? Který Jesuita jezdil po radovánkách a k vůli zábavě? Kdo viděl Jesuity v nádherných kočářích se projížděti? Kdo viděl kdy Jesuitu opileho? Kdo může o kterém Jesuitu

dokázati, že se provinil proti řeholnímu slibu čistoty, aneb že by alespoň někdy byl dal nějaké pohoršení? — A kterak že užívali Jesuité svých peněz, kteréž jim zbývaly? Ejhle nákladné kostely a o ně se opírají velikolepé budovy! a ty tisíce obrazův, jejich nákladem malovaných a skvostnými řezbami ozdobených! a ta hudba a zpěv kostelní, kolik tu výtečníkův od Jesuitů podporovaných a živených?! a ty tisíce knih vědeckých, illustrovaných! a ty fundace pro studující mládež po Jesuitech zůstalé! —

„Zádných Jesuitův!“ volají ti páni illuminátoři: oni „zněmčili školy!“ Kdože? Jesuité že zněmčili školy?! Tot by arci ohromující trumf byl proti nim. Avšak pomalu s tou flintou! — Slyšeli jste někdy již o Jesuitovi, Fr. Švendovi? „Byl to jádrný, starý vlastenec“ — praví o něm jistý pan profesor na slovo vzatý. (Památky archaeol. III. 162). On, „horle na to,“ vypravuje týž p. profesor, „že za jeho času dějiny vlasti jen v rozličných cizích jazycích podle rozličného rozumu se spisují, kdežto se jazyk český, Svatováclavský, již říkaje jedině, v básních veršičkami pronešených brousí,“ — česky sepsal v patnácti knihách dějiny svého rodiště města Hradce Králové, (jeho historického svědectví dokládá se i sám Fr. Palacký v svých „Dějinách národu českého.“ V. 216.) A co vypravuje nám tento „zádný, starý vlastenec“ — Jesuita o školách? — On, bývalý profesor na gymnasiu Jičínském, lamentuje ve své historii k roku 1784 takto doslověně: „Toho roku jazyka českého stalo se veliké skrácení: v normálních školách všude i ve vesnicích němčina se vyučovala, jakož i učitele na větším díle pouhé Němce usazovali, pročež mládež vlastenská, jenž od matek svých tolíko česky mluviti se vyučila, jako papouškové tu němčinu ve školách lapajíce, co říkali, nevěděli; podobně katechismus základ náboženství v němčině na zpamět se naučice pravého náboženství nepoznali; podobně v latinských školách (kde z nejvyššího nařízení vše v němčině se vykládati muselo) mládež k srozumění a k pochopení němčiny celou pilnost vynaložíce; latina zcela z těch škol poodstoupila, zvlášt když od veliké noci tohoto roku všem vysokým školám ve všech císařských zemích filosofii, tomu mudrckému umění, též jedině v němčině mládež vyučovati rozkázáno.“ —

A že skutečně Jesuité na základě českého mateřského jazyka vyučovali studu-

jíci mládež i latině a řečtině, jest důkaz jejich vyučovací gramatické a syntaxistické knihy, jako na př. *Jesuity Emanuela Salvaria latinská a řecká gramatika, latinsko-český slovník*, vše vytiskeny v Praze roku 1754. —

Tak tedy Jesuité „zněmčili školy, odnárodňovali mládež a vytlačili ze všeho veřejného života muže vlastenecké“??! Co by asi k této hanebné lži řekli Jesuité: Švenda, Pelzl, Balbin, Vydra, jemuž Švenda „s vlastenskou upřímností“ první díl své historie byl věnoval, a jenž, „by jinochové naši z proslavených šlápejí starých Čechův se nevyšinuli,“ *historii počtovědý v Čechách a na Moravě vzdělávané r. 1778* vydal. A třetina proslulých matematiků českých a moravských byli samí Jesuité a k tomu ještě dokládá slavný Vydra, „že by větší ještě chvály o nich se mohlo napísati, kdyby nebyl rád jejich zrušen, poněvadž tímto spůsobem všechny o nich památky byly zrušeny.“ —

A mluvte a lžete si vy illuminátoři o Koniášovi, kterak pálí knihy — kacířské; a jestli že Koniáš jest se byl provinil: provinění jeho hojně napravili sta českých Jesuitů,*) o nichž může se vším právem říci, co napsal Jungmann o Vydrovi:

„Otec žákům, dobrý pastýř stádu,
vlasti žil, ne sobě sám;
odpust hano, žil i svému rádu,
Bohu žil, a uměnám!“ P. J. S.

Paměti o bitvě u Hradce Králové a následcích jejích.

(Pokračování.)

„Děkuji Bohu, pravil mi as třetí den po příchodu sester pruský sluha lazaretní, — já bych to déle nevydržel.“ Sestry ale to vydržely všecko bez umdlení, ač služba jejich přeobtížná takměř nadlidské sily vyžadovala, zvláště v prvních dnech, kde celý den a celou noc a zase celý den, — tedy po celých 36 hodin, musely sloužiti, nežli si mohly zase odpočinouti. — Přebývaly na chodbě, která vede do kostela. Lůžkem jejich byl slamník na zemi položený, a předce byly pořád myslí

veselé a nemoci nepodlehly. — A odkud braly síly? — Jednou útěchou bylo jim, že každou chvíli mohly jít na oratorium v kostele k uctění Nejsvětější Svátosti, hlavním pramenem posily bylo jim však časté sv. přijímání. Z modlitby tedy a sv. přijímání a z toho vědomí, že konají službu Bohu milou, bližním prospěšnou a potěšitelnou, přicházela jim posila k usta- vičné službě, neumلنě trpělivosti a duševní svěžesti. Památka jejich zůstane v požehnání. Nemocní si nemohli jich outlé, věrné, neunavené služby dosti vynachváliti. — Byl a jest o tom jeden hlas! — Hle tak musela válka i k tomu prospěti, aby lidé poznali, že ústavy, jenž v lánu církve katolické vznikly, ač od mnohých vše- lijak podezírávány, za ničemné prohlašovány, haněny byly, nicméně jsou dobré! — Mnohý zajisté, který dříve říkal: Toť jest bláznovství, život svůj takovým trampotám schválně vydávati; — mnohý, který takovou odvahu nazýval dříve přepiatosti myсли, nyní poznal, že taková hrdinská obětivost právě jest útěchou, úlevou a požehnáním pro mnohé, a mnohý z celé duše nyní chválí, co dřív z celé duše haněl! — Pравili vděčně mnozí nemocní: „Jest to rozdíl mezi službou toliko za plat, a službou, která se koná z lásky!“ — I ovšem: „Nemůže žádný dáti většího důkazu lásky, jako když život svůj položí za bratry!“ A to ony činí po příkladu nebeského Mistra svého. I v jiném směru působily sestry blahodatně. — Příšedšímu jedenkráte na návštěvu, ukazoval mi jeden p. major knížečku v slušné vazbě se zlatou ořízkou, říka srdečně: „To přinesu své manželce na památku.“ Byla to: Tomáše Kempenského kniha o následování Krista. Doložil: „To je opravdu „zlatá“ kniha. Prvních 25 kapitol četl jsem opět a opět, i panu vrchníku jsem z ní předčítal. Nemohli jsme se dost vynadiviti tak mnohým, tak vznešeným a předce tak prostince propověděným pravdám.“ Odvětím: „My Čechové tu knihu v skutku jinak nejmenujem, nežli zlatou knihou.“ Ach ovšem, kdyby mnozí zevrubněji znali ty knihy, kterými se kněz obírá, jistě i o těchto knihách i o kněžích příznivěji by soudili. Sester z rozličných řeholi bylo ve vůkolních lazaretech počtem asi sto. Spiritualem všech byl veledúst. p. kanovník Künzer z Vratislaví. Po sedm týdennů přebýval v Hořicích, duchovní potřeby sester neunaveně obstarávaje. — Byltě pán přívětivý a ochotně také nemocným svátostmi přisluhoval. —

*) Mezi českými spisovateli uvádí Jungmann ve své historii literatury české tyto Jesuity: Beskovský, Bridel, Colens, Drachovský, Fabricius Leopold, Groh, Heilmann Fr., Hostomský, Chánovský, Kadlinský, Khun, Kleklar, Konstance, Kořínek, Košticeus, Kropf, frater Lebeda, Lenhard, Libertin, Lupius, Maget, Modestin, jenž v Moskvě několikráté před velikým knížetem Basiliem kázel česky, Plachý, Plevňovský, Salius, Šturm, Tanner, Trutnovský a Větrovský.

V Hořicích, které byly pravou Bethsaídou raněných, neboť se jich tam vystřídal přes 7000, — posluhovalo též střídající se tuším po dvou — sedm diakonisek. — Není mně ale nic bližšího o nich povědomo. (Pokračování)

Neklanějte se modlám.

Běda lidu, jenž si němě modly
dlátem tam — tu mluvné pýchou tvoří,
a ke stvůram těm se liše modlí,
Boha nectě, svým se bůžkům koří!

Běda lidu, jenž si po myslí a chuti
sám chce zákony a práva měřit,
a hledaje život v zahynutí
nechce slovům pravdy věčné věřit!

Běda lidu, jenžto zatýká si uši,
a zrak topě v sebeklamné pýše,
pustým rozumem a pustou duší
šlape zákony nebeské říše!

Běda lidu, jemuž vazba lásky
těžkým, trapným poutem zdá se býti;
a jenž ruše dávné s Bohem svazky,
v náruč vášní svévolných se řítí!

Běda tobě, drahý lide český,
kdy bys i ty chtěl tou dát se drahou,
a na svádné zabíhaje stezky
rušiti směl vazbu lásky blahou.

Běda, kdybys, hrdý na svůj um a sílu,
chtěl se bůžkům a ne Bohu kořít,
k blahobornému se nesa dílu
směl si modly po své chuti tvořit.

Běda, kdybys Boží zákon boře,
nechtěl sloužit a chtěl velet Bohu:
ach, tu kletby pršelo by hoře
na tebe a na vlasť na ubohú! —

Vác. Štulec.

D O P I S Y.

Z Malešova dne 20. října 1856.

(O knihách Dědictví sv.-Janského.)

V čís. 9. Blah. jest zpráva o rozširování kněh z Dědictví sv. Jana Nepom. P. dopisovatel připomíná, že do toho času žádný z p. dopisovatelů neučinil zmínsku, s jakou radostí lid tu výhodu uvítal. To přimělo mne k zaslání tohoto dopisu. Byla to ovšem vitaná prohláška pro každého milovníka dobrého čtení; avšak kdyby se prohláška tato byla stala as před 2 roky, kdy spíše ještě bylo peněz, bylo by rozširování kněh těchto mnohem snad-

nější bývalo. P. dopisovatel piše, že v málo měsících těchto kněh za 200 zl. rozšířil; divil jsem se tomu; mál to své obtíže a nepřijemnosti. Vím to ze zkušenosti; neboť rozširování těchto výborných kněh vzal jsem si i já na starost, veden jsa tím vědomím, že ještě po padesáti a více letech ovoce dobré vydávati budou. První zásilka v březnu byla brzo rozebrána; kněh bylo za 32 zl. r. č. Druhá zásilka 5. května obsahovala knihy v ceně 59 zl. 92 kr. Bylot 11 exempl. Biblí české, 8 ex. Postilly, 10 ex. Života P. Ježiše. Prvního června obstaral jsem třetí zásilku toliko za 12 zl. 50 kr. a sice 10 ex. Života P. Ježiše K. a 50 Svatojanských Věnečků, jichž jsem dřív 18 ex. byl obstaral. Při rozširování těchto kněh mně mnoho napomáhal mladý rolník O. z 3. rádu sv. Františka, mezi své známé na kolik hodin vzdálené rozesílal knihy; avšak později ustál, seznav, kterak se knihy sice odebírají, ale peníze nazasílají. Jiný, který odebral ode mne něco kněh a dbal o to, by v jeho obci více těch výborných kněh se nalezalo, povzbuzoval svého známého, aby odebral Život Páně, ale dostal za odpověď, že není peněz. Pak týž jeho známý zašel si do hospody a tam se pustil do karbanu. Když jeho manželka dočkati se ho nemohla, pospíšila u večer za ním. Oknem uzřela karbaníky i toho svého — čeká, brzo-li bude konec a nemůže se dočkat; ona vidi a slyší, že muž prohrává, trpělivost přechází, již to v ní vře, neví co počíti, déle to nevydrží — báč, báč — a roztríštěné sklo řinčí padajíc na zem. Polekaní karbaníci vstávají a hospodský běží ven. — Zkrátka konec všeho byl ten, že hospodský 2 zl. za ten rámus požádal; po mnohých však prosbách přijal toliko 1 zl. r. č. No tak, doložil vypravovatel, za ten zlatý mohl mítí 2 knihy, „Život Páně“ a mohl se z nich radovati on i jeho dítky, — ale ze hry neměl nic, než prohru, mrzutost s manželkou a v obci dost posměchu. J. L.

Z Chrudimi dne 20. října 1866.

(Svěcení praporu Jednoty katol. tovaryšů).

Po dlouhých strastech války a cholery radostně opět dýchal dne 7. října město Chrudim. Příčinou radosti této bylo slavné svěcení praporu Jednoty katol. tovaryšů. Paní šlechetného lidumila, protektora jednoty, pana Františka Hýry, jehož oběti vou snahu o všeobecné dobro i sám zeměpán nejmilostivěji ráčil uznati a odměnit, darovala překrásný prapor jednotě chrudimských tovaryšů. Na těžké hedbávné

půdě bílé barvy stítky se obraz neposkrvnené Marie Panny, na druhé též zcela bílé straně obraz patrona „jednot katol. tovaryšů“ sv. Josefa, krásný to dar v ceně 150 zl. — Žerd, velmi pilně provedený sv. kříž, krásné modré pentle zlatem a stříbrem bohatě vyšivané, a gurtu, vše to v ceně 132 zl. darovala kmotra praporu paní Marie Julišová, obzvláštní se svým manželem dobrodítelka chrámu Páně a všech bohumilých ústavů. Mimo to uštědřila na jiné ještě potřeby tato dobrá stařenka 40 zl. předsedovi jednoty. Slavnost konala se spůsobem důstojným. U večer 6. října bylo zarážení hřebíků do praporu, pak pochod při nových modrožlutých lampionech a hudbě a několik zastaveníček. V neděli po 9 $\frac{1}{2}$ hod. posvětil důst. pan děkan a konsistorní rada Václav Pelikán ve hlavní škole v místnosti od městské rady Jednotě laskavě propůjčené a ke slavnosti vkusně upravené, veliký obraz sv. Josefa. Potom hnul se zástup lidu na náměstí a odtud do děkanského chrámu Páně při hlaholu zvonů a hudby. Napřed ubírala se deputace Pražské jednoty se svým pámem učitelem, následovaly pořádky řemeslníkův, pak zpěvácký spolek „Slavoj,“ za ním u prostřed městských ostrostřelců a 14 družiček paní správcová z parního mlýna Františka Walldorfová v zastoupení matky praporu paní Karoliny Hýrové a paní Marie Julišová cí kmotra praporu. U prostřed údů slavné městské rady a důstojníka ostrostřelců nesl se nový prapor zahalený v bílou roušku k posvěcení. V čele kněžstva nalezel se důst. p. rektor u sv. Jiří a předseda Pražské jednoty tovaryšské, Karel Kellner, jenž nový prapor nejen posvětil, ale i velmi zdařilou a srdečnou řečí veliké množství zbožných posluchačů uchvátil. Slavnou mší svatou při četné assistenci obětoval důst. městský p. děkan. Tak ukončila se slavnost zajisté radostná. I mnoho c. k. p. úředníků se zalíbením vytrvalo na slavnosti. Byl to den, který učinil Boh, jenž i odplati všem, kteří jakýmkoli spůsobem onu radost zvýšili.

P. Paďour, předseda.

Z osady Škramnické dne 20. října 1866.
(Prusové, posvěcení sv. kříže, cholera.)

V čas okupace dostavili se také k nám Prusové, rekvirujíce od nás vesničanů jako jinde, přišli jednou, a pak přicházeli častěji. Násili se nedopouštěli, ale požadavky činili rozhodně. Ti, co byli u nás na faře obydlim, chlubili se svou vzdělaností a nás hanili, řkouce, že jsme daleko za nimi pozadu.

Jeden z nich osvědčil známost našeho sv. náboženství jmenovitě učení o Neposkrvneném Početí Panny Marie, kdežto druhý žádal o něm poučení, tázal se, co znamená otevřené srdce Pána Ježíše a P. Marie, žádal také na p. faráři, aby mu zapůjčil některý katolický časopis. Ostatně chovali se slušně a byli zdvořili. Předce však jsme jim rádi dávali „s Bohem“ přejice sobě, aby nepřišli nikdy více. — Sousedé Chotounští, Chotouň jest rodiště sv. Prokopa, dali sobě letos na jaře obnovit věž na hřbitově, ana byla již chatrná. Při té přiležitosti dali zřídit kříž, jejž chtěli dát na věž, jakožto znamení, ukazující cestu nebi. To se mělo státi na den sv. Prokopa. Při tom si vyžádali, aby důst. p. farář kříž ten posvětil. I učinil tak. Svěcení to bylo přiměřenou řečí oslaveno, v nižto dolíčoval p. farář, že v kříži jedině lze se nadít spasení, vybízel k úctě sv. kříže a aby chom se v sv. kříž důvěrovali a v něm pomoc — odvrácení všeho zlého — zvlášť války hledali. Válka pominula, nás nezastihla, ale za to navštivil nás mor — cholera. Rozhostila se téměř po celé kolátuře, čítající osm vesnic, z nichžto však nejvíce sedotka Chvalovic, Chotutic, Tatec a Chotouně. V Chvalovicích vypukla právě o posvícení, a sice v takové míře, že bylo knězi svátostmi posluhujícímu kolikrát ku pěti najednou jít, a ještě nepostačil, i musil se vrátit a zase jít. I učinilo se v té obci, kteráž hodinu cesty od fary vzdálena jest, to opatření, že se vel. Svátost uschovala v pěkné burse v tamější kapli a lidem dalo se pokynutí, aby přicházeli a modlili se za odvrácení záhubné nemoci, což také věrně činili, bud sami, bud s příšedším k nim knězem modlili se litanie o Pánu Ježíši a jiné k době přiměřené modlitby. Když pak se cholera dostala také do jiných obcí, poručil p. farář, aby se ve všech obcích kolátuře konaly modlitby u kaplí. Neopomenuto ovšem i ve farním chrámu Páně na ten úmysl pobožnosti konati. Již o sv. Václavu a o dvou nedělích na to vystavila se odpoledne od druhé do třetí hodiny velebná Svátost oltářní k veřejnému uctění. Dva kněží ztěži postačili k nemocným choditi a zemřelých pochovávat; oddechu neměli ve dne a často i v noci, jmenovitě na sv. Václava a neděli na to, kdežto po celý den přicházeli lidé, žádajice, aby šli k nemocným. Ale i zdraví přicházeli četně ku sv. zpovědi, aby se s Pánem Bohem smířili a nebeského léčitele všech nemoci přijali v té nebezpečné době.

Když pak i ve školách přišla ta nemoc na některé dítky, musilo přestati vyučování ve dvou školách. I vzhledem těla bylo o nemocné všechno staráno. Povoláno dvou pp. lékařů ze Sadské. Těžkou měli úlohu, když dva, tři, čtyři nemocní leželi v jedné komnatě a nejednou i mrtvola u nich; a mnozí necháeli rady jejich uposlechnouti. Pomýšleno na zřízení špitálu, ale ve vesnici, v chaloupkách těžko něco takového zřídit. A tak přes všecko přičinění zkušených lékařů požádala od nás cholera v jediné obci Chvalovické, čítající asi pět set obyvatelů, během pěti týdnů 66 obětí, vesměs pak ve všech obcích během devíti týdnů 126, nepočítaje mezi ně ty, kteří v tom čase zemřeli jinou nemoci. Co takto rádila cholera, vraceli se domů naši vojnové. Mnohý z nich musil ku svému zármutku hned v prvních dnech svého otce neb matku, neb bratra a sestru ku hrobu provoditi. V Pečecké cukrárně zemřel cholerou p. Theodor Hahn, majitel cukrárny, evangelik, ale dobrý pán, a od svých dělníků vůbec milovaný. Ve své nemoci povolal si všech dělníků z továrny ku svému loži, aby jich ještě jednou spatřil, a poručil se jejich nábožné památce.

V Chotouni dala se ve své nemoci jedna evangelička po katolicku zaopatřiti, vyzpovídala se, přijala Tělo Páně a svatost sv. pomazání, a tak zaopatřena skonala v Pánu. Zaopatřující kněz nezvěděl, že byla evangelička, až teprv, když četl na úmrtní ceduli „náboženství evangelického.“

—r.—

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho apošt. Veličenství, císař a král náš František Josef přijel včera o 4. h. odp. do Prahy a byl přeslavně uvítán.

- **Adressa,** kterouž, jak jsme v čísle 28. ohlásili, městská rada podala J. Eminenci, nejdřist. p. kardinálu arcibiskupovi, spočívá v deskách z červeného sametu stříbrem okovaných. Na prvním kaligraficky překrásně ozdobeném listu čte se, komu jest věnována: „Jeho Eminenci, Nejdůstojnějšímu a Nejjasnějšímu Pánu Panu Bedřichovi“ atd.; následuje plný titul. Na druhém listu psáno jest:

Vaše Eminence! Když následkem osudných příhod válečných, jimž za jeviště byl veliký díl vlasti naší, královské hlavní město na nebezpečí vpádu nepřátelského vydáno a v čas největší tísni své se všech stran opuštěno i samo sobě zůstaveno bylo, nastala podepsanému zastupitelstvu měst-

skému úloha, jejíž rozrešení městu našemu ano i naší vlasti musilo být rozhodné. Toto vážné okamžení toho žádalo, aby každý na sobě prokázal pravý smysl měšťanský a vytrval, aby takto nesnáze nastalé se přemohly a utrpení nová se odvrátila. — Slezskou ctností občanskou i křesťanskou pokorou jiné skvěle předcházejíc, ráčila Vaše Eminence u prostřed nás jako dobrý pastýř, jenž neopustí stáda svého, statečně vytrvati, s nevšedním sebe zapřením ráčila Vaše Eminence v ústrety jíti nepříteli a za to slovy nejvřelejšími se přimlouватi, aby města našeho šetřil. Dnem i nocí bdělo oko Vaší Eminence nad námi. — Vznešený příklad i moudrá rada Vaší Eminence dodávaly radě městské zmužlosti a vytrvalosti, a s pomocí Boží bylo město naše záchráněno a při našem přirozeném domě císařském zachováno. — Veliké jsou zásluhy, jichž Eminence Vaše v těchto těžkých časech sobě dobyla o královské hlavní město Prahu. — A protož ráčí Vaše Eminence za to nejmilostivěji přjmouti nejúplnejší uznání a díky nejvřelejší oddanosti podepsaného zastupitelstva městského, a při tom zároveň k sobě vzít ujištění, že vděčná památka na příkladné sebe samého zapření vznešeného jeho knížete církevního i čestného měšťana v srdečích obyvatelstva Pražského nikdy nezahyne. — Rada městská král. hlavního města Prahy dne 24. srpna 1866.

- J. c. k. ap. Vel. ráčil vydati státnímu ministru tento nejvyšší vlastnoruční přípis:

Milý hrabě Belcredi! Když jsem Mým manifestem z dne 17. června t. r. Mým národům s hlubokou bolestí ohlásil neodvratnou nutnost války, abych dobré právo Rakouska hájil — v tomto vážném okamžiku odpověděli národové na vyzvání Mé s radostnou obětovností, která Mému stisněnému srdci pravým zadostučiněním vyhovovala. Povznášelot Mne vědomí, že přitak hluboce vážném kroku mocnář a národ touž myšlenkou, tímž citem vedeni byli. Nešťastné udalosti, které následovaly na severním bojišti, těžké oběti, jakých Mé říši ukládaly, neotrásky duchem vlastenské oddanosti v národu. V hlavním městě a v mnohých částech říše uchopili se tisicové dobrovolně zbraní, bud aby řady vojska sesilili, neb sbory dobrovolníků tvořili, bud aby hranice před nepřátelskými vpády chránili; a tato radostná obětovnost osvědčila se stejným spůsobem při vyzbrojování mužstva. V Mém věrném hrabství Tyrolském

povstalo veškeré branné obyvatelstvo v nadšené lásce k vlasti, aby hrdinným spůsobem odrazilo nepřitele, a Mé drahé království České za nejtrpějšího utrpení, za nejtěžších svízelů tak se chovalo, jakž činí jen národ, který roveň jsa statečným synům Tyrolska věrnou láskou k dědičnému panovníku, k říši a domovu, uděluje dějinám takového lesku, jenž nikdy nevybledne. — Bohužel rozšířily se během událostí válečných tyto svízele i v jiných zemích, v Mé věrné Moravě, v Slezsku, jedné části Dolních Rakous, jižního Tyrolska a území Gorického — a všude se v této době těžké zkoušky vlastenecký, věrný smysl obyvatelstva nejen nezměněně udržel, leč i v nejnebezpečnějších poměrech povznázejícím spůsobem projevil. — Zvláště pak mile na Mne působilo seznání láskyplného účastenství a pravé oddanosti, s jakouž ranění a nemocní vojini od všech tříd obyvatelstva podporováni a ošetřováni byli. Takž drží se k bolestným dojmům neštastných dnů nepomijitelná upomínka na nejdražší důkazy věrnosti a šlechetné obětnosti Mých národů, a s pohnutým srdcem vyslovuji za to Mé nejvděčnější uznání. Ukládám Vám, abyste toto uvedl v známost všeobecnou a zejmema též zastupitelstvum Mých království a zemi za nejbližšího shromáždění jejich o tom sdělení učinil. Jestit úlohou Mé vlády, aby se všechnč prostředků, které k zacelení hlubokých ran válkou zasazených postačují, užilo. Nejúsilovnější činnost jest zde svatou povinností, ježíž svědomité vyplnění od všech orgánů vládních očekávám. Kdo v těchto těžkých dobách jakou oběť pro říši přinesl, má též nárok na pomoc se strany říše, a té se má bez všeho prodlení každému dostati dle práva a spravedlnosti. O výsledcích opatření od Vás již zavedených budete Mi stále zprávu podávati. V Schönbrunnu, dne 13. října 1866.

František Josef m. p.

— Na den *Všech Svatých* bude J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup sloužiti u *Všech Svatých* o 11. h. pontifikální mše sv., odpoledne ve 3 h. budou nešpory a po nich bude J. Emin. konati hodinky za mrtvé. O památké věrných zemřelých (dušiček) bude též u *Všech Svatých* sloužiti slavné requiem. Dne 3. listopadu odebere se do *Vlnovsi*, kdež d. 4. tamější přestavěný a rozšířený farní chrám slavně posvětí.

— Zemský sněm svolán jest ke dni 19. listopadu do Prahy.

— Na hlavní dívčí škole u sv. Anny (u Školních sester) počne dnem 3. listo-

padu vyučování v I. běhu nově zřízeného českého ústavu učitelského. Zapsáno jest již 20 čekatelek.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 27.—31. října u sv. Jakuba, od 1.—5. listopadu u Piaristů.

— Pořádek služeb Božích v den *věrných zemřelých* (dušiček) a) na sv. poli *Malostranském* (v Košířích): Ráno o půl 8. h. mše sv., v 8 hod. české kázání; v $\frac{3}{4}$ 9 mše sv., pak německé kázání. V 10 h. zpívané requiem, pak církevní modlitby za v Pánu zesnulé, průvod po hřbitově při zpěvu „Miserere“ a v kostele „Salve.“ Odpoledne ve 3 hod. litanie české s pozehnáním, ve 4 hod. německé. b) Na sv. poli *Volšanském*: Ráno v 7 hod. tichá mše sv., v 9 hod. kázání, v 10 hod. zpívané requiem, pak průvod a modlení na všech 5 hřbitovech; odpol. o 4. hod. pozehnání.

— Výroční pouť bude se slaviti v neděli 28. t. m. v kostele Milosrdných bratří u sv. Šimona a Judy, 1. listop. u *Všech Svatých* na hradě a 4. v kapli sv. Karla Boromejského Milosrdných sester.

Z Moravy. Chrám metropolitní v Olomouci nabyl dvou vzácných darův ku slavnosti svatováclavské, a sice skvostné sochy sv. Václava a pak drahocenné schránky pro ostatky téhož světce. Schránka tato ozdobena jest diamanty ze dvou prstenů, kteréžto sv. Václavu věnoval nejdůst. p. biskup baron Thysebaert. — Právě o sv. Václavu byl v sídelním chrámu Olomouckém zaznamenán do matriky *prvý* křest český. — Pro studující mládež gymnasiální v arcidiecézi Olomoucké došly schválené v Rímě stanovy bratrstva Marianského, kteréžto v češtině také rozdány budou mezi údy. — Zprávy tyto vyňali jsme z dopisu v č. 29. Brněnského „Hlasu.“ Týž list uveřejnil pojednání o cholere, z něhož toto sem klademe: *Jméno* nemoci „cholera“ odvozuji někteří z řeckého *χολη* (žluč) a *τεινω* (tekou); jiní od *χολας* (vnitřnosti, střeva); jiní z hebrejského *choli-ra*. Předcházející *známky cholery* jsou: jakýsi nepřijemný cit, omrzlost, závrať, skručení a tlačení v žaludku, potení, seslablost ve všech údech a ouzkostlivost. Potom se dostaví průjem a zvracení, křeče v žaludku, v lýtkách a okolo ledvin; nemocnému ubývá očividně sily a životní teploty, tělo stydne, tepna jest velmi slabá a zdlouhavá, tváře a oči zapadají, kolem těchto tvoří se černomodré kroužky, nos sešpičatí, (obličeji hypokratický-smrtelný), nehty zmodraji, hlas jest temný (cholerický) a smrt

často v několika hodinách následuje. O strašné této nemoci číni se zmínka na dvou místech písma sv. St. Z., kde nestřídmost co jedna z hlavních příčin cholery se udává. V knize moudrého Siracha kap. 31. v 23. čteme: „Bezesnost (bdění), cholera“ (tak má vulgata a německý překlad Allioliho, v českém přeloženo jest cholera = žluč) a hryzení má člověk nestřídmý.“ V 37. kap. 33. v. tétoé knihy stojí psáno: „z (požívání) mnohých pokrmů bude nemoc, a lakotnost přiblíží se až k pohnuti žluči.“ Allioli překládá tuto větu slovy: „Die Fresslust führet zur Cholera,“ obžerství neboli žroutství vede ku choleře. Jest tedy cholera, co následek nestřídmosti, nemoc stará a židám známá. V době křesťanské objevila se často v krajinách východních, v Asii, od kud také asiatskou sluje. V r. 1817 vypukla na Malacce a Javě, kde 40 procentů obyvatelstva pomřelo, v Čině v Pekinku r. 1820, v Persii 1821, v Sibíři 1826, v Rusku v Petrohradě a v Mokvě 1830, u nás poprvé r. 1831, v kterémžto roce velice zuřila ve Znojmě. Od tohoto roku jako zdomácněla v Evropě a vystupuje občasně bud sporadicky bud epidemicky, posledně letos v míře velmi rozsáhlé a povšechné. Co spůsobila strachu lidem, co hlavy lámání lékařům! Jakýchto, často až směšných prostředkův ochranných se užívalo proti choleře v r. 1831! A co vyskoumali lékaři o této nemoci? Posaváde jsou na začátku svých studií o choleře, o příčinách, o původu a povaze její. Jedni praví, že pochází ze škodlivých miasmů ve vzduchu, jiní hledají pramen její ve vodě, jiní zase v pokrmech, ku př. zemákách, v oharkách, v ovoci atd. Jedni vyskoumali, že putuje po řekách, že se objevuje toliko v nižinách a místech poričných; jiní zase vidouce ji v místech vysoce ležících zuřiti, soudili, že se běre vzduchem podlé vání větru. Budsi tomu jakkolivék, my se stanoviska víry křesťanské pravíme, že cholera jest nemoc, která přichází s hůry, jížto Bůh člověčenstvo navštěvuje, trestá, zkouší a budi. Cholera jest metla Boží. Kdo věří v Boha, kdo věří, že Bůh všecko řídí a spravuje, kdo věří, že bez Jeho svaté vůle ani vlas s hlavy ani vrabec se střechy nepadá, kdo věří, že Bůh jest pánum života a smrti, ten snadno se přesvědčí, že i cholera přichází bud dopouštěním, bud sesláním Božím, jako každá jiná nemoc a nehoda, kterou dobré navštívením Božím nazýváme.

Z Uher. Jemin, kardinál kníže-arcibiskup Ostřihomský a primas Uheršký *Jan Scitovský* de Nagy-Ker zesnul v Pánu v Ostřihomě dne 19. října ráno. Narodil se 1. listop. 1785, na kněžství byl posvěcen roku 1809; r. 1824 stal se kanovníkem a 1827 biskupem v Rožňavě, roku 1838 v Přehu. Dne 21. července 1849 jmenován arcibiskupem a primasem Uherškým, přijal r. 1850 pallium z rukou tehdejšího pap. nuncia Msgr. Viale Prelá. Dne 7. března 1853 učinil jej sv. Otec papež Pius IX. kardinalem. R. 1854 byl v Rímě na slavnosti prohlášení učení o neposkvrněném Početí bl. Marie Panny. Dne 31. srpna 1856 posvětil novou baziliku v Ostřihomě, r. 1858 byl též v Praze o pouť sv.-Janské. Pohřeb byl dne 23. října.

Z Varšavy. Veřejné listy zvěstují opět nový skutek násilnictví ruského. V noci na den 5. října byl v Chelmě zatčen a do Ruska odvezen arcibiskup řecko-katolické církve, Jan Kalinski s celou skorem kapitolou svoji. Praví se, že arcibiskup zatknut jest proto, že rázně vystoupil proti přednáškám jednoho profesora theologie, jenž v Chelinu řecko-katolickým posluchačům svým, rozeným to Rusinům, hlásal učení nesjednocené církve řecké a dokazoval jim, že prý jsou vlastně Rusové.

Z Bavorska. K účelu nad míru ušlechtilému odkázal v Mnichově zemřelý svob. p. z Rastu jméní své, v sumě 177.500 zlatých. Ustanovil ve svém závětu, aby nové chudých rodičů dáni byli do učení k hodným mistrům neb továrníkům, jimž se z pozůstatků peněz má za učení zaplatiti. Po vyučení dostane každý takový jinoch nejméně 15 zl., aby si mohl slušné místo k dílu vyhledati; ti, kdož projevili obzvláštních schopností, mohou obdržeti stipendia až na 250 zl., aby k rozšíření vědomostí svých podnikli cestu do ciziny. V den narození zakladatele (28. ledna) budou každého roku odbývány služby Boží v Mnichově, při kteréžto příležitosti 12 chudých zachovalých učedníků se podělí modlitebními knihami a penězi.

Z Frýburku ve Brejsgavsku piše se o zločinu, kterýž se udál v noci 22. září v Herderách blíže Frýburku. Na kameném kříži, jenž vedle dveří chrámových stojí, bylaf obě ramena násilně Kristu Pánu roztríštěna a do sklepa domu školního vhozena. Podobný v letošní válce spáchaný zločin stížen byli hned zaslouženým trestem. Jeden p. kaplan navštívil u Trutnova vojenskou nemocnici a nalezl tu

mezi poraněnými vojiny též Prušáka, jemuž obě ramena byla odstřelená. Pohnut bídým stavem toho ubožáka promluvil vel. kněz k němu, těše ho a napomínaje k trpělivosti a odevzdanosti do vůle Boží. Tu vzchopil se nemocný a řekl odhadlaně: Velebný pane! Hledě na mou bídnotu, vidiče zároveň soud Boží na mně vykonaný za hrubý zločin. Na pochodu sem usekal jsem krucifixu obě ramena, toto nynější hrozné zmrzačení moje považuji za spravedlivý trest Boží a trpělivě snáším bolesti své co pokutu za mou nepravost. Tak čteme v „Salzb. Kirch.“

Literní oznamovatel.

— *Snížené ceny.* „Legenda o sv. Janu Nepomuckém,“ vzděláv a opatřiv překlad vydal dr. Adolf Würtzel atd. prodává se nyní ve prospěch dostavění chrámu sv.-Vítského ve snížené ceně po 10 kr., jakož i téhož vys. důst. p. spisovatele „Život sv. Cyrilla a Methoděje.“ Obě knížky hodí se velmi dobrě za odměny ve školách.

— Výbor „Dědictví sv. Cyrilla a Methodia“ prohlašuje: Jak známo, obdrží údové Dědictví sv. Cyr. a Met. letos jen jednu také prémii, totiž kalendář „Moravan“ pro rok 1867. Ohledem na prémie předešlých let, ježto vždy přes 2 zl. stálý, kdežto úroky od vkladených 10 zl. 50 kr. po 7% srážce také 48 kr. r. č. obnášejí, nebylo Dědictví, majíc pred očima ztenčené příjmy jmenovaného ústavu, s to, mimo „Meravana“ druhou ještě knihu letos vydati. Nově (od 1. října) přistupujícím údům přidá se ku kalendáři ještě jedna knížka, kterou však výbor řídí podle množství na skladě ležících kněh sám ustanoví, a jižto sobě zvoliti nemůž nikoliv libovuli jednotlivecům zůstaveno býti.

— „Krátký přirodopis rostlin“ od Pavla Jelíčky, vydaný nákladem B. Stýbla v Praze, odporučen jest výnosem c. kr. státního ministerstva ze dne 31. července t. r. č. 4556 za školní knihu pro nižší gymnasia.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Gabriel Müller, převor kláštera prem. na Strahově, kn. arcib. notář, dne 22. října (nar. 7. června 1794, pos. 21. března 1818.)

Vyznamenan jest:

P. Cornelius Regner, býv. převor v Emausích, nyní profesor v Klatovech, jmenován arcib. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jiří Weidlich, farář ze Stěbuzevi do Velíše;
- p. Karel Elbl, adm., za far. v Niklasbergu;
- p. Arsenius Weller, za administr. do Jinonic;
- p. Norbert Procházka, za admin. u sv. Mat. v Šárce;
- p. Vavřinec Siník, za administr. do Šipína;
- p. Jan Šuda, za administr. do Stěbuzevi;
- p. Josef Janský, za kaplana do Dejšiny;
- p. F. Kalous, zůstal kapl. v Prčicích;
- P. Tomáš Býček z ř. Malt., kapl. v Horažďovicích, za kapl. u P. M. Vítězné v Praze;
- p. Fr. Vinklák, kapl. v Budyni, stal se proz. katech. na niž. třídách gymnasia staroměst. v Praze.

Uprázdnené místo:

Lišany, nová fara patron. p. Maxim. Egonu kníž. z Fürstenbergu, od 18. října.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Fr. Knesch, far. a os. děkan v Dubě, 21. října (nar. v Liberci 10. říj. 1802, posv. 4. září 1827).

Vyznamenaní jsou:

- p. Josef Herzen, čest. kan. Litoměřický, kons. rada, vikář, a školdozorce, majitel zásluž. kříže s korunou, arciděkan v Údlicích, za příčinou svého 50letého jubilea kněžského jmenován jest od J. Sv. papeže čestným tajným komořím (Camerarius supernumerarius Suae Sanctitatis);
 - p. Jos. Hofrichter, tajemník vikariátní, os. děkan v Hodkovicích, za příčinou svého 50letého kněžského jubilea, jmenován jest radou bisk. konsistoře.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:**
- p. Jan Zuman, os. děkan v Droužkovicích, za faráře v Libochovicích;
 - p. Ant. Wenschuh, farář v Christofhamru, za faráře v Přísečnici.

Listárna redakce.

Nedopatřením v tiskárně vzloudil se do předešlého čísla nemilý omyl. V čele listu stojí: V Praze dne 25. října, číslo bylo však vydáno dne 15. října. Pp. čtenářové račtež si omyl tento opravit.

V. p. F. D. a j. v Litoměřicku: Redaktor nemůže i při nejlepší vůli zabývat se rozesíláním čísel, to činí expedice, kamž dodáváme všecky nás docházející reklamace. Učiní-li to p. předplatitel sám a přímo, vyhne se oklikám a obdrží dříve, čehož sobě přeje.

V. p. J. K. R. a T. N. v R.: Bylo pozdě, příště. V. p. J. Š. Bez jádra, nehodí se. — Z T. a od C. K. tolíkéž; od Smířic zprávy místní uveřejnit a „jméno a bydlisko zamlčeti“ jest věc nesnadná. — Do jižních Čech: Krízová cesta u malíře jest obecná. D. p. B. H.: Přijato.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v knž, arcib. semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Štybla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Sv. Řečoře nyssenského o osmeru blahoslavenství

Řeč osmá.

„Blahoslaveni, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neb jejich jest království nebeské.“ (Mat. 5, 10.)

Jakéž jest to tajemství osmice, u proroka ve dvou žalmích (Žalm 6, 1. a 12, 1.) nadepsané? Co to znamená, že se očištování a obřízka zákonem na osmý den přikazuje? Snad má číslo to nějaké příbuzenství k osmému tomuto blahoslavenství, které jako vrchol všech blažeností nejvyšší stupeň daru zaslíbených zaujmá? Nebo tamto prorok den z mrtvých vstání osmici naznačuje, a očištováním se znamená navrácení se člověka hřichem znesvářeného k čistému přirozenému stavu původnímu, a obřízka se vykládá na odložení mrtvých koží, jež jsme byli pro neposlušenství oblékli, pozbyvše jím spolu i života; a tuto osmou blahoslavenství zaslibuje opětne ustanovení do nebes těch, kteří sice v služebnosti byli upadli, ale potom opět z služebnosti k království jsou znova povoláni. Neboť dí: „Blahoslaveni, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neb jejich jest království nebeské.“ Hle! tento cil bojů pro Boha podstoupených! tat mzda za práce podniknuté! tat odměna za nesnáze přestálé, — za hodnou uznánu býti nebeského království. Nebloudí vice tvá po blahu naděje za tím, co nestálé a nejisté jest. Neboť pozemské toto místo jest plné změny a nestálosti, úkazy pak a oběhy nebeské nic takového nám neobjevují, coby nebylo v též poměru vespolek vždy stejně, ale všecko na nebesích se ve společném spojení a řádu i sledu při svém oběhu pohybuje. Hled nejmírnost daru toho! neboť nepropájíce ti důstojnou odměnu ve všech pomíjitelných, aby žádný změny strach nekalil krásné

tvé naděje; ale slibuje království nebeské, poukazuje ti spolu k nezměnitelnosti a stálosti daru k naději nám uloženého.

Co bych však rád u výroku tom vyšetřil, jest předně, že chudé duchem a ty, kdož protivenství pro něho vytrpěli, na roveň staví, těm i těm touž odměnu určuje (kdož pak mají touž odměnu, ti mají ovšem i stejný zápas); potom též jak rozděliv ty na pravici od těch na levici, ony k království nebeskému volá, udávaje však jiné důvody poctění téhož. Neboť an tamo útrpnost a štědrost i laskavost udává, nic se nezmění ani o duchovní chudobě, ani o protivenstvích pro něho vytrpěných, a přede tuším že to obojí jak se na první pohled okazuje, daleko od sebe rozdílné jest. Neboť co má společného s sebou chud býti duchem a trpěti protivenství? nebo jak to opět souhlasí s výkony laskavé útrpnosti? Nakrmil-li kdo nuzného, přioděl-li nahého, přijal-li pod střechu pocestného, propůjčil-li službu nemocnému nebo vězni, — což to má podobného s chudobou ducha nebo trpěním protivenství ohledem svého vlastního působení? Kdo ono činí, strastem bližního odpomáhá; tito pak oba, i kdo chud jest duchem i kdo protivenství trpí, pomocníků potřebují. A přede výsledkem jest stejný u obou. Rovněž do nebes uvádí Pán i chudého duchem i pronásledovaného i ty, kdož laskavou útrpnost prokázali bližním. Což tomu řekneme? — Že vespolek to vše mezi sebou souvisí v tentýž cíl sbíhajíc a se spojujíc. Neboť chudoba lehce se přesídlí, a láska k chudobě chudoby se nevzdaluje. Ale já za dobré uznávám nejprv přítomný výrok zkoumati, a tak potom teprv spojení a smysl předmětu toho rozjímáním uvážiti.

„Blahoslaveni, kteří pronásledování trpí pro spravedlnost.“ Odkud a od koho pro-

Předpláti se
v expedici
lu všechny rádých
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr
na půlroč.: 1zl. 30 kr

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1zl. 55 kr

Předplacení čtvrtletní se neprjímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

následování? Výrok tento poukazuje nám tedy na závodiště sv. mučeníkův a na základní běh víry. Neboť z slova „pronásledování“ lze souditi na ustavičnou snažnost druhého, kterýž běží, či spíše i na vítězství v běhu poukazuje. Nelze zajisté jinak překonati během, leč když soupeře svého předstihneš a za sebou zanecháš. Když tedy oba, i kdo za odměnu svého vzneseňného povolání o závod běží, i kdo od svého nepřitele pro touž odměnu pronásledován jest, rovněž stíháni jsou, ten soupeřem, ten nepřitelem pronásledujícím (tito pak jsou ti, kteří v mučnickém závodišti o závod běží, jsouce pronásledování sice ve svých o zbožnost zápasích, ale nedostiženi); tut tedy zřejmo, že *Šlovo věřené* na vrcholu těchto k naději uložených bla-hoslavenství konečně jako nějaký vitézoslavný věnec staví; neboť zajisté blaženo pro Pána pronásledovánu býti. Proč? Protože pronásledovánu býti od zlého přičinou bývá dostihnouti dobra. Neboť odreknutím se zlého stává se počátek k dobrému; dobro pak, ba co všeliké dobro převyšuje, *Pán sám* jest cílem tím, za kterýmž běží ten, kdo pronásledován jest. Blažen tedy, kdo užívá svého nepřitele za pomocníka k dosažení dobra. Jelikož totiž život lidský se nalezá na rozhraní mezi dobrem a zlem, tuf zajisté jako kdo se od dobré a vzneseňné naděje pošine, v propasti se octne; podobně též kdo se od hříchu odvráti a ho opustí, spravedlnosti se oddá a nesmrtelnosti vstříč kráčí. Tak se zdá na první pohled pronásledování mučeníkův ukrutníky bolestným býti dle citu, ale cíl toho, co se děje, přesahá všelikou blaženosť.

Však bude snad lépe, abychom pomocí příkladů smysl slova toho pochopili. Kdož neví, jak mnohem těžší jest zrádu trpěti nežli milovánu býti? Ono však zdajíce se často obtížným býti, bývá v tomto životě přičinou mnohého blaha, jakož to život *Josefův* dokazuje. Ten byv zrazen od bratří a vyloučen z jejich společnosti, až i prodán, králem se stal nad svými zrádci; i nebyl by zajisté tak vysoké důstojnosti dostoupil, kdyby mu nebyla závist bratří zradou onou cestu k ní prorazila. Jako kdyby byl někdo, maje vědění budoucnosti, předpověděl Josefovi: „Ačkoliv jsi nyni zrazen, přede budeš blažen,“ nebyl by ihned nalezl víry, jelikož by to bylo proti truchlivé přítomnosti, (neboť nikdo by nebyl tušil, že možná jest, aby úmysl tak zlý došel cíle tak šťastného);

takť i nyní pronásledování na věřící od ukrutníků uvržené přináší s sebou mnohé a citelné bolesti a působí, že těžko se při tělesných mukách nadají, žeby se jim za jich utrpení království dostalo; ale Pán podporuje křehkou jich přirozenost, uka-zuje slabším, jaký je očekává zápasu cíl; aby v naději dosažení království bolestné muky tohoto věku snadněji přemohli. Proto se těší veliký *Štěpán*, jsa obklopen a ka-menován, a rád přijímá padající odevšad na své tělo kamení co nějaké libé krú-pěje rosní, i požehnáním se odměňuje za to lidu vražednému, modle se sám, aby jím toho nebylo pokládáno za hřich, jelikož byl zaslíbení slyšel i viděl, že naděje jeho setkává se s tím, co se mu zjevilo. Slyšel on zajisté, že do království nebeského se dostanou ti, kteří pro Pána pronásledování trpí, a viděl ve svém utrpení to, čehož očekával. Dokonávajícimu běh svého mučenictví okazuje se, co doufá; nebesa otevřená a Velebnost Božská na zápas běžicího hledící s vzneseňného sídla, sám Ten, o němž v tomto boji sv. mučenik svědectví vydává. Postavení řiditele zápasního podobenstvím poukazuje na propůjčenou bojovníku pomoc, aby chom z toho poznali, že tentýž jest i řiditelem zápasů těchto, i pomocníkem bojovníkům svým proti všelikým protivníkům. Což tedy může blaženějšího býti nad toho, který pro Pána pronásledování trpí, jelikož mu řiditel zápasu sám co spolu-bojovník po boku stojí? Neboť nenáleží to k snadnostem, ba jest naprosto nemožno, přednost dátí dobru neviditelnému před viditelnými tohoto života slastmi, tak abys rád se dal vyhostiti z svého domova, neb odloučiti od manželky a synův, a bratří a rodičů a přátel i všech tohoto života slasti, leč by spolu pomáhal Pán k dosažení toho dobra tomu, který podle uložení k tomu povolán jest. Neboť kterého předzvídá, jak dí apoštol, toho i předzřizuje i volá i ospravedlňuje i oslavuje. (Dle Rím. 8, 28—30.) Když tedy duše naše smysly tělesnými s slastmi tohoto života téměř srostlá jest, ano zrak z malebnosti přírody se těší, a sluch po libozvučné hudbě baží; a čich a chuf i hmat každý dle své přirozené povahy zvlášť spolu dojat bývá, pročež vůbec svou smyslností co nejakým hřebem k slastem tohoto života přibita jsouc těžko se odloučiti dává od nich, s nimiž v jedno téměř jest svařena, a jako želva nebo hlemajžd v škořepinu tvrdou uzavřena těžko se dále pohybá, celou tiží tohoto života

s sebou vlekouc: proto tedy bývá v tomto stavu snadno dostížena od svých stíhatelů, buď ztrátou jméni, nebo pokutou na něčem jiném, na čem v životě tomto záleží, a tak se snadno pronásledovníku svému vzdá a podrobí. Ale když „živá řeč“, jak díl apostol „mocná a pronikavější nad všeliký meč na obě strany ostrý“ (Žid. 4, 12.) vnikne v duši toho, který opravdově víru pojal, a odetne to, co neštastně bylo srostlo, a pouta zlého obyčeje rozruší; tehdáž člověk odhadová rozkoše světské jako nějaké břímě s sebe, co běhou lehký a hbitý běží závodištěm, maje za vůdce samého řiditele zápasu. Nic nehledí k tomu, čeho zanechal; nic neobrací oči své po slasti za sebou ostavené, ale k daru před sebou položenému se žene; nic netruchlí nad ztrátou věci pozemských, ale těší se na odměnu nebeskou; protož i všeliký druh muky rád přijímá, co pramen a pomoc k získání radosti jemu uložené: oheň, ano jej od hmoty očištěuje, meč, ano přetíná srostlost myslí s hmotou a tělesností, všecké i nesnáze i bolesti, jež si vymyslit lze, co lék proti zlé a zhoubné rozkoši, to vše ochotně na se běre. Jako lidé zkažený a prožluklý majice žaludek rádi užívají hořkého léku, aby tim původ neduhu vyčistili; tak též přijímá člověk, jsa od nepřítele pronásledován a utíkaje se k Bohu, nával bolestí, jakožto věc, kteroužby sílu rozkoši udusil; neboť nelze rozkoš počítiti tomu, kdo trpí bolesti. Jelikož tedy rozkoši zaujal se hřich, tolikož opakem jejím se zajisté vypudí. Kdož tedy nás pro vyznávání Páně pronásledují a nesnesitelné muky na to vymýšlejí, ti podávají lékařství jakési dušem našim těmi nesnázemi, hojice útokem bolesti neduh rozkoše. Tak přijímá kříž Pavel, meč Jakub, ukamenování Štěpán, blahoslavený Petr ukřížování s hlavou dolů, všickni potom věrní bojovníci rozmanité druhy muk: šelmy, propasti, planoucí hranice, umrznutí v lednu, sedráni boků, sbodání hlavy, vyloupení očí, osekání prstů, roztržení celého těla na dví od steben, umoření hladem, — ta všecka a jiná tomu podobná mučení podstoupili svatí s radostí jakožto očištění od hřichu, aby ani jediná známka nepravosti v jich srdeci pocitěním rozkoše nezůstala, když by bolestný a trpký pocit všelikou téměř rozkoše stopu v duši vštípenou byl shladil.

„Blahoslaveni tedy, kteří pronásledování trpí pro mne.“ Toto pak podobnou jest tomu, (at i druhý smysl seznáme) jako

kdyby zdraví mluviti mohlo a řeklo: „Blahoslaveni, kteří od nemoci sproštěni jsou pro mne; nebot odstranění bolesti působí těm, kteří druhdy nemocni byli, že nyní u mne jsou.“ Poslyšmež tak hlasu toho, jakoby život sám takové asi blahoslavenství hlásal: „Blahoslaveni, kteříž pronásledování trpí od smrti pro mne“ anebo jakoby světlo dělo: „Blahoslaveni, kteří pronásledování trpí od temnosti pro mne;“ a tak kdyby řekla spravedlnost a svatost a nesmrtnost a dobrota i všeliký pojem, jehož o vzněšeném dobru pomyslit a vysloviti lze. Pomni tedy, že Pán tak, jako si jej myslíme, k tobě praví: „Blahoslaven, kdokoliv od všeliké opačné věci pronásledován jest: od zhouby, temnosti, hřichu, nespravedlnosti, lakoty, od každé všeliké věci a vlastnosti, která pojmu ctnosti se protiví. Neboť vyniknouti z zlého jest vniknouti v dobré. „Každý, kdo ční hřich, dí Pán, služebník jest hřichu,“ (Rím. 8, 34.) Kdo tedy odstoupil od toho, jemuž sloužil, za svobodna platí; vrchol pak svobody jest sám svým pánum býti; důstojnost pak královská nižádného panství nad sebou nezná. Když tedy ten, kdo se odvrátil od hřichu, sám svým jest pánum, zvláštěnost pak královské důstojnosti když jest samostatnost a nepodrobenost, následovně blahoslaven jest, kdo od zlého jest pronásledován, jelikož pronásledování s té strany ho stíhající v královskou jej uvádí důstojnost.“ Nebuduž tedy zarmoucení, bratří, jsouce vypuzeni z toho, co na zemi jest; neboť kdo odtud se odloučí, v nebeském království se uhosti. To jsou tì dva živlové při stvoření všechnomíra k obydli tvorám rozumným určeni, země a nebe. Místo těch, kteří život tělesný byli obdrželi, jest země, nebe pak bytostí netělesných. Jest tedy ovšem nevyhnutelnou, aby život náš někde byl. Nedočkáme-li se od země, pozůstaneme docela zemi; odeběremo-li se odtud, na nebesa se přestěhujeme. Hle, kam nás zanáší blahoslavenství, jelikož tì zdánlivým zármutkem tak velikého dobra opatruje! To na myslí má apostol řka: „Všeliká pak kázeň dokudave přítomna jest, nezdá se být radostná, ale smutná: potom pak velmi utěšitelné ovoce spravedlnosti přinese těm, kteří skrze ni vycvičeni byli.“ (Žid. 12, 11.) Očekávaného tedy ovoce květ jest utrpení, pro ovoce tedy i květ přijmouti máme. Podrobmež se pronásledování, aby chom běželi, ale běh náš směrujž za odměnou povolání našeho tam vzhůru; tak běžme, at dostihneme.

Což medle jest to, co dostihnouti se snažíme? Která jest ta odměna? Který ten věnec? Nezdá se mi, aby to, čeho doufáme, at již doutáme čehokoliv, něco jiného bylo nežli *Pán sám*. Onť jest řidičem zápasníků i vítězoslavný věnec vítězův; onť rozdavatel losův, onť též sám onen utěšený los; onť dobrý úděl, onť též Pán, který ti úděl ten milostivě poskytá; onť jest ten, kterýž tě obohacuje, onť též sám bohatství; onť jest ten, kterýž ti poklad okazuje, onť též poklad sám; onť jest ten, jenž ti žádost po krásné perli vštěpuje, onť sám též na prodej jest tomu, kdo koupiti zná. Abychom tedy ono zboží získali, vzdejmež se vezdejšího, jako na trhu za to, co máme, vyměňujeme si to, čeho nemáme. Nermutme se tedy, jsouce pronásledování, spíše pak radujme se; neboť jsouce vyhnáni z toho, co na zemi jest vzácné, sehnáni budeme k blahu nebeskému dle zaslíbení, že blahoslaveni jsou, kteří pranásledování trpí pro ně, neboť jejich jest království nebeské z milosti Pána našeho *Ježíše Krista*; jemu zajisté sláva a mocnost na věky věkův. Amen.

Návrat s tělem sv. Jana Nepomuckého.

Dodatek ku zprávám v čísle 30.

Kronika města Solnohradu zahrnuje v sobě též zprávu, kterak v třicetileté válce utekli se tam s milostným obrazem Marie Panny ze Starého Oettingu, města Bavorškého, hledajice útočiště a místa bezpečného, a že tehdáž město Solnohrad osvědčilo se býti městem ochranným, hradem útočištným, *Juvavia*, *Helfenburg*, jakž ode dávna sloulo. Rovněž i za poslední války hledáno útočiště pro ostatky našeho sv. Jana Nepomuckého a Solnohrad poskytnul opět ochrany a pomoci, zasloužil si znova jmena *Juvavia*.

„*Deus coeli ipse nos juvavit!*“ (Bůh nebeský sám nám pomáhal!) zvolali oba průvodcové těla sv. Jana, pp. kan. Prucha a Bernard, když přibyly v Solnohradě dne 12. října ráno jali se s povolením J. Eminence nejdůst. p. kardinála arcibiskupa Pražského otvírat bednu, v kteréž uložena byla pod zámky a pečetěmi rakev s ostatky sv. Jana Nep. a otvírajice se strachem, nevzal-li drahý poklad na daleké cestě překládáním na vůz a otřásáním při jízdě nějakého porušení, s radostí shledali, že sv. ostatky jsou neporušené. „Bůh nebeský, tenť pomáhá nám!“ vyznávali též po cestě do vlasti.

Jako odchod ze Solnohradu byl ne-

vítanou oslavou sv. mučeníka Božího, tak i celý vítězoslavný návrat do Prahy. V Linici nevěděli o příchodu sv. ostatkův, ale již před *Cvetlem*, městysem rakouským nedaleko hranic českých, přišel povož u vstří p. kaplan s poselstvím, že farní osada dověděvší se z blízkých Čech, že tudy pojede vůz s tělem sv. Jana, prosí, aby směla sv. mučeníka Božího pozdravit a alespoň u vozu se pomodlit. V obci se již sezváno, a hle, tu stála farní osada s pastýřem svým, pozdravujíc sv. Jana Nepomuckého. Povož se zastavil, duchovenstvo vzdalo kardinalem a modlitbou poctu sv. patronu, vykonala se pobožnost s lidem a ač lid s pláčem prosil, aby jim přáno bylo, déle se modlit u sv. ostatků, nemohlo se žádosti té vyhověti, bylot určeno, jak dlouho se kde pomeškat smí, aby se návrat do Prahy neopozdil. Slzice rozžehnali se se sv. tělem.

Ještě slavnější bylo téhož dne 15. října o $\frac{1}{2}$ 12 h. uvítání v *Leonfelden*, kdež duchovní správu vedou též kněží řádu cisterciackého z Vyššího Brodu. Již ze vzdáli bylo pozorovati, jak tam se všech stran, po všech pěšinách a cestách spěchají lidé jako na pout. Brána byla ověnčena, na náměstí u sochy čekalo několik tisíc lidí s duchovenstvem, v jehož čele se nalezal p. prelát z Vyššího Brodu, který až sem vstří vyjel, aby průvod uvítal, načež pak hned odjel do kláštera svého. Zároveň poslal sem 6 koní, 4 totiž k vezení těla sv. Jana a 2 pro vůz pp. kanovníků. U dotčené sochy vykonali strážcové sv. ostatků a domácí duchovenstvo s lidem, jenž vůz hned věnci a kvítím osypal, pobožnost k sv. Janu a chtěli dále se ubírat. Však šlo to jen krokem, neboť náramný zástup lidu ubíral se vedle vozu. Strhla se bouřka, byl liják a krupobití, však nicméně několik set lidí šlo vedle vozu, modlíc se růženec; umínilí si, doprovoditi tělo sv. Jana až na pomezí České a úmysl svůj vykonali i v dešti a bouřce.

Na hranicích nové překvapení. Bouře pominula, bylo jasno. S kopce — tak vyzpravují průvodcové těla sv. Jana — viděli jsme silnici vinoucí se dolů do Čech a na ní před námi neprehledné zástupy mužských a zvlášt ženských, sem tam krouhve, veškeré duchovenstvo z Vyššího Brodu s p. prelátom a okolními pp. faráři. Bylot den před tím, v neděli, ve Vyšším Brodě po kázání ohlášeno, že v ponděli na úterý tělo sv. Jana v chráme Výšebrodském přenocovat bude a lid vyzván,

aby se připojil k procesí, které sv. ostatkům v ústřety vyjde. I dostavili se ne sta, ale tisice lidu a tito tisícové vyšli ráno v 8 h. na hranice a čekali do $2\frac{1}{2}$ h. s polodne na silnici, ač zima bylo, tak že p. prelát jim musel poručiti, aby se v zástupu rozdělili, oheň udělali a se hráli. Vítání sv. těla bylo dojemné. Hned pak hnul se slavný průvod k Vyššímu Brodu. Nesčetní ti zástupové modlili se bez ustání růženec vkládajíce místo tajemství prosbu: Oroduj za nás sv. Jene Nepomucký; dále pak v krajích českých vkládali jsou slova: který jsi sv. Jana Nep. oslaviti ráčil.

Po 5. h. vcházel průvod do města *Vyššího Brodu*. Před městem čekali střelci, cís. úřednictvo v plném počtu a slavnostním obleku a myslivci z klášterských statků. Město bylo ozdobeno, tak že každý domeček byl ověnčen; procesí pohybovalo se stromořadim, kteréž tu přes noc vyrostlo: stály podél cesty břízy až k památnému klášteru, nad jehož průjezdem nalezel se veliký věncem otočený nápis: *Salve sancte Martyr!* (Vitej svatý mučeníku.) A pod tímto pozdravem stalo věnování: *Cisterciensium quondam ad altare ministrum jubilo corde salutant Cistercienses.* Podotýkáme, že v Nepomuku, kdež sv. Jan u oltáře posluhoval, býval klášter rádu cisterciáckého. Průjezdem vchází se na prostranné nádvoří před chrámem, kteréž důmyslný p. prelát proměnil v rozkošný sad s širokými cestami, kdež lid co zed stál, když se sv. tělo vezlo ku chrámu. Nade vchodem velkolepého chrámu Páně stkvěl se nápis: *Esto quae sumus Intercessor pro nobis in coelis, quem devoto corde veneramur in terris!* Již pak s prosbou: Budiž orodovníkem našim na nebi, jehož pokorným srdcem vzýváme na zemi — vstupme do velebné svatyně. Jest nádherně osvětlena, u prostřed visí skvostný svícen z Vídni sem dodaný, jenž na sobě nese asi 50 světel a dnes ponejprve koná službu na počest sv. Jana. Do chrámu sneseno vše, co kolkolem nalezalo se vzácného a pěkného, zvláště pak na místo v kruhu před hlavním oltářem, kdež odpovídati mělo tělo sv. Jana. Jsou tu koberce, vzácné květiny ze skleníků a u prostřed nich a mnohých světel vysoké kastrum potažené červeným sukнем a ověnčené kvítím. Tam byla vnešena a položena bedna chovající v sobě rakev se sv. ostatky a hned pak pokryta zlatem krumplovaným rouchem ozdobným. Svrchu postaven jest sv. jazyk. Což když se stalo, konala se pobožnost: litanie a nešpory. Střelci stáli

na stráži u sv. těla celou noc, jakož i dva kněží vždy tam klečeli, lid přenocoval v osvětleném chrámě; modlení neustalo ani na chvílku. Zkrátka, ve Vyšším Brodě přičinili se ze vši síly o poctu sv. Jana vedle slov: *Quantum potes, tantum aude.* Ráno dne 16. října o $1\frac{1}{2}$ h. byla pontifikální mše sv. a „Te Deum laudamus;“ prostranný chrám byl ve všech koutech naplněn lidstvem, k němuž p. scholastik Prucha vstoupiv na kazatelnu učinil krátkou promluvu. Po té ubíral se průvod v témž pořádku jako včera městem k blízkému Rožmberku. Trvalo to dvě hodiny.

Na pomezí Rožmberské farní osady čekalo valné procesí as 5000 lidí s kněžstvem, počestnými cechy a korouhvemi. Vidouce pp. strážcové sv. ostatků, že by tímto spůsobem pokračujíce nedorazili v určitou dobu do Budějovic, pomeškali toliko na náměstí u sochy, konajíce s lidem pobožnost, za městem pak prosili snažně nábožných, aby se navrátili, že jim nemožno dovolit dalšího průvodu, že čas nutká k rychlejší jízdě. I pomodlili se ještě jednou s lidem o přímluvu sv. Jana a pak — ujížděli dále. Šest koní až do Krumlova dal Výšebrodský p. prelát Leopold Ant. Vackář.

Však jeli jen asi půl hodiny, a tu již opět čekaly na silnici farní osady *Zátonská* a *Sverazská*, chtice býti sv. Janu průvodem do města Krumlova, což v promluvě k lidu oděpřeno. Jako jinde po cestě, tak i tuto jenom na silnici vykonala se pobožnost.

V Krumlově přibyl vzácný povoz teprve o $1\frac{1}{2}$ 12. h. a nikoliv jak ustanovenovo bylo v 10 h. Daleko před město vyšel sv. patronu vstříc Krumlovský p. prelát dr. Lobeckiner v čele as 30 kněží, úřednictvo císařské i knížecí Schwarzenberské a nepřehledné zástupy nábožného lidu. Zvolna pohyboval se nevidaný průvod ku předu a teprve o $1\frac{1}{4}$ h. přiblížil se k chrámu Páně, kdež špalír činice poctu vzdali měst. ostrostřelci a též cís. vojsko. Však pro nával zástupův, sešlo se zajisté as 15.000 lidí, a pro krátkost času nebylo možná vystaviti sv. ostatky v kostele. Vůz stál před chrámem a mezi tím, co Krumlovský p. prelát v domě Božím kázel a mši sv. sloužil, hrnuli se venku lidé k vozu, aby políbením příkrovu poctili sv. ostatkův. Libání to trvalo do 2 hodin, ale nebylo lze vyhověti žádosti všech těch nábožných, jichž neubývalo ale přibývalo, tak že nastala chvílemi tiseň veliká, ba i báti se bylo, aby někdo nepřišel k úrazu. Každý žádal miti

listek z věnců na voze. Ve 2 h. promluvil p. scholastik Prucha k lidu o sv. Janu, prosil, napomínal, hleděl uchlácholiti. Abyste aspoň poněkud vyhovělo žádosti lidu, nesl p. prelat při procesi za město neporušený jazyk sv. Jana řadami lidu toužebně hledcího na ten drahý klenot církve a vlasti. Škoda, že nebylo dovoleno déle tu pomeškat; bylit tu lidé, kteříž až i 8 hodin cesty sem vykonali! Ale lhůta uplynula, čas volal dále ubírat se k Budějovicům. Na této cestě bylo též několik zástav k vůli procesím čekajícím na silnici, s nimiž se pobožnost konala.

O slavnostech konaných v Budějovicích dne 16., 17. a 18. října podali jsme milé zprávy v předešlém čísle. Až k Budějovicům oslavoval nábožný lid sv. Jana hlasitými modlitbami, odtud dále ku Praze více zpěvem: tím se rozeznává lid český od německého. Na cestě do Ševětína poklekl též dudák a kleče zahrál pisničku k uctění sv. Jana. Přáli bychom sobě a s námi zajisté i čtenářové rádků těchto, mítí obrázek tohoto výjevu na silnici. Miníme vyobrazení onoho podivného povozu, při jehož spatření lidé klekají a mezi nimi i dudák, jenž svou pisničkou pozdravuje sv. Jana.

V Ševětínu čekali duchovní s celou farní osadou, jakož i ve Veselí, kamž i vúkolní kněžstvo se dostavilo; tam i tuto konaly se modlitby pod šírým nebem. Po 12. h. byly vozy v Soběslavi, kdež jich až na odpoledne očekávali. Však jakmile se vozy octly před chrámem na prostranství, kdež jest kříž a socha sv. Jana Nep., sběhlo se hned obyvatelstvo celého města. Pan kan. Prucha učinil k nim řeč, vykládaje církevní modlitbu o sv. Janu Nep. Když ukončuje svou promluvu prosbou: Všemohoucí Bože, jenž jsi skrze nepřemožitelnou svátostní mlčenlivost sv. Jana naši sv. církev novou mučenickou korunou ozdobiti rácil: propojíč nám, abychom častou zpovědi ústa a svědomí své očištějice a častým přijímáním nejsv. Těla Páně se posvěcujice někdy k těm blahoslaveným, kteří se jazykem nikdy těžce neprohřešili, přičteni býti zasloužili v nebesích — posluchačů se otázel, půjdou-li rádi k sv. zpovědi, odpověděli všechni souhlasně: půjdeme. Po tomto kázání bylo modlení, pak průvod za město.

Též v Plané čekal p. farář s procesím, k němuž opět p. kan. Bernard promluvil. Dva sousedi dali koně a pokládajíce to za čest sami je řídili. Až sem vyjeli sv. o-

statkům v ústrety p. děkan a purkmistr Táborský.

Co v Táboře dne 18. a 19. října se dalo, čtli jsme v předešlém čísle těchto listů. Táborští dali 4 koně až do Milčina. V Sudoměřicích uvítal sv. patrona p. farář s osadou, též Střemšířský duch. správce připutoval s ovečkami svými z arcibiskupství Pražského sem na pomezí diecése Budějovické. Na poslední osadě biskupství Budějovického, v Milčině, čekali cechové a veliké procesí, kteréž bylo sv. Janu průvodem as $\frac{1}{4}$ hodiny cesty.

Na hranicích arcibiskupství Pražského u kaple sv. Vojtěcha nad Voticemi shromázdilo se k uvítání sv. Jana vel. duchovenstvo vikariátu Votického s p. vikářem v čele, cír. třídnictvo a mnoho tisíc lidí z vúkolních farností. Odtud šlo se průvodem celou hodinu do Votic, kdež byl právě výroční trh a lidstva tolik, že nebylo radno vstoupiti do kostela. Bylo tedy i tuto promluveno k zástupu před chrámem, kdež vůz stál, načež p. vikář i farář Arnošťovický konal litanie a modlitby. Následovala opět promluva k lidu, při níž se jako jinde i tuto ukázal shromázdění neporušený jazyk sv. Jana. Pak se průvod hnul z města ven, a za městem se rozžehnal se sv. patronem.

Vozy jely dále ale ne daleko, vyšlat vstříci filiální obec Olbramovická v pěkném pořádku s knězem Františkánem z kláštera Votického. Obec tato přičinila se velice, aby poctila sv. patrona svého. Bylo patrnó, že ji spravuje co přednosta muž nábožný. Na silnici vystavěl bránu z chvojí, na níž se stkvělo pět hvězd a jazyk; zpěv lidu provázela hudba; i nezbývalo jiného leč tam u sochy sv. Jana zastaviti a se zástupem se pomodlit.

Za Olbramovicemi čekala farní osada Ouběnická s knězem svým, všeliké domlouvání nic neprospělo, nedali si zabránit, nýbrž šli se sv. tělem až do Bystrice, kdež na náměstí u kříže vykonala se pobožnost. Lid slzel a plakal, když vd. p. kan. Prucha v řeči své podotknul: Před 86 lety narodil se tamto ve škole otec, jehož syn vám tuto ukazuje jazyk sv. Jana, prose vás, abyste věrně vyznávali slovem i skutkem víru, kterouž tento jazyk hlásal a po stoletích nyní ještě káže atd. K procesí Ouběnickému připojilo se i Bystrické a obě šlo až do Benešova. Však to nalezá se v dopisu z tohoto města na str. 437 a 438 předešlého čísla.

Ráno dne 20. října rozžehnali se Be-

nešovští za městem se sv. tělem, s nímž dálé putováno ku Praze. V Poříčí bylo shromážděno domácí i vůkolní kněžstvo s osadníky svými. U kostela byla silnice překlenuta slavnostní branou s nápisem „Oroduj za nás svatý Jene Nepomucký!“ Tam vykonala se promluva k lidu a pobožnost. — V Dnespekách čekal p. vikář okresu Mnichovického se svou Pyšelskou osadou a vůkolními osadami i jich pastýři. U kapličky dálý se modlitby; pak prosili pp. průvodcové sv. ostatků, aby průvod dálé nešel, uvádějice za důvod, že mají před 4. h. býti u bran Vyšehradských. Úposlechli, rozloučili se. Do Želivce dostavil se p. farář z Kostelce na křížkách s osadou svou, k niž stala se promluva a vykonala se s ní pobožnost. Až sem poslal J. Emin. nejdůst. vrchní pastýř troje spřežení koní svých. Asi hodinu cesty před Jesenicí čekal s osadou svou Jirčanský p. farář a provodil pak sv. tělo do Jesenice, kdež u sochy byla krátká řeč k lidu a modlitby o sv. Janu. Před Kunraticemi stála slavnostní brána s nápisem: Vítěj nám svatý Jene Nepomucký! Družičky přistoupily a položily krásný věnec s fialovou stužkou na červený příkrov vozu, načež p. farář s veškerým shromážděním doprovodil sv. ostatky až ku Krči. Tam p. kan. Prucha promluvil k lidu a vykonal s ním pobožnost, načež se procesí navrátilo. U Krče čekalo jiné, totiž Michelské, dále Podolské, vozy potkávaly se již se zástupy Pražanů, jenž byli vstříc vyšli na Pankrac a dále; již bylo slyšet hlášení zvonů Vyšehradských. Praha vítala sv. patrona království, jehož hlavou jest, vítala sv. ostatky, kteréž se po 16 týdnech navracely. Jakým spůsobem se to dalo, vypsali jsme v předešlém čísle.

Konec dotčených zpráv našich opravujeme v ten smysl, že rakev s tělem sv. Jana Nep. do stříbrného hrobu a oltáře nebyla vložena dne 25., nýbrž v sobotu dne 27. října. Sv. ostatky zůstaly déle vystaveny k žádosti nábožných ctiteli sv. Jana a za přičinou přítomnosti J. Vel. císaře pána. V pátek dne 26. října v 8 h. ráno sloužil J. Emin. p. kardinal arcibiskup s příslušnou asistencí u hrobu sv. Jana tichou mši sv. a před oltářem na klekátku klečel J. Vel. císař pán. V kapli na straně epištolky byl J. Exc. nejdůst. p. biskup Budějovický a členové vždy věrné metrop. kapitoly. V levo za J. Vel. císařem pánum byli dva jeho pobožníci, dále

pak mnoho nábožných, kteříž zajisté prosili Pána Boha, aby na vzněšeném panovníkovi i královstvích a zemích jeho se vyplnilo, co zpěváci zpívali na kůru, totiž „Dona nobis pacem,“ t. j. aby Bůh králům a knížatům i všemu lidu křesťanskému pokoj a jednotu udělil ráčil. Po mši sv. šel císař pán a vzdal poctu ostatkům sv. Jana vystaveným v kapli sv. Ludmily, načež sobě prohlížel chrám sv. Vítá, s patrným zalibením pohlížeje na nová barevná okna a jiné opravy. Císařskou touto návštěvou a poctou sv. ostatků dovršeny byly slavnosti sv.-Janské v Praze. Jako před tím, byli pak i poslední tento den u rakve na stráži alumnové arcib. semináře každou hodinu se střídajice.

Příchozim bylo volno, vstoupiti za mříž do kaple, kdež uprostřed květin a světel vystavena byla rakev, a jítí kolem ní. I viděli jsou skrze křížatové sklo z obou stran sv. tělo, a sice lebku spočívající na pravé skráni, ozdobenou drahocennou korunou. Ostatní tělo vyjma ruce a nohy zahaleno jest známým rouchem kanovníkův Pražských, na prsou spočívá zlatý krucifix, jakož i na ozdobách kolem sv. těla nalezá se hojně zlata, stříbra a drahých kamenů. V ruce drží sv. mučenik zlatou palmu vítězství. Svrchu potažena jest rakev červeným aksamitem. Nad rakví vystaven byl v drahocenném ostensoriu neporušený jazyk sv. Jana. Na podstavku kolkolem bylo věnců bez počtu a stále jich přibývalo. Mezi nejpěknější nálezejí věnce ze strojeného kvítí přivezené se sv. tělem ze Solnohradu, kdež je jakož i lilio při odchodu nesly bíle oděné panny v rukou i na polštářích.

V sobotu dne 27. října sloužil J. Emin. nejdůst. p. kardinal mši sv. opět u hrobu sv. Jana, po té vyzdvihli pp. kanovníci rakev z kaple sv. Ludmily a nesli ji po schodech červeným sukнем potažených vzhůru a uložili do stříbrného hrobu a oltáře s povinnou úctou a pobožnosti. Po ukončených modlitbách vzal p. kanovník strážce kliče a hrob byl uzavřen. Věnce*) na rakev věnované jsou nyní ozdobou stříbrného oltáře. Svatý Jene Nepomucký oroduj za nás!

*) Při jich přenášení z kaple sv. Ludmily vypadl z jednoho lístek, na němž psáno jest: In Demuth und höchster Verehrung legt dieses Kranz zu den Füssen des heil. Johann von Nepomuk der katholische Frauenverein von Salzburg. — Salzburg den 13. October 1866.

Veřejné mínění a Jesuité.

Co jest veřejné mínění? Kdy je pravé a kdy křivé? Kdo je vyjadruje a zastupuje? — Co smýšli celý národ aneb aspoň většina jeho o nějaké věci, tomu říkáme veřejné mínění. Drží-li se v úsudku svém pravdy a práva — je pravé, jinak ovšem křivé; obyčejně pak je zastupují na snémě poslanci, a v lidu *noviny a časopisy*. Avšak musí zastávati stejně všecky stavy, potřeby a zájmy lidu, a to nikoliv dle osobní chuti, ale *nestranně i spravedlivě*, chválice, co chvály hodno, poučujice kde třeba a kárajice, co hany zasluhuje, a nesmí se ohlížeti ani na to, zdali si tím u někoho přízně neb nelibosti získají, anebo čtenáře a odběratele přilákají neb odrázejí. — V životě bývá to však jináče. Redakce anebo některá třída lidí přivlastní si *jisté náhledy*, jež má za *neomylné*, a chutě vydává se za vůdce lidu, a chce přesvědčiti anebo aspoň přemluviti lid a čtenáře své, aby náhledy její přijal. Chyba je to, je-li někdy vůdce takový bud sám cesty nevědomý nebo aspoň při chůzi neopatrný, che-li zúmyslně za sebou vésti své čtenáře bez ohledu na liché a škodlivé své náhledy. Tím spůsobem se stává, že jedna redakce rozsívá záště proti rovnoprávnosti, jiná proti jistým stavům a zřízením — a škodi tak, místo aby měla prospívat: takoví lidé nejsou pak vůdcové, ale *svůdcové lidu*. Ještě hůře však se vede, když redakce ve všem lahodí lidu, ano i mylným jeho náhledům lichotí, ze *zisku*, aby si ho od svých novin neodrazila, tu jest pravou loutkou v národě, a je-li při tom ještě *nezkušený* lid zaměstknán v redakci, je to tím horší, jelikož by potřeboval sám poučení, a neměl by jiných poučovati.

Podobně se to má s otázkou o *Jesuitech*. Víme sice dobré, a nemusí se nám to teprv od někoho připomínati, že jsou Jesuitéjen jeden řád v církvi, jenž má svá pravidla (řeholi) potvrzená v ohledu mravním i církevním; taky jest nám známo, že nedrží Jesuité církev, že stála jindy, a že by i nyní stála, kdyby jich nebylo; ale to taky víme, že jsou jedním článkem v řetěze církevního života, jenž ku blahu člověčenstva, k rozšíření a povznešení víry, ano i k povznešení vědy mnoho za těch 300 let svého působení vykonala. To se nedá upříti od nikoho — to uznali i nestranní mimocírkevní učenci. Že nebyli někdy oblibeni, snadno nahlížíme uvažujice, že povstali v časech reformace

proti jejímu rozšírování; že pak byli zrušeni před sto lety, nesvědčí o ničem, neb se jim nic špatného nedokázalo při jejich zrušení, leda že při tehdejším lichém směru učenosti osvícencům překáželi, kteříž uměli namluviti chytře vladařům, aby se zrušením toho řádu zbavili svých četných a znamenitých odpůrců.*). Divné při tom zůstává, že je právě protestantský král pruský Bedřich II. podržel, jakož i to, proč je, byli-li na škodu, r. 1814 opět obnovili. Zatím dopustil-li se někdy některý úd jejich nějakého přechvatu neb přestupku — byl za to potrestán od svých představených a to právě dle své řehole, jelikož proti ní jednal, a nikdo to nebude omlouvat. Nesmí se však přehlédnouti ani tehdejší poměry, aniž velké množství oudů, mezi nimiž, jako všude mezi lidmi se někdo nepodaří; vůbec tak musí zde rozhodovati vždy skutečnost a nikoliv domysl — jen pravda a nikoli podezřívání — historie a nikoli romány. (K. př. Věčný Žid Eugena Suea.)

A nyní pohledme do Prahy. V Praze nemají dle Národních Listů zůstávat, třebas tu i *svůj dům* měli, aniž tu mají kázati a zpovídati, třebas by jim to byl církevní představený dovolil — protože se to nesrovánává s přesvědčením Nár. Listů. Vždyť jsou *vrahové národu našeho, podpůrcové poroby a temnosti, a rozšířovatelé pobožněst-kářství* („jesuitství“), proti nimž mluví vůbec veřejné mínění, kterí nemají potřebné důvěry, a proto se *lid pobouřuje* ano i *katolíci k. p.* v Bělskémokresu docela *odpadnutím hrozí*.¹ Podivejme se trochu bedlivěji na tyto důvody (?), abychom váhu jejich ocenili.

Byli prý vrahové národu Českého; o tom svědčí prý historie, že jej přivedli do poroby a připravili o literaturu jeho. Avšak byli to Jesuité, co jej přivedli na mizinu a do poroby, anebo vlastně evangeličtí stavové, kteří se r. 1619 zbourili proti Ferdinandovi II. a povolali si Fridricha Falckého za krále? Přišel národ do chudoby Jesuitským kázáním anebo vlastně třicetiletou válkou, v níž zpustošena země Česká a národ z dvou třetin vyhynul? Či po-vzbuďili 30letou válku Jesuité anebo evangeličtí stavové Češti? Spálili nám Jesuité v skutku literaturu naši, nebo, jak svědčí zřejmě seznamy knih těchto k zničení určených (*Claves či klíče*), byly jenom polemické

*). Podobně myslil by se, kdo by letošního zrušení klášterů vlašských, z veřejného mínění(!) vykonaného, přičinu hledal v zlosti a spustlosti klášterníků, a nikoliv v sobeckých úmyslech vlády florentinské.

a nekatolické náboženské spisy udávány, jež beztoho měly jen časovou cenu, a jež by tuším ani jeden z našich novověkých hanců nečetl. Pálilo se všecko bez rozdílu co bylo českého, či uměli snad Jesuité rozeznávat ve spisech? Balbin svědčí o něčem jiném proti témtu nářkům. Ano i sám rozkřičený Koniáš dle vědeckého bádání v tom ohledu (v Musejníku 1863) nebyl takovým knihožroutem, za jakého až dosavad byl vydáván. Vůbec dokládáme, že právě tato doba v dějepise českém posud leží ladem, nejsouc vědecky ještě zpracovaná, a že teprv nyní pomýšlí se na to, *na základě historických pramenů* bez obalu skutečné události odhalovati a uvažovati. Má se to tuším tak jako s dobou husitskou před studiemi Palackého, kde husité bývali považováni za vzor udatnosti a šlechetnosti, — ale dějiny pramenů odhalily nám strašné jejich skutky, jako boření kostelů i hradů, vraždění a pálení lidí bez rozdílu, pustošení knihoven a uměleckých památek; — ale novověcí hancové ani na tyto studie nedbají a dle starých povídek dále tu dobu vychvaluji. Ostatně divíme se, že Nár. Listy nezpomněly si ještě na důležité v tom ohledu spisy Žaluda *Vysokomýtského*, mohly by z nich lecos nového a pikantního svým čtenářům vyčerpati. Není to ovšem pravda, nýbrž jen klep a lež, ale zdá se, že v této věci se redakce neštítí žádných prostředků, jsouc jista, že čtenářové její nebudou teprv z pramenů o lživosti zpráv nehistorických se poučovati, anto referent jejich sám ty věci z pramenů historických nečerpá v mylném domnění svém, že zastávaje blaho národu, v té věci má pravdu a právo výhradně sám na své straně čili vlastně lež ve svém podruží.

Co se pak týče působení Jesuitů po 300 let ve světě a církvi, tu musí ovšem rozhodovati jenom nestranná historie, a ta již rozhodla ve prospěch jejich, a lichými ukázaly se všeliká nařknuti a podezírávání činnosti jejich, jaká bývají v románech a nikoli v historii. Kdyby šlo referentovi N. L. o pravdu a nikoli jen o provedení jeho prudkého a neodvodeného záští proti nim, mohlby nahlednouti jen třeba k. p. do Rifflova díla: Aufhebung des Jesuitenordens, eine Beleuchtung der alten und neuen Anklagen wider denselben (Freiburg 1848) anebo má-li raději protestantské bádatele, tedy do Dallasovy Geschichte der Jesuiten přeložené z angličiny do němčiny od Kerze r. 1820. — Co se pak týče otrepaného onoho nařknutí, jakoby učili, že

každý i sebe špatnější prostředek je dovolen, je-li jen účel dobrý, radíme mu, aby se ucházel o vypsanou již od r. 1850 od Jesuity Roha 1000zlatovou cenu tomu, kdyby to v některé jesuitské knize našel. — Naráží-li na mrvnost rádu líčením svým, že jsou schopni všech neřestí a hanebnosti, anebo že vlastně nemají žádné morálky, aniž znají jakých hranič morálnosti, prosíme referenta, aby tak nápadně nezavíral oči svých před historií a nepředstíral holé lži proti očividné zkušenosti historické i nynější. Ostatně radili bychom mu, aby si neobtěžoval v prázdné chvíli, checeli o takových věcech více psát; do spisu Dr. Henna: Das schwarze Buch oder die Moral der Jesuiten z r. 1865 nahlednouti, anebo jen aspoň do kterékoli nestranné historie třeba protestantské, jenom ne do Sueových románů. Důkaz pak jeho o podvodnictví a lakotnosti rádu Jesuitského, v němž poukázal na soud porotní r. 1864 v Brusellu veřejně odbývaný, poopravujeme v ten smysl, aby budoucně nečerpal své důkazy z frejmaurských nebo zůmyslně překroucených novinářských zpráv, ale raději ze soudních akt. My ho upozorňujeme na dva spisy o tom processu, jichž tušíme nezná a sice: Die Jesuiten vor dem Assisenhofe von Brabant am 13—16. Mai 1864 oder der Process de Buck in Brüssel, anebo aspoň na brošurku: Die Wahrheit und die Lüge im Prozess de Buck zu Brüssel, jimiž o pravdě poučen by snad ztratil aspoň trochu své neomylné drzosti v křivém dotvrzování. — Vůbec nemělibychem ničeho proti tomu, kdyby N. L. vystoupily proti jednotlivým Jesuitům, a víli co a mají-li jistotu, odsoudili tyto jednotlivé snad špatné členy rádu toho, ale obviňovati hněd celý rád a to nikoli snad jenom z několika špatných skutků, ale docela ze základních špatných zásad, při tom pak prohlašovati je nejenom za schopné všeliké neřesti v nynější době, ale i za vinné všelikých nepravostí v minulosti. Hčiti je jako podvodníky, vrahů, zrádce lidu, nešlechetníky, pokrytce, jako neštěsti, hrůzu a spoustu na národ a lidstvo, a to všecko spůsobem tak ustěpačným a lid pobuřujícím, a chtiti se při tom ještě opirati chlubně a vítězně o historii ovšem zfalšovanou: to se nám konečně musí hnusiti, takže se nemýlime, myslíce, že to není pouhá nezíštná starostlivost o blaho národu Českého, ale něco zeela jiného — co toto neslychané zuření proti Jesuitům vytváralo. Ostatně víli kdo co o necírkevním, nemrávném a nezá-

činnitěm počinání nebezpečných Jesuitů v Praze, ať jen soudně proti nim zakročí; zatím však poroučí to zákon, aby je nechali lidé pokojně ve vlastním domě ostávat, jako každý jiný obyvatel v Praze tohoto práva užívá, a proto nemá tuším práva, pokud se trestuhodně a nezákonné nechovají, je z města vyvolávat a nebo lid proti nim popouzeti a to zprávami lživými. —

Co se pak týče té výčitky, jakoby Jesuité zvláště podporovali *absolutismus čili poddanost*, a zvláště nějakou *pověreckou* nebo *pobožnostkářskou* nebo *farisejskou* víru *katolickou rozšiřovali*, odpovídáme, že tyto zásady neleží ani v řeholi čili pravidlech jejich, aniž by se jim to od církve trpělo. Jesuité učí *tutéž morálku jako církev* a tedy i tutéž slušnou a spravedlivou úctu ku každé řádně zřízené vrchnosti duchovní i světské a i potřebnou k nim poslušnost, mají-li obstatí jednotliví státové a celá společnost lidská vůbec. Učili však něco jiného proticírkevního a nekřesťanského v tom ohledu, necht se jim to dokáže; vždyt prý mívají dost a všelikerých posluchačů v Praze, kde vykládají katechismus; nuže shledají-li tito posluchači něco nepravého a kacířského v jich vyučování, necht je obžalují u příslušné vrchnosti z necírkevního učení. — V ohledu věroučném pak divíme se v skutku té nevědomosti nebo zlomyslnosti referentově, který myslí, že Jesuité učí a provádějí nějakou podivnou katolickou víru, ježby se lišila od učení „osvíceného kněžstva světského v Čechách.“ Jsouť právě Jesuité velmi zkušení zpovědnici a duchovní otcové a učitelé náboženství vůbec, kteří neuchylili se od učení církve, ale povždy stejně s ostatním kněžstvem domácím všude dobře působili ku vzdělání mravů a rozšíření katolické víry mezi lidem. A proto dobrě odmitá kněžstvo Mělnického vikariátu farisejské lichocení (*v této věci*) Národních Listů Českým kněžím, ocenivši a odsoudivši dobrě pravý a i skrytý cíl a úmysl jejich při tom. Ostatně budou li Jesuité v Čechách ostatnímu kněžstvu v ohledu duchovním na ujmu a víře ku škodě, ozvou se řádně a na patřičném místě proti nim kněží samí a nebudou zajisté teprv nepovolaných, neoprávněných a neobratných zástupců za sebe hledati v nynějších Národních Listech. My se toho ovšem nebojíme, majíce zkušenosť z historie i odjinud o této věci; — ať se nás tedy referent hněd tak stastrolivě neujímá, ježto pomoci jeho nepotřebujeme a taky nežádáme.

Žeby Jesuité byli odpůrci pravé osvěty,

vzdělanosti a vědy vůbec, proti tomu svědčí celý jejich řád, jenž v ohledu theologickém a vědeckém tolik učenců a spisovatelů vyvedl, že s vděčností toho literatura uznává. Byli-li pak i mezi nimi méně obratní spisovatelové, nebylo jich zajisté tolik, jako je za naši doby nepovolaných spisovatelů nebo výdělkářů skoro v každém oboru světské vědy a spisovatelství vůbec. Že oni brojí s moudrými muži naši doby vůbec proti nevěreckému, mělkému a lichému směru některých lidí, kteří se za spisovatele a osvítitele lidu a šířitele vzdělanosti výhradně čili z řemesla vydávají, nezazlí jim nikdo, pováží-li, že se za naši doby píše tolik nesmyslných, překroucených věcí a podává ne-soudnému čtenářstvu za ryzí osvětu, že nemožno jest upřímnému příteli lidu nad tím se nehoršiti. Při tom ovšem nezabráňujeme nikomu, aby posuzoval sebe přísněji jednotlivé spisy jesuitských spisovatelů, ale o to žádáme, aby se to dělo spravedlivě, vědecky, vážně.

Ale co platno, když je veřejné mínění odsuzuje, ano jak viděti v Praze i národ(!) proti nim se bouří, a protož radi se jim dobromyslně, aby raději sami z města se vystěhovali. Ale ptáme se tu, kdo je to „veřejné mínění“ v Čechách, a ten národ pobouřený? Či těch několik uličníků a slepých nástrojů jiných lidí? A kdo pobouřil některé ty povykovače? Nebyly to listy, které neustálým štváním lidu proti Jesuitům nešetřily ani pravdy ani míry ve svých lživých a popudlivých článcích? A nyní chtí toho samy používat za důvod a pohnutku, aby prý se raději Jesuité vystěhovali, jelikož je lid a veřejné mínění proti nim! A kdyby to i bylo pravda, že je národ, to jest těch několik svedených lidiček, proti Jesuitům, kdo je popudil a svedl? Před lety přišli Redemtoristé, z Vídni z roku 1848 rozkřičení „Liguriáni,“ do Prahy a nikdo se proti nim nepozdvihl, protože ho žádné listy nepopouzely. Jak horlivě poučovaly a napomínaly naše listy lid při výtržnostech proti Židům — tam to ovšem poroučela humanita, zde však jim to zabranuje starost o blaho lidu!

Radi-li se jim však, aby se vystěhovali, ještě nemají potřebné duchovní správě důvěry, jak radil jiný Pražský list, odpovídáme, že nemají Jesuité v Praze vykázanou žádnou vlastní duchovní správu k. p. farní, kde by jim byl lid odkázán a přivtělen a kde se důvěra ovšem požaduje. Zapomíná se, že kážou Jesuité jenom těm,

kdo dobrovolně a kdy se jím zlíví, do jejich kostela přicházejí a že zpovídají jen ty, kteří s důvěrou k nim do zpovědnice přistupují — a že tudiž nenutí ani na kázání ani k zpovědi nikoho, kdo k nim důvěry nemá.

Piše-li pak někdo Nár. Listám z Bělského okresu, že tam raději odpadnou od katolické víry, zůstanou-li Jesuité v zemi, dokládáme, že jest to důvod velmi originální ne-li nesmyslný. Kdo nedrží kat. víru za pravou, nechť odstoupí, když se o jiné pravdě přesvědčí, a nikdo ho nebude zdržovat, a nemusí teprva čekati s směšnou vyhrůžkou odpadnutí za přičinou Jesuitů. Chce-li však jen hrát na strašáka, radíme mu, aby si nedělal žerty z redakce s takovým dávno již otřepanými klepy.

Na konec dokládáme, že nebudeme překážeti Národním Listám, aby dále po-kojně ve svém snění politickém působily, ale radíme jim, aby se o přísně duchovní čili náboženské potřeby lidu nestaraly, a po-nechaly to „horlivému duchovenstvu,“ jež bez nich a jednou i po nich o to se samo starati dovede.

T. N.

Na výmínu.

Obraz ze života od Fr. Pravdy.
(Pokrač. a dokonč.)

VII.

Děti Koníčkovy ještě neměly dost a každé se domnívalo, že ostatní obdržely více. I chodily na otce, aby tu nestejnost vyrovnan a on chudák odbýval je, že již nemá čím.

„To nemůže být,“ myslily si a říkaly. „Otec vládnul větším bohatstvím, než mezi nás rozdilil. Bud zapírá anebo dal těm a oněm příliš mnoho a my jsme byly zkráceny.“

Otec pořád opakoval, že již nemá nicehož. Věřily mu tedy, ale zlobily se, že jim nedal stejných podílů. Každý kříčel: „Já jsem ošizen, já dostal málo a ničeho více nezdědím.“

I hádaly se mezi sebou, že otce přemluvily; že ho zavedly, že si počínaly úkladně a podskočně. Jeden oloupil a okradl druhého a kdo měl nejvíce zisku, ať nyní otci nejvíce přispívá.

K největšímu zisku se nepřiznal nikt bledaje ho u druhých a domnívaje se, že on sám měl zisk nejmenší a proto otec nejmíň chtěl přispívati. Proč na něj tak špatně pamatoval! Ať mu dávají, jež obdaril hojněji!

Otec neměl nic upsáno a co mu děti

nedaly dobrovolně, nemohl si na nich vy-souditi. Slíbily, že mu budou pomáhati až do smrti, ale že k tomu právně nezavázal prvního, nezavázal k tomu druhého, třetího ani čtvrtého. Závisel na jejich libováli a nevzbuzovalo to v něm na počátku žádných pochybností a vrtochů, neboť mu v skutku od té doby, co ovdověl, bohatě byly přispívaly. Budou prý v tom pokračovati, ano nabídly mu samy, že rozmnoží ještě svou ochotnost.

Když bylo v jejich moci, oč se jim vlastně jednalo a otec již neměl, co by jim postoupil, ochlazovala se jejich horlivost, až konečně ustydla. Dávaly, platily, donášely mu pořád miň a miň a pořád řídceji ho k sobě zvaly. Přestaly ho také navštěvovati a věru se mu vyhýbaly, aby se s ním ani nesešly.

Syn hospodský již k otci nahoru ne-chodil a když otec k němu přišel dolů, nevšímal si ho a často mu ani nenalil. Vařilo a peklo se v kuchyni, hostům se na stůl stavěly vzácné pokrmy, přijemná vůně z nich naplnovala světnici, otec měl také chut, ale nie neobdržel. Vinem a li-lérkou ho již nečastovali a když požádal pivo, dostal to špatnější a musel je pití v světnici pro sprostší obecenstvo. Osmělil se několikrát a prosil o pivo lepší anebo si poručil něco lepšího k jídlu. Sklepnice se ptala hospodské, hospodská se ptala hospodského, než mu něco dali. Mluvili spolu, ušklíbali, mračili, zlobili se a on musel čekati. Konečně mu předce poslou-zili, ale nadělili mu miň než druhým hostům a ne tak dobrých věcí jako těmto, aby ho odbyli. Bolívalo ho, že zapisují na tabuli co utratil a že ho již ani nepo-zdravují.

Děti následovaly příklad rodičů a o dědečka se nestaraly. Nejen děti hospodských, nýbrž i děti sládkovy a stavite洛ovy nevážily si ho a nechtily ho a k němu se nehlásily. Nyní nikdo nevěděl, kdy jsou jeho jmenoviny a narozeniny, nikdo mu nepřál štěstí a nepřinesl vázaného.

Koníček myslil, že snad jen syn hospodský proti němu něco má a proto ho zanedbává a chtěl se potěšit u syna kupce. Ponejprv se drobet potěšil. U kupců z toho měli radost, že otec na hospodského žaluje a si stýská a uznali, že hospodský nejedná dobře. Vždyť mu otec prokázel tolik dobrého, že by mu za to do smrti měl být vděčným. Což od něho nemá velkou hospodu, jenž zajisté za víc stojí než malý dům kupecký? Což ji ne-

obdržel se vším příslušenstvím, náradím a náčiním, jehož měl zapotřebí? Zůstalo mu jak co leželo a stálo, podržel rozsáhlé hospodářství, přibrál si polí a ještě k tomu chtěl mít peníze. Kdyby se cenilo a počítalo, zač by to a ono byl musel koupiti, ukázal by se náramný účet. Každý hřebík ve zdi něco platí a v ohromném stavení je toho, že se to nedá ani přehlídnouti. Co patřilo otci, znenáhla si hospodský všecko přivlastnil, ano přivlastňuje si pořád, co ještě zbylo a je otcův pravý dědic a nástupce. Proto by se měl o otce lépe starati než se stará a je to věru hanba, že se otec musí utíkat k druhým dětem, jimž utrhl, aby přilepšil prvorozenci.

Kupec otce pozval k obědu, pozval ho po druhé a po třetí a při tom pořád na bratra se zlobil a jemu nadával. On otec i domů posílal dary, aby to bratr viděl a se styděl a když si z toho bratr nic nedělal, omrzelo ho to a myslil si: „Proč bych sám otce podporoval.“

I přestal to činiti, neposlal mu něčeho více a když otec přišel k němu, ne-pozval ho k obědu. Často kolikráté poledne, on ho nechal odejít a doma stará kuchařka neměla, z čeho by mu něco uvařila.

Hladový otec se obrátil na dcery a ty z nenávisti proti bratrům nějaký čas mu pomáhaly. Bratři jsou ničemové, že na otce dopustili nouzi. Dal každému dům a ony dcery za to, co dostaly, nemohou si koupiti ani chalup. Domy jsou za tisíce a jim těch tisíců nedalo se mnoho, že všecko pohltili synové.

Brzy se i dcery otce nabažily odka-zujíce ho k synům, jenž prý mají víc a víc mu jsou povinni. Tak byl ode všech opuštěn a musel choditi od jednoho k druhému, aby si v bídě ulehčil. Poskytovali mu tak říkajíc almužny a on ubohý o ni žebral, nemoha si poroučet.

Lidé Koníčkovi radili, aby se s dětmi soudil a dokazovali mu, že zajisté vyhraje. Nechtěl o soudu ani slyšeti a raději trpěl, než aby se byl hrドloval a hádal. Dobrák cizým nikdy neřekl, že se má zle a tajil to i před Janem Stoupou, s nímž si dopisoval. Již se mu trhaly šaty, již mu scházel obuv, již se mu rozpadalo prádlo. Byl by se snad zavřel, aby ho nikdo neviděl a byl by se snad umoril, aby nikomu ne-musel být obtížným.

Hodná kuchařka a spolu hospodyně pána svého neopustila. Jí se děti jeho bály a ke komu přišla, ten ji tak lehce neod-

byl. Mluvila jí do svědomí, připomínala nebožku panímámu, líčila přísnost její a velkou lásku otcovu, vytýkala nevděčnost, hrozila trestem Božím a neustoupila, dokud pro pantátu něco nevydaly. Vždy měl sní-dani, oběd a večeři na stole, neptal se, kdo to dal a kuchařka mu to nepověděla. Opatřila mu i šaty, obuv a prádlo a on to nosil neskoumaje, kde to vžala. Že to pochází od dětí, arcítl nepochyboval, ale nepochyboval také, že to nedaly dobro-volně, nýbrž že to na nich kuchařka vyu-nutila. Dávala mu i peníze, aby měl na vyražení a zaplatil si sklenici dobrého piva, když byl dole v hospodě, odbýval-li ho syn se špatným. Ano kuchařka ho pobí-zela do světnice mezi pány a všude se ho zastala, kde ho zlehčovali. Byla tím po-vinna nebožce panímámě, již přislibila, že se o pantátu až do smrti bude starati.

Předc však Koníček snášel nedostatky a nikdy nebyl opravdu spokojen. Soužil se v srdeci a již uznával, že se chybou do-pustil. Nebožka žena měla dobré, když mu přikazovala, aby zůstal pánum svého jmění. Neposlechl jí a nyní závisí od dětí a je živ z milosti. Nedá se to napraviti a Bůh ví, jestli se mu ještě hůře nepovede.

Kuchařka hádala, může-li kdo co na-praviti, že by to zajisté učinil doktor Jan Stoupa. Těmu panímáma pantátu také o-devzdala, ale pantátu mu nepíše o své ne-hodě a již zapověděl, aby mu ji neoznamo-vala. Psáti mu nemůže, že se v tom dobré nezná, ale zkázala mu, aby z důležitých příčin pantátu brzy navštivil. Vyřídili mu to poutníci Svatojanští a o Koníčkovi vše-licos mu napověděli, co ho zarmoutilo a spolu i polekalo.

Přijel a sám se přesvědčil. Pantáta před ním chtěl tajiti své nesnáze a těžkosti a udával, že mu nic neschází. Bál se důtky, že dětem povolil bez jeho vědomí a proti příkazu nebožky manželky. Protož ne-naříkal, nýbrž tvářil se jakoby všecko bylo v pořádku.

Otevřela mu oči kuchařka a vyjevila, jakým spůsobem od dětí na otce vybírá příspěvky. Musí se s nimi křičeti a ha-šeriti, synové ji odkázuji na dcery, dcery na syny, jednou dají, po druhé nedají, pořád je v nebezpečenství, že pantátu k prázdnému stolu zasedne.

Jan navštivil všecky děti Koníčkovy a hleděl je přesvědčiti o křivdě, co na otci páchají. Jeden ji sváděl a strkal na dru-hého a sám byl nevinný, čině nejvíce, ač-koliv nejmíň obdržel. Nepomohly prosby

ani domluvy a Jan nahlidl do knih, není-li možná volati se ku právu. Smlouvy byly řádně udělány i zanešeny a mocí se nedalo nic docilit. V dobrém to také nešlo a pan doktor v tom okamžení věru nevěděl, co si počne. Starého přítelé a dobrodince svého neopustí, ale co pro něho udělá, ještě nepochopuje.

Nezbývalo než Koníčkovi pomáhati prozatím ze svého a šlechetný muž se k tomu odhodlal, chtěje mu dávnou lásku jeho oplatiti. Vrátil se domů a poslal mu po poště peníze, jež nazval „úroky z jistin uložených.“ Jistinami byla mu dobrodiny, jež mu staří manželé Koníčkovi byli prokazovali, napsal to ale tak, že to i o skutečných jistinách mohlo platiti. Ano on čtverák i na obálce svého psaní uadal, že obsahuje úroky a psaní veřejně se neslo výminkáři ke Koníčkovům. Posel se s ním zastavil dole u syna. Syn četl nápis a zarazil se. Jaké jsou to úroky? Úroky dává kapitál. Musí tedy někde být kapitál. Kde je a jaký je? Podívejme se, pantáta má ještě peníze.

Hospodský to tajil, aby ty peníze úroky i kapitál, na pantátovi si vymohl pro sebe, ale pan poštěmistr a sluha jeho nemlčeli a brzy i kupec, sládková a stavitelová se dověděly, že otec bere úroky.

Inu arcit, není to nic divného! Vždycky hádali, že bylo víc jmění. Hotové peníze otcí zbyly a nyní se to prozradilo.

Hospodský si došel nahoru k pantátovi, aby se k němu přilichotil. Navštívila ho i hospodská, vzala s sebou děti a také se lichotila. Dostavili se kupec, sládková a stavitelová a všickni s otcem se smířili. Začali mu zase přinášeti dary, zvali ho k sobě; zase slavili jeho jmenoviny a narozeniny, chtěli ho mítí u sebe, aby ho k smrti dochovali. Kuchařka měla plnou špižírnu, pantátovi se vedlo dobře a již mu nic nescházelo.

Peněz, co měl od Jana, Koníček dětem nevydal a k jistinám se jim nepřiznal. Nemohl se přiznat, když tu žádných nebylo, ale ony se domnívaly, že zapírá a nemohouce jich na něm vydobytí si za jeho živobytí, čekaly, až umře a jim je odkáže. Každý chtěl, aby je odkázal jemu a proto nepřestal otce si předcházeti a bedlivě se o něj staral.

Jan poslal z nová úroky a poslal jich tolik, že mu je Koníček navrátil, když se k němu brzy zase podíval. Viděl, jak ty úroky působily a byl s tím velmi spokojen. Koníček jich nepotreboval, ale on mu je

dodával předce, ovšem vždycky po poště anebo skrze vozku Vláska, jenž posud sem a tam jezdil a s Koníčkem a s Janem byl srozuměn. Když se Jan dostavil osobně, vyrovnavi se spolu a Koníček skoro nic pro sebe nepodržel. Neřekl o tom nikomu, jsa nyní opatrnejší a s dětmi arci se nedělil o jmění cizí, ačkoliv ho dost přemlouvaly. Uznaly samy, že k tomu má příčinu. Zkusil, jak se k němu chovaly, myslíce, že se již všechno zbalil, a má strach, že by se to opakovalo, kdyby skutečně již nic neměl. Jednání jejich mu dalo výstrahu a nyní se musejí podrobit, jestliže jim projevuje nedůvěru.

Podrobily se pustivše mimo sebe naději, že jim otec zbytek svého jmění před smrtí svou postoupí, a hleděly pojistiti si ho aspoň po smrti jeho. Vypočítaly z úroků, že obnáší předce ještě asi dvacet tisíc, a když se o tom otcí zmínily, neprospešlo mu odporovati jim, ony mu nevěřily. Mlčel tedy a neříkal ano ani ne, ale tajemství, co měl s Janem, nevyzradil.

Jan se stal v městě advokátem a Koníček býval u něho jako doma, pokládaje se za velmi šťastného. Opravdu mu osladil poslední dny života a děti vidouce jejich upřímnou přízeň bály se, že by snad své bohatství mohl odkázati Janovi a tím více si ho vázily. Žil pořád v hojnosti, již ony mu připravovaly a Jan jen doplňoval, kde se ukázal nějaký nedostatek. O výražení jeho se staral sám a bývali spolu a s Vláskem, když přijel, zase veselí, ano i rozpustili vysmívajice se lidským pošetilostem.

Koníček dosáhl vysokého stáří a v závěti syé vyznal, že po něm nezbývá nicého. Úroky bral od Jana z jisiny, co si u něho uložil, čině mu dobře v mládí. Dětem arcit dobrého učinil víc a děkuje jim, žemu to oplácely na konci pouti vezdejší.

Styděly se, že se to nestalo z lásky, nýbrž ze zíšnosti, ale nepřiznaly se k tomu, aby se nezahanabily.

Jan Stoupa to věděl a ony samy, když statky své odkazovaly potomkům, přišly k němu a vyminily a pojistily si pomocí jeho, z čeho by neodvisle žily. Že děti rodičům se někdy špatně odměňují, toho měly důkaz na sobě a litovaly svého provinění prosíce Boha, abych jich netrestal nevděčnosti vlastní rodiny.

D O P I S Y .

Ze Staré Boleslav dne 28. října 1866.
(O instalaci v. d. p. děkana J. Horčice.)

Radostí zaplesala Stará Boleslav na jmenováním důst. p. kanovníka Jos. Hor-

čice děkanem Staroboleslavským a proto hned jak od přisahy z Prahy domů se ubíral, občané Boleslavští slavně jej uvítali, jedouce jemu vstříc do Vinoře, odkud jej pak při hlaholu zvonů a střelby uprostřed školní mládeže, zdejších živnostenských spolků a velikého počtu věřících do chrámu P. Marie provodili. Dne 29. září v předvečer slavné instalace konán ke cti nově jmenovaného p. děkana skvělý průvod s pochodněmi a pěvecké zastaveníčko, při čemž Stará Boleslav osvětlena byla. Dne 30. září v den slavné instalace zavítali k osmé hodině do Staré Boleslavi J. M. svět. p. biskup Krejčí a v. důst. pp. děkan Hron a kanovník Prucha. O 9. hodině ubíral se slavný průvod z domu kanovnického do starobylého chrámu sv. Kosmy a Damiana, napřed šla školní mládež, za ní živnostenské spolky, mládenci a družičky, vel. duchovenstvo ze všech stran, ano i důst. Fr. Kerner, děkan z Košťelce u Náchoda, s J. M. svět. p. biskupem a nově jmenovaným p. děkanem, pak c. k. úřednictvo a nepřehledný zástup zbožného lidu. Po odbyté instalaci ubíral se průvod do kostela P. Marie, kde pak následovalo slavnostní kázání a pontifikální mše sv., sloužená nejdůst. p. biskupem. Jak mile služby Boží ukončeny byly, hnul se průvod z kostela P. Marie do rezidence děkanů Staroboleslavských, čímž se cirkevní slavnost skončila. Při hostině poctěn byl vys. důst. p. děkan kantátou složenou od vel. duchovenstva Staroboleslavského, jakož i srdečným přáním poslaným po telegrafu od císaře. Vysosti arcivévody Karla Salvatoria Toskánského z Gmundenu. Z toho všeho Stará Boleslav radovala se nevyslovitelně, dítky vyjadřujíce svá srdečná přání svému milému pastýři, jehož co otce svého milují, otcové a matky těšice se z toho, že v středu svém mají opět duchovního pastýře to v osobě milovaného vys. důst. kmata Jos. Horčice, kteréhož nejen Stará Boleslav ale i veškerí okolní obyvatelé a všickni poutníci do Staré Boleslavi přicházejí pro jeho pokoru, přívětivost a laskavost velice milují. A této všeobecné lásky jest v plné míře hoden, staví sobě šlechetným svým působením skvělý pomník pro budoucnost, tak že jemu vděčností zavázána bude vždy Stará Boleslav. Mnoho krásného zjednal již pro chrámy Staroboleslavské, mnoho učinil pro mládež školní, a kde jest která slavnost, již by svou přítomností byl nezvýšil? Nedávno tomu co posvětil kříž v

obci Borecké a dne 28. října opět zvoniči ve Dřísech; kde jest chudý, jemuž by štědré pomoci nebyl poskytnul, kde nemocný, jehož by byl nenavštívil a nepotěšil? On chodí „všude dobré čině.“ Dejž mu Bůh zdraví a svého požehnání. F. P.
Z *Hermanova Městce*, 27. října 1866.
(Bírmování. Svěcení chrámu Páně.)

Co jsme si již dávno přáli, nač jsme se toužebně těšili, stalo se, farní kostel náš jest posvěcen. V sobotu dne 20. října před poledнем zavítal k nám apoštolský kmet, J. Exc. nejdůst. pan biskup Kralohradecký *Karel Borom. Hanl*, a byl od četného duchovenstva, městské rady, řemeslnických pořádků i školní mládeže slavnostně uvítán, načež odpoledne svátostí sv. bírmování posluhovař. Počasí bylo tak krásné, že i venku kolem chrámu Páně svátost tuto udělovati mohl. Bírmovanců, nejvíce odrostlejších, bylo 790. Večer uspořádal k poctě nejdůst. pana biskupa zdejší zpěvácký spolek „Vlastislav“ při osvětlení města pochod s četnými lampiony, a zapál před farním domem více písni českých.

V neděli 22. po sv. Duchu ráno v 7 hodin sloužil J. Exc. pan biskup u obnoveného oltáře, posvětiv prvé nová roucha a tabernákul, obět mše svaté, načež o $8\frac{1}{2}$ po příchodu přespolních procesí započalo slavné svěcení kostela, před nímž jakož i před farou byla slavnostní brána s biskupským znakem a četnými prapory postavena. Jelikož vys. důst. pan kapitulní děkan pro povinné zaměstnání v slavnosti se zúčastnit nemohl, a veleďůst. pan vikář okresu Chrudimského, byv tu ještě u přivítání a bírmování zcela zdráv, v noci ochuravěl, že přijiti nemohl (nyní jest již opět zdráv), sloužil po svěcení veleďůst. p. děkan *Labsko-Týnický, Karel Patočka*, slavnou obět mše svaté, za jehož ochotnost mu tímto povinné díky vzdáváme. Rovněž musil požádaný kazatel pro vypuklou na osadě jeho cholera kázání odříci, a proto povíděni jsme důst. řediteli Chrudimského realn. gymnasia, p. Jos. Šimkovi, že slavnostní řec laskavě převzal, dokázav v ni z příběhů chrámů, že farní chrám Páně jest matkou živých i mrtvých, poděkoval ku konci též J. Jasn. p. *Ferdinandovi knížeti z Kinských*, co patronu, který potřebné k obnovení malby lešení dobrotič propůjčil a velkou monstranci znova pozlatit dal.

J. Exc. pan biskup sloužil druhého dne opět mše sv., pak odjel po 8. hodině

ranní, doprovázen naší úctou a díkůvzdání, do svého sídla v Chrasti. A tak při mnohých ovšem starostech a nesnázích přece se slavnost svěcení v dobrém pořádku a k radosti naší šťastně skončila. Ctih. školské sestry zdejší získaly si trvalých zásluh o chrám Páně zhotovením nových rouch a obnovením ozdob oltářních. Nezbývá nám leč poděkovati též všem šlechetným dobrodincům, zvláště chudším, kteří vědouce, že náš farní kostel jménem nemá, i v těchto rozličnými nehodami, obzvláště válečnými, obtížených časech, přece své dárky na ozdobu stánku Hospodinova ochotně snášeli a posud skládají. Zaplať jim štědrý Bůh! K.

Z kraje Táborského dne 23. října 1866.

(Dejte nám noviny katolické!)

Byl jsem čtenářem Národ. L. hned od počátku a založení jich některými předními muži národa našeho, jako mnoho jiných katolických spolubratří kněží. Ano vyznávám, že ač kaplan mající 45 zl. r. č. pojistěných příjmů ročně, předce sám a sám jsem N. L. držel a také celý ročník s programem zachoval. Nechci pouštěti se v boji s N. L., poněvadž vůbec neradno bojovati proti předpojatosti a předsudkům, kteréž berou na sebe již povahu vášně náruživé. Ale předce čta v posledním čase N. L., jež mne docházely co náhrada za zaniklý Národ, na nějž jsme byli předplaceni, pozoroval jsem, že N. L. nedovedly se co do náboženské stránky udržeti na stanovisku původního programu. Mnoho ovšem od založení N. L. uplynulo vody, skoro šest let, mnoho se od té doby změnilo i v osobách, kteréž N. L. založily aneb je redigovaly, ale také směr v otázce náboženské pošinul se od původního programu zvláště od času splynutí N. L. s Hlasem, a zdá se, jakoby na národně smýšlejicím kněžstvu českém mělo se ne-li hned tedy o něco později vyplnit slovo: „Mouření vykonal svou povinnost, mouření může jít.“ Podívejme se do původního programu N. L., a tam dočteme se takto: „Jako ve všem žádáme svobody občanův též vzhledem náboženského vyznání. Žádáme svobody církve a neodvislosti její vnitřní správy od státu. Otázky náboženské, zvláště dogmatické, nejsou naším oborem, i hodláme se jich vystříhati, chovajíce se jinak vždy s povinnou úctou k ústavům, kteřížto jsou tak úzce spojeni s samým citem náboženským, velikým tímto činitelem v životě společenstva lidského.“ Mohou-li at uprou, že tak nestojí v původním programu, a hle, N. Listům nelibí se, že Je-

suité kází o pekle, nelibí se jim nauka katolická přednášená každým knězem katolickým, bytby byl i ryzím Čechem, nelibí se jim dogma, článek víry, který i pohanům nebyl neznámý, jak svědčí báje jejich o Tantalovi, Sisiphovi, Danaidkách atd. — a předce v původním programu N. L. stojí: Otázky dogmatické nejsou oborem našim. Proč tedy při každé příležitosti na odiv staví nelibost svou k článku víry? K čemu to vyhrožování, že sestoupí se spolek, kterýž na každé kázání Jesuitů odpoví brožúrkou, což by zrovna nebyla tak nebezpečná zbraň, aspoň ne tak nebezpečná jako zjevné vyzývání: pryč s Jesuity anebo vyloukání oken. Jak pak se srovnává toto brojení a křížácké tažení proti Jesuitům, rádu to církvi schválenému, s onou povinnou úctou k ústavům souvisícím se samým náboženským citem, kterouž program N. L. původní slibuje a zaručuje? Než nač tu ukazovati na nesrovnatost mezi programem a nynější skutečností, nynějším směrem N. L. Nám se zde jedná o něco jiného. Proti jedu otravujícímu musí se hledati protijed a prostředek hojící, a tím jest zaražení církevního politického denníku českého, jehož se dovolává v čís. 29. dopisovatel z jižních Čech volaje: Dejte nám katolické noviny, k čemuž bych přidal: Dejte nám církevní politické noviny, kteréž by se nesly katolickým směrem. A nedovoláváme se dávno již takového listu? Neměl-li této potřebě vyhověti zaniklý (bohužel!) Pozor? Vím sice, že byli mnozí, kteréž tvrdili, že netřeba nám nového politického listu ano i tam v matičce Praze byli prý někteří našinci proti zaražení politického listu církevního snad z bázni jakési roztržky v politickém programu národní. Avšak nyní snad už vystřízlivěli a uznávají potřebu politicko-církevního denu českého. Dejte nám takový list a nebude nikdo přinucen čísti list církvi a církevním ústavům nepřátelský. Máme sice časopisy církevní Blahověst a Časopis katolického duchovenstva. Avšak bytby tyto listy sebe důkladnější hájili pravdu a odpovídaly nepřátelům a odrážely jejich útoky, táži se: do kolika rukou se dostane tato odpověď. Zdaliž čtou se tyto časopisy v hostincích, jako listy protináboženské? Zdaliž možná, aby rychle a hned bez odkladu odpovídaly, když vycházejí na nejvíše tříkráte za měsíc jako Blahověst. Tu myslím třeba, aby rána na ránu následovala a proti útoku hned pohotově byla obrana. Tomu dobré rozuměj Němcí a mají

své politicko-církevní listy, jako Öster. Volksfreund, tak dobře jako Italiani a Francouzi. K malé cti by nám to sloužilo, kdyby české duchovenstvo nebylo sto, udržeti list takový, kněžstvo v Čechách, na Moravě, v Slezku a na Slovensku, a za vlastní peníze kupovalo sobě útoky a hanobení ústavů církevních, ba i samé víry. Co mohou jiní, můžeme i my. Nikdy nebyla k tomu také doba příhodnější než nyní. Máme nyní v Čechách jeden politický Denník, N. L. a pak Plzeňské Noviny; co nevidět zahájeny budou sněmy, příštím rokem počíná nová volební doba, jest otázka ústavní až posud nerozřešená, dosti předmětův, jež by v duchu pravé svobody a směrem katolickým na přetřes brány být mohly. Každý katolický kněz, ať farář až kaplan, ba i laikové nepozbyvší víry budou dopisovateli listu a v něm pojednávat otázky, o nichž těžko psát do Blahověsta anebo Časopisu katolickovenstva, poněvadž svým směrem a povahou patří do politického listu. Vzkřestete tedy Pozora anebo zaražte nový list, kterýž by vyhověl potřebám kněžstva i lidu českého, posud víru a úctu k náboženství a církvi majícího. Bohu a církvi, vlasti a králi, to budiž program tohoto listu a na základě tomto bude list a my s ním pracovati k tomu, aby se dávalo což jest Božího Bohu, což jest církve církvi, co jest lidu a národa národu a co jest krále králi, aniž by bylo třeba zadávati co z programu národního aneb odstupovati od toho, co národně smýšlejíci nejvýtečnější muži pro blaho národa českého za potřebné být uznávaji. Ovšem že takový list bude státi oběti, zvláště z počátku ale dobře jsa redigován, prorazi si cestu a bude dobré působiti k blahu vlasti. Bez obětí není nic na světě a kdo chce účel, musí chtít i voliti prostředky k cíli vedoucí. Jestli kdy, máme nyní takového listu třeba a bude ho zapotřebí v budoucnosti snad dosti blízké ještě více. Ještě jednou opakujeme: Dejte nám politicko-církevní denník český — neodvislý. —

J. K. R.

Z Nasevru v Chrudimsku dne 29. října 1866.
(Posvěcení nové školy v Ctětině).

Není tomu dávno, co se v našem městě, "Nasevrkách", slavnost svěcení nového škol. praporu a dvou pro každou škol. třídu zřízených křížů, praporů to církve sv., odbývala. A hle, již jsme se zase v této osadě dočkali podobné slavnosti, svěcení to nově zřízené a nově vystavené školy ve vsi Ctětině, která přičiněním Ctěinských, Krupinských, Bratro-

ňovských, Vranovských a Strkovských občanů, a pomocí jasného patrona Jeho Osýcenosti knížete pána Vincence Karla z Auersperku zřízena jest. Nový to důkaz, jak se víc a více uznává, že vzdělání a vycvičenost člověka nejpevnějším základem a nejmocnějším prostředkem časného i věčného blaha jest, a že, kde vychování dítěk hyne, tam všeobecná zkáza na blízku stojí. — Svěcení této nové, vším pohodlim opatřené školy odbývalo se dne 28. září 1866, na den sv. Václava, patrona Českého. Hned časně z rána téhož dne silné rozlehalo se houkání hmoždířů od Ctětiny, slavnost nastávající široko daleko zvěstujíc. O 9. hodině dostavilo se z Nasevru procesí školních dítěk s novým praporem a nemalým počtem obyvatel, a o $\frac{1}{2}$ 10. hod. četné procesí ze Včelakova. Brzy na to zavítal veleďůstojný pan Eduard Prašinger, bisk. dozorce školního okresu Chrasteckého, farář z Hrochova Týnce, nyní již kanovník kapitoly Kralohradecké, a byl od shromážděného lidu a již zde přítomného okres. zastupitelstva a patronatního úřednictva za hřímání hmoždířů a znění kotlů a trub uvítán. Hned pak konalo se svěcení školy od řečeného pana kanovníka s asistencí 6 pánu farářů. Po tomto slavném obřadu promluvil žák školy Ctěinské ve jmenu ostatních školních dítěk díky vzdávaje všem dobrodincům školy a mládeže. — Po té promluvě byly slavné služby Boží. S povolením nejdůst. pana biskupa byl totiž na návsi oltář vzdělán, vkusně ozdoben a i s kazatelnou zelením ověnčen. Kázání měl Včelakovský p. farář Nožička. Vyložil, co jest škola a jak mají rodičové učiteli napomáhati. Při mši sv. jakož i při zpěvu "Tě Boha chválíme" byla figuralní hudba dosti zdařile provedena. K závěrce zapěla veškerá přítomná školní mládež národní hymnu, "Zachovej nám Hospodine," s nemalou nadšeností. Po slavnosti byl společný oběd, k němuž i výborové přiškolenných obcí pozváni byli. O této slavnosti všickni, kdož v Ctětině byli, zajisté s radostí potomkům vypravovat budou.

Fr. Jedlička, učitel.

V Žumberku dne 1. listopadu 1866.
(Učit. porada. Odchod p. vikáře.)

Jest tomu osm roků, co zde první učitelská porada za předsednictví důst. školdozorce střídnictví Chrasteckého, p. Eduarda Prašingra, faráře z Hrochova Týnce se odbývala, a dne 18. října t. r. jsa za skutečného kanovníka kapituly Kralo-

hradecké od nejdůst. p. biskupa zvolen, naposledy zde předsedal. Této poslední porady súčastnili se též všickni učitelové a někteří z p. duchovních. Po mši sv., kterouž místní p. farář sloužil a při niž se chrámová píseň ve čtverozpěvu zdalek provedla, shromáždili se p. duchovní a učitelové ve školním domě, kde porada opět čtverozpěvem „Přijď svatý Duše“ započala. Mělat tato schůze také i ten účel, aby veleddostojný školdozorce, maje se co kanovník na ustanovené místo odebrati, ještě jedenkráte učitelstvo svého střídnictví vůkol sebe shromáždil a s ním se rozloučil. Byly mu ne tak představeným, jako laskavým otcem, jehož důvěry a lásky po celý čas svého osmiletého úřadování požíval v plné míře, kde a jak mohl mu pomáhal neopomenuv nikdy přičinlivost a snahu jeho bud remuneraci, pochvalným neb potvrzovacím vládním dekretem odměnit. A protož po přečtení dvou, na otázku: „jakou mají děti cenu a jak mnoho na jejich vychování záleží“ podaných vypracování, ujal se p. A. Žižka, vzorní učitel z Chrasti, slova a ve jménu všech učitelů vysoce důstojnému p. kanovníku srdečné díky vzdal za jeho péci a lásku, jakouž veždy svému podřízenému učitelstvu byl na jevo dával. — Na to děkoval p. kanovník shromážděným učitelům za jejich přítlulost a lásku vybízeje jich k výtrvalé pilnosti a kladl jim zvláště na srdce, aby se vždy co věrni synové církve sv. katolické, kteráž v nynějších smutných časech s tolika nepřátely zápasiti musí, osvědčovali a svěřené mládeži ve všem zvláště pak v nábožnosti dobrý příklad dávali; ano i na ty nezapomněl, jenž za jeho správy vikariatu v Pánu zesnuli, vybídnut všech, aby za ně s ním vroucně se pomodlili. Jeho srdečná slova byla tak dojimavá, že zajisté utkví v paměti veškerého učitelstva zdejšího.

A. H.

KRONIKA.

Z Prahy. V předešlém čísle oznamili jsme krátce, že J. Velič. císař pán při svém vjezdu do Prahy přeslavně byl uvítán. Ve čtvrtek dne 25. října ráno přijímal J. Velič. v král. hradě nejvyšší hodnostníky zemské, šlechtu, důstojnictvo vojenské i městské. J. Emin. p. kardinal, jenž byl již včera při vjezdu císaře pána do hradu učinil k J. Velič. uvitací řeč, dnes předváděje zástupce duchovenstva v Čechách zpomínal s hlubokým zármutkem minulých dob trudných a těšil nadějí časů

lepších dle slov písma: kdo rozsívá v slzách, s radostí sklizeti bude. Téhož dne byly vydány dva listy císařské, totiž že císař pán daruje chudým města Prahy i předměstí Karlína a Smíchova 20.000 zl. a že ozbrojeným sborům měšťanským uděluje právo obsazovati zároveň s vojskem stráž na hradě, kdykoli tu J. Velič. sídliti bude a že na odměnu vytrvalosti a věrnosti obdrží každý člen těchto sborů medailii s obrazem císaře pána a letočetem 1866. Večir byl na počest císaře pána velkolepý průvod s pochodněmi. V pátek byl J. Velič. na mši sv. u hrobu sv. Jana, pak udilel audience asi 140 osobám, o polednících navštivil Staroměstskou radnici, pak Museum, na jehož novou budovu co přispěvek vykázal 10.000 zl., po té odebral se do městské plynárny, odtud jel do Karlína, navštivil chrám Cyrilo-Methodéjský a továrnu Rustonovu. Téhož dne ráčil vydati vlastnoruční list k J. Emin. p. kardinalu arcibiskupovi vyslovuje mu za jeho zásluhy o císařský dům a zejména o království České nejúplnejší uznání a nejvřelejší díky. Druhým listem ráčil udělit vyznamenání přečetným osobám zasloužilým. Jmena duchovních od císaře pána vyznamenaných uvedeme na jiném místě. V sobotu byl J. Velič. u raněných důstojníků v zahradě knížete Kinského, v technice na ostrově Kampě i v Dominikánské ulici, ve vojenské nemocnici na Karlovu náměstí, v nemocnici zemské, obchodnické, v blázinci, v kostele Slupském, v továrně Goldschmidově, v nemocnici ctih. Alžbětinek; večir v divadle českém, jakož den před tím v německém. V neděli byli J. Velič. představeni zemští poslancové a starostové okresních zastupitelstev. V poledne započata slavnostní střelba na ostrově, odtud odebral se pak J. Velič. k místu, kdež se staví třetí most přes Vltavu. Téhož dne věnoval císař pán král. české společnosti vědecké 5000 zl., na stavbu českého divadla 5000 zl., výboru ku podporování obyvatel Rudohorí 5000 zl. a povolil na spojovací dráhu mezi Pražskými nádražími půl druhého milionu zlatých ze státní pokladnice. Historiografu království Českého, Frant. Palackému ráčil J. Velič. udělit řád železné koruny druhé třídy, s nímž spojeno jest povýšení do stavu svobodných pánů. V pondělí dával císař pán opět audience celé dopoledne, pak navštivil zemskou sněmovnu, nemocnici Milosrdných sester pod Petřinem a předměstí Smíchov i jeho závody. V úterý

dopoledne byla přehlídka vojska na prostranství nad Letnou, odtud odebral se císař pán do vojenské nemocnice na Hradčanech, pak do trestnice v Řepích, zajel do letohrádku Hvězdy a po návratu svém přijal deputaci města Prahy, kteráž vyjadřovala díky za milostivou návštěvu města a země. Ve středu ráno v 7 h. odjel císař pán z Prahy do krajů válkou pohubených, na bojiště. Všude jest s jásotem vítán, všude otvírá štědro ruku svou, těší, povzbuzuje, pomáhá. Bůh spravuj kroky jeho a zehnej Jemu na cestách jeho!

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 6—10. listopadu u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), od 11—15. t. m. u Všech Svatých na hradě.

— J. Emin. nejdřust. p. kardinál arcibiskup posvětil včera kapli sv. Karla Bor. při domě u ústavu Milosrdných sester v Karlíně a v neděli 11. t. m. vysvěti nový farní chrám ve Vlčovsi u Roudnice.

— V kníž. arcib. semináři nyní již úplně vyčistěném a opraveném jest letos 140 alumnův, a sice v IV. r. 30, v III. r. 32, v II. r. 32 a v I. r. 46. Alumnům IV. r. daroval opět vys. důst. p. kan. Fr. X. Plauzár po výtisku Aichnerova spisu o círk. právu v pěkné vazbě. Poněvadž letos počet alumnů se o mnoho zvýšil, nejsou klerikové Teplští a Břevnovští vice v semináři, nýbrž v klášteře OO. Františkánů. Posluchačů v I. roku na fakultě bohoslovecké jest nyní 85. — K. arcib. konvikt čítá opět 60 chovanců studujících na gymnasiu Novoměstském.

— J. M. světicí p. biskup Petr Krejčí dá nákladem svým obnoviti sochu Marie Panny na Hradčanech, u kteréž nábožný lid v čas cholery každého večera pobožnost konal. Dne 26. října udilel týž p. biskup v domácí kapli své svátost svěcení kněžstva. Na kněžství posvěceni byli: klerik ř. sv. Benedikta v Emausích Maurus Stanislav Schiebl, a Augustiáni: Aurelius Labler, Bedřich Strasser a Raimund Hein.

Z Vídni. Oprava věže sv.-Štěpánského hlavního chrámu bude déle trvat, než jak byl mistr stavitelský Schmidt vyměřil. Při bližším ohledání celé stavby se totiž shledalo, že spodní část věže nad míru jest poškozena, tak že i na základních pilířích bude zapotřebí důkladných oprav, načež teprva k zevnější ozdobě přikročeno býti může. Ale i za jinou přičinou nebude práce tato dříve ukončena; nemůžeť na opravu chrámu vydati se ročně více než 70.000 zl.

r. č. K této sumě přispívá státní pokladnice ročně s 50.000 zl.; za nynějších po měrů finančních se však snadno může přihoditi, že i tento příspěvek bude zmenšen aneb zcela odpadne.

Z Lužice putuje každého roku množství věřících ve slavném průvodu do Bohusudova v Čechách. Když loňského roku takové procesí opět přibylo do Gottleuby, protestantské to vesnice na hranicích Saských, bylo od obyvatelů přijato s úsměšným pokřikem, ano na některé poutníky i násilím dotíráno, anižby si úřadové tohoto rádění byli povšimnuli. Nedlouho potom vyhořela celá vesnice Gottleuba. Jakmile katoličtí Lužičané o tom neštěstí zvěděli, zařídili sbírku a zaslali pohořelým 208 tolarů, k daru svému tato slova připojivše: „Od Lužičanů, jenž každoročně přes Gottleubu do Bohusudova putují.“ Šlechetná msta katolíků překonala obyvatele pohořelé vesnice; neboť když se letošní procesí blížilo, vyšli Gottleubané Lužičanům vstříc, hojně věncův a kvítí jim podávajíce; obrysali je chvalořečmi a daleko vyprovázeli zbožné poutníky.

Z Rima. Dne 4. října o slavnosti sv. Františka z Assisi byl sv. Otec v 10 h. ráno v kapli sv.-Petrské přítomen čtení dekretů, jimiž prohlášeno jest, že s úplnou bezpečností příkročiti lze k svatořečení blahoslaveného Pavla s Kříže, zakladatele řádu Pasionistů, blah. Leonarda a Porto Maurizio, jenž byl vzorem pravého žpovědníka, a blah. Pacifika ze San Severina, z rádu kapucínského. — Po přečtení dekretů mluvil sv. Otec Pius IX. k četnému shromáždění asi v tato slova: „Sluší zajisté, abychom právě v této kapli, kteráž Nepoškvrněnému početí Marie Panny zasvěcena jest, dvoum sluhám Rodičky Boží nejvyšší čest vzdali; rovněž slusí dnes, o slavnosti sv. Františka, radovati se z oslavění dvou svatých synův jeho, a především bylo přiměřeno, aby dekret, jímžto blah. Pavel s Kříže se účastným stal pocty na oltářích křesťanských, se přečetl v této kapli a před tímto oltářem, kde blahoslavenec ten na kněžství byl vysvěcen. Slušelo zajisté, aby Italie, odkudž nynější přehrozné pronásledování církve svůj počátek vzavší, po všem světě se rozlilo, v této rozhodné době vystavila člověčenstvu příklad tolika svatých oslavenců, jenž nekráceli obecnou cestou života s jinými křesťany, nýbrž rekonvými se stali vzory na trnité cestě dokonalosti. Slavný a svatý papež Leo Velký, na jehož stolci

já nehozný sedím, před věky pravil, že všecka proti církvi pozdvižená pronásledování jsou ovocem jednoho zla, nevyhnutelným jsou následkem hřichův člověčenstva. Jakkoliv mnozí přečetných projevili přičin, z nichž se nynější smutný stav Evropy a zvláště Italie vysvětliti dá, přece v pravdě jen jediné stává přičiny, a ta jest *hřich*; proti hřichu pak stává jediného jen léku, a ten jest *kříž Kristův*. „Objímám tě, svatý kříži,“ tak pokračoval sv. Otec zvýšeným hlasem a s očima k nebi pozdviženýma dále, „objímám tě sv. kříži, a prosím o anděla útěchy, kterýž Syna Božího v boji smrtelném sibil, aby týž i mně přinesl síly a vytrvalosti v tom, co mi dle vůle Boží trpěti uloženo. Objímám tě a ve tvém jmennu žehnám všecky zde shromážděné — věřici, jenž k trůnu Petra spěchají v této hodině, bludáře, jenž za nynějším proudem časovým pluje; především pak žehnám a modlím se za obrácení a polepšení všech hříšníkův mezi katolíky, kteříž hřichy proti rozumu, proti svědomí svému a proti víře spáchanými vyvolali hněv Boží na tuto zemi a toto hlavní město.“ Při těchto posledních slovech udělil sv. Otec požehnání; slovajeho spůsobila hluboký dojem u všech přítomných; mezi těmi byla také cisařovna Mexická, jenž seděla na galerii naproti papežskému trůnu. — Později bohužel ochuravěla.

Z Italie. Úřední „Gazetta di Firenze,“ orgán italské vlády ve Florencii, vzhledem na povstání Sicilské velmi naivně praví, že *jen* následující třídy obyvatelstva Sicilského jsou proti sjednocené Italii a že zosnovaly letošní povstání: 1. Veškeré duchovenstvo; 2. celá šlecha; 3. veškeré pracující třídy; 4. zámožnější občané bez výminky; 5. všickni vyšší úředníci; 6. celé ženské pohlaví; 7. všickni statkáři. — Je-li tomu tak, nuže kdo tedy hlasoval před několika lety pro annexi? Nikdo jiný, než dobře zaplacení emisáři piemontští; kteřížto hrozbami svými bázlivcův postrašili tak, jak se to letos v Benátsku stalo. Jakého to štěstí se dočkali Benáťcané! Hned na přívitanou jim podala „sjednocená Italie“ nucený oběh papírových peněz, kdežto za rakouské vlády neviděli leč samé stříbro. Nyní pak prodává sjednocená Italie Benátské kláštery; zdá se ale, že z prodeje toho nezbohatnou italské finance; jsou v Benátkách posud mnozí katolíci, jenž se bojí hřichu a kletby spojené s oloupením církve; protož se nehlásí ku koupi klá-

šterních statků nikdo, leč — židé a Garibaldiáni, kteříž za fatku jméní církve a podíl chudiny lakotnou rukou uchvacují.

Z Francouzsku. Vzorem neunavného pastýře duší jest proslulý biskup Orlean-ský, Msgr. *Dupanloup*. Obíráni se vědami jest mu přijemným zaměstnáním; básně Virgilovy a Horácovy zná z paměti a nezřídka ve společném hovoru s jinými cituje dlouhou řadu veršů ze spisů jejich. Pamět má tak výbornou, že když diktuje něco svým tajemníkům, bez přemýšlení jim udá stránku ze spisu Fenelonových neb verš z Aeneidy. Rovněž jasně v myslí jeho utkví každé jmeno, každá okolnost a každý okamžik, jenž se apoštolského úřadu jeho dotýká. Výtečný malíř, dohotoviv podobiznu jeho a tázán jsa: „proč jej nevypodobil sedicího v kresle, jak se obyčejně biskupové vypodobňují?“ odpověděl: „Msgra Dupanloupa sedicího? vždyť by jej nikdo nepoznal!“ Od 5 h. zrána pracuje biskup Dupanloup bez přestávky až do poledne; po jídle jde procházkou, dává audience a zase pokračuje v prácech až do 7 h. večerní. Na procházce si obyčejně olívkem znamená rozvrhy a myšlényku kázaním; totéž čini, když ve voze jede. Kdykoli koná cestu po dráze, mívá vždy při sobě koženou tašku zelené barvy, plnou písemnosti, z nížto vybírá rukopisy a je přehlíží aneb čte korektury pro tiskárnu. Korespondence biskupova je tak rozsáhlá, že každoročně mu psátí jest nejméně 6000 listův. Jen po večeři je Msgr. Dupanloup nucen odpočinouti sobě od čtení a psaní, a to za tou přičinou, že zrak jeho, mnohou prací denní seslaben jsa, namahání při světle večerním nesnese.

V Anglieku stará se o rozšíření protestantismu 20 společností s 5216 misionáři; roční příjmy dosahují 4—5 milionů tolarů. V Americe pracuje k témuž cíli 16 společností s 2388 misionáři, roční příjmy se páčí na $1\frac{1}{2}$ mil. tolarů. V Německu, Francouzsku, Hollandsku, Svýcarích, Švédsku a Dánsku jest 12 společností s 1000 misionářův; příjmy roční čini 4—500.000 tolarů.

V Americe koupili dva protestanté v městě Cincinnati špitál, jenž v minulé válce nákladem 648.000 zl. r. č. pro námořníky byl vystavěn, nyní pak po ukončení války v ceně 163.000 zl. prodán a od obou protestantů odevzdán jest rádu Milosrdných sester s tou jedinou výminkou, aby vedle katolických i evangeličtí nemocní do špitálu přijímání byli, což se ovšem zachovává.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- P. Ondřej *Steiner* rytíř ze Steinern, kněz ř. křížov., býv. duch. správce v domě voj. vysloužilců v Praze 29. října, (nar. v Praze 29. pros. 1799, psv. 21. pros. 1283.)
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
p. Frant. *Lichtenberger*, far. v Pořejově, za faráře do Holostřev;
p. Jiří *Schön*, koop. v Kladrubech, za admin. do Pořejova;
p. Jos. *Springer*, za proz. koop. do Kladrub;
p. Jan *Vlasák*, kap. v Loučnovicích, za admin. do Zdislavic;
p. Frant. *Schönbeck*, říd. a katech. hlav. a niž. reální školy ve Vodňanech (Buděj. diec.) stal se katech. na hlavní dívčí škole a ústavu učit. u sv. Anny v Praze;
p. Ant. *Dlask*, říd. a katech. hl. a nižší reální školy v Kolíně, jmenovan os. farářem.

Uprázdněná místa:

- Zdislavice, far. pat. náb. fondu od 24. říj. Malotice, fara téhož patron. od 1. listop. Pořejov, fara patron. p. Alfreda kníž. z Windischgrätzmu od 31. října.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jakub *Gerlach*, jub. kněz, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, arciděkan v Bílině, 22. října (nar. 29. června 1782, posv. 30. srp. 1806).

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. *Theobald Bulíček*, farář v Třebosicích, dne 8. října (nar. v Labské Tejnici 31. října 1812, kněz od 27. prosince 1835.);
p. *Ant. Kunz*, far. v Lučicích, dne 9. října (nar. v Rychnově 31. srpna 1829, kněz od 25. července 1853);
p. *Jos. Scholz*, jubil. kněz, čestný kanovník při katedrálním chrámu v Hradci Králové, býv. bisk. vikář a školdozorec, farář a osob. děkan v Rychnově, dne 17. října (nar. v Třebechovicích 1. listop. 1791, kněz od 9. října 1814);

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. *Jan Šeda*, kaplan v České Třebové, za faráře do Něm. Hermanic;
p. *Frant. Beck*, admin. za faráře v Trštěnicích;
p. *Jan Vrabec*, farář ve Viklanticích, za faráře do Chlebů;
p. *Martin Dvořák*, farář v Keblově, za duch. správce do Smrčné;
p. *Jos. Meergans*, farář ve Vrseci, za faráře do Vostružna;

- p. *Frant. Josl*, administrator, za faráře v Červených Janovicích;
p. *Emanuel Melichar*, realní admin. v Třemešné, za duchovního správce do Štěžer;
p. *Jos. Doubrava*, farář v Kunwaldu, za faráře do Nové Vsi u Lomnice;
p. *Vojtěch Nettyk*, koop. v Nižkově, za admin. do Viklantic;
p. *Václav Záleský*, koop. v Žďárci (Seelenz), za admin. do Keblova;
p. *Jos. Šádek*, koop., za admin. ve Vrseci;
p. *Eduard Appel*, kaplan v Lanškrouně, za admin. do Damníkova;
p. *Alois Chaloupka*, kaplan v Damníkově, za prozat. kapl. do Lanškrouna;
p. *Frant. Rašín*, admin. ve Vostružně, za kapl. do Kopidlna;
p. *Eduard Knopp*, koop. v Kunštátu, za admin. do Černíkovic;
p. *Václav Vojtíšek*, kaplan v Petrovicích, za admin. do Třemešné;
p. *Jan Macháček*, neom., za prozat. kapl. do Petrovic;
p. *Frant. Chaloupka*, kaplan v Habrech, za admin. do Lučic;
p. *Jos. Kuttelwascher*, neom., za prozat. kaplana do Habru;
p. *Frant. Turowský*, za admin. do Třebosic;
p. *Ant. Sysel*, kaplan v Chrudimi, za admin. do Hrochova Týnce;
p. *Jos. Vejcl*, koop. v Kuklenách, za kapl. do Všestar;
p. *Fr. Ehrenberger*, za koop. do Nov. Hradce;
p. *Jos. Jodas*, admin. v Nové Vsi, za proz. katech. hlavní školy do Nové Paky;
p. *Antonín Siruček*, koop. ve Vostřetíně, za koop. do Borové u Poličky;
p. *Fr. Bečíčka*, za koop. do Vostřetína.

Uprázdněná místa:

- Viklantice, fara patron. lib. collat. od 2. října; Keblov, fara patron. nábož. matice, od 2. října; Vrsec, fara patron. hrab. Schlika, od 3. října; Třebosice, fara patron. nábož. matice, od 9. října. Lučice, fara pat. barona Python-a, od 10. říj. Hrochov Týnec, fara patron. p. Schlechty z Hrochova od 15. října.

Třemešná, realní administratura, patr. hraběte Harracha, od 17. října.

Rychnov, fara patr. hrab. Kolovrata, od 18. říj. Třebonín, fara patron. knížete Schwarzenberga, od 1. října do 6. prosince.

Kunwald, fara pat. náb. matice, od 28. říj.

Milodary. Na chrám sv. Vítta v Praze: Sbírkou v chrámě Pcherském 1 zl. 20 kr.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v knizi, arcib., semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786-II.
Nedostlá čísla reklama-
mujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Dvě allocuce sv. Otce.

I. Jeho Svatosti papeže Pia IX. pro-
mluva učiněná v tajné konsistori dne
29. října 1866.

Velební bratři!

Nejednou jsme, velební bratři, nebla-
hého stavu, v němž již po dávný čas v
Italii nejsvětější naše náboženství jest, i
nejtěžších bezpráví, jež nad Námi i nad
apoštolskou Stolicí od Podalpské vlády
spáchány jsou, jednak v Našich listech na
světlo vydaných, jednak v rozličných pro-
mluvách v tomto důstojném Vašem shro-
máždění konaných, podlé povinnosti Na-
šeho apoštolského úřadu oplakávali, pro-
čež snadno tomu porozumíte, jak hlubo-
kým skromouceni býváme žalem, když vi-
díme tutouž vládu, ana s větším každo-
denně útokem na katolickou církev, na
spasitelné její zákony, i na posvátné slu-
žebníky neustále doráží. A zajisté bohu-
žel! den ode dne vždy více starostův sva-
tyň a nejneúhonnéjších mužů obojího
kněžstva, i jiných nejpoctivějších občanův
katolických, bez všelikého šetření nábož-
nosti, spravedlnosti ano i samé lidskosti,
bylo od této vlády aneb do vyhnánství
zapuzeno, aneb do žaláře uvrženo, aneb k
nucenému obydli odsouzeno, nedůstojnými
všelikými koliv spůsoby týráno, biskupství
s největší duší ztrátou svých osiře-
na pastýřův, panny Bohu zasvěcené z
vlastních klášterův vypuzeny a na žebrotu
uvedeny, Boží chrámy zprzněny, biskup-
ská semeniště klerikův uzavírána, ubohé
mládeže vychování křestanské kázni z ru-
kou vyrváno, a učitelům bludu a nepra-
vosti svěřeno, i církvi dědictví násilím od-
nato a rozerváno.

Když pak vláda tatáž opovrhší tre-
sty, i nejspravedlivějších odporův Našich
a ctihodných bratří starostův svatyň Ital-

ských pranic nedbavši, více ustavovila zá-
konův, katolické církvi a jejímu učení i
právům převelice odporných, a proto od
Nás zavržených: nezpěchovala se i o ob-
čanském, jak říkají, manželství zákon vy-
nesti, který nejenom katolickému učení,
ale i prospěchu občanské pospolitosti na
nejvýše se protivuje. Tímto zajisté záko-
nem svátosti manželství důstojnost a sva-
tost v potupu se uvozuje, a její ustanovení
vyvracuje, i nejšerdenější odchovává
se souloženství. Nebot nemůže mezi věři-
cími manželství býti, aby jedním a týmž
časem nebylo svátosti a protož v moc cír-
kve dokona náleží to vše nařizovati, což
se k svátosti manželství dá vztahovati.

Ale i táž vláda, která zřejmě porušuje
stav veřejného vyznávání rad evangeli-
ckých, jenž v církvi Boží vždycky vzkvé-
tal a vzkvétati bude, a která docela opo-
mítá převelikými dobrodiními řádův řehol-
ních, kteří jsouce od svatých mužův zalo-
ženi a od apoštolské Stolice schváleni to-
likými slavnými pracemi a zbožnými i u-
žitečnými skutky největších sobě zásluh o
křestanskou, občanskou a vědeckou pospo-
litost vydobyli, nikoliv neostýchala se zá-
kon stvrdati, kterým ve všech krajinách,
jež ji podrobeny jsou, všecky náboženské
rodiny obojího pohlaví potlačila, a jejich
všech i jiných mnohých církevních stat-
kův tam se zmocnila a je děliti ustanovila.
Dříve však, nežli se v držení provincie
Benátské uvázala, nerozpakovala se také
na tyto krajiny tatáž nařízení a tytéž zák-
ony rozšíriti, a nařídila, že se smlouva,
jež od Nás s nejmilejším v Kristu synem
Našim Františkem Josefem, císařem ra-
kouským uzavřena byla, tam zrušiti musí
a že žádné moci i žádné platnosti naproti
tomu všeliké zákony a práva nemají.

Pročež vedle nejtěžší povinnosti Naše-
ho úřadu apoštolského pozdviháme v tomto

Předplácí se
v expedici
ju všech třídných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na pár.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celoroc.: 3 zl. — kr.
párroc.: 1 zl. 55 kr.

—oo—

Předplacení čtvrt-
letní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

vznešeném Vašem shromáždění po druhé papežského Našeho hlasu za náboženství, za církev a posvátné její zákony, za práva a vážnost této stolice Petrovy, a s nejhlbší žalostí zavrhujeme vše to vůbec a po jednotlivu, což buďto v těchto aneb v jiných věcech, jež k církvi a jejím právům nalezejí, proti samé církvi a jejím právům a zákonům od Podalpské vlády a od nižších kterých koliv úřadův nařízeno, vykonáno a počato jest. A nařízení sama se všemi odtud následky pravomoci Naší apoštolskou zrušujeme, a že nižádné naskrz moci a platnosti nebyla a nejsou prohlašujeme. Sami pak jejich původcové, kteří se křesfanským jmenem vychloubají, nechat pomní a svědomitě rozváží, že žalostně upadli v přímé soudy a tresty duchovní, kterými apoštolská ustanovení a všeobecných sněmův nálezy rušíte církevních práv stíhají, a v něž samým skutkem vbíhají.

Znáte pak, velební bratři, kterak někteří lidé schytrali Nám vytýkají a podlé svého smyslu převráceně vykládají požehnání, kteréhož jsme Italii udělili, když žádnými zajisté Našimi zásluhami, ale nevystihlým Božím soudem jsouce na tuto apoštolskou Stolici povznešeni, slova odpuštění a míru podlé Naši lásky k národům panství Papežského samovolně jsme vynesli. My zajisté, jsouce o dobro a pravé štěstí veškerého stáda Páně velice starostliví, blahořečice tehdáž Italii od Boha pokorně a snažně jsme žádali, aby ji od hrozících zlych věcí osvobodil, a aby předrahý dar víry katolické v Italií u větší míře vzrůstal a počestnost mrvavův, spravedlnost, láska i všecky křestanské ctnosti den ode dne více vzkvétaly. Ale i nyní neopomijíme nejvroucenější prosby k Bohu vždycky činiti, aby katolické národy Italské milostivě ochránil od tolíkých a tak velikých všeho spůsobu neštěsti, kteřími se dila Italských vladařův a mnohotvárného pronásledování potlačují a rozbořují. Především však nejmilostivějšího Boha prosíme, aby tytéž Italské národy nebeskou svou pomocí podporoval a posiloval, aby v Božské jeho vře a náboženství stále a nepohnutě setrvali, a s křestanskou zmužlostí aby tolíká protivenství a věci ovšem žalostné nésti a snášeti mohli.

Nerozumně však sobě vedou, kteří z toho dovozují a žádati nepřestávají, aby chom se My spůsobem nejzřejmější nespravedlnosti, jsouce z více provincii papežského Našeho panství již oloupeni, svě-

ského Našeho a apoštolské Stolice samovládřství odpřisáhli. Každý zajisté vidí, jak nespravedlivá a jak záhubná církvi jest tohoto spůsobu žádost. Nebo obzvláštním řízením prozřetelnosti Božské, jakož jsme k tomu jinde poukázali, událo se, aby po vyvrácení říše Římské a jejím rozdělení na více království a rozličná panství Římský papež při tak veliké rozmanitosti království a v přítomném stavu lidské společnosti světské své samovládřství měl, v kterémžby nejsa žádné světské moci nikdy podřízen, o vši svobodě svrchovanou svou nad veškerou církví vážnost a pravomocnost, jež nař od Krista Pána z vůle Boží vzněšena jest, vykonával, a aby věřící samého papeže nařízení, napomínání, rozkazův s úplnou svědomí klidnosti a důvěřnosti poslouchali, s libostí na nich přestávali, tak aby nikdy ani toho nejmenšího podezření mítí nemohli, žeby činy samého papeže některakou měrou podrobeny byly vůli a popudu některého knížete a světské moci. My tedy světského samovládřství, jež Božským řízením Prozřetelnosti k dobrému veškeré církvi ustanoveno jest, nejenom odříci se nemůžeme, alebrž i povinni jsme všecka práva světského tohoto samovládřství zmužile chrániti a obhajovati, a nad svatokrádežným provincii Stolice svaté oloupením hořce si ztěžovati; jakož jsme si často ztěžovali a při této také přiležitosti si opět a opět ztěžujeme a proti němu odpor vedeme. Všickni pak uznávají, s kteřakou horlivostí starostové svatý okršku katolického za světské Naše a této apoštolské Stolice samovládřství jednak slovem jednak spisy bojovali a se prohlašovali, že totéž samovládřství v přítomném především stavu věci světských naprosto potřebné jest k uchránění a zachování úplné svobody Římského papeže v pasení veškerého stáda katolického, kteráž s svobodou veškeré církve jest naskrz spojena.

A tohoto spůsobu lidé neostýchají se provolávat, že My povinni jsme s Italii, totiž s nepřátely našeho náboženství, kteří se vychloubají, že Italii v ústavnost uvozuji, se smířiti. Ale kterak můžeme My, kteříž jsouce za ochránce a strážce nejsvětějšího náboženství a spasitelného učení i ctnosti a spravedlnosti ustanoveni, o spasení všech se starati máme, s těmi kdy se smluviti, kteříž zdravého nesnášejíce učení, a od pravdy sluch svůj odvracujíce od Nás ubíhají a ani těm Našim přání a žádostem povoliti nechtěli, které k tomu hleděly, aby tolikerá po Italií biskupství pastýřské

jsouce zbavena útěchy a ochrany své zase biskupy měla?

Kéž by však ti všickni, kteří proti církvi, Nám a této apoštolské Stolici tak náramně bojují, oči své a mysl k pravdě a spravedlnosti obrátice jedenkráte přece osvíceni byli a k rozumu přišli, a do sebe jdouce i o dobré svých duší pečujice spasitelným pokáním jsouce vedeni k Nám přijiti usilovali. Ničehož by zajisté Nám vděčnějšího býti nemohlo, nežli po spůsobu a příkladu Otce v evangelium jim vstřic vyjiti, a je objati na nejvyšse se v Pánu radujice, že synové zemřeli byli a obživli, zahynuli byli a nalezeni jsou. A tehdy docela by tomu porozuměli, jak velice vznešené naše náboženství, tato všech ctností plodná máti a kojitelka, i nepravostí zapuditelkyně, nejenom soukromému jednoho každého, ale i obecnému všech blahu prospěšno jest. Kdež zajisté samo náboženství a jeho spasitelné učení panuje, tam nevyhnutelnou věcí jest, že počestnost mrvav, bezúhonnost, pokoj, spravedlnost, láska i všecky ctnosti vznáštají, aniž pak národové oněmi nejtěžšími stíhání bývají nehodami, kterýmižto bídň zanikají, kdežkoli totéž náboženství a jeho učení v potupě se má a nohama šlape.

Již však z přežalostních skutků, jež jsme zběžně a s bolestí připomenuli, a z přesmutných každodenních v Italii příhod všickni i snadno viděti a toho se domyslit mohou, kterým a jak velikým nebezpečenstvím tato apoštolská Stolice vydána jest, a kterakou měrou nejtrpějším zpory hrozbám, nevěřících nenávistem a nepřátele kříže Kristova zlostem za cíl jest položena. Zběsilé odevěd hlasy neustále zaznívají, jimiž nejkrutší nepřátele volati neprestávají, že toto město Řím účastníkem ano i hlavou býti musí přezáhubného tohoto Ital-ského zmatení a zbourení. Avšak jsa bohat ve svém milosrdenství nechat Bůh tyto bezbožné zámysly a touhy lidí nepřátelekých všemohoucí svou mocí v nic uvede a nikdy toho nepřipustí, aby slavné toto město a Nám předrahé, kdež největším a zcela obzvláštním svým dobrodiním stolici Petru založil, kteráž nevydobytným jest základem Božské jeho víry a náboženství, v přežalostný onen se navrátilo stav, jejž svatý předchůdce Náš Leo Veliký tak živě vyličil^{*)}, když nejprvě přeblahoslavené knížé apoštolův do téhož města, tehdaž světa vládkyně, vstoupil.

My však, ačkoliv skoro vši lidské pomoci zbaveni, jsouce povinnosti Naší dobře pamětlivi a zcela důvěrijice v pomoc všemohoucího Boha, hotovi jsem s nebezpečenstvím samého života dobrou při církve, jež Nám od Krista Pána z Boží vůle svěřena jest, neohrozeně hájiti a bylo-li by toho potřebí, do té krajiny se odebrati, kdebychom, pokud by to býti mohlo, lepší měrou nejvyšší Náš apoštolský úřad vykonávat mohli.

Poněvadž pak v tak strašné bouři jedinou a nejmocnější ochranou jest modlitba, protož všem velebným bratřím, starostům svatý celého okrsku katolického, veškerému katolickému kněžstvu a všem synům svaté matky církve, kteří tolikero skvělých důkazů své k Nám lásky a úcty na jevo dávati, a nejtěžší Naši a této svaté Stolice tisni pomocí ulehčovati nepřestali, opět a opět na srdce klademe, aby se vši věrou, nadějí a láskou modlitby a prosby Bohu vždycky přednášeli k překonání nepřátele církve a k jich obrácení na stezky spasení. „Velikou zajisté zbraní,“ abyčom slov sv. Jana Zlatoustého užili, „jest modlitba, veliké to bezpečenství, veliký poklad, veliký přístav, nejjistější místo, když jen střízlivě a bedlivě k Bohu přistupujeme, sberouce odvěsad svou mysl a nepříteli svého spasení žádného přístupu nedadouce.“^{**}) V tak velikých pak namaháních, kterými tiženi jsme, nemále zajisté požíváme úlevy, dobře uznávajice, že Bůh, kdykoli církev jeho lidských zbavená jest pomocí, podivuhodně čini zázraky, které všemohoucnost jeho a Božskou pravici co nejzřejměji zjevuji a to docela stvrzují, že brány pekelné žádného času církve nepremohou, kteráž z té příčiny nad svými nepřátele vždycky vítězic nepohnutá státi bude až do skonání světa. Avšak toho na nejvyš žalostiti jest, že to jisté není, aby ten aneb onen národ předrahý poklad Božské naší víry a náboženství vždycky zachoval. Nebo mnoho jest národnův, kteří pokladu víry a kázně mrvav věrně ostříhalí, nyní však bohužel! od té skály odtrženi jsou, na níž budova církve spočívá, a od toho odloučeni, jemuž moc dána jest potvrzovati bratří a pásti beránky i ovce, a různice se vespolek a jsouce mrakotami bludův zaslepenci obývají v největším nebezpečenství spasení svého. Ale zde nemůžeme, abyčom podle podstaty úřadu Našeho všech nejvyšších knížat a jiných správcův náro-

^{*)} S. Leo Serm. 82. al. 80. in Natal. Apost. Petri et Pauli.

^{**) S. Jana Zlatoustého Homil. 30. in cap. 11. Genesis.}

dův snažně v Pánu nežapříšahali, aby přec jedenkráte poznali a bedlivě rozvážili nejvážnější tu povinnost, kterou vázáni jsou, o to se starati, aby se mezi národy láská a úcta k náboženství rozmáhala, a všemi silami tomu překaziti, aby v těchtož národech světlo víry vyhašeno nebylo. Běda pak oněmno panovníkům, kteří zapomínajíce, že jsou služebníci Boží k dobrému, vykonávati to zanedbali, ačkoliv to mohou a povinni jsou; a sami velice ať se strachují a třesou, když svým obzvláštěným působením nejdražší poklad víry katolické ničí, bez níž nemožno jest libiti se Bohu. Nebot před soudnou stolicí Kristovou nejpřísnějšímu podléhajíce soudu uvidí, jak hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého a nejpřísnější jeho spravedlnosti zakusiti.

Posléze nemůžeme o tom pochybovat, že Vy ctihoní bratří, jsouce Našich namahání svědkové a účastníci vedle převýborné a známé Vaši nábožnosti, svědomitosti a obzvláštěný snažnosti o věc katolickou, spolu s Námi a s veškerou církvi chcete vrouci spojiti modlitbu a nejlaskavějšího milosrdenství Otce snažně prositi, aby skrze zásluhy jednorrozeného Syna svého Pána našeho Ježíše Krista se smiloval nad Italií a celou Evropou a veškerým okrškem země, a Božskou svou vše-mohoucností spůsobil, aby po překonání všech bludů, strasti a zmatků církve jeho svatá všudy po zemích věi svobody a míru požívala, a lidská společnost od tak velikých nehod, kterými zmítána jest, byla osvobozena, a aby všickni národové vešli v jednotu víry a poznání Syna jeho, kráčeji po stezkách Páně a ve všelikém dobrém dále prospívajice.

(Promluva I. [o Polsku] bude v čís. 33.)

Zádušní obřady katolické.

I. Zvonění umíráčkem.

Obyčejně se umíráčkem odzvání, když nemocný již byl ducha vypustil. Někdy dají zvoniti umíráčkem hned, jakmile pozorují, že nemocný pracuje k smrti, že totíž oči obrací v sloup, sinalou barvu dostává, dech ztrácí a podobné znamení že se objevují. Není to však vždycky znamením nastávajícího smrtelného boje. I mdloba podobně se jeví, a mnohdy považovali za mrtvého, který po chvíli opět k sobě přišel. Toliko zločincům k smrti odsouzeným zvoní se umíráčkem již tenkráte, když na popravu jdou. Umíráček slove menší zvonek pouze k tomu účelu ustanovený, aby úmrť zvěstoval, a duši z těla a světa

odcházející takořka „s Bohem“ dal, hláskem svým ji vyprovodil. Živých upozorňuje spolu, že nemocný jejich soused dokonal vezdejší život, a vzbuzuje ku modlitbě za šťastnou poslední hodinku, lehkou smrt a za duši nebožtíka. Tak tedy první zvěst umíráček dá, že nová obět smrti klesla, on první ku přimluvě za v Pánu zesnulého spoluvěřicího vyzývá, on první v světě nad ním kvílí! Ždaž nemluví umíráček takový dojemně k živým? Ždaž jim též nepřipomíná hodinu smrti jejich? Tuším, že zaslechna umíráček nikdo se neubránil myšlénce, kterou posvěcený básník vyjádřil slovem:

Již zas schrána matná klesla,
smrt své vytka prapory;
zda se ach ta duše nesla
v blahé rájské úpory?

Ó dni smrti, dobo svatá!
věčnost visí na tobě,
v jaké má tě strachem jata
uzří duše spůsobě?

Pomni Kriste, oné chvíle
na mou duši ubohou!
nakloň se ji v tuhému dile
s láskou svojí přemnohou.

Věříci křestané tedy jak mile hlas umíráčku zaslechnou, vykonají za duši zvěčnělého nějakou pobožnost, buď se modlí pětkrát „Otčenáš, Zdrávas a Věřím v Boha“ ku poctě pěti ran Kristových, v kterých Spasitel na kříži ducha vypustil, aneb ty modlitby sedmkráte opakují na památku posledních sedmi slov Páně, kteráž také jako umíráček dolů s kříže zazněla přátelům a sedmibolestné matece, Marii Panne. Vůbec pak se tato přimluva živých za mrtvé končívá slovy: „Odpocinuti lehké dejž mu Pane, a světlo věčné ať mu svítí; ať odpocívá v pokoji Amen.“ Při posledním přání kněží žehnají mrtvému znamením sv. kříže. Církevní přimluva za duši umírajícího, čili tak zvaný „Spůsob odporoučení duši Bohu“ nachází se při breviaři neb hodinkách kněžských, a bývá od duchovního otce na požádání buď u lože umírajícího, buď v chrámu Páně konána. Záleží ze zvláštních litanií, modliteb, žalmů 117. a 118. a z modlitby Páně. Věříci přimluvy tyto mateřskou řečí ve svých kancionálech neb sbírkách kostelních písni i v dobrých modlitebních knihách najdou, aby je při hromničce doma společně vykonati mohli. Všem se vřele na srdce klade, aby pobožnost onu při po-

sledním boji umírajícího nezanebdávali, pojednává v modlitbách těch požehnání sv. církve spočívá. Kněz však předpisuje obřad církevní, aby, když duši z těla odcházející Bohu poroučeti chce, sluhou kostelním sprovázen byl, který by nesl nádobu s vodou svěcenou, aby oděn byl rochetkou a modrou štolou, kříž nemocnému na blízku postavil, tak aby naň pohlížet mohl, svěcenou vodou jako při zaopatřování jej pokropil a při hořící svíci (hromnice) kleče se všemi přítomnými modlitby konal, jakž ustanovené jsou.

Žehnaná svíce, hromnička, kterouž umírajícímu do ruky kladou neb u hlavy drží, jest jako lampa hořící moudrých panen v evangelium (Mat. 25.), které vyjdouce ženichu v ústřety, vešly s ním na svatbu, a znamená dle toho živou víru sv. evangelium, v které nemocný žil a umírá, v které spasení doufá a spolu přání prosebné přítomných, aby duše na věčnost vstupující nebloudila v temnostech, nýbrž od nebeského ženicha vpuštěna a uvedena byla do stánku jeho radosti. Taková svíčka měla by tedy v každé katolické rodině vždy být uschována a připravena, nebot nevíme, v kterou hodinu Pán náš přijde.

II. Hrany.

Dle stávajících dosud zákonů politických nebývá mrtvola pohřbena až po uplynutí 48 hodin, vyjma pád morové rány, a až místnímu duchovnímu pastýři doručen byl lístek ohledače mrtvol úmrtí stvrzující.

Zatím přátelé nebožtíka ku pohřbu strojí. Jakmile o jeho skonání jsou ujištěni, zavrou mrtvému tělu oči, neb jak se říká, zatlačí mu oči, ač se nezatlačují, nýbrž bud plátnem v studené vodě namočeným bud něčím chladným přivrou tak, aby oční víčka nesjízděla, dokudž kůže neztuhne. Tělo mrtvé se čistě umyje, v bílém rubášku aneb když zemře kněz, v rouchu kněžské oblekne, brada se podváže, aby se ústa nerozvírala a krev jimi nevytékala, jak se často stává, ruce se křížem na prsou složí, a dávají do nich křížek neb růženec. Okna, kde nemocný ducha vypustil, pootevrou se, ne snad proto, aby dušička měla kudy vyjít, jakž prostí lidé praví, nýbrž aby výpar umírajícího těla ze světnice vyvětral. Mrtvola sama uloží se stranou, jeli jaká příhodná jízba chladná, u hlavy se rozže aspoň jedno světlo a konají se při těle takovém hodinky a

pobožnosti za mrtvé a poněkdy obzvláště nočního času. Stolař (truhlář) zatím objednanou raketu sbije. Že mrtvé tělo lidské umývají a v čisté roucho oblékají, děje se nejprve z úcty a lásky pozůstatých, pak ale na vyjádření, aby nebožtík přijat byl do společnosti hodovníků nebeských, kamž nic nečistého a svatebním rouchem není-li přiděno nevezde. Světlo že u mrtvoly hoří, jest jako znázornění církevní prosby: „Světlo věčné ať mu svítí!“ jest spolu obět Bohu za duši zvěčnělou, aby nebyla uvržena do temnosti. Nebot schvaluje sv. církev přímluvy a oběti za mrtvé Bohu podávané, a sama je přináší. To se nejprve stává slavným vyzváněním čili hranou.

Hrany mrtvému v den před pochováním se odzvánějí. Tím se dílem oznamuje příští pohřeb, dílem na počest mrtvému tělu se děje. A aby se nezdály, jakž mnohým rozumu světského lidem se býti vidi, tato hrana a ostatní při pohřbu katolickém užívané obřady oslavné jako nemístné a tělu se již rozpadajícímu nepřislusné, uvedeme zde výrok věhlasného mudrce a církevního otce sv. Augustina. V knize „O městě Božím“ praví on o poctě mrtvolám při pohrobení prokazované následující:

Obstarání pohřbu, obřadové a nádherný průvod slouží více k útěše živým, nežli k zmoczení mrtvým. — Jestliže však otecův oděv, neboli prsten, nebo cos tomu podobného, tím dražší dítčák bývá, čím více rodiců svých v lásce chovaly; nikterak tedy nebudete v opovržení těla, s nimiž mnohem více než s jakýmkoli šatem jsme spojeni a spříbuznění. Nenáležejí k ozdobě, a pomůckám zevnitřním, nýbrž k samé podstatě člověka. Pročež i za starodávna pohřby spravedlivých s laskavou pobožností se obstarávaly, hraby opatřily a památka mrtvých slavila; ano i sami za životu o pochování, aneb i přenešení těl, svých synům nařídili: a Tobíáš skrze pořebování mrtvých že příjemným Bohu se stal, schvaluje se podle svědectví Andělova. (Tob. 2, 9.—12.) Sám pak Spasitel náš, maje dne třetího z mrtvých vstáti, skutek nábožné ženy dobrým prohlásil, že vylivší mast drahou nad oudy jeho, ku pohřbu jeho to učinila. Mat. 26. 10. A chvalná se zmínka v evangelium čini o těch, kteří sňavše tělo jeho s křížem bedliví byli, aby uctivě přikryto a pochováno bylo. Jan 19. 38. Příkladové tito dokazují, že opatrnost Božská i těla zemřelých ve své chová ochraně pro rozhojnění víry budoucího z mrtvých vstání. Jaká odměna

nastane za milostinu prokázanou živým a cítícím, když ani to u Boha zmařeno není, co bezdušným článkům lidstva z povinné lásky proukazujeme!

Slova tato obsahují spolu učení sv. církve týkající se uctivosti, s jakou máme tělesné ostatky zemřelých chovati. Dle učení toho jest slušný a cele křestanský obyčeji, že věřící u mrtvého těla, dokudž ještě mezi živými se nachází, bědějí, nábožné písne zpívají, růženec se modlí a a hodinky za mrtvé konají. Pobožnosti takové jsou na větším díle i od církve ustanovené a schválené. Hodinky za mrtvé při slavných pohřbech od kněží v chrámu Páně neb v domě při mrtvém tělu konané předepsala a sestavila církev sama pro pobožnost sluhů svých, i pro veřejné výkony, jakož o dušičkách bývá. Pro věřící lid jsou hodinky tyto přeložené a v kancionálech obsažené. Sestávají z přiměřených žalmů sv. Davida, z částeck sv. písma a z církevních modliteb. Žalmy se střídavě od dvou sborů, církevně od kněží a zpěváků kostelních, zpívají. Pro domácí pobožnost bývá však modlení růžence pohodlnější. Obyčejně scházejí se u večer, dokudž mrtvola v domě leží, přátelé neb pozvani k tomu lidé, kteří se u mrtvého buď po celou noc, buď aspoň do noci modlí. Přitomnost těchto nábožných jest netolikо zvěčnělé duši prospěšná, ona i domácí, smrti soudruha zarmoucené těší, a ukrati dobu, kterou s mrtvým tělem ztráviti musí. A co na zemi od lidí zbožných se koná, to na výsostech andělé Bohu přednášeji. „Když jsi se modlival s pláčem“ mluvil Rafael k Tobiáši „a pochovávals mrtvé — ját jsem obětoval modlitby tvé Pánu.“ Tob. 12, 12. Což nás tedy více k tému skutkům křesťanské lásky povzbudit může? Přistupmež tedy k novému obřadu, který katolická církev nad mrtvým tělem koná, to jest:

III. Křestanský pohřeb.

Pohřeb posvátný čini církev tolíko věřícím ve spolku jejím až do konce se trvavším. Kdo se z ouvazku církve katolické vyprostil buď zřejmým přestoupením k jinému vyznání aneb schválním přestoupení zákonů církevních, na takového člověka sobě církev nároky žádné činiti nechce, a takový též nemá žádného práva na výkony církve, kterou povrhnut. Z té příčiny nemohou církevního pohřbu účastními býti: jinověrci, zřejmí hříšníci, kteří velikonoční zpověď a přijímání svaté ne-

konali a ani před smrtí s Bohem se nesmířili, a samovražedníci, kteří se sami s rozvahou zdravého rozumu násilně životu zbavili.

V den pohřbu, který dle obyčeje a okolnosti buď ráno aneb i po poledni bývá, uzavře se mrtvola do rakve na víku znamením kříže ozdobené, a položí se na máry tak zvané nosidla pohřební. Máry obestrou se černým příkrovem také velikým křížem jakoby rozdeleným, a na vrchu ozdobí se křížem, znamením spásy, knihou, představující svatou bibli slova Božího neb učení sv. víry, a jinými odznaky dle stavu a důstojnosti mrtvého. K márám se postaví nosiči, přátelé, mládenci, družky nebožtíka. Chtějí mrtvole poslední úctu projeviti, ku hrobu ji vyprovoditi, donesti. Oblečeni jsou v černé roucho smutečné, svobodného však vyprovází družky ověnčené: i na máry kladou věnce, když mrtvý zachoval panictví.

Když se přiblížil určitý čas, zavzni s věži chrámových „praepuls“ čili sezvání neb svolávání věřících. Církev volá na pohřeb. A již z kostela ubírá se kněz v černém obřadném rouchu — jen dítky nedospělé, před zpovědí první umrlé, v bílé barvě a zvláštním obřadem cirkev pochovávat káze. Přednáší se kříž vysoký, za kterým krácejí zpěvaci a hudebnici kostelní, služebníci chrámovi a kněz. Slušno nyní podotknouti, že vše, co církev katolická při pohřbu říká a koná jest kajicná přímluva za spasení duše mrtvého, kterou sluha církevní jednak slovy pronáší, jednak činy obřadnými naznačuje. Tato ústní modlitba obřadem provázená spolu tvoří vážnou, slavnou zevnější poetu pro mrtvé tělo.

Přistoupiv totiž kněz pohřeb konající k mrtvole, pokropí ji nejprv svěcenou vodou a okuřuje vonným dýmem kadidla. Při tom se u nás na Moravě modlí: „Rou sou nebeskou občerství duši tvoji Bůh —“ a „Vámi nebeskou napájej duši tvou Bůh Otec, Syn a sv. Duch.“ — Tak se modlí při každém kropení a okuřování mrtvého těla. Na to hned řadi se kajicí přímluva o smilování a milosrdenství Boží. „Budeš-li, Hospodine, nepravosti šetřiti: Pane, kdož obстоjí?“ A k tomu heslu neb předvolání přistupuje žalm 129. „Z hlubokosti volal jsem k tobě, ó Pane! — Hospodine vyslyš hlas můj“ a t. d. Na každý verš knězem pronesený, zpívají kostelní pěvci jako odpověď verš následující. Střídavý žalmozpěv uzavírá slovy: „Pokoj věčný dejž mu (jí) Pane, a světlo ustavičné at mu

(ji) svítí.“ Na to volají: „Pane smiluj se“ (Kyrie eleison!), tiše pronesou modlitbu Páně, a opět odpovídají zpěváci místo shromážděného lidu na modlitby pastýře duchovního, a ukončí je společným: „Amen.“ aby se vše to naplnilo, oč duši nebožtíkově se žádá. Pak zpěváci sami zapojou stavu a stáří mrtvého přiměřenou piseň, kterou pozůstalé těší nad ztrátou, nebeskou radost zvěčnělému přejí a jmenem jeho přítomné odprošují, s nimi se loučí. Zde má každý čas, aby rozpomenul se, že i jemu uloženo jest umřiti jednou. O kýž by to odnášení mrtvoly, kterou církev živým odebírá, aby v řadu práchnivějících na svatém poli ji uložila, kýž by i nám vždy uvedlo na pamět, že na též místě snad v dosti krátkém čase též ztuhlé tělo své složíme, s kterým aby z domu vyklizeno bylo, jiní spěchatí musí, a to co nám sv. církev pak ještě vyžádá, že bude poslední podil náš!

Zazvoní smutným hrana má okolně zázvukem, v smutném odění se sejdé kněžstvo nábožné, aby za mne žalné zpívalo písni.

Pějte posvátným pocitem ty žalmy, srdce otvořtež mně u Otce lásky, jak zvonů vznáší se zvukot, se neste k blankytu prosby.

Je-li pohřeb slavnější, konají se dříve, než se nastoupí cesta na hřbitov, hodinky za mrtvého a „kondukt.“ O hodinkách zmíněno již prvé. Kněz jako sluha církve modlí se s pěvci kostelními hodinky, kondukt a celý ostatní obřad řečí latinskou, obřadnou. Ač by mnohé ty výkony, kdež se lid súčastníti může, kdež kněz jmenem lidu věřícího modlitby koná, přihodněji snad jazykem mateřským přednášeny byly, nelze nic méně upříti, že mluva latinská pohřebnímu výkonu jest přiměřenější, dojemnější. Lidu jest ovšem cizá, ale i mrtvolu již smrt živým odcizila, oni na nis jakousi ostýchavosti, úzkosti pohližejí. Zdeť skryto veliké tajemství smrti a věčnosti, kteréž naplňuje nás úžasem. Vhodně se tedy druží řeč velebná a tajemná církevnímu pohřbu. Pobožnosti lidu vyhověno překladem.

Kondukt čili sprovod počíná žalmen 145. „Chval duše má Hospodina...“, kterýž důvrou v Bohu provanut jest a za blahoslavené vyhlašuje, kdož svou naději ne v lidech, ale v Bohu kladou, kterýž sám může a chec pomáhati těm, jenž v něho doufají. Po žalmu volá kněz opět o smilování, říká modlitbu Páně po tichu,

a přimlouvá se, aby Bůh stvoření dle obrazu svého nedopustil upadnouti v prospast a mrákoty věčné temnosti, ale do lumenia Abrahamova k odpočinutí a slavnému vzkříšení uložil. Na to obchází rakev, kropí svěcenou vodou a okuřuje kadidlem. Boháč pohřbený v pekle žádal, aby Lazar svlažil prahnoucí jeho rty, a kněz církevní skrápi mrtvolu žádaje, aby duši její občerstvil Bůh; tělo pozemské ve smrti časné se rozpadá a páchně, od duše pak aby vonný dým naší přimluvy zápach smrti věčné odvrátil, sv. církev Boha žádá. Jsouť též krůpěje posvátné znamením tvých slzí, a dým kadidla odznakem tvé nábožnosti; nyní obé mrtvému obětuj.

V ten smysl kněz se modlí a obcházejí máry okuřuje do třetice. Pěvci mezi tím dojemně volají k Bohu stvořiteli o smilování, k Pánu Ježíši, jenž páchnoucího Lazara vzkřísil a nás soudit přijde, o místo odpočinutí, ku svatým a Božím andělům, aby duši mrtvého před obličeji Svrchovaného doprovodili. Nyní se nosičové uchopí mar, a nastoupí cestu na

IV. Hřbitov.

V čele pohřebního průvodu se přednáší kříž, znamení křesťanské víry. Tím se okazuje cesta následujícím. I při posledním soudě okáže se znamení Syna člověka na nebi jako prapor vykoupeného lidstva. Za křížem kráčí outlá mládež, zpěváci a hudebníci, kostelní sluhové, kněz pohřeb vedoucí, máry s rakví, kterou následují přátele, příbuzní a sousedé mrtvého a ostatní pobožný lid, který z křesťanské lásky, z úcty pro nebožtíka ku hrobu jej vyprovází. V popsaném pořádku se berouce zanotí zpěváci velebný prohlás: „Libera me Domino. Vysvoboď mne o Pane od věčné smrti v onen hrozný den, když přijdeš soudit živých i mrtvých a svět ohněm. Den hněvu, den onen, den pohromy a bídy, den veliký a trpký velmi.“ Pak cestou další zpívají 50. žalm: „Smiluj se nade mnou Bože podle velikého milosrdenství svého...“ Volání toto úpěnlivé klade se takořka nebožtíkovi do úst. Blíží se ku hrobu, ku bráné věčnosti, leká se soudu Božího; jako žebrák nějaký zde, tak mrtvý jakoby vzdychal pod tíží svého osudu, a prosí o smilování. Hudebníci zpěv buď provázejí, buď smutné, kající pochody pronášejí, v kterých se ozývá ohlas církevního: „Libera me“ a „Misere mei.“ Smutnát ovšem taková cesta. Slzy v oku, hořící pochodně v rukou, ve smuteční rouška zahalení ubírají se obřad-

nici pohřební vláčným krokem ku hřbitovu. Lid za marami modlí se růženec za duše v očistci. S kostelních věží hlaholí zvonů zvuk: svět i církev mrtvého soutrpňe provázi. Oslava světská zde ovšem podivný má předmět; při pohřbu nejlépe lze pozorovati nicotu všeliké světské slávy. Co má mrtvý ze vši té slávy? Svět jej provázi z povinnosti, že mu sloužil; církev svého ūda neopouští, neboť společenství jeji jest ouvazkem věčným spojeno, trvá i za hrobem, smrt učinila zde takto proměnu, nikoliv konec. Tak má křesťan výkonům církve při pohřbu rozuměti. Svět dává tělu do hrobu tlející rubáš a šalebný hlahol své pocty, které více živým než mrtvým prospívají; církev provázi duši modlitbou před trůn Nejvyššího. Vzdalte od pohřbu církev a její prosby, a učiníte z pohřbu sebe slavnějšího holou parádu. A přece se i toto mnohým postačitelné být zdá! Ovšem není pod sluncem bláznovství, které by nenalezlo svých přívrženců.

Přijdem na svaté pole, na hřbitov, kdež hrob ústa otevirá a hrobník o rýč podepřen průvod pohřební očekává. Církev posvětila těla naše jako chrámy Duha sv., potírávala je svátostním olejem, žehnala jim, skrápela posvátnou vodou; my jsme těla svá společnosti církve odevzdali, zde naději budoucího vzkříšení nabyla, a v naději té křesťan umírá. Církev má právo na kosti naše, a nevyhodí je za zed, jestli jsme my sami právo ono nezrušili. Země však, jako vše ostatní tvorstvo pro hřich pod kletbu dána jest, „Víme zajisté, že všecko stvorení lká..., marnosti zajisté poddáno jest nechtě — ale očekává, že vysvobozeno bude od služebnosti porušení ve svobodu slávy synů Božích.“ Rím. 8. A církev, která vykoupení Kristovo uskutečňuje na nás a podává nám, církev i tvorstva si všímá, ona žehná a svět zem po slávě synů Božích lkající, jmenovitě zem onu, kam uschovává posvěcená těla v naději spasení zemřelých. Tuto posvěcenou zem ohražuje křesťanské hřbitovy. Země ta se smísí s prachem těl a kostí lidských, a vstoupíš-li na hřbitov, kráčíš v prachu předků svých. O svatá země, svaté pole, ty chráme mrtvých, pozůstatku času přešlých a naše jediná čáko! Ta tráva tvoje, pomník dole dřimajících, jakmile se rozzeleňa každročně tajnou ukrytou silou na svědectví, že i popel shnilých těl života ještě schope! O svaté pole, andělským žencům

oseté, skytej nám živým vždy útěchu po koje, odpočinutí posvátného, i budoucího jara pro vzkříšení naše!

Na hřbitově vykopán jest hrob šest střeviců hluboký, poslední podíl v Pánu zesnulého. Jakmile průvod překročí práh hřbitova, ukončí zpěváci žalmozpěv všeobecný: „Odpočinutí lehké dejž jim Pane!“... Obstoupí hrob. Nosičové postaví máry, sdělají příkrov, a vyzdvihouce rakev položí ji na provazy u hrobu prostřené. Kněz mezi tím přistoupna bliže vykrápi hrob a vykuřuje žehnaným kadidlem řka: „Posvěcen budíž hrob tento ve jméno Boha Otce, Syna a Ducha sv. Amen.“ Pak střídavě modlí se opět žalm 129 neb 145, napoví modlitbu Páně: „Otče náš“ a zde nad ústím hrobu zvolá: „Od bran pekelných“ odpoví se: „Vysvobod Pane duši jeho (její)“ a t. d. a v tom již spouští přibuzní nebožtíka v luno země. Kněz pronese ještě poslední modlitbu za přítomného nebožtíka a všeobecnou přímluvu za duše věrných zemřelých, aby „odpuštění, kterého si vždy žádaly, pro nábožné přímluvy dosáhly.“ Rakev ve hrobě svěcenou vodou nyní ještě pokropí a okouří, a vezma hliny vhodí tříkráte dolů řka: „Přijmiž země, co tvého, a Bůh přijmi, což jeho jest. Tělo ze země učiněno, duch od Boha vdechnut jest. Pomni člověče, že prach jsi a v prach se obratiš.“ Pěvci pronesou poslední rozloučení, a kněz na to zanotí: „Salve — Zdrávas Královno,“ kteréž se cestou do chrámu dále zpívá.

Když kněz obřadní se sborem služů a zpěváků kostelních od hrobu odstoupí, prosí někdo z přítomných ve jménu nebožtíka pro milosrdensví Boží za odpuštění, všichni společně pomodlí se ještě za mrtvého a sypou naň hrstku země, jako ochotni pochovati ostatky tělesné vlastní rukou.

V kostele končí kněz pohřební obřad vzdechnutím k bolestné Rodiče Boží, aby ve všeliké bídě a ouzkosti naši nám pomáhala, nyní i vždycky, obzvláště pak v hodinu smrti u dobrativého Pána Ježíše nás zastávala. Spasitele, kterého Bůh Otec neušetřil, vzývá kněz, aby jelikož nechce smrti hříšníka, umučení a smrt svou vložil mezi svůj soud a hříšné naše duše, a jako pastýř dobrý se smiloval. — Ještě jednou na duše věrných zemřelých vzpomíná, a lehké odpočinutí jim přeje.

Tot obřad církevního pohřbu. Není ovšem *všudy stejný*; v hlavní věci však po celé církvi souhlasí. Ona tělesné ostatky

žehná, posvátné zemi k pokojnému odpočívání odevzdává, duši Bohu odporoučí. Slovo modlitby znázorňuje obřadem, který vane vírou, důvěrou v Boha a křesťanskou láskou, anaž smutně se loučí s tělem vezdejším. Proto výkon pohřební katolické církve věřícího křestana mocně dojímá. Vyjadřuje bol živých, naději věřících, ouvazek lásky pospolité. I nejchudšímu učiní církev výkrop hrobu, a tutéž pronese modlitbu jako nad boháčem. Že se ční rozdíl v zevnější oslavě, to jak výše praveno, živým k vůli se děje, a stavu neb zásluhám mrtvého přiměřeně. Což lidského a pozemského, vezdejším měřítkem vždy posuzovati sluší dle okolnosti: spasení však přeje církev duši žebráka neméně, než duši bohatce. Postavit se i na hroby pomníky mramorové, zlacené, dřevěné, a na mnohem leží jen ta hruda zemská; ale nechť již křestan učiní na rovu mrtvého kříž drahý nebo kříž palcem na zemi v písku: jedno jestí znamení všem, znamení kříže, v němž vykoupení jsme stejně. Pod drnem a na věčnosti ostatní se vyrovna dle soudu Božího, a dřevěný křížek na hrobu žebráka i „Otče náš“ za jeho duši pronešený snad větší před Bohem má váhu, než všecky zaplacené, nezasloužené oslavy. Není tedy církev nikomu macechou, dá každému, což jeho jest. Jen aby nikdo sám sobě otčimem se nestal, a nepřipravil se za živa o pokoj po smrti.

Abychom pamětlivi byli posledních věci svých, k tomu zajisté křesťanský po-hřeb důklivě vybízí. „Pomni člověče, že prach jsi!“ připomíná kněz u hrobu, jakoby hlinu, co dolů hází, na nás sypatí měl. I to se stane; posledním útulkem křestana jest hřbitov sv. církve. Ohlédní se tam, dokud' vidíš, a oblib sobě místo, kde nejdéle ti bude přebývati.

Pojď tam na to svaté pole,
jež Pán světa osívá,
kdežto slza rádky vbole
rosou hojnou zalivá!
Mnohé srdce v tichém dole
tiše nyní spočívá. —

Pomni duše, pomni na to,
než lod tvá se rozkotá;
sama si hrob strojit — za to
buď tvá stálá ochota. —

Snad Pán nebes na tě shledne,
vyslyší tě po předu,
ve své lásce z bolu zvedne
duši smutnou k posledu.
(Dokončení.)

Jesle vánoční.

Přibližuje se posvátný čas adventní, tento předchůdce utěšených hodů vánočních. Dnově, v nichžto slavíme památku narození Božského dítěte, uchvacují srdece každého křestana, tak že si přeje dítkem býti co do nevinnosti duše své a radovati se s dítkami, kteréž o vánocích blaženosti oplývají. Dětství Ježíše Krista vlévá dětskou mysl do útrob veškerého člověčenstva, dává jim zapomínati pro okamžik na všecky bidy a útrapy vezdejšího života a kochati se výhradně v oblažujícím zření na nevinné, v jeslích Betlemských položené dítko.

Na počátku 13. století získal si o církev velkých zásluh sv. František z Assisi (Serafinský); dětská nevinnost a prostota zdobila veškeré jednání jeho a pocházejici odtud nebeská klidnost myslí poutala k němu srdece všech, kdož tvář jeho spatřili. V této svaté prostotě své měl za to, že vypodobnění utěšeného výjevu, jaký se oku pastýřů v jeslích Betlemských o vánočním hodě objevil, zajisté v srdci každého diváka lásku k novorozenému Spasiteli roznítí a zvýší. Pročež dal sv. František na jednom poli upravit chlév na takový spůsob, že každý, kdo jej spatřil, se ihned rozpomenu na jesle Betlemské, a že se mu zdalo, jakoby se u novorozeného Spasitele nalézal. O půlnoci vánoční sešlo se před těmito jeslemi mnoho věřícího lidu i kněží, zpěvy a modlitbami při jasné záři nesčíslných lamp narození Spasitele světa oslavujících. O půlnoci zde byla sloužena první mše sv., a při evangelium měl sv. František k shromážděným dojimavou řeč ke cti „Dítka Betlemského.“ Brzy začali mnozí jiní po příkladu sv. Františka jesle zřizovati a to nejen v chrámech, ale i v přibytcích soukromých.

Veliké zalibení v jeslích od starodávna projevuje též lid Český a přese všecky náboženské války, jimiž zpustošena byla země, a vzdor všemu úsilí nepřátele, jenž v předešlém století potlačováním náboženského života chtěli na místě viry Kristovy plané rozumářství lidu do myslí vštípit, zachoval Český lid posud onu zbožnou, dětinnou mysl, kteráž jej táhne ku Kristu v Betlemě narozenému, kteráž mu pohled na jesle tak milým a utěšeným činí. Nejsou to jen malé dítky, kteréž o vánocích z jednoho chrámu do druhého spěchají, aby tam Pána Ježíše v podobě dítka spatřily vedle Marie matky a pěstouna Josefa, i dospělí

a rodičové s radosti zpomínají na dobu vánoční a mysl jejich, starostmi pozemskými jinak zaujatá, znova pookřeje pohledem na vyobrazení novorozeného Spasitele.

S jakou to dychtivostí v adventním a vánočním čase pohlížejí dítky v Praze na osvětlené skřínky z barevného papíru, na nichž je láká přísvitný nápis: „Zde lze jesle viděti.“ Nejedna matka neb otec rádi doprovázejí dítko své k této představěním divadelním, jenž se nám jakýmsi nápodobením her pašijových, u nás bohužel zcela zaniklých, býti zdaji. Domníváme se, že takovéto „divadlo“ není náboženskému citu křesfana vůbec a dítěte zvlášť na ujmou; ale máme spíše za to, že se jimi podobně jako hrami pašijovými nejedna myšlenka spasitelná probuzuje, byť také hry vánoční někdy protkány byly nevinnými žerty, kteréž myslí obveselujícím rázem doby vánoční souzvučně nalazené mile lahodi.

Jsou-li jesle postavené v příbytku soukromém určeny k tomu, aby k takovéto ušlechtilé zábavě mládeže křesťanské sloužily, nesmíme ovšem zevnitřní úpravu jejich dle přísného měřítka umělecké kritiky posuzovati; zde postačí obecné pravidlo, aby v úpravě a sestavení jednotlivých figur neb ozdob nic nevadilo mravopodobnosti, jakož také aby nic posvátného nebylo na směšnou stránku převrácováno, čímž by cit náboženský otupěl, ne pak se zušlechtoval.

Jinak ale na věc hleděti sluší, mají-li jesle o vánocích veřejně vystaveny býti v chrámě, at již na hlavním oltáři aneb v některé pobočné kapli nebo výklenku. Tu se musíme bedlivě vystříhati všeho, coby se neshodovalo s vážností místa posvátného, coby uráželo ušlechtilý cit a spíše roztržitost myslí působilo, nežli k vzbuzení nábožnosti přispívalo. Krasochut obecného lidu se arci často spokojí s výrobky, jež oko umělcovo urázejí; podáme-li však lidu předmět takový, jenž se s pravidly umění křesťanského shoduje, poopraví se tudy také krasochut člověka méně vzdělaného, a vzdělanec vejda do chrámu pohledem na zdařilý obraz neb sochu zajisté rovněž povzbuzena se pocítí k pobožnosti. Pročež také Pražský sněm provinciální nalehá na to, aby obrazy a sochy, kteréž jakýmkoli spůsobem nedůstojné jsou posvátného místa, jež v chrámě zaujmají, bez prodloužení vzdáleny byly, nových pak obrazů neb soch zhotovení aby správcové duchovní toliko

proslulým a zbožným umělcům svěřovali (Syn. Prov. tit. III. kap. 6.).

S pravidlem tímto se ovšem nikterak neshoduje množství obrazů a soch neb sošek, jimiž nejeden chrám přeplněn jest. Umysl dárcův jest dobrý; každý z nich by rád něčím přispěl k okrase domu Božího, a domnívá se, že každá figurka, každý pestrými barvami omalovaný obrázek jest již ozdobou chrámu Páně. Nejedni správcové duchovní bývali v té věci příliš shovívaví; obávajice se uraziti zbožný cít dárcův, brali vše co jim kdo obětoval pro chrám a všemu vykázali zvláštní místo, zapomínajice, že tudy nejen proti liturgickým předpisům jednají, ale že také nahromaděním takových věcí nepotřebných lid, jenž se k službám Božím do chrámu schází, nikoliv v pobožnosti své povzbuzen, ale naopak k roztržitosti myslí ponoukán bývá. Nyní, když tradice celých pokolení jedné a té samé rodiny, ano tradice celých osad úzce spojena jest s památkami v chrámě vystavenými, musí farář s velkými obtížemi se potýkat, chce-li něco odstraniti neb zaměnit. Také co se jesli vánočních týká, nebývají v každém chrámě upraveny tak jednoduše, jak sv. František původně činil; často mimo svatou rodinu viděti jest přemnoho jiných figur, domů, věží, osob, zvířat atd.; figurky lidské jsou mnohdy zcela nemotorně utvořené, mívají skutečný novomodní šat ze sukna, hedbáví, plátna, na hlavách paruky z vlasů lidských, skleněné oči, andělové místo křídel někdy mají peří husí atp. Následek tohoto nemístného hromadění, této pestré směsice jest ten, že po dlouhém teprv hledání spatříš hlavní osoby: Božské dítko v jeslích s Marií matkou a pěstounem Josefem, a že pozornost zvláště dítce nikoli k této osobám hlavním, ale spíše k pastýřům a jich vánočkám, k ovcím a jiným zvířatům i k hodinám na věžích Betlemských jest obrácena, čímž dojem, jakýž jesle působí mají, se maří.

Opatrnost pastýře duchovního i v této stránce ku zlepšení krasochuti a k zvýšení pobožnosti lidu přispěti dovede. Na důkaz klademe zde případ z duchovní správy, jež v „Münst. Past. Bl.“ vypravuje farář arcibiskupství Kolínského takto: Osadníci moji od starodávna byli uvykli o vánocích spatřovati ve farním chrámu Páně jesle, kdež veliké množství figur sestaveno a spůsobem kříklavým, ano i směšným přiroděno bylo. K tomu ještě podotýkám, že titěž osadníci od 30 let žalovali u duchov-

nich i světských vrchností na faráře svého, kdykoli on zastaralé nešvary dle předpisů církevních odstraňovati se jal. Před několika lety přišel o vánocích do kláštera v E. spatřil jsem tam Jesulátko v jeslích podoby tak krásné, jakéž jsem nikdy před tím neviděl. Bylof téměř s velikosti novorozeného dítka; hlava byla z vosku, tvář výrazu nad míru přijemného, plénky ze skvostné látky, dítko pak spočívalo na slámě ve vydutině z dubového kmene zhotovené a postavené na dřevěných nohou na spůsob skutečných jeslí. Zvěděv, že zdařilá ta práce pochází z kláštera jeptišek v Cáchách, pospíšil jsem tam a zakoupil podobné jesle s Jesulátkem. Na stědrý den postavil jsem je na témž místě, kde staré jesle stávaly, a dal jsem je osvětliti četnými svícemi. Osadníci přišedše na jitřní mši sv. s udívením stáli před jeslemi, a k potěšení svému četl jsem na tváři každého z nich radost a úplné uspokojení, ano mnozí pohledem na Božské dítko pochnuti byli až k slzám. Povzbuzen jsa tímto výjevem, promluvil jsem po kázání několik slov o jeslích a vyjádřil jsem skromné přání, aby mi na zapravení výloh (obnášejících asi 10 tolarů) osadníci přispěli, za kterýmžto účelem jsem nedaleko jesli talíř položil. Chtěl jsem z vyplnění nebo nevyplnění té prosby seznati, zdaž se nové jesle osadníkům mým zalíbily čili nic. A hle! na večer v den sv. Štěpána bylo na talíři víc peněz, než jsem zapotřebí měl na zakoupení jeslí a podnes ani jediný osadník se mne neotázal po přičině, proč jsem staré jesle odstranil.

Z tohoto jediného příkladu snadno lze se domyslit, že také jinde nebude lid zarmoucen, dají-li se na místo neforemných, domu Božího nedůstojných jeslí jiné, jednoduché, posvátnosti místa přiměřené. Především jest se varovati přehnaného počtu osob a předmětů. V jeslích od sv. Františka vystavěných nacházela se toliko tří osob vypodobnění: Jesulátko v jeslích, podle něho Maria Panna a pěstoun Josef. Však již tehdáž bývaly vzadu při jeslích umístěny podoby dvou zvířat: vola a osla, vedle slov proroka Isaiáše: „Zná vůl hospodáře svého a osel jesle Pána svého: Israel pak mne nepoznal a lid můj neprozuměl“ (I, 3.). Mimo to může se připojiti jeden neb více andělů a několik pastýřů na blízku jesli v takovém postavení, aby hned na první pohled ozrejmělo, že jsou to jen vedlejší osoby, ne pak aby přední místo zaujaly a jesle skorem za-

krývaly. Po starobylém podání byly v onu noc, když se Spasitel světa narodil, bliže Betlema tři pastýřové na stráži: stařec, muž a chlapec. Ze Sabinie a z Abruzz přicházejí ještě nyní o vánocích tak nazvaní „Pifferari“ do Říma, t. j. pastýřové, kteříž jako zastupujice pastýře Betlemské libeznou hudbu před obrazy Marianskými po ulicích Římských provozují; tito Pifferari chodí vzhledem na starobylé ono podání vždy po třech: stařec, muž a chlapec. Pročež také u jesli ve chrámě umístěných není zapotřebí nastavěti celé zástupy pastýřů a pastýřek; nebo zajisté neponocovali věickni pastýři z celé krajiny aniž také žen svých nočního času na stráž vysílali. Sošky pastýřů buděž postaveny v přiměřené vzdálenosti, tak aby nikterak nezakrývaly jesle s Božským dítětem; na blízku pastýřů budiž několik ovcí do mechu rozestaveno.

Někde mají obyčej několikráté po sobě jesle měnit, tak sice, že se o Zjevení Páně k nim přídá příchod mudrců od východu s mnohými sluhami, mouřenými a vellbloudy, nebo ukrutný král Herodes, neb outěk do Egypta atd. Střídání to se nám zdá být nepřístojně; majíc na sobě ráz více divadelní, kazí dojem celku a nesrovnaná se s účelem, za kterýmž jesle zavedeny byly. Nanejvýš bud po straně jeslí několik domů Betlemských postaveno, nikoli pak celé město s věžemi a velkými domy, před nimiž by jesle skoro docela zmizely.

Vzhledem zevnitřní úpravy jeslí podotýkáme, že se vystříhati sluší všeho, co je příliš světské a co tedy mysl naši spíše k poměrům obecného života obraci nežli k nebi pozdvihuje. Nejlépe se do chrámu k jeslím hodí figury dřevěné, slušné rezby a přiměřenými barvami pomalované. Také se mohou vzít figurky voskové, jsou-li vkusně zhotovené, na nichž mohou být šaty z jednoduchých lněných látek barev přiměřených. Zcela nevhodné však jsou sošky hliněné. Oděv budiž nikoli dle nejnovějšího kroje, nýbrž ve slohu starého aneb středního věku; zcela nemístné jest nalepování pozlátkových okrajů neb lemovek. V Rímě musí při kanonické visitaci každá socha, kteráž na spůsob loutky všelijakými šperky neb ozdobami ověšena jest, ihned z chrámu odstraněna být; cokoli nám nádheru tohoto světa na mysl uvádí, nehodí se na místo svaté do chrámu Božího. Rovněž jest se varovati všelikých anachronismů ve vypodobnění domů Betlemských, jako kdyby

n. př. věže ozdobeny byly kříži a nad staveními vynikal povětrný mlýn dle nejnovějšího spůsobu. Že v kostele nesmí být trpěno nic, co by k smíchu lákalo, samo se rozumí; viděl jsem kdesi na jesličkách dům Betlemský, z jehož vysokého komínu učazený komíník ven pohližeje na dějně mládeži koštětem hrozil.

Nejpřihodnějším místem pro jesle se nám zdá být některá pobočná kaple aneb výklenek, k tomu cíli zvlášť upravený. Na hlavním oltáři, kde se nejsv. Svátost přechovává, není (liturgicky) přiměřené místo pro jesle.

B.

D O P I S Y.

Z Hněvčevsi, dne 4. listopadu 1866.
(Pohřeb vzácného dobrodince v Cerekvici.)

Dne 18. října již dopoledne stál v Cerekvici (bliž Hořic) tu menší tam větší skupení lidu. Očekávali někoho. Teprve po 6. hodině večerní zastavil před kostelem Cerekwickým zcela zabedněný černý vůz s bílým křížem; vyzdvížena z něho krásná kovová rakev; tu zazněl hlahol zvonů a při jich velebném hlasu a žalmu „Miserere“ nešena jest do bohatě osvětleného kostela. Po ukončené absoluci a modlitbě zpíváno od zástupu, jímž se hned kostel byl naplnil, srdečné: Odpočítež v pokoji. A kdo byl ten nebožtík, kteréhož mnozí ještě jednou spatřiti si přáli? — Štědrý dobrdinec, pan Štěpán Langer, měštan Pražský, čestný setník c. k. priv. sboru ostrostreleckého, majitel statku Bělé bliž Brodu Německého. Byl to kmet v Praze pro svou nábožnost, přívětivost a dobrčinnost vůbec známý, zvláště pak milý chudým farního obvodu u Nejsvětější Trojice. Po kratinké nemoci, zbožně přijav s. svátosti v 90 roku věku svého zesnul v Pánu v Praze ve svém domě, a přivezen do Cerekvice, kdež se narodil, položen v chrámu, kde co dítě službám Božím obcovával, a dne 19. pochován v hrobce, kterou svým 5 bratřím a sobě nejen z bratří nýbrž z celého rodu poslednímu vystavěl, kterážto hrobka jest spolu kostelíček sv. Štěpána muč. na hřbitově Cerekwickém. V řečený den okolo rakve a mnohých kolkolem světel stál živý věnec, totiž 12 žáků a 14 žákyň, a z jaké příčiny stála mládež ozdobená u rakve 90letého starečka? Toho přičinou nebylo jedině to, že p. Št. Langer zemřel, nebyl ženat, ale proto stály školní dítky okolo rakve, že v ní ležel jejich a rodičů jejich laskavý příznivec a dobrdinec, jenž v Cerekvici školu vystavěl,

cožby rodičové těch dětí sami nebyli dokázali, — proto mládež vděčná obstupovala rakev starečka. Před rakví stálo jedenácte kněží, upřímných ctiteli nebožtíkových. Použil jsem té příležitosti, vstoupil jsem na kazatelnu nikoli pro plané vyhvalování, nýbrž abych z upřímné vděčnosti okázel na život nebožtíka naskrze příkladný, a tak s pomocí Boží k zamilování šlechetnosti a vytrvání v ní podnět dal. — Byl zámožný, ale nebyl rozmařilý. Byl zámožný, ale nebyl hrdý. Byl zámožný, ale nebyl lakový. Byl zámožný, ale po celý svůj život upřímně nábožný. Blahoslavený každý, kdož statku časného tak nabyl, tak drží, užívá a pozbývá jako tento nebožtík. Nabyl ho spravedlivě, vládl jím v bázni Boží, užíval střídmc, a pozbyl — čili lépe řečeno vzdal se ho dobrovolně, již dávno učiniv o něm své pořízení. To asi bylo jádro řeči. — Zádušní mše sv. zpívanou konal veleduš. pan Jos. Leden, bisk. vikář a děkan Hořický, jenž i průvod vedl a v Pánu zesnulého pochoval. Takt se slušelo, neboť on před lety i hrobku posvětil. Ač byla toho dne polní práce velmi pilná, předce veliké množství vděčného lidu srovázelo milého dobrodince. — Žákové a žákyňě šli okolo rakve s hořícími svíčemi. V kapli nastala po pochování tisíce veliká, neboť žákové, přátelé, každý chtěl ještě do hrobky vstoupiti, aby spatřil, kde drahý dobrdinec odpočívá, kdo mohl nesl si od tamtud něco na památku z věnců a kytek od žáků na rakev položených. Po uzavření hrobky byla v kapli sloužena ještě jedna mše sv. Není mi povědomo, jak pan Štěpán Langer se svým jménem ve svém závětu naložil, ale jeden dědic již dávno jest povědomý, jest to škola Cerekwická, neboť při zřízení jejím vykázal on pro učitele Cerekwického na všecky časy důchodky pro úplné jeho zaopatření, aby občané Cerekvičtí na vždy od placení školného osvobozeni zůstali. — Dokud bude žít otec neb matka, kteří své dítě do té školy posílali, dokud bude žít žák, který ji navštěvoval, ano dokud zbude kámen z kaple neb školy, na toho dobrodince bude vzpomínáno!

J. J.

Z Turnova, dne 4. listopadu 1866.
(Kur literátsky.)

Mravní pořádek světa ve všech vrstvách společenského života vyžaduje ku své jsoucnosti především sv. náboženství. Ku probuzení a šlechtění citu náboženského máme cirkevní a národní mravní zpěvy. A tu uvedu první *Kur literácký, nejstarší*

to spolek v Turnově, jehož účelem jest v posvátném čase adventním krásnými zpěvy rorátními opěvovati příchod našeho Vyku-pitele. Založen jest již okolo r. 1643. Jindy býval velmi četný a zámožný, maje jednak vlastních polností a podporován jsa jinak četnými odkazy. Císař Jesef II. jej jako jiné náboženské spolky zrušil. Od několika let počíná opět vzrůstati a zmáhati se. Při poslední schůzi čili tak zvaném kvartálu čítal spolek 141 údů. Náhodou dostala se mi do rukou „Statuta Literáckého spolku Novo-Kolínského nad Labem“ co nejskvostněji psaná roku 1647, která se ve městském archivu Turnovském nachází.

J. E. V.

V Německém Brodě, 10. října 1866.
(Ohrazení.)

Osvědčení proti Jesuitům od více kněží v anonymnosti skrytých z Kralohradecka „Národním Listům“ č. 299 t. r. (prý) podané zavrhujeme, přiznávajíce se netolikoo co věrní synové vlasti, nýbrž též co věrní a oddani údové katolické Cirkve a jejich schválených ústavů; pročež kněží, ač jsou-li kněží, zlehčujících církevní ústavy a její autority, litujeme a jim lepších zásad přejeme, připomínajice výrok Páně: Království samo v sobě rozdělené zpustne a dům na dům padne.

Za kněžstvo střídnictví Německo-Brodského:
Karel Čermák, vikář.

Od Humpolce v listopadu 1866.
(Oblast násich přátel.)

Jest to podivná hra — osudu, či vlastně těch pánův od „Národních Listů!“ — V tom samém sloupci (čís. 268), v kterémž vypisují řeč Garibaldiho, tohoto arcineprítele Rakouska a zarytého revolucionáře, an praví: „Malý hlouček zločincův zkazil naši radost, abychom viděli konečně Itálii sjednocenou, nezávislou. Lidé ti byli podníceni od nepřátele vlasti, totiž kněží. Pokud nebude kněží přemoženi, nebudeme mít pravé svobody a blahobytu. (!?) Proto musíme neustále proti nim bojovati, neboť oni jsou v této době jediní nepřátele naši!!“ — — v tom samém sloupci vytíštěn jest druhý „národní“ manifest vyzývající k neustálemu boji proti kněžím Jesuitům — proti „zlu pro devatenácté století nejneočekavanějšímu.“ — Čiňte povyk, trubte a bubenujte, přišliť Jezovité se vši zbrojí svou, aby schytali svobodu,“ — opakují pánoně od „Národních Listů“ starou německou (!) piseň, avšak dokládají: „v Praze se nebude zpívat, občanstvo ale učiní kroky důstojné, rozhodné,“ to jest: osvícení kluci snad ne-

budou vice Jesuitům vytlukat okna*) a svatyně Páně hanebně prznit. — J.

V Ousti nad Orlicí 8. listopadu 1866.
(Prusové, obnovy v chrámech Páně.)

Na svátek Navštívení Panny Marie dne 8. července t. r. o půl deváté hodině ranní, bylo město naše navštíveno prvními Prusy, kteří setkavše se na náměstí s jedním našim husarem naň střelili a u blízké vesnice Hilvát táborem se rozložili. V pondělí na to přišlo jich značné množství a na děkanství ubytování byli dva duchovní, jeden katolický kněz z Pomořanska a dvorní kazatel evangelický z Pottsdamu. V úterý ráno o osmi hodinách měli vojínové katoličtí kázání a měli sv. v děkaninském chrámu Páně. Dostavil se jich velký počet, prostranný dům Boží byl téměř naplněn, a již tenkráte divili se naši věřící vzornému chování jejich v kostele; mnozí z nich po celou měsí sv. na dlažbě klečeli a s Bohem skrze svátost pokáni se smířili. V tentýž den v deset hodin *musel* být kostel propůjčen k slavení služeb Božích evangelických, které záležely z kázání dvorního kazatele Pottsdamského, z modliteb díků za obdržené vítězství, za krále a ku konci přistupovali někteří k večeři Páně. Později měli jsme na děkanství opět jiného katolického kněze a evangelického pastora, i naučil jsem se znáti katolické kněze vojska pruského a musím souhlasiti s úsudkem pronešeným v Blahověstu: Katolickému duchovenstvu vojska pruského všecka čest a chvála! S evangelickým pastorem rozpředla se rozprávka o večeři Páně, kterou slaví evangelici; tázali jsme se, co vlastně věří evangelici o této večeři, a vysvětlení jeho bylo velmi nejasné, na Pismě sv. se nezakládají. Tvrdil totiž pan pastor, že v okamžení přijímání večeře Páně evangelik přijímá tělo a krev Kristova a sice svou vírou a když nevěří že jest to tělo a krev Kristova, tu přijímá také chleb a víno, ale jí sobě dle slov sv. Pavla odsouzení: I namítl jsem mu, že to není možná; neb jak by si člověk mohl jísti odsouzení, když požívá také chleb a víno, neb požíváním chleba a vína neprohřeje se na těle a krví Kristově, a na tuto námitku nevěděl nám nic podstatného odpověditi. Jejich výklad o tomto nejsvětějším tajemství naší víry není doslova jasný a přičí se zřejmým slovům Páně: Totoť jest

*) Lublaňská „Zgodnja Danica“ uvádějíc zprávu o vytlučení oken Jesuitům v Praze dokládá: Ta-to nadiganská kultura dělá zlaté Praze malou čest!

tělo mé, totot jest krev má! — Pruské vojsko zůstalo v městě našem až do svátku Narození Panny Marie, tedy úplné dva měsíce; katolici pilně chodili na služby Boží, jmenovitě u večer bývalo jich mnoho na požehnání, které po celou okupaci pruskou na ten úmysl držáno bylo, aby nám Bůh opět svatý mír navrátil. O naší pouti Na nebevzetí Panny Marie dostavili se ve výmlém počtu na německé kázání, kteréž bylo na hřbitově, poslouchali velmi pozorně a v kostele chovali se vždy vzorně, tak že lid nás všecku chválu jim za to vzdával. Jen to nás bolelo, že evangelici ani nesmekli ano ani dýmku z úst nevyndali, když kolem nich kněz nesl nejsvětější Svátost k nemocnému, co se často stávalo, poněvadž za jejich zde pobytu vypukla cholera. I z nich zemřeli mnozí, katolici dali se zaopatřiti a vykonali s největší vroucnosti svou poslední pobožnost. Dvoum jsem sám přisluhoval svatými svátostmi. Některí důstojníci pozdravovali kněze krásnými slovy: Pochválen budiž Ježíš Kristus, a nelekejte se, chválí Jesuity! Z počátku počinali si jako vítězové dosti drze a spůsobili obyvatelům našeho města vůbec, našemu ale p. děkanovi zvlášt velikých nesnázi, naporoučeli si toho dost a dost, a vyhrožovali, když jim všecko hněd dánno nebylo. Dva z nich přepadli o půl noci jeden dům, zburcovali domácí ve spánku pohřízené, poroučeli si jídlo a pití a peníze, a když ubozí domáci prosili, že tolik peněz nemají, chtěl jeden z nich je postříleti. Surovei tito byli zato hněd druhý den potrestáni. Po uzavření příměří bylo chování jejich slušnější. Byli jsme tomu velmi povděčni, když na slavnost Narození Panny Marie vyklidili se z města, a přáli jsme jim, abychom jich nikdy více v našem městě neviděli. Od moru, hladu a války vysvobod nás Pane!

Našemu děk. chrámu Páně dostalo se před slavností sv. ap. Petra a Pavla nové ozdoby. Byla totiž zavěšena nová křížová cesta. Máme sice nákladně vystavenou křížovou cestu na blízkém lesním návrší, poněvadž ale v postě pro studené a deštivé počasí ji navštěvovati nelze, postaral se důst. pan děkan Jan Cibulka o zřízení křížové cesty v kostele, aby věřící i v čas postní pobožnost tuto konati mohli. Obrazy dle Führichova nákresu vyvedené pocházejí od akad. malíře z Kyšperka p. Jana Umlaufa, jsou velmi zdařilé, rovněž i rámy zeela pozlacené, ozdobené svrchu trnovou korunou a křížem. Rámy tyto jsou

práce téhož truhláře, jenž nám hlavní oltář Nanebevzetí Panny Marii i poboční sv. Filumeny zbudoval, Josefa Pirkle, který před krátkým časem zemřel. Pozůstavil po sobě krásné památky v našem chrámu Páně, jakož i v Hilvátské kapli sv. Anny, kde hlavní a postranní oltář zbudoval. V našem průmyslném městě počíná se stavovati spolek katolických tovaryšů. Ovšem jest teprvě v prvních počátcích. Bůh dejž, aby se k spolku tomu mnoho našeho mladého lidu přihlásilo. Musím se zmíniti též o nových ozdobách chrámu Páně na sousední koliáture Dobroucké. Chvalnou snahou veleb. p. faráře Jana Krupky, jakož i jeho p. kooperatora Jana Křivohlávka vymalováno celé presbyterium od malíře z Oustí, p. Václava Viška, obnoven hlavní oltář, jakož i obraz sv. Mikuláše od téhož umělce, který naši křížovou cestu maloval; na týž oltář dány dva slíčné obrazy na zlaté půdě: Srdce Pána Ježíše a Panny Marie, obnoveny též postranní oltáře i s obrazy Zvěstování Panny Marie a sv. Jana Nepomuckého, postaven nový kredenční oltář v presbyterium s pěkným obrazem bolestné Matky Páně též od Umlaufa. Mimo to zakoupeny byly krásné obrazy, nejvíce od dobrodinců, všecky od p. Umlaufa, a sice; velký obraz Panny Marie růžencové, na kterém důmyslně jsou sestavena dvě skupení a sice svrchu podává Rodička Boží s Ježíškem na rukou sv. Dominiku růženec a dole nalezá se množství klečících osob všech stavů, konajících pobožnost sv. růžence; dále veliký obraz sv. Filumeny, zakoupený od panen, obraz sv. Aloisia, sv. Rosalie a rodiny Páně. Rámy všech těch obrazů jsou bohatě zlacené a slouží k veliké ozdobě celého chrámu. Mimo to maluje p. Umlauf pro tento chrám novou křížovou cestu, na kterou dobrodinci 600 zl. r. č. slíbili. Na hřbitově postaven od jednoho chalupníka pěkný kříž, v chrámu Páně co nejdříve bude postavena nová socha Panny Marie, na kterou jedna dobrodítelkyně 100 zl. r. č. věnovala, a bliže lesa dostavuje se kaple od jednoho zbožného osadníka založená.

I v blízké vesnici Hnátnici zřízena jest snahou pana faráře Františka Kouřilka nová křížová cesta. Mnoho tedy děje se v naší krajině pro ozdobu chrámu Páně. Necht nebeský Pán všem těm, kteří přispívají k ozdobě Jeho stánek, odplatí životem věčným!

F. K.

Z Nové vsi, blíž Uh. Ostroha na Moravě 6. listop. 1866.
(Den všech věrných zemřelých.)

Na venkově málo kde toho nalezáme obyčeje, by lid tak jako v městech na hřbitovy chvátal, by slušně vyzdobil hrobů a osvítil hřbitov a při tom též projevoval své přání: „světlo věčné ať jím svítí“ jako to světlo svítí na hrobech nebožtíků ve svatvečer všech věrných dušiček. Chtějíce zavést i u nás ten chvalitebný obyčeji, vycvičili jsme sobě školní mládež a na den Všech Svatých po páté hodině večerní, když temné nastalo šero, odebrali jsme se ze školy na náš hřbitov.

V čele průvodu kráčeli dva školáci se svítinama, vysoko nad sebou je nesouce a vedli ostatních cestou, kdy jindy s pohřbem se kráčívá; tam pak očekával už hlouček shromážděných osadníků kolem kříže stojících, žežto byli přišli, aby navštívili zde svou rodinu zesnulou. Jet dosti četná a těsné domky jejich hliněné na dlouho a na široko jsou tam rozestaveny, vždyť letos od nás ze 25 set se jich tam přestěhovalo dosud již 203. Dnešního dne toto jindy jaksi prázdné a bez lepých okras i chatrné místo nabyla za šera večerního zvláštní okrasy. Po hrobech kmitala se světlka na památku drahých zemřelých s tím přáním tam daná, by „světlo věčné jím svítilo ve slávě nebeské.“ Před hlavním křížem postaven byl krásný průsvit, na němž vypodobňoval se kříž našeho spasení mezi dvěma svícem. Na vrchu byl nápis: „Odpocinutí věčné dej jím Pane“ a na spodu: „Pamatuj na smrt!“ U kříže do řad rozestavila se mládež ze školy opakovací i všechní, po boku pak ostatní osadníci a zapěli jsme střídavě tónem smutečným žalm: „Z hlubokosti volám k tobě Hospodině.“ Po tom žalmu při slovech: „Pane smiluj se“ všechni pokleklí a každý pomodlil se „Otče náš“ a nálezitá responsoria. Po modlitbách jsme zapěli vespolek „Otče náš“ dle starodávného spůsobu, pak Zdrávas královno a píseň: „Odpocíte v pokoji.“ Pak říkala se modlitba za zemřelé, a když dokončili jsme své přání zemřelým, aby pro milosrdensví Boží odpocívali v pokoji, doloživše na to srdečné „amen,“ odebral se ještě každý různo na hrob ke svému zemřelému mláčkovi, aby tam projevil mu své přání a nabídl potřebné pomocí. A když už z hřbitova brali jsme se domů, přicházel zase jiní, aby pomodlili se na hrobech. — Tak jsme oslavili památku „věrných dušiček“ a dá-li Bůh budoucně učiníme více. T. Š.

V městě Neunkirchen, dne 8. listopadu 1866.
(Ze života vojenského.)

Již půl roku uplynulo od té doby, co ještě v Zadru jsme Tebe, milý Blahověste, s radostí čitali, pak na dalekých pochodech našich v nešfastné válce, která naši milou vlast letos zpustošila, nemohl jsi nás sledovati; teprv nyní nalezl jsi opět nás, čtenáře své, ovšem ne všecky, neb několik jich leží u Skalice, několik u Hradce Králové zahrabáno, a mnozí bloudí co mrzáci po vlasti, nepohltila-li je v Čáslavsku cholera. Čtenářů máš v tuto dobu méně, ale těm bude vypravování tvé rovněž milé, a abychom se Tobě poněkud odsloužili, vypíšeme tuto, jak se nám dařilo v minulém půlletí.

Prvního května opustili jsme Zadr, na parních lodích ubírajice se do Terstu, kamž jsme, ano moře bylo rozbouřené, po 20 hodinách teprv se dostali, a po velikých oklikách přišli jsme dílem po železniči, dílem pěšky přes Lublaň, Kanižu, Šoproň, a Vídeň na Moravu a sice do Klobúk blíž Hustopeče. Každý z nás předpovídal blízký boj, a 14denního pobytu mezi tímto dobrsrdečným lidem použil náš polní kaplan, velebný pán Šulák k častému poučování, jak se křesťanský voják má k boji připravovati načež mnozí po vykonané svaté zpovědi přistupovali k stolu Páně. Služby Boží, kterým jsme tu byli přítomni, byly poslední po čas celé války, neb bud jsmi v neděli celý den byli na pochodu aneb zneapojoval nás nepřítel, tak že tábor opustiti jsme nesměli, i náš velebný pán po 6 neděl, jak sám vypravoval, ani mší svatou sloužiti nemohl. Opustivše Klobouky sli jsme přes Rejhrad, kdež jsme v klášterním chrámu Páně krásnou sochu zakladatele toho opatství vévody Břetislava spatřili, bez odpočinku dálé do Čech, a 27. června dorazili jsme po obtížných a dlouhých pochodech okolo 11. hodiny v noci k Dolanům blíž Jaroměře. Povětrnost nobyla nám přízniva, neb od desáté hodiny večerní pršelo až přes půlnoc a nám k přenocování bylo vykázáno pěšiňště blíž silnice do Skalice vedoucí. Na spaní nebylo možná ani pomyslit, neb poráželi teprv voly, jejichž maso mělo nás posilnit na budoucí den, vždyť jsme tušili, že ráno půjdeme do ohně. Za těchto příprav obcházel zástupy naše náš duchovní otec, napomínaje nás, abychom tělo své pro budoucí den posilnili, na duši ale abychom nezapomněli, dokládaje, že ráno, ovšem po vzbuzení pravé litosti, obdržíme generální

absoluci, ale že by lépe bylo, kdybychom ještě této noci ku svaté zpovědi šli. Napomenutí toto účinkovalo, některí ihned velebného pána prosili, by nás vyslyšel; i usedl si pod stromem u silnice a my klečíce v příkopě připravovali jsme se co katoličtí vojínové k boji proti nepříteli vlasti a císaře. Tuším že třetina svou pobožnost vykonala; když k pochodu již se troubilo, obdrželi ostatní všeobecné pozehnání a ostře vykračovalo se ku Skalici s tou pevnou nadějí, že přemůžeme nepřitele drzého. Našinci drželi se výborně co praví Čechové, avšak prozřetelnost Božská jinak usoudila nad námi, 28. červen byl pro nás den nešťastný; neb 45 důstojníků a 1200 našinců zůstali před nepřitem dílem mrtví dílem těžce poranění. Já přivtělen jsa odděleni zdravotnímu, svědkem jsem byl blahodárné činnosti našeho duchovního otce: tu uděloval svaté pomazání raněným a pomáhal je i nakládat na vozy, by se dostali do nemocnice Jesefovské, tam opět obvazoval rány ubohých krajanů, a teprv když stavení koulemi nepřátel zapáleno hořelo, opustil s ostatními stanoviště své, zanechav toliko 3 mrtvoly našinců. U Králové Hradce a u Dubu na Moravě opakovala se tatáž čilost, tak že jsme se divili, jak on a plukovní lékař, oba na pohled slabí, toto namahání vydržeti mohli. Od Dubu museli jsme nazpět k Olomouci a když jsme po velikých oklikách přes Trenčín a Břetislavu do Parrendorfu dorazili, ustanovil náš velebný pán slavné rekviem za padlé spolubratry ve farním chrámu Páně; poněvadž však svatyně tato je malá, tak že sotva třetina do kostela by byla vejítí mohla, držel, ačkoliv následkem velkého namahání silně kašlal, před chrámem řeč, napomínaje nás, bychom nejen dnes ale vždycky za zemřelé spolubratry se modlili, čistotu svého svědomí zachovat hleděli, ještě den a hodina smrti zvlášť pro vojiny je nejistá. A napomenutí toto mělo i tentokráte svůj oučinek, neb v neděli na to více než 100 soudruhů přijalo nejsvětější Svátost oltářní.

Že již jsem ve vypravování, připomenuť musím o slavném svěcení dvou nových praporů rukou našeho velebného otce nedaleko Neunkirchen dne 22. září. Asi půl hodiny za městem tímto, kde již třetí měsíc jsme posádkou, stojí bliž lesa na návrší filialní kostelík sv. Petra, před nímž je krásné prostranství, na kterémž se shromáždil náš nováčky opět doplněný pluk Cáslavský. Vše bylo slušně ozdobeno a s

povýšeného místa držel náš velebný pán před chrámem kázání, v kterém nám dějepis našeho pluku vypravoval a připomínal, že ve 133 letech po čtvrté se dnes tato slavnost opakuje a že předchůdcové naši se vyznamenali a slávu praporům svým vydobyli u Černé, u Pančovy, u Bělohradu srbského, a Kolína a u Vratislav, u Aspru, Wagramu a u Lipska; v roce 1849 u Kurtatone a u Goito, v roce 1859 u Montebello, Palestro a u Solferina. Že v této poslední válce a letos vítězství nás minulo, podotkl dále, nestalo se vinou naši. Konečně otcovsky nás napomínal, bychom vydobytou slávu starých praporů hleděli zachovati, toho že docílíme, budeme-li míti Boha vždy před očima a přísahu vojenskou na paměti, budeme-li hodní synové starých Čechů, jenž vždy neohrozeně hájili svého krále a svou vlast. Po kázani, které bychom ovšem rádi měli tištěné v rukou, následovala mše sv. a svěcení těch dvou skvostných korouhví a pak ve zvláštním k tomu uchystaném stanu obvyklé zatloukání hřebíčků, načež pan plukovník německou řečí prapory pluku odevzdal. Slavné bylo okamžení, když jsme novým korouhvím přísahu skládali a když po „Te Deum“ velebný pán s nejsvětější Svátostí z kostelíčka vyšel a nám všem klečícím sv. požehnání udělil. Hudbou a střelbou ukončila se při krásné povětrnosti vznešená tato slavnost. x.

KRONIKA.

Z Prahy. Na konci cesty své po krajích vlasti naši ráčil Jeho c. kr. apošt. Veličenství vydati tento nejvyšší vlastnoruční list: „Milý hrabě Rothkirchu! Loučím se s Mým milovaným královstvím Českým s hluboce pohnutým srdcem nad novými, tak hojnými důkazy nezvratné věrnosti a přichylnosti, kteréž všecky stavý a trídy obyvatelstva hlavního města a země Mně osvědčovati spěchaly. Přesvědčil jsem se sám, jak hluboké rány válka blahobytu celé země zasadila, a náryky stísněného, těžce poškozeného obyvatelstva nalezly v srdeci Mém zvučného ohlasu. Urychlené vyléčení těchto ran co možná nejpilnější náhradou škody a povznešením kleslého blahobytu, čítám k Mým nejnutnějším starostem panovnickým, a láska i věrnost, které Mi po čas pobytu Mého všude v ústrety přicházely, Mne provázely a obklopovaly, jsou Mi nejbezpečnější zárukou k vyplnění Mého snažení, kteréž jen k štěstí a blahu Mého milovaného národa v Čechách čeli. Děkuji Mým věrným Čechům

opětně za Sebe, jehož srdce v těchto dnech tak radostně pohnuto bylo. Děkuji za celou říši, která v jednotném spolupůsobení, věrnosti a sile Mého národa v Čechách spatřuje jednu z nejmocnějších podpor své moci a svého blahobytu. V Chrudimi, dne 4. listopadu 1866. František Josef.“

- Zemský sněm bude zahájen dne 19. t. m. mší sv., kterouž o 11. hodině u sv. Mikuláše na Malé straně sloužiti bude JEmin. p. kardinal arcibiskup.

- Zejtra (16. t. m.) v 7 h. ráno bude slouženo u sv. Klementa na Starém městě výroční *requiem* za † Jos. Jungmanna. — V též chrámu Páně bude slaviti se církevní památka sv. *Klementa* pap. a muč. tímto spůsobem. Ve čtvrtek, 22. t. m., budou o $\frac{1}{2}$ /7 h. večerní slavné nešpory, v pátek pak, 23. t. m. v den sv. Klementa, v 11 h. zpívaná mše sv. a o $\frac{1}{2}$, 7 h. večerní opět slavné nešpory.

- Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—20. listopadu u Dominikánů (u sv. Jiljí), od 21—25. t. m. u P. Marie Vítězné na Malé straně (u býv. Karmelitánů).

- Spolek *Arimatejský* pochoval v říjnu 114 chudých křesťanů, letos již 1289 osob. Dne 7. listopadu slouženo bylo u sv. Jana Nep. na Skalce slavné requiem za všecky členy a dobrodince toho spolku a za všecky spolkem pochované.

Ze Štýrska. Nedaleko fary Dobrnské viděti jest na dosti vysoké hoře starý rozpadlý hrad Schlangenburg. Ku straně severo-západní stojí na hoře několik tisíc střeviců vysoké kostel sv. *Jodoka*, při kterém se i fara nalezá. Mnohý farář z rovin zděsil by se, kdyby měl na této hoře duchovní správu vésti. Farář u sv. *Jodoka* jest na vrchu zcela osamělý, žije jako pravý poustevník „in beata solitudine et in sola beatitudine,“ jest spolu i učitelem a má při sobě jenom kostelníka. Pro maso a jiné věci posylá sobě jedenkráte za týden tři hodiny daleko do údoli Neuhauského, pro vodu půl hodiny daleko. Chce-li několikráte za rok vzdělanějších lidi uviděti aneb své spolubratry navštiviti, potřebuje k tomu vždy celého dne, nebot s hor do údolí došedšimu a něco sobě odpočinuvšímu jest mu tři plné hodiny po nebezpečných skalnatých cestách do hor lezti. Duchovní jeho ovečky jsou po obširné hoře roztroušeny a ztratí-li se jedna z nich, mát ji ovšem co hledati. O světě se málo čeho dovídá, pošta mu noviny nedováží, a tak žije mezi nebem a mezi zemí, a má snad

bliže do nebe nežli na zem. Onť slyší tam poslední zvuk ze země, ale i snad již prvé zvuky zpěvu kůrův andělských. Duchovní správa jest ve zdejších krajinách ovšem velmi obtížná. Musejí duchovní 2 či 3 hodiny do hor vystupovati, je-li jim nemocného zaopatřiti. Faráři, kaplani a učitelové nemají zde desátek, ale odbývají dvakrát za rok tak zvanou kolekturu. Sedlák, mající k. p. na 27 měřic (9 jiter) rolí a vinohradův, dává kaplanovi ročně 5 másův pšenice a pět másů vína. V čas kolektury chodí aneb jezdí kaplan po horách od domu k domu a sbírá sobě do pytle pšenici a do sudu víno. I má zde téměř každý kaplan svůj zvláštní dům a sklepy. Prodává potom pšenice a víno, a v tom záleží jeho služné, nebot mimo jídla u faráře jiného platu nedostává. Stojí-li pšenice a víno ve velké ceně, má kaplan výnosnější službu a naopak. Takováto kolektura má zajisté mnoho obtížnosti a nepříjemnosti do sebe pro duchovního, jenž od svých svěřenců takovou měrou nemá záviseti, aby se pro zlepšení svých příjmů o jejich milost ucházetí musel. Kdo mu nakloněn jest, dá mu více než povinen jest, ale kdo nakloněn není, od toho obdrží jenom to, co přísně mu přísluší.

(„Hlas“ Brn.)

Z Říma, 20. října 1866. Svatý Otec jest zdráv a každý, komuž přáno býti jemu na blízkou, obdivuje se neoblomné vytrvalosti, s jakouž Pius hledí vstří osudné době vždy více se přibližující. Spolehaje pevně na prozřetelnost Božskou zná on nicméně oceniti celou velikost hrozícího nebezpečenství a hotov jest hájiti neodvíslost svou jakož i svobodu volby, kdyby on sám ve vyhnanství zemřel a kardinálové za příčinou zvolení hlavy Církve se v konklave sešli. Španělská královna vybídla sv. Otce, aby buď do Sevilly nebo do Granady přesidlil; jedna část lodstva španělského se již nachází v přístavu Civitavecchie a druhá tam brzy dojde. — O cestě, kterou kardinál Reisach nedávno konal do Paříže, mohu vám sděliti následující podrobnosti: Kardinál připuštěn u císaře Napoleona i císařovny k slyšení; císař pokusil se v delší řeči zastávati a omlouватi italskou smlouvou čili konvenci, řka, že revolucí byl k tomuto kroku přinucen; že sice musí nyní všecké vojsko své z Říma odvolati, ale kdyby snad vláda italská se neměla k tomu, všecky podmínky konvence svědomitě vyplnit, a nebo kdyby toho žádala bezpečnost sv.

Otce, může prý se francouzské vojsko opět do Říma navrátiti. „Pro takový případ“ doložil císař, „račte Vaše Eminence ubezpečiti sv. Otce o ochraně Francouzka.“ Dále se Napoleon tázal, jak prý se sv. Otec zachovati mímí, kdyby Italiáni vtrhli do Říma? načež kardinál Reisach odpověděl, že sv. Otec raději půjde do vyhnanství, než aby v šanc vydal nedovislost svaté Stolice; že tedy Rím opustiti mímí. Císař se těmi slovy zdál pohnut býti a pravil: „Nedomníváte se, Vaše Eminence, žeby zájmum náboženství i prospěchu Italie lépe bylo poslouženo, kdyžby sv. Otec uznal dokonaných udalostí a tím spůsobem proklestil cestu k smíření?“ „Sire,“ odvece kardinál, „smíření s Italií za nynějších okolností je úplně nemožné. Sv. Otec nemůže vyjednávat s člověkem z církve vyobcovaným, který násilně by se zmocnil svatého města a Stolice sv. Petra; a dejme tomu, žeby rozhodnuta byla otázka o pozemcích papežových, nemůžeš Pius IX. nikdy schváliti svatokrádež, které se staly, ani nemravnost, kterou vláda italská trpí ano i podporuje, aniž systematickou zkázu mládeže, o jakouž se po celé Italii v ústavech vychovávacích pro oboje pohlaví bohataprázdni učitelové starají. Pro tyto a na sta jiných zlořadův a křiklavých bezpráví, o nichž Vaše Veličenstvo dobré ráčíte zpraven býti, není papež možno zavést ve svém hlavním městě správu takovou, jenžby se na schválení řečených přehrozných zločinů zakládala.“ K této slovům neměl Napoleon žádné odpovědi více; císařovna však byla důtklivými slovy neohrozeného kardinála až k slzám pohnuta.

Z Italie. Vláda italská uvaluje všeckou vinu nejnovějšího povstání Sicilského na katolické duchovenstvo. Královský komisař, generál Cadormo, v té příčině zaslal arcibiskupu Palermitskému list plný nespravedlivých výčitek. Arcibiskup však dal mu ráznou a důstojnou odpověď těmito slovy: „Velice překvapen jsem byl Vašim psaním, jímž mne odpovědným za to činite, že duchovenstvo světské i řeholní po některý čas prý se súčastňuje v převratu veřejného pořádku a v rozšířování zásad vedoucích k nemravnosti a zpouře. Vidí se mi upozornit Vás, že podle Sicilských zákonů duchovenstvo řeholní podrobeno jest součtem monarchie, nikoli však mé pravomocnosti. Co se řeholních panen týká, ubezpečuji Vás, že žádná z nich s lузou nezacházela a ji tedy zásad nemravn-

ných neb revolučních vštípiti nemohla. Vzhledem světského duchovenstva se domnívám, že sotva v kterém městě Italském kněží dávají lepší příklad počestného života, než v Palermě, a že ani nepomýšlejí na rozšířování revolučních ideí. Jestli však některý kněz se jinak zachoval, není zapotřebí, abyste na mne vinu uvaloval. Autorita arcibiskupská zbavena jest bez mála vši vážnosti, tak že když některý pobloudilec měl nazpět na cestu pravdy sv. evangelia uveden býti, žurnály na arcibiskupa dorážeti počaly, tytéž žurnály, jenž si za hlavní účel vytknuly nejen proti náboženství bojovati, ale i všelikou státní moc a úctu k světské vrchnosti mezi lidem podkopávati. Až do dneška nepodala mi vláda královská ani jediné stížnosti proti duchovenstvu světskému, kteréž výhradně pod pravomocností mou se nalezá; posud mi nebylo oznámeno jmeno ani jednoho kněze, jenžby byl z kazatelny něco proti veřejnému pořádku neb zásadám sv. evangelia hlásal; a přesvědčen jsem, že ani od soukromníků, aniž od úřadů duchovních žádný z těch, jenž oprávněni jsou hlásati slovo Boží, nebyl pro přečin proti veřejné bezpečnosti aneb pro vzpouru proti úřadům obžalován. Vy se mne tážete, proč jsem k uvarování tolik zločinů nevstoupil mezi davy vražedníků a lupičů? Chcete-li tím říci tolik, že jsem byl povinen uprostřed boje na barikády vylezti, musím to pokládati za nedorozumění; nebo at nic nedím o tom, že jsem již 80letý churavý stařec, byl bych zajisté žádného prospěchu nedocišil, neboť vojsko královské, kteréž za přičinou udržení pokoje celý palác arcibiskupský obsadilo, by zajisté mne, rovněž jako předchůdce mého, ranami z ručnic bylo přivítalo. V této hrůzylné chvíli jsem nemohl nic jiného učiniti, leč že jsem všecké pohostinství prokázel vojsku, v mém paláci rozloženému; a mám pevně za to, že žádný z nich si neměl nač ztěžovati. Ve svědomí svém jsem ubezpečen, že ani vláda ani země Sicilská nebude na mne uvalovati vinu jediné krůpěje prolité krve občanské, neb jediného spáchaného zločinu; vinu toho zlého nesou ti, kdož rovnou měrou jsou nepřátele náboženství, vlády královské i majetku, kterížto aby všecké odpovědnosti za přečiny své ušli, vinu vlastní na jiné svalují. Ještě sv. evangelium káže poslušnost k zákonité vrchnosti, nesmím nikterak připustiti, aby se duchovenstvo proti tomuto učení sv. evan-

gelia prohřešilo; můžete-li tedy některého kněze světského zejména obžalovati, za-kročím proti němu se vši přísnosti pravomočnosti své, kteráž mi co biskupovi přísluší. — Arcibiskup Giovanni B. Naselli.“

Z Ameriky. Největší město v Am. západní jest bez odporu St. Louis. Čítá as 240.000 obyvatelů a 74 kostelů a sice katolických 20, methodistských 16, evan-gelických 10, presbyterianckých 10, episkopálních a baptistických po 6, židovské synagogy 2; následující sekty mají po jedné modlitebně: „křesťané,“ kongregationalní, unionisté a universalisté. Vyučovacích ústavů má St. Louis 102, mezi nimiž jest 31 škol veřejných, v nichž se též 4 měsíce ročně za večerní doby vyučuje.

— Otcové na sněmu Baltimorském shromáždění zaslali sv. Otci Piu IX. do Říma telegram, jenž dalekou cestu z Ameriky do Italie za 4 hodiny a 20 minut vykonal; v Baltimoře byl dne 7. října o $\frac{1}{2}$ 12 dopoledne odeslán a ve 3 h. 50 min. odpoledne nalezel se v rukou sv. Otce. — Na sněmu v Baltimore sešlo se 6 arcibiskupů a 38 biskupů. Roku 1832 bylo ve všech sjednocených státech severní Ameriky toliko 11 sídel biskupských a sice arcibiskupství v Baltimore a biskupství v St. Louisu, New-Orleansu, New-Yorku, Cincinaty, Bostonu, Bardstownu (nyní biskupství Louisville) Filadelfii, Charlestonu, Richmondu a Mobile. Letošního roku jest ale ve spojených státech již asi 50 sídel biskupských a na sněmu Baltimorském bylo zřízení dvou nových diecézí v poradu vzato.

Literární oznamovatel.

— „Časopis katol. duchovenstva.“ Ročník VII. Svazek sedmý, vydaný dne 10. t. m. obsahuje pojednání: Právo patronátní v Čechách. (Dr. Kl. Borový.) Historické otázky: I. Jak mnoho asi bylo vyhnanců a vystěhovalců českých po bitvě Bělohorské? (Kan. Václ. Štulc.) Materialismus a křesťanství s ohledem na přírodovědecké časopisectví české. (Prof. Mat. Procházka.) Katolické dogma o samospasitelnosti církve (syllabus §. III.) a výrokem sv. Stolice zavržená věta: „Extra ecclesiam nulla conceditur gratia.“ (Dr. Ant. Lenz.) K otázce o Jesuitech. Jesuité a národnost česká. (Dvě odpovědi, „Nár. Listům“ od redaktora Karla Vinařického.) Kronika. Literární Oznamovatel. Na poslední straně nalezá se oznamení: V tisku se nachází: „K otázce o Jesuitech.“ Odpovědi N. Listům se stanoviska národnosti a mravnosti. Od Karla Vinařického, Václava Štulee a prof. Ant. Skočdopole.

— Tiskem a nákladem B. Stybla v Praze vyšly kalendáře na rok 1867: „Prorok,“ „Koledniček,“ „Prager Bote“ a „Hausfreund.“

— „Římského katechismu k pastýřům duchovním“ tiskne se nákladem Dědictví sv. Prokopa již arch 35. Asi za měsíc bude se tedy podíl pp. účastníkům vydávat. K dotčenému Dědictví přistoupili v. pp. Filip Čermák, farář v Libochu, co zakladatel, složil 100 zl., Emanuel Mardetschlaeger, b. konsistorní kancelista v Budějovicích, Jos. Menzl, farář v Předním Ovenci, Fr. V. Sasinek, prof. bohosloví v Báňské Bystřici, Frant. Kondelšk, farář ve Mšeně a Rudolf Pejčoch, klerik ř. premonstr. v Želivě.

Zápisky Dědictví sv. Janského.

K Dědictví sv. Jana Nep. v Praze přistoupili noví údové: z arcidiecéze Pražské Josefa Pekárková z Holešovic, rod Rychlíka Františka v Sedlčánkách; farní škola v Prusinech a škola ve Chvátlínách. Z Litoměřické diecéze: vel. p. Emanuel Dvořák, kaplan v Dlažkovicích, František Farský v Přívlaste. Z Kralohradecké diec. Františka Brožkova v Ústí nad Orlicí; Pavlina Barnetova v Dobrouči, p. Johanna Františka Marie Vilemína ze Schaefferu v Oumoníně, Amalie Skrbková v Březině, Anna Ulrichová v Dol. Dobrouči, Alžběta Hartmannová v Bystré. Z Budějovické diecéze: Jakub Petráš v Prostřední Svinci, Josefa Horvátková v Strakonicích, Josef Sedláček ve Vodňanech, rod Václ. Kabáta v Hracholuskách, Anna Uhlišková v Brodu, Marie, Barb. Žáková v Strakonicích. — Z Olomoucké arcidiecéze na Moravě: Kateřina Vavřínková v Starém Městě, Jakub Húsek v Nové vsi, Jan Růžička v Lipové (odkazem), Jakub Keyval v Rozvadovicích, Tomáš Peštát ve Vísce, Petronilla Kla-váňová v Radotíně, Františka Lorencová v Uher. Hradišti, † Josefa Přikrylová v Popovicích (odkazem), Marie Anna Sedláčková v Smržicích, Marie Anna Vychodilová v Prostějově, Anežka Šindelová ve Svitlově, Anna Vychodilová se sestrou Karolinou z Vrbatéku. Z Brněnské diecéze: František Šeda z Horního Pole, Michal Nešpor z Hrušek, Marie Anna Hejlova z Pavlova. — Co podíl na rok 1867 tiskne se zajímavý spis proslulého spisovatele, děkana Ehrenbergra.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Panu zesnuli:

- p. Vojtěch Šimánek, farář v Zdislavicích, 8. října (nar. v Záluží 13. pros. 1815, posv. 1. srp. 1841);
- p. Jan Wunderling, jnbil. kněz, Kouřímský děkan na odp., 7. listop. (nar. 2. srp. 1784, posv. 6. srp. 1809).

Vyznamenáni jsou:

- p. Eduard Tersch, dr. theol., ředitel k. arcib. semináře i štud. konviktu, rada manžel. soudu, sup. profes. pastýř. bohosloví v jazyku českém atd., jmenován jest nejvyš. rozhodnutím J. c. k. apošt. Velič., daným v Jihlavě, královským kanovníkem metrop. kapitoly u sv. Vita na hradě, kdež bude českým kazatelem;
- P. Jan Jestrábek, převor konventu křížovnického v Praze, stal se volbou d. 12. t. m. generálem a velmistrem téhož rádu a jest nyní inful. prelátém král. Českého. Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Ant. Jank, prوفarář v Kobyle, za faráře do Žlutic;
- p. Ferd. Kučera, farář v Zeměchách, za faráře ve Zvoleňovi;
- P. Frant. Harránek, spiritual a novičimistr křížovníků v Praze, za faráře do Dobřichovic;
- p. Ignác Chlumecký, katecheta na hl. dívčí škole u sv. Anny v Praze, stal se prozat. psalteristou při metrop. chrámu;
- p. Ed. Knobloch, kapl. u M. Boží před Týnem, stal se adjunktem při bohosl. fakultě;
- p. Jos. Mottl, kapl. v Minicích, za admin. do Zeměch;
- p. Karel Hackl, kapl. v Štědré, za admin. do Kobyl;
- p. Fr. Pragal, kapl. z Reinerzu do Wünschelburgu; ▾
p. Aug. Anlauf, k. z Kislingswaldu do Reinerzu; ▾
p. Aug. Klesse, za kapl. do Kislingswaldu; ▾
p. Ed. Kunisch, k. z Mittelsteinu do Gabersdorfu; ▾
p. Vojt. Heissler, k. z Gabersdorfu do Mittelsteinu; ▾

Upřázdnená místa:

Kobyla, fara patr. p. hr. z Kokořova, od 5. list. Zeměchy, fara pat. J. Vel. cís. Ferdinanda, od 7. listop.

Z c. k. polního vikariátu.

- p. Eberhard Kallmünzer, polní superior v Čechách, stal se ředit. polní konsistoře;
- p. Ant. Černý, polní kaplan voj. nemocnice v Praze, obdrž. zl. kříž „pro piis meritis.“

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Laube, kněz na odpoč. v Litoměřicích, dne 30. října (nar. 16. dubna 1836, posv. 31. července 1860).

Vyznamenáni jsou:

- p. Michael Feresch, bisk. vikář a děkan v Třebenicích, stal se čestným kanovníkem kapitoly Litoměřické;
- p. Frant. Strunz, kand. dokt. bohosl., stal se profesorem dogmatiky Litoměřicích. Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Ant. Černý, os. farář v Oknech za faráře v Kuhu;

- p. Augustin Klindert, farář v Šonwaldě, za faráře v Raspenavě;
- p. Frant. Kramář, farář v Loučně, za far. do Všejan.

Nejvyšším rozhodnutím J. Velič. císaře pána z dne 26. října byli *vyznamenáni*:

- p. Ignác Frank, děkan v Mnich. Hradišti rytířským křížem rádu Františka Josefa, Zlatým záslužným křížem s korunou;
- p. Václ. Kotátko, říd. úst. hluchoněm. v Praze,
- p. Jan Kohout, farář v Hluboči,
- p. Jan Lindner, děkan v Novém Kolíně,
- p. Jos. Fischer, děkan v Třeboni,
- p. Vojtěch Nosal, farář v Nechánicích,
- p. Baltazar Bubla, far. v trestnici Kartouzské,
- f. Decorosus Luef, převor v konv. v Kukusu,
- s. Magdalena Höhlfeldova, vrchní v trest. Kartouz.

Zlatý záslužný kříž obdrželi:

- P. Vendelin Voborník, kříž, říd. okr. chudých,
- p. Jan Weber, farář v Kotvici,
- p. Václ. Koželuh, farář na Věstarech,
- f. Kornel. Tressl, vrch. lékař v špit. Mil. bratří v Novém Městě nad Methují,
- s. Valeria Neumannová, předst. Mil. sest. v Liberci.

Vyjádření nejvyšší spokojnosti přijali:

- p. Vojtěch Würfel, arciděkan v Mimoní,
- P. Leopold Vackář, opat kláštera ve Vyšším Brodě,
- p. Josef Marčík, kaplan v Hořicích,
- p. Alois Effenberger, kaplan v Hořicích,
- p. Jan Christoph, děkan v Trutnově,
- p. Jos. Dimter, katecheta v Trutnově,
- P. Vinc. Rameš, kaplan v Libuni,
- p. Josef Mach, děkan v Náchodě,
- k. Vojtěch Stifter, říd. real. školy tamtéž,
- p. Jan Marinka, kaplan v Náchodě,
- p. Jos. Šamohrd, farář v Skalici,
- p. Jos. Šurma, kaplan v Jičíně,
- p. Alois Schalk, dr., děkan v Lomnici,
- p. Frant. Veselý, kaplan v Lomnici,
- p. Jan Klein, rektor b. semináře Králohrad.
- f. Eugen Konrath, převor Mil. bratří v Praze,
- f. Firmin. Horáček, vrchní lékař tamtéž, Konvent Milosrdných bratří v Kukusu.

Listárna redakce.

Milodary. Pro sv. Otce: vp. V. P., admin. v Lstiboři 4 zl. p. H. K. M.: Kn. arcib. konsistor. obdržela Vaši zásilku, totíž 5 zl. pro misii v Africe a 5 zl. pro válkou poškozené. — Do N. M.: Malíř Hellich bydlí nyní na Malé straně v Bredovské ulici čís. 462—III., kdež i dřína jeho se nachází.

 Příští číslo vyjde 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupací
B. Stybla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedošlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přisl. XIV. 34.)

Dvě allokuce sv. Otce.

II. Jeho Svatosti papeže Pia IX. promluva učiněná v tajné konsistorii dne 29. října 1866.

Velební bratři!

Nad žalostným a nikdy dosti oplakati se nedadoucím stavem církve katolické v království Polském a v říši Ruské nuceni jsme, velební bratři, o největším zármutku srdece Našeho si naříkati. Víte předobře, že jsme My hned od samého počátku nejvyššího Našeho papežství všechných cest užívali, žádajíce si na nejvýše, abychom se o neblahé tam poměry nejsvětějšího našeho náboženství a o duchovní prospěch věřících postarali, a kterak jsme k tomu i s nejjasnějším a nejmocnějším cařem Ruským a světlým králem Polským uzavřeli smlouvu. Ale marné byly Naše všecky péče. Nebo nejenom ona smlouva z největší stránky k vyřízení nepřišla, ano pohrzeno dokona všemi těmi nejvážnějšími články, které podlé přislibení měli k žádoucímu konci býti přivedeny, nýbrž i den ode dne více uváděla se v potupu ta usnešení a sliby, kteréž od samých cárův Ruských a králův Polských učiněny byly, a ve větší míře skuta jest za neblahých těchto časův válka, od Ruské vlády věci katolické již dávno opovězená, aby se víra katolická v oněch krajinách z kořen vyvrátila. Nic pak nezmohly Naše ztížnosti, skrze Našeho kardinala veřejných záležitostí u oné vlády učiněné, nic Náš list, *) na samého nejjasnějšího knížete psaný, na kterýž žádné nebylo dáno odpovědi. I opomijme zde vypočítávati vše to, nad čímž jsme v Našem oběžném listu **) k velebným bratřím biskupům Polským a říše

Ruské daném a tiskem uveřejněném převelice žalostili. Nebo tatáž vláda větším den ode dne pronásledováním proti církvi katolické bojujíc, překazila vždy tomu, aby Chelmský biskup, jsa již tři až víc let od Nás ustanoven, posvěcení biskupského nemohl přijiti. Když pak velebného bratra Sigmunda arcibiskupa Varšavského od jeho stáda násilím odstranila a do dalekých krajin odeslala, co nejpřísněji jemu zakázavši všeliké obcování s věřícími jeho biskupství, tehdy i milovaného syna Pavla Rzewuského, jeho vikáře generálního a za světicího biskupa Pruského v končinách nevěřících od Nás zvoleného, a nikdy pak pro překážky od té vlády činěné posvěceného, zástupem vojenským zajala a do vyhnanství zapudila. A to proto, že týž vikář ustanovení (rescripta) v církevních záležitostech od Nás z popudu vlastního učiněná jiným biskupům Polským doručiti dal. Sotva pak že týž generální vikář do vyhnanství vypuzen byl, nerozpakoval se vládní předseda Varšavský kanovníky metropolitního chrámu Varšavského k sobě povolati a jim rozkázati, aby hned bez všelikého meškání vikáře kapitulního od něho navrženého vysvolili. Kterýmžto nespravedlivým rozkazům tito kanovníci opřeli se po právu a sobě na pochvalu, obzvláště ježto na snadě byli jiní, kteří od arcibiskupa Varšavského ku správě úřadu vikáře generálního ustanoveni byli, když by býval svrchu řečený milovaný syn Pavel Rzewuski vyhnán, jakož se pak na neštěstí událo. I Vilenský biskup byv ze svého biskupství násilně odstraněn, živ jest již po dlouhý čas ve vyhnanství bídne, tak že nikterak úřadu svého biskupského vykonávati a o dobré stáda jemu svěřeného pečovati nemůže.

Nad to vyhlášena jsou, velební bratři,

Předplácí se
v expedici
u všech tědenních
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Po poště:
Celoroc.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Předplacení čtvrtletné se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

*) List 22. dubna 1863.

**) Encycl. dne 30. července 1864.

od této vlády nařízení, kterými se církve katolická, její vážnost, zákony a kázeň v potupu uvozuje. Nebo témito nařízeními zrušeny jsou skorem veškeré kláštery rádův řeholních obojího pohlaví, a všecky statky kteréhokoliv rádu řeholního přisouzeny státní pokladnici, i ty náboženské rodiny, jichž přemálo ještě stává, vyňaty jsou z řízení svých nejvyšších správců a pod právomocnost biskupův podřízeny, ano veškerou kněžstvu katolické jak v Polště tak i v říši Ruské zbaveno jest všech svých statkův, kteréž buďto biskupům aneb kolejím kanovníkův, aneb farám aneb církevním nadáním, aneb kterýmkoliv jiným zbožným a náboženským ústavům příslušejí, a důchody z těchto statků svěřují se správě státních dluhův. K tomu ustanovuje se těmiž nařízeními na odpor zákonům církevním, na odpor nejvyšší této svaté Stolice vážnosti, a všem právům nové uspořádání duchovenstva katolického, nový spůsob jak ve všech biskupstvích každý sbor kanovnický složen být má, nové rozdelení far, i zrušují se kapitoly kolejatních kostelův a biskupův moc a svoboda se v nive uvádí, když sami bez svolení vlády žádného faráře, žádného far správce aneb zástupce vypoliti nemohou. Nařízením pak této vlády potlačeno jest Kaměnské katolické biskupství, a odjato jsouc vlastnímu pastýři, sloučeno jest se správou biskupství Lueského a Žitomirského. Řádni faráři biskupství Sandomirského a obzvláštně Krakovského po libovuli vlády přeloženi jsou z jedné fary na jinou, vypuzeni z vlastního řádu a jiní na jich místo dány. Budova však semináře biskupství Plockého v plen vzata a biskup sám nucen kleriky alumny do kláštera druhdy františkánského vně hradeb městských přenesti, všem církevním mužům dovolení odopřeno, aby dále nad tisíc kročejův od vlastního sídla odejítí a spolu rozmlouvati nemohli. Spojení pak věřících s touto apoštolskou Stolicí zakázáno jest od Ruské vlády s takou přísností, ano docela zrušeno, že My s největší srdece Našeho bolesti nijak více nemůžeme podlé povinnosti nejvyššího Našeho apoštolského úřadu podporovati milované onému časti stáda Páně a jejím duchovním potřebám pomoc a útěchu přinášeti. I kékž nejsou pravdivé ty smutné zprávy, které se Nás nedávno donesly, že totiž Chelmský jmenovaný biskup a kanovníci téhož katedrálního chrámu z větší časti od této vlády do neznámých končin byli posláni. Nic však nemluvíme

o neustálých všechnokoliv spůsobu osidlech, úskocích a snahách, kterými tatáž vláda syny církve katolické z jejího lúna vyrvati a je v přezáhubné rozkolnictví všemi silami vtáhnouti usiluje, nic o žaláři, vyhnanství a jiných trestech, kterými se biskupové a posvátní služebnici církve i řeholníci a katoličtí věřící, kteříž se náboženství svého pevně drží a práva církve obhajují, bídne stihají.

To vše patrněji na jevo vystupuje z bedlivého věci všech vyložení, kteréž jsme příslušnými doklady odůvodněné a tiskem vydané Vám jakž nejdříve předložiti rozházali. A tak pozná veškeren katolický okršlek, jak dlouhotrvalá jest ta válka, která od Ruské vlády proti nejsvětějšímu našemu náboženství zvířena byla, aby ono v království Polském a v říši Ruské docela bylo vyhubeno. Nejsme toho nepovědomi, že táž vláda z přežalostí a ovšem zavření hodné zpouri příležitost vzala k podniknutí tak hrozných záměrův proti církvi katolické, ant vinnici zpouri zasloužilým spůsoby zkrocení a trestání býti mohli, anižby potřebí bývalo, aby se na církev tak zhoubná válka uvalila. A tak ó by Bohu se bylo líbilo, aby nikdo obzvláštně ze služebníkův církevních byl se nevmísil v přezáhubná hnuti osudného toho vzbouření. My ovšem nyní znova, jakož jindy, zpouri na nejvyšše zavrhujem a odsuzujem a všecky věřící a obzvláštně muže církevní napomínáme a vyzýváme, aby se bezbožných zasad revolučních z duše své varovali; je v ošklivosti měli a vyšším mocnostem oddání byli i jich věrně poslouchali v tom ve všem, což se zákonům Božím a jeho svaté církve nikoliv neprotivuje.

V této pak veliké bolesti nemalou útěchu Nám přináší ušlechtilá těch katolíkův zmužlost a vytrvalost, kteří ač jsouc tak velice týráni, předče s pomocí Boží u vyznání náboženství katolického stáli a nepohnutí zůstavají, a raději voli nejtrpě věci jakékoliv snášeti, nežli aby od téhož největšího náboženství a od této apoštolské Stolice odstoupili.

My však svědomitě hájíce dobrou věc Boží a jeho církve a náboženství, jež Nám od Boha svěřena jest, a plnice povinnosti Naše svobodou apoštolskou, pozdviháme v tomto důstojném Vašem shromáždění papežského Našeho hlasu a všecka nařízení i skutky, kteréž od vlády Ruské na újmu práv náboženství, církve a této apoštolské Stolice vydány a vykonány jsou, na nej-

výše zavrhuje, zamítáme a že dokona neplatné a nižádné jsou vyhlašujeme.

Chceme však doufati, že nejjasnější a nejmocnější církev Ruský a světly král Polský po bližším rozvážení, že katolické náboženství a jeho spasitelné učení nejpevnějším jest základem říši a království a časnému též národům pokoji a blahu nejvíce prospěšné, ráčí podlé své lidskosti a vysokomyslnosti nejspravedlivějším Našim přáním a žádostem přikynouti a nejvyšší svou mocí k tomu působiti, aby v zemích přenesmírné jeho říše katolická církev a její vyznavači od tolíkých nehod se zotavili a míru již ode davná žádoucího i svobodného vykonávání svého náboženství dosáhli.

Nepřestávejme však, velební bratři, neustálou a vroucí modlitbou hojněho v milosrdenství Boha v pokroku a skroušenosti srdce svého prositi a vzývati, aby milostivě vzhlédl na dědictví své a povstal k pomoci lidu svému i aby katolickou církev tolíkými odevšad zmítanou bouřemi, tolíkými stíhanou nebezpečenstvimi, tolíkými navštívenou nehodami Božskou svou pravici chránil, podporoval, obhajoval a jí udělil přežádoucího míru a slavného vítězství.

Zádušní obřady katolické.

(Dokončení.)

V. Requiem.

Ze všech obětí a pobožnosti, které katolický křesťan za duše v Pánu zesnulých Bohu přináší, na prvním místě stojí nekrvavá oběť novozákonné: *mše svatá*. Ten největší poklad, kterýž Kristus pozemské církvi své svěřil, Jeho tělo a krev svátostní, i ty obětuje církev ona Bohu pro spásu zemřelých. A taková mše za mrtvé knězem sloužená slove „*mše zádušní*“ neb církevním jmenem „*Requiem*“ od slova, kterým počíná, podobně adventnímu „*Rorate*.“

Církev učí ve článku víry: „*o obcování svatých*,“ že pravověřící křesťané mají mezi sebou společnost jako oudové jednoho těla tím, že všickni v duchovních pokladech podíl mají, kteréž jsou: sv. svátosti, oběť mše svaté, modlitba, dobré skutky a zásluhy. K tomu obcování přináleží takéž duše zemřelých v očistci. Za tyto ubohé dušičky svatí v nebi a věřící na zemi k Bohu orodují, a jim modlitbou, svými zásluhami, a pozemstí údové obzvláště mší svatou pomocni jsou.

Zde ovšem nevime, jak duše zemřelého na soukromém soudu Božím obstála; máme však doufati, že Bůh pro viru a

společnost sv. církve, když je mrtvý zachoval do poslední chvíle, a ze hřichů smrtelných před skonáním se očistil, že duši takového nebožtíka Bůh nezavrhne, nýbrž na milost přijme, byť i jako skrze oheň neb prostředkem očistce, kdežby pokání dlužné dokonala. My na světě nikoho nemáme zavrhovati, odsuzovati. Tolklik však víme na jisto, že do nebe jest úzká brána a příkrá cesta a málo povolaných, a že kdo nezaplatí do posledního haléře, nevejde tam, ani nic nečistého. Máme tedy naději jenom na očistec; a z té příčiny jsme povinni modlit se za všecky zemřelé, a pomáhati jim.

Pomáháme jak můžeme. Modlíme se, své dobré skutky a zásluhy duším očistcovým takořka postupujeme, obzvláště však jest, že za ně oběť mše sv. přinášetí smíme. Zde poklad všechno smilování pro památku krvavé oběti kříže; zde poklad všech zásluh pro přítomnost nejsvětějšího Syna Božího, Vykupitele; zde jádro vši pobožnosti, nebot nikde nemáme Boha bližšího, a jen ve jmenu Pána Ježiše jsou modlitby naše zdárné.

Dějef se ovšem při každé sv. mši památka za mrtvé, nebo každá ta oběť přináší se celému svatému obcování ku prospěchu, živým na zemi, svatým na nebi a dušem v očistci. Když pak sloužiti se má výhradně ku spasení mrtvých, pak to sv. katolická církev zvláštěm mešním obřadem jeví. Roucha mešní jsou barvy černé neb aspoň modré, naznačující smutek a kajicnost, také temnost očistcového žaláře a soustrast. Nebo i barvou, jako zvukem neb hlasem, jeví člověk vnitřní svůj pocit: veselému vše růžové a všecko zpívá, smutnému vše temné a všecko hlas tlumí. A jako se církev raduje s radujícími o slavnostech a svátcích, tak lká s plačícími v mukách očistcových. Tudy barva černá, hlas kněze temný, nízký, zpěv vážný, prodloužený. A takové „*Requiem*“ církevní otřásá také člověkem. Není žádného pamatování na sebe u stupňů oltáře leč: „Vstoupím k oltáři Božímu, abych říkal: Vyznání své největší viny.“ Kněz nežehná sebe při začátku mše, neprosí o požehnání při evangelium, nežehná vodu při obětování, ani lidu na konci mše: všecko požehnání patří nebohým dušičkám. „Odpocinuti věčné dejž jim Pane“ jest mše začátek, „Odpocinuti v pokoji,“ její konec na místo: „ite missa est.“ Epištola evangeliu mešní jednají o budoucím slavném vzkříšení, jakoby se Pánu připomínalo, že 33*

„jsa vzkříšení a život“ a těm, jenž v něm zemřeli zaručiv obě slovem vlastním, smilovati se a odpustiti má. Mezi epištolou z listu sv. Pavla I. k Thess. 4, 12—17 a evangelium z knihy sv. Jana 11, 21—27. modlí se kněz uchvacující hymnu: „Dies irae — den ten hněvu,“ kterou prý asi v XIII. století Františkán Tomáš z Cellana sv. církvi zapěl. Veleďstojný kanovník a prof. Sušíl, onen ochranný genius posvátného básnictví, vyslovil se o této mešní básni y následující slova:

„Že hymna ona jest poesie svaté kle-not převýborný, o jehož kráse a velikolepí jedna jest všech znatelů chvála. Soud poslední, o němž pěje, tak živý mi barvami líčí, že sám vlastníma jakoby očima spatruješ Krista, ve slávě nevýslovné s anděly svými k soudu se beroucího; že slyšíš hlas trouby, jak mrtvoly budí z hrobu; že v nejvnitřnejší útrobě pocituješ tu hrůzu, která tehdy všeliké stvoření ovládne. Zdá se ti prosté slohy ty čtoucímu, an tě vzduch ve stříce Kristu zachvacuje I. Thess. IV. 16. Pláč vkrádá se bezdéký v oči tvoje, podobný onomu, jímž tenkráte kviliti budou všecka pokolení země Apoc. 1. 7., a ruce tvoje samodék se spínají, aby s Krista soudce slovy básníkovými pohnul k milosrdenství nad sebou v den onen. Jest to hukot proudících se příbojů mořských; jest to ustavičný tlukot kladiva skálu srdce rozrážejicího Jer. XXIII. 29.; jsou to názvuky oné trouby, jejíž hlasem se hrobové otvírat budou. A však čtenáři mily, čti sám s pobožnosti a rozvahou; zkusiš a přesvědčíš se.“ — Nežehná též kněz při zádušní mši ani vodu před obětováním, ani lid ku konci mše sv., jelikož veškeré požehnání nejsvětější oběti dušičkám očistcovým přivlastňuje.

Tak bychom poněkud byli zavadili aspoň o nejpatrnější, čím se zádušní mše od jiné liší. Koná se toliko při zvláštních příležitostech, jako v den úmrtí, pohřbu neb na výročí toho památku, tak i na den všech věrných zemřelých: „o dušičkách.“ — Cheeli někdo dušem zemřelých přesvatou obět věnovati, požádá o to církevního kněze, kteréhož za prokázanou ochotu odmění nějakým dárkem obyčejně na penězích. To není svatokupčení, nýbrž almužna, podpora knězi poskytnutá, aby se službě oltáře zachoval. Co knězi dáš, to jest tvá obět. Knězi ovšem církev ukládá posloužiti každému; komu však dle povolání svého sloužiti má, od toho v povolání a stavu svém buď zachován. Kdo

oltáři slouží, od oltáře má žít. A chudý tím není vyloučen. Každou mši sv. koná církev za celou svou společnost i za chudé, a že velký podíl mily Spasitel z oběti těch chudým přírkne, jisto jest, ještě o chudé On se starati musí, an boháči sami na sebe pamatovati v stavu jsou. Má se to jako s chlebem vezdejším. Však nikdo nesní více, než co v žaludek jeho vejde, a kdo oba dle vůle své živí, jest přec tolíko Bůh. A tak každý číň, seč jsi, a k čemu ti Bůh prostředký dal, a ostatní ponechej jemu, aby když ustanovil rozdíl, také ho vyrovnal.

Množi pamatuji na sebe, a co po smrti s sebou nemohou vzít, to odkazují a zakládají fundace čili „nadace,“ aby z úroků uložených peněz mše sv. po jejich smrti za ně obětovány byly. Tak i na věčnosti z vezdejší mamony pokladů sobě připravují. Jsou též zvláštní spolky mezi kněžstvem i věřícími a Dědictví jako: „Svatojanské v Praze,“ „Svatocyrillské v Brně,“ kdež údové účastní jsou mnohých přesvatých oběti mešních. Tak křesťanská láska a opatrnost sobě a jiným pomáhati usiluje.

VI. Výroční památka za mrtvé.

Církev katolická ustanovila též během svého roku jisté doby, které zbožné památky zemřelých zasvětila. Takž se na mrtvé rozpomene každoročně při kostelní prohlídce neb visitaci, v ponděli po památky posvěcení chrámu, a v následující příhodný den po slavnosti Všech Svatých. Ku posvěcení chrámu Pán náleží také posvěcení hřbitova, který dříve v samé osadě vůkol kostela býval; nyní se v ponděli hodovní vede průvod z kostela na hřbitov, kdež kněz obchází skrapuje hroby svěcenou vodou a žehnaje dušem zde pohřbených. Zpěvy nábožné za mrtvé konají se jako o dušičkách a přinášejí se oběti, jmenovitě světla.

Po svátku Všech Svatých připadá každoročně v katolické církvi památka dušiček očistcových neb všech zemřelých. Čas tento sv. církev zvláštním spůsobem oslavuje. Již předcházejicího dne po odpoledních službách Božích postaví se v kostele před oltářem smuteční lešení, tak zvaná „tumba“ neb „katafalk,“ které vyobrazuje rakev; obyčejně slouží k tomu cíli máry příkrovem zahalené a ozdobené jako ku pohřbu, aneb se aspoň kříž na černém rouchu před oltářem položí. O dušičkách sluší však dle úmyslu sv. církve co možná nejvíce naznačiti smutek k útrpnosti vzbuzujícím spůsobem. Tak se i oltář zbavuje všeho kvítí, všech barev ja-

sných a obestírá se barvami smutkovými, i svíčky bílé se odstraňují a staví se na oltář nebílené, z vosku žlutého. Ozdoby oltáře a pohrobního lešení záležejí z umrlčích hlav a kostí a podobných obrazů smrt představujících. Tak projevuje církev i zevnějškem pobožnost svou.

Tato počiná v předvečer dušičkové památky vyzváněním a hodinkami za mrtvé. Druhého dne bývá místy přiměřené kázání, modlení za některé v Pánu zesnulé, zádušní zpívání mše sv. za všecky duše v očistci strádající a jiné modlitby u rakevní kostry jako při slavném pohřbu. Na to ubírá se kněz i lid na hřbitov tenkráte co možná nejvíce ozdobený. Kříže a pomníky náhrobní bývají ověnčené, světla se tu rozžihávají, pozůstali rozpominají se na přátely své zde dřímající. Průvod na hřbitov děje se jako při pohřbu, s tím toliko rozdílem, že se máry z chrámu Páně neodnáší.

Na hrobech svatého pole opět se modlí kněz za duše všech věrných, kropí vůkol a věřící rovněž přiměřené modlitby a zpěvy konají. Tuto památku všech dušiček zavedl roku 998 ponejprv sv. Ondilo, opat benediktinského kláštera v Clugni. Mnozí biskupové následovali krásný spůsob oné pobožnosti, tak že se vždy více rozširoval, až konečně papežem Janem XIX. pro celou katolickou církev schválen a ustanoven byl.

Připadá na podzim, když i v přírodě vše umírá a v zimní spánek se ponořuje. Okolím se vznáší jakési mrtvé ticho; den se kráti; slunce slabě zemi osvěcuje, z polí zmizel všecken život, všechna úroda. Listí sežloutlé se stromů spadlo, a člověk doma ukrývá a odděluje užitek svého hospodářství. Pozemský hospodář koná soud: oddeluje zrno od plev, dobré od špatného, každému dává přiměřené místo. A tuto dobu vede nás církev na hřbitov.

To jest pole Páně,
na tom Božím láně
rozsírají svěcená
v naději se semena.

Přijde jednou čas,
zavzní trouby hlas,
vpusti Pán Bůh svého ducha,
ožije kost každá suchá. (Sušil.)

A potom nastane všeobecný soud. A půjdou vyvolení do života, a zavření do ohně věčného. —

Protož pamatuj člověče na poslední věci své — bud milosrdný, abys milosrdenství došel. Představ si očistcový žalář, kde Bůh kárá a trestá ty, jenž ho milují,

jenž po něm touží. Představ si tam miliony věrných duši, pro něž nebe určeno, a mezi nimi tvé předky, přátele, známé, ty, kterýms pohoršení dal, které snad tvojí vinou zde v očistci dli,

„kdež jich obor hořem hlasně vzlyká, an je hlodá strážeň převeliká.“

A představ si dále katolickou církev v její všeobecnosti a svatém obcování na den dušiček. Jak postupně slunce zapadá a vychází, čím dálé k západu vždy později a později až tam do Ameriky, kde na lože se teprv kladou, když my již opět vstáváme, kde tedy dozívají večerní modlitby a zvony, an my již ranních k nebi vysíláme, a když my končíme, ti tam ku pobožnosti zase povstávají, tak že jedna církev ze sta milionů nábožných úst volá nepřetrženě „Odpocinuti věčné dej jim Pane!“ A představ si dále, jak ti lze, nebeský svět, kdež zástupy svatých andělů strážných a oslavenců Božích církev pozemskou podporují, před trůnem Božím padají, a modlitby naše Pánu přednášejí a pak pohlédi dolů, do tmavého žaláře dušiček ubohých, a představ sobě jejich touhu a naději!

A tu ticho vládne po vůkoli, pozorují všecky na hlaholy, jenž z pozemských vnikají k nim poli. Jsou to žalmy, jež lid zbožný pěje posvátného podlé obyčeje: dušiček se památka dnes děje.

Slyšte jak se lidé za nás modlí, vysíckni se v tom v lásce pro nás shodli. Ó ty hlase blahý, prodli — prodli! —

Duše slyší, a již pleší z hlasna, že se blíží pro ně doba spasná, an již vzchází nyní záře jasná. Nebes brána se jim otevírá, obor duši v ní se poubirá, an zní piseň nebesťanů čirá.

Snad mezi těmi dušičkami v očistci do roka i tvoje bude, a umřeš-li, když by jen byla! a pak také se bude těšiti na tuto slavnost za mrtvé. Na koho nikdo nevzpomene, na toho vzpmene sv. církev. Ale Pán církve této dí: „Jakou mírou měříte, takovou bude i vám odměreno;“ sám pak odměrování ono sobě ponechal. Nebudemež tedy skoupí v tom, co nám sv. církev ustanovuje a odměruje: hleděž ji poslechnouti svrchovanou mírou, bychom přinutili Spasitele rozpomenouti se, až na nás dojde, na podíl štědrější.

Na dušičky pamatujme, z očistce jím pomáhejme; budou na nás vzpmínat, až budeme umírat. Josef Kopecký.

Paměti o bitvě u Hradce Králové a následcích jejích.

Pokračování. (Viz čís. 26, 27 a 28.)

Lazarety. (Dokončení.) Co se týká tělesného opatření, bylo první dny po bitvě jistě ve všech lazaretech běda; nedostávalo se prádla, obvazků, cupaniny, potravy, vína, a v noci světla. Ve škole Cerekvické zmizelo mnoho školních knih; měkké listy z nich pily krev rakouskou i pruskou, neboť vojínové je kladli na rány své. Dne 5. července večer po deváté hodině přišel ke mně pruský lazaretní pomocník ze Sádovské cukrovarny, a — musím ho pochváliti, — velmi zdvořile žádal o několik svíček, řka: „máme v továrně 500 raněných a žádné světlo.“ (Ve mlyně jich leželo 300 a v hospodě bylo jich plno.) „Tu vizte, pravím, čím sám svítím!“ Měl jsem totiž kousek sloupku ve svicnu. „Tu je ovšem těžká pomoc,“ řekl dobrák Prus, pokrčiv ramenama. Ale pomohlo se. Měl jsem v pokoji u obrazu Panny Marie dvě voskovice, ty jsem honem vzal, pak polovičku ze zbytku sloupkového a hrst voskových oharků a toto všecko ochotně jsem položil před žadatele, nebo kdo by nechtěl, by možná bylo, hvězdu s nebe sníti, aby ubohých stenajících vojínů alespoň světlem potěšil! — A slyšte, co řekl Prus: „Podržte ty pěkné svíce doma.“ Jen je vezměte možná, že jich budete potřebovat. — „I nechte jich zde,“ odvětil dobrosrdečně: „těmito kousky si dnes pomůžem a zýtra budeme jistě míti zásobu vlastní.“ — Kéž by všickni Prusové byli požadovali, jen co skutečně potřebovali a také tak přívětivě jako tento! — Potravních zásob byla brzo hojnost, zvláště rozličných uzenin a vína. Z celého Pruska byly tyto věci dodávány a skrze Johanity, mezi nimiž byly mnozí vzněheno rodu, rozdávány. — Ve škole Cerekvické obýval po nějaký čas pruský setnik, a kdožkoli ho viděli, nezapomenou na to, kterak sám nemoeným ve džbánech donášel víno, kde ho bylo potřebí.

Snad bude čtenářům milo, když po boku tohoto hodného cizince postavím hodné našince. Jeden jest p. Josef Burda, patronátní komisař a ředitel hospodářství v Cerekviči. Při všech nesnázích a pracech, kterými v tom čase ztížen byl, především nabídł čtyřem rakouským důstojníkům byt, dávaje i vše ostatní, pokud jeli možná bylo. — Setrvali tu všickni pokojně, až mohli co rekovalessenti ode-

jiti, a nezapomenou jistě na to dobré srdce hostitele svého, jakož i na mnohé ochotné služby jeho paní a dvou dcer. Druhý jest pan Josef Kotovic, lesník v Bohánci (Maňovicích). Zámožný tento muž vypomáhal obětovně obzvláště důstojníkům prádlem a to krásným a hojně; čímž sobě pojistil vděčnou památku v srdečích přemnohých poraněných. Poskytoval též mnoho na občerstvení, navštěvoval — ač hodinu vzdálen — skoro denně nemocné v Cerekvickém lazaretě, pozdravujícim se a již odjiždějícím našincům propýjoval ochotně svůj povoz a koně a což obzvláště chvalitebno, i o pohřby zemřelých důstojníků mnohou péčí vedl, což jistě v milé paměti zachovaji vzněšení příbuzní e. k. p. majora Eugena Michelyho, jeho adjutanta nadporučíka p. Josefa Losertha, a dobrý otec jediného syna e. k. poručíka Ferdinanda Wolfa. — Dne 6. srpna v Pánu zesnuli oba nejprvě jmenovaní, byvše zaopatřeni svatými svátostmi. Dne 7. o půl 10. byli pochováni. V boji stáli vedle sebe, jednou téměř chvíli byli raněni, v jeden a týž den skonali. Prusové při jich rakvích stáli v dosti hojném počtu. Též tu byli, a to byl zvláštní zjev, jeden rakouský podplukovník a jeden tuším major. — Tito, ač byl Josefov ještě zavřen, s mnohými obtížemi opustili pevnost, aby vyprovodili k hrobu přitele věrného (Michelyho). Po absoluči vložena každá rakev na vůz dubovými větvemi ozdobený a vezeny na hřbitov Cerekvický as 10 minut od zámku vzdálený. — Jak by to bylo Prusům slušelo, kdyby ty naše padlé byli k poslednímu odpočinku donesli! — Průvod se hnul, zazněly zvony a nevýslovně bolný pocit zmocnil se mne, neboť v duši mé vyzváněly se hrany netoliko témtoto dvoum, nýbrž všem, všem těm tisicům, jenž v boji padli.

Při pohřbu byla v Cerekvici mladičká vdova paní Loserthová. Nedabajíc překážek z Vídni přes Bavory a Plzeň dostala se do Cerekvice, aby svému choti dosloužila k smrti. Tři dny před jeho výpravou do pole byla s ním oddána. — Zvíme-li kdy úplný počet vdov a sirotků? Bůh je má sečtené!

Takových pohřbů, kde se ozval zvon a zpěv a kněz průvod vedl, bylo velmi málo. Celkem 6. Obyčejně vycházel k večeři v. p. Klein vykropit šachtu. Tam každého dne za soumraku byli zemřelí vyveženi. Na žebřinovém vozru ležel přítel s nepřítelem, troškou slámy pokryti a tak

konali svou poslední pout. Byl to pohled ohromující. Pod samým hřbitovem byly jámy či šachty, tam se mrtvoly ukládaly. Místo toto, dosti rozsáhlé, jest nyní pěkně upravené. Také u kaple svatoštěpánské, která se na též hřbitově nachází, jest vnitřní hřbitova u samé zdi taková zahrádka. Prusové je ohradili pravidelným, černým lesklým plotem a dveřmi s dobrým zámkem. U prostředku stojí vysoký jehlanec s nápisem, že tu 162 rakouských a pruských statečných vojínů odpočívá. Jest to patrný omyl; neboť nejsou počítáni všickni ti, kteří od 3. do 6. července zemřeli a těch bylo mnoho, pak as 40 z času po 6. červenci. — Kéž ta místa, tuto i jinde tak pěkně upravená, vždy tak v pokoji zůstanou, jako dotud. A jest se nadít, že tak bude; neboť co cizinec spolu i našinec připravil, to snad nebude našinec bořit? — Co zvláštnost zaznamenávám, že jeden p. pastor se dopisem do C. zasláným dotazoval: Jsou-li již ty hřbitovy posvěceny?

Kdo do lazaretu vkročil veden jsa láskou, mohl se vzdělati tou tichou trpělivostí, s kterou nemocní své na mnoze hrozné rány nesli, tou přivítavostí, s kterou každého vítali, tou vděčností, s kterou každé laskavé slovo, každou, třeba dosti nepatrnu službu přijímali, mohl se přesvědčiti, jak hrozná zkouška, ba metla Boží jest válka!

Tu sobotu před Navštívením Panny Marie požádal jeden šikovatel, žid, o svatý křest. Znal učení katolické ze studií, byl pro těžkou ránu v životu nebezpečí, i byl mu tedy křest sv. udělen. — Jeden protestant chtěl učiniti vyznání víry, ale že tuto svou žádost vyjevil, právě když lékařové přišli převazovati rány, odložil to na zejtří, v noci však skonal. — Kdyby zdě zámku Cerekvického mohly vyjevit, co se v srdech těch nemocných dalo, k jakému poznání mnozí přišli, na jakých úmyslech se ustavovili! Kdyby tu byl ten neb onen ležel, který nyní na sv. církve katolickou se sápe, nebylby Šavlem, ale Pavlem. Zkušenosti se jim nedostává, ač se vychloubají, že jich už po celá desetiletí znají — v hospodách.

Pout na Lisiči. Při samé Cerekvici k východní straně jest příkrý vrch. Temeno jeho ověnčeno jest lesem. — Tu na místě dosti rozsáhlém, mohutnými stromy obroubeném, stojí kaple slavnému mučeníku sv. Vavřinci od dávných věků zasvěcená. O pouti bývá tu z celého okolí veliká schůz-

ze lidu. Kázání bývá před kaplí, odkudž na jih překrásná jest vyhlídka, letos však při tom pohledu tisnilo se srdce, neboť celé jeviště bitvy u Hradce Králové leželo před námi. —

Při pohledu takovém, při živých upomínkách na boj ten, v němž tisícové udaných krváceli a dokrváceli, bylo záhadno ukázati na hrdiny křestanské, a na mysl uvážiti tu pravdu, jak slušná, přirozená a spravedlivá jest úcta naše k svatým církve mučeníkům a jich ostatkům.

Kdo může úcty své oděpřiti těm mužům statečným, kteří pro vlast a krále, věrni jsouce přísaze a povolání, snášeli nesnáze, rány a smrt? Kdo bez úcty může pohleděti na hroby jejich? Kdo smí za zlé pokládati, že přátelé jejich žádají sobě mítí ten jich prostřelený aneb proseknutý oděv, aneb jen kvítko, nebo stebélko trávy, aneb špetku prstě z hrobu jejich?

Nuže pohleďme v duchu na bojištějiné, obsahující — ne skrovný kousek země, nýbrž celý obor světa, totiž na církev katolickou, na její boj ne několikahodinný, ale od počátku až podnes, vizme bojovníky její, není jich na tisíce, ale bez počtu, vizme věrnost jejich ku Králi všech králů, vizme jejich zápas, boje a muky, neoblomné hrdinství, smrt nejukrutnější. Kdož jim, těm rekům Božím a bratřím našim, může úcty své oděpřiti, kdo k nim nemítí lásku, kdo může nemítí v uctivosti i nejmenší pozůstatek jich ctihodného těla, v němž Bohu oddaná duše tak hrdinsky bojovala? Kdo smí tvrditi, že nás takový sv. ostatek k statečnosti u vříce a lásce nevzbuzuje? Kdo smí nějaký úsměšek, nějakou hanu připustiti na tyto hrdiny Boží, na jich ostatky, na církev takovými svědky ozdobenou? Jen věrolomce a zrádce spravedlivá stíhá ošklivost a hana. Věrným bojovníkům každý vzdává čest, a v úctě má všecko, co k jich ctihodné osobě přináleží. — Na bojišti našem sbírali plně rozličné památky nejvíce ti, jenž se ostatkům Svatých posmívají. O té důslednosti!

Krásnými slovy vyjádřil ve IV. věku křestanském sv. Ambrož příčiny hluboké své úcty k mučeníkům Božím a jich ostatkům, říka: „Ctím v těle mučeníka jízvy i rány pro Krista přijaté, ctím popel vyznáním Páně posvěcený; ctím toho, které mue učí milovati Pána, kteréž mne učí nebáti se smrti; ctím toho, kteréž Kristus poctil mučenictvím a kteréž s Kristem kralovati bude v nebi.“ — J. J.

D O P I S Y.

*Od Roudnice dne 15. listopadu 1866.
(Konsekrace farního kostela Vlňovského.)*

Dne 11. t. m. v neděli 25. po sv. Duchu konala se na farní osadě Vlňovské, vikariátu Roudnického, slavnost v krajině naší nevidaná, slavnost totiž posvěcení nového chrámu Jeho Eminenci nejdůstojnějším pánum kardinalem arcibiskupem Bedřichem spůsobem dojemným. — Již v sobotu dne 10. přibyl nejdůst. vrchní pastýř po železnici z Prahy s ostatky tří svatých mučenníků Páně, sv. Viktorina, Krescencia a Václava a byli ostatkové titu ve školní světnici Vlňoveské k tomu účelu vukusně ozdobené uloženi, an se zatím Jeho Eminence na zámek vysoce urozeného patrona téhož kostela Jeho Jasnosti pána Josefa knížete z Lobkovic byl odebral. — O $1\frac{1}{2}$. hod. večerní oznamovaly rány z moždířů příchod vznešeného hosta světitele do Vlňovsi, k jehož pocitě kníže pán slavnostní bránu na začátku vesnice postaviti a prapory ozdobiti dal. Zde jej přede školou věnci a prapory ozdobenou očekávala školní mládež a duchovenstvo valně shromážděné, a byl J. Emin. nejdůst. pán v slavném průvodu u hlučném znění zvonů a hlaholu pobožné písni do školní budovy k ostatkům Svatých uveden, kdež se připadající officium (jiřní a chvály) společně odbylo, na kteréžto pobožnosti i kníže pán s rodinou svou ku povzbuzení přítomných srdečného podílu bral. — Po této pobožnosti odjel J. Emin. p. kardinál s knížetem pánum patronem na zámek Dolno-Beřkovický, kdež i přenocoval. — V neděli ráno dne 11. přibyl po $1\frac{1}{2}$ 8. hodině provázen opět knížecí rodinou toutéž slavnostní branou do Vlňovsi ku vykonání slavného posvěcení krásného nového kostela, a byl opět od školní mládeže a duchovenstva četně shromážděného uctivě uvítán. — Když byl po svém příchodu před ostatky Svatých s kněžstvem sedm kajicích žalmů se pomodlil, přikročil ku svěcení chrámu samého. — Začátek učiněn českou řečí, v nížto Jeho Eminence jal se dojemně vykládati obřady svaté, jež brzo před tváří shromážděného lidu vykoná, a povzbuzoval věřících ku vroucím díkům Bohu za tu milost a k opravdově křesťanskému životu, připojiv přání srdečné, by se všickni potom krátkém vezdejším putování dostati mohli u velebný chrám nebeský. — Nemám v myslu vypisovati veškeré svaté

obřady, však nicméně sluší podotknouti, že zvláště svěcení oltáře jest výkon převelebný, nebo vše, hrob, v něž svatí ostatkové se pochovávají, mazání svatým křížem a olejem katechumenů, hořících 5 plamenů a t. d., vše pravim dává pozorovateli na rozum, že to jest místo svaté a velebné, ano, jeden obřad při svěcení oltáře za druhým nasvědčuje, že tajemství, kteréž se na oltáři děje, jest pramen milosti Božích přehojných. — Všem těmto obřadům věnovali největší pozornost přítomní údové rodiny knížecí, ku kterýmž byl okolo 10. hodiny i kníže pán Jiří z Lobkovic s vzděšenou chotí svou se přidružil. — Po ohlášení svatých odpustků p. arcibiskupským tajemníkem a udělení apoštolského požehnání od Jeho Eminence, obětoval Roudnický p. probošt u přítomnosti nejdůst. p. světitele první mši svatou, při níž se k této slavnosti p. purkmistrem Melnickým, chvalně známým zvelebovatelem hudby chrámové, Valentou, zvláště složený čtverozpěv krásně byl přednesl. Konečně po mši svaté nejdůstojnější pan arcibiskup zapěl Te Deum a udělil velebnou Svátostí požehnání. — Při odchodu poděkoval místní p. farář J. Schrecker, který vedle knížecího pana patrona o vystavění tohoto chrámu Božího veliké sobě zasluhu získal, srdečně Jeho Eminenci za proukázané osadě jeho duchovní dobrodiní a prosil ku konci o apoštolské požehnání, kteréž p. kardinál všem přítomným udělil, načež s knížecími i jinými hostmi na zámek Dolno-Beřkovický odjel. — Tak se ukončila slavnost, jaké v krajině zdejší po celé století nebylo a hned pak konala se pobožnost jiná, v pondělí totiž dne 12. t. m. odpoledne konala se svatá missie velebným otcí Redemptoristy z Prahy, o jejímž úspěchu snad někdo jiný zprávu podá. P.

*Z Nov. Kolína, dne 14. listopadu 1866.
(Zpráva o poradě duchovenské.)*

Obávali jsme se, že ku konferenci na den 25. října ustanovené jen skrovny počet duchovenstva našeho vikariátu se sejde; jelikož den krátký, a mimo to i cholera ze všech osad se posud nevyklidivší tu a tam duchovního doma zdrží. Pohrešovalo se jich však takto, mimo členy kapuc. rádu, 20 duchovních čítající, dost uspokojivá. — Po službách B. zahájil poradu v. d. pan vikář, Jan Lindner, vzpomenutím na vpád Prusáků do naší vlasti a na cholera s tím povzbuzením, aby se

do památní knihy při všech farách naznamenalo, jaké nehody a svizele osady stihly; všecko to v takovém směru, aby z toho naši nástupníci mohli vážiti naučení. — Otázka k vypracování uložená byla tatěž, o níž byla již zpráva v Blahověstu č. 29. z Roudnice, a sice: „Jak by měl duchovní napomáhati, aby věřící častěji k svátosti pokání přistupovali.“ Že se tu návrhy setkaly, není se co diviti. U nás bylo též vyučování, jak v chrámu Páně tak ve škole, postaveno v čelo, při němž hlavní váha kladena na mládež. O této připomenutu, aby se vodivala k svátostem, když k tému věřici vůbec hojněji přistupují, a sice: v čase adventním, postním, svatodušním, na některý svátek Mariánský, s nímž jsou odpustky spojeny. Nával věřících k zpovědnicím bude po celý život mládež pamatovati a ji povzbuzovati, aby dle toho příkladu, který vidí, činila, jak k tomu i ve škole byla již vedena. — Také se vzpomnělo na jmenoviny mládeže, že má navykati svůj svátek aneb i narozeniny přijímáním sv. svátostí zasvěcovati. A takovi dnové, na které jména školní mládeže, a tudiž i osadníků připadají, že by se měli vždyz kazatelny ohlásiti s tím doložením, že se zpověď slyšeti bude. Mimo to otvírá se domyslnému duchovnímu ještě mnohá jiná příležitost ku povzbuzování k častější zpovědi, k. p. po přestálém nebezpečenství, anebo když se tomu aneb onomu zvláštěho dobrodiní dostalo s hůry. — Tímto spůsobem přimělby duchovní alespoň větší část osadníků k tomu, že by vícekrát v roce sv. svátostmi se očistili a v dobrém posilnili se vynasnažovali. K zdaru všeho toho přispěje ovšem mnoho horlivost duchovního, jenž z rozmanitých stran dovede dovozovati i nevyhnutelnost zpovědi pro každého pravého křestana a neopomene vyvrateti a porážeti mělké námítky proti zpovědi od protivníků činěné, jak o tom důkladně při konferenci zmíněno: ačkoliv pojednou se nevyklidi všickni vlažní a nevěřici; bude jich ale ubývati. — Z vice stran se také ozvaly hlasy, aby duchovní, buď nával jakkoli veliký, tolík času kajicníku věnoval, kolik spasení duše Bohu se zpronevěřivší vyhledává. Aby ale duchovní k tomu byl uspůsobilý a dovedl vhodná a platná ponaučení dávati, má míti před očima povědění každému duchovnímu známé: „Non facile sibi suadeant confessarii, quod satis idoneos ad tantum munus se reddere possint sine diuturno studio scientiae moralis“; a že se má vůbec čtením všeho toho,

co do oboru zpovědníka náleží, vzdělávati; „nam ignorantia est mater omnium errorum, qui in ecclesia oriuntur.“ — A tu opět poukázáno na naše duchovenstvské časopisy, že je má jedenkaždý z nás odbírat, aby jich čtením onu řídkou vlastnost: rozhřáti srdce, by vůle kuchtění neb nechtění se pohnula — sobě přisvojil. Při té přiležitosti neopomenuto vysloviti se jako v minulé konferenci, že by české duchovenstvo stížilo se odpovědnosti a hanhou, kdyby přičinou svého nesúčastně zaniknuti toho neb onoho časopisu duch. zavinilo. — Obnovilo se též o jmenovaném předmětu, co už v Blahověstu povíděno, a sice, že kde jeden duchovní, aby před službami B. alespoň půl hodiny v zpovědnici býval; a kde dva, že druhý po celé služby B. má býti ve zpovědnici, hotov jsa věřicim posloužiti.

Po ukončení tohoto předmětu pokračoval důst. p. farář Veltrubský ve své zprávě o exerciciích posledně odbývaných v Praze. V předmluvě, latinou opět velmi uhlazenou přednešené, tvrdil o exerciciích, že slouží k zotavení a obnovení na duchu, že jimi účastník tak okřeje, jako vyprahlá suchem země nebeskou vlahou, a ku všemu dobrému a šlechetnému se nakloní. Povzbuzením k modlitbě a k úctě Nepoškv. Panny Marie, jak se při exerciciích k oné i této duchovenstvo vyzývalo, svou přednášku uzavřel.

Jak mile bylo ukončeno, co pro tuto naši konferenci se uložilo, položena byla otázka na v. d. p. vikáře: „Došlo-li jakési tajné nařízení nejdůst. konsistoře, v němž by se odporučovalo odebíráni Denníku, a zakazovaly se N. Listy?“ V. d. p. vikář vyslovil určitě a rozhodně, že cos podobného nebylo od arcib. konsistoře ani zasláno aneb jinak jemu uloženo. A poněvadž Denník z 19. října upírá, co N. L. 18. října psaly, totiž že arcib. konsistoř veliký počet plakátů *) zaslala redakci Denníku, aby je tato rozeslala a obyvatelstvo proti N. Listům podněcovala a bouřila a při tom také N. Listy vyzývá, aby tuto drzou lež co lživou zprávu odvolaly; tázalo se dále veškeré shromáždění, jestliže o odvolání oné drzé lži a lživé zprávy komu co známo, nač opět záporně odpovědino. Poukázáno dále na vybídnutí redakce Časopisu kat. duchovenstva

*) Podobných lží puštěno do světa více, n. př. že Jesuité po venkově sbírají příspěvky na zřízení hlavní (!) školy v Praze. Vyvražení lživých zpráv se nepřijímá, jsme vydáni na milost a nemilost krutě panující strany.

Nár. Listům učiněné (svaz. 6.) aby, co o Jesuitech v č. 229 tvrdí, že by tito byli kázali lidu o nesmíritelnosti hřichů a neuprositelnosti Božské spravedlnosti, také dokázaly, jinak že ono tvrzení za nejdrzejší lež prohlašuje; a vyzvídáno na všech přítomných, jestliže komu povědomo, že by ono obviňování bylo se dokázalo, aneb tak určitě a jasně, jak ono čtenářům se podalo, zase odvolalo, a však následovala zase odpověď úplně záporná.

I nemohli jsme jinak souditi, než že Nár. Listům neběží o pravdu, již by jim bylo mezi lidem rozširovati. — Také se dost nadiviti nelze, kterak Nár. L. jen pouhou hanou na Jesuity mohou vrhati, vinnice jich, že všecko zlé, jež na Europu přišlo, jedině v Jesuitech dlužno hledati, v žádné stránce jejich působení nejsouce k nim spravedlivy. Tu se nám věru veliký div staví před očí, kterak ona společnost, kteráž prý jenom zkázu rozsívala a ani v spisovatelství, ani v učitelství, ani u vychovatelství nevynikla, ba téměř za nic nestála, předce dovedla svým vlivem opakovat takřka celou Europu. A takový div neostýchají se Nár. L. svým čtenářům do hlavy cpátí? Jesuité jsou prý nepřátelé slovanského národu; všecky nehody a svízele a pohromy, které kdy slovanský národ potkaly, jsou prý od nich nastrojeny! Skrze Jesuity byli jsme u Magenty, Solferina a u Hradce Králové poraženi! — Škoda, že jich nebylo, když ještě Vyšehrad stál ve své slávě a nádhře, tu by bylo na kom jazyk svůj brousiti; o těch, jenž jej bez vši příčiny zpustošili, se mlčí, anebo píše se s podivuhodnou mírností, musí-li se o nich předce psáti. — Za času prince Sa-vojského byli Jesuité ve svém plném květu a tu neměli žádného podílu u Zenty a na mnohých jiných vítězstvích? „Polska padla skrze Jesuity,“ tvrdí N. Listy. — Jde mi tu na mysl Petr Skarga, slavný řečník a spisovatel, ale Jesuita. Po 50 let byl skoro neustále u dvoru králů. Působil co kazatel a rádce, a jmenovitě v čas sněmu králi i sněmovníkům s neohrozenou svobodou důtklivé pravdy předkládal a duchem prorockým vypisoval budoucí záhubu Polska. Ukazoval všeho toho příčiny a prameny! v nesvornosti a bujnosti pánuv polských, v jejich nevážnosti ku králi a jeho práv a mocí ztečování, v roztržkách náboženských a jmenovitě v nekřesťanském utiskování sedláčů. Odstavce jeho řeči nejmocnější začínaly lamy; Nejssem Jeremiášem, ale vidím . . . (zemř. 1611.) V podobný smysl

mluvil na sněmu říšském ve Varšavě Jan Kasimír 1661. Je tu více příčin, jenž připravovaly úpadek Polska; hledati jej toliko v Jesuitech, je nerozum. Rovněž by byl nesmysl v Jesuitech hledati, co nás Český národ po Bělohorské bitvě zlého bylo potkalo. — Když moc a bujnosc strany pod obojí došla nejvyššího stupně r. 1618, nevolil žádný Jesuita Fridricha, toho labužnika a dobrodruha za krále; žádný Jesuita nedával rady tomuto králi, aby chrámy a veřejná místa rozbitím obrazů a rozkotáním soch a jiných slavných památek kázel čistiti a tak přízeň lidu si odcizovati! — K jiné útržce podotýkám, že v Čechách usedli Jesuité naši řeči v ničem nekritivili, ale naši národnosti mnohonásobně ku prospěchu byli. — Byl jsem jednou kdesi v Praze zkoušce přítomen. Učitel češtiny diktoval jednomu žáku: „každý Čech musí svou mateřskou českou řeč nade všecko milovati.“ Pomyslil jsem si tehdáž, že kdyby Němci ve Frankfurtě se byli usnesli, že každý Němec musí svou němčinu nade všecko milovati, jak by asi takovi dva sousedé pod jedním krovem aneb na blízku se snášeti mohli? Potřeštěnost, jenž v oněch slovech leží, musí se z hlavy, v níž by vězela, vykouřiti. Řeč kterákolivék jest a zůstane toliko prostředkem k účelu vyššímu. My jsme křesťané, a co takovi neznáme svobodných a otroků ani v řeči. —

Jesuitům se také od Nár. Listů vytýká, že byli špatní učitelové. Ani latině nedovedli prý učiti; tak zvaná kuchyňská latina běre prý od nich počátek. V kuchyni se mluvilo ovšem po kuchynsku, jelikož kuchař a ostatní služové jako někteří výtečníci za našich dnů jen tu preparandii byli proběhlí. Ze ale Jesuité v klasické latině se znali a klasické latině i učiti dovedli, o tom dával velmi často svědectví nebožtík Meisner, profes. literatury na universitě Pražské, všem žákům — ovšem exjesuitským, co vynikajícím nad ostatní žáky; a on co protestant nebyl přítel Jesuitů. Ze tito celého auktora s žáky nepropracovali, dojdou snad při střízlivějším uvážení uplné omluvy, leč by kdo celého Wielanda žákům ku čtení dátí prospěšným býti usoudil. Ze před sto lety o telegrafu, lokomotivech a t. d. v jejich školách nebylo řeči, musíme jim prominouti; jejich školy předce nad všecky jiné svého času vynikaly, i nad protestantské. A že se ve svých školách spravovali také dle toho, čeho panujíci potřeba času vymáhala, uzavřiti je z toho, že v pozdějším čase vy-

stupovali proti indifferentismu a novověké filosofii s takovou horlivostí, s jakou jsou zprvopočátku proti protestantismu bojovali. A proto nelze pochybovat, že by i přirodní vědy byly u nich zaslouženého útulku nalezly, což se ale při začátečním rozvojování těchto nemohlo stát, poněvadž měnili vyučovací plány každým desíletím soudili být záhubným, jako i přecpávati žáctvo vědomostmi, jež stráviti nemožno. „Lectorem unius libri timeo.“

Nár. Listy připomínají také, že k jádru vychovacího systému Jesuitů náležela i zbožnost. K této, spočívající na bázni B., i my se přiznáváme. Je to počátek moudrosti. Nejedna však kniha z našich tiskáren podrývá nábožnost a snaží se vykořenití veškeru víru ze srdečního čtenářů. Překlady spisů cizozemských, z nichž nemůže čtenář prázdného užitku vzdorit, vyskytuji se dost hojně a jako úmyslně na záhubu našeho lidu. Jaké se tu je domyslit jiné příčiny, leč že takoví překladatelé a spisovatelé chtějí si vydělati chleba, aneb co horšího jest, že jsou nástroji tajných spolků, našich nepřátel. — Poctivěji jednali Jesuité při své zásadě: „Omnia ad majorem Dei gloriam.“ Nebylo to plané heslo; o tom by se byl každý před 50 lety mohl přesvědčiti na jejich bývalých statech. Jejich bývali poddaní vinikali mravopočestnosti, poctivosti, schrálivosti, pořádnosti v domácím i obecném životě, láskou k Bohu a bližnímu nad ty, jenž jinou měli správu. — Lid nekazili. — Takto rokováno v pravo a v levo. — Nám na Jesuitech nezáleží, my se i bez nich dovedeme obejít; ale lhostejno nám není, že N. L. lží, které mezi lidem rozeslaly, neodvolávají, což nic jiného není, než svých čtenářů, jimž lživé zprávy do hlavy cpou, si nevážíti a o svou pověst, piší-li pravdu nebo lež, nedbat. — Není nám lhostejno, že jen samou hanu na Jesuity kydaji, a co jich bylo člověčenstvu prospěchu, s jedinou laštovkou porovnávají. Takováto strannost, takováto hnusná nespravedlnost se nám protiví; to není po křesťanskému, ba mezi vzdělanci ani ne po lidsku. Křivda komu koliv učiněná musí boleti. — Shledají-li se Jesuité být záhubnými, potom postavíme se my proti nim. A však bez příčiny štvátí proti bezbranným kněžím, hanu roztrušovatí do všech končin země a nevědomý lid bouřiti, nejen neschvalujieme, ale v ošklivosti máme. Je nás, můžeme říci hrstka, a v tom mále nás Čechů musí být vždy roztržka. Tot kletba Slovanů! — A kdyby se konečně

N. Listům zdařilo, že by těch několik Jesuitů z Prahy vyštvaly, kdo nám za to ručí, že by se po nějakém čase na jiného neodvážily a svou silu na něm nezkoušely?

Z. B.

Od Kouřími dne 16. listopadu 1866.

(Hlídka v tábore časopisů nekatolických.)

„III. evangelický Věstník,“ který co I. číslo druhého ročníku na cestu se vydal, navštívil opět všecky snad chýšky a domy svých milých, nebot u nás každý evangelík obdržel výtisk. Na ponejprv přinesl zase lahůdku „Jezovité v Praze“ a podobné pamlsky; a v druhém čísle již rázněji si počiná z plných plic volaje: „Pryč s Jezovity!“ Račte jen poroučet. Což pak by říkali ti jezovitořouti, kdyby se tak z katolíků někdo opovážil říci: Pryč s luterány, pryč s kalvinisty atd.? Byl by to křik v Izraeli. Ale dosti budiž o Věstníku; povím něco o Hlasech ze Siona. V čísle 19. jest v předu báseň: Boj s Babylonem. Co úvodní článek jest tu pokračování dějin církve Elberfeldské, jejmžto představeným jest jakýsi Kohlbrügge. Jaký to výtečník, viděti z toho, co se o něm praví: Když mu otec zemíral, cítil se K. hrozně opuštěným, pochyboval, Bohu se zprotivoval; nevěra burácela v srdeci jeho. Než Bůh ho milostí svou ozářil a smiloval se nad ním. Stal se kazatelem „obnovené lutherské církve,“ byl však pro svá výstředná kázání sesazen. Poznav, že cirkev Kalvinem založená, reformovaná, lepší jest, obrátil se k ní; nebyl ale přijat. Chtěl založit cirkev v Elberfeldu, nezdařilo se mu. K. vrátil se do Nizozemska, kdež v soukromí žil. Vydal se na cesty, milost Boží přivedla ho opět do Elberfeldu, kdež se zatím prot. bratří mezi sebou rozdvojili, a tu založil roku 1846 novou círvičku. Zádost u evang. konsistoře o „zřízení k duchovní správě“ byla odmrštěna. Důmyslný Kohlbrügge pomohl si, dada se, dle příkladu prý první církve, zřídit i staršími (kterého cechu není uvedeno). A na tuto círvičku ukazují H., co na vzor následování hodný. Šťastnou cestu. Druhý článek věnován Jesuitům, kdež o Nár. L. stojí doslovňě toto: „Katolická svobodomyslná strana národu našeho, jak zejména N. L. jest zastoupena, která již dávno v srdeci svém od církve katolické jesí odcizena, a z katolictví vlastně nic nepodřela, nežli nějakou tu zevnější formu, jest na mylu, myslí-li, že kam jí lze jít, lze jít křížstvu, které přece nechce míti výčuku. že nevěří tomu, co zevnitř činí. K tomu ještě přijde,

že boj proti jesuitům jest posledně předce
jen boj proti katolické církvi.“ Vzácná to
upřímnost! Věděli o tomto výroku Nár.
Listy? V tomtéž článku uvádějí H.
mezi novějšími reformatory též Havlíčka
a vybízejí občany okolí Mělnického, Mšen-
ského, Mladoboleslavského, Bělského atd.,
aby proti Jesuitům užili radikalního pro-
středku, by se obrátili k víře otců svých.
Evangelici již opět chtějí změnit jmeno
své, a chtí se jmenovati „Čeští Bratři.“
Což těch názvů a titulů ještě není dosti?
Třetí článek H. jest: „Papež, papežstvo a
papežství.“ Jak se o papežství mluví, nelze
tuto opakovati; jsou to staré nájezdy, lže
již dávno vyvrácené. Uvádíme tuto jen
výměr slova *papežstvo*. „Papežstvo, tot
houfec (!) těch, kteří od papeže *zjevného* či
nezjevného (tomu jen H. rozumějí) závisejí,
z něho svou životní silu čerpají, a na jeho
slovo: amen! říkají. To jsou kardinalové,
arcibiskupové, biskupové až do posledního
měšního kněze.“ Není-li to řeč jako roz-
právka? Jaký by byl dle tohoto vzoru
výměr slova protestantstvo? V tomto uče-
ném pojednání uznávají H. i církev an-
glickou „Hochkirche,“ a pruskou „Staats-
kirche“ za jakýsi druh papežstva! A je-
nom tyto dvě? Dále tu článek o evan-
gelické praeparandii v Lyse se zřizující, do
kteréž se *jeden* kandidát přihlásil. Mezi
zprávami domácimi vyniká opět kronika
jesuitská, ohlašujet se, že několik vážených
občanů z Mladé Boleslavi a sice 50 ob-
čanů z jeho okolí usnesli se na tom, na-
vrátit se k staré víře otců svých, českých *to*
bratří, nebude-li nenáviděný rád jesuitský
z Čech odstraněn. Hle, hle, což pak kdy-
bych já řekl, nevystěhuje-li se majitel domu,
pan X. z Prahy a z Čech, že se dám
k Pikhartům aneb Adamitům? Je listopad,
suché a zmrzlé listí padá se stromu. Zdá
se, že taky několik suchých listů spadne
se zdravého stromu církve katolické.

J. K. R.

Z Hradce Králové v listopadu 1866.

(Také něco o Prusácích.)

Kamkoli za minulé války jsem přišel,
všude vypravováno, kterak Prusáci jsou
nábožní, že chodí do kostela, k zpovědi,
že se ptají po kněžích (ovšem katolíci),
po službách Božích, že prosí, aby byla slou-
žena mše svatá atd. Všudy slyšel jsem
o nich, že jsou praví katolíci, z přesvěd-
čení a že jeden z nich prý se vyjádřil,
tady mezi námi (katolíky) že by nechtěl
být, že by byl přílišná vlažnost a netečnost
náboženská. Sám ze své zkušenosti mohu

dodati, že když čtvrtý den po bitvě u Kr.
Hradce jsem přišel do Hořic do kostela,
kam pořád ještě přiváželi raněné, několik
mladých Vestfalů, krásných to lidí, kteří
leželi na slámě u mříže před hlavním ol-
tářem, ledva že mne spatřili, hned se tá-
zali, jsem-li katolický kněz, a když jsem
přisvědčil, dal se jeden do pláče a prosil
hned, abych vyslyšel jeho zpověď. — A
příchozí jeden z Moravy, ze Strážnice,
vypravoval mi, že když Prusáci tam byli,
jednoho dne byla prohlídka. Šikovatel
svolal lid svůj, tázal se, má-li každý všecky
své věci, zdali to neb ono někomu snad
chybi, aby řekl, že to dostane. Posléze
přišla otázka též na modlitební knížky,
má-li každý svou modlicí knížku — nikdo
neodpovídá. Šikovatel se ptá po druhé a
po třetí, a an nikdo neodpovídá, jde od
jednoho k druhému a přesvědčuje se, až
konečně přišel k jednomu, kterýž ji neměl
a se nehlásil; i podlehl hned zaslouženému
trestu. — Byť se z modlitební knížky
vždycky nemodlili, předce jest to pěkné,
že se k tomu hledí, aby ji měli; někdy
předce snad si jí každý povšimne a z ní
se pomodlí; kdo ale žádnou knížku nemá,
ten ovšem pak z ní se nemodlí nikdy.
Kdo pak kdy u nás se ptá vojáka po
modlicí knížce? Pravili jsme, že Prusáci
více méně všude učinili dobrý dojem, co
se nábožensko-mravné stránky dotýče; dá
se to poněkud vysvětliti i tím, že jsou na
mnoze starší a ženatí, tedy otcové; avšak
celkem také zněl úsudek, že jsou vzděla-
nější; ovšem mezi nimi i sprostí, neb de-
sátníci, neb šikovatelé jsou lidé zámožní,
vzdělaní, měštané, obchodníci, úřadníci atd.
Nad to mají dobré školy obecné i vojenské.
Běda zemi, kde ve vojstě v ohledu nábo-
ženském panuje hrubá nevědomost, neteč-
nost, nevěra a z těch pocházející rozpusti-
lost mravů, nevěrnost, nepoctivost a jiné
neřesti, slovem demoralisace, kde důsto-
jictvo se domnívá, že to náleží k jeho
stavu, o náboženství nic, ale pranic ne-
dbati, to že jen pro ten sprostý lid. Vizme,
co u nás se děje k povznešení nábožnosti
a mravnosti u vojstě. Naše voj. mužstvo
jde v postě k správě Boží, a zákon káže,
aby i důstojník šel, a nad to jest jeho po-
vinností, aby lidu sobě svěřenému dobrý
příklad dal, jakož i při službách Božích
dobrým příkladem předcházeti má. A
předce pp. faráři si naříkají na vojáky, na
dovolence a vysloužilce, že dobrý mrav
mezi lidem kazí. — Tu pomoci zapotřebí.
— Víme, že každý pluk má svého kněze;

avšak víme též, že postavení jeho je velmi nesnadné. Tu pak alespoň to by se mělo zachovávat, aby k vojsku se dávali kněží nejvýbornější, pevného charakteru, nábožní a vzdělani, kteříby si vážnost a úctu svými mravy a věděním svým vydobyli; avšak nesměli by se nechat u vojska návdy, nejvýš tři leta, a jestliby dobře tu působili, budiž počteno jim za zvláštní zásluhu. Ti a vyšší představení měli by pečovati o to, aby ve vojstě našem zkvetala mrvnost, víra, nábožnost, bázeň Boží. Kde není věrnosti k Bohu, není věrnosti ku panovníku a vládci, kde lenivost a netečnost v povinnostech k Bohu, tu též lenivost a netečnost k pánu světskému, a tu také sobectví, nepoctivost, nestatečnost, nevěrnost; to ani jinak býti nemůže: základ všeho dobrého jest a zůstane víra, náboženství, bázeň Boží; a kde toho není tu všeliké dilo lidské brzy se sesuje, a byť na pohled sebe lesklejší bylo. Pročež i v tomto ohledu opravy, reformy snad třeba.

— I.

*Od Sudetských hor v listopadu 1866.
(Tři sv. missie.)*

Mohlo by se zdátí, že se za přičinou letošní války nikde žádná sv. missie nekonala, jelikož „Blahověst“ o nich docela mlčí; ale tomu není tak, neboť právě před vydáním císařského manifestu se tři sv. missie v horách Sudetských blízko hranic Slezských odbývaly, a sice v Bärnwaldě začala sv. missie dne 26. května a skončila se dne 5. června, ve Velké Zdobnici trvala od 6. do 16. června; načež téhož dne 16. večer byl začátek třetí missie ve Velkém Ouřímě a konec dne 26. odpoledne. Missie tyto konány byly v německém jazyku od veleb. otcův Redemtoristův: Václava Göldnera, rektora koleje Litoulské na Moravě, Vojtěcha Dricka a Jana Aschbachra, Tyroláka. Že se farářové těchto od sebe ne velmi vzdálených osad vespolek s sv. missii usjednotili, stalo se té měřízením Božím. Když již p. farář Zdobnický Alois Nývlt o sv. missii vyjednával, jak s vys. důst. konsistoří Kralohradeckou, tak s vel. missionáři, navštívil jej jednoho dne proti všemu nadání Bärnwaldský p. farář František Eixner, jemuž on se se svým úmyslem svěřil a hned schválení jeho došel. I netrvalo to dlouho, a přišel též Ouřimský p. farář Clemens Finger do Zdobnice, a dozvěděv se, oč se jedná, ihned vyjevil, že jest to též jeho tajným přáním, jedenkráte svou osadu sv. missii oblažiti. Musím zde podotknouti, že se tito duchovní zřídka

kdy scházejí, v 6 letech byli teprv dvakrát jeden u druhého, ale tehdáž se všickni tři sešli náhodou anebo snad řízením Božím. Co umínili, vykonali. V Bärnwaldě bylo účastenství lidu na tu malou osadu 794 duši čítající, dosti veliké, i horliví katolíci ze Slezska sem hojně přicházeli, Boha za odvrácení hrozící války prosíce, a do jeho sv. vůle se odevzdávajice. Zvláště o slavnosti Božího Těla bylo zde takové množství nábožných, že velmi prostranný chrám jich nemohl pojmuti, a sláva Nejsv. Svátosti vzdávaná tak dojímavá, jaké Bärnwald ještě nikdy neviděl. Hojný dik a žehnání provázelo otce missionáře odtud do Zdobnice. — Ve Zdobnici, kde ještě nikdy sv. missie konána nebyla a kde tudíž mnohý předsudek bylo překonati, bylo z počátku účastenství nevalné, ano zdálo se, že slova missionářů do srdece neproniknou, že snad padnou jako na cestu, neb na skálu, neb mezi trní a žádoucího účinku míti nebudou. Jest sice pravda, že na neděli III. po Sv. Duchu, na kterou ve Zdobnici chrámová slavnost „Dobrého Pastýře“ připadá, ne-smírné množství oveček se všech stran i z Pruska k dobrému Pastýři, hledajícímu ztracenou ovci, se přihlásilo, a že i odpoledne odprošování Velebné Svátosti bylo slavné a v pravdě velebné — ale co nechétel nepřítel člověk míti? — Večer na to byla také muzika!*) I prosil p. farář snažně, aby po tak slavném odprošování a slibování nechali tance, že se boji trestu Božího, ale nic naplat! Byla tam právě posádka vojenská do krvavého boje táhnouci, a ta musela míti tance, a tak se celou noc na vícemístech hejřilo. Však po radosti byla žalost. Ve středu na to na den sv. Antonína odpoledne stahovala se strašná mračna nad Zdobnicí. I hřmělo z daleka, hřmělo z blízka, strhl se liják a krupobití, všecko se chvěje, voda valí se v proudech s kopců, trhá pole a cesty, zaplavuje luka a snáší kroupy a kamení na osení před

*) Budíž zde připomenuto, že podél hranic pruskoslezských častěji než jinde tanecní plesy se držívali, a známo jest, jaké ovoce nesou. A proč právě na hranicích ten zlý zvyk panuje? — To pochází odtud, že ve Slezsku tanec a muziky zřídka se dovolují, a nejdéle do půlnoci. Letos ku př. mohloby se mysliti, že co vítězové budou i po hospodách výskafit; a hle! ani o „posvíceních“ se v mnohých osadách letos netančilo. Z toho však nenášleme, že by tam nebylo též tančectivých lidí, nekoliv! těch tam je taky hojnost, ale že tančiti nemohou, přicházejí k nám přes hranici a naš hospodští jim k vůli se přičinují, a muzik hojně bylo.

chvíli bujně stojící, nyní ale již k zemi slučené, spůsobujíc náramnou spoustu. — Bylo po naději; pláč a nářek na všech stranách, ale chrám Páně se naplňoval lkajcími a byl až do konce po všecky dny od rána do večera naplněn. — V Ourími, kde sv. missie před lety již konána byla, bylo účastenství od počátku až do konce hojně. Nic nevadil ruch válečný tichému rozjímání ve zděch chrámových, a ačkoliv jsme všickni trnuli v očekávání těch věcí, které na nás přijít měly, nicméně hleděl každý ulehčení u Ježíše Kr. a v hodném přijímání Těla Páně najít. A věru našel každý co hledal, pokoj svědomí. Jen když jsem s Bohem smířen, řekl mnohý, nebudu se báti zlých věcí, ať si přijde cokoliv. A tak se stalo, že i při posledním kázání, při loučení, když přišel polekaný posel do vesnice zvěstovat: „Prušové jsou již ve Zlaté Olešnici a táhnou na Deštnon a sem k Ourímu“ nikdo z kostela neutkal, ale setrval do konce, myslé sobě: „Pane! dobře jest nám zde býti; s Tebou žiti, s Tebou i umřiti.“ A. N.

KRONIKA.

Z Prahy. V neděli I. adventní (2. prosince) bude JEmín. nejdřst. p. kardinál arcibiskup sloužiti v 6 h. ráno první rorátní mši sv. v kapli sv.-Václavské, kdežto se zpívají české rorátní zpěvy po celý advent na každý den od $\frac{1}{2}$ /6 do 7 hod.; v 6 a $\frac{1}{2}$ /7 jsou tiché mše sv., načež pak v 7 h. následuje zpívaná mše sv. u Všech Svatých. — Tyto staročeské zpěvy rorátní zpívají se též v seminářském chrámu Páně u sv. Salvátora při zpívané mši sv. v dny všední o h. 6., v neděli však a ve svátek Nep. Početí Marie Panny v 7 h. — V chrámu sv. Cyrilla a Methoděje v Karlině zpívají se celé jako v kapli sv.-Václavské na každý den od $\frac{1}{2}$ /6 do 7 hodin ráno.

- Pobožnost 40hodinná bude se konati od 26.—30. listopadu na Strahově, od 1.—5. prosince u sv. Petra na Poříči.

- Akademické služby Boží české konaji se od minulé neděle opět u sv. Klementa na Starém městě. Každou neděli a svátek jest v 9 hod. tichá mše sv. s požehnáním, pak exhorta.

- Dnes byl v domácí kapli nejdřst. světiceho p. biskupa na knězství posvěcen jmenem Františkánského Hipolyt Philipp.

- K Dědictví sv. Prokopa přistoupili: sp. Josef Kolář, farář v Slavětíně, a pp. Florian Petr a Josef Karhánek, bohoslovci v Olomouci.

Z Moravy. „Olom. Novinám“ zaslána a v nich uveřejněna jest tato uvážení hodná „Probsa“ k Národním a Humoristickým Listům: „S krvácejícim srdcem patříme my vlastencové Moravští na různice a hádky, které následkem příchodu Jesuitů do Prahy byly povstaly v národě našem nečetném, politicky neustáleném, národně nevytrženém, v době přechodní, kde sebe nepatrnejší faktor k našemu politickému a národnímu seslání a ustálení jest nutný, nevyhnutelný. Vidíme, kterak hluboké mezery se tvoří mezi stavky k naší vlastní škodě; radost a jásání našich nepřátel budiž nám vážnou výstrahou. Proto snažně prosíme Nár. a Hum. Listy, aby jakýchkoli narážek na instituce církve katolické se vzdaly aspoň k vili nám Moravanům, kteří bratrsky lnouce k Čechům a pracně překonavše předsudky Moravy o sesterské Čechii neradi bychom se toho dožili, aby cokoliv zavdalo příčinu k novým roztržkám. Proč by měly vyšší úkony politické a národní trpěti sporem o několik nepatrnych Jesuitů. — Vlastenci Moravští.“

Z Vídni se píše, že i tam bude míti císařské vojsko katolické svůj vlastní chrám; budej jím chrám votivní. K dostavění a vnitřní úpravě tohoto votivního chrámu je dle předběžného rozpočtu zapotřebí ještě 1,351,800 zl. r. č.

- V listech veřejných dočítáme se následujícího případu z trestního soudnictví: Heřman K. vystřelil ve vzdáli 33 střeviců z pistole do kříže na rozcestí stojícího, na němž se vypodobnění Spasitele světa nalezalo. Rouhač vystřelil tříkráte po sobě; první koule zaryla se do prsou, druhá do boku krucifixu, třetí vletěla do stěny za křížem. Zemský soud seznal v tom nejen zločin rušení náboženství, ale také přímé rouhání proti Bohu samému a odsoudil vinníka k 8měsíčnému žaláři. Vrchní soud zemský zmínil trest na 4 měsíce; nejvyšší soud pak propustil Heřmana K. z obžaloby pro rouhání, a ustanovil trest pro rušení náboženství toliko na 6 týdnů.

— K tomu dodává „Salzb. K. Bl.“ R. 1865 rozbil kdosi dvě necudně vyobrazené sochy jež v lázeňské zahradě v Meranu (v Tyrol., sku) veřejně na odiv byly postaveny, a byl za to odsouzen k těžkému žaláři na 4 měsice, společníci jeho k žaláři 2měsíčnému; mimo to musel zapráviti 253 zl. útrat soudních a co náhradu za spůsobenou škodu. — Srovnáme-li tyto dva případy, zdá se, že zničení nestoudných, všeckem útlocit urázejících soch větším jest zločin.

nem, nežli bohaprázdné rounání u obrazu Spasitele našeho.

Z Německa. K rozkazu biskupa Limburkského konaly se v katolických chrámech bývalého vévodství Nasavského velké služby Boží za příčinou přivtělení území tohoto k Prusku. Při modlitbách za krále Pruského mnozí odcházeli z chrámů a jiné výtržnosti se udály. V Hattenheimě se obzvláště vyznamenalo obyvatelstvo svými demonstracemi; kdykoli farář čta pastýřský list vyslovil jmeno krále, povstalo v kostele reptání a šumot; když pak kněz zapíval „Te Deum,“ neprovázel nikdo zpěvem svým zvuky varhan, ano sám měcholap utekl od varhan, tak že tyto kníkaty počaly a konečně zcela umlkly; lidé pak se smíchem se z kostela ven ubírali.

Z Rezna podávají „Augsb. Všeob. Nov. od 4. t. m. o počínání novinářstva proti Jesuitům tento úsudek, jehož by sobě, jak Brněnský „Hlas“ dokládá, pověsimnoti mohli fanatičtí osočovatelé téhož řádu v novinách českoslovanských. Dí se tam doslovně takto: „Větší část novinářstva země naší zabývá se zřejmě následkem známého usnešení Vídeňské městské rady od několika dní mnohonásobně s otázkou o pobytu Jesuitů v zdejším městě. Z jedné strany dosvědčuje se: podle stávajícího nařízení nesmí se Jesuité v Bavorích zdržovati, což jest tvrzením v této pověchnosti zajisté neodůvodněným. Neboť nedá se mysliti, aby tuzemci, stavše se Jesuity, mohli ze své otčiny se vypověděti. Jest však nařízeno, že Jesuité nesmějí v Bavorích míti žádných klášterův; a tu povstává otázka: mají Jesuité zde se zdržující nějaký tu klášter čili nic? Z jedné strany se to ujišťuje, z duchovenské strany popírá. Neosobujeme sobě nikterak chtiti tu podati autentický výklad dotčeného nařízení, poukazujíce raději ku praxi v jiných zemích ohledem Jesuitův zachovávané. V severní Americe, kde lid panuje a nad svobodou bdí, žijí a působí Jesuité, aniž by se jim v něčem překáželo se strany vlády. V Belgii, ve státě to nejvýraznějšího konstitucionalismu, stojí stoupenci Loyolovi pod těmž zákony, jako každý jiný občan. Césarism francouzský, vzniklý ze svobodné volby lidu, nevidí v Jesuitech ani vrahů vlády ani utlačovatele národů neb jednotlivců. V protestantském Prusku požívá řád jesuitský neobmezené tolerance; aniž by tím správcové státu potratili moudrosti a síly, aniž by tím blaho země bylo nějakou ujmu utrpělo aneb vzdělání lidu se bylo ublížilo!“

Či snad to bylo pruské armádě v neobýčejných úspěšných letošní polní výpravy nějakou překážkou, že provázena byla od 41 údův tovaryšstva Ježíšova co polních kapelanův? —

Z Francouzská. Následkem velkých povodní, jakéž před několika týdny ve Francouzsku zuřily, nastala v přemnohých krajinách nevýslovná bída mezi lidem. Biskup Orleanský Msgr. Dupanloup navštívil všecky krajiny své diecése, jenž povodní utrpěly. V paláci svém uhostil asi 100 lidí nemajících co jist ani kde bydleti a zařídil sbírku ve prospěch všech, jenž povodní na mizinu přišli. Duchovenstvo své vyzval biskup co nejdůklivěji, aby těšili nešfastných, především však aby skutkem pomáhali těm, jichž se v povodni dotkla ruka Hospodinova. „Pro Bůh!“ volá apoštolský biskup ku kněžím svým, „nedopouštějte nikterak, aby se jedinému z vašich osadníků potravy, oděvu nebo přístřeší nedostávalo. Nesmíme si přáti pokoje ani odpocinku, pokud nešfastným těmto bratřím svým aspoň nejpřebrnějších a zcela nevyhnutelných věcí neopatříme. Starejte se o to, aby rolníkové a dělnici co nejdříve nabyla opět nástrojů svých a polního náradí, jež jim uchvátila povodeň.“

Z Ameriky. Dne 6. října strávil požár katedrální chrám v Novém Yorku. Plamen vyšlehl nejprv z věžolních bud prodavačů a silným vichrem zahnán na střechu biskupského chrámu. Irčané spěchali, aby zachránili aspoň oltářů a posvátného náčiní, však nadarmo. Celý chrám i s kryptou biskupův, s mnohými vzácnými obrazy a freskami, s četnými sv. nádobami ze zlata a stříbra (v ceně 3000 dolarů) stal se kořistí rozkaceného živlu. Listiny archivu na šestí jsou zachráněny.

— O sném církevním, odbývaném v Baltimore vyjádřily se veškeré listy tohoto (200.000 obyvatelů čítajícího) města spůsobem tak přiznivým, jakoby tam žili samí katolíci; a přece sotva jedna třetina obyvatelů k náleží ku katolické církvi. Před poslední válkou americkou povstali mezi novináři proroci, kteří veřejně hlásali, že po válce, pakli sever zvítězi, povstane kruté pronásledování katolické církve. Však několik málo let spůsobilo úplný převrat veřejného mínění ve prospěch katolíků, tak že nyní nejvřelejším ctitlům církve sv. se hlásí mnozí, jenž před nedávnem pro bludné předsudky své ji při každé příležitosti tupili a haněli.

— Zajímavý jest statistický přehled

všech církevních provincii ve Spojených státech a sice: 1. Círk. provincie *New-York* čítá 9 biskupství, 730 kněží, 1,500.000 katolíkův. 2. Círk. prov. *St. Louis* má 10 biskupství, 660 kněží, 1,100.000 katolíkův. 3. Círk. prov. *Cincinnanti* čítá 8 biskupství, 550 kněží; 680.000 katol. 4. Círk. prov. *Baltimore* s 9 biskupstvimi; 540 kněžimi; 680.000 katol. 5. Círk. prov. *New-Orleans* má 6 biskupství; 240 kněží; 350.000 katol. 6. Círk. prov. *San-Francisko* má 3 biskupství; 100 kněží; 160.000 katol. 7. Círk. prov. *Oregon* čítá 2 bisk., 30 kněží, 30,000 katol. — Uhrnem: 47 diecésí; 2850 kněží; 4,500.000 katolíků. (Před 22 lety bylo diecesi 22, kněží 709 a katolíků 1,300.000). Na každého kněze připadá průměrně 1580 duší a 46 čtverečních mil; ano biskup v Santa Fé má diecési tak rozsáhlou jako jest císařství Franconzské, se 114.000 katolíky, a k tomu nemá kněží více než 38.

Literární oznamovatel.

—, „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 11. (říjnový) obsahuje duch. řeči na ned. XVII. — XXIII. po Sv. Duchu; na slavnosti: sv. Václava, sv. růžence, posvěcení chrámu, sv. ap. Šimona a Judy a promluvu při pohřbu zasloužilého kostelníka. — Svazek 12. (listopadový) zahrnuje v sobě duch. řeči na ned. XXIV. — XXVII. (poslední) po Sv. Duchu; na slavnost Všech Svatých, věrných dušiček, sv. Martina bisk., sv. Kateriny, sv. Ondřeje, promluvu při pohřbu manžela, k dítkám před přijímáním Nejsv. Svatosti a při pohřbu zaslouž. učitele na hlavní škole. Tímto svazkem ukončen jest ročník III., v němž se nalezají práce d. p. vydavatele, faráře a k. arcib. vikáře B. M. Kuldy a 37 spolupracovníků. Snaha chvalitebná, škoda jen, že se do tohoto ročníku vložil omyl, a sice v sešitu 7. na str. 488. nalezá se pod nápisem: Dfl I. v 3., 4. a 5. řádku učení nekatolické v slovech: „Člověk — není scho-pen.“ Byli jsme požádáni, upozorniti důst. p. vydavatele, aby závadné toto místo opraviti ráčil.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Jan Volkmann, Kraslický arc. vikář a farář v Nejdeku, jmenován os. děkanem;
- p. Michael Dietl, farář v Schönbachu, jmenován vikar. sekretárem a obdržel exposit. canonici. Exposit. obdrželi též:
- p. Josef Körbl, farář v Kraslici;
- p. Martin Hackenmüller, farář v Heinrichsgrün,

- p. Ant. Sollner, far. prvé v Schönlinde, nyní v Klinghartu.
- Ve správě duchovní ustanoveni jsou:
- p. Augustin Tausenau, expos. ve Vojkově, za faráře ve Verměřicích;
- p. Frant. Peroutka, adm., za far. v Mitrovicích;
- p. Prokop Čužna, kapl. z Česlic do Neukirchen;
- p. Adolf Wagner, prem., za kapl. a katech. na Strahově.

Upřízněná místa:

Místo kanovníka (bez sídla) na Vyšehradě, Kouřím, děkanství patronátu císařského, Jinonice, fara patron. knfs. ze Schwarzenbergu. Stěbozoves, fara patron. nábož. fondu.

Sípín, fara téhož patron. — vesměs od 14. listop.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jest:

- p. Jos. Frankl, polní kaplan c. kr. 75. pěš. pluku obdržel nejvyš. rozhodnutím J. c. k. apošt. Velič. d. 28. října stříb. zásluž. kříž „pro piis meritis.“
- Ve správě duchovní ustanoveni jsou:
- Kněží řádu cisterciackého ve Vyšším Brodě: P. Eberhard Wagner, farní administr. v Myšlanech, za far. admin. do Rožmitalku;
- P. Alexandr Wawera, farní administr. v Hořicích, za farn. administr. do Myšlan;
- P. Zeno Hojer, f. adm. z Rožmitálu do Hořic;
- P. Alfred Streinz, koop. ve Vyšším Brodě, za far. administr. v Boršově;
- P. Edmund Bilbauer, kapl. v Rychnově, za far. administr. v Rožmitále; odkudž
- P. Augustin Löw, koop. za koop. do Vyš. Brodu;
- P. Isidor Raab, za koop. do Rožmitálu;
- P. Leo Schneedorfer, za výpom. kapl. v Rychnově; —
- P. Jos. Budweiser, admin., za far. v Lutově;
- P. Jak. Stark, admin. za far. v Prašilech;
- P. Fr. Temsch stal se skuteč. katech. na městské hl. a real. škole v Budějovicích;
- P. Jak. Prucha, supl. uč. nábož. na niž. gymnasiu v Písku, za prozat. říd. a katech. na hl. a niž. real. škole ve Vodňanech;
- P. Fr. Kalina, kapl. v Rynarci, za fund. kapl. v Klatovech;
- P. Ignác Gabriel, neom., za kapl. do Vimberku;
- P. Fr. Saturník, ř. maltez., za kapl. do Horažďovic;
- P. Fr. Šachl, kapl. v Bílé Hůrce, za admin. do Doudleb;
- P. Sigmund Pohl, kapl. ve Volařích, dán jest na prozat. odpočinek.

Listárna redakce.

Milodary. Na dostavění metrop. chrámu sv. Vítá: Čeští bohoslovci Litoměřičtí z r. 1865—6 co druhou část 9 zl. — Pro válkou poškozené krajaný: z Vinoře 4 zl. 40 kr.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž, arcib, semináři číslo 190—I.

Expedice:
▼ kat. knihkupců
B. Sýbla,
na sv. - Václavském
náměstí, čís. 786-II.
Nedošlá čísla reklama-
mujete nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bidné čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Evangelium na úsvitě Božího narození.

Obsah.

Pastýři, andělem Božím o narození Spasitele zpraveni, přicházeli do Betléma, aby Spasitele viděli. I viděli ho, a přesvědčili se o pravdě andělské zprávy. A když to i jiným vypravovali, slyšeli je všickni s podivem. Ale blahoslavená Panna Maria zachovávala a rozjímala každé slovo jejich v srdeci svém. Konečně se zase navrátili k stádu svému, chválíc Boha ze všech věcí, kteréž byli slyšeli a viděli.

Výklad.

Za onoho času, — když andělé od pastýřů do nebe odešli. Víme totiž, že v tu noc, v kterou Pán Ježíš v Betlémě se narodil, anděl Páně narozeni jeho pastýřům ponocujícim oznámil, a že hned s ním bylo množství vojska nebeského, chválících Boha a řkoucích: „Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!“ A když andělé zase do nebe odešli, tehdáž — řekli pastýři vespolek: *Pojďme až do Betléma, a vžeme to slovo, kteréž se stalo, které Pán ukázal nám.* Hle, jak byli žádostivi Pána Ježíše viděti! A odkud tato žádostivost jejich? Odtud, že v něho uvěřili. A takový jest každý, kdo věří v něho, jest žádostiv jej viděti, jej slyšeti, jemu se klaněti, jemu sloužiti, jemu se za oběť přinést. O štastný, kdo živou viru v něho má! V živé víře má živý pramen stálé touhy po něm, vroucí lásky k němu, srdečné radosti nad ním, pilné péče o čest a chválu jeho. Mám za to, že i v tobě, milý křestane, takový pramen se nachází; a dejž Bůh, aby vzrůstal, aby brzy řece, jezeru, moři se podobal. —

Co pastýři vespolek řekli, to také hned učinili. *I přišli — až do Betléma —*

chvátajíce, — nedali si na čas, nepostáli si nikde, nezašli si nikam, ale rovnou cestou, rychlým krokem přišli tam. A proč s takovým chvátáním? Vždyť ho nebylo zapotřebí, vždyť by byli bez chvátání také časně tam přišli. Ovšem, ale toho neprípustila náramná toužebnost jejich po Pánu Ježíši. Plní toužebnosti, nemohli jinak než chvátati. A tak každý, každý toužící po Pánu Ježíši, chvátá k němu do chrámu v neděli i ve svátek, a třebas i ve vřední dni, chvátá k němu v horku i v mrazu, v dešti i větru, v mlze i sněhu. On nemůže jinak, protože ho toužebnost jeho k tomu dohání. Jen ten, kdo po něm netouží, také nechvátá k němu, ale dlouho doma okolkuje, na cestě s leckým si postojí, do kostela pozdě přichází, aneb se mu i vyhýbá. Ke kterým pak ty asi náležíš? K těm-li co touží a chvátají? Čili k těm, co netouží a váhají?

Pastýři přišli s chvátáním do Betléma — a nalezli — tam, ce hledali — Marii a Josefa i nemluvňátko — plénkami obvinuté a — položené v jeslech. O radost nad radost! radost, jaké ještě nikdy neměli, radost, jakéby byli, kdyby byli všecken svět schodili, nikde nenašli, radost, na kterou, co živí byli, pamatovali, radost, kterou s sebou na věčnost vzali! Ó blahoslavený, kdo Pána Ježíše i s blahoslavenou Pannou Marií a s svatým Josefem nalezl! A blahoslavený, kdo je pořád nalezá, jak v srdeci svém, tak také v srdečích bližních svých; nebo ten nalezá radost, kteréž na světě rovně není. A blahoslavený, kdo jednou Pána Ježíše s blahoslavenou Pannou Marií a s sv. Josefem v nebi u prostřed nesčíslného množství andělů, a svatých nalezne; nebo ten nalezne radost, které na věky konce nebude!

Pastýři viděli nemluvňátko, položené v jeslech. A viděvše — je — poznali to

Předplácí se
v expedici
i v všech rádných
knihkupců
na rok: 2 zl. 50 kr
na pár.: 1 zl. 50 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 50 kr.

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

slово, kteréž jim — andělem Páně — bylo povědino o tom dítěti. To slovo znělo: „Naleznete nemluvnátko, plénkami obvinnuté, a položené v jeslech.“ A toto slovo poznali, za pravdivé je shledali. Oni je sice hned z počátku, hned jak je uslyšeli, za pravdivé měli, a však tím více, když uviděli, jak s ním všecky věci se srovnávají, když se o pravdivosti jeho sami dokonale přesvědčili. A tak to s všelikým slovem Božím. Všeliké slovo Boží jest pravdivé. A mnozí poznávají, že jest pravdivé, u př. to: „Kdo se povyšuje, bude ponižen, a kdo se ponižuje, bude povyšen;“ anebo to: „Hledejte nejprv království Božího a spravedlnosti jeho, a toto vše bude vám přidáno;“ anebo to: „Blahoslavení, kteříž lačnějí a žiznějí po spravedlnosti, neb oni nasyceni budou;“ anebo to: „Cti otce svého i matku svou, aby dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.“ A poznávají to z toho, že pravdivost toho slova bud na sobě nebo na jiných shledávají; že shledávají, jak ti, co se povyšují, v nelásku, potupu, posměch upadají; a jak ti, co se ponižují, přízně, cti a chvály dochází; jak ti, co nejvíce království Božího a spravedlnosti jeho hledají, v nouzi a bidě pomoc a útěchu nalézají; jak ti, co po spravedlnosti lačnějí a žiznějí, spravedlností od Boha nasyceni bývají; jak ti, co rodiče své cti a milují, zase od svých dětí ctěni, milování, obsluhování bývají. Doufám, že i vy, m. kř., pravdivost slova Božího čím dále, tím více poznáte, vidouce, jak na vás a na bližních vašich čím dále, tím více se vyplňuje; a doufám, že pravdivost jeho jednou na věčnosti dokonale poznáte, vidouce je na sobě i na jiných dokonale vyplněné. O jak rádi potom tomu budete, že jste byli slovu Božímu uvěřili prvé, než jste pravdivost jeho ze své vlastní zkušenosti poznali!

Pastýři nalezli v Betléme blahoslavenou Pannu Marii a sv. Josefa s nemluvnátkem. A lehko se toho domyslit, že oni především Panně Marii a svatému Josefovi, a pak také mnohým jiným lidem o tom, co byli viděli a slyšeli, vypravovali, že jim vypravovali o té jasnosti Boží, která je obklíčila, o tom andělu, který jim narození Spasitellovo zvěstoval, o tom nebeském vojsku, které Boha chválilo. A co blahoslavená Panna Maria? co sv. Josef? a co ostatní, kteříž to slyšeli? nepochybň se tomu divili. *I divili se všickni, kteříž slyšeli, všem, kteříž jim praveny byly od pastýřů.* Ovšem, nebo ty věci byly ne-

obyčejné, nevídané neslychané, podivení hodné. Avšak myslím, že oni na pouhém divení se neměli přestati, že měli ty věci také v srdcích svých rozvažovati a zahovatí, ale, jak se obyčejně stává, oni na ně dříve nebo později zapomenuli, kromě blahoslavené Panny Marie, jakož tu psáno stojí: *Ale Maria — zajisté také sv. Josef a snad ještě někdo více, ale obzvláště nejvíce Panna Maria — zachovávala všecka ta slova, skládajíc — rozjímajíc — je v srdci svém.* To bylo teprv to pravé, že Panna Maria všecka ta slova v srdci svém zachovávala a rozjimala; nebo co platno svatým, božským, nebeským věcem se diviti, bez zachování a rozjímání jich? — To divení se zmizí jakož zvuk, za chvíliku není z něho nic; ale zachovávání a rozjímání nebeských věcí vede k lásce, důvěře, vděčnosti a k jiným ctnostem, to slouží k věčnému spasení. Protož vám toho, m. kř., ani dost na srdce vložiti nemohu, abyste podle příkladu blahoslavené Panny Marie svaté, božské, nebeské věci zachovávali a rozjimali v srdcích svých. Hle, vynyní ty samé věci, co Panna Maria, slyšite, a budoucně i mnohé jiné uslyšíte; ó zachovávejte a rozjímejte je, jako ona, v srdcích svých! Budete-li tak jak vám rádim cíiniti, budete moudrosti a rozumnosti prospívati, láskou a bázní Boží bohatnouti, radostí a pokojem oplývati; budete blahoslavené Panně Marii se podobati a Bohu svému se libiti. A na tom zajisté všecko záleží. —

Pastýři nemluvnátko viděli; o pravdivosti slova andělského se přesvědčili; blahoslavenou Pannu Marii a sv. Josefa o něm zpravili; a co potom? zůstali-li dlouho v Betléme? Bez pochyby, že by tam byli rádi dlouho zůstali, ale nemohli pro stádo své; museli k němu se vrátiti. *I navrátili se pastýři, — mějte pozor na to, co nyní následuje — velebíce a chválíce Boha ze všech věcí, kteréž slyšeli a viděli, jakož — andělem Božím — bylo povědino jim.* To ještě scházelo — to, aby ze všeho, co slyšeli a viděli, Boha svého velebili a chválili; nebo od koho to všecko pošlo? kdo jim to všecko připravil? kdo je tím oblažil? Kdo jiný nežli Bůh? Co tedy ještě scházelo, to oni tak krásně vykonali: velebili a chválili Boha. Nemysli tedy, m. kř., že již dost na tom, když jsi na svátky vánoční hodně se natěsil, z narození Páně hodně se naradoval; anebo na tom, když jsi byl u sv. zpovědi a kněžským rozhřešením dosáhl hříchů odpuštění a posvěcu-

jící milosti; anebo na tom, když jsi u sv. přijímání byl, Beránkem Božím duši svou posilnil, oblažil, vroucí lásku k Bohu a bližnímu v srdeci svém zanítil; anebo na tom, když jsi na mši sv. byl, přehořké umučení Páně rozjímal, hřichů svých srdečně litoval; anebo na tom, když jsi byl na kázání, pozorně ho poslouchal, a je co drahou perlu v srdeci svém složil; anebo na tom, když jsi byl v pokusení jméno Páně vzýval a duši svou neposkvrněnou zachoval; anebo na tom, když jsi z nemoci povstal vycvičený v trpělivosti, utvrzený v pokore, přesvědčený o marnosti tohoto světa; anebo na tom, když jsi z rána se probudil, domácí vlivně pozdravil, oděvem slušně se přiodil; anebo na tom, když jsi za jídlo, za oděv a za jiné dary rodičům svým poděkoval, ruce jim polibil atd. Na tom na všem není dost, tu schází něco důležitého, a sice to, abys ze všeho Bohu svému čest, chválu, díky vzdal. Co tedy schází, toho doplňovati neopomínej!

J. Felizna.

O Neposkvrněném Početí Marie Panny.

(Ze sv. Alfonsa z Liguori.)

Nevyslovitelná byla bída, v kterouž skrže prvotní hřich upadlo pokolení lidské. Adam ztratil milost Boží, a tím pozbyl i všech přednosti, jimiž na počátku obdařen byl, a stal se i s námi, potomky svými, protivníkem Božím, a jak sobě tak i nám, jenž od něho pocházíme, časnu i věčnou smrt i mnoho jiného zlého tělu i duši spůsobil. Však tu nejpožehnanější pannu, jižto Bůh za matku druhého Adama, totiž Krista Ježíše vyvolil, aby všecko zlé, které první Adam spůsobil, opět napravil: tuto pannu neštěstí toho prostou míti chtěl. Rozjimejme sobě, proč se slušelo, aby trojjediný Bůh Marii Pannu prvotního hřichu čistou uchránil, aby Otec svou deeru, Syn svou matku, Duch sv. svou nevěstu neposkvrněnou zachoval.

I. Já jsem z úst Nejvyššího pošla, prvorozena před všelikým stvořením (Ecc 24, 5.). Tato slova, kterými se Panna Maria prvorozenou deerou Nejvyššího nazývá, dovolují vykladatelové písma sv., svatí otcové a i cirkev sama na neposkvrněné početi Panny Marie obracet; z čehož jde, že Maria Panna nikdy otrokyní dáblovou nebyla, nýbrž že Hospodin jedině vládl Ní při počátku, (Přisl. 8, 22.) jak se dobře na svátek Neposkvrněného početi slyší.

Mimo to slušelo se, aby věčný Otec Marii v své milosti stvořil, poněvadž Ji

k tomu zřídil, aby skrze Ni obnovila se tvář ztracené země, a prostřednictví vyjednalo se mezi Bohem a lidmi, nebo tak k ní volá sv. Jan Damascenský: O nejpožehnanejší Panno! Ty jsi se narodila, abys pro blaho veškerého světa spolupůsobila; a sv. Bernard Ji připodobňuje arše Noémově; neboť jako skrže koráb Noemův lidé před potopou ochráněni byli, rovněž i my skrže Marii v hřichu jsme neutonuli, arcis tím rozdílem, že na korábu Noemovu pouzeňkolik — 8 — lidí zachováno jestbylo. Protož nazývá sv. Athanasius Marii novou Evou; první Eva byla matkou smrti, nejblaženější Panna však matkou života; a sv. Efrém nazývá Ji smířitelkyní všechnomíra. Již ale to se jistě nesluší, aby ten, jenž pokoj zjednat má, byl sám nepřítelem uražené strany, tím méně aby byl tímtéž přestupkem vinen, kterého se vinník dopustil; sv. Řehoř dí, že nepřítel soudečů nikdy se osmělití nesmí, aby ho — soudce — ukrotil, neboť by jej ještě více popudil. Poněvadž pak Maria prostřednictvím svým pokoj mezi Bohem a lidmi vyjednat měla, tedy nevyhnutelně potřebi bylo, aby sama co hříšnice před obličejem Božím nalezena nebyla.

Nad to prvotního hřichu i proto musila býti prosta, poněvadž povolána byla, aby potřela hlavu hada. Tot slíbil Bůh řka: Nepřátelství položím mezi tebou a ženou mezi semenem tvým a semenem jejím, onať potře hlavu tvou.“ (Genes. 3, 15.) Byla-li Maria ona silná žena, která na svět přišla, aby dábla přemohla neslušelo se, aby prvé od dábla přemožena a otrokyní jeho učiněna byla.

Přede vším ale slušelo se, aby Maria Panna hřichu prvotního i proto čista byla, anať za matku jednorozéneho Syna Božího byla ustanovena. Svatý Tomáš Aq. praví, že všecky věci, kteréž k službě Boží zřízeny jsou, svaté a bez poskvrny býti musí; proto řekl David o chrámu Jeruzalemkém: „Dílo toto veliké jest; neb ne člověku připravuje se přibytek ten, ale Bohu.“ (1. Paralip. 29, 1.) Tim více se tedy slušelo, aby Maria Panna hodným přibytkem Syna Božího učiněna byla, jak se cirkev sv. ve své modlitbě vyjadřuje; neboť nemohl dopustiti všemohoucí Pán, aby snad dábel matce Syna Jeho vytýkatí směl, že Syn Jeho narodil se z matky hřichem poškvrněné, z matky, která prvé otrokyní dáblovou pekelného byla bývala. Sv. Anselm dokládá: Jestliže Bůh andělů v nebi ochránil před zavržením těch mnohých, jenž pro hřich pýchy milost Boží

ztratili, nebyl-li týž Bůh mocen i matku Syna svého, královnu to andělů, před zkázou veškerého pokolení lidského obhájiti? Vždyt pak první naši matce Evě milosti doprál, že bez poskrvny na svět přišla, a této milosti by mohl Marii Panně odepřít? — K tomu osměluji se v duchu pokory já přidati: Jestliže posvěcen byl Jeremiáš v životě matky své (Jerem. 1, 5.), jestliže Kristus Pán pravil o sv. Janu Křtiteli: Mezi syny ženskými nepovstal větší nad Jana Křtitele (Mat. 11, 11.), jestliže zplesalo nemluvnátko v životě sv. Alžběty a naplněna jest duchem Svatým Alžběta, jakž uslyšela pozdravení Marie Panny: neměl-li (Luk. 1, 41.) všemohoucí Pán větší přednosti dátí králově všech Svatých? — A sv. Jan Damascenský uzavírá ještě patrněji: Bůh dal Panně Marii tělo a duši, jakž se slušela pro Tu, kteráž v své louno měla Boha skryti, neboť On svatý jsa, odpočívati může pouze v svatých. Protož mohl nebeský Otec zvolati slovy písni Šalomounovy: Jako lilium mezi trním, tak přítelkyně má mezi deerami (2, 2.).

II. Slušelo se však, aby i Syn svou matku nepoškvrněnou zachoval. Žádnému synovi není volno vyvoliti sobě matku, kterou by chtěl; kdyby ale komu takové právo dáno bylo, zdažby sobě nepřál za matku mítí královnu, či volil by sobě otrokyni? Nuže, dokládá sv. Bernard, jestliže jednorozený Syn Boží vyvoliti sobě směl matku dle své vůle, zajisté každý to přesvědčení mítí smí, že si vyvolil za matku osobu, která by Boha hodna byla. Anot se ale patřilo, aby Bůh měl matku hřichu prostou, tedy, dokládá sv. Bernard, sobě za matku takovou osobu i vyvolil. To stvrzuje sv. Pavel v listu k Židům, řka: „Takového zajisté nám slušelo mítí biskupa, svatého, nevinného, neposkvrněného, odděleného od hříšníků, a jenžby vyšší nad nebesa učiněn byl;“ (7, 26.) aby, dle výroku sv. Tomáše, Ten, jenž přišel, aby sňal hřichy světa, oddělen byl od hříšníků. Kterak by ale byl oddělen od hříšníků Ježíš, kdyby hříšnice za matku byl měl? Sv. Ambrož praví: Nikoliv pozemskou, ale nebeskou nádobu vyvolil sobě Kristus, v níž On na zem vstoupil; On sobě posvětil chrám sv. čistoty. Těmi slovy narází sv. Otec na slova sv. Pavla, jenž dí: „První člověk byl z země, a tak byl zemský druhý člověk s nebe pošel, a jest nebeský.“ (I. Kor. 15, 47.)

Duch Pán učí nás: „Sláva zajisté člověka z poctivosti otce jeho, a hanba syna jestiť otce beze cti.“ (Eccli. 3. 13.) Protož,

praví sv. Augustin, ochránil Ježíš tělo své matky před porušením po smrti, neboť by čest Jeho pokálena byla, kdyby ono panenské tělo, v němž člověčenství Jeho ukryto bylo, porušení bylo vydáno. Jestliže by ale bezecné bylo pro Syna Božího, aby býval byl měl za matku, jejižto tělo by práchnilosti podlehlo, čím větší by byla bývala nečest, aby byla duše její podrobena bývala shnilotině hřichu.

Maria však nebyla pouze matkou, nýbrž ona byla matkou hodnou Spasitele světa. Sv. Bernard vzývá Panu Marii: Ty jediná hodná nalezena jsi, aby v Tvém panenském léně král králů sobě příbytek svůj oblíbil. Sv. Tomáš z Villanova dí: Prvé než počala, byla již hodna matkou Boží býti. A sv. církev nás učí, že Maria zasloužila sobě milosti matkou Krista Ježíše býti, Její tělo zasluhovalo Krista Pána nositi: k čemuž sv. Tomáš tu poznámku činí, že nejblaženější Panna ne sice učiněním Slova Tělem, ale přispěním milosti Boží zasloužila té dokonalosti, vyvýšenu býti za matku Boha svého, což i sv. Damian ztvrdzuje. Sv. Tomáš Akvinský nás učí, že když Bůh někoho zvolí k vysoké důstojnosti, jej k tomu i spůsobilým činí; a proto dokládá, i Bůh, když Marii za svou matkou vyvolil, tolikéž i Ji svou milosti k tomu spůsobnou učinil, z čehož dovozuje týž svatý učitel, že nejblaženější Panna nikdy nejen žádného skutečného, ale ani všedního hřichu se nedočinila, anot jinak by hodnou matkou Ježíše Krista nebyla, neboť nečest matky by padala i na syna, kdyby hříšnici za matku mítí měl. Kdyby ale Maria skrze jediný i všední hřich, pro který se duše milosti Boží nezbavuje, velikého důstojenství mateřství Božího neschopnou se byla ukázala, čím méně by byla pro toto důstojenství, k témuž mateřství uspůsobilá, kdyby na prvotním hřichu byla podíl měla, anot by se tím nepřítelkyni Boží a otrokyní dábla byla stala. A to pohnulo sv. Augustina k tomu, že mluvě o Marii o žádném hřichu zmínilu nechce, a to z uctivosti k onomu Pánu, jehož matkou ona býti zasloužila, a skrze Něhož milost dosáhla nad hřichy úplně vítěziti.

Když židé opovrženě Pána Ježíše nazývali synem Marie, synem totiž chudé ženy, jak u sv. Matouše čteme (13, 55.): „Zdalíž tento není syn tesářův,? a zdalíž matka jeho neslove María?“ nebyla to nečest, neboť Syn Boží přišel na svět, aby nám byl příkladem pokory a trpělivosti. Ale to by bylo dojista bývalo bezecné pro

Ježíše, kdyby byl dábel o něm směl říci: Zdali matka jeho nebyla hříšnice, zdali nebyla po nějaký čas mou služebnicí? Nebylo by se slušelo, aby Pán Ježíš za matku měl ženu nesličnou, shrbělou a nebo dáblem posedlou, tím méně ale by se bylo slušelo, aby duše Marie Panny po nějaký čas skrze hřich zohavena a v podruží dábla byla bývala.

Bůh, jenž jest věčná moudrost, dobře tomu rozuměl, kterak by sobě na zemi vystavěl přibytek slušný. „Moudrost vystavěla sobě dům,“ čteme v knize Přisl. (1, 1.) a v žalmu 45, 5. 6: „Posvětil stanu svého Nejvyšší — z jitra na usvit.“ Z jitra na usvitě posvětil sobě Hospodin stanu svého, totiž s prvním početím Ježího života učinil, že Maria hodna byla přijmouti Jej, anot by se bylo neslušelo, aby svatý Bůh sobě vyvolil přibytek neposvěcený. Protož prospívá korunovaný žalmista Páně: Na dům Tvůj přísluší svatost Hospodine.“ (92, 5.) Když Bůh sám se vyjádřuje, že nikdy přebývati nechce v duši, kteráž jest zlé vůle, a jenž má tělo, kteréž poddáno jest hřichu, dle slov knihy Moudrosti (1. 4.) „V zlovolnou duši nevejdě moudrost, aniž bydliti bude v těle podmaněném hřichu“: kterak směli bychom se domnívat, že by Syn Boží přebývati chtěl v duši a těle, jichž by byl prvé neposvětil a před skvrnou hřichu neochránil. Svatá cirkev se modlí: Ó Pane, Tobě se neprotivilo v životě Panny přebývati. — Zajisté by byl Bůh nechtěl v životě sv. Anežky, sv. Gertrudy, sv. Terezie se vtěliti, nebot, ačkoliv tyto panny svaté byly, předce po nějakou dobu hřichu prvotního prázdný nebyly; ale v životě Panny Marie neváhal Syn Boží se vtěliti, poněvadž tato milosti plná Panna ode všech poskvrt hřichu čistá byla a škůdce lidského pokolení na Ni ničeho neměl a Jí za svou uznati nesměl.

Sv. Methodius připomíná, že ten, jenž přikázal otce i matku ctiti, když člověkem se stal, nikdy neopomenul toto přikázání i sám věrně plnit, pročež proukazoval své matce všemožnou milost a čest, — a proti příčinu, připomíná sv. Augustin, Ježíš Kristus po smrti matky své i tělo Její zachoval neporušené; nebot, praví tento učitel cirkevní, kdyby toho byl neučinil, přikázání by byl nevyplnil, kteréž jako matku ctiti za povinnost ukládá, tak i matku zneuctiti zakazuje. Ale mnohem méně byl by býval pamětliv pocty matky své Pán Ježíš, kdyby Ji byl před pádem Adamovým neuchránil. Kněz Tomáš Argentinský dokládá, že syn,

jenž svou matku před pádem Adamovým ochrániti mohl, a toho by byl neučinil, hřichu by se dopustil. Co ale i nám by se hřichem býti vidělo, toť arcii na Syna Božího by se neslušelo. A protož zvolejmež se sv. Ildefonsem k této Božské matce: Krm, pěstuj, ó Maria, svého Stvořitele, chovej toho, který Tebe stvořil, a který Tě tak čistou a dokonalou učinil, aby v Tobě člověkem se státi mohl.

III. Slušelo-li se, aby Bůh Otec svou deceru, Bůh Syn svou matku nepoškvrněnou od hřichu zachoval, slušelo se zajisté též, aby Bůh Duch Sv. svou nevěstu od téhož hřichu prvotního byl ochránil. Sv. Anselm učí, že Duch Sv. osobně v Marii vstoupil a obohativ Ji přede vším jiným stvořením svou milostí, v ní odpočinul, a nevěstu svou královou nebes a země učinil. Duch sv., praví on, v skutku vstoupil v Marii, anot v Jejím neposkvrněném životě nejčistší tělo Ježíše Krista spůsobil, jak jí to anděl Páně zvěstoval řka: „Duch sv. vstoupí v Tě.“ (Luk. 1, 35.) Proto dle sv. Tomáše sluje Maria chrámem Páně, svatyní Ducha Sv., poněvadž působením Ducha Sv. se stala matkou vtěleného Boha. Kdyby malířovi bylo volno za nevěstu sobě vzít osobu takovou, jakou by si vypodobnil, ó což by se přičinil malíř, aby co nejsličnejší sobě vyplíčil budoucí choti svou. A což Duch Sv. jinak učinil s Marií Pannou? Což by si byl neuspůsobil nevěstu tu nejkrásnější, tak jak pro vysoké důstojenství Její příslušelo? Ano, učinil tak, nebot Pán sám o Marii dí: „Všecka jsi krásná, přitelně má, a poskvry na Tobě není.“ (Piseň Šalom. 4, 7.)

To samé nám i Duch sv. na srozuměnou dátí cheče, když svou nevěstu zahrada zamčenou a studnici zapečetěnou nazývá. (Též tam 4, 12.) Maria, praví sv. Jarolím, byla ona zahrada zamčená i studnice zapečetěná, nebot nikdy nenalezli nepřátelé přístupu k ní, aby jí uškodili, ona povždy na těle i na duši neporušená zůstala. Arci zahrada rajská ostala otevřená, i všel tam dábel, praví sv. Jan Damascenský, ale do zamčené zahrady Mariánské nedostal se svůdce prvních rodičů. A sv. Bernard vzývá Pannu Marii: Ty ó Panno jsi zahrada zavřená, do níž nikdy ruka hříšníkova se neprodrala, aby listí a kvítí z ní trhala, a uznává, že tento nebeský ženich naši matku Marii více miluje, než všecky anděly a svaté. Tomu učí korunovaný žalmista Páně: „Miluje Hospodin brány Sionské nadě všecky stany Jakubovy

— člověk narozen jest v něm a sám Nejvyšší založil jej.“ (86, 2. 5.) A v knize Přisloví: „Mnohé deery shromáždily bohatství, Ty jsi převýšila všecky.“ (31, 29.) Když ale Maria všecky převýšila bohatstvím a milostmi, zajisté i původní — první — spravedlností vládla, spravedlnosti, jakouž již hned Adam i andělé měli. A protož pozdravil Marii anděl, prvé než ona matkou Boží se stala, slovy: „Zdráva buď milosti plná.“ (Luk. 1, 28.)

I. Št. I., far. v Písečné.

Pokrok nepravý a pravý.

„Za onoho času.“

Není slov ve sv. evangeliích, kteráby lidu našemu byla povědomější nad slova „za onoho času.“ Tato slova slýchá každou neděli a svátek z kazatelny v jazyku materském, a od oltáře v jazyku církevním. Jsou to tedy slova obyčejná a nepatrná. Ale není-li nic tak nepatrného v žádném hospodářství, aby upotřebeno býti nemohlo k věcem velikým; není zajisté tak nepatrnný ani nejmenší zrnko v hospodářství Božím, aby ho upotřebiti nemohl rozsévač slova Božího k úvahám důležitým. — Kdykoli slova „za onoho času“ na mysl mi přijdou, vždy vzpomínám na zříceniny hradu v otčině své, na Trosky, a nalezám velkou podobnost mezi slovem Božím, jehož částkou tato slova jsou, a mezi tímto starým hradem. Na vysoké skále postaven jest onen starý hrad, že až na Prahu se divá, a tak pevně, že podnes odloučiti nelze kámen od kamene, a kdyby mluviti uměl, mohl by nám divných věcí napovídati, kolikerožiž ho dobývalo nepřátele. Staré hrady máme všude po Čechách. Srovnejme ty staré zříceniny, pevné po věky, často dobývané a přec podnes na vysokých skalách strmici a vévodici nad krajinou — porovnejme je s nynějšími přibytky lidskými a řekneme: „Tak se nyní nestaví, tak stavělo se za onoho času.“ Ba zdá se, jakoby ta začernalá zřícenina do té milé, živé krajiny vůkolní ani nenáležela; stojit tu jako zka menělé: „za onoho času.“ A tak tomu i se sv. evangelium. Slova, která se v něm čtou, jak rozdílná jsou od těch, která čteme v jiných, zvláště nejnovějších knihách! Stará jsou to slova, — starší než základy starých hradů, pevnější než kámen jejich. Slova ta se nedobytnými ukázala; po osmnáct věků nesčísněkrát byla dobývána všelikou zbrojí, a přec podnes tu jsou a co vitěz nad světem kralují! Jedno tedy i druhé, starý hrad i slovo Boží, upomíná

na minulost, ukazuje, jak bývalo „za onoho času“, a odtud máme v mysli jen jediný krok k otázce: a jak je za našeho času, nyní? Jaký tu rozdíl mezi přítomnosti naší a šerou dávnověkostí, mezi minulostí dalekou a nedalekou. I bývá duch pokoušin, aby porovnal časy minulé s přítomnými, aby uvážil kroky dávných i nedávných předků s kročejí lidi nynějších, aby posoudil náš *pokrok*.

Málo let uplynulo, a změnila se tvář země. Moře není více neschodné, prostora vzduchová není více nedostupná, z jednoho světa dílu do druhého myslénky po dráte si posíláme. Clověk podmanil si zemi, síly její učinil si služebné, povrch její pod rukama lidskýma denně se mění člověku k službě a ku pohodlí. Máme v pravdě pokroku dost, dost hlasů volajících: „v před!“ a vynázejících pokrok slovy: „Věk náš ví a zná povolání své, pokrok je mu heslem, cílem života: vše se hýbe, kráčí ku předu; jediná jen církev pokroku se staví v cestu!“ — „Církev, Rím, kněžstvo jsou nepřátele novověkého pokroku!“ Ty jsou hlasy za dnů našich zhusta slýcháné; ta jest žaloba, která se už i mezi lidem ozývá. Byť i naproti těm mnohým a mocně volajícím žalobníkům sama jediná seděla církev na lavici obžalovaných; mít i ona svého přítele právního: nelíčenou, neskroucenou, — jižto nelze odporovati, ryzou pravdu Boží. Ta ji budiž obhájem.

Co jest pokrok? Krok po kroku kráčení k vytknutému cíli. Krok k dobrému cíli jest pokrok k dobrému, krok k vznesenějšímu cíli — pokrok k lepšímu, krok k nejvyššímu, nejlepšímu i nejdokonalejšímu cíli jest — pokrok pravý. Již pak na tom záleží, abychom se shodli o to, co jest dobro? které jest dobro nejvyšší? Ukažte nám je a my přilneme k němu, my si je zamilujem, obrátíme kroky své k němu, abychom byli přátele pravého pokroku. — Povězte nám, které jest *nejvyšší dobro?* K této otázce odpovídáme souhlasem všech v pravdě nejpokročilejších duchů každého času: „*Bůh* jest nejvyšší dobro!“ Ten však volá: „Budě dokonalí jakož i já dokonalý jsem!“ — Toto heslo maje na zřeteli, Boha před očima a touhu po Něm v srdci svém má člověk přibližovati se Bohu v dokonalosti; a proto „krok k Bohu blíž je — *pravý pokrok*.“

Víra učí nás všechno vztahovati k Bohu. Touto měrou naznačen a pochopen je pokrok všeobsáhlý, jenž jedině vyhovi

všem touhám ducha lidského. Bůh jest nejvýše moudrý: v tom má vyzvání člověk k vědeckému bádání a pravé filosofii. „On jest láska,“ která jediná naučí nás právě milovati. Divy, krása a souhlas v přírodě, kteráž jest Jeho dílo, volají člověka k práci, vynálezům a uměleckým strojům. K Bohu volá nás všecko. Onť pravzor všeho dobra, vši krásy. A odtud heslo naše: *K Bohu o krok blíže!* Tenť jest pokrok pravý.

Již pak zkoušejme, kdo řel zpět: „Cirkev či nynější svět.“ Učitelka života, historie, at mluví a zdravý rozum at rozhoduje. Ohledejme tedy nejprv kroky a cesty našeho věku čili nynějšího světa.

I. Z ohnisek a střediš pokroku, z měst, musí křesťan ven vyjít, aby od křesťana po křestanskou pozdraven byl slovy: „Pochválen bud Ježíš Kristus!“ V městech toho pozdravení neuslyšíš. Bývalo tak jindy? Nebývalo; že teď jest tak, to prý pokrok. Ale ti, po nichž jsme ta krásná slova zdědili, zbožní naši „předkové“ k slovům těm „amen“ dokládajice přáli sobě i nám, aby tak říkáno bylo „na věky věkův.“ Nynější svět pozdravení toho nezná, v pokročilosti své se za ně stydí. A proč mizi pozdravení toto z úst lidu? Stala se v Kristu Pánu změna? přestal být chvály hoden? Ne v Kristu, který „včera i dnes tentýž“ jest, ale s námi se stala změna: my jsme „pokročili“ — od Něho.

Býval to starý zbožný obyčej, že ti, kteří k stolu sednout a od něho vstáti měli, dřív se pomodlili Bohu, „od Něhož přichází všeliký dar dobrý,“ který denně otvírá ruku svou a naplníje každého živočicha v pravý čas požehnáním svým. Odkud to, že chvalný ten obyčej mizi?

— Zavřela se ruka Páně? Přestal Pán zehnati našemu přičinění? přestal živiti nás? Rámě Páně není ukrácelo; zkrácena jest všečnost naše; nezměnil se dobrotivý Bůh; ale my jsme se změnili, my pokročili od Boha.

V Českém museum je obraz „staré Prahy,“ kdyby to ale nápis nehlásal, s těží bys tu starou „Prahu“ poznal: tak skrovná a neúhledná jsou tam obydli lidská; tím velkolepěji se však mezi nimi vypínají chrámy. Během let Praha pokročila, a kde chýže stávaly, jsou nyní paláce; ale ani ty vysoké a nádherné stavby nemohou zastíniti krásu a velebnost oněch starých chrámů. Za našich dob chtěla Praha k těm mnohým, velebným chrámům jeden přidati: a ač dvě země dary své snesly k oltáři sv. apoštola Slovanských, nerovná

se nový tento chrám ani velikosti ani nádherou oněm starým, které založeny byly vedle neúhledných domů.

Kdyby zbožní předkové „za onoho času“ nebyli stavěli, kam bychom my nyní chodili k společným službám Božím? Starý svět stavěl chrámy, nový nad míru pokročilý je zavírá, v sklady a zásobárny mění, boří. Staří odkázali chrámům polnosti, učinili mnohá nadání, nový pokrok se radí, jak by se o to rozdělil; na štěstí však nemohou se shodnouti.

Porovnejme desatero, věčnou tuto vůli Páně, s novomodním pokrokem.

Pro věčné časy dán na hoře Sinajské zákon: „Já jsem Hospodin Bůh tvůj, mně samému klaněti se budeš!“ To po věky i zachováváno; sláva vzdávána Otcí i Synu i Duchu sv., a vzdávati se má i nyní až na věky věkův; však pokročilý věk náš „změnil slávu neporušitelného Boha, a klaní se raději stoření, než Stvořiteli.“

„Nevezmeš jmena Božího nadarmo!“ na věky přikázáno, po věky i držáno; ale náš věk přestává diviti se křivé přísaze.

„Den sváteční světit!“ přikázal Bůh; pokročilý svět náš v neděli pracuje, a pondělí zasvěcuje své zhýralosti.

Na věky platí slovo Páně: „Cti otce svého i matku svou!“ Kterak v tom pokročil svět, ve jmenu všech otců může dosvědčiti onen stařičký Otec v Rímě, nad jehož rodinou slunce nezapadá, který nejen slove, ale též je svatý, Pius IX., který mnoho trpkého snáší od dětí svých, a to proto, — že jest otcem jejich.

„Nezabiješ!“ je zákon platnosti věčné; a hle, za dob nejčastějších vražd měl zrušen býti trest smrti tam, kde je život lidský nejlacinější. Nezabiješ, a hle soubojů jest mnoho. „Nesesmilníš!“ je česté z desatera věčných přikázání. V nejpokročilejších státech usilováno o civilní manželství. Jinde vedou větší péči o porodnice, než o školy. „Nepokradeš!“ platí pro vše časy; avšak lichva, strojená a zaviněné úpadky nejsou více jen v lidu nekřtěném, pokrok našich dnů přenesl to vše též v ruce křestanův. „Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému!“ přikázal Hospodin; avšak náš svět libuje si v tom, psát novou historii cirkevní, nové životopisy papežův, lež a pomluvy o ústavech a osobách řeholních, až hrůza kříklavé kritiky kazatelův, a historky zpovědní, nespravedlivé posuzování všeho, co k církvi přináleží.

Z Ameriky bral se missionář do našich vlastí, a když uzřel vysoké ploty kol pří-

bytků, a pevné zámky u dveří, pravil: „Zdej zajisté máte také ještě dotíratou, divokou zvěř.“ A když mu praveno, že to není proti dravcům, ale proti dráčům lidským, ptal se, plati-li tu také deváté a desáté Boží přikázání? — Neuvážil, že to je staré, a my že jsme pokročili! —

Psáno jest: „Nechte maličkých přijíti ke mně,“ ale novověký pokrok chce odtrhnout školu od církve. Dle vůle Boží „jeden má být ovčinec a jeden pastýr,“ ale týž pokrok usiluje o zřízení církvíček mnohých. Všem věkům k výstraze uzavřeno jest písmo sv. slovy: „Jestliže by kdo přidal k slovům knihy této, přidá na něho Bůh ran napsaných v té knize, a jestližeby kdo odjal, ujme Bůh díl jeho z knihy života.“ — A vy, přátelé nepravého pokroku, vy jste přidali, vy jste uzmuli! Písmo od věkův lidu svaté jste za terč postavili nezralých vtipů svých. A když nebylo v Čechách srdce, kteréby k zjevnému rounání se odvážilo, přinešeno z Francie, z Německa spisů rouhavých, a hned překlad ve „feuilletonu“ žádán, zhotovený pak v „insertech“ vychvalován. Takovým spůsobem přišlo k lidem, kteří za svého živobytí Písmo sv. v rukou neměli, „evangelium páté“ a nové „písmo lidstva.“ Tak rostly ovšem haldy kněh, tak i v písemnictví stal se pokrok!

Z toho již patrno, že pokroku dost: samé velké kroky, — ale mimo cestu. Všude pokroku dost; a my v něm nepohřešujeme nic, než — *Pána Boha!* Vy tedy chcete spasit svět bez Boha? Vy bezbožnost jmenujete pokrokem, a dobu bezbožnosti se vyznačující věkem osvíceným? Přemnöhé z cest vašich jsou takové, o nichž přikázal Pán: „Na cesty pohanů nechodte!“ Nechodte sami, a lid nevodte. Bujarý lid náš během několika let pokročil značně v mnohem dobrém, užitečném i krásném, on — prstem Božím veden — i dále pokročí v umění, průmyslu, obchodu, řemesle, ve vědomostech všech; ale lid náš, který vydávaje se na cestu rád říká „s Pánem Bohem!“ nepůjde bez Boha, ani proti Bohu, ale s Pánem Bohem.

Vám pak, jenž všeliké novotné snahy šmahem a bez výminky nad míru vynášíte, do duše voláme staré slovo Páně: „Hledejte nejprvé království Božího.“ — „Jednoho především jest zapotřebí,“ což ovšem „ukryto před moudrými a opatrými tohoto světa, a zjeveno jest maličkým,“ takovým, které Pán pokročilé pýše světa za vzor postavil řka: „Nebudete-li jako jeden z ma-

ličkých těchto, nevezjdete do království nebeského.“ To jest cíl náš první a poslední a cesta k němu Ten, jenž volá: „Já jsem cesta, pravda i život.“ K tomu cíli kráčejme za Mistrem volajícím: Já tichý jsem a pokorný srdcem; za Pavlem přikazujícím: „Obnovte se duchem myslí své“ — k tomu cíli pravim nesme se vůli usilovnou, krokem pevným, a každý takový krok bude pokrok pravý.

Oslavovatelové moderního pokroku volají do světa: „Církev, Řím, kněžstvo jsou nepřátele pokroku!“ Veřejnými listy donesly se hlasy tyto mezi lid, a tu a tam i po vlastech našich opakovány bývají; dlužno tedy a spravedlivě slyšeti i stranu druhou a seznat pokrok v církvi Páně.

(Dokončení.)

Kartouzy u Jičína.

Když v severních Čechách děla umlkla a proud nepřátele dálé k jihu se byl hnul, šel jsem se podívat na ta místa strachu a hrůzy, kde smrt před nedávnem přehojnou měla žeň a kde vzdělané 19. století smutný dalo důkaz vzdělanosti své. Však neboj se, milý čtenáři, že ti budu vypisovati všecku tu hrůzu, strast a bídou, která tak hojně letos navštívila bohaté jindy kraje naší vlasti. Dosti toho již bylo a jest až dosud ve všech listech. Chci ráději rozvinouti před očima tvýma obrázek milejší, utěšenější.

Byl jsem v Jičíně a odtud na zpátečné cestě ke Krkonošům pustil jsem se pěšinou mezi hrady Kumburk a Bradlec. Cesta mne vedla skrze Kartouzy. Již za studentských let bývalo místo toto srdečnímu milé a zůstalo jím až dosud, chovát v sobě mnohou drahou upomínkou z oněch blahých, uplynulých dob. Starý, opuštěný klášter Kartusiánů dobře jsem znal a často procházel se v chodbách a kobkách jeho. Mladistvé fantazii mé poskytovala veliká a vážná ta budova mnohých dojimavých obrazů. Po zrušení kláštera bylo tu všecko mrtvo a ticho. Nyní ale jest vše zase jako probuzeno a čilý život panuje na všech stranách.

Jak známo byl opuštěný, avšak dosti ještě zachovalý klášter ten upraven v káznicí pro ty největší zločince a provinilce a sice jen mužské. Počet jejich vystupuje na sedm až osm set. Pomyslíme-li sobě sedm, osm set žhářů, lupičů, vrahů a jiných zločinců, kteří odsouzeni jsou na 10, 15, 20 let, ano i doživotně k těžkému žaláři a železům: zdá se nám, jakobychom

šli v podsvěti k oněm neštastníkům, kteří na věky jsouce odsouzeni v mukách a bídě nevypravitelné, v nářku a zoufalství se trápi. Avšak nic takového nenajdeš v Kartousích. Jest to ústav kajících se a polepšených, anebo na cestě k pokání a polepšení se nalezajících. Místo hrobkového ticha, jak v žalářích bývá, panuje tu čilý život.

Hned jak branou do dvora před kostel vkročíš, uvidíš mnohé z káranců rozličnou prací zaměstnané. Oděv ovšem uvidíš, jaký trestníci všude mají, i žeze na nohou, avšak v domě každý se pohybuje svobodně a volně. Provázel mne pan farář. Líbilo se mi to, že s velikou úctou též všickni na chodbách k němu se blížili smekajice, pozdravujice a ruce milujice. Však ještě více se mi líbilo, že on laskavě a přívětivě s každým jednal, brzy u toho, brzy u onoho postál, na to neb ono se ptal, což ubohým těm lidem zajisté k nemalé potěše bylo. Vedl mne nejprv do školy. Pěkná to světnice s lavicemi, tabuli a rozličnými školskými pomůckami rozvěšenými po stěnách. Podivně dojmou tu člověka ty *tabule abecední* na stěně zavěšené; tuto dospěli a staří lidé učí se abecedě! Avšak nedivme se; jest tu takorka vyvrhel člověčenstva, nevědomost a spustlost, tak že má-li který státi se řádným člověkem, třeba začít od Otčenáše a abecedy. Pan farář Bubla sám jest učitelem; vyučuje nejen náboženství, ale též psaní, čtení, počítání a jiným užitečným vědomostem.

Pan farář jest též výtečný hudebník: umí každý nástroj vzít do ruky. Již v semináři jsme se bavívali houbou a zpěvem; věda, že já také k hudebníkům se hlásím, chtěl mi připravit milou zábavu. Svolala svou kapelu do sálu a tu (jak pravil) po sedmi nedělích zase ponejprv společně hrali. Viděti těch 40 neb 50 provinilců v tom žalářním obleku státi v kruhu se všelijakými hudebními nástroji, jejich faráře v klerice u prostřed s biretem na hlavě a takirkou v pravici, an jako zkušený kapelník vše řídí, a slyšetí tu skutečně pěknou hudbu, která vedle každé vojenské by se postaviti mohla, jest zajisté nad míru dojímavé. Já alespoň až k slzám jsem byl pohnut; a když první kus (*ouverturu*) přehrali, nemohl jsem p. faráři jiného říci, než: „Bůh vám odplat vše, co koli dobrého na těchto lidech činite.“ Nebo at nic nedim o výtečném jeho duchovním úřadování, co do hudby všecka zásluha jedině jemu přísluší.

Jsa výborný psycholog, ví dobré, jak čarownou mocí hudba na člověka působí, a že člověk milující hudbu, nemůže zůstat zlým člověkem; nebo hudba jest řeč srdce, jest říše citu a to, co pravil básník o zpěvu, totiž abychom rádi pobily tam, kde se zpívá, tam že dobří lidé jsou, plati zajisté i o hudbě. Nemůže zůstat hrubým a zlotřílym člověkem, nemůže zůstat zločincem, kdo hudbu zamiloval. A proto p. farář zajisté do pravého udeřil, že tímto spůsobem nejenom mnohé dobré hudebníky vzdělává, čímž i výživu pozdější jim usnadňuje, ale libou houbou i na mysl a srdce ostatních a na celý ústav působí. Jak velkého namahání to stálo, jest patrně z toho, že když do ústavu přišel, jenom osm trestanců nalezl, kteří něco málo hudbu znali. Ostatní musil učiti od not. Jaká to práce, odrostlé, neumělé, nevzdělané lidi vzdělati v jemné hudebníky! Hudba jest tam ovšem více zábavou, než pravým zaměstnáním.

Když byli hudebnici několik kusů druhu rozmanitého přehráli, vedl mne p. farář do některých světnic, abych viděl, čím trestníci se zabývají. Tu v jedné pracují obuvníci, vedle nich krejčí; v jiné jízbě se tká, tam zas přede; jinde je dílna truhlářská, jinde pekárna atd. Vše, co dům potřebuje, doma se vyrábí. I prádlo, i kuchyni sami si obstarávají trestanci pod dozorstvím Milosrdných sester. Všickni jsou užitečně zaměstnáni, nikdo nezáháli. A to právě jest dobrodini největší, které se jim tuto prokazuje, že si *zvykají práci*; nebo tuláctví, záhálka, štitění-se práce bývá ten smrdutý močál, z něhož všeliká neřest vytéká. Pročež převelikým jest těm lidem dobrodiním, že se přidržují k práci; práce činí člověka veselým a spokojeným. Též velmi moudré a laskavé jest zařízení, že si každý také něco peněz přihospodařiti může, z toho totiž, co za práci jeho se vytěží; to má tu dvoji dobrou stránku do sebe, že jednak k práci a přičinlivosti pohání, jednak trestance s holýma rukama, bez vší pomoci nepropouští z trestu do světa.

Mnohý naučí se tam práci, která mu potom po celý život poskytuje výživu. Tak mi ukazoval p. farář ve svém bytu velmi pěknou a vkusně dělanou skříň na housle a v ní housle nové, velmi pěkné. Pravil, abych je zkoušil; i učinil jsem tak a shledal, že nástroj nejen velmi pěkně udělán, ale též že velmi dobrý jest. „Vidíte,“ pravil p. farář, „ten člověk až odtud vyjde, bude se moci poctivě živiti; jest šikovný

truhlař a já mu nic jiného nedal, než popis, jak housle se zhotovují, z jakého dřeva, v jakém rozměru atd.; tak, hle, mnohý se zde přiučí práci, kterou se potom vyživí.“

P. farář vedl mne také tam, kde trestníci bývají trestání. Smí totiž každý v domě volně se pohybovat, musí však konati práci svou a zachovávati pořádek, jaký v domě předepsán jest. Jestliže se ale kdo nějak proviní, bud žeby něco vzal, anebo se okázel spurným a vzdorovitým, bývá trestán. Trest však nezáleží v ničem jiném, než že bývá zavřen na nějaký čas (den, dva i více dní dle velikosti provinění) do zvláštní separace (komůrky), kde musí o samotě seděti. Nejhorší jest, je-li kdo zavřen do komůrky zcela tmavé, bez stolice, bez slamníku, beze všeho pohodlí, maje jedinou hůni na přikrytí. Tu pak provinilce navštěvuje p. farář, aby jich poučil, napomenul a ku poznání chyby přivedl. Přijde-li nový odsouzenec, který trest svůj nastoupiti má, nepřichází hned mezi druhé, nýbrž po nějaký čas drží se v jedné z těchto separaci, kdež duchovní jej navštěvuje a vyučuje, ažby poznav chybu svou a dobré předsevzetí učiniv, dráhu kajencostí s druhými nastoupiti mohl. Aby pak dobrého ducha mezi kárači p. farář ještě více upěvnil, zřídil mezi nimi spolek polepšených t. j. takových, kteří se zavazují, vystríhati se všelikého zúmyslného poklesku; i ubezpečoval mne, že spolek ten velmi dobře mezi nimi prospívá.

Výborně na uvězněné působí též klášterní chrám Páně, který ve všech částech velmi pěkně uspořádán jest a od sester a služebnictva u veliké čistotě se chová. Tu velebně konají se služby Boží a slovo Boží mocně rozlehá se a vniká do duší těch kajících. Jest zvláštní to pocit, viděti v chrámu Páně sedm až osm set mužů v šatu zločincův a slyšeti řinkot jejich řetězů — avšak slyšeti též jejich nábožný zpěv a hlasité vzdechy a modlitby. Jdeš-li po kostele mezi nimi a všimneš-li si jejich tváří, shledáš na mnohých výraz pravé nábožnosti a skroušenosti, uvidíš v mnohem oku a na mnohé tváři slzu pravé kajicnosti.

Takovou trestnicí chválím si, která pobloudilých přivádí ku poznání jejich chyb a provinění, která strájíc černé skvrny, čistí obrazy Boží, která choré a škodlivé členy společnosti lidské zdravé a užitečné navracuje člověčenstvu. Kéž by se nikde více nenaříkalo, že provinilec horší se vrací ze žaláře, než tam šel; že, co dříve ne-

věděl, tam se doučí. Tak ovšem bývá, nevedou-li se tam k Bohu, nepečeje-li se o to, aby poznali se v chybě své a z ní se káli, a nechávají-li se v záhubné záhalce, aby jen jedli z práce a mozolů jiných a přemýšleli, jakby nových nepravosti chytře se dopustili.

A kdo tak blaze působi v káznici Kartouzské? Dvacet etihodných panen Milosrdných sester se svou představenou, jimž vedení celého toho rozsáhlého ústavu svěřeno jest. P. farář s kaplanem konají duchovní správu a služby Boží; dohlídku na chování káračův, jakož i veškeré domácí hospodářství vedou sestry. Duši však celého ústavu jest představená; vznešená, vzdělaná paní, která prosta všeliké pýchy a jen svému slibu žijíc dovede mluviti s ministrem, jakož i s opovrženým káračem. Spravedlnost a poctivost ve správě, jakož i bezúhonnost mravů a zbožnost celého sboru sester zajisté jest zásluhou její. Laskou a vlídností, ale též rázností řídí celý dům. I potvrdila se tu stará pravda, že pravé lidumilství zakládá se jediné na lásce, a sice pravé láске k Bohu a k bližnímu a ta že zkvětá jediné na půdě církve; a že všeliký novověký filantropismus, at si vynalezá pomůcek jakýchkoliv a užívá krásných slov jakýchkoliv, předce ve všem počinání svém zakrni, protože chybí mu základ, kteréhož nevyhnutelně potrebí jest ku zdaru všelikých humanitních ústavů, a ten jest: *pravá křesťanská láska k Bohu a bližnímu zakládající se na živé, pevné víře,*

B. Hakl.

Za večera.

Jasoň pout svou dokonává,
k večeru se schyluje;
zářný šíp se mdlejším stává,
obzor země celuje.

Ohnivá se koule snáší
ponenáhlu za bory,
červánků se četa vznáší,
pluje, míjí pahory.

Slunce mráčky tmavošedé
doprovodit sledujou,
rozlévá se šero bledé,
stíny dolem koloujou.

Poklid ve přírodě, spánek
miléný se rozhostí;
Zefyra lahodný vánek
mysl péči oprostí.

Slyš, jak z víska prostomilé
zvuky zvonů hlaholi!
K modlitbě zvou Bohu milé,
srdce žehou v plápoly.

Jako libá harmonie
soulad jich mi v ucho zní;
srdce, vzňaté láskou, čije,
kovové co srdce dí.

Dozněl soulad; zvon jen jeden
rozechvěný zaznívá;
ducha, k modlitbě jenž veden,
Boží dech sám ovívá. Š.

D O P I S Y.

Z Chocně dne 26. listopadu 1866.

(Vyznamenání p. děk. a vikáře ve Vys. Mýtě.)

Jak známo, byl veledůstojný p. Ignác Tuma, děkan Vysoko-Mýtský a biskupský střídník téhož obvodu, po návrhu J. Excellence p. biskupa od císaře pána dne 18. září t. r. čestným kanovníkem katedrální kapitoly Kralohradecké jmenován. Vyznamenání toto bylo všechném, kdož velectěného p. děkana znaji, tak vitané, že pečováno o to, aby den 5. listopadu, den to odevzdání této církevní hodnosti p. děkanovi, spůsobem důstojným byl oslagen. K tomu cíli okrášlen byl děkanský chrám Páně v presbyterium chvojím, hlavní oltář květinami a břečtanem, stupně oltáře krásným květovaným kobercem, zjednaným nákladem města. V předvečer toho dne o hodině 7. uspořádán byl od místního sboru ostrostřeleckého a spolku zpěváckého pochod s lampiony, načež učiněno před děkanstvím pěvecké a hudební zastaveníčko, po němž přinesl sl. městský úřad oslavenci blahopřání a odevzdal diplom čestného měšťanství, při kteréžto příležitosti uchopil se slova jmenem p. děkana přibylý k té slavnosti vysoce důstojný p. kanovník a městský děkan Kralohradecký L. Vacek a slovy tklivými děkoval pp. měšťanům za tuto poctu, řka že takto ctice svého duchovního pastýře, tím sami sobě to nejkrásnější svědectví vydávají; pak předstoupili s přáním pp. učitelové vikariatu Vysoko-Mýtského. Konečně osvětleno město celé a na krásném prostranném náměstí zapálen bengálský oheň bílé, červené a zelené barvy. — Druhého dne o 10. hodině shromázdilo se téměř veškeré duchovenstvo střídnictví Vysoko-Mýtského a jiní přátelé a ctiteli nového p. kanovníka, mezi nimiž i vele-důstojní pp. vikáři z Jelení a Litomyšle, v děkanství a po vykonané modlitbě: „Actions nostras etc.“ podal nejstarší z přítomných knězí d. p. farář Chocenský p. děkanovi odznaky kanovnické, kteréž mu bylo duchovenstvo vikariatní z vděčnosti a lásky věnovalo. Řada malých dívek v bílých šatech a s věnci na rukou otevřela průvod, za nimi šli kněží, majice ve středu svém

tří družičky, které nadřečené insignie a dekret biskupský v české a latinské řeči ve skvostných obálkách nesly na drahých polštářích, jež mimo překrásnou albu, rochetu a dvě antipendia Vysoko-Mýtské paní a slečny byly darovaly. V chrámu Páně, v němž shromázděna byla v řadách mládež školní, veliký zástup zbožného lidu, městské zastupitelstvo a c. k. úřadové, oslovil dotčený pan kanovník Kralohradecký nového p. kanovníka krátkou, srdečnou řečí, načež mu zavěsil na hrdlo odznak kanovníků Kralohradeckých a odevzdal mu skvostný prsten, o nějž se byla vděčnost a láska přifařených postarala. Po přečtení dekretu biskupského děkoval p. vikář za to vyznamenání slibuje, že pokud Bůh ho zachová, všecky své síly k blahu církve a jmenovitě svých drahých svěřenců vynaloží. Na to vystoupil v. p. Krejčí, již po 14 let kaplan Vysoko-Mýtský, na kazatelnu, a počna s příkladem o matce Grachů, vysvětloval svou chvalně známou výmluvností kazatelskou Vysoko-Mýtským, že i oni dnes plesati mohou radosti, neboť nový p. kanovník, rodem z téhož města jejich, je pro vzácné zásluhy, jichž po 44 let svého kněžství uprostřed nich si byl vydobyl, od císaře pána i od pana biskupa tak skvěle vyznamenán; ku konci prosil svého p. děkana a nového kanovníka co syn drahého otce svého, by v křížích a utrpeních stavu svého těsil se odměnou, již chystá Pán svým věrným na věčnosti. Po kázání sloužil čestný p. kanovník zpívanou mši sv., kteráž ukončena byla zpěvem Ambrosianským. — Při návratu do děkanství odevzdal velitel sboru ostrostřeleckého, kterýž byl hlavní části mše sv. střelbou vyznačil, p. kanovníku písemné osvědčení lásky a úcty od téhož sboru, načež provoláno tříkrát: „Sláva!“ Následovala hostina, při níž s přípitky zmomenuto všech, kdož o slavnost tuto zásluhu měli. Tato pak seukončila večer v sále Zedničkově vkusně ozdobeném, kde po proslovu od p. dr. Jirečka, jejž zdařile přednesla slečna Zděnka Šemberová, následovaly výborně provedené příležitostné zpěvy a skladby hudební. Ze poetén byl kněz, radovali se všickni. Bůh dobrativý zachovejž na vždy tuto dobrou vůli, a roznět ji i ve všech jiných městech a dědinách naší vlasti. — O Choeni podotýkám, že tu mimo mnohé jiné ozdoby, kterými okrášlen letos chrám Páně, pořídili oudové bratrstva „Živého růžence“ na oltář Panny Marie 6 nových svěcenů v ceně 60 zl. V. A. F.

Od Humpolce dne 3. prosince 1866.

(Kus dějin naší vlasti.)

Tak vida, ti pánové od „Národních Listů“ nejsou pražádní nepřátelé svaté církve Římské; vždyť v čísle 328, dokládají se papežské bullu o zrušení řádu jesuitského, arcí již neplatné — ale to neškodí, — „z níž u stručném výtahu a v doslovném znění podávají, mnoho-li se jím zapotřebí zdá, aby poměry řádu náležitě objasnilo.“ —

Autority tedy svatého Otce, papeže římského, se dovolávají, by svému lidu dokázali, že vším právem bojují proti nenáviděným Jesuitům, kteříž tém pánum jsou sůl v očích. — Manevrtakový není původní; podobného cos v Čechách již se dělo. — Známo z dějin naší vlasti, kterak v XV. století odpadnouše od církve a nechtice podrobiti se papeži, přece kališníci čestí toužili po arcibiskupovi domácím, a když tu nebylo jim vyhověno, dlouho a snažně hledali po světě biskupa, kterýž by, odpadna od církve, „ochoten byl světit žáky jejich na kněžství.“ Konečně roku 1482 naskytнул se jim takový odpadlík v osobě Augustina Lučiána, biskupa Sankturinského. Již dne 20. dubna 1481 posvětil jest Augustin v Modeně na kněžství Baltasara, syna Soběslava Mrzáka z Miletínských na Pardubicích. Aby ušel proviněné pokutě církevní, vydal se v postě 1482 na cestu do Čech, — hned za jeho příchodu kolovala o něm pověst, že jest podvodník a poběhlec před kázní církevní, — s potřebným tovaryštvem a komonstvem, vyzván byv od některého mocného kališníka českého. — O přičině, proč všudy, kamkoliv po Čechách přišel, přijímán byl v městech s veškerou slávou a úctou za biskupa, povídají nám staří letopisové čestí (str. 226) toto: „Kněží (totiž kališničtí) v Praze i v jiných městech o tom biskupu mnoho mluvili na kázaných, že papež o něm dobré svědectví vydává i kardinálové, a že má od papeže listy a s jeho volí přejel do Čech.“ —

Přes půl století zehráli husitští vůdcové národa českého na papeže a veškerou hierarchii katolickou, a ejhle: tu dokládají se autority papeže a kardinálů, klamajíce lid, jenž dotud věřil svědectví papežově! — A podobně jednají naši pánové od N. L. Avšak, ačkoliv dle svého zdání z bully dotčené nepodal jednu z nejhlnnějších přičin zrušení řádu jesuitského, totiž aby mezi dvorem římským a dvory bourbonskými smír a pokoj byl zachován, přece máme za to, že pustivše se již jednou do kloudnějšího povídání o Je- suitech a uveřejnivše neplatnou bullu, taky

snad (?) sdělí se svými čtenáři, třeba i opět dle svého zdání, platnou bullu, mocí kteréž papež Pius VII. dne 7. srpna 1814 opět obnovil řád jesuitský. A připomínáme jím, že právě tento papež ve svém mládí měl za učitele nepřátele Jesuitů a že kardinál Pacca, jenž v mládí pověstné Pascalovy listy provincialní pilně byl čítal a z nich výtahy činil, byl skladatelem této bully.

Do-uška. Nevím, jakou asi bibli mají ti pánové od N. L.? My katolíci čteme v evangeliu sv. Lukáše (10, 27.): „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své, a ze vši sily své, i ze vši myslí své.“ — Držice se tohoto zákona Páně, zádáme ty pány od N. L., aby nám katolíkům už jen prominuli, že jejich „potřeštěného“ zákona si nevšimajíce: milou nám a drahou řeč matěřskou máme a navždy budeme míti jenom za „prostředek k účelu vyššímu.“

P. J.

Z Pisečné v svatvečer sv. Ondřeje 1866.
(Nesnáz s náhledy materialismu.)

Čta v Časopise katol. duchovenstva v sv. 7. na str. 516, žasl jsem a to nemálo nad tím, že vědečtí výtečníci, vzdělanci, osvícenci, učenci si dávají práci, přemluvit nás, že člověk vlastně jen „zvíře“ jest, asi jakýsi „křivozubák“ (Schiefzähner), jak Vogt dí, a že tuším v šedé dávnověkosti se narodil z opice, (Büchner str. 87) a že tudiž co nejdříve se vzdáti máme „duchovní pýchy,“ s jakouž se nade vše zvířectvo vypínám a že nám náleží, abychom si oplíčární své pilně uvědomovali.“ — Laskaví čtenářové, co mám nyní dělat? Mám dva psíky a dvě kočky, a posud jsem byl též té duchovní pýchy, a tak nesmyslný, že jsem sám sebe nadasoval, dominívá se, že pro svou drahou duši jsem víc než tato zvířata, i dával jsem jim jídlo ne na stůl, ale na zem pod stůl, a mnohdykrát jsem psíkům i kožich vyprášil, když se neslušně chovali neb příliš dotírávi byli — nevěda že to jest duchovní pýcha, že to jest ukutnost. Co si nyní počnu? Snad není jiné pomoci, než že musím své psíky odprosit, že jsem jimi tak dlouho pohrdal a se domníval, jakobych něco více byl a zváti je snad nyní musím ke stolu a tak je po-važovat, jakoby u mně byl hostem sám p. Darwin a Vogt. Jenže se té psí a kočičí mluvě myslím dlouho nepřiučím, měli ti pp. kulturníci, jenž nás staví do plemene a řady zvířat, zároveň vydati nějaký zvířecí mluvozpyt, a slovník, a spolu nave-

dení, jak se s nimi, totiž zvířaty, smluviti lze. A co člověk ten sobě počne, jenž nucen bývá držeti hon na jistá drobná zvířátka, nedopustí-li se vraždy, neřekne-li se: jako on zabije zvířata, že též tou měrou zabit býti může? Nebot „člověk,“ dí Büchner (262), „nemá žádného práva, pokládati se za bytost jiného a vyššího druhu; se vším, cokoli žije a květe, sdílí člověk stejný původ a stejný konec.“ — A slyšte ještě, kam až dostupuje p. Vogt: „Mozek vyměšuje prý myšlenky právě tak ze sebe, jako ledvi moč a játra žluč!“ — Ký div, octneme-li se co nevidět s takovými zásadami při takové osvětě v pohanství, a pokročíme tak, že budeme se klaněti slonu, nebot žádný člověk nemá takový nos, nebo lvu, pro jeho sílu, a nebo medvědu, pro jeho tanec! — A dále čta zvolal jsem: Ubohý sv. Jan Evang. a sv. Pavel, jenž vtržení byli do třetího nebe a měli vidění Božská, oba jsou tvorové, člověkové nevdečtí, nebot „jenom co pod smysly padá, praví ny-nější materialisté, má do sebe skutečnost, všecko pak nadsmyslné čili svět mimo-smyslový jest nicotou a pouhou hračkou pro lidi nevdeček.“ (Týž časop. str. 520.) Z této ukázky již patrnó, kam člověk, do jakého bahna bludů zaběhlne, jenž stavě na svůj rozum, světla zjevení Božího od sebe odmítá. I jsou v skutku takovi materialisté ve své zvířeci porobě duchovně pyšní, zbožňujice sami sebe, a tudy již odsouzeni před tváří Nejvyššího; nebot moudrost tohoto světa bláznovství jest u Boha, psánoť jest: Polapím moudré v chytrosti jejich, a Pán zná smýšlení moudrých že jsou marná. Protož žádný sám sebe nesvod! A v knize Sirachově (19, 21.) čteme: „Lepší jest člověk, jemuž ubývá moudrosti, a jenž hyne v smyslu, jsa v bázni Boží, nežli ten, který má hojnost rozumu, a přestupuje zákon Nejvyššího.“ Moudrost nebeskou, duši zdokonalujicí, a Bohu nás podobné činící, nedá nám žádné mudrlantství ani žádná učenost škol převrácených, alebrž Bůh sám, budeme-li o ni prositi a se přičinovati. — Končím tím, že dokud mne p. Vogt a nebo kterýkoliv jiný pokročilý učenec toho druhu nepřesvědčí výroky z písma sv., setrvám v nevědomosti své a v duchovní pýše, t. j. nadsažovati se budu nad svá domáci zvířata a neuvěřím, že jsem plemene opíčího, ale k образu Božímu stvořený člověk i mám takové kulturniky za falešné prorok před nimiž nám dává výstrahu sám Bežský Mistr, an dí: „Pilně se varujte falešných

proroků, kteříž přicházejí k vám v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltavi“ — ba doslově může se tento výrok vzít, nebot rovnajice se zvířatům, přicházejí v skutku jako praví vlci, aby lapali a rozháněli ovce Kristovy; ba naplňuje se proroctví apoštola národů sv. Pavla (2 Tim, 4, 3, 4.) „bude čas, kdyžto zdravého učení nebudou snášeti, ale podle svých žádostí shromažďovati sobě budou mistry, majice svrablavé uši. A od pravdy zajisté sluch odvrátí, a k básněm se obrátí.“

Konečně že se přibližuje nový rok
přejeme noVému BlahoVěstu VICe stálých odbíratelů.

I. Št. K.

Z Něm. Brodu 3. prosince 1866.

(Ještě něco o těch nenáviděných Jesuitech.)

Jesuité hodlali a hodlají prý „pracovati na zabijení nadšeného ducha národního.“ — Podivno! Když řád Jesuitů povstal, přišli pro nedostatek kněží katolických Jesuité i do Čech a sice na radu věrného Čecha probošta kapitoly Pražské Jindřicha Piška, aniž se bylo obávati o národnost Českoslovanskou a to tim méně, jelikož dle svědecť Jungmannova právě za Jesuitů, ač ne snad pouze jejich přičiněním, literatura česká utěšeně květla. Nebylo úmyslem jejich k vymření přivést i jazyk náš, aniž hrob vykopati národnost Českoslovanské, an sami českému jazyku se učili, v něm dobré knihy vydávali a mnozí z nich vlastenectvím slynnuli. Ondřej Modestinus († 1601), Balt. Hostounský († 1600), Jakub Colens († 1623), Šeb. Scipio (Berlička) † 1611, Jak. Beskovský († 1624) atd. vesměs Jesuité, psali dobře česky. Po Šturnovi, rovněž Jesuitovi věhlasném, který první s Pikardy se potýkal, mezi Jesuity s velikým úspěchem kázel česky P. Wolfgang rodem Čech u sv. Jakuba. Později znamenitý řečník Jesuita Jan Suchý první od roku 1602 v české řeči po 16 let slovo Boží hlásal s velikou pochvalou. O Božím Těle Jesuité v Čechách i na Moravě na lešení české verše říkatí dávali. — A však nastaly doby horší: náboženská roztržka, přivedená do Čech ne Jesuity ale bohužel samými Čechy, uškodila i blahobytu, zastavila i proud vzdělávání se jazyka českého. Že množství kněh českých vzalo za své, to nesmí se přičítati pouze jím samotným, nýbrž jak praví za spravedlivého a věrohodného i od největších odpůrců Jesuitů uznany Balbin, rovněž Jesuita, vinu a velikou vinu klásti sluší v nesnášelivost tehdejších fanatiků náboženských, kteří slepě hrnuli se za soběckými vůdcí svými a vzdorováním i sobě připravovali hrob i

národu svému jej kopali. Byla to doba pro národ český vůbec a pro jazyk českoslovanský zvláště zlá a předtím opět to byli Jesuité, kteří jedině ujímali se opuštěného siročete. Ve školách v celé té periodě (1620—1774), jak Jungmann ve své historii literatury české píše, česky se neučilo. Ten jazyk, který nedávno u všech soudů obyčejným a chloubou urozenstva byl, nyní v potupu vešel. Vyššího stavu lidé přijali německý jazyk, jemuž se i měštané učili museli. V městech počali se styděti za češtinu, kteráž udržela se jen v chatrčích a nazývaná sedlským jazykem. V kancelářích od r. 1627 uveden do státního jednání jazyk pouze německý — a jen kazatelové a missionáři (opět tedy Jesuité) přinuceni byli jazyka českého k dosažení cíle svého náboženského užívati a si ho všimati. Veškeré spisy nenáboženské vyházely již houštěji latíně a německy, zřídka česky. Jen někdy paprsek lásky na češtinu uveden — a hle tehdáž, roku 1670, kde si nikdo jazyka českého všimati nechtěl, založili titěž Jesuité Dědictví sv. Václava, jistinu to, z které úroky ustanoveny byly k zjednání a vydávání duchovních knih v českém pouze jazyku v koleji Jesuitské na Novém Městě. Hle, tací byli ti nepřátelé národa Českého vůbec a jazyka Česko-slovanského zvláště.

Kostelecký.

Z Budějovicka dne 4. prosince 1866.
(Nic nového pod sluncem.)

Především povím, kdo jsem. Jsem měštan, školní dohližitel a výbor v S., však na jménu nezáleží. U nás byl jeden p. profesor a ten pravil: Ne Jesuité ale Panna Maria že byla příčinou porážky na Bílé Hoře; i měl za to, žeby se měl jeji obraz pod názvem „Vítězné“ z jedné naší kaple vyhoditi. Byl by málem uhodnul, či že ne? Ale předece prý jenom Jesuité jsou vinni všelikým neštěstím národu Českého. My jsme nic nezavinili, ani kdo jiný, všecko jenom Jesuité. Ještě něco povím, co se jednou stalo v Efesu. Tam snesli kněh za několik tisíc zl. r. m. na náměstí, a jeden arcijesuita, jinak též nazývaný učitel národů, sv. Pavel, je spálil. Za to si ho jedna vzdělaná společnost někde vyčíhalala a kamením poházelala tak, že ležetí zůstal, konečně ho, když své učení neohroženě zaštával, v Římě stali. Rovněž lapili i jiného Jesuitu, a toho ukřižovali, nazýval se Petr. A tak má ten vzdělaný svět s těmi Jesuity samý kříž. Jsou prý jako očarovaní; když jim utneš hlavu, dostanou jiných sedm. Taky prý ten had v ráji nebyl něc ji-

ného, než Jesuita; přidrželi se ho ti ještě ne-vzdělaní první rodičové a přišli o svou vlast, o ráj. Noe prý byl také s Jesuity srozuměn; nebo když na všecky přišla potopa, on se svými byl v suchu. Abraham a Lot patřili také do rádu Jesuitů; nebo Abraham a jeho kolej 318 mužů porazili několik králů, a Lot zavinil zkázu Sodomy, sám však chytře ušel; a Jakub — ten prý byl povedený Jesuita, ošidil bratra o dědictví, a potom prchl s celou kolejí do Egypta. A tak tedy byli již v starém zákoně Jesuité, jen že pod jiným jmenem: brzy se jmenovali patriarchové, brzy proroci, pak přišel ten poslední Jesuita starozákonní jmenem Jan Křtitel, toho si ale osvícený Herodes z cesty odstranil. Není tedy divu, že i u nás, kdekoli kultura pokročila, každý vzdělanec a osvícenec se ohražuje proti všem minulým, přitomným i budoucím Jesuitům, chtěje se vyhnouti porážce u Hradce Králové, nebo toto neštěstí žádný jiný prý nezavinil než Jesuité. Tak tedy „prýč s nimi!“ a nemůžeme-li hned je ukřižovati, aneb ukamenovati, buď alespoň kamenovat jejich okna, a to důstojně! Spletene rozjmímaní toto jest ovšem jen žert venkovana, jenž se za tu jistou kulturu stydí.

Kašpar Janda.

KRONIKA.

Z Prahy. V sobotu, o slavnosti Ne-poškrvněného Početí Marie Panny bude J. Emin. nejdřust. p. kardinál arcibiskup sloužiti v 6 h. ráno rorátní mši sv. v kapli sv.-Václavské; v 11 h. bude pak přitomen slavné mši sv. u Všech Svatých. — V neděli II. adventní (9. t. m.) v 10 h. bude u Všech Svatých na hradě slavně instalován nový kanovník metrop. kaptoly, dr. Eduard Tersch.

- Výroční slavnost u sv. Mikuláše na Malé straně počne dnes, 5. pros. o 5. h. odpolední slavnými nešporami a ukončí se ve čtvrtek (13. t. m.) odpoledne v 5 h. chvalozpěvem „Te Deum laudamus.“ Zejtra (6. pros.) o výroční památkce sv. Mikuláše bude ráno v 6 h. mše sv. s kázaním českým, v 7 h. zpívaná ranní mše sv., v 8 h. bude školní mše svatá, v 9 h. bude německé kázaní, pak v 10 h. slavná pontifikální mše sv. Mimo svátek Neposk. Početí P. Marie a neděli II. adventní bude po celý oktáv na každý den v 8 h. zpívaná mše sv. Odpoledne budou každodenně po celý oktáv ve 3 h. české litanie a v 5 h. nešpory s požehnáním.

- V seminářkém chrámu Páně u sv. Salvatora koná se jako za minulých let od

2—10. t. m. v 6 h. ráno pobožnost k uctění sv. Františka Xaverského.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 6—10. prosince v Loretě na Hradčanech, od 11—15. u sv. Haštala.

— Spolek Arimatejský pochoval v listopadu 124 chudé křestany, letos již 1413 osob.

— Ve farním chrámu u sv. Vojtěcha zpívají staročeské zpěvy roratní letos opět čekatelové učitelství každodenně od 6—7 h. ráno.

— Důst. p. Ant. Matějček, kn. arcibiskupský ceremonář, jehož zdraví poněkud utrpělo následkem namahavých prací, zvláště za příčinou vydání nového „Proprium Bohemiae.“ k radě lékařů se na počátku listopadu odebral do lázní Merauských v jižním Tyrolsku, kdež, jak ze soukromého dopisu se dovdídáme, již se mu lépe daříti počíná.

— Krásný pomník na bojiště Kralohradecké dali uliti v hutích Jáchymovských blíž Berouna kníže Maximilian z Fürstenbergu s manželkou svojí; bude to velkolepý kru-cifix s podstavcem na spůsob oltáře upraveným; vše bude skvostně pozlacenno a přiměřenými nápisy opatřeno. Fraví se, že kříž tento nejspíš na Chlumu se zaskví uprostřed těch tisíců vojnův, jenž tam pohřbeni jsouce budoucí z mrtvých vstání očekávají.

— V Kralohradecké diecézi povolen jest přeložení fary z Vys. Oujezdu do Českých Jankovic.

— V Budějovicích vyjednává se o uvedení Milosrdných sester.

— **Z Brna.** Nejdůst. p. biskup Antonín Arnošt vydal pastyrský list k svému duchovenstvu, kterýž tuto dle „Hlasu“ uvádíme: „Následkem vykonané cesty ve krajinách říše válkou navštivených rácil c. k. apošt. Velič. dne 8. listop. odeslati p. místodržiteli Moravskému nejmilostivější vlastnoručný list, jejž ve věrném otisku připojujeme. Musímet zajisté přáti, aby list ten všeestranně, i do chatrčí, rozšířil se, ježto obsahuje slova i pro obyvatele Moravy útěchy a důvěry plná, ale i povzbuzující ku vytrvání v úctě a poslušenství, v lásce a ve věrnosti ku milostivému dědičnému panovníku. V tom právě tkví požehnání křesťanského ku věcem pozirání, že mocnář „z milosti Boží“ zná nejenom práva, jakých mu žádati, alebrž i povinnosti, jakých mu plnití jest ohledem těch, jež Bůh podrobil moci jeho; a toť zajisté svědecstvím jest o vědomí takýchto povinností jakož i o vážném snažení, jim zadost učiniti, ježto vznešený mocnář mluvě v dotčeném nejvyšším listě o věrnosti a obětích svého lidu pak dokládá: „Chcet odměnit se za

tuto věrnost Svou vroucí otcovskou lásku a neustálou pečlivostí o duchovné a hmotné zájmy země této, podporováním všeho toho, co národ ušlechtuje, jeho blahobyt tvoří a k rozkvětu vede, především ale rychlým použitím všech prostředků k umírnění a zhojení ran, kde těžkými následky oněch neblahých dnův sila a blahobyt kraje byly porušeny a poraněny.“ Naše velebné duchovenstvo neopomine zajisté, vším úsilím přispívat i se své strany k uskutečnění velkodusných těchto zámyslův; postará se, aby lid s důvěrou ku svému císaři pozíral, v dobrých i zlých dnech věrně k němu lnul, za něho se modlil, v lásce při něm setrval, svědným hlasům víry nepřikládaje, Přede vším budiž lid k tomu veden, aby dával, Bohu, což Božího jest; neboť tehdy budeš i císaři dávati, což jest císařovo (Mat. 22. 21); i budouf následovati lepší dnové podlé slov pravdy (Príslovi 14, 34): „Spravedlnost zvyšuje národ: hřich bídne činí národy.“ — Ohledně nynější vážné doby, jež zdá se býti předchůdkyní události v nejbližší budoucnosti rozhodných a veledůležitých, uděluje nejd. velepastýr ve svém listě ode dne 28. října tato všeho zajisté povšimnutí hodná napomenutí kněžstvu i lidu: „Uzavřením míru s Pruskem a nejnověji i s Italií odpadla sice příčina, za kterou jsme konání modliteb v době války v diecézi Naši byli nařídili; nikoliv však příčina, setrvati v modlitbách, aby Bůh i následky vojny, nemoc, bídou, nouzi všeho druhu ve svém milosrdenství zrušiti aneb aspoň milost uděliti ráčil, abychom je v duchu kajícím a ku spasení svému používali. Nejsmet totiž nikterak toho mínení, žeby to bylo na škodu, kdybychom při pohromách, jakým jsme byli navštíveni a ježto až dosud částečně nás tíži, i na viny své, na možnost soudu Božího pomysleli. Bůh často připouští, že spravedlivá věc zdánlivě na čas podlehá; Bůh připouští to, jako i v evangelickém podobenství (Mat. 13) trpi koukol mezi pšenici, k utvrzení dobrých, z nekonečné shovívavosti ku zlým, ježto v dobrou pšenici mohou ještě proměnit se; vypříli však tato lhůta milosti marně, tu shromáždí se pšenice do stodol věných, koukol však svázán bude ve snopy ku spálení. Avšak spravedlivá věc podlehnoti může i vinou svých obráncův, svých zastupitelův, ježto se nelibí Bohu pro hřichy jejich; a tu ovšem namítá se otázka, zdali i z naší strany vše potřebné učinilo se, abychom měli Boha za ochrance věci spravedlivé. Nejen voj-

ska naše, tak jsme byli připomenuti, alebrž i paní, děti, starci, nemocní, kněží i světští, všichni, jimž samým do pole táhnouti nelze, majit silu svou postavití v boj, svou modlitbu: jak se pak učinilo zadost napomenutí tomuto vůbec a vesměs? Modlici hodinky nařízeny byly před velebnou Svátostí, prosebné i kajicné průvody měly se konati; měl se vzývati Hospodin milosrdenství pro mužstvo bojující, aby mu udělil silu a vítězství; pro nemocné a raněné, aby získali na duší, čeho strádati musí tělo; pro padlé, aby nalezli věčného pokoje i aby jim svítilo světlo věčné; pro nejvyšší dům panovnický, aby mu Bůh byl ochráncem; pro vlast, aby vyšla z bouří v omladlé sile a plna oslav; kolik se jich v skutku modlilo na úmysl tento? kolik jich došlo k hodinkám před velébnou Svátostí? kolik se jich súčastnilo v prosebných a kajicných průvodech? kolik jich mělo té odvahy, takýmto spůsobem dátí čest Bohu a uznati ho co pána nad životem a smrtí, nad knížaty a národy, co správce bitev, co udělovatele vítězství? A v čem jsme se polepšili následkem vojny? stala se víra živější? žijeme-li pak více podle víry? uznávaji se dobrodini náboženství? nedáváme sobě líbiti potupy náboženství a církve? nepotakujeme bezmyslně nepřátelům církve? nepodporujeme-li jich osočování, odebírajice špatné listy a knihy, jich čtouce a i dále rozšírujice? nejednáme-li tak, jakoby poslední cíl člověka splýval výhradně v nabývání a požívání, a jakoby nebylo očekávati života věčného? — Odpověď na otázky tyto jedva bude zniti uspokojivě; je-li tomu tak, tuf ovšem jest nám bítí se v prsa, a byť bychom i právě nebyli kráčeli po cestách zlých, uznati sebe nieméně co spoluvinné těžkých navštivení; nebot byť bychom vroucení se modlili, byť by byli tak zvaní dobré smýšlející odhodlanější ve vyznávání své víry, byť by byla na nich viděti ovoce ducha Kristova (Gal. 5, 22. 23), láska a radost, pokoj, tichost, dobrovitot, dobrota, věrnost, krotkost, střídmost, a nikoliv tolikerých nedokonalostí, byť by místo neprospěšného vzdychání raději oběti přinášeli pro věc dobrou, k jakým dítky světa pro věc zlou stále se projevují volnými i ochotnými: tu by zajisté záhuba nemohla tak valně šířiti se, aneb mohlyby, kde zavládla, snadno meze se ji položiti; mnozi by dospěli ku spasitelnému zpamatování se; lži a pomluvě odňala by se zdánlivá oprávněnost; milost Boží rozlila by

se opětně hojnější měrou nad světem, nastali by lepší časové. Pročež nesmějí kněží volati (Ezech. 13, 19. 1) pokoj, pokoj! kde žádného pokoje není, alebrž musejí poukazovati na soudy Boží, ne ku zastrašení, ne proto, aby lidé na mysli klesali a srdce potratili, alebrž aby strachem, poukazáním na tresty hříšnici ku polepšení odhodlali se. Jenom v pekle majit tresty ráz pokuty, zde na zemi majit sloužiti i ku polepšení, majit být prostředky spasení a osvobození. David naříkaje (ž. 59, 5): Ukázal jsi lidu svému tvrdé věci, napojil jsi nás vínem zkormoucení, dokládá ihned k tomu (v. 6): však ale dal jsi bojicím se Tebe znamení, aby utekli před lučištěm, aby vysvobozeni byli milí Tvoji. Takovéto znamení domníváme se i My spatřovati ve svizelech poslední války a ve všech těch pohromách, jaké nás od té doby byly stihly. Bůh neodmítl dosud milou vlast naši, že ji uznává hodnou potrestání, avšak my musíme milostivým jeho zámyslům při potrestávání tomto zadost učiniti. Musíme modliti se, aby lepší nastali časové, vyzývati o milost a odpustění pro nás, a vůbec o obrácení se hříšníkův. Musímet v modlitbě naše zahrnouti i ty, s nimiž nám o Bohu mluviti nelze, poněvadž tito o Bohu vůbec ničehož nechtí slyšeti. Musímet příkladem živé víry, plněním povinnosti náboženských druhým předcházeti, ovoce živé víry, častějšího hodného přijímání sv. svátosti před světem projevovati, láskou, dobrotu, spravedlností, mírnosti a poklidem veškerého jednání našeho katolickou víru odkoroučeti bloudícím a nevěřícím, předsudkami zaujatým, přede vším ale přičiniti se o své polepšení a snášeti navštivení Boží v duchu kajicnosti. A tu se cítíme puzeny, duchovenstvo i věřici Naši diecései poukázati na nejsvětější srdce Ježíšovo, jakožto na pramen lásky a milosrdenství. Neobracujeme se zajisté nikdy marně ke srdci tomuto Božskému, jež jedině touží po spasení našem, jež vždy bilo láskou k nám a jež i ve smrti kopím se dalo prokláti, aby nám okázalo sídlo lásky, útočiště v nouzích, i aby takto poslední krůpej krve vylilo za nás. Tomuto nejsvětějšimu, nejlaskavějšímu srdci poroučíme Naši diecései Brněnskou, jmenovitě za přičinou nynějších tisní, vůči nebezpečenství pro víru, pro mravy, pro vlast; i přejeme a nařizujeme, aby věřici naši pastýřské správě svěření o tomto konu věnovacim, o odevzdání diecései pod ochranu nejsv. srdce Ježíšova velebným duchovenstvem se uvědoměli, aby i věřici ze své

strany poznali sebe co zláště zasvěcené srdeči Spasitelově a podle toho veškeré jich jednání a snažení řídilo se. — Jiné přání a touha, kterouž kojíme, jest ta, aby během listopadu mimo všeobecných služeb Božích za zemřelé konaly se nad to vzláště služby Boží za všechny, jenž bud ve válce byli padli aneb obětí cholery se byli stali, a aby věřící k účastenství ve službách těch Božích vyzváni byli. Vždyt hrdinní ti bojovníci i za nás krváceli, a i nás mohlat zhoubná nemoc milosrdně zachvátiti tak, jako byla uchvátila sta i tisíce ze středu našich příbuzných. Jest to (II. Mach. 12, 46.) svaté a spasitelné myšlení, za mrtvé se modliti, aby hřichů zproštěni byli; a (Mat. 5, 7.) blahoslaveni milosrdní, neboť milosrdenství dojdou. — Konečně upozorňujeme Naše velebné duchovenstvo na zbožné bratrstvo, jež snaží se dosáhnouti cíle, jakýž jsme svrchu naznačili: vzájemnou pomoc, zlepšení našich poměrův modlitbou, obrácení hříšníkův, pokrok spravedlivých, konečně vítězství církve sjednocením našich myšlenek, úmyslův, zájmův a pocitův s nejsv. srdečem Ježíšovým. Mítime tu bratrstvo pod jménem „apostolátu“, t. j. apoštolské modlitby. Přijdiž nám tudíž ku pomoci, budiž ode všech poznáno, vyzýváno a velebeno, ó nejsvětější, božské srdce Ježíšovo!

- V Olomouci zemřel dne 17. listop. a dne 19. pochován byl dr. Kristian Wieser, zasloužilý profesor na bohoslovecké fakultě Olomoucké, kdež vyučoval po 39 let.

Z Vídni. (*Dva nestranné úsudky o Jesuitech.*) Za přičinou agitací městské rady Vídeňské proti Jesuitům praví žid Schuselka, redaktor listu „Reform“: „Všude se proti Jesuitům brojí, a přece všude jsou oblíbeni. U nás v Rakousích hrnou se zástupy lidstva k missiím jejich; mnohé rodiny trvají i několik dní mimo svůj domov, jen aby se v celé misii súčastnití mohly. Ve Vídni jsou přeplněny chrámy, kde Jesuité kází, lidmi všech stavů. Obecní rada Vídeňská nechce žádných Jesuitů ve Vídni a na blízku Vídni; ale na proti tomu velká část Videňanů se hrne na kázání a pobožnosti k Jesuitům. Na tyto úkazy skutečného života by se měl v otázce o Jesuitech ohled vzít.“ — Druhý úsudek pronesly noviny *Pruské* těmito slovy: „Cis. král. vláda má větších nepřátel v Rakousku než Jesuitů. Nepřátel těch hledati dlužno mezi lidmi, kteříž každenně s nestoudnou tváří otrásají nábožen-

skými a mravnými základy říše; kteříž rozhlašují zásady, následkem jichž se Vídeň četnými samovraždami a zpustlostí mrvavu naplňuje; kteříž od r. 1848, v němž veřejně ohyzdnosti své páchali, celé země otravují jedem revolučních a bludných zásad svých. Takové ovoce nevyrostlo na stromě morálky jesuitské!“

Z Bavor. Král Ludvík dá bývalému učiteli svému biskupu M. Sailerovi, jenž i co spisovatel proslul, na náměstí sv. Emeranském v Řezně vystavěti pomník.

Ze Saska. V Drážďanech umřel dne 28. října kněz Augustin Milde, domácí prelát papežský, kanovník kapituly Varšavské, bývalý královský kaplan. Narodil se v Praskovicích v Čechách r. 1795 a byl knězem od r. 1820. Byl zpovědníkem a učitelem Polákův v Drážďanech žijících, kteříž ho milovali a slavně k hrobu doprovodili.

Z Ríma. 25. listopadu 1866. V první polovici prosince započne svatému městu doba utrpení a strasti. Každý se obává těchto dnův a vítězství revoluce aspoň na okamžik zdá se úplně pojistěným býti. General Kanzler vypracoval plán k obhájení Říma a vláda prý jej schválila. Jakmile zdvihne se povstání, odeberě se papež do Civitavecchie; veškeré vojsko obsadí Leoninskou část města, odkudž pak celého Říma se zmocní. Zuávové mají střížiti tvrz St. Angelo. Vojsko papežské čítá 10.000 mužů, nejspolehlivější jsou zuávové a domáci četníci; legie Antibská si naproti tomu málo důvěry získala, neboť za jediný měsíc měla 80 uprchlíkův. — Sv. Otec je úplně zdrav a ustavičně dobré myсли. Rovněž i zdravotní stav v Rímě jest dobrý, jen že je zde letos pramálo cizinců a následkem toho panuje mezi lidem velká bida a nespokojenost. — Zdejší ústav „all Anima“ nemá se v případu povstání žádného násilí co obávat: neboť od té doby co Benátsko k Itálii přináleží a Rakousko se nestará o rozluštění otázky římské, upouštějí Vlachové od staré své nenávisti proti Němcům a rádi by sě s nimi sprátlili. — Olomoucký kanovník hrabě Lichnovský brzy se odtud navráti domů, nesa s sebou papežské stvrzení stanov Olomoucké kapitoly; teď jedině ještě zapotřebí bude potvrzení se strany vlády Rakouské.

- Mladý Mortara, jenž co židovské dítě v Bononii r. 1851 od křestanské služky byl pokřtěn (viz o tom obšírnou zprávu v Blahověstu z r. 1863 str.

241.) a v klášteře řeholníků sv. Augustina u sv. Petra v Okovech vychován, vstoupil letos co novic do tétež řehole Augustianské.

— O slavnosti sv. ap. Petra a Pavla má být za svatého prohlášen blah. Josafat Kuncevič, jehož obšírný životopis jsme v předešlém ročníku Blahověsta uveřejnili. Slavnost svatořečení je spojena s výlohami mnohými, rodáci však blah. Josafata, unitové, jsou chudí; i vydal se Msgr. Sembratovič, arcibiskup in part. inf. z Ríma na cestu po Evropě sbírat příspěvky k dotčenému účelu. Byl též v Praze v král. hradě, u JEMINENCE p. kardinála a dvakráte navštivil též arcib. seminář. Odjel do Vídň a dále. Kdoby přispěti chtěl, račí dárk svůj zaslati pap. nunciovi do Vídň s poznámkou: pro Msgr. Sembratoviče, v čemž red. „Blah.“ nabízí se ku prostřednictví, t. j. k zaslání příspěvků.

Z Vlašských Benátek. Mnohé listy poukazovaly k tomu, jak skvělý byl výsledek všeobecného hlasování v Benátské provincii nedávno spůsobeného, a kterak především kněžstvo radost svou nad sjednoceným královstvím italským jevilo. List Florentinský „Nazione“ vykнул domnění, že tyto manifestace kněžstva nebyly zcela upřímné; duchovenstvo Benátské dostalo prý tajné instrukce z Ríma; každému však vědomo, že Rím se doposud s novým královstvím nespřátelil. K takovému podezřívání odpovídá katolický „Monde“: „Pokavadž Benátky podle práva mezinárodního a platných smluv byly částí mocnářství Rakouského, bylo duchovenstvo, byť i sebe více láskou k národnosti italské zaujato, nicméně vždy pamětivo slov sv. Pavla, jenž vrchností zákonitých — třebať nepřínaležely k tétež národnosti — poslouchati přikazuje. Nyni pak, kdežto smlouvy uzavřené mezi císařem Rakouským a Francouzským s jedně, a mezi císařem Francouzským a králem Viktorem Emanuelem s druhé strany zbavily Benátcany všech povinností k bývalému panovníku, císaři Rakouskému, smí se každý katolík s dobrým svědomím dle této zákonitých smluv řídit, a to tim spiše, ještě hlasovací formule ani zmínky nečinila o oloupení papeže, jehož se před několika lety vláda italská dopustila. Kdo tedy dle formule této hlasoval, neschválil tím nikterak oloupení sv. apoštolské Stolice, nýbrž se toliko přihlásil k Viktoru Emanuelovi co zákonitému vlastaři Lombardského i Benátského království.

Z Anglicka. V den odkrytí tak ře-

čeného prachového spiknutí (proti králi Jakobu I. r. 1605), dne 5. listop. t. r. obdržel katolický arcibiskup v Londýně Msgr. Manning psaní s poukázkou na 500 liber šterlinků (5000 zl.); na místě podpisu stála slova: „Guy Fawkes,“ (tak se nazývá ona výroční památnka) „protestant“; a peníze byly určeny „ku potřebě papeže Pia IX.“ Arcibiskup chtěl v prvním okamžení list i s poukázkou zničiti, maje za to, že si tim někdo nejapný žert dovolil; ku přimluvě svého tajemníka však poslal k peněžníku, na něhož poukázka zněla a ten opravdu 500 lib. šterlinků vyplatil, dokládaje, že k tomu od protestanta, jenž jmenovaný být nechce, splnomocněn jest.

— (Tab.) Anglikanský učenec dr. Pusey, o němž jsme v listech těchto nejednou zmínili, že jest na cestě do lůna církve katolické, uveřejnil nedávno v novinách „Times“ dlouhý list o zpovědi a rozhřešení. „Chee-li kdo věděti, praví, co věříme o moci naší církvi od Pána našeho Ježíše Krista dané, rozhřešovati totiž všech hříšníkův, jenž upřímnou litost mají a v Něho věří: věz, že ta slova bereme v jejich jasném, doslovném smyslu. Věříme, že Pán náš, když po svém z mrtvých vstání řekl apoštolum svým: „Kterýmkoli odpustíte hřichy, odpouštějí se jim,“ pozůstavil jim a jejich nástupcům trvalou moc, právě tak jako když slovy: „Jdouce křtěte všechny národy“ jim a jejich nástupcům odevzdal moc křtiti ve jmeno nejsv. Trojice. Jako však křest nebyl obmezen pouze na apoštoly, rovněž tak a ne jinak i rozhřešení. Tato moc přenešena jest podle neustálé víry této církve a dle mého přesvědčení z apoštola na jejich nástupníky a vydána osudům, jimž všeliké dary Boží u lidí podlehají. Já rozumem pojímám v smyslu doslovném ta slova, jimiž jedenkaždý z nás ordinován jest byl: Přijmiž Ducha Svatého k úradu a k službě kněze v církvi Boží, jenž se ti nyní uděluje vzkládáním našich rukou. Kterýmkoli odpustí hřichy, odpouštějí se jim atd. Pravda jest, žádný dar Boží nemá užitku pro toho, kdo jej ve své nekajencnosti od sebe odmítá. Milost Boží nic neprosívá těm, kdož za ní nejdou; křest (tak bylo vždy učeno) neplatným jest na doospělém, jenž vůli, přjmouti jej, toliko ličil (přetvárkou), byťby později pokrytství svého i želel. Rovněž tak nic neprosívá rozhřešení tomu, jenž ho dojiti chce bez litosti a bez předsevzetí, že se polepší.“

Z Turecka. Kvetoucí jindy církve na východě nyní hynou pod jařmem bí-

dného otroctví. Dokladem budiž následující příběh. R. 1848 zaslal Pius IX. všem přednostům církví na východě list (encykliku), v němž mimo jiné žalostil nad nesvorností těchto neštastných obcí křesťanských. Na to odpověděl jeden ze schismatických prelátů, že mezi nimi zajisté jest náboženská svornost od té doby, co záhadné otázky předkládají patriarchovi Cařhradskému, a nerozhodne-li on, vládě turecké je ku konečnému vyřízení podávají. Turka tedy učinili soudcem nad křesťany! Tak stalo se, že před několika lety byla vláda turecká nucena, rozhodnouti v zajímavé otázce o křesťanské liturgii a rozhozla po turecku. Někteří totiž schismatičtí duchovníci, řečtí a armenští, hádali se vespolek dlouho o to, je-li při oběti mešní zapotřebí k vínu přidati vody čili nic; posléze dohnali se k úřadu. Reis Effendi sotva byl uslyšel, oč se spor vede, zvolal: Bídni, co to mluvíte o vině? Nevideli, že tento nápoj v koránu přísně se zapovídá? Od této chvíle budete tedy vaší mši jenom s vodou konati!

Z Asie sdělili jsme již s čtenáři radoznou zprávu, že tam v Japonsku nalezena četná obec křesťanská. Zprávu tuto potvrdil nejdřív p. biskup Genevský, *Mermillod*, jenž v promluvě své k chovancům velkého semináře v Orleanu mimo jiné pravil: Zdá se, že vyhlášení za svaté mučenců japonských opět vzkrísi umírající tam náboženství. Není tomu dávno, co v této zemi nalezeno bylo 200.000 katechumenů, kteří žívi byli bez kněze, oltáře a oběti a jenom tradicí (ústním podáním) se udržovali u víře a rozmnzovali. I tázali se příšedních misionářů, jestliže modlitce se drží něco mezi prsty, nemají-li žen a je-li kde město Řím a v něm muž, jehož za svou hlavu uznávají? Když pak zvěděli, že ti, s nimiž mluvili, modlí se růženec, že žijí v bezženství a že biskupa Římského uznávají za svou nejvyšší hlavu, padli před nimi na kolena řkouce: Naši přednostové slíbili nám, že se navrátíte a že vás po těchto třech věcech poznáme: po bezženství, úctě svaté Panny a poslušnosti k Římu!

— Tuto upomínky věrně zachoval onen lid během mnohých a mnohých let neporušené.

Literární oznamovatel.

- „*Jesuité*.“ Odpověď Národním Listům. Stran 48. Obsahuje mimo předmluvu „na dorozuměnou čtenému obecenstvu“ tyto články: K otázce o Jesuitech: Jesuité a národnost česká, od kan. Karla Vinařického.

Brození „Nár. Listů“ proti Tovaryšstvu Ježíšovu od prof. Ant. Skočopole. Na str. 42—48 jsou následující dodatky: 1. O soustavě vyučovací ve školách Jesuitů. 2. Praktická otázka o nynějších Jesuitech v Praze. 3. Blouznění N. L. a jejich svedených spojenců. 4. Evangelické svědecství N. Listům. Na obálce odpovídá „starý učenec Vyšehradský mladému nedouku v N. L.“ Na poslední straně nalezá se známá „Prosba vlastenců Moravských k Nár. a Hum. Listům.“ V předu jest ohlášeno, že rozprava: „Jesuité v Polsce“ z péra p. kanovníka V. Stulce vyjde v 8. sv. „Časop. katol. duch.“ Tamž objasněno bude též krávě „Osvědčení kněžstva proti Jesuitům.“ Vydavatel tohoto spisu, kan. K. Vinařický, vybízí redakci N. L., aby, může-li, ve spisu složené důvody podstatnějšími zvrátila aneb aby své stranické nářky a pomluvy proti řádu T. J. odvolala. Brošúrka tato prodává se po 15 kr. u kněžkupeči Řivnáče a Stýbla.

- „*Posvátná kazatelna*.“ Vydává B. M. Kulda, farář Chlumský, a k. arcib. střídník s mnohými spolupracovníky. Svazek 1. ročníku IV. přináší čtvero řečí adventních o slovech „Připravujte cestu Páně.“ Rozvrh jest: Kristus nemůže přijít do srdece lidského a) pro údolí, b) pro hory a pahrbky, c) pro místa křivá, d) pro místa ostrá. Na den sv. Barbory panny a muč.: Sv. Barbora mučenice čistoty a víry. Na den sv. Mikuláše bisk.: Život sv. Mikuláše a jeho následování. Na slavnost Nep. Početí P. Marie: Učení o nep. Početí P. Marie jest neomylné a spasitelné. Na hod Boží vánoční: I. Kristus chudobu posvětil. II. Nejmilejším darem K. Ježíši jsou slzy nad hřichy spáchanými. Dokončení této řeči bude v II. sešitu ročníku IV., jemužto přejeme hojněho rozšíření. — Chyba, kteráž se do 7. sešitu ročníku III. vplížila a v předešlém čísle „Blah.“ vytknuta byla, bude v příštém sešitu „Posvátné Kazatelny“ opravena.

- „*Růže Sionská*.“ Katolická modlitební kniha pro katolické paní a panny od P. Eugena Tupého vyšla v třetím vydání sličným tiskem v malém formátu, ozdobena pěti ocelorytinami, u B. Stýbla. Co do úpravy, náleží k nejzadobnějším vydáním toho druhu i jinojazyčným. Obsahuje na 383 stránkách modlitby ranní, večerní, při mši sv., zpovědi a sv. přijímání, na slavnosti celého roku, ke cti Svatých, pro rozličné doby a stupně života, v rozličných potřebách a života připadnostech, staročeské i novější nábožné písni, litanie a modlitby pro odpolední služby Boží a konečně nešporní pobožnosti s textem latinským i českým. Cena jest levná.

- Vel. kněz František Bezloja, kapl. v Dřevohosticích u Přerora na Moravě, vydal tyto dva veršované spisky pro mládež: a) „*Pastýřové u Beléma a Mudrcové od východu.*“ Dvě vánoční zábavy mládeži a přátelům jejím. b) „*Pokladnička žáků,*“ z které všickni bráti mohou, aby potřebnými ctnostmi se obohatili. Žákům dobrým za odměnu, nedobrým ale ku napravení. V Olovouci 1866. Na skladě v kněhupectví Eduarda Hölzel-a. Oba tyto příhodné spisky jsou za 15 kr.

- „*Škola a Život.*“ V posledním (7.) sešitu tohoto časopisu činí dosavadní redaktor d. p. Fr. Řezáč známo, že budoucím rokem časopis ten dále povede p. Jan Štaſtný, učitel na c. k. české realce v Praze.

- Pečírkův oblíbený „*Národní kalendář*“ na rok 1867 vyšel tiskem B. Stýbla a nákladem spisovatelovým. Přináší hojnou zábavu a poučení v slohu prostonárodním. Zvláště zajímavé jest „*Slovo k laskavým čtenářům,*“ opěpřená to kritika jakési kritiky. Vpředu nalezá se barbotiskový nákres bojiště u Hradce Králové.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Bedřich Mat. Sokol, jubil. kněz ř. premonstr. v Želivě, vysloužilý prefekt c. k. gymnasia v Hradci Králové, majitel velké zlaté medaile, bisk. notář a čestný měšťan Kralohradecký, na odpoč. v Praze, dne 25. listop. (nar. v Chrudimi 11. břez. 1786, posv. 3. dub. 1809);
- p. Josef Bouček, jubil. kněz na odpoč. v Praze, dne 25. listop. (nar. v Čáslavci 22. pros. 1784, posv. 1. srp. 1808.)

- p. Karel Karlas, kněz ř. křížov., býv. admin. v Dobřichovicích, nově ustanovený novicemistr ř. křížov. v Praze, 4. pros. (nar. v Altenburgu u Libáně 4. dub. 1825, posv. 6. srp. 1850).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Bernard Sorgenfrey, k. arcib. vikář, farář v Nebanicích, za faráře ve Frauenreuthu;
- p. Jan Jaenig, admin. v Buchově, za faráře v Brazeči;
- p. Josef Hackenschmied, kaplan ve Falknově, za faráře do Příšbuze;
- p. Vác. Vaněk, admin., za far. ve Veltrusích;
- p. Edmund Langer, admin., za far. v Neukirchen;
- p. Edmund Pilz, kapl., za admin. v Nebanicích;

- p. Ant. Lego, kapl. v Podčepicích, za admin. ve Vojkově;
- p. Ondřej Köstler, býv. admin. v Žluticích, za admin. v Buchově;
- p. Antonín Poláček, za kooper. do Vodolky;
- p. Arnold Mokříž, kapl. z Nebanic do Frauenreuthu;
- p. Arnošt Stein z Nordensteina, kněz ř. sv. Bened. v Emausích, za kooper. do Klinghartu;
- p. Jan Plevka, kapl. jest nyní též katech. na dívčí škole v Plzni;
- p. Augustin Meder, farář v Okrouhlici, dán jest na odpočinek.
- p. Pius Erber, kapl. v Oberschwendorfu, za kapl. kraje Habelschwerdského, Kladrubského hrabství
- p. Petr Herden, za kapl. do Schreckendorfu,
- p. Voj. Kroner, za kapl. do Oberschwendorfu.

V konventu křížovníků v Praze stal se:
P. Vendelin Voborník, dr. theolog. atd. převorem,
P. Emanuel Schöbl, dr. theolog. atd. sekretárem,

Uprázdněná místa:

Vojkov, expositura patr. paní Augusty bar. z Riese Stallburgu, od 31. listopadu.
Okrouhlice, fara patron. p. Verianda kněž. z Windischgraetzu, od 28. listopadu.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- P. Isidor Ant. Voigt, vicerektor koleje piarist. a prof. na vyš. gymnasiu v Mostu, 14. října (nar. 15. dub. 1798, kněz od 12. srp. 1823).

Vyznamenání jest:

- p. Jos. Strnad, kons. rada, b. vikář, školodozorce a děkan Semilský, obdržel nejvyšší rozhodnutím dne 4. října zlatý zásl. kříž s korunou.

Ve správě duchovní ustanoveni jest:
p. Frant. Farář, farář v Jinonicích (arcid. Pražské), za far. v Lenešicích.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Viktorin Livora, farář v Poleni, b. notář, jmenován os. děkanem;
- F. Michael Holba, kněz ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, býv. farář v Borsově, jmenován bisk. notářem.

Listárna redakce.

Dopisovatel z Kolína v Blah. čís. 33. vzkazuje Nár. Listům, že co katolík nesmí vymazat z katechismu a bible slova Páně: „Miluj Boha nade všecko;“ spolu pak žádá, aby se nestrachovaly o vlastenectví českého duchovenstva, kteréž v chrámech a ve školách zachovalo řeč lidu a bude-li třeba, ať zachová, milujíc ji nad každou jinou, ale při tom Boha nade všecko.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semi-
náří číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Šýbla,
na sv. Václavském
náměstí, čís. 786—II.
Nedočítá čísla reklamují nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Evangelium na den sv. Štěpána prvomučeníka.

Obsah.

Pán Ježíš řekl zákoníkům a fariseům, a vůbec židům: jako předkové jejich pronásledovali a mučili proroky, tak že oni pronásledovati a mučiti budou jeho apoštoly, a tím že toho samého trestu hodnými se učími, kteréhož hodnými se učinili předkové jejich; ten trest že na ně přijde jistě a brzy; před tím trestem že jich chtěl ochránit, ale že nemohl, poněvadž nechtěli, a až dosavad nechtějí pod jeho ochranu; pročež že se jim zanechá Jerusalém pustý, a to tak jistě, jak jistě je opustí, a to od této doby až do času obrácení jejich, kteréž nastane teprv před jeho příchodem k poslednímu soudu.

Výklad.

Za onoho času, — když naposledy v chrámě Jerusalémském byl — mluvil Pán Ježíš zákoníkům a fariseům — úhlavním nepřátelům svým, řka: *Aj! já posílám k vám — rovněž jako jsem posílal k předkům vašim — proroky — předpovidače věci budoucích — a mudrci — moudrosti, pravdy, řeči Boží mluvné — a učitele — vykladače písem svatých:* — tito k nim poslaní proroci, mudrci a učitelé byli hlavně svati apoštoli; nebo měli rozličné dary Ducha sv., jmenovitě dar takové budoucí věci předpovídati, jakých nikdo nemohl předzvídati; a dar samou moudrost a pravdu, samé řeči Boží mluviti; a dar písma svatá náležitě vykládati, a na život lidský obracetí. V svatých apoštolech tedy poslal Pán Ježíš k zákoníkům a fariseům a vůbec k židům proroky, mudrci a učiteli, aby je budoucím věcem a pravé moudrosti a zákonu Božímu naučili, aby je k činění pokání, k varování se hřichů, k mi-

lování Boha a bližního povzbudili, a to všem aby jim k dosažení spasení věčného nápomocni byli. O považme, jak je Pán Ježíš miloval, jak o ně pečoval, jak je potil, jakou milost jim prokázal! — A považme, jak nás miluje, jak o nás pečeje, jak nás poctívá, jakou milost nám prokazuje, když k nám biskupy a kněží posilá, aby nám slovo Boží kázali a svátostmi posluhovali, aby za nás nejsvětější oběť a pobožné modlitby konali! — A jak měli zákoníci a fariseové a vůbec židé k těmto prorokům, mudrcům, učitelům se chovati? Zajisté je měli s největší vděčností přijímati, jich s nejpilnější bedlivostí poslouchati, jim s úplnou důvěrou srdeč svá otvírat, jim všechnou láskou a úctou se odměňovati. — Chovali-li se tak k nim, dovime se z další řeči Kristovy, — a z těch — k vám poslaných proroků, mudrců a učitelů — z těch upřímných napomínatelů, bezpečných vůdců, obzvláštních dobrodinců — některé zabijete a ukřižujete — nejen jich nepřijmete, neuposlechnete, nejen na ně se hněvati, jich nenáviděti, z hněvu a nenávisti je haněti, tupiti, jim se posmívat budete, nýbrž také některé z nich, jakoby nejúhlavnější nepřátelé, nejohavnější lotrové, nejukrutnější vrahové byli, v náramné vzeteklosti své zabijete a ukřižujete — a některé z nich bičovati budete ve školách svých, — fariseové a zákoníci čitali a vykládali židům zákon Mojžíšův každou sobotu ve školách svých, a tam také přestupce toho zákona bičovali; a totéž, praví Pán Ježíš, že budou činiti některým z apoštolů jeho, že je ve školách svých u přítomnosti veškerého shromáždění budou bičovati, jakoby byli zákon Mojžíšův, kdo ví jak, přestoupili; a co když je ubíčují, že jim dají pokoj, že jich nechají? nikoliv, nýbrž že je jako zvěř semotamo budou honiti, — a budete je honiti z města

Predpláci se
v expedici
i u všech třídných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na půlroč.: 1 zl. 55 kr.

Po poště:
Celoroč.: 3 zl. — kr.
půlroč.: 1 zl. 55 kr.

—oo—

Předplatení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

do města — právě tak, jako předkové vaši honivali proroky a spravedlivé. — Co jim Pán Ježíš do očí předpověděl, všecko na vlas se vyplnilo. Oni ukamenovali svatého Štěpána jahna; zabilí mečem (vlastně Herodes král, ale k nemalému zalíbení jejich) svatého Jakobá, syna Zebedeova, bratra Janova; shodili s vrchu chrámu svatého Jakoba mladšího, syna Alfeova, biskupa Jerusalémského; ukřížovali svatého Simona, syna Kleofášova, druhého Jerusalémského biskupa; bičovali vícekrát svaté apoštoly, jmenovitě svatého Pavla, a častěji proti nim se zbourili, a z měst svých je vyhnali. V Antiochii u př. zbourili ženy nábožné a vzácné, a přední měšťany, a vzbudili protivenství proti sv. Pavlovi a Barnabášovi: i vyhnali je z končin svých. A oni vyrazivše prach z nohou svých na ně, přišli do města Ikonie. I v Ikonii obořili se na sv. Pavla a Barnabáše, aby je zhaněli a kamenovali; oni ale, srozuměvše tomu, utekli do měst Lykaonských, do Lystry a Derbe, i do všech okolní krajiny, a kázali evangelium. (Skut. apošt. 13, 50, 14, 5.) A proč je tak honili a mučili? zdali proto, že jim budoucí věci, Božskou pravdu, svaté evangelium hlásali? že jim k dosažení věčného spasení napomáhali? Ano proto, jenom proto. O jak byli nevděční, převrácení, zatvrzeli, bezbožní! A tak nevděční, převrácení, zatvrzeli, bezbožní jsou všickni ti, kteříž biskupům a kněžím utrhají, jim se posmívají, je sužují a pronásledují jen za tou přičinou, že jim káží slovo Boží, které duše jejich může spasiti. — Chcete-li vy, m. kř., také takoví býti? Nechcete-li, nechtějte také níčeho takového činiti, ba ani mysliti.

Zákonníci a fariseové krvavě pronásledovali apoštolů a učeníků Páně, co za to asi zasloužili? To, co Pán Ježíš vyříkl proti nim: *aby přišla na vás všeliká krev spravedlivá*, — pomsta Boží za všelikou krev spravedlivou, — kteráž jest vylita na zemi od krve Abele spravedlivého až do krve Zachariáše, syna Barachiášova — syna nejvyššího kněze Jojady, kterýž i Barachiáš sloul — kteréhož jste — pro jeho se rozhorlení na povstale modlárství — zabilí — ukamenovali — mezi chrámem — svatyní, kde stála archa umluvy — a — zápalním — oltářem — v síni domu Božího, na posvátném místě. Této pomsty za všelikou krev spravedlivou nezasluhovali vlastně zákonníci a fariseové, nýbrž otcové — předkové jejich, protože jí nikoliv fariseové a zákonníci, nýbrž předkové jejich

vylili; fariseové a zákonníci zaslouhovali vlastně pomstu za tu krev spravedlivou, kterouž oni sami vylili, totiž za krev proroků, mudrců a učitelů, neboli apoštolů. Pán Ježíš ale nevyříkl proti nim pomstu za krev od nich od samých vylitou, nýbrž vyříkl proti nim pomstu za krev vylitou od předků jejich. A proč to? proč nevyříkl proti nim pomsty za krev od nich od samých vylitou? proto, žeby si byli z té pomsty nic nedělali, žeby se jí byli nerelekali, žeby se jí byli nepohnuli k pokání; proto, žeby mu byli spíše řekli: Co pak to — krev tvých apoštolů a učeníků? Za to nemáme žádné pomsty se co báti, za tu vezmeme odplatu. — A proč vyříkl proti nim pomstu za krev od jich předků, vylitou? proto, že věděl, jak nad předky své se vypínali, jak je tupili, odsuzovali, jak na své spravedlnosti nemálo sobě zakládali, jak jí před světem se chlubili, jak říkali: Kdybychom byli za dnu otců našich živi byli, bylibychem zajisté krví proroků se neposkvrnili, hle, jak my hroby jejich vzděláváme, jak je zdobíme, hle, jak od nepravosti otců našich vzdáleni jsme; hle, jak spravedlností se záříme! — A proto k nim Pán Ježíš řekl: Vy že jste lepší nežli otcové vaši? vy jste právě takoví, jako oni byli — ve všem jim rovní, jak v nepravosti, tak také v pomstě; nebo když vylejete krev apoštolů mých, bude to právě tolik, jakobyste byli vylili všelikou krev spravedlivou, kteráž vylita jest na zemi od krve Abele spravedlivého až do krve Zachariáše, syna Barachiášova; právě tolik, jakobyste vy sami byli všecky ty vraždy spáchali, co od počátku světa až do nejposlednějších časů otcové vaši spáchali. O jaká to pomsta — vyřená proti vrahům apoštolů Páně! jaká to pomsta — vyřená proti vrahům nástupců jejich, biskupů a kněží! O kýž jí nikdo hoděn není!

Zdaliž pak na ty, co jí hodni jsou, přijde? Zajisté pravím vám — ujišťuji vás — přijdout všecky ty věci — pomsty, pokuty Boží — na pokolení toto — na nynější lid židovský a na nynější vůdce jeho, zákonníky a farisey. A proč ne toliko na farisey a zákonníky? proč také na lid ostatní? proto, že jich ve zlém následoval, jim ve vylévání krvě spravedlivé napomáhal, jejich ukrutensví schvaloval, v jejich nepravostech podíl bral. Bera podíl v nepravostech, musil podíl bráti také v pokutách, bral zajisté podíl strašlivý, když asi po čtyřiceti letech nepřátele vojsko

přitáhlo, a celou zemi strachem sevřelo; když Jerusalém oblehlo, ze všech stran soužilo, do náramného hladu, pláče, zoufalství přivedlo; když města se zmocnilo, do něho vrazilo, a čeho v něm mor nevyhubil, to mečem pobilo, a když konečně chrám zbořilo, město vyvrátilo, a národ židovský do cizích zemí zavedlo. O běda utrhačům, posměvačům, pronásledovníkům, vrahům služebníků církevních; nebo přijdou na ně pomsty Boží — hrozné jako mračna, plná hromů, blesků a krupobití! — Však nikdo-li toho lidu nelitoval? nikdo o něj nepečoval? nikdo ho před neštěstím chrániti nehleděl? Ó litoval ho Pán Ježíš srdečně, pečoval o něj bedlivě, hleděl ho chrániti všechnožně, ale nemohl, protože lid nechtěl. Poslechni, jak žalostně na ten lid, obzvláštně na Jerusalémský naříká, a jak pohnutlivě mu vytýká, že nechtěl pod ochranu jeho. *Jerusaléme, Jerusaléme!* kterýž zabýjíš proroky, a kamenuješ ty, kteríž k tobě poslání jsou: kolikrát jsem chtěl shromážditi syny tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi! Slepice, jak zočí dravce, hned shromažďuje kuřátka svá pod křídla, aby jim nic zlého se nestalo; a jako slepice kuřátka svá shromažďuje pod křídla, tak jsem já chtěl shromážditi syny — obyvatele tvé pod ochranu svou, aby pomsty Boží se jich netkly; neb jsem si myslil, jako kuřátka, když uslyší hlas matky své, hned všecka úprkem běží a pod křídlem jejím se skrývají; tak že i ty, když hlas můj uslyšíš, s všemi syny svými se utečeš pod ochranu mou. I pozdvihl jsem hlasu svého, počal jsem ti pomsty Boží před oči stavěti, k pokání tě vzbuzovati, ochrany ti podávati; ale ty jsi o tom všem nechtěl ani slyšeti. I poznovu jsem volal, poznovu soud Boží předpovídal, k pokání napomínal, ochranu svou přisliboval; ale tys toho sobě ani dost málo k srdeci nebral. I potom jsem ti brzkou zkázu tvou připominal, od zlých cest tě odvracoval, k ochraně se ti propůjčoval: ale ty jsi tím vším po hrdl. A tak jsem já tě bez počtukráte shromážditi chtěl, ale ty jsi ani jednou nechtěl; já v samé lásce, útrpnosti, pečlivosti chtěl, ale tys v samé nevěře, neposlušnosti, zarytosti nechtěl. Ó Jerusaléme! kdyby byl chtěl, jak jsi mohl být ochráněn — tak jako kuřátka ochráněna jsou pod křídly matky své, a mnohem více! Pod mou ochranou o přísném soudu, o hrozných pokutách o smrtelných ranách a žalostných hodinách bylby nic nezvěděl. Kdyby byl

chtěl, jakého mohls s sýny svými požívatí pokoje — mnohem většího nežli kuřátka požívají pod křídly matky své! Pod ochranou mou nikdo by jim ani vlásku na hlavě nezkrávil. — Žes ale nechtěl, proto zůstaneš bez ochrany, pomstě Boží vystaven, až na tebe přijde, až tě pohltí.

Jako chtěl Pán Ježíš shromážditi obyvatele Jerusalémské, tak chce také shromážditi všecky hříšníky, chce jich chrániti před budoucím hněvem Božím; a protož volá do všeho světa ke všem hříšníkům, řka: „*Pojděte ke mně všickni, kteříž obtíženi jste, a já vás (v ochraně své) občerstvím*“ (Mat. 11, 28). A blaze těm, jenž k němu jdou, jenž utíkají pod ochranu jeho! Zajisté, že na nich přípověď svou vyplní. Ale běda těm, co k němu nechtějí! Zajisté, že místo občerstvení, muk pekelných dostaně se jim za podíl. — A co vy, m. kř., co vy? chcete-li pod ochranu Pána Ježíše? Jak byste nechtěli, vidouce, že jste častěji se prohřešili, a trestu Božího, dost možná i věčného, hodnými se učinili. Pojděte tedy, pojďte pod ochranu Pána Ježíše! Pohledněte naň, jak na vás kývá, jak se k vám kloní, jak náručí své roztahuje a do něho vás volá — právě jako slepice, když křídla svá roztahuje, a pod ně kuřátka svá svolává. Pojděte pod ochranu Pána Ježíše! Popatřte na kuřátka, jak na první zavolání jedno přes druhé běží a křídly si pomáhá, aby již již pod křídlem matčiným bylo, a pospěšte pod ochranu Pána Ježíše! Ovšem že máte-li pospišiti, musíte v Pána Ježíše věřiti, v něho doufati, jej milovati; kdo v něho nevěři, v něm nedoufá, jeho nemiluje, ten nechce a nemůže k němu spěchati, v ochraně jeho spočívat. V jeho ochraně spočívají jen sami věřici, doufající, milující. Nuže jak, věříte-li v Pána Ježíše? doufáte-li v něho? milujete-li ho? Honem tedy pod ochranu Jeho! Ó jak blaze bude vám pod ochranou Jeho — právě jako kuřátkům pod křídlem matčiným! Vždyť víte, jak si pod nim libují, jak vesele pod ním pokukují, jak se jim nechce ven. Ó požívejte věčného blaha v ochraně Jeho.

Jerusalém nechtěl pod ochranu Pána Ježíše, a za to, že nechtěl, co se mu stane? jaká pokuta na něj přijde? Pán ji tu jmenuje, řka: *Aj, — budiž žel — zanechá se vám — obyvatelům Jerusalémským a vůbec židům — dům vás* (Jerusalém) — nyní tak slavný, bohatý, pevný, krásný, na němž si tak zakládáte, jímž se tak hono-

síte, o němž se domýšlite, že s světem státi bude, v brzkém čase — *pustý* — od nepřátele vypálený, vyloupený, zbořený, rozmetaný, a to ne na léta, nýbrž na všeckou budoucí století, až do skonání světa, tak že nikdy více vzdělán nebude, nikdy více předešlého květu bohatství a krásy nedosáhne. Hrozná to pokuta, a však velmi přiměřená; nebo jaci byli sami v sobě, takový měl jim dům jejich se zanechat; oni byli uvnitř poskvrněni, zohaveni, pokaženi, a poskvrněný, zohavený, pokažený měl jim dům jejich se zanechat; oni neměli do sebe ničeho svatého, nebeského, božského, a protož neměl i dům jejich ničeho takového mítí — žádného chrámu, žádné svatyně, žádné archy úmluvy, žádného oltáře; oni nesloužili Bohu, neobětovali mu srdeč svých, a protož musely i v chrámě jejich všecky služby Boží a všecky oběti přestati; oni byli do kořán otevřeni světu a všelikým nepravostem jeho, a protož musel i dům jejich otevřin být hadům, sovám, netopýrům; oni byli plni závisti, nenávisti, lakomství a jiných neřesti, a protož musel i dům jejich pln rumu, chmouru, oharků a jiné nečistoty být; oni páchnuli až hroznou pýchou, pokrytstvím, bezbožností, a protož musel i dům jejich hrozným dýmem páchnouti. Slovem, dům ten *pustý*, zbořený, smrdutý měl strašným obrazem jejich a všech zarytých hříšníků být. — O kýž, m. kř., není obrazem vaším! Obrazem vaším kýž jest dům čistý, krásný, neporušený — dům s kostelem, s oltáři, s předrahou oběti, dům, kde slovo Boží se káže, svátky se světí, prosby se vylévají, díky a chvály Bohu se vzdávají. A zajisté, že jest obrazem vaším, jestliže v Pána Ježíše věříte, v něho doufáte, jej milujete, jestliže jej a jeho Duchá svatého a jeho svaté evangelium v srdcích svých nosíte, jestliže moudrostí, láskou, poslušností, pokorou, čistotou a jinými ctnostmi prospíváte, jestliže svých hříchů nenávidíte, jich želite, před nimi se chráníte. O pak nejen čistý, krásný dům vaším obrazem jest, ale vy sami jste praví, živí, čistí, svatí domové — chrámové Boží.

Aj, — řekl Pán Ježíš — zanechá se vám dům váš pustý. Mnozí z těch, co to slyšeli, dost možná, že si myslili: Kdo ví, zdali tomu tak? a dejme, že tomu tak, proto nemusí dům náš zanechati se nám pustý. On bude i budoucně k nám přicházeti, nás napomínati, nám ochranu svou slibovati; a my snad dnes neb zejtra v něho uvěříme, k němu za ochranu se ute-

čeme; a tak se níč nestane domu našemu. A co na to Pán Ježiš? Nečíňte sobě marné naděje; dojista zanechá se vám dům vás pustý. Neboť pravím vám, neuzříte mne žádného podílu ve mně a v ochraně mé miti nebudeste — od této chvíle, až i díte — až zvoláte: *Požehnaný* — chválený, oslavěný budiž, — jenž se běže ve jménu *Pán!* — to jest, až ve mne uvěříte, ke mně se obrátíte, mne žehnatí — vyznávati, chváliti, velebiti budete; což se arci dříve nestane, než až před skonáním světa, před mým příchodem k soudu. — A když to Pán Ježiš dořekl, vyšel z chrámu, a více se k nim nevrátil; od té doby ho neuzřeli, ochrany jeho nepožili, žádného věném podílu neměli; od té doby zůstali pokutám Božím vystaveni, až na ně přišly, až dům jejich zanechal se jim pustý, a oni dilem pobiti, dilem rozptýleni byli do všech končin světa. A po tomto rozptýlení co již uplynulo let a století; a oni ho pořád ještě neuzřeli, a neuzří ho tak dlouho, dokud v nevěře a zatvrzelosti své zůstanou. Až teprv před skonáním světa, když v něho uvěří, k němu se obráti, do církve jeho vejdou, a v ní jemu co praví, katoličtí křesťané sloužiti budou, uzří ho, ovšem již k soudu přicházejícího s velikou mocí a velebností. A když ho uzří, jak jim bude? co řeknou? Zaradují se radosti náramnou, a zvolají hlasem velikým: *Požehnaný Pán, Král, Bůh nás, jenž se běže ve jménu Páně, aby nám život věčný za odplatu dal!* A Pán Ježiš je postaví na pravici své a řekne: „Pojďte požehnání Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.“ I půjdou s radostí nevypravitelnou do života věčného. A jenom oni? nikdo více? Půjdou s nimi všickni praví křesťané — učenici, vyznavači, následovníci Pána Ježiše. A my ne? My také — jestli pro Pána Ježiše, ke cti a chvále jeho živí jsme, a jestli v Pánu Ježiši umřeme.

Blah. Jan Berchmanus.

V těchto listech dočtli jsme se častěji jmena Jana Berchmannse a proto mám za to, že nepřijdu nevhod s následujícími náčrtky života tohoto blahoslavence.

Blahoslavený Jan Berchmanns narodil se dne 13. března I. P. 1599 v Diestu, městě nynějšího království Belgického, z rodičů měšťanských a velmi bohabojných. Hned v nejútlejším mládí bylo na něm pozorovati zárodků oněch velikých ctností, ku kterým později dospěl. Neboť iž tehdáž

po ničem tak nebažil jako po tom, aby mohl knězi při nejsvětější oběti mše svaté přisluhovati, chování pak jeho a jeho pozornost při tomto nejvznešenějším výkonu našeho sv. náboženství vydávaly zřejmě o tom svědectví, jak horlí pro čest a slávu Boží.

Když počal Jan choditi do školy, předčil brzy nade všecky své spolužáky svou mravností a pilnosti, i činil veliký prospěch nejenom v učení ale i v etnosti, tak že vším právem mohlo se o něm říci, že prospívá věkem, moudrosti a milosti před Bohem i před lidmi.

Jeho zbožný otec, jenž si přál mít i z něho kněze, poslal jej záhy do vychovávacího ústavu, který zdál se mu proří býtí přiměřeným.

Jako doma tak byl Jan i v tomto ústavu všem svým spolužákům pravým vzorem pilnosti, pořádku, etnosti a bázně Boží.

Však za nedlouho stalo se, že otec Janův nezaviněným spůsobem přišel o své jmění, tak že nemohl více na syna svého tolik nakládati, kolik se v onom ústavu požadovalo.

Z té příčiny ubytoval Jana u jednoho z kanovníků Malínských*), muže to velmi nábožného. Ctihoný tento kněz zamiloval si Jana jako vlastní dítě i zaopatřil mu vše, čeho k dalšímu cvičení jeho třeba bylo. Nebyloť divu, že takto učinil; byl Jan vzezření velmi přijemného a ve všem jeho chování jevila se slušnost a mravnost v pravdě andělská.

Pro tyto vlastnosti jeho neodvážil se také žádný ze spolužáků pronést před ním slova, kterým by jen poněkud stydlivost a slušnost uražena býtí mohla. Všickni byli mu ze srdce nakloněni a milovali ho co nejvíce — až na jednoho, který mu nepřál. Zarputilec tento odvážil se jednou tak daleko, že jej až i na těle týral; avšak Jan nesplatil mu toto jeho hrubé jednání ani křivým slovem, tím méně aby se mu byl skutkem bránil.

Ač Jan povždy velikou ukazoval zbožnost, projevil ji zvláště v tu dobu, kdy poprvé měl připuštěn býtí k stolu Páně. Tu neměl o nic větší péče, nežli aby se k velikému tomuto dni náležitě připravil. K tomu cíli vykonal zpověď celozivotní a to s takou skroušeností, že zpovědník jeho plakal, vida jej, an tone u jeho nohou v slzách a s největší litostí vyznává se z poklesků svých. A což teprv, když již při-

stoupiti měl ke stolu Páně! Svatou bázeň a něžnou lásku ku Kristu bylo mu čisti ve tváři; nadlidské pocity prochvívaly duši jeho a nejvyšší úcta k nejsvětější Svátosti jevila se v celém jeho chování. Kdo jej tehdy viděl, musel se domnívat, že anděl přistupuje, aby požíval chleba nebeského. Ze pak účinky takového sv. přijímání byly nemalé, lze se snadno domyslit.

Když pokročil Jan v létech svých, vstoupil do školy nábožných otcův z rádu Ježišova. Dozvěděv se tū o bratrstvu nejbl. Panny Marie, zádal si hned za člena bratrstva tohoto přijatu býtí, i zůstal až do své smrti nejhorlivějším ctitelem přesvaté Panny.

Objevoval ve škole Jesuitské neustále s nábožnými učiteli tohoto shromáždění, citil se puzena, opustiti svět a oddati se životu klášternímu, v kterémžto svém úmyslu zvláště utvrzen byl čtením spisu sv. Jéronyma. Nevěděl však, do kterého by měl vstoupiti rádu. Tu dostal se mu do rukou životopis sv. Aloisia. Život tohoto svatého mládence přiměl jej k tomu, aby, jako tento, zvolil rád Ježíšův. Aby pak úplně se přesvědčil, shoduji-li se předsevzetí jeho s vůlí Boží, zkoušel se trojím způsobem: zdroj-násobil zajisté své modlitby, pokání a přijímání nejsv. Svátosti, rozdal své jmění, neobnášející více nežli pět a dvacet zlatých, na almužny, a konečně radil se o tom pilně se svým zpovědníkem. Když při tom všem shledal, že Bůh k ničemu jinému ho nevolá, nežli k stavu řeholnímu, obrátil se pisemně k rodičům svým, prose jich snažně by nekladli mu u volení stavu překážek a dovolili mu vstoupiti v stav, k němužto ho Bůh povolal. Aby pak svolení rodičů tím spíše obdržel, doložil, že již slibem zavázal se, státi se řeholníkem.

Touto prosbou Janovou byli rodičové jeho nemálo překvapeni a zarmoucení; nebot doufali, že jim někdy ve světě bude podporou. Aby se ale přesvědčili, zdali jeho úmysl dosti pevný jest, dali ho ku ctihoným otcům kapucínům, by tito ho zkusili. Ochotně podrobil se Jan nařízené od rodičů zkoušce, i obstál velmi skvěle. Nebo zodpovídal nejenom všecky otázky jemu předložené, ale vyvrátil i všecky námítky jemu činěné s takovou určitostí, že ctihoní otcové kapucíni nemohli jináče nežli úmysl Janův rodičům úplně schváliti.

Tim dali se rodičové ukonejšiti i byl Jan s jejich dovolením, ač teprv 16 roků stár, přijat do Jesuitského kláštera Malínského. Dosažení žádoucího tohoto cíle

naplnilo jej takovou radostí, že první večer, který v klášteře strávil, radostí plakal. I nápotom byla jeho radost nad tím, že jest úděm řádu Ježíšova, tak veliká, že býval radostí jako u vytržení, i že v duchu svém jásal a svatých patronů svých prosil, aby na jeho místě Bohu za tuto milost děkovali.

Nedlouho ještě byl Jan v noviciatu a již poznali představení jeho, že při svém mládí velmi pokročil v ctnosti a dokonalosti; brzy představoval jej novicemistr všem ostatním novicům za vzor hodný následování. Z tváři jeho zářila vždy svatá radost a veselost, tak že jej vůbec v klášteře „veselým svatým“ nazývali. Největším potěšením bylo mu, mohl-li za své malé chyby zahanbení vytrpěti, i dal si na tom velmi záležeti, aby jich ihned oželet a odložil. Proto si vroucně žádal, aby ho na každé malé pochybení jeho někdo hned upozornil. Na prosbu jeho dovolil vrchní, aby čtyři novicové bedlivě jej pozorovali a jej ihned pokárali, kdyby v něčem pochybil. Kdysi stalo se, že Jan, čině jistý skutek milosrdenství, obmeškal vykonati svou povinnost; byv proto od jednoho z oněch strážcův pokárána, děkoval mu v největší pokoře a slibil mu, že se zaň pokaždé tři růžence pomodlí, kdykoliv ho na poklesek nějaký upozorní. Jindy zase poručil novicemistr sám všem novicům, jichž bylo přes sto, aby, zpozorují-li na Janovi pochybení nějaké, napsali to na listek. Po nějakém čase dal si novicemistr listky předložiti a před očima všech otevříti — a aj! není nalezen ani jeden listek, na němž by chyba nějaká napsána byla, což jest zajisté tím nápadnější, aniž dejista novicové pilný na něho dávali pozor a člověk bez zvláštní milosti Boží malých poklesků tak snadno pro křehkost svou se neostrehne.

Takto dokonalým stal se Jan neustálým obočováním s Bohem. Neboť myslénky jeho byly vždy obráceny k Bohu i nezapočal nikdy ničeho, dříve nežli se poradil o tom v horlivé modlitbě s Bohem. Od prvního okamžení svého vstoupení do kláštera navštěvoval nejsvětější Svatost každodejně sedmkrát. Modle se mival oči pouzavřené, ruce složené na prsou ve spůsobě kříže, tvářnost jeho byla jasná a jakoby se usmíval, a vroucí zbožnost obrážela se na jeho tváři. Mivalit množí obyčej, stavěti se, když se modlil, podle něho, aby plamenem vroucenosti jeho k podobné horoucnosti v modlitbě rozníceni byli.

V sedmnáctém roku věku svého uči-

nil z vlastního popudu a ze zvláštní po-božnosti slib dobrovolné chudoby, ustavičné čistoty a dokonalého poslušenství k duchovnímu vrchnímu. A slibům těmto také úplně dostál. Co do chudoby, neměl zajisté ničeho, což by byl mohl svým nazývati, čistota jeho, k niž se byl hned v útlém mládí svém zavázal, byla tak přesná, že zdálo se, jakoby z očí jeho vycházel paprsky, které každého, kdo jej viděl, k čistotě rozebrívaly; poslušnosti pak svou rovnal se úplně sv. Aloisiu. Mimo to vykonal zvláštní mlčelivosti. Když se ho jednou kdosi tázal, jak se této těžké ctnosti tak důkladně naučil a jak ji tak pevně konati dovede, odpověděl Jan: Činím to takto: Pozdravím každého kdo mne potká; žádá-li něco ode mne, učiním to s největší ochotnosti; táže-li se mne po něčem, vyslechnu jej a odpovím mu, možno-li jediným slovem, není-li pak to možno, střežím se alespoň plýtvati slovy.

Avšak nejenom o sebe staral se Jan v noviciátu, ale pečoval i o jiné. Učil zajisté dítky se modlit i bylo jej častěji vidati, an obklopen jest houfem dítěk a učí je modliti se růženec. Podobně vyučoval i dospělé venkovany katechismu, to pak s takým úspěchem, že nejenom rozum jejich mnohými užitečnými obohatil vědomostmi, ale že i srdce jejich k milování Boha a ku konání ctnosti roznítil. Konečně pak velmi rád za jiné, najmě ale za své spolubratry se modlil.

Když takto v pověsti jsa svatého ukončil svůj noviciát, byl poslán do Říma, aby tam vyšším vědám se věnoval. Jako v Malíně činil i zde nejenom ve vědách ale i v zapíráni sebe samého, v mrtveni těla a v ctnosti vůbec veliké prospěchy, tak že vzbuzoval u všech, kdož jej znali, opravidlé podivení. Ale nedlouho pomeškal Jan v Římě. Za několik let zachvácen byl nemocí, která rozdělila svatou duši jeho od těla; umřel, maje, jak se vyjádřil, nejmilejší své věci totiž kříž, růženec a řeholní pravidla na lásku svém a často jich libaje, dne 13. srpna l. P. 1621 smrti spravedlivých.

Památka jeho neumřela s ním, ale příkladný život jeho bude svítiti křesťanské mládeži po všecky doby. Neboť nynejší sv. Otec, slavný Pius IX. svolil, „aby ctitohodný sluha Boží Jan Berchmanns z Tovaryšstva Ježíšova budoucě jmenem blahoslaveného zván byl.“ (Beatifikační breve od 9. května 1865.)

Fr. Schoenbeck.

Hledejte nejprvé království Božího.

Jakub Benignus Bossuet, narozen 27. září 1627 ze staré znamenitě rodiny Burgundské, byl jeden z nejslovutnějších bohoslovů církve francouzské. Král Ludvík XIV. svěřil mu vychování svého dědičného prince, po jehož vychování jmenován jest Bossuet I. 1681. biskupem v Meaux.

Mezi blížší přátely Bossuetovy nálezel také slavný kajicník „de Rancé“ opat La Trappský, jehož Bossuet svým „svatým přítelem“ nazýval a za čas svého biskupství pět neb šestkrát cestu do samoty La Trappské vážil, aby s ním mluvit mohl. — Z lásky k tomu svatému příteli dal svým nákladem v postranní kapli klášterního kostela jesličky k zvýšení vánoční slavnosti vystaviti, kteréžto práci sám osobně přitomen býval.

Byltě právě štědrý večer, když Bossuet čtyrem dělníkům jesličky postavivším mzdu vyplácel a mezi tím patřil přívětivě na řemeslníky ty řka: „By i vám Ježíšek vánoční dárek podložil, umínil jsem si věc tak nastrojiti, abyste si sami volili.“ Řemeslníci žasli a radostně i zvědavě pohlíželi na stůl, přes nějž šat rozprostřen byl. Biskup jej odhrnuv pravil: „Každý z vás má právo — sobě buď zlatý peníz anebo knihu „Životy svatých“ za vánoční dar zvoliti.“ —

První řemeslník honem sáhnul po louisdoru, knihu se ani nedotknul, řka při tom „Co mně do knihy, když sotva čisti umím.“ — I druhý řemeslník sahal po penizi omlouvaje se, že si za něj zjedná teplý kabát pro zimu. — Taktéž třetí řemeslník vztáhl ruku po zlatém penizi radostně volaje: „Za to si koupím dříví k topení.“ —

Biskup podal každému žádaný peníz. — Konečně došla řada na čtvrtého, kterýž jak se zdálo, byl ještě mládencem. Ostýchavě hleděl hněd na blyskavý peníz hned na knihu skvostně vázanou. Chvíli byl jako na vážkách, posléz třesoucím hlasem pravil: „Mám doma starou slepu matku, kteráž sice velmi chudá tím penízem by sobě nějaký čas přilepšiti mohla, a však ona jest také velmi pobožná a co nejvíce se zaraduje, když jí budu moci v dlouhých dobách večerních něco ze životů Svatých a Vyvolených Božích čísti.“ — Biskupovi se třpytila slza v oku. On podal dobrému synovi knihu „Životy svatých“ a podávaje mu ji, otevřel ji, — a hle, v přední desce — bylo šest žlutáků zašito.

Jak se podivil mladý muž, jak se pohledili a ještě více zlobili ostatní tři řemeslnici, když biskup desku každé té pohrzené knihy otevřel a ukázal, že jedna každá má šest louisdorů pro toho, jenžby ji požádal, zašitych a při tom takto se upřímně vyjádřil: „Ejhle! chtěl jsem vás zkusi, zdali dáte přednost časným věcem čili duchovním? Chtěl jsem vám ale také pravdu slov Kristových: „Hledejte přede vším království Božího i jeho spravedlnosti a vše ostatní bude vám přidáno“ (Mat. 6. 33.) v malé míře vyobraziti; nebot hle každá ta kniha šest zlatouš obsahovala, — Vy jste však místo té duchovní knihy: „Životy Svatých,“ ten jeden vám podávaný peníz zvolili. Dobře tak! Já ctím volbu vaši a pročež podržte sobě a na tom přestávete, oč jste byli stáli. Kdybyste, jakó tento zbožný jinoch, nejprvě to duchovní (knihu: Životy Svatých) byli zvolili: bylibyste také jako on k tomu duchovnímu daru ještě to pozemské, totiž místo jednoho šest louisdorů obdrželi! Blaze každé matce, kteráž takového syna odchová!“ Blaze každému křesfanu, kterýž duchovním věcem nad pozemské přednost dává; nebot láska k nebeským věcem nikdy se nemine i s vezdejším požehnáním! — Bůh svých věrných nikdy neopouští! —

Ti tři tak tělesně smýšlející řemeslnici zahanbeni a nespokojeni odešli, kdežto mládence — ten bohabojný — před Bossuitem klekl a ještě pro sebe a starou matku biskupského požehnání vyprosil.

P. O.

Pokrok nepravý a pravý.

„Za onoho času.“

(Dokončení.)

II. Přes osmnáct věků trvá církev Páně, toto království Boží, mezi lidmi. Osmnáct set let! kolik to roků, kolik v nich udělali kroků ti, jenž v církvi živi byli. Kam dospěla, kam pokročila církev Boží za těch osmnáct, ba téměř již devatenáct set let? Nejprv ukazuje se k tomu, co církev Božského v lůně svém chová: k učení, zákonu, znamením milosti, a tomu všemu vytýká se zastáralost, od které se nikde pod sluncem neupouští, a která v ničem po všecky ty věky změněna nebyla.

Nikdy nenapadlo nám upírat, co tu praveno; my známe se k tomu v plné míře. Jestif v církvi stará kniha, — starší všech na světě, — z které pokaždě při službách Božích předčítá se lidu; víme, že tatáž kniha otvírala se i pravotcům našim před

stoletím, před tisícetím, že tak, jak teď se čte, beze změny — slovo za slovem, čítávalo se v prvních dnech mladistvé církve. Uvážili jsme, kolik asi bylo těch, kteří předčitali, těch, kteří poslouchali, a nemůžeme ani my nedivit se, že po ty věky, za kterých tolíkrát změnila se roucha, obydli, zaměstnání, změnily se náhledy a snahy lidu, slova jediné této knihy, která skrz tolíkeré ruce na nás přešla, — v ničem nezměnila se. — To všecko víme, uznáváme i stvrzujem; ale spolu tážeme se: Co obsahuje ona kniha? Slovo Boží, toho Boha, který „není jako člověk, aby se měnil, a jako syn člověka, aby lhal,“ toho Boha který jest Pravda věčná beze změny, bez proměny. A proto i dokládáme: Že víc ještě změn se stane a více ve světě bude pravého i neprávě tak nazvaného pokroku, že „nebe i země pominou, — slova ta ale že nepominou!“ Dále vytýká se článkům víry, že jako ve formu ulity v praničem bráti se nechtejí za krokem světa. — Nevíme určitě, kolik je asi v katolickém světě kazatelen, nevíme, kolik v něm oltářů; ale to ovšem víme jistojistě, že sluhové církve po celém oboru zemském v každém podnebí, v každém národě a v každém jazyku u oltářů svých se modlí a na kazatelnách svých vykládají: jedno „Credo!“ jedno a to samé vyznání víry. Ještě více. Toto „Věřím v Boha“ jmenuje se „apostolské vyznání víry.“ To tedy učili, modlili se již svatí apoštoli, a to modlíme se podvou téměř tisíciletích i my. Kolik to úst — od svatého Petra až k nejmladšímu věřícímu za našich dnů! Tolíkerá ústa — a jedno „Credo!“ A právě tato jednota, kterou církev jediná zachovala u vře své, jestli největší pokrok její. Což jest víra? Učeni o Bohu. Bůh pak na celém světě jeden jest, od věnosti, nezměnitelný. A proto je pravá víra na celém světě, od počátku, pro každého stejná. „Jeden jest Bůh, jeden křest.“

Poznejme světlo ze stinu. Vyděme do širého světa a ptejme se pokročilých obyvatelů jeho, od jednoho k druhému, kterou asi vyznává víru: a seznáme, že jeden má jednoho Boha, druhý jich má více, a třetí nezná žádného. Jednoho bohem je rozum jeho, druhého břicho a třetího příroda. Jeden se klání Pánu ve svátoosti oltářní, druhému je chrám zbytečný, on prý se Bohu klání v duchu, a opět jiný v přírodě! Kolik hlav, kolik smyslů; — pravda ale jedna jest. Jednota jest známka pravdy. Již pak ptáme se my ka-

tolici: „Kde jest jednota, jako naše, kde je stálost a důslednost slova, jako katolického?“

Totéž vytýká se i zákonu. Pamatuje ovšem desatero přikázání blesky Sinajské, a zákon lásky panování Tiberia; a přece zůstane zákon ten, daný pravotcům před tisíci lety, na věky zákonem našim. Či je ta vůle na deskách Mojžíšových a v ústech Ježíšových? — Věčná vůle Boží, toho Boha, který z oblaků volá: „Hospodin jest jméno mé, a já se neměním,“ a jinde „Nepohnu se na věky!“ — A že církev nezměnitelnou tuto vůli Páně ve všech proměnách času, ve všech i kalných proudech jeho neustala čistou hlásati světu za pravidlo života, a že vždy dosti bylo těch, jenž k hlasu jejímu ústy i skutkem ji vyznávali: to je veliký pokrok církve Páně. — Ba sám nevěřící pokročilec stvrzuje pravdu výroku tohoto jednáním svým. Dokud je dítětem, nechce znáti čtvrtého přikázání; jakmile ale sám se otcem stane, tu přísností často neotcovskou bdí nad vyplněním jeho. Dokud je podřízeným, proti se mu i rozumná poddanost ve svobodě a lásce; však stal-li se sám pámem, bývá tyranem. Jako had na výsluní mění v nevěře pokročilý barvu svou: jinak mluví z mládi, jinak v starosti, jinak v radosti, jinak v strachu, jinak za peníze, jinak když ho bida tlačí, jinak v životě, jinak v smrti; a že sám se mění, chce, aby i Nezměnitelný se měnil. Pán však odpovídá: Nepohnu se na věky! Na Sinaji dal přikázání: „Cti otce svého i matku svou!“ a to přikázání dal na věky. Dřív, než jsi tu byl, mělo platnost, zachovávalo se, když dítětem i když otcem jsi byl, a nepozbude platnosti, až ani tebe ani dítěte tvého tady více nebude, a stejně platí pro děti královské, jako pro děti žebráků, pro děti nábožných rodičů, jakož i pro nešťastné dítěky rodičů bohaprázdných.

Již pak povězte, vy chvalořečníci moderního pokroku, za či vůli máte zákon, za či slovo učení Páně? Upřete, můžete-li, že z Boha vyšlo obě, pak ale dejte nám, aby zadost učiněno bylo pokroku; něco lepšího. Dejte heslo světější, než jest: „Svatí budte, jako já svatý jsem;“ dejte zákon větší lásku hlásající než: „Milovati budeš Boha nade všecko, a bližního svého jako sebe samého;“ ano i nepříteli odpustiš, a budeš ho milovati;“ dejte výrok mocnější, dejte větší milosrdensví, než spočívá ve slovech: „Kdyby hřichové tvoji byli jako šarlat, jestliže se obrátíš celým srdcem k Pánu, jako snili zblížení budou.“

Nedovedete-li ani toho ani onoho, pak spravedlivi budte, a vydejte pravdě svědectví, recete: kdo šel zpět ve věcech člověka nejpřednějších, ve všem, což Božského jest, svět či církev? Není zněna pouhá pokrokem; má-li jím býti, musí vésti v pravdě k lepšimu.

Tento pak jest pokrok církve: Dvanáct rybářů ulovilo svět. Za vyzváním Kristovým „zvěstováno evangelium všem národům, kázáno, nabízeno v čas i nevčas, prošeno, žehřeno ve vši trpělivosti a v učení.“ Že i z pod mečů katanův, ze žalářů, z plamenů vyšla církev neporušená, že i za časů, „kdy zdravého učení nechtěl slyšeti svět, a od pravdy sluch svůj odvracel, že i tenkrát nepodlehla ale bděla, ve všem pracujíc, konajíc dílo kazatele“ bez ohledu na osobu, na počet bloudících: a že našli se každého času na každém místě tisícové všech stavů i nejpokročilejších duchů, kteří kráčeli za slovem jejím k Bohu: tent jest veliký pokrok církve Páně.

Byť se i zdálo, jakoby sláva hlavy její klesala, byťby denně množili se ti, jenž jsou proti ní: hlava její těžce zkoušená tímto utrpením vzněsenější se ukazuje, než byla za dnu nejvyššího lesku svého v středověku. Ať čítá méně dítěk co do počtu, více má však věřících i věrných. — Tak pokročila církev v tom, což Božského v sobě chová.

Druhá otázka jest: Kam dospěla církev v oboru jiném, co učinila pro pravdu, dobro, krásu? —

„K světlu!“ ted úprkem se žene svět, národnové bojují „za právo a pravdu.“ — Otevřme dějiny lidstva, a ptejme se: Kdo zbořil zdě starého pohanstva, kdo svět znova zrodil, kdo oživil, a co v zříceninách dobrého a krásného nalezl, — poklady umění a věd — světu vzkříšenému zachoval? kdo vedl svět k světlu? kdo zakládal školy? kdo vrátil lidstvu lidskost, kdo ušlechtil mrvavy jeho? kdo zasedal v radě národů a zemí? kdo ukázal cestu v před a byl vůdcem v každém podniku? — Odpovědi na otázky tyto je nepřehledná řada blahonosných zřízení církve Kristovy, dlouhá řada zásluh Římských papežův, nesčíslný počet obětí srdeči kněžských. Tak bývalo po staletí. A i ted, kdekoli se kdo snaží, ku předu, k světlu pravdy, k Bohu vésti národy, vůdce žehná církev snahám ušlechtilým, podporujíc je. Dále prý pokročil svět v mnohem „užitečném i krásném.“ Že i tu úprkem se neženeme za každým krokem vaším, ne-

divte se. Kroj se denně mění; nám to lhostejno, dokud oděv neuráží eit mravní, nebudí marnivost, neponouká k hřichu, dokud neustálou změnou přičinou není chudnutí lidu. — Divadlo zvelebujete; budí ale, zač vydává se, vzdělavatelem a ne svědcem lidu. — Stavte si stroje, zřizujte továrny; ale světe dny Páně při práci své. — Obohacujte literaturu, ale hleďte, aby nebyla pošpiněna cizopanským kalem. Po práci hledejte si odpočinku a veselí, radujte se, ale v Pánu, pak my, kteří truchlíme s truchlicimi, radovati se budeme s vámi radujicími se. Jděte, kráčejte kamkoli, ale vždy „s Pánem Bohem;“ nikdy proti Bohu. Víme zajisté, že v mnohem dobrém ku předu šel svět; uznáváme pokrok ten a slavíme muže, kteří k němu dali podnět, kteří na jeho uskutečnění pracovali. V mnohem dobrém jsme pokročili: ale i v mnohem zlému a hříšném. A proto když denně vyskytá se zlé, které pod zástěrou pokroku sobě průchod hledá, nedivte se, pakli církev veřejně oznamuje, že pokroku toho není přítelkyní. F. J.

Paměti o bitvě u Králové Hradce následcích jejich. *)

III.

Bojiště u Benátek. Teprv na den Na nebe vzetí Panny Marie po odpoledních službách Božích bylo mi lze podivati se na bojiště za Benátky. Byl jsem žádostiv spatřiti místo, kde boj nejkrutější a nejdéle byl zuřil a odkudž jsem každou ránu střelnou byl slyšel. — (Jak jsem již povíděl, houkala tu děla po celý den, a tisícové pěšich stříleli tu na sebe zuřivě nejprvě přes půl třetí hodiny, a potom v kratších dobách.) Ač již od bitvy 6 neděl bylo minulo, byl to předce ještě pohled úžasné. Les byl ještě téměř poset vojenským oděvem. Přílbice, čáky, kusy pochev, torby,

*) V č. 33. Blahověsta podal jsem zprávu, že Prusové hřbitov svých i rakouských vojínů zemřelých v Cerekvičkém lazaretu slušně ohradili a vyslovil jsem přání, aby to pěkně opravené místo vždy tak v pokoji zůstalo jako dosud, a hle, jest naděje, že to přání se vyplní. Z Berlina dodán dvorný list vys. uroz. paní Karolině, vдовě po Eugenu rytíři z Kleebornu co patronce, s dotazem, mnoho-li by se za tu hřbitovní půdu požadovalo, a s žádostí o svolení k ohrazení toho místa důkladnou kamenennou zdí. — Půda náleží obci Cerekvičké, a ta ač velice chudá jest, se vši ochotou darem dá ten grunt, přejíc sobě, aby místo, kde tolik hajitelů našich odpovídá, pěkně upravené na vždy zůstalo. — Plán s rozpočtem výloh již do Berlina odeslán, a jest naděje, že dílo brzo bude vyvedeno.

polní láhve, kusy plechových nádob a. p. — leželo po lese rozházené, — bylo tu viděti koleje děl, tažených přes paseku dosti hustou a plnou stromových stonků; stromy byly zpírázené, jiné roztržené od kulí granátových, — na těch stromech ještě po mnohých letech leckterá pila se pokazi, neboť některé až deseti ranami z jehlovek jsou udeřené a nejedna kulička v nich vězi. — Na sta psaní bylo tu rozházeno. Zdvihl jsem některé. Nejvíce bylo německých, něco italských a maďarských, jenom jediné nalezl jsem české, psané z Drážďan milému bratru. Tento skonal ve špitále v Hořiněvsi. Byl to syn nebožtíka učitele z Jeřic, bliž Hořic, jménem Anděl. Psaní důstojníkovi zasláné nenašel jsem ani jedno. — Listy z Pruska, jmenovitě od Děvina, nejvíce od manželek a přátel řemeslníků pocházející byly co do slohu, pisma i pravopisu dosti správné. Tot také pokynut, že by u nás mělo se pečlivěji o to dbati, aby žáci ve školách venkovských naučili se správné psaníčko složiti. V jednom listu z Děvina bylo psáno: „Příteli, půjdeš-li do boje, dej si na prsa štit s nápisem: Tuto jest průchod zakázany!“ — Psaní z Moravy a Čech byly větším dilem tklivé, jich obsah: „Chovej se počeště, modli se k Pánu Bohu, důvěřuj v Něho. — My s bratřimi a sestrami modlime se za tebe!“ Mnoho-li jich děkuje za tuto nábožnou službu svým drahým přibuzným a přátelům v náručí jejich?

Po lese bylo náramně mrtvo. Přes půl čtvrté hodiny v něm a vůkol něho jsem pomeškal, ale ani jediného ptáčka jsem neviděl ani neslyšel. Kus lesa má jméno Havraník. Zdržovalo se tady těch ptáků vždy tolik, že střelci sem vycházejíce v málo hodinách na sta jich postříleli, ale po bitvě mnoho neděl nikdo tu nespátril havrana neb kavku. —

Kam ty se skryješ, kam ty zalitneš havrane dravý, až nebeský Pán pošle živly světa v poslední boj? — Ano „kam půjdu“ — soudce světa, „od ducha tvého, před tváří tvou kam uteku?“ (Ž. 138, 7.)

Dar z ciziny. Vděčnost nutí mne, abych uvěřejnil ještě jednu událost, utěšené to ovoce strašné války. Dne 1. října pozdě večer dodáno mi z pošty těžké psaní. — Rozbaluji ho, a hle, tu se z něho zableskne čtvero stříbrných zlatníků rakouských a dále vykulují se opět, a opět, až jich bylo 39. Odkud? Až z Hohenzollernska! — Od koho? Od vojínů, kteří, jak zasíatel piše, bezděčně přispívati musili k zbidnění našemu,

a nad tou bídou ztrnuli. A kdo byl zasílálat? — Důstojný p. Stehle, katolický farář v Bietenhausen. — Piše: „Posilám částku sbírky totiž 26 zlatníků pro ubohe poškozené v Benátkách. Mám jen 40 měšťanů (Bürger) v osadě, žádný z nich není příliš bohatý, ale též žádný nuzný. Vojinové naši, Jenž bezděčně přispívali k válečným strastem ve vlasti vaší, všickni se bez úrazu navrátili domů.“ — Dále praví: „U nás papírových peněz málo jest v oběhu, a z peněz stříbrných dobrá polovice jest rakouského rázu.“ — Zmínučině o tamějších poměrech církve katolické dříve: „Církvi u nás jest svobodná a svým jménem samostatně vládne.“ K listu tomu přidána byla malá cedulička, na níž stálo psáno: „Když jsem tento list chtěl pečetiti, přinesl soused můj p. farář Pfeffer z Rangendingen ještě třináct zlatníků, jež tuto přikládám.“ — Tento dar, tak jak byl poslán, totiž ve stříbrbě, a dle výslovné žádosti zasílatele nejméně po jednom zlatém, dostali ti ubozi Benátečtí, kteří při boji dne 3. července požárem, spůsobeným hrubou střelbou, o všecko šatstvo, peřiny, vinutí atd. přišli a tudíž neměli, co by na se vzali aneb čím by se přikryli! — Když ta vzácná zásilka přišla, byl tu právě vele-důstojný pán Leodegar Vacek, kanovník a městský děkan Kralohradecký. — Válka má dlouhé ruce, do veliké vzdálenosti sahá, aby brala a to nemilosrdně i to poslední; láska však křestanská naopak jako to Boží slunécko své nepřeberné paprsky potěchy a účinné lásky rozesílá po celém oboru světa. — Sotva se asi ti dobrí kněží se svými štědrými osadníky nadáli, že budou první, kteří z ciziny pomocnou ruku svou podali v trpké strasti postaveným.

V druhém listu piše týž p. farář Stehle: „P. H., farář v H., hodlá vám také poslati 20 zl. a jistá bohatá vdova ze Švýcar 200 franků.“ — Kéž jest mnoho takových spomočníků v nouzit! A jest v skutku, a to doma, tomu násvedčují bohaté příspěvky pro poškozené válkou v uveřejněných seznamech z všech krajů drahé vlasti naší i z krajů těch, jež samy veliké poškození utrpely. Pěkná to budé památka v zápis-kách nyní spustošených obcí. Oschnet slza, která se těm, kdož vypsání o strastech svých předků čisti budou, mocně do oka podere; — rozvolní se opět srdeč při čtení těch hrůz až do ustání sevřené, až se též dočtu těch nepočetných důkazů lásky, od milých krajanů ne hladkými slovy mýbrž dary přemnogými a na mnoze bohatými

projevené. Sláva dárcům! Ano vám dobrodincům spanilomyslným budiž čest! Vy jste dary svými podali text k potěšné stránce historie české, dojemný jste na-kreslili obrázek k doličení dobrosrdečného charakteru pravého Čecha! —

Snad se mnohý z čtenářů ptáti bude, jak já dopisovatel k těm stříbrňákům z Hohenzollernska přišel? — Jestli p. redaktor Blahověsta mou prosbu o uveřejnění této zprávy neoslyší, dočtou se toho čtenářové tuto. Stalo se takto: P. farář Stehle se obrátil se svou prosbou o udání obce bojem u Králové Hradce nejvíce poškozené přímo k Jeho Eminenci našemu nejdůstojnejšímu metropolitovi. Z rozkazu Jeho Eminence měl d. p. redaktor Blahověsta tu vše vyšetřiti, i poslal mně dotaz, a na moji zprávu, dle nejlepšího mého přesvědčení učiněnou, psal vysoce důstojný pan kanclér kníž. arcibiskupské konsistoře do Bietenhausen-u a stříbrňáky přišly do Benátek. Sám za sebe i za podarované volám za každou písmenu v této záležitosti co nejsrdečněji: „Zaplat Bůh!“

Každá bouře v přírodě dvoji mívá účinek, hubí a zúrodní; — tak i válka. —

Naplňuje se to, co čteme v evangelium na den Mládátek (Mat. 2, 18.);“ co povědino jest skrze Jeremiáše proroka: „Hlas v Ráma slyšán jest, pláč a kvílení mnohé. Ráchel pláče synů svých a nedala se potěšiti, protože jich není.“ Tak nyní plakala a pláče ta a ona matka pečlivá, pláče vlast nad žalnou ztrátou nadějných synů svých. — A opět jiná matka diví se a žasne nad zázračným zachováním syna svého a velebí Boha, že se mu srdce zúrodnilo úmysly dobrými, zásadami a skutky Bohu libými, že se ji lepší vrátil než jak do boje vyšel. Plesá matka církve, že ne-jeden jeji syn prostředkem války v dobrém upevněn, jiný dokonale obrácen, na vždy získán ten, jenž se na vždy zdál býti ztracen. — Prozřetelnost Boží započala, upevnila a dokončila válkou v srdečích tisícícerých dílo milosti své na této zemi, a nadešla těm, jenž války použiti chtěli k zboření jeho. — Přišli pozdě! A tak vždycky pozdě přijdou, a vždycky shledají, že se na nich naplní, co psáno v Ž. 2, 1. „Meditati sunt inania,“ smyslili věci marné! — J. J.

D O P I S Y .

vydáni Z kraje v Čechách, v listopadu 1866.
„Nepokradeš!“ A „Slovo Boží není uvážáno.“

Když jsem v novinách četl, že se v

Praze chce sestaviti spolek, který proti každému kázání Jesuitů vydá brožúrku, po-kládal jsem to za nemožnost; neboť jsem si myslil: Coby mohl kdo namítati proti tomu, kdyžby Jesuita na př. kázal o 7. příkázani B. „Nepokradeš?“ — Nemám to však více za nemožnost nyní, an jsem se přesvědčil, kterakého pohanění ve veřejných listech došel kněz kazatel za to, že napomínal lid, aby svědomitě zachovávali přikázání sedmé, a tím spolu aby hleděli zachovati čest a dobré jméno českého národu, jelikož „Češi v německých krajinách mnohdy bývají považováni za zloděje.“ — Chci pověditi něco o zmíněném nařknutí našeho lidu. že takového podezření v některých německých krajinách skutečně stává, jest pravda. Žije na býv. panství jednoho velkostatkáře, jenž veliké statky má v Čechách, na Moravě, v Rakousku a v Uhřích. Často se stává, že při přesazování úřadníků hospodářských dají sem do naší krajiny úřadníky z Moravy a Rakouska. Tak před 4 lety přišel na osadu naši úřadník jeden, jenž, kdykoli mu na poli neb jinde něco odcizeno bylo, lidem našim spíral „zlodějských atd.,“ tak že jsem konečně sám nucena se viděl, nevoli svou jemu projeviti, a čest lidu hájiti. — Vloni přišel na jeho místo jiný úřadník z Rakouska, a i ten si zde stěžoval, ač mřínejšími slovy, na zlodějství, dokládaje že v krajině, kdež dříve byl, o tak častých a smělých krádežích není ani slechu. — A činili snad tito a jiní ještě úřadníci lidu v krajině naši křivdu, vytýkajice mu nesetrnost k cizimu majetku? Bohužel, že říci musím, že v mnohem ohledu nižádnou křivdu mu nečinili. —

Pravda ovšem, že jsou v naší milé vlasti přemnophé krajiny a dědiny, kdežto jest jmění jednotlivce každému svatým, kde lidé i nejchudší poctivě se žíví, v potu tváři své chleba svého spravedlivě si dobývajice; kde obyvatelé téměr beze všeho strachu o svůj majetek ku spánku se položiti mohou, kde co kdo rozsil a pak požal, také bezpečně sklidí. Jsou ale také krajiny, kde krádež je skoro v obyčejí. A k takovým přináleží i krajina naše. Vyjde-li kdo v čas žní v noci ven, snadno se o tom předsvědčí, an ne jednoho, ale více lidí potká, kteří veliké vály sena, aneb několik snopů obili na bedrách z poli domů odnášejí. Po žnich přichází řada na řípu a brambory; a tu ne snad v malém koší neb zástěře, ale na trakaři vozi

se řepa v noci domů. Běda pak tomu poli, kde není hlídače! U zemčat však není ani hlídač nic platen. Neboť nezřídka přichází celá společnost na pole; a vezme sobě, co chce, a hlídač musí mlčeti, aneb uteci. Když jsou pole prázdná, dojde řada na domácí drůbež, dříví, prádlo a jiné pod. věci. O pravdě toho může se každý u nás předsvědčiti. Když pak tyto nepravosti cizinec vidí, ano jimi sám utrpí, když div, že přijda jinam mluví o zlodějství. A snad tu někdo namítne: proč pak obce či obecní výborové a představenstva této nepleše přítrž neučinit? — Měliby ovšem tak učiniti; ale v mnohých obcích panuje náramná netečnost u věci této, takže kdyby i někdo takového zloděje viděl a potkal a jej proto zastavil, omluví-li se tento, že to vzal z panských polí, (byť tomu i tak nebylo), žádný ho proto nestihá, nekárá, netresce. — Nedomnívejte se však, že pouze chudší třída lidu tak nenechává a k cizimu majetku nešetrná jest; v naší krajině naaleznete totéž i u bohatších rolníků.

Několik obrázků z jisté vesnice to vysvětlí. Na návsi před stavením jednoho rolníka stála veliká, pěkná lípa; náležela obci; nepřekážela předešlým dvoum majitelům té živnosti, a podobně ani nynějšímu, který nad to v jiném stavení přebývá. Beze všeho ptání napřed ji hodně větví usekal a si přivlastnil, a potom počal celý strom podvracetí též bez povolení. Sousedé to viděli a mlčeli, a toliko na dolehání jednoho obyvatele usouzeno pak od výboru rolníku tomu, aby několik zlatých do obecní kasy zaplatil. —

Jiný rolník, nejbohatší ve vsi, beze všeho povolení zoral kus návsi před svým stavením na několik sáhů délky a šířky, a hezky hluboko, a hlinu vozil na své pole. A poněvadž nikdo proti tomu nepovstal, dovolil si více; ohradil totiž kamennou zdí značnou část pastviště obecního a přivtěl to k svému poli. To vydouce ostatní, činili pak podobně. A takového nešetření obecního majetku se strany rolníků mohlyb uvést veliký počet důkazů. A když tamní duchovní jednou při obecní hromadě na tuto nepríslušnost poukázal, odpověděno mu: pročby prý si neměli rolníci něčeho z obecního jmění doprati? — a když na to odpověděl, že obecní jmění nenáleží jen rolníkům, ale že naří mají právo všickni údové obce, bylo to právě od toho nejbohatšího popíráno. Když ale i nejbohatší nešetrí jmění cizího, kterak může se to pak za zlé po-

kládat člověku nuznému? A nyní se táží: Má duchovní pastýř tyto nepravosti na své oči vidoucí k tomu mlčeti, a jak jistí páni si přejí, stále jen o lásce, dobrotě a milosrdenství Božím kázati? Tuším, kdyby některý z těch pánů majitelem některého z blízkých dvorů byl, žeby bezpochyby sám duchovního snažně žádal, aby o 7. příkázání Božím důklivě kázal. —

Nuž tedy, co nechcete, aby vám jiní činili, nečiníte ani vy jiným, neschvalujte krádež, neujimejte se zlodějů. Uvedeli se kazatel proti krádeži kázající u lidu v posměch, zajisté tím nikdo z těch, jenž mají cizí statek na svědomí, nejen se nenapraví, ale bude ještě hůře si počinati. Ostatně ať vědí a si pamatuji noviny, že duchovenstvo naše ve věcech náboženských nebude nikdy poslouchati hlasu politických časopisů, ale řídit se bude vždy podlé učení Božského Spasitele a zákonu církve svaté a jako dovede vždy mužně hájiti se proti nájezdům nepřátel svých, tak i dovede trpělivě snášeti lživé hany a potupy, těšic se slovy Kristovými: „Blahoslavení jste, když vám zlořečíti a protivenství činiti, a lhouce všecko zlé o vás mluviti budou pro mne: radujte se a veselte se; nebo odplata vaše hojná jest v nebesích.“ —

Od Humpolce 7. prosince 1866.
(„Náš Vinařický“)

Číslo 331. „Nár. Listů“ dostal jsem teprve dnes do rukou; nedržím tich aniž na ně připlácím; tudíž arcí musím čekati, až mi můj přítel, jenž je z „pouhé zvědavosti odbírá“, některé to číslo pošle k nahlednutí. — Cta první „denní zprávu“ toho čísla, zhrozil jsem se, ale hněd jsem se zpamatoval, vida že to obvyklý spůsob novocošské polemiky. Neboť, ačkoliv ve svých „listech“ již mnohdykráte a v této „zprávě“ poznovu namluvili hromadu věci, nedokázali dosud ale ani jedné z nich. A že pana kanovníka Vinařického ti pánové tak sprostě se dotýkají, mohli bychom se domýšleti, že ani nejnovější historii literatury české neznají. — Vydobyl si pan Vinařický o řec naši mateřskou neočenitelných zásluh svými četnými spisy nejen z církevního ale i světského oboru a vždy pilně pečoval o správnost řeči české; to ale nelibí se pánum, kteříž si libují ve spůsobech mluvení, jako např.: „nás to diví,“ „já ho mluvím,“ „vz dor našemu namáhání,“ atd. Dále, nelibí se těm pánum, že pan Vinařický právě důkazy a doklady o pravdě jich výpovědi od nich požaduje a tak jim k hrdu sahá; tudíž musejí kři-

čet, aby kříkem svým nejenom uši svého lidu, ale i uši své učinili neschopnými k slyšení rozumného slova. — Kdyby ti páni znali se v nejnovější historii literatury české: znali by knihy, kteréž pan Vinařický ti-skem dosud vydal, a nemluvili by tak po-setile o něm. — Jsem opravdu žádostiv toho, zda ještě nyní N. Listy se vytasí s nějakým osvědčením vlasteneckých (?) kněží (?), kteríž by se srovnávali s jich zásadami; opakuj, ještě nyní: když tak sprostě se dotkly našeho Vinařického! P.J.
ob Dodatek. „V Budivoji“ č. 97. nalezá se toto osvědčení: „Velmi nemile dotkly se nás „Nár. Listy“ od 2. prosince t. r., kdež mluví se o veledůst. p. kanovníku Karlu Vinařickém tak nešetrně a urážlivě, jak jenom německo-židovské listy mluviti dovedou, chtějí-li na český národ a na nej-zasloužilejší syny jeho vyliti jed zloby své. My znajice veledůst. p. kanovníka z let blahodárného působení jeho, když byl děkanem Vltavo-Týnským a vikárem okresu Soběslavského, nezapomněli jsme posud na jeho neocenitelné zásluhu o rozkvět a povznešení české národnosti, o školství a učitelstvo, o všeobecné vzdělání národní, o chudinu atd. Zásluh tyto a zásluhu, kterých sobě dobyl asi 40letým zdárným působením na poli české literatury, zjednaly mu právo na všeobecnou vážnost a vděčnost Vltavo-Týnské osady a celého národu. A proto muselo nás ošklivosti naplniti spílání „Nár. Listu“ ve Feuilletetu a mezi denními zprávami. Vyjadřujice tuto ošklivost svou, jsme tím jisti, že jednáme ve smyslu města Vltavo-Týna, kteréž nedávno veledůst. p. kanovníka pocilo čestným měšťanským právem, ve smyslu celé osady Vltavotýnské a vikariatu Soběslavského, kdež posud žije památka na blahodárné působení tohoto výborného kněze, i ve smyslu všech, kteríž kdy poznali ctěného muže toho neobyčejnou vzdělanost, nezíštnost a obětovnost, neúhonnost života a srdečnou, mnohoná-sobně osvědčenou lásku k vlasti. — Několik citelů páně kanovníkových z krajiny posledního působení jeho na venku.“

Z Inomostí v Tyrolsku 11. prosince 1866.
(Drobné zprávy z círk. života.)

Přijměte letošní seznam zdejších bohoslovečů, t. j. posluchačů bohosloví na fakultě theologické od Jesuitů řízené. Všech theologů jest 201, mezi nimi kněží a kleriků světských 101 z 32 různých diecézí, řeholních 100 z 15 rozličných klášterů, jesuitů cvičí se tu 41; v konviktu u sv. Mikuláše bydlí 96 a v soukromých

domech 49 posluchačů, cizozemců jest 77. Nejvíce nových přibylo ze Švýcar. Jsem zde již druhý rok mezi samými Jesuity a ani jednou ještě, i když nejvíce brojili proti ním v Praze a jinde, neslyšel nikdo z nás Čechů zdejších od nich té nejmenší výčítky neb narázky, aniž jakéhosi odporného chování se strany jejich pocitil. Jinak některí konviktoři, ti čouce ve svých novinách o nezbedném chování několika těch potřeštenců v Praze, nemálo mrzeli se na Čechy, ovšem dle návodu svých novin nedosti rozsuzujice mezi Čechy a několika křiklouny, kteří vlastenci se býti chvástatí. Však pravý vlastimil neodvraci lid od Boha, od církve, alebrž horlí z lásky k lidu svému o čest a slávu Boží a spasení věčné bratří svých i časně jejich blaho. — Však odpusťte, že tu kážu. Při upomínce na ty jalové vlastence pojímá mne stud, nevole i litost — Bůh je na-prav! — U zdejších scholastiků z tovar. Ježišova viděl jsem též českou gramatiku. Cvičí se v jazyčích mnohých. — Nejd. p. biskup Brixenský vydal a 2. t. m. po celé své diecézi rozhlasiti dal pastýrský list, kterým vyzývá svých diecesánův k slavnosti díků za odvrácení nebezpečí nepřáteleckého od země Tyrolské za předešlé války, a k modlitbám za sv. Otce v nynější jeho tísni. Obojí slavnost spojil a určil na svátek Neposkvr. Početí P. M., zajisté velmi přiměřen. Toho dne měl sám v zdejším farním kostele, meškaje zde nyní na sněmu, kázání a slavné služby Boží, při kterých udělil všem přítomným věřícím odpustky 50 dnů, kdyžby totiž na úmysl církve před nejsv. Svatostí, po celé diecézi toho dne až do večera vystavené, za sv. Otce se modlili. — Z kázání vyjímám příběh, který, jak pravil nejd. řečník, z úst očitého svědka, rakouského důstojníka slyšel. — Na onom místě, kde v bitvě u Custozzy nejlítější bojováno bylo, na tak zvaném „křížovém vrchu“ (Monte Croce), tříkráte v bitvě stečeném, stál od r. 1848 dřevěný kříž postavený tam padlým onoho roku vojínům od soudruhů při životě zacho-vaných. Kříž pak ten, ač stál v dešti dělových kuli, žádného od nich porušení nevezal, a přece to bylo právě naše dělostřelectvo, které jak známo, neustálou kanonádou onu bitvu rozhodlo. — Ano, končil nejdůst. řečník, „in cruce salus“ v kříži byla i bude jediná naše spása, spása Rakouska, spása vlasti, spása každého jednotlivce, v kříži t. j. v náboženství, v pravé skutky osvědčené všre, v důvěře v

Boha a v jeho sv. pomoc, v lásce k Bohu a k bližnímu! —

Ale u nás, v drahé vlasti České, usiluje novinářstvo lid náš o víru, tu drahou perlu, o lásku k ní, o vážnost k církvi katolické a jejím ústavům, o vážnost k sv. Otcí, vši mocí připravit. Neostýchají se psati články „Na sklonku světského panství papežova“ a t. d., uváděti lid v pochybnost o pravosti zjeveného učení nezáživnými, materialistickými náhledy čili lépe pouhými důminkami destruktivních učenců „o slunci,“ „o skvrnách na slunci“ a t. d. a připojenými k tomu poznámkami „Co tomu říkáš, milý čtenář?“ Jakoby řekl: Hle čti a porovnej to s biblí, porovnej to s tím, co jsi se učil ve škole o stvoření světa v 6 dnech; viz, jak je to možná, aby od stvoření světa bylo jen 6 tisíc a několik let, když sama země před miliony a miliony lety již byla a t. d. — Proč, ptám se onoho pisatele toho článku, proč nepraví též, kterak tyto theorie učenců neodporují zjevení, což přece rovněž tak jako ony theorie, za nejnovější doby katolickými učenci tak jasné dokázáno, ač jsou-li ty theorie pravé, o čemž vším právem dotud pochybovat dlužno, dokud učenci nedokáží, odkud se pravotné ony částky, země, slunce a jak oni praví i ostatní těla nebeská sestavujici shluky a t. d. V onom pak článku „na sklonku vlády papežské“ nápadně mi bylo, kterak mohl pisatel těch žádků s jedné strany tvrditi, že nechce rozhodovati o tom, po právu li či neprávu sv. Otce vlády zbude, s druhé pak strany uváděti slova největšího odpůrce světské vlády papežské! Není nad důslednost! Ale co na tom, jen když se hana kydá na sv. Otce. Tak na př. že spoluviník na smrti Linkolnově náhodou byl papežský vojín (jakoby již celé vojsko papežské svatá nějaká legie býti musela, a jakoby v jiném vojsku právě takový dareba nemohl se vynajít), to musí býti tučnou literou tištěno a jmeno „papežský“ v předu. — Kéžby povstal „Pozor“ z mrtvých!

~

KRONIKA.

Z Prahy. V sále ostrova Žofínského odbyvá se od 12—17.t. m. bazar ve propěch vdov a sirotků po vojinech v letošní válce padlých a těši se hojně návštěv; bylot přijato první den vstupného 130 zl. a za prodané věci 2600 zl.; druhý den 158 zl. a 2300 zl., věra 243 zl. a 2100 zl.

- Pobožnost 40 hodin ná bude se

konati od 16 — 20. pros. v arcis. král. kapli na hradě, od 21 — 25. v seminařském chrámu Páně.

- J. Vel. císař pán ráčil darovati jednotě k dostavění hlav. chrámu sv. Vítá za odevzdaný skvostný výtisk roční zprávy 2000 zl.

- Kostel sv. Ignacia opravuje se nákladem OO. Jesuitů. Malířské práce převzal malíř Kandler. Hlavní oltář a presbyterium bude prý do jara obnoven, ostatní chrám v letě.

- Zemský sněm bude zasedati do 20. t. m., načež se poslanci rozejdu na svátky vánoční.

Z Moravy. Učitelstvo dekanátu Letovického podalo prosbu k zemskému sněmu markrabství Moravského, jejiž konec tuto uvádíme: „Vysoký zemský sněme račí se nás v našem politování hodném postavení milostivě ujmouti a dle příkladu sněmu Haličského a Rakouského k tomu pracovati, by učitelstvu Moravskému dle nynějších drahotních poměrů plat zvýšen, a tento ne z rukou obecního představenstva, nýbrž z některého veřejného fondu za kvintaci vyzdvihován býti mohl.“

Z Vídni. O působení církevního soudu manželského ve Vídni podány jsou tyto zprávy: Od 1. ledna 1857 až do konce r. 1865 bylo přijato 2100 žádostí o rozvedení od stolu a lože; 5 žádostí zůstalo bez úředního rozhodnutí za příčinou úmrtí jednoho z obou manželů; 122 žádostí odmrštěno beze všeho vyšetřování; ve 230 případech se docílilo smíření manželů; 1760 žádostí vyřízeno jest výrokem soudním. Nad míru prospěšnými se býti dokázaly pokusy o smíření, jež dle zákona farářové mají vykonati pokaždé, kdykoli se dva manželé v rozepři nacházejí a některý z nich o rozvedení žádá; z každého 100 případů stalo se při 60 — 70, že manželé k laskavým slovům svého pastýře duchovního se smířili a od další žaloby upustili. — Žalob proti platnosti uzavřeného manželství podáno od r. 1857 — 1855 toliko 25; z těch bylo hned odmrštěno 14, za neplatné prohlašeno manželství dvoje; nálezem soudním odmrštěno žalob 7; ve 2 případech se rozepře ukončila úmrtím jednoho z manželů. — V příčině zasnoubení bylo od r. 1857 — 1865 předloženo 250 žalob; toliko ve 2 pádech jsou žalobníci mužové, ostatní jsou ženštíny.

- Ve Vídni posvěcen byl dne 18. listop. nový chrám sv. Alžběty na předměstí Wieden od nejdůst. světicího p. bi-

skupa dr. Kutschkera. Na vnitřní úpravu chrámu tohoto povoloilo státní ministerstvo 50.000 zl. r. č.

V Lublani založil kupec Čemašer dvanácté místo kanovnické při katedrální kapitole, věnovav k tomu účelu 20.000 zl.

Z Německa. V nynějším Pruském státu ještě mezi 23,521,260 obyvateli 7,712.000 katolíků; severo-německý bunt čítá 8,875.000 katolíků mezi 29,221.000 obyvateli. V jižním Německu (Bavorech, Virtembersku, Bádensku, Hesensku) se mezi 10 $\frac{1}{2}$ milliony obyvatelů nachází 5,400.000 katolíků. Príjmy duchovenstva katolického jsou nejlepší ve Virtembersku; tam kongrua kaplana obnáší 650 zl., faráře III. třídy 750 zl., II. třídy 850 zl., první třídy 1000 zl. (jihoněmecké měny). Celkem ve všech německých státech mnohem lépe jest postaráno o duchovenstvo protestantské, než o katolické.

Z Poznaňska. Nový arcibiskup diecéze Hněznensko-Poznaňské, Měčislav Ledóchowski, brzy po nastoupení na úřad svůj obrátil zřetel k náležitému výchování kněžstva svého a především některé nutné změny v obou seminářích (theoretický seminář klerikalní jest v Poznani, praktický v Hnězdně) uvedl. Profesuru filosofie na semináři theoretickém svěřil knězi Westfálskému dr. Kemperovi nařídil, aby předmět tento v němčině se přednášel. Letošní rok školní začal osmidenním cvičením duchovním, jež konal s alumny kněz Kulák z tov. Ježíšova; arcibiskup sám po celých osm dnech bera podíl v exerciciích šlechetným příkladem svým nemálo kuzdaru jejich přispěl. Po obecném sv. přijímání čteny byly nové stanovy seminářské, jež arcibiskup na základě přesných zákonů církevních byl zosnoval. Stanovy ty značně se liší od předešlých; tak k. př. časté vycházky alumnů do města téměř naprostě jsou zrušeny; společné procházky obmezeny jsou toliko na onu část města, která za metropolitním chrámem leží; cizím lidem není více dovoleno choditi do ložnic alumnův; prázdniny jsou jen jednou za rok v letě, kdežto dříve byly několikeré. Velmi přiměřená ustanovení konečně obsažena jsou v řečených stanovách vzhledem cvičení nábožnosti, každodenního rozjímání (o čemž dříve v semináři nebylo ani řeči) a návštěvy vel. Svatosti oltářní.

Z Ríma. Skoro touž dobou, když etitelům sv. Jana Nep. v Praze poprávano bylo vlastníma očima patřiti na posvátné tělo tohoto slavného mučeníka a miláčka

národu Českého, byly také zde v Římě některé k tomu zvláště povolené osoby oblaženy pohledem na svaté ostatky oslavence, jenž už před 1000 lety v Čechách veliké ústy u lidu požíval. Neménim ostatky svatých apoštolů Slovanských, Cyrilla a Methoda, nebo všeliká píle vyhledati svatá těla jejich, zůstala posud bez prospěchu; nýbrž jsou to relikvie sv. papeže a mučeníka Klementa I., jehož úctu spolu se sv. tělem jeho naši věrověstové Cyril a Method do Čech přinesli, k jehož uctění první chrámy na půdě českomoravské stavěli. Řečené kosti sv. Klementa spočívají v Římě v chrámu téhož světce pod hlavním oltářem a sice v olověné rakvi, kteráž od časů papeže Benedikta XIII. († 1730) otevřena nebyla. Právo otvírat skříně s ostatky Svatých v Římě přísluší kardinálu-vikáři, pročež i tuto kardinálu Patrizi přítomen byl. Otevření rakve dalo se tri dni před slavností sv. Klementa, 20. listopadu; mimo kardinála-vikáře při tom byli: kard. Guidi z řádu Dominikánů, jímž náleží klášter ku chrámu sv. Klementa přistavěný; Msgr. Bartolini, tajemník kongregace sv. obřadů; Cavaliere de Rossi s jinými údy komissoarchaeologické: konečně dominikáni Mulyoly, kněz a Burke, převor konventu. Dle zpráv, jež De Vitry z předešlého století podává, bylo vůbec známo, že se v rakvi sv. Klementa mimo jiné ostatky nachází nádoba s krví, část voskové svíce (Agnus Dei řečené), dva křížky, a nápis ku papeži Leonu I. se vztahující. Mimo tyto předměty však nalezena jest v rakvi také skleněná nádoba rozložená a krví skropená, jejíž nápis na malém kousku křidlice vyrytý zněl: REL. SCT. XL., ostatky 40 Svatých, snad že 40 sv. mučeníků ze Sebasty. Ostatky v nádobě té jsou četné a velmi dobře zachované. Rakev byla pak zase zavřena a opatřena pečetími příslušných úřadů církevních. Tělo sv. Klimenta bude v podzemní basilice téhož sv. mučeníka zdobiti hlavní oltář, jenž se staví na též místě, kde bývalo obydli sv. Klementa.

Z Italie. O spůsobu, jakým se v Italií zrušují kláštery, svědčí tato událost: V městě Palma di Monte chiaro, v kraji Girgentském došel královský jeden úředník k tamějším jeptiškám a ohlásil jim, že v jeho moci jest, kdykoli se mu zachece, je z kláštera vyhnati; slibil však, že jich ušetří, pakli mu okamžitě zaplatějí 1000 lirů (2000 zl. r. č.). Polekané řeholnice chtěly mu skutečně peníze dáti, zatím však jeden kněz počinání úředníkovo oznámil soudu

a další neplechy byly zamezeny. — Ve Florencii byl nedávno uvězněn inženýr Falcorieri, jemuž svěřena byla stavba italského paláce parlamentního, jenž ale nyní dán jest ve vyšetřování pro podvod a pokus uplacení. Vzhledem na něho volá revolucionářský list „Gazzetta del Popolo“: „Pryč s lupiči!“ S výkřikem tím shoduje se také „Unità cattolica“ dokládajíc však: „Pryč se všemi lupiči! s malými rovněž jako s velkými; pryč s těmi, kdož kradou, jakož i s těmi, kdož svádí ku krádeži; pryč s lupiči, kteří jsou na cestách, ale pryč také s lupiči, kteří se mezi vyšší diplomací a uprostřed vysokých politikův nalezají. Místo pokřiku: „Chceme Rím“ křičte všickni: „My nechceme žádných lupičů.“ ∞

Literární oznamovatel.

- Nákladem „Zlaté Knihy dívek českých“ v Písku vyšly a vydávají se téžměj spolu tyto spisy: 1) „Zlaté Lístky.“ Dárek útlověkým dívčákům do Zlaté Knihy zapsaným. Spořádal Vojt. V. Janota. Číslo IV. Obsah: Obrázky z přírody od dr. Jos. Pažouta a sice: Liduščino kozlátka (s obrázkem). Andulčin beránek. Vodní kapky (s 5 obrázky). Liška (s obrázkem). Bobrové (s obrázkem). Velbloudí (s 4 obrázky). Na str. 50 — 134. následují povídky našeho Fr. Pravdy, totiž: Koblihy; obrázek ze života. Nové šaty; příklad ze života. Aloisie a Jindřiška; povídka. První zahrádka; povídka. Na str. 135 — 159 jsou básně rozličných spisovatelů. Na posledních XIV. stranách nalezají se správní záležitosti a přehled účtu Zl. knihy za r. 1865. — 2) „Zlaté Klasy.“ Dárek dospělejším dívčákům do Zlaté Knihy zapsaným. Spořádal dr. Jos. Pažout. Číslo IV. Obsahuje: Děje národu Českého pro dívky. S obrazem Elišky poslední Přemyslovny. Sepsal Eduard Erben, profesor na výšších real. školách v Písku. Stran 206 a XIV., na nichžto jest ohlášení správních záležitostí. — Tyto „Děje národu Českého pro dívky“ od Ed. Erbena vyšly též o sobě nákladem Zlaté knihy dívek českých.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnulí:

- P. Frant. X. Tomaschek, kn. ř. Joaniit., admin. fary ve Fürstenfeldu v Štýrsku, dne 12. července (nar. 19. pros. 1794, posv. 12. srpna 1821);
P. Angelus Slanina, kn. ř. František., vikář

- konventu v Zásmukách, dne 28. čee (nar. 12. října 1799, posv. 9. února 1826);
p. Petr Nieder, kněz. na odpoč. v Praze, dne 15. srpna (nar. 28. června 1801, posv. 22. pros. 1827);
p. Aug. Richter, kaplan kraje Hablšwerdského v Kladsku, dne 16. srpna (nar. 24. února 1830, posv. 30. června 1855);
p. Jan Nep. Fischer, čestný kanovník kaptoly kolleg. na Vyšehradě, kněz jubil., arcib. notář, dne 11. října (nar. 10. října 1787, posv. 12. srpna 1810);
p. Ant. Waldmann, kněz na odpoč. dne 22. října (nar. 25. září 1838; posv. 28. července 1861.)

Vyznamenán jest:

- p. Jan Starý, farář u nejsv. Trojice, stal se školdozorcem Staroměstského škol. okresu v Praze.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Weisser, koop. v Předměřicích, za os. kaplana do Kostelce na Labi;
p. Frant. Lehečka, kapl. ve Větatech, za kooper. do Předměřic.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenán jest:

- p. Jos. Haman, jubil. kněz, os. děkan v Křemyži, obdržel nejvyš. rozhodnutím c. k. apošt. Velič. d. 7. t. m. zlatý záslužný kříž.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Dominik Filip, ředitel chlapet. semináře v Hradci Králové, b. notář, obdržel nejvyš. rozhodnutím c. k. apošt. Velič. d. 6. t. m. titul dvorního kaplana.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Vlasák, farář ve Světci (Schwaaz diec. Litoměř.), za děkana v Týně nad Vltavou;
p. Augustin Forst, farář v Pluhově Žďáru, za faráře v Opařanech;
p. Jos. Nápravník, proz., za skuteč. zámeč. kapl. v Choustníku;
p. Frant. Mikota, kapl. v Nepomuku, propuštěn na čas do Sev. Ameriky, kdež převezme duch. správu české osady ve státu Jova;
p. Fr. Mikuláš, kapl. z Klatov do Nepomuku;
p. Eerd. Chlumecký, neom., za kapl. do Klatov.

Uprázdnené místo:

Ždár Pluhov, fara patron, kníž. z Paaru od 22. list. do 8 ledna 1867.

Příští, poslední číslo tohoto ročníku bude se vydávat dne 24. t. m. v poledne.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři číslo 190—I.

Expedice:
v kat. knihkupectví
B. Stybla,
na sv. Václavském
náměstí čís. 786—II.
Nedostlá čísla reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydavatel a redaktor: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřich bídne čini národy.“ (Přísl. XIV. 34.)

Evangelium na den Obřezání Páně.

Obsah.

Dítě blahoslavené Panny Marie bylo osmého dne po svém narození obřezáno, a Ježíšem nazváno.

Výklad.

Za onoho času, když se naplnilo — když pominulo — dní osm — sedm docela a osmý poněkud — když přišel osmý den, určitý k tomu — aby obřezáno bylo dítě, kteréž se před osmi dny z Marie Panny v Betlémem narodilo, — nazváno jest — od Panny Marie a od svatého Josefa — jméno jeho Ježíš, kterýmž — jménem — bylo nazváno od anděla, prvé než se v životě počalo. Než se totiž v životě počalo, poslan jest anděl Gabriel od Boha do Nazáretna k blahoslavené Panně Marii, a řekl jí mimo jiné i to: „Aj, počneš v životě, a porodiš syna, a nazveš jméno jeho Ježíš.“ (Luk. 1, 31.) Právě tedy, že již před početím nazváno tak jméno jeho od anděla, a ne vlastně od anděla, nýbrž od samého Boha: neboť nemluvil anděl sám od sebe, nýbrž na rozkaz Boží. To se nám tu proto připomíná, abychom nemyslili, že si snad to jméno Panna Maria a svatý Josef sami vymyslili, nýbrž abychom věděli, že oni je od anděla Páně slyšeli, že je dítěti svému na rozkaz Boží dali, ba že muje Bůh sám dátí rácil, a abychom, vědouce to, tohoto jména jakožto s nebes pocházejícího na nejvýš sobě vážili. A zajisté, že ho sobě mnohem více vážiti budeme, když víme, že od Boha pochází, nežli bychom ho sobě vážili, kdybychom myslili, že pochází jen od lidí. A v jaké teprv vážnosti, uctivosti a lásce to jméno mítí budeme, až zvime, co znamená, že znamená Vysvoboditele lidí od hřichů! Však odkud to vím? Anděl Páně sám vyložil to jméno svatému Josefu, řka:

„Nazuveš jméno jeho Ježíš;“ a proč právě tak? proč ne jinak? „on“ zajisté vysvobodí lid svůj od hřichů jejich.“ Vida, že jméno Ježíš dle výkladu andělova vysvoboditele lidí od hřichů znamená. A když znamená to, může-li něco lepšího ještě znamenati? Myslím, že nemůže; neboť největší dobro slepému jest vysvoboditel od slepoty, největší dobro hluchému vysvoboditel od hluchoty, největší dobro něměmu vysvoboditel od němota a největší dobro hříšníku vysvoboditel od hřichů. A ještě jednou pravím, když znamená to, co tu díme; čím tedy to dítě jest a musí nevyhnutelně být? zajisté že vysvoboditelem lidí od hřichů; nebo kterakby mohlo Ježíšem — Vysvoboditelem se jmenovati, a to na rozkaz Boží, kdyby v skutku a pravdě Ježíšem — Vysvoboditelem nebylo? Vždyť by byl Bůh sám lidí z ohledu spasení jejich oklamal, podobně člověku, kterýžby falešný peníz dobrým nazýval a za dobrý ho vydával; což nemozná o Bohu mysliti. Jak jistě tedy to dítě Ježíšem — Vysvoboditelem se nazývá, tak jistě pravým Vysvoboditelem jest. Ejhle Vysvoboditele v lůně Panny Marie, na loktech svatého Josefa! Protož ho tak libají, za něho díky vzdávají, v něm šťastni a blaženi jsou. Ejhle Vysvoboditele mého — tvého — veškerého světa! Pochovejme ho, pomilujme ho, zliblejme ho, řekněme mu: Tys Vysvoboditel můj; nechci nikdy o jiném slyšeti. O blahoslavené oči, kteréž tě vidí, a uši, které tě slyší, a ústa, která tě libají a ruce, které tě chovají, a nohy, které k tobě spěchají! O blahoslavené srdce, které na tobě lpí, a duše, která v tobě žije, a mysl, která se v tobě kochá, a síla, která se ti obětuje! — Však již rád bys věděl, kdy a jak ten Vysvoboditel vysvobozovati počne? Hle, již počiná, v tentýž den, v který jest Ježíšem — Vysvoboditelem nazván, dává se

Předplácí se
v expedici
i u všech třídných
knihkupečů
na rok: 2 zl. 50 kr.
na pln.: 1 zl. 30 kr.

Po poště:
Celerovo: 3 zl. — kr.
přílož.: 1 zl. 55 kr.

— 20 —

Předplacení čtvrtletní se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

dle zákona obřezati, to jest, u přítomnosti Panny Marie, svatého Josefa a jiných více svědků trpí obnažení, přijímá ránu, snáší bolest, cedí slzy, prolévá krev. A to na vysvobození od hřichů? Ano, od hřichů, jmenovitě od dědičného. O kdožby si byl pomyslil, že takto započne, že nás bolestí a krví svou od hřichů vysvobozovati bude! O krví nevinná, pro nás prolitá, my nejsme tebe hodni! — O kterak pak on jednou asi dokoná? jakými bolestmi, jakými ouzkostmi, jakým krve prolitím, jakou smrtí? — Z takovéhoto bolestného, krvavého počátku nelze předzvídati nežli daleko bolestnejšího, krvavějšího konce. — Ale jaká to láska, která k tak trpkým, strašlivým věcem se odhodlala, která tak velikou obět přinesla, která břemeno veškerého člověčenstva na sebe vzala a snášela! O Vysvoboditeli! Ty nás miluješ. Tvé obřezání, tvá bolest, tvůj pláč, každá slza oka tvého, každá krůpěj krve tvé nám praví, že nás velice miluješ. O budiž za to od nás ve všem všudy, nade všecko a na věky milován!

Jako dítě blahoslavené Panny Marie osmého dne po svém narození obřezáno a Ježíšem nazýváno bylo, tak jsme byli také my hrzy po svém narození, totiž na křtu svatém, jménem nazýváni a obřezáni, s tím však rozdílem, že dítě Panny Marie jménem nazýváno bylo od Boha, my pak od lidi — od rodičů, od kmotrů, a že obřezáno bylo na těle, my pak na duši. — A jakým jménem byl každý z nás nazýván? Jmérem některého Svatého; jeden totiž byl nazýván jménem Jan, druhý jménem František, třetí jménem Václav, čtvrtý jménem Josef atd. A proč právě jménem některého Svatého? Nepochybň proto, aby byl tím, čím se jmenuje, svatým. Ty se jmenuješ u př. Františkem, a proč? aby byl Františkem, to jest, aby byl pln pokory, tichosti, mírnosti, aby se měl za malíčkého, nepatrného, nehodného před Bohem i před lidmi jako sv. František. Ty se zase jmenuješ Václavem, a proč? aby byl Václavem, to jest aby byl pln víry a bázně Boží, aby po službách Božích toužil, na ně spěchal, jim s vroucí pobožností obooval jako sv. Václav. Ty se jmenuješ Janem Nepomuckým; a proč? aby byl Janem Nepomuckým, to jest, aby byl pln lásky k Bohu, vděčnosti k rodičům, uctivosti k učitelům, aby si slovo Boží k srdeci bral, na mysl své rozjímal jako sv. Jan Nepomucký. Ty se zase jmenuješ Josefem; a proč? aby byl Josefem, to jest aby byl

pln čistoty a nevinnosti, aby se příležitostí k hřichu varoval, světu uhýbal, obočování s dobrými, svatými, obzvláště s nejsvětější Pannou Marií sobě liboval jako sv. Josef. Ty se jmenuješ Marií; a proč? aby byla Marií, to jest, aby byla plna dovernosti, poslušnosti, pobožnosti a všelikých ctností, aby se za děvku Páně pokládala, jemu s celým srdcem svým se obětovala, a vší silou svou mu sloužila jako Panna Maria. Ty se zase jmenuješ Annou, a proč? aby byla Annou, to jest, aby oplývala milosti, spravedlnosti a přívětivosti, aby s plácicími plakala a s radostními se radovala, aby úštěpky a hanu trpělivě snášela, jako sv. Anna. Ty se zase jmenuješ Kateřinou, a proč? aby byla Kateřinou, to jest, aby po křesťanské moudrosti toužila, o ni Boha prosila, dle ní život zřídila a spíše smrt podstoupila, nežli se jí odřekla, jako sv. Kateřina. O budiž tím, čím se nazýváš; budiž obrazem toho svatého, od něhož své jméno máš! A to tím více, poněvadž jsi byl na křtu svatém také obřezán, ovšem jak již řečeno, ne zevnitř, na těle, nýbrž vnitř v duši své. V duši své jsi byl nezrušitelným znamením znamenán, dědičného hřichu sproštěn, milostí Ducha sv. posvěcen, od zlých náklonností k dobrým obrácen, na důstojenství syna a dědice Božího, spoludědice Kristova, chrámu Ducha sv. a úda církve svaté povýšen; a tímto duchovním obřezáním, to jest tímto očistěním, posvěcením, povýšením duše tvé byls na vždycky k činění všeho dobrého zavázán, jmenovitě k přemáhání a zapírání sebe samého, ke krocení a mrtvení zlých žádostí, k varování se hřichů a všech k nim příležitostí; což zase nic jiného není, nežli obřezání — obřezání proto, že to bývá s bolestmi, mnohykrát s dosti velikými, řezavými spojeno; avšak s tím rozdílem, obřezání křestní že na tobě od Boha vykonáno bylo, obřezání toto že *ty sám* na sobě s pomocí Boží vykonávati musíš, a obřezání křestní že na tobě jenom *jednou* vykonáno bylo, aniž kdy smí se opakovati, obřezání toto že musíš častěji na sobě opakovati, že v něm musíš pokračovati až do smrti. Nuže tedy počni — obřezávej, to jest, přemáhej, zazapírej sebe samého, obřezávej srdce své — zkrocuj hněv, závist, nenávisti a jiné zlé žádosti, kteréž ti ze srdce vycházejí; obřezávej oči své — odvracuj je od zlých věcí, obracuj je na dobré: na dům Boží, na kříž, na obrazy Svatých, na nebe; obřezávej uši své — zacpávej je před utrhač-

nou řečí, neslušným žertem, necudným zpěvem, otvírej je křesťanskému cvičení, mravnému rozmlouvání, moudrým radám a rozkazům; obřezávej jazyk svůj — zdržuj ho od klení, nadávání, pomlouvání, bláznového sprýmování, daremného tlachání, cvič ho v nábožném prozpěvování, křesťanském pozdravování, čitání dobrých kněh, vypravování toho, cos na kázání slyšel; obřezávej ruce své — odnaučuj je lenosti, zlodějství, pranicím, navykej je prospěsným zaměstnáním, k potřebným prácerem, k rychlému obsluhování nemocných; obřezávej nohy své — odvracuj je od nočního se toulání, od pohoršlivého běhání do zlých společnosti, přidržuj je k pospíchání; do kostela, ku klekání v modlitbě, k navštěvování nemocných atd.! A kdyby se stalo, že bys dnes neb zejtra v hřich upadl, neopomeň pak hněd na to se obřezati, to jest, hřichu svého želeti, jeho se odříkat, z něho se vyzpovídati, za něj zadost učiniti, škodu nahraditi, krádež navrátit. A když tak v tomto obřezávání sebe samého až do konce pokračovati budeš; bud ubezpečen, za živa že veliký prospěch v křestanské spravedlnosti učiniš, a po smrti že věčného blahoslavenství dojdeš. Amen.

Evangelium na den Zjevení Páně neb sv. tří králů.

Obsah.

Brzy po narození Pána Ježíše přijeli mudrci od východu do Jerusaléma, a ptali se po něm, kde jest, odvolávajíce se na hvězdu jeho, kterou byli na východu viděli. Což uslyšev král Herodes, ulekl se s vším obyvatelstvem Jerusalémským, a hněd shromáždil všecko vyšší kněžstvo a učitelstvo, a tázal se jich, kdeby měl dle předpovědi proroků Kristus se naroditi, a dozvěděv se, že v Betlémě, povolal zase tajně mudrců a vypýtával se jich pilně na čas hvězdy, která se jim byla ukázala, a pak je propustil, řka, aby mu, když dítě naleznou, zvěstovali; že on také přijde a jemu se pokloní, myslil ale při tom, že jej zavraždí. Mudrci tehdy odjeli, a onou zázračnou hvězdou vedeni štastně do Betléma přijeli, dítě Ježíše nalezli, jemu se klaněli a dary obětovali. A konečně od Boha napomenuti byvše, aby se nevraceli k Herodesovi, jinou cestou vrátili se do krajiny své.

Výklad.

Když se byl narodil Ježíš v Betlémě Judově — v tom Betlémě, co byl v zemi Judské — za dnův Heródesa krále, aj!

mudrci — moudří, učení, zvlášt v umění hvězdářském zběhlí mužové a spoju králové, dle nábožného podání jménem Kašpar, Melichar, Baltasar — od východu — z východních krajin — přijeli — nenadále s četným komonstvem na mnohých vellbloudech a dromedářích — do Jerusaléma — hlavního města židovského, — řkouce: *Kde jest ten, kterýž se narodil, král židovský?* — A aby jim nikdo namítati nemohl: Co pak se vám zdá? co vám kdo namluvil? vždyť se nizádný král židovský nenařodil; odvolali se na hvězdu, která se jim byla ukázala a zvěstovala jisté narození jeho; nebo — pravili — *viděli jsme hvězdu jeho na východu* — na východním nebi — a *přijeli jsme poklonit se jemu*. Bez pochyby že oni prastaré, daleko široko i v jejich krajinách rozšířené proroctví Balaamovo o hvězdě, kteráž z Jakobova pokolení vzejde, dávno dobře znali, a že na tu hvězdu často myslili, o ní rozmlouvali, po ní toužili, na ni se těšili, nejvice za nočních dob, když na hvězdy pozorovali. Dost možná, že hledice k nebesům, bezpočtukráte toužebně zvolali: O kýž tu prorokovanou hvězdu již již uzříme! A hle, Pán Bůh vyplnil žádost jejich; ukázal jim na nebi neobyčejnou, zázračnou, od ostatních hvězd zcela rozdílnou hvězdu, a vnukl jim, že to hvězda židovského krále, že znamená narození jeho. O radost nad radost! Od té doby neměli doma stáni; jen pryč — do země židovské — do Jerusaléma, jen ho vidět, jemu se klanět! A bez ohledu na dálku cesty, na velikost outrat, na množství nebezpečenství, na rozličné lidské pochybnosti a námítky vypravili a vydali se hněd na cestu a spěchali k Jerusalému. O jak rádi byliby letěli, aby již nově narozeného krále viděli, a jemu se klaněli! O těch dobrých, věrných, horlivých duší! Kdyby bylo všeude takových, ó jaké byloby tu k Pánu Ježíši — do jeho chrámů, k jeho oltářům, k jeho oběti spečhání, jaké jemu se klanění, jemu prozpěvování, jeho před veškerým světem oslavování! A to tím více, protože hvězda daleko větší a krásnější nad onu, kterou mudrci viděli, já myslím, Církev svatá, katolická tisícerymi jazyky každého roku jeho narození zvěstuje, a nejen jeho narození, ale také jeho život, jeho smrt, jeho z mrtvých vstání, jeho na nebe vstoupení, jeho v nebi kralování, jeho příští k obecnému soudu. Jsi-li pak, milý křesťane, v srdci svém hotov, Pána Ježíše v domě jeho tak často, jak můžoš, navštěvovati, a jemu v nejsvětější Svátosti pokorně se

klaněti? — Kdyby sé ti někdy k němu nechtělo, vzpomeň na mudrce, jak oni do Jerusaléma spěchali, aby ho viděli, a jemu se klaněli. —

Sotva že se mudrci v Jerusalémě ukázali, strhnul se po celém městě náramný hluk; všecko z domů vybíhalo; div, že na nich oči nenechalo; o ničem se nemluvilo, nežli jenom o nich, tak že to i k uším Heródesovým se dostalo. A co on? byl tomu rád? *Uslyšev pak to Heródes král*, — že totiž mudrci od východu přijeli a nově narozeného židovského krále hledají. — *zarmoutil se* — asi takto sobě myslé: Ted je zle, král nový tu, on bude dnes nebzejtra chtít nad židy panovati; židé budou tomu rádi, budou ho v tom podporovati; mne bez toho jakožto eizince, Idumejčana, od Římanů jim vnuценého, vždycky nenáviděli, a rádi byliby mne se zprostili; čím více nyní, když vlastního svého krále mají, na něhož tak dlouho čekali; na ten spůsob mi nic nezbývá, než násilná smrt anebo vyhnanství. O blázne! ty se bojiš ponížení, ztráty kmentu, žezla a života? On nemyslí na to, aby tě ponížil, nýbrž aby tě povýšil na důstojenství syna a dědice Božího, chrámu Ducha sv. a oudu církve svaté; on nemyslí na to, aby ti vzal, nýbrž aby ti dal roucho nevinnosti, žezlo vítězství, korunu spravedlnosti. A toho se bojiš? nad tím se rmoutiš? — A nejen Heródes se zarmoutil, ale — *i všecken Jerusalém s ním*. Obyvatelé Jerusalémskí myslili sobě asi takto: Dva králové v jedné zemi, to není nic dobrého. Jeden bude druhého nenáviděti, pronásledovati, vyháněti; povstane válka a krve proliti; a my zde, v královském sídle, okusíme pří tom to nejhorší. O zpozdilci! vy se lekáte krve proliti? — pravdat, že bude, a chcete-li, povím vám kdy a kde: brzy, za tři a třicet let, a blízko, na hoře kalvárské; tam proleje vlastní krev svou za vaše spasení. A toho se lekáte? nad tím se rmoutiš? — Ale tak tomu jest, jak Písmo sv. dí: „Bezbožní se třesou strachem tam, kdež strachu není“ (Žalm 13, 5) — kdež nemají čeho se strachovati, to jest, ne že nemají čeho se strachovati; mají zajisté za živa i po smrti — za živa z ostnů v svědomí, pokut Božích, zlé smrti; a po smrti z odsouzení, zavržení a ohně věčného; ale že se strachují nejen tam, kde mají z čeho se strachovati, nýbrž i tam, kde nemají z čeho, jako u př. v této případnosti, že se narodil král židovský. O chráse, m. kř., bezbožnosti, chceš-li se uchrá-

niti strachu tam, kde strachu jest, i tam, kde strachu není!

Heródes, zprávou o narození krále židovského celý ustrašen, hned přemýšlel, coby činiti měl, aby se na trůnu udržel; i napadlo mu, aby ho zabil. Ale kterak ho mohl zabiti, dokud nevěděl, kde se narozenil? To bylo tedy to první, nač se musil tázati, co musil zvěděti — místo narození jeho. *A shromáždiv všecka knížata kněžská a učitele lidu*, — všecko vyšší a nejvyšší kněžstvo a učitelstvo — všecko proto, aby se tím spíše dozvěděl, čeho se dozvěděti chtěl, — tázal se jich, *kdeby se Kristus měl naroditi*. Oni pak řekli jemu: *V Betlemě Judově; nebo tak psáno jest skrze proroka (Micheáše 5, 2.): „A ty Betléme, země Judská! — v zemi judské! — nikoli nejsi nejmenší mezi knížaty judskými* — mezi knížecími městy v Judstvu, ač se zdáš býti nejmenší, proto že nejsi knížecí, jako jiná města; *nebot z tebe vyjde vévoda — král — kterýžby spravoval lid můj israelský.*“ Ted věděl Heródes, co chtěl věděti — místo, kde král židovský se narodil. Ale na tom nebylo dost; on chtěl a musil také věděti čas, kdy se narodil. Dokud toho nevěděl, nemohl nicého začít, protože nevěděl, jak staré děti má dáti v Betlémě a ve vůlkolí jeho zabiti, aby mezi nimi jistotně byl král židovský. Ale od koho se toho dozvěděti? od jiného ne, nežli od mudrců. Oni vědí, a mohou pověděti, jak as dleuhu onu hvězdu viděli; a on bude moci o stáří dítěte z toho souditi; nebo jak dlouho ji viděli, tak as bude to dítě staré; co tedy učinil? *Tehdy Heródes tajně povolal mudrců*, — tajně proto, aby nepadl u lidu v podezření, jakoby něco zlého obmyšlel, a u vyvedení obmyslu svého nepotkal se s odporem, — *pilně se jich vypatal na čas hvězdy, kteráž se jím byla ukázala: a je do Betléma propouštěj, řekl: Jděte, a vyptejte se pilně na dítě, a když naleznete, oznamte mi, abych i já, přijda, poklonil se jemu. Ten pokrytec! o pokloně mluvil, a na vraždu myslil.* — O nechtěj, m. kř., nikdy nic zlého činiti, aby nemusel pak s tím se skrývati, a na oko se staviti jiným, nežli jsi. Dobrota, čistota, spravedlnost před pokrytstvím zajisté té ochráni. —

Heródes mudrce propustil a oni odešli, jakož tu dále stojí: *kterížto vyslyševše krále, odešli.* A to samojediní; nešel s nimi ani Heródes, ani kdo z kněží a zákonníků, ani kdo z ostatních obyvatelů Jerusalém-ských. Arcit ne; nebo Heródes neměl kdy,

on musel doma přemýšleti, jakby to dítě zavraždil; a židovští kněží a učitelé, co ti tak dalece o Messiaše dbali? Na bohatství a slávě měli dost; a ostatní lid Jerusalémský, ten se podlé slepých vůdců svých řídil, a také se bál, aby Heródesa na sebe nepopudil, kdyby se k odcházejicím mudrcům připojil. Tu se nám ukazuje trojí druh lidi: první v Heródesovi, druhý v židovských kněžích a učitelích a vůbec v obyvatelích Jerusalémských, a třetí v mudrcích. V Heródesovi ukazuje se nám druh lidi bezbožných, kteří Pána Ježiše nenávidí, jej pronásledují, žalárují, křížují, a nemohou-li jeho samého, alespoň věrnéoudy jeho; v židovských kněžích a učitelích a vůbec v obyvatelích Jerusalémských druh lidi lhostejných, kteří Pána Ježiše sice nepronásledují, ale také o něj, o jeho církvi, obět, svatosti, učení mnoho nedabají, kteří tak živí jsou, jakoby to pro ně nebylo, jich se nic netýkalo; konečně v mudrcích druh lidi nábožných, kteří Pána Ježiše milují, po něm touží, k němu spěchají, na něm časné i věčné blaho své zakládají. Ku kterým z nich chceš ty náležet? Hled, abys náležel k těmto posledním. —

Mudrci odesli a to v noci. Na ráno nečekali, na nocleh ani nezpomněli. A kteřak by mohli usnouti? — Mimo to také na hvězdu se těšili, že se jim ukáže, že je zase povede. A proto, sotva že za branou byli, již oči k nebi pozdvihovali a hvězdu na něm hledali. *A aj, hvězda, ktereouž byli viděli na východu*, — jako věrny vůdce — předcházela je, až i příšedší stála nad místem, kdež bylo dítě. A co oni, když je uzřeli? *Uzřevše pak hvězdu, zradovali se radostí velikou velmi.* Zajisté kdyby byli mohli, žeby ji byli radostí celou zlibalí a slzami skropili, a že s ní ani oka nespustili, že se na ni pořád usmívali a bezpočukráte k ní zvolali: *Ó milá, drahá, zlatá hvězdo!* Ó bys věděla, jak nám bylo smutno bez tebe, jak jsme tě pohřešili v Jerusalémě, jak jsme tužbou práhli po tobě. Ó bys znala radost naši, s jakou jsme tě uviděli, s jakou nyní na tě pohlížíme a tebe následujeme! *Ó věrná vůdkyně naše, přived nás na místo, po němžto toužíme, ukaž nám krále, k němužto spcháme!* Ó blaze, stokrát blaze nám, že na pravé cestě jsme, a že z ní nezbloudíme, že, co neviděti, budeme u cíle! — *Ó kýž všickni lidé s podobnou tužbou církev sv. hledají, s podobnou radostí ji vítají, s podobnou libostí na ni pohlízejí, s podobnou*

věrností jí se přidržují, s podobnou stálostí, jí následují; nebot ona jest nebeská, zázračná hvězda, která pravou cestou vede k Pánu Ježiši, ovšem že mnohdykráte přes Jerusalém, to jest přes mnohé překážky, a že mnohdykráte od očí zmizí a nechává člověka na rozpacích, v těžkoстech a zármutcích, ale to jen k jeho dobrému a jen na čas; pak se opět ukáže, a tim rychleji vede k žádoucímu cíli. — A kýž také jeden každý takovou hvězdou jest, kteráž vede k Pánu Ježiši! kýž takovou hvězdou jest otec svým dítkám, učitel svým žákům, soused svým sousedům! Ó jaké množství bylo by tu hvězd! jaké na ně podívání, jaká z nich radost!

Hvězda příšedší stála nad místem, kdež bylo dítě, jakoby říci chtěla: Tu jest, vejděte tam. *I všeď do domu* — bez pochyby ne velikého, bohatého, nádherného, podobného paláci — *nalezli dítě s Marií matkou jeho, a padše* — na kolena a na tváře — *klaněli se jemu.* Kdo jak živ víděl, žeby kdy byli mužové a k tomu ještě mudrci a králové malíčkemu dítěti se klaněli? — Když v Jerusalémě, na královském dvoře byli, nikomu se tam neklaněli, ani králi Heródesovi; a zde v bídném, nepatrnném domě klanějí se cizému, chudému, opovrženému dítěti; odkud to? nepochybň odtud, že osvícením Ducha sv. v tom dítěti pravého, živého Boha poznali. Aj, to dítě — Bůh. Honem sem, padněme na kolena, klanějme se tomu dítěti; nebo to dítě jest Bůh. Ó lidé, co děláte, že sem nespěcháte a neklaníte se dítěti, k teréž jest Bůh? Králové jemu se klanějí, andlé se mu klanějí, proč pak vy ne? — Mudrci klaněli se dítěti, — *a otevřevše poklady své* — pokladnice, to jest skřině drahými poklady naplněné, — *obětovali mu dary*: zlato, kadidlo a myrhu. Těmito dary ukázali, jaké dary v srdečích svých měli a tomu dítěti obětovali, totiž víru, naději, lásku. Ovšem, nebo ve víře, naději a láске hledívali doma nočního času k obozze, a pozorovali na hvězdu, kteráž se jim byla ukázala; ve víře, naději a láске vydali se na cestu, přišli spěšně do Jerusaléma, a ptali se po novorozeném králi židovském; ve víře, naději a láске odešli z Jerusaléma, následovali předcházející hvězdy, a přišli do Betléma až na místo, kdež bylo dítě; ve víře, naději a láске vešli do domu, padli na obličeje a klaněli se jemu; ve víře, naději a láске konečně otevřeli poklady své, a obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. Ó blahoslavený, kdo takovéto

poklady v srdci svém má! Byť třeba zlata, kadidla a myrhy neměl, jen když ty má, a obětuje Pánu Ježíši. Ty jsou zajisté lepší nad tisice zlata, kadidla a myrhy. Ovšem že k nim dobré, když jest, také zlato, kadidlo a myrho přidati, anebo místo zlata almužnu, tělesný neb duchovní milosrdný skutek; a místo kadidla modlitbu, díků činění, konání všeho ke cti a chvále Boží; a místo myrhy půst, trpělivost v kříži, litost nad hřichy. O blahoslavený, kdo takovéto dary Pánu Ježíši obětuje po všecky dni svého života! —

Mudrci obětovali dítěti zlato, kadidlo a myrho, a dali těmito dary svou víru v něj jako Boha, svou naději k němu jako Bohu a svou lásku k němu jako Bohu na jevo. Ale na tom nebylo dost. Oni jej dary svými také za Krále, za Kněze a za Proroka vyznali a vyhlásili, a sice zlatem za krále, kterýž nad národy panovati, kadidlem za kněze, kterýž libou Bohu obět obětovati, a myrho za proroka, kterýž sv. evangelium kázati, a za to mnoho trpěti bude. A zajisté, že to dítě jest králem a to nejslavnějším, kterýž zde na zemi království spravedlnosti a pokoje založi, potom na nebe vstoupí, na pravici Boží sedne, Ducha sv. sešle, skrze něho království svého před nepřáty obhájí, je po všem světě rozšíří, syny království svého posvětí, zdokonalí, a posvěcené, zdokonalené konečně do věčného života přijme. A zajisté, že to dítě jest knězem, a to nejvyšším, kterýž pravou, dokonalou, Bohu na nejvýš libou, lidu na nejvýš spasitelnou obět obětovati bude a sice krvavě jednou na vždy na kříži, a nekrvavě na každém místě po všecky dni až do skonání světa. A zajisté, že to dítě jest prorokem a to největším, kterýž lidem sv. evangelium hlásati, jím dobré činiti, za to ale trpký kalich piti, krutý hoj bojovati, krví se potiti, pod křížem klesati, na kříži pniti, umírat i po smrti ve věrných oudech svých, v křestanech katolických, přemnoho křivid, bolestí, a muk po všecka léta a století trpěti bude. A poněvadž králem, knězem, prorokem jest, protož hotaké za krále, kněze a proroka vyznávejme; za krále pokorným se mu klaněním, ohotným vůle jeho činěním; za kněze pobožným oběti mše sv. obcováním a častým svátostí přijímáním; za proroka pilným slova jeho slyšením a stálým příkladu jeho následováním. A když tak ho vyznáme před lidmi; zajisté že i on nás dnes neb zitra vyzná před otcem nebeským. — Mudrci si u Pána

Ježíše pobily, poklonou a dary svými ho poctili; a co dále učí? bez pochyby, že na domov pomyslí. Ó kýž vědí, co Heródes — ten ukrutný pokrytec — proti dítěti obmýšlí, aby se k němu nevrátili, a nechtice dítěte mu nevyzradili. Kýž jim dá Bůh dobré vnuknutí! A napomenutí dostavše ve snách, aby se nevraceli k Heródesovi, — ó chvála Pánu Bohu! z toho, co Heródes obmýšlí, nebude nic. Pán Bůh viděl obmysl jeho, vzal dítě v ochranu, a mudrcům dal napomenutí, aby se nevraceli k němu, a oni dle napomenutí toho — *jinou cestou vrátili se do krajiny své*. Zajisté že oni na té celé cestě na nic jiného nemyslili, než na Pána Ježíše, a o ničem jiném nemluvili, než o něm, a o něm doma bezpočtukráte, s nesmírnou radostí vypravovali. A není divu, neb z hojnosti srdece mluví ústa. A kdo ví, co oni tím svým vypravováním s pomocí Boží duší potěšili, osvitili, na víru obrátili, k dobrému, svatému životu vzbudili. Ó kýž i my svým vypravováním o Pánu Ježíši něco přispějeme ku spasení duší nesmrtelných! Amen.

J. Felizna.

Historie a Jesuité.

Že veřejné mínění neodsuzuje řád jesuitský, ukázali jsme již v Blahověstu. (na str. 456.) — Odpůrcové naši v Nár. Litsch uchopili se tedy „historie“ a podávají „historické důkazy,“ uvádějíce nejen jednotlivé výroky, jež Jesuity odsuzují, ale dovozujíce to i historickými (?) faktory. Prohledněme si to pozorněji. — Ovšem nedivíme se, že se *pařížští* profesori bohosloví příkře vyjádřili r. 1554 proti Jesuitům; nebo ať nic nedívme o nepřízní jejich, již výborně profesor Skočdopole v brožurce „Jesuité“ (st. 28) dolíčil, podotýkáme jenom, že Jesuité počali učiti *zdarma* ve Francouzích a že tedy pánum profesorům hrozilo ubytí platu od studentů. — Uvádí-li se odsuzující fanastický, řečnický soud jediného *kardinála Cavalechiniho* r. 1766 v celém kollegium kardinálském o španělských Jesuitech, žádá toho spravedlnost a ouplnost, aby se uvedly taky ostatní řečniči, a spolu hned podal i rozsudek čili uzavření celého kollegia, jež ovšem neodsoudilo po oné ač tak ohnivé řeči řád jesuitský. — Stížnost vyšlaného *kardinála Saldanhy* o portugalských Jesuitech r. 1758, že hledí si tuze obchodu, pomijíme tím spíše, an se tam ze žádného zločinu a krádeže, podvodu a šalby hnusné neobviňují. Stížnost pak *arcibiskupa Pražského Harracha* o Jesuitech k papeži Urbánovi VIII. v prvních letech po bitvě Bě-

lohorské spíše chválí Jesuity než odsuzuje; nebo dokládá tam kardinál Harrach, že prý *nejschopnější mužové* jdou do řádu, místo co by měli světskými kněžími raději pod arcibiskupem se státi. Co pak se tam dále mluví *proti* Jesuitům, v tom vidí *soudný čtenář* jen obrat řečnický, dobré použity. Arcibiskup totiž stěžuje si vlastně na pařezské vymknutí Jesuitů z jeho právomocnosti, a nemoha přímo nevoli svou proto papeži vyjádřiti, ličí *domněle* škodlivé působení jejich dle úsudků „*jiných lidí moudřejších v zemi.*“ Ostatně nerozhodl se Urban VIII. nikterak proti Jesuitům, nahližeje snad řečnickou tuto figuru v úřední stížnosti arcibiskupově. — *V dekrety pak stavů pod obojí v Čechách od 9. července 1618 o vypovězení Jesuitů z Čech* mělo se jen podotknouti, že ho diktovali *evangelici* češti tří stavové; a čtenář by mu byl hned porozuměl. *Útok na krále francouzského Jindřicha IV.* r. 1594 již odbyl dobře profesor Skočdopole na témaž místě, a o útoku na portugalského krále r. 1758 dokázal dobré Olfers r. 1839, že vzdor všem pokleskům při vyšetřování *ničeho* se nemohlo dokázati Jesuitům. — *K zrušovacímu breve Klementa XIV.* od roku 1773 pak sluší vždycky taky hned přiložiti *bullu Pia VII.* od r. 1814, jež řád tento opět obnovuje. —

Poněvadž ale tolik váhy se klade na „historické svědky,“ ovšem bez ohledu při výrocích jejich na okolnosti a úmysly jejich, obracím se k témuž prostředku, a upozorňuju na důležitý v tom ohledu spis, jenž vyšel r. 1841 ve Vídni pod názvem: *Historischer Ehrentempel der Gesellschaft Jesu.* Obsahuje 78, pravim *osm a sedmdesát* příznivých svědectví o Jesuitech od nejrůmanitějších osob. Podává se tu především 16 svědectví od papežů, 5 výroků od králů a vladarů, mezi nimiž i dvou nekatolických; žádost všech francouzských biskupů k Ludvíku XV. r. 1761 a žádost všeho kněžstva francouzského od r. 1762; na to následují výroky učených a vážených mužů, jako Bossueta, Chateaubrianda, Fenelona, Montesquieua, Muratori — ano i nestranných protestantů jako Buffona, Hallera, Kerna, Leibnitze, Lingueta Robertsona; konečně i hlasy nevěřících jako Bayle, Raynala, Rousseau, Voltaire . . . — Roku pak 1853 vydal oldenburský státní rada *Fischer, protestant*, v Lipsku knihu o Jesuitech (*Aburtheilung der Jesuitensache vor der historischen Kritik, dem Rechte und dem gesunden Menschenverstande*), jež nestrann-

ností, kritickým duchem a příznivým úsudkem nemá v tomto ohledu sobě snad ani rovné v literatuře o této věci. Spisovatel slyše náhodou kázání jednoho Jesuity, dal se ze zvědavosti do kritických studií o *odsouzených* Jesuitech, studioval *výhradně* protijesuitské spisy, z katolických pak používal jenom listin a stanov řádu — a ejhle Jesuité nejen obstáli před jeho soudem, ale nalezli v něm i nejhorlivějšího, ač při tom dosud protestantského, přece ale nestranného chvalořečníka. „Jesuitský řád jest dle zásad svých, praví na konci svého spisu, nejvážnější a nejpodivnější vzdělavací ústav lidstva: — po 300 let neodchyli se tento řád, v celku vzatý, od původních povinností řehole své, zasluhujet bez ohledu na vyznání od každé vlády největší podpory, jelikož bojuje proti vlažnosti náboženské, jež je původ všeho neštěstí v lidstvu.“ — Konečně posuzuje proti-jesuitské spisovatele, vytýkaje jim, že jsou to buď falešní liberalisté, kteří mají *něco jiného* za lubem a jimž tedy Jesuité *překážejí*; anebo nekatolici, kteří z pramenů kalných s předsudky vždy čerpají; anebo výdělkáři, kteří používají zastarálých mezi lidem klepá k prospěchu svému, nestarajíce se o pravdu anebo nemajíce potřebných k tomu vědomostí a nevyhnutelné soudnosti historické. Spolu pak lituje, že mužové schopní i povolání, vážení a soudní ani z lásky k pravdě ani z povinnosti úřadu svého se proti takovým hlasům neozývají, čímž ubohý lid ošálen v omylu svém starém neustále zůstává. — Jelikož jak všecky předsudky proti Jesuitům z historie i ze života kriticky vyvracuje, schvalujieme jej tím spíše našim odpůrcům, jelikož by se jim snad učený spis katolika Riffela „*Aufhebung der Jesuiten*“ 1855 podezřelým a straným, právě jen proto, že spisovatel katolíkem jest, zdáti mohl, ač veskrz nestranným dějepiscem se osvědčil. Vezmi a čti — a sud pak dle pravdy a zajisté pravda zvítězí i u tebe!

T. N.

Poruč se Bohu do vůle!

Poruč se Bohu do vůle
a směle beř se světem,
Bůh po bok dá ti anděla
tak jako dává dětem,
co v nevině jsou spanily
jak růže vzkvetají:
a požehnání nebeské
se sklene na tvou lici.

Poruč se Bohu do vůle
a Bohu věnuj skutky,

a svaté světlo nadšení
zapudí temné smutky,
jež klade svět ti v ústrey
a živly vzdorující:
a požehnání nebeské
se sklene na tvou lici.

Poruč se Bohu do vůle
a střež se toho světa,
jenž podoben je zahradě,
kde onen kvítek vzkvetá,
jenž barvou plane líbeznou,
však vůni má smrtící:
a požehnání nebeské
se sklene na tvou lici.

Poruč se Bohu do vůle
a pokračuj jen směle
na dráze slovem vytknuté
Božského Trpitele;
pod každým krokem vyrůstá
překážka zrazující:
však požehnání nebeské
se sklene na tvou lici.

Poruč se Bohu do vůle:
je příkrá cesta v nebe,
i skrytou vůli Pán Bůh zná
a odmění pak tebe
ve stánu tom, jenž připraven
pro ustavičně bdící —
tam sláva Pánem slíbená
ti ověnčí tvou lici. *Julius Nejedlý.*

D O P I S Y.

*V Praze na štědrý den 1866.
(Slovo redaktora k čtenářství.)*

Skončujíce témito rádky šestnáctý
ročník Blahověsta vzdáváme všem pp.
spolupracovníkům, dopisovatelům a věrným
přátelům vřelé díky ze srdece upřímného. Činíme známo, že Blahověst dále
vycházeti bude. V tom již zahrnuta jest
žádost o další pomoc k přátelům, kteříž
při nás věrně stáli ve dnech dobrých i
zlych. V tom spočívá zároveň i slab, že
Blahověst dále bojovati bude za pravdu a
právo věren heslu svému „Spravedlnost
zvyšuje národ.“ Listů těchto, neodvislých
„hlasů katolických,“ jest zvláště nyní nad
míru zapotřebí a proto nesmí Blahověst
umíknouti, alebrž musí a bude i v novém
ročníku připomínati přátelům i nepřátelům,
že „slovo Boží není uvázáno, a hřich že
bídne čini národy.“ Však proto že ne-
slouží žádnému spolku ani tajnému ani
zjevnému, ani žádné straně, nemá odnikud
podporu leč od předplatitelů svých. I na-
dějeme se do přátel našich, že se přičiní
o rozšíření Blahověsta mezi duchovenstvem
i lidem. V tomto půlletí odstoupili od nás

někteří odbíratelové, jichž ruka Páně dotkla
se, tak že válkou o své přišli a v odbí-
ráni pokračovali nemohli. Těchto čtenářů
našich, jenž I. půlletí v rukou mají, na
druhé však pro nedostatek předplatiti se
nemohli, vyzýváme, aby nám udali jmena
svá a pokud zásoba přebývajících čísel z
půlletí druhého stačí, dáme jim výtisky
zdarma, aby úplný měli ročník, jenž jest
věrným obrazem přestálych strastí a pro-
tivenství, kteréž jsme snášeli od nepřátele
cizích i domácích. Kéžby všichni lidé, ve
vlasti i za hranicemi byli dobré vůle, aby
o milých vánocích i v novém letě sláva
byla Bohu na výsostech a pokoj lidem
dobré vůle! Pokoje nám zapotřebí. Pře-
jeme tedy všem čtenářům našim
k novému roku: Pokoj Páně budí vždy-
cky s námi! Ten pokoj, jehož svět nemá
a dáti nemůže.

*Z vikariatu Českobrodského dne 20. prosince 1866.
(Výnos o svěcení dnů zasvěcených.)*

Minulý týden došlo nás 12. číslo le-
tošního Ordin. Listu, v němž se duchoven-
stvu známo činí, že Jeho Eminence náš
nejdůst. vrchní pastýř spolu s ostatními
nejdůst. pány, biskupy české země Jeho
c. k. ap. Veličenstvu přednesl snažnou
prosbu, aby rácil milostivě nařídit, by v
továrnách na cukr v neděli a ve svátek
se nepracovalo. Nejdůstojnější páni bi-
skupové nejdiali tu pouze z úradní po-
vinnosti své ohledem na 3. Boží a 1. cir-
kevní přikázání, alebrž vyhověli spolu vře-
lému přání pracujícího lidu, který neustálou
namahavou prací ani v neděli odpo-
činku nemaje, duchovně i tělesně hyne.
Jsem na osadě, z nížto přemnoží do blízké
cukrárny v L. na práci chodi; lidé tito
si mi nejednou stěžovali na to, že pro
nedělní práci ani chrám Páně navštiviti
nemohou, dokládajíce, kterak mezi nimi
vůbec za zlé se to pokládá duchovenstvu,
že prý dovolilo továrníkům v neděli pra-
covati: ale, čehož neméně želeti jest, pra-
cující lidé tito hynou i tělesně. Na naši
malé osadě již několik továrníckých děl-
níků z přílišného namahání se roznemohli,
dva nebezpečně, tak že sv. svátostmi zao-
patřeni byli, ano dalyby se uvésti i pří-
klady, že takový dělník, před několika
málo lety zdravý a silný, namahavou prací
života si ukráti, a pak mladou vdovu s ně-
kolika dítkami zde zanechá. A není divu,
vždyť i ta němá tvář potřebuje nevyhnu-
telně odpočinku; tím více tedy člověk. —
Jeho Veličenstvo rácil uznati spravedlivost
i slušnost prosby nejdůst. pánu biskupů,

a po uvážení podaného sobě vysvětlení finančního ministerstva, že zákon od 18. října 1865 nikoliv nepřekáží svěcení neděl a svátků — rácil nařídit, že v cukrovárnách nemají být dni nedělní a sváteční znesvěcováni. Toto nejvyšší rozhodnutí bylo od vys. c. k. místodržitelstva výnosem od 4. září 1866 číslo 2222 nejdůstojnějšímu k. arc. ordinariátu dodáno, s tím doložením, že veškeré podřízené úřady budou nad tím bdati, aby onen zákon o dani z vyrábění cukru nebyl zneužíván k nesvěcení dnů nedělních a svátečních. Ejhle tedy! Bůh to káže, aby člověk v neděli od práce odpočíval, církev sv. to velí, zeměpán to nařizuje, duchovenstvo veškeré si to přeje, lid o to snažně prosí: a přec se pracuje! Na železnicích nemá se v neděli nic nakládat ani skládat; ale z nedaleké stanice vozí se v neděli neustále řípa do továrny; a jak jsem sám slyšel, vozkové reptají proti úřadům i duchovenstvu, že i v neděli se dříti musí. — Tážeme se, kde leží přičina tohoto nešetření zákonů Božích i církevních i nařízení císařského? — Továrníci ovšem předstírají, že pro zákon o poplatku čili dani paušální škodu by trpěli, kdyby se v neděli nepracovalo; avšak my víme, že daň na ty dny, kdy se nepracovalo, vypadající jim se vrátí. Nemají tedy škody v pravém smyslu slova, leč že v neděli nic nevydělají. Pak by ale musel i rolník na to stěžovat, že v neděli škodu má, an čeleď i dobytek jeho nepracuje, a přec je hospodář živiti musí. A dejme tomu, žeby i nějakou malou škodu utrpěli tím, žeby se v neděli nepracovalo: což mají snad práva žádati, aby k vůli jejich měšci sta a tisíce lidí na duši i na těle hynuli? Ani na to se nemá ohled bráti, že obcím rok od roku přibývá lidí duševně i tělesně zmrzačených, a vdov a sirotků? — Předkládáme záležitost tuto nejdůstojnějším pánum biskupům a vys. c. k. místodržitelství k dalšímu uvážení, a vznášíme na ně nejen ve jménu duchovenstva, ale i ve jménu veškerého pracujícího lidu tu snažnou prosbu, aby laskavě vyšetřili, kdo toho vinu nese, že vzdor danému nejvyššímu nařízení v továrnách na cukr přece v neděli a ve svátek pracovati se nepřestává, a brzkou pomocí přání lidu vyhověli.

Od Jizerý dne 22. prosince 1866.
(Domnělý kněz z Kralohradecka.)

Žalosti naplnil mne článek „Hlas kat. kněze z Kralohradecka“ v Národním listu od 11. prosince 1866, a nejenom mne samotného, ale i sousední spolubratry, s nimiž o této věci jsem mluvil. Když už sami kněží podkopávají důvěru k sobě, pak arcif se nemůžem diviti lidem ostatním, kteří našim záležitostem nerozumí, a tudíž mluvíce o nich, mluvívají jenom do větru. Původce řečeného článku stěžuje si a to vším právem na to, že jsou kurendy od konsistoře pouze německé, any přece asi dvě třetiny duchovenstva jsou Čechové. Pravda je to, to se nedá upříti; ale neměl-li p. spisovatel s jinými stejně smýšlejícími, a ty on dobře zná, obrátiti se v slušné prosbě k nejdůstoj. konsistoři, kteráby slušné žádosti zajisté podle možnosti vyhověla. Týž pán si dále stěžuje na sbírky od konsistoře k dobrým účelům činěné. Nařizuje tyto sbírky jenom Kralohradecká konsistoř? Vždyť jest nynější svět samá sbírka, takže by někdy dobré bylo učiniti sbírku, aby pak sám na sbírku přispěti sto byl. Ze ony sbírky slouží jenom ku okrasce Hradce? O mnohých sbírkách jest to pravda, ale tím se podporovala dobrá věc, a o to se tu vlastně jenom jedná. Při podporování dobré věci myslím abychom se nikdy nepptali, kde bude ta věc, nýbrž dali, aby už byla. Pan spisovatel si dále stěžuje, že posilá konsistoř duchovenstvu knihy, kdy se jí zlíbí, a nutí je, aby knihy tyto odobírali, uváděje na př. „Officia propria“ t. j. zvláštní hodinky církevní pro duchovenstvo české, a „Acta et decreta Concilii Provinciae Pragensis.“ Poslední kniha má být v každé faře; kaplan si ji koupiti nemusí, když sám nechce. — Rozhlašují-li časopisy, že ta neb ona kniha, nejednou bídny to román, nemělaby v žádném domě scházeti, mělaby snad svrchu řečená kniha scházeti ve faře? — Že se ale pan spisovatel vzpírá proti odebírání „officia“, tomu se opravdu divím, a dle toho bych soudil, že p. spisovatel ani knězem není, nýbrž že někde mezi duchovními slyšel něco mluvit a pak to podal, jak tomu sám rozuměl. Modlitba církevních hodinek jest jednou z prvních povinností každého kněze. Má-li se ale kněz modlit dle církevního předpisu, potřebuje k tomu knihu „Officium proprium.“ Pan spisovatel sobě naříká, že jsou řečené knihy dosti drahé. Vezme-li si ale seznam kněží tu neb tam vyšlých a porovná velkou osmerku Propria, 844 stran, tisk černý a červený a cenu 3 zl. r. č. s cenou jiných kněží a třeba románů, uvidí, že jak „Officia propria“, tak i „Acta et decreta“ u porovnání s nimi jsou mnohem lacinější.

Komu se dále v Kralohradecké diecézi

podpisovaly adresy, to nevím, nejsa z té diecése; v naší diecézi se před několika už roky podepisovala jenom jedna a to sv. Otci, a i to bylo „svobodomyslnému“ novinářstvu trnem v očích, ač samo každou chvíli nějakou adresu tomu neb onomu „výtečníku“ svému věnuje. Co se neblahých poměrů vyplývajících z nynějších patronátů týče, to uznáno už dávno a každý kněz si žádá přiměřené opravy. Tu opravu nám ale nevyjednají „Nár. L.“ ta nám musí přijít odjinud. A že katolické noviny nebo časopisy na opravu tuto ukazují a jí si žádají, ať si jenom ten pán, který k onomu článku učinil poznámku o Jesuitech, přečte některé články v Časopise katolického duchovenstva, obzvláště v sešitu 7. r. 1866 na samém konci článku „Právo patronátní v Čechách.“ Co se týče důvěry a lásky, které Kralohradecká konsistoř ani za málk nepožívá, tu panu bratru, ač je-li knězem, přeju v plné míře všecku, co se konsistoř nedostává; zároveň mu ale prorokuju, že až ona katastrofa od něho předpovídána nastane, nebude u špatných katolíků lásky a důvěry žádný katolický kněz požívat, a tedy ani on, třeba i držel se stranou „činu.“ Až ho strana činu nebude více potřebovat, řekne mu: „Jdi! jsi také Jesuita, jako ti ostatní. A pryč s Jesuity!“ Kdo se na záhubu Jesuitů více namáhá, zdali N. L. nebo časopisy náboženské, o tom rozhodne soudný čtenář čtoucí s rozvahou a bez předsudku slova obou stran. Žádný by se byl v náboženských časopisech o Jesuitech ani nezmínil, kdyby N. L. neustále proti nim nesočily. Křičeli se neustále do světa „Stejné právo všem!“ jest spravedlivé, aby přáno bylo také Jesuitům! Či nejsou Jesuité také lidé? Nejsou mnozí naši krajané? Ostatně budou-li o Jesuitech mlčetí jiné listy, budeme v Bl. mlčetí také. Bezduvodné podezřívání ale odraziti se musí, aby alespoň ten, kdo pravdu hledá, ji také najiti mohl. Tolik na dorozuměnou.

V. A. K., kaplan.

Z venkova dne 16. prosince 1866.
(Poučení obrancům Jesuitů.)

Proč se ujímáte Jesuitů nenáviděných? Marná práce, neboť a) Vy neznáte Jesuity; odkudž byste jich mohli znáti? — z jejich písemných prací, z historie nebo z tovaryšení s nimi? Ano, ale to jsou velmi nedostatečné prameny k poznání jich. Neboť co písemných prací se týče, víte dobře, že jsou mnozí lidé na světě, kteří jinak mluví a jinak myslí, jinak piší a jednají. — Z historie že je znáte? Arci, vy jste

se dočetli sice o mnohých velkolepých dílech jejich ve všech krajích světa, ale — jejich historii psali jejich přátelé, zakuklení Jesuité ať katolíci nebo ne, a přítel není nikdy proti příteli — jest vždy straný, láska všecko snese a příkrývá. Či jich znáte z tovaryšení s nimi? To se teprv klamete; neboť Jesuita prý každého, jenž s ním zachází a jej poslouchá, omáme, opentli a oslepí. — Zcela jiné, bezpečné, nade vši pochybnost postavené prameny prýšti se radikalním nepřátelům Jesuitův; ti je znají — ne z kněh jejich, těch žádný z nich nečetl ani neviděl; oni je znají z románů, nejvíce z „Věčného Žida,“ kde jsou i latinské dokumenty o nich, z kněh německých radikalista, protestantských fanatiků, krátce z kněh jejich nepřátel. A to víte, nepřítel vždy mluví pravdu; neboť již předci naši říkávali: „Cheeš-li věděti, jaký jsi, povaď se jen se sousedem.“ Oni je dále znají — ne z tovaryšení s nimi, žádnýt radikalista neměl nikdy s Jesuitou co mluviti nebo jednat, pročež není jimi omámen a porušen, aby předpojatě o nich soudil — oni je znají ze „všeobecného mínění.“ Co můžete vy o všeobecném mínění věděti? Nejvýše toto mínění znáte ve svých osadách ale ti, co vytoulkli Jesuitům okna, znaji toto veřejné mínění v celém světě a znali je dříve nežli bylo, neboť oni veřejné mínění tvoří. — b) Vy nejste takoví duševní velikáni, abyste mohli se v boj pustiti s muži (?) činu. Neboť celé své učenosti kde a jak jste nabyli? Vidíme vás ještě v duchu, jak jste se hmoždili, ty expliky po 12 dlouhých let louskali, na ty exameny jako na soud Boží se připravovali s třesením, v potu a v prachu, bez spaní a bez jídla a — po examenu zase hned k examenu chodili a již jste byli léta vysvěcení, zase k examenu jítí musili. A ten kus své zkušenosti pracně jste dobývali po vesnicích a městečkách se lopotice, v chýzkách a chatřích bídly a pláče ji sbírajíce. Toho všeho nepotřebovali vytoulkači oken a povykočáci proti Jesuitům. Oni sice také několik škol proběhli ale jen tak z legrace. Oni toho také nepotřebovali; nač? Hned v mladosti byla hlava jejich osvícena velkými ideami. Tato světla nerozříhají ve vašich školách, tam rozříhá školník jen plyn. Ony idey rozbřeskuji se v hlavách mladíků často na nepatrnných místech. „Duch věje cestami nezpytatelnými.“ Ony velké pochodně vzplanuly jim častokráte v krčmě. Tam pochytili do půlnoci více nežli pilní

žáci ve školách za léta. I jsou ty idey tak mocné, že, komu se jimi jednou hlava zapálila, ten nepotřebuje leč do ruky vzít Brokhausenův lexikon a může o všem mluvit, o všem psát, všecko posuzovat a od-suzovat, co je, bylo, bude a má býti, slovem — on je tak učený, že každý starý profesor před ním klobouk smeknouti musí. A zkušenost? Můj Bože! jestli že si na té něco zakládáte, jste praví copaři. Co je zkušenost? To jest abstrakce toho starého světa. Ale novověcí osvícenci tvoří nový na zřečeninách starého světa. Proto zkušenost tu potřebují nemohou, po té šlapou a plvají jako po blátě, kteréž jim nohu u rychlém a smělého běhu jejich mate a staví. A oni mají pravdu, že ji nenávidějí; jestli ideám jejich skutečně nejvýše nepriznivá. Abych to řekl krátce a světle: vy jste jim v duchovním nadání nerovni. Vy jste z obyčejné hlíny a oni jsou z onoho porculánu, z kterého byli proroci, kteříž také neštudovali theologii na universitě a přece předpisovali národu zákony, tvořili všeobecné minění a nový čas. — c) Vy stojíte na jiném stanovisku nežli oni čili lépe, vy nemáte půdu pod nohami, ale oni stojí na skále. Neboť vy se zastáváte Jesuitů a snad se chcete odvolati na jejich blahočinné působení v Praze? Že zde kážou, zpovídají? To stojí za řeč! Ale mužové činu mohou se odvolati na kupu veřejných škandálů, ježto zde Jesuité za krátký čas svého pobytu způsobili. Kdo je přičinou, že se takové rámusy strhly za šera a v noci kolem jejich obydli? Nikdy tam toho nebývalo, a kdyby nebylo Jesuitů, nebylo by se to nikdy stalo. Kdo je přičinou, že ti nebozí učennici kaméní sbírali, aby Jesuitům okna vytoulkli? Kdo je přičinou, že se chrám jejich špiní a sirková trest po něm rozlévá, a že tam musí stráž po celou noc stát? Nejsou-li to Jesuité? Hle! ještě se zde neohřáli a již tolik zlého způsobili! Ted měrte podlé těchto dnů léta a desítiletí. d) Vy bojujete i nejstejnými zbraněmi, vy bojujete pravdou. O bláhoví! s tou nyní daleko dojdete! Tot jakobyste nyní na Prušáky chtěli jít s kušemi a sudlicemi. Co je pravda? Pravda jest ta nejstarší věc na světě, řeklých, ještě starší nežli zkušenost; a nehodí-li se tato do nového světa, kterak pak ona? Nový svět má nový vkus, on miluje pikantnost, on musí všude i v polívce mít papriku. Pikantnost a paprika jest v duchovním světě — lež. Když lež notně čpi, tak že se oči zakali, až zrak zajde, ach! to je

dobré, perně ale zdravé! Tak některé lisy všecko lží paprikují, církev, biskupy, konsistorie, tudiž i Jesuity, a to chutná. Když pak nesoudný čtenář k tomu přičichne, vyvalí oči, otřásá celým tělem, ale — chutná to. A vy nyní chcete povstat proti tomuto koření, chcete do polívky dávat i po staročesku česnek, jímž naše baibíky uzdravovaly dělajice úkrop a jímž mořily dětem strupy a hmyz dělajice mastě — chcete jim dávat pravdu,jenž sice také čpi ale spolu hojí? To špatně pochopíte. — Druhá zbraň vaše je zásada svobody; vy myslíte, že jste aspoň tak svobodni, abyste se ve svém právu a bratra v jeho právu zastáti směli? Viteliž, co je svoboda? Ta není vše, co byla. Svoboda osvíceného věku našeho záleží v tom, aby kdo chce, říci směl, co mu slína na jazyk přinese, aby směl psát, co si žádný vzdělanec v žádné řádné společnosti pronést nedovolí, pak aby každý v to věřil obzvláště katolík, a nikdo aby nesměl toho řečníka neb spisovatele z toho kárati. Proto vše to staré haraburdí, kteréž této svobodě brání, církev, víra, svědomí — to vše musí pryč. e) Vy máte konečně i jinou taktiku; vy vystupujete rázně sice ale slovy na vzdělance příslušnými. Co myslíte, zvöřile mluvit k lidem, jenž jsou zvyklí vytoulkat veliké klíny ve světě, jenž zdvořilosti neznají, nemajíce pro nikoho na světě čest, ani jeden pro druhého, ba ani pro sebe. A s těmi se chcete potýkat? Ne, ne, váš úmysl jest dobrý a máte sympathii u všech vzdělanců ale — dejte každému, což jeho jest, dejte křiklounům kvinde.

M-j.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdřust. p. kardinál arcibiskup bude sloužiti na hod Božího narození u Všech Svatých o půl noci a pak v 11 h. slavnou pontifikálni mši sv., na den sv. Štěpána v 8 h. tichou mši sv. ve farním chrámu u sv. Štěpána na Novém městě, kdež bude téhož dne v 6 h. mše sv. s výkladem (exhortou), v 9 h. zpívaná ranní, v 10 h. kázání, v 11 h. pontifikálni mše sv.; odpoledne o 3. h. nešpory, pak kázání a požehnání.

- Pobožnost 40hodinná bude se konati od 26.—30. pros. u Milosrdných sester pod Petřinem; d. 31. prosince 1866, a od 1.—4. ledna 1867 u sv. Havla, od 5.—9. ledna u sv. Františka (u křížovníků).

- J. Emin. nejdřust. p. kardinál daroval alumnům svého semináře k štědrému večeru 150 namnože skvostných obrazů.

- V kostele sv. Apolináře vystavil dp. farář Fr. Simenec letos opět jesličky.

- V Paříži bude se odbývati výstava učebních prostředků, na kteréž i Rakousko zastoupeno bude. Věci ze škol a ústavů Pražských pro tuto výstavu určené budou dříve v Praze na odiv vystaveny a sice v české vyšší realní škole od 26. až do 30. prosince vždy od 9 hodin dopoledne do 3 hodin odpoledne. Vstupenky budou se vydávati zdarma v též domě v druhém patře. Dne 27., 28. a 29. prosince o 4. h. odp. budou se odbývati učitelské porady, aby se vystavené předměty náležitě vysvětlily.

Ve Vídni zemřel 7. prosince t. r. provincial a visitátor řádu Milosrdných bratří v Rakousku, p. Celestin Opitz, doktor v lékařství, rytíř řádu Františka Josefa a majitel zlatého kříže záslužného; dříve byl po dlouhá leta převorem kláštera Milosrdných bratří v Praze.

Z Rakouska vydali se 10. t. m. údové řádu Jesuitů, kněží Hager a Strehle, na cestu co misionářové do jižní Australie; přes Mnichov se ubírají do Paříže, Londýna a Liverpoolu, odkudž po moři do Sidneye se dostanou. Nenaskytou-li se neobýčejné překážky, dojdou ku konci března 1867 na vykázané jím místo v Sevenhillu blíz Adelaidy.

Ze Záhřebu. Jak známo věnoval nejdř. p. biskup Djakovský Štrossmaier na zřízení jihoslovanské university 50.000 zl. K témuž účelu dal J. Emin, kardinal arcibiskup Záhřebský 10.000 zl. a sbor prebendářův při stoličném chrámu Záhřebském 1200 zl., metrop. kapitola 5000 zl.

Z Pruska. Královna pruská, Augusta, obmysnila vše katolických polních kaplánův, kteříž se ve válce r. 1866 vyznamenali, pěkným darem, každému z nich udělivši k zaopatřování nemocných štolu, pěkně vyšivanou a zlatohlavem ve slohu gotickém ozdobenou; na jednom konci štoly vyšitá jsou slova: „Anno Domini 1866“ (leta Páně 1866), na druhém pak: „Deo gratias!“ (zaplat Pán Bůh!).

Z Říma. V svatvečer slavnosti neposkvrněného Početí Marie Panny, 7. prosince, byl sv. Otec ubíraje se do chrámu sv. knížat apoštolských Petra a Pavla znova ujištěn o úctě a lásce, s jakouž obyvatelstvo města Říma k němu lne. Stál jsem na sv.-Petrském náměstí, kdežto se hemžilo nesčíslné množství lidu. Velmi bedlivě jsem si prohlížel zevnějšek lidí těch, bych mohl posouditi, ku kterým tří-

dám většina z nich přináleží. Spatřil jsem něco málo duchovních (nebot velká část kněží byla uvnitř v kostele), ostatní pak lidé náleželi k měšťanstvu neb šlechtě Římské; obzvláště mezi mládeží spatřil jsem četné tlupy jinochů z vyšších tříd obyvatelstva; luza byla jen několika málo členy zastoupena; zkrátka, na sv.-Petrském náměstí stál lid v pravém smyslu slova. Sotva že sv. Otec po ukončených nešporách vyšel z chrámu, aby se navrátil do Vatikánu, ozval se z tisících úst nesmírný jásot: „Viva il Santo Padre, viva il Papa-Re“ (at žije sv. Otec, at žije papež-král); ze všech oken na náměstí zavlály čalouny a bílá roucha; a tisícové lidu shromážděného provázeli povoz papežský, tak že se jen zvolna jeti mohlo. Zdalo se mi, že v tom okamžení z obličeje Pia IX. zářila radost nad tímto nenuceným projevem lásky a oddanosti lidu Římského. (L'Unità cattol.)

- Dne 27. listopadu byl Marchese Scipione Bargagli, poslední vyslanec Toskánský u papežského dvora, zaopatřen svátostmi umírajících. Náhodou potkal sv. Otec kněze nesoucího vel. Svátost k nemocnému, provázeného zástupem zbožného lidu, z nichž každý hořící voskovici v rukou držel. Papež sestoupiv s vozem kráčel až k lůžku nemocného, jenž sv. zpověď již na chvíli před tím byl vykonal, jak se v Itálii obyčejně stává. Kdož popiše radost a útěchu, jakéž pocítí umírající legitimista, vida, an sv. Otec přes celý posvátný obřad u něho stojí a konečně generalní absoluci (benedictio in articulo mortis) jemu sám osobně udílí. Není třeba doložiti, že také shromážděný lid novým tímto důkazem šlechetnosti srdce Pia IX. nad miru byl dojat.

Z Italie. V den odchodu posledních vojáků francouzských z Říma, dne 11. prosince, vydáno bylo číslo listu „L'Unità cattolica“ v Turíně s okrajem slavnostním, v čele listu nalezá se latinská adresa redaktorův téhož listu k sv. Otcí v tento smysl: „Svatý Otče! Ještě Otcem Tebe nazývati smíme, odvažujeme se při vší nedostatečnosti své častěji k Tobě přijíti, Tebe s úctou synovskou oslovit. Ani dnes nestýskáme si na osamotnělost a chudobu Tvou, ale spíše přicházíme s tím úmyslem, abychom Ti blahopřáli. Neboť nynější nevděčnost lidská jesti bezpečnou zárukou pomoci Boží, již on církvi a nejvyššímu biskupu jejímu poskytne, tak jako na usmrčení Kristovo následovalo slavné

zmrtvých vstání. S jistotou doufajice, že od nepřátele déle tří dnů střežen nebuděš, již nyní voláme „Alleluja!“ na důkaz důvěry naší k Marii Panné a naší lásky k Tobě. Italové tak pevnou nadějí vítězství se kojí, že nyní už předchozí díky vzdávají Panně neporušené, odesilajíce Tobě peníze tyto s prosbou, abys je laskavě přijal a za dárci i za nás Boha o požehnání žádal. — V Turině 11. prosince 1866. — Redaktoři listu „L'Unità Cattolica.“ — Na příloze též slavnostním okrajem opatřené jsou na celém archu drobným písmem vytištěny dary, jež Italové ke dni 11. prosince obětují sv. Otcí, a jež úhrnem obnáší 80.000 lirů (160.000 zl. r. č.). Před tímto seznamem čteme velkými literami tisknutou dedikaci latinskou v tento rozum: „Leta 1849 Francouzové sami povinosti národu katolických na se přijavše do Říma přišli a obnovili vládu papežskou. Dne 11. prosince pak r. 1866 vycházejí z Říma opustivše papeže, jenž zbaven jsa větší části říše své i majetku z dobrovolných darů křesťanů se živí. Republika francouzská chránila svou zbraní Pia IX.; téhož však bezbranného opouštějí pluky císaře Napoleona III. V době této Italové ničeho se neobávajíce v budoucnost všecku naději kladou, papeže však, Marie bez poskvrny počaté ctitele chudého podporují, v zármutku povzbuzují, opovrženého oslavují, hotovi jsouce krev svou vyliti, aby svobodu víry, práva církve a přední ozdobu vlasti obhájili.“ — Řečené dary byly zaslány ze všech krajin Italie: z Piemontu, Lombardie, Parmy, Piacenzy, Modenska, Umbrie, Romagny, Toskánska, Neapolska, ze Sicilie a z Vlašských Benátek. — „Liberalní“ vláda italská toto číslo novin „L'Unità Cattolica“ ihned zabavila. Část čísel vyšla jen o jednom archu; úvodní článek s nápisem „Naše slavnost dne 11. prosince“ jest v tomto censuřou opraveném čísle toliko bílým nepotiskněným místem na papíru naznačen; celý seznam přispěvků halíře sv. Petrského musel vypuštěn být. Našemu dopisovateli z Říma však se podařilo obdržet a nám zaslati nejen toto kusé nýbrž i ono zabaněné vydání čísla ze dne 11. prosince, tak že jsme se sami přesvědčili o „liberalnosti“ vlády svobodné Italie.

- **V Italií** obnášel počet sídel biskupských, z nichžto biskupové od vlády vypovězeni byvše v cizině dleli, celkem 78. Z toho připadá na Piemontsko 10, Ligurii 1, Sardinii 10, Lombardsko 3, Toskánsko 7, Modenu 2, Parmu 1, Romag-

nu 7, Marky 5, Umbrii 3, Neapolsko 21, Sicilií 8. Během posledních dvou téhodnů se však následkem povolnosti vlády italské navrátila třetina vypovězených biskupů opět do svých diecézí.

- **V Italií** nezdá se, žeby svoboda tak nad míru oslavovaná přinášela ovoce utěšeného. Neboť počet zločinců všelikého druhu se nikterak neumenší, ale spíše vzrostl v té míře, že nás až hrůza pojímá. Dne 1. ledna 1866 bylo v Italií 35 velkých trestnic neb kriminálů; 12 vyzdvižených klášterů jest v trestnice přeměněno; v těchto vězeních se nalezalo 37.794 zločinců. Mimo to čítá Italie 24 velkých pracoven, v nichž 13.000 odsouzeneců nucenou práci koná. Na vydržení všech trestnic a pracoven vydáno za 6 let 125 milionů zl.

- Poslední smlouva o mír s Italií zahrnuje mimo jiné též to ustanovení, aby posavadní palác vyslanectva velkovévody Toskanského v Římě „Palazzo di Firenze“ dán byl království Italskému. S tímto odevzdáním hleděl marchese Bargagli pokud mohl otáleti; říkávalt: raději umřít, než této potupy se dočkat. A tak se i stalo. Stonalt deset dní a 2. prosince zemřel, a teprv po smrti tohoto věrného poddaného pána svého, převzal palác p. Severn, konsul, jenž přeči vede o záležitosti vlády anglické a italské.

O Francouzsku vyjadřuje se „Unità cattol.“ v Turině vycházející takto: „Napoleon jest ztracen. On z Polska ustoupil z bázni před Ruskem; on se z Německa vyklidil vypuzen jsa puškami zápalkovými (jehlovkami); on z Mexika utekl z bázni před sjednocenými státy Americkými; a nyní konečně i Řím opouští ze strachu před Orsinim a Mazzinim.“ V podobných výrazech mluví „Unità“ na celých dvou sloupcích o mocnáři Francouzském, a slibuje, že výtisky články toho zašle císaři Napoleonovi, Fleurymu, Malaretovi a Sartigesovi, aby článek do archivu vložili a až příjde určitá chvíle, si jej přečtli.

Z Paříži. Mezi biskupy nejnověji od císaře Napoleona III. jmenovanými byl pro biskupství Bajeux ponavržen abbé Hugonin, jenž před některým časem vydal spis filosofický pod názvem „Ontologie.“ Za přičinou zásad v knize této vyjádřených zdráhalo se Stolice apoštolská kněze Hugonina za biskupa potvrditi; přivolala k tomu teprva, když Hugonin apoštolskému nunciovi v Paříži podal následující osvědčení: „Dozvěděv se já niže podepsaný od nejdůst-

p. arcibiskupa Myrenského, apoštolského nuncia ve Francii, že Stolice apoštolská nesouhlasí s učením, které jsem vyložil ve svém dile filosofickém o Ontologii, jelikož se učení to velmi podobá větám od římské kongregace sv. Inkvisice roku 1861 zřejmě neb nezřejmě za nepřístojně prohlášeným; bez meškání dobrovolně osvědčuji, že v též spůsobu jako sv. Stolice i já sám učení ono prohlašuji a zavrhuji co takové, jež se nesrovnává se zdravými zásadami filosofie; při tom slibuji, že se ze všech sl. svých k tomu přičiním, aby se učení toto více ve školách nepřednášelo. — V Paříži 13. října 1866. H. Hugonin.“

Anglická společnost biblická dle nejnovějších zpráv rozdala a prodala roku 1865 v Italii 28.237, v Rakouském mocnářství 25.298 exemplářů písma svatého; po celém světě roznesla téhož roku 2.450.127 biblií. Přijmy společnosti činily za rok více než 1 milion tolarův.

Ve Španělsku byl dne 17. listop. v Madridě pokřtěn novorozeuý syn infanta Šebestiána Gabriele a infantky Marie Kristiny Burbonské; první jméno dítěte zní Alfons; mimo to však dáno jest mu *pět a osmdesát* jiných křestních jmen a ku konci ještě přidáno: „*Todos los Santos*“ (a Všichni Svatí).

V Cařhradě daroval sultán Milosrdným sestrám v uznání zásluh, jež sobě o nemocné, především cholerou ochuravělé obyvatele Turecka získaly, stavební místo nedaleko francouzského a rakouského výslanství, nařídil, aby tam sirotčinec pro děvčata vystavěly; spolu slibil, že sám příje protektorát tohoto ústavu.

Z Ameriky. Dne 28. října byl od biskupa Carella v *Convington* položen základní kámen k novému chrámu sv. Aloisia (jestří to již čtvrtý katolický chrám v řečeném městě); v *Evansville* pak od biskupa St. Palaise rovněž položen kámen základní k druhému katolickému chrámu. — V *Novém Yorku* daroval jistý penězoměnc 25.000 dolarů na vystavení tamějšího biskupského chrámu, jenž nedávno pohorel. Hrobky předeslých biskupů neutrpely ohněm žádného porušení; ve stavbě chrámu pokračuje se s takovou plí, že se o vánocích již budou v něm služby Boží odbyvat. — V městě *Chicago* (se 200.000 obyvatelů) dne 4. listop. položen jest základní kámen k novému chrámu sv. Michaela, jenž zaujmé prostoru 17.100 čtverečních stop.

— Biskupství *Milwaukee* bude podle

usnešení církevního sněmu Baltimorského povyšeno na arcibiskupství a na tři diecéze rozděleno: arcidiecési Milwaukee, a diecése Green Bay a La Crosse.

— V městě *Chicago* byl jakýsi Rosechrist obžalován pro zločin krádeže. Ačkoli patrnými důkazy byla vina jeho na jisto postavena, zapíral přece tvrdošijně, ano pozdívna pravici svou k nebesům přisahal, řka, aby Bůh jazyk jeho zkazil a jej samého okamžitě zahubil, jestliže se zločinu toho dopustil. Sotva toti promluvil, počal se třásti a potácti a v několika minutách byl mrtev. Přitomné pojala taková hrůza, že několik ženských domloby padlo, mužové pak stáli jako zamenění, slova promluviti nemohouce; poznávali patrně, že se tohoto křivopřísežníka dotkla spravedlivá ruka věčného Soudce.

Z Afriky. Druhý biskup Alžírský, Pavý, podlehl tohoto roku obtížem apoštolského úřadu svého a nesnesitelnému vedru Afrického slunce. Býval dříve profesorem na fakultě bohoslovecké v Lyonu; laskavou vlídností svou naklonil si srdece věřících své rozsáhlé diecése, tak že jméno jeho dlouho zůstane v paměti obyvatelů Alžírských. Zesnul v stáří 58 let.

Cíny. O působení katolické církve v této rozsáhlé říši podává misionář kněz Gracian z Uchamu, v provincii Hupe, tyto zprávy (list jeho psán jest 2. srpna 1866): V ohledu církevního rozdělenia jest Čína na několik provincií: Hen-si, Xan-si, Santung, Hunam a Hupe. V této poslední provincii jest celkem 29 misionářů z řádu Františkánů, jimž svěřena jest péče o 20000 katalíků. Na první pohled se zdá, že takový počet kněží úplně postačí, a přec tomu jinak. Neboť nejdůst. p. biskup, jakož i rektor a vicerektor zdejšího semináře nemohou vycházeti na misie; prokurátor misie se zdržuje s čínským tajemníkem svým v Han-kou, aby odtamtud udržoval spojení misie s Evropou; jiní dva misionáři jsou kmetové, kteříž na daleké cesty vydati se nemohou. Zbývá tedy 22 kněží, konajících správu duchovní v 8 vikariatech provincie; každý vikariat je rozsáhlější, nežli největší diecése v Evropě. Povážime-li dále, že věřící jsou na všech stranách provincie sem a tam roztroušeni, snadno seznáme, jak dlouhé cesty každému misionáři bývá do roka vykonati. V jednom místě nalezne na př. 50 katolíků, a meškaje tam několik dní káže, zpovídá, křti, zaopatruje atd.; jinde snad shledá 2—300 křesťanů, pobýde

zase 8 neb 14 dní, a dále pokračuje v cestě své. Jestli se mu podařilo během roku všecky věřící svého rozsáhlého okrsku navštiviti, s radostí pak v den sv. Sylvestra zapíje: „Tě Boha chválíme;“ nebo ne vždycky se úmysl ten zdaří, ještě po celý červenec a srpen v Čině za příčinou nesnesitelného vedra není možno daleko cestovati. Často i jiné překážky se naskytují; kněze misionáře dostihne na některém místě posel žádaje o zaopatření nemocných příbuzenců neb známých. Na otázku: „Daleko-li tam?“ dává za odpověď: „Asi pět dní cesty;“ někdy však cesta trvá i 10—20 dní; tuf se arcí časem přihodí, že kněz nemocného na živu nezastihne, ačkoli křestané zdejších krajin jsou v té věci velmi bedliví a jakmile se někdo roznemůže, bez meškání pro kněze pošlou.

Na vydržování misie posílá spolek Propaganda z Říma každého roku značné příspěvky. Františkání by ovšem dle předpisu řehole své se živiti měli z almužen věřících; ale těžko jest žádati almužny od lidu chudého; boháčů však posud jen skrovny počet se v Čině ku Kristově vře hlásí. Značnou pomoc nám poskytuje také spolek sv. Dětství Ježíšova, kteréhožto spolku příspěvky věnovány jsou k tomu účelu, aby z nich byly kupovány dítky pohanů Čínských k lepšímu objasnění té věci podotýkám, že v každé obci ustanovuje kněz misionář několik mužů nebo žen k tomu, aby po vůdku krajině opuštěné dítky pohanské hledali, umírajícím sv. křest udileli, dítka od rodičů k prodeji nabízené kupovali. Každý z chudých lidí těchto dostává měsíčně od misionářů 6 zl. r. č. a léky tělesné jsou jim záminkou, aby do pohanských domů přístupu naleznutí o léčení duši pečovati s to byli; lékařské umění se v Čině zcela svobodně provozovati smí, a zvláště křestané požívají velké vážnosti v ohledu tomtoto, i bývají často k nemocným voláni. Mužové neb ženy od misionářů vyslané chodí po domech, a naleznu-li nemocné dítko, dají mu vedle jiných léků připravit lázeň, při kteréžto příležitosti dítka křest sv. udělují; takovým spůsobem bývá každoročně několik tisíc díttek pro nebe znovuzrozeno. Pakli se pokřtěné dítko uzdraví (ač se to zřídka stává), zakoupí se od rodičů na útraty misionářů; zde rodičové rádi prodávají vlastních dítkek svých, dílem z lakotnosti, dílem i proto že vědí, že dítka dobře opatřeny budou. V naší provincii se každého roku zakoupí aneb po ulicích nasbírá asi 6000 díttek; z těch

v krátkém čase umírá skoro 4000 slabostí tělesnou; ostatní 2000 se odevzdají chůvám k ošetření, což arcí do roka nemalého nákladu peněžitého vyžaduje. Kdykoli jsem dříve v novinách četl, že Číňané tolík díttek zahazují, nechtěl jsem tomu nikterak víry přiložiti: nyní tomu věřím, protože každého dne nalezám jedno neb více takových nebožátek na práhu kostela položených, jimž pak hned sv. křest udílí. Číňané vesměs zahazují dítky příliš malé a slabounké, obzvláště děvčata, a jen takové v domě svém podrží, kteréž se jim velké a silného těla býti vidějí. [Salzb. K. Bl.]

Literární oznamovatel.

- „Posvátná kazatelna.“ Vydává B.

M. Kulda, farář Chlumský, kníž. arcib. střídník s mnohými spolupracovníky. Ročník IV. Svazek 2. (lednový či tříkrálový) přináší mimo dokončení kázání na Boží hod vánoční tyto duchovní řeči: Na slavnost sv. Štěpána o kamenování duchovním. Na ned. I. po Narození Páně: důkazy jsoucnosti Boží. Na konec občanského roku: Čas jest drahý, krátký a nejistý. Na slavnost Obřezání Páně: Co se nezmění, co se změní a co se změniti může v tomto roce. Na slavnost Zjevení Páně: Církev katolická jest jasná hvězda vedoucí do slávy Kristovy. Na ned. I. po Zjev. Páně: Proč máme chrám Páně navštěvovati? Na ned. II. po Zjevení P. (slavnost nejsv. jména Ježíš): Jak vzývání jména Ježíš zřízeno býti má? Na ned. III. po Zjev. P. o nevěře, bezbožnosti a nekajencnosti. Následuje řeč u položení základního kamene k novému chrámu Páně v městě Milevsku d. 7. září 1863; řeč pohřební; promluva při doprovázení poutníků do St. Boleslaví r. 1866; kázání při pohřbu v. p. Jos. Sklenáře, faráře v Nelahozevsi; řeč při svěcení školy Březohorské d. 18. srpna 1857; řeč při prvním sv. přijímání; při pohřbu mladého manžela a při pohřbu malého dítka. Na poslední straně nalezá se „oprava.“

- Údům Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje vydává se již podří za letošní rok, totiž „Moravan.“ Kalendář na rok obyčejný 1867. Ročník XVI. V Praze vydává se v kněhkupectví K. Rívnače, v Olomouci u B. Grossa a v Brně u A. Nitsche.

- „Těsnopisná čítanka“ dle „Těsnopisu českého“ vydaného od I. spolku stenografií gabelsbergských v Praze. Sestavil Ferd. Fidler, technický učitel při realní škole Příbramské. II. sešit. Nákladem spolku. V komisi u kněhkupce Mikuláše Lehmanna. Sešitem III. bude čítanka tato ukončena.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

- p. Frant. Tränkler, k. arcib. vikář a školodozorce i farář Zbraslavský, potvrzen jest nejvyš. rozhodnutím c. k. ap. Velič. d. 11. října co čestný kanovník koleg. kapitoly Vyšehradské (o volbě viz Blah. čís. 19.)
Změny v k. arcib. semináři.
- p. Frant. Srdíčko, I. vicerektor, redaktor t. listu, jmenován jest ředitelem k. arcib. semináře i stud. konviktu;
- p. Frant. Hrádek, II. vicerektor, dr. theol., stal se I. vicerektem k. arcib. semináře a jest spolu prozat. docentem pastyř. bohosloví v jazyku českém;
- p. Klement Borový, dr. theol., docent cirk. práva a prefect k. arcib. konviktu, stal se II. vicerektem k. arcib. semináře i vicerektem konviktu.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Křištof Ernst, kapl. v Outvíně, za far. do Kozlova;
- p. Aug. Lohr, kapl. z Přesbuře do Falknova;
- p. Ant. Dittrich, kapl. z Kozlova do Štědré;
- P. Vojtěch Neumann, kříž., katech. na vyšších třídách c. k. akadem. gymnasia, jest nyní též novicmistrem křížovníkův.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- P. Ignác Kutík, kněz ř. sv. Bened. v Broumově, dne 28. listopadu (nar. 30. března 1803 v Starém Plesu, kněz od 3. srpna 1834.)
- p. Jos. Khun, farář v Borové u Něm. Brodu, dne 5. prosince (nar. v Solnicí 24. břez. 1801, kněz od 3. září 1826).

Vyznamenání jest:

- p. Alois Schalk, dr. theol., děkan v Lomnici, obdržel rytířský kříž řádu Františka Josefa.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Jos. Novoveský, kooperator ve Mříčně, za faráře de Zámrsku;
- p. Jan Vlach, administrator v Radhošti, za faráře do Rychenburku;
- p. Ferd. Římek, administrator v Rychenburku, za faráře do Radhoště;
- p. Frant. Tepera, kaplan v Jaroměři, za faráře do Slatiny u Žamberka;
- p. Václav Šabata, administrator, za faráře v Českých Petrovicích;
- p. Frant. Knob, kapl., za administrat. v Borové;
- p. Frant. Preclík, koop. v Dobré, za kaplana do Záboře;
- p. Jan Žilík, adm. v Slatině, za koop. do Dopravy;
- p. Jos. Rytíř, koop. v Pilníkově, za kaplana do Libštátu;

- p. Ignác Lhotka, kaplan v Libštátě, za kaplana do Chrasti.

Upřízněné místo:

- Borová, fara patron, hraběnky Clam-Gallasové, od 6. prosince do 17. ledna.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jest:

- p. Ludvík Sommer, rektor bisk. semináře, stal se čestným kanovníkem kap. Litoměř.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Vinc. Wörtner, děkan Prachatický, jmenován skut. radoù b. konsistoře a bisk. vikářem i školodozorcem střídnictví Prachatického;
- p. Jan Cori, kněz diec. Buděj., polní kaplan I. c. kr. dělostřelec, pluku císaře Františka Josefa, os. farář, jmenován duch. radoù biskupa Mohučského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Tomáš Plojhar, adm. za far. v Nadějkově;
- p. Frant. Žlábek, býv. polní kapl. za koop. do Hluboké;
- p. Karel Blažek, proz. koop. v Hluboké, za kapl. do Rynarce;
- p. Ant. Kloboučník, koop. Ratibořicích, za adm. do Pluhova Žďáru.

Listárna redakce.

Seznam časopisů, které se Blahověstu na záměnu zasílaly: Budivoj; Časopis katol. duchovenstva; Gwiazdka Cieszyńska; Hlas (Brněnský); Kalauš (madarský); Katholski Posoł (z Lužice); Národní škola; Olomoucké Noviny; Osviata; Otavan; Posvátná kazatelna; Politik; Pozor (Americký); Slovenski Prijatel (z Celovce); Školník; Škola a život; Tábor; Tygodnik katolicki; Zagrebački katolički list; Zgodnja Danica (Lublaňská). — Pokud vychází: Boleslaván, Pěstoun, Przyjaciel ludu, Wojtech.

Za mnohé nás v příčině známé docházející listy, za všecké osvědčování dívěry a lásky, vzdáváme vroucí díky, zejména alumnům arcib. semináře, z jichžto zpěvu na žádost přátel uvádíme slova:

Svěřil Ti Boh srdce mladistvých péci,
srdce, jimiž se srdeč rány léčí;
jež odchovati Církvi svaté máš;
kéž blahu vlasti též i odchováš! —

Ano, Ty Církvi vlasti odchováš!
dále též dřužstvu kn. arcib. knihtiskárny za skvostnou báseň „Oblás radostí“ atd., z kteréž tuto slohu sem klademe:

I Tobě s dřívou každý vstítc kráčí,
jehožto heslem bylo a vždy jest:
„Spravedlnost že národy povznáší,
jimiž pravého zasvitla blaha věst!“

 Přiložen jest: a) titul „Blah.“ s obsahem tohoto ročníku, b) pozvání ku předplacení na rok 1867, čili ročník XVII.

3 2400 00341 0309

